„ИЗГРЕВЪТ“

НА

БЯЛОТО БРАТСТВО

ПЕЕ И СВИРИ, УЧИ И ЖИВЕЕ

9

Библиотека
„Житен клас“

ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО

ПЕЕ И СВИРИ УЧИ И ЖИВЕЕ

Сборник

ТОМ 9

Спомени на съвременници и последователи на

Всемировия Учител БЕИНСА ДУНО

Събрал, подбрал, записал, съхранил и представил

Вергилий Кръстев

Библиотека "Житен клас"
София 1999

Вярвю на ученика

1. Във Вселената съществува един Бог и светът се управлява от Единния Бог на Живота.

2. Един е Великият Учител на Живота.

3. Един е Всемировият Учител на Вселената. Това е Великият Учител – Беинса Дуно. Светското му име бе Петър Дънов.

4. Една е Школата на Всемирното Велико Бяло Братство. Тя бе отворена за 22 години от 1922–1944 година от Учителя – Беинса Дуно на земята Българска в племето Славянско.

5. Школата на Всемирното Велико Бяло Братство се управлява от Словото на Великия Учител – Беинса Дуно.

6. Словото на Всемировият Учител – Беинса Дуно е Слово на Бога.

7. Словото на Учителят Беинса Дуно е свещено и неприкосновено. Словото му е Слово на Живота за идната VI раса на човечеството, която следва да дойде.

8. Словото на Великият Учител – Беинса Дуно ще роди Синовете Божии, които ще бъдат наречени Синове на Виделината.

9. Синовете на Виделината ще разнасят Словото на Учителя Дънов – Беинса Дуно чрез живота си и ще бъдат наречени Синове на Възкресението и Синове на Живота.

10. Словото на Учителят Дънов е житното зърно посято от него в душите на неговите ученици. То по времето на Школата му (1922–1944 год.) възрастна в Житен клас. И този Житен клас са опитностите на учениците му и те пълнят томовете от поредицата „Изгревът".

Словото на Учителят Дънов преминава в „Изгревът" като живот на неговите ученици и последователи.

Амин

Д-р Вергилий Кръстев

28.02.1999 година
неделя – София

ISBN 954-90041-9-8, том IX

© Всички права запазени

Не се разрешава препечатването на отделни части от книгата в периодичния печат - вестници и списания, без разрешение на съставителя на сборника.
Не се позволява преразказването на отпечатания летописен материал от нелегални и явни разказвачи с цел - издаването на пиратски издания

ЕЛЕНА АНДРЕЕВА

(21.VII /3.VIII нов стил/ 1899 - 2.III 1990 г. в 23.45 часа)

1. Родена в робство
под
пътеводна звезда и освободена
чрез Дух и Слово

2. Образът на Учителя
през
мойте очи

3. Моят роман

4. Записване
Словото
на
Учителя Беинса Дуно

ЕЛЕНА АНДРЕЕВА

(21.VII /3.VIII нов стил/ 1899 - 2.III 1990 г. в 23.45 часа)

1. Родена в робство

под

пътеводна звезда

и

освободена

чрез

Дух и Слово

Летопис: (1970-1987 г.) – магнетофонен запис

Вергилий Кръстев

ПРЕДГОВОР (ВЪВЕДЕНИЕ)

д-р Вергилий Кръстев

Понеделник, 14 септември 1998 год.

Предоставям на вниманието Ви необикновеният и уникалният труд в резултат на 20 годишна работа с Елена Андреева. Необходимо е да дам някои пояснения за по-добро въвеждане към този материал.

1. Задължително е да прочетете от „Изгревът" том IV, стр. 608-614, за да се въведете в проблема. А онзи човек, който пожела съдба от небето от стр. 610, в момента я получи и я изтърпява, за поука на другите.

2. Каталогът на Словото на Учителя Дънов е направен от Елена Андреева. Случая си го описва лично тя. А онези, които издадоха каталози и си сложиха под тях своите имена са лъжци и крадци. Единственият жив останал стенограф, на Учителя Дънов, който може да работи и да дешифрира стенограмите е Елена Андреева. Тя е тази, която разполага с всички беседи и прави каталог. За доказателство служи каталога, който ми остави, както и магнетофонния запис, който ще бъде оставен в книжарницата „Изгрев", ул. „Граф Игнатиев" N⁰ 28 - безистена, в дясно и всеки, който пожелае може да мине и за 5 мин. да го чуе с ушите си. Нейният оригинален каталог трябва да се търси от архива от МВР, който са го взели при обиска през 1957 год. на 6 срещу 7 декември.

3. В „Изгревът" том. I, стр. 520-613 е поместен също неин материал, който бе взет, от магнетофонните записи, и мойте бележки при разговорите си с нея, като бе включен и материал, който ми бе предала за историята на Изгрева. Целият този раздел беше от мен представен и редактиран, защото тогава приех тази форма на изложение. Освен това според публикувания от мен в „Изгревът", том IV, стр. 61-62 Протокол, съгласно точка 3, 4, 7 и 9, аз имах правото да избера формата и начина на представяне на нейните спомени. И аз го избрах и представих в „Изгревът" том I, стр. 520-613.

4. През 1997 год. предоставих на Марийка Марашлиева 40 касети, което се равнява на 40 часа магнетофонен запис на Елена Андреева направен от 1970 до 1980 год. За 6 месеца те бяха прехвърлени на машинописен текст. Това е един изтощителен труден процес, като трябва да се пуска записа и изречение по изречение се записва, а при пропуск записа отново се връща. Накрая се изслушва цялата касетка и се сравнява с текста.

5. Магнетофонните записи бяха направени на ролкови ленти и след това бяха прехвърлени от мен на касетки, за да се улесни работата по прехвърлянето им на машинописен текст. Трудоемка работа.

6. През 1998 год., аз предоставих на Марийка Марашлиева също към 40 касетки, с 40 часа магнетофонен запис от спомените на Елена Андреева правени от мен от 1986-1987 год. Те също бяха прехвърлени от нея за 6 месеца. Труд, който не може да се опише и да се оцени. Следващите поколения трябва да й благодарят, защото без нейния самоотвержен труд аз нямаше да се справя. Аз й благодарих от името на всички!

7. Записите се осъществяваха от 19 часа, когато посетителите намаляваха. Заключвахме вратата, Елена Андреева държеше микрофона и магнетофона бе сложен встрани като имахме готовност при ненадейно посещение. Тогава тя покриваше микрофона с един шал, а върху магнетофона се хвърляше кърпа. Аз стоях с бележник пред нея. Посетителите виждаха, че аз слушам, че тя говори и че аз си вадя бележки някакви. При нея целодневно имаше много посетители, така, че моето присъствие не правеше впечатление. Работехме при пълна нелегалност и тайна. И тя бе запазена, благодарение на небето.

8. **Първият етап** от моята работа бе завършен, като записах всичко от начало до края на това което тя си припомняше от 1970 до 1980 год.

Вторият етап бе, да прегледам нейните три текста, които тя бе приготвила в мое отсъствие от България, през 1983-1986 год., когато бях на работа в Либия като лекар. Тези три папки бяха изготвени от нея по моя програма и мое настояване. Тя ги беше записала всичко на стенограма, извикала машинописка и издиктувала стенограмата. Това бяха три раздела: „Записване Словото на Учителя", „Образът на Учителя през моите очи" и „Моят роман". Аз ги получих от нея, прочетох ги, направих си нужните въпроси и с тях и папките седнал пред нея, пред микрофона я разпитвах и тя разказваше. Така се оформиха „Бележките" след всеки един раздел, който поместваме.

Третият етап бе най-трудният. Аз разполагах с една торба записки. Обикновено когато тя разказваше, аз си записвах само по 1-2 изречения по даден случай. Отново съм пред микрофона изваждам поредният лист хартия, чета пред нея записаното от мен. Тя се връща в паметта си назад, спомняше си за случая и го разказваше. Аз го записвах на магнетофона. Така преминаха всичките листчета от голямата торба. Този материал бе включен изцяло.

9. Дойде определено време да започна, да подготвям нейният обемист материал. Работих 4 месеца по 8-10 часа на ден. Изслушвах записите, проверявах ги как са записани от Марийка Марашлиева, допълвах онова, което тя не беше могла да чуе и разбере. Целият материал бе подготвен и трябваше да се подреди и систематизира.

10. Трябваше да се реши най-важния въпрос. Как да се предадат направените записки. Да се редактират от мен, за което имах право или да се пуснат дословните разговори. Решението бе взето преди да почна да работя върху спомените. Реших да включа дословно целият запис така както е протекъл нейния разказ. По моя преценка съм поставил подходящи заглавия.

11. Разказът на Елена Андреева се свежда до въпроси от моя страна и отговори от нея. Този необятен, уникален разказ не можеше да се редактира, защото ще се промени духа на целият този процес. Тези записи са правени в един период от 1970 - 1987 год. и понякога се появяват повторения и се разказва за едно и също нещо. Наистина се разказва за едно и също събитие, но се разказва по друг начин, от друга гледна точка, от друга проекция. И най-важното е, че се защитава съвсем друга теза и за доказателство се превежда този разказан вече случай. Но винаги се добавя нещо ново и нещо важно. Затова за онези които е повторение да не го четат.

12. Онези, които влизат в това поле на спомените, ако могат да влезнат в духа на разказите, тогава ще им се открие в съзнанието цялата епоха от времето на Школата на Учителя Дънов със събития, личности и съдби човешки и намеса на Невидимия свят.

13. Освен това най-важно е, че във всеки случай се вижда намесата на Учителя и неговото решение по даден проблем. Читателят ще влезе във

вътрешната школа, където Духът на Словото управлява и разполага със съдби и събития. Но при условие, че влезе в света на спомените на Елена Андреева и се озове в онази епоха.

14. Според мен е невъзможно да се отнеме дори едно изречение и то да не се включи. Би било престъпление пред моя труд, пред труда на Елена Андреева и този на Марийка Марашлиева да не включим някой пасаж. Това би било престъпление пред моя духовен ръководител, който чрез мен движи цялата програма на „Изгревът". И пред Школата на Учителя.

Затова няма никакво повторение. Ще се убедите сами. Когато се правеха записите бяха изминали 30 години от заминаването на Учителя Дънов от този свят. Аз хванах последните и успях да спася тези исторически сведения от забравата. Аз ги спасих всички от исторически провал, като личности и като последователи на Учителя Дънов.

15. През цялото време, аз водех борба за отстояване историята на Школата. Обикновено ми казваха: „Това не е важно, онова не е важно. Важно е Словото на Учителя". Но по-късно, видях и се убедих, че те последователите на Учителя бяха най-големите му врагове, защото му промениха Словото като го редактираха, стилизираха и преразказваха. Това ще намерите в раздела „Записване Словото на Учителя", най-накрая след „Бележките"необходимата информация.

16. При работата ми върху подреждането по спомените на Елена Андреева имах пълно съдействие от Невидимия свят. Всеки ден пусках минути от нейния запис, чувах гласа й, свързвах се с нея и тя идваше при мен, съдействаше ми и ме окуражаваше. Така че тя взе активно участие от Невидимия свят.

17. От направените магнетофонни записи, след като се прехвърлиха на машинописен текст - целият този обемист материал бе включен. Не е изпуснато нито едно изречение.

18. Останаха нейният коментар върху снимковия архив по времето на Школата, за работа в бъдеще при подготовка на албуми за снимките по времето на Школата на Учителя Дънов. Бяха номерирани снимките и под номер след номер бяха връчвани на Елена Андреева, тя разказваше за лица и събития въз основа на тези снимки. Те я връщаха по времето на Школата, събуждаха спомените и тя разказваше. Днешното поколение не познава снимките, нито лицата в тях, нито пък знае за какво е, за къде се отнася дадена снимка.

19. Към всеки даден, събран и изнесен материал беше поставено съответно заглавие по мое усмотрение. То насочва и подчертава посоката по която се движи живота на Школата в спомените на Елена Андреева.

20. Включено е всичко, което можеше да влезе тук от нейния архив, който тя ми предаде. Вероятно има оставени и други неща по други лица. Но те в бъдеще трябва да се включат към този том на Елена Андреева. Защо го назовах така този том? Тя бе родена в робство, в Македония. В робство, под турско иго. Аз я заварих завързана от кармата й, не може да се движи с краката си. Бяха и сложили букаи като на вироглав кон. Но затова бе освободена отвътре чрез Дух и Сила, в резултат на което имаме тези спомени. А това не е малко и ние трябва да й благодарим. Тя беше ученик от Школата на Бялото Братство. Тя беше българин от Македония и тя беше „бяла македонка" според думите на Учителя, а това не е малко за нея, за тази епоха и за следващата епоха. Да й благодарим за нейния труд.

ПРОТОКОЛ

Днес, 7 септември 1987 г. три страни се събраха и съставиха настоящия протокол, както следва от три лица:

1. Елена Щерева Андреева, род. на 21.VIII.1899 г. в с. Свиница - Югославия, живуща на ул. „452" N⁰ 30, кв. „Витоша" - София, личен пасп. серия В, N⁰ 0976128, издаден на 01.11.1985 г. МВР - София.

2. Марийка Великова Иванова, по баща Марашлиева, родена на 14.02.1922 г. в гр. Русе, жив. на ул. „Люлякова градина" N⁰ 6, вх.„В", ап. 34, личен пасп. серия Л N⁰ 2174461, изд. на 05.IV.1984 г. от МВР - Русе.

3. д-р Вергилий Николов Кръстев, род. на 21 март 1938 г. в гр. София, жив. на ул. „Васил Друмев" N⁰ 1, личен пасп. серия В N⁰ 0409822, изд. на 03.06.1983 г. от V р-но управление гр. София.

Аз, Елена Щерева Андреева, вследствие напредналата си възраст и съзнавайки, че през време на човешкия живот на земята, човек става притежател на спомени, опитности, идеи, както и на съпътстващ живота му личен архив, както и от желанието да се съхрани и предаде за поколенията, които следва да дойдат, то тя в присъствието на горните двама свидетели, решава следното в пълна умствена и психическа уравновесеност, съзнавайки ясно целта на настоящето завещание:

1. Предава лично на д-р Вергилий Кръстев целия си наличен и останал в оскъдно количество от различните по време обиски и изземване архив, в който са включени кореспонденция - писма от приятели и съвременници, незначителни по брой лични снимки, някои лични забележки, тефтерчета, накои печатни материали и други текущи написани неща.

2. Предавам по едно копие от написаните в последните ми години от 1983-1987 година спомени от пребиваването ми в школата на Учителя - Беинса Дуно, които са в три отделни папки както следва:

а/ Моят роман

б/ Образът на Учителя

в/ Записване на Словото на Учителя - Беинса Дуно

3. В разстояние на 19 години с д-р Вергилий Кръстев съм споделяла, разказвала, разисквала и коментирала подробно за живота на школата както и за образа на Учителя, който той подробно записваше и си вземаше бележки, въз основа на които по-късно работейки с него успях да възстановя всички детайли от братския живот, така както го бях видяла като съвременничка, така както бях го живяла, като се стараех да изнеса нещата такива каквито бяха в

действителност. Всички тези неща са записани от него и подлежат на по-нататъшна обработка, като за написването им съм му гласувала пълно доверие, както за редактирането им, така и за цялостното им представяне по форма, по стил и по съдържание.

4. В обработването на записания от него материал той има пълната свобода за работа върху него, но понеже това е документален разказ, имам претенцията да запазя моя стил на изложение, моят език на разказ, така че в работата която му предстои да се съобразява с моята философска концепция за всички проблеми които засягам, които му са напълно познати поради многогодишния ни контакт и сътрудничество.

5. В разстояние на деветнадесет години той бе единствения човек, който най-последователно години наред ме подтикваше, подканваше ме, а понякога и твърдо категорично изискваше от мен да опиша спомените си от епохата на Учителя, като в целия този период аз се задоволявах само да разказвам, а той да записва моя разказ.

6. След 1983 г. след като той замина на работа в чужбина и след уточняване с него, аз реших, че бе крайно време да опиша онова на което бях свидетел и което до 1986 година успях да приключа. По-късно д-р Вергилий Кръстев през 1987 година той се запозна лично с моите спомени, които бях написала, работихме върху тях като той лично задаваше въпроси за уточняване, но разбора по тях и коментариите само си ги записа без да се направи ново издание върху спомените ми.

7. Поради това, че той е записал един обемист материал от мен, който материал предстои да се обработи, той има правото да използва трите папки в точка 2. като основна конструкция на моето изложение и да добави всичко онова което е записал от мен в разстояние на деветнадесет години. Ако намери за удачно може да изнесе написаният материал от него отделно и да го представи отделно. Той има правото да избере коя да е от двете форми, така може да избере и трета форма с единствената цел да се изнесе всичко което съм разказала, да го предаде точно както съм го разказвала, да го напише така и в такава форма, че да отговаря на истинността на нещата и събитията, да отговаря на моя стил и език, на моята индивидуалност и на моята личност, така както той ме познава и така както се вижда в моят разказ.

8. Д-р Вергилий Кръстев беше първият човек на когото лично съм разказвала цялата истина за моят живот, освен събеседник се явяваше като изповедник и лично настояваше, че всичко трябва да се запише и документира от мен. Макар че ни разделяше една възрастова граница от четиридесет години, той бе онзи, който успя да доведе до край една започната работа отпреди деветнадесет години. Много неща съм споделяла и с други приятели, но това оставаше в рамките на един разказ и пожелания на добрите и благодарни слушатели и нищо повече. Затова доверието с което го обличам е доверие изпитано чрез труд и работа от 19 - годишно сътрудничество.

9. След като избере формата, начина и принципа на представяне на моите спомени и опитности, след като той редактира същите, след като се възползува от свободата на избора от средствата, които съм му предоставила, спазвайки

единствено и истинността на разказа ми, накрая той ще представи всичко това като автор Елена Андреева, а своето име ще добави в рубриката под следния надслов: Слушал, записвал, редактирал и представил за прочит д-р Вергилий Кръстев. По този начин ще се зачете неговия труд както и истинността за нашия съвместен труд, защото без неговата намеса и настоятелност настоящето трудно би излязло на бял свят.

Ако след години, десетилетия или столетия моето изложение за школата на Учителя излезе под печат, то авторското право и възнаграждение да се вложи за издаване спомени на другите приятели за Учителя, както и за издаване Словото на Учителя.

Настоящият протокол бе написан след подробно обсъждане на проблеми в разстояние на период от дълги години, но бе дошло времето да се определят времената и лицата от хора в своето истинско измерение.

Беше написан в четири екземпляра, текста съставен от д-р Вергилий Кръстев, а написан от Марийка Великова Иванова, като един екземпляр остава в нея, а три в д-р Кръстев.

Завещател: /п/ Елена Щерева Андреева
Приемник: /п/ Д-р Вергилий Кръстев
Свидетел: /п/ Марийка Великова Иванова

07.09.1987 г.
гр. София

ЕЛЕНА АНДРЕЕВА

1. РОДЕНА В МАКЕДОНИЯ ПОД РОБСТВО

(Магнетофонен запис от Вергилий Кръстев 1970-1987 год.)

Вергилий Кръстев: Искам да запитам за Вашето име, кога сте родена, за Вашия род, откъде идвате и кога пристигате в България?

Елена Андреева: Родена съм в Македония, село Свиница, Кичевско, Битолска област. Аз, когато съм родена в миналия век, Македония беше в **робство** - турско робство. Девет години съм била под турско робство. Родена съм на 21 Юли (стар стил) или 3 август 1899 год. В ония години родителите не са обръщали внимание кога им се раждат децата, за да знаят точния час, за да си направят днес точен хороскоп. Баща ми е роден в същото село, а майка ми е от едно съседно село Яворово. Аз съм от втория брак на родителите си. На моят баща почива съпругата му след три годишен брак. И на моята майка почива съпругът й, който е бил в София, и в София починал. И тогава хората се женеха така, събираха се вдовци и вдовици и създаваха нови семейства. Аз съм едно дете на майка и на баща, и там в Македония живяхме до девет годишна възраст. Там учех отначало. Моят дядо имаше пет сина и три дъщери. Тогава живеехме всички заедно в една къща. Не се деляхме. Тогава имаше училище в Македония и българската екзархия от Цариград ги поддържаше. Тя плащаше заплатите на учителите и ни изпращаха безплатно учебници на български език. Там бяха бедни села с много малък поминък и баща ми в ранна възраст идва в София на гурбет. Занимавал се е с търговия на дребно, купувал, препродавал. Стоял е тук 4-5 години, след това отново се е връщал в Македония за 2-3 години, като неговия съдружник е стоял в София и е продавал стоката. Майка ми и баща ми се запознават в София и аз се раждам след тригодишен брак. Много съм чакана. Майка ми е била религиозна и ми разправяше, че св. Богородица не си била извадила лентичката и затова съм се забавила. Аз бях вече ученичка в трето отделение, когато баща ми решава да прибере майка ми в София, за да се спре това прихождане насам-натам. Когато идвам в София директорът посъветвал баща ми вместо да ме слагат в четвърто отделение, то да ме сложи отново в трето отделение, за да свикна с големия град и с тукашните училища. Повторих трето отделение, завърших и четвърто отделение и майка ми отново

поиска да отидем в Македония, за да видим дядо ми. Аз исках много да уча. Като съм била мъничка имала съм голямо желание да уча. А в селото, в Македония нямаше прогимназия. Имах голяма любов към знанието и може би това ме доведе до Учителя. Аз съм чакана много от майка ми да се родя и с голяма любов ме гледаше и бах галена. Майка ми много ми се радваше и ме е кърмила три години. Аз съм тичала, приближавала съм се до майка ми и съм викала „Цици" и тя ми е давала цицката си, за да бозая. Може би и на това се дължи здравето ми и че съм била здрава толкова години, за което благодаря на Бога. Днешното ми заболяване на краката се дължи на кармически причини. А има и наследствена обремененост, баща ми имаше ревматизъм 30 години. В селото Свинище имаше училище до четвърто отделение, но нямаше прогимназия, а аз исках да уча. Трябваше да ме изпратят или в Тичево или в Битоля. И след като писах писмо на баща ми, че искам да уча, той ми писа да дойда при него. Майка ми не дойде тогава с мен, но тя по-късно на следващата година през месец февруари заболя и след това почина. Майка ми почина когато аз бях 17 годишно момиче. Аз тогава изкарах само едно лято в Македония, върнах се в София, записах се в прогимназията и я изкарах. След това завърших гимназия и записах в университета да следвам философия и окончателно завърших през 1926 год. Баща ми тук нямаше къща и живеехме под наем. Имаше бакалия и отзад имаше една стаичка и там живеехме.

2. ДЪЛГИЯТ ПЪТ ДО УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

Бях ученичка в шести клас и бях отишла при една моя приятелка, която ми каза: „Горе живеят вегетарианци. Те ходят при един Дънов и са дъновисти". Когато чух името Дънов, това име три пъти се повтори в мене като ехо. Това е една много особена опитност, защото това име в мен отекна три пъти. „Дънов, Дънов, Дънов!" И после, когато аз се запознах с Учителя, тогава разбрах какво значи. Някой в мене Го позна Кой е и за какво е. А не аз и моето обикновено съзнание. Може би в душата ми да е отекнало това име. Това ми направи много силно впечатление.

Завърших гимназия, бях студентка в университета и на моята приятелка на нейния брат един познат - наш брат Георги Марков се беше завърнал от плен след войната. Това беше 1919 год. Радвахме се на този пленник и той веднъж ми каза: „Момичета, ще ви водя на едно място което много ми хареса". А той през това време се запознал с наши приятели-братя последователи на Учителя Дънов. Първият път, аз не отидох понеже имах работа, но на следващата неделя отидох. Това беше първата неделя на 1920 год. Тогава за пръв път чух Словото на Учителя. Тогава Братството беше купило един салон на ул. „Раковска" и „Граф Игнатиев". Там имаше дом на журналистите. И горе имаше две стаи, които бяха съединени. Махнали бяха преградата и бяха го направили на салонче, отпред имаше доста голям хол и една малка стаичка за Учителя. Този салон беше купен от Братството. Аз слушах беседите на Учителя цяла зима, но през лятото понеже там имало генералши, които не се споразумели кой да ръководи, понеже бяха важни персони и с големи претенции, накрая се скарали и го продали същата година. Салонът се намираше точно срещу аптеката и колониала на ъгъла на „Раковска" и „Граф Игнатиев". Сега там на мястото днес е сладкарница, а на времето имаше двуетажна къща. Идваше се по ул. „Пиротска" и имаше една задна вратичка. Главният вход беше от ул. „Раковска".

Когато се помина майка ми 1917 год., аз преминах през едно вътрешно сътресение. Тогава разбрах, че има смърт в живота и един ден и аз ще умра. Това ме накара да се замисля и да се запитам: Като ще умра, защо трябва да живея? Тези въпроси много живо ме интересуваха. И тогава започнах да се интересувам за всичко и където имаше сказки, навсякъде отивах и слушах. И така през 1919 год. аз посещавах на теософа Софрони Ников сказките. Тези сказки бяха в една стара къща на ул. „Пиротска" и цяла зима ги посещавах. Това беше теософско общество и тук се запознах с много идеи, които не ми бяха чужди, когато се запознах по-късно с Учителя. Аз станах вегетарианка преди да отида при Учителя. Бях запозната с много идеи и не ми беше странно и чуждо това, което слушах от Учителя. Поводът да стана вегетарианка бе следният: Аз вътрешно предчувствах, че вегетарианството е по-хубаво. Това не бяха убеждения отвън и никой не ме е убеждавал. Беше жестоко за мен да заколиш животно, за да го изядеш. Това ми се виждаше страшно нещо и когато бях мъничка, и вкъщи когато колеха агне, аз не можех да го ям. Не можех да ям и казвах: „Татко, гледа ме агнето". После, под влияние на теософското общество, макар че бях чела и от странична литература, аз станах вегетарианка. Имаше един брат от Лом, той беше офицер и Юрист и заедно с моята приятелка много неща ни е разказвал, защото той е познавал и слушал Учителя. Ето защо от VI клас, след като се помина мама, аз започнах да се интересувам от много неща и така с доста неща съм запозната по тоя път. Много приятели тогава смятаха, че онзи който е влезнал в теософското общество е сбъркал своя път. Аз не се чувствах теософка. Само слушах. Това са едни идеи, които само с ума се занимават. Ние не живеехме така. Когато при Учителя не беше така, когато Учителят искаше Неговото Учение да се прилага. Не е само някаква теоретична програма или само да четеш. Първата година когато бях в Братството едни приятели ме поканиха да отидем в теософското общество. И пак ходих там една година. Четяхме книги, разисквахме върху тях. Аз много участие не взимах, защото не ми бяха ясни тези неща. Другите говореха, а аз слушах и ми беше хубаво и затова ходех. Все пак нещо научавах. Това беше една просвета за мен, разширяваше ми се погледа върху живота и всичко. А след като майка ми почина, то аз започнах да търся. Майка си аз търсих, защо да живея? Ако живота е един на земята и да живея 50, дори 100 години, какъв е смисълът след като умреш и нищо няма да остане от тебе? Виждаше ми се, че е безпредметен живота, ако е еднократен. Аз като дете бях религиозна, майка ми ме беше възпитала. Онова, което учех в училище, вярата ми в Бога беше убита. Ама тази вяра във формалностите, във формите, което е църквата внесла. Иначе когато съм ходила с майка ми в църква, аз съм изпадала в религиозно състояние. Значи в мене си е лежало това, но под влияние на това знание което ми даваха, в училище, повече атеистическо бях загубила, та търсех знаете ли, че даже съм дохождала до мисълта казвам: „Ако е само този живот няма смисъл даже да го живееш, даже да се жертваш, даже щастливо да го живееш. Какво ползва това, че 60 години ще живееш щастлив живот". Безпредметно ми се виждаше. В.К.: На едно място Учителят казва: „Не е важно колко години ще живееш, дали 50, 100 или 120, или пък 20, но зависи от интензивността и задачите през които ти минаваш, полагаш изпит и т.н. Е.А.: Но това е друга гледна точка. В.К.: От друга гледна точка. И сега като ми го разказвате, и в момента....

Вие споменавате за Георги Марков, който в последствие е в Братството. Е.А.: Той беше брат. В.К.: Вашите първи контакти са с него, нали? Е.А.: Не, той просто ни заведе при Учителя. А и като ученичка слушахме за Дънов, когато

бях в по-горните класове. А под влияние на теософията, в последния 8 клас в гимназията, аз съм живяла с книгата на Кришна Мурти „При нозете на Учителя". Цяла година съм си я чела и така много ми лягаше това нещо. Да живееш един хубав живот, да мислиш хубаво, това ми лежеше много. И затова, като чух за пръв път Учителя, аз изпаднах в едно състояние на свръх-радост.

3. БЕСЕДИТЕ В НАЧАЛОТО

В.К.: Разказвали са ми, че в първите години сестрите са ходели с бели забрадки, с бели рокли, с бели дрехи, как се обличаха по онова време? Е.А.: По съборите и по време на беседите. Аз даже когато отидох през 1920 год. на събора исках да се купя такава кърпа, за покривка на главата, защото всички сестри са носели на главата си бяла кърпа. Въпреки че това на мен не ми лежеше, беше ми форма. И аз купих за главата си нещо прозрачно като воал, най-тънкото което можах да намеря, само по форма да го изпълня. И го сложих само през време на молитвата. Иначе обличаха се, въобще нашите хора носеха много белия цвят. Много. Сестрите бели рокли по празници и така до края на живота си. Така бяха всички облечени всички, повече в светли дрехи и в бяло. Тези беседи бяха публичните беседи на Учителя. Те се държаха в 10 часа до 11.30 - 12.00 часа. Учителят говореше. На тях можеше да отиде всеки, който иска. Те не бяха затворени. Те бяха достъпни за публиката и затуй така се наричаха - публични. В.К.: А Вие имахте ли възможност да ходите на ул. „Опълченска" N 66, да слушате? Е.А.: След като вече продадоха салона на ул. „Раковска", Учителят пак се върна на ул. „Опълченска" и там говореше. И там съм го слушала цяла година. Щото, значи през 1920 год. слушах и през 1921 год., защото през 1922 год. наеха вече салона в „Турнферайн" на ул. „Гурко". Той беше гимнастически салон на някакво германско дружество и понеже вечер беше свободно, и в неделя също беше свободно Учителят държеше в 10 часа беседите си там и лекциите, когато отвори Школата в началото на 1922 год. В.К.: А как започваше една лекция в този салон на ул. „Раковска"? Е.А.: По същия начин. Хората идваха по-рано и всички заемаха местата си много прилично, както на църква се ходи. Така бяха - спретнати. Но, първото впечатление което ми направи, те бяха скромни хора. Нямаше блестящо нещо. Всички бяха така скромни и видях 2-3 офицери. Защото нали офицерите бяха в униформи така, много тържествени и после с привилегии хора, нали? Бяха военните, а всичко друго беше така много скромно. Скромни хора бяха, тихи, нищо не блестеше. Учителят влиза с Библия в ръка, всички стават, винаги Го посрещахме застанали на крака и Той имаше една малка масичка на един малък подиум от три стъпълца и една масичка, зад нея Той сядаше на един стол. Нищо друго. Когато влизаше Той казваше обикновено „Добрата молитва". Гласно я казваха. На мен ми направи това много силно впечатление, защото никъде не бяхме казвали дотогава гласно. В училище само дежурните казвахме гласно молитвата. А всички гласно не сме казвали. Като че ли пеехме всички „Христос Възкресе", целият клас. Защото ние молитва правехме в нашето училище, в цялата гимназия молитва имаше винаги. В началото на деня и в края на деня. Това ми направи силно впечатление и така ми хареса, защото всеки вземаше участие. Като го каже дежурния в училище, ти може да си мислиш каквото искаш. Изпълняваха и песни по това време. Песента „Благославяй душе моя Господа" беше вече дадена. Пееха и „Благословен Господ Бог наш", пееха така и една след свършване на беседата, една църковна песен „Хвала Тебе Господи!" Тя беше много мелодична и много успокояваща.

Беше хубава, много приятна беше. Учителят казваше молитвата, всички сядаха, обикновено се изпяваше песен. Тогава нямаше цигулари. Имаше сестри, които бяха по-музикални и почваха те да пеят. Пиано нямаше. Нито в салона на ул. „Оборище" имаше пиано, нито в „Турнферайн". Но черна дъска имаше и на ул. „Оборище" и в „Турнферайн", защото Учителят чертаеше понякога когато говореше. После в „Турнферайн", беше сестра Маркова, която е била дошла около 1900 год. в София и държеше курсове, та в тия курсове бяха почти всички нейни ученици, които говореха френски. И тя понеже тогава заболяла и вече нямало да работи отстъпи си черната дъска, много хубава двойна дъска, нагоре и надолу се движеше и даже тя до края остана в Братството. На нея Учителят чертаеше, или числа ще напише или чертеж, кръгове, даже някога е казвал: „Начертайте". Даже, аз си спомням в 1923 год. като ми каза: „Хайде, начертай десет концентрични окръжности". Караше и други. Така и Той е чертал, защото тогава Той говореше тези публичните беседи, тогава нямаше чертежи. Учителят говореше седнал, спокойно, ще прочете нещо от Евангелието или Библията един цитат и някога ще каже върху какво ще говори, някой стих, било от молитвата, пеехме пак песни. Една песен изпявахме и като свършеше пак изпявахме песен. Да Ви кажа, след свършването Учителят почти една и съща песен е давал. Например, аз помня „Благословен Господ Бог наш", ама редовно „Благословен Господ Бог наш" даваше. Накрая. Да. Редовно. Преди това даваше други духовни песни. Преди това е сменял, но накрая. След като даде „Аз мога да любя", нея даваше след беседата. А в класовете е давал много окултни песни. В.К.: Когато започваше своите беседи имаше ли някой на вратата да пази. Имаше ли някои да влизат през време на беседа? Е.А.: Имаше. Който закъснее, влизаше, не беше забранено. При класовете когато почнаха беше друг ред. Там имаше правила. Защото беше Школа. Много години след като свършеше беседата отиваха при Учителя, целуваха Му ръка и Го поздравяваха. Много години така беше. Чак горе на Изгрева като отидохме, Той вдигна един път ръка и вече не си даваше ръката, защото то много народ. Вдигне си така ръката и си отиваше. Но там пък, след Паневритмията му целувахме ръката.

4. УЛ. „ОПЪЛЧЕНСКА" N⁰ 66

В.К.: Искам да се върнем към ул. „Опълченска" N⁰ 66. Какво представляваше „Опълченска" N⁰ 66? Например човек като влезне какво вижда? Кое прави впечатление? Е.А.: Това беше едноетажна къща, ако сте ходили, южната част беше наша. И като влезете от вратичката ще видите три стъпала /стълбички/. Те водеха направо, имаше едно антренце, от което се влизаше в стаята на Учителя. Оттам почти никога не се влизаше. Ние отивахме навътре и отзад имаше пак, но повечко стълбички, защото оттам беше по-високо, пет стъпала мисля че бяха и оттам се влизаше вече в един коридор, в стаята на леля Гина, хазайката на Учителя и братът Петко Гумнеров, а пък имаше друга една стълбика която водеше долу в сутерена. Там имаше 5-6, а може би и повече стъпала. В дясно беше столовата, където се хранеха - Учителя със семейството и там беше и стола на студентите. А пък в коридорчето, през което се влизаше и което беше доста широко, там в дъното имаше печка и чешма, там беше кухнята. Най-примитивни условия бяха. Горе, по вътрешните стълби като се качиш, от дясната страна беше стаята на леля Гина и чичо Петко, след това имаше една малка стаичка, в която Учителят приемаше гостите, а зад нея имаше един килер, в който се държаха разни работи и една врата, от която се излизаше в туй антренце, което беше предното при Учителя и се влизаше в

стаята Му. Нямаше специална стая, в която Учителят да говори беседата си. Но леля Гина и чичо Петко изваждаха леглата и всичко от стаята за неделя, изпразваха я, нареждаха столовете и масичката, а Учителят сядаше на прозореца. Този прозорец беше двоен, отваряше се и тук в стаята всичко се напълваше, а понеже не можеше да побере всички посетители, всички по-млади, които можеха да стоят по-дълго време, оставаха вънка и отвън слушаха беседата. Аз съм слушала само отвън Учителя. В.К.: Във ония години имаше ли кой да стенографира? Е.А.: Да, Паша Теодорова беше от 1915 год. В.К.: Кога Учителят идва на ул. „Опълченска" № 66, кога идва при тези хора и кога се настанява. Е.А.: Мисля че 1905 година. Той е живял у Тодор Бъчваров, който имал деца. Те заболяват от скарлатина и е трябвало да напусне. Но преди това леля Гина и чичо Петко, ние така им казвахме, са познавали Учителя. Той е трябвало да излезе, защото щели да сложат карантина. Тогава 40 дена беше карантината. И леля Гина казала на чичо Петко, на мъжът си: „Абе Петко, да пуснеме този човек, виждаш Го добър човек". Тя ми го е разказвала сама това. „Нека да дойде. Ще му дадеме тука в трапезарията, дето беше долу, там да спи". Там имаше миндерчета така наредени. Дъски и бяха, много просто нещо и като предложили на Учителя и Учителят приел. Даже тя ми каза и друго, че първата седмица когато бил живял у тях Той казал, като преоблякъл дрехите си, така нали казал: „Може ли някоя жена да ми ги опере". А тя рекла: „Ех, ти си беден човек, аз ще ти ги опера". В.К.: Леля Гина и чичо Петко откъде са? Е.А.: От Пазарджик. Тя беше домакиня, а чичо Петко беше протоколист в съда. Водил е протоколи на делата. Протоколист. Защото тогава нямаше пишещи машини. И така той е слушал и записвал. Това му беше професията. Той си замина към 1924 год. Аз го помня. Той беше малко гърбавичък. И двамата никак не бяха угледни хора. Скромни хора бяха. Но леля Гина беше много чистосърдечна и много прям човек, искрена. Тя нямаше две лица. Някои сестри като прекаляваха в нещо, тя направо им го казваше. Да, така беше. Защото, знаете ли какво е да влезе в един дом Учителя? Всичко става напълно променено - непрекъснато гости. Защото при Него идваха от сутрин до вечер хора. От провинцията приятели, защото при Учителя много народ идваше. И това нещо тя го прие. Но в 1905 год. когато е отишъл Той, тогава не е било тъй. Даже те не Го познавали като Учител тогава. Те Му казваха тогава „Г-н Дънов". В.К.: Казвам, вие как така Го опознахте? Е.А.: Ами виж как: Дойде някой болен каже си мъката и Учителят даде съвет, той оздравее. Дойде друг някой, има някой труден въпрос и Той пак така в разговора даде съвет и се оправи работата. И при такива случки те виждат, че Той не е като всички хора. После начина, по който говореше Учителят абсолютно Го отличаваше от нас. Защото Учителят, аз поне не Го чух да говори като нас. Той винаги говореше идейно, принципно. И каквото да Му кажеш, Той така ще го обърне, пак ще го разкаже като принцип. Сега и това може би им е направило впечатление. Не мога да си представя, че те не са видели тая страна на Учителя. В.К.: Някои опитности или някои случки да ти е разказала кака Гина? Е.А. Не, не ми е разказвала, защото и аз не съм я питала. За чичо Петко има една много тъжна история. Обвиниха го, че той е закачил някакво дете, момиченце. Разбирате, така неприлично. Аз чух това 1920 год. когато го обвиниха. Момичето, за което ставаше въпрос, то беше едно глезено момиче, какво е казало на майка си не знам. Аз да ви кажа, лично сега, като си давам сметка за това, не вярвам чичо Петко да е направил това. Може би той го е направил с бащино чувство, защото те нямаха деца. От милост към дете. Ако е погалил или така нещо е направил и е изтълкувано лошо според мене. Добре, но то станало голям скандал и предлагат Учителят да напусне къщата и да Му търсят място другаде да живее. В това време Учителят е бил в

Сливен на Сините камъни на почивка с братя. И братята в София решават да изпратят трима души там, да кажат на Учителя, че Той не бива вече в този дом петнен да живее. Тези трима души бяха Иван Радославов, Тодор Бъчваров и Лазар Котев - тримата. Чували сте тая история. В.К.: Ще ви покажа няколко снимки от ул. „Опълченска" № 66. Е.А.: Покажи ги, за да ги видим. В.К.: Това е на ул. „Опълченска" № 66. Това е вратата отвън. Сега тука виждам стъпала. Е.А.: Това е входът от пътя. Тука беше прозорчето на сутерена, това е антренцето и прозорците, това е стаята на Учителя - първата. В.К.: Сега тука влиза някой горе. Е.А.: Мария тука влиза като посетител. Това е сега вратата. Да, от тука, от двора вратата. А оттука беше входът за долу. Вижте, тука някъде беше вратата за долу, за сутеренната стая. Тука има чешма. Тя беше в двора, в градината на чичо Петкови. Това е бюрото в стаята на Учителя. Ето го леглото, стола. Това бюрото ли е? - Бюрото. Сега тая маса е в стаята на Учителя. - Не, това трябва да е масата до прозореца където говореше, да. Тука има столове. Тука има маса, това е сутеренната стая. Тука бяха пейките. Това са снимките, които ги е правил Васко Искренов след заминаването на Учителя. Аз отидох за да прибера лекциите, беседите които бяха долу. Последният път Учителят отиде с Борис, Боян, Методи, мисля че и Галилей беше, отидоха и тогава Учителят дал на Боян и Борис Протоколите от първите събори. Протоколите стояха при Учителя в стаята. И когато Борис отиде, когато го затвориха, тогава този, един брат Светозар ми ги даде, имаше баба - Величка Стойчева, тази, която е била много ревностна ученичка на Учителя, и тя имала преписите от Протоколите и тогава ми ги даде и Влад Пашов ми ги диктуваше и аз ги преписах на няколко пъти и ги размножих. Щото като бяха в затвора нямаше кой да ми даде беседи да работя и тогава аз преписвах протоколите и ги размножих много. Няколко пъти, 5-6 пъти. От 1909 до 1915 год. - тези протоколи. А от 1907 и 1908 год. после ги имах. Не ми ги дадоха тогава. По-късно ми ги дадоха Протоколите, да ги имам. И аз даже не съм ги преписвала, а ти ми ги дадоха наготово преписани. По снимките може да се възстанови историята на дома Гумнеров на ул. „Опълченска" № 66.

5. ПЪРВИТЕ СТЕНОГРАФИ НА УЧИТЕЛЯ

Е.А.: Петко Гумнеров е писал първите протоколи на първите събори. В.К.: Знаете ли как са протичали тези първи събори? Е.А.: Вижте, то е писано в самите протоколи, чели ли сте протоколите? - Повече не са ги чели. Те са ги писали дословно, даже вижте, дори и храната която са яли е писано. И кой какво е донесъл. Много хубаво е написано, всичко е написано подробно. Първият стенограф на Учителя е Тодор Гълъбов, този от когото са написани първите стенографски учебници в България. Той е бил стенограф на Учителя, ученик на Учителя и стенограф. Него го пращат в някаква командировка, в Италия и той казва: „УчителЮ, кой ще стенографира беседите, аз трябва да замина". Учителят казал: „Който трябва, той ще дойде". И скоро след това Паша идва на беседа. А тя му е била ученичка на него по стенография. Тя е държала изпит за учителка по стенография, защото тя беше учителка в София, но по химия. А допълнително е държала по стенография и те я познават. И казват на Учителя: „Дойде една учителка, знае стенография, да я поканим ли?" Поканват я и тя сяда на масата и до края на живота си работи. Паша е дъщеря на Петър Теодоров, майка й е българка от Бесарабия. Баща й е чист руснак. Те се оженват в Бесарабия и когато се освобождава България той казва: „Маша, хайде да отидем в България. Ти си българка, да отидем там". И тя се съгласила,

и той понеже е бил образован човек е работел в банката. Но после някой го подлъгал да стане търговец и го излъгали. А той бил много добър, чист човек и честен. Разбрал че ще го лъжат. Изгубили в търговията която почнали. Той заболява и умира. Оставя две момчета и три сестри. Паша е третата. Големият й брат беше за съжаление пияница, а по-малкия й брат, когато умира бащата, той застава до майката, защото те са били малки. Паша е била пеленаче когато баща й умира и другите момичета са били малки, защото те пък са тука родени. А пък момчетата били там родени. Майката, сама жена останала, нали тогава жените не работеха, освен да станат перачки или слугини. Нямаше за тях друга работа. Брат им бил много интелигентен, Сергей се е казвал. По руски нали така казват на Тодоровците. Той помогнал на майката и ги изучил двете по-малките. Аня и Паша имаха висше образование, а Надя имаше само гимназиално доколкото си спомням. Тя не беше учила повече. Но като умира майката тя гледа Паша и Аня, които са учителки в София. Тя им гледала домакинството и така живеят заедно, трите сестри и до края на живота си винаги биваха заедно - трите сестри. Преди да се запознаят с Учителя братът се помина. Паша се запознава с Учителя през 1915 год. Паша стенографира, след това дешифрира и ги дава на Учителя. Тогава нямахме пишеща машина. Всичко на ръка дешифрирахме. И аз първата година на ръка дешифрирах. През 1923 год. ми купиха пишеща машина. Имахме една. После вече имахме всяка една по една пишеща машина. Аз учих стенография като ученичка в IV клас или първи гимназиален клас, факултативно. Аз бях ученичка в Първа девическа гимназия и като казаха, който иска стенография да учи, аз се записах и изкарах целия курс. Научих се да пиша кореспондентното писмо. Като станахме в шести клас бащата на другата ми приятелка беше стенограф в Народното събрание, казваше се Йордан Велев и ми казва веднъж: „Абе момиче, един от стенографите в Народното събрание ми каза, че се открива курс по стенография, безплатен. Идете да го следвате да се научите да пишете стенография". И той ни запали така, а аз имах вече малко основа и там отидохме. Бяхме най-малките. Там бяха все възрастни хора които имаха нужда от стенография за работата си, нали, която работеха. Ние бяхме от шести клас, млади момиченца около 16 годишни. Следвахме словописа, гледахме речописа, а в това време майка ми вече боледуваше. Аз бях малко заета, но все пак редовно ходех на курса. Не беше много весело, но все пак, аз научих стенография и до края на гимназията аз си водех бележките в училище. А като завърших гимназия, баща ми се прежени, след като майка ми се помина, трети път. Аз виждах че парите няма да ни стигат и че трябва да поработвам, да имам за нуждите си и след това научих от г-н Велев, че ще има конкурс. Явих се на конкурса и ме приеха и работих през 1920 година. Цялата зима бях в Народното събрание, стенографирах. Тогава управляваха земеделците. Бях извънредна стенографка, не редовна, само когато имаше сесия. Плащаха ни тогава на смяна. Помня, че ни плащаха по 60 лв. на смяна. Поводът да стенографирам при Учителя беше следния: През 1921 год. Паша я преместиха от София за наказание, пратиха я в Русе, защото е дъновистка и защото е държала беседи на учениците. Малко в такъв дух и за наказание я пратиха в Русе. Остана да стенографира само Савка. А Савка беше млада, една година по-млада и от мене даже, беше и все пак не тъй опитна както Паша. Паша беше към 10 години по-възрастна от нас, по-самостоятелна, по-смела, а ние току що бяхме завършили гимназия и двете. И тогава брат Иван Радославов, той ни беше учител в гимназията по история и ме познаваше. Знаеше че аз зная стенография и е виждал, че като ходя на беседа аз все си пиша по стенография. Отишъл при Учителя и Му казал, нали че сега Паша като отиде в

Русе, Савка сама ще остане, няма да е удобно, мъчно ще бъде за нея. Да поканим една нова сестра, която идва и която знае стенография. И така ме покаиха, и аз седнах на масата, и толкова. Даже и не отидох при Учителя. Щом ми казаха, взех си тетрадката и седнах на масата. Аз се зарадвах много на това предложение, но не отидох при Учителя, защото се стеснявах още, а че ме канят за такава работа ми правеше чест, значи с доверие ме приемат. В.К.: „Значи, който е изпратен ще дойде!" Виж как по невидими пътища Учителят си ръководи нещата. Е.А.: Да ви кажа брат, аз като бях в Македония и както се видях при Учителя, почувствах, като че ли със свещица са ме взели от село и са ме довели тука за тая работа. Поне в моят живот и в моите очи така съм се чувствала. Защото аз, ако нямах тази любов към учението, щях да си бъде една селянка на село с децата и с теготията и т.н., както всички жени, които останаха там.

6. ПЪРВИТЕ УЧЕНИЦИ

В.К.: Сега в онези години първият ученик е д-р Миркович. Нещо да си спомняте за него? Е.А.: Д-р Миркович, Пеню Киров и брат Тодорчо Стоименов, те са били на първият събор във Варна. Ще разкаже една случка за заминаването му. Д-р Миркович имал така доста объркани сметки. И когато щял да заминава, Учителят му казва: „Докторе, решили са горе да те вземат, приготви се". Той така се смутил. А Учителят това го бил направил, защото имал объркани работи, които е по-добре докато е на земята да ги оправи, отколкото когато си замине, оттам да се мъчи да ги оправя, което е много по-трудно, да внушава и т.н. И той много се смутил и даже много мъчно си заминал. Та някой ми казваше, че накрая така хъркал, че се чувало не знам докъде, та трябвало Учителят да отиде, за да го освободи. Оттогава Учителят бил вече решил да не казва никому кога ще си замине. Но после, един наш брат, Захариев се казваше, той е бил офицер и при някакви военни маневри ослепял. И така пенсиониран вече идваше при Учителя, но като чул още на времето за д-р Миркович казал: „Учителю, много ще Ви моля когато дойде часът на заминаването ми, да ми кажете". Учителят казал: „Щом искаш, ще ти кажа". Но знаете ли, че мисля бяха две години откак си замина Учителя, една есен през септември Паша казва, нали заедно се хранехме и тя казва: „Еленке, аз отивам на обяд у Захариеви, канена съм там. С брат Начо Петров и брат Тодор Стоименов канени сме там. И като отиват, той казва: „Аз казва Ви поканих за да ви кажа, че Учителят ми се яви и ми каза: „Нали искаше да ти кажа когато наближи да си заминеш? Казвам ти: Приготви се! Наближило е времето! Ето, оставям при тебе Димитър Голов и Пеню Киров да те преведат". Да, и брат Захариев поканил ги да се прости с тях. И то е било края на септември, а тогава пенсиите ги даваха три месеца предварително. И само рекъл: „Ех, Учителю, пък дано да ме вземат три дни по-късно, да закача малко от октомври, та нашите да вземат пенсията". Значи и това желание да се изпълни. И чухме, че си замина по-късно. И Паша като дойде ми го разказа, нали тази история с брат Захариев. В.К.: Сега, другият ученик е Голов? Е.А.: Голов е имал книжарница. А на времето в книжарниците ставали срещи на по-интелигентните хора, да си споделят какво са чели, какво са казали, а и самите книжари са били по-просветени хора. И Учителят е ходил често в тази книжарница на Голов. Но той беше си заминал вече, когато аз влезнах в Братството. Но по негова линия са запазени протоколите на съборите от Веригата - синархическата от 1907 и 1908 год. Защото ние ги имахме от 1909 год. Негови родственици ги предадоха на някого,

някой ги открадна, но по негова линия. В.К.: Друг по това време е Пенѭ Киров, който си заминава към 1918 год. Нещо да знаете за него? Той по професия шивач е бил. Е.А.: Той е бил женен за една гъркиня, ми се струва, която не му е давала да се занимава с тези неща. Един случай имаше за един калугер. Идва при него един беден човек, калугер, някаква помощ му иска. Пък братът Пенѭ Киров не му е дал нищо. На Учителя ли го е разказвал и Той казал: „Ами знаеш ли, че той беше Христос?" И той тръгнал да го търси, но не можал да го намери. В.К.: От другата генерация е Тодор Стоименов. Е.А.: Него го познавам, защото живееше в София и той имаше отношение към нас стенографите. Той идваше при нас, така и ние го обичахме и затуй Учителят му казваше: „Тодорчо" и затуй ние му казвахме брат Тодорчо. Брат Тодор Стоименов работеше в „Сингер", представителството на „Сингер" и целият си живот го изкара там. Чиновник беше някакъв, не зная повече. Той беше много отмерен човек, въздържан, не беше се оженил, кѭсе беше, нали знаете тези хора които нямат брада, иначе беше много изискан в отношенията си и главно към себе си. Той много неща не си позволи в живота. За него не можеш да кажеш така упрек, или да го упрекнеш в каквото и да е. Изискан е бил. Той е спал в едно легло с Учителя. Той ми е разказвал. Когато е бил в Бургас е спал в едно легло с Учителя. Учителят не е имало къде да спи и той го е поканил. И тогава не са го смятали като Учител! Г-н Дънов, учен човек, доктор. Свършил медицина в САЩ. Даже така Му викали - д-р Дънов. Брат Тодорчо винаги участваше в Братския съвет, както ние викахме Синедриона. Той, брат Начо Петров, дядо Благо, имаше един брат Попов от София, Иван Попов се казваше. Тези си спомням братя че участваха в съвета, който се занимаваше с братските работи, паричните въпроси. Щото Учителят е по съборите, всеки си даваше лептата, десятъка. Абсолютно всеки по свобода го правеше. Те ги внасяли в банка някъде. В.К.: Това не е лесно, да бъдеш един от тримата, да дойдеш в Школата, да седиш в Школата, Учителят да си замине, ти да го дочакаш. Е.А.: Едно ще ти кажа, че той все искаше да си замине и все ще си замине, защото беше слабичък. Много слабичък, така с нежно здраве, човек с много нежно здраве. Но много издържлив, изкара много.

7. СЪБОРЪТ ПРЕЗ 1922 ГОДИНА В ТЪРНОВО

Е.А.: Аз дойдох през 1920 год., а 1922 год. беше големият събор в Търново. За събора в Търново всеки пътуваше сам или на групички. В първите години Учителят кани всички поименно, но в 1922 год. вече класът беше отворен: Общият и Младежкият клас. И тогава Учителят каза: „Всички, които са в Школата могат да отидат на събора". И аз вземах влака и отидох на събора. Аз не бях облечена в бяло. Само кърпата, която носехме на молитвите беше бяла. Пътувахме всъщност с някои други сестри. Защото аз бях самичко момиче, нямах семейство. Една сестра, която имаше палатка ме прие при нея. И някакви завивки се носеха, но нищо не помня повече, какво носех. На този събор имаше към 1000 души. В Търново естествено ние отидохме, там имаше в двора място на което направиха палатките и ние спяхме в палатка. Сутрин свирят цигуларите, събуждат ни и ние ставаме за молитва преди изгрев слънце, нареждаме се, първата редица братя, после ние другите сестрите. И всичките сестри с бели кърпи бяха покрити, то е защото Павел казва, срамът на жената е да се моли с открита глава. Да ви кажа на мен никак не ми лежеше, носех го само за форма и повече на другите събори не го сложих. Ние спяхме в палатки. Всеки си носеше палатка. И като отидеш построяват ти я братята. Много

услужливи бяха. Ние бяхме жени, двете сестри, но ни построиха палатката и ние спяхме двете заедно. Имаше слама, слагахме си малко слама отдолу, окопавахме я и така си лягахме. Имаше някои които живееха в съседни вили. Имаше там свободни места, но аз не знаех. Казаха че така може да бъде и това беше най-простото и най-лесното. Значи в палатки бяха сестрите, братята. Там имаше две вили. Едната в която Учителят живееше. Тя беше братска, подарена на Учителя. В нея спяха Паша Теодорова и Савка Керемидчиева тогава. Те бяха там двете стенографки и аз бях, пишех, но аз бях при сестрата, сестра Бахчеванова която ме прие. Всеки се беше погрижил къде да бъде. Носеха си палатки или нощуваха в съседни вили наети. Завивки си носехме, които бяхме в палатките. Имаше два входа, отдолу на шосето и горе една вратичка. На входовете имаше по един брат, беше охрана, който седеше и имаше парола. Всеки който излиза трябваше да чуе каква е паролата и като се върне да я каже, че да го пуснат, иначе не го пускаха. Чужд човек на събора не се пускаше. Той беше само за поканените от Школата. А Учителят, още неделният ден на съборните дни които бяха, държеше в читалището публична беседа пак както казахме и ние всички отивахме там и търновци идваха. Не идваха много, но все пак идваха, идваха. Даже, аз присъствувах един път, когато искаха поповете диспут от Учителя, искаха да Му обявят война. Ние като почнахме да пеем, ние пяхме, пяхме и диспута не можа да стане. Да, има една от беседите от 1922 год. в която Учителят казва: „Моето Учение не е диспут!" А как протичаше един ден от събора? Сутрин цигуларите започваха да свирят и ни събуждаха. Много приятно е това. Това и на Рила го практикувахме в последствие. Всеки става, отива, измива се и отива на мястото определено за молитва. Всички знаехме къде е мястото за молитва. То беше празно място от чешмата така надолу, до едно лозе, имаше там надолу. Там се нареждахме и там правихме първите упражнения, които Учителят ни даде тогава. Тези упражнения шестте, които днес ежедневно играем са дадени тогава - 1922 год. След това обикновено или Учителят говореше, или правехме закуска. А пък говореше Учителят в дворчето, в което Той живееше. Там имаше така наведена една поляна и бяха сложили една голяма маса, на която имаше и стол на който Учителят сядаше, за да го чуят всички. А пък ние седяхме там гдето Му бяха краката, на тази маса седяхме и пишехме - стенографките. Понеже, аз бях 1922 год. там и си спомням как беше. А пък Паша казваше, че предните години на земята са седели и така е пишела тя. Така е пишела. Не е имало маса. Аз когато отидох имаше вече маса и пишехме така. Сутрин: значи молитва, упражнения, Учителят говори, беседа. След това закусване. За закуска имаше маси, дълги маси с такава широчина. Около половин метър широки, които се слагаха на крака, като магаренца, така се затваряха. И обикновено сядахме по градове на групи. Масата на Сливенци, на Ямболци..., тогава много хора имаше, нали, към 1000 души братя, маси на Бургазлии, на Варненци, на Търновци и т.н. Софиянците бяхме повечко имаше повече маси за нас. А Учителят всеки ден сменяше масите на които сядаше. Мина при всички братя. Значи веднъж седне при Ямболци, веднъж при Бургазлии и т.н. Така беше. Сядаше при всички, за да ги посети. Готвеха сестрите. Имаше три казана. Сутрин за топла вода за чай, грамадни розовари, които сте виждали на Рила. Даже мисля че четири бяха в Търново, които предварително ги вграждаха. Те бяха вградени. И сутрин имаше дежурни, които ще накладят огъня. Вода всички носеха - братя и сестри. Щото в Търново няма вода. Там имаше една щерна направена от която течеше една вода, така за малко. И за пиене, защото чиста вода взимахме от щерната. Така мисля, че пиехме от нея, доколкото си

спомням и ръцете да си оплакнеш малко, за обяд или по някакъв случай. Сестрите дежуреха. Имаше опитни сестри, които знаеха за повече хора как се готви, имаше големи казани в които се готвеше. А сутрин закусвахме обикновено чай. А за обед готвеха едно ядене. Никога две не са готвили. Най-много, ако има някой плод. След обяда почивка, защото рано ставахме. Полягвахме си да починем и след това след четири часа, някога се е случвало Учителят пак да държи беседа, втора в четири часа. При съборните беседи ще видите че има и такива беседи или пък разисквания между приятелите. Така всеки един на групи. Един говори едно, да речем един познава хиромантия, ще говори за хиромантията, френологията, такива неща. По тези окултните науки, някой ще разкаже някаква опитност. Много често събират се на групи да пеят. Много сме пяли по тия времена. Вечерта пак вечеря и пак така и пак чай. Вечер нямаше лекция. Горе във вилата беше стаята на Учителя, наречена „Светая Светих". В стаята където живееше Учителя имаше едно походно легло. А знаете ли защо? Защото през 1925 год. когато бяхме на събора, аз останах с една група по-късно след събора. И Той ми вика: „Еленке, можеш ли да закърпиш леглото ми, че се е скъсал бризента", и оттам разбрах, че Той спи на походно легло. И аз го взех, приятелите го откачиха, които бяха, отидох в Иларионови, те имаха машина и там имаше един топ плат, който го купили през 1917 год. от германците когато отстъпвали, а той да се окаже импрегниран плат, много хубав, от него уших за походното легло. После същата година направих първата палатка на Учителя там, с една друга сестра. Аз я ших, заедно с другата сестра от този импрегниран плат. Защото аз като отидох, взех да го кърпя, но като видях че има цял топ плат, казвам: „Защо ще направя кърпено легло на Учителя? Я да го скроя отново". И аз скроих ново, уших го и се прибирам вечерта, заковахме го и взех парченцата гдето ги изрязах, защото форма трябваше да се даде нали за походното легло на плата и там беше един брат военен, който разбираше. Това бе брат Любомир Лулчев и той взе плата, видя му се така, той в пионерски войски служеше и като взе така, направи проба и 24 часа издържа на вода без да пропусне плата. И това даде повод да ушиеме палатка на Учителя. Защото се разбра че е импрегниран. Та оттам знам, че Учителят спеше на походно легло. Много скромничка обстановка. Вижте сега 1925 год., след събора Учителят понякога държеше беседи и Той ги държеше на тавана, в една голяма стая във виличката. След това се влизаше в тази стаичка където Горница й казвахме, гдето бяха свещите, светилник имаше там една голяма цветна Пентаграма, може би колкото моя гардероб. През моето време нямаше ленти. По-рано е имало цветни ленти, закачени по стените на стаята. Да, нямаше ленти. В.К.: Разправяха ми че тогава Учителят събирал по десет души горе и там се правели молитва в тази стая? Е.А.: Не, не в Горницата, а в предната стая правехме молитвите. В.К.: Така ли? Е.А.: Да, в предната стая, там правехме молитва, а в Горницата се отиваше, когато се правеше дара. В.К.: Какво представляваше този дар? Десятъка ли? Е.А.: Да, десятъка, да. Всеки си донасяше плик и го слагаше там. В.К.: Какво представяше този десятък? И какъв е принципа изобщо? Е.А.: То е принципът, както Учителят го наричаше, законът на Опуленс: За да получи човек благословението, трябва да даде. И някои го правеха стриктно, каквото вземат, веднага отделят 1/10 част. И сега има приятели които така правят. Знам дори един брат в Бургас, който и децата си така е научил. И те каквото получат, всичко, но така ги е възпитал и две дъщери има, те всичко отделяха. После всеки десятък го слагат в плик и го тургат. Там имаше една маса на която го слагаха. Аз да Ви кажа, първите години какъв десятък от мен? Нищо нямам, какво ще слагам? Не съм слагала десятък.

В.К.: Какво впечатление Ви правеха в първите години съборите? Е.А.: Много бяха тържествени, брат. Много вдъхновение и радост имахме всички. Имаше едно настроение, което не сме го имали друг път. И може би това е било както казва Учителят за присъствието от невидимия свят. В.К.: Ще Ви разкажа какво ми казваше един възрастен брат. Това е следния случай: Когато отивам на събор първата година, ама аз съм тъй въодушевен, лекокрил, чувствувам една общност с всички души и с цялата вселена. Това беше само докато бях на събора в Търново. Отивам си вкъщи, отведнъж като че ли някакъв похлупак се маха и всички грижи и тегоби се стовариха върху мен. И казва: Отивам при Учителя и разказвам: „Защо е така?". Той казва: „Не си ти, а ония от невидимия свят идват и влизат във вас и те са причината за вашето състояние, което имате". Е.А.: Имаше голямо вдъхновение, голяма радост. През това време въобще не са ставали недоразумения между братя и сестри. Докато в София са ставали и много горчиви думи са си разменяли. Също съм чувала такива работи и след екскурзия и след клас. Наблюдавала съм и съм чувала неща. Даже след най-хубавата беседа може да стане някакъв скандал. Така че също там, имаше такива случаи и когато се заоблачи, Учителят казваше, че дисхармония е станала между нас.

8. СПИРАНЕ НА СЪБОРА В ТЪРНОВО - 1915 ГОД. ОТ ГЕНЕРАЛ РАДОЙКОВ

В.К.: Търновските граждани възстават срещу съборите, така ли? Е.А.: А не, в 1915 год. идва заповед от София до началника на гарнизона, военния генерал, който е баща на съпругата на Лулчев. В.К.: Той имаше ли съпруга? Е.А.: Имаше. В.К.: А деца имаше ли? Е.А.: Не, нея я убиха. Имаше един много голям процес. Защото дъщерята на генерала е, после тя е жената на Лулчев, и ми казваше, че има някои трудности. А аз й казвам: „Иди при Учителя бе, Учителят ще ти помогне!" Много съм я съветвала. А тя казваше: „Не вярвам, защото баща ми е разтурил събора в Търново на г-н Дънов". Някой беше казал, че това е нещо много престъпно. Но той стана по причина на заповед от София. Той е само оръдие. В.К.: Кой събор е разтурил? Е.А.: В 1915 год. съборът в Търново. Отива и разтурва събора. В.К.: А кой се самоубива? Е.А.: Не, убиха я нея. Тя имала някакви украшения. Една приятелка нейна, която идвала от скоро, тя й ги показала, оная се съблазнила и ги откраднала и когато потърсила ключа на касата в която ги държала, имала документи. Та тя от страх я убила с една тесла. В.К.: Ясно, криминален случай. Е.А.: Криминален случай, но знаете ли какво ми каза Учителят? Защото мен ме арестуваха тогава, по този случай, защото Лулчев ме извика и ми каза: „Иди кажи на брат ми, че тука са ни арестували". Защото той спеше на Изгрева и не знаеше, че тя долу е убита. Беше на 18 май 1930 год. Аз отидох да търся брат му и после по пътя ме арестуваха. Арестуваха ме и ме отведоха в участъка, в Държавна сигурност гдето е сега. Не, не са ме разпитвали. Мен не са ме разпитвали, само ми взеха отпечатъци от пръстите. И после във вторник, след три дена ме пуснаха. Неделя вечер и понеделник вечер бях в ареста. Защото в сряда имахме клас и аз си казах, ако не ме пуснат да си отида на клас, значи много нещо съм сбъркала, защото аз стенографирах и дешифрирах лекциите от Школата. И затуй на всяка цена исках да ме пуснат. Мина прегледа на стаите, както си е реда в затворите и пак ме заключиха в стаята. Бях сама в стая. И след един час дойдоха и казаха: „Свободна сте!" И аз си отидох. Беше с мене и жената на един друг брат, която

като чула че е убита отишла жена му да види, и нея я арестували, защото полюбопитствала да я види, та двете ни освободиха, а Лулчев го освободиха след една неделя. В.К.: Учителят какво каза по този случай? Е.А.: И когато сутринта след лекцията така ме видя каза: „Ти знаеш ли каква мафия беше това? Те искаха да напакостят на Братството". Така ми каза Учителят лично. Да. В.К.: Какво точно? Е.А.: И знаеш ли какво ми каза още? „Тя, нали помяташе?" - Да, казвам Учителю. „Убиха я". Значи не е позволено помятането. В.К.: А, тя изкуствено е помятала. Е.А.: Едно ще ти кажа: Никой не ми е казвал че е помятала, защото Лулчев няма да ми каже. Никой не ми е казал. А знаеше че един път е помятала. Иначе нямаше да зная, нали? Така научих от него, че е помятала. Щото това беше чак към 1930 год., нали така? Да, то стана към 1930 год. В.К.: Аз понеже не съм запознат с това нещо, затова. Е.А.: И тогава аз рабрах, че това е престъпно и че на Гела убийството е кармично. Даже Учителя каза: „Малина ще я роди!" Защото Малина се казваше тази, която я уби. „Малина ще я роди в бъдещия живот!" Така ми каза. В.К.: От тези години започва официалната реакция на църквата и обществеността към Учителя. Е.А.: Вижте какво: Реакцията може би е започнала още от самото начало така, доста отдавна, щото и аз чувах така разни приказки за Братството. Но когато влязох между тях видях, че това е абсолютна клевета и че нищо такова няма. Но имаше нередни неща да ви кажа правото, някои сестри се държаха не хубаво и даваха повод, за да говорят така за Учителя. Ние сме виновни с нашето поведение и грешки. Защото те изискваха от нас. Вие имате ли протокола дето го е дал Учителят от 21.07.1925 год.? В.К. Не. Е.А.: Не сте попадали на него. В.К.: Той е разпит на свидетели. Е.А.: Има два. Единият е 02.11.1937 год., а другият е от 21.07.1925 год. В.К.: Тези протоколи кой след това ги взима? Е.А.: От 1925 год. как е дошъл, по кой път не знам. Но за 1937 год. знам, че Лулчев беше умесен, в нещо го обвиняваха с делото на Учителя, не делото, то следствие беше. В следствието и той като видял, че Учителят дал собственоръчно показания, като чел, дали му това дело да го чете обвинението срещу себе си, взел че го преписал. Той каза, към това имало още много обяснения, но Учителят говорел, а онзи ги е писал. А собственоръчното което беше казва, аз него го взех. А онова кой го е преписал, не знам. Но за това, аз знам положително, защото аз го разпространих. Той ми го издиктува на стенография, аз го написах и после го разпространих, на приятели го раздадох.

ЗАБЕЛЕЖКА НА РЕДАКТОРА: Протоколът от 21.07.1925 год. при разпита на Петър Дънов в полицията е поместен в „Изгревът", том VII, стр. 602. А протоколът от 02.11.1937 год. е публикуван в „Изгревът", том.V, стр. 522.

В.К.: В Търново са Иларионови, какво ще ни кажете за тях? Е.А.: Те са мъж и жена, които нямаха деца. После си бяха взели едно момиче, което живееше при тях. Тя още е жива в Търново. Учителят като е ходил в Търново у тях е бивал. Мъжът й бил военен, но от Първата световна война той беше останал с някакъв комплекс, разбирате, в подсъзнанието си. И той се обеси в гората до Изгрева, впоследствие. В.К.: Това в коя година? Разказваха ми различни неща. Е.А.: За мене беше това. Той някакъв страх е имал. От войната, за мене така беше, някакъв комплекс и не е могъл да издържи. Той от страх го е направил. А Учителят каза: „Обесиха го!" Ама разбираше съществата го обесиха, които го обсебваха. В.К.: Защото ми разказваха, че Учителят бил хванал един камък, захвърлил го към гората и казал: „Исках да го спася, обаче го обесиха". Е.А.: Може, аз не съм била в тоя момент, не зная. Казвам това което зная.

9. УЛ. „ОБОРИЩЕ“ N⁰ 14 И ПЪРВИЯТ „ИЗГРЕВ“

В.К.: Искам да се върнем по-назад. Другият салон е на ул."Оборище" N⁰ 14. Там той е бил около къщата на Иван Радославов. Е.А.: Брат Иван Радославов закъсал нещо със сметките си, задължения имал, а отпред имаше свободно място. Той предлага това място на Учителя с условие те да му платят задълженията. Нищо друго. И разбира се приема Братството и построиха там салон. От 1923-1924 год. до 1928 год. там се държаха лекциите и беседите - три пъти седмично. А имаше и други - сестринските събрания. В четвъртък сестрите правеха молитва и понякога Учителят ги посещаваше. В.К.: Какво представляваха сестринските събрания? Е.А.: Те бяха молитвени събрания. Сестрите всеки път в четири часа на групички се събираха в един от домовете, помежду си се редяха така и правеха молитви. Нищо друго. Само молитви, молеха се. В.К.: А по-късно ли вече Учителят чете специално лекции на сестрите?. Е.А.: Не, даже и от 1917 год. има лекция, която е говорил на сестрите, на молитвени събрания. Той идваше. Поне аз не знам да са го викали те. А на братята само една беседа е държал. Само една беседа на братята. В.К.: Това е до 1920 год. Е.А.: Даже аз я знаех коя беше, но не мога сега да си спомня. В.К.: Вие идвате вече на Изгрева? Е.А.: Вижте, защо почнахме да идваме на Изгрева? Учителят реши да правим утринни разходки, да посрещаме изгрева на слънцето. Изгревът са го посрещали накрая на боровата гора. А по това време нищо нататък нямаше. Бяха ниви. Долу в реката имаше някакви къщички, някаква работилница беше и едничкото беше една бирария от лявата страна на шосето. Нищо друго нямаше. Само поляни и ниви. И като идвахме ний така за изгрев, се нареждахме, като минехме Дървенишкото шосе, понеже най-високата част беше малко по-нагоре, дето сега идва пътя от Семинарията. Нали там е най-високото и там се нареждахме да посрещаме изгрева, щото всеки искаше да види изгрева, а пък гимнастики нямаше къде да правим. И тогава, понякога из гората ходехме, в боровата гора и там на някои поляни ги правехме. Както сега правят на поляните Паневритмията. Имаше там няколко места. Даже смеехме се, че имаме един салон от борове, които правят розова краска, така от листата които падат, други друг цвят имаха, та на различни места ни е говорил Учителя след изгрева. Не сме правили така официални молитви. Всеки се молеше лично. След като изгрее слънцето посрещнеме изгрева и приказвахме помежду си, правим гимнастиките, ако сме малко. Ако сме повече трябва повечко място. И знаете ли, честичко се случваше тогава, като идваха хората от града, евреите ги вадеха по туй време рано-рано и много често някой ще купи двайсетина еврека, ще ги донесе, ще ги даде на Учителя и Учителя ги чупи и на всички ни е давал евреи. Това беше много често нещо. Пък като сме малко и по половин еврек ще ни даде. В.К.: Сега по него време се закупува вече първата поляна. Е.А.: В ония години стражарите ни гонеха от гората, да не тъпчем, защото тогава беше забранено движението в гората. Сега гората е достъпна, а тогава се пазеше, тя беше млада. Тогава имаше гъсти клони на места. Не можехме навсякъде да минаваме. И тогава казаха, да си купиме едно място, дето да сме свободни и се оказа, че разсилният на Баучер, бай Иван са казваше, продава пет декара място. Точно дето беше поляната ни, дето беше гората, наедно с горичката. И в 1922 год. го купихме това място. В.К.: Колко лева, доста скъпо? Е.А.: Не знам колко. Знам че бяха седем души на лицата на които беше написано. Беше закупено с

братски пари, от десятъка. Тогава вече имахме място къде да ходиме и се влизаше от гората. Една вратичка, ако знаете нашите бараки къде бяха. Имаше една вратичка и оттам влизахме. В.К.: Сега първата постройка коя е? Е.А.: А с постройките по-късно. Купиха до него ново място, където бяха двата салона, тя беше една нива. Помня, че първата година когато ходех можеше да се отиде и от източната страна, не само от западната. Когато минавах първата година цялото място беше една житена нива, дето бяха салоните. Жито, да. И него, не мога да Ви кажа коя година беше, значи е било първите години, пак скоро беше това, защото скоро купиха това. Щото през 1926 год. се построи долната стая на Учителя, тогава бе първия събор в София, долната, малката къщичка, да. И след две години ли, три ли Учителят каза на трите стенографки: „Идете, каза при брат Коста Русев, там ще се подпишете". И отидохме, и се подписахме, но ние не знаехме за какво ще бъде. А тази нива разбрахме, че той е купил, не знам как беше на наше име, на трите стенографки беше нивата, на която после се построи салона. Ние не знаехме, видите ли как деликатно, ние никак не знаехме за какво е. Много по-късно научихме за какво сме се подписали. Ние бяхме представители, защото Братството пак не беше юридическа личност и не можеше да притежава имоти. Така, че първо бе построена малката стаичка, т.е. приемната на Учителя. Тя представляваше една голяма стая с малко антренце, като входче. В тази стая Учителят спеше първата година - 1926 год. А през 1927 год. се направи големият салон. В 1926 год. Учителят спеше най-често горе на Изгрева, а слизаше долу на ул.„Оборище" №14 за клас. Там спеше и през зимата. Но е оставал и долу да спи на ул.„Опълченска"№ 66, но повече биваше горе. През 1926 год. имахме събор, но се събирахме на поляната. Много хора, и за храненето на земята сядахме. Всеки си носи всичко, палатки, завивки, всичко. Мястото отпреде беше празно и там цяло селище стана. Защото бяха стърнища, не бяха ниви и там се построиха палатките. Много голям събор беше през 1926 год., но не можеше да бъде такъв както в Търново. Софиянци бяха разнородни, идваха и техни приятели, и много хора, и тъй да се каже разводняваше се мистичната обстановка, да. В.К.: Кои построиха салона и откъде се намериха майстори? Е.А.: Вижте, салонът, когато разрешават властите, вече 1927 год. да имаме събор, салонът се построи за две седмици. Аз имам много хубави спомени от този случай, защото горе бяхме ние на мястото където беше на стенографките барачката, тогава то беше едно място в гората и пейки имаше - 1926 год., и ние спяхме на пейките. Имаше от правата страна едно платнище и там си слагахме машината и книгите, защото като завали нямаше подслон. То беше открито място - 1926 год., а после Учителят го направи заградено със зебло, на земята. Най-простото и най-скромното, което може да бъде. Жечо отиде в града, купи зеблото и го заковахме така и една врата направиха най-просто скована и това беше нашия „работен кабинет", ха, ха,. Много скромно е било всичко. А имахме един брат, инженер от Стара Загора - инж. Руси Николов, той е изработил плана и пишат приятелите, че ще се строи салон и като дойдоха братята с белите ризи и с червените пояси, майстори от провинцията. Тогава вода нямахме на Изгрева и вода носехме от Танушев, както се казваше бирарията. Там срещу него имаше вода, а нашите бяха издействали да вземат вода до шосето, от разсадника до шосето. И оттам с бурета, и със стомни, и с кофи, и с всичко се пренасяше вода, за да се построи салона. По-здрави някои мъже като отидат по 20, по 30 литра вода носеха и с кобилици, и с кофи. Имахме две бурета по сто литра и с тях носеха. Аз само един или два пъти донесох, но много беше тежко. Така за две седмици бе построен салонът. Само отдолу постлаха дюшемето, отвътре успяха да го

измажат, отвън беше измазан, прозорците не бяха сложени още. И така като го измиха, всички влизахме и сядахме на земята. Само Учителят имаше една масичка и стол - 1927 год. Тогава бе дадена „Пътят на ученика", дългите беседи. Много вдъхновен беше Учителят нея година. С много вдъхновение /братята/, приятелите го откриха, с много радост, с голям възторг, че салон се прави, разбирате ли, на братско място. Да ви кажа и една друга история още, когато решиха къде да се строи. Когато щеше да се строи салон при Радославов, Учителят попита: „Е, къде искате да построим салона? На мястото на Радославов ли, или на Изгрева? И Учителят каза: „Които са за Радославов, да вдигнат ръка". Гора от ръце, гора. „А които искат на Изгрева?" - Трима души. За моя радост и аз бях от тях. Ние ходехме често на Изгрева. Там си правехме гимнастиките, нали. След изгрева правехме гимнастики. Бяха - 1923, 1924 и 1925 год., цялата пролет ходехме. Имаше къде да останем. Учителят някога е стоял до обед там. Ние сме стояли около Него до обед, в разговори и в песни. Но долу на ул. „Оборище" 14 беше салона. И чак през 1925 год. Той каза: „Хайде, искате ли да се преместим горе". Ама каза: „Сутрин след гимнастиките". Разбира се Учителят предложи и всички се съгласиха. И вече в 1928 год., горе на Изгрева почнаха беседите. И всички идваха рано горе. Всички в 5 часа сутрин почваха. Идвахме по-рано и 15 минути преди започването на беседата всички пеехме под съпровода на цигулка, или хармониум, или пиано. Учителят идваше, подаваше ни коя молитва да кажем и коя песен да изпеем, сядяхме, Той започваше да говори.

10. „ПАРАХОДЪТ"

Е.А.: Оттогава започнаха да се правят и постройките. На „Парахода", къщата на стенографките, северната страна беше права. Западната, около два метра само беше права и отпреде така, а другото беше полукръг, защото такова беше мястото. Постройката беше от дъски и отвътре я облепихме с хартия. И така живяхме живота си. Отоплявахме се с печки. Млади бяхме, нищо не усещахме. Бяхме трите: Паша, Савка и аз, ние трите живеехме там. От 1928 год. почнахме да живеем там. До 1927 год. пак „Параход" имахме, само че беше само покрит тогава, защото като вали не можеш нищо да правиш. После го направихме с дъски и там живеехме и зиме и лете. Прозорецът беше горе на тавана и покрива понеже беше така обл и Паша обичаше да кръщава и каза, това прилича на параход, който пътува по небето. Защото туй което пътува във водата, беше отгоре, нали и затуй го кръстихме параход и така си остана до края. Горе имаше, на правата страна един голям стъклен прозорец и беше много светло вътре. Един голям прозорец имаше, и на вратата едно малко прозорче. Учителят идваше много често там, много често. И когато идваше разговаряше на най-различни теми. Но най-често сме говорили за беседите. Защото някой път ще дойде след беседа, след закуска или за закуска, а тогава докато нямаше още стол, много пъти идваше да се храни при нас. Ще извика някоя, ще ни даде продукти и ще каже: „Я сгответе го и аз ще дойда да ям при вас". Или ще каже: „Ха, сгответе това, а пък донесете и на мене". В.К.: Вие с какво се препитавахте тогава? Храна, която трябва да се купи? Е.А.: Ами, аз тогава бях студентка и си работех и частно така поушивах. Една сестра ми кроеше и аз поушивах. Изкарвах си така по някой и друг лев. Паша я поддържаше сестра й. Савка и тя беше студентка, поддържаха я майка й. И после вече, когато завършихме, аз завърших 1927 год. Казвам: „Учителю, сега

трябва да работя. Баща ми има един познат в Министерството и обещал да ме назначи в някой хубав град. Вие какво ще ме посъветвате?" И той каза: „Като отидеш там, ще имаш един хляб и ние ще ти дадем един хляб". И аз се отказах от учителството и останах да работя. А Паша, след като бе една година в Русе, не й дадоха работа. На другата година тя се върна на Изгрева. И трябва да каже, че Учителят ни даваше от време на време по нещичко. Пращаше. И като студентки, така от време на време ще прати по нещичко, в плик. Иначе когато бяхме трите заедно, Той може би защото съм по-практична от другите даваше парите за храната на мене и някой път ще рече: „Еленке, имате ли още малко или сте изкраставели?" Защото, аз най-често готвех супичка, манджи сложни не правя. Не, даже още първата година, нали като отидохме горе, да ви кажа, сутрин е хладно понякога. Някой донесъл чайник, накладеме някъде някое огънче, туриме две камъчета и си сварим чай. Пък някога, още първата година като бяхме, беше 1923 год. още няколко души приятели поставиха палатки и летуваха там, накрая на нивата. Единият от тях беше Методи Константинов, другия беше Михаил Иванов, който е във Франция. Имаше и един друг брат - Попов. Те са били първите ни заселници на Изгрева.

Сега тука излезе една много интересна снимка - „Парахода". Да, нашият „Параход". Виждаме дървета. Първа врата. Сега вижте, това нещо го нямаше отначало. Там където са саксиите. Дотука беше „Парахода" ни. Това е дървото. Това дърво е по-насам. Тук се вижда отворена врата. Това беше вратата, а от тука беше братското място. А това беше, тази линия е граница на чуждото място, с което бяхме съседи. Сега новото, което е построено. След Учителя го построиха. Значи това е снимка след заминаването на Учителя. Сега става ясно, щото „Парахода" е тука, дотука. Това е параходът. Той е бил горе като купел. Виждаш ли как е издуто и това е свито. Моята част тука беше. А пък това е друга стая, която впоследствие се построи, да. Това е друга стая. Това е по-късна снимка. Ето нашият „Параход". В.К.: Сега в дъното се вижда вашият „Параход". Какво представляваше този „Параход" и защо се нарече „Параход"?. Е.А.: Да ти кажа, това е само една находчивост на Паша. Виж сега, то е, тука само имахме прозорец, а отгоре, на покрива, понеже то е ниско, имаше стъкло и оттам се осветявахме. И сега, Паша един път както си седяхме казва: „Нашата къща казва, бараката в която живееме е обърната, нагоре казва е основата, пък надолу е покрива. Защото нали покривът е високо горе". И така. И оттогава й завикахме парахода. Като параход била. Това беше едно хрумване на Паша. Паша обичаше да дава имена. И тя го даде това. Виж таз, аз не съм имала тая снимка. Не съм я видяла. Защото аз тогава бях учителка, когато работеха това нещо. В.К.: Сега, в тоя параход кои живееха? Е.А.: Само ние трите. В.К.: В една и съща стая ли бяхте? Е.А.: Четири години бяхме в една и съща стая. В.К.: А впоследствие? Е.А.: Впоследствие, когато Учителят ме изпрати учителка, аз отидох учителка. Една година Савка и Паша бяха заедно. Втората година се разделиха двете и след това, мене ме уволниха - 1935 год. ме уволниха за противорелигиозни идеи. В.К.: По кой член? Е.А.: Е, не знам. Имам го. Имам, писмото го имам за уволняването. Държа го, да. Ха-ха-ха. В.К.: Трябва да ми го дадеш на мене като документация. Е.А.: Имам го. Уволнена съм втори път. Веднъж съм уволнена като дъновистка, беше Цанков - 1928 год., председател на Народното събрание и след това -1935 год. В.К.: Значи два пъти. Е.А.: Два пъти съм уволнена. Първият път за противорелигиозни идеи, втори път пак във връзка с Братството. Обаче Учителят знаеш как ми се кара когато ме уволниха като учителка. Той ми се кара, пък аз ликувам. Кара ми се, че са ме уволнили. Не съм отговорила както трябва и т.н. Пък аз се радвам, защото

виж какво. Аз отидох учителка, грешката е моя. Аз имах връзка с едно същество - Любомир знаеш, то е известно. И той си изказа всичките съмнения към Учителя и ги сподели с мене. Той ме отрови, ама аз се борих с него. Казах: „Това не е верно, това не е верно, това не е верно, защото аз по сърце съм дошла при Учителя. Не съм дошла само по някакъв каприз". И затова, викам, това е изключено, преписваше му неща които изключени са за Учителя. Но, аз не отидох да му кажа какво ми говори, защото още го обичах и защото още можех да кажа какво магаре е и какви приказки говори срещу Учителя. Разбираш ли? И затова той ме прати учителка и аз може би, ако бях отишла и му кажех думите които говори, да кажа: "Срещу Вас говори Учителят", ама толкова не се сетих, не се сетих. А това ми е най-тежкия ден в живота, защото викам, Учителят ме гони. Разбираш. В.К.: И какво каза? Е.А.: Нищо. Не. На Паша казал: „Кажете на Еленка да отиде учителка". Толкоз. Да, аз слушах. Не съм се никога противопоставяла на Учителя. Да. Пазила съм се от това. Така, слава Богу, не съм. В.К.: И като се върна Той ти се кара, а ти се радваш, че си се върнала? Е.А.: Аз ликувам. Аз ликувам. Свърши ми се затвора. Ама аз казах и на Учителя, предната година, преди да ме уволнят казах на Учителя: „Учителю, аз ходя до село Макоцево, ама аз съм в затвор там. Това ми е затвор, Учителю". Защото аз знаех, че това ми е наказание, че това не е учителствуване. Наказание ми беше, защото аз нещо не разбрах какво да направя. Може би никога такива чувства не съм срещала, много е мъчно да се разделиш от тях. Мъчно е да се отделиш. Ех, и той беше така рабат човек, не беше лесен. В.К.: Виж какво му е хубаво името - Любомир. Е.А.: Хубаво име, аз му виках Любомир и Учителя му викаше Любомир, защото аз на име му казвах. Макар че беше 13 години по-голям от мене. В.К.: Колко? Е.А.: 13. Аз му казвах на име. Аз се чувствувах по-голяма от него, нали. В.К.: Вътрешно. Е.А.: Да. Аз се чувствувах абсолютно свободна. В.К.: Добре. И после като се върна, Учителят значи ти се кара? Е.А.: Той ми се кара. В.К.: А ти ликуваш? Е.А.: Аз ликувам. Ех, негова работа сега. Викам, Учителят нека да ми се кара и аз казвам, че ми свърши робството. В.К.:Заточението. Е.А.: Заточението, да. Как няма да се радвам, на заточение като съм била. В.К.: Сега това на снимката е изглед на приемната. Сега тука един слънчоглед има. Е.А.: Да. В.К.: Какъв е тоя слънчоглед? Е.А.: Абе виж какво. Насадил го беше някой. Брат Ради или кой. И този слънчоглед толкова хубав стана, и стана знаменит. Нищо друго. Някой го насади там. Хубава снимка.

11. БРАТСКИТЕ ОБЕДИ И ВЕЧЕРИ

В.К.: Аз искам да запитам. Обикновено обядвахте какво и къде? Е.А.: Сутрин, приготвяха закуска дежурните, всеки ден по празниците, а братски вечери ставаха в салона или понякакъв друг случай, както по някога някой брат си е заминал. Иначе не са ставали, друг път. А пък по домовете канеха приятели Учителя на гости и канеха и други приятели и близки. Ей така, някога според възможностите на домовете, не само с яденето на хората, но и с разположението. Някои искат да бъдат сами с Учителя, затова обикновено не канят гости. Други приемат така повече гости и канят. И аз съм присъствала на такива вечери. У сестра Милева съм отивала на такава вечер, у брат Иван Дойнов. Беше интересно, защото тогава всеки свободно задаваше въпроси. Обикновено даваха вечеря. Вечер правеха най-често чай и слагаха много неща: сирене, кашкавал, маслини, правеха разни сладкиши, много неща правеха, така

богатите братя правеха вечерите. Братските вечери бяха по-скромни. Те бяха най-често картофена супа и нещо друго. Ако е за покойник, жито ще дадат, а пък, ако е друг случай - плодове. Учителят идва в определен час. Те отиваха обикновено да Го вземат с файтон или с кола, според времето. Първоначално беше с файтон, защото нямаше коли нали. А пък после, когато излязоха колите, с коли го канеха вкъщи. Учителят отива като гост, ще разпита домакинята, как са, какво са, така както обикновено всеки възпитан човек ще окаже внимание на домакините, нали. Първо с тях са се разговаряли и после са говорили на най-различни теми. Някога са засягали политически теми, някой път някакво културно събитие станало. В такива случаи се говори това, което интересува обществото. Някой чел нещо, ще каже какво е чел. Иска Учителят да го разясни, ако не му е ясно, от окултна гледна точка какво е, такива работи. Това биваше обикновено в домовете. В бараките по-рядко ходеше, понеже не го канеха, поради беднотията ни. При състоятелните хора Учителят ходеше, където да го поканят, ходеше. И при по-бедна обстановка отиваше. Даже, не знам дали сте чували този случай, веднъж Го поканват много богати хора Котеви, но в тях живее един наш приятел - Петър Камбуров, който е горе на тавана в една стаичка. Но е трябвало и него да поканят, защото живее в тяхната къща. Пък те приготвили такова нещо за ядене, щото една рота войници трябвало да го изядат. Пък тя и домакинята си беше ящна. Казваха, че тя закусвала с осем яйца - грамадна жена беше. И сега като седнали да вечерят, вечеряли и им направило впечатление, че Учителят нищо не хапнал, освен маслинки и чай. Друго нищо. Верно е, че Той не бъркаше храните. Когато ядеше например кашкавал и сиренце, ще хапне да речем сирене, ще хапне и кашкавал, а маслини и кашкавал не ядеше заедно. Казваше - не вървят. И Той ял само маслинки и си отишъл и тъй както обикновено домакините се тюхкат, че за Учителя толкоз приготвили, пък от нищо не опитал. На другия ден те споделили това на брата, горе който е стоял и чакал да го поканят долу при Учителя на богатата трапеза. Той останал много изненадан от това, защото той самия вечерял хляб и маслинки и то три - толкова колкото имал. Така разбрал, че Учителя като изял само три маслинки долу споделил с него бедната му вечеря от три маслинки.

За покойниците се събирахме на 40 ден, но това ставаше по-късничко, в по-късно време. Аз не си спомням в първите години, защото може би не са ме канили, затуй не знаех. Но, по-късно ставаше на Изгрева в малкия салон, когато заминеше някой, близките му, или пък даже заминал някъде другаде, ако родители имат. Те тогава даваха пак така вечеря. И чай са правили, но повече разход има в тези случаи. Чорбичката е по-евтина, само картофи. Имало е случай когато са правили вечеря, така богато. Готвят ядене, аз си спомням един път ядене даваха, не знам по какъв случай на тези заминалите, майка ли, баща ли, какво беше. Бяха напълнили тиквички, сърми, така една богата вечеря, нещо което за 100-200 души не е никак малко, нали? Те си канят свои приятели, които искат, а пък на другите са казали вечеря за еди кого си. И тъй са обичаите. Защото тогава не се познаваха окултните правила за тези случаи. В.К.: И щяхте да казвате една тайна. Е.А.: Това е тайната. Дошли са парижаните, и Славчо Печеников кани всичките гости в своя си апартамент. Той имаше така един дълъг хол. Ама дървена барака разбира се. Пък и накарал Искренов да направи снимка от края. Ама никой не знае, че накарал да направи такава снимка. И тогава Учителят направи една много строга забележка на Искренов: „Има казва, свещени работи, не може казва да правите всякога снимки". Щото обедът, храненето е свещен акт. Той го смята така, нали не е за показ. Ние не правим гуляй. Това е храна. Това е свещенодействие, така е от окултна гледна точка.

Храненето е да се концентрираш, да приемеш храната с любов и т.н., така съвсем се развали настроението. Толкоз. Но, Учителя строга забележка направи. Много строга.

В.К.: Това са общи обеди в столовата с Учителя. Кога бяха тези обеди. Всеки ден ли бяха? Е.А.: Всеки ден когато имахме стол. Един път на ден имахме стол. В.К.: Това на обед ли беше? Е.А.: Обед и вечеря. В.К.: Тука тази снимка е по-хубава. Е.А.: Вижте сега, правеха ги тези снимки може би със знанието на Учителя. В.К.: Сега интересува ме, тази столова впоследствие се оформя като столова-салон. Е.А.: Тя беше оградена, беше обикновен навес. Само откъм пътя беше оградена и даже се влизаше направо в мястото, братското място, но така беше направена продълговата, че беше като ограда всъщност което беше удобство. И когато се реши да има салон, да има столова, трябваше да има къде да се храним, нали, и тогава я довършиха, затвориха я, направиха я както трябва. Тя беше така. В.К.: Когато имахте общ обед там обядвахте? Е.А.: Там обядвахме, да. В.К.: Обед веднъж на ден, или два пъти? Е.А.: Веднъж, само веднъж. В.К.: В неделя? Е.А.: Пак веднъж, само веднъж. В.К.: А кои готвеха? Е.А.: Дежурните сестри. В.К.: Продуктите откъде ги набавяхте? Е.А.: Ами брат Ради. В.К.: Брат Ради. Е.А.: Брат Ради купуваше от пазара, от градината някога имахме. В.К.: Кой даваше средства? Откъде идваха парите? Е.А.: Учителят. Всичко беше на Негов гръб. Всичко. Той вземаше по 1000 кг. картофи. В.К.: Как вземаше? Е.А.: Купувал ги. В.К.: Купуваше. А парите? Е.А.: Ами някои си плащаха още тогава. Имаше касичка и си плащаха. Но те парите на касичката не стигаха, защото много хора нямаха. В.К.: Бяха бедни. Е.А.: И Учителя беше казал, който няма пари, да помисли че слага, така беше казал на Ружа. Като нямаш пари представи си наистина, че пускаш парите, и това е казва реално. И мисленето е реално. Да. Пък когато имаш ще дадеш. Така беше. Нали има един артист, който писа за това нещо. Беше външен човек, не беше забравил, че се е хранил на Изгрева без пари. В.К.: Друг един въпрос. Все пак знам, че Учителят разполага с много средства, нали? Сега, кои Му даваха тези средства? Приятелите или? Е.А.: Не, те бяха от десятъка, виж какво, каквото знам ще ти кажа. Десятъкът седеше у Учителя. И Той разполагаше с него, да го дава. Но взимаха участие и тези, както на шега ги думахме Синедрионът, ръководството което беше, някога за големи суми. В.К.: В този Синедрион, кои влизаха? Тодор Стоименов, Епитропов. Е.А.: Да. Старейшините - братя. Двама братя бяха други, после имаше още от града двама братя. Така имаше хора. В.К.: Коя година постави Учителя въпроса за десятъка? Е.А.: О, още в самото начало преди аз да бъда в Братството. В.К.: Кога? Е.А.: В самото начало. За него, ама и за евреите, това е абсолютен закон. Десятъкът и той е закон на Опуленс, за успеха на човека. Защото като дава човек за Бога и много му дават, разбирате ли? Това е законът на Опуленс. Да. В.К.: Значи още в самото начало. Е.А.: В самото начало. В.К.: Е, как ставаше? Приятелите отиваха и си го даваха. Е.А.: Ами най-различно. Учителят веднъж ми каза една история. Един брат идва и Му носи 30 000 лв. и Учителят му казва: „Нямаме нужда сега от тия пари, ти си най-добрият касиер, ще ги пазиш". Ама той е от провинцията. Оставя ги на него. Случва се, че той си умира, братът. И сега не знам, какво тогава Учителят ми каза: „Дойде жена му след време и донесе парите и каза, че мъжът ми остави тези пари за Вас". Виждаш ли? В.К.: Кой го казва? Е.А.: Учителят ми го е казал лично, като ми го е казал не знам по какъв повод, но аз съм доволна за това, че ми го каза, защото лично и на мене самата, не на някого другиго, да. Той ми го е казал.

12. НА КОНЦЕРТ С УЧИТЕЛЯ

В.К.: Казваха ми че са канили Учителя често на концерт, на опера. Е.А.: Да, Учителят от всичко най-вече посещаваше концерти. Всички музиканти, цигулари, пианисти, каквито и да са артисти, чужденци които идваха със световна известност, не е имало случай да Му вземат билет и Учителят да не иде да ги чуе. В.К.: Учителят ли пожелаваше или приятелите го канеха? Е.А.: Приятелите Го поканваха: „Учителю ще Ви вземем билет". Обикновено така. Вземат билет, вземат кола, заведат Го и даже музикантите бяха много поласкани от това, че Учителят отива на концерт, а никъде другаде не Го виждат. Само на концерт. На концерти ходи.

В 1930 год. мисля беше, брат Кършовски - художник, той рисува Учителя - има портрет от него и Той, Учителят отиде на изложбата му. Ходи и когато Цветана Симеонова даваше изложби на нейните изложби е ходил. Нали на Цветана Щилянова е ходил, нали тя нарисува портрет също на Учителя и Цветана Симеонова е рисувала скици много, защото тя редовно посещаваше събранията и когато така има хубаво осветление, дава разположение да работи е правила много скици на Учителя. Но портрет не знам да е рисувала. В.К.: Тези чужденци музиканти, които са идвали в София правили ли са контакт с Учителя? Е.А.: Да, доколкото знам се срещна само с един, знам че дойде на Изгрева. Италиянец беше, но сега не си спомням името му. Не знам как го доведоха и Учителят даже беше на вечеря у едни приятели, тези които бяха направили връзка и после ни казаха, че той, същият музикант в Америка се срещнал с един наш приятел Георги Сталев и те когато свършвали мисля или не знам къде било, но италиянеца-музикант му отворил кутията си, и вътре в кутията бил портрета на Учителя. И така много ласкави думи казал за Учителя, да. Този случай зная, а друг случай може да е имало. Той ходи на опера веднъж, аз не бях тогава тук в София, но после ми казаха, че един наш брат - Иванчо Кавалджиев написа опера, не зная с какво заглавие беше и покани Учителя, като Негов ученик и Той отиде на първата премиера. Тя беше първата българска опера. В.К.: Понеже завършихте за музикантите, какво ще ни кажете за Христина Морфова? Е.А.: Морфова, Учителят хубаво се е изказвал за нея и за гласът й. Кога е слушал не зная. Аз поне не съм чула. Не зная дали е ходил. Даже Паша направи опит, занесе й една песен и я помоли да я изпълни от Учителя, и тя не се е съгласила, забележете това. Запомнете го. Занесла и нотен лист, но тя отказа. Значи тя беше под влияние на общественото мнение, затова не се съгласи. За един певец какво значи да изпее една песен, нали, но сега какви са били съображенията й не зная. Учителят е пращал при нея наши братя и сестри, които пеят, да се учат при нея. Той я ценеше като певица.

В.К.: Кога отиваха на концерт и как ставаше? Е.А.: Виж какво. На всички майстори големи, които идваха в България, Учителят отиваше на концерт. Взимаха Му приятелите билет и отиваше на концерт. И малко те са така радваха, че Учителят никъде не идва в града, но за концерти идва. Самите музиканти и самото музикално общество което беше така разположено към Учителя. И затуй те някога идваха преди техния гастрол, когато имаха някакво музикално представление в града, първо го изсвирваха при нас и после отиваха там да го изсвирят. В.К.: Там на Изгрева ставаха генералните репетиции. Е.А.: Да. Генералната репетиция разбираш ли, така една взаимност имаше в отношенията между Учителя и музикантите, да. В.К.: Когато идваха големи

музиканти от чужбина, кой Му взимаше билети? Е.А: Някой от приятелите. Горе на балкона, втори ред, официално разбира се, Учителят трябва да чуе всичко и да види всичко. В.К.: Така ли, значи на балкона, в средата, най-хубавото място, в средата, там взимаха. Е.А.: Щото ми се е случвало и аз да присъствам и съм виждала къде е, на което място е Учителят. Избираха място централно за Него. Пък и централна личност беше. В.К.: Да. Е.А.: Нали, защото шу, шу, шу, Дънов, Дънов, Дънов, ето Го ще кажат: Дънов идва. Личност беше. Той не е кой да е! Не е кой да е! Само един Учител имаме такъв.

В.К.: Тука ние записахме и прегледахме в този списък кои са присъствували в Младежкия клас, на Първия Окултен клас, трета година -1923 год. Е.А.: Да. В.К.: Сега какво беше правилото, те са тука 52 човека. Толкова ли бяха, 50-60 човека? Е.А.: Не, ние бяхме отначало по-малко после са дошли другите. Бяхме само в началото 50 човека. В.К.: Тука са 52 души. Е.А.: Е да де, но после са дошли. В.К.: После са дошли другите. Е.А.: Другите, да. В.К.: Сега имаше ли някакви правила? Казваха ми, че само неженени влизали. Е.А.: Да. Младежкият клас се смяташе че ще бъдат по-свободни като неженени и ще изпълняват задачите си по-добре, да. В.К.: А ако някои трябваше да се ожени, или се оженеше отиваше в Общия окултен клас ли? Е.А.: Напускаше. Да, например Славчо Печеников напусна, други напуснаха и отидоха в Общия клас, да. В.К.: Добре де, Борис и Мария в Младежкия ли останаха или отидоха в Общия клас като се ожениха? Е.А.: Бяха винаги. Не знам, а те женени ли са? В.К.: Женени. Е.А.: Де да знам, аз дали са женени! Аз не знам, женени ли са, или не са. В.К.: Затова те питам, къде бяха те? Е.А.: Е не мога да кажа. Не знам защо те бяха изключение. Направо казано, изключение. Щото, ако бяха женени, пък не са били женени, е не мога нищо да кажа. В.К.: Ха, ха, ха, не можеш да кажеш. Е.А.: Ами не мога да кажа. В.К.: Да, добре. Е.А.: Какво има още в този списък? В.К.: Този списък е много важен. Сега друго искам да питам. Учителят пред Младежкия клас не винаги идваше с цигулката, така ли? Е.А.: По-рядко при нас идваше с цигулка. Няколко песни даде и на Младежкия клас. Сега няма да мога да се сетя някоя. В.К.: Там е пианото, когато трябваше да се съпровожда Учителят, хармониум ли отначало беше? Е.А.: Хармониум беше. В.К.: То по-късно дойде хармониума. Е.А.: Хубавият дойде по-късно, пък там имаше някакъв по-малък хармониум. В.К.: Хармониума от коя година присъствуваше в салона? Спомняш ли си, още от първите години, малкия хармониум. Е.А.: Мисля, че още от самото начало беше. В.К.: Още от начало имаше и пиано, така ли? Е.А.: Пиано и хармониум. В.К.: Още от самото начало. Е.А.: Доколкото си спомням имаше. В.К.: И сега кой свиреше на пианото и хармониума от самото начало? Е.А.: Миката и Кисьова. Само те се сменяха. Кисьова ставаше пред Миката. В.К.: Като дойде Миката (Мария Тодорова), тя ставаше. Е.А.: Това, че си позволяваше Миката това се чудех. В.К.: Че ставаше. Е.А.: Че как? Закъсняла. Кисьова свири. Защо Кисьова ще стане пък Миката ще седне да свири. Миката повече ли знаеше от Кисьова? В.К: Да не се създават скандали. Е.А.: Ами не, аз това например не го разбирах. Така, но понеже те имаха някакви привилегии, не ги знам откъде бяха привилегиите, затуй. В.К.: Сега, ами цигуларя кой беше тогава? Симеонов ли беше? Е.А.: Симеонов, не. Някой от младежите - Галилей. В.К.: Галилей беше. Симеон, той беше женен, значи е в Общия клас. Е.А.: В Общия клас свиреше той. В.К.: В Общия клас. Е.А.: Не, те в началото, в Младежкия клас влязоха всичките и Симеонов, но после казаха който е женен да напусне и те напуснаха. В.К.: Те напуснаха. Е.А: Да. В.К.: Сега в Общия клас по същия начин ставаха. Е.А.: Да, по същият начин. В.К.: Неделните беседи бяха в 10 часа сутринта. Е.А.: В 10 часа. В.К.: И през това време се събираха всички хора отвънка, от града. Е.А.: Те бяха

свободни. Те бяха, публични ги наричаха. Те бяха свободни за всички. За Общия клас заключвахме някога, заключвахме да не влизат чужди хора. Помня беше дошъл братът на този Трифон Кунев. Братът на този с брадата, гдето ходи в затвора, защото пишеше статии срещу комунистите - „Ситни, дребни, кат камилчета". В.К.: И него пуснаха, така ли? Е.А.: Не, той дойде с брат си така се случи, че аз съм на вратата, когато дойде. И той ме помоли да питам Учителя, ще позволи ли за брат му, той не за себе си, а за брат му, да чуе беседата, защото той беше от провинцията. И аз разбира се отидох при Учителя, казах и Той каза така: „Може, ама да седне по-назад". В.К.: По-назад. Е.А.: Само толкоз. И аз казах и се свърши. Трифон Кунев беше той с брат си на лекция и по-назад седна, да. В.К.: Това е един от примерите когато външни хора идват в Общия клас. Е.А.: Да. В.К.: А в неделния ден идват всички. Е.А.: Не, в Младежкия беше това. Това беше в Младежкия. В.К.: Тези утрешните беседи в 5 часа сутринта, в неделя, вие ги наричате „Утринни Слова", така ли? Е.А.: Виж какво, „Утринните Слова" почнаха чак в трийстата година от 5 часа сутринта.

13. ПЪРВИТЕ ЕКСКУРЗИИ НА ВИТОША

В.К.: Искам да Ви питам как се организираха тези екскурзии, при които отивахте на Витоша? Те, кои дни ставаха обикновено? И отначало до къде сте ходили? Е.А.: Екскурзиите, които сме правили на Витоша съм присъствала през 1920 год. Първата екскурзия на която съм присъствала с Учителя, това беше през 1920 год. на Димитровден. Тогава Димитровден беше както сегашната дата, а не новата дата, значи е било на 8 ноември. Есента беше хубава, нямаше сняг и казаха че ще има екскурзия. И понеже всички живеехме в града, нали е 1920 год., така къде ще се събереме, при Кръста на Лозенец. Знаете квартал Лозенец, сега където е Гимназията, тогава беше празно място, имаше един кладенец. Така с дърво, както едно време се вадеше вода. Казаха, при кладенеца се събираме, защото там имаше широко място, където могат да се съберат и сто души. И значи отидохме там, събрахме се и тръгнахме по Драгалевското шосе и стигнахме докъм гробищата, те и тогава си бяха там в Драгалевци и ние свихме по шосето, както впоследствие вървяхме, но тръгнахме надясно, така през полето направо през нивите, защото всичко е вече прибрано и отидохме горе, както се казва на Паша-бунар, дето е най-студената вода Киш-киш, дето има хижа, малка сега. Аз оттогава не съм отивала никога повече. Тогава бе за пръв път. Там имаше само изворче и там накладохме огън, като чайниците се носеха, пихме чай, както винаги на нашите екскурзии. Щото Учителят не пиеше студена вода и нас не ни съветваше, особено когато се движим, след като сме ходили, да пием студена вода. И така прекарахме. Това беше първата екскурзия. Аз стоях все така настрана, не смеех да се приближа при Учителя, защото току що бях почнала да слушам. Нямаше година. Бях започнала да ходя на беседите. Обикновено Учителят като седне някъде, на камък или на дърво, вече според условията и почне да говори, всички могат да насядат и да слушат. Нямаше ограничение. Сега, които имат работа нещо си се движат, правят си каквото искат, както е на тях удобно. Но обикновено се събираха, винаги имаше около Него да слушат и да питат. По беше удобно, защото всеки можеше да запита. И тези, които нямаха друг контакт с Учителя, на екскурзиите имаха възможност да говорят с Него.

В началото това беше. Впоследствие когато почнахме вече да ходим на Бивака. Собствено на Бивака, ние ходехме през 1922 год., а през 1921 год. пак

ходехме с Учителя на екскурзия, през Драгалевци минавахме, отгоре излизахме направо, не отивахме към манастира ами направо по една долчинка, по един стръмен път, даже го кръстихме „Вади душа". В.К.: Значи това е „Вади душа"? Е.А.: Стръмничко, да, там. Там се вижда една пътека, че има една малка полянка и после една много права пътека нагоре по височината до поляните, където е сега под бай Кръстю, където минава лифта. По тия места беше. Ходихме там с Учителя една година 1921 год. няколко пъти и тогава вече ходихме с чайниците, казвали ли са Ви това? С тези чайници-самовари? В.К.: Не. Е.А.: За да имаме вода по пътя, много далече ни се виждаше да отидем чак на Витоша и без почивка, защото нямаше тогава превозни средства, всички пеш вървяхме. Направиха, мисля че три самовара бяха, така извити от едната страна, обли, в средата с една дупчица, слагат се въглени дървени въглища, има решетка долу и се запалва вътре огъня и го карат и той завира. На гърба го носят, отзад има едно кранче от което си наливахме вода. И когато пристигахме над Драгалевци, под манастира имаше полянки, където сега е лифта. И малко по-горе от лифта така по пътеката която тръгва, тя е малка полянка и там сядахме, и там правехме закуска. Да видите, ние какви пътища сме правили впоследствие. Но Учителят беше внимателен докато свикнем с този път. И така седнахме и всеки си вземе по една чашка чай, закусиме, след това тръгваме нагоре и така се качваме до височината и не ходехме горе. В 1922 год. там нямаше хубава вода. Имаше едно изворче което много слабо течеше струйки вода. И изглежда Учителят предпочиташе, и после Той искаше място изложено на Юг, както е бивака ни. Тая полянка, щото този склон е северен на Витоша, но нашата поляна е изложена на Юг. Ний отидохме пеш до поляната там от самото място прекосихме цялата местност, то много места имаше. Горе, дето има сега там чешма направена, горе на самата поляна срещу нашия изгрев имаше един силен извор, доста силен. И там Учителя не се спря на него, отидохме дето е бивака и Той хареса тази поляна и там имаше чешмичка. Това беше 1922 год. И Той каза: „Тука имате вода и извор, много е хубаво", и там вече се установихме. И там редовно ходехме и оттам вече сме отивали, ходили сме и на този извор, който беше горе, там имаше повече място, правили сме гимнастика, след туй сме правили тези упражнения когато предстои, за изгрев горе сме ходили, горе до Вълчата скала, със свещи, когато сме ходили през нощите, когато ни беше дадена такава задача. Отначало със свещ, а по-късно и без свещ да отидеш горе. Упражнения за безстрашие. В.К.: Какво представляваха тези упражнения? Е.А.: Имаше упражнения, които ги е давал в момента, но повече бяха тези упражнения, които ги правеше всеки път, или други. Повечето ги е давал така в момента. Упражнения, движения, различни. В.К.: Вие отивате там, почивате, закусвате. Е.А.: Някога отивахме рано, тръгвахме за изгрев да сме вън от града. Той искаше изгрева да го посрещнем вън от града. Най-често сме го посрещали по пътя. Друг път сме го посрещали по-високо, над селото, ако тръгнем много рано. Но обикновено така по пътя посрещаме изгрева. Дните, в които ходехме на екскурзия бяха празници винаги, но не неделен ден. Ние в неделя не сме ходили на екскурзии, защото в неделя беше неделната беседа и Той я смяташе задължителна. Никога, аз не си спомням да я прескачал, освен някога по други съображения да не дойде на беседа. Но понякога е отсъствувал, когато сме на Рила или другаде. Иначе много редовно ги държеше и тогава още пък и нямаше класове. Това са първите години. Празниците, това бяха църковните празници, когато хората бяха свободни, например: трети март беше празник, 25 март е Благовещение - официален празник, Великден - втория ден, Гергьовден, ако не е в неделя,

„Св.св.Кирил и Методи", Възнесенеие, св. Дух, Богородица. А през пролетта много често тука когато дойдохме на Изгрева, ходехме и четвъртък. Редовно в четвъртък, които са свободни. Казваше, който е свободен нека дойде, утре ще направиме екскурзия тогава идваха някои, които могат да се освободят да дойдат, сестрите бяха домакини повече и идваха. В.К.: Как се разгласяваше? Е.А.: Веднъж като се каже, до вечерта всички знаят. Нали са близки едни с други. По-бързо от телефон се разпространяваше. Не е имало случай някой да каже, че не е знаел. Когато бяха празници ходехме много. Били до 100-150-200 човека. Беше върволица, но гражданството знаеше. Ние сме първите, които правехме такива масови екскурзии, да. И да ви кажа, тогава нямаше така екип туристически. Ходехме си с каквото имаме. За съжаление, някои смятаха, че за да не си цапат дрехите, отиваха с по-вехтичко, някои сестри бяха по-небрежни към тоалета си. В това отношение малко ни се подсмиваха софиянци. Особено, когато виждаха самоварите, които като заврят, започваха да пищят като локомотивна свирка, но тях една или две години най-много ги употребихме. После ги захвърлиха и се търкаляха по тавана. Не ги употребявахме, защото нямаше смисъл. Ние като стигнем, някои отиваха по-рано, накладат огън, тези които бяха по-млади на времето, избързат, отидат, накладат огън и като пристигнем чайниците врат. В.К.: Вие правехте ли някои допълнителни преходи? Е.А.: Правили сме. Ние сме оставали да спим с Учителя на бивака на „Св. Дух", щото в неделята Учителя ще държи беседата и после казва, който иска ще отидем на бивака, ще преспим там и после ще се качим нагоре. Приспиваме край огъня, не, никаква палатка, а край огъня. Няколко огньове и край огньовете. Чайниците врат. Щом ни стане студено, пием няколко горещи води и така. Сутрин, на братските екскурзии винаги сме пели. На братските срещи много сме пели. Това беше едно вдъхновение, една радост голяма. Пък когато Учителят почна да дава песните, все новите песни пеем, и така много беше вдъхновено. На екскурзиите, накладат огън приятелите и край огъня и така никъде не ходим. На няколко пъти, за изгрев всички ставаме. Като сме станали ще посрещнем изгрева, ще направим обща молитва, правим гимнастиките и тогава закуска. Друг път пък ще отидем някъде нагоре и там ще посрещнем изгрева, пак така гимнастика и ако си носим закуска другаде по-горе седнем и закусим. Обикновено за изгревите сме ходили нагоре. Накладем пак огън и пак, тогава нямаше забранени зони на Витоша, първите години. Те от 1930 год. започнаха да залесяват Витоша. А извора на бивака е правен през 1922 год. Учителят видя водата, хареса го и каза, ще отидем да направим чешмата. Но да се направи чешмата, за да се доведе така до по-високо, трябваше да се вземе една тръба и предния ден преди това един брат ме покани, беше взел тръбата и беше я пратил с кола до Драгалевци и ние я взехме оттам на рамо. От Драгалевци занесохме я горе на бивака и я оставихме в храстите. А пък на другия ден като отидохме братята, които са по-сръчни, тези мозайкаджиите, нали така с глина направиха едно коритце на водата, гдето се събира, сложиха тръбата и изнесоха навън, за да има удобно за наливане, да не е кално. Постлаха го така, наредиха камъните и стана чешмата, както е в този си вид. Някога, когато от времето нещо се повреди, то винаги се е поправяло. Друг път пък тръбата се запушваше вътре, защото това е най-обикновено каптиране на водата. Така ще изчистят това задръстеното и така се отпушваше тръбата. Ние и зимно време ходехме там, много пъти, пак палехме огньове. Когато имаше сняг пак отивахме до бивака. Аз тогава бях млада и за мене нищо не беше , но на другите сестри не знам какво е било, но на мене много ми беше лесно и приятно. В.К.: Разправяха ми, че сте ходили на Черни връх. Правили ли сте

екскурзия до Черни връх? Е.А.: Аз помня първата екскурзия като отидохме на Черни връх беше с Учителя. Спомням си, че беше през май, тръгнахме рано, може би през 1922 год. трябва да е било, но в ранните години беше. Тръгнахме, изкачихме се там, където е сега военната база натам и от там нагоре направо се качихме към Резньовете. Даже, аз си спомням, тогава бях още нова в братството, видях че не бяха ходили много приятелите, не бяха сигурни. Едни казваха оттук да минем, други оттам, та когато имаше колебание кой път да хванем, различни мнения имаше, разбирах, че не познават пътя, защото който знае пътя е сигурен, нали. Та качихме се и помня добре, че беше през май и трябва да е било сигурно на св. св. Кирил и Методи, може би. Тогава тръгнахме от ул. „Опълченска" 66, Учителят беше още там. Изгревът го нямаше. Ние до 1925 год. вървяхме през Драгалевци. А от 1926 год., когато Учителят почна да живее на Изгрева, вече почнахме от Симеоново. И се качихме, знаете ли имам един спомен оттогава. Аз бях отишла със сандалки и тънки чорапи, и по снега като запънахме, толкова ми стана студено на краката, че просто се сковах. Бях с летни сандали. Ама толкова студено ми стана, че плаках. И след това си направих туристически обуща и никога вече не ходех на такива места без туристически обуща. Разбрах, че планината иска екип. Впоследствие си направих екип. Но тогава съм плакала от студ. Иначе не съм плакала. Ние тръгнахме сутринта, качихме се горе на Черни връх, но горе малко стояхме. И на същия ден се върнахме. Горе нищо нямаше. Ни наблЮдателница, нищо нямаше, нищо. И в другите години след като построиха, пак сме се качвали. Много не ходехме. Най-много ходехме до бивака. Много по-късно Учителят се качи, помня че не бях с тях, даже и спал на Черни връх. Там беше Гошо наблЮдател тогава. И той поканил там приятелите да прекарат, дал им една стая и там са прекарали, но аз тогава не бях се качила. То беше даже така през последните години с Учителя - 1941 год. ли 1942 год. Не сме ходили много на Черни връх. В.К.: Разказваха ми, че е имало две, три години когато сте правили биваци и сте летували на Витоша. Кои години и какъв е бил повода? Е.А.: Вижте, общи биваци не сме правили. Учителят не е лагерувал. Ние не сме лагерували. Но всички болни, които страдаха от нещо, Учителят им препоръчваше да отидат на палатка на лечение там. И понеже беше свободно, нямаше ограничения, всички наше приятели, които имаха нужда, Учителят ги пращаше на бивака с палатки. Даже помня Дафинка, една наша сестра, тя имаше гръдно заболяване, тя стоя цяло лято там, на палатка. Имаше и други хора, които й помагаха. Друг случай знам, една сестра Иванова, тя страдала нещо в червата и Учителят й казва, да отиде на бивака десет дни, есенно време е била и да яде десет дни само боровинки, за лечение. „Ще си береш казва боровинки", тогава не беше както сега много хора да има. Това е било преди 1930 год., планината не се посещаваше. И даже тя се излекувала от тях така, че нищо не е имала. Само боровинки 10 дни да се храни. В.К.: Казаха ми, че горе при Присоите са правили лагер. Кои години? Е.А.: А, този лагер го знам, то беше през 1933 год. и 1934 год. Тогава тези две години не ходихме на езерата. Защото като се върнахме през 1932 год., ние бяхме през 1930 год., 1931 год. и 1932 год. ходили с палатки на езерата и като се върнаха приятелите казали, че е скъпо. Скъпо им излиза и Учителят казал тогава, че няма да ходим, щом е скъпо. Той се вслушваше във всички такива изказвания и отидоха първата година 1933 год., аз въобще не ходих на този бивак, защото аз и двете години ходих на езерата на екскурзия и стоях по десетина дни там и затуй не съм била на Витоша с Учителя. Аз бях ходила и се върнала от Рила и Той каза: „Е, сега Еленке, ти понеже беше на Рила, ще останеш тука да пазиш, пък другите

стенографки ще дойдат на Витоша". Аз малко се изхитрих, рекох: „Добре Учителю, ама нали ще ми обадите когато се връщате, ще дойда да Ви прибера багажа". Щото, аз най-често го опаковах, за да се кача и аз така. Той се усмихна, разбра че хитрувам. „Може, може да съобщя". В.К.: Той се качва горе, а Вие оставате на Изгрева? Е.А.: На Изгрева останах, да. На Неговата стая ключа мисля че беше оставил. В.К.: Този лагер какво представляваше - 10, 20, 30 палатки? Е.А.: А повече хора бяха, доста хора, не както на Рила. Но понеже беше близо, ходеха и неделни дни. Пеш се отиваше, нямаше никакъв транспорт. В.К.: Те са си качвали нагоре с магарета и багажа. Е.А.: Багажа го бяха качили с магарета, с коне. Бяха намерили някакви такива каракачани, но не излезе по-евтино и първата и втората година, и затова вече се решиха да ходим на Рила, въпреки че Присоя на Витоша да има чисто рилски характер, но все пак не е Рила. Не е Рила, да.

14. ЗАДАЧИТЕ НА ВИТОША

В.К.: Сега Вие сте ми разказвали по пътя за Драгалевци сте правили упражнения в редици. Е.А.: Да. В.К.: Как бяха тези, в какво се състоеше тази задача? Е.А.: Аз сега трябва да си припомня, не мога, да. В.К.: Не, така в общи черти. Е.А.: А, в общи черти мога да кажа. Ние тръгвахме от билото там, дето е сега, имаше кладенец на пътя, нали като се изкачиш от града, има една височинка. В.К.: Да, от Драгалевци. Е.А: Не от Драгалевци. В.К.: Към Витоша? Е.А.: Не, не, не в самото начало, още на пътя. Още в това на Корубъглар гдето го казвахме. В.К.: Как? Е.А.: Корубъглар, турска дума, нали сега го казват, как се казва сега? В.К.: Не знам как го казват, то се промени. Промениха се нещата и ние не знаем кое как е било. Защото ние днес взимаме рейса оттука и се качваме на Драгалевци направо. Е.А.: Е сега така правите, ама тогава ние се събирахме. Учителят определяше. Ще има казва екскурзия. Тръгваме в толкова часа, които искат да дойдат. И ние се събирахме на кладенчето, кладенец беше с един дълъг прът. В.К.: Татарски кладенец с дърво и кофа. Е.А.: С кофа, да. И при него заставахме като пункт и оттам почваха упражненията, които ги даде Учителят. Той даде доста упражнения тогава. В.К.: В какво се заключаваха тия упражнения? Е.А.: Ами упражненията се заключаваха да речем, сега по памет. Учителят първото упражнение, какво беше...? В.К.: Някои от упражненията да си спомняте? Вие в редица ли сте ходили, в какво, със запалени свещи сте ходили веднъж. Е.А.: Свещите бяха, чакай сега тогава да кажа откъде почна. Ние в неделя, празниците, когато има два празника църковни, защото тогава църковните празници се празнуваха и ние след беседата, Учителят към два часа тръгвахме, за да отидем на Витоша и там прекарвахме вечерта и нощес правехме упражненията нагоре. В.К.: През нощта? Е.А.: Да, през нощта. Свещта беше през нощта. В.К.: Как беше, запалвахте свещи? Е.А.: Всеки си носеше свещ. В.К.: Къде отивате? Е.А.: Качвахме се до Вълчата скала. В.К.: Тая свещ защо Ви беше необходима, да ви осветява пътя, или имаше някакво друго значение? Е.А.: Не, символ, какво ще ни осветява пътя. В.К.: Като символ значи. Е.А. После разбира се, че това не беше както е сега пътят, тогава беше гора, пътечки, да. Сега има шосе и т.н. Нали сега е съвсем друго, променено. Тогава нареждахме се в редици. Един път каза Учителят да се наредим в редица и всеки да върви напред без да се мести. В.К.: Да, ни наляво, ни надясно. Е.А.:

Да, само пред себе си да върви. Едната задача беше така, ако има камък ще го прескочи, а няма да го обиколи. В.К.: Ако има скала? Е.А.: Ако има скала ще се покатери, разбираш ли? Виж брат, Той искаше да ни направи свободни, Учителят с тези неща. И да ни покаже нещо, което да ни освободи от предразсъдъци, от всички лоши работи. В.К.: Значи тези упражнения ги правехте вечерно време. Е.А.: През нощта. В.К.: Така, а това упражнение със свещите. Запалваха се свещите и вървите? Е.А.: Взимаме си, излизаме малко над лагера, гдето беше, над бивака, излизахме на по-равното място и там се нареждаме в един ред. И оттам почваме нагоре нали, защото склонът е широк така и вече всеки върви където и както може. В.К.: Да, това е през нощта. Е.А.: Това е през нощта. В.К.: Страх, не страх, вървиш. Е.А.: Не, страх не сме имали, защото много души сме били, по сто души. По сто души сме били и повече даже, от какво ще се страхуваме. В.К.: Тези упражнения Вие ги имате, трябва да ги извадим, да ги запишем. Е.А.: Да имам ги, аз ги имам записани. В.К.: Трябва да ги продиктувате и по този начин ще ги имаме. Е.А.: Да, имам ги записани, но вижте, не мога да ги каже сега. В.К.: Ясно, те трябва да се прочетат, да се видят. Е.А.: Не, да си ги припомня, иначе знам ги така, знам че едното беше, местехме си краката. В.К.: Как си местехте краката? Е.А.: Стъпва се с десния крак, с левия след това. Първо десния, после левият. Вървиме да речем 10 минути така, след това сменяме. Левият става десен, десният ляв и т.н. Такава смяна беше и много беше така забавно и мъчно. И мъчно беше, щото трябва много да внимаваш. Нямаше как. В.К.: И как така например левия става десен? Сега, нали аз вървя ляво, дясно, нали? Как дясно? Или само вървиш с десния така. Е.А.: А не, не, не. Сменяш крака. Върви сега! Така ляв, и така вървиш 10 минути да речем. След това десния ти крак става ляв и ти сменяш другият, завърта се. В.К.: Добре, сега ляв, почвам да вървя, така ли вървя. Е.А.: Не, пак си вървиш нормално, пак си вървиш нормално, но сменяш краката, кръгово движение. В.К.: Добре де, как например сега ще бъде. Ето аз вървя така, ляв, десен, ляв, десен и после как ще стане? Почваш така да вървиш? Е.А.: Не, не, не, не правиш нищо, ами само движението сменяш, само движението на краката сменяш. Левият става десен и разбираш ли? В.К.: Е, добре, ама как ще се движа? Ама пак си се движихме така, не, не, не се прекръстосват краката. Не се прекръстосват краката, но само сменяме мястото на краката. В.К.: Това упражнение със запалените свещи? Запалват се свещите къде? Е.А.: Свещите, като се наредим на редица и всеки си запалва свещта, и си я пази да не угасне. То имаше малко и ветрец, и така не беше толкова лесно. И сега тръгваме и вървим нагоре. Сега да речем срещнала съм един храст, преминавам през него. Срещнала съм камък, прескачам го. Срещнала съм дупка, прескачам я. И така вървим направо без да се отклоняваме.

В.К.: Тука виждаме снимки от една друга поредица „Екскурзии на Витоша"? Е.А.: Малко са. В.К.: Тука Учителя е на Рила ли, на Присоите ли е това нещо? Е.А.: Мисля, че е на Присоя това.Тука е Витоша 1934 год. В.К.: Как стана, че отидоха там, на Присоя? Е.А.: Ние ходихме редовно на Мусала на Рила от 1922 год. Първата година на Рила през Самоков минавахме. До края редовно ходехме, не сме прескачали. Ние тези две години, които сме прескочили 1933 и 1934 год. сме били на Витоша. Някой е казал на Учителя, че много е скъпо, като ходиме на Рила, пък отидоха на Присоя, то не излезе никак по-евтино. Защото тук е София, знаят как вървят таксуванията за конете от всичките. Онези власи от Рила, които носят багажите само не знаеха за таксите, иначе и те щяха да искат повече. Но както и да е и тогава остана опита. Учителят

каза: „Ще си ходиме на Рила“, защото разноските са еднакви. В.К.: И двете години 1934-1935 сте тука на Витоша. Е.А.: Да, две години сме на Витоша. В.К.: С палатките, с всичките неща. Е.А.: С всичко, да. В.К.: Сега тука виждам, на снимката, че пак тука Учителя между борове Го виждам. Тука Катя Грива, тука пак някаква постройка. Това не е горе, вероятно е пак на Витоша, на Присоите. Е.А.: Може да е на Присоя. В.К.: Защото виждам борове, а там горе такива борове няма, ето тука са по-хубави снимките. Ето виж. Е.А.: Да, по-ясни са. В.К.: Тука виждаме Теофана Савова, Катя. Значи това е горе някъде? Е.А.: Да, да, да, може да е на Присоя това. Това е Дора Карастоянова. Не е ли? В.К.: Не знам коя е тази. Но това е там. Е.А.: Знае ли аз какво направих, изхитрих се. Понеже аз бях на Рила на екскурзия, Учителят каза: „Еленке, ти ходи на Рила на екскурзия, затова ще останеш да пазиш лагера, бивака, тука Изгрева, а пък другите ще дойдат с мене“. Рекох: „Добре Учителю, но ще ми позволите, ще ми кажете кога ще си вземете багажа, за да дойда да го приготвя“. В.К.: Значи да приготвя багажа ... Е.А.: Не, защото аз Му приготвех багажа. За Рила като дойде, аз и Савка. В.К.: Ами аз виждам на Рила винаги с костюми така облечен. Е как го поместване? В какво го помествахте тоя багаж? Е.А.: А-а всичко аз опаковах, брат Ради идваше само да го сгъне. В.К.: Да събере куфарите. Е.А.: Не куфари, едни торби бях направила големи. Аз ги ушивам и в тях нареждам, нареждам и оттука и оттука така, разбираш да се покрият и нищо му няма. После Учителят не искаше да се счупи нищо, не искаше нищо пакостно да има, не ще счупено шише от олио или зехтин, не искаше нищо. Значи всичко трябваше да бъде опаковано. И сега аз и Ради сме правили главно тия работи. Брат Ради ми помагаше много. В.К.: Ютия носехте ли горе? Е.А.: Дежурните носеха, аз не съм носила. Не, за мене това беше излишно. В.К.: Дрехите на Учителя? Е.А.: И за дрехите на Учителя. Той носеше шаечни дрехи. Шаечното няма нужда от гладене. В.К.: Аз съм виждал сив костюм, бял костюм. Е.А.: Бял, бял, ама той беше само за Рила. В.К.: Кой белия? Е.А.: Белия. Той имаше други бели костюми, които Му са подарявали. Но те са някъде другаде. В.К.: Пояснете в какъв смисъл шаечни? Е.А.: Ами дебел, да. Шаечен плат и така гъстичък, дебел, топъл. В.К.: Кой Му шиеше дрехите, костюмите? Е.А.: Имахме един брат майстор шивач, който шиеше в двореца. Той беше майстор и шиеше на Учителя. И цял живот ши той и един път Му шиха две сестри. Аз не съм Му шила, аз съм Му плела. Но не съм шила. В.К.: Ами ризите, бельото? Е.А.: Носеше отдолу тъкана домашна риза. Отгоре копринена риза. Може под нея да има и фланелка, ако е студено и отгоре сакото. В.К.: Тъкана домашна риза. Е.А.: Да, домашна, ама виж риза, ама отгоре имаше копринена, да. В.К.: Тук съм виждал отпред нали има нещо като медальонче. Е.А.: Не, виж какво. Това е една игла с брилянти. Както е ланецът с брилянти, но те ги взеха, те ни ги взеха другарите-комунисти. Не вярвам да са ги унищожили. Щото ще ги търсим. Ние ще ги търсим и ще ги намерим. Ако те не са ги продали, кога и да е ще се търсят тези вещи, които ги взеха. Кога да е ще се търсят. Те нямаха право да ни ги взимат. Това е частна вещ, частен имот. Взеха ги, защо? Защо взеха това? Как? Никакво право не е това. Това е едно насилие и пладнешки грабеж.

15. ЕКСКУРЗИИ ДО МУСАЛА

Е.А.: Учителят много държеше за Рила, а и ние всички. В.К.: Сега понеже говорим за Рила, първите екскурзии са били до Мусала. Кои години са правени? Е.А.: 1922 -1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928 и 1929 год. редовно са правени до Мусала. В.К.: По колко време стояхте на Мусала? Е.А.: Най-малко една седмица. В.К.: И къде спяхте? Е.А.: На открито. В.К.: Под платнища. Е.А.: Никакви платнища. Даже и платнища нямаше. Тук, таме някой носи платнище. В.К.: Не се сещаха, или не знаеха? Е.А.: Аз лично не знаех. И другите, не видях никой, който да е по-екипиран от мене. Аз бях всъщност много екипирана, защото ходех с обуща туристически и екип си носех. Аз от опит сама си намерих какво ще ми трябва. Но, аз не знаех, че има непромокаеми дрехи да си направя винтяга или нещо друго. Не бях осведомена да Ви кажа правото. В.К.: Вие как отивахте тогава до Мусаленския дял? Е.А.: Взимахме рейсове или камиони от София до Боровец, защото много хора сме. Един или два, или три, според хората. А в това време се съобщава на приятелите в провинцията и който иска, да дойде и той. Тъй, че имаха възможности приятелите от провинцията да дойдат и знаете ли, че много идваха. И първата екскурзия мисля че бяхме над 300 души на Мусала когато се качихме. В.К.: Вие първо отивахте до Боровец, тогава Чам Курия. Е.А.: До Боровец и оттам пеш тръгвахме и се изкачвахме постепенно. В.К.: Преспивахте ли на Чам Курия? Е.А.: Само когато сме ходили на зимна екскурзия сме приспивали, иначе не. В.К.: На една от беседите пишеше, че е държана на Чам Курия. Е.А.: Да, да. Вижте през 1922 год. мисля че беше, преди събора отиде Учителя в Чам Курия, взеха Горското училище под наем и много приятели отидоха да летуват там. А Учителят не беше в Горското училище, а беше у този Лазар Котев. Той беше наел една вила. И там имаше една стая за Учителя. Но Той ходеше да се храни в Горското училище при всичките приятели. То там беше общо. Учителят обичаше общото хранене, общия живот. Аз тогава не бях, но казаха, че ще тръгне Учителят. Аз бях в София, защото тогава нямах пари и нямаше кой да ми даде, за да отида там, нали. Но като чух, че ще ходиме на Мусала, бяха ангажирали тук един камион приятелите и целия камион се напълни с наши хора. Той беше с пейки така камиона и нищо друго. Насядали и помня, че 8 часа беше определено, пък той дойде чак в 11 часа и много закъсняхме, а пък Учителят чакал, чакал и видял, че ще се закъснее. Няма да има време да се подреди горе-долу лагера. Защото горе беше подреждането това, да се насекат дърва, да се накладят огньове, нали все пак едно най-елементарно обзавеждане пак трябва да се направи. Щото вижте, в тези екскурзии, когато не ходехме с палатки, аз например за Учителя носех един празен дюшек и го пълнех с трева, за да има на какво да легне. Защото не носехме друго, впоследствие носехме дюшек, завивки, всичко. Но в първото време, понеже един празен дюшек не тежи много. И аз така съм правила, за да има къде да легне Учителя. А суха трева има много по тези места, особено по онова време, когато нямаше толкова туристи и не беше отъпкано. Пък и добитък не е имало много така. И на езерата в първите години пак така направих. От Чам Курия се качвахме пеш и стигахме до първото езеро. И над първото езеро, така имаше едни полянки и в онова време имаше доста клек наблизо и сядахме и палехме огньове. В.К.: В първите години имаше ли тази хижа? Е.А.: Само дървената хижа имаше. Дървената хижица, но те я направиха доста късно. Първите години нямаше - 1925 год. ли, 1926 год. ли я

направиха. В.К.: В кои дни отивахте? Е.А.: На Петровден. Обикновено след Петровден тръгвахме за Рила. В.К.: Нощно време там е студено, имаше ли дъжд, вятър, сняг? На събора в Търново - 1922 год. Учителят каза, че ще ни заведе на Мусала при хубаво време, при дъжд, при вятър, при буря и при сняг. И това наистина така стана. Имало е помня, последния път или предпоследния мисля, че беше - 1928 год. когато отидохме. Тръгваме от тука заоблачи се. Стигаме Боровец вече съвсем облачно стана и на половината път ни заваля дъжд и когато стигнахме горе на самия бивак дето лагерувахме, бяхме съвсем мокри, но да Ви кажа, като накладохме хубави огньове, големи, високи на големи така огнища и 20-30 души могат да съберат, ако сме повече и друг огън накладат приятелите. Братята си носеха брадвички, за да могат да секат клека. Поддържахме огъня и на два камъка сложихме чайници, носеха общи и частни чайници, и по всяко време на деня и през нощта чайниците врат когато е лошо времето. В.К.: Успявахте ли нощно време да поспивате? Е.А.: О-о, разбира се. Когато нямаше дъжд, а даже и под дъжд като беше малко, аз съм спала. Свия се така край огъня, той ме грее и хубавичко топли. Ако ми стане студено обърна и другата страна и така, аз съм си поспивала. После на планината по-лесно се наспива човек, щото е много чист въздуха. Оттук отивахме сутрин, но не всеки ден на Мусала. Когато решим да отидем ставахме към два часа, защото горите тогава бяха големи и бавно се движехме нагоре, за да стигнем към 4 и половина 5 часа горе. Трябваше ни два часа път. То е един час път, ама за здрави Юнаци. Аз съм се качвала самичка за един час, но без раница, а ние носехме закуска горе. Някога носехме си чайниците горе и кладяхме огън, и дърва качвахме горе, и закусвахме. Щото когато е хубав, слънчев ден, то беше радост просто, че можем да отидем. Ние се качвахме горе по здрач, чакахме изгрева и като дойдат всички, наредим се, там хубаво се гледа изгрева и Учителя ръководеше молитвата, какви молитви да кажем, пеехме песни и след това правехме гимнастиките и ако си носим храна, ще закусваме. Ако не си носим, ще слезем долу да закусим, долу на бивака. Някога и на езерото, на „Окото" сме сядали. Тогава на Мусала още нямаше наблЮдателница. Една година - 1923 или 1924 год. не знам, слязохме от Мусала на Маричините езера долу. И там прекарахме две нощи и после слязохме по пътя, от Маричините езера минахме там - Ситняково дето е и така до Боровец слязохме. Друг път не сме ходили с Учителя оттам. Само тогава, един път слязохме общо. В.К.: Сега, понеже това са хубави места, свързани с много легенди. Учителят казвал ли е нещо, например за Маричините езера, че там е била Школата на Орфей? Е.А.: Учителят, като се изправи, а също и човек към Юг, малко нали, има върхове, не пътя който води към Грънчар, а отляво, като се тръгне. А Скакавците са в дясно, те са отатък Искъра, нали, те са отатък Искъра, а пък това се „Братята" ги казват. И след туй имаше, как му казват на него, Учителят го нарече: „Това е олтарят". Той е един така скалист връх остър, а тука има нещо като, не е котловина, то е високо горе над Маричините езера, там където е връх „Манчо" така, ако си спомняте има по-горе на самия връх нещо така по-равничко или нисичко така, като седло, цялото е в камъни. На това място Той каза, че е бил „Олтарят". Тъй го нарече. Е както го разбира човек вече. Олтарят. Сега, повече от това не си спомням да е казвал. Говорил е много за тези места, като е казвал, че там има седалище на Белите братя, но Той не каза къде е мястото. Питаха Го, но не е казал къде е. В.К.: Казваха ми, че в началото на второто езеро, в дясно като се качваме, този е „Безименен връх". Е.А.: Е да, ама той вижте как е: „Безименният връх" е когато по пътеката, която води до Мусала, от дясната страна има върхче, този връх е „Безименния". Аз съм ходила, когато в другите дни сме свободни,

самичка съм се качвала на него. И оттам много хубава гледка има към Скакавците. В.К.: Горе има Свинкс, качвал ли се е Учителят нагоре? Е.А.: Мисля, че веднъж някои минаха оттам. Аз минах самичка един път оттам. В.К.: Учителят казвал ли е нещо за него? Е.А.: Не мога да Ви кажа.

Когато сме на Рила, има дни когато беседи държи Учителят. В тия дни Той държеше беседи и там. А някога и всеки ден държеше беседи. Всяка сутрин, след молитвата, седне Учителят и ние седнеме край Него, щото когато пекне слънце, като се стопли нали, става приятно, хубаво, седнем на слънце и с удоволствие слушаме. И е държал много беседи. Един път държа „Малкият стрък", ако Ви е попаднала беседата, тогава на всички ни даде по едно стръкче тревичка. Времето не беше много лошо, беше облачно само, а пък и тогава държеше беседи и ние разбира се пишехме. И всички беседи са държани така, на открито. Ние пишехме с молив „Хартмурт". Тогава нямаше химикалки. Въобще докато беше Учителя само с молив съм писала. След една такава беседа Учителят каза: „Всеки един от вас да си избере един камък, който да го полее десет пъти. То беше символично, за едно поливане вътрешно в човека. И всички ние повечето от нас си избрахме камъни около езерото така и направихме задачата за половин до един час. Който е избрал по-далече, повечко време ще му вземе и поливахме. Но двама братя решили на Мусала камък да поливат. И сега трябваше от „Окото" да вземат вода и десет пъти да се качат горе и да слязат. Тази задача беше долу около първото езеро. Това беше Пенѭ Ганев и Михаил от Лом. Те яки, но не са си взели достатъчно храна, вода нямат, защото слънчев ден беше, прекрасен слънчев ден беше. А това не е малко път. Десет пъти да слязат и да се качат. И Учителят пратил една сестра, че им занесла в един термус вода, доколкото си спомням. И нещо бисквитки. Аз знаете ли, после като научих, мен ми дойде на ум, да им занеса храна, но не го изпълних и тогава си дърпах ухото. Значи Учителят е пратил тази мисъл, който е отзивчив. Той казал на сестрата да отиде и тя отишла да занесе. Щото Пенѭ ми казваше, че много са се уморили. Десет пъти. То е наистина половин час път, но десет пъти, това е пет часа. Носили там, в чайник ли, в дамаджанка ли вода са носили. Щото ние си носехме и дамаджанки някога за вода. В.К.: Обикновено Вие се качвахте на Мусала и после се връщахте на „Окото"? Е.А.: Спирахме се на брега, Учителят ни говореше, някога сме закусвали, но там огън не сме клали, защото там няма дърва. Трябва отдолу да носим. В.К.: Правихте ли преход от Мусала към Грънчар надолу? Е.А.: С Учителя, не. Ние престоявахме една седмица и се връщахме. Четири-пет дни или една седмица. Последната година - 1929, бяхме една седмица на Мусала след Петровден, а през месец август отидохме на езерата. Там стояхме десет дни. В.К.: Разказваха ми за една зимна екскурзия когато сте стигнали до голямата скала. Е.А.: Да, и аз бях. Ние бяхме една духовна група. Учителят даде задачи четири групи бяха в класа, имаше и една, която беше духовна група. Другите групи бързо се разтуриха, тя остана доста години. Решихме да направим една зимна екскурзия и Учителят се съгласи да дойде, но ние не бяхме екипирани за такава зимна екскурзия. Сестрите всички бяхме с полички, с рокли, да. Цялата група бяхме с един автобус, отидохме в Боровец, изкачихме се, но тогава минахме по стария път, който минаваше покрай двореца на цар Борис. Сега той минава малко в ляво и от левия бряг на Бистрица, а сега минава от десния бряг пътеката. И минали сме от там и се качихме с всичкото желание да стигнем Мусала. Но снегът беше в началото до прасците, после стана до коляно и когато наближихме половината път, там дето е прехода, да преминем реката, да минем от другата страна, вече беше открито, нали там има дървета, там не беше

толкова висок в гората, но на откритото снегът достигна до над коляното. И аз си спомням, като си извадиш крака, едвам го изваждаш, след това другия затъне до над коляно, това беше много мъчно. Ние там стигнахме към обяд или малко по-късно и отидохме доста нагоре, аз си спомням, че и аз ходих нататък, близо до реката стигнахме, но много мъчно се вървеше. И Учителят видя, че не ще можем да вървим. Борис и Жорж бяха в тази група, и те тръгнали малко отатък реката да опитат възможно ли е. И като се върнаха каза: „Учителю, абсолютно не е възможно, защото пътеката не се вижда, трябва да вървим през клека и по снега кракът, като затъне, потъва в клека. И тогава много мъчно става. Защото има и клони". И тогава решиха да останем там. А пък там има една канара, имаше навес от дъски. Кой го е правил не зная. Но то беше само от едната страна. То е там отгоре вятърът, който духа не знам точно посоката коя е била. И спряхме там. То и там беше отрупано със сняг, но изринаха го приятелите. Имахме 4-5 братя, повечето бяхме сестри. Мисля, че бяхме 7-8 сестри, братята бяха 5-6 души. Изметоха го, накладоха огън. Но всичко мокро и влажно. Борис беше тогава най-деятелен, защото беше най-якичък. Това беше през 1926 год. през зимата, през февруари беше. Той сечеше дърва, намери сухи клони, запалиха огън, но огънят повече димеше отколкото имаше пламък. Всеки случай накладохме огън, изсушихме си краката край огъня. Много дим, но все пак огън, топли и не бяхме много хора, наредихме се около огъня и така изкарахме нощта, само край огъня. Не знам дали сме спали, да ви каже не помня. Но всеки случай се изсушихме, хубав ден беше. И на следващия ден ясно, хубаво време, прекрасен ден. Решихме да се връщаме. Още не бяхме закусили, всички бяхме в много хубаво разположение на духа. Ние с Мария Тодорова бяхме излезли така на слънце двете. По едно време виждам, че отдолу идват коне и военни хора. Познахме, че цар Борис идва. Отидохме си в лагера, той дойде, ръкува се с Учителя, ръкува се с всички ни, попита ни как сме прекарали нощта. Пък те като ни видяли, че се качваме, не сме се върнали, може би са мислили, че нещо сме пострадали и дойдоха с коне, но върнаха конете като видяха всички бяхме много разположени и така весели, поприказва той с Учителя Цар Борис. Така най-обикновен разговор, даже ние му предложихме, ако иска чай да им дадем. В.К.: Той знаеше ли, че това е Учителя. Е.А.: Да. После всички знаеха, че дъновистите отиват на Рила. Кой друг ще тръгне в това време. Особено жени, както бяхме тръгнали без никакъв екип, дето се казва. Даже една сестра Василка Иванова като го видя, каза: „О-о, много се радвам, че Ви видях! Досега все съм искала да Ви видя, но не можех". И той я пита откъде е и тя каза, че е от Айтос. И той така поговори с нея. Тези екскурзии до Мусала ги правихме до 1929 год.

16. ПЪРВОТО ИЗКАЧВАНЕ НА 7-ТЕ РИЛСКИ ЕЗЕРА

В.К.: А какъв е поводът да се качите на езерата? Е.А.: Изглежда, че Учителят е имал идеята да летува, но Той не казваше когато има идеи. Той правеше само опит, къде може да бъде това. В 1928 год. една група приятели са отишли на езерата. Между тях беше и Симеон Симеонов. И той като се върна каза на Учителя, това се случи и аз го чух, бях в момента там. „Учителю, догодина ще Ви заведа на Рила, ама на езерата. Там е много по-хубаво отколкото на Мусала. Ще видите". И Учителят се съгласи. Той, братът беше отишъл с една група, имаше един друг наш приятел адвокат от Стара Загора и

голяма групичка така от десетина души са ходили и всички бяха във възторг от езерата, през 1927 год. И след като ходихме на Мусала, през 1928 год. през август решихме да отидеме. Тогава отидохме с влак до Дупница и оттам взехме някакви коли и оттам поехме вече пътя, но голяма група, тежко се движи, доста дълъг път нали. Сутринта най-ранния влак взехме и стигнахме там. А той ни приведе най-напред не през този път, който минава в ляво под върховете направо, ами ни заведе на петото езеро през поляните. Тази стръмнина ни отне доста време. Много по-високо е, че после се качихме до петото езеро, че след това се върнахме назад до второто и там останахме да лагеруваме. Тогава бяха дошли русенци. И носеха някаква палатка, трябва кон да са взели, не знам как са я носили тези мъже, бяха много братя. Може да са носили всичко на рамо. Даже походно легло имаха. Та помня, дадоха палатката и леглото на Учителя. И Той спа в палатка и на легло за пръв път на езерата. А на Мусала беше по земята както нас или пък спеше когато направиха хижата. В.К.: И колко време стояхте там? Е.А.: Десет дена. И там палехме вечерно време много огньове. Носехме си храна. Транспорт още нямаше. И на Мусала се е случвало като седим по-дълго да нямаме храна. Помня, че веднъж слязоха едни братя Крумчо и Христо Бояджията за хляб да донесат, защото бяхме свършили хляба, но не знам, от Ситняково някъде бяха минали, че оставили хляба някъде в клека, после не могли да го намерят и дойдоха пак без хляб, та имахме и такава една история. В.К.: Оставили хляба да си починат ли? Е.А.: Не знам защо, път ли да намерят, нещо объркали пътя за прехода, не мога да Ви кажа, защото много отдавна е, но знам, че хлябът не дойде и тогава трябваше да слезем, защото нямахме никакви провизии, бяхме ги свършили. Понеже в раници си носим за 4-5 дни. Носим хляб. И в такива случаи слизаха приятели, по-ячки които са, натоварят да речем 10-20 хляба. През 1930 год. отидохме вече с палатки. Бяхме си направили. Организирано, пак през Дупница минахме, но тогава си ангажирахме едни власи - Нинѝо, Янко и други. Те бяха няколко души и те ни чакат на гарата, вземат багажа, ние с колите отидем над Сепарево, и оттам вече поемаме пеш нагоре. В.К.: Кой беше дал идеята за палатки? Е.А.: Учителят имаше вече палатка за 1930 год., тази палатка дето я направихме в Търново. Тя беше офицерски тип, в средата с кол и така триъгълници четири, и долу високи стени, две легла, и легло Му носехме, походно легло. Та вече занесохме завивки, одеала, всичко тогава. Аз тогава си уших една палатка за нас трите стенографки. Една палатчица си направихме, така нисичка триъгълна, както са войнишките. Такава палатка, впоследствие беше ниска, че я наддадох, стана по-висока. Като се скъса почнахме да си правим по-големи и удобни, защото по 30-40 дни сме стояли на Рила. В.К.: Вие обикновено кога се качвахте? Е.А.: След Петровден най-често. Но една година Учителят се качи преди Петровден. В.К.: Как празнувахте по ония години Петровден? Е.А.: Ами той бе празник, братски празник, защото беше рожден ден на Учителя. Сутрин, най-често имаше беседа на Изгрева когато бяхме, а преди това излизахме за изгрев до гората и след това се връщахме в нашия салон и там вече пеем, Учителят говори, после си отиваме по къщите, обядваме и вечерта отиваме там за концерта. На Петровден винаги имаше концерт. Музикантите го изнасяха. Пееха сестри, декламации имаше, цигуларите свиреха, хор имаше братски, Симеон Симеонов го ръководеше, пееха братски песни. Той беше един от най–радостните ни празници, така най-тържествени. Вече когато отидохме на Изгрева там живеехме, тогава Учителят държеше сутрин беседа, след беседата играехме Паневритмия или когато нямаше още Паневритмия - гимнастики. Даже в една от последните години, братята толкова се бяха вдъхновили, че изнесоха пианото на поляната, за да свирят. През 1930 год. отидохме официално със Славчо

Печеников на Рила. Тогава бяхме на Изгрева и там ставаше записването. Казваха кога ще тръгнат. Преди това се пращаше една подготвителна група. Най-често десетина души братя отиваха. Ще отидат с багажа, с общия багаж. Ще направят общите палатки които са, ще организират кухнята, ще направят склада с продуктите, че като отидеме да има продукти, защото докато беше Учителя винаги имаше магазин горе. Продаваха хляб, сирене, кашкавал, мед, захар, всичко което е нужно. Рилският комитет организираше всичко. Продуктите се продаваха на обикновена цена плюс транспорта. За транспорта на килограм плащахме. Всичко се мереше. Власите теглеха багажа преди да тръгне групата. Правеше се списък всеки колко килограма багаж има и колко парчета и те повече грижа нямаха за това. Предава се багажа и след това отива горе и после всеки от камарата да си го вземе. А комитетът се грижеше за пренасянето с камиона, за товаренето на конете, братята се грижеха за това, защото там се искаше повече сила. Преди да отидем на Рила идваха конярите и уговаряха всичко предварително. Колко ще вземат, защото при неблагоприятни условия повече са искали. Уговаряха значи с братята от комитета и всичко беше ясно колко плащаме и какво плащаме. До 1935 год. вървяхме през Дупница, а пък после от 1935 год. нататък през Самоков. Причината беше, защото имахме двойно прехвърляне. През последните години ходехме с автобус. От София вземахме автобус, който ни откарваше до Сепарево. Казваха, че е по-кратък пътя, но не беше по-кратък. По-лек ли казваха че е. И той по-късно минавахме през Самоков и Говедарци. Първите години отивахме над Говедарци до поляните пред гората ще стоварят багажа, власите ще ги натоварят и ако не успеят, защото много багаж носехме, тогава някой ще остане да пази багажа и те ще дойдат втори път да го вземат, а понякога и трети път са слизали да вземат багажа, според възможностите и конете им. Помня през 1938 год. се върнахме с 38 коня. Те бяха взели в заем. Учителят се връщаше, всичко вдигнахме отгоре, ама то бе цял керван. Помня, че едно муленце вървеше най-напред. Нали те мулетата напред вървят, спомням си картинката. В.К.: Интересно е, че толкова много път сте ходили покрай това население, че през Говедарци, че през Самоков, а никой от тях не е дошъл при Учителя. Е.А.: Не, не се интересуваха. Даже същото е и за тези Драгалевчени, ами Симеоновчени. Ама никакъв интерес, никакъв, никакъв, да, никакъв интерес. В.К.: Това много работи означава. Прави ми впечатление, че никакъв интерес не проявяваха. Как се държаха там към планината Говедарци? Е.А.: Говедарчани първата година мисля, че даже като отидохме през Говедарци, взехме от Говедарци коне, но ни поокрадоха. На кого, каквото могли да измъкнат от джобовете на раниците бяха бъркали. И затова взехме пак власите, защото бяха честни хора и нищо не ни се е губило. А тези говедарчани, този опит не беше похвален за тях, но повече не ги извикахме. В.К.: Какви постройки правихте горе на езерата? Първо кухнята. Е.А.: Кухнята, заслонът, ние го работихме доста време, нали камъни трябваха, братята ги наредиха, то е само вградени камъни, а горе за покрива носехме плочи от шестото езеро. Под шестото езеро има плочи и там отивахме. Ще отидем на петото езеро, ще направим Паневритмията, ще се изкачим горе, ще вземем по една плоча и ще я свалим. Така няколко пъти като отидем, много народ, занасяхме плочите за покрива. Но мястото където ходехме, много бури има и почти всяка година събаряше заслона. Аз не знам защо не сме направили от платно покрива тогава! В.К.: И там вие готвехте. Е.А.: Там имаше два казана. Един за вода, един за готвене. Голям казан, щото като се съберем сто души правиме. Доста казани трябва. В.К.: По-нататък вие правехте там баня. Е.А.: Правехме. Той, Димитър Стоянов ги измисли тия бани. Той беше така уредник, негова работа беше,

като пристигне и имахме някой път две, а една година имахме и три даже. Три самовара, нали големи занасяхме горе, а отгоре с платно ги покривахме, даже от нашите стари палатки, които са се изпокъсали, щото ги коваха на гредичките. И така беше. Оставяха една вратичка, която се пускаше и затваряше, и оттам влизахме, и много беше хубаво. Много бяха хубави баните, защото дърва имаше сухи и водата изобилна. Това беше прекрасно което сме имали на Рила с банята. В.К.: Тоалетните ви къде бяха? Е.А.: Тоалетните бяха там дето са сега тоалетните на хижата. Имайте предвид, че много клек имаше тогава и имаше къде да бъдат, но клека се изсече, и нищо няма сега.

17. ОТКРИВАНЕ НА ИЗВОРА „РЪЦЕТЕ“

В.К.: Вие вода за пиене отначало черпихте? Е.А.: Чакайте ще Ви кажа. Първата година от езерото черпехме вода. Но втората година когато отидохме гледаме, че воловете влизат в езерото. На говедарите, които бяха там. И все пак тече водата, носи се, ама, но вече не ни беше приятно като видяхме такива грозни картини. Учителят един ден, много хубав слънчев ден беше след беседа, каза, като бяхме закусили и направили гимнастиките: „Тука трябва да има един извор, ние трябва да го намериме!“ Така каза. И на приятелите каза: „Пръснете се така във верига и тръгнете нагоре да търсите извор, в околността, навсякъде“. В.К.: По горната страна на езерото. Е.А.: На езерото, да. И които дойдоха, пръснахме се, а да Ви кажа тогава не знам какво беше, аз викам чакай сега, мислех че Учителят ще открие извора и беше интересно и бях край Него, не се отделих, край Него се въртях. И тъй на разстояние търся, ходя и когато стигнахме, минахме езерото и минахме там, ние вървим по пътеката, по която сега ходим към третото езеро. Там бяхме. А от лявата страна имаше много вода и почти не можеше да се прескочи да се отиде където е сега чешмичката. Но един брат от провинцията, не знам кой беше, мина отатъка и дойде насам и ни каза през водата: „Тука има едно изворче, под канарата“. И аз казах: „Учителю, братът казва, че там има изворче“. И Учителят премина, прескочи и всички, които бяхме наоколо прескочихме и Той като видя изворчето каза: „То каза по-хубаво ще е да му направим така едно коритце, за да го грее слънцето, та водата да не е толкоз студена“. И почнаха да правят и го направиха. За чучур издяляха от камъни улей под форма на ръце. Ние носихме тия белите камъни по пътя, който идва от Сепарева баня, там под билото на голямата поляна на петото езеро, долу под него има от тези много кварцови, мрамор им казвахме ние, но това е кварц. Така ни казаха после геолозите, да. И там ходехме брат всеки ден и с торбичка, кой колкото може и носехме камъчета. Оттам пренесоха и тези големите камъни. И донесоха три камъка. Единият се оказа, че беше царят, другият беше царицата, а третият беше престолонаследника. Тогава само цар имахме. Нямахме царица, нямахме и престолонаследник. Учителят така ги нарече. „Единият, това е царят, най-големия“, след това Той каза: „Царицата - вторият, а другият от другата страна, това е престолонаследникът“. И ги сложи. В.К.: А кога се пишат тези надписи на скалата? По идея на Учителя? Е.А.: По идея на Учителя и Той каза какво да се напише. А ги изсече един брат каменар руснак от Мърчаево - Владо Николов и Борис ми се струва помогна за малко. В.К.: От едната страна са надписите и знаците, от другата страна е котвата. Тя е също по идея на Учителя. Е.А.: Да, всичко е по идея на Учителя и ги боядисаха на времето пак така. А отдолу, това е последното, то е датата на която е направена, цифрите са легнали. В.К.: Нарочно са направени така по идея на Учителя? Е.А.: По идея на Учителя,

легнали. В.К.: Това е датата, но легнали. Е.А.: Легнали, да. В.К.: Сега там има един камък срещу чешмичката, са ми разказвали, че Учителят с един пръст го клатил. Е.А.: Ама той се клати и всеки може да го разклати. Той така е поставен отгоре. В.К.: Аз съм опитвал, но не мога да го поклатя. Е.А.: Тъй ли? Е може, не знам, но се клатеше. Аз не си спомням да съм го клатила, но съм виждала други да го клатят. Може и аз да съм го клатила, но понеже не помня, не искам да кажа. Въобще в лекциите си ни беше говорил и ни е казвал, където отидем в планината да почистваме изворите от мътилки, от кал, за да тече водата по цялото протежение и всички от нас са правили това, където видим извор. Това беше като задача дадено.

18. МОЛИТВЕНИЯТ ВРЪХ

Първите две години посрещахме изгрева от дясната страна на пътя когато се излиза от първото към второто езеро. Първите две години там беше и палатката на Учителя, и целият лагер беше на този склон. Чак през 1932 год. почнахме да излизаме на настоящия Молитвен връх. Там бяха от лявата страна до езерото и палатките на лагера, както и палатката на Учителя. Тогава чакахме изгрева горе на билото. Но една година се случи през август бяхме и вече пречеше, не можехме да виждаме изгрева, защото самият Молитвен връх нали пречеше на слънцето да го видим. И през 1931 год. бяхме от другата страна, а на Учителят беше палатката Му до голямата канара, когато бяхме при езерото. Тя беше ниско до самото езеро, тази палатка рилската. Той в нея беше доста години, три-четири. После Му донесоха друга една палатка приятелите. Колю Нанков Му даде, но тя беше с мушамян под, не беше така висока, стените много високи, но хубава голяма палатка беше. В.К.: Как откривате новия Молитвен връх? Е.А.: А, за новия Молитвен връх, приятелите отидоха. Аз не ходих там, не съм участвала, щото тогава всичкото беше в клек обрасло и беше много мъчно да се движиш, но мисля че те посочиха и Учителят и Той мисля че отиде и го одобри. Вижте, впървите години ние не ходехме по тая пътека, дето е сега. Ние ходехме от тази страна, малко по-наляво. Там имаше една пътека доста стръмничка и по нея се качваха, но беше малко по-пряка. А тази пътека я направиха през 1936 год., когато Учителят не беше много добре и когато не можеше да се движи, тогава направиха тая пътека. Те се качиха, изсякоха клек и направиха път. Направиха там където било дупки, камъни наредиха, ако си спомняте. Пътеката има и камъни наредени, имаше и дърва и там под самото качване, там е много стръмно. Не знам стъпала ли имаше, нещо имаше и там да може да се качи. Там имаше едно място, което беше за Учителя. Той сядаше там. Всички отидат сутрин по-рано да посрещат изгрева. И всеки си взема място. Обикновено всеки си избираше някое място, което му харесваше. И сядахме близко до Учителя, стенографите и там вече си бяхме запазили места, не ни ги взимаха. И сядахме, защото нали трябва да пишеме. Често пъти пеехме, ако дойдем по-рано, пеехме, свирят музикантите и когато почне да изгрява слънцето, ставахме и Учителят казваше молитвата и песните които ще изпеем и след туй сядаше на мястото и говореше. Някога си носеше Библията, ще прочете нещо, както беше в града и говореше, да. След като свърши да говори отиваме на гимнастика или на закуска. Когато правехме гимнастика при второто езеро, преди закуска правехме Паневритмията. А когато ходехме на третото или на четвъртото, или на петото, тогава беше след закуска, защото далечно е и докато отидем и се върнем, а само когато правехме

Паневритмията на второто езеро става така. В.К.: Сега обикновено правехте Паневритмията на второто езеро, след това горе на петото езеро -„Бъбрека". Е.А.: И на четвъртото и на първото, когато слизахме за дърва, тогава там правехме гимнастиките, да. Трябваше да ви покажа на снимка, къде е бил първият Молитвен връх, защото снимки за втория Молитвен връх има не малко.

19. ИЗЛЕТИ ОТ ЛАГЕРА КЪМ ОКОЛНОСТТА

В.К.: Какви излети правехте вие тогава с Учителя? Е.А.: С Учителя тогава не сме правили много излети, но един път в седмицата обикновено правехме. Излет до връх Дамга, до езерата - Урдините, до езерата Кара-гьол 2-3- пъти, на Салоните също ходехме. Ами изкачваме се на езерото на „Чистотата" правим Паневритмията, носим си храна и тогава пресичаме от лявата страна над езерото и после по канарите се качваме горе на Салоните и там вече по поляните сядаме, там сме закусвали и пак сме имали разговори и песни с Учителя. Правили сме екскурзии и до Еленин връх и до връх Мальовица. Един път бяхме отишли много рано до връх Дамга. Осем часа сме там и сме закусили вече. Рано бяхме стигнали и някои от братята казаха, че е много близо връх Мальовица и че може да отидеме. Сега аз не бях ходила, нали. Учителят каза: „Добре, да отидеме". Че като тръгнахме, видяхме че никак не е близо. То е близо за малка дружина, която ходи бързичко. Тогава имаше една сестра на 85 години и тя се движеше естествено много по-бавно, та отидохме брат по пътеката, която си е и сега. Ще Ви каже един спомен много хубав имам. Стигнахме до едно място където имаше един сипей така надолу и Учителят взе един камък така отдолу, изтърколи го и каза: „Както се търколи камъкът надолу, така да се търкулят и нашите идеи" и „Ха всеки да изтъркули по един камък така". И така всичките бутнахме по един камък надолу и нали чу се шум от търкалянето, но долу нямаше нищо. Беше сипей такъв един. Това беше на отиване. И стигнахме на връх Мальовица чак към обяд. Там имаше вода, закусихме, почивахме хубаво, но после предложиха да минеме през Урдините езера. Че като слязохме през Урдините езера, че вървим нагоре-надолу, нагоре-надолу и в четири часа бяхме минали през едно езеро, което е под Салоните, най-високото езеро. Ама така бяхме уморени от горещината. Много хубав слънчев ден беше и тогава и Учителя си запретна панталоните до над коляно, влезе във водата и се изми, и всички влязохме и се михме. В.К.: Аз съм виждал на снимка. Е.А.: Там не знам дали е имало снимка. А снимките са на петото езеро и на езерото на „Чистотата", когато плискаме водата. То беше пак така след гимнастики, след Паневритмия, събуем се боси и влезем кой където иска, наредим се в една верига, измиеме си лицето, измием си ръцете, измием си ушите нали, врата с водата и след това, „хайде" всички плискаме вода и Той плиска заедно с нас, това сте виждали. А там само се михме, защото така бяхме уморени, изпотени от тоя път нали, че аз тогава имам такъв жив спомен от благодатта на водата. А водата беше марна, беше се стоплила от слънцето. Щото то е така закътаничко, не е изложено на вятър и беше просто благодат. Но във всеки случай оттам докато стигнеме до бивака, пак колко часа ли бяха? По мръкнало се прибрахме. Преди да мръкне. Но сестра Попова дойде в десет часа вечерта горката. Винаги имаше някой, аз съм Ви казвала, нали, винаги остава един, който върви последен в колоната, да не се загуби някой, някой брат я доведе, който умее да води и да й помага. Те им взеха раниците, вземаха им всичко, но все пак сили трябват, те са по-възрастни, движат се по-бавно. В.К.: Не сте минавали отдолу през Мальовица? Е.А.: Не, с Учителя не, не сме

минавали. В.К.: Значи Той отдолу не се е качвал. Той минавал ли е нататък до „Страшното езеро" нататък да е ходил? Е.А.: Не съм чула. Той казваше така: „Вие като дойдете тука, почвате навсякъде да ходите и да обикаляте и енергията която взимате от планината я изразходвате в движение, и не се ползвате". Не беше за безразборното ходене и скитане. Щото първите години за кристали се ходеше на по-далечни места.

20. „ПАРАХОДЪТ"

В.К.: Ние говорихме за тоя „Параход". От време на време идваше Учителят, посещаваше ви. Е.А.: Учителят сравнително често идваше при нас. Едно, защото се интересуваше за работата нали, за беседите. Много пъти ще дойде, ще каже: „Я ми прочетете, казва, какво сте записали". Друг път, даже някога като прочетем ще рече - обичаше да се шегува: „Кой ви е говорил такива хубави неща?" В.К.: Значи тъй. Е.А.: Казваше, да. Или пък, като дойде Той, пък ние ще Го питаме, да речем неща, които не сме разбрали, било във връзка с някоя идея, която искаме да ни изясни примера, на нас не ни е ясен. А пък, за да го разберем и да го напишеме, трябва да ни е ясен примера. Най-често за примери сме питали или пък и други въпроси. Нали така, как да разберем това, как да разберем друго, много въпроси сме задавали, много пъти ни е говорил и за нас да речем, характерни черти на едната, на другата, на третата. Така например Той каза, че Паша работи с Мъдростта като добродетел, Савка с Истината, пък аз с Любовта. Така, значи и трите различни сме. После ни е казвал за някои характерни черти, на едната или на другата В.К.: Как съжителствувахте трите? Това е много трудно така, човек да събере трима души. Е.А.: И така различни каквито бяхме. Вижте брат, понеже Учителят идваше при нас често, всяка от нас се е старала да бъде изправна към другите в отношенията си и затова нямахме спор, абсолютно. Така някак естествено се нареди. Паша повече пишеше. Тя понеже стилизираше и повече пишеше. А пък когато стилизираше, тя само на ръка пишеше. Не си служеше с пишеща машина. Савка, тя много често посещаваше Учителя. Услужваше Му, някои услуги Му правеше и въобще тя за много неща питаше. Аз например, ако имам с Учителя един разговор, той ми държи влага за много време. Защото, аз мисля затова, което Той ми е казал и така обяснявам си нещо. Сега при нея, при Савка бяха по-другояче процесите и тя много повече ходеше. Всяка от Нас имаше различно отношение към Учителя и Той имаше различно към нас. Но това беше някак естествено. Това не ни смущаваше, това не внасяше да речем разногласие помежду ни. Вярно е, че аз най-често готвех и най-много чистех. Може би, аз съм правила забележки повече от всеки друг, главно за реда. Те като бързат, ние имахме много малко място в „Парахода". Една етажерка имахме и на едната поличка слагахме съдовете за чая, на другата поличка чиниите за обед, да речем, за хранене и на нея слагахме продуктите. Трябваше..., после имайте предвид три легла, три маси. За да има ред трябва всичко да се поддържа в ред. И затова съм им казала така много пъти: „Абе момичета, казвам, като вземете нещо турете го на място". Аз после разбрах, когато останах сама да живея, че аз си довършвам в ред всичко. Тогава не го знаех това. Нали, чак тогава, много по-късно разбрах, защото вижте аз живея толкова години сама и когато останах в това състояние, аз всичко знам кое къде ми е. И кажа, отвори тоз дулап отдясно, в ляво, напред, отзад, зная нещата. И така си беше и там. Аз си имах едно легло на което имах две чекмеджета. В едното ми стояха горните дрехи, в другото долните дрехи. И аз само дръпна

едното, отворя си и взимам каквото ми трябва. Паша и Савка имаха и при майките си повече неща. И тя Савка имаше майка на Изгрева или в града ходеше често докато майка й беше в града. А Паша, докато бяха в града сестрите й, сестра й я переше. Така, че условията макар, че бяха едни, но не бяха съвсем едни, нали. Не бяха съвсем едни, защото то произтичаше от характерите ни малко. В.К.: Вие до коя година бяхте в „Парахода"? Е.А.: Ами от 1928 год. когато влязохме до 1931 год. От 1931 год. до 1935 год. учителствувах. Аз отидох учителка за моя погрешка. Учителят ме прати за наказание, за мене това е истина, така го разбирам и мисля че това е истина, защото Той в края на 1944 год. на Стоянка Илиева е казал: „Не знаеш ли защо пратихме Еленка учителка?" И казал защо... В.К.: А за какво? Е.А.: Заради Лулчев, понеже аз имах връзка с него. Да, затуй. В.К.: Значи Паша продължаваше да работи сама. Е.А.: И аз когато идвах, пак работех. В.К.: Вие къде учителствувахте? Е.А.: В село Макоцево учителствувах. В събота вечер идвах, в неделя присъствах на двете беседи и си отивах. Обикновено през неделя идвах. А някога и всяка неделя.

21. УСТРОЙВАНЕ НА СЕЛИЩЕТО „ИЗГРЕВ"

В.К.: Сега другите сгради, които в последствие се правят, трапезария...Е.А.: Вижте, най-напред трапезарията беше само навес и една стена така изградиха и направиха покрив и отпред беше всичко отворено и там имаше място така за багаж неща да се поставят, или нещо друго. А после вече след като се направи салонът, тогава се довърши и навеса се превърна в салон, по-късно и стана столова. Престрои се тогава кухничката и стаята на брат Ради, защото той палеше печките през зимата, работеше в градината. В столовата се хранехме само обед и всеки ден, и понякога вечери. А пък пейки имаше и срещу салона, и в хубавите дни се хранехме на открито през летния сезон. А когато е лошо времето, както и зиме се хранехме в салона. Там имаше печки, които се палеха и за приятелите, които нямат да речем топло, можеха да си останат в салона и там да си работят. Учителят имаше и това нещо предвид. Защото някой като има салон отоплен ще си вземе книжката и ще си чете в един ъгъл, нали има къде да се стопли и доста хора, които са останали без гориво са оставали там. Още през 1926 год., когато се направи стаята за Учителя, която по-късно се оформи като приемна, някои приятели си бяха направили вече къщи на Изгрева, защото се разбра, че ние там ходиме. Първият беше Борис Николов. А той си направи къщичка с две стаи. В едната живееше той с Георги Радев, а в другата живееше Димитър Стоянов с Никола Нанков мисля, че беше в началото. После вече се сменяха, понеже и техния живот се променяше, съобразно това се меняха и те. Сестра Динова също си направи рано къща. Тя беше една от първите сестри която си направи подслон. Приятелите постепенно започнаха да си купуват места горе. Всеки частно си купуваше мястото, но Учителят каза нещо, за което ние не Го послушахме. Той каза, всеки да си купува по един декар земя, за да не са наблизо, да има място хем да се обработва, хем да не са наблизо. Даже на братския съвет беше казал, да закупят всичките места от Дървенишкото шосе до жп. линията и гората. Те имаха пари тогава, обаче не ги закупиха. След като си замина Учителят, аз попитах брат Начо Петров, Тодорчо не го попитах, но брат Начо. Питам го:„Абе брат Начо, защо не го закупихте, нали имахте пари?" „Имахме, разбира се", казва. „Защо не го купихте?" „Ами защото не разбирахме", казва.

„Казахме, в тоя пущинак, защо ще си хвърляме парите?" А трябваше поне от послушание да го направят. И тогава не са разбирали. Сега, не може човек да ги обвинява, така са разбирали. А Учителят е искал, като се закупи така и нашироко да се построят няколко сгради, в които да живеят сестри, които са самотни, братя, които са самотни, защото които са семейни ще си живеят в семейството, но имаше сестри, които са дали дори парите на Учителя и казали: „УчителЮ, като направите нещо, една стая да ми направите и на мене". Та имаше такива случаи. И купиха места. Например тези места, които бяха пред салона, купиха ги едни братя. Брат Жеков купи една част, той беше така отговорното лице. След туй Лулчев купи 2-3 декара земя, но те я разделиха по 200 кв.м. на човек, вместо по един декар, по двеста кв.м. и извинението беше това, че бедни са хората, нямат повече пари затуй. Но те можеха по двама, трима да бъдат. Пак да бъде декар. А така се получи едно ограничение много грозно, много на гъсто се направиха къщите. Ако бяхме по-разумни, щяхме да попитаме когато строим кой какво да направи. А всеки правеше според възможностите си. Учителят на никого не се бъркаше в живота, за да му каже направи това или направи онова. Оттам се получиха тези работи. Даже, мир и светлина на брат д-р Жеков, като купи местата и ги раздаде на хората, дълги години не им даде крепостни актове. И не мога да Ви кажа точно защо и много време имаше така смущение у тези хора. Не знам дори дали те не си взеха актовете по давност после. Нали излезе един закон едно място като го владееш 20 години мисля, че беше, а те бяха живяли доста години вече там, та по давност си взеха нотариални актове за местата, такова нещо беше. Каква идея е имал, не ми е ясно. Аз не съм питала това нещо, но това ще Ви кажа брат, ние много малки се оказахме за учението, което Учителят донесе. В приложението, в живота си особено колективно, много недомислици позволихме, много. Нещо, което сега като го гледам не ни препоръчва пред света, никак. В.К.: Аз когато дойдох заварих ония малки къщички оградени с тел. Е.А.: Той Учителят, по едно време каза: „Да се вдигнат оградите!" Някои ги вдигнаха, някои ги оставиха и после като почнаха кавги за една педя земя, за квадратен метър, съдиха се за квадратен метър бе брат! Имаше случаи, там Стефан Белев, с кого там се съди, за квадратен метър. Така за най-дребно нещо. Те и Епитропов и Жеков се съдиха. Вижте, аз тогава живеех там в пловдивските къщи и когато събориха там горното етажче на брат Жеков, така плаках даже, защото, казвам какво братско има в тия отношения? Как може, какво се караха не зная, много се скараха те помежду си, не си говореха и той даже - брат Епитропов дал заявление и му разрушиха една част от къщата на Жеков, която била незаконно построена. За братя това не е простено, нали така. Аз Ви казвам, плаках тогава от срам и от жалост че сме такива малки хорица пред Учителя, нали, които като го купувахме виждахме как се радва Той. Да Ви разкажа и това. Когато те се примириха, Учителят идва при нас в „Парахода" и казва: „Примириха се! Елате на обяд!" Разбирате ли? То беше празник за Него, че тези двама братя, които се карали, се примирили. И то беше Иванов ден. Жеков отишъл при Учителя за имения си ден, нали беше Иван и Учителят нещо му казал: „ Не си ли готов да се примириш с Петко?" Сега вероятно Учителят измерил момента, и той казал че е готов и отишъл, и се примирили. Аз имам един случай с чичо Петко Епитропов. Дойде да му пиша едно заявление срещу Жеков, на машина. И аз му казвам: „Брат извинете ме, но както сте ми Вие брат, така ми е и брат Жеков. Имате недоразумения, не ме карайте да Ви пиша заявление срещу него". И той ми каза: „Извинявай сестра, разбирам това". Щото утре ще разбере Жеков, че съм писала аз заявлението пък и на братска машина, не можех да го

направя. И той ме разбра, не ми се разсърди, пък иначе, ако го бях направила много тежко щеше да ми бъде. И даже не може да седна, да го напиша, да. Къщичките на Изгрева много скоро станаха. Някои първата година си купиха палатки и на палатки караха лятото. Много палатки имаше. Първите години, след като Учителят почна да живее - 1926 год. палатки имаше и къщички имаше построени. Например през 1926 год. отпреде имаше 4-5 къщички, нататък имаше много малки барачки. Те бяха барачките два на два или два на три, такива бяха. Направо се влиза, колкото да се сложи едно легло, да има да преспиват. Които имаха къщи в града, идваха да преспиват, но които нямаха къде да спят, там спяха. И зиме и лете. А през 1928 год. и токът ни дойде. До 1928 год. нямаше ток. А 1928 год. издействувах ток. От „Орион" ни отпуснаха, а не от „Симеон", щото той не стигаше и тя беше построена тази централа, която някъде в Рила им беше и ние получихме от там ток. И когато прекараха ток и на поляната сложиха стълб. Учителят не е искал в средата да има стълб, а Лулчев, който е ръководил тази работа, по негово усмотрение го направил стълба. А Учителят искал от страни да бъде осветлението. И така се правеше брат, виждате ли, Учителят каже нещо, пък всеки го направи както той го разбира. И оттам се получиха тези недоразумения, които ставаха. И така и външният вид който се даде на Изгрева. Защото ние би трябвало, нали план да има. Учителят имал план, Той искал срещу салона да се построи тази сграда, да има библиотека, да има читалня, да има стаички за братя и сестри, които са самотни. Имал е много хубав план, но не го направихме, защото те го заеха мястото от други малки къщички и развалиха плана на Учителя. Виждате ли, после купиха от другата страна местата по един декар взеха там. Там вече взеха по един декар. Ами и Славчо Печеников, като купиха там с Борис Николов и те взеха по-малко и те взеха малко място. И там не бяха по декар. В туй отношение никак не сме били послушни брат. Своеволие сме си правили. Та в това, ние като ученици сме, така доста нарушения сме правили, в свободата която Учителят ни даде. Щото Той ни остави свободни, но ние трябваше да проявим любов и послушание. Нито едното, нито другото го направихме. Щото трябваше да питаме. Сега, правиме общежитие, място където ще се живее, Учителят е който ръководи тази работа. Редно е да се пита, нали? Всеки да си цвъкне на безразборно място, дето го казва народът и затуй се получи тази картина която не беше представителна. Е, нямаше на какво да ни завиждат. После Той, Учителят понеже за никого лошо не говореше казваше: „Никой няма да ви завижда сега на тези барачки както сте!" Това е Учителювото гледане, не нашето.

22. ЖИЛИЩЕТО НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Той отначало е в тази малката къщичка, прави се салона и вече се прави горе стаичка и Той по стъпалата се качва и Той вече горе спи. От коя година е горе вече? Е.А.: От същата - 1928 год. Даже знаете ли, че аз се намесих за горната стаичка пак. Бяха я направили много тясна, гредореда вече слагат и виждам че е много тясна. Абе викам, това не е стая, това е коридор. Ако отида да кажа на майсторите, все пак съм млад човек и жена, кой ще ме послуша. Тогава нямаше жени-архитекти в България, за да имат доверие в нея и аз помолих тогава един брат, и той отиде, и каза, и развалиха гредореда и я разшириха стаята. Аз не помня колко метра беше, но чакайте. Леглото беше така, четири метра трябва да е била. Тука имаше врата и още място. Вратата

един метър има нали и зад вратата имаше още място. Към четири метра е била, а беше по-дълга. Към пет метра имаше, а може би и повече. По-дълга беше от тази стая. Пред вратата имаше антре, което имаше прозорец от северната страна и имаше вход за тавана. И понеже гредореда беше вече направен, не е могло да се направи врата голяма за влизане. Вярвайте, отвора беше колкото са тези моите прозорчета, малко по-голямо от това, виждате ли и през него, така се мъкнехме по корем, за да влизаме в тавана. Учителят никога там не стъпваше. Знаете ли как ловко се преместяше? Сгъне се, тури си крака, защото имаше греда тук. След това дигне се, помогне си с ръцете, аз не можех, аз все и с ръце си помагах. Той много ловко се промъкваше. На този таван най-напред бяха гредите само. Но когато решиха всичкият имот от Търново, тези братските вещи да се пренесат в София, тогава донесоха плоскостите от масите и целият таван го послаха с тях и вече можехме по тавана да ходиме. Така по тавана, иначе ходехме по гредите. И на него слагахме, имаше Учителови вещи, които слагахме, имаше братски вещи, които слагахме, палатки, нали на приятели палатки от провинцията, някой си оставил багажа, нямаше къде да се оставя, щото бараките ни бяха все така, една стаичка. Нищо не можеш да вземеш на някого. Обикновено при Учителя. И когато почнахме на Рила да ходим, там беше вече всичкият братски багаж, рилският. В.К.: Какво представляваше стаята на Учителя? Е.А.: Горната стая. Като влезеш вратата. Влизаш от запад към изток. Веднага от дясната страна имаше една закачалка за дрехи. От лявата страна беше Неговото легло с глава към север. До него имаше нощно долапче. До него имаше една библиотека от един брат, който му я прави - Боян Златарев, той Му прави библиотеката, след това имаше масичка на която впоследствие стоеше радио, след това имаше един прозорец северо-източен от който лятно време влизаше слънце, и след това имаше, маса, голяма маса. Отдолу под масата Той си имаше един кош, в който си държеше бельото. До тази маса беше отвора за балкона. Имаше балкон и след това, оттук имаше масичка. И на тази маса дето бельото Му, там Учителя си държеше портретите, Неговите протрети. От Цветана Щилянова, от Борис Георгиев и от Кършовски. Три портрета имаше рисувани. Така един зад друг стояха. И на нея си държеше Библията и някои книги и тефтерчета Негови. В.К.: А в библиотеката каква литература имаше? Е.А.: Имаше много голяма литература на английски език, окултна литература на английски език, имаше и български, имаше една енциклопедия на английски език - голяма и други книги подарявани. В.К.: Учителят четеше ли? Превеждаше ли? Е.А.: Аз съм го заварвала да чете, да. Радио му купиха много по-късно, може би 4-5 години преди да си отиде. Преди войната нямаше радио. След войната Му Го купиха. А мисля, че в Мърчаево имаше радио. Мисля че Борис Николов Му купи радиото. И после имаше едно малко и едно по-голямо. Те стояха там на тази масичка. От другата страна имаше пак една четвъртита голяма маса на която държеше и книги, наредени така, може би които ги четеше, а в ъгъла бяха картините, тази картина която Вие ми казвате, за Пентограма, цветния Пентограм. В 1922 год. ли коя не знам са я взели, не мога да Ви каже за годината, полицията в Търново я взима. И тогава даже я отпечатиха в един от вестниците и даже аз си бях откъснала от вестника, за да го имам Пентограма и много неща срещу нея писаха. В.К.: Че е имал икона. Е.А.: Да, защото в средата беше образа на Христа. Той художникът руснак я рисувал по поръка на Учителя. И Учителят казал: „Сложи в средата образа на Христа!" Но той казал, че по-съвършен образ от Него не е виждал, от Неговият образ и затуй сложил образа на Учителя. Добре, ама другите го тълкуват другояче. Мислят, че Той е поръчал. Художникът кой е, не мога да кажа. Някакъв руснак, художник. А Пентограмът е даден 1912 год.,

това мисля че пише в протоколите, кога е дадена. Има и упътване за работа с Пентограмата и аз ги имах. Някой ми ги взе и не ми ги върна за съжаление. Но аз имам нещо от тях. В.К.: На едно място бях срещнал Учителят си изказваше недоволството относно Пентограмата не трябва да стои на стената открита, трябва да се сложи едно бяло платно, за да не се вижда, освен от този който влиза в стаята. Слушал съм да казват, че е поръчал да не се изнася от България. Знаете ли нещо по тоя въпрос? Е.А.: Не, не съм чувала такова нещо. В.К.: Сега за Антиминса да ми кажете нещо. Е.А.: Туй което съм чула ще Ви кажа. Бащата на Учителя искал да се покалугери и тръгнал за Атон. Но в Солун влезнал в някаква църквичка „Св. Димитър". И когато се помолил до него идва един свещеник и го пита откъде е, какво е, разпитва го и после му казва, че няма защо да ходи в Атон да се калугери, а неговата работа е да се върне пак в България, защото ще дойде един светъл Дух чрез него. И той тогава... даже съм чула, че му е казал и за коя да се ожени. Да, и това съм чула. Че тогава му е казал коя мома да вземе и за свидетелство му е дал Антиминса. В.К.: А за „Завета на цветните лъчи", как е даден? Е.А.: „Завета на цветните лъчи", Учителят ги е изработил в Арбанаси. Бил е в Арбанаси и там ги изработил и Той ги е дал за печат. И са много изящно напечатани първото издание, ако сте го виждали. Те са много хубаво с кожа подвързани всичките, много са хубави и ги е раздал на събора, на приятелите. В.К.: Разказаха ми, че Иларионови са казвали, че по това време Той е боледувал много. Е.А.: Вижте, не знам... В.К.: Защото по-късно в една от беседите срещнах, казва когато давах „Завета на цветните лъчи", те казва, онези искаха да посегнат върху здравето ми. Е.А.: Може, защото вижте, аз от 1920 год. познавам Учителя и съм била все край Него, нали така. Той не е боледувал брат, освен от хрема и когато Го биха. В.К.: На това ще се върнем по-късно. Ставаше въпрос, че в тая стая на Учителя имало една маса на „Изобилието" на която всеки, който е дошъл нали слагал по нещо. Какво е представлявала тая маса? Е.А.: Вижте, в стаята на Учителят не влизат. В.К.: А в коридорчето. Е.А.: В коридорчето имаше една малка масичка и едни малки столбички, по които Той се качваше горе в малката стаичка, солариума дето беше, където Той се печеше на слънце. То беше една стъклена стаичка два метра на два, имаше едно походно легло само и Той там отиваше да се пече на слънце. И по тази стълбичка слагаше, като му донесат да речем, всеки идва, носи нещо. И там слагаха плодове, пакети и т.н. В.К.: Сега понеже ставаше въпрос за тези три портрета, този който първо рисува Учителя Щилянова ли е? Е.А.: Преди нея Борис Георгиев Го рисува. В.К.: Учителят даде ли съгласието си? Дава си съгласието. Е.А.: Ами той за един път го е направил. Само в един сеанс. А Щилянова два или три пъти е ходила там, а Кършовски, не знам колко време е бил. Даже той беше, те са портретите у мене и аз го дадох на Кършовски, щото е още жив, да го поправи, защото малко запрашен беше и не ми го е върнал даже. Трябва да ги подканя да ми върне портрета, щото аз го дадох за поправка.

Е.А.: Първите години Учителят е ходил и измервал черепите на българите. Първите години след като се върнал от Америка, десет години или единадесет е правил измервания на черепите. И то на специални френологични карти. В.К.: Сега тая френологична карта която е напечатана, тя по Негова идея ли е, негова ли е? Е.А.: Не, не. Френологичната карта която Той я издава, тя е така като формуляр със способностите които ги има човек и срещу всяка способност, Той като направи измерването пише цифри, степента до която е развит съответният център на мозъка. В.К.: Той е имал и уреди, които са били направени по Негова идея. Е.А.: Ще ви покажа когато искате. Те са при мен и аз ги съхранявам.

23. СЪБОРИТЕ В СОФИЯ

В.К.: Друга постройка, разказвали са ми за чешмата, която е правена на Изгрева. Е.А.: Ние две чешми имахме. Едната е зодиака, както я наричаха, защото около нея бяха наредени зодиакалните знаци. То беше пак по поръка на Учителя. Направиха един кръг от цимент, оставиха на равни разстояния кръгчетата за съответните знаци, нали за дванадесетте знака и ги поставиха така, изработени, понеже имахме много приятели, които работеха мозайки и беше една много хубава чешма. А другата, долната, тя е построена значително по-късно. Щото Учителят даде песента - „Химн на Великата Душа" и чешмата беше във връзка със съдържанието на тази песен. В.К.: А-а това не го знаех. Е.А.: Да, това е съдържанието на тази песен. Той даде песента и след това построиха чешмата - 1932 год. Учителят даде песента, а мисля, че 1933 год. се построи чешмата. Да, така мисля, тогава Борис Николов участвуваше в строежа. Той беше изпълнителят. Защото Борис има и художествен усет, той рисува хубаво, но Цветка Щилянова изработи някои от формите и после той ги изпълни с цимент. В.К.: Какво представляваха Младежките събори, които ставаха на Изгрева? Е.А.: Те ставаха първо на ул. „Оборище" № 14. Първият Младежки събор става там. В.К.: Защото съм виждал че различни приятели са правили резюмета, изнасяли са своите възгледи пред Учителя. Е.А.: Учителят говореше беседи върху това. Тях не ги е слушал, ние сами бяхме, но идваше и държеше беседи. Когато вече се образува класа, но чия беше идеята за Младежките събори не мога да Ви кажа. Може би бе на самите младежи, защото те искаха да се проявят и да направят нещо. Те направиха опит за комуна в Ачларе, ходиха една група братя, сигурно са Ви разказвали. В.К.: А Вие ходихте ли? Е.А.: Не, нито там, нито в Русе. Бях много самонадеяна да кажа, това което ще учат там, го зная. Виждате ли какво съм казала? Но трябва да Ви кажа, че само с опитност дойдоха братята оттам. И сестрите, които бяха в Русе. В Русе имаше братя и сестри. Аз там трябваше да отида, но не отидох, защото по чувство не отидох. И после, когато се върнаха две сестри нямаха квартири и дойдоха при мене. Аз имах самостоятелна стая и по-широко легло, та спяхме така трите, докато си намерят квартира. Спяхме така напреко на леглото, слагахме столове за краката си, щото нямаше къде да бъдат на квартира. А после едната остана - Дафинка Доганова, дълги години идваше при мене, защото учителствуваше в едно съседно село и при мен остана и от това, което те ми разказаха видях, че всичкото пак така е било недомислено. Пак имало слабости в работата. Да речем едни работят повече, други клинчат от работа, неща които в едно общежитие някак не са благоприятни. И затова. Иначе, на мен не са ми разказвали за комуната в Ачларе братята. В.К.: Казвали са ми, че Учителят не е бил доволен от напускането на Школата и отиването им по комуните. Е.А.: Но това не беше брат Негова идея. Комуните, които се правеха, то бяха идеи на тези приятели, които бяха с такова съзнание настроени. Ако четете сега това, което те са писали, нали техните младежки реферати, които са изнесли, ще видите, че всеки идеите си е изнасял. Ние не можехме още да говорим за учението. Щото то ни беше още далечно. В.К.: Да, виждам от публикуваните събори, че те говорят за окултизъм, за теософия, анархизъм, комунизъм, толстоизъм и т.н. Е.А.: Виждате ли, защото всеки носеше своите си идеи. Не ни беше ясно, да Ви кажа това за което Учителят ни беше събрал. В.К.: Интересно е, че в четвърти и пети том „Сила и живот" Учителят казва, може да се комунизира само труда, а не и капитала. Само труда. Той го

споменава теоритически - 1919 год., а те правят опита през 1922 год. Е.А.: Ама кой Го слуша? В.К.: Никой не слуша! Е.А.: Не слушат те бе. Аз ви казвам в това отношение, ние имаме, така на човешки език казано, грях пред Учителя. В.К.: Да, ясно, и ние ако сме били на Вашето място, и ние бихме направили същото. Сега тия Младежки събори са: 1923 год., 1924, 1925, 1927 и 1928 години. Е.А.: Да, толкоз. Е.А.: Последният беше през двадесет и осма година. В.К.: Те се преустановяват поради това, че се спират от властите. Е.А.: Ами щото вече нямахме събори брат. Последният събор в София беше 1928 год. И те го забраниха. Разрешиха ни го по-късно, а хората ги върнаха от гарата. И за това Учителят не поиска повече събори да прави в София, но почнахме да ходим на Рила, и там летувахме и летуването ни на Рила се превърна в съборни дни. Да, всъщност да, затуй. А като се връщахме от Рила изкарвахме по три дни съборни на Изгрева - само три. В.К.: На тези Младежки събори идваха младежи от цялата страна или тези които бяха в София? Е.А.: Понеже ги правехме през лятото идваха от провинцията учителите, защото младежите бяха най-много учители и учителки. И когато се обяви съборът, ако имаше някои други млади, които друго са работили, взимаха си отпуска и идваха. В.К.: Вие стенографирахте на съборите? Е.А.: Да, всичко, винаги щом Учителят говори. Ние бяхме дежурни всякога. В.К.: Те къде спяха, къде квартируваха? Е.А.: На Изгрева. Учителят още през 1922 год. каза, че във всички градове трябва да има легла, за да спят приятелите когато посещават съответните градове. Какво са направили в провинцията не зная, но в София, някои хора си казаха адресите, които могат да приемат и така, когато дойдеше някой, казваха му къде да отиде. На Изгрева имаше две стаи за братя и за сестри, които за гости бяха определени и имаха завивки, легла, всичко.

24. НАЧАЛНИ ГОДИНИ НА ШКОЛАТА

В.К.: Те започват да издават списание „Житно зърно". По коя идея е и какво бихте ми казали затова „Житно зърно"? Е.А.: Пак е приятелска идея. Нали всяка една организация си имат орган. И те младите искаха да се изявят. И Той Учителя винаги ще насърчи такава идея. Те имаха стая, където живееха неколцина братя, младежи и те като се търсили за името, там някой го беше казал „Житно зърно" и Учителят го одобри и него и то си остана. Георги Томалевски може повече да Ви осветли как е станало, защото у тях е било в ония години. В.К.: Вие участвували сте в „Житно зърно"? Е.А.: Аз лично нищо не съм давала. Само веднъж Учителят ми говори една лекция за Любовта и аз направих резюме и го дадох него там и друг път Той каза да направя резюме, щото нали от беседата правих резюме и него. Иначе не съм участвувала, не съм писала. Вижте брат, аз на времето не можех да пиша, защото тогава не ми бяха ясни идеите. Аз не можех да пиша за идеите. В.К.: Сега имаме Изгрева, салона в който Учителят изнася лекции. Кога започват и как започват през седмицата? Е.А.: През седмицата дните не са били всякога както се установиха впоследствие на Изгрева. Струва ми се, че ние почнахме в сряда Младежкия клас. Първо бяхме в частна къща. Първата година се събирахме в стаята на Савка Младежкия клас. Втората и третата година бяхме в салончето на сестра Маркова в София, а после започнахме в братския салон на ул. „Оборище" № 14. Младежкият клас, да. А Общия клас първата година бяхме в Турферайн и втората и третата година бяхме вече на ул. „Оборище" № 14. А после, след като се пренесоха всичките, тогава всичко отиде горе. Младежкият клас беше в петък, в сряда беше Общия. А пък в началото в сряда беше Младежкият, в

неделя вечер беше Общият. Мисля че в началото беше четвъртък, а ние бяхме в неделя вечер Младежкия клас. На ул.„Оборище" бяхме в неделя вечер, доколкото си спомням. В.К.: И накрая как става? Сряда - Общия, петък - Младежкия, в неделя сутрин? Е.А.: Утринните слова започнаха чак 1930 год. - сутрин, неделя в 5 часа, в 10 часа имаше публична беседа. Тях винаги Учителят ги е говорил в 10 часа. Те бяха достъпни за всички. Те бяха за всеки, който иска да чуе Словото на Учителя. А в класовете не можеха външни хора да идват. В.К.: Как стана, кой е повода и идеята да се организира Младежкия клас? Е.А.: Ние най-напред се събирахме на групички. Събирахме се младите сестри. Даже почнахме още 1920 год. дето Ви казвам в салона на ул. „Раковска", но мен ме поканиха, макар че бях още съвсем нова, току що почнала. Бяхме 10-15 сестри, малко бяхме, млади само. Отделно са се събирали братята, аз това не знаех. И вече в 1921 год. накрая решихме двете групи - братската и сестринската да се съберем и общо да работим, да изучаваме Словото на Учителя. Затуй щяхме да се събираме. Да го проучваме и да си го изясняваме. Щото имаше нужда, ние съзнавахме, че не го разбираме достатъчно. И когато казват на Учителя, че ще се събереме, тя Савка Му е казала, че у нея ще се събереме, Той казал: „И аз ще дойда". И се събрахме там и за наша радост пристигна и Учителят. И това беше първата лекция на Младежкия клас в стаята на Савка. Бяхме около 20-тина ли, 30 младежи. Толкоз. Впоследствие някои пожелаха да влязат, други които са чули. В първите години влизането в класа ставаше с Негово съгласие. Всеки питаше, може ли да посещава класа. Даже в началото имаше няколко двойки, млади двойки. Но после Учителят като каза, че тоя клас е за неженени те трябваше да напуснат и напуснаха. В.К.: Сега имаше ли някакви условия за влизане в Младежкия клас, други условия какви имаше? Е.А.: Никакви други условия. Само тия, който се ожени напуща класа. Учителят казваше, понеже като се оженят, те ще имат други задължения. И да искат да бъдат редовни, няма да могат. Нали деца, грижи и т.н. това беше поводът който Учителят каза. Аз мисля, доколкото съм разбирала, Учителят направи един опит с нас младежите. Смяташе да ни подготви по-специално за това учение. В.К.: Той идва, всички ставате на крака, започва молитва, тогава имаше ли инструменти, цигулки, пиано? Е.А.: В салона на Турферайн имаше. В салонът, нашият на ул. „Оборище" № 14 Симеонов беше вече влязъл в братството. Той през 1919 год. влиза и с цигулката си свиреше Симеонов в неделя и Общия клас. А пък при нас свиреха други. Други братя цигулари, които бяха. А на Изгрева имахме вече орган, имахме пиано. Орган имахме и долу на ул. „Оборище". В Общия клас, приятелите като чули, че Учителят говори на младежите, много някои са се засегнали. Как така, те толкова години са тука в братството, толкова нещо са понесли, нали, хули, клевети, както беше нали, така и на тях да не говори и Учителят още на другия ден говори на тях, общо на всички. Но и на нас позволи, млади, които бяхме тогава да присъстваме веднага. Лекциите ставаха в града вечер, всичките и двата класа вечер ставаха. Ние рано само за изгрева ходехме. Щото ходехме на изгрев през пролетта, а и през зимата ходехме сутрин рано. Във всяко време беше. Аз си спомням 1928 год. зимата, тогава „Парахода" още не беше направен, за да можем зимата да караме там. Той беше само със зебло ограден. И там студено е нали и тогава качвахме се горе. Даже аз тогава по четири пъти нея зима ходех горе. Защото три пъти за беседите, макар че нямаше Утринни слова, но отивахме за 10 часа нали. Три пъти и един път имахме още една група, духовна група. И за нея се събирахме сутрин. Та четири дни в седмицата ходех на Изгрева. И когато Учителят направи „Парахода", татко ми каза: „По-хубаво живей там, щото ти посред нощ дето ще ставаш да ходиш толкова пъти на седмицата". В.К.: Той как реагираше на това, че си

вегетарианка? Е.А.: Той реагира за вегетарианството много лошо, щото те никак не знаеха, че има хора, които не ядат месо. Баща ми беше неграмотен, самоук. Той като козарче ли, овчарче е бил, дядо му е намерил един буквар, чичо му го е бил купил и той сам се е учил да чете и да пише. Никак не е учил баща ми. Самоук е. Той с букварчето си е научил буквите сам и по този начин, некой си, може би дядо му ги е казал, защото дядо му беше църковен певец и знаеше църковно-славянски да чете и той му е показвал буквите докато ги научи и така се е научил, а майка ми беше неграмотна. Баща ми не беше чувал за вегетарианство. Или чувал че индусите са вегетарианци и помня, че на едни заговезни хвърли чинията от масата, защото аз не знам, но нещо постно ядях. Около три години в семейството ми с баща ми бяха тия борби, брат. После по това време пишеха по вестниците срещу Учителя, говореха, че Учителят хипнотизирал, говореха най-лоши неща които сте чували да говорят за това и естествено. Но за да предотвратя това, аз го заведох при Учителя, още първата година и когато Го видя, видях, той каза, като си излязохме вкъщи каза: „Ленче ма, казва, Той на светец прилича". Вижте колко хубаво го определи и после каза, а говори Учителят за Истината. А баща ми беше търговец, търговия с бакалия. И каза: „Ама може ли човек никога да не излъже?" Вижте, какво впечатление му е правило всичко това. „Много хубаво, казва, говори. Всичко което говори е много хубаво. Но ти си млада, не е за тебе, то казва е за стари хора". Напротив, той на стари години когато разбра Учителя, аз много се радвам, че и това стана, вече ми казваше: „Е-ех, тези неща да съм ги чел на млади години" Така че той, щото Учителят казва, когато тръгне някой от семейството, всички трябва да тръгнат. Значи трябва човек да бъде пример. Нали в отношенията си, във всичко, да покажеме с живота си, че сме нови хора. И затуй Учителят не беше за пропагандиране на учението с думи, а с живота си. Като ви видят казва да кажат: „Абе какъв е този човек бе? Защо е такъв? Тогава да разберат, че има някой, който го учи. Разбирате ли, а не от приказки. И една от нашите грешки на тези които сме слушали Учителя е тая, че ние повтаряхме това което Той говореше. Вместо да го живеем и да го покажем с живота си, ние го повтаряме. Това е наша грешка, да. В.К.: Всеки на Ваше място би направил същото. Е.А.: Казвам Ви. Аз с това съзнание, което имам сега, отчитам го това. Не мога да кажа, че сме били прилежни. В.К.: При тази аура на Учителя, при това Негово присъствие. Е.А.: Вижте, много радост сме имали. Много радостен беше живота край Учителя, брат. Всички бяхме така, като деца сме се радвали. Ама радостта не е още осъзната, тя трябва да бъде резултатна от една работа-радост. А ние се радваме, щото ни говореше, Той ни повдигаше в един светъл свят и ние се чувствахме много добре. Много ни беше хубаво да го слушаме. И може би затова Го слушахме. Имаше хора, които не можеха да Го разбират и не идваха нали, много хора не идваха. Сега, едничката ни заслуга беше, че Го слушахме. Само това.

25. ЗАДАЧИТЕ В КЛАСОВЕТЕ

В.К.: По онова време вие не сте имали вода на Изгрева и ходехте на така нареченото изворче на Диана бад? Е.А.: Преди Диана бад ходехме на Танушев. Оттам взимахме вода. И в същото време пак си носехме от Танушев, защото Танушев беше малко по-близо. А изворчето в Диана бад по-късно го направихме, когато Учителят започна да живее на Изгрева. И Той ни даде една

задача, да носим вода. В 1926 год. вече я правихме. В.К.: В какво се заключаваше тази задача и какъв е принципа? Е.А.: Учителят казваше, че човек като носи вода, водата има магнетизъм и той се ползва, щото получава магнетизма от водата. И ни каза тази задача. Всеки да си вземе две стомнички от 2-3 литра и първия ден да отиде един път, втория ден два пъти, третия ден три пъти... десетият ден десет пъти до изворчето и да се върнеме и естествено ние се изпотявахме и след това да си направим една обтривка на тялото. Защото Той пък в 1924 год. на Младежкия клас ни даде една задача за потни бани, за лечение и за почистване на организма. Най-напред каза да правите по една потна баня 40 дена наред. После каза, много е всеки ден. Той разбра, че ние няма да можем да го направим и ни го даде два пъти в семицата 40 дена. Да Ви кажа, аз тогава изпълних тази задача, но такова хубаво нещо съм почувствувала накрая на режима, накрая на изпълнението на задачата. Едно, че много лесно се изпотявах. Изпивала съм много вода. Вижте как прилагахме тази задача: възвирахме един чайник вода, наливаш в една чаша и пиеш лъжичка по лъжичка. Една чашка, две, три, четири, пет, докато се изпотиш. Един път изпих даже осем чаши едно след друго. И знаете ли, че оттука, от носа ми излизаше пот, капчици, капчици. Така ми се отвориха порите. Първоначално само някакви части от тялото, а после вече и лицето така. А после цялото тяло ми се оросяваше с потенето. Това беше в разстояние на 40 дни. Задачата изпълнявах за около час и половина - два часа. А след като си изпие водата човек, сипва си вода в един леген, не студена, а марна и една кърпа си обтрива цялото тяло с мокро, за да поеме потта и да се изчисти тялото, и след това се обличаш, и след това изпиваш още една чаша вода, в която капваш малко лимон. В обяснението малко грешно е предадено. Казва се, че във всяка чаша да се слага лимон, а лимонът беше само накрая. В.К.: Той дава и други опити с пост. Е.А.: В първите години изкарахме, нещо беше като мода, като увлечение, всички постеха. Едни постеха три дни. А Учителят беше дал вече в наряда постът от 24 часа. От четвъртък вечер до петък вечер. Но по-късно го смени от четвъртък на обед до петък на обед, защото по-леко е така. А в началото беше целият ден петък. В.К.: А вода можеш ли да пиеш? Е.А.: Не, абсолютен пост, и вода не се пие. При тази почивка и вода не се пие. И почнаха да постят по десет дни. В.К.: По поръчение на Учителя или? Е.А.: Не, Учителят казваше, че при поста става изгаряне в организма и тялото се чисти. И значи всички опитахме този пост. Главно Учителят го даде, за да не се страхуваме, че ако не ядем един ден, ще умрем от глад. Щото хората мислят, че като не ядат един ден, или два дни, ще умрат от глад. Нямат опит. А като постиш 10 дена и си гладувал, не се страхуваш така от глада. Това беше един метод възпитателен, защото всеки, който е постил десет дни, ако няма един път да яде, е-ех казва, голяма работа, че един път не съм ял. Нали, нищо не е след като не си ял цели 10 дни. Пък то беше възпитателна страна тази, защото Учителят ни отучи от много неща по този начин, с такива упражнения. От екскурзиите пък ние се научихме да не се страхуваме, от дъжда, от вятър и т.н. Тъй че в това отношение Той приложи една система, за да ни отучи от някои стари навици и предразсъдъци, които имахме. Щото предрасъдък е, че човек ще умре, ако не яде два-три дни. В.К.: Това беше ли свързано с някои дни, с месеци? Е.А.: Вижте как беше: винаги в разсип на луната се пости. И когато аз пожелах понеже всички взеха да постят, пък човек иска и той да вземе участие и аз отидох при Учителя и казах, че искам да постя десет дни. „А, не, каза! Няма да постиш. Първият месец ще изкараш един ден. вторият месец два дни, третият три... десетият десет". Значи така. То много повече се набира нали пост. И аз почнах от септември и вече

март казвам: „Учителю ще постя осем дни". Аз не Му казвам че другите дни ще постя, но този път Му казах. В.К.: Не се пие никаква течност? Е.А.: Никаква течност, и вода няма. Абсолютен пост. И „А, не, казва, не, няма да постиш сега. Сега е март, сега има прилив на енергии. Ще постиш казва на есен, след 21 септември". Значи през пролетта и лятото не се пости, такъв дълъг пост. Ех, ден, два, три - да, но дълъг пост няма да постиш. И аз по такъв начин разбрах нали, че лятото не трябва да се пости. Даже Паше е изкарала един пост три дни през лятото. През Юни или Юли било, но никак не знае как да отпости. И пуснала чешмата силно, изстудила водата, не с топла, но със студена вода се е напила. Че като получава едни ужасни болки в корема и праща сестрите си при Учителя да пита какво да прави. И тогава Учителят казва какво да направят и тогава вече разбрахме, че като се отпоства се отпоства с топла вода, а пък когато е пост повече от дни, тогава се започваше: ще изпиеш една чаша гореща вода на глътки. И Той много държеше водата на глътки да я пием, защото тя действува успокояващо на нервната система и това било много хубаво, на глътки да се пие водата. Сега като Ви казвам изведнъж се сетих, а ти Елено си казах, не я пиеш на глътки. Ха, ха, ха-се сетих и веднага. Даже и сега трябва да я пия на глътки, още повече. В.К.: Но без прекъсване? Е.А.: Не, с лъжичка, с лъжичка. В.К.: А Вие как я пиете? Е.А.: Ами така, нагълтам я на големи глътки, две, три, после пак. В.К.: Аз я сърбам. Е.А.: Е да, на глътки, пак може. На глътки, но с лъжичка Той препоръчваше. Даже има една задача, на пет минути да се прави. На пет минути по една лъжичка от врялата вода. Действувала много, не мога да Ви кажа точно как, но го имам в извадки някъде - като метод за лечение пак дадено. И Паша като отива при Учителя казала: „Учителю, такава хубава молитва си направих, че можах да издържа този пост през лятото и така да ми се случи". „А ти благодари, че си си направила молитвата, иначе щяха да те задигнат. Ти така както не беше яла нищо три дни и си се напила със студената вода, можеше да си заминеш", казал Учителят. И значи след като си изпие водата, измива се половин килограм спанак, изчиства се, сварява се без сол, само водата се изпива за разслабване, ако има нещо в червата се изхвърли. След това картофите. И така след един час идва на ред картофена супа. А след това картофите. В.К.: Значи най-напред спанака и след това картофите. Е.А: Картофите за разслабване. И така след един час така картофена супа. В.К.: Разказваха ми че са правили различни опити. Някои са постили по 20, по 30 дена. Някои са си заминали. Е.А.: Вижте, 20 дни знам, един брат пости. В провинцията един брат е постил 40 дни. В.К.: Без да пият вода? Е.А.: Без да пият вода. Сега не знам, този брат, който пости 20 дни, каза че последните дни, когато си миел ръцете, ако тури тука вода, клетките я поглъщали. Значи така е жадняло тялото, направо клетките поглъщат. Но вижте, Учителят не е давал такива постове. Те сами са правили опити. Опити са правили. Той до 10 дни даваше. Десет дни. Доста братя постиха, а сестрите повечко, защото съревнование имаше между тях. В.К.: Този опит с житото. Е.А.: Житото пак го даде на Младежкия клас. Учителят каза: „Една седмица ще вземете каза жито. Ще го измиете хубаво и може да го натопите казва във вода. И така 100 гр. жито ще ядете само жито през деня, нищо друго". Даде го за една седмица. След това каза, ще ядете нормална храна една седмица. В.К.: Значи по 100 гр. на ден. Е.А.: По 100 гр. на ден жито. След това ще ядете нормална храна една седмица, после още една седмица жито. И пак както си ядете друга храна. Три пъти по една седмица да изкараме на жито. Аз да Ви кажа, почти никой не го направи. Така, аз не чух някой да го направи, така както го каза Учителят. Много мъчно беше. Ний не знаехме. Аз например почти го дъвках така твърдо.

Добре че съм имала здрави зъби, че съм могла да го дъвча, да. Впоследствие, когато съм карала вече житен режим, съм го мокрила нали. Като стои 48 часа във вода, като се смени водата на 24 часа, то така хубаво смеква, че може да го ядеш. Хубаво е и приятно, а после съм карала един режим само със сурова храна три седмици. За краката си го правих, когато ме заболяха, три седмици никаква друга храна. То беше след Учителя, нищо топло не съм яла. Но аз сега такъв режим не мога да направя, щото като не ям топло, виждате ли как гърлото ми, как много ми е чувствително и мога даже да добия болест, ако ям само студено. А пък сега го правим другояче, ние го сведохме към наше удобство. Десет дена го правим. Той го е дал и в такава форма на други и които нямат зъби, казва да варят, малко повечко, двойно могат да вземат, които го варят. И като изядат на ден и една ябълка, портокал или пък бадеми, или малко орехи. Десетина ореха на ден могат да изядат и въобще и плод, така, за ... Той го е направил така за наше облекчение. Но Той казваше, че най-пълната храна е житото и много е хубаво, ако можем да го включваме в трапезата си.

26. СПУКАНАТА СТОМНА

В.К.: Вие ми разказахте на времето една опитност Ваша, Той давал задача, всеки да си вземе една стомна оттука за вода от Витоша. Е.А.: Не, Той я даде на Изгрева беше това. През 1932 год. даде тази задача. Той говори една дълга беседа сутринта от пет до осем, брат. И тогава я даде тази задача. Другата неделя каза, няма да има беседа. Всеки от вас ще си купи по една стомничка от два или от три литра и ще дойдете тука вечерта всичките в салона, които искате да участвате в задачата, ще се тегли жребие. Ще се напишат билети колкото души сме номера и всеки един ще тръгва по на пет минути един от друг. И като изтегли жребието, ще видиш кога ти се падне часът. Да речем 12 часа през нощта тръгва първият, 12 и пет - втория и т.н. И на 12 часа и 15 мин. другият, после на двайстата минута следващия. И много хора дойдоха тогава за тази задача, защото беше пролет. Времето беше много хубаво и то се продължи до към обяд на другия ден. От 24 часа до 12 часа, щото 300 ли 400 души са били, та много дълго, макар че по на пет минути. Само 12 души за един час ще хвръкнат и затуй, докато се изредят всичките, цялата нощ мина. Пък аз Ви казах, че си счупих стомната тогава, бях учителка и дойдох и поръчах на моя приятелка, учителка от другото село и тя бе наша сестра. Там имаше стомни да се продават, да ми купи стомничката. Тя ми я донесе и аз я турих в раницата и си дойдох тука. Вечерта ми се падна в 12 и 20 ч. да тръгна. Много рано. То беше много благоприятно, защото аз трябваше вечерта пък да пътувам пак за село, защото съм учителка. И като тръгнах горе, качих се, пристигнах за изгрев и Учителят дойде за изгрев. И Той дойде рано и аз Му поисках да Му напълня стомничката. Той ми я даде. Аз я взех, напълних Неговата, занесох Му я и после рекох да си напълня и моята стомничка. Напълних я и по едно време гледам водата се изпразни. У казвам, пък колко много поглъща стомната водата. Напълних я пак. Абе какво става? Като погледнах, на дъното дупка. Аз не съм я погледнала. И като видях дупката, аз си казах: „С мене тази година ще стане нещо много лошо. Толкова души да има горе и аз да дойда със стомна на която да има дупка". Като символ го взех много лош. Добре, ама какво да правя, нали все пак без вода не искам да се върна, а на Учителя някой Му беше донесъл чайник. И аз казвам: „Учителю, ще разрешите ли с Вашия чайник да си донеса

вода, защото моята стомна е пукната". „Не може, казва. Защо казва не си прегледахте стомната вкъщи, да видите че не е здрава?" Казвам: „Не прегледах". И аз казвам: „ Днеска е неделя Учителю, иначе аз ще слезна в града ще купя стомна и пак ще дойда". И Той тогава бръкна в джоба си, извади ключа и каза: „В моята стая, долната има една стомна, пълна с вода, идете, вземете я, излейте водата на тревата, пък аз ще Ви чакам тука". И аз отгоре тръгнах от бивака. За час и 40 минути идвам до Изгрева, щото по стръмното тичах, а пък по пътя вървя като хала. Аз бях здрав човек и много издръжлива. Много ходех и по пътя срещам още хора, още отиват горе със стомничките. И отидох в стаята, както ми каза, същото така направих и веднага се върнах, и се изкачих чак там гдето е горната чешма сега и викам тука ще си почина и после ще се кача, защото ме е страх, тъмно, пък тогава нямаше такива пътеки каквито са сега, а пък така през едни урви минавахме. Сигурно са Ви казвали през какви пътечки сме минавали за бивака. И в това време Савка слиза: „Еленке, Учителят те чака, бързай". Щото ключа у мене, да не се разминеме някъде по пътя. И като ми каза това, аз тръгнах нагоре и в 11 без 10 мин. Му предадох ключа. И после вече към 2 часа се върнах, носех тази стомничка с вода и си я занесох на село. И когато ме уволниха ми се счупи стомничката. Бях отишла да си налея вода и като се връщам от Коледната ваканция, защото тогава Коледа празнувахме, бях я турила така на леда и тя как се хлъзна и се счупи и аз си казах: „Тази година нещо ще ми се случи". Стомната, която ми е дал Учителят да ми се счупи, няма да я бъде. И тогава нея година ме уволниха за противорелигиозни идеи. Като безбожничка съм уволнена.

27. НА МУСАЛА

В.К.: Сега друга една опитност съм слушал. Учителят е давал задача, да се отиде до Мусала нощем. Как е този опит и как е станал? Е.А.: Вижте, Учителят когато бяхме в Търново на събора през 1922 год. каза: „Ще ви заведа на Мусала", а през 1921 год. Той беше ходил с една малка група, само братя. „И тази година ще ви заведа на Мусала". И ние се качихме 1922 год. много, към 400 души бяхме, от цяла България дойдоха. „Ще се качиме казва, при слънчево време. Ще се качиме през облачно, ще се качиме при дъжд, ще се качиме при сняг, ще се качиме и при буря. При всякакво време". Пак за да се освободиме от страха, защото хората като завали дъжд, бягат да се скрият от дъжда. И това нещо се случи, и ходихме през 1922 год., 1923, 1924, 1925, 1926, 1927 и 1928. Значи осем години сме ходили. Даже и 1929 год., щото 1929 год. за пръв път се качихме на езерата. А ние за Петровден бяхме за една седмица се качихме на Мусала, а през август се качихме на езерата, за десет дни - 1929 год. И да Ви кажа всичко това така се случи, както Той каза. Първата година - слънце, хубаво. Друг път завали дъжд, нали, защото ние не отиваме за един ден. Пет, шест дни стояхме и цяла седмица стоиме. А пък в планината знаете колко е променливо. И няма хижи, няма подслон. Ние нямахме никакъв екип. Тук-таме някои носеха платнища, тук-таме. Да Ви кажа, много наивни сме били, или непрактични сме били, могло е да си имаме по едно непромокаемо яке, но тогава никой не ходеше на екскурзия както сега. Масовите екскурзии в България ние ги правехме първи, като изключим Алеко Константинов, който е завел софиянци до Черни връх, още миналия век. А ние масовите екскурзии, ние ги правехме. И тука беше така, и на Витоша. Аз още 1920 год. ходих с Учителя на екскурзия, на Димитровден. Помня, първата екскурзия и беше там

на Кикиш, дето му викат сега, там се качихме. Повече оттам не сме отишли. После отивахме на тая страна. Тя е най-студената вода на Витоша - Кикиш, там на Димитровден когато ходихме с Учителя. И сега казваме, че еди кога си отиваме на Мусала. И то се съобщава на приятели в провинцията, да минат по път който им е удобен, и те се качат там, за да бъде общо, и те да участват. И ясно, хубаво време, като стигаме Боровец се заоблачи, като стигаме горе дъжда ни вали. Помня един път, стигаме дето е хижата сега, щото там лагерувахме около първото езеро, имаше клек много. И там сега нищо не е останало, щото и ние каквото сме изсекли, стига. И стигаме, брат и почва един дъжд, ама силен дъжд. Значи, както сме потни, няма просто къде да се преоблечеш. Валя цял ден, цяла нощ, валя и другия ден. Някои се уплашиха и слязоха, че ще изстинат, че било глупост това и т.н. Учителят седи и мълчи, никому нищо не казва. В.К.: И какво правите цял ден? Е.А.: Кладеме огньове, готвим си край огньовете, нали някой донесъл чайници те врът, денонощно огньовете се подържаха, денонощно. После разходки дотук, дотам. В.К.: А то си вали дъжд? Е.А.: Ами вали си дъжд. Ние нямаше тогава къде да си легнем. Някой ми беше намерил една дъска, че на нея се беше изтегнал да легне. Някои на хвойните, както са мокри, легнахме. Малката хижичка беше, по-после построиха голямата. Тя дървената я построиха, но тя събираше само тридесет души. Повече не. А ние бяхме много. А някога много студено беше. И като влезат те, ние бяхме млади тогава, и възрастните влизаха, после така беше задушно вътре, че аз един път влязох и веднага излязох. Щото много хора, от дъжда миришат дрехите, никак не беше хубаво. И печка имаше, гореше, топло беше. На втората нощ, не на третата, дъждът се превърна на сняг. И като станахме сутринта, след молитвата Учителят каза: „Който казва не се страхува, нека се качи на Мусала сам, всеки сам и да си направи молитвата и да слезе". И като каза това, тръгнаха един по един. Тръгнаха и вървят, вървят, тръгва всеки самостоятелно. В.К.: Учителят качи ли се? Е.А.: Учителят доста чака. И аз Го чаках Той да тръгне и понеже не тръгна, Той имаше два термуса, аз помня че взех единия термус. Викам, пък ако дойде и на Него ще Му дам вода горе, ха, ха, ха. И се качи горе, но после стана лошо на една сестра, че този термус, който носех услужи на сестрата. И качих се горе, направих си молитвата, както ни беше казано, и вече бях тръгнала да слизам, и тогава срещнах Учителя. Така много исках да се върна, брат, нали така, но казах си, хайде да бъда послушна, нали, каза всеки да се върне. Аз съжалявах че не почаках повечко, да се побавя по върха, ама не знаех че Той ще тръгне. И слязохме долу и после вече, когато решихме да тръгваме се разхубави, едно слънце като пекна, едно хубаво време, изсушихме се и слязохме долу, защото не знам защо беше така, да. И така, тъй че, но се качихме и през буря. Пак сме така на лагер отишли, че като почна един вятър, едни гръмотевици, толкова много електричество имаше в атмосферата, че аз си спомням искри ми изкачаха от косите. Знаете, така щръкнала косата и искри изкачат, такова много. И да Ви кажа, никакъв страх, ние сме с Учителя. Хич, все едно че вървя по ул. „ Царя", на „Цар Освободител", като че ли така беше. Никакъв страх не сме имали, защото ние ходехме организирано с Него. Един води, който знае пътя. И най-накрая има един, който изчаква всички. Щото правим почивка и като дойдат последните, Учителят казва: „Остана ли някой назад?" „Не, Учителю". Той Пита: „Кой ще остане последен?" И тогава, който е последен, той казва, няма никой назад, за да не се загуби някой. Тъй че в това отношение към всички беше внимателен и всичките общи екскурзии така се е правило. Защото едни ходят бързо, други ходят бавно, пък имаше възрастни сестри и братя, които едвам ходят. На моите години имаше хора, които идваха.

Осемдесет години, сега брат, това не е малко нещо, да. Но в тези екскурзии, аз опознах приятелите. И опознах хората като хора. Защото в най-малките неща човек се показва, в неудобствата при които сме били, разбира се който е егоистичен, ще си избере най-хубавото място и не мърда от него, не се сеща че другият е замръзнал и да каже, ха полегни сега ти да се стоплиш, разбирате ли? Това нещо, тогава опознах братята и сестрите. И така, щото биват в контакт с мене, иначе много официално беше в салона, се събираме, е обмени се някаква мисъл или някакъв образ, ама то не е така, вече в тези и на Рила и по екскурзиите познах много неща.

28. НА ЧЕРНИ ВРЪХ

В.К.: Той е давал и друг опит, да се отива на Черни връх. Е.А.: На Черни връх не, само на Мусала. Ние колективно ходехме. А казваше, който иска, може да отиде сам на Мусала, да отиде и да прекара една нощ на върха. Тогава нямаше наблюдателници. Тези, които се решиха, отидоха. Аз не се реших. Казвам Ви, не се реших да отида. Страх ли ме беше, какво беше, не се реших да отида. В.К.: Защото са ми разказвали, че Той е давал една задача с отиване на Черни връх, на Витоша, обаче предварително да Му съобщят, когато се качват на Витоша посред нощ. Е.А.: А, то беше задачата още първата година на Общия клас.В.К.: Кажете ми за нея. Е.А.: Той даде тази задача не за Черния връх, то беше до Вълчата скала. Да, до Вълчата скала беше. На Черния връх не беше. Ние сме ходили на екскурзия с Учителя на Черни връх, но през май беше. Той го даде през пролетта, брат. Беше вече хубаво време, когато даде задачата, не беше зима. И каза така: „Ще ви дам една задача: в 12 часа през нощта ще стане всеки един от вас, който иска да прави задачата. Свободно е, нали, който иска. Ще си вземе дрешка, нищо няма да носите за храна. Ща си тръгнете по пътя, никого няма да питате за пътя. Ако някъде се усъмните кой път да хванете, ще се концентрирате, ще се помолите и тогава ще ви дойде накъде да тръгнете. И тогава тръгнете по който път чувствате, че трябва да вървите и ще се качите казва горе при канарата, Вълчата скала, ще си направите молитвата, и ще се върнете в града". За изгрев, там стигаме. В.К.: Тази Вълча скала къде се намира? Е.А.: Вижте, над бивака, като погледнете нагоре към Витоша, канарата която се вижда на билото. Там има гроб един, до него, до това място. Ние до нея, до тази скала сме правили екскурзии с Учителя по-късно, когато сме ходили да спим на бивака. И това ставаше на „Св. Дух", „Св. Дух" е в неделя, понеделник е „Св. Троица", пак официален празник беше тогава, църковен празник, но и държавата го празнува, официален празник беше. И ние в два часа тръгваме след беседата, наобядваме се, взимаме си храна за един ден, тръгваме и спяхме на бивака край огъня. И на Витоша сме ходили. И тогава даде няколко задачи: един път се качихме със свещ, всеки със запалена свещ и вървяхме нагоре. В.К.: Ами не я ли духа вятъра? Е.А.: Е пазиме, на някого гаснеше, защото и вятър имаше. А пък друг път се наредихме на една права линия и каза, всеки ще върви напред, пред себе си и каквато пречка срещне, ще минава през нея, няма да се отбива. Като срещне камък, ще мине през него, или така до него ще мине, храст, през храста ще мине. Нали така, каквото препятствие има ще мине през него. Виждате сега, то е психологически, и при всяко преодоляване, каквото нещо срещнеш в живота, да го преодолееш. Та тези екскурзии ги правехме до Вълчата скала. От бивака до Вълчата скала. Тръгваме към два часа, някога с Учителя стоим до огъня и то лятото изгрява слънцето рано, и

докато се изкачим, то не е много път. Но нощно време по-бавно и много хора се движим паралелно, и ставаше бавно. Затова и там сме посрещали изгрева. Та до Вълчата скала я даде, до нея тази задача я правихме. И още същата вечер една сестра я направила. Тя веднага тръгнала и за две недели, почти целият Общ клас си изпълни задачата. Всеки тръгва по своему, срещат се горе някога нали, дали по пътя ще са се настигали не зная и почти мина всичкото. Ние Младежкият клас го направихме по на десет минути един от друг, или по на пет минути. Не знам защо, може би някой се е по-страхувал, или с Негово знание беше. В.К.: Направи ми впечатление, че в една от беседите се говори за тази задача и казва, аз казах на никого да не казват, а вие тръбите по целия град. Във всички пивници се договаряха да дойдат да ви плашат и т.н. и аз употребих много усилия да ги възпирам. Е.А.: Учителят не е спал цели две недели докато сме правили задачата. Сестра Василка, която живееше там, тя ми е казала това. Не спа казва, не мигна Учителят. На „Опълченска" 66 беше още, да, не мигна Учителят. Не само това, въобще Учителят казва, това което ви говоря е за вас, няма да го казвате на другите, ще казвате това, което вие сте опитали, резултатите от вашият опит ще казвате, а не какво аз съм казал, да. Но и тогава толкоз Го послушахме, както всичко, казвам Ви. В туй отношение много зелени бяхме. Право да Ви кажа и любов достатъчно не сме имали, за да бъдем послушни, поне послушни да бъдем. В.К.: То си е до самата възраст, аз виждам по себе си, знам че някои неща трябва да се направят, почнеш да ги правиш дойдат пречки, трудно. Е.А.: Е сега, казвам Ви, казвам ви сега. В.К.: Трудно е, така отстрани се вижда, че е лесно, ама е трудно. Всеки, който почне да ги опитва тези неща... Е.А.: Е затуй може би така не сме го правили, макар че имаше задачи. Той много задачи е давал в първите години, много повече даваше. После все по-малко даваше.

29. БРАТСКИ СТОЛ ЗА ХРАНЕНЕ

В.К.: Ставаше въпрос за Василка. Василка Иванова е живяла там при Гумнерова. Е.А.: Да. Как се нареди там да живее не мога да Ви кажа. Тя е от Айтос и тя е дала наследствено място за градината в Айтос. То е нейно наследство, което тя подарява на Айтоското братство и идва в София. Но за нейна чест, тя докато беше жива аз не знаех това. След като си замина, разбрах. Толкова дискретна е била, никога не се похвали. И тя понеже дружеше с всички нас и казваше: „Вие сте учени, учени, пък аз съм проста". Това малко я смущаваше, че тя беше и в Младежкия клас нали, не беше се женила, но много симпатичен и скромен човек беше. Природно интелигентна, но образование нямаше и това малко я смущаваше. И все това казваше, аз съм проста, аз съм проста, но тя не беше проста всъщност. Тя помагаше, тя переше Учителя. После докато беше на Изгрева пак същото го правеше, та грижеше се така, помагаше на леля Гина, щото леля Гина беше вече възрастна жена. Тя беше към 70 години. Последните години все е имала помощ, нали Ви казвам, там непрекъснато вървяха хора, непрекъснато. В.К.: Какво ще ми разкажете за така наречената комуна на ул. „Опълченска" N⁰ 66? Е.А.: Вижте това не беше комуна, то беше стол, който се посещаваше. Учителят искаше да помогне и искаше може би да бъде по в контакт с приятелите, щото всеки обед Той говореше. И след това някога и по час, и по два след обяда оставаше на беседи там. Аз понеже живеех наблизо и се хранех при родителите ми, много рядко съм ходила и съм оставала на обед там. Не съм била член от комуната. Имаше

една сестра Янакиева, много предана сестра беше и нейният мъж беше парализиран, гледала го 15 години и след като се помина, тя помагаше на ул. „Опълченска" 66, когато има гости на леля Гина за готвене, за туй-онуй и тогава тя готвеше сестра Янакиева. Щото беше готвачка, майсторка, чистичка жена, много симпатична и скромна. После тя гледаше цветята на Изгрева, градината беше нейно дело, на Изгрева. Наистина прекрасна градина беше направила и така без петак да се похарчи. Оттук цветенце ще и донесат, оттам нещо, оттука коренче и т.н. в туй отношение, ако знаете какво красиво нещо беше Изгрева когато нацъфтяха, всички казваха, райска градина, които идваха. Прекрасно беше, рози, какво, всички цветя имаше. Много богато беше. И там идваха студенти, които бяха от провинцията, пък и от София, братя, но повече братята, които бяха от провинцията ходеха, защото които сме в семейства, нали не можеш да си оставиш семейството, все пак задължение имаш. Нали, къде ходиш, къде се храниш и т.н., та това беше около една-две години, мисля беше само. Да след отварянето на класа, на Младежкия клас или повечко е било, защото ние горе се качихме - 1926 година. В.К.: А продуктите? Е.А.: Продуктите ги купуваха, кой ги купуваше, може би тези от кухнята. Сега аз не зная, да Ви кажа, аз не съм участвувала. Внасяха ли пари, не внасяха ли, Учителя ли плащаше? Защото едно ще Ви кажа, че много от тези разноски Учителят е поемал. Много и на Изгрева даже. Столът когато е загубвал, намеси се Учителят. Например Учителят ще купи картофите, ще купи 1000 кг. картофи за зимата, ще купи въглища, ще купи дърва, с които се готви и после ние ще си дадем там лептата за стола. И толкова спечелили, че понякога Учителят казвал: „Спечелили, като половината от храната идва от братската градина". Ха, ха, да спечелили. В.К.: Сега когато разрешаваше някакъв проблем на някои възрастни приятели, те даваха някаква лепта ли там? Как идваха парите при Него? Е.А.: Парите? Много приятели Му даваха, лично за Него. И много подаръци Му правеха. Сега някому е помогнал да оздравее, някой Му дал съвет, всеки човек искаше да даде нещо. Пък и за знанието което ни даваше, нали, не затуй че имаш нужда, ами като можеш, желаеш да дадеш и ти естествено и имаше случаи, когато са Му давали. „Ама Учителю, това е за Вас". Значи това не е десятък, то са пари, пък десятъка се даваше отделно и Учителят нищо общо нямаше с него. Той извикваше братския съвет, те събираха пликовете и правеха описи и ги внасяха в банките, където ги влагаха. Една година внесоха в банка „Гирдап" тя фалира и парите изчезнаха. Учителят е говорил за нея. В.К.: А братския стол на Рила? Е.А.: Всеки ден на обед се определяха дежурните за следващия ден. Водеше се списък даже, със списък ставаше, да вземат всички участие. Братята се грижеха да носят вода, да секат дърва. Това беше братската работа, а сестрите готвеха. И помагаха те и при паленето на огъня братята. Даже те не идваха на молитва, когато са дежурни, защото трябва да накладят огъня, като се върнат отгоре, водата да е готова за чая. Закуската беше отделно, всеки сам си правеше каквото иска за закуска. Едни си правеха чай, други си варяха макарони, Юфки, различни неща се правеха. Кой каквото иска закусваше. Учителят закусваше най-често чай. Той пиеше чай и то само руски чай. Никога не е пил билка. А някога някои сестри Му носеха, да речем сварили макарони или Юфка Му приготвили, носеха Му така да закуси, но ние, понеже ние най-често се грижехме - стенографките да Му приготвим храната, ние не сме Му правили такива неща. Понеже обичаше чай, ние пиехме чай винаги. Обедът беше общ и общо се хранехме. Долу, дето правехме гимнастиките слизаше всеки, носеше си чинийка, хляб и кърпа там и толкоз. Само за Учителя бяха направили една малка масичка и столче. Всички седяхме

по земята. Когато беше слънчево, беще хубаво, но когато вали дъжд, тогава всеки си взимаше храната и се хранехме в палатките, при дъжд, при лошо време нали. Някога се случвало да духне вятър, буря, нали така, носи прах, такива имало е моменти, които не са били приятни, но при условията при които сме били, така сме ги понасяли. Обикновено се правеше едно ядене, никога второ ядене не се правеше. Най-много някой път някоя салата, но много често ние си правехме салата, защото имаше магазин нали и който искаше си купуваше домати отделно, чушки, печеше си и си правеше салата. На Учителя винаги правеха салата. Той понеже обичаше салатите и на Него Му предлагаха, но и ние другите си правехме. Аз си спомням, че рядко сме сядали без салата, винаги сме си приготовлявали. Дежурните разсипваха храната, но ние ходехме с чинийката на всекиму сипваха, за да не обикалят те. Всеки отиваше и си сипваше и му сипваха. И след като се сипе на всички, почва молитвата, а някога когато сме много, за да не изстива супата на другите, казваме: „Да кажем молитвата, за да не изстива супата. И така сме правили, щото като е студено е приятно да се нахрани човек с топла храна. После ние всички си плащахме. Колко обеда, пишеше се на колко обеда е присъствал и си пресмяташе. Буча Бхар се грижеше за сметките на стола на Рила. Отначало внасяхме една вноска срещу летуването си. Внасяше се една вноска. Най-често се определяше вноската. Вноската се внасяше на Изгрева още когато си дадем багажа, всеки си внасяше и вноската, а сетне накрая, когато се приключват дните, който си отива горе си приключва сметките, други пък оставяха долу като се върнеме да се уреждат. Защото имаше един, който се грижеше за дежурните, друг който приемаше касата, друг се грижеше за багажа, работата беше разпределена, за да не тежи на всички. Като и на връщане, пак се теглеше багажа. Защото нали носим продукти. Вече ги няма продуктите, тъй че се теглеше и на връщане и на отиване и се пишеше на всеки денк, на всяка торба, на всяка раница килограмите. Плащахме на конярите за превоза на килограм багаж. След обяда почивахме малко, щото много рано ставахме. Някои не спяха. После обикновено обикаляхме, правехме разходки донякъде. Вечерта вечеряхме поотделно. Всеки си взимаше гореща вода, защото пак имаше за всички и по същия начин както закуската, така беше и вечерята. И след това вече като почне да се мръква, дежурните и другите братя които са помагали, са натрупали дървата за огъня и много големи вечерни огньови сме правили. Първите години, такива огньове, но много клекове унищожихме, много клекове унищожихме. Нямаме право да кажеме за никого другиго, защото не вярвам друг да е унищожил повече от нас. Щото готвим, закуска, обед, вечеря, вечер огньове. Знаете ли най-беше приятно, когато всичко си отиде вече от огъня и остане една жарава. О, то беше така приятно, аз съм оставала много пъти. Много приятно беше. Седиш така, гледаш, тихо, някой път си печехме чушки за другия ден, картофи, пък и имаше разговор. Много приятно беше на обед, седиш така, пече те слънцето, после една тишина, нищо няма, в планината е тихо нали, никакъв шум, много приятно беше. Ако да не беше ранното ставане, може би щяхме да стоим много по до късно, но нали сутринта трябва да станем рано. Вечерта обикновено Симеонов ръководеше художествената програма. Най-напред пеят много песни, Учителят е седнал на столче или на някакво сандъче до огъня така. Избираха Му място, дето да не духа в очите Му дима. Седне там, то вятърът се върти понякога и към Него духа нали, седне и до Него се наредят вече, който вземе мястото до Него и после Симеонов почва да кани. Да речем ще каже: „Хайде, ти Кате какво ще ни изпееш тая вечер?" Ще покани друга сестра да каже стихотворение, друг брат нещо да разкаже. И така,

приказки разказваха, песни пееха, свиреха музикантите, някои сола даваха, но най-вече всичко Учителюво. Рядко свиреха друга музика. Даже музикантите, като свиреха песни някакви, свиреха от Учителювите упражнения които е дал, тези музикалните. По-рядко имаше така някога чуждо нещо. Такъв Дух имаше, че не звучеше друго, не вървеше. В.К.: Когато аз дойдох на Рила беше, когато се смръкваше и се събираха около палатката на Учителя, където е била горе и правеха молитва. Тогава по времето на Учителя имаше ли такова нещо? Е.А.: Не, накрая на вечерята, преди да стане Учителя, обикновено ще си кажеме „Добрата молитва", „Отче наш", не правехме дълги молитви както сега ги правят. В.К.: Сега тая палатка, която качвате горе от коя година я качвате? Дето е на хребета, на Учителя? Е.А.: На Учителя последното място - 1937-1938-1939 год., три години беше горе.

30. ПОБОЯТ ПРЕЗ 1936 ГОДИНА

В.К.: Искам да питам за ония години, когато Учителят не е бил добре, когато е бил с хеми-парезата, вследствие нанесения му побой през 1936 год. Как се е качил на Рила? Знаете ли някои подробности във връзка с това? Е.А.: Целият случай ли искате? В.К.: Искам да ми разкажете целия случай. Е.А.: То беше през май. Доколкото си спомням 4 май 1936 год. Беше много хубав ден, слънчев ден. Даже Учителят беше със сако от соа-екрю, тънко сако, като летните сака които носеше. Риза и отгоре тънко сако носеше, значи е било толкова топло за да се облече така както в летните дни. Бяхме на обяда и се върнахме. Така на пейките пред салона се хранехме и ние се прибрахме помня трите стенографки в „Парахода" както си го наричахме и там бяхме си полегнали на почивка. Това беше между три и четири часа след обяд и една сестра... В.К.: Коя беше тази сестра? Е.А.: Веса Козарева, идва и вика „Знаете ли, че биха Учителя?" Това беше като гръм от ясно небе. Скочихме и трите, и отидохме, и видяхме Учителя пред салона излязъл, вече 5-6 души имаше край Него, не си спомням кои бяха и Той много сериозен и по дрехата Му капки кръв. Аз лично се чудех, откъде е тая кръв. Той нямаше никъде рана на лицето. А тя е била от самият побойник. Щото той е мислил, че Учителят е в долната стая. И за да отвори, а тя имаше секретна брава и той счупил прозорчето с ръка, и тогава се е наранил. Щото аз видях счупеното прозорче. А то преди това не беше счупено. В.К.: Там където беше приемната? Е.А.: Да, където беше приемната. А пък Учителят бил с Иван Кавалджиев, който писа операта „Крали Марко". В.К.: Значи е писал операта „Крали Марко"? Е.А.: „Крали Марко", да. И с него е бил в салона. И той като музикант, говорили са си на музикални теми, мисля че са били на сцената. И той, побойникът не е могъл да види на първо време, че в салона е Учителя. И влиза в салона, и се нахвърля срещу Учителя, и с Юмруци го удря по главата. В.К.: Този приятел бил ли е там тогава? Е.А.: Иван Кавалджиев, да, там е бил. Той е присъствал, не че е бил далече, но не е очаквал такова нещо. В.К.: Той лично ли Ви разказал. Е.А.: Не, други ми го казваха. Щото аз с него не съм говорила. В.К.: Той жив ли е? Е.А.: Не, помина се отдавна, много отдавна се помина. Той е бил болен от туберкулоза и Учителят го е оздравил, и той е казвал, аз съм го чула: „Ти мирисал ли си на пръст, да знаеш какво е и да оживееш?" Та има много хубаво чувство към Учителя. Щото Учителят му е помогнал с методи някакви. Тъй, че той е имал много хубаво чувство към Учителя, брат, но защо така не се е намесил, не знам? Той сутринта

рано е дошъл. Щото друг, ако е на негово място ще се нахвърли да Го пази, но то е до темперамент. Ако е имало друг човек, няма да му дойде на ум да Го пази. Никой не е очаквал, че българин ще посегне на Учителя. Това не може да го проумеем. Защото много пъти съм чувала, как той не е направил това. То зависи от характера на човека. Зависи от изненадата. Тя обикновено обърква човека. В момента Учителят е бил с този Иван, а онзи влиза. Той влиза и отива там и се нахвърля срещу Учителя и Го бие по главата. В.К.: Но Учителят не се е бранил! Е.А.: Не се е бранил, не, не се е бранил. Не се е съпротивлявал. А масите навън в двора тогава пребоядисваха и двама братя вънка стояли, и те също видяли. Били са Стоян и Йордан шофьора. Стоянчо-дърводелеца се казва и Йордан-шофьора. Те двамата са били. И в това време вместо да влязат вътре и да хванат този човек, Йордан е як мъж, не е слаб. Стоянчо е деликатен, но Йордан е много якичък и отишли да викат брат Лулчев. Те бяха в неговата група там - „Упанишади", както се казваха и го извикали. И наистина той беше там вече дошъл и Лулчев, и те приказваха така, не мога да си спомня какво говореха. В.К.: И разбраха ли кой е после? Как се казва? Е.А.: Той беше познат на Гради, бил му е взводен командир. В.К.: И как се е казвал? Е.А.: Гради знае името му, но аз не го зная. Той знае името му, знаеха го. Сега как го хванаха не зная, но го хванаха. В.К.: Че той е същия. Е.А.: Че той е същия, да. Впоследствие разбрахме, че на Гради е бил командир във войската. В.К.: И какво стана с този човек впоследствие? Е.А.: Ами впоследствие, тогава Лулчев имаше един приятел, който беше директор на Държавна сигурност ли се казваше тогава? В.К.: Да. Е.А.: Държавна сигурност и го хванали, и той си признал, че е направил това. В.К.: По какви съображения? Е.А.: Не знам, никой не ми каза нищо, но не мога да бъда безразлична. Сега ще ти кажа както е, и как аз го преживях. Учителят ми даде дрехите, аз да Му ги опера. Ризата и сакото, които бяха, кървавите дрехи. И тогава аз мислех, че това е работа политическа. Учителят беше казал на Лулчев, да каже на царя, когото иска да слага за пръв министър, но Цанков никога. В.К.: Цанков! Е.А.: Да, Александър Цанков. В.К.: Това е професора. Е.А.: Професорът, да. Лулчев имаше слабост да казва тези неща на много хора и аз мисля, че той беше пратен от хората на Цанков, защото Цанков много мразеше Учителя. Той и на Паша не й даде работа като учителка. Министър на просветата когато беше. И мене ме уволниха от Народното събрание, когато той беше председател на Народното събрание и председател и на стенографите през 1928 год., той ме уволни. Е той беше шеф, нали? В.К.: Той до коя година беше там? Е.А.: Е, 1927 год., аз подадох документите си и държах конкурс. Приеха ме и влязох в Народното събрание. Един път и като излизам вече ми казват, че не мога да бъда стенографка, защото има тайно поверително писмо за мене и после разбрах, че било за идеите. И че той не ни обичаше. Това ние го знаехме. И имаше отрицателно отношение към Учителя и към Неговата дейност. В.К.: И той през 1936 год. вече не е в управлението. Е.А.: Той не е в управлението, ама той е чул това което казва Учителя. Той там е засегнат. В.К.: Ясно, да. Е.А.: Да, и аз като прах дрехите даже, отидох нарочно да искам сапун от Лулчев да му покажа, че кървава Му е ризата и че „И ти имаш вина в това". И се скарахме малко. Скарахме се направо. После аз много се разсърдих, че му се сърдих на това: „Че като хванахте този човек, защо не го разпитахте кой го прати?" Но то всички бяхме сигурни кой го е пратил. Но все пак трябваше да го пита, за да има доказателство. Сега дали са го питали, пък не казват, това не зная. В.К.: Ясно. Е.А.: Но, аз не го чух. И после и това стана. Май беше, но през Юни забелязвам, че Учителят като прави гимнастика не си вдига дясната ръка. В.К.: Значи това е един месец по-

късно. Е.А.: Да. Учителят не си вдига дясната ръка. Като сядаме да се храним, изпуска си лъжицата като се храни на обед. Даже почна да се храни с лявата ръка. В.К.: А крака? Е.А.: Е крака не го забелязвахме толкоз. Кракът по-късно се видя. По-късно се видя. Кракът, е виждахме, че малко така не си вдига краката нали, но по равно се движеше, не беше така забележително. Но за ръката ми правеше впечатление. Напрмер за „Аум" Той не можеше от толкоз да я вдигне. В.К.: Значи, до нивото на рамото. Е.А.: Повече не можеше да я вдигне. Туй правеше впечатление. Другата ръка си я вдига хубаво, а тази не може. Сега, не го знаехме. А пък след това, след като онзи го би, тука Учителя посиня, около окото, синините се явиха май до вечерта. Окото цялото тука където беше удрян, синини се явиха, кръвоизливи значи имаше. В.К.: Беше ли станало синьо окото така, синьо станало? Е.А.: Всичко беше синьо така. В.К.: И едното и другото? Е.А.: Едното беше повече. И така забелязваме че Учителя все по-малко може да се движи. Все по-малко може да се храни. Почна да се храни, но редовно идваше на гимнастики въпреки това, въпреки това много редовно идваше. И на обед идваше редовно, говореше си лекциите. Тогава разшириха салона. Салонът беше без сцената. Тогава решиха да направят сцена. И последната беседа, преди да тръгнем на Рила беше в сряда, ние на другия ден тръгнахме на Рила в четвъртъка. Даже северната страна цялата беше съборена и ние се събрахме в салона без стена на север и слънцето изгря, аз понеже бях нататък обърната на масата, видях изгрева от салона даже, защото от северо-изток нали, то беше вече Юли. Тогава отидохме след Петровден. Значи през Юли е било. Тогава последния път Учителят бавно говореше, много бавно. Така и думите мъчно идваха да ги говори. А когато се качихме на Рила, езикът беше малко завалян, завързан, не можеше да говори. В.К.: С какво Го качихте вие? С кола? Е.А.: Не, не с автобус, но ми направи впечатление, ние трябваше да тръгнем рано сутринта, но чакаме Учителя, че не слиза, чакаме Учителя не слиза, чакаме, а ние не знаехме, че Той мъчно се облича. В.К.: Боже, какво нещо! Е.А.: Не знаехме. В.К.: Савка или други... Е.А.: Ами не сме знаели. Пак от деликатност брат, пак от деликатност. И после като стигнахме. Вече тръгнахме по пътя, да Ви кажа, тогава имам много свещена опитност. Ние със Савка седнахме нарочно зад Него, че ако има нужда да Му подложим дреха да си посложи главата, ако иска нещо да Му услужим. Нали все пак като виждаме нещо, да му кажем: „УчителЮ, трябва ли Ви нещо друго". И когато вървяхме по пътя, аз приех едни мисли, които не бяха мои, и мисля, че може би защото бях така напрегната, щото бях видяла Учителя в този смисъл бяха мислите: „В света има страдания, някой трябва да ги поеме, да ги носи". От тоя род бяха, в тоя кръг се движеха. Предполагам, че нали сега, че нали всички щяха да видят това, че Той носи страдание, защото един Учител да не може да си движи ръцете, да си движи краката, да не може да говори, но това е много нещо като факт. „Какъв Учител е Той?" - ще кажат. То е един изпит, то е изпит за нас, но е изпит и за Него. И даже тогава за пръв път дойдоха в братството д-р Кьорчева и Трифон Кунев. Те бяха в нашата група. И когато стигнахме там, на края на гората, вече тръгнахме по пътя, Учителят много често залиташе като се движеше. Залиташе, да, но не е падал, но залиташе. И Славчо Печеников, който беше в групата беше така край Него, предлагаше Му услугите си, но Той не приемаше услуги. И когато стигнахме на една поляна, сега я няма, защото там шосето мина впоследствие, Той се отдели да си преоблече дрехите, беше се изпотил. Цял час Му взе брат за преобличането. Ние не знаехме че толкоз мъчно се облича. Вече после, когато стигнахме при реката горе, аз тогава викам: „Савке, хайде да помогнем на Учителя". И Му помогнахме

да се преоблече. Ами не знаехме, аз лично нищо не знаех. В.К.: Тя не знае. Е.А.: Тя не знам дали не е знаела, щото тя по-често ходеше, тя може да е видяла повече неща, но тя не ми каза нищо. И тя не отиде да се предложи. После горе на езерата вече тя Му помагаше, да, горе. И почваме по пътя, вървиме, вървиме и още сме долу по широкия път, който сега е шосе, но тогава беше коларски път. Минаваха и камиони, но много лош път беше, не беше за камиони. Такива каруци повече, селски път беше и по едно време, бяхме седнали пак така на почивка по пътя и идва Крум Няголов: „Учителю казва, Стефка я ухапа змия". Стефка е жена му. Да Ви кажа тогава така, изпитах го много силно това нещо. Щото сам Той е дето се казва на изпитание, на кръста и това беше по обедно време нали, тогава отровата е много по-силна, какво да правят? И той каза нещо, аз не помня. В.К.: Той не слезна ли Учителя надолу? Е.А.: Не, не слезна. В.К.: Защото ми казаха, че се е върнал и почнал да тича надолу и т.н. Е.А.: Не брат, не, аз бях там. В.К.: Вие бяхте там. Е.А.: Бях там, моля Ви се. Не. В.К.: Защото ми казаха, че веднага Учителят се разтърчал отгоре, после слезнал бързо надолу. Е.А.: Не, не. Каза нещо на Крум, но аз малко ме догневя на Крум, разбирате ли, тъй че може би затуй не чух какво му е казал. Но се качихме горе на Вадата, дето минава, на поляната, дето беше нашия лагер, там. Ние тогава винаги там почивахме, кладяхме огън, пиехме вода и там обядвахме. И стигнахме там, но вече стигнахме след обяд, по-късничко. Там хапнахме малко, хранихме се, както Ви казах, помогнахме на Учителя за преобличането, хапнахме и поехме нагоре по стръмничкото. Невена Неделчева, избързала с някои хора напред и казали на Лучев, че Учителят не е добре и той слезе и под първото езеро, така по склона, така ни посрещна някъде, без да пита Го хвана под ръка и помогна на Учителя, а пък под първото езеро го чакаше кон. Учителят се качи защото беше много уморен. Той не можеше повече да върви. Ние се качихме горе. Палатката мисля че не беше построена. Аз участвах и за нейното подреждане, това беше мое задължение. Построихме палатката, сложихме легло, всичко наредихме, даже помня че пак помогнахме със Савка да се преоблече и си полегна, уми си краката, всичко което можехме да направим. От следващия ден Той излизаше от палатката, имаше една масичка и столче, има снимки от тогава, даже има едно знаменце беличко да се вее, ако сте забелязали. Такава снимка има от нея година. То не е много голямо, но височко беше, пръта беше висок. Той Лулчев го постави, защо го постави не знам. И Учителят седеше на тая маса. И следеше всичко, какво става в лагера. Щом дойде група, пита: „Кои дойдоха?" Като поставят палатки пита: „Таз палатка на кого е, оназ палатка на кого е?" Целият братски живот го следеше. Но Той сам не ходеше на Молитвения връх, не правеше никакви екскурзии и си седеше само в палатката. Излизаше от палатката, постилахме Му, така на слънце полягваше, говореше, но по-малко говореше. В.К.: Говореше ли? Е.А.: Пречеше Му, по-малко говореше. На въпросите ни отговаряше устно. Не никога не е отговарял писмено. Всичко каквото казваше, устно казваше. Тогава съм видяла Неделчо Попов, той имаше много нежна обхода към Учителя. От всички приятели най-свободно и най-нежно се отнасяше той към Него. Мир и светлина Бог да му дава, и да Ви кажа, че аз за него нямах такова хубаво мнение, но оттогава този брат, заради тая обхода към Учителя, направо го обикнах. Такова нещо, ще каже: „Хайде Учителю да се поразходите малко!" Ще го хване нежничко, ще Му каже нещо пак така. Пък, ако е легнал ще седне до Него, ще Му нагласи възглавничка, ще Му предложи това. Вижте едно синовно отношение, ние нямаме друг израз какво да кажем. Никой по-нежен от него не е бил. По това време Учителят се хранеше. Ние решихме Той

да не се храни от общия стол и ние Му готвехме. Аз обикновено Му готвех. И понеже виждах, че не може да речем сутрин да си откъсне хляб, а да речем мед и масло Му даваме за закуска, ще го нарежа на хапчици, на ситно ще Му ги дам. Ако сме правили този хляб с яйчицата, когато е сух, правехме Му, защото става много сух, то и зъбите Му не бяха много в ред и затова пак, и него ще нарежеме така, но готвехме. Носеха, много неща имаше тогава. Всички бяха нащрек, всички приятели бяха така потресени от това, че видяха Учителя в такова състояние. В.К.: И как протичаше този живот на лагера? Е.А.: На лагера, брат Боев отиваше горе на Молитвения връх, посрещаха изгрева, пееха песни, четяха се беседите всяка сутрин. Печатаните беседи се четяха всяка сутрин. Учителят не излизаше толкова рано, по-късничко. Аз излизах горе, но рядко отивах на Молитвения връх. Отивах до билото, посрещах изгрева и се връщах. Учителят по-късничко излизаше, качвал се е до билото горе по това време. Много пъти по това време, с Неделчо най-често, нали Ви казвам. В.К.: Казваха, че 40 дни не е излизал от палатката. Е.А.: Не е верно, всеки ден излизаше на масата. Всички хубави дни на масата се хранеше. И закуската и обяда. Тогава възрастните приятели се усъмниха, помислиха че Учителя си заминава. И даже в София решили, да дойдат с една кола, да Го вземат и да Го свалят, че да не си замине горе. Младите братя повярваха че ще мине това нещо. Някак с много по-голяма вяра се оказаха. И тогава имах така една радост, че младите братя проявиха малко повече нещичко, за което така Учителят беше се надявал, нали? Аз си спомням, никога на нашия бивак не сме имали толкова удобства, както нея година. Вода носеха изобилно всички, нали, понеже готвеха за Учителя, дърва, като дойде Борис, като нацепи дървата, че едри, че тънки, че по-дебели, че клечици, ама като ги нареди като че изложба прави. И всички които идваха, все носеха нещо, искаха да услужват. По този начин можеха да видят и Учителя, нали? За да Го видят. Учителят малко говореше, но всички приемаше брат. Или отвънка, или в палатката. Всички, които дойдат ще се изредят да Му целунат ръка. Приемаше ги. Той не беше затворен. В.К.: Щото ми казваха, че Учителят не се показвал. Е.А.: Най-напред ние не бяхме 40 дни горе. Ние бяхме един месец само. В.К.: И кога беше, когато оздравя и тръгна надолу? Е.А.: Вижте, Той на 12 август стана след обед, взе си бастуна и тръгна да ходи нормално. В.К.: 12 август? Е.А.: 14 август си спомням, може би имам някъде записано кога сме тръгнали. В.К.: Той първо отиде до изворчето. Е.А.: Не, Той стана, взе си бастуна, излезе от палатката и даже първото нещо което ме попита беше това: „Еленка, можеш ли да стегнеш багажа утре, че на 14 да слезем в София?" Първото нещо, това ми каза. „О, рекох, разбира се Учителю, за цял ден, мога". Понеже аз се грижех за опаковането на багажа. И Той слезе, и всички видяха Учителя че тръгна, и оздравя, и си беше всичко нормално, с нож се отсече. Това е. Как стана, не мога да Ви кажа. За мене е тайна това. И ще си остане тайна, защото аз не съм медик, някакво обяснение не мога да ти дам, но всичко, дето го казва народа, с нож отсече. Отведнъж стана, проговори, като че ли нищо не е имало. Той отиде на извора, аз не, ние не отидохме. В.К.: Защото там виждам едни снимки. Е.А.: Да, да. Аз никак не отидох, защото толкова се зарадвах, че радостта ми стигаше и само стоях, и се радвах. После може би вечерята съм приготвяла, защото нали, да има всичко готово, каквото трябва. Но радостта ми беше голяма, ние много се радвахме. Щото бяхме край Него, виждахме. Той имаше например запек в това време. В.К.: Къде се изхождаше по голяма нужда? Е.А.: Мъчно. В.К.: Вие кофа Му носехте? Е.А.: Не, те Му направиха до нас една дупка, такова, нещо,там не можеше да ходи. После Му направиха по-близо отходно място, после кофа

сложихме до палатката, щото мъчно се движеше, нали? За тези неща правехме каквото можем, нали за удобство, но въобще беше стегнат стомахът Му през време на този период, да. Даже един път искаше да вземе рициново масло и брат ПенЮ Ганев слезе в Сепарева баня, и Му донесе рициновото. И Паша приготвила резенчета от лимони, за да вземе рициновото масло и Му го дава. И тя ми разказваше: „Давам Му рициновото и лимоните у мен в една чинийка съм сложила". Той запита: „Това защо е?" Пита за лимоните. „Ами УчителЮ, за да вземете след рициновото масло". „Не, каза, няма нужда". И тя му сипва една лъжица супена и я изпива, сипва Му втора лъжица и я изпива. „Ама не мръдна мускул на лицето Му, като че ли пиеше нещо много приятно". Ха, ха, ха. И Той слиза долу на извора, всички приятели отиват, беше следобяд. В.К.: На следващия ден Той качи ли се на Молитвения връх? Е.А.: Мисля че не. Не мога да кажа. В.К.: Беше ли на Паневритмия? Е.А.: Мисля, не. След оздравяването нямаше време. В.К.: Кога си тръгнахте обратно? Е.А.: На 14 август, след два дни. На 12 август беше оздравяването Му, на 13 приготвихме всичко и една група слезнахме с Него. Другите останаха. Тогава бяха дошли за пръв път гости от Латвия, пет сестри. И то беше един изпит за тях също. За Кьорчева и за Трифон Кунев. Не, за всички беше изпит, но някак ние сме били повече време с Него, все пак. Ама туй за нов човек, беше много голям изпит. Но никак не се съблазниха, защото краят беше велик. На 19 август стана събора на Изгрева, като се върнахме. Да, Той каза, защото на 19 август ще бъде събора и всички слязоха за събора до 19 август. Всеки ден групи, групи и се изтеглиха. В това време сцената на салона почти беше направен. Даже един брат Бертоли, който ръководеше строежа рекъл: „Защо правите тази стена, когато Учителя е болен?" Защото помислили, че си отива Учителя. И като се връщаме, всичко беше така готово. Почисти се салона, ние почистихме горната стая на Учителя, долната стая - приемната, така всичко да бъде празнично и на 19 август 1936 год. беше първия съборен ден в салона. Той държа беседа. Много тържествено. „Да им дам живот" е томчето, там е отпечатана. В.К.: „Да им дам живот". Е.А.: Но беседата е за вярата, за вярата е беседата. Много хубава лекция е тя. Имате ли я? Ако не я имате, тогава да Ви я дам да я прочетете?"

31. УСТРОЙСТВО НА ЛАГЕРА НА РИЛА

В.К.: Искам да питам други неща, които сте правили, така наречената „Спирала"? Правили сте „Спирала" горе на бивака на Рила. Е.А.: Кръг имаше брат, кръг имаше. В.К.: Кръг и отгоре някакъв триъгълен камък, направена някаква спирала. Е.А.: Чакай да видим, да си спомня. Горе на поляната на „Чистотата", правехме Паневритмия. В.К.: Тука става въпрос за второто езеро. Е.А.: А, на второто езеро? А-а, то беше при огнището. При огнището имаше наредено с камъни един голям кръг. В.К.: Това съм го виждал на снимка. Е.А.: По-широк беше от моята стая. В.К.: Четири на четири метра. Е.А.: Сигурно, сигурно. И това бяха редове под формата на пейки с камъни плоски. А след това като охлЮв се виеше нагоре и отгоре имаше един камък сложен. Това беше. На Спиралата - каменните пейки сядаха всички, когато се хранят и в ръцете си държаха чинийката за обед. Защото, нали за да не седнат на земята, които не могат да се сгъват, сядаха така по него. В.К.: По тази спирала? Е.А.: По тази спирала, да. В.К.: Символично какво е била? Е.А.: Ами вижте какво, може да е казал Учителят. Ами спиралата е символ на вечното движение. В.К.:

Питам, дали нещо така конкретно? Е.А.: Не. В.К.: Сега там е бил някакъв голям камък, който искали да го разрушат в начало, на който са написали север-Юг. Е.А.: То беше на огнището, на хижата. Като решиха къде да правят хижата, имаше камък, който така пречеше, но после го изместиха от строежа, остана встрани. В.К.: Сега, това място на палатката на Учителя е било първо долу при езерото? Е.А.: При езерото. В.К.: После кои години се качва горе? Е.А.: През 1935 год. беше пак при езерото, 1936 год. беше на поляната на която ние бяхме. Ние бяхме с нашите две палатки. В.К.: Аз знам където са вашите две палатки, там има огнище. Е.А.: Огнище, да. На това огнище после готвеха. А тогава то не беше така. То беше само една канара и нямаше такъв вид. То беше обикновен огън с камъни направен. В.К.: Понеже се вижда, че са сложили бетон. Е.А.: Не, не, той Петър Филипов го прави другата година, когато Учителят се качи горе. След Учителя беше. Не през времето на Учителя. Защото ние си останахме на тази поляна до края - и 1939 год. бяхме. Защото беше много удобно, нали? Учителят като се подаде малко Го виждахме. И ако иска нещо, даде знак, дотърчи някоя от нас да Му услужи. Или пък нещо да иска да каже. Така че, ние си останахме на тази поляна и тогава ни беше това огнище. В.К.: След това се правят тия 72 стъпала. Е.А.: Когато Учителят не беше добре - 1936 год. се направи тази пътека до това място, до палатката. А пък то си е за горе, за горната палатка. Виж, то беше много стръмно място. Нали така беше склона. Не за Харамията, за палатката Му говоря. А за Харамията се правиха преди това. Това бяха, мисля, това беше, щото след това ги правеха. В.К.: 72 стъпала ли? Е.А.: Да, да. А тези, нали от полянката дето бяха нашите палатки, до палатката на Учителя е стръмно мястото край една канара. И там направиха стъпала за изкачване на Учителя, за да отива до горе, до билото. Щото се хлъзгаше, стръмно беше мястото. Тогава ги направиха братята, а пък вече на другата година, Той като пожела там да бъде, на туй място палатката, тогава ги довършиха. Така ги направиха съвсем хубаво, за да слиза Учителя по тях, да не се хлъзгат и да не се клатят. В.К.: Сега вие сте правили и Паневритмия точно под Харамията. Е.А.: Да, на „Езерото на Чистотата". В.К.: Качвали ли сте се горе на Харамията? Учителят позволяваше ли? Е.А.: Качвали сме се. Един път с Учителя сме минавали оттам. Даже има едно място, което Той много го препоръча. В.К.: На Харамията? Е.А.: Не, на самия връх. Като се изкачиш така, без да се качиш горе на Харамията, минаваш така пряко нагоре, за да отидеш към тази височината, която е над езерото „Вътрешния близнак". Но преди да се навеждаш надолу има една полянка много хубавичка, разположена с камъни. И Той като хубаво, магнетично място го препоръча. Сигурно, някога като отидеш може да го видиш. В.К.: Така. Искам да Ви питам за „Езерото на Чистотата". Вие сте правили там тези упражнения с плискането? Е.А.: Да, правили сме. В.К.: След Паневритмията отивате около езерото с Учителя. Е.А.: Миехме се, да. В.К.: Искам да Ви питам за „Вътрешния близнак". Е.А.: Учителят е казал, че „Вътрешният близнак" е по-мистично място. По-мистично място. В.К.: За „Бъбрека"? Е.А.: За „Бъбрека". В.К.: Там сте правили Паневритмия на тази голяма поляна. Е.А.: Да, знаеш ли какво ставаше винаги? Винаги разширявахме кръга на Паневритмията. Не се свивахме, а почваме по-тесен и все се разширявахме, и все се разширявахме. Винаги когато сме играли на нея поляна. Може би защото е просторно и голямо и така всеки естествено иска повечко пространство. В.К.: След това какво правехте след свършването на Паневритмията на „Бъбрека", отивахте ли на някъде? Там казват че отпред и отстрани имало една скала. Да сте се качили там? Е.А.: Не, ходили са частно горе там. Един път - 1935 год. ли беше, не мога да кажа годината бяхме отишли

така над „Бъбрека". И почнахме, и ще слизаме, но ще слизаме не по този път дето е чешмата, има една чешма в него, ами през четвъртото езеро ще слизаме, оттам. И като минавахме така покрай езерото, за да дойдем до пътеката, която слиза от петото езеро надолу, някой се провикна и се чу много хубаво ехо. И един се обади, друг се обади. Почнаха да викат с тонове „до", „ре", „ми" и ехото се обаждаше. И се създаде едно много весело разположение. И тогава седнахме пак така на това място и тогава Учителят даде тази песен „Весел бъди, бодър стани". Ама само припева. Само припева го даде и тогава още там го научихме, нали. И с такова радостно настроение се върнахме всичките. „Весел бъди, бодър стани, във живота радост носи, радост носи ти!" Ами само там даде припева. А пък после, другата част, която е минорната. Нали това е мажорна гама и весело, а другата част в София го е дал. И така после двете части се сляха. В.К.: Сега спомняте ли си да е дал някои песни там, на Рила? Е.А.: Е тази песен даде. Друга песен не си спомням. В.К.: Вие се качвате и на шестото езеро, за което казвате че е „Сърцето". След това се качвате и на седмото езеро. Е.А.: Той ги нарече така: „Главата" е седмото езеро, „Сърцето" е шестото, „Бъбрека" е петото, „Близнаците" - четвъртото. Ще Ви кажа и друг един спомен имам: Един път пак така се връщаме от петото езеро и сигурно си спомняте, както минава пътеката от петото езеро долу, за да слезе на пътеката към третото езеро, не пресичаме четвъртото, има камъни, които са изложени на слънце, много камънак. И беше така обедно време, и слизаме, но имаше още време и насядахме там на камъните затоплени от слънцето, насядахме и пак запяхме нещо. Учителят заговори. Двата близнака много хубаво се виждат оттам. Много хубава гледка има към близнаците. И като ни говори Учителят, тогава каза: „Давам ви каза, седемте езера за наследство". На туй място ни каза това. В.К.: Казаха ми, че там сте правили едно упражнение около „Бъбрека", наредил ги на кръг, след това ги обърнал и всеки да върви независимо какви препятствия стигнал, дали камък, или вода. Е.А.: Виж това не си спомням, може би не съм била. В.К.: Разказаха ми друг случай на „Бъбрека", когато сте играли Паневритмия и когато сте спрели, там имало коне, и всички се били наредили в една линия, и гледали играта. Е.А.: Да Ви кажа, възможно е да е така, защото аз останах изненадана, на нашия бивак когато бях имаше едно конче и свиреха момчетата, и конете спряха и слушаха. Туй ми направи впечатление. На два пъти го видях, конете спираха и слушаха музиката, това не бях го забелязала никой път, но това го видях. Но туй напълно допущам, че такова нещо може да е станало.

32. ОБХОДАТА НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Искам да Ви питам, някои са ми разказвали, че отначало Учителят е ходел много леко. Кажете нещо за походката и как се е движел. Казаха ми, че много леко се движел и много бърже на планината. Е.А.: Учителят и на Изгрева се движеше така бързо и плавно и всякога ми е правила впечатление Неговата походка. Защото Той когато се движеше нямаше никакво клатене на ляво и на дясно на тялото, което много от хората го имат. Движи се някак, тялото си винаги стремително напред се движеше и само напред. Това предаваше една особеност на походката Му. Щото повече от хората имат едно леко люлеене, повечето от хората. Много малко са хората, които нямат люлеене. Това беше едно, което всякога ми е правело впечатление. Друго ми е правило

впечатление, Той не се движеше бавно. Походката Му беше бързичка в сравнение с обикновеното както ние ходим. Ние бяхме млади тогава, нали. А пък особено, когато сме се връщали от бивака, нали връщаме се и като наближим Юзината, след Юзината не можем да Го стигнем. Усилва си крачките, защото Той пак се изпотяваше. В.К.: Коя Юзина? Е.А.: Симеоновската. В.К.: А, да. Е.А.: Оттам като тръгне, като ускори крачката до Изгрева, едвам Го стигахме, толкова бързо се движеше. Туй ми е правило впечатление. Защото това е една от причините, Той се изпотяваше два пъти на качване и един път на връщане. Понеже казваше, че чрез потенето, човек най-хубаво чисти организма си. Два са начините на потене: или гореща вода като се пие, да пие много вода и да се изпоти, или чрез движение. Той винаги на екскурзиите се изпотяваше, където и да ходехме. В екскурзията влизаше това, като номер едно - потенето. И затова Той и на нас ни казваше, носете си риза да се преоблечете, винаги. В.К.: А как стъпваше, на пръстите ли си? Е.А.: Леко стъпваше, леко стъпваше, много лека походка имаше. В.К.: Как беше облечен, когато отиваше на Рила? Какви дрехи Му взимахте. Защото сме Го виждали на снимките облечен официално с костюм, палто, шапка. Е.А.: Да, винаги. Той не носеше туристически дрехи. Носеше си дрехите които са в София, а за Рила имаше едни шаечни дрехи топли, бели. Или пък, но Той носеше и фланели, брат. Винаги Му носехме фланели. Той носеше долна риза. В.К.: Виждали сме Го с някакви шапки, шал. Е.А.: Ръчно плетени шапки шал. Сутрин носеше винаги шапка на главата си, даже и когато излизаше. Ако е слънце, носеше сламена шапка. А пък ако не е слънце и е студено, носеше плетена шапка. Той имаше доста шапки. Сестрите Му ги плетяхме и шалчета носеше вълнени. А отдолу носеше долна риза, обикновено от платно, домашно платно. После горна риза. Но когато е на Рила, носеше върху горната риза фланела. Той не носеше палто. И зиме не носеше палто зимно. Фланела, върху фланелата горна риза, жилетка и сакото. И така идваше на гимнастики в най-големите студове. В.К.: Добре, сега на тая снимка как е облечен? Е.А.: Е, това е с тези дебелите си дрехи. В.К.: А да, с дебелите, шаечните. Да, това е шаек костюма. Той отдолу има риза, под ризата има пуловер. Е.А.: Пуловер не, пуловер не носеше. Фланела, долни фланели носеше, на ръка плетени или на машина плетени. В.К.: Ама те са тънки, не са като панталони, те са дебели, шаечни. Е.А.: Не, дебели, дебели, дебели носеше и при студа слагаше си и долни гащи вълнени, дълги. Но и върху памучните вълнени слагаше под панталона. Памучни гащи дълги, отгоре вълнени гащи, плетени на машина и отгоре панталони. В.К.: А, това е горе на Рила. Е.А.: На Рила така ходеше, на зимни екскурзии така ходеше облечен. Лете ходеше с гуменки обикновени, бели, а пък зиме ходеше с обувки. В.К.: Тежки? Е.А.: Не зная, но не можа да ги обуе. Не можа да ги носи. Нещо не са били удобни, нали. Един брат Му направи един туристически костюм, донесе Му, не го носи. Много казва е тежък. В.К.: Туристически костюм, да. Е.А.: От спортен плат така костюм, но не Го носи, защото бил много тежък. В.К.: Той с бастуна от коя година ходи? Е.А.: Аз винаги Го знам с бастун. В.К.: Винаги. Е.А.: И в 1920 год. го носеше. В.К.: Той с него се подпираше, или? Е.А.: Не, не се подпираше. Само така си го носеше. Много рядко, не съм Го виждала, даже и на стръмнините като се качваше, не се подпираше, но винаги Го носеше. Винаги Го носеше. В.К.: А кой Му шиеше дрехите? Е.А.: Дрехите, вижте какво. Той най-напред носеше едни дълги дрехи до тука 3/4. В.К.: Да, аз съм ги виждал такива на снимки. Е.А.: Дълги дрехи носеше. Впоследствие, като дойде на Изгрева почна да носи сака, така официалното и някой ми казваше, че Методий държал много на това, да бъде стегнат, по-елегантен. В.К.: Кой Методий? Е.А.:

Константинов. Някои са ми казвали, аз не съм Го питала. Вероятно. Той е така, по-естет Методий и той сам се облича спретнато. Може да е искал и Учителят да е така. И без това Учителят беше винаги много спретнат. Много спретнат е бил. Знаете ли брат, сутрин ще дойде с един бял костюм на Школата. Като играем Паневритмия ще си сложи друг панталон. След това, ако е много топло, ще си смени сакото, ще си сложи тънки дрехи. Не Го мързеше да се преоблича. В.К.: А кой Му шиеше? Е.А.: Сестри са Му шиели някои костюми, но после ги шиеше един брат, шивач. Той беше придворен шивач. Той Му шиеше. Последните костюми, тези които имаше, всичките от него са шити. В.К.: Той идваше, взимаше Му мярка. Е.А.: Да, шивачът му имаше мерките и той Му ги шиеше костюмите. В.К.: По всичко личи, че е могъл сам да се грижи за себе си. Е.А.: Абсолютно, виждала съм Го като сам си готви, сам си е прал, сам си глади панталона. Можеше всичко. Но ние Му услужвахме, съдействувахме, грижихме се за Него. В.К.: Боледувал ли е често? Е.А.: Не е боледувал, освен някои настинки като всеки човек. В.К.: Беше ли здрав? Е.А.: Той имаше деликтна конструкция на тялото си. Това за теб се вижда от снимките. В.К.: Ето тук Учителя пак е на масата, държи някаква беседа, с ръката си прави жестове. Е.А.: Е Той когато говореше правеше такива жестове. На тази снимка се виждат няколко линии по дясната Му ръка и на дланта. В.К.: Какво казвате за ръцете и за възлите? Е.А.: Имаше много хубави възли на дланта си. Един път в Младежкия клас, в салона на ул.„Оборище" 14, Учителят си вдигна ръката така срещу лампата и рече: „Виждате ли, рода в който съм се родил, от него съм наследил слаб стомах. И аз, ако не съм бил разумен, досега нямаше да бъда". Защото тука, между възлите, дупки имаше. Просто се виждаше. Вижте моите. Дупки нямам аз, но на Него, понеже възлите допират и така дупки. Тука, тука, тука дупки виждахме, щото ръката си тури срещу лампата в салона. Вижте, Той не говореше така за себе си, но по някакъв повод е било, да. А иначе на снимка ръката тука е образец за линии по хиромантия. Много пъти съм я гледала, но не мога да Ви кажа. Аз не съм хиромант. В.К.: Разказаха ми, че е имало отпечатък на ръката на Учителя, помолили Го, Той си сложил дланта върху прах от черен графит и после я положил на бял лист хартия и така останал отпечатъка на линийте на ръцете Му. Е.А.: Може, може. Аз не съм го виждала.

33. ЛАТВИЙСКАТА ГРУПА

В.К.: Това са поредица от снимки от латвийската група. Кога дойдоха латвийците? Кой ви свърза с латвийците? Е.А.: Пампоров като ходи в Европа да държи курсове по есперанто, в същото време е използвал да говори за България, като страна на розите и други неща, но говорил и за Учителя. И някъде се е проявил интерес, някъде, не. В Латвия се е проявил по-голям интерес от другаде и те така много бяха доволни и благодарни на Пампоров, че е дошъл там и че се запознали. За пръв път дойде една сестра, но тя дойде да търси съпруг, тя не дойде за Учителя. Тя дойде уж, че се интересува, но от цялото й държание ние това разбрахме. Тя е била във връзка, понеже и тя есперанто е изучавала при Пампоров с Петър Камбуров. Тя за него беше дошла направо. Това се разбра впоследствие от поведението й. На следващата година - 1936 дойдоха пет сестри: Марияна, която се ожени за Елиезер впоследствие. Сега това е на снимката, на която е Учителя, това Пампоров ли е? - Пампоров. На снимката която е седнал е Пампоров. Значи първа, втората е Марияна, която се ожени за Елиезер Коен впоследствие. Значи това е 1936 год. Това е Зелма

се казва, последната отгоре, да. Тя имала магазинче и някаква търговия водеше. Тука е Ана Мазур, ето я тази, която е втората от дясно на ляво. Ана Мазур е която преведе „Пътят на ученика". Това е Емилия, която е до нея учителка по математика. Да. А този, който е с голата глава - Николай. До него е...сега да Ви кажа, този не си го спомням, кой е бил. Може да е бил и от братята. Имаше един Григор, който беше, имаше и други. След това, това е Елена, която е до Учителя, от дясна страна, да. Тя е българка, някакви градинари живеели били в Рига в областта някъде. Тя остава сираче и там някой я отглежда и като се запознава с ученето дойде, но е българка. Значи това е снимката, после другите не ги познавате. Чакайте. Не, не си ги спомням, а това е което е под Учителя в тъмното, от дясната страна, тя е Емилия Вайланд, тя ръководителка беше тогава на братството в Рига. И дълго време. Но когато дойдоха, войната се обяви, те я взимат в някакъв лагер и там си е загинала. И това е пак една учителка по немски език, в момента не си спомням точно името й, тя беше приятелка на майката на Савка. Тя стана впоследствие ръководителка след като тази си замина. Но и тя след няколко години си отиде. Сега имаше и други братя, но тука не са на снимката. Значи това е 1936 год. Това фактически е първа снимка. Е това е група пак чужденци. В тази група е Савка, Учителя и тези двама, това са латвийско семейство. Ето друга снимка, тази е Емилия се казваше, презимето не си спомням, имам го някъде в тефтерчета, с мъжът си. Той беше полковник в латвийската армия. Но когато руснаците отстъпват, го вземат със себе си и вече не се е върнал. В.К.: Сега един друг въпрос. Разказаха ми, че Савка е ходила там. Коя година? Е.А.: Тя отиде в 1940 год. В.К.: Ама кой я покани? Учителя ли я накара да отиде или тя е отишла и каква беше реакцията на Учителя? Казаха ми, че Учителя не е одобрявал, че е отишла, или? Е.А.: Не-е, тя отиде с разрешение на Учителя. Тя вижте, Савка направи много голяма връзка с рижаните. Те говореха, които знаят немски. Те говорят руски, ние български. Така се разбирахме. Понеже са били под руско владение, говореха руски език почти всички. Савка в 1940 год. реши да отиде в Латвия. Но преди да отиде в Латвия, тя отиде в Берлин, понеже майка й е от Берлин и тя отиде на гости на свои роднини. И оттам отиде в Рига. И гостува на приятелите в Рига и така като представител на Учителя тя отиде. Тъй че не е било против Учителя. Не е било. Защото тя отиде с благословията на Учителя. В.К.: И контактите после Вие поддържахте ли ги? Е.А.: Аз поддържах с едни лица, тя поддържаше с други лица. Тя се сприятели повече с едни, аз с други. Естествено, нали? Ние не можехме всички с всички да бъдеме. В.К.: Казаха ми една опитност. Латвийците заминали и по едно време Учителят се втурва към Савка и казва: „Дай ми ризата, която ми подариха латвийците" и я надява върху себе си така. Е да, то е момент, когато може би е имало нужда да им се помогне, защото те са пътували когато е започнала войната. Учителят после казал: „Имаше една голяма пакост за тях". Е.А.:Може. Започнала войната там към Латвия. Аз Ви казах за войната, нали как Той към тях се отнесе. Той се разкри пред тях. Щото им каза преди да заминат: „Когато сте в нужда, повикайте Ме!" Това е откритие, това е да откриеш възможностите си. Учителят на никого от нас не ни е казал това. Аз присъствах, затуй го чух. В.К.: Какво каза? „Когато имате нужда, повикайте Ме!" Последният ден, последния обед с Учителя. Вече беше обявена войната с Германия, Полша беше почти половин прегазена, към 10, 12 септември, нататък беше. Те много се безспокояха как ще пътуват нали в страна където има война и бяха смутени. И в последния момент, нахранихме се, Учителят стана, погледна наляво, погледна надясно, щото беше в средата и им каза: „Пък когато сте в нужда, повикайте Ме!" Вдигна ръка и си отиде.

В.К.: Те разбраха ли? Е.А.: Те разбраха, ама аз не се стърпях и им казах нещо. Викам: „Много нещо ви каза Учителя", запомнете го. Щото мен ми направи силно впечатление тая изява на Учителя. Да каже, когато сте в нужда, повикайте ме. Щото това значи, че Той може да помага когато другите са в нужда. Друг път не го е казвал. И преди това те се качиха горе на езерата. В.К.: Качихте ги на езерата, бяха горе. Е.А.: А, винаги идваха. Те идваха и за Рила, всяка година. В.К.: Тука пак една интересна снимка имаме. Е.А.: Да, хубава. Ама тука са, да, ето го Николай, Савка, Белев, този брат, никак не го помня тоя брат. Щото не съм общувала. Братята общуваха повече с братя. В.К.: Сега от тях омъжиха ли се други освен тази за Елиезер Коен? Е.А.: Освен Марияна, не. Никой друг не се ожени. Тя се разведе с мъжът си. Тя беше женена. Тя се разведе и се ожени за Елиезер. В.К.: Тука ли остана? Е.А.: Остана в България. Но да Ви кажа, не я обичаха рижаните. Никак, много била ходила от едно общество в друго. Някак така прескачаше от плет на плет като сврака. В.К.: Интересно е, че Елиезер Коен накрая става враг на братството. Е.А.: Вижте какво Елиезер Коен отначало беше много верен и предан. Даже когато го изселиха като евреин, преди 9.IX.1944 год. в Плачковци го изселиха и там работеше нещо. Той е геолог, там в някаква мина работеше. Аз бях в кореспонденция с тях и той ми писа и ме моли всяка дешифрирана беседа да му я пращам. Просто от всяка беседа по един екземпляр и аз отивам при Учителя и казвам: „УчителЮ, Елиезер това иска. Ама аз, ако трябва да пиша, трябва и на другите да пращам, не само на него. Така ще бъда много несправедлива". Пък Той каза: „ Пращай му!" Значи, Учителят, само на него разреши да му пращам, на него ми позволи. Изрично ми каза това. Мен ми направи много силно впечатление това, защото, но викам пък Учителят знае защо го прави, нали? А след това се отказа от Учителя след 9.IX.1944 год. В.К.: Да не би да е причина жена му латвийката? Е.А.: Той помисли, че всичко е свършено. Учителят си отиде, че с братството е свършено и че с комунизмът почва нова ера. И той някак се преобърна, но не беше комунист преди това. Не беше никак. Той ходеше след Учителя, с апарата си да Го фотографира и с тефтерче, каквото каже да записва. И затова за нас беше голяма изненада, щото толкова предан, толкова верен. От него имам една много хубава снимка на Учителя, две снимки. Една, когато Учителя има една скрита усмивка и една, когато е със затворени очи. Ама много красиви, едни от най-хубавите снимки. След като се помина той, Марияна, жена му отиде при сестра си. Но умря сестра й и някои казаха че се оженила за съпруга й. Нали се вземат протестантите така. Но какво е станало повече незнам. Аз с Марияна много общувах, щото тя беше от едно семейство, което аз посещавах и за което Учителят дето ви разказах ми каза да ги посещавам, въпреки че аз бях решила да не ги посещавам. И то беше едно семейство, тяхното. И тя когато отиде в Латвия, след като си отиде Елиезер, не ми каза че ще отива в Латвия. И аз така останах много недоволна, как да няма доверие да ми каже, ами ще пратя едно писмо на близки там в Латвия. Щото тя е тамкъшна. Но после разбрах, че тя като отишла там братството са й дали такъв афронт, че просто тя се видяла само с Николай, с когото лични приятели бяха, защото той пък живееше в нейната къща и имали да уреждат въпроси за къщата. Това знам за тях. В.К.: Сега той е правил снимки, писал в тефтерчета. Какво стана с тях? Е.А.: АбсолЮтно нищо не знам, в чии ръце са попаднали. Имаше роднини тука, имаше сестра в София, но аз нито я познавам, нито и знам името и сега къде е. Но виж имам една опитност с Елиезер преди да си замине. Аз бях ходила някъде надолу, на Изгрева, само че вън от оградата на Изгрева. И той ме срещна до къщата на дядо Благо, там имаше една полянка и просто ме застави да

седна да си поприказва с мене. А пък той изявата му е нали против Учителя, много неща бях слушала, но аз не влезнах в пререкание с него, нито да го упрекна, нито нищо. Но той направи някакси, като че ли изповед пред мене за живота си. Каза какво е вършил, какво е работил, направи така нещо и аз останах изненадана от всичко това. И аз казва той: „Нямам вече никаква задача. Свърших си работата каквото имах да правя". Това ми направи впечатление. Сега той не беше толкова възрастен човек, той е по-млад от мене Елиезер и аз смятах, че пред по-възрастен човек да кажеш, така е малко по-чудновато, защо ще го казва. Но така го направи. Но, аз не го упрекнах защо направи така с Учителя, нищо не му казах, защото намирам, че така трябва да постъпя. То е негова работа, сега ако се е уплашил, или за нещо друго има, негова работа. След това скоро, скоро почина.

34. ХРАНАТА НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Сега, с какво се хранеше Учителя на езерата? Е.А.: На езерата с всички, когато беше нормално. Нали, само в 1936 год. Му готвехме специално. Иначе не искаше да Му се готви специално, хранеше се от общата храна. В.К.: Какви храни обичаше Той? Е.А.: Най-прости. Най-простите. Когато сам си готвеше, готвеше си само супички, вареше си само жито. И това е. В.К.: Сега, тука на Изгрева? Е.А.: На Изгрева, първите години като отидохме много често идваше при нас стенографките, когато бяхме вече там, когато нямаше стол и носеше ни храна. Да речем, донесли Му нещо, зарзават някакъв. Той каже: „Хайде, да го сготвите и донесете ми". Та сме имали тия радости, да бъдем много често с Учителя и да Му готвим. В.К.: А кой се грижеше за бельото и за изпирането Му на Изгрева, и на Рила? Е.А.: На Рила, много сестри, всички бяха готови, но когато сме били на екскурзия, Той като си съблече дрехите, даде на някоя сестра да Му ги изплакне. Щото Той казваше само с вода ги изплакнете, щото те нямат нищо друго освен пот. А пък в София и на Изгрева, имаше една сестра Василка Иванова. Най-често тя Го переше. Аз съм прала, но по-рядко. Иначе за готвене, много пъти съм Му готвила. На Изгрева и горе на езерата също така. В.К.: Какво готвехте обикновено? Е.А.: Ами вижте, готвехме зарзават, както ние си готвим. Да речем лятно време ще сготвим грах, ще сготвим зелен боб, ще сготвим чушки, нещо яхния картофена. Той всичко ядеше, с много хубаво разположение се хранеше Учителя. Това за мене е било образец, храненето на Учителя. Даже когато е сериозен нали, някога дойде Учителят, мълчи, не говори. Много сериозен е, разбираме че си има нещо с което се занимава, но храната винаги, с много хубав апетит се хранеше. Така, да ти е драго да Го гледаш. Но имаше някои хора, нали да намерят махани в яденето, туй такова, онуй онакова. Такова нещо у Него не видях. В.К.: А какви Му са били любимите ястия на Изгрева? Е.А.: Траханата, която Той ядеше, има два вида трахана, която се прави от пресен квас, кисел квас, народния квас, който народа употребява. В.К.: Това нещо ние не знаеме как се прави. Е.А.: А-а-х, знам го и съм го правила. То се взима квас. В кипяща вода се слага малко сол и кваса се разбърква със студена вода. Да речем в половин литър вода, една голяма лъжица квас е достатъчно. Разбива се със студена вода, сипва се и тя става рядка каша. Рядка каша става и тогава поври малко. Учителят я ядеше много просто, само с чер пипер. А тя се прави със зехтин не, тестото по-предпочита масло. Да Ви кажа, тестото по-вкусно е с масло. Аз

например когато си правя трахана слагам сирене и масло. Тази е трахана с кисел квас, която е. А другата се прави „Суха трахана". Та се прави пак с кисел квас, но тя се меси няколко дена. Една се прави бяла само с квас, а друга се замесва със сокове от зарзават. Тя обикновено розова става. В.К.: Как се приготовлява кваса? Е.А.: Хлебчетата се месят три пъти и после се оставят да изсъхнат, и после се слагат на решетс и така се изсушават хубаво. И тя се натопява, една-две лъжици в студена вода преди да се свари, ако искаш по-бързо да стане, пък ако не и право да ги туриш така в това, но трябва повече време да ври тогава, за да омекне и да стане пак така рядка каша. В.К.: Такова нещо аз не съм ял. Чувал съм, но не го зная. Е.А.: Е трябва, някой път ще Ви направя. Тя е много хубава, когато е студено времето, много вкусна става с черен пипер да се сипе и малко масло се пуска вътре, и сиренето, и това, и после хапки хляб се пускат също вътре. И става много вкусна закуска. То е народно ядене. В.К.: То вече не се знае и това време то вече отмина. Е.А.: А, сега има продават готова трахана. Та в пакетчета миналата година бяха донесли на Ружа такава трахана. Има, има такава. Плодове обичаше да се храни. На закуска ядеше или маслини, или сирене, обичаше българско сирене. Като че ли предпочиташе пред кашкавала. Щото много по-често ядеше сирене отколкото кашкавал. Той имаше възможност каквото иска да яде, защото като забележи какво няма, нали приятелите носеха. Например Той е казвал така, а и мен мисля че ме е пращал: „Я иди да вземеш хубаво сирене!" Винаги ще каже: „Да вземеш хубаво сирене!" Обичаше сирене, маслинки също обичаше. Ядеше с удоволствие маслини. Приятелите Му носеха и от чужбина, такива, на времето имаше внос различен. Маслини хубави. Обичаше и руски чай. Той сутрин най-често закусваше чай, по-рядко мляко или трахана, това Му беше за закуска. Друго не закусваше. За обед една супичка и салата. На общата храна. Вечерно време най-често пак чай. Но Той и след обяд към 4-5 часа като си почиваше, пак изпиваше по 2-3 чая. Не пиеше вода, чай пиеше. В.К.: Понеже Вие казахте, че през 1936 год. при побоя е засегнато здравето Му, Вие казахте че и зъбите Му нещо са пострадали, имал е паднали зъби ли? Е.А.: Не, Той беше от ударите зле. След това аз не довърших разказа си. За първата неделя на Изгрева бе съборен ден, когато след беседата играхме Паневритмия, всички Го поздравихме. Тогава след Паневритмия всички отивахме и Му целувахме ръка и за пръв път тогава Учителят се ръкуваше с нас с двете си ръце. Като си подадем ръката, Той с двете си ръце ще ни хване. Сега с всички ли се е ръкував така, с някои ли само, но аз това го видях, че така се ръкува с двете ръце и на очите Му даже сълзи имаше, защото всичкото това премеждие се преодоля, нали. То беше празник. То беше празник за нас, празник и за Него беше. Ний това го видяхме. С много радост беше Той тогава, защото показа ни нещо, което е много голям урок за нас. Аз съм убедена, че всеки един от нас, ако има вяра, може по същия начин да оздравее. Той нищо не направи външно за лекуване, нищо. Най-много което е, че взе рициново, то не е за лекуване. Той много скромно ядеше, правили сме Му и компот, и ошав тогава, нали така от плодовете които носеха, щото от градината пращаха сливи, плодове каквито има, вишни и сме правили компоти. И горе сме правили за второ ядене компот. Брат Ради като прати кошче или голяма кошница, то стига за всичките . И като прати, ние ги давахме за общия стол. От храните например обичаше бамя, зелен грах обичаше. Така с удоволствие ги ядеше. Чушки обичаше печени. Даже за есента, за да ги задържим дълго, една година брат Ради беше купил дървени въглища, че в праха, те са сухи и ги налага чушките едни върху други, за да има до Коледа чушки. Щото тогава не правехме компоти както сега. Нямаше буркани, нямаше капачки за затваряне на компоти.

35. СТЕНОГРАФИТЕ НА УЧИТЕЛЯ

Е.А.: Учителят знаеш ли, че ни плащаше по 150 лв. ни даваше всеки месец, да се храним в стола. В.К.: 150 лв. на Вас. Е.А.: Личните, да, на трите стенографки. В.К.: Защото нямаше с какво да се издържате ли? Е.А.: Не. Ами не работехме. В.К.: Вие само пишехте. Как стои тоя въпрос? Учителят Ви дава? Е.А.: Вижте какво. В.К.: Вие сте Му стенграфки. Е.А.: Стенографки бяхме. Паша първо е. Паша е почнала през 1915 год. и е работила тя до 1919 год. самичка всичко. Това бяха военни години, нямаше редовно беседи, така че не е много загубено от Словото. Но аз когато отидох то беше 1921 год. В 1922 год. вече Паша я местят в Русе и тя не може да бъде учителка в София. И остава сама Савка стенографка. Гълъбов още 1915 год. ликвидира с Братството. В.К.: Как ликвидира с Братството, напусна ли го? Е.А.: Отиде и вече не се върна в Братството. В.К.: Къде отиде? Е.А.: Имаше някаква командировка в Италия. Отиде, но като се върна не идваше вече на беседи. Само че ще ти кажа едно, че на края на живота си, видях го с дъщеря си беше дошъл да потърси Учителя да се види. В.К.: Значи на края на живота си. Е.А.: На края на живота си дойде и се срещна с Учителя. В.К.: Цял живот го няма. Е.А.: Не. Тука, тука няма нищо, разбираш ли? Тука той не е задоволен с нещо, затова е така. После той беше стенограф в Народното събрание. Водеше така един голям отдел стенографско бюро. Отговорно. В.К.: Имаше учебници издадени от него. Е.А.: Да, той е много работил. Аз познавах и дъщеря му, защото не можеше да не ги познаваме. В.К.: Дъщеря му не се приобщи, а си остана там при него. Тя си остана в Народното събрание. Ех, не са врагове. В.К.: Ясно, да. Е.А.: Врагове не са, но не можаха да станат ученици. Да, това е. В.К.: Значи на края на живота си пристигна. Е.А.: Пристигна. Аз го видях и присъствувах и нещо даже погрижих се, за да му направя срещата ли, такова нещо. В.К.: Значи Паша отиде в Русе. Е.А.: Паша отиде в Русе и Савка остана сама стенографка. И брат Иван Радославов, мой учител, този който се яви при Учителя да протестира за чичо Петко Гумнеров. В.К.: Иван Радославов, да. Той написа една много хубава книга „Где е Истината" в защита на Учението. Аз я четох, много хубава книга. Е.А: Не, той за професор беше. Той можеше да бъде професор, но понеже беше в Братството, нямаше да му дадат разбира се. Иначе той имаше ерудиция на професор. Много начетен човек, скромен, но аз не можах да влезна във връзка с него заради дъщеря му. Той имаше една дъщеря която беше епилептичка. Това нещо така ми действуваше на нервите, че не можех да отида да ги посетя и да присъствувам на такава сцена. Брат Радославов отива при Учителя. Паша я преместиха в Русе. Остава стенографка само Савка. И тя е млада и още неопитна, студентка. После тя не знаеше много добре български. Тя щото с майка си все немски говори. И затова той идва и казва на Учителя: „Идва сега една ученичка моя от гимназията, гледам я пише стенография, знае стенография". А пък аз бях карала един курс в Народното събрание преди това. Така че имах условията да бъда стенографка. Нали, не само че съм това, била съм и стенографка в Народното събрание. Все пак това е титла. Нали, значи все пак съм разбирала нещо. „И да я поканя ли да помага и тя?" „Поканете я!". Тогава идва брат Радославов и ми казва. Защото той идваше при нас, при Паша идваше и той казва това, че така казал Учителя, че мога да пиша. А това беше за „Турнферайн", там писахме. Аз не казах на Учителя, да отида да Му

благодаря, не, взех си една тетрадка, взех си моливите и на следващата беседа на Учителя сядам на масата в „Турнферайн". „Турнферайн" беше едно германско дружество туристическо, което имаше такива уреди - прескочи кобила, да, такива уреди имаше и ний когато отивахме, значи е било богато дружество, за да поддържат един грамаден салон. И ние само в едната част вземахме участие, а в другата част бяха тези - уредите. Значи аз седнах си и станах стенографка. Е то има и друга история. Учителят ме прати после, това е лично вече. Учителят ме изпрати учителка след като Лулчев преживя всичките си съмнения към Учителя и ги сподели с мене и ме отрови. Разбираш ли? В.К.: Натоварва те психически? Е.А.: Да, да. Аз отговарях на всичкото което бях убедена. Имаше неща, които не ги разбирам. Нали има неща които не ги разбирам. Пък и млад човек съм била, да не съм била много възрастна, нали? Тогава бях, а не малко по-късно, то беше към 1930 год., аз трябваше да отида при Учителя да кажа, ами не можах да кажа нищо от това което казва за Него. Той може би няма да ме попита, ама ако ме попита, аз не мога да не кажа на Учителя. Пък аз не искам да излагам и Любомир. Защото връзката още не беше скъсана. И затова бях между чук и наковалня. И Учителя каза на Паша: „Кажи на Еленка да отиде учителка". В.К.: Това коя година? Е.А.: 1931 год. В.К.: Значи до 1931 год. ти си стенографка. Е.А.: Да. От 1921 год. до 1931 год. редовно. Ама аз и след това като идвах пак си стенографирах. Аз не напуснах мястото си. Даже помня брат Радославов като разбра че съм учителка: „Ами кога, аз всякога виждам че си тука", защото аз си идвах всяка събота. И аз го преживях много тежко. Защото, Учителят ме гони, разбираш ли? Това беше все едно, че аз дойдох до самоубийство тогава във вътрешните си борби. Но слава Богу не направих тая глупост. Щото, ако я бях направила е грешка непоправима. И аз щях, самата аз да пострадам. Пък и на Учителя едно петно ще бъде. И наистина, че само мисълта ми за баща ми и за Учителя ме спряха да не направя това нещо. Аз обичах баща си. Казвам как ще го наскърбя така жестоко и Учителя обичам и уважавам. Как казвам, как мога, най-добрите същества, да направя това и затова не казах, но си понесох наказанието близо четири години в село Макоцево - затвор. В.К.: Бяхте учителка. Е.А.: Събота и неделя идвах. Много рядко прескачах събота. В.К.: Това е от 1931 год. до 1935 год. Е.А.: Докато ме уволниха - 1935 год. В. К.: 1935 год. вече си продължихте? Е.А.: Да. В.К.: Сега как ставаше самият процес. Вие стенографирате. Кога дешифрирате? Изобщо как ставаше този процес? Е.А.: Ний си разпределихме работата. Паша пожела да работи неделните беседи, Савка пожела да работи в началото Младежкия клас. Защото аз първо работех Младежкия клас. После тя пожела да работи Младежкия клас, след това и в моето отсъствие и брат Боев за пръв път седна на нашата стенографска маса и той почна да помага, защото те не можеха да се справят с работата. В.К.: Много голям обем или?. Е.А.: Не е обем, не. Паша стилизира. Постоянно се печатат беседи, тя е заета и тя не може да изработи всичко. Савка имаше някакви вътрешни преживявания. Някакви разбираш ли смущения, психически. Например един път тя ми каза: „Еленка, не виждам Учителя". Ние седим на такова разстояние, малко по-далече, даже може да е било по-далече от тази маса, някакви два метра. Два метра най-много, щото ние сме така, Учителят е на катедрата. „Не виждам Учителя". „Бе как не Го виждаш?" „Не Го виждам". Знаеш ли, аз тогава видях едно, че Той я излекува за един ден. В.К.: Казаха ми, че я карал да чете някакви Псалми, 91 Псалом и нещо друго да чете. Е.А.: Беше й дал да чете „Отче наш" всеки час на денонощието. Не, „Добрата молитва". Беше й дал и други неща, които аз не съм питала. Не мога да кажа нещо което не съм питала

и не съм чула. Но тогава тя малко се приближи при мене, защото имаше нужда да я водим. В.К.: Тя не виждаше. Един, два дена. Е.А.: А, повечко. В.К.: Седмица, месец. Е.А.: Да, една седмица. И един път идва Учителят пак когато бе в това състояние Савка и каза: „Къде е Савка?" Извикахме я. Учителят започна да и се кара пред нас. Ние с Паша веднага влязохме вътре и Учителят се отдалечи с нея. В.К.: Защо й се кара, напусна ли? Е.А.: Кара й се, де да знам какво и аз. Ние се отделихме. Аз не исках да чувам как й се кара. Кара й се нещо. Кара й се, че е дошла до това състояние. Щото тя е допуснала нещо в себе си, нали? Защото и на мене ми се кара Учителя, когато отидох учителка. Но Той ми се кара в началото за Лулчев. Та, кара ми се, много работи за него. За него най-много ми се е карал много пъти, не веднъж, но сега това са съдбовни връзки. В.К.: Ясно. Е.А.: Съдбовни връзки и аз, когато почне Учителят да ми се кара, никога не съм плакала с по-едри сълзи оттогава. Ама такива капки капеха от очите ми, защото аз съм разкъсана вътре. От това че Учителят ме гони. И Учителят ми се кара за него, и да ти кажа много нещо тежко преживях тогава. Но сега да се върна на Савка по-хубаво. И Учителят й се кара, кара. След това тя изчезна от бараката. А това беше още първата година, когато гората не беше изсечена. Боровете бяха малки и едни пътечки имахме само в това място. Нашето дворно място където беше парахода. Ами трябва да е било към 1928-1930 год. Не беше преди да бъда учителка. И Савка изчезна. Тя се скрила някъде в гората, щото тя беше гъста, едва се навирахме между боровете. Идва Учителя и казва: „Къде е Савка?" „Ами няма я. Тука беше Учителю". И търсиме я, намираме я, разбира се. Тя се завряла и реве в някоя дупка. Въпроса е, че Той изгони тия същества които бяха у нея. С каране. Три пъти й се кара. И трите пъти, и на другия ден. После тя имаше изкривено лице. Така тя имаше изкривено лице. В.К.: Някаква парализа на лицето? Е.А.: Да, да. И след това всичко оправено, Савка си е нормална. В.К.: На следващия ден. Е.А.: На следващия ден Савка си е здрава. В.К.: Отиди и ги разправяй. Е.А.: А, иди разправяй сега, ама да. В.К.: Сега как ставаше самия процес на дешифриране? Вие сте четири души стенографи, пишете едно и също. Сверявахте ли помежду си кой какво е записал?. Е.А.: Четирима бяхме с Боев. Но брат Боев много по-късно влезе при нас. Той влезе когато аз отидох в Макоцево. Тогава щото трябвало да помагат на общата работа. Добре. Аз виж какво да ти кажа, всеки сам работеше. Ние се бяхме разделили. Само Паша взе неделните беседи. Савка взе Младежкия клас и на мен остана другото, Общия клас. И аз взех Общия клас. И Общия клас аз най-много съм го работила, през целия си живот съм работила Общия клас. Защото Савка остана само Младежкия да работи. След това когато в 1930 год. Учителят почна да посещава и създаде, и другата рубрика тези „Утринните слова". Оттогава имахме вече четири. В.К.: Утринните слова кога бяха? Е.А.: Сутринна, в неделя. Рано сутринта в 5 часа, а пък в 10 часа е неделната беседа. Две беседи имахме в неделя от 1930 год. почнаха сутринните беседи. Оттогава имаше вече и неделна беседа. А след това взимахме я или аз, или който я искаше. В.К.: Но вие дешифрирате текста дословно. Е.А.: Виж какво. Аз взимам тетрадката с беседата, взимат се тетрадките и на Савка, и на Паша. Чета по моята и сверявам оттук, сверявам оттам и пиша. Аз съм работила така. В.К.: Това е Общия Окултен клас. Е.А.: Така съм работила аз. В.К.: И след това ти като го напишеш го даваш на Паша. Е.А.: Когато дойде за стилизиране. Тя ги стилизираше, да. На нея даде Учителят това право. В.К.: Сега аз съм виждал някои беседи които някои от приятелите ги издали, нали по собствено желание в отделна брошурка, харесала му някоя лекция и я издава. Е.А.: Ама тя не е стилизирана. В.К.: Обаче след това излиза стилизираната и

човек не може да ги познае. Е.А.: Имаше такива работи. Имаше. В.К.: И сега какъв е отговорът на цялата тая работа? Аз по едно време когато проучавах тоя въпрос бях много настроен. Но вече се минаха години и казвам, ех допуснато. Е.А.: Виж сега защо ставаше. Щото Паша така можеше да работи. Нямаше друг човек който да се захване да работи. В.К.: Това е много голяма работа. Е.А.: Най-напред Учителя даде на Георги Радев да изработи една беседа. След това даде на Борис Николов. След това се опитваха някои хора да искат, пък за тях Учителят каза, че не е лъжица за тяхната уста. В.К.: Значи не е лъжица за тяхната уста. И такива неща имаше. В.К.: Това пък е най-важното. Е.А.: А, защото Паша не че парафразираше, Паша по свой начин стилизираше. По свобода, да. И затова можеш да чуеш, аз имам беседи които съхранявам. В.К.: Аз точно това искам тези беседи да ги запазим. Е.А.: Да, да, аз ги съхранявам. съхранявам. Да се види как е работено. Защото, аз го искам и за сега, за другите беседи ще ги дадеме сега да се стилизират, да знае онзи как са стилизирали тези беседи и да се съобразява малко с този начин, или пък аз даже не казвам да се съобразява. По чиста съвест да почне да си ги стилизира както той разбира. В.К.: Не само по чиста съвест, по лична отговорност. Е.А.: Лична, да. В.К.: Значи ти имаш от тези беседи? Е.А.: Имам. В.К.: Аз искам да ми ги дадете, за да можем да ги запазим, да ги съхраним, да се види как е било. Е.А.: Ще ти дам, ще ти дам. Имам. В.К.: Друг не го интересува това нещо, в този момент никой не го интересува изобщо. Е.А.: Не, не го интересува, да. Та сега виж, така сме работили цял живот. Винаги Паша имаше предимство. Първата беседа на събора тя ще вземе, втората ще вземе Савка, на мен се даваше последната беседа. Аз бях последната. В.К.: Значи така. Първото място беше на Паша, второто на Савка и следващото е твоето. Това смущаваше ли те? Е.А.: Не, никак. Не, защото виж какво, аз се чувствах виновна заради тази ми връзка с Лулчев. И по този начин... В.К.: Искаше да се изкупиш. Е.А.: Не, да се изкупя, викам добре че и толкоз имам. В.К.: Добре, че те допускат. Е.А.: Щото иначе. Ами когато ме изгони учителка Учителя? Ти знаеш ли какво нещо преживях? И когато. Но знаеш ли когато отидох при Учителя Той ми се кара много. Почна за Лулчев, никога не помня какво е казал лошо за него, не помня. Но помня че ми се е карал и когато нали ти казах, че плачех с такива капки, най-големите капки сълзи които съм някога преливала. Ама това ми беше, знаеш ли какво ми беше. Аз викам, хак ми е, що не казах на Учителя. Ако бях казала нямаше да ме гони. Аз не съм съгласна с това което Лулчев каза. Аз се борех с него. Аз го увещавам, но аз исках и той да не попадне Учителя пък да го изгони, разбираш ли? Ей така бях между чук и наковалня и исках да му помогна. И когато ми се караше така, Учителя омекна, омекна и ме изпрати с любов.

На Рила в палатките сме били винаги двете с Паша. Само последната година Паша си направи отделна палатка, последните две години. На Рила си носехме пишеща машина и след като стенографираме, то дешифрирахме беседите. Една машина носехме. Обикновено така правехме. Тази която дешифрираше, взимаше тетрадките на другите две и като работи, чете и сверява с другата тетрадка и пише. Този, който си чете стенограмата и сам си пише. И аз така съм работила. Първите години, когато почнахме предавахме написаното на пишеща машина, но после, когато отидохме на Изгрева пък и на Рила ние си ги държахме. Ние ги държахме, ако Той иска някой път да Му се прочете нещо, четяхме Му. Имаше случаи да поиска. Да, запитваше дали сме дешифрирали лекцията. „Да, Учителю". Даже, когато бяхме в Мърчаево последната година, Той държа една лекция и после каза на нас стенографите: „Утре, каза, искам да Ми прочетете лекцията". И ние с брат Боев седнахме и

аз чета, за да попълним нещо, някои празноти и той с неговата тетрадка. И когато на другия ден каза, да четеме, аз оставих той да каже кой ще чете и той почна да чете, после Учителят направи една забележка. Щото брат Боев много енергично говореше, а темата беше за Любовта. И той каза: „За Любовта така не се говори". В.К.: Той понеже говори с тоя гръмогласен глас. Е.А.: И така беше, даже една сестра ни беше слушала когато сме дешифрирали и каза: „Ами защо ти не го прочете?" Ами рекох: „Не можех аз да реша". Щото аз бях стенографката, която най-късно дойде при Учителя. И затуй казах си, аз нямам думата. Винаги даже, когато почвахме беседите от събора, ние си ги деляхме. Първо взимаше Паша, след това Савка и после аз, третата беседа винаги взимах. Освен ако някоя от тях каже, че може и аз да я взема, така е ставало, да дешифрираме. И така после като се повтаря повече пъти нали, понеже всекой ден, понякога и по две беседи на събора имаше. Имало е и на Рила по две беседи. Сутрин и на обед в 10 часа.

36. БОМБАРДИРОВКИТЕ И МЪРЧАЕВСКИТЕ НЕСГОДИ

В.К.: Да се върнем при започването на войната, някъде през януари - 10.I.1944 год., когато е бомбардирана София и Учителят решава да отидат в Мърчаево. Нещо да ми кажете за последните събития? Е.А.: Вижте, тази година - 1943, лятото Учителят никъде не излезе, защото имаше партизани из планините и беше опасно. Ние не лагерувахме. След 1939 год. откакто почнаха да излизат в горите партизаните, ние не ходехме на Рила, никъде. На екскурзии само ходехме за един-два дни. Защото ние носехме много продукти и ако дойдат ние не може да не дадем, нали, и по тази начин, понеже ний на който дойдеше - давахме. Така че ние не можехме да ги знаем дали са партизани. Дойдат като туристи, ще им дадем, ние на никой турист не сме отказвали. И понеже беше така, а Учителят знаеше какво може да стане, затуй не сме ходили. И Той почна през 1943 год. есента, 40 дена ходи редовно на Витоша. Почна до бивака, ходи десетина дни, после почна на поляната над гората, над Симеоново. Всеки ден излизаше. От Изгрева ходеше там. Сега защо го прави това? Не зная. Най-напред ходеха само една група, Той ли ги беше поканил, как е станало не зная и другите не смееха да ходят. Някои, които се осмеляваха отиваха и те. Аз лично така, не знам дали искаше и други хора да ходиме, затова не ходехме. Но после Учителят беше казал на брат Боев и на Борис, да ни кажат на Паша и на мене, да ходиме. Ако искаме да ходиме, да дойдем. И аз когато на другия ден отидох на екскурзията, ми направи това впечатление, че ми каза: „Добре направи, че дойде". В какво седеше доброто не ми е ясно и сега. Но, значи трябвало да ходим. „Добре направи, че дойде". Щото веднага на другия ден аз отидох. И после когато имах възможност почти винаги ходех, докато ходеше. Той отиваше там и там имахме изненади, забелязах тогава, бяха бомбардировки и един път бяхме там над гората и летяха самолети над нас, над гората. И бяхме в гората, нали така и по поляната излизахме. Но Учителят беше видимо неспокоен. И на Изгрева като бяхме, пак при бомбардировките, и на поляната е излизал, но пак имаше така едно неспокойствие у Него. Той е казал, че ужасът, който всички хора изпитват и страхът го чувства, и това идва у Него. И друго още беше казал: „Те не търсят друго, мене търсят". В.К.: Казаха ми, че са сипали бомби там срещу бивака. Е.А.: Не, те горе са търсили водопровода. Нали от лява страна има една станция водопроводна. Аз мисля

че за там падаха бомби. Там гонеха мястото именно, хвърляха бомби като бяхме горе, но то беше заради водопровода, за да развалят софийския водопровод. Щото той е рилския водопровод. Поне аз така си обясних, може да е било и друго, аз не знаех. През 1943 год. Учителят редовно държеше беседите, говореше. На 10.I.1944 год. през нощта беше едната голямата бомбардировка, през деня в 10 часа, беше другата и около нас, до Изгрева много бомби си хвърлиха. Цялата гора беше осеяна с бомби. После като минавах из гората, ама видях толкова изровени места, имаше много и даже имаше една бомба от два тона, която беше паднала много близко до нас, но паднала на меко място и не експлодирала. Ако беше експлодирала може би и моята барачка, която беше до гората и на другите, да пострадат. Там нашият дом дето беше „Парахода" и салона, щото много близко беше до това. Най-малкото прозорците да се счупят или нещо можеше да пострада. Но тя не беше експлодирала. И когато в София вече на 10 януари беше бомбардировката, Той каза: „Кой където може, нека отиде в провинцията, по селата, кой където има условия". Сега ние в началото не знаехме къде ще ходи Учителят, после разбрахме на другия ден, че Учителя ще ходи в Мърчаево. Добре, ама как ще отидеш така. Той ще ходи, да отидеш с Него, малко неудобно беше нали, ако не те поканват, щото това да не е нахално. Но после когато отидохме казал: „Що толкова късно дойде?" На мене ми каза. В.К.: Вие кога отидохте там? Е.А.: Аз отидох в едно друго село при една сестра учителка. Един път отидох при Учителя, през януари ли беше, или през февруари и казвам: „Учителю, мога ли да дойда на 22 март?" „Елате!" каза. Добре ама там като бяхме, Невена беше там учителка и тя получи писмо от Лулчев и той каза да не идваме за 22 март. Аз много съжалявам че послушах, щото Учителят тогава е държал беседа. И като чух, че е държал беседа, аз казах: „Категорично отивам в Мърчаево". Взех си малко багаж и отидох в Мърчаево и си потърсих квартира и там останах. Защото аз в 1940 год. бях поела да дешифрирам всички лекции и бях обещала. И затова казвам, моето място е тука щом Учителят държи беседи, ще отида там и през април 1944 год. отидох. Той ми каза: „Защо си закъсняла?" От април нататък през цялото време стоях и когато тръгнах да слизам в София вече, беше 9 септември 1944 год., беше към края на септември. Ние постояхме доста в Мърчаево, щото Учителят не беше още тръгнал и тогава ми каза някои работи. И аз тогава казах на Учителя неща, които никога до сега не бях Му казала. И казвам: „Учителю, неудобно е когато Вие не сте казали, когато отивате с малка група, друг да дойде така. Защото аз не знаех, Вие ли сте ги поканили само тях, те ли са се избирали и как да дойде човек така? Мислите ли, че когато отивахте на Мусала, аз нямаше да дойда на екскурзията с Вас, ами от тези съображения не съм идвала". И Той ми каза нещо: „Аз на другите казвам, а те не казват, не съобщават. И те искат за себе си само да задържат, като някой търговец, който иска сам да печели". В такъв смисъл е. И тогава разбрах, че това е независимото щото Той въобще в тези неща не се месеше и грешката е моя, че не съм питала. Аз трябваше да кажа: „Учителю, чух че ще отивате, мога ли да дойде?" Колко просто, нали? Но моя е грешката. Отчитам си я сега, казвам, никой не е виновен, трябваше да намеря път и начин, щото да му кажа, че искам да отида. Пък като ми кажат че не може, няма да отида. Много мъчно беше с квартирата в Мърчаево, аз много се мъчих. Живях в плевня, живях в обор, намерих квартира, но после ми я взеха. Намерих друга, пък много мръсна беше женицата, въшки ни полазиха. Но всеки случай поживях там, при каквито невъобразими условия живях. Щото Учителят държа беседи на всички празници, на Великден държа беседа, на друг 4-5 беседи държа в Мърчаево. Те са печатани

в „Заветът на любовта". В.К.: Изобщо какво ще ни кажете за ония времена за живота в Мърчаево? Е.А.: Много бяха лоши условията и за Учителя, много бяха лоши. Малка стая, много хора събрани, дисхармония имаше, да дисхармония имаше между тях, а това за Учителя разбира се трябваше да го търпи. Например нещо което аз не казах на Учителя, само защото не ми беше удобно да Му казвам. Веднъж ми казва сестра Йорданка, че доктор Жеков купувал хляба, брашното, те там месеха хляба. Аз викам: „А-а, щом е така, аз не ща да ходя на стол щом доктора ни храни. Щото отде накъде, аз от Учителя приемам, ама от доктора?" И питам брат Боев: „Брат Боев, как стои въпроса с хляба?" Той каза: „Учителят дава парите, доктора го купува". Аз рабрах, че тя неточно предава. И си останах. И един път като почнаха да разливат храната, сипнаха ни само по една голяма супена лъжица. Да Ви кажа, може би по-ящна съм била, мен не ми стигаше. Само с тая супена лъжица с която ми сипваха храната и хляба, хляб имаше изобилно, не можех да се нахраня. На мен не ми стигаше и казах на Йорданка: „Йорданке бе, защо само по една лъжица сипваш?" „Учителят каза така. Ако искаш да ти сипвам повече". „Не, казвам както сипваш на всички. Само на мене специално не искам". Но тя не сипваше повече и аз за да не излезе че се оплаквам, и затуй, и затова вкъщи сготвих си, хапна си и казвам: „Отивам на символ-обед". Това е недостатък, като щете го вземете, но нали Ви казах как го преживях. В.К.: И аз като съм бил на общи обеди съм бил гладен, оставал съм гладен. Не ми е удобно да искам допълнително храна. Е.А.: Не, ако даваха аз щях да кажа, сипи ми! Но не даваха повече. На другите като не дават и аз естествено, и аз не мога да искам. И един път не отидох. Три дни не отидох на обед. И отивам след обеда на третия ден, Учителят ме среща и каза: „Еленка, имаш отсъствие!" Аз повече не отсъствувах. Разбрах, че Учителят желае да отиваме да се храним там и никога не отсъствах повече. Нали, ще отида, колкото ми сипат или ще се нахраня предварително, или след това ще си доям вкъщи, но не беше хармонично. Хората, които бяха край Него не бяха на високо ниво. Не искам никого да оскърбявам, но намирам, така бяха по-простички хорица. Един Ангел с Тодора беше там, няколко други души, макар и д-р Жеков и Йорданка, все пак. В.К.: А как реагираха домакините там? Толкова хора? Е.А.: Темелко идеално се държа брат. Той си отстъпи къщата и не беше господар. Други бяха господарите през всичкото това време. Даже един път аз го поздравих затова. Още там бях и казах: „Брат Темелко, радвам се, че така хубаво си държите изпита". Защото той никаква забележка никому не направи, нито позволи на жена си, нито на дъщерите си. Никой от тях не се намеси в братския живот. Всичко търпяха. Виждаха, имаше така нередни някои неща. Занесат него на Учителя, а другите го заключат. Кога го дали, кога не го дали, разбираш ли? Е, тези неща, те ги виждат, те са домакини и изтърпяха всичко. Той изтърпя, защото той ни я даде. В това отношение брат Темелко за всички ни беше един много добър пример, много. Аферим на него, че можа да издържи това. Ние ходехме само на обед там, времето беше хубаво, така че повечето се хранехме навън. Оттам правехме и екскурзии до Острица горе. На хижа „Еделвайс" ходихме само на Богородица. Тогава от София дойдоха и ние които бяхме от Мърчаево. На „Еделвайс" спахме сто души от братството. Спомням си и картинки. В една голяма стая спахме всички и Учителя спа в нея стая. Много легла имаше, голяма стая беше. Другите спаха в други стаи, където имаше вече места. Вечерта имаше радио, изслушахме радиото, защото там имаха електричество нали. Мърчаево и те имаха радио, защото слушаха новините помня. Защото аз бях там дето нямаше електричество. В плевнята с Неда като живяхме, нямаше електричество. В плевнята на Симо живях през

летните месеци, докато окосиха сеното и трябваше да го турят в плевнята. Тогава търсих и отидох при една друга, дето й викаха македонка. И аз съм македонка, ама отидох при нея, една Вера беше, мръсничка малко беше. И въшки за да имаме! Полазиха ни въшки. Там вижте какво, никой не беше при добри условия и бяхме много ограничени. Войната бе, много беше напрегнато.

37. УЧИТЕЛЯТ Е БОЛЕН

Постоянно идваха при Учителя приятели. Той ги приемаше. И тогава Учителя съм виждала много пъти, то имаше една веранда пред къщата. И там на пейката ще заварим Учителя така, държи си с едната ръка пулса. Това ни правеше впечатление. Аз в София не съм виждала Учителя да си държи ръката. Правеше Го много пъти брат. Предполагам, че е имал аритмия. Предполагам. Не можеш да попиташ защо, нали така? Но предполагам, че е имал нещо. Туй ми е правило впечатление. Доста пъти съм Го виждала. И когато се върнахме в София, нали вече видях някои неща, които ставаха с Него. Като се върнахме в София, на Изгрева там отваряха една вратичка, да ни свържат със задната част зад салона където беше мястото, защото ни дадоха да го ползваме след 9.IX.1944 год. Учителят с пелерината, ама се е свил, не е Учителя изправен, а така се е свил. Туй ми правеше впечатление. Когато идваше на клас, до последния път, Учителят говореше както всякога. Никога нищо не се забеляза в говора Му. Било някаква промяна, слабост на глас, някаква немощ. Чевръсто ще дойде, чевръсто ще се качи на масичката по стъпалата 3-4 стъпала бяха, ще седне, нищо нямаше. Но вън от това съм Го виждала така малко отпаднал, даже последния четвъртък, преди да си замине, поиска да Му изчистиме тръбите на печката. Той се отопляваше с дърва и въглища. И брат Ради дойде да ме извика: „Аз, каза, като чистя тръбите ще нацапам, да измиеш Еленка след това". И аз отидох. Ние още не бяхме изчистили тръбите, Той пита: „Готово ли е горе?" Казвам: „Не Учителю още". И вече бяхме изчистили, бях измила и палех печката. И Той идва и се качи запъхтян от стълбите. Запъхтян! Това ми направи силно впечатление. Аз не бях видяла Учителя запъхтян и веднага седна на стола до масичката и между печката. Та Той си имаше едно местенце на което сядаше и вика: „Ще запалиш ли печката?" Викам: „Паля я Учителю". Запалих я. А пък преди това бяхме чистили стаята горе и Савка дойде да ми каже, че Учителят е недоволен, че сме разместили книгите търсил един плик, за да си намери за радиото документите, за да може да платят, защото се плащаше предварително, накрая на годината ли, какво беше. Нещо такова и аз като беше вече там, и като свърших всичко, казвам: „Учителю, каза ли сте тъй на Савка, че някакъв плик сте търсили с документи. Какъв е казвам плика, за да го потърся?" Той вика: „Канцеларски формат". И аз влязох в стаята Му, щото Той в антренцето беше, там е печката, стоя в стаята и бъркам в библиотеката и първия плик, който хванах беше този, най-отгоре. И аз отворих го, видях документи за радио. Казвам: „Този ли е Учителю?" „Този". Намерих го, беше плика. Как не са го намерили, защото Савка каза че и тя го търсила, за да не го намерят. Предполагам, че не го е намерила и аз така го намерих и веднага каза: „Занесете го на Дряновски!" Викам: „Добре". И тогава ми даде брат една много хубава ябълка, ама много голяма беше. Тези мисля Александровски ги казват възкиселички. Ама такваз голяма. И това беше последния дар от Него. Щото другата сряда си замина. На мене по това време ми правеше впечатление стойката, че се е свил, нещо което никога не беше

дал. Учителят винаги имаше права стойка. Той като говори, тук не си свиваше очите. Тука беше винаги изправен. Това отпущане не го правеше, което аз сега го направих. Туй отпущане, това не го правеше. Той винаги имаше права стойка. И това ми е правело впечатление, Учителят така да се свие. Как може това нещо? И понеже беше един месец преди да си замине, в една лекция като говореше каза: „Когато човек заминава за другия свят, минава през една тъмна зона. И аз търся път!" Като чух това, мене ме жегна. Защо ще търси Учителя път? Значи път, за да се мине дотам. И като се върнах питам Паша, питам Савка: „Абе чухте ли какво каза Учителят?" Питам брат Боев - не чул. А Паша и Савка, като дешифрират после лекцията, бяха го записали, но не им е обърнало внимание. Виж как някой само го чува и това ми направи впечатление и малко бях нащрек след това брат. Това нещо така, като едно изказване вече значеше нещо. Не казва Учителя случайни работи. После така виждахме Го, казваха че не бил добре, че Му правили вендузи, че Му слагали хардал, че Той излизал след това на поляната. В.К.: Казаха ми че излизал по риза. Е.А.: Да, по жилетка, не по риза. Учителят никога не ходеше по риза. По жилетка е излизал. Сега и оттам излезе това, че се е самоубил. Понеже те тълкуват сега защо излиза, нали, че иска да си замине, затова Му измислиха самоубийството.Съвсем са други мотивите за да излиза Учителят. Не е, за да си замине. Щото ако е така, то е насилие. Учителят нас не насили, та ще насили своята природа. Това не мога да го допусна. Това е нашето неразбиране. Но Учителя не може да посегне на живота си за да ускори заминаването си. Това не може. Той може да е знаел и сигурно е знаел, че си отива, защото ми казаха после, че всичките пари, които е оставил, пет милиона били или повече, не знам, всички били опаковани по определен брой, завързани и всичкото това предварително приготвил. И после научих, че само Савка Му е помагала, когато това нещо го направил, а пък Савка беше и тя болна тогава вече. Тя в Мърчаево като бяхме заболя. Савка беше в Мърчаево, Паша не. Паше беше в друго село. И когато тя дойде около Великден и каза: „УчителЮ, да остана ли тука?" „Недей, голяма цигания е тука". Така й казал. И тя си отишла. Там беше при една сестра Богданица със своите сестри и се върна когато всички се върнаха. Да, така й е казал на Паша. Вижте, той нещо имаше. Един лекар, Попов беше ми се струва, професор, един млад брат, който току що беше завършил медицина, син на една наша сестра, го доведе във вторника брат. Аз се случих там, в стаята на Учителя. Щото аз за пръв път отидох последния понеделник и вторник. И даже нощта вторник вече останах, пак бях при Учителя и при заминаването присъствах. Може би за да бъда свидетел срещу тези клевети. Щото аз видях когато Учителят замина, нали и цялата обстановка, хората които бяхме там, и вечерта, когато дойдоха да Му правят инжекция. Знаете ли че само брат Ради се противопостави от всички присъстващи срещу инжекциите. Той каза: „Учителят е срещу инжекциите". Но дойдоха приятели и го успокоиха. Той се прибира недоволен в бараката си.

38. НАЧАЛОТО НА СТЕНОГРАФИТЕ

В.К.: Искам да запитам дали знаете нещо за първата книжка, която е издадена „Науката и възпитанието" - 1896 год, гр.Варна с подпис Петър К. Дънов? Е.А.: Нищо освен това че Учителят я написал и издал. Нищо не зная по него въпрос. Знам само едно, че в периода между 1930 и 1940 год. Учителят повикал Георги Радев и му казал: „Дай й нова рокличка". Понеже езикът тогава

е стар български език, след възрожденския език, та тъй има две издания тая книга. Първият, както Учителят е написал и вторият на Георги Радев редакцията. Но то е само стилова редакция, да го направи по-съвременен език. В.К.: Аз съм преглеждал и двете книжки. Но първото, оригиналното ми харесва повече. Е.А.: Вярвам в това, защото от друга страна гледат работата на Георги Радев, естествено. В.К.: По-нататък 1922-1923 год. Учителят издава една кнежка „Хио-Ели-Мели-Месаил" и Той споменава как я написал и как един свещеник я открадва, и прави свое издание досущ с оригинала. Знаете ли нещо за тая книжка, за издаването й? Е.А.: Не, не съм чула, но ми е попадала и аз я имах. Но мисля че при един от обиските ми я взеха. Тя е съществувала, тя е реална, Учителят я е говорил или е записал не зная. Щото има и други случаи. Учителят обикновено говореше, Той не пишеше Словото си, но има например една беседа малка, която е много характерна по стил и се чувства че е Негова, издадена на 01.I.1914 год. Даже аз я имам, мога да Ви я дам, ако не сте имали случай да я прочетете. Значи печатана някъде. Значи печатана някъде, или е говорил, или някой е записал, но как е станало не зная. Щото мене ми я донесоха след като Учителят си отиде, като намерено нещо от Учителя останало. А пък записването на първите беседи не е ставало, когато Учителят е говорил. Той е държал по градовете беседи, те са си вземали бележки всеки индивидуално и не им е дошло на ум, че трябва нещо да се запише и да се записва, и да се печата. Много по-късно вече се яви това желание - 1914 год., когато идва Тодор Гълъбов, първият стенограф на Учителя, тогава на ул. „Опълченска" 66 са говорили тези беседи. Той отивал и стенографирал. Той беше добър стенограф и той ги е издал първите три серии - I, II и III. Те са под неговото редактиране, той ги е стенографирал и той ги е издал. А пък други Слова записани от Учителя са Протоколите, както ги наричат. Говореното на съборите. То е така по-интимно, защото там са се подбрали само хора от веригата, както са ги наричали. Всичко тези приятели, които са били свързани с вътрешен стремеж еднакъв, те са били от веригата. На много места до 1920 год. Учителят говореше за тая верига. Впоследствие, когато дойде Школата, вече не говореше за духовната синархическа верига, а говореше за ученици. По-рано пак говореше за ученичество, но след като отвори школата, тогава Той заговори определено какъв трябва да бъде ученика и каква работа му предстои на него. А онова другото е било може би подготовка за школата. В.К.: Как са записвали първоначално и къде? Е.А.: Той е говорил на ул. „Опълченска" 66, но може да е било и в салона на радикалите, нали известно време са били в някакъв друг салон на някоя сестра-учителка, не знам как се казваше и там са записвали, но не е казано къде са записвани, обикновено впоследствие пишехме кое къде е говорено, но за салони не сме казвали. Само за град сме писали. Тези беседи са издадени в София, в държавната печатница са печатани. За финансирането не мога да кажа нищо, но вероятно помежду си са събрали пари. Те са беседи от 1914, 1915 година. В 1915 год. Паша Теодорова се запознава с учението и когато Гълъбов е трябвало да отиде на някаква командировка в Италия поканва Паша и тя сяда на стенографската маса. Паша ми е разказвала, че се е запознала с Учителя много скоро. Ходила при Него, слушала беседи, а Гълъбов я познавал като ученичка негова по стенография. Тя при него е завършила стенография и е държала изпит за учителка по стенография също при него и той я познавал като стенографка и че може да стенографира. Казва на Учителя, че като заминава няма да има стенограф. Пък Учителят казал: „Той ще дойде стенографа". И тогава Паша идва и поема работата и работи близо до 1920 год. почти сама. Тя е писала винаги и дешифрирала. Брат Боев и той е бил в

братството, но не е бил стенограф, понеже е бил учител и е учителствувал на разни места, не е бил в София. По съборите е бивал брат Боев. Мисля че е участвувал в събора през 1915 год. доколкото си спомням. А пък в съборите, тези които ги имаме, ние от 1909,1910,1911,1912,1914 и 1915 год., Протоколи, както ги наричат, ги е писал чичо Петко Гумнеров, хазяинът на Учителя. Тези протоколи той ги е писал и от него са запазени, така както са могли да ги схванат. Даже на едно място е много симпатично: „Тука казва, не можах много добре да разбера, но това можах да запиша". Така искреничко си го казва, както е могъл да запише. Той е бил протоколист в съда и той е писал така на обикновено писмо. Интересно, аз не съм запитала Савка, кога е седнала на стенографската маса. Как е станало затова никак не си спомням, даже не знам и кога е учила стенография. Може да са ми казали, ама съм забравила. Но аз в 1920 год. когато отидох, Паша и Савка бяха на стенографската маса двете. Пък аз Савка Керемидчиева познавах от университета, беше ми колежка. Паша познавах, че ми беше учителка. В гимназията ми е била по химия учителка. Тя е десетина години по-голяма от мене. Така че като отидох, като седнах после в 1921 год. на масата и двете ми бяха вече така близки, не ми бяха чужди, щото от по-рано ги знаех. Аз седнах, когато Паша изпратиха учителка в Русе и понеже Савка остана сама стенографка, намериха че тя е още много млада и е хубаво да има и друг да й помага. Брат Радославов ме предложил на Учителя и Учителя казал: „Кажете й да седне на масата". Паша беше в София учителка и я изпратиха в Русе, един вид за наказание. Там беше само една година. На следващата година не й дадоха работа и тя си остана вече на Изгрева стенографка. В.К.: А Вие кога останахте на Изгрева? Е.А.: Към 1928 год. защото аз живях при семействата си, после имах друга квартира, щото баща ми като се прежени, а ние имахме само една стая и аз бях студентка, и исках да си имам своя стая, а втората ми майка имаше наследствена къща, и в нея се освободи стаята, тогава пак имаше жилищна криза след войната, и ни разрешиха нали като собственици, и взехме една стая. Та там живях до 1928 год.

39. ПАША ТЕОДОРОВА

А Паша живееше при семейството си. Нейните родители, баща й се е поминал още когато била бебенце на шест месеца, а пък майка й се е поминала по-късно, към 1916 год. и остават три сестри: Надя, Аня и Паша. Паша беше най-малката. Те двете бяха учителки, а пък другата сестра Надя им гледаше домакинството. Така си живееха трите много хармонично, с много обич и привързаност. И трите не бяха женени. Паша като се запознала с ученето и разбрала, че всички там са вегетарианци, връща се вкъщи и казва, а било есенен ден, Петковден ли е било: „Аз от днес няма да ям месо!" Аня казва: „И аз!" Ама не я пита защо и за какво. Понеже Паша щом казала и тя след нея изведнъж „И аз". Другата сестра, по-голямата ги гледала, тя още си хапвала месо до един месец, но после като видяла че не е лошо човек да е вегетарианец и дето ще се дели от сестрите си, и тя станала такава. И трите си заживяват в единство по отношение на идеите, по отношение на всички разбирания и не са се омъжили. Паша е имала една връзка, даже аз когато отидох в братството познавах този човек. Той беше Юрист, за който даже до годеж е била дошла работата. Но той се оказал много нечестен по отношение на пари, някак използвал ли ги е, какво е било... Тя ми разказа такова нещо. Много тежко го

преживяла това, защото Паша беше почтен човек и честен и тя не е могла такова нещо лесно да преживее и се разделиха. Дори му знаех името, но не го помня вече. Даже имам образ и до сега съзнателен така, знам че беше Юрист. И Аня е имала хора които много са я ухажвали и обичали, но не е направила връзка. Майка й на Паша е българка от Бесарабия и идва в България с мъжът си след освобождението. Майка й е била много строга. Особено като останала с три момичета вдовица след като се поминал мъжът й. Така ги е държала в по-строг морал и винаги когато излизат, все им давала някои наставления. Когато са отишли в Сърбия във връзка с конфликта на студентите в София с цар Фердинад, тогава нали затварят университети, и за да не губят времето си те отишли в Белград двете. Тя ми е разказвала, че по-разпуснат живот сърбите са водили, не така строг. Та това възпитание ги е насочило да се запазят от пороци. Даже аз казвах на Паша, че има нещо монашеско по отношение на възпитанието си. Тя беше по моралните въпроси по–строга от мене. Аз някак по-широко съм разбирала тези неща, не че вкъщи майка ми ме е възпитавала не така строго. Тя например много често ми казваше: „Една си, хич да не си, ако не си човек". Така ми е казвала много пъти. И така, и за да ме свикне за работа не ме е оставяла никога да спя след 7 часа и във ваканциите. В туй отношение Паша имаше малко и монашески дух. Така намирам, защото имаше много така, като отшелничество. Савка например също беше като монахиня. В.К.: Все пак бащата е българин на Савка. Е.А.: Бащата е българин, македонец от Велес, а майката германка от Берлин. В.К.: Къде се запознават? Е.А.: Той е работил при цар Фердинад баща й във влаковете с които пътувал. Той нали е пътувал със специални влакове, когато отивал в чужбина, може би там някаква връзка е станала, защото той до Германия е пътувал по-често и официално и неофициално. В.К.: Къде живеят майката на Савка? Е.А.: Когато се връщат и се запознали и видяли Учителя са били в Цариброд. Той е бил там сигурно на служба тогава. Савка, когато била на две или три годинки Учителят й мерил черепа. Правил измерванията тогова още и на нея измервал, и на майката. Казал, това съм чула, на майката е казал: „Да я пазите от пиянство". Интересно, защо и в какъв смисъл Учителят го е казал, не знам, нали. Тя след това не прояви такива никакви склонности, но нали може да е било и в друг смисъл по-преносен някакъв, не го знам, но това съм го чула. Савка ми е разказвала за баща си. Бащата на Савка много я обичал, „Той никога не ми казваше на име, все ми казваше „блага душо" и към нея имал така особено отношение, може би защото имат едно момиче и син. Тя имаше брат по-голям от нея една година или две години ли, такова нещо. А пък сестра Тереза като се оженила, тя се оженила за да има две деца. Затова се оженила само, за да има две деца. И наистина в последствие, тя когато влезе в братството така не е желаела да живее с мъжът си и те имаха спорове на тая тема и спорове за идеите, които имаха, щото първо Тереза, майката на Савка влиза в братството и следва Учителя, и Савка когато израства и тя също. В.К.: А, така ли? Е.А.: Да, първо майката. Даже първият път, когато тя поканила Учителя, нали гощавала Го с една печена гъска, без да знае че Учителят не яде месо, щото Той хапнал само от ориза, никак не хапнал от месото и тя като запитала защо, казали й „Той е вегатрианец". „Ами защо не ми казахте, аз сготвих гъска". Впоследствие Савка така беше привързана, а Савка желаеше да бъде ученик. За нея идеята, ученичество беше основен принцип в живота й. Тя много желаеше това и затова тя постоянно ходеше при Учителя интересуваше се, това беше нещо което биеше на очи. Много ревностна е била в това отношение. Много така преданна и в целия си живот не е правила уклони насам и натам. Верно, че Учителят

много е бдял над нея. Например, ако има нещо, тя ми разказваше всичко в живота си, и като направи нещо, което да речем не е правилно, Учителят ще й каже и ще я сгълчи. В това отношение Учителят беше, Той беше с всички така. Не мога да не кажа че, нали, ако всеки който Му каже за постъпката си и за туй се казваше нали, за да Му се каже права ли е постъпката, или не е права. Правилно ли е постъпил човек или трябва нещо да корегира, но Савка беше много ревностна. Но и Учителя имаше специална грижа над нея. И за Паша се е грижил така. От нас стенографките Паша пък недовиждаше. Тя Паша, още на 20 годишна възраст, късогледа от дете е била, но на 20 годишна възраст не знам какво нещо е имала на очите, отишли при д-р Гергинов в София, имаше двама лекари, д-р Пашев, който после стана професор след като се отвори факултета и Гергинов. Двамата бяха очни лекари в София най-известни. Отишли при Пашев и Пашев й казал, че тя ще ослепее. Представете си на едно 20 годишно, младо момиче, да му кажат че ще ослепее, може да си представите каква трагедия е преживяла тя. Брат й по-големият „Федя", както го наричаха те, за да я облекчи от това състояние отива при д-р Гергинов, разказва случая как е и казва: „Моля Ви се, ще я доведа, но кажете й, и така да е, кажете й, че това не е верно, да не живее така с отчаяние". „Аз казва Ви съветвам идете да станете селянка в полето да работите, иначе казва ще ослепеете". И това е било преди да срещне Учителя, преди да стане стенографка. И много тежко го преживяла, но когато отишли при другия лекар Гергинов, а той вече е подготвен от брат й, я успокоил. Но когато се запознава с Учителя, вероятно тя е споделила тези неща с Него, Той й е помагал и тя много пъти Го е питала за очите си. Сега имаше едно нещо, което тя го разказа след заминаването на Учителя. Бяхме се събрали у нас, в моята стая и Паша беше дошла на гости, но тя вече почти не виждаше тогава. Паша разказа, че Учителят й е дал един метод за лечение на очите, но тя вътре в себе си срещнала някакво голямо съпротивление и не е могла да го приложи. Не го каза какво е, но каза, че имало такъв. Сега дали тя не е трябвало да преодолее това съпротивление вътрешно за да си помогне, щото като го дал Учителя, не го е дал за да предизвика това съпротивление, а го дал за да й помогне. Даже тогава аз за пръв път чух това нещо и си казах, може би Паша е сбъркала, че не се е насилила, да. И след туй казваше: „Колкото пъти заговоря на Учителя за очите си, Той или ще млъкне и ще си отиде, или ще започне за друго да говори". И тя не можеше да разбере защо е. Възможно е и това, което тя казва да е право, ако й е кармично, нали. Ако тя трябва да го изживее. Учителят може да облекчи, нали така? А ние бяхме свидетели и този случай за Паша ще разкажа: Ние бяхме на Рила една година, на Мусала и така се виждахме нали и ми казва: „Еленке, аз ще сляза долу". „Защо бе Паша?" „Аз съм тука в затвор, нищо не виждам". Тогава ли си загуби едното око, да тя дясното око го загуби. Щото си спомням както пишеше. Лявото го загуби, щото така пишеше, с едното както виждаше наведена. Сега, аз каквото можах да й кажа, казах й че трябва да остане, щом Учителя е тука и че няма защо да слиза, тя по този начин ще създаде и неприятности на Учителя, а тя никога не желаеше да прави неприятности брат, и понеже сега имам възможност да говоря за Паша, ще Ви кажа, че преди да си замине Учителя й е казал нещо много хубаво: „Ти казва, си ми създала най-малко тревоги". Аз не съм чула друг човек на когото Учителя това да е казал. Но на Паша й е казал това и то е било заслужено, защото тя много съзнателна беше по отношение така задълженията си към хората, а към Учителя още по-будна беше. Тя не искаше никаква сянка да се хвърли върху Учителя, не искаше пропуски в поведението си, във всичко, стараеше се да

постъпва правилно. Аз като казвам това трябва да кажа, че и Савка също се е стараела, но Савка друг темперамент беше, другояче беше нейното. В.К.: А очила носеше ли? Е.А.: Да носеше Паша, но после ги остави. Щото Учителя нещо беше казал за очилата и тя ги остави. И до края на живота си не тури очила и с това око, което малко виждаше, цял живот работи Словото на Учителя, да. В.К.: Това не го знаех. Коя година тя си загубва едното око? Е.А.: Ами то беше в тоя период когато бяхме на Мусала, на Рила. Значи до 1928 год. От 1928 год. тя не виждаше с едното око и то другото беше много късогледо, много късогледо. В.К.: И кога остана тя сляпа напълно? Е.А.: След Учителя, вече към 1948 год. Когато беше ревизията тя не виждаше вече, аз това си спомням. Паша имаше така много морални качества като човек.

40. САВКА КЕРЕМИДЧИЕВА

Вижте и Савка имаше много бурни преживявания, много бурни. Тя беше такъв темперамент Савка, имаше някаква психика по-чувствителна, сензитивна, аз даже някои неща не разбирах, право да Ви кажа тогава, щото нямах никакви опитности и аз не ми беше ясно така, както тя постъпваше. Тя например и тя като мене плачеше много при страданията си, и така някак по-бурно го преживяваше това. Ще Ви разкажа за нея един случай, който е свързан с Учителя. Ние живеехме в парахода и трите, и аз не съм ли Ви разказвала това? Когато Той я излекува? В.К.: Не. Е.А.: Савка беше получила нещо като удар. Дясната й страна беше свита, нали. Знаете как при удара се получава, да лявата, като се парализира и така нали вече се виждаше. Аз го видях и Паша го видя, пък ние вече заедно живеехме и дойде Учителят сутринта и казва: „Савка къде е?" Савка беше при нас, излезе и Учителя така тръгна и тя тръгна с Него, щото Той я придружи, още пред нас почна да я гълчи, след като беше получила това нещо. И да й се кара, но тежки думи й казваше брат. Много строги думи, аз не мога нищо да повторя от това което казваше, щото не помня конкретно нищо. Но това което каза беше за мене много тежко. Ако Учителя ми беше казал това на мене, да Ви кажа, аз много тежко бих го преживяла. И така близо един час й говори и след това Савка се завря някъде в гората, тогава гората на Изгрева беше гъста, до долу клонете бяха, не беше още изсечена. Завря се някъде и просто не я виждаме къде е. След няколко часа идва Учителя и казва: „Къде е Савка?" „Учителю, тука беше, някъде в гората е". Питаме: „Да я потърсим ли? Нали, ако иска нещо?" „Да, казва, потърсете я". Отидох така и викам: „Савка, Савка?" И тя се обади, и казвам: „Учителят те търси", и тя дойде. И пак й се кара. Пак така около един час й се кара. В.К.: Вие слушате? Е.А.: В началото слушахме и веднага се отделяме, за да не се смущава тя, че може да слушаме. Но все пак слушаме, ако е наблизо, някога е наблизо, но те се отдалечаваха, не слушахме повече. Но слушаш една, две думи и ние виждаме че й се кара, това за да го кажа, значи съм го чула. В.К.: Ясно, да. Е.А.: И след това, трети път й се кара брат. На три пъти през деня й се кара строго. Но на другия ден Савка беше с нормално лице. Сега както искате си го обяснявайте, нали? Същества ли са го причинили, изгонил ли нещо? Всеки случай Савка беше с нормално лице. В.К.: Забелязахте ли че е няма парезата на лицето? Е.А.: Да, това никога не сме питали, аз никога не съм й казала че лицето й е изкривено. В.К.: Тя знаеше ли че е изкривено? Е.А.: Предполагам, предполагам. Но аз никога не й казах, как ще й кажа това, нали. Никога не съм помислила.

Ще Ви кажа и друго едно преживяване пак със Савка. Но още преди

това беше то. В града още живеехме. На Изгрева ходехме само за изгрев и сега да Ви кажа, дали на Изгрева бяхме, така някак се губи в неяснота, но Савка беше почти загубила зрението си пак така от някакво преживяване. И на мене тя ми каза, седим на масата, Учителя е както оттука до тази маса, не е далече: „Еленке казва, аз не виждам Учителя!" Аз останах изненадана, щото знам я до вчера ходеше, а както казваме е оката, а пък сега да не вижда Учителя. „Не виждам Учителя казва". И това със скръб ми го каза. А тя към мене не беше много отворена. Не знам защо, може би това се дължеше на връзката ми с Лулчев, да така мисля аз. И нали, те смятаха, че това не е позволено и т.н. Нали Ви казвам, в по-строг дух бяха те, затуй. Може да са били прави, аз това не коментирам, тук има думата Учителят. Даже и аз съм я водила, за да отиде до Учителя няколко пъти. И Василка я е водила, защото сама не можеше даже да се движи. Но това трая кратко време и ще кажа тогава нещо, което Паша ми го е казала. Савка не си спомням да ми го е казала, може и тя да ми го е казала, но знам че коментирахме с Паша този въпрос. Тогава Учителят й е казал: „Да се моли всеки час, всеки час да се изправи на молитва и да каже „Добрата молитва". Следващият час пак „Добрата молитва". Непрекъснато. Да навива през нощта часовника и да стане, да речем във всеки час да става и да казва тази молитва и по този начин се е излекувала. Ослепяването искам да кажа. Значи то е било по психически причини. Тя не е имала органически повреди, нали нещо функционално е станало, да. Аз така си го обяснявам, но тя доста така бурни неща преживяваше в тези периоди на първото й ученичество при Учителя. Даже Василка ми е разправяла, тя много често е ходела при Учителя, всеки ден, че Учителя много я гълчал, много й се карал. Даже, сега вярно ли е не знам, че даже й плесвал и шамар. Така съм чувала - плескал я. Да, това никога не съм питала и не съм намирала че това трябва да го знам. Даже когато следваше тя като студентка и аз бях студентка. А тя учеше в стаята на Учителя. Сега, вижте това правеше впечатление на всички които бяхме. И на мене ми правеше впечатление, щото всички знаехме че е при Учителя. Студентки сме, пък само тя влиза в стаята на Учителя. Мен на ум не ми беше дошло да уча при Учителя, нали. Защо ще уча, да Му взимам времето, когато аз си имам стая и си имам къде да уча. И тя имаше стая, но сега мислех си, щом Учителят го прави, Той знае защо. В стаята на Учителя като учи тя знае какво прави, но ми правеше и друго впечатление. Яви се на изпит, скъсат я. Аз не уча при Учителя, явя се на изпит, взема си го. И така това лично мене ме много окуражи. Да Ви кажа, така казвах си, не е само да си при Учителя достатъчно, трябва и друго нещо да има. И някак не ми се видя, че е редно за това може би не се породи у мене нито завист, ни пожелание да бъда в това положение. Даже когато си държах държавния изпит ли беше, какво беше, Савка по немски език я скъсаха, когато тя говореше немски от дете, да. Сега каквото да е, немски език е и не зная, може би граматика нещо не е знаела, не знам какво е било. Представете си дете на германка от Берлин, да го скъсат по немски език в университета и то в София от български професор. Направо да пощуреш. Сега, казвам Ви. Защо е станало това не го знам, но тези неща ставаха, така беше. Така в нашите отношения помежду. Тя специално всичко каквото правеше все ще пита Учителя, всичко ще Му разкаже, може би това беше един правилен метод за нея или за друг може би, но аз не намирах че пък за всичко трябва да питаме Учителя. Затуй аз не съм питала така, пък като желая нещо да направя, щом преценя че трябва да го направя и го правя. Пак така имахме един случай от тоя род. Един брат - Галилей поканил Савка да отидат на Мусала. То беше към 1936 год. или по-късно. И тя

пита Учителя, а Учителя й казва: „Че какво ще правиш на Мусала?" А Учителят като й казва така, тя се отказва. Този брат покани друга една сестра Веса Несторова. И тя отива, тропа на Учителя да пита и Той не й отваря и тя казала: „Е, Той като не ми отвори, значи не трябва". И отказала и тя. Галилей кани мене. „О-о казвам на Мусала ли, веднага ще дойда". И аз се обличам, и отивам при Учителя и казвам: „Учителю, аз отивам на Мусала!" Да Ви кажа, като мозайка от характери. „Отивам на Мусала". „Добре" каза. И тръгвам. И Савка като научила че аз отивам, разбрала с кого отивам, ама аз това не знам предварително, че те са Го питали. Галилей не ми каза тези неща и като ме покани, рекох с удоволствие. И тръгнахме. И като се върнах, тогава научих всичко. Тя отишла при Учителя, „Учителю, ама Еленка отива на Мусала". Той казал: „Нека отива Еленка". Това беше индивидуалното у нас и на Учителя отношението беше индивидуално към нас. Към трите стенографки, при еднакви условия живеехме, но индивидуален подход имаше Учителя към всяка една от нас. Фактически майка й Тереза, тя се запознава с учението, но по какъв начин не съм питала, не зная. В.К.: Казваха ми че е била медиумична. Е.А.: Да, медиумична. В.К.: Вие виждали ли сте я като медиум. Е.А.: Не, не съм, не. Тя си замина след Савка. Савка си замина 1945 год., а тя след няколко години след нея си отиде.

41. СТЕНОГРАФСКИТЕ СТАИ И БАРАКИ

В.К.: Къде живеехте по това време на Изгрева? Е.А.: Знаете ли, когато аз влязох да живея в стаята на Савка, тя макар че имаше прозорци и на изток, и на Юг беше много тъмна защото беше между боровете и те хвърляха сянка на прозорците и не беше светла. И когато на мен ми предложиха да живея в нея стая, аз само помолих Братския съвет, след Учителя беше, на Паша казах това, тя да каже, защото тя беше в Братския съвет, да каже един прозорец да ми направят отгоре, повече светлина да има. И наистина стаята ми стана прекрасна. Едно че и слънце имах повечко, но светлина имах. И когато Паша дойде в стаята ми след това, разплака се и каза: „Савка в тъмница живя". В сравнение със стаята която на Савка беше. Аз да Ви кажа, това нещо аз даже на Учителя предложих. Веднъж, понеже не беше за мене, аз казвам: „ Учителю, „Параходът" на Паша е тъмен, защото само на север гледа прозореца. На Савка, макар че има много прозорци, пак й е тъмно. Направете им по един прозорец отгоре да им свети, за да им станат светли стаите". Сега Учителят не го направи, Той знае защо не го е направил, но аз същото нещо го предложих. И за тях, преди да го предложа за себе си. Но когато го предложих за мене, го направих. И даже аз като живеех, когато отидох да живея до брат Боев там в пловдивските бараки, вътрешната стая в която живеех имаше такова едно прозорче само и беше много тъмна стая. И аз отидох при Учителя и казвам: „Учителю, много е тъмна вътрешната стая, тя беше братска стая, съгласни ли сте да ми направят един прозорец тавански, за да стане светла стаята?" Той каза: „Проучи въпроса". Пък какво ще го проучвам. Аз бях накарала баща ми, той умееше от тези работи, разбираше. Викам: „Татко, качи се да видиш дали може да се направи такъв и такъв прозорец!" Той се качи и каза: „Може Ленче". И Учителят като каза така, той дойде един ден и за един ден го направи, предварително беше взел рамката, прозореца, стъклата и до вечерта аз имах светла стая. И помня есенно време беше и Учителя беше излязъл някъде за картофи да купува за стола и аз казвам: „Учителю, направиха ми прозореца,

много ми е светла стаята". И толкоз. Тъй че, това е като темперамент, аз съм така. Така си постъпвах защото така съм устроена. В.К.: Вие на Изгрева живеехте в „Парахода", в кои години? Е.А.: Трите от 1928 год. Аз живях до 1931 год. След това отидох учителка до 1935 год., а в 1935 год. ме уволниха, след това живях още две години до 1937 год. с Паша само. А в моето отсъствие, още първата година, те живяха заедно Паша и Савка. Но после не знам защо се разделиха и аз бях направила преди да тръгна една кухничка. Разказвала ли съм това? То пак моят характер ще се прояви и тук. Ние бяхме трите в една стая, три легла, три маси, дрехи, нали, а „Парахода" беше пет метра на четири метра напреко и като имате предвид тука заъглен, така още по-малък беше. Савка беше взела тази страна с главата на север, Паша беше на тази страна, правата стена, северната, аз бях облата стена взела, щото за мене винаги си беше което остава. Първо те имаха право да избират. Ама аз си го бях направила много практично, накарах баща ми да ми направи две големи чекмеджета, в едното долните ми дрехи, в другото горните ми дрехи и ми беше всичко в ред и ми беше удобно. Аз никога не търсех нещо сутрин, да си търся, знаех кое къде ми е. Когато и Паша не виждаше, и тя търсеше. В невиждането аз винаги съм се притичвала на помощ, щото й съчувствах нали. Тя не може да го види. Не може да помни всеки път кое къде какво е оставила, нали така. Пък интересно, че и Савка някак не намираше нещо. Та и от едната, и от другата, като ми рекат: „Еленке, я погледни". Виж аз по се оправях и им услужвах. И едно лято си казвам, сега поне за лятото може да направя сега една палатка, неподвижна така със скеля и отгоре ще направя платно, ще импрегнирам и да си имаме къде да готвим. Поне лятото да не готвим в „Парахода". Едно че ще мирише, друго че така е по-удобно. И не питам Учителя, не казвам нищо. Давам пари да купят бичмета. И като донесли бичметата, този на когото съм поръчала, хвърля ги така и Учителят ги видял бичметата и пита: „Какви са тия бичмета?" И казват: „Еленка ще строи нещо". И Той казва: „Еленке, какво ще правиш? И аз Му казвам: „Учителю, за да бъде малко по-широко, за да ни бъде по-чистичко, за да има къде, на примус готвехме и без това, тука ще направя една такава палатка", и Му казвам всичкото. И Той вика: „Е добре казва, хайде от нас ще бъдат дъските. Няма да е с платно, с дъски ще бъде". И добре, така стана още по-хубаво, нали. Той някак разбра, че не го правя от каприз, нали. Не правя кой знае какво нещо, малко така за по-удобно да ни бъде. И направихме кухничката, там си се хранехме. Зиме не може защото е много студено, на две места печка не може да поддържаме. Както да е направих го. И то беше може би скоро, след това аз отидох учителка и тогава те двете живяха една година заедно и на втората година тази кухничка я разширяват и правят на Савка стая. Не беше голяма. Хубава стая беше, но на това място. А после в 1940 год. нея стая я разрушиха. Учителят направи стаята, в която и аз впоследствие живях, след като Савка си замина. Тя беше голяма стая с антренце и така някак по-хубаво беше построена. Дигната малко на половин метър повече не беше дигната от земята. С едно стъпало беше даже вътре. И това беше. Та те двете не можаха да живеят заедно, защото изглежда, че аз бях среда между тях. Иначе не живяхме повече години заедно. И понеже Учителят беше казал че Савка е въздух, Паша е земя, а аз съм вода. Значи като елемент аз съм била среда между тях. Иначе Савка имаше по-голямо доверие у Паша. Много по-повече се доверяваше на Паша, много по-повече споделяше с Паша. Сега аз това си го обяснявах, понеже аз имах една сърдечна връзка с Лулчев, тя на тези неща гледаше малко може би по-отрицателно, че това не е духовно и т.н. Аз поне така съм си обяснявала и към мене така малко по-критично гледаше,

но аз понеже тогава никому, не се сърдех, защото казвам, аз съм дала повод, имат право. Направила съм неща които не са били редни, нали така, защото не съм могла да постъпя другояче, но аз за това не се извинявам, но казвам си, не съм постъпила както би трябвало да бъде нали. Та между тях така в тези отношения така сме били, но иначе, ние сме живяли много хубаво помежду си. Никога не сме имали разпра. Никога не е ставало скарване. Никога така не сме дошли до спорове. И когато ще стане такова нещо, веднага някоя ще отстъпи. Не сме имали караници.

42. ЖИВОТЪТ НИ В „ПАРАХОДА"

Само един единствен път стана една история за която, много е дребно нещо, но ще го разкажа защото е характерно и характеризира нас. И после аз много късно си видях къде ми е грешката. Имахме една врата, на вратата имаше едно прозорче. На него имахме едно перденце, което се скъса и Савка казва, сега ще си го туриме на телче, перденцето. Аз казвам: „Савке, абе много е по-хубаво да купиме една месингова пръчка и да я закачиме, много по-хубаво. Колкото да опъваме тела, няма да може да се опъне, както е на месинговата пръчка". Сега как съм го казала, вижте, защото едно казване и едно нещо е начинът по който се казва, много значи. Може би съм го казала по лош начин. Изглежда, че Савка е почуствала моето изказване като някакво насилие, че се налагам. Защото Учителят след известно време дойде и ми се кара на мене, че аз съм се налагала между тях. Може би, аз съм казала и на други това, понеже почистването на „Парахода", шетането, готвенето беше най-често моя работа, а то бе затуй, защото аз бях най-сръчна от тях. Те по-мудни бяха. Може би аз, защото от 12 годишна възраст вече всичко работех сама при заболяването на мама и естествено, че съм добила една техника, пък и човек си се ражда с известни способности към едно или друго и аз самата тогава не знаех, че толкова обичам реда. Аз впоследствие го разбрах. Ние имахме само една етажерка, ние бяхме много на тясно в „Парахода". На едната поличка редехме съдовете за закуска, другата чиниите за обяд, а най-отдолу слагахме кесийките, продуктите, които държахме. Затуй нямаше място къде да слагаме. Имайте предвид три легла, три маси, нали в едно такова помещение, едвам имаше място да се разминем, дето се казва. Имала съм случай когато изчистя така и измия „Парахода", всяка седмица, пък беше бял, с бели дъски. Учителят не даваше да ги боядисаме. Тъй беше, за това, за да се поддържат бели дъски. Тогава нямаше балатум, нямаше с какво да го покрием и черги не сме имали. Могли сме поне черги да туриме, тях ще ги опереше, но защо не сме имали черги, не си спомням сега. И така се цапаше. А тогава беше кално на Изгрева. Шосето не беше направено. Ние сме газили такива калища докато стане годно за живот, и из Изгрева много кал имаше. И естествено, че се каляше и това трябваше да се мие. А пък Учителят идваше много често и не можех да държа мръсна стая, нали така, като дойде, защото някога така много тънки забележки ни е правил. Един път дошъл, нападали иглите от боровете около нас и идва и казва: „Тука три моми, пък не е пометено!" И естествено като ни каже така, нали, ще гледаш друг път да е пометено, ще гледаш да е чисто, нали така. Пък Учителят много е говорил за чистотата. Пък аз съм разбирала, че чистотата и физическа трябва да бъде, не само духовна чистота и затова съм им правила забележки. Признавам това. За реда съм им правила забележки и така, ако могат да не цапат, нали, да се събуят, поне докато е много кално. Но Савка не спазваше

много тия правила. Тя даже не го правеше от зла воля, ами защото тя така си е погълната с това което мисли и не се сеща че трябва да се събуе. Вижте, искам да бъда искрена, никога не съм я съдила за това, но такъв беше темперамент тя. Тя беше много заета с това което си мисли вътре и не го прави нарочно. А пък за нея беше мъчно да върши това. Например да пере, да мие дъски, тя беше мъчна работа за нея. Паша се впущаше. И Паша някога ще вземе и тя ще умие, пък тогава ги миехме с четка, със сапун, да бъде чисто. Та съм им правила такива забележки, може би това се е натрупало и с други неща. Затова Той дойде и направи забележка, а пък ние тъкмо за това бяхме казали, бях аз настоявала, да купиме месингова пръчка. И Учителят като дойде сгълча ме мене, че не давам свобода. Това помня, че за това беше забележката, която ми направи и така ми се поскара.Ние трите сме отпреде така вънка пред вратата на „Парахода" ни, другите слушат, но това не ме смущава. Ние вече не се смущаваме. Паша се опита да ме защити. Той и нея смъмра. Сега аз разбрах, че тука е нещо по-дълбоко. Защо Учителя ми се кара? Така, значи разбрах, че някой се е оплакал, щото Паша ме защити, вече оставаше само Савка да е казала. Никога не я попитах, какво е казала след това. Никога нищо не й казах, но аз повече не се занимавах с пердето, оставих я тя да реши въпроса както иска. Но много после се зарадвах когато й направиха стаята отделно тя си купи месингови пръчки. Щото видя че е по-хубаво така. В.К.: А какви пердета сложи? Е.А.: Нещо тънко. По-късно, много пъти когато съм била при Учителя исках да Му кажа: „Учителю, тогава ми се скарахте, защо ми се скарахте, аз не мога да разбера защо ми се скарахте, затуй че, аз искам да бъде с месинг, е добре, аз така го харесвам, пък Савка го харесва другояче. Защо пък аз да съм виновна, пък тя да не е?" Вижте, аз от гледище на справедливост исках да питам. Добре, ама нещо ми рече вътре, ти ще го разбереш. И чак след като си отиде Учителя го разбрах, какво е трябвало да направя. Трябваше да отида на пазара, да купя една месингова пръчка, да го направя и да го туря, а не да споря със Савка. И не да казвам, да съберем пари помежду си, щото дребна работа беше. Аз там съм се показала дребнава, разбирате ли? Там ми беше грешката. Сега вече си съзнавам и казвам си, грешката ми е там. Учителят даже да се скара за едно нещо, но да събуди у тебе друго, за друго да бъде кавгата. Поводът може да е един, но той е за една крива мисъл която имаш в главата си. Но много късно го видях това, много късно, след Учителя. В.К.: Това е много трудно. Е.А.: Не, много исках да го видя. Исках да зная, за да си видя грешката. Щото когато ми се е карал при други случаи, зная, разбирам защо ми се кара, но тука после. Знаете ли колко беше хубаво да ти се скара Учителя, защото Той тогава говореше направо, нямаше символи. Той казваше грешката ти, и ти казва: „Значи, не даваш свобода на другите". Аз не трябва това да правя, това между учениците не е правилно. Ние трябва да оставим всеки един свободен. Това не е било спор. Както виждате всеки един от нас се е старал да даде свобода, и ако някъде е направил нещо пък да се корегира. С Паша имах пак една такава история и нея ли да я разкажа? В.К.: Да. Е.А.: За отношенията ни. Паша и Савка винаги благодаряха за всичко и винаги казваха: „Моля". Те тъй са възпитани в град, аз съм родена в село. В село няма „моля", в село няма „благодаря", нямаше такова нещо. Аз тука го чух като дойдох. Аз, разбирате ли, не бях възпитана така. И това нещо ми беше по-чуждичко. Естествено, аз виждах че те много благодарят и си казвах, пък толкова често ли трябва човек да благодари? Защото, казвам ви причината откъде е . И вкъщи аз не съм благодарила на мама, не съм благодарила на тати за нещо, така сме живяли. Даже когато един път ходих на гости у Савкини, беше баща й. Те ме

задържаха на един обед и когато свършихме обяда, мъжът й благодари за обяда и целуна ръка на жена си. Ами аз такова нещо не бях виждала? Такива отношения не бях виждала. Това беше за мене много чудно, че мъжът ще благодари за яденето, като тя е съпруга, готвила, тя е длъжна, разбирате, нали. В.К.: И на мен ми е чуждо, да. Е.А.: Какво нещо е другото възпитание. И сега тука се сблъскаха имайте предвид руско влияние - Паша, Савка - немско влияние носи и аз идвам едно селянче, което е расло все пак на село. Аз не съм видяла, при семейството си бях, ние като дойдохме от село, пак си живеехме в тия отношения. Много сърдечни отношения, много топли отношения между мама, тате, това, родителите ми се уважаваха един друг и макар че бяха така втори брак, бяха, една обич се беше създала помежду им. Хубаво си живееха. Те никога не са се скарали. Аз не съм чула мама и тате да се скарат. Едничкото беше за мене, мама все се сърдеше, че татко не ме е държал строго, да не би нещо да направя, което не е прилично. Тя много държеше за това мама. Сега малко се отклоних да говоря за себе си. Някога, аз направя нещо например, което не е хубаво. Сбъркам нещо. Аз не се извинявам. Аз го знам, виждам че съм направила нещо което не трябва, но не се извинявам. И Паша много по-късно ми каза: „Ти Еленке, никога не се извиняваш". Рекох: „Паша, вярно е. Аз не се извинявам". Но аз не се извинявах не защото ме беше срам да се извиня, а защото ми се виждаше много малко. Да кажеш извинявай, когато си направил една магария, когато си направил нещо, което не трябва да се прави, ти трябва да се коригираш смятах, да не го правиш или да направиш нещо, с което да покажеш, че ти не поддържаш това, нали? Да направиш нещо повече, за да задоволиш другия човек, за да корегираш лошата си постъпка. Така го разбирах. И когато Паша ми каза така аз казах: „Е добре Паша, когато съм правила такива неща, не си ли забелязала, че аз правя опит да се коригирам?" „Да, каза, забелязала съм". Аз бях удовлетворена вече, макар че, но сега, а то произлизаше от туй, че тя е възпитана така. Пък аз имам по-друго възпитание. Сега аз вече повече благодаря в сравнение от друг път, но защото сега приятелите на мене ми услужват, сега ми правят неща, които аз не мога - възрастна съм вече. Пък тогава аз бях здрава, силна, работех за двама, можех да работя. И така много неща даже не разбирах. Аз така от неразбиране съм ги правила, от недоглеждане. От недоглеждане. Щото ний когато живеехме заедно трите, всяка една от нас не искаше никого да оскърби, не искаше на никого да пречи и всяка се стараеше в отношенията си да бъдем издържани една към друга, внимателни. И ние не сме си любопитствали една към друга. Всяка една е пазила да не навлиза в живота на другите. Никога. Нито Савка ме е питала, нито аз съм я питала. Тя когато излизаше да питам: „Къде отиваш" - никога. Но виж, аз съм правила това. Те тръгват за града двете, ама аз погледна, обущата им не са изчистени. Правила съм го: „Не ви ли е срам рекох, пак ще кажат, ето ги дъновистките, ходят с мръсни обуща, с дрехи неиздокарани". Щото някои от сестрите ни бяха небрежни и беше се създало едно убеждение в града, че така ходим разпасани. И в такива случаи, ако ги видят двете, че нещо не са в ред, правила съм им забележки, но те тогава не ми се сърдеха, щото забележките ми бяха с оглед да не се представи братството зле, и в такива случаи не ми се сърдеха никога, но съм правила такива забележки. Иначе в отношенията си много сме били така естествени, старали сме се да бъдеме внимателни, защото Учителят много често идваше при нас, ако между нас имаше някакъв спор, Той веднага ще го усети, веднага ще го види и без даже някой да Му каже. Пък Паша и Савка бяха по-отворени към Учителя. Те повече Му разказваха за най-обикновени неща. Аз бях по-другояче. Аз говорех за

нещо по-важно което смятам, а така за тези неща дреболии за мене, никога не съм Го безпокоила. Благодарна съм на Бога, че никога на Учителя не се оплаках от никого. С изключение моя случай, когато разрешавах връзката си с Лулчев, тогава съм имала случай да кажа някои неща на Учителя. Но иначе, и то защото Той ме попита. Ако не беше ме попитал, аз нямаше да говоря. Аз три години мълчах и носих кръста си, докато Той не ме попита. Да, нищо не казах, абсолютно, защото казвам си: „Хак ти е, сама си го направи". Но ние така помежду си сме се старали, даже много ми стана криво, когато чух да кажат, че не сме живяли хубаво в „Парахода". Криво ми стана. Защото не е вярно това. Ние сме живяли сестрински, не сме се делили. Например всяка каквото имаше е услужвала на другите. И после ний винаги общо сме се хранили. В.К.: Кой готвеше? Е.А.: Най-често аз. В.К.: Какво готвехте? Е.А.: Ами каквото има. А вижте, много естествено сутрин и вечер чай, щото Паше не вечеряше друго нещо. Само за обед готвехме нещо. А пък Савка обичаше чорба. Картофена супичка много обичаше тя. Аз харесвах едното и другото, като че ли чай предпочитах повече пред супата, да си кажа. В.К.: А кой финансираше? Кой даваше парите? Е.А.: Учителят ни даваше. В началото ни даваше продукти. Продукти ни даваше. После почна да ни дава пари. Даде в плик пари: „Хайде казва, да си купувате каквото ви е нужно". В.К.: И парите вие ги разпределяхте? Е.А.: Не, не сме ги разпределяли. Той ги даваше на мене и аз купувах продуктите и се грижех за всичко. В.К.: А за облекло, за рокли, за обувки? Е.А.: Ами пак ни даваше. Пак ни даваше пари. Помня 1931 год. беше, даде ни по 1000 лв. за пръв път на всяка една. И аз понеже като дойдох от къщи, бях си взела само дрехи които от мама бяха. Едно одеало, и то беше един козяк и едно дюшече такова и си купих с парите одеало. И Учителят попита всяка една, не, не, но тях ги попитал. Всяка една попита: „За какво употреби парите? За какво ги употреби?" И питал: „Еленка какво направи с парите?" „Е, Учителю, Еленка си купи одеало". И Той казал: „Защо казва си е купила одеало, ние можехме да й дадем". Той имаше одеала, но аз как ще поискам от Учителя одеало? Аз даже не казвах, че имам нужда от одеало. Едничкото нещо, за което съжалявам, че не съм казала на Учителя е това, че аз не Му казах, че искам да свиря на цигулка, Той щеше да ми даде цигулка. Аз не знаех, че имал толкова цигулки и че на много хора е раздавал. Аз почнах да свиря, взеха ми едната цигулка. После намерих друга и нея ми взеха. А може би, ако имах цигулка щях да се науча да свиря. Виж, за това съжалявам, че не съм казала. Защото, вижте, не казвах, щото сега като кажеш на такова същество все едно че искаш. Аз така чувствах, щото това е както да кажеш мъката на приятел. Приятелят нали се чувства задължен да ти помогне? Приятелското чувство го задължава. Аз така съм разбирала приятелството и с оглед на това никога не съм казвала нуждите си, мъчнотиите си, мъчнотии така от материален характер. Не съм казвала. В.К.: Сега понеже ставаше въпрос, че Вие се обличахте, кой шиеше роклите Ви? Е.А.: Ами един път в „Парахода" бяхме, Учителят казва: "Еленке, ще идеш да купиш по една рокля на трите ви!" Леле мале, аз рекох, как ще намеря, как ще бъде това, на жена да купиш рокля по мой вкус? Ами тя трябва да я хареса! Щото нали, сега знам ли, ще я одобрят ли или не?" Че отидох на един магазин, където имаха мостри, дадоха ми мострички, донесох ги и Учителят ни избра роклите, по мостричките. То бе един плат - каша. На Савка избра бежовото, на Паша сиво, сив цвят, а моето моето беше слабо виолетово. На мене този цвят избра. Много хубави роклички, аз ги уших и на трите ни. Щото като се ожени баща ми, вкъщи не достигаха парите за мене.

Аз съм била много честолюбива и даже докато беше жива мама, аз пари от татко не поисках. Само от мама. И после от татко си исках пари само за книги. Иначе не можех да искам пари. Да, в никой случай. Щото така някак не знам, стеснявах се да искам пари. Та, Той Учителят ми е давал вместо родителите ми. Например Аня купуваше на Паша дрехи. Савка, вижте когато бяхме заедно и когато Учителят почна да дава на всяка една от нас за всеки месец, аз лично си харчех парите за нуждите си. Ако имам нужда от дреха, ще си купя дреха, но и за храна винаги си отделях толкова, че да не бъда на сметка на някого друг. Савка пестеше парите си, аз не знаех това, но след няколко години брат й остана без работа и чух че тя му е дала 5000 лв. спестени пари на него, на родния си брат. Така че тя пестеше парите. Може би Учителят й е казал да ги пести. В.К.: Колко Ви даваше" Е.А.: О-о, не мога да Ви кажа колко, но даваше ни най-необходимото. Даваше най-малката сума на времето, това което даваше на нас, се равняваше на заплатата на разсилен. Да, толкоз. Само необходимото ни е давал. Само за преживяване. Много съм благодарна за това. Защото иначе човек разваля характера си, ако има повече. Много е хубаво това. Особено в младините си. Човек почва да се увлича и т.н. Това е много възпитателно. И вкъщи, понеже не ме искаха родителите, не ми даваха нали да уча и аз бях обещала че нищо няма да им искам, само пари за учебници и за тетрадки, и затуй, и като ученичка аз съм прекарвала през целия си живот като пепеляшка. Аз не съм имала ни една лятна рокличка, не съм имала нищо вън от престилката си. И хем до осми клас, в гимназията момиче на 18-19 години. Така съм била. Едни обуща цялата година нося. Не съм имала никакви така тоалети, когато моите съученички имаха летни рокли, имаха така повечко неща. В туй отношение съм живяла много просто, пък и.... и така съм построена, че аз даже казвах, ако някой ще ме хареса за дрехата, хич не ща да го видя. Защото то изразява вкуса на едно момиче, нали така, за да се разбере, но така съм разбирала и така си бях. Като студентка и тогава вече си имах. Аз почнах вече да работя тогава. Една сестра ми кроеше, аз шиех и оттук взема малко нещо, като ми дотрябват пари, си изкарвах по мъничко. Даже, щото като стенографка бях, в недоимък бях. Именно тогава пак шиех така и не чаках Учителят да ми дава. В.К.: А обувки купувахте? Е.А.: А, обуща си купя за една година. То не е много скъпо нали? Щото и облеклото като е скромно и то не е скъпо. Не е скъпо. В.К.: Разказваха ми, че Учителят давал някаква задача на Савка да носи мъжки туристически обувки и то посред лято? Е.А.: Вижте какво, Той й даде веднъж Негови обуща да носи. Тя носеше 38 или 39 номер. Учителят носеше N 41 и 42. Нали мъжка обувка е едно. На тях им е давал такива обуща, на мен не ми е давал. В.К.: С някаква цел за обучение или за смирение? Или задача? Е.А.: Предполагам, предполагам. Не, Той не ми е давал защото аз щях да кажа: „Учителю, много ми са широки, не мога да ги нося". Направо. Аз вижте в туй отношение нямаше да кажа, ако е задача. Или пък, ако ми ги даде и е решил като за възпитание, ще ги нося тогава, но не ми е давал. То беше, пак като бяхме в „Парахода", даде ни на всяка една от нас, от тези дългите костюми, които имаше, жакетките. И на мене ми даде едно. Аз си го поправих и много дълго време си го носих, но си го направих дамско. Поправих си го и си го направих дамско и си го носих. В.К.: А другите си го носиха без да го поправят? Е.А.: Ами сега те, как да Ви кажа, всеки си имаше вкус и стил.

43. УЧИТЕЛКА В СЕЛО МАКОЦЕВО

Е.А.: През 1931 год. отидох учителка, но аз идвах пак на всяки две седмици най-много. Само един месец съм стояла в Макоцево без да се върна. Иначе все си идвах. Щото влакът беше много удобен, след като свършат часовете, взимам влака и идвам в София и в 6 часа съм на Изгрева, или 7 най-късно. Вечерта спя на Изгрева, неделята изкарвам двете беседи, утринната и обедната и в 6 часа вечерта тръгвам, в 7.20 часа ми тръгва влака, беше много удобно..., да. И що масло съм пренесла тогава от Макоцево за Изгрева, сигурно целия път го намазах с масло. Там имаше мляко и от него прясно масло биеха. Ще речем, ще донеса масло за Учителя, ще донеса масло за „Парахода", ще донеса масло за някой близък човек, ще донеса масло от време на време за кухнята, за братския стол. Щото сега аз имах пари. Тогава получавах помня 2.100 лв. То бяха пари, не бяха малко и 500 лв. всеки месец давах на баща си. Защото аз дотогава не бях печелила. Учителят ни даваше само необходимото, а отделях, когато ми даваше, когато има тати нужда за нещо отделяла съм. Давала съм. Което мога винаги. Тогава имах вече повече пари и редовно давах на баща си. И на тях носех винаги масло. И да Ви кажа той даже казваше: „Няма да те забравя с пълната раница с масло". Така по 5-6 винаги носех пакетчета масло, дори повече. За Учителя беше вече сутринта бито маслото. Имаше една жена която чисто го правеше, на нея ще й поръчам: „Ще си отивам Донке, да ми избиеш прясно масло". През 1935 год. ме уволниха. В.К.: Защо Ви уволниха? Е.А.: За противорелигиозна дейност. Вижте, попът който беше в селото разбрал, дошъл на Изгрева, чул че съм дъновистка. Разбрал за Изгрева и дошъл на Изгрева и питал, познават ли ме и една сестра взела че ме похвалила, че съм много ревностна сестра. И той пише на Стефан - владиката в София, че в селото има една учителка, дъновистка, много е добра като човек, много е добра като учителка, ама дъновистка, не иска да се причасти, не иска да се кръсти, какво да правим? И той сега му отговорил, гледайте да я приобщите към църквата. И това било да ме накарат да се причестя. И той като се заинати за причестяването. Пък сега казвам защо ще го правя да се причестя когато не вярвам в причастието, тъй както сега става. И не се причестих, и тогава дойде един инспектор, направи анкета и анкетата установила, че имам идеи, живея си ги, но не ги пропагандирам, но той рекъл: „Ако заговори, всички ще тръгнат след нея, понеже цяло село я обича". Едно нещо което е било, понеже аз от селото, нали Ви казвам, купувах масло, взимах си мляко, дърва си купувах и селяните са били доволни от мене, че съм си оставяла половината заплата на тях, когато другите не са правили така. Но аз това не знам. Пък и хората, естествено, аз като съм била в това учение съм искала да се обхождам хубаво с всичките. И с учениците си и с родителите. И по този начин аз съм спечелила тяхното доверие и на някои обичта. И когато даже ме уволниха цяло село се подписаха да ме искат назад. Имаше някакво дружество подофицерско, те отделно правят пак искане да ме върнат, но тогава беше след като Кимон Георгиев направи превратa с лозунга: „Една религия, един народ", в тоя дух беше настроението и затуй ме уволниха от Министерството. Вече когато отидох при Казанджиев, този професор ми е бил по психология и естетика и аз като отидох при него, не знам дали той ме позна, не му казах че съм била негова студентка, той каза: „Много интересно госпожице, този, попът който повдига въпроса срещу Вас, най-ласкаво пише за Вас. А пък повдига въпроса за идеите Ви. И затова ние не можем да Ви върнем на работа, но подайте едно заявление

че се отказвате от идеите. Ние знаем че това е формално. Пък един учител с религиозно съзнание е много по-ценен, даже така ми каза той, отколкото друг учител, но няма как да Ви върнеме". И аз казах: „Ще си помисля". А пък Учителят ме пращаше да искам да се коригира въпросът. В.К.: Значи Вие Го питахте и Учителят какво Ви каза? Е.А.: Той ме пращаше. Като се върнах, мен ме пращаше при инспектора, пък инспектора казал: „Тя не трябва да бъде във връзка с нито едно българско дете", толкоз опасна съм била. И тогава, като се върнах, аз в „Парахода" им казах какво ми е казал Казанджиев. Аз много често така се обръщам, да знаете, че аз това няма да ида да кажа на Учителя, какво ми е казал. Щото Учителят може да ми каже: „Подай заявление за да ме изпита". А аз няма да подам и така няма да Го послушам. Пък аз не искам да излезе, че не искам да послушам Учителя, затуй няма да Му кажа. И Той не ме попита какво ти каза Казанджиев повече. Защото си казвам: „Аз ще стана слугиня в София, ще си изкарам един хляб, не ме е срам от работата, но под такова заявление не се подписвам, че се отказвам от идеите си, макар и формално". Мен ми се видя това ужасно. Е как? Все едно да речеш, че се отказваш от убежденията, е как? Ако човек не може да поддържа убежденията си, какъв човек е той? И затова така направих и Учителя не ме попита. Те сигурно са Му казали какво съм казала. Или Савка, или Паша, те сигурно са Му казали и Той не ме попита повече, защото за това се готвих за учителска професия и баща ми имаше в това време някакъв познат, който работеше в Министерството, негов клиент. И той го попитал: „Абе г-н Василев, моето момиче завърши университет, ти като работиш в Министерството на просветата можеш ли да й услужиш нещо? И той рекъл: „Прати я при мене, каквото мога ще й услужа". А той беше някакъв началник на образование, ама на кое беше, не знам. На средно ли е бил, не знам на кое е бил. Ама аз преди да отида при него отивам при Учителя и казвам: „УчителЮ, завърших, сега трябва да работя. Вие какво ще ми кажите?" „Е, като отидеш учителка, ще имаш единия хляб, и ние ще ти дадем един хляб". И това беше 1927 год. още. Ние не живеехме в „Парахода". Другаде живеехме. И като ми каза така, аз нито отидох при тоя познат на татко, нито направих някакво заявление за да учителствувам. Останах си стенографка при Учителя. Това ми беше пазарлъка при Учителя. От 1936 год. живях две години при Паша, защото те се бяха разделили двете със Савка, а от 1937 год. Паша пожела да се разделим с нея. Тя да е сама в стаята, но за да уреди работата беше отишла при брат Тодор Стоименов. Той имаше в дома си едни тавански стаички така и го помоли той да ги даде на мене там да отида да живея. Аз бях съгласна, добре. Добре, ама неговите сестри, сега коя е била от тях не знам, като чули, в никой случай не искат там да отида. Щото все пак аз съм чужд човек. Тая къща която те си гласят да вземат дъщерите им и т.н. И аз като чух, че те не ме искат аз си казах, че ще сляза в града при нашите. Така реших. Ще сляза там да живея, защото Паша иска да остане сама. Не съм я питала защо. Щото тя живя сама и видя колко е по-удобно и по-свободно. Все пак аз съм човек, аз взимам място и после, аз съм човек, който живея с мойто си, разбирате ли? При мене идват хора, лично за мене, идват родителите ми, идват мои близки, и пречи й на работата, напълно съзнавам. Аз казвам зная, че тя след като е живяла две години сама, естествено ще предпочете да бъде сама. За мен това нещо не беше нито оскърбително, нито нищо. И когато казали на Учителя че ще сляза в града: „А-а, рекох, няма да пуснем Еленка в града да слезе". И тогава Той ми предложи една стая, две и три места братски. Имаше една стая за гости, за чужденци, дето живееше Стоянка Илиева, предложи ми малката стаичка, която беше два на два метра. Все едно че в палатка ще живея.

А пък Стоянка живее в другото отделение. Пък Стоянка Илиева беше по-нервен човек, тя не искаше да й се тропа, тя си беше човек на реда и аз рекох в никакъв случай не мога да живея при Стоянка. Едно че е много тясно, но и тъй както я познавах, викам, аз мога в 12 часа да си легна, мога в един. При мене могат да дойдат хора по всяко време и затуй там викам не може да се отиде. Втората беше една барака много невзрачна, а третата беше една стая от пловдивските, при брат Боев. Непосредствено до брат Боев и аз предпочетох там да отида. Те бяха две стаички, предното беше като палатка два на два и половина, а другото беше три на два и половина. И там отидох. И там живях седем години ли колко. От 1937 до 1945 год. повече, докато си замина Савка. Когато Савка си замина Паша казала, че много са близко бараките двете и че моли Братския съвет, аз да отида да живея там, щото ние сме близки, по-удобно ще й бъде. И тогава вече аз се преместих там. Пък имало и такива хора, които й казвали, защо даде хубавата стая на Еленка, пък ти остана да живееш в лошата. Пък Паше си обичаше „Парахода" и не искаше да го напуска. Тя ако беше приела, аз щях да отида да живея в „Парахода", аз не правех разлика между едното и другото. Щото пък аз имах един план за „Парахода" и когато живяхме с Паша, аз й предложих. Цялата северна стена беше разделена с бичмета около на 70-80 см. Аз казах: „Паша, още по времето на Учителя беше, когато живеехме заедно, ако искаш, да бутнеме тази стена половин метър навънка. Между тези бичмета ще сложиме прегради, а пък всичкото това или с вратички ще го направиме, или с ролетки. Най-хубаво с ролетки, защото вратите ни вземат място. И едното викам ще бъде гардеробче за тебе, другото отделение гардеробче за мене, другото ще бъде за бельото ни. А пък тези казвам, едното до врата ще бъде закачалка, а другото казвам, тука ще си сложиме в едното мивка, а другото ще си готвиме". Ама то беше един план, който бях измислила, наистина щеше да стане кутийка „Парахода". „Виж Паша, ний ще кажеме на Учителя, аз ще кажа плана си и ние с това което имаме двете, ще си дадем парите, ще си го направиме". Не знам защо тя не се съгласи. Щото като живеехме заедно, нали двете, неудобство беше. Сега, няма къде да си омиеш ръцете, няма къде да си туриш стомната. Стомните стоят така, замръзват. А това щеше да стане много удобно. Казвам, дето ще си готвиме, ще го направим с ламарина. Няма да се пали. И на примуса да е, даже да избухне примуса като е цялото с ламарина, няма да се запали. Някъде ще има една дупка за отвор, за да диша, да поема това, но не се съгласи. После по едно време тя се съгласи, но пък аз защо не се съгласих не знам. И тя въобще не го направи. Тя можеше да го направи и сама. Така че, аз ако бях останала да живея в „Парахода" щях да си го направя. Аз имам много такива инициативи брат. Един път, когато попитах Учителю, викам: „Учителю, аз си следвах това, което не трябва". Следвах философия. Рекох: „Сбърках, какво трябваше да следвам според способностите си?" „Ами архитектура!" Разбирате ли? Значи това нещо, тези работи видите ли откъде си ги нося! Една склонност така. После си казах: Ами аз съм шила толкова палатки, архитектурата я приложих в палатките. Най-леките жилища и подвижни. Вижте, в целия наш живот се изразиха различните наши темпераменти, които имахме. В.К.: Интересно е, че едната стенографка - Паша е полурускиня, другата стенографка - Савка е полунемкиня, полумакедонка, а Вие? Е.А.: Аз съм цяла македонка. Паша ми викаше чистокръвна македонка. В.К.: Това не Ви ли ядосваше? Е.А.: Не, аз не съм се оскърбявала, не. Тя не го казваше злобно. Един път, една друга сестра ми каза: „ Македонко, македонко", когато бяха македонските убийства, които се извършваха. И аз й казам: „Защо ми казваш македонко? Аз казвам ли ти

българко на тебе? Аз ти казвам на име. Ти защо ще ми казваш македонко?" „Ама Паша така ти казва". Рекох: „Паша ми казва, но Паша ги казваше другояче". Тя си го казваше закачливо, другарско, любовно го казваше. И един път тя каза на татко: „Ние казва на Ленчето казваме македонка". „Ако й казвате, тя си е македонка!" Разбираш, той не го взе никак, не го разбра в отрицателния смисъл, който някои искаха да ми го кажат. Пък и на Учителя казаха един път, че така ми казват, път Той каза: „Е да, казва, ама Еленка е от добрите македонци". И след това, даже и да ми кажеха, Учителят ми беше казал, че съм от добрите, е-е, аз хвърчах. Интересно е, че брат Боев е арменец. Баща му е българин, майката арменка. „Учителю, казва един, интересно една от стенографките е рускиня, другата германка, другата македонка. Един чифт българи няма. Брат Боев арменец, един чифт българин нямате". „Е той Борис помагаше, той е чистият българин, габровец. Пък Учителят каза: „Аз знам защо тях съм избрал". Даже туй ме порази че каза: „Аз знам защо тях съм избрал". Ние така случайно влязохме, нали? Паша случайно, аз случайно. Нали защото имаше нужда, поканиха ни, а пък то „Избрах", много значи. Но когато станах стенографка, брат аз почувствах, че мене са ме взели с едни щипци от село и са ме довели тук в България при това, именно за това, за да се срещна с Учителя. Че това ми е нещо, което ме е извело, а пък любовта ми към знанието беше лентата за което ме измъкнаха. То е въженцето, но когато вече се запознах с Учителя, така съм се чувствала винаги, че това беше една благодат да бъда при Учителя, толкоз години. Сега как съм го използвала, колко съм била благоразумна, за да се уча и да спечеля, това е друг въпрос. Но благодатта която съм получила съм много благодарна за това.

44. БОЯН БОЕВ

В.К.: Разкажете ни за Боян Боев. Е.А.: А-а брат Боян. В.К.: Ето му тука снимката, тука пише на пишеща машина. Това е в младите му години. Е.А.: Е, да. И той беше много хубав човек. Ти познаваш ли го или не? В.К.: Не можах да го заваря аз. Е.А.: Знаше ли, той беше всеотдаен, сърце и ум. Сърцето помага на всеки, който има нужда. Той не можеше да ходи даже. Някога с патерици е ходил, както аз сега ходя. Ама готов да услужи на всички. Обилно сърце, богато сърце. Когато в писанията си не беше стегнат. Той може да го напише малко по-небрежно, но ще го напише. Много хубаво сърце имаше брат Боев. Голямо сърце имаше. Беше готов на всекиго да услужи както брат Ради. Аз не мога да отделя двамата. И брат Ради беше така. Само че брат Ради не беше учен човек. Ако брат Ради беше учен щеше да бъде много напред. Щото той със своята си интелигентност, природна която носеше, даваше джуаб на професори в разговори. Той няма да се оправи с който и да е друг човек. В.К.: Какво даваше на професори? Е.А.: Джуаб. В.К.: Какво значи това? Е.А.: Е, отговаряше, можеше да ги тури на тясно даже, да. Ха,ха,ха. Турска дума е тя. В.К.: Да, да. Е.А.: Нали съм от Македония расла все ще се усети нещо. В.К.: Нали, интересно, че всички стенографи, ето сега Савка, половината германка, половината е македонка. Сега ти си от цяло македонка. Е.А.: Да, аз съм цяла македонка, чиста. Защото съм дошла в България на девет години в София. Македонка в турско съм живяла. До деветата година в турско съм живяла. Така че оттогава съм в българско. В.К.: Ясно, да. Е.А.: Българско. В.К.: Добре, как се чувстваш сега, като българка? Е.А.: Само българка. В.К.: Щото като чуят след време македонка, ще кажат, а, ето македонка. Е.А.: Не, аз съм пак на приятелите

македонка. Особено като дойдоха някога братята, които са македонци при мене да ме посетят, „Е-ах, събраха се македонците, казват". В.К.: Да. Паша сега половината е рускиня? Е.А.: Рускиня. В.К.: Брат Боев половината арменец. Виж колко е интересно. Е.А.: Да, всичките различни сме. Само аз съм и Борис, и той малко работи. Той не е много работил. Малко по-малко е работил. Почти малко, една или две години. Нещо помага на Савка. В.К.: Това е много интересно. Много интересно. Е.А.: Е, не е случайно. В.К.: Не е случайно. Е.А.: Да, не е случайно. В.К.: То, ако беше българин нямаше да издържи, или пък нямаше да свърши работа. Е.А.: Ами чакай сега, не виждаш ли че македонката остана най-после? Да, най-накрая македонката остана. Ние сме по-жизнени. По-жизнени сме, да. В.К.: Знаеш ли какво? Вие сте работливи. Е.А.: А, да. В.К.: Като искате да направите нещо го правите. Е.А.: Да, разбира се. В.К.: Някои го смятат като инат нещо. Е.А.: Не, не , виж какво да ти кажа.Ако ти кажа, че аз съм водила и кухня, шила съм палатки на всички рижани. В.К.: На всички от Рига. Е.А.: Казват, че толкова палатки искат. Учителят ще ми даде парите, аз ще отида да ги купя, ще ги ушия, ще ги приготвя и като дойдат ще им ги предам, да. В.К.: Че много труд. Е.А.: Ами труд е било разбира се. Но аз не съм била мързеливо момиче. Само виж какво, когато не вървеше нещо между нас двамата с моя приятел Лулчев, тогава много такива тежки състояния преживявах. Защото аз много дадох от себе си. Даже един път знаеш какво рече Учителят? Написала съм едно писмо и той го видя. Кой, казва е написал това писмо? - „Аз, викам Учителю". „О-о-о, казва, много искаш в Любовта и много даваш". Само по писмото, това ми е казал. Като го погледна отгоре. Щото с едри букви го бях малко така. Аз пишех и ситно и едро и различно. Сега вече пиша лошо. В.К.: Ясно. Е.А.: Защото ръката ми няма тая стабилност. Та такива работи. В.К.: Значи четиритях стенографи, виж колко интересно. Е.А.: Да, да. **В.К.: Българският народ не може да излъчи стенограф.** Е.А.: Е Борис Николов е, той представлява българите. Ама Борис е пък силна личност. Да, Борис, и той е силна личност. Ама и той сега дал-взел. И той сега закъсал доколкото разбирам, но се държи. Държи се. В.К.: Значи такива ми ти работи. Е.А.: Е, доволен ли си? В.К.: Аз съм доволен, понеже имаме да довършиме ако си спомняш, понеже за брат Боев да приключим като стенограф. Какво си спомняш от неговата биографична част от неговия живот, на брат Боев? Е.А.: Виж какво. Той не говореше за себе си. Той никога нищо не е разказал за себе си. Аз съм работила с него. Стенографирали сме, но той ще ме пита, ще ме разпитва за това и за онова, а той никога нищо не казва. Пък понеже аз още в началото няколко неща даже от теософите като чух, да не задавам въпроси излишни, да не питам. Доста неща не съм питала. Да, да, даже ... е така. В.К.: Какво знаеш за онзи случай когато той е бил студент там, и тоя въпрос там с Рудолф Щайнер и Рудолф Щайнер е казал нали, че Учителят е в България. Знаеш ли го този случай, или не го знаеш?. Е.А.: Виж какво, мисля че не е верно, защото, аз даже не съм го питала Боян. Аз не съм го питала. Вярно ли е, или не е вярно. И това не съм питала виждаш ли! Хем сме били така, двамата сме стояли с часове заедно, да. Нали мога да го махна статива за микрофона? В.К.: Още малко, да може. Е.А.: Аз не го знам когато е бил млад. Разбираш ли? Аз не го познавах, когато е бил здрав. Аз го познавам от 1924 год. когато дойде на Изгрева да живее. И понеже нали така малко е прибързан в движенията, малко така. Правеше така малко грубовато впечатление и аз така стоях на страна от него. Никак не се приближавах до брат Боев. Но после, след като аз се върнах от заточението работихме заедно. Тогава го видях, като душа, познах го като човек и то не той да ми каже нещо, а от контакта ми с него. Виждаш ли!

Даже аз го обикнах, защото видях една чиста душа, едно същество което е готово да служи. И можеш ли такова нещо да не обичаш? Брат Боев беше прекрасно честен човек, порядъчен човек, готов само за услуги. Дошли някои от провинцията, ще отиде да попита в една къща, могат ли да го приемат еди кого си. Не могат. Ще отиде на друга, на трета. Обикаля Изгрева само и само да услужи. Не всеки го прави. Това е нещо, да имаш сърце и огън. А брат Боев имаше и огън и сърце. В.К.: Сега той в дадени моменти е стенографирал, аз съм виждал тетрадки негови, стенограми. Той записва всичко което казва Учителят в тези разговори. Е.А.: Виж много хора които идваха при Учителя взимаха и Боев, за да им запише разговора. Да, защото нямат възможност, пък и забравят и той беше постоянен записвач на такива хора, като секретар, да, доброволен секретар. Много е умно. Нещо хубаво имаше брат Боев. Аз се сближих с него, аз даже един път му казах: „Абе брат Боев, защо се преобличаш в понеделник, а не се преобличаш в неделя, когато да носиш чиста риза?" Когато той се преоблича в неделя, не си облича чистата риза в неделя, а в понеделник, когато дойде сестрата да вземе дрехите за да го опере. Викам: „Ти си представителна личност тука в Братството. Трябва да си спретнат, трябва така да имаш вид". Даже виж колко съм била права да говоря. Аз къде съм по-малка от него, ама въпреки това съм правила тия работи. Ама защото го смята че трябва да го направя, нали и той не ми се сърдеше. „Добре, добре, ще те послушам". Така ми викаше само, като му направя някаква забележка, иначе не беше, за гордост и за това, дума да не става. Виж сега, за Боев знам това. Той през Първата световна война го мобилизират, не като военен, а го мобилизират в една болница и там той помага за лекарствата като химик нали специалист е, може да направи лекарства. В Скопие, там са работили през първата световна война с брат Георги Куртев. И оттам им е приятелството. И брат Георги Куртев е назначен като фелдшер, а и Боев така го направи, че е работил там. И понеже брат Боев е бил толкова честен и през цялото време само това е работил в едно мазе. Той не е излизал и заболява от туберкулоза в ставите. В.К.: Така ли? Още тогава заболява. Е.А.: Да, тогава и оттова той цял живот така. И той като учителствува е болен. Той вече като болен е бил като учител. Когато е бил в ПанагЮрище и заболява. Даже е нямало кой да го гледа, че някаква циганка идвала да му помага нещо. Той има брат. Ех не знам, има брат. Даже Цветана тя се ожени, неговата племеница се ожени за Никола Нанков. Тази, която е жива сега. Тя се ожени за Нанков и му вика вуйчо, нали защото й е вуйчо. Първото е родствена връзка, близка. Сега там какво беше, само май бащата ли е бил арменец? Кой е бил арменец от тях?. В.К.: Не мога да си спомня, но знам че има арменска кръв. Е.А.: Арменец е бил бащата. По едната линия - родова. И аз когато дойдох на Изгрева вече беше в това състояние в което го заварих, кракът и коляното. Нямаше рана, но после не знам кога какво стана заболя и даже аз го гледах и съм му прала тези гнойните кърпи. И съм ги прала без да знам че е туберкулоза, че е това туберкулозно. Хич, око ми не мига, нали трябва да го направя. Ще го направя. Ще си измия после ръцете със сапун. В.К.: Разказваха ми един случай, нали, той вече болен нали. Учителят го пита: „Сега ли искаш да привършиш с кармата, да оздравееш или следващия живот, да приключиш?" и той казал: „Сега, сега, сега". Е.А.: Е да, казват така че е казал. В.К.: Чувала си го това нещо. Е.А.: Да, чувала съм. В.К.: Така ли е случаят или? Е.А.: Това не мога да кажа. Не го знам. Не съм присъствувала, нали ти казвам, не питам. В.К.: Трябвало си да питаш. Е.А.: Ех, трябвало, ама нали знаеш, когато човек се въздържа и изпуща и когато трябва да попита. В.К.: Сега под негова редакция излиза книгата: „Разговорите при 7-

те Рилски езера". Е.А.: Виж какво, там е работа обща с Борис и там, те се ортачиха в тая работа. Те написаха книгата, голямата за Учителя. В.К.: Не става въпрос за другата: „Разговорите при 7-те Рилски езера". Е.А.: Редакцията е повече от него. После тя не е автентична, тя не е точно така. Тя е компилация, събрани са разговори от различни места. Това е компилация. В.К.: Сега друг един въпрос. Вече Боев подготвя „Изворът на доброто" от Мърчаево. Е.А.: Да. В.К.: Това се негови редакции. Е.А.: На кого? В.К.: На брат Боев. Сега искам да те питам: Кои години след заминаването на Учителя той започва да пише, изважда от своите стенограми и пише писма до негови приятели в провинцията? Излиза една доста голяма поредица. Е..А.:Да, той, той ги пише. Да, от него са. Той така имаше вдъхновение. Вдъхновен човек беше той. Той с огън беше за Учението. Много чист човек беше. Много чист, искрен, добър, услужлив. Само добро мога да кажа за Боян. В.К.: Много трудно се намират такива хора и такива хора не се повтарят. Е.А.: Казвам ти. В.К.: Не се повтарят такива хора. Е.А.: Много, много хубаво нещо имаше той. Това аз съм го усетила непосредствено от връзката ми с него, не защото ми е някой казал, затуй ти казвам. Аз, ех викам Боян, и сказките му като слушах най-напред не му ги харесвах много и казвам много е разхвърлян и т.н. В.К.: Какви сказки държеше отначало? Е.А.: Във връзка с живота на Братството. В.К.: И те бяха така много обширни, обстоятелствени. Е.А.: Да, обширни. В.К.: В какво се състоеше неговата деятелност? Така по точки? Е.А.: Ами виж сега. В.К.: Първо стенографираше разкази части? Е.А.: Да, винаги и всичко. Той пишеше и в „Житно зърно". И с нас стенографираше, защото можеше да му послужат за други работи. Какво друго е работил. В.К.: Сега виждам че в „Житно зърно" е писал. Е.А.: В „Житно зърно" статии пишеше редовно. В.К.: Виждал съм някои статии във „Всемирна летопис" отначало. Е.А.: Да, също. Да, да. Не, всичко пишеше той. Той се спущаше за всяка работа където може да бъде, нещо да каже и може да каже, той се впускаше. Аз бях сдържана. Аз не смеех. В.К.: Сега тука стенографира, с пишеща машина. Е.А.: А-а, да. В.К.: Това някъде на Рила? Е.А.: Да, на Рила е. В.К.: Брат Боев. Е.А.: Брат Боев, да. В.К.: С пишеща машина. Е.А.: Да, това е на върха, снимка която имам и аз. В.К.: Тука виждаме брат Боев, Учителят и с Янка. В.К.: Тази познавате ли я? Е.А.: Янка, да. Тя е медиум. В.К.: Да, тя е била медиум. Това е поредицата Учителят със стенографа брат Боев. Издадоха книгата „Разговорите при 7-те Рилски езера" след това? Сега той пишеше на тетрадки, записал е много разговори. Е.А.: Не е вярно че е нещо единно. Тя е взета от много разговори които са се водили. Не е така автентично, положително знам това и затуй го казвам. В.К.: Сега другата работа „Изворът на доброто", това са разговори от Мърчаево. Е.А.: Сега които Борис ги прави. В.К.: „Изворът на доброто". Сега той по ония години започва да пише писма до приятелите и там изнася... Е.А.: Виж какво, той по едно време пишеше, аз му ги пишех. Писмата на Боев аз съм му ги писала. Той ми ги диктува, аз съм му ги писала. Щото не може човек да диктува и да пише. „Ами Еленка казва, ще пишеме". - „Добре брат Боев". И аз ги преписвам. Всичката писмена работа която се е вършила в Братството за целия Братски съвет и преди Учителя и след Учителя аз съм била стенографката. В.К.: И машинописката. Е.А.: И машинописец, да, казвам ти. Така беше. Така се нареди. Паша е заета с едно, Савка с друго, Еленка може. Само един път ме извикаха на един братски събор, само братя когато беше, брат Боев беше в провинцията, пък Учителят ги извика братята ръководители на среща и аз стенографирах. Дешифрирах я и я дадох на тях. В.К.: Как ставаха тези братски срещи? Учителят извиква ръководителите. Е.А.: Не знам как. В.К.: Какво говореше? Общи работи или?

Е.А.: Пак, но те са писани. Аз съм още виновна за това, че не съм събрала техните напътствия в едно томче, всичко което Учителят е говорил на ръководителите. В.К.: Това е много интересно. Е.А.: Трябва, да, трябва да го направя. Трябва да го направя, но нямам време. В.К.: Нямаш време. Попаднали са ти тия работи? Защото аз не съм ги виждал. Е.А.: Аз ги знам. Някои знам, някои не знам, но които знам трябва да ги направя. В.К.: Но те са на пишеща машина. Е.А.: Има на циклостил. На циклостил има, на пишеща машина има. В.К.: Те трябва да се съберат. Е.А.: Трябва да се съберат обезателно. Това е мой минус, казвам ти го. В.К.: Така се случат нещата, то е много голяма работа. Е.А.: Не е много голяма. В.К.: При положение че те са написани, само трябва да се съберат. В.К.: Виж това трябва да се направи. Е.А.: А обезателно. Обезателно трябва да го направя. Мой дълг е това.

45. КАК СЕ СТЕНОГРАФИРАШЕ

В.К.: При какви условия работехте? Е.А.: Ами имахме една маса, която беше направена според нуждите на Паша. В.К.: В какъв смисъл? Е.А.: Тя беше като чин, издигната. Тя беше така в средата и от едната страна така като чин, и от другата страна като чин. И ние седехме от двете страни. В.К.: И къде стоеше този чин-маса? Е.А.: Като чин беше. Това беше в салона. На нея сядахме. Учителят беше на катедрата, пред нас имаше един ред столове на които сядаха. Някога какво им е казал Учителят не знам, но имаше хора, които много държаха да седят на първото място. Щото Учителят някога ги е поканил там да седят и после, след тях беше нашата маса, и зад нас вече в полукръгове така се редяха столовете в салона. В.К.: Това означава ли, че за първите които са дошли при Учителя, за тях имаше определени столове?. Е.А.: Почти всеки си сядаше на едно място. Учителят казва: Всеки да седне така, с по-хармонични хора да бъде. Ние седехме, от едната страна беше Савка и аз, от другата страна беше Паша. Пък брат Боев седна на нашата маса, когато аз отидох учителка. Те тогава го поканили и там си остана до край. Иначе той пишеше, стенографираше, но не участваше в нашата работа. Тогава пое да работи някои беседи. В мое отсъствие е писал тези, които аз ги работех в Общия клас. В.К.: А когато бяхте на събори? Е.А.: Пак там си седяхме. Когато беше в салона винаги имаше маса за стенографките. В.К.: А навънка на двора? Е.А.: На коляно. На Рила на коляно, на Витоша също на коляно се пишеше. В.К. Когато бяхте на Рила, къде си слагахте палатката? Е.А.: Обикновено слагаха близичко до Учителя. В.К.: Трите в една палатка? Е.А.: Савка не обичаше да бъде с други. И тя още първата година се отдели, а ние с Паша се разделихме в последните две години и то по желание на Паша. Тя пожела. „Добре Паша". Аз й уших палатка. И на Савка съм шила, но въобще палатките ни почти всички са мое произведение. В.К.: На Рила трите стенографирате и след това дешифрирате? Е.А.: Да, една от нас дешифрираше. Дешифрирахме на пишеща машина и даже понякога ги пращахме в София, за да прочетат приятелите, които не са имали възможност да дойдат. Защото те са се събирали нали да прочетат от беседите или в провинцията сме пращали, защото пишехме в няколко копия. В.К.: Как ставаше уточняването на дешифрирането на беседите? Е.А.: Взимахме тетрадките на трите. И тази която дешифрира взима тетрадките на другите две и по тях работи и изрботва беседата. В.К.: След като дешифрирате какво правите с тетрадките? Е.А.: Не пазехме ги, всичко сме пазили, докрая, докато ни ги взеха. Те ни ги взеха когато направиха обиските - 1957 год. Пазехме

всичко. Те даже малко по-късно ги взеха тетрадките специални. Ние пишехме с молив. Тетрадките си купувахме и пишехме. В.К.: Как си разпределяхте работата, след като сте стенографирали? Е.А.: Паша работеше неделните беседи, защото въобще тя ги е работила. След като се отвори класът, Паша беше първата година в Русе учителка. Ние със Савка работехме неделните беседи помежду си и работехме и тези на класовете. Савка пожела да вземе Общия клас първата година, на мене ми даде Младежкия клас. И аз работих първата година Младежкия клас. Следващата година, втората тя пожела да се сменим. „Еленка каза, искаш ли ти да работиш Общия клас, аз да работя Младежкия?" Рекох: „Савке, както обичаш". И аз поех Общия клас и до края съм работила него, а тя Младежкия клас, а Паша Неделните беседи. След като почнаха Неделните, „Утринни слова" Савка пожела тях да работи. И тогава другите си разпределяхме. И аз после отидох учителка и тогава само по една трета бяха изработили в годините когато аз бях учителка. И тях ги дешифрирах чак след като си замина Учителя. А брат Боев беше моите поел на Общия клас. В.К.: И сега издръжката на тези три стенографки се поемаше от Учителя. Е.А.: Виж как беше. И за това честно и почтено ще го разкажа. Най-напред Той ни даваше продукти. След това започна да ни дава пари. Ама ги даваше на мене. Не знам защо. В.К.: Те не могат да се оправят другите две. Е.А.: Да. В.К.: Както ги виждам не могат да се оправят. Е.А.: Мисля че за това беше. И аз се грижах за домакинството, за реда, повечко аз, затова Мария Борисовата беша казала че съм била слугинчето в „Парахода". Мен не ме засяга това. Щото аз съм служила разбира се и съм служила на Учителя. Пък че съм била на Учителя слугинче, охо, това ще ме радва. Не ме засяга абсолютно това нещо. Но аз се чудя, че тя е могла така да мисли за мене. В.К.: Ами тя вижда че слугуваш, пък ония не работят. Ти работиш и затова. Аз също бих казал, че ти си слугинята, понеже ти слугуваш. Е.А.: Ами слугувам. В.К.: Защото слугуването е едно, служенето е друго. Е.А.: Ами разбира се. В.К.: Тя го гледа като слугуване. Е.А.: За там не съм имала капка ядове. Не ме е засягало. Защото аз си имах една мъка, която исках, имах си една болка, дето ми каза баща ми веднъж: „Хей дете, ти си имаш някаква болка, пък ние сме ти криви". В.К.: И значи Учителя отначало ви даваше продукти? Е.А.: Продукти. И от време на време ще попита: „Свършиха ли се? Масло има ли казва, или се свърши маслото?" Не говореше Той, за пари не говореше помежду ни. И ние ще кажем имаме ли, нямаме ли. Ако нямаме - хубаво, ако, не, но както е и така кара може би няколко години. После почна да ни дава в пликчета на трите поотделно. И даже брат Боев ми каза, че той не е знаел, че на нас ни дава, след като си отиде. Но последния път, Той ги даде на Боев даде нашите пликчета. „Дай ги на стенографките тези пликчета!" И когато ги даде, брат Боев ми каза: „Аз не знаех, че ви дава Учителят". Ами ние не можем с въздух да се храним, нали. В.К.: Трябва да се облечете, рокля трябва да си ушиете, това, онова. Е.А.: Е скромничко сме си карали. Виж нито Паша е била суетна, нито Савка, не нищо. Не сме били с изисквания, скромничко. Каквото сме имали, както сме имали. Не го казвам това от смиреност, така ни беше естествено. После ние не можехме да изискваме. Е сега виж, Учителят ни даде веднъж по 3000 лв. първото нещо което ни е дал беше три хиляди лева. В.К.: Какво можеше да си купиш с три хиляди лева? Е.А.: Е, доста пари бяха. Аз можех да завърша университет без да работя. В.К.: От тия три хиляди лева? И какво направихте? Ама на всеки от вас даде! Е.А.: Ами дадох я на Любомир. В.К.: Ти? Жертва. Е.А.: Ха, ха, ха, В.К.: И той ги харчи. Е.А.: Ами. Не, той беше току що уволнен и нямаше много пари и така аз го видях с един костюм, който не го харесах. В.К.: И ти му даде тия

три хиляди лева? Е.А.: Каквото иска да си купи. Нито съм го питала, нито нищо. В.К.: Ясно. Е.А.: Знаеш ли какво се случи? След време Учителя, в една от последните години беше, много беше недоволен и ми се кара. „Какво казва, той дал три хиляди лева на Братството. Аз мога да Ви ги върна". И като ми каза три хиляди лева понеже аз съм му ги дала, пък Учителя ми дал три хиляди лева, пък аз всичките съм ги дала на него. Сега аз не казах на Учителя нищо, мълчах. Аз когато Учителят ми се е карал съм мълчала. В.К.: „Сега мога да му ги върна три хиляди лева". Е.А.: „Аз мога да му ги върна", каза. В.К.: А фактически му ги връща чрез тебе. И ти като слушаш. Е.А.: Ех, като чух, сега какво да направя. Нищо, аз мълча. Аз не съм му казала на него. В.К.: Значи Учителят му ги е върнал чрез тебе. Е.А.: Така изглежда, да. Той беше недоволен от него. Най-голямото съдебно дело срещу Лулчев, знаеш кое беше? Че едно момиче се обеси за него, заради него. В.К.: Сега на тоя въпрос ще се спрем по-късно, аз съм ги записал тия неща. Сумите, които ви дава Учителя не ги дава като голи банкноти, а ви ги дава в пликове? Е.А.: Всеки плик бе поднесен с жест и бе надписан с името на стенографката. В.К.: Виждам пликове, празни пликове. Кажете ми историята на тези пликове. В които сте получавали пари от Учителя, така ли? Е.А.: Да, това са пликове на един от които пише: „Да познаваш водата е равносилно с разрешаване задачата на живота". Тука пише 21.II.1931 год. В.К.: Сега аз съм видял такива пликове от 1929 год. 1932, 1935, 1936, 1939, 1940 год. Каква е историята на тия пликове? Е.А.: Тези пликове. Ето Учителят дава тази дата и моето име. В.К.: Той пише? Е.А.: Аз съм го писала това. В.К.: Кога сте го получили, така ли? Е.А.: Да - 1931 год. В.К.: След обед ли, на обед ли и т.н. Понеже тука има няколко плика, които са стенограми. Е.А.: Ето ги. В.К.: Това е почерка на Учителя, нали? Е.А.: На Учителя, да. В.К.: Значи вие сте получили писмото направо от Учителя в стаята Му. Сега в тези пликове разкажете ми какво имаше и какво получавахте Вие? Е.А.: Само пари ми даваше в тях. В.К.: За издръжката. Е.А.: За издръжката, да. Ето виж сега, така са: Елена, после само Е и само за пари са били. В.К.: Те са някъде към 53 плика. Аз ги преброих. Е.А.: Моите. В.К.: Да, 53. Е.А.: Значи аз съм ги събирала. Събирах ги защото Учителят ми ги даваше. Е мога ли сега да ги хвърля, та това е почерка на Учителя. Разбира се това е документ. В.К.: Да, сега с тези пари Вие си попълвахте нуждите. Е.А.: Нуждите, да. В.К.: Той как Ви ги даваше, през няколко месеца или? Е.А.: Всеки месец. На всяка поотделно. В.К.: Да. Е.А.: И на всяка поотделно са пликовете вече. В.К.: На всеки поотделно. Е.А.: От тая епоха има плик с кичур коса. Това което съм запазила. В.К.: Ето какво пише - 6.VII.1926 год.И аз като гледам, нали виждаш как е кичура, нали? Това е само Неговата коса нали? Е.А.: Сигурно е Неговата коса. В.К.: Неговата, защото виж каква е кестенява, вече започва да побелява. Това е 1926 год. Но това е Негова коса, не може друга да бъде. Е.А.: Е вижте, щом съм я турила така в пликче. В.К.: Тука имаш един документ за пенсията. За преизчисляване на пенсията. То е 40 лв., ли? Това е 1974 год. Сега тази пенсия как ти беше дадена, социална пенсия, така ли? Е.А.: Не, не, аз не съм взела пенсия социална и тази, тази ми е законна пенсия. В.К: И сега в момента колко взимаш? Е.А.: Сега взимат 60 лв. В.К.: Защо тук пише 40 лв. - 1974 год.? Значи това ти е законната пенсия? Е.А.: Законна пенсия. Аз не исках пенсия по болест. Не съм искала по болест пенсия. Не исках инвалидна пенсия да получа. Аз съм вързана, но инвалидна пенсия не искам. Не, казвам си го. В.К.: По-нататък виждам един хороскоп. Пише на Елена. Кой го е правил този хороскоп? Така Елена Андреева родена на 02.07.1899 год. вечер. Колко часа не знаеш. Е.А.: Не е имало час. В.К.: Кой го е правил, спомняш ли си? От астролозите? Да не е Жорж. Е.А.: Чакай да видя. В.К.:

Защото аз разглеждам някои неща тука. Ето Сатурн ти е в 8 дом, в Плутон. Това те е докарало тука. И понеже имаш съвпад на Слънце с Меркурий в четвърти дом, затова така издържаш до край. И то успешен край. Ще ти свърши работа онзи с когото имаш връзка с 8 дом. Ти имаш съдба с окултната школа на Бялото Братство от памтивека. Това показва това. Пример: При мен Плутон е в 8 дом, в Рак и оттам ни е връзката. Само че аз съм изпратен да довърша и свърша работата на всички. Е.А.: Щом е така, приемам това нещо, което казваш.

46. ОПИТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ В ШКОЛАТА

В.К.: Чувал съм, че много пъти през годините на Школата различни поколения от учениците на Учителя са се опитвали да създадат организация. И от Школата да я направят на организация. Е.А.: Имаше много такива опити. Учителят им отговаряше с окултни формули и закони. В.К.: А за опита за организация ни разкажете? Е.А.: То беше доколкото си спомням 1923 год. Ние бяхме в новия салон на ул. „Оборище" № 14, тогава още така го наричахме, щото само 10 години бяхме в него. А друго още, чухме, че приятелите говорят, че Братството не е организирано, че всеки си прави каквото иска, че няма ред, че трябва някаква дисциплина да се въведе и затова решили да предложат в клас на Учителя да стане като организация братството. Това го бях чула преди да почне класа. Добре, ама чакахме Учителят да дойде, чакахме и вместо Учителя да дойде донесоха едно писмо със следното съдържание: „Когато Любовта царува смут не става. Когато Мъдростта управлява редът не се нарушава. Когато Истината грее плода цъфти и зрее." Йаве. Ива. Шела Шалу. 14.I.1923 год. София.

Забележка на редактора: *Писмото е публикувано с почерка на Учителя в „Изгревът", том III, стр. 392. Нотният текст е публикуван в „Изгревът", том I, стр. 706. В том I, стр. 541 е публикувана подробна история за даване на песента „Писмото". Там е дадено, че се отнася за 1926 год., като датата на Писмото е 14.I.1923 год. Има две положения: Или да се отнася за 1923 год., или за 1926 год. като текста е писан от Учителя по-рано по друг повод. Този въпрос допълнително ще се изяснява.*

По този начин Той осуети възможността да се повдигнат такива въпроси, а в същото време отговори пък на тяхният въпрос, който задаваха. Щото организация има вътрешна и външна. Нашето братство не може да бъде организирано отвън. Туй което аз съм разбрала е следното: Ние можем да се организираме само вътрешно. Ако братята и сестрите работят вътрешно заедно, те ще бъдат в едно състояние хармонично в умовете си и ще се разбират. И тогава няма нужда от външни форми, за да ги ограничават и външни правила, а то ще бъде светлината, която имат в съзнанието си. Сред благородството, което са развили над чувствата в себе си, защото всеки един от тях ще иска да изпълнява волята Божия. Отведнъж така, значи те ще бъдат подчинени на Духа. Духът ще ни ръководи. И впоследствие когато сме говорили и с приятели и сега казвам: „Нас може да ни организира само Духът". По-добре двама в Дух, отколкото мнозинство от човешки души в различие. И тогава, когато не дойде Учителят, аз тогава още по-малко разбирах, но ми направи много силно впечатление, че Учителят не дойде. Изпрати писмото. Сега разбира се другите които не са го разбрали са останали разочаровани и са помислили, че Учителят не одобрява, или са помислили каквото те знаят. Но

ученическото съзнание не изисква външни форми. И после, кой какво е направил не зная. Аз даже не зная кои са искали да се повдигне въпроса. Но знам, че настъпи тишина и смут. После пяхме песни на Учителя. Само песни.... И после всички се разотидохме, и после не знам дали четохме, защото когато не идваше Учителят ние четяхме беседи, пеехме песни и се разотидохме. И тогава какво е станало, ние не сме чакали Учителят да дойде. Всички го чакахме, но това така внесе, за тези които бяха готови една нова струя в разбиранията, а тези които не Го разбираха вече не знам какво са мислили. Лично на мене, този отговор на Учителя ми подействува повдигащо, защото това са стари форми, които искаме за които да се хванем. Значи ще направим устав и ще искаме на членовете да постъпват съгласно точките на устава. На много места са правили опити за устави. Един такъв има публикуван на братството в гр. Русе. И какво стана после. От такова голямо братство днес няма ни помен. Учителят в такива случаи казваше: „Вие казва, идвате тука и искате да наложите вашето разбиране. Щом казва не ви харесва тука, а светът ви харесва, идете там и там живейте". Значи Той правеше един опит с всичките нас, аз не мога да кажа какъв е, нали от висше гледище да го окачествя, но Той беше дошъл да ни научи на нещо ново, което никъде го няма. А пък по този начин ние се връщаме към старите форми. А пък Учителят искаше съвсем ново нещо, искаше от нас да създаде нови хора. Щото това което Той ни говореше е за ученика и за новия човек. То не е в пълна хармония с нас, то е повече. В.К.: На едно място Учителят казва така: „Ние не сме дошли да правиме църква". На друго място казва: „Ние няма да правим от Новото Учение религия". Учителят говори за духовно съзнание, което се различава от религиозното съзнание. Е.А.: Даже Учителят каза друго нещо: „Ако от моето учение направите религия, аз ще я разруша". Даже така е казал. Аз съм чула от Него. Учителят не беше за формата, Той беше всеки един от нас да обърне съзнанието си, ума си, сърцето си, тялото си, душата си, духът си и с всичката си сила към Бога. С една любов към Бога, с едно чистосърдечие вътрешно и в това състояние каквото той получи да прави, да го прави, защото в такъв случай той ще бъде вдъхновен от светлината която идва отгоре, и то вътрешната светлина, както я наричаме Виделина. А не от външни форми, от четене на книги, даже не и от опит. Щото опитът, който ние го имаме, той вярно че е опит, но той е за нас, а онова, което идва отгоре е съвсем ново. То е Светлина, то е нещо, което излиза непосредствено от реалността на живота. И затуй Учителят казваше: „Свързвайте се с Бога". И нещо за което Учителят най-много е говорил и с най-много любов, то е именно за тая връзка, която всеки един от нас трябва да направи, връзката с Бога. Връзката ни с Бога е нещо, което абсолютно ще ни обнови. Другите неща, ний може много томове да прочетем, може много нещо да направим в света, нали така, но същественото не сме направили. Защото да се свържеме с Бога, това значи, ние да живееме нов живот. Постепенно едно освобождаване от стария живот, от старите навици. И затуй веднъж Той казваше: „Често пъти мислете за Бога, всякога мислете за Бога". И даже ни е давал още в първите години в класовете задача по пет минути сутрин, обед и вечер да мислим за Бога. Така казва, както вий си Го представяте. Както вие Го разбирате, така си мислете за Бога. Та казвам аз, човек свърже ли се с Бога, не му трябва посредник между него и Бога, не му трябва ръководител, ръководство човешко, устав и каквато и да е човешка форма. Защото Духът е, който носи живот.

47. БРАКЪТ

В.К.: Разказваше ми една сестра отива и пита Учителя за брака. Отговорил: „Ето един много важен въпрос, но никой досега не ме е питал за него". Е.А.: Всеки ще реши тоя въпрос лично. Този въпрос е личен според Учителя, защото едни са дошли на земята да се оженят. Те са обещали на някои души да дадат тяло и те трябва да се оженят, и ако не се оженят, те ще сгрешат. Други са дошли на земята с решение да не се женят, но ако те се оженят, пак ще сгрешат. От това разбирам, че въпросът е абсолютно личен, съобразно задачите, които сме свалили отгоре за своя живот. Аз бях съвсем млада, имах едно предложение и реших да попитам Учителя какво ще ми каже за брак. И понеже имаше съблазън. Съблазънта беше това, че бащата на кандидата беше обещал като се ожениме да ни прати и двамата да следваме в чужбина. Аз много желаех да замина, но моят баща нямаше материални средства за това и това ме изкуши. Изкушаваше ме тая мисъл. И рекох, ще питам Учителя, пък ако позволи. Аз нямах никакво чувство към този момък. Отидох при Учителя и Му разказах че имам такова предложение и Той ми казва: „Има три вида брак, когато момък и мома се обичат, те са женени на небето. На земята може да не се женени, но горе са женени. Когато се обичат и долу са женени на земята, това е вече пълен брак и горе и долу женени. Пък има други, които са женени на земята, но не са женени на небето". И тогава аз разбрах, че основното нещо в тая връзка е обичта, която имат хората един към друг. И понеже аз нямах такива чувства казах: Това не е за мене. В.К.: Това е един много важен проблем, който човек трябва да разреши. Абсолютно е необходимо знанието, което ни дава Учителя. А как ще постъпим това е друг въпрос и то личен. Е.А.: Знаете ли какво си спомням че един път каза: „Че каква нужда имат двама души, които се обичат от някаква външна форма?" Като регистрация и т.н. Виждате ли до каква свобода разглеждаше въпроса и каква тежест даваше на обичта. Но понеже това би било, нали сегашното общество не е готово да приеме тая форма. То ще го счита като вън от приетите норми и затуй се женеха някои наши приятели нали, ако не искаха в църквата църковен брак, отиваха в протестантската църква или другаде, все пак търсеха някаква форма, щото и на времето когато беше Учителят нямаше граждански брак, затова тогава те влизаха в църковен брак. Но когато това го казах и затуй, че най-важното нещо в брака е обичта, която може да я има. И да ти кажа правото от туй което съм наблюдавала в живота и от моите опитности казвам, наистина трябва много да си обичан, защото толкова грозно е недоверието и ако се съберат двама души в туй ежедневие и ако нямат обич, то ще си направят пакост, защото обичта е която може да изглади недъзите у другия. Да, иначе няма да може човек да понесе всички недостатъци. Защото ако да речем младите се обикнат, те не обичат човека който е, но идеала си който имат. Те мислят за своя идеал и не обичат това, което те си представят от брака. И те това чакат. И затуй след брака най-често има разочарование. Щото гледат, но той не бил такъв, но никой да речем на момата не е казал че той е такъв или онакъв. Тя си въобразявала или пък момъкът също. Той си е въобразявал че момата била такава и такава. И оттам идват много разочарования. Ние още живеем с едни разбирания, неяснота за нашите отношения на земята. В.К.: На много места Учителя споменава за брака. „Окултният ученик не трябва да се жени". На друга сестра препоръчва брака,

а тя не се омъжва и после съжаляваше пред мен. На трети препоръчва: „Един вол не тегли кола, а трябва два вола" - но този послушва. Различни случаи. Но ученикът не бива да се жени. Е.А.: Вижте, аз имам и друга една опитност. Когато бях отишла при Учителя, нещо за копане в градинката имаше на ул. „Опълченска" 66. Георги Томалевски беше единият и още един брат, кой беше не зная, отидохме, прекопахме градинката. Беше хубав пролетен ден и Учителят ни взе, че ни гледа на ръце. И на мене ми каза: „Ти казва, нямаш какво да учиш повече в брака". И ми посочи тази линия сърдечната, която отива в чатала между Юпитер и Сатурн. „Сега казва ще развиваш любов към всички" и ми посочи тази линия, но тази линия беше тогава до тук, до 1921 год. Това нещо не беше никак очертано, да, така ми каза. И аз го послушах. Разминах се с брака. А тази линия, която Учителя ми посочи тя си е още на ръката ми. А пък тази линия изглежда, че е любов към семейство, към това, така е краят на линията. „Няма какво повече да учиш в брака". Аз тогава не го разбрах какво значи това. Днеска го разбирам. Да, днеска го разбирам в този смисъл, че аз сигурно съм много, много търпелива била в брака и съм научила тези неща. Но и друго нещо беше, че аз в най-ранна възраст казвах, че няма да се оженя и не съм имала желание да се оженя. Но в 1934 год. беше, казвам на Учителя: „Учителю, интересно, бях на 24 год. и сега съм на 34 години и само в тия години съм имала желание да имам дете?" Да, такова желание имах. И Той казва: „Ех, имаш една леля, която иска да се въплъти и тя ти създава тия желания". И сега това е вече вън от моята компетентност, но съм благодарна че Го попитах, защото по този начин, и след това вече не съм имала нито веднъж вече желание да имам дете. Аз бях на 34 год. но не бях престаряла да речем. Никога след това нямах желание да се женя и да имам деца. Така преживях без брака и без деца. В.К.: Това е един много труден въпрос. Е.А.: Въпросът е ясен и труден.

48. ВЪНШЕН И ВЪТРЕШЕН МОРАЛ

В.К.: Понеже въпроса за брака засяга този външният морал, какво ще ни кажете за онези времена, когато по вестниците пишат срещу Учителя и братството?. Е.А.: Всичко, което се пише в пресата за Учителя, за братството във формата в която се пишеше не е вярно. Но братята и сестрите от недоумение, от незнание даваха повод. Не че в братството не е имало хора, които да живеят и така. Ами както не е позволено, както Учителят нарича „Забранената любов". Нарича „Забранената любов", но често пъти това са връзки от миналото, които се налагат в съзнанията, слабости между хората, но то не е брат разврат. Разврат е друго нещо. Разврат е когато хората се събират само за едно удоволствие, това е разврат и те се поддават така системно на това нещо. А пък когато след туй хората се борят, преодоляват тези неща, можем ли да ги съдим? Да речем някога, ако са се поддали на една слабост своя лична и цял живот след това ги е гризкало нещо отвътре, не можеме да смятаме че това е разврат. Поне аз така го разбирам. Че може другите хора да го разбират другояче, но разврат е нещо по-друго, да. Един път Учителят ни говори пак така една беседа, цяла беседа беше. Има казва три вида любов: Кръчмарска, когато двама-трима се събират, както в кръчмата си сядат, чукнат си чашките и след това всеки си отива по пътя. Това е животинска любов. За нея можем да кажем, че е разврат, ако човек се поддаде само на нея. Нея можем да я атакуваме като разврат. Човешката любов там има, когато те искат само да се докоснат, да се видят и да се докоснат, а пък

при Ангелската любов, при нея няма докосване. Значи така степенува любовта при един разговор, който имах с Него. И ние в обичта си не трябва никаква корист да проявим. И в брака е същото. Не да се ожени една мома за един момък щото той е богат, защото е умен, защото ще й създаде обществено положение, щото ще я осигури. Това е егоистична любов. Тя го прави, да се жени за него, само защото иска да бъде осигурена в живота. Това не е любов, това е интерес. Това е търговска сделка. Ако момъкът се жени за нея защото тя е хубава, защото родителите й заемат високо обществено положение и по този начин той ще се издигне край нея, това е пак търговия. Това е интерес. Любовта идва спонтанно у човека. Ти един човек го обикваш, но искаш да бъдеш внимателен към него да му помогнеш ако има нужда, във всичко с което можеш така нещо да му дадеш, но не да вземеш нещо и да изкористиш нещо. В.К.: В ония години Вие сте много млади, всички са млади в тази аура на Учителя, в тази обстановка, наистина предразполага за възвишени чувства, пък и за емоции. Е.А.: Да, и в същото време. Сега в обществото много се говореше, че има разврат в братството. Но казвам някои с поведението си, имало е и такива случаи, нали така. Пък и друго ще кажа, отвън нещата изглеждат по един начин, а пък между хората както е другояче. Колко семейства например има всички сме виждали, мислиме че идеално живеят, пък чуваме че след две-три години се разведат. Така че и в тези отношения е така, те не са били цял живот отношения, те са били временни някакви отношения, ами създадени връзки, а пък за Учителят никога не е одобрявал да речем такива отношения. Никога. Той не ни е насърчавал, както говореха за „свободна любов". Такова нещо не е имало. Учителят ако за нещо ни е говорил, то е любовта към Бога. А не любовта един към друг. Любовта към човека да, любовта към всички хора, братска обич, чиста обич, но такива неща ни е говорил Учителят. И хората че са изопачавали тези неща, то е друго нещо. После аз ще ти кажа друго: Поведенията на някои сестри, които искаха да покажат че са близки на Учителя, които парадираха това, че могат да бъдат с Него, в държанието си някога показваха някои работи и имаше хора които ги тълкуваха така. Лошо ги тълкуваха. Но това беше защото тези сестри живееха в това съзнание. Сега Учителят не може с камшик да ги удари и да им промени съзнанията, Той всичкото това го изтърпяваше, изчакваше да се пробуди съзнанието във всички ни и ние сами да се коригираме. Щото Учителят ни е казвал: „Грешете, но изправяйте погрешките си!" Принцип. Значи то не се отнася само в едно поле брат, то не се отнася само за мисъл, то се отнася за целият живот, във всички случаи и всякакви. И ако да речем някои хора някога са сбъркали така, то не значи че трябва да ги съдим, но то не значи пък и насърчаване към разврат. После и общественото мнение, което така лошо съдеше братството, то е, защото те изискваха от нас. Те искаха ние да дадем пример. И прави бяха. Ний трябваше да дадем пример, трябваше да дадем пример. Но ние не можехме. В.К.: На едно място, помня една сестра, тя си замина, мир и светлина на душата й, Учителят казва: „Всички школи до сега са се извращавали в разврат и сега има такава опасност". Това се отнася за ония години 1923-1924-1925. Е.А.: Вижте, че имаше такива съзнания имало е. Имало е братя, може и сестри да е имало, които бяха на такъв уровен на развитие, че не можеха така да живеят по Високия идеал на Учителя да речем. Сега какво е било тяхното вътрешно съзнание аз не мога да кажа, но имало е такива, но за тях Учителят казваше: „Те са изключения и те са дошли такива от света. Те са дошли до това състояние, още не са го преодоляли". В.К.: Значи Учителят не е срещу брака и семейството? Е.А.: И той казваше, това е институт, който е основан от природата. Той не беше против семейството и както казах,

Той казваше, че едни са дошли да се оженят. И те трябва да се оженят. Други са дошли да не се женят и те не трябва да се женят. Значи едни са длъжни да се оженят, а за други не бива. Хайде разрешете го чрез вашия живот. Трудно е. Дори е невъзможно понякога.

49. ПЪРВИЯТ ДОМ НА УЧИТЕЛЯ

В ония години Учителят отива и живее при Петко и Гина Гумнерови. До 1905 год., той е живял у Бъчваров и после отива у леля Гина да живее. Бъчваров е бил наш брат, но кога е отишъл у Бъчваров не зная. Бъчваров е един интелигентен брат, който е издавал списание „Виделина". И естествено Учителят е печатал в неговото списание някои статии по френология. Заболяват децата му от скарлатина и понеже тогава трябваше да се пази 40 дена карантина, Учителят трябва да излезе от къщи и леля Гина, която вече го познавала казала на чичо Петко: „Да го вземем този млад човек у нас, ще му дадем там долу в трапезарията да спи". Те бяха добри хора и двамата и нямаха деца. Сами бяха. Приемат го в къщи временно. Те не са Го взели за дълго да живее, но в това време, докато Той поживял случват се различни случки с някои хора. И като дойдат, на един даде съвет, излезе сполучлив каквото казал, друг някой болен дошъл за съвет за лечение и той оздравее, и по такъв начин от тези случки, те разбрали, че Учителя има все пак нещо повече от един учен човек. Разбрали че е духовен. Духовността вече се проявява в говора който Учителя имал, поведението което имал към всичките. Той имаше изключително хубава обхода към хората. Внимателен, аз съм Го виждала и на деца да става, когато влезат в стаята. Дете влезе, майка му го пратила за някоя нужда Учителят и тях ги посрещаше така. Значи виждате, Той нямаше отношение към външната форма на човека, а към душата която идва. Щото и детето има душа. Той посреща душата на това дете. Та в това отношение така са Го опознали като духовно лице Учителя. И когато се освобождава стаята, в която Той впоследствие живя доста години, значи точно кога се е освободила не зная, но не е било много късно, та Той живя до 1926 год. там. Значи близо 20 години е живял в тази стая. В.К.: А кой се грижеше за обходата Му? Е.А.: Той се хранеше при тях, но впоследствие вече, когато Той се проявява като духовно лице, след съборите нали, защото съборите стават още от 1907, 1908, 1909 год. В първите събори са Го наричали г-н Дънов. Учител не са Го наричали още. Не са Го познавали така и на съборите, те са описани съборите как са ставали, това което Учителят е говорил и Той е бил в много по отворен някак за приятелите. Впоследствие Той повече се затвори за хората. Там е говорил по-интимно за духовното отношение между Неговото ръководство и слушателите си. Има там някои неща, които говорят така за една по-голяма искреност помежду тях. Впоследствие, например след като отвори Школата, така не ни е говорил Учителя, Той имаше по-друга линия. Но едно ми е правило впечатление, че Учителят от първата беседа, която е напечатана „Житно зърно", до края през всичкото време, Учението е абсолютно едно. Няма развитие в разбиранията на Учителя. Нали хората които са, обикновено когато съм чела биографии по един начин мислят, после по друг. Учителят не се е развивал. Той изявявал едно учение. Но това Учение е у Него от първия ден ясно. Когато другите хора имат известни промени, влияния. И много съм слушала и външни хора, да мислят, че Учителят беше същество, което изявяваше едни висши принципи, дадени Му по чист вътрешен път, проекция на Божествения Дух.

В.К.: Какво ще кажете за хората около Него? Е.А.: Леля Гина беше скромничка женица, чистосърдечна, простичка, искрена, но много честна. Тя направо си казваше на всичките в очите. Когато при Учителя започват много хора да идват, да Го търсят, тя е била връзката да Го извика, Учителя: „Еди кой си Те търси, ще го приемеш ли?" и т.н. Естествено, че това й е отнемало доста време. После в нейния дом идват нали. Всичкото това на нея е било като благословение. Тя го правеше с хубаво чувство, с хубаво съзнание. Сега някои имаше, като отидат при Учителя стоят с часове, други чакат вънка, притесняват се. Пък сега може да са имали нужда, може би не. А може така да са желаели да стоят повече, ние това не можем да знаеме коя е причината. Учителят ли ги е задържал или те са желаели да стоят. Защото в изказванията си в беседите си личи: „Дойде казва Учителят само за пет минути, пък стоя каза три часа". Значи той не стои вече защото Учителят го задържа, Той нямаше да каже ако го е задържал, стоя три часа. Значи Той е желаел после. Отворил се е, приказвал много, защото много хора искаха да се изяват, да си изкажат туй което им тежи при Учителя. И леля Гина направо ще им каже: „Ама ти казва много стоиш". Така беше чистосърдечна. На други, които бяха по-внимателни, по-деликатни хора и тя беше с тях деликатна. Но имаше и някои груби, после са я оскърбявали, сърдели й са, разни неща са й казвали, и затова тя беше дошла до едно чувство на справедливост към хората. Така за леля Гина, аз спокойно си разказвам, справедливо се отнасяше към хората. Не мога да кажа за любов. Любовта е много нещо висше, но че беше справедлива, това го казвам, а това е добродетел. Да може човек справедливо да се отнася към хората. То е много трудно да издържиш на толкова много хора, непрекъснато. Всеки има своите изисквания, желания, сърди се. И затуй казвам, че леля Гина и чичо Петко, те така служеха на Бога, като създадоха условия на Учителя. Аз мисля, че споменах по-рано, че чичо Петко го обвиниха за нещо, аз ти го разказах тогава, но Учителят каза: „Братята умориха чичо Петко!" Така го каза. Това беше 1920 год. ли е станало, или 1922, или 1923 год. много скоро. Две-три години след това си отиде от този свят. За всеки честен човек, много тежко е така да те обвинят и Учителят, аз съм Го чувала, че така е казал за чичо Петко. Той беше протоколист в съда. А леля Гина си беше домакиня. Те бяха скромни хора. Едно легло, маса, столове, най-скромното и той най-необходимото. Друго нищо нямаше. Вижте, сега има хора които се обзавеждат по-богато, тогава най-висшите чиновници бяха така обзаведени, както сега най-обикновен чиновник се обзавежда. Хората живееха много по-скромно в миналото. Сега другите ще кажат, че нямали са пари, средства. Как да Ви кажа не беше идеал такова нещо, по-скромно живееха всички. Василка Иванова дойде там и помагаше, и на леля Гина помагаше. В работата на леля Гина. А тя беше много честен човек, тя имаше плетачна машина и плетеше, и с това се издържаше. Тя не дойде за да тежи. Помагаше на леля Гина, переше дрехите на Учителя. Аз Ви разказах, тя беше онази, когато пита царя при срещата, при една екскурзия Василка каза: „О, колко се радвам, че Ви виждам. Много отдавна исках да Ви видя, пък ето така Вие да ни срещнете!" Тя много жалеше, че не е образована. Щото като влезе в Младежкия клас, ние процентно бяхме всичките повече студенти, висшисти и среднисти най-малкото бяха. Тя имаше само основно образование и казваше: „Аз съм проста, аз съм проста". И Паша даже й каза: „Ето казва, простата Василка говори с царя, пък ние висшистите никой не се осмели да продума". Защото вижте, простите хора са чистосърдечни и естествени, и с всекиго могат да говорят. Защото той скромният не прави разлика, няма предразсъдъци. Той е скромен в себе си, но искрено си пита и искрено си

казва. Такъв беше и брат Ради.

Ще Ви предложа писма на Учителя написани до Петко Гумнеров и Ангелина (Гина) Гумнерова. В писмо на 17.XII.1917 год., Варна, когато Учителя Дънов е там на заточение дава ценни сведения и упътвания за 91 Псалом, „Добрата молитва" и „Завета на цветните лъчи на светлината".

В писмо до Петко Гумнеров от 3.XII.1913 год. от гр. Търново дава напътствие да си напише 91 Псалом и да го носи в себе си, и да го чете всяка сутрин.

25.X.1904

Петко Гумнеров,

Какво желаеш най-много? Мъдростта е близо при тебе. Ти се двоумиш много в живота и това ти бърка.

Господ, Който желае твоето добро те побужда постоянно да вършиш доброто. Да вършиш доброто, значи, да си в съгласие с Него. Ти имаш добри желания, но ги отлагаш често. Нищо не отлагай. В чужди работи не се бъркай. На хорските думи внимание не обръщай. Човешките разправии край нямат. Което ти казах снощи, него върши. Там близо стой, няма друго избавление. Вярата е която спасява. Вярата, живата вяра. Не вярата на буквата. Живота е както учението на четение. Започни с първата буква и върви напред, другите букви постепенно ще се слагат в слогове, слоговете в думи, думите в дела и тъй напред.

Не се безпокой. Това, което сега вършиш, върши го добре. Верният в малкото ще бъде верен и в многото. Бог иска да имате добри сърца. Знаеш ли какво нещо е добро сърце? Доброто сърце, това е най-голямото богатство. Този, който има добро сърце ще бъде винаги весел и задоволен от живота, който му е даден. Най-голямото зло на света е неговата неблагодарност. Вий трябва да бъдете благодарни от всичко. Всеки в тоя свят трябва да бъде благодарен. И може ли Бог да живее между - помежду человеци неблагодарни? Не. Господ не обича празните занимания. Знаеш ли кои са празни занимания? Това са непостижимите желания.Те са тия желания, които развалят здравето на душата. Чети 27 Гл. Притчи 7-8 ст. Да те осветля. Чети от Матея 19,10-12. Петрово послание първо 4.3-4. Ходи прочие верен на Господа и на себе си, верен и на своето призвание. Това не е изобличение, това е мое упътване. Не. Аз не дойдох да ви изобличавам, но да ви наставя на пътя Господен.

Аз съм ДОБРИЯ ПРИЯТЕЛ.

(Свещеният подпис)

25.X.1904

За Гина

На тебе Аз ти казах снощи. Ти се много безпокоиш. Ти се много съмняваш в Мене и в Мойта вярност. Ти Ме мислиш като человек, който днес едно говори, утре друго. Не, пази се. Това е от лукаваго. Всякога когато ти си наскърбена и нажалена Аз съм тогава близо при тебе. В тъмнината можеш да чувствуваш Моето присъствие, но не и да ме виждаш. Ще ме видиш когато очите на твоето сърце се отворят.

Да! Няма смърт. Колко малко разбирате небесният живот, Божествения живот. Теб те безпокоят хората. Ти често се сърдиш на другите. Имай

съжаление към тях, те са невежи и слаби. Но не се обезсърчавай от това. Корените на всяко дърво трябва да се поразкопаят наоколо и полеят. Ти си това дърво. Праведните са дървета насадени и при изворите. Да! Кой ти е казал това? Това, което съм ти казал е да принасяш плод. И като си насадена в Мен, Отец ще те оплодотвори. Чети Пр.29. 6-7. В това Аз ще ти помагам и ти ще помагаш. Слушай ме Аз съм винаги близо. Затова и със страданията идват да ви напомнят. Страданията това са Моята ръка. Бъдете благодарни. Бъдете весели и бодри. Който страда, него Отец милва. Силата Божия се показва в човешката немощ. Силен е само един Отец. Който иска да бъде силен трябва да пребъдва в Мен. Ти трябва да растеш във всяко добро. Не се безпокой, за другите не бой се. Аз ви приготовлявам жилище. Не се плашете. Вършете Волята Божия.

Това е Моя закон.

Вашия Добър Приятел.

(Свещеният подпис)

Варна 17 декември 1917

Любез. Петко,

На г-н Котев дайте 100 екземпляра от 500 ст. На брат Тихчев дайте 280 лв. от 780 лв. останалите 500 дайте на г-н Котев срещу сметката. Напишете „91 Псалом" и го носете със себе си. Носете „Цветните лъчи на светлината". Носете „Добрата молитва". Дръжте се постоянно свързани с Небето вътрешно по Дух. При това четете го всеки ден. Бъдете всякога в молитвен дух. Където и да сте знайте, че сте на фронта. НО ГОСПОД Е С НАС. ТОЙ ЕДИННИЯ, ИСТИННИЯ БОГ Е БИЛ С НАС ПРЕЗ ВСИЧКИТЕ ВЕКОВЕ. ПОМНЕТЕ ХРИСТОС ЦАРУВА СЕГА И ГОСПОД БОГ ПОМАГА, ЦАРСТВОТО КОЕТО НЯМА ДА ПРИИДЕ. На всички приятели ще кажете да си напишет „91 Псалом" и да си го носят постоянно със себе си и да го четат. А така и „Добрата молитва". Обръщайте се постоянно към Господа. Осведомявайте ме всякога на време, да зная. Казано е от Господа: Търсете ме на всяко време докато съм близо. На госпожа Голова добре сте сторили. Да ви не съблазнява тяхната постъпка. Аз ще се постарая да им помогна. Нека чете тя всеки ден „Завета на цветните лъчи на светлината", да носи „91 Псалом" написан без да знаят това външни лица, нека го носят всички написан. По-нататък ще ви дам други напътствия, сега тия са достатъчни. Търпеливи, постоянни, трудолюбиви, развивайте в себе си Божествената воля. Весели духом, силни в надежда и крепки във вяра.

Поздрав на всички приятели.

В.В. Ж.К.В.О

П.К. Дънов
Варна, 19 Дек. 1917

50. ВЕЛИЧКО ГРАБЛАШЕВ

Друг един беше Величко Граблашев. Той беше адвокат, образован човек. Той е работил в първите години с Учителя. Той е бил спиритист, викал е духове. По това време спиритизмът беше едно такова духовно движение в цяла Европа и брат Граблашев е бил в България такъв. На тая тема се е запознал вероятно с Учителя, но той се държеше с Учителя като равен с Него. Така се държеше брат Граблашев. Защото тогава те не са познавали Учителя и заедно са

следвали в Америка. Той е който разказва за отиването в тайната школа, той беше, Граблашев, да. Когато са били в Америка Учителят за известно време Го нямало. Лично Граблашев ми го разправя и го казвам както той ми го е разказал. Казва че е изчезнал и Граблашев се чуди къде е Дънов. Питал Го: „Къде беше, къде ходи? И аз искам да знам къде ходиш?" Той казал: „Ще те взема с мене, но няма никому да казваш и никакъв въпрос няма да ми задаваш. Само ще гледаш и каквото виждаш това е. Никакви въпроси, нищо няма да питаш". И тогава те пътували двамата с влак, през вода ли, че пак дошли на суша. Качили се на някаква планина, дошли до едно езеро. В езерото имало лодка и в лодката ги чакал лодкар. Те се качили в лодката, а в средата на езерото имало островче и на островчето една сграда в която отивал Учителят и той. Там ги приели. Имало само мъже. Приемат Учителя много любезно, много сърдечно, но те говорели някакъв език, който той не знаел, но слушал. Там седнали на една кръгла маса 12 души от което можем да заключим че това са розенкройцери, защото в техните книги се споменавало за такива събрания. Като преседели известно време те са се завърнали. По-късно Граблашев пожелал сам да отиде на това място. Пропътувал докъдето знаел, но не е могъл да продължи в планината. Уж всичко бил запомнил, всичко знаел, но не е могъл да продължи и не намерил това което търси. Тази опитност от него я зная. А Учителят каза една опитност за него която ще разкажа защото е интересна. Граблашев държал една сказка, но в Плевен ли беше, не си спомням точна къде беше. Сказка по спиритизъм трябва да е била, защото той беше спиритист. След сказката идва при него един човек, ръкува се с него и той помислил че ще го поздрави както други са го поздравявали и благодарели за това което говорил. А този се доближил до ухото на Граблашев и му казал: „Ти си голям мошеник!" Та той го разказал на Учителя и казал, така поряза ме, като ми каза това, защото той трябва да е бил някой материалист, който нищо не разбира от тези работи и смята че това е мошеничество. И Учителят като го разказваше това така хубаво се смееше. Граблашев е издал една книжка със заглавие „Окултизъм, Мистицизъм и учението на Дънов", в която разглежда цялата окултна история. Тръгва да доказва оттам Учението на Дънов и накрая признава, че Дънов не е обикновен човек. А онова което са преживели учениците с Дънов следва да се приеме, че Дънов е представител на Великото Бяло Братство. Жена му остана в София с две дъщери, а двамата му сина бяха в Америка с него. Когато минаха така доста години и той не се върна Учителят каза на жена му: „Той си има там една приятелка". На нея разбира се не е било лесно това. Защо го е казал Учителят, Той знае защо го е казал. И по-късно отиде там едната му дъщеря, по-голямата и там остана, и досега е там. Идваха и синовете да видят майка си, но те не се интересуват от учението и от идеите на Учителя.

51. ГОСТУВАНИЯ

В.К.: Зная че Учителят е ходил на Рила на летуване. А ходил ли е по гости по провинцията по време на Школата 1922-1944 год.? Е.А.: Много рядко. Ходеше в Русе веднъж, но за какво не зная. Вероятно за недоразуменията по имотите на русенци. Ходи в Казанлък, то беше, едно семейство от Ст. Загора имаха неразбории, вътре в семейството. И те отишли в Казанлък, и там се срещнали в един дом с Учителя, и Учителя нарочно отиде в Казанлък, искаше да ги примири, защото братя и сестри от семейство Мечеви се караха за наследство. Така съм осведомена, че за това е отишъл Учителят. Той искал да им помогне,

да не идват в София, да ги помирява. Има една хубава снимка на Учителя заснет с Камбуров на балкона на къщата на д-р Дуков. В.К.: Какво ще кажете за стария Петър Тихчев? Е.А.: Учителят е бил при него на квартира, когато е следвал в Свищов. Чувала съм, че Учителят е бил при него на квартира на пълен пансион, когато е учил гимназия. Нали протестантско училище е имало в Свищов, незнам какво е било точно, но гимназия е било. Той във Варна е учил гимназия, но после в Свищов е следвал след това, как е било, подробности не зная. Той много често е говорил за този Петър Тихчев. Когато е бил вече свободен отивал при него и много хубави духовни разговори са имали и бил много доволен. Жена му също много харесала Учителя и както всяка майка така с по-обикновени разбирания казала: „Да оженим нашата дъщеря за него". Той нали е бил млад тогава. Да, съвсем млад. Но той не искал: „Абе не мога това да му кажа. Никога разговорите не дохождат за такива неща и не мога такова нещо да му кажа. Ние само духовни разговори водим, не мога да кажа такова нещо". Но тя непрекъснато настоявала. „Ще си отиде, казва, ще изпуснем човека. Такъв добър човек къде ще намерим за нашата дъщеря". „Е, рекъл, при удобен случай ще Му кажа, но не знам, не ми се е отдавало случай". Това ми е понятно,защото Учителят, аз ви казах и по-рано, Той не говореше обикновено. Той говореше в стила на беседите. Като четете беседите, това беше Неговият език. В обикновения разговор така умееше да гревърне нещата, винаги по принцип ги гледаше и разглеждаше. Мога да си обясня, че така е било и тогава. Макар че тогава е бил пак съвсем млад, но Той си е носил тези възможности, които ги е изявил впоследствие. И така се случило, че момичето се разболяло и умряло. И тогава той казал на жена си: „Е, сега оженили ги?" Сега повече нищо не зная. Всичкото друго е тълкувание. Всичките други разни тълкувания, чувала съм ги. Петър Тихчев си е заминал отдавна. Аз 1920 год. дойдох, то преди моето раждане е била тази случка. То е било преди да отиде в Америка. В.К.: По онова време в Търново е семейство Елена и Константин Иларионови. Е.А.: Това бе едно семейство, което също нямаше дечица. Но за сметка на това Елена беше необикновена. Елена Иларионова беше много мила и сериозна жена. Беше предана, така отмерен човек, тя имаше отмерен характер, имаше контрол на ума и на сърцето, принадлежеше към тъй наречените отмерени и уравновесени хора. Тя беше от тях. Тя не беше от тия които се екзалтират. Тя беше дисциплинирана и външно и вътрешно. Вероятно Учителят е видял тези качества у тях и затова когато е ходил в Търново, те са Го поканили още преди, когато Иларионови са били в Цариброд. Те там са се срещнали, защото там има една къща, която Елена Иларионова е била направила за мъжът си, когато той бил болен. Тогава тя била изпратила писмото пък Учителят пристигнал без да получи писмото. Такъв е случаят и той оздравял братът Константин. В.К.: Освен у тях на друго място отсядаше ли Учителя? Е.А.: Той Учителят не ходеше така на всяка къща, не, не ходеше. После те са едни от най-старите хора които Той е познавал в Търново. В Търново е имало доста голямо братство. Сега са останали много малко хора. Те си отидоха, поминаха се.

52. „ШКОЛАТА" НА ЧИЧО ДОНЧО

В.К.: Какво ще ни разкажете за т.н. „Школа" на чичо Дончо, която се е подвизавала по времето на Учителя с неговите ученици? Е.А.: Аз бях в тая школа. Позабравила съм точно годините. Бях срещнала Учителя преди една-две години, не по-малко от две. Една цяла година откакто бях срещнала Учителя. И Михаил Влаевски и съпругата му Пенка и Димитър Стоянов, ние бяхме в

теософското общество, където проучвахме книгите на теософите, както ги наричаха те „ложи" и оттам се познавах с тях. Аз не познавах никого другиго, бях нова в братството и те веднъж ми казват: „Еленке, има една групичка, духовна група, където духовете се изявяват и ако искаш ела на събрание". И ме заведоха в една къща, някъде към затвора беше при една наша сестра. Там се събираха при най-скромна обстановка така. Аз отидох на това събрание, ама да Ви кажа нищо не помня от него. Как се проведе не мога да кажа. Но още на другия ден ме поканиха в другата вътрешната група. В нея група бяха влезли вече доста приятели млади преди мен. Там беше Георги Томалевски, Кирил Икономов, един Златко Златев, беше Сапунджиев, неговата сестра, лична моя приятелка, Влаевски и Влаевска. А чичо Дончо беше ръководител на групата. Презимето му не знам, бай Дончо му казвахме. Там имаше две деца които бяха медиумите. И те бяха слухари. Ние се събирахме, изпявахме една-две песни братски, УчителЮви песни, както се казваше тогава, да се създаде атмосфера, за да се проявят духовете. И през време на пеене децата почват да пишат. И пишат, пишат или едното, или двете заедно и след като свършат бай Дончо четеше това, което е написано, и те в тези писания даваха наставленията какво да правим, за духовната ни работа как да се подвизаваме и ни даваха наряди, за да изпълняваме, за духовното. Даваха ни наряди за храната и за облеклото даже, наряди бяха например, аз си спомням които ги обичах. Беше така: Да си представиме, че всички един от нас е като слънце и тази светлина облива всички от групата които сме. В определен час това упражнение го правим, не определен, а десет или пет минути обливаме, това го правим към целия свят, към българския народ, или към цялото човечество. Аз трябва да кажа, че много ми харесваха тия упражнения, защото така да си мислиш, че си слънце - самото туй нещо те повдига. Нали представяш си че ти си едно слънце и в това слънце обгръщаш всички хора. Мен ми допадаше това упражнение. Него само помня, даваха ни и молитви. А пък много често даваха на всеки един от групата и неговият ръководител. Защото всички от групата имахме специален ръководител и аз като отидох вече бяха се изредили апостолите Петър, Павел, Андрей, Лука и т.н. всичките апостоли, за мене нямаше апостол за ръководител. Беше апостолското оръдие само останало, което било връзка между апостолите и Бога. Това ми беше патронът който ме ръководеше. Сега да ви кажа, аз тогава бях съвсем нова в тези неща, напълно не вярвах. Още духовните въпроси не ми бяха ясни, но аз чувствах че нещо има вън от видимото, но никаква яснота нямах за това. Даже и Учителят каквото говореше и по тези въпроси, и те не ми бяха ясни. Сега открито си казвам, какво беше тогава в моето съзнание. Но бях готова да слушам и изпълнявам. А задачата беше за бърза еволЮция. Ние като работиме така по-бързо ще еволЮираме. Аз мислех че това е възможно, нали, щом го казват. Но аз не разбирах че няма бърза еволЮция. Щото има естествена еволЮция, което е нормално, а бърза еволЮция недоносчета ражда. И съгласих се. Даже още първата вечер като отидох, духовете казаха: „Сестрите да си острижели косата". Същата вечер си остригах косата. Михаил Влаевски с машинката ме острига като войник. Но аз понеже бях студентка съобразих и казах да ми оставят тука малко дълги косички, че после като направих от моята коса перука, да не е гола главата ми. Те и другите си бяха направили перука. Като ходех в университета слагах си перуката и косата която ми бяха оставили не личеше че съм остригана. Съобразявах се с условията при които съм. Добре че съобразих, защото имайте предвид имам втора майка, вкъщи ще ме видят с гола глава, ще кажат подлудя ли да се острижеш. Трябваше да се скрия от там. Даже докато ми направят перуката беше мъчно. И цялото време докато

носех перуката, цели единадесет месеца беше наистина изтезание за мене. После като почна да ми израства косата, изкачаше през перуката. И някои така ме дърпаха за нея, нали. Защото аз я гладя, гладя, но не мога да я огладя. И когато ми порасна вече косата така че да мога, донякъде така, свалих я и веднага я изгорих, не исках и спомен да имам за това. Но разбира се в това време аз бях изминала и един вътрешен път. През лятото ходехме с галоши, за да изолираме лошите влияния от земята. През зимата режимът който ни дадоха беше, да ядем само варено жито без нищо, само два дена през седмицата ще ядем хляб и тиква. И хляб не ядяхме даже. Сега от този режим, моята приятелка Мария Сапунджиева заболя от скоротечна туберкулоза и се помина през лятото на 1925 год. Аз 1921 год. през есента съм отишла в този кръжок. Аз отидох по-късно през зимата на 1921 год. е било. По-късно бях отишла. Те по-рано бяха отишли от мене. Щото мене ме смятаха много нова и затуй не ме бяха поканили. Но видяли че съм ревностна и даже тогава ще ви кажа, че бай Дончо беше много трезв. По-трезв беше. Вижте, каза, не бързай да си стрижеш косата. Те духовете казват сега, пък утре друго нещо може да кажат. Той вече беше забелязал непостоянството на духовете. Сега опитността която имах от духовете беше това, че тяхните уста на децата не можеха да измислят това което пише. Едното беше в четвърто отделение, другото беше във втори прогимназиален клас. Значи пети сегашен. В никой случай не беше тяхно това което пишеха. Те даваха едни сложни чертежи, много сложни, не знам как ги наричаха, сега съм ги забравила, защото аз не се занимавах, но Георги Томалевски и Кирил Икономов работеха в строителния техникум и те като специалисти чертаеха тия чертежи. И като ги гледах, рекох си, че едно дете това не може да измисли. И после, за да го каже, че такива, че онакива, не се получаваха невъзможни неща, а възможни неща се получаваха, щото духовете могат да дадат и неверни неща нали, ако не разбираха. Значи тези които даваха тези чертежи на децата явно е че бяха други същества. Защо Наталия има положителна опитност от там? В.К.: Вие продължавахте да ходите на школата при Учителя? Е.А.: Ходехме при Учителя, пък сега по какви пътища знаеше, щом като ни говореше, че човек трябва да носи дълга коса за да запази магнетизма на главата си. Може ли, ние сме в противоречие вече. Нали на главата магнетизмът трябва да се пази, а аз бях с остригана глава. А знаете ли защо трябваше да се острижем, за да получим по-добре влиянията отгоре. Това беше повода. В.К.: Значи той какщото медиума говори, Учителят говори точно обратното. Е.А.: Не, те другояче казаха. Те може да са били, какви са били не зная. Аз да ви кажа, това което не разбирам не искам да се произнася. Но факта, че все пак не само Учителя, те всички окултисти казват, че човек трябва да носи дълга коса, нали, защото магнетизма се запазва. А не стригана както ние я носехме. В.К.: Какво казваха духовете за Учителя? Е.А.: Те казаха че Учителят е представител на Бялото Братство. Това вече не внасяше противоречие. Само че, това „Само че" внасяше сянка. „Всеки, който дойде на земята в плът може да се излъже". Видите ли, това беше сянката която искаха да хвърлят. Е добре, аз после когато си размишлявах, ами ние какво получаваме чрез децата? И те са написани от дете. Защо да смятаме че чрез децата като ни говорят, това ще бъде истинското слово, пък за Учителя може да се оспори от тях. Това бяха такива примки с които да отвлекат съзнанието ни в друга посока в която те искаха да ни заведат. Не беше всичкото светло и бяло което ни учиха там, не беше. Ще ви кажа защо. След като се набраха много неща, противоречия в нас, те братята решават да поканят Учителя при нас. Още повече че духовете вече се размножиха, явяваше се духът на земята, логоса на земята. Че логосът на слънцето, че логосът на Венера, разбирате ли,

тези същества които управляваха планетите. И по такъв начин те много високо се качиха. Че от Венера почнаха да идват. Сега, всичкото това пък не можеш да го провериш. Никой, кой от нас може да каже сега че този дух е от Венера или от Слънцето, или от това. Христос не се е проявявал. Не казаха че Христос е дошъл при нас. Ами те са големи същества за които говореха логосите. И решили братята в по-ограничен кръг да се съберат при Влаевски, щото ние се събирахме у Влаевски. Те имаха една таванска стая, някъде към пазара, този женския пазар дето му викат, една стара постройка и там отивахме. Качвахме се по едни тъмни стъпала и вечер се събирахме и някога ни оставяха брат до 12 часа да медитираме. Духовете ще кажат: „Сега един час ще медитирате!" И ние седим и медитираме. Ама кой какво е медитирал не знам. Аз нищо не разбирах и не знаех. Аз не се научих да медитирам тогава. Пък и сега не знам колко знам да медитирам. И поканват Учителя и Учителя идва и само са били 4-5 души, толкоз. И показват на Учителя словата, които ни се говорят, показват Му картините които ги рисуват. Учителят слушал, слушал, слушал и казала: „Добра храна е оризът". В.К.: Защо оризът? Е.А.: Това значи, ние хвърчим в небето, пък на земята нищо не сме си уредили. Ние така го разбрахме. „Добра храна е оризът". И Той казал: „Съществата които ви ръководят са и бели и черни. Белите ви учат хубаво. Но черните искат да ви отвлекат, да заболеете и да напуснете земята". И жертва за това бяха тримата: моята приятелка, брат й и Дончо. Моята приятелка се помина през лятото. След като тя се помина аз повече не стъпих нито у тях, нито у Дончови, нито и у Влаевски. Пенка Влаевска страдаше от скрофули. Тя след това забременя, роди две дечица, близнета мисля че бяха ли, едно подир друго ли бяха, не зная, но и двете умряха. После умряха по други причини. Научих там от една сестра причината. А те както ги хранили, лошо ги хранили пък Учителя казал: „ Е вие пък много сте избързали, на деца не се дават така рано сокове". Те нещо искали да се престараят, че в храненето са ги объркали и си заминаха децата. Това впоследствие много скоро го научих от дъщерята на хазаите. Майка й и е казала това. Щото майка й е на наша възраст, а пък тя е по-млада. И когато идва така Учителя и казва тези неща, отведнъж ние, тези които така бяхме влезли се отделихме, защото вижте, храната ни беше много трудна. Само жито, а хляб да не ядеме, тиква ядехме четвъртък и то беше празник. Щото като ядеш жито, ден, два, три само жито варено без нищо ами то омръзва и затова много беше празнично, че хляб и тиква можем да ядеме. Но това е било може би да ни изтощят ли, не знам за какво. За какво друго са тези съвети? Чичо Дончо и той умря от удар. Чичо Дончо умря от удар, моята приятелка умря от туберкулоза, брат й умря и той от туберкулоза след нея. Другите останаха до края, но това бяха тези хора, които, това беше като църква за тях. Те нямаха никак отношение, нямаха проблеми. Те си ходеха както един православен ще отиде на църква да запали свещ, така те си ходеха на събранието. В.К.: През време на школата чувах че на Изгрева са се събирали, пак са имали сеанси. Е.А.: Не сме правили опити. Някои са правили. Някои от любопитство. Други се бяха вързали и завързани останаха от духовете. Накрая си платиха и то с живота си.

53. ПОСТЪТ В ШКОЛАТА

В.К.: Какво ще ни разкажете за поста? Е.А.: Учителят постът го даде към 1921, 1922 год. През 1921 год. почнаха да постят и чувах че еди кой си постил десет дни. Знам че Паша почнала да пости преди мене, тя изкарала, даже 12 дни пост. И даже последния път като че ли бяха 14 дни. Когато видях

така че много хора постят, аз попитах Учителя. Викам: „УчителЮ и аз искам да постя". Щото като опит да направя нали. И като е едно общество едни правят нали, то заразително действува. Аз не го бях чула за какво го е дал Учителят. И Той каза: „Добре". Викам: „Десет дена ли да изкарам УчителЮ?" „А не, в никой случай. Ще почнеш първият месец-един ден, вторият месец-два дни и ще почнеш когато почне разсип на луната. Ще продължиш третия месец-три, четвъртия-четири и чак десетия месец - десет". И аз почнах от есента, но даже мисля че почнах от три дни, защото бях карала два дни преди така по един два дни бях карала пост. Даже бях изкарала един път три дни пост и не знаех как се отпоства. Че като бях сготвила супата. И боб бях сготвила, и какво не бях направила, за отпостване което никак не е препоръчително. Ами не знаех. Щото виждате ли, ние много ненаучно сме се отнасяли към това. Един човек трябва да знае, защо ще почне да пости, да го проучи въпроса, да знае какво, а ние така казано и някак по подражание сме го правили. И когато отидох при Учителя и ми каза този начин нали да отпоствам, аз вече знаех. Отпостването става при по-дългият пост. Първо се пие варен спанак. Половин килограм спанак като се измие, сварява се без сол и се изпиват две чаши спаначена вода. То е за разслабване на червата. щото в това време нали като няма храна, може да има нещо вкоравено, твърдо. Те после употребяваха рициново пиеха преди туй. Ние не сме пили рициново. Поне в този период, впоследствие пиеха. Сега когато правят режими пият рициново. Ние не сме пили защото Учителят казваше, като се нахраниш, след като запостиш ще изпиеш много води. Три, четири, пет чаши. А те също тъй действат разхлабващо, почистващо действат. Сега това го знаех аз и го направих и когато дойде да постя осем дни, аз изкарах това с месеците всеки ден да увеличавам поста. В.К.: А пиехте ли вода? Е.А.: Нито вода, нищо. Пълен пост, това се казваше. Пълен пост, никаква вода. Нито храна, нищо. Запостиш, пиеш вода, преставаш да ядеш и да пиеш и докато дойде деня ти, както сега почивката ни е от четвъртък на обед до петък на обед, нищо нито пиеме вода, нито ядеме. То е почивка. Учителят препоръчваше това за почистване на тялото, за освобождаване от отрови. А дългият пост казваше, става изгаряне на непотребните неща в организма, пълният пост. Сега от медицинска гледна точка как е не зная, но да ви кажа никому нищо не стана, никому лошо не беше. Всичките си го изкараха благополучно. Имаше случай на една сестра, беше започнала и изкарала пет дни, и й станало лошо и казали на Учителя, но тя не Го питала даже. И Той рекъл: „Ами тебе кой ти каза да постиш?" „Ами всички като постят УчителЮ, аз искам". „Ама постът, каза, не е за всеки. Ти няма защо да постиш". И така, разбирате ли, ние много неща така повърхностно сме ги правили. В.К.: Как свърши Вашият пост? Е.А.: Моят пост. Той ми каза, тогава беше минал вече 22 март. „А-а, сега каза няма да постиш! Сега е 22 март вече, сега има прилив на енергия от слънцето. Няма да постиш. Ако искаш да постиш, след 22 септември пости". И тогава аз разбрах, че постът трябва да става само през есента и зимата. В.К.: Други схеми за пост Учителя дали е давал? Е.А.: Тези бяха упражнения за режими, които ги даваше в класа. Например казвал е така на някой: „Ако искате, като излязат черешите, яжте една седмица само хляб и череши. Като излязат други плодове, яжте само хляб и плодове. За лечение, аз ви казах за тази сестра, която я прати на Витоша само боровинки да яде, нали, защото нещо имала в червата. Някаква нередност и наистина тя оздравя и до края на живота си беше здрава. Та това бяха методи или за пречистване, или за лечение. Той когато даде упражнението за житния режим, го даде на Младежкия клас и каза: „Една седмица ще ядете жито, като го натопите във вода, без нещо и вода пийте

колкото искате". Нищо друго. Само жито. Значи седем дена само жито да се яде и да се пие вода. Втората седмица ще ядете обикновена храна, третата седмица пак жито ще карате, четвъртата седмица пак обикновена храна, петата седмица пак жито. Значи през една седмица три пъти жито, три седмици с жито да се храним. Това не зная кой го е направил така. Аз още като запостих, не зная какво стана, едва тука от няколко години съм се освободила от това, като хапна житото ми замириса на сурово и получих някакъв комплекс, просто ми се повръщаше. И колкото пъти съм опитвала да правя режима, това нещо на мен все ставаше така. И аз викам: „Абе искам да се сприятеля с житото". И сега си го ям житото без да имам това нещо и се радвам, само че поради състоянието на зъбите ми аз не мога да го ям сурово, ям го варено. Така го правя.

54. БРАТ РАДИ

В.К.: А за дядо Ради или Ради Танчев нещо да разкажете. Е.А.: Брат Ради, а ние му казвахме някога и бати Ради. Той беше градинар по професия. Работил е и като тухлар. Той беше здравеняк, млад човек на времето, силен и даже е участвувал в борбите по панаирите, защото е бил много як. Сега кога се е запознал с учението не зная, но аз го познавам откакто дойде на Изгрева. Дошъл в 1930 год. при Учителя още при летуване на Рила. И той тогава чул че ще има летуване на Рила, взел си торбичката и дойде там. И като се връща от Рила, когато искал да си отива в Ямбол където живеел тогава, отива да каже на Учителя довиждане, пък Учителя му казал: „Ти какво работиш там?" „Градинар съм УчителЮ". „Ами, ако искаш и тук можеш да останеш". Той нищо не Му отговаря, защото после ми казваше: „Аз не разбрах, че ме кани да остана на Изгрева". Той си казал, как да остана, къде да остана. Просто не е разбрал това, което Учителят му предлага. Втората година като идва, Той му казва пак същото, и пак не разбрал и когато на третата година му предлага, той Му казал: „Ама как УчителЮ да остана?" А той в това време е бил в градината, работел е. Видял че някой работи и той взел мотиката и отишъл там. И Той му казал: „Да, ако искаш можеш да останеш тука". И тогава чак разбрал какво му казва Учителя, че го кани да остане градинар в братската градина. И той не си отиде даже в Ямбол. Имаше дете, момиченце, останало от брака му, а жена му се поминала през време на Балканската война от холера и това детенце тъй останало. Даже и той се разболял, но издържал холерата. А пък детето останало при сестрата на жена му. И той си казал, то е момиченце, тя ще го гледа. Той оставил там 1000 кг. картофи, те ще ги продадат и ще има детето храна и си остава при Учителя. Даже не отиде да си вземе дрехите. Сега бе такъв, много предан човек. Брат Ради не прие учението с ума си, нито само със сърцето си, но с цялото си същество. Той беше предан и верен. И Учителя имаше доверие в него, щото когато тръгвахме на Рила, Той ще каже: „Ради, ще останеш ли да пазиш Изгрева?" - „Да, УчителЮ!" Защото беше верен човек. Когато бяха бомбардировките пак му каза: „Ради, ти ще останеш ли да пазиш Изгрева?" И той остана пак. Даже ми разказваше, че не е спал в стаята си, а е спал пред салона долу, пред вратата, на цимента. Пазел е салона да не влезе някой в него. Тогава Изгревът е бил изпразнен, града също, само крадци са сновяли през нощите да обират вещи по разрушените къщи. А сега ще разкажа как е построен паметника на патриарх Ефтимий. Брат Ради ми каза, че дошъл скулптура и му казал, че иска да направи паметник, иска той да му бъде модела.

Но брат Ради, така си рекъл: „Ще питам Учителя". И отива при Учителя и Го пита. „Така и така ми каза един, какво ще ми кажеш?" Той даже и на Учителя често на „ти" Му казваше. Както си говори народа. „Не ти трябва образа ти на камък да го тургат". И брат Ради му казва: „Не искам, намери си друг човек". Добре, но този художник не е намерил по-подходящ образ за него си. А пък брат Ради по цял ден копаеше в градината. И той е идвал, от далече скицирал го е, взимал си модела без брат Ради да наблюдава и да го знае, щото той не любопитстваше така и затова паметника е по негов образ. И тази стойка така, изправена глава, нали малко вирната нагоре, това беше най-характерната стойка на брат Ради. Той така стоеше изправен и така, и така главата му, не съвсем така разбирате, но малко така нагоре патриаршески, да точно, ама такава беше неговата стойка. В.К.: Разказваха ми, че Учителят казал за брат Ради, че по прераждане е някогашния патриарх Ефтимий. Е.А.: Не знам, това не знам, но Учителя друго нещо ми е казал и аз мисля че това нещо, дето го измислиха че бил прероден патриарх, от туй че го направиха на паметник образа на патриарха, преписаха му тези неща. Щото виж какво ми каза веднъж Учителя за него. Аз съм там и Той вика: „Той казва е бил свещеник и под ръкава е носил голями торби с порязаници". Е сега, това не противоречи ли малко така? В.К.: Ха, ха, ха. Е.А.: Нали? Той на мене това каза. Щото брат Ради в тази форма в която беше, с това което беше изработил в себе си е много хубаво. Той имаше обхода на един високо благороден човек. Такава обхода имаше. Имаше отношение към хората, помагаше на всеки който има нужда. Няма човек на Изгрева на когото не е услужил. Ако е сестра и я е страх, той ще отиде, на кого комина ще се чисти, брат Ради ще го чисти. На кого колата закъсала по пътя, него викат да даде рамо да помага. Той беше много услужлив човек, както беше услужлив и брат Боев. Двама души на Изгрева много услужливи. Но брат Ради имаше много интересни неща, ако искате да Ви ги кажа в личния му живот.

В личният живот той като разказал Учителя му рекъл: „Разказвай ги на младите тези неща!" Той правил тогава тухли в тоя период преди да се ожени и някоя мома като минавала покрай тях като правят тухли, такъв бил обичаят сигурно за да изразят симпатията си, оставяла китка. И другите, по-възрастни казали: „Ради, за теб остави момата китката" Сега той не може да допусне че това е за него. А той харесвал тази мома, пък той си рекъл, та тя мене ли ще хареса. В.К.: Пък той як, здравеняк. Е.А.: Ама той беше хубавец. Той беше хубав мъж убедена съм че ще го е харесала момата, разбирате? И, но той бил, видите ли, не е допущал че тя него ще хареса. И даже той ходил и у тях на гости, така както са били обичаите. И един път отишъл у тях и я заварва че плаче. „Кътьо ма защо плачеш?" /Тя била Катя, но й викали Кътя/ и той викаше Кътя. „Ами как казва да не плача, искат да ме годяват за еди кого си". „Ами защо ще плачеш като ще те годяват?" „Ами аз не искам да ме годяват за него". „Ами като не искаш какво да направим?" Виж, аз имам два алтъна, ще ти ги дам, ще те заведа при моята леля там ще стоиш докато се намери за кого да се ожениш, за да не те оженят за този насила". Защото тогава родителите женеха дъщерята и на сила ги женеха. И той отишъл, когато щели да дойдат годежарите и казал: „Приготви си торбичката с дрехите, аз ще дойда и ще те заведа". И вечер е било трябва да е било зимно време, защото за да не ги видят че бягат, той бутнал тръбата на печката, пушек станало и те се заглавикали да не стане пожар нали, защото печката гори. И в това време те се изнасят и той я завежда там където трябва. В това време той не е бил тухлар, а е работил в някаква гостилница. Гостилничарят го харесвал и искал да го жени за балдъзата си, понеже вижда един честен човек, добър човек, харесал

го, искал го. В.К.: Ха, ха, ха,. Е.А.: Той ми го е разказвал. И завежда момата там и я оставя и дава й парите, да има пари да си харчи. Но това се чува, това се разбира, то са малки градове и той пита Ради: „Ти какво си направил казва, какво си взел тая мома? Къде си я завел?" И той казва, казва си какво е. „Ами ти харесваш ли я нея?" - „Та как казва да не я харесвам, тя е хубава мома". Ами искаш ли ти да се ожениш за нея?" „Абе казва, аз искам, ама тя дали ме харесва!" И той почва да говори за нея лошо. Тя такава, тя онакава, тя такава, каквото намерил лошо успял да каже гостилничаря. „Е казва, ако е такава, аз си я харесвам". Той вижда че наистина я харесва. После отишъл при момата и почва: „Ти искаш ли да се омъжиш за Ради?" „Па харесвам го каза". Ама той е такъв, той е онакъв, пак същият метод. „Е, ако е такъв аз си го харесвам". И тогава той им става кум. Дава им някаква стаичка и се оженват. Той живял с нея шест години. Имали почти всяка година детенце. Умирали са някои и беше му останало само последното дете, бебенце, което родила преди да се помине...него го дали някъде го осиновили и тази Сотира се казваше по-голямата му дъщеря и тя останала да живее при леля си. Той си отгледал детенцето, с него живял докато е бил в Ямбол, а когато дойде вече на Изгрева, тя била големичко момиченце и си пресметнал че може да я остави, има свои хора при които да е. Понеже тука се вижда една безкористна обич, има хора които се харесват и се обичат и не смеят да си кажат това. Този човек, по този начин пък ги поставил на изпит като говорил за единия лошо и за другия лошо, та Учителят беше му рекъл: „Разказвай казва тази работа на младите!".

В.К.: Вие ми разказвахте на времето една история за един самун хляб. Е.А.: Чакай, какво беше това? Брат Ради се удивляваше на хора които много, много приказват. Сестра Балтова много говореше и можеше така да направи впечатление, както той беше по-прост човек, не прост, а неук и му правела добро впечатление. После тя минавше за ясновидка, че вижда и т.н. Сега какво е виждала не зная. Аз след онази история, която имах с духовете, повече вече с духове реших, в този живот никаква връзка да не правя. Казвам Ви искрено, бях като опарена. И затуй казвам, когато нарастна тогава да си имам връзка аз самата пряка. И брат Ради така слушал, слушал и ходеше при нея. И тя говори и много й услужваше. Пък те живееха наблизо така. Брат Ради и на два метра беше нейната къщичка. И тя го караше, каквото й иска, достатъчно да я накара да й услужва. И понеже той беше услужлив, много услуги й е правил. Един път, неделя е било, тя нямала хляб. Той рекъл, аз ще отида да ти купя. И като тръгнал брат, от Изгрева пеш, фурните тогава в неделя бяха затворени. Отива по цялата „Граф Игнатиев", оттам излиза пеш към „св. Неделя", оттам по трамвайната линия чак до гарата пеш е отишъл по „Мария Луиза" да търси фурна и някъде към края там към гарата намерил една фурна, взел един хляб, после още една имало отворена, взел два хляба. И когато се връща й дава хлябовете. Тя казала: „Ти казва откъде носиш този хляб?" Както аз разказвам, така и той разказва. „Ами казва, ти ми го носиш от Цеко си го взел този хляб черният". Цеко беше един брат, който имаше наблизо барака. - „Аз казва не съм го взел от Цеко, това е". „Мен духът така ми казва". След това брат Ради почти я изостави, защото видя че той направил едно усилия и вижда, че духът лъже Балтова. Най-малко 20 км. Ако не 20, то поне 10 и за отиване и още 10 км. връщане. В.К.: 20 км. Е.А.: Да, И сега, нали той знае какво е направил. И като е казала че духът й казал, то той разбрал вече, че не е Духът, щото Духът на Истината знае как е работата. Това нещо го отдели от нея, да. Щото той беше самичък чистосърдечен, никога и никого не лъжеше, никога. Той, когато си замина Учителят, след това нали Братския съвет така поеха братските работи,

даже му правеха някои забележки, нетактичност проявиха някои хора от Братския съвет, да не споменавам имената им и брат Ради пък беше иначе амбициозен човек, не амбициозен, а с чувство на достойнство. Той имаше нещо характерно в себе си, чувство на достойнство имаше и той заради своето достойнство не си позволяваше много неща, разбирате. Такива хора мъчно понасят лъжата и клеветата и ако някой им каже нещо, което да засегне това чувство у тях. И бяха му казали, че от градината нищо не се печели. И той много старателно работеше и не знам дали не се попресили малко от работа и след това заболя и т.н. Това е мое предположение, но аз ще Ви кажа сега няколко случая където съм виждала неговата честност даже в нашите отношения. След като боледува, Тодор Стоименов и брат Борис дойдоха при мене. Казват ми: „Еленке, виждаме че вие с брат Ради имате хубави отношения. Брат Ради боледува скоро, щото храната не е лоша, ама така по-силна храна готви му казват, нека той да идва да се храни при тебе. Съгласна ли си?" Предложиха ми. И казват: „Каквото има нужда, ето от градината да носи на тебе и да се храните заедно. И ако има нужда от пари казва, и пари ще ви дадеме". А тогава Братския съвет на мене даваха по някакви суми, само за прехраната ни. Аз съм Ви казвала, че братството никога не ни е давало, да и за брат Ради беше същото. Брат Ради се хранеше при мене. Нито веднъж не донесе нещо, нито пък аз му поисках нещо. Разбирате ли? Купувахме си и той ми носеше от градината неща, той ги работеше, естествено че имаше право. Но аз имам и друг един случай. Моите родители ми бяха дошли на гости. Аз нямах нищо за обяд една неделя, нямах зарзават, нищо и казах, отидох в градината да го помоля, ако има в градината тиквички, да ми даде да приготвя един обяд за родителите си. Той ми даде тиквичките и аз чак след два дена, три казвам: „Брат Раде, аз ти поисках тиквичките пък забравих да ти ги платя". „Аз ги платив". Не „платих", той на „в" казваше. Изглежда че в ямболско така говореха. И мен ми направи много силно впечатление това че понеже аз веднага не му дадох парите, той дал от своите пари и той ги плати. Сега виждате ли, това е нещо което е неповторимо. Платил ги, понеже на мене ги дал. В туй отношение Ви го казвам като пример, да видите честността му която беше. И когато брат Жечо Панайотов му искаше отчетите, сега как да направя, той беше почти неграмотен. Свършил е четвърто отделение, не е учил нищо след това. Той само беседи четеше. Нищо друго не четеше. И на сметките така по-мъчно му беше, да съобразява както му го искаше. И понеже така се бяхме сприятелили, той идваше при мене и ще ми ги донесе. В един вестник завити или в една кърпа парите, да речем от ягодите, в друга кърпа парите от черешите, в друга кърпа парите от вишните, в друга кърпа от зарзаватите, разбираш. И аз ще му направя така опис на парите, ще ги преброиме заедно, след това ще ги запишиме на това и да му направя отчет, и да го занесе. И в тези случаи, аз видях неговата честност, така точен до петак. Един път, то стаята му беше много разбъркана и не пускаше хора в стаята си. Изглежда че бях спечелила и аз неговото доверие. Рекох: „Ба брат Ради, пусни ме да ти почистя веднъж стаята, да ти стане хубава". „Я!". Той ме пусна и казвам ти повече от петстотин лева намерих пари по стаята на разни места. Под дюшека, над дюшека, под възглаваница, под вестник, във вестник, по разни кърпички и всичките пари като ги събрахме вечерта, рекох: „Брате, тези всичките пари ги намерих в твоята стая". Аз разбирам защо не е пускал хора, защото сега може би някой да се съблазни от парите. В.К.: А това беше много пари тогава 500 лв. Е.А.: Ех, както сегашни най-малко 50 лв., половин заплата. Все пак пари са, пари са. Пък там хората бяха бедни, можеха и от пет лева да се съблазнят понякога. Имаше

хора, които нямаха, и от пет лева може да се съблазни. Та в туй отношение така с доверие сме се отнасяли, понеже пък когато ми е носил на мене, аз винаги съм си искала да платя защото така бях разбрала, че е по-хубаво. Мен ми ги даваха парите за прехрана, защо пък аз ще ползвам това или онова от братството.

55. НИКОЛИНА БАЛТОВА

В.К.: Сега ще ми разкажете ли нещо за Балтова? Понеже я виждам на много снимки седнала до Учителя от едната му страна. Е.А.: Тя беше една от тези сестри, които винаги искаха да бъдат до Учителя. И беше една от тези сестри, които да Ви кажа, не знаеха как да се държат според мене. Сега да ме прощава сестрата нали, мир на душата й, но например тя като застане, та така се друска до Него. Нещо което, разбирате ли, говори за други чувства. Сега не се контролираше. Не беше Балтова развратница като казвам това. Дали по такъв начин темперамента й беше, но това не правеше добро впечатление. Лично на мене не ми е харесвало. Тя намираше, тя веднъж ми каза: „Ти имаш критичен ум!" Викам верно е, имам критичен ум, а пък какво бих станала, ако нямам критичен ум? Тя беше направила една връзка. Един брат я посещаваше Недялчо. Те какви бяха техните отношения не съм се никога интересувала. Той ходеше там при нея, но Учителя чух, Той не ми е казал, но е казал: „Неделчо да не стои повече от пет минути при нея". Това дали е верно не зная. Не съм го проверила, но съм го чула. И два пъти идва при мене. Той се хранеше при нея. И два пъти като дойде, дошъл от работа, един път беше в едната ми квартира, на крачки разстояние, идва при мене и казва: „Еленке, много съм гладен. Има ли нещо да ми дадеш?" И аз на бърза ръка като на всеки, който и брат да дойде, приготвя му храна и „заповядай" казвам. Той още не си е изял яденето и Балтова пристига. Как научила че е при мене това не знам. Питала сигурно, видяли са го и идва при мене: „Недялчо казва, и у нас имаме ядене!" Тя някак засегната беше от това, че при мене е дошъл. Какво е казал Недялчо на нея за мене не зная. Другият път пак така и пак същата история беше. И Учителят ми каза веднъж: „Не предизвиквайте лошите чувства на Балтова!" Сега брат, защо така е било? Дали този брат, ако е казал нещо хубаво за мене. Може би тя да се е страхувала, че аз мога да го взема Недялчо, или да говоря нещо срещу нея. Сега как да кажа, но имаше едно неразположение.

А това неразположение още по-хубаво се видя в 1945 год. Недялчо дойде сутринта да ми иска кутия, че ще ходи на екскурзия на Рила. И аз му дадох кутията, туристическата кутия, пък като тръгва: „Пък виж, казва Елена, ако искаш, ела към три и половина в Държавната печатница, ние оттам с един камион ще потеглим, ако искаш ела и ти на Рила. Отиваме казва на язовира, за да го видим, да го посетим, взели сме решение. Вече беше пуснат язовира и оттам ще се качим на Мусала". С него беше и Игнат. Та аз обичам Рила и когато ме поканят, втора покана никога не съм чакала. При първата покана тръгвам. И така направих същия тоя път, колебаех се, аз знаех, че може ако Балтова научи, че съм ходила аз, пък той нея не поканил, че няма да ми прости лесно, но реших. Любовта ми към Рила недделя. Отидох. И там се качихме на един камион, никого не познавах, освен един негов приятел, който беше там, аз го бях виждала на Изгрева, Игнат и той и аз бяхме, но имаше много жени и

мъже, то беше обща така екскурзия от печатницата и отидохме на тяхната почивна станция в Говедарци, спахме там, на другата сутрин рано, рано тръгнахме пак с камиона до язовира, разгледахме много хубаво язовира, рано, рано и след това потеглихме там над хижа „Грънчар" дето се минава и тръгнахме за към Мусала. Сега вървяхме, но аз да Ви кажа там имаше няколко преспи много мъчно, щото горе вече по билото имаше сняг. Това беше 23 май, тогава „Св. Кирил" беше тогава и неделя ли беше другия ден, та имахме два дни празника. Затуй отидохме. Нещо имаше празници така. И там изкарахме деня, там имаше едно момиче, едно Кате, което пееше много хубаво. И да си кажа правото и Недялчо, и Игнат, и неговият приятел, така възхищаваха се, хубаво същество, пееше и те му се възхищаваха, аз бях много по-възрастна от него, и така му се радвах еднакво. И там видях и други така нотки на тяхното харесване, и аз си стоях настрана, и се забавлявах от всичките тези работи които виждах. И по пътя при качването, не знам какво ми стана на сърцето тогава, но много мъчно се изкачих. Останах последна и особено там отдолу, до горе на всеки 20 крачки трябваше да спирам и да почивам. Много мъчно се изкачих. Но като се качих на върха всичко ми мина. Какво беше това нещо да Ви кажа, направо психическа атака ли беше, умора ли беше, не мога да знам, но това беше. Като се качихме горе, пък Игнат беше преди това наблЮдател на връх Мусала и понеже беше мръсно за всичките хора, те бяха над 25 души, нямаше къде да спим всичките. Тогава те решиха да слезат долу на хижата и там да чакат и другия ден да го прекарат и чак на следващия ден щяхме да слезем, за да отидем в Боровец, където камиона ще ни чака да се върнем. Останахме там и Игнат като се впрегна, казва много е мръсно, щото там войници бяха спали тогава. Че се спретнахме с Игнат, аз се почувствах здрава, силна. Че измихме всичко, че изчистихме и прекарахме един ден прекрасен. Щото бяхме малко хора, уЮтно беше. На нас ни дадоха с туй девойче една стая да спим отделно, щото само двете останахме, Катя и аз. Те спаха в кухнята ли, не знам как бяха и после слезнахме долу, върнахме се. Но нетактично ли беше, ние с Неделчо се връщаме на Изгрева с раниците, а Балтова стои на вратата и ни чака. Представяте ли си какво стана след това? Скандал.

56. БИБЛИЯТА

В.К.: В коя година казвате че е било, та Учителят ви подарил Библия? Е.А.: Доколкото си спомням 1931 год. В.К.: Туй във връзка с какво? Може би е било необходимо тогава? Е.А.: Не, аз имах Библия и всички имахме Библии. Но той реши, подари на Савка една Библия и той правеше такива неща. Например да даде на едната нещо, на другите да не даде. В.К.: Възпитателно срещу ревността. Е.А.: Предполагам, предполагам, беше така, дали ще се появи чувство на ревност, на завист или такива неща и понеже аз лично за себе си казвам, много съм се пазила. Щото един път Савка искаше да има някаква престилка за работа и купи си там нещо, и аз й го уших. И когато го шиех Учителя някак взе участие в престилката и всичко и си казвах, толкова вътре се наблЮдавах, да не се появи мисъл, защото Учителят всичко вижда и аз ще се изложа пред Него, ако помисля отрицателно, защо дал на нея, пък на мене не дал. Такава мисъл да не ми се яви и казвах си, много внимавай защото, пази се от това. Не исках въобще така да постъпя и даже тогава й уших две престилки. Той не даде на мене и на Паша, ние не искахме. В.К.: Той даде първо Библия на нея. Е.А.: Библията я даде на нея. В.К.: Какво пишеше на нея?

Е.А.: На нейната Библия впоследствие вече разбрах, когато на нас даде. На нея пишеше: „Савка, Пътят на Любовта е път на Истината" - на Савка. Защото един път, когато беше в „Парахода" Учителят, стана въпрос всеки човек има по една основна добродетел. Е коя е на всяка от нас? И Той тогава каза: „На Савка - Истината, на Паша - Мъдростта, а аз работя с Любота, като основна добродетел. И когато имахме „Клас на добродетелите", имаше един „Клас на добродетелите" и там пак беше така. Аз работех с Любовта, щото там всеки един работеше, по пътя на една от добродетелите. И тука така Учителя каза, а пък на Паша, после каза че Той искал и тогава да ни даде, но е нямало. И затова после като дошли ни подари. В.К.: Какво пише на Вашата? Е.А.: На моята пише: „Пътят Елена, Пътят на Любовта е път на вечното служение на живота и познаване на Бога и Христа" и следва духовният подпис на Учителя. В.К.: Ще ни разкажете ли за този духовен подпис, кога за пръв път се е явил? Е.А.: А, не, кога, не мога да кажа, има го в голямата Пентограма, значи от тогава е, да. Това, какво означава, и тука има котва това, като „Д" е първото, ама какво е, незная. В.К.: Беинса Дуно ли или не? Е.А.: А не Беинса Дуно, Той го даде Беинса Дуно много по-късно. Аз така го разбрах на времето, като псевдоним, пък сега те казват, че било духовно име на Учителя. Не зная, но аз съм с впечатление, че то не беше духовно име. Не зная, може и да е било, не мога да кажа. В.К.: Това е Вашият надпис, на Паша какво беше? Е.А.: Същото, само че пътят на Мъдростта. В.К.: А пък на Савка? Е.А.: Пътят на Истината. Понеже така съобразно всяка от нас в живота си като задача работи с Любов- аз, Паша с Мъдростта и даже всички се чудели, че на мене се пада Любовта, когато те смятали, че аз работа с пътя на Мъдростта. С такова впечатление бяха останали другите хора. На мен като ми каза Учителят това ми легна, не мислех че работя по пътя на Мъдростта. Така ми беше, някак Любовта по ми прилягаше, да. В.К.: И впоследствие какво стана с тях? Е.А.: Вижте, ще Ви кажа нещо което много ме е зарадвало с тази Библия. Не мога да Ви кажа думите точно, защото не си ги спомням дословно. И което не помня, не искам да го кажа как е. Ще кажа само смисъла. Това ми е дадено като награда. За нещо което съм направила. Какво е то, не мога да Ви кажа. В.К.: Това беше коя година? Е.А.: Към 1931 или 1932 год. най-късно е било. Но така го каза Учителят, какво е казал на тях аз не зная. Но за мене когато ми я даде, ми я даде като награда. И това беше едничкото нещо, което похвално, което съм чула от Учителя за мене. И което много ме е зарадвало. И да Ви кажа, всякога си го спомням този миг с много радост, всякога. И затова тази Библия ми е много мила, даже сега си казвам: На кого да я оставя? Разбирате ли? Ще видя сега, да. По вътрешно чувство ще бъде, защото едно че ми е подарък от Учителя и друго ми е дадена така някак, аз мисля, че все пак ми е за живота в „Парахода". От вътрешно чувство, защото като че ли там нещичко съм издържала. Въпреки че съм правила грешки. Нали въпреки. Но нещо съм издържала. Едно ще Ви кажа, че когато ходеха по комуни, когато ходеха тези приятели, аз казах: „Това го знам, няма какво да уча". Може да е било самонадеяно, но аз с втората си майка не съм се скарала нито веднъж, разбирате ли. Живяла съм с хора, с много мъчни характери и кавги не съм имала. Смятам, че аз там в „Парахода" научих нещо. Разбира се втората ми майка беше много преди Учителя, но така отвътре нещо съм си имала да разбирам така де, защото когато майка ми се помина, аз казах: „Помни едно, че майка нямаш". Като дойде втората майка: „Помни това, че тя не може да ти бъде майка" и не можеш да искаш от нея майчина обхода. Значи все пак това е една здрава мисъл, която ме е спасила от неприятности и друго ме е радвало, че моят баща когато се заженил му

казват: „Ами жениш се ти, ами голямо ти е Ленчето, как ще живее тя с втора майка?" „А, казал, моето Ленче е умно, то с всекиго може да живее". Тези думи на баща ми са ме ангажирали, разбирате ли, това доверие което е имал към мене ме ангажира, ама вътрешно ме ангажира. И после и това ми легна на мене това, че аз мога да го направя както той мисли. И наистина, аз не съм имала спорове никога вкъщи, нито с втората си майка, нито с хората с които съм живяла. Че аз не съм била изправна, защото аз имам още несъвършенства, ама това е за неща които не съм видяла, които не съм осъзнала, неща които аз имам да изработвам в себе си. Смятам, че и невидимия свят за това не може да ме съди. Но това, за което съм могла, съм се старала да живея и тука, и при Гена Папазова, и на Изгрева, и където съм живяла, не съм живяла така със спорове и с кавги. Трудно е да бъдеш разумен в отношенията си между себеподобните. Когато минавах през изпитания в моя път Учителят веднъж говори за разумността и накара другите две стенографки да ми го извадят, и да ми го предадат. Било за мен. А аз смятам, че и вас ще ползва. Затова го прилагам.

29.VI.1939 год.

„Всяка разумност се следва от радост, а всяка неразумност от - нерадост. Семето на радостта е обвито, се съдържа в разумността; неразумността е червив плод, в него новият живот е изяден от червея.

Разумност значи свободен вход за светлината, пълно осветление, в което слънцето е в зенита. Неразумност значи ограничение, значи отсъствие на светлина поради ограничението на стените и капаците по прозорците и вратите, мрак, в който пътят не се вижда освен когато блесне неочаквано някоя светкавица и човек разбере, че е объркал пътя.

Разумността носи, със светлина изобилно, разумността, светлината е нещо организирано, хармонично, в него присъствува Бог, или в него Бог се проявява. Неразумността е тъмнина, мрак, хаос, отсъствие на хармония, там Бог не се проявява.

В разумността се проявяват възвишени високо интелигентни същества, които напътствуват човека в неговото усъвършенствуване, защото го обичат, а обича само Бог. Значи, ако човек в живота си намери пътя на разумността и тръгне по него, много същества от невидимия свят ще му помагат.

В разумността няма противоречия у човека, те просто не съществуват, доволството е негов постоянен спътник и трудностите и мъчнотиите се преодоляват и превъзмогват с лекота и песен, а пътищата на скръбта и на съмнението заобикалят надалеч из чужди места, където птичките не правят гнездата си и не пеят, където цветята не цъвтят на пролет и снеговете не се стопяват. Там, в тия места царува неразумността почвата е мочурлива и всяко семе, което в нея попадне, изгнива, изчезва без да прорасте, да пусне корени и стъбло. А има и пустинни места, към които води и минава пътеката на неразумността, там всичкото е голо, сухо, няма ни капка вода и никаква растителност не се вижда. Тук там се срещат оазиси, създадени от съществата на разумността, за да помагат на пътниците през пустинята, защото милосърдието е един от спътниците на разумността.

2 ч.37 м. преди пладне

57. ОТХОДНОТО МЯСТО

Старала съм се да проявавам разумност и да съм снизходителна към недостатъците на онези с които живях на Изгрева. Само един път се скарах с една сестра за една случка. Много дребна беше тя, отиде сестрата и се оплака на Учителя. Учителят като ми каза, аз рекох: „Да УчителЮ". „Сестрата дойде и ми каза, че ти не си я поздравлявала. „Еленка не ме поздравлява УчителЮ". Пък аз мисля, че тя като дойде ние ще живеем хубаво, че аз ще й отивам на гости, че тя ще ми идва при мене. „Верно е, УчителЮ, верно че не я поздравлявам". Ние знаете ли защо се спречкахме? Аз живеех там до брат Боев в пловдивските стаи и клозетите бяха на пловдивчани, и те искаха да ги заключат. Пък приятелите, които идваха от града имаха нужда от такъв. Никак нямаше клозет на Изгрева. А аз когато живеех на нашия „Параход", най-много съм се мъчила за клозет". И тъй както говоря на тебе, така го казвам на Учителя. „И затуй казвам УчителЮ, не се съгласих да ги затворят". Заминат приятелите остават отходното място както не трябва. Аз обещах, че аз ще ги мия и ще ги чистя. И вярно е, че аз ги чистех две, три години. На никого не направих забележка защо друг не чисти, само и само защото много съм се мъчила. Пък естествено е че това е една необходимост за човека. Но аз викам: „УчителЮ, ще оправя работата". Вярно е че аз след това я извиках у дома и й казах: „Виж казвам, ти ми каза така и така, затова аз казвам не те поздравлявам". Щото тя ми каза: „Ами ти казва, каквото ми кажеш-все ме тровиш". „Ами рекох аз няма да ти говоря тогава. Щом смяташ така". Викам: „Ти като ми каза така, аз затуй престанах да те поздравлявам, щом те тровя с моето поведение". „Ама тогава аз съм била ядосана, затуй така съм ти казала". „Пък рекох аз като съм ядосана казвам което мисля, не което не мисля. Пък аз де да знам, че човек казва което не мисли?" Аз например, ако се скарам с един човек, ще му кажа както мисля, ама така да кажа което мисля, не мога да му кажа. Аз не мога да кажа на един човек че краде, ако той не краде. Ще му кажа, ако е груб-груб си. Ако е невнимателен-невнимателен си. Ама не мога да кажа друго нещо? Пък тя, че казала така, аз не знаех че това е нейна слабост и от тогава вече престанах, поздравявах я, но че с нея не се сближих, но не се сближих, защото вижте брат, тя беше съвсем друго същество, никак не си допадахме с нищо. Това че тя искала да дружи с мене хубаво, ами нали и аз трябва да искам. Само за това. В.К.: Ами къде ви бяха отходните места? Е.А.: Ау-у, първите години беше най-мъчното нещо брат. Водата и отходните места. Ние живеехме ако знаете на поляната. А чак долу при Иван Каруцаря бяха клозетите, в едни ями имаше тогава там, те не бяха още запълнени и там ги бяха сложили. И на Учителя клозета беше там. И Той ходеше там. Но това беше направо цяло изтезание. Сега от желание за хигиена, за чистота беше направено, но все пак зиме, я си представете, или някога човек да има разслабен стомах. В.К.: На колко метра беше? Сто метра имаше ли? Е.А.: Ах, сто метра, повечко. По-далече отколкото оттука до пътя. В.К.: Значи сто и петдесет метра. Е.А.: Имаше, най-малко. В.К.: А на Учителя къде беше клозета? Е.А.: Ее-х, пак там. В.К.: А после? Е.А.: Беше на поляната. Там, точно до чешмата на зодиака. Там беше за Него. В.К.: А на другите? Е.А.: За другите, после, като направиха банята на Учителя, след като доведоха през 1933 год. водата, изкопаха яма и там направиха и клозет. И за нас имаше клозет и баня. В.К.: За стенографките? Е.А.: Да. После, не, за нас стенографките. А пък Учителят идваше да се къпе в нея баня. Той идваше,

понеже нямаше при Него баня и в събота палехме печката, то беше самовар. Палехме печката и Той там идваше да се къпе. В.К.: Всяка събота. Е.А.: Всяка събота, да. Ама разбира се понеже беше и клозет, винаги преди това всичко измивахме, изчиствах и тогава идваше Той. В.К.: Ама беше и клозет. Е.А.: Имаше и клозет. В.К.: В същото помещение ли? Е.А.: Дето беше банята, там беше и клозета. В.К.: С цимент ли беше отгоре? Е.А.: С цимент, отдолу циментиран, яма с вода, с вода и голяма яма имаше, която почти не се напълни. Много дълбока яма направиха, грамадна яма беше и беше много удобно, тогава беше вече удобно. В.К.: А за другите братя? Е.А.: Всеки си правеше в двора. В.К.: Всеки си правеше. Е.А.: След това вече така се обособиха. Това беше само първите години. И въобще правеха по-общи да бъдат клозетите, за да не е много на често, понеже много на малки места бяха барачките, правеха така. Двама съседи-един клозет. Но не беше удобно за това нещо. Въобще Изгревът без план се разхвърли така и затуй тези неща не се направиха.

58. ПИВНИЦАТА ДИМИ, СЪБОРЪТ СВЕТИ

В.К.: Казваха ми че зад салона имало някаква пивница? Е.А.: Да, ама тя беше, да. В.К.: Кои години беше и как стана това? Е.А.: Вижте, то беше едно място на един частник. Бяха предложили някои да го купят, но защо не го купиха не зная. Имаше богати хора в братството, които нищо не им струваше да го купят това място, но защо не го направиха не зная. Той все така повишаваше цените, щото с течение на времето, все се повдигаха местата и преди 9.IX.1944 год. беше пивница. В.К.: И кой я беше построил? Е.А.: Ами този частника си беше дал мястото под наем и от гората направо си влизаха хората, и то беше отделено с тел от нас и от тях. В.К.: Колко метра? Е.А.: Голямо място беше към три декара. В.К.: А на колко метра от салона беше? Е.А.: А-а, до самия салон и до самия Учител беше. В.К.: Виж Черната Ложа как работи? Е.А.: Да, да, до самия салон, до самия салон беше. В.К.: Учителят не беше доволен? Е.А.: Не беше доволен. Даже горната стая, дето му беше за слънце когато ходеше, един ден ми каза: „Еленке, можеш ли да направиш пердета оттам дотам?" Аз разбрах, че за да не Го виждат онези хора оттам другите от пивницата, защото поиска само от Южната страна, едно от крилото да Му сложа пердета и от другата, и цялата страна отзад. В.К.: Онези пееха, пиеха, вдигаха шум. Е.А.: Шум да, да. О да, да, много шумно беше и Учителят нямаше спокойствие. В.К.: До колко часа беше? Е.А.: И до 12 ч., и до един, и до два часа през нощта. В.К.: И това всеки ден. Е.А.: Да. В.К.: И от кои до кои години? Е.А.: Доста време беше. Ний като бяхме там в „Парахода" и нас ни безспокояха. После някога идваха пияни. В.К.: Пияни ли? Е.А.: Да, разбира се. В.К.: Влизаха ли на Изгрева пияни? Правеха ли скандали? Е.А.: Рядко, рядко идваха. И сме имали неприятности. Имали сме от тях. И чак през 1945 год. когато на нас го дадоха мястото и там вместо пивница стана магазин за съестни продукти. Тогава вече престана да е пивница. Дълги години беше пивница. В.К.: Какво нещо е претърпял Учителят? Е.А.: Да, много. Е.А.: Учителят никакви удобства нямаше брат. Не само това. Той нямаше къде ръцете си да умие. В.К.: Где си миеше ръцете и лицето? Нямаше ли горе в стаята си умивалник? Е.А.: Нищо нямаше горе. В.К.: Поне един подвижен умивалник? Е.А.: Нищо нямаше брат. Нищо не бяхме направили за Учителя. В.К.: И горе Му поливахте с канче? Е.А.: И Той си поливаше с кана когато се миеше, или са Му поливали когато трябва. В.К.: Над леген. Е.А.: Да, леген имаше и само това. А пък най-накрая имахме

една чешмичка, която на Рила я носехме, за измиване. И тогава, като я носим викам: „Учителю, пък да Ви я туря тука таз чешмичка, че поне лятото да си измивате ръцете от прозореца казвам. Като го отворите да си измивате ръцете" „Може" каза и тогава Му я поставих, та като отвори прозореца си измиваше ръцете над керемидите и водата падаше долу на земята. Ако това е удобство? Никакво удобство.

От пивницата се носеше дим и се виеше по стълбите на Учителя към Горницата. Това бе дим на скарата на кебапчетата, чиято миризма и дим отиваше и към нашите бараки. Чуваше се пиянски разговори, викове и песни. Неразбории, тук и какво ли не още. Ние в такива случаи мълчахме, сгушени и притаени в бараките. Знаехме че това бе последица от непослушанието на братята към онова, което бе наредил Учителя навремето. Ако го бяха купили това място с парите които имаха, сега щеше да бъде наше и нямаше да я има тази „олелия" и атака срещу Братството.

Дойде време за един събор. Това беше един от последните събори 1939 год. преди войната. Изгревът е препълнен с посетители. Имаме празник. И точно тогава започна да се издига голям дим от кебапчийницата и да се разстила върху съборяните. Срам и позор за учениците. Тогава Учителя посочи пивницата и каза: „Там е големият пушек и дим, а при нас е свещения огън". И тогава на 27 август 1939 год. - събота, държа беседата „Свещеният огън". Ние я стенографирахме, дешифрирахме и се направи резюме на тази беседа, която ще включиме тук. Нали от едната страна е Черната ложа, а от другата е Бялата ложа.

Резюме от беседата на Учителя държана на събора - 27 август, 1939 год.

СВЕЩЕНИЯТ ОГЪН

Има едно начало в света, това начало го наричат Любов. Има едно изяснение в света, това наричат Мъдрост. Има едно освобождение - спасение, това наричат Истина.

Трябва дълго време да е учил човек за да разбере вътрешния смисъл. Любовта без свещения огън не може да се разбере. В древните времена е имало училища гдето се е учило за свещения огън. Свещеният огън го има във вашето сърце. И онези, които не са изучили закона на свещения огън, са минали много страдания. Онези които са изучили тези закони много работи са изучили. Учителят прочете от книгата „УЧИТЕЛЯТ ГОВОРИ" за свещения огън. Човек може да знае всички теории, които съществуват в музиката. Това е хубаво, но по-съществено е да знае практиката да пее и да свири. Когато малкото дете види пламъка на свещта и иска да си тури пръста на пламъка, майката му казва - гъш. Три пъти детето си туря пръста на пламъка и тогава почва да разбира. Тази дума „гъш" е на ватански език, който е един от най-древните езици. В живота когато чуете гласа „гъш" послушайте го, това е вътрешно произхождение. Ако вие не го послушате ще имате страдания. Всяко страдание показва, че сте бутнали една запалена свещ. Силата на човека седи в знанието на свещения огън, на човешката мисъл, чувства и човешката постъпка. Но трябва да знаете как да употребите свещения огън. Ако няма свещен огън във вашата любов, във вашите чувства те не са отзивчиви. Някой казва моя

възлюблен няма онази любов към мене, сега лъха нещо студено от него, значи онзи е изгубил този свещен огън. Вие всички сте били в миналото свещеници, жреци. Няма нито един от вас да не е бил жрец. Свещеното писание казва: Онези които спят в гробовете си ще възкръснат. Те са умрели, понеже са изгорели от свещения огън, като не са знаели как да го употребяват. Свещеният огън иска наново да ги възкреси. Човек не знае какво нещо е любовта на Бога. Целият свят представлява възможности, които са създадени от свещения огън, за да се повдигнат човешките души, дух, ум и сърце, за да може да се изгради красотата на човешкото тяло, за да може човек да види хубостта на Божествения свят. Буда веднъж не е приел високопоставени, благородни хора на разговор, а е приел един беден човек просто облечен. Неговите ученици го попитали защо направи така: Той отговорил: „Преди 400 прераждания аз бях един брамин и като се молих бях изгладнял, и нямах сила да продължа молитвата си, а този беден човек тогава беше един заек, който се хвърли в огъня и се опече, аз го изядох и си свърших молитвата, и сега му се отплащам за неговата голяма услуга". И вие, ако не може да се хвърлите в този свещен огън за да ви изядат другите не може да се повдигнете. Едни високопоставени хора са отишли на планината на екскурзия, те били млади хора. Станало в планината голяма снежна буря, на всички измръзнали ръцете и лицето, имали всички провизиий и дрехи. Там имало много дърва, но нямало кибрит. Те се скрили в един спасителен дом. Влезнал при тях един беден човек и им казал, аз нося кибрит. Днес в света има всичко, но няма запалка на свещения огън. И на вас ви препоръчвам, не ви трябва нищо друго освен запалката на свещения огън. Когато вие любите, обичате някого, вие извършвате едно свещено дело. Не е ли хубаво да запалите неговото сърце без да изгаря. Не е ли хубаво да запалите човешката душа без да я опетниш и да стане тя чиста, и да бъде облечена в бели дрехи. Само посветените, гениалните и светиите знаят как да употребяват свещения огън.

Талантливите едва са започнали да го изучават. А обикновените почнали сега да си го въобразяват. Когато някой каже, че тези неща са обикновени той е един обикновен човек. Когато се интересувате от свещения огън вие сте талантлив. Когато направите първият опит вие сте вече светия. Когато можете да си служите със свещения огън вие ще бъдете учител. Един човек който не е бил обикновен не може да бъде талантлив. Един, който не е бил талантлив не може да бъде гениален. Един човек, който не е бил гениален не може да бъде светия. И този който не е бил светия не може да бъде учител. Празен човек е онзи, който унищожава свещения огън. Когато изгасне свещения огън настават всичките катаклизми.Ти казваш някой път, никой не ме обича, това не е вярно. Бог те обича и ако не те обича ти не би се явил на света. Когато кажеш, че никой не те обича това е първата лъжа и първото престъпление. Ако беше направил като този заек, да се хвърлиш в огъня, да си свърши Буда молитвата, тогава Бог щеше да ти даде почтено място. А ти си живял хиляди години за себе си. Всички добродетели и всички престъпления на хората са наши добродетели и наши престъпления. Когато видите, че някой прави престъпления, кажете си: Как да изправя тази моя погрешка? Желая да бъдат сърцата ви места на добри извори. Умовете ви да бъдат прекрасни градини с всички плодове. Душите ви да бъдат хубави училища. Духът ви да бъде място дето всичко се прилага за славата на Бога, за доброто на ближните и за наше благо. Сега желая всички да поддържате вашия свещен огън. Само по този начин можете да поддържате любовта. Хубостта на живота седи само в онази кибритената клечка. И ако вие в целия си живот не направите едно такова добро,

в което да вложите всичката си Любов, всичката си свобода, като запалите клечката кибрит, тя ще ви придружава през цялата вечност. Във всичко каквото вършите да присъства вашето сърце, вашия ум, душа, дух, ангелите, серафимите, херовимите и Бог, това е възкресението на човека. И когато човек направи този подвиг, той възкръсва и Бог тогава го приема в домът си, защото е направил едно добро дело в Любовта, в Мъдростта и в Истината, и е внесъл живот, светлина, знание и свобода, за славата на Бога, на ближния и за своята слава.

Когато обичате, да привлечете погледа на Бога. Когато учите, да привлечете погледа Му, и когато обичате истината, да привлечете погледа Му.

60. ПРИЕМНАТА СТАЯ

В.К.: Сега искам да питам за първите заселници на Изгрева. Тука виждам на снимките бараки, палатки. Как си правихте Вие къщите? Как се заселвахте?
Е.А.: На Изгрева, след като се установи, когато се закупи Изгрева, първите години нямаше заселници. Ние идвахме само за изгрев и гимнастики сме правили, първите гимнастики сме правили там.

Сега тази снимка, която ми показвате, това е Борис Николов, това Надка Печеникова - сестрата на Славчо, това е Вера Куртева, знаеш ли че този човек не мога да си спомня кой е и тази не я познавам. А това е пък на сестра Динова бараката. Аз лично нищо не съм закупувала. Ха, ха, защото не съм имала никога пари и никога намерение. Ние живеехме нали при родителите си и после когато Учителят ни направи бараката дойдохме трите стенографки да живеем заедно в „Парахода". Това беше една голяма поляна на Баучер. Тя беше пет или шест декара. Малки бяха борчетата и много гъсти бяха. Оттука имаше само една пътека насам. А това беше онази къща, съседната, в съседния двор. Това е салонът. Салонът бе направен в 1927 год. Това е стаята, която бе направена 1926 год. Това е долната стая за Учителя, където живя 1926 год., една година. Това е приемната. На следващата година се направи до нея друга стая. Сградата на приемната представляваше едно антренце, а вътре всичкото е празно. Вътре като се влезеше, тука имаше един параван с бяло платно и имаше тука едно отворче. Празно място. Зад него беше един гардероб и още друг един гардероб. До стената тука беше един долап в който имаше провизии, най-много имаше сладка, които носеха на Учителя и Той ги слагаше. От тази страна до стената отвън после Му направиха едни приятели един скрин. В него имаше вещи и дрехи. Тука беше един гардероб вътре на Учителя. После Му купиха друг гардероб, по-голям и той беше така че ирикрил. Щото Учителят горе не прие да Му сложат гардероб. Той имаше една закачалка на която си слагаше дрехите. Оттука в ляво бяха наредени столове, на които сядаха гостите. От тази страна Южната имаше прозорец, пред прозореца беше една маса, голяма маса, мисля че беше разтегателна и там на нея Учителят закусваше и обядваше. Да, обядваше и закусваше. Зад Него имаше една библиотека с книги, които държеше Учителя. И горе имаше библиотека и тук имаше библиотека. А след това имаше сега тука имаше Учителят една поставка, един чайник електрически, където си топлеше вода, в стаята в ляво. Показано е на снимката. Тя беше голяма стая, широка, по-широка от горната. Сега горе е емблемата. Това е име, но сърцето което е с пламъка. А долу е котвата тук. Тука е котвата, а сърцето е горе. Надписът при котвата е „Глава на Твоето Слово е Истината". Това е котвата, а пък тука над другия салон, там има гърне с пламъка, ще го

видиш. Значи това е приемната, която остана до края приемна. Учителят само първата година спа там, там прекара зимата. И когато се качи горе, там имаше стая Негова, лична. Той казваше, ако е зиме да се запали печката за което даваше ключа, или пък на студено приемаше, ако е за малко. А пък през другото време нямаше нужда от палене, нали. По-нататък е салона. Това е салона. Влизаше се оттука, ето вратата. Оттука нагоре има стъпала и горе има едно малко, разширеничко на което Учителят си държеше дървата през зимата. Това е южният прозорец и от другата страна имаше прозорец. Ето и от другата страна прозореца. Това е балкона отпред. Да, това е балкона, да. Помня една случка, казаха, че веднъж бил се заключил и си бил забравил ключовете и накарал дядо Ради да се качи през прозореца по стълбата, за да отключи отвътре. Да, и мене ме накара веднъж. Той имаше секретен ключ на вратата. Забравил си ключа в другия панталон и няма как да отвори. И един път даже нямало Ангел, нямало брат Ради и Савка идва и вика: „Учителят Еленке те вика веднага", аз даже бях в банята, веднага се приготвих за една минута изтичах и ми каза: „Можеш ли да се качиш, аз ще ти държа стълбата". И аз се качих. В.К.: Не мина ли през стената, както казват другите? Е.А.: Не, не, не, слезе така, ха, ха. Аз даже бях много горда, че Учителят има доверие в мене. Не, ама аз не се страхувах, ама после като се качих на височкото, така видях че коджа е високо, ама Учителят ми държи стълбата, хич не се страхувах, прескочих от тук, отидох и Му отворих. Другото, това нещо отгоре го наричахме солариум. Учителят тука нищо нямаше. Вътре имаше само едно легло. Всичкото беше свободно да се огрява от слънцето и Учителят тука си правеше слънчеви бани и се изпотяваше. Даже мене ме накара, когато оттука беше онази къща, оттука дотам по едно перденце дотук да Му направя пердета, за да не Го виждат от другата страна. Той се изкачваше тука по стъпалата нагоре. Това беше от тази стая на Учителя, горната. На тази страна, оттука бяха стъпалцата. Това фактически е юг, това е изток. Сега за салона. Той беше празен, разбира се, високи стени, хубави. В началото той беше донякъде неустроен. Тук имаше още един прозорец и беше ограден. В 1936 год. през лятото решиха да направят сцена и го удължиха салона. В.К.: Разкажи къде и как горе е живял Учителя в малката стая. Е.А.: Е, а, ха, ха. Ами Той имаше едно антре, което беше два метра, нямаше повече от два метра. Той един брат Зенови взе мярка на всичко, когато ни взеха салона. Аз не съм го мерила, но на око казвам. След това имаше една кофа с една лопатка, кюмюр. В.К.: Да, кофа. Е.А.: И след това като се влезе в това антренце, отдясна страна е вратата за стаята на Учителя. А срещу него е прозореца, който осветява антренцето. През него прозорец като се отвори, Учителят се качваше, за да се отиде горе в солариума. В.К.: Той какво представляваше? Е.А.: Той беше една дървена постройчица отгоре, от всичките страни с прозорци и когато дойде пивницата, Той за да не го безпокоят, спокойно да си седи горе, тогава поиска пердета да Му направиме, само от към онази страна, а не отпреде. Щото там някак по се вижда сигурно, аз не зная, но Той това помоли да Му направя, помня, че ми даде пари и каза направи Ми, иди вземи мярка и направи това и аз го направих. В.К.: Ставаше въпрос за заключването на вратата и забравения ключ. Е.А.: А пък Учителят и долната стая направи със секретен ключ и горната, защото не всички които идваха бяха честни хора. Един път когато чистихме на Учителя стаята и когато боядисвахме изчезна една Негова шапка. Бяхме багажа го наредили отпреде. Е сега, много багаж, нали от долната стая бяхме извадили и кой направи това не зная, кой си позволи такова нещо да направи, че тогава Учителят почна да слага ключове. И долу заключи, и горе беше секретен ключ, но като се мие,

Той държеше ключа в панталона и като слезе някога, сменил си панталона, забравил да смени ключа и се заключваше. И тогава имаше една дълга стълба, слагаха я на балкона и прескачаха балкона, и отваряха отвътре вратата. Щото отвътре нали такава беше секретна. В.К.: Кой го правеше това, дядо Ради? Значи Учителят не минаваше през стената както на някои окултисти им се иска. Слага се стълбата? Е.А.: Дядо Ради, братя, а един път даже и мене ме извика. Изглежда, че никой нямаше и Савка вика: „Еленке, Учителят те вика". Викам: „Добре". Даже аз бях в банята и веднага се облякох и тичам. „Еленке, каза, забравил съм си ключа. Можеш ли да се покатериш по стълбата?" И аз понеже бях като момче. В „Парахода" бях момчето и покатерих се. После Учителят ми държи стълбата, как ще ме е страх. И покатерих се, прескочих балкона и Му отворих. И се радвах, че ме удостои с тая чест. Щото все пак това показва че има доверие, че мога да го направя. То малко спадаше от мъжките работи.

60. БЕСЕДИ ЗА СЕСТРИТЕ

В.К.: Разказваха ми, че е имало години, когато е държал беседи пред сестрите. Само на жени е говорил. Кои години? Е.А.: Той почна да държи най-напред чак от 1917 год. Щото когато аз подреждах беседите накрая и ги подредих в едно томче, те са подредени така в един том да се издадат. От 1917 год. имаше и след това до края. Но Той не говореше редовно. Говореше така един път, два пъти в годината. В.К.: Обикновено вие се събирахте и Го канехте ли, как ставаше? Е.А.: Не, сестрите се събираха на молитвено събрание, а Учителят казваше, че ще посети и тогава всичките групи се събираха общо, щото те се събираха на групи. И тогава когато беше в града. А когато почнахме на Изгрева, вече в салона се събирахме и само на сестрите държеше. Братя не идваха. В.К.: На какви теми? Е.А.: Най-различни теми. В.К.: Това продължи ли дълго и години наред ли им говореше? Е.А.: Да, да, доста, мисля че към 20 или 30 ли имаше, такова нещо. Доста, доста лекции бяха на сестрите. В.К.: Какво представляваха „Класът на Добродетелите"? Е.А.: „Класът на Добродетелите" беше най-напред от пет сестри. В.К.: Кои бяха отначало те? Е.А.: Паша, Савка, Мария Радева, Сотирка Бабаджова, и кой беше другия? - Мария Тодорова. Те бяха петте. В.К.: Сестрата на Жорж е Мария. Е.А.: Да, и Борисовата Мария. Този клас, всяка една от тях които участваха в групата от петте, представяше една добродетел, от петте добродетели. Любов, Мъдрост, Истина, Правда и Добродетел. Като се събереме един път на събрание една седмица ще работиме за добродетелта която имаш. След това ще работиш една седмица за това което Любовта изявява, нали? Да речем Любовта носи живот. Или Любовта носи, да речем една друга добродетел, затова ще работим. Например Мъдростта носи знание, за знанието ще работим. Любовта носи свобода, за свободата ще работим. Така значи основната добродетел която взимаш, проявите в които тя се изявява, върху тези добродетели ще работиш. Които произлизат от нея, които са свързани с нея. И Учителят идваше и ни е говорил лекции за тях, и те са прибрани така, подредени са за едно томче да се издадат един ден. В.К.: Колко време продължи? Е.А.: Малко време продължи, не продължи много. След това се образува втора група в която и аз участвах. В първата група не ме поканиха и да си кажа правото малко се почувствах оскърбена. Щото Паша влиза, Савка влиза, влизат другите, но не зная, тогава такова беше настроението към мене. Аз си го обясних. Разбирате защо е било.

И да Ви кажа, това нещо се отрази към мене и аз в този клас бях като натрапена. Аз не се почувствах нито веднъж добре там. Това нещо така ми се отрази. Нищо друго не ме е засегнало така както това, защото казвам пък щом не ме искат, що ме канят за втората група? Аз усетих че не ме искат. Казвам, защо ще ме канят? И затуй аз към този клас не можах да се приобщя с всичкият си ум, с всичкото си сърце и цялото си естество. Останах чужда на него. Има нещо, което някога като те засегне у човека, така си остава до края, не може да се поправи. Тъй че и това е в отношенията на хората същото. Ако някога някого засегнеш, един човек е една струна, която е така чувствителна не може вече да се коригира това. Та за този клас моето отношение. Това никому не съм го казала, понеже сега говориме за история и го казвам как е било в моето съзнание. След това беше още една група и след туй се разтури класа. Нямаше хармония между тези които бяхме събрани. Не може да работиш върху добродетели и да няма хармония. То беше една хубава Учителова идея, която е имал, но ние не можахме така да я приложим и да я живеем, защото хората сме много различни, всеки иска от свое /негово/ гледище да бъде и не можехме да повдигнем съзнанието си на едно духовно ниво, където вече да изчезнат тези работи, поне в момента докато беше класът, тъй че моето състояние беше това отрицателно, което имах. Другите, ако бяха хармонични пак щеше да се задържи. Не може един човек да разтури клас. Значи и у тях не е било нещо. После някои искат някак да доминират, искаха да се проявят. Тези неща не вървят в духовния път. Тези неща отделят хората един от друг. В духовния път хората трябва да бъдат много чистосърдечни един към друг, но равенство трябва да има вътрешно и да цениш другия като душа. Като не можеш да го цениш като човек, цени го като душа, защото като душа всеки е ценен. А пък ако го ценим като проява, може да не е ценен в очите на мене или на друг, защото не виждаш да речем качествата ми, добродетелите, понеже ние не се познаваме. Да Ви кажа в туй отношение съм убедена, че 50% от недоразуменията на хората се дължат на това, че не се познават. Има едно повърхностно познаване, иначе ако познаеш една хубава черта, както Учителят ни учеше. Намери у всекиго една добра черта и дръж в ума си тази черта, тогава ще има контакт. Щото контакта ще бъде доброто, а доброто свързва хората. А така имаше неща поради които не бяхме така свързани и оттам се получи тази работа. Това е мое впечатление, другите може друго да са разбрали. Но моето впечатление е това. В.К.: А после с годините събирахте ли се? Е.А.: Не. Като си отиде Учителят, една група сестри така, които бяхме от Младежкия клас се събрахме и поканихме и други сестри, и работихме така 4-5 години ли колко. Не знам дали имаше 4-5 години. Събирахме се един ден определен, защото вече като си отиде Учителят ние бяхме по-възрастни и както възрастните сестри на времето преди много години се събираха на молитвено събрание, решихме и ние да се събираме на молитвено събрание, но и там видях същото, което Ви казах. Аз си спомням един път, бяхме у дома събрани, бяхме тези които сме в групата. В това време аз видях, че идва една лекарка, която се интересуваше от нашите идеи. И тя идваше при мене, аз я бях поканила. Сега от деликатност казвам, сестри, тази лекарка се интересува от идеите, съгласни ли сте да я поканя? Никой не отговори, една сестра каза, не може. Мене ми стана много мъчно, щото аз не допущах, че може да се яви такова нещо. Тя е нова сестра, но интелигентен човек и аз излязох и й се извиних и тя повече не дойде при мене. Засегна се, съжалявам много. И да Ви кажа в живота си аз много малко хора съм върнала. Паша когато беше болна върнах една сестра, защото тя искаше да говори с мене, пък Паша беше тежко

болна в стаята ми, а беше студ както сега и нямаше къде да я приема. Иначе ако беше топло време, щях да изляза в коридора или вън на стълбището, но студено време бше и тя се разсърди и не стъпи, и този случай мина така. Аз не съм върнала човек почти никога, никога, аз не си спомням и винаги от страх да не сбъркам, да не оскърбя човека. Всички които са дошли съм ги приела. И колкото са желаели да стоят съм ги изчаквала и от друго съображение, аз съм ги приемала защото казвам, ами ако Господ ги праща? Как няма да приемеш човек, който Бог ти праща? Ами като идва човек, идва да те посети, другите всички да не са идвали с такова чувство, но аз така ги приемах. Това на мене ми е давало една свобода в отношенията и факта че колкото пъти съм върнала, такъв резултат имам, значи за мене не е позволено да правя така. Други хора могат да връщат, но на мене, не е позволено. Ето, опитностите ми са такива. Та не я видях повече. Нито дойде, никъде не я видях след туй в братството. И тази група после престана да съществува. Аз много болезнено го преживях това, казвам Ви, щото нещо се нарани у мене, понеже казвам, аз почувствах, че тази сестра няма доверие в мене, значи няма доверие и в тази. Защото пък по-късно когато се събрахме у тях и тя беше поканила нейна близка. Значи, аз видях и неравенство. Значи тя има право да си кани близка сестра, а пък аз не мога да поканя близка. В.К.: Сещам се за коя става, да, това ми е ясно. Това е Мария Тодорова. Е.А.: Да, така беше.

61. КОМУНИТЕ

В.К.: Разказвали са ми, че в ония години, когато започва школата имало един такъв стремеж за комунален живот под влияние на чужди идеи и влияния дошли отвън България. Какво ще кажете за комуните в Братството? Е.А.: Вижте какво, две комуни се образуваха, не и други комуни е имало в провинцията за които аз не знам, щото не ги познавах братята от провинцията. Първата комуна беше в 1922 год. Братята от Младежкия клас през април още искат да правят комуна, но това не беше идея на Учителя. Това беше идея на тези, които мислеха за комуна. На толстоисти, на комунисти, които бяха комунистически настроени в братството. Те искаха да реализират тази си идея. Учителят не се противопостави. И те отиват при Учителя, искат комуна да правят. В това време е дошъл един брат от едно село Ачларе, Карнобатско и той казал, че има голяма земя посята, и че ако иска някой там да дойде, да работи, той приема. И Учителят им казва: „Ето казва, братът е готов да ви приеме". И тогава те решават да отидат там. Но те нито знаят каква работа ще вършат, нито колко са годни за тая работа. Отиват по Софийски там и от всичките най-сръчен и издръжлив е бил Борис Николов, защото той беше тогава един човек здрав, млад мъж, планина, здравеняк, работлив и Борис е от хората, които не търсят лесния път. Той издържа и на най-трудните условия. Когато сме били по екскурзии, Борис никога няма да седне, когато има да се носи вода, когато има да се носят дърва. Най-големият товар дърва Борис ще го донесе. В това отношение той е бил за пример при нашите братски екскурзии. И когато отиват там, човекът при когото отиват ги храни. А това е Жеко Вълков от с.Ачларе. Тогава досетина души са били. Десетина млади хора да ги нахраниш, все пак за това се искат средства, а той не знам какво имал муленце, крава ли, какво е имал, млеко е имал. И млекото не го давал кисело, а го разбивал на мътеница и те се смееха отпосле като описваха как са яли мътеницата. След това правели качамак. И те в града не се хранили така както в село се хранели. Тогава условията в

града бяха едни, а в село други. Сега сме изравнени в градовете и селата. И в градовете, и в селата почти еднакво се хранят. Тогава не беше така. В селото тогава още постеха, още държаха за тези религиозни обряди и ги изпълняваха. Когато това в градовете не се спазваше, най-много ще постят една седмица, а онези караха дълго. Значи тези хора като бяха там, ние понеже вегетарианци бяхме, пост нямаше, но имахме разнообразна храна. Тъй не знам защо, но не са си готвили там. Той семейство като че ли не е имал братът. Жеко се казваше, сега си спомням името му. И с храната са били зле. Гладни са били, не са си дохранвали. Пък те отишли от домовете си и нищо не искат от родителите, защото и университета не посещаваха. Кой баща или майка ще се съгласи синът им да си напусне университета и да прави опити? И там помежду си доста хубаво са живяли, защото дрязгите, различията които са били, те са ги обръщали на смях. По този начин тези неравенства в отношенията са ги оглаждали. То е един добър метод. По-добър отколкото да се карат, нали? Така сравнително добре са прекарвали. Някои са били много хармонични, защото са живяли хармонично, но сега Георги Томалевски разправяше, някой му облякъл ризата и той си търси ризата. „Къде е мойта риза?" И някой рекъл: „Още ли ще казваме моята риза и мое, и твое?". Значи настроени за един много висок морал, но пък този морал не значи пък да не слагаш своя риза. Даже от хигиенично отношение това не е здравословно. И така много комични неща са разправяли за своя живот. Много весели истории, но когато дойдоха те в Търново и те понеже нямали пари, щото Борис каза че са косили, че са копали, че жътвата са прибрали и тогава идват на събора в Търново. И когато дойдоха на събора почти всичките бяха болни от малария. Аз помня, че ходих при тях и им връзвахме тука на ръцете и на краката чесън. Учителят каза за маларията тука чесън да им слагаме. Счукваxме го и го слагахме на китките, и те бяха така хилави, отслабнали и не се възхитиха вече да правят комуна, защото недомислица беше комуната. Но през това време школата си вървеше. Само братята отсъстваха. След две години, комуна в Русе направиха. Тогава отидоха и сестри и братя. Помня че и мен ме поканиха, но аз отказах да отида. Малко самонадеяно казах: „Ех, те каквото ще учат там, го зная". Много самонадеяно беше, но да ти кажа всъщност не е било лъжа. Защото помня които отидоха, сестрите малко са бягали от грубата работа. Например прането, повече го вършела една сестра Пенка Михайлова, другите така са избягвали. Когато има предпочитание от една работа и друга, комуна не може да има. Това значи, не им е било ясно какво значи комуна. Комуна е, когато всеки е готов всяка работа да свърши. Аз не мога туй да върша, ами защо ходиш там? Или пък, трябва да се разпредели работата по добра воля. Аз ще работя това, ти ще работиш това. Но когато се оставя по-тежката само на един, вече той се чувства неоправдан. Правда няма. И така. Едното беше това. Другото беше, че почнаха симпатии и връзки между братя и сестри да се появяват, щото ние в клас като сме, сме в духовното поле. В.К.: Не върви. Е.А.: Е не, Учителят на Паша е казал: „Ти знаеш ли какви погледи се хвърлят в Младежкия клас?" Вече Учителят е казал това. Значи щом го е казал, Той го е видял. Но там като отишли вече почват. Една има симпатия към един, друг има симпатия към друга, млади хора, естествено и една сестра, която след като дойде да живее при мене Дафинка, която си замина много рано милата, тя ми каза, че е написала на Учителя едно писмо и Му разказала какво става. Моментално Учителят отива в Русе. И тогава вече и те тогава дойдоха на събора, но тогава там на комуната беше друга мода, на сестрите бяха им ушили някакви рокли по правилата които, такива бели рокли с едни жълтички фитилчета направени, с широки ръкави,

без деколтета. Даже Учителят тогава каза: „Не се разголвайте, защото братята не са ангели!" Да, така беше казал. И затуй Паша, до края на живота си не тури къс ръкав. Аз пък казвам си, всички ходят с къси ръкави и после като имах дълъг ръкав, нали все шетам, работя, все бях запретната дотука. Свила съм си ръкава и носела съм. След туй носех свободно. Аз не можах да свикна с гола ръка да изляза. Това не можах да нося. Освен когато се пека на слънце. Но иначе не съм ходила, но то е вече навик. То е вече навик, не е нещо друго. Сестрите не са ходили много разголени и не са се държали по мода. Е някои си слагаха червилце на устните, на вежди́те така малко дискретно, на бузичките, които бяха, тези неща, женската суета си я имаха. Сега имаше други, които никога не си послужиха с това. Но имаше други, макар че са от Младежкия клас, желаеха. Значи, имало е сестри, които желаят да се оженят даже. Макар че бяха там неженени, но вече желанието е било вътре. То е и друго нещо. Значи е нерешен въпрос. И този опит беше неуспешен и повече не се прави. Но казвам Ви, това не беше Учителева идея, не беше. Понеже тези неща не ми лежаха, не съм вземала участие.

62. СПИСАНИЕТО „ЖИТНО ЗЪРНО"

Е.А.: По онова време започва да се издава списание „Житно зърно". То беше издание на братството, на цялото братство. Всеки който можеше да пише даваше статии. Имаше Редакционен комитет, който избираше статиите и се грижеше за печатането. Аз по едно време съм участвувала в Редакционния комитет, бяха ме поканили, но там най-голяма роля изигра Георги /Жорж/ Радев. Понеже той беше много интелигентен и имаше усет и човек на изкуството беше. Той беше музикален, знаеше езици и беше много начетен, благодарение на езиците беше чел много и най-голяма роля той изигра в „Житно зърно". За подреждането, за избирането на материала, за всичко. В него списание участвуваше и Елиезер Коен, който след 9.IX.1944 год. се отдели от братството, стана правоверен комунист. Той помисли, че вече с братството се свършва. Пък той ми казваше, че и той е участвал, но той е участвал във финансовата част. Евреин беше той. И ми казваше: „Не знам казва защо, но Учителят винаги оставяше и аз да платя нещо за „Житно зърно". Като отиде нали, даде Му сметката нали, какво струва, винаги оставаше и той да плати. Сега това той ми го е казал. Аз не съм го проверила, но той го е казал. И аз си помислих, сигурно то е било за негово възпитание, за да го научи да дава. Щото Учителя никога не е използвал никого, а за да го прави това, сигурно го е правил, за да го научи да дава, защото едно от най-многото неща за които Учителят ни е говорил, ни е говорил за даването, брат. Всеки един от нас да се научи да дава и да взема. Защото и вземането е изкуство. На горди хора как така ще му дадеш нещо. Нали те имат, нали не приемат. Пък аз съм виждала богати подават на Учителя едно геврече, Той казва: „Благодаря". Така че всеки дава според възможностите които има. Един може, има много да даде, пък то зависи и от това как се дава. Може едно геврече да е, но да е с много любов дадено, да е по-ценно от милиони. Щото Учителят не ценеше нещата по външният облик, а по това което вътре се внасяше. И затова Той искаше дрехите да Му шият наши хора, затова предпочиташе домашното платно, което сестрите са го тъкали и са Му донесли ризи от тъканото домашно. Предпочиташе това, което е направено с обич. А пък тези отношения в класа, когато те ходеха по комуните, класът си съществуваше и си пишехме. Ние не сме отсъствали когато имаше класна

беседа, почти никога. В първите години отпечатването на беседи е ставало с пари от братството. Сега са имали пари. Защо не са отпечатвали не зная, не ми ясно. Щото аз когато попитах брат Начо, след като си отиде Учителят го попитах: „Абе брат Начо, Учителят като каза да купите местата от Дървенишкото шосе до гората и до железопътната линия, в този триъгълник нали, защо вий не го направихте?" „Ами каза защото толкова разбираме. Казахме: Какво ще правим в този пущинак да го купуваме?" Тогава имаше много ниви, които не ги оряха слатинчани, тя беше слатинска мера. Значи от неразбиране са го направили. И затова пак по неразбиране го разделиха на малки парцели и се получи на нашият Изгрев една цигания. Не беше представителен Изгрева тъй. Представителен беше салонът ни, столовата, защото чисто се поддържаше, поляната, но това не се отнася за частните къщи, не всичко беше така представително. Някои, които имаха вкус и повече пари си направиха хубави жилища, но онова болшинството което беше бедно, направиха бараки, така беше без вкус, неподдържано, не беше представително.

63. БЕСЕДИТЕ СЕ ПОДГОТВЯТ ЗА ПЕЧАТ

През 1936 год. Учителятдаде задачата с левчетата. В.К.: Нямаше средства или? Е.А.: Не, той я даде като задача и когато на другата година се свърши Той каза: „Всички които са правили задачата ще им дадем беседите които тази година са излезли". И вече другата година каза: „Който иска пак да си прави задачата и другата година". И ние до края, даже и след Учителя поддържахме тази задача, но после вече когато ни взеха литературата беше безпредметно. Нали нямахме вече право да печатим и беше вече безпредметно всичкото това. В.К.: Искам да ми разправите подробно как ставаше стенографирането, дешифрирането и подготовката за печат? Е.А.: Ами вижте как. Дешифрирането ставаше ето как: Прочитаме го, имало е случай когато за да се улесним едната чете, другата чете и тази която ще я препише си нанася ако нещо е изпуснала. А това нещо го правехме поотделно всяка сама чете и някъде ако нещо не й е ясно, тогава има изпускане. Когато мисълта е ясна, и следи. Като има нещо като пропуснато вземе което е изпуснала и го пише. И така дешифрира лекцията. След като дешифрираше, когато бяхме вече в „Парахода", имахме един долап в който слагахме беседите. Беседите не ги давахме на Учителя, държахме ги при нас в „Парахода". И затуй „Парахода" беше място където се пазеше. Никога не се оставяше без човек, понеже Словото беше там запазено, нали. В.К.: В колко екземпляра ги печатахте? Е.А.: В два-три, не ги печатахме в много, в началото. В.К.: А след отпечатване унищожавахте ли? Е.А.: Не, всичко пазехме. И след това, когато се вземеше решение да се напечати една годишнина, ние я подреждахме, нали всичко да е подред по дати, проверявахме в дните когато няма беседа, дали не сме я дешифрирали или Учителят не е идвал, щото ние на датите си пишехме. На еди коя си дата Учителят не е дошъл. За да знаеме че няма беседа нали, щото иначе като минат години, няма да помним това, та по този начин си сверявахме всичко. Поне аз в последните години, когато останах сама да работа, всичко така съм подредила. След като ги дешифрирахме всичко беше подредено по папки. И сега да речем ще се печати първата година на Общия клас. Паша я взима и почва беседа по беседа и тя ги обработваше стилово. Тя ги четеше на Учителя почти всички. В.К.: Учителят правеше ли нещо като корекции? Е.А.: Рядко. Рядко е правил. Сега имаше нещо което Паша, малко се е смущавала ми е казвала така. То беше

пак може би от нашето неразбиране. Много пъти Учителят не е слушал тука, нали? В.К.: Значи Учителят го няма. Той се извлече от тялото си така и дреме. Е.А: И Го няма. Но Той е слушал сигурно отдругаде. В.К.: Ами ако е отишъл да върши друга работа? Е.А.: Но Той е слушал сигурно отдругаде. Проверявал е отдругаде. Това е моят извод, сегашен. Защото то по форма не е негово, но по мисъл е пак и негови идеи. В.К.: Най-вероятно той си оставя тялото пред Паша, а отива да си върши друга работа. Е.А.: А може и това да е било. Ако има работа и това може разбира се. Но много често е било така, Паша ми е казвала. Много често. Сега какво е било, вече това не е наша компетентност. В.К.: Възможно е. Но ние днес виждаме и проверяваме, че между някои първи издания и втори такива няма покритие. Различни са. Е.А.: Има издания които са преиздавани в провинцията, ако там те са ги редактирали другояче, може да е тяхно, но аз знаех че никой не го е прередактирал. Само знам за първа годишнина от Общия клас „Трите живота", понеже беше изчерпана, решиха да издадат второ издание. При това второ издание бяха доста години минали. Това първо издание не беше под редакцията на Паша. А то беше под редакцията на Просветен комитет. Те бяха възрастни братя, около десетина души, които се събираха, прочитаха беседата, но те не са имали смелостта да променят нещо на Учителя. И беседите са печатани почти така, както са говорени. И затова ще срещнете беседи, точно тъй както Учителят ги е говорил. Те са издадени от тези приятели до 1925-1926 год. Съборните беседи Паша ги е издавала, защото тя ми казваше, че в 1921 год. за беседите нямало време, към Нова година ли вече дошло и никой не се заинтересувал да излезнат Съборните беседи. И тя казва на Учителя, че може тя да отиде да речем при някои от печатарите в провинцията, които имаха печатници и там да отиде да ги издадат. Учителят веднага се съгласява и тя отива оттука с един брат, който беше печатар Димитър и той набира, а Паша работи на ръка и после се върна с отпечатано томче. Готово томче нали изработено. Сега как е работила Паша? В началото тя по-малко е правила изменения, но после Учителят й е давал някои напътствия и е казвал: „Повторенията ще ги съкращавате, личен елемент да няма в беседата". Затова например когато се споменават лицата в първото издание, във второто издание не се споменава, да няма никога личен елемент, никакъв. Значи да бъде само принципно въпроса разглеждан. „ И там където няма връзки, правете връзки" е казвал. Затова Паша като е обработвала беседите, щото някой път Учителят от един въпрос минава на друг, си е позволявала да направи някои връзки. А то е било именно, за да изпълни това правило на Учителя. Сега доколко това е било удачно, доколко е... това е вече друг въпрос. Тя правила според възможностите си. Но Паша, като учителка в Първа девическа гимназия издаде учебник за осми клас последната година по химия. И там езиково той беше издържан. Аз не съм учила химия, бях полукласичка, той че не съм учила по него, не зная. Иначе не съм й го чела и тя ми каза, че там критиката одобрила учебника и по строеж, и по форма и това и дава някакъв кураж да се захване и да работи беседите. Пък никой друг брат не се яви. Имаше образовани хора, никой не си отдели от времето, никой не пожертвува това. И даже сега, когато критикуваха Паша, аз казвах, къде са те когато беше Учителя. Що не отидоха при Учителя да вземат, ако вземат кажат, дайте ми оригинала, за да видят какво е променила Паша, ние щяхме да им дадем оригинала, да видят и да кажат на Учителя. Никакъв интерес не проявиха, а само критика. Някои са имали желание, но тези които са желаели за мнозина Учителят е казал „че това не е лъжица за вашите уста". За тази работа човек трябва да има качества. После, някой ще изработи едно, но Паша беше

устойчива в работата. Паша, ако не успее да подготви това което трябва да даде на печатарите, цяла нощ няма да спи, ще работи, но ще го направи. Тя беше изпълнителна и работеше. И да Ви кажа, Паша с това малко око което имаше, една част от око само, цял живот работи и на всичкото отгоре много са неблагодарни приятелите. В.К.: Това е според теб. Но за мен Словото на Учителя е променено. Е.А.: Не, много са неблагодарни. Защото тя работи с най-малките възможности. И всичко го е правила за хубаво. И още друго ще Ви кажа, тогава имаше гонение срещу Учителя. Пишеха статии във вестниците, портрета Му го даваха, имаше отлъчване от църквата на приятели и Учителя даже Го обявиха за отлъчил се от църквата, имаше едно обществено настроение срещу Учителя. И властите не бяха благоразположени към Него под влиянието на църквата, смятаха го някаква ерес и въобще хората не си дадоха труд да проучат това Учение и да имат едно реално отношение към него. Ако беседите се издаваха във формата в която Учителя ги казваше, то е говорима форма, говорима реч. Говоримата реч не е писмена реч. Ние в писмената реч сме свикнали мисълта да бъде стегната, изразена с най-малко думи, в най-съкратена форма издадена. Това е изискването на писмената реч. Учителят не говореше така, не че говореше лошо. Ние сега когато четем оригиналите на беседите Му в оригинал, всички много се радваме, щото Го слушаме, както ни е говорил и ни е много мило. Но всеки, който е запознат с това Учение и следи, той може да разбере и той ще го хареса. Но хора, които са нови, които се запознават, трябваше да се даде в такава форма, че и те да го разберат. И това беше другото изискване което заставяше Паша да променя малко стилово. Ние не бяхме толкоз богати да го издадем за нас оригинално по един начин и другото отделно преработено. Имайте предвид, че Учителят позволяваше всякаква преработка на беседите. Той никому не каза: „Ти защо така си направил". Можеш да извадиш една беседа и да си преработиш. Той позволяваше. Не, всякак и затова туй което е направила Паша го е направила от добро чувство, направила го е от съзнание, за да работи, направила го е, за да бъде полезна за делото си. И така е разбирала, такива са били времената, такива са били условията и съобразно с тях е постъпвала. ***И да Ви кажа сега, че аз сега не съм съгласна с нейния начин, то е моя работа. Може би аз пък щях други грешки да направя ако бях го работила, разбирате ли? И аз като говоря това, например намирах, че по-добре е да не се парафразира Словото на Учителя. Но сега тя така е разбирала. Аз поддържах, че щом една мисъл е логична, хубаво казана, защо ще я променяме?*** Така разбирах аз. И когато работехме заедно устоявах си това, настоявах пред Паша и така работехме заедно, нали? Казвам: „Паша, тази мисъл е чудесна, няма какво да променяме". Другото, да речем има повторение или по-хубаво ще бъде, ако крайната част да тури отпреде, разбирате ли, за да стане по-стройна мисълта, по-леко за разбиране, правили сме това, но нищо не сме променяли друго. Верно е, че като се постави другата мисъл акцента бива на едното или на другото. Но пък това е говорима реч. Сега не можеше, когато ние го превеждаме на писмена реч, налагало се е да се направят известни преобразования. Аз, вижте да Ви кажа и сега когато нещо чета от беседите на Учителя, които не са стилизирани, намирам че така, не че са лошо казани, но за да го дадеш в тази форма, да стане както изисква писмената реч, трябва известни промени да се направят, без да се промени мисълта. Формата само. Защото не забравяйте, това Учителят говори. Може да започне с една част от изречението и после да даде другата част. Но ако се променят местата в едно изречение, никаква промяна не става на мисълта. Само става мисълта по-ясна даже. И в говора някога може нещо да се повтори.

И когато едно повторение, за да се подчертае и това ние не сме го изменяли. И него сме го записвали и се е повтаряло. Или Учителят каже нещо, повтаря да речем някаква мисъл и натъртва на едната дума и я повтаря, да речем „мир" трябва да има човек, „мир", „мир", нали? Е ние ще го повторим, нали. Защото да речем повтаря, че мир трябва да има. Имало е други случаи където Учителят е повторил мисълта, като ехо е прозвучало. Е сега то е пак въпрос на чувство. Друг може да го каже другояче. Да Ви кажа, всякога може да има различия такива и такива спорове всякога може да има. Но казвам, те и нас са ни коригирали, които сме дешифрирали. Аз понеже съм главно дешифрирала, не сме го дешифрирали точно. Ами сега при дешифрирането сме правили такива погрешки. Пунктуацията да не я сложим на място. Аз после като чета беседата, виждам, че пунктуацията не е на място. При дешифрирането човек не е разбрал. Нашето внимание е било насочено да разберем само мисълта и то да го разчетем правилно. Не сме държали толкова за външната форма, защото след това пак ще се прегледа, ние знам че пак ще се прегледа и затова първото ни внимание е било това. Точно, туй което сме записали, да го дешифрираме точно както е било. Та приятелите във всички обвинения които са правили, специално към Паша според мене са били несправедливи, говоря. Че ние сме сбъркали, ами и ние сме човеци. Някога не сме чули думата правилно и сме записали криво. Ама в това време някой е шумнал в салона и ние не сме чули. Ние крили ли сме за това? Или тези които седят пред нас мръднали стола и този шум ни е до ухото и той ми попречил да чуя Словото. Колко пъти аз съм питала, какво каза Учителят? Каква беше последната дума? Много пъти. Щото не съм я чула. Е сега, значи условията при които сме работили са били такива. Пък едно ще кажа, такива каквито са беседите, така както са неправилно, както някои наричат, нека ги приложат, да видим няма ли да имат резултат. Ха, ха, ха, ами тъй де! Не само да критикуваме, защото казвам Ви с пълно съзнание аз свидетелствувам еднакво както за себе си и за Савка, и за Паша. С всичката сериозност и съзнание сме се отнасяли към Словото. За нас то ни е било живот, било е и смисъл в живота ни. Така че сме държали всичко да направим, най-хубаво да бъде. Е, ако някъде не сме успяли, това са били възможностите ни. Пък никой не може да направи повече от възможностите си. Сега, за това могат да ни съдят и за грешките си, можеме да признаеме това. Че някога Паша е сбъркала, ами много естествено бе, всеки може да сбърка, всеки може да сбърка. Но всичко, което било правено от страна на нас е било и с много обич и с много съзнение. *В.К.: Това е много голям труд. Признавам го. Но единствено което ме смущава, че при сравнение на различни по години издания има парафразиране.* ***Има преразказване.*** *Е.А.:* ***Да, има парафразиране,*** *но казвам при какви условия е било. Така е било.*

64. ЗАЩО НЕ СЕ НАПРАВИ ЗАПИС НА ГЛАСА НА УЧИТЕЛЯ?

В.К.: Направихте ли опит да се запише гласа на Учителя на беседа? Е.А.: Направиха чужденците, но ние не. Щото нашите техници, които можеха да го направят, не го направиха и не знам дали имахме техници тогава. Имаше инженери, просветни хора. Един Димитър Кочев дойде през 1935 год. до 1945 год. това се десет години, но не го направиха. Той беше инженер-химик. И други хора имаше. Вижте, аз още тогава към 1940 год. попитах един брат

Дряновски се казваше, той беше добър техник и аз казвам: „Брат Дряновски, понеже ние като стенографи записваме само Словото на Учителя и когато Учителя свири музика, ние ще кажем Учителя свири мажорна или миньорна гама, но повече от това не можем да кажем". Ние нямахме никоя от нас такова музикално образование да можем веднага да записваме, нито пък имаше някой друг музикант в салона. Даже някои спорове и песните ако сте чували че има, то беше затова, защото все пак ги записваха, не най-способните музиканти. Щото най-способните музиканти не дойдоха при Учителя. Такива каквито бяхме ние, ние дойдохме при Него и записите които правиха според възможностите са ги направили музикантите. За да може музиката да се чуе после върху това което Учителят е говорил. Аз си спомням един път свири една българска музика. „Това е казва, както свирят, както народа я свири. А тя казва такава е била и я свири". Е, аз как ще я запиша? Нали това може само с магнетофон да се запише. Ние нямахме магнетофон тогава, но моята грешка е това, изповядвам си я, че братът каза, че за 150 000 лв. могло да се купи магнетофон тогава - 1940 год. Абе, пък Братството не е ли имало 150 000 лв? Аз ако бях казала на Учителя, може би Той щеше да ги даде. Щото е имал пари. От тези, от задачата с левчетата. А тези пари по закон тогава бяха лична Негова собственост. Когато авторът си издава неговите съчинения, няма данък и Той разполага свободно с парите. Значи можеше да закупят. Това е моя грешка, която съм допуснала. Иначе ми дойде идеята брат. И той ми каза че могло да се направи. Аз ако бях се заела да събера парите и пари щях да събера. Но грешка, пропуск. Да, пропуск. В.К.: А кои други са правили опит да записват гласа на Учителя? Е.А.: Другият опит е когато през 1939 год. дойде този Андре Манджо с французите дойде, а той бил техник и той записа на плоча гласа на Учителя. После го пуснаха и го чухме. Аз направих няколко опита чрез хора и чрез писма, да прекопират тая плоча и да ми я пратят. Не ми я пратиха. Когато дойдоха едни французи от Михаиловата група /на Михаил Иванов/, казаха ми че те чули за такава плоча, аз им казах, че съм чула, че била счупена, той беше специалист този. „Нищо каза че е счупена, тя може пак да се презапише". Аз много ги помолих да кажат на Михаил Иванов да искат, но и това не направиха, те даже не се обадиха с писмо, че могат или не могат. Сега какво направиха, чух че брат Манджо си заминал, този който направи записа. Че той всичко е оставил на Михаил сигурно, какво е направил Михаил, ако Михаил дойде тука първата ми работа е да го питам за това. Но, аз даже бих му писала писмо, но след като не отговори чрез тези французите, викам той понеже, той не е доволен от моето поведение към него и пак няма да отговори. Трябва някой друг който има по-добро отношение към него и повече доверие. Не съм опитала по този път, вижте сега ми дойде тази идея, може да опитам. Има хора с които той си кореспондира и той може да ги помоли. Щото нашите приятели които са тука всички ще искат да чуят гласа на Учителя. Ние имаме филмчета на Учителя няколко. Виждали ли сте ги? Имаме един филм на един събор на Изгрева. Имаме един филм. В.К.: Колко метра е той? Е.А.: Малко, 5-6 минути, малко е. Имаме един филм в Мърчаево. Как Учителят излиза от стаята и идва на масите вънка да се храни. След това имаме един филм на езерата, когато работеха моста, там с камъните. Та тези запазени са, зная че един брат ги прави, да. Аз искам да се размножат за да може да ги имаме, да може да ги гледам, нали. Аз много това исках, но тука не знам нямало машина, нямало начин да ги промият, не знам как било, не разбирам от техника и това е. А пък за гласа, не знам, ако сме заслужили ще дойде гласа. Ако не сме заслужили няма да дойде. Учителят бе тука и българите не го записаха, та сега трябва да чакаме да дойде чрез французите.

В.К.: Учителят е писал писма до ученици. Къде са тези писма? Е.А.: Аз лично нямам от него. Писма е писал, да. Учителят е писал писма много по-рано, преди Школата. След това по-малко пишеше. Спомням си един път Учителят на Граблашев писа едно писмо и ние го преписахме на машината. И аз го имах, но когато ми взеха вещите, всичко ми взеха. А после в 1937 год. Той пожела машина, тази която е у мене. Той даде пари на един брат, той ме покани и ние отидохме да купим машината и Учителя сам пишеше някои писма на приятелите, да на машината. Но по-рано е писал много писма. Знам, че Савка е имала много писма от Учителя. Къде са сега, това не знам.

65. ПЕСНИТЕ НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Как Учителят даваше песните? Трудно ли ги даваше? Е.А.: Едни от песните, Той ги даваше готови. Направо готова песен, на цигулката я свири или Той свири и пее. Така някои ги даваше. Например „Духът Божий" си спомням, Той беше я дал при братята които бяха на „Опълченска" 66, събрани и се хранеха в стола. И в салона на „Турферайн" идва Учителят на беседата вечерта, защото тогава вечер бяха класовете и казва: „Елате братя да изпеете новата песен" И те бяха 5-6 братя така млади момчета и изпяха „Духът Божий". И ние всичките я научихме по слух. Учителя свиреше, те пееха и по слух я научихме. Всички песни в Общия клас и на Младежкия клас по слух сме ги учили. Или Учителят е свирил или това. А други е давал преди нас. Просто дойде една мисъл и Учителят я изпее. След това още малко, изпее и другото и така. Например „Изгрява слънцето" в тази форма която е, не е така дадена. Той даде най-напред „Сила, жива, изворна течуща". Ние научихме тази песен, след това даде „Изгрява слънцето" и после се свързаха така, както я пеем сега. В.К.: Той идва в салона с калъфа, извади цигулката. Е.А.: Но много пъти ги е давал така, не когато е време за лекции и за беседа. Понеже Учителят беше много благосклонен към музикантите. Ако имаше галени деца, то това са музикантите. Верно и към нас е бил благосклонен. И аз искам да призная това, че Учителят към нас е бил много благосклонен. Защото все пак вършехме работа, която беше Негова нали? Неговото Слово го довеждахме нали до книгата да дойде. И затова е бил много благосклонен, но така благосклонен е бил също към музикантите и много им се е радвал. И много ги е тачил. И много ги е поддържал. Радвал им се, така вслушвал се е в техните искания, щото Учителят много държеше на музиката като възпитателно средство. А музиката по-късно излезе. Братските песни, имаме две издания. Две томчета, със синичките корици и с ключ „Фа" нали, те са издадени от Кирил Икономов, издадени по хронологичен ред. Те така както ги е давал Учителят по ред. След това след заминаването на Учителя Мария Тодорова собствено с всичките музиканти захванаха да работят. И Кирил Икономов захвана с нея, и Асенчо Арнаудов и другите, всички работеха. Добре, но много скоро Кирил и Мария се скараха за начина на записването на някои песни. И понеже Мария се наложи, Кирил отстъпи и той не взе участие в тях повече. Още в началото се скараха. Аз така веднъж присъствах на една такава разправия и много недостойни думи се казваха. Да Ви кажа, аз в това видях амбиции, видях лични чувства и казах си, музикантите още не са разбрали елементарното нещо. Никога например, аз на Паша никога не съм казвала за начинът, когато тя работеше. Когато почнахме да работим заедно, чак тогава аз й казах как мисля. Иначе не съм се произнесла върху работата й. Защото Учителят казва:

„Ученикът няма право да се произнася за работата на съученика си. Учителят има право". Но когато почнахме вече да работим заедно и аз съм отговорна. Затова тогава казах мнението си. И когато сега тези приятели и знаете ли за какво се караха? Дали да бъде с точка или с коронка. Ето спорът, който аз чух беше такъв. Според мене това не е такъв съществен въпрос. Защото Учителят свири и всеки както го е схванал го предава. И едното има почти еднакво значение, то има някакво различие музикално, но не е същественото. Имаше да Ви кажа амбиция видях в тези разпри и много така огорчена съм била. В.К.: Може би най-големите конфликти стават при личностите, за да се проявят. Името на личността остава. Е.А.: При издаването. И кавгите които станаха в Просветния съвет, пак бяха за издаването на книгата „Учителят".

Песента „При всичките условия на живота", когато Учителят я даде, я даде в едно темпо доста бавно. Но Митко Грива, който е музикант намери, че това ако се изпее в по-бързо темпо ще бъде много по-хубаво. И изпяхме го, харесаха се и Учителят остави така да се пее. А сега се пее Алегрето, да. В.К.: Интересни са методите кога и как се създавали песните. Е.А.: А, за песните, да Ви кажа, много интересно беше, да. Учителят например идваше в клас с цигулката. И е ставало така, че цялата песен я е създавал пред нас, в класа. Ще каже първата фраза, музикална, ще я изсвири и ще я изпее. След това каже втората фраза. И така фраза по фраза е давал цели песни на класа. Така е дал две песни в Младежкия клас: „Мисли, право мисли" Учителят я даде на Младежкия клас. Така я даде, по този начин, нали така: Изпее едната фраза, другата, едно под друго и цялата песен я даде така. Може да спомена още една песен. „Там далече зная чуден край". И тая песен я даде на Младежкия клас. А пък другите песни, много повече песни Учителят е давал в Общия клас, но не си спомням кои песни е дал така. Спомням си, че „Духът Божий" мисля че беше. „Духът Божий" беше. Учителят я дава, тогава, тогава имаше стол при Учителя на ул. „Опълченска" 66, студенти, които са били братята там, бяха 7-8 братя, я научили при Учителя. Учителят я свирил, пял и те са я научили. И когато Учителят дойде в клас в „Турферайн" беше помня, Той каза: „Нека да дойдат братята които знаят песента". Дойдоха, изпяха я, един път, два пъти и след това Учителят свиреше и ние я научихме. Обикновено когато даваше песни в клас или идваше с готова песен или почваше нещо и Той пред нас я създаваше. Просто направо виждахме как става този процес. Но виждахме резултата, нали щото каже едната фраза, другата. И този процес. Но виждахме резултата, нали щото каже едната фраза, другата. И затуй когато Учителят идваше в клас с цигулката, правеше ни празник. Всички: „А, днес ще има пеене, днеска ще има нова песен". С много радост сме посрещали Учителя. Някога Той я носеше цигулката, друг път ще даде на някой да я донесе. И като видиме че цигулката е дошла, значи ще има песен. А се е случвало, да донесе цигулката и да няма песен, защото мисълта протекла в друга насока, нали? Друга тема се явила, която не поражда песен. После много пъти Той ни е изпявал песни. Например много мелодии, даже не знам дали всички мелодии са записани, които Учителят ги е пял. Друг път пък е давал текст Той и е казвал, например в Младежкия клас Учителят каза така: „Хайде, Дух обичен и чист". Дух обичен и чист. Дайте казва една мелодия на тези песен, на тези думи. И всички сега си тананикаме мислено, нали така и казва: „Е, кой ще даде това". Мисля, че някой каза, друг, но Георги Радев изпя „Дух обичен и чист" и тъй си остана, защото беше много хубаво. В.К.: Значи: Дух обичен и чист. Е.А.: Да. И така неговата мелодия остана. И ние го пяхме после много време в класа, научихме мелодията и друг път пак сме го пели. В.К.: Аз съм виждал една книжка от 1927 год. „Братски песни", те

как се създаваха, по същия начин ли? Е.А.: Братските песни са: Учителят е давал идеите, на някой мелодията, а пък идеите ги е давал например на дядо Благо, той нали, писател и на други, които могат да правят стихове, да ги турят в стихотворна форма, за да може да се изпее песента. Значи идеята дава, написват текста, а после Учителят дава и мелодията. Така е например песента за Любовта „Любовта е извор". Да, един път спомням си слезе Учителят по стълбите, а Той ни е слушал и горе като пееме нали, и като слезе, и се качи на катедрата каза: „Така както пеете песните, аз вече не мога да ги познавам". Защото някак много провлачено някак е пеехме, неритмично и не в тоя ритъм в който Той беше я дал. Много мъчно беше бе брате да го направим както трябва ли, ние ли бяхме такива невнимателни, неакуратни, нали трябва музикална култура, музикална подготовка. В.К.: Сега да събереш ти хора, можеш ли да ги научиш да пеят ако никой не знае да пее? Е.А.: Вижте, имаше някои, които имаха гласове и пееха. Те въобще са пяли, защото имат хубави гласове и те водеха. Първите години поне така аз заварих, те водеха. А после когато Учителят отвори класовете, вече това, тези песни ние ги учехме направо от Него. Сега в записването спорове имаше впоследствие, но ние ги заучавахме от Него, направо ги заучавахме от Него.

66. КАК СЕ СЪЗДАДЕ ПАНЕВРИТМИЯТА?

В.К.: Как се даде и създаде „Паневритмията"? Е.А.: Едно ще кажа: Помня само, че в 1927 год. когато построихме големия салон и когато се свърши събора, Учителят се опита да ни даде Паневритмията - 1927 год. Аз участвах в нея, с всичките, играех, щото много от другата Паневритмия не съм участвала. Той я давал при други случаи когато аз не съм била там. Щото на поляната, или пред салона, където я давал, или в салона вътре, не съм участвала. Предаде я тогава - 1927 год. дотам, докъдето почва разменянето на местата. Толкова мъчно ми се видя до разменването на местата, че не можахме да я научим. И Учителя я изостави. Значи Той почна с Паневритмията 1927 год. Сега някои тогавашни упражнения не мога да кажа. Например „Изгрява слънцето", упражнението е дадено в клас 1922 год. И ние както бяхме в „Турферайн" на място с движения сме играли „Изгрява слънцето", сме пяли „Изгрява слънцето". После, когато излезе Паневритмията я включиха като упражнение в Паневритмията. А ние сме го пяли в клас. И понеже тогава аз записвах текста и обясненията, и описанието го правихме, щото нали Учителят показва движенията, затова, ако някое упражнение знам най-хубаво, най-точно, това е за „Изгрява слънцето". Не, защото да Ви кажа описах го, нали тогава. После това движение „Сила, жива, изворна, течуща", понеже седнали го правихме, а не прави, значи движението в това трябваше да се направи в много малко разстояние. Приятелите дойдат, седнат, решат да го направят и още при първия ритъм, дойдат на ръцете на последният ритъм по отношение движението на ръцете. Това беше неконтролиране, несъобразяване че то трябваше да се прави с малки тласъци на дланите за да се дойде до края. И оттам се получи ей такова едно движение, което не беше точно. Впоследствие се опитвахме много пъти да го изясняваме. Аз много пъти съм изяснявала това упражнение. Даже ние сега го правим два пъти отдолу нагоре, така е даже в описанието в което аз съм участвала. Аз им казах тогава: „Вижте казвам, Учителят го даде цялата фраза наведнъж, както е музикалната фраза и движението е наведнъж: Сила, жива, изворна течуща, сила, жива изворна, течуща. А не на два пъти отдолу, така го

даде, но сега, понеже никой не го помнеше и никой не го възприемаше, отстъпих. Защото пък Учителят каза, когато има спор, отстъпи. И друг път казва така: „Когато има спор, разумният отстъпва". И затуй не настоях, защото аз бях сама, а те бяха всички и беше невъзможно. А пък понеже участвувах в описание на това убедена съм че така го даде. Те не го помнят сега, много са всичките, има право мнозинството. А може да не е право, защото Учителят каза: „Може един да е и той да казва истината, пък другите да не го помнят". Но сега по човешкия начин така е въпросът. След това аз бях четири години учителка в Макоцево. В това време Той почна да дава Паневритмията. Затова например аз не знам първите това десет упражнения, аз не съм присъствала. Аз помня, когато се върнах от учителка 1937 год. Учителят даде „Колко съм доволен". И на „Квадрата" съм присъствала, да. И помня, знаете ли защо го помня? Щото като играхме, играхме дойде леля Гина, хазайката от „Опълченска" 66 на Учителя. „Ха, каза, Еленке, научи сега леля Гина на новото упражнение". И понеже това го възприех като задача, взех леля Гина и й показах цялото упражнение. И затуй го знам и него много хубаво. Щото още веднага го предадох на друг човек. Упражненията Катя Грива ги играеше най-хубаво от всички сестри. Ярмила в началото, тя беше балерина, малко ги играеше по балерински, но когато ние се събрахме да правим описанието, и когато всички си казвахме как Учителят ги е дал, тя се коригира и според мене тя ги играеше също много хубаво. Сега тя е в Париж и там има група и тя предава Паневритмията. Аз разказвам за историята на Паневритмията. Упражненията Учителят ги даваше едно по едно тука в София и после се подредиха така. В подреждането не съм участвувала. Брат Боев участваше в подреждането. Вижте какво, имаше малко и съревнование и т.н. не съм обичала да се съревновавам и затова не съм се бъркала там където, да речем ако малко недоверие окажат, аз винаги съм бягала от това. Щом викам не ми вярват, нека го правят те както искат. Защото аз съм малко честолюбив човек и ако не ми вярват, и ако не се отнасят към мене с доверие, е, не отивам там и казвам, щом не ми вярват, не се сърдя, не се длъжни да ми вярват, но пък и аз няма да се насилям, да правя това, което пък така нали, да чувствам недоверието. Всички упражнения които Учителят ни е дал, аз ги знам. Например това „Побеждаването" - Лулчев ми го е предал. „Аз каза с Учителя от горния край на поляната до долния сме го играли с Него". Значи Учителят го играе и той с Него гледа и така. И после Учителят го е играл много пъти пред нас, нали? При Паневритмията сме гледали. Но ще Ви кажа едно, когато Учителят ги даваше упражненията, Той ги играеше пластично, художествено, леко, така като перце беше тялото Му. И много пластично, с много изящество в движенията. Той като си подвижи ръката прави го с изящество. Учителят имаше, Той въобще беше в движенията си изискан. А друг път например, някога ги играе в Паневритмията, но е зает с нещо. Отвън личеше вече че не ги играе, както ни ги е показвал, защото аз виждах това, зает е Учителят с нещо. Или както Ви казах, когато не можеше да си вдигне ръката когато Го биха, ей такива неща. Но много пъти съм виждала че е зает Учителят. И затуй онзи брат, който искал от портретите да ме кара да учим Паневритмия, да извинява. Да извинява. В.К.: После „Слънчеви лъчи"? Е.А.: „Слънчеви лъчи" ги даде 1942 год. В.К.: Къде ги дава? Е.А.: На Изгрева и то вечер на лампа. След работа като дойдат всичките на поляната и пуснат голямата лампа, Там имаше една голяма лампа от 2000 свещи. Светнат на поляната и там ги играехме, да. И там ги научихме. Музиката е Негова. На всички упражнения музиката е на Учителя. Само там една разработка има на „Колко съм доволен", този Ангел Янушев е направил една

разработка, но ние не всякога нея я играехме и пеехме. Разработка, все пак Учителят го одобри. То се напечати в това. Защо приятелите така се отнасят пренебрежително към нея, не зная. То и с Кирил Икономов на „Аз мога да любя". Има го в това напечатано, нещо което никога не го пяхме. Сега, казаха че била Кирилова разработка, но нашите приятели бяха ревниви и искаха само от Учителя. Не знам защо така. В.К.: Как се написа текста? Чух че Учителят казал на Олга Славчева да напише текст. Е.А.: Повече нищо не знам, но аз веднъж присъствах, когато Олга Славчева и Георги Радев и Учителя известно време беше. Думите на Олга те ги пееха двамата и където не падаше логическото ударение с музикалното, гледаха как могат да го направят, за да съвпаднат двете ударения. Защото по-хубаво е, по-ясно е когато двете ударения съвпадат. Да не бъде Бога, на Бога да бъде, нали, щото някога може така да дойде. Ако втората нота е по-висока и доста време работиха и после вече ги дадоха и така се напечатиха. В.К.: Сега кои са на Олга Славчева и кои са на Учителя? Е.А.: На Учителя са само три „Аум", „Изгрява слънцето" и „Мисли" и думи и текст от Учителя. „Мисли" е упражнение, песен която Учителят е дал в Младежкия клас. Но Учителят много малко е дал в Младежкия клас, но „Мисли" е дадена в Младежкия клас и още една песен тогава даде. В.К.: А цялостна Паневритмията вече 1942 год. ти я знаеше? Е.А.: Да, завършено се играеше. Оркестърът беше от доброволни музиканти. Тези, които знаят да свирят. Всеки който знае да свири можеше да дойде и да свири. Ако свири фалшиво, те помежду си спореха за това. Ние отвън не се интересувахме. Например с Гита Стратева беше един проблем така, щото тя с китарата си свиреше иначе много силно желание има да работи, но те не бяха съгласни, че не спазвала ритъма, че не знам какво, та имаха някакви спорове, но да Ви кажа правото там дето е имало спор съм бягала от него, не съм се интересувала. Щото спорът си е спор, той показва само нашата неразумност, нищо друго, или пък амбицията на някого. Най-често като свърши Паневритмията отивахме целувахме ръка на Учителя. Защото Учителят престана да ни дава да Му целуваме ръка в салона и тогава, щото иначе след беседа целия салон почти се изрежда да Му целува ръка. Е то беше израз на нашата благодарност, нали така. Но някак стана като ритуал. И Учителят един път вдигна ръка така помня на Изгрева беше, вдигна ръката и поздравява и се смее и така излезе. Другият път пак така и вече никой не посмя да Му целува ръка след беседа. Отиваха горе да Му целуват ръка, по двора ще Му целунат ръка, ще Го срещнат, но след беседа не им даваше. На Паневритмия, нямаше как, почти винаги ни е давал да я целуваме, тука на поляната. В.К.: Сега тука виждаме една снимка. Тука е Ярмила. Е.А.: Ярмила е, да. В.К.: Тука и Мария Тодорова при изучаването на Паневритмията? Е.А.: Ама те имаха за всичките упражнения снимки. В.К.: Само тези две снимки имам, другите ги няма. Той Васко Искренов ги е затрил. Е.А.: Не, не, тя може Мария да ги е взела, я някъде да ги е прибрала. В.К.: Как седи въпросът сега? Те в различни положения работят и заснемат. Ти си ми разказвала някои неща. Е.А.: Аз повдигнах въпроса за Паневритмията. В.К.: Това е след заминаването на Учителя. Е.А.: Да, след заминаването. Че не се играе точно, не се играе правилно. Аз това казах, защото смятам че Паневритмията я проучих и като смятам че съм я проучила, може да не съм я изпълнила съвършено, но имах желание да го направя. И тогава събрах 5-6 души: Мария Тодорова, Ярмила, Катя Грива, а това са стълбовете и при Нана, тя имаше по-голяма къща, Бубата, на Славчо дъщерята, тя беше цигуларят и още някой имаше, но не мога други да ти кажа. Почнахме едно по едно да проучваме движенията. С Ярмила и Ярмила ги играеше малко балетно. И аз съм прям човек и го казвам на Ярмила,

защото тя е балерина, естествено че така ще ги играе. Но после тя ги играеше много хубаво, когато така се вживя в упражненията и така ние ги направихме запис, направихме препис. В.К.: Какъв запис? Точно текстуално? Е.А.: Не, направихме обясненията. И обясненията и ги заснехме на снимки. В.К.: Това е част от тази поредица снимки които ги нямам. Имам само две. Значи това е цялата поредица, тя е на Васко Искренов. Е.А.: Те я задържаха. Даже те ги криеха от мене, мислеха че аз ще искам да ставам фотомодел, да ме правят на снимка. Пък аз нямам намерение. Не, знаеш ли. Аз им се чудех. Тя го криеше от мене, аз случайно го видях, че е направила на цялата Паневритмия на двете, да играят Ярмила и Мария Тодорова. В.К.: Тя ми каза, че е направено, нали? Текста е при вас, така ли? Това с текста какво стана? Е.А.: Тоя текст е при мен. Но държа ли го? Като хората го взимат и не ми го връщат. Сега съм взела текста, който е копие от този който е при Георги Георгиев, дето е мой близък, с трите деца. В.К.: Аха, Гошко. Е.А.: Гошко, та той, неговият е при мене, защото искам, обещаха ми на ксерокс да ми направят две бройки. Две течения, абсолютно както са там, без никаква промяна. В.К.: Както Вие сте г о описали. Е.А.: Да, както аз съм го писала. Щото аз искам това да го дам да се запази. В.К.: Значи така стои въпроса с тези неща.

67. БАЛТОВА МЕ НАКАЗВА

В.К.: Ще ми разкажете ли за наказанието Ви от Балтова? Е.А.: Това се отнася за онази екскурзия, която направихме с Неделчо Попов, с хората от неговата печатница до язовира и след това отидохме до Мусала. Накрая се върнахме на Изгрева. В.К.: И така Балтова седи и чака скръстила ръце. Е.А.: И като ни видя, аз вече разбрах. Туй което така от нея почувствах, аз разбрах че тя е много недоволна, че аз съм отишла на екскурзията, може би тя е искала да отиде. Но тази екскурзия беше мъчна за нея. Тя беше много по-възрастна, даже аз едвам се изкачих, а за нея това би било много трудно. То беше един дълъг, много дълъг път, от язовира пеш до Мусала. По тоя хребет така нагоре. И сега какво е било, разбрах го, тя така доста време ме гледаше накриво, както казваме с бялото на окото. Но после нещо ми се случи, когато мен ме нападна руснака, нали го разказах тоя случай. Аз си бях в стаята, четях нещо, дойде един руснак до прозореца ми, един руски войник и ми каза: „Знаете где руский полк?" Аз казвам: „Не зная". И той така ме изгледа, изгледа стаята и се отдалечи. И като се отдалечи аз си седнах и продължих да чета и около пет минути след това отвори се врата. Даже аз в последния момент помислих, че брат Ради идва за обед, защото беше предиобедно време. Кога гледам руснака вътре. Аз се уплаших, но веднага скочих на крата и така твърде строго го попитах: „Какво искате?" И пак той ми зададе същият въпрос. Аз казвам: „Не зная. Казах Ви че не зная". А той казва: „ А Ваш отец знае!" Аз рабрах, че той трябва да е видял че брат Ради идва при мене и за него помислих: „Да, той знае, елате да ви заведа". Но когато аз се помъчих да хвана дръжката на вратата, той ме хвана за двете ръце и почнахме да се бориме, насам, натам, даже бяхме изместили гардероба. И след това на един от тези миндери, той ме събори и аз се бях свила на топка и така да го отблъсквам от себе си. Той нищо не правеше само се борехме. Нищо и в това време си викам: Кой ще ми помогне? Паша не беше вкъщи, беше излязла в града и аз казвам, само Учителя. И колкото ми глас държи извиках: „Учителю". След това още един път извиках „Учителю". Пак колкото ми глас държи. В това време моментално той му пусна

и избяга през вратата, излезе през антренцето и аз вървя по него, излезе вънка на двора и веднага отиде в гората, щото аз излязох до гората беше барачката и се провря през тела и така отиде в гората. След това така когато аз много съм се молила, защо ми се случи това, как може така да ми се случи, где е причината. Да Ви кажа, отговорът вътре беше „Той бе пратен". Сега, аз мислех че може Антов да го е пратил, щото той ме мразеше и доста вече имахме помежду си така изявена омраза към него, към мене от негова страна. Може ли това да е..., но аз не знаех кой го е пратил, но ще кажа което чух: Балтова е казала на брат Ради, брат Ради ми го каза и Люба Славянска. И тя каза, че на нея го казала, че тя е повикала един черен дух да влезе в руснака и да ме нападне. Сега, това е което личи, за което Учителя ми каза: „Не предизвиквайте лошите чувства на Балтова!" Сега Той затова може би ме е предупредил, щото имало е някаква опасност. Аз не знаех, че Балтова това може да го прави, или че би си позволила даже ако може. Даже, ако може не допущах, че може да си позволи такова нещо.

И още един случай имам с нея: Беше един много хубав слънчев ден, аз говорех на поляната с Учителя. Никой нямаше на поляната, по едно време тя се приближи, погледна ме така малко строго, искаше да каже: „Остави ме, аз искам да говоря с Учителя". Добре, това беше разбираш, мълчалив разговор, аз си казах, аз не съм си довършила разговора и ще чакам, щом ти толкова бързаш. И нали, аз ще почакам докато ти си свършиш разговора. И не се даже отдалечих. Също Ви казвам както беше. Правилно ли е не тълкувам, дали е правилно или неправилно. И тя почна. Говори, говори, говори на Учителя. Той я слуша, отговаря й, но когато тя се отдалечи, аз казах: „Учителю като лъже сега, не съзнава ли?" Аз не го попитах лъже ли. Аз бях сто на сто убедена, че лъже. Щото иначе как ще се осмеля такова нещо да кажа на Учителя. И Той ми каза: „Тя си вярва". Тя си вярва, това беше отговорът, да. Защото за мене беше проблем така, когато съм виждала някой да изопачава някои работи, нали. И тя така както предаваше, и после, Мир и светлина на душата й, тя говореше едни неща, и на мене го каза това, но това не е вярно, това даже в света са го казали, когато бил процеса. Че тя някъде ходила, пак при един случай бях при Учителя и тя нещо беше купила на Учителя, не знам какво беше и Той ми каза: „Е, ходи да проси от хората, пък после Учителят имал нужда от това и това". И после Му носи нещата. Той ми го е казал пак така. В.К.: Тя отива да проси и след това отива да носи на Учителя? Е.А.: На Учителя, да. Така Го каза Той, в този смисъл, че Учителят имал нужда от това и т.н. хора да речем на които е помогнал, които се чувстват задължени, имат пари, нищо не струва да купят. В.К.: Тя ги носи тези неща от свое име на Учителя. Е.А.: Е сега сигурно, но дали казваше това не зная. Не зная дали казваше това, щото не съм присъствала. Но знам че тя донесе едно легло и Той не легна на него. То си остана така там някъде на тавана. И много неща така е правила. И така, един път тя това на мен го разказва след заминаването на Учителя. Брат, аз не й повярвах. И в това има и нечистота, което ми разказа. Тя някъде ходила и пари събирала. За какво и защо не я питах. И си ги турила в пазвата и Учителят ги вадел от пазвата й парите. В това има нечистота. В.К.: Това не е вярно. Е.А.: Не е вярно разбира се. Не е вярно, ама виждате ли защо съм казала на Учителя, защо аз вярвам че не е вярно. Защото имах този случай. Тя казва сега, щото тя живее с въображение. И като си въобрази нещо, като си го мисли, мисли, мисли че вече е станало. Абсолютно не е вярно. И тя го казала на друга една, на жената на Бертоли и мисля че тя в съда го е казала, жената на Бертоли. Сега, искам да Ви кажа. Ето, виждате ли как идваха клюките по отношение на

Учителя. И това, понеже Той имаше абсолютна чистота в това отношение, Той никак не се смущаваше, защото казваше: „Истината няма нужда от защита. Истината не се доказва. Истината човек сам трябва да я преживее. Тя да влезе в него Истината". И затова например когато съм я виждала как така се подрусва край Него, той малко ще се поотдалечи така. Аз Ви казвам, защото съм наблюдавала тези работи и не ми е харесвало. И ще се поотдалечи малко, тя пак ще се приближи. После, когато постеше. Учителят е на Изгрева горе. Беше 1926 год. Тя някакъв пост е карала. В пост ли е била, щяла ли да пости, подробности не знам и отива в стаята на Учителя. И казва: „Учителю, аз ще остана тука при Вас тази вечер". Той рекъл: „Остани!" Той си взима бастуна и шапката и слиза в града и я оставя в стаята. Сега, казвам ги тези неща брат, за светлина. Ето как Учителят реагираше. Не я оскърбява, не й казва нищо на нея, че ти нечисто мислиш и т.н. нищо не й казва. Но Той си взема шапката и Той излиза. Виждате ли, каква обхода силна, без да оскърби душата, без да оскърби даже онуй сърцето на човека. Но Той напуска. Сега това е, някога човек и друг да го направи ако се сети, но няма това знание и тази светлина да постъпи така, друг. И затуй може би така ще вземе в спор да влезе с нея. Та в туй отношение Учителят имаше много съвършена чистота Ви казвам. Знаете ли, когато сме Му услужвали така някога нали в планината, да речем след като закуси, или след като е напекло едно слънце и сме станали в два часа, всеки вече му се додремва, да речем към десет часа така като го напекло слънцето и ние предложим на Учителя: „Учителю, бихте ли си починали малко". И вземем дрешки, които носим, щото е топло, постелем Му наши дрешки, направим нещо възглавничка пак и Той си легне на слънцето и полежи. Ама все едно че едно детенце си взел, мъничко на 4-5 години, как децата си лягат и как би си легнало и как би заспало. Абсолютно по същия начин заспиваше. Аз нямам други начини и средства да изразя това. Това съм го чувствала, щото и аз съм Му постилала и други сестри са Му постилали. Щото не всякога братята се сещаха. Ние сестрите по се сещахме. Сега ние предлагаме една малка услуга, нали да Му услужим. Той си носеше винаги един шал, на екскурзия, на който го слагахме, на камък или какво да седне. И така, но абсолютно чисто нещо имаше в това отношение Учителят. Като отиваме на планината например, Учителят някога казваше: „Стоплете един чайник вода да си омия краката". Щото гуменки, запарват се лятно време краката Му. И сега, много пъти Савка Му е носила и аз съм Му сипвала и други сестри са Му сипвали вода. Като казвам за нас, ние понеже по-често бяхме край Него и Му услужвахме. Но и другите са Му услужвали. Всеки, който е пожелавал ний не сме му забранявали. И аз съм приготвила чайника, опитала съм водата, дали е достатъчно топла, да не пари. Но тогава Той си събува обущата, чорапите, слагаме Му едно камъче и си слага краката и аз поливам да речем и Той се мие, но този път аз рекох: „Учителю, ще позволите ли да Ви умия краката?" „Може", каза и си остави краката. И аз полях на единия крак, понеже съм Го виждала и друг път как се мие, между пръстите така си бъркаше с пръст, полях така, полях и другия, след това всичката вода Му полях, избърсах Му краката, защото кърпа имаше, Той си се обу и това. Ама по същия начин, разбирате ли, във всичкото това имаше да Ви кажа не само баща, не само брат, още по-хубаво нещо, как да го изразя? В.К.: При Учителя външната чистота съответства на вътрешната. Е.А.: Разбирате, казвам Ви. Такова нещо съм видяла, нали съм била и с други хора. Не съм го видяла у другите това. Тая чистота, която е Негова, беше неповторима и отвън и отвътре. Свидетел съм.

68. ОТВОДЯЩИЯТ КАНАЛ В ШКОЛАТА

В.К.: Чувал съм, че като дошли руските войници на Изгрева в салона са давали представление с тяхна комунистическа програма. Е.А.: На тяхната забава, Учителя присъстваше, но Катето ми каза, че след като стана там убийството на представлението на сцената Учителят каза: „Ако не искате, защо седите да гледата тия неща?" Той станал и си отишъл и ние останахме до края, за да не даваме лошо тълкувание, нали, понеже ние сме общество. Ние ако не изслушаме, да не рекат руснаците, че сме против и това. Пък Учителят си отиде, но Той стоя два часа близо. То трая два часа и половина ли, три ли. То беше едно дълго представление, безкрайно. Още беше войната. Тя беше в света и тук на сцената в салона също я видяхме.

За Магдалена мога да кажа, че беше един камък за препъване, дето се вика. Аз най-напред я видях в салона на „Турферайн", значи е било още 1921 год. Както си седиме така всичките, Учителят говореше, към средата на беседата беше. По едно време стана тя, тя беше куличка и така както се движеше, отиде и се хвърли в краката на Учителя. Казала Му е нещо, аз не чух какво Му е казала. Може би нещо от Словото възпламенена нещо беше. И Той много кротичко и каза: „Стани, стани! Иди си на мястото!" Даже няколко пъти повтори това, и тя се прибра на мястото си, седна, и Той си продължи беседата. Това беше израз на една екзалтация. Сега, ако ти си въодушевен от нещо което Учителят е казал, защо са тези външни неща, все пак това е липса на контрол, нали? Сега, пред цяло събрание, да го правиш така, аз не го разбирам. Това нещо е манифестация някаква, нещо да се покаже. Това беше първото нещо което тя направи и което видях. После ми правеше впечатление, например отиваме на екскурзия. Тя е с копринената рокля, с чадърчето, нищо не носи за ядене и така идва на екскурзия. Ние всички си носим храна, всеки си носи раничка, в мрежа ли, в торбичка ли, все си носи храна. И като седне при Учителя, като сложим на Учителя да яде, ще Му иска от храната. „Дай ми от това, дай ми от това". Даже на ти Му говореше много пъти, редовно Му говореше. Лично на мене това не ми се е нравило. Сега, ако иска храна, можеме и ние да й дадеме, нали. ако каже: „Абе Еленке, носиш ли повечко хляб, аз не съм си взела". Ако имам, даже от което имам, половината ще й дам. Всякога човек като тръгне например носи и малко повече. Тези неща не ми харесваха, казвам Ви и тя много неща искаше. Тя не работеше нищо и искаше. Тя знаеше много езици. Тя знаеше немски, френски, италиански. А тя е била учителка по немски език в Пловдив, в гимназията. И като се почна, още в новия салон на ул. „Оборище" 14 там като бяхме, значи, ние влязохме в 1923 год. към 1924 год. тя е още в първите години в Братството и в Школата, като говори Учителят тя Му възразяваше, обаждаше се. В клас не, но Му възразяваше така вънка при хранене на маса, говореше на Учителя. Вижте, сега не мога така да възпроизведа как точно е било, но Му говореше неща, за да Го изобличи, говореше Му неща, за да каже че е несправедлив, от тоя род неща говореше. И не знам дали разказах този случай и един път Учителят пред целият клас, в нашият салон на „Оборище" й удари плесница. Сега, какво да Ви кажа. Едни съдеха после Учителя, че как така си е позволил да удари, даже имаше приятели, които заради този случай се отделиха, отдалечиха се от нас тогава. Казаха: „Какъв е този Учител да бие ученици?" Това беше за много хора съблазън. Та в туй отношение Магдалина е била съблазън за начинът, по който говори и с предизвикателствата, които отправяше на Учителя. Той и друг път я е удрял

нея. Но да Ви кажа, много отрицателно говореше за Учителя, много нахално, безсрамно Му казва. И братята искаха да я изпъдят, даже някои я изгониха. Учителят каза: „Оставете я, защото през нея текат отрицателните мисли на братята и сестрите. Тя е проводник". Както казваше, че във всяка Школа на 100 души десет ще има тъмни духове, най-малко. Може да бъдат 20%, 30% до 50% може да се стигне в една Школа, да се разделят на половина 50% бели и 50% черни, но минимум 10% трябва да бъдат. Без тия 10% Школата не може да съществува. Защото отрицанието от тях да има през кого да изтича. Значи в такъв случай те изпълняват в един организъм ролята на червата. Нали, всичко непотребно след като организмът си поеме храната, да се изхвърли. Значи всички ония мисли, неразбирания, стари разбирания, които не са могли да бъдат в съзнанията на учениците, осветени от новата светлина на Словото на Учителя, за да изтекат, тя е била проводник да изтекат чрез нея. И затуй казваше: „Не я закачайте, оставете я!". И Той към нея, само когато Му говореше отрицателно беше строг. Иначе друг път, да речем след един час, ако тя има нужда, абсолютно другояче ще се отнесе към нея. Ще Ви кажа един пример: Спомням си на един 21 март. Много хубав слънчев ден, ние вече се храним на открито пред салона на пейките както беше. Магдалина много лош език държа на Учителя и Той й възразяваше. Никой нз е вземал участие в тези случаи, ние само слушахме. И така някак се утеготявахме от тези неща. И да Ви кажа, аз бях останала с едно много така неприятно чувство за всичко което тя изказа към Учителя. На другия ден, беше малко по-хладен ден. Беше се променило времето и тя дошла с една тънка рокличка. И пред салона така имаше един триъгълник с цветя, там е Учителят, аз бях и Магдалина. Как стана съчетанието не си спомням, но си спомням това, което Учителят й каза: „Много си тънко облечена, иди си облечи дрешка, да не се простудиш!" Предният ден беше скандалът който Му прави. Но така бащински, така любовно й го каза, така грижовно. Аз бях сломена пред това величие на всеопрощаване, да изявиш доброто и на врагът си.

А тогава вече Магдалина беше направила своята магария, тя имала някаква изява в Пловдив, в някоя църква. Дали й пари за това което ще говори. Платили й, но тя е говорила страшни мръсотии за Учителя. Даже имаше една книжка напечатана, аз не съм я отворила, показаха ми я и нейния образ така отпреде сложен. Хората имат най-странни идеи, за да се проявяват. Тя е говорила и това е напечатано срещу Учителя, много е говорила. Даже в това време когато говореше срещу Учителя дълго време не идва. Но когато дойде на Изгрева Учителя я попита: „Е колко ти платиха за това което говори?" „Е Учителю - 6000". „Много евтино си се продала". Но виждате ли, в тези случаи нямаше злоба. В тоя начин на говорене нямаше негодувание, недоволство. Просто фактът го подчертаваше. Той я попита, колко ти платиха? Сега, в тези неща Учителят израстваше пред нашите очи, защото никой от нас не можеше така да постъпи. Тъй любовно и към тези, които бяха Негови врагове, но Магдалина не можеш да я смяташ враг, защото идваше при Него на Изгрева. Друг път тя говореше към Него като на враг. Сега, в тези прояви Учителят растеше в очите ни, в духовната си висота и ръст. Друг път Магдалина изигра необикновена роля от написан сценарий, какъв случай имаме. Тя, като е била разпитвана, в разпитите е казала, че имала интимни връзки с Учителя. Следователят казва, ами кажете къде и при каква обстановка беше, щото той иска доказателства в случая. И тя казва: „Това е на сън". Та смятайте в нейното съзнание как са преплетени работите. Значи тя не различава реалния живот от съня. Е разбира се, че за такова обвинение не могат да искат от Учителя

отговорност. Че тя е сънувала такъв сън. Че всеки може да сънува еротичен сън, затова защо ще са виновни другите? Тя в туй отношение имаше такива доста работи и тя така гледаше и на отношенията на Учителя към другите, че има някакви връзки еротични. Защото може би тя самата не мошеше да ги различи, кое е въображение и кое е истина. В.К.: А как понасяше другите, които я укоряваха? Е.А.: Не проявяваше такова нещо. Но повечето от братята я ненавиждаха, не беше обичана, не беше почитана, това е истината. В.К.: А казваха ми, че тя по поръчение на Учителя е ходила при Кришна Мурти. Е.А.: Аз това не го знам, нито от нея, нито от другите, но съм го чувала от приятелите. Че когато отишла, когато тя замина за чужбина, Учителят й е дал писмо до Кришна Мурти. И тя някъде, не знам къде го е намерила и се е срещнала. Той я отбягвал нея, не искал да се среща с нея, понеже той като интересна личност много са искали да се срещат с него, но най-после тя успяла да намери начин и отишла и предала му писмото, както казват другите. Аз нея, не съм я питала. Той нещо гледал да избяга. Тя каквото му е говорила нещо, останал недоволен и тя казала: „Е, аз тука един час не съм стояла при тебе, не можеш да ме изтърпиш, пък моят Учител, как ме търпи!" Разбирате. Самата тя разбрала, защото нали и Кришна Мурти минава за Учител. Той не се казва че е Учител, но много хора го смятат за Учител и те искаха теософите да го произведат за Учител и той не е могъл, защото и той така може би по човешки е постъпил. Той не е могъл да направи онова, което Учителят правеше. Даже да Ви кажа, аз четох книгите на Рампа, той е един Лама будистки, който се преродил, тя е дълга история и който отговаря на въпросите които му пишат в писмата. В това което той пише за своята си история, за учението което в Тибет е учил, за знанието което е придобил, е прекрасен. Аз съм възхитена от това което говори. Но когато отговаря на хората, той много човешки отговаря. Разбирате. Аз в Учителя не съм видяла човешко отговаряне. Даже имало е и други случаи. Например за един брат казваха, че много ругал Учителя и дълги години не дойде в Братството и на една братска вечеря аз го видях че дойде и застана до вратата. Така се случи, аз бях близо до Учителя. Трябва да е било към Нова година и сме чакали, щото като се говори ние сядахме тогава на масата да пишем, нали сме стенографи, това е наш дълг. И Учителят се обърна към мене и каза: „Идете кажете на брата да седне на масата". Разбирате ли? Той така, ако някой да речем е недоволен от Него, Той ще се отнесе още по-Любовно, още с повече обич, още повече внимание. Затуй казва на едно място правилото: „Отмъщавайте си, но с Любов".

69. ДА СЕ ОПРЕДЕЛИШ НАВРЕМЕ

Ако трябва да каже нещо за сестра Попова, то имайте предвид, че тя беше възрастна когато ние влязохме в Братството. Тя беше медиумична натура. И когато почвахме да пеем тя правеше движения с ръцете. Вдигаше си ръцете над главата, настрани, напред докато пеем. Щом свърши пеенето, сваляше ги. Сега, аз това не мога да си го обясня. Музиката ли й така действуваше, какво беше не зная, но това го правеше. И даже после Учителят разправяше при разговор: „Двама братя седнали до нея и й хванали ръцете. Като почнеме да пеем тя не може да си ги измъкне, защото те здраво й държат ръцете. Но тя горката капят й сълзи от очите". Вижте сега как Той разглеждаше тази работа. И за да не се смущават приятелите, много пъти е казвал в беседата: „Е, ние имаме един диригент, пък имаме и друг диригент". Симеонов свиреше на

цигулката - диригент и тя като маха така с ръцете и нея наричаше диригент. То е за да омаловажи и да не се дразнят приятелите от нейните движения. Сега виждате. Той от нищо не се дразнеше. Както виждате и Магдалина не Го дразнеше, щото ако е отговарял на Магдалина е отговарял заради нея, а не за себе си. А не защото за себе си не може да се въздържа или защото се дразни. Та същото беше и със сестра Попова. Иначе тя беше добра жена, услужлива, много добричка жена беше. Даже тя ми е казала, че като дошла при Учителя била болна от рак, но с вяра се е излекувала. Аз това не мога да кажа, но тя ми го е казвала. Лично аз от нея съм слушала това. Тя ми каза: „Много бях болна Еленке, но оздравях". Иначе беше много предана. Винаги на беседа идваше редовно. И тя ми разправяше, че в края на Първата световна война нейните синове са били на фронта. Тя имаше четирима синове. И най-малкият й син Тодор го убили, и когато й казали това, нали най-малко чедо, нали малките деца така по-възрастни са родителите, по се привързват към малкото. Мъжът й като чул получава удар и си отива и той. И тя отива при Учителя и Му казва. И плаче разбира се. И Учителят й казва: „Ще отидеш у вас, ще се изправиш на молитва, ще се помолиш и ще кажеш 100 пъти: Господи благодаря Ти че ми взе Тодор!"" Сега, от известна гледна точка може да е жестоко, но от духовна гледна точка какво е не мога да кажа. Но ти казвам какво е направила. Отидох казва Еленке вкъщи и ми текат казва четири реда сълзи от очите, но го казах 100 пъти. Вижте какво послушание е това. Може би това е било един изпит на душата й.

Както ще Ви кажа един друг случай: Една наша сестра която беше с комунистически идеи и която след 9.IX.1944 год. завърши гимназия и в университета следваше и изглежда че студентите са подразбрали или преподавателите че тя се движи в нашето общество, тя живееше на Изгрева и когато държи изпит по тези социалните науки, марксизъм ли е било, какво и нещо за вярата говорят, професорът, който я изпитвал пита: „Вие вярвате ли в Бога?" И тя отговорила - не, защото се уплашила. А тя и сега е религиозна. Но то може би да е религиозна от страх, не от вяра. Щото ако вярваш, но тя знае, че ако каже пред професора че вярва, може да си загуби пенсията като боец против фашизма, може много неща нали така, няма да прогресира, може би затова. Но знаете какво й казва една сестра. Тя като разказва тази случка една сестра й казала: „Ами казва ти, ако за този момент си дошла на земята, да признаеш, че вярваш в Бога?" Вижте, това друг й го е казал, на сестрата която й казала това. Защото в това има една истина, една дълбочина, която рядко човек ще се сети така да й каже. Щото тя като разправяше казвам: „Ех казвам, направила си това което можеш".

И сега понеже говоря за нея ще ви разкажа една много неприятна история с нея към Учителя. Защото днеска говорим и за отрицателни работи. Не казвам името й, защото тя ще си го разкаже сама, за да се запише и отпечати. Това е едно нещо, което тя самата ми е казвала, затова аз мога да го кажа. Тя мислела, че като ходят сестрите у Учителя, не ходят само за духовни въпроси. Мислела си че ходят и за любовни въпроси. Казала, защо пък и аз да не отида при Учителя. И веднъж посред нощ в 12 часа отива и тропа на Учителя. Дословно го предавам. Щото у мене това се клишира, когато тя ми го каза и после го беше казала и на други сестри. Така че тя не го е запазила в тайна, угризение ли е имала, какво ли незнам. Тропа на Учителя, не отваря, тропа на Учителя, не отваря, тропа, продължава да тропа, не отваря. Тя все тропа. И най-сетне Учителят излиза по долни дрехи, както си е бил в леглото, изправил се така пред нея със сълзи на очи и тя останала като гръмната, само от това, което

Той излъчвал. Виждате ли? Тя отведнъж разбрала какво е направила, че отива при един светец, да иска от Него нещо, което Той не може да й даде. Туй тя ми го каза брат, дословно. И само така направил с ръцете, искаше да каже: „Какво искаш от Мене?" И тя навела глава, и си тръгнала. Виждате на какви ли не унижения имаше за Него. Щото вижте, Той е намерил начин, без да я ругае. Ето, виждате ли сега, това благородство кой може да го прояви? Кажете ми, кой може да го прояви? Към Магдалина, към такива сестри, аз тези случки знам, а кой знае колко не знам. Разбирате? Това е благородство, това е святост. Един свят човек може така да направи. Той не й казва: „Какво си дошла посред нощ при мене". Да излезе с бастуна си и да я наложи по главата. А пък и така да го направи, ние ще го кажем, има право. Но Той не достига до човешкото, Той изявява само своята чистота и святост и с това стъписва тези нахални духове, които искат това което Той не може да даде. Може ли не знам дали сте чули за този случай. Но аз Ви казвам, лично тя ми го е казала. Мене лично ме потресе. Мене ме потресе когато ми разказа този случай. „Как си могла сестра това да направиш?" Аз ти си чудя откъде е у тебе тази сила, че да си го разказваш сама без да се срамуваш". А тя искаше да се изчисти от мръсотията. В.К.: А за Попова? Е.А.: Вижте как беше ревностна сестра. Учителя казва: „Който иска може да отиде на Мусала и да прекара една нощ на върха горе". И тая жена самичка тръгва от София, взема си само една торбичка и малко нещо хлебец ли, пък дали е взела храна или не, с гуменките си, с всичките възможности на един човек към 80 години и 70 да е била, не са били малко, а тя беше така пълничка жена, тръгва, върви нагоре, качва се защото вечерта ще отиде догоре. Тя тръгнала, нали за да прекара нощта горе. Горе няма наблюдателница, няма нищо още. Срещат я туристи: „Бабо, къде си тръгнала самичка?" „То си е моя работа". Пак това тя ми го е разказвала. „Бабо, ти къде си тръгнала самичка?" И тя кому отговори, кому нищо не отговори, тя не отговаряше. Когато й възразяваха нещо тя много хубаво премълчаваше. И отива на върха съвсем самичка, прекарва нощта, посреща изгрева и на другия ден се връща обратно. Все пак това е сила на дух. Аз не се реших да направя това. Аз нямах нейната смелост да го направя сама. И аз чух от Учителя, че трябва да се отиде, имах повече възможност и бях здрава и силна, но аз се убоях. Да, това говори за вяра, това говори и за преданост към Учителя. Да, макар че аз не съм могла да го направя, но аз съм възхитена от това, на тези приятели, които ми дадоха добри примери. Това е един прекрасен пример на преданост и на вяра в Учителя.

70. АНАСТАСИЯ ЯНАКИЕВА

Сестра Анастасия Янакиева беше кротка жена. Знаете ли че беше хубава жена, височка така, от тези жени Юпитериянки, с чувство на достойнство, но кротка, мила, внимателна. И тя, дали преди да срещне Учителя или след, кога е не знам мъжът й заболял, получава удар, парализира се и тя 15 години го гледа в легло, а 15 години това не е малко. Вижте какво изпитание е минала. И когато той си заминава, дали тя още преди това се е запознала с Учителя не зная, но след като той си отива тя вече е свободна, няма деца, има една къща там мъничка и нейната къща е отворена за всички братя и сестри. И докато Учителя живееше на ул."Опълченска" 66, откато тя се запознава с Него, нейния дом е братски дом. Тя приема гости, посреща, изпраща. Студенти, няма къде да спят - при Янакиева, гости от провинцията къде няма - при Янакиева, разбирате ли,

тя отвори и сърцето и дома си. Щото друго е, ти да си живееш самичък, да ти е удобно, друго е да посрещаш всичките хора. И тя какво има с някакви малки наеми е живяла. Скромничко, но тя цял живот живя скромничко. Но беше добра майсторка за готвене, умееше хубаво да готви и от нищо и никакво ще направи нещо много хубаво. Аз помня, веднъж на Изгрева вече когато живеехме, тя беше направила такива кюфтета от лапад, така за стотинки се даваше връзката. Много вкусно нещо беше направила и не беше сложила яйца. Не знам как го беше направила, но прекрасни и хубави. Та в това отношение тя беше от тия сестри. Много симпатична и когато отвориха столът на ул. „Опълченска" 66 тя беше готвачката. Тя готвеше на братята и сестрите. Когато отидохме на Изгрева, чула съм, че тя е дала една голяма сума на Учителя, като прави нещо за всички и за нея да има една стая. Щото нали чухте че Учителя имал план, да направи така, но след като не купиха местата, които Той казал, след като парцелите ги направиха по двеста метра на човек и този план не се реализира, но тя си живееше в една, къщичката на пловдивчани, една скромна стаичка и много скромно си живееше там. Тя сигурно от наемите се е поддържала, защото нямаше от какво друго да се поддържа. А може би и Учителят й е помагал, защото тя като дойде на Изгрева, почна да се грижи за градината на Изгрева. Тя най-напред посади една лехичка пред долната стая на Учителя, пък хайде и другата лехичка насади други цветя. И така тя насади цветята навсякъде на Изгрева и Изгревът беше градина, и всеки който идваше казваше: „Раят е при вас". А този рай беше продукт на нейните ръце и нейния труд. Скромничко, тя се грижеше за братските стаи. Там докато живееше при пловдивчаните, там братята живееха. А пък когато отиде да живее в това дето впоследствие беше книговезница, там тя живееше, бяха сестрински стаи и тя живееше на едно легло при другите. Значи, тя всякога приема гости, грижеше се за прането, за чистотата. Щото не всякога гостите се грижеха, когато чисто заварят да оставят пак така чисто. Учителят в 1922 год. когато каза: „Грижете се във всеки град да има стаи за гости. Но всеки, който ходи да си носи чаршафи". Сега хората не всякога могат да носят чаршафи, защото внезапно тръгнал и после то е задължение такова, оказа се че не е удобно за всички да го правят и не го правеха. И когато наприготвихме стаите вече имаше повече стаи. Ние имахме, на Изгрева бяхме приготвили доста стаи за братски и бяха хубаво поддържани чисти и ги перяха чаршафите, сестрите ги перяха. И тя беше една от тях, която се грижеше, но най-хубавата й работа беше това, грижата й за цветята. Знаете ли колко простота и чистота имаше около нея. Ще ви кажа още един случай с нея: Един ден тя седи така, седнала на едно столче, защото се уморяваше, нали и скубеше тревичките между цветята. Премести си столчето, пак скуби и така една част, друга част. И Учителя вижда че тя става и си взела столчето. „Къде отиваш каза сестра?" „Отивам на молитвено събрание". „Ами като чистиш тука тревите, това не е ли молитва?" И повече нищо не знам. По този начин Учителят с тези думи и нас учеше всичките де, значи когато вършиш една работа, която е полезна за всички и то е молитва. Щото тя разкрасяваше Изгрева. Тя правеше Изгрева красив и хубав, а с това помагаше и служеше. Но беше кротка женица, не беше кавгаджия, никога няма да оскърби човека. Та това за сестра Янакиева казвам. Служенето при нея бе молитва за душата й.

71. МАРА БЕЛЧЕВА

Мара Белчева дойде, не помня в града ли бяхме, или на Изгрева. Но аз я помня на Изгрева. Значи сигурно на Изгрева сме били, щото ние сме на Изгрева, тя дойде на Изгрева след 1930 год. май. Когато дойде на Изгрева, тя беше може би към 60 години, но беше хубава жена. Малко повехнало лице, но много красива жена беше. Лично аз, понеже така виждам, че съм харесвала много хубави хора, било така млади и стари, много й се възхищавах. Една осанка благородна, изправена с достойнство, много културна обхода към хората, красиво всичкото хубаво, изящна беше. Тя е съпруга на Белчев, министър който е бил тогава, убит. Убиват го, по политически въпроси и тя след това не се оженва, но се сприятелява с Пенчо Славейков и са приятели. И чух, че когато тя разказваше, че него са го оскърбили тука и той е заминал за Италия, а пък тя знае, че той няма никакви пари, тя си продава къщата в София, на площад „Славейков" имала къща, продава я и отива в Италия с него, за да може да имат за издръжка. Това малко хора могат да го направят. Това го правят смели жени, а това го правят жени които обичат и заради обичта се жертват и тялом и духом. Това го правят жени които обичат, това не го правят кой да е. Това не може да го направи случаен човек или без нещо дълбоко което има в себе си. Даже тя ми казваше веднъж. Чакай, тя ли ми го казваше? Спомням си. Струва ми се че тя ми го каза, тя искала да се ожени, а той й казал: „Не ти ли стига тая любов която имаме, каква нужда имаме от свидетелство за това?" Значи и той е гледал високо на любовта, и тя. Сега те и двамата, той беше поет и тя беше писателка. Значи и може би светът заради способностите които имаха не ги осъди затова, нали. Пък сега, че формално са живяли заедно, то е второстепенно. Тя идваше на Изгрева и се интересуваше от идеите на Учителя. Даже ми казаха един случай, който аз сигурно случайно съм забравила или съм пропуснала, или пък ако не съм била там, но сигурно съм била, не знам. Може и да не съм била. Учителят казал, когато вече Той влезе, които са закъснели, да заключат вратата, за да не влизат. Иван Антонов, който беше отговорник така за редът и той заключва врата и той застава там и никой, за да не отключи пък някой друг на негов близък, затуй той стоеше там. И тя дошла, закъсняла от града. Погледнала, бутнала вратата заключена и отива на прозореца отворен и понеже той не беше висок, имало отвънка пейка, качва се на пейката и през прозореца влиза вътре. Разбира се Учителят я вижда и всички я виждат и Учителят казва: „То забранено беше през вратата, пък през прозореца е друго!" Вижте сега, характерно. Това показва свободата, която тя е имала да го направи, нали и Учителят как отговаря. Щото аз си спомням, ще ви кажа нещо, което пак ми е направило впечатление с Мара Белчева. В 1931 и 1932 год. ние бяхме на лагер горе на Рила и тя дойде с нас горе. Даже помня, че тя ме помоли една палатка й уших малко по-особена, както на артистите обикновено е нали. Тя беше отворена от цялата тази южната страна, че така си я премяташе и цял ден слънцето огряваше всичко и леглото, и палатката. И когато идваше при Учителя нали така било на закуска, тя минаваше покрай нашата палатка. За да отиде в своята палатка минаваше покрай Учителювата. И ние се е случвало да речем, или чай Му сервираме, или за обед ли е, някога и тя е там. Аз не съм видяла Учителя по-кавалер към друго същество отколкото към нея. Разбирате ли? Той ще й каже шега, ще й разкаже някаква забавна история, но и тя, така хубаво се смееше кръшно, разбирате ли? Видях,

че Учителя дава на всекиго от нейния пример, това от което той има нужда. Сега тази жена е свикнала на това и Той към нея се проявяваше изящен. Сега, аз го видях, но аз го видях от тази страна, че тя това го желае и Учителят, за да я изведе в нейния духовен път, това й дава. Щото нали на друг ще даде друго нещо. Това ми правеше впечатление. Аз не съм Го видяла към друга дама Учителят така да се носи. Освен към нея. Тя беше наистина хубава, но ней Учителят го правеше, аз Го виждах, че Той и й се радваше. Щото тя, тя много свободна жена беше. Свободна в добрия смисъл на думата. Тя например не се стесняваше. Щото вижте, стеснението не е най-доброто качество което трябва да има човек. Една чиста жена, тя не се стеснява. Едно чисто момиче и то не се стеснява. Обикновено при стеснението има някаква мисъл отрицателна или да не кажат нещо хората, или от страх някой да не направи нещо. Но един истински свободен човек, той се изявява такъв, какъвто е. Това видях у нея. Тя много коректно се държеше, много хубаво се държеше. В.К.: Чел съм някакви нейни стихове поместени в „Житно зърно". Е.А.: Е тя даваше, даваше. В.К.: Виждал съм я на снимки. Е.А.: Хубава жене беше, много хубава жена беше. После, тя преживя едно разочарование, чух го от другите, аз с нея не съм го проверила. Имахме един брат, който се занимаваше със строежи и който й взел парите пък не й направил апартамента. В.К.: Кой беше това? Е.А.: Цанев. Онзи, който изигра и Иван Радославов на Изгрева, че така загубихме салона на ул. „Оборище" 14. Сега защо така ставаше, защо тези работи така станаха не знам, но в Братството има отрицателни прояви, в тоя смисъл, неизработени хора, хора които не са човеци за новото учение. Какво да ви кажа повече нямам думи за огорчението на Мара Белчева от този набеден бял брат. Той я измами жестоко, обра я. Като се направи това, не идваше на беседите, престана да идва. Дали от разочарование, дали какво беше, не мога да кажа, но престана. Знаете ли какво тя ми каза, това вече от нея го знам положително. Когато тя решава за пръв път да отиде при Учителя, тя ми каза: „Имах две стаи. Една външна и друга вътрешна, спалнята ми е вътрешната. И аз, казва, се обличам в стаята за да ида на беседа и изведнъж видях един човек в стаята си. Какво беше това, като видение го видях. И когато го видях на беседа, видях че Учителя е бил, който е дошъл в стаята ми". Сега как Го е видяла. В.К.: От друго поле. Е.А.: Да, да. Вижте това тя ми го е казала като опитност. Сега който иска както иска да го разбира. Но за онзи мошеник Цанев, който я ограби тя напусна с разочарование братството. Това бе голям изпит за нея. Не го издържа.

72. ДЯДО БЛАГО

Дядо Благо, и той беше писател, детски писател. Симпатично старче, много симпатично, но знаете ли, той беше малко от морала на по-старите поколения. Например той казваше: „Срамотно е жена да носи панталон". И когато някои сестри слагаха панталон на екскурзия, за него това беше нередно нещо. Виждате ли в какъв смисъл казвам, от тези порядки. Когато например Учителят видял Мария Тодорова с панталон я видял и Той казал: „Много хубаво каза й стои панталон". Виждате ли сега, гледане и гледане. Учителят не казва че не й стои хубаво. Не казва нищо. Ето, това е. Пък дядо Благо и най-красиво да стои ще го види че не е редно. Така, в тоя смисъл старите братя и сестри имаха си от порядките на оня свят, както всяко по-възрастно поколение съди младото. Само това е. Не че, не друго е било, но те са свикнали нали на един порядък, новият не могат да го приемат още. А за Учителя, приемаше хората

такива каквито са и всякога ще каже нещо хубаво, и за новото, и за това което не е било обичайно за тогава. В.К.: Той е бил детски писател. Е.А.: имаше от него гатанки писани, стихчета писани. Той говореше малко така тъничко, височко. И да Ви кажа нещо което е важно. Той бил на едно погребение при много студено време. Закъсняли там в студената църква като стоял се разболял и умря, няколко дена след това нещо, и получи простуда. И когато Учителят си замина, аз не съм чула за другиго да каже: „Аз го обичах!" За него каза: „Аз го обичах!" И двете беседи неделни които държа, той спомена нещо за него в беседите. Каза: „Това бяха две запалени свещи запалени за дядо Благо". Сега казвам Ви каквото съм чула. Това е едно отношение от по-друг порядък. Значи отношение на Учителят към един човек, който е уважавал и обичал. Той, сам признава че е обичал в другия свят значи по тоя начин, ще говори за него нещо хубаво това са запалените свещи за неговата душа. Дядо Благо беше верен, предан, искрен. Те бяха приятели с Иван Антонов, добри приятели бяха. В.К.: Казаха ми, че той е дал текста на „Братство единство"? Е.А.: Да, но и на други песни. Мисля че и на „Росна капка", на други песни. Учителят му даде мисълта и той в отмерена реч го направи. Мисля, че и на „Любовта е извор". Защото, мисля че на „Хио-Ели-Мели-Месаил" там е дадена „Любовта е извор" така като съдържанието на песента. Но такава каквато ние я пеем е обработена. Някои ми казаха че дядо Благо ги е обработвал. Аз не бях близка с него, не съм го питала впоследствие когато така е имало случаи. Имала съм възможност разбира се да го питам. Не мога да кажа. В.К.: Той е писал под разни псевдоними в списанията. Е.А.: Ами „Дядо Благо" е псевдоним. То името му е друго Стоян Русев. Стоян Русев се казваше. Дядо Благо е псевдонимът му. Има чудесна поезия за деца. Голямо творчество за деца.

В.К.: Последният път говорихме за Дядо Благо. Разкажете ни още веднъж нещо за него. Е.А.: Да ще разкажа, но може да се повтарям. В.К.: Няма повторения, вече са изминали 30 години от заминаването на Учителя. Ти си последната която можеш да разкажеш. Всичко е важно. Комуто се вижда повторение, да не го чете, а да го прескача. Е.А.: Добре. Разпитвай! В.К.: Какво ще ми кажеш за дядо Благо? От къде беше този дядо Благо? Е.А.: Дядо Благо не знам откъде е, но беше в София, детски учител. В.К.: Стоян Русев. Е.А.: Псевдонима му беше дядо Благо. В.К.: Казваха ми че когато си е заминал Учителят държал две беседи и казал: „Това са двете свещи запалени за дядо Благо!" Как стои въпросът? Я ми го разкажи! Е.А.: Дядо Благо отива на едно погребение в църквата „Св. Неделя", в много студен ден. И се простудява. И от тая простуда си отива. По този повод нали, Учителят говори две беседи в негова памет бяха. Споменаваше неговото име по-честичко. Сега дали това са останали при корекцията или не, то е друг въпрос, нали? Защото когато има корекция може да е оставено, но може и да не е оставено. Да е сметнато, че не трябва да се оставя. Но по този повод Той каза, че това са две запалени свещи на дядо Благо от Него. И още едно нещо, длъжна съм да го кажа: „Аз обичах дядо Благо!" Учителят го каза. Аз не съм чула за никого Учителят да каже, обичам еди кого си. Казвам Ви, аз се радвам че чух, да видя обич на Учителя към някой личен човек. В.К.: Ти си ми разказвала една опитност за него. Е.А.: Вижте какво, Учителят каза: „Ако иска някой да отиде на някоя планета, никой да няма, сам да бъде? Има ли такъв желаещ?" Дядо Благо каза: „Да аз искам!" Мен ми направи силно впечатление, че никой не каза искам аз да отида сам на една планета! Да ти кажа, това е човек с Дух! Това е човек който не се страхува. С това си изказване някак си той спечели в очите ми. В.К.: Трудно се издържа сам на безлюдна планета.

73. ИВАН АНТОНОВ

Иван Антонов беше от младите братя. Той него знам от Пашини. Когато Паша се разболява майка й е парализирана, сестра й Надя остава да гледа домакинството, голямата сестра. А двете Паша и Аня са учителки, те имат нужда от някаква помощ. Вкъщи едно момче или момиче да вземат, но предпочели момче да помага на сестрата, когато я дига парализираната майка, тя по-тежичка жена е била, да й помага когато я обслужват. Нейна първа братовчедка казва: „Знаеш ли, аз познавам едно момче, много честно. Да ти кажа как беше: Ходих казва на пазар до халите да купя и като излязох казва взех едно момче, което да ми носи". Тогава дамите не носеха товари и мрежи, както сега. Не беше почтено да носи дамата. И тя върви и след нея носи багажа, или детенце, или момченце, най-често момченца, по-беднички, за да могат да си изкарат някой лев. „И аз казва прибрах се вкъщи, но като извадих, аз имах само 20 лв. цяло. Не бях обърнала внимание че нямам пари. И казах: Ха момченце иди ги развали и ми върни парите. Та казва като изтича, аз рекох, дали ще се върне това момче? Щото ще се съблазни. Де ще го позная, де ще го видя друг път. Почаках, почаках и понеже се забави мислех че няма да се върне. Но след туй се върна, даде ми парите и аз му дадох колкото искаше". Или колкото тя намерила за добре вече. И по този случай, с тая препоръка го взимат у тях. И той живеел у тях и работи. И когато се отваря Първата световна война, манифестът, който издава цар Фердинанд е обявен по улиците. И той се спрял на едно място и един прочел манифеста и той го чул. И като отишъл вкъщи казал война е обявена, има манифест и той разказва целия манифест какво се пише в манифеста. Аня казва: „Ама ти прочете ли го?" „Не, аз не знам да чета, но друг един го прочете". „Ами ти го запомни?" „Ами запомних го". На Аня прави впечатление това, че цял манифест, то беше една такава страница, аз си спомням щото съм ги виждала и така с едри букви, но доста редове. Цяла страница да запомниш, а той дословно го запомнил. И това на Аня й направило впечатление и после тя го пита: „Искаш ли да учиш?" „О да казва, искам". И тя почва сама да го учи от първо отделение, второ, трето, четвърто. И той едновременно се явява за четирите отделения на изпит и ги издържава. После прогимназия, гимназия. Изкарва, но в това време се влюбва в едно момиче на тяхно близко семейство. Най-малката дъщеря на едно състоятелно семейство. Брат й съдия някакъв, все така хора от интелигентни среди. А той, майка му на Иван била умряла когато бил детенце, сирак. Сега баща имал ли е не зная, но никой нямало да се грижи за него в селото. Той е роден до гара Земен. Мисля че село Извор беше. И оттам избягва и идва в София съвсем самичко. И така си изкарва прехраната. Това вече той ми е разказвал. Той ми е разказвал че е избягал така и даже когато е нямало къде да спи, той отивал в театъра на края на действието и се скривал под пейките, като остане там да спи по столовете, защото е топло, да не спи на студено. Иначе, където намери така е спал. И изкарал едно детство, виждате картинката каква е. И когато отива у Пашини вече те го поемат като свое, тяхно момче. Пък те бяха много милостиви хора. И както Ви казах загрижват се за него, за образованието му и той даже като свършил прогимназия, те някакви връзки имали, пратили го във военното училище, за военен да учи. Щото тогава беше, като завърши Юнкер, ще стане офицер и ще има една служба в живота си. И там пълна издръжка имаше. Хем образование даваха и възпитание и професия. Добре, но той не можеше да търпи заповеди и команди. А в казармата само команди и заповеди има. И

какво направил там не знам, и го изгонват. Не можал да завърши и когато се влюбва в това момиче, за нещо те го пращали да занася щото било близко семейството. Той пак продължавал да им услужва и туй момиче се отнесло не хубаво с него и той в скръбта си взима отрова и се отравя. Даже тогава Пашини ги писаха във вестник, за коя ли от трите се е тровил момъкът? В.К.: Така ли? Е.А.: Виждате ли как светът гледа, а аз Ви казвам вътрешната картина. И те въпреки тази хула го приеха вкъщи, гледаха го, защото той, помогнаха му след отровата, но той беше ослепял. И после възвръща му се зрението, но докато стане всичкото това бе дълго боледуване. Учителят много недоволен бил от тая негова постъпка и дълго време не го прие в класа, за тая му постъпка. И после вече те не промениха отношението си към него, съчувстваха му. Сега, младо момче, нали така, всичко това понятно от човешка гледна точка. Когато беше в братството, той на Изгрева дойде, после барака си направи, учи астрология. Един кръжок Георги Радев по астрология даде и там той много се интересуваше, та учи. Но иначе той беше чист момък. Разбирате, никога не се проявил така като, да се отнесе към сестрите недостойно. Никога. При него ходеха и се е държал много хубаво към всички. Грубоват беше. Някои ги беше страх от него. Пък и самата му физиономия беше малко, да Ви кажа много грозен беше някак. Макар че в някои неща, има един портрет от Бетховен, малко наподобяваше на него, но не беше така красив. По-накрая попросветна му лицето по-светло, по-приветливо стана. Но особено след тая история на отравянето той изглежда че много дълго е страдал от това нали, и не е било лесно естествено такова нещо. И след това беше на Изгрева. Той сам ми е разказвал своята история на живота си. Имаше много хубави качества, много предан и верен на учението беше. И приемаше братя, сестри, на които е говорил само за учението им е обяснявал. В това отношение той е изиграл една положителна роля в историята на Братството на Изгрева. После, ако трябва нещо да се изправи строгичко, Иван ще го направи. Иван да не пуска в салона закъснели. Иван ще бъде, ако трябва на поляната да не се пусне никой, Иван ще го направи. В туй отношение изпълняваше така. Даже, той ми разправяше някакви истории с някого, че го е набил, че го е изгонил, ама да Ви кажа не помня вече подробностите, забравила съм ги. Имаше грижа и за цялото като Братство и за неговото задължение към Братството. Скромен беше, не е нахалствувал.

74. ИВАН РАДОСЛАВОВ

Брат Иван Радославов ми е бил четири години учител в гимназията. Той беше човек с голяма ерудиция. Той беше от бесарабските българи. Всъщност жена му е тръгнала в Братството първа. Той имаше две деца - син и дъщеря. Синът му беше малко разстроен психически, а дъщерята имаше епилептични припадъци. Тя даже и в клас е припадала, на поляната, даже много често в Младежкия клас е припадала. Сега това не бяха приятни картини, но Учителя нищо не казваше, никой нищо не казваше. Ние знаехме, че след 5-6 минути, тя ще си дойде в съзнание и ще си дойде в нормално състояние. Най-много от 5-10 минути, а минавало до четвърт час. Той ме е представил на Учителя като негова ученичка за стенографка. Той беше един от тия, които отишли в Сливен да говорят на Учителя, нали от тези тримата и той остана и си остана самотник в края на живота. В 1922 год. синът му изчезна. Излязъл от къщи и не се върнал. Никъде не се намери. Какво е станало с него не зная. Но помня един брат ми

разказваше, че когато били в Боровец на летуването и той бил там с децата си Радославов и този разстроеният син, на трима братя им е казал, и на тримата различни неща съвсем верни. И те останали поразени от това което им е говорил, че един луд човек може да им каже такива неща. Значи друг е влязъл и им е казал, но това помня за тях, сега какво им е казал разбира се не зная. Но казаха: „На тримата каквото ни каза, беше съвсем вярно". И той беше така доста натоварено семейство с тези деца. Жена му заради тях отишла да пита Учителя, но после тя имала някакви сънища, които не е могла да разбере и заради тях се е отделила от Учителя. А пък тя е била учителка на Паша. И Паша я познавала и Паша чрез тях се запознава с Учителя. Тя я завела при Учителя. Когато майката на Паша заболяла, тя иска цяр нали за майка си и по този случай Радославова я завежда при Учителя. Тя мислела, че Паша е такава свободомислеща комунистка, защото тя се носеше много скромно. Тя ми беше учителка, но Паша много скромно се обличаше. Не беше нито кокетка, нито нищо. Пък така се носеха тези жени с идеали които бяха. Нали, да речем, както една толстоистка би се носила, както една комунистка с идеал на която е комунизмът. Сега те са на власт вече и комунистите тука си туриха едни миниджупи и така нататък. Но тогава не беше така в оня период на идеализъм. И отива при Учителя и вече след туй Паша си остава в Братството. Но тя до края на живота си не се е отделила. И не е могла да срещне друг човек, но в замяна на това пък в братското Слово остана до края на живота си. Той Радославов беше много симпатичен човек, добряк с много голяма ерудиция и знание, неговите уроци по история ми са били едни от най-интересните. Много хубаво говореше. Никога не ставаше, винаги седеше на катедрата и като започне да говори, ще вземе края, както е отворен дневника, връхчето и така с пръстите и почва да говори. Никога не е чел, никога не е поглеждал листчета, но много богати и хубави лекции изнасяше. Да ви кажа, иначе беше много доверчив човек. Каквото му кажеха, това правеше. И този Цанев и него изигра. След като направихме салона на Изгрева, той не знам какво нещо му обещал, какво да прави, не знам какво и пак Радославов му подписал някаква полица, станал му поръчител. Та после трябваше за да погаси полицата и другата къща да продаде, и салона ни взеха. Разбирате ли, стана едно необикновено нещо. Сега по какви пътища стана. Салонът на ул. „Оборище" 14 беше на неговото място, да. Той го даде. Те го взеха братята, изплатиха му дълговете, защото имал дългове, изплатиха му дълговете, направиха салона. Но пак нещо объркал после. Оня Цанев го изигра отново, стана отново поръчител и заради неизплатена полица взеха салона и мястото. Брат Радославов, когато вторият път закъсва с къщата си и този Цанев за втори път го изиграва. Когато виждат, че той изхарчил всички пари, които взел и нищо не направил, заедно с адвоката си отиват при Учителя за да им даде съвет. Адвокатът обяснява какво е станало на Учителя. Аз не зная какво е говорил вече, но когато излиза оттам, той се кара на брат Радославов: „Абе Радославов, като имаш такъв умен човек, който разбира толкова хубаво от юридическите въпроси, какво си тръгнал да правиш на своя глава всички работи! Що не си го питал?" Тъй че това ви го казвам като пример, защото пък сам брат Радославов го разказва това нещо, как му се е карал адвоката, че го води при Учителя, който много добре разбира тези работи. Учителят казваше така: „Материалните работи ще ги уреждате по материалните закони на земята. Духовните работи те не принадлежат на материалните, но материалните работи ще ги уреждате така". И затуй даже сега като не бяхме юридическа личност, затова Той даваше на отделни лица да запишат на свое име братски имоти, които смяташе че ще бъдат честни, че няма да кажат че е

тяхно. Защото имаме друг случай, дето така наследниците, аз не знам 100%, но чух че когато наследниците на Моис Коен заминали, нещо Братството е трябвало да плати, неговия дял. Само за тоз случай съм чула, щото него го убиха и той беше фабрикант, нищо не знам защо работниците му го убиха. А наследниците му търсеха от нас имот, понеже той нали има нотариален акт. Те нотариалните актове стояха в Братството, щото ние бяхме само пълномощници, които имаме такива имоти, ние не бяхме нищо. После нито данък плащахме, всичко това Братството си плащаше. Но имаше такъв случай съм чула, за което Учителят каза: „По-добре е държавата да ги вземе, отколкото наследниците, имотите". И то наистина така стана, държавата взе всичко. Сбъднаха се неговите думи още през 1947 год.

75. ГЕОРГИ /ЖОРЖ/ РАДЕВ

Георги /Жорж/ Радев беше един от хубавите ни хора. Един от най-интелигентните ни хора беше Жорж Радев. Знаете ли, той имаше по-особена физиономия. Не знам дали сте видяли негов портрет. Той имаше едно чело полегато така, много полегато сложено. Така беше така, много полегато чело, но интелигентно. Много интелигентно лице, одухотворена физиономия. Каквото заговори, говори разумно, стегнато, хубаво, красиво. И говора му беше красив, хубав език имаше, така богато същество. Знаеше езици, способен бе, четеше в оригинал и затуй той можа да учи астрология и астрономия. Той преведе „Занони" от английски, френски знаеше. На сестра Маркова помагаше, като превежда сестра Маркова от български на френски с него се сверяваше тя, дали го е превела точно българския текст, защото тя се страхуваше, че българския да не е разбрала криво. Пък той понеже и български разбираше, тя с него сверяваше. Щото той знаеше добре и френски. В туй отношение той беше един от най-образованите ни хора. Тука беше свършил математика, но разбираше от изкуство, музика, поезия, имаше усет, така богато надарена натура. В.К.: Разказваха ми едно изказване на Учителя за романа „Занони", че действията и лицата са истинни и верни. Е.А.: Не, това не съм чула, да. Възможно е. Възможно е, щото тъй както е даден, те не са дадени в своята светлина и не са идеализирани. Един Занони сбърка като човек, понятно. А пък че такива хора посветени и издигнати ние знаме че има на земята. Затова допущам, това го приемам. Щото и аз като прочетох Занони, не съм почувствала че е невъзможно това. Нямаше никакво идеализиране на никого. Нямаше. Така че има духовни лица представени - ами има. Такива неща ние виждахме. Ако не сте видяли, но ги имахме. В очите на Учителя ние имахме такъв пример. Естествено че и в миналото е имало такива работи. Възможно е това, но той когато преведе Бо Ин Ра, не знам защо Учителят казал, че в Бо Ин Ра има нещо което не го препоръчваше да го четем. В.К.: Казал, че е окултист обърнат с краката нагоре. Е.А.: Достатъчно е това. Иначе хубаво преведена книга беше. Аз с удоволствие четох преводите на всичките му книги. Той няколко книги преведе.

А за Седир Учителят се е изказал положително. Седир е бил голям окултист. Брат Бертоли донесе една биография за него, много интересна беше, аз я четох. Седир бил мистик. Тази биография с няколко думи ще ви каже, че се е занимавал със спиритизъм, но после му се явява Христос. Прави контакт с Него и оттогава само Христос съществуваше за него. Всичките книги които е писал са за Христа. Това показва, че той е направил реална връзка с Христа.

Щото за да може това Слово да го изрази впоследствие така, значи контактът е направен. И аз каквото съм чела от Седир е така на висока гама. Даже има една книжка „Учителят" казваха, че тя била от Седир, но Учителя нещо прибавил и я написал. Сега, да ви кажа, грешка беше, че не питахме, но не ни беше удобно да питаме Учителят верно ли е това. Защото, разбирате ли, като че ли се съмняваш, като че ли това не е било. Лично аз съжалявам, много неща не съм питала. Но само от това, да не проявя любопитство.

Жорж Радев си направил хороскоп според който е щял да си замине много рано. Учителят го каза в беседа: „А той не знае че над хороскопа стои Бог". Учителят и на него и на друг един брат Коста Константинов, който пак тъй си замина млад, много искаше да им помогне, но те не послушаха изобщо съветите му. Учителят казал на Коста Константинов да яде яйца. А майка му като му ги приготви, той ги хвърля в клозета. Сега виждате ли, хем зачитаме Учителя като Учител, хем не изпълняваме каквото ни каже както трябва. Един път Жорж беше вече така болен, аз попитах: „Жорж, какво се храни днеска?" „Георге", аз не му виках Жорж. Даже той веднъж ми каза: „Еленке, само ти ми казваш Георги. Всички ми казват Жорж". „Ами сега както ми идва така Георге да ти казвам, какво да правя" Та той каза: „Много хубаво се нахраних Еленке. Нарязах си краставичка, с лимон и със зехтин!" А това е вярно. За един човек, който е със слаби гърди, с туберкулоза на белите дробове, все пак тази храна не е достатъчно. Така не може да се храни. Защо така лекомислено е погледнал? Може би защото е било съдба. Да. Аз даже много исках да направя опит. Аз да му готвя, но не успях, защото той имаше една връзка с Вера Куртева и аз не посмях, да не излезе че аз искам да я изместя. Знаете ли, смятах, че ако взема Жорж за една година да го храня, както аз разбирам и ако той ме слуша, че няма да умре. Разбирате ли, такова чувство имах. Може да се заблуждавам, но имах такова чувство. В.К.: Преди много, много години бях на екскурзия, беше Верка Куртева приятелката на Жорж. Но това е 30 години след неговото заминаване от този свят. Разпитвах я за Жорж. Разказа ми, че когато е бил много болен, отишла при Учителя за помощ. Учителят й казал: „Ако има още двама души, трима души на Изгрева които да обичат Жорж, той ще остане на земята". Няма кой да го обича истински. Аз я запитах: „Ако има двама души на Изгрева, които да обичат Жорж, ти би ли допуснала това? Тя ми отговори: „Не бих допуснала". Ето я разврръзката. Е.А.: Ето аз ти казвам: Аз исках, щото вижте брат, аз съм обичала братята, двама души, това съм казала и на моя приятел Лулчев, в очите му казах: „Жорж казвам го обичам, заради ума му. Ние нямаме в Братството човек с по-остър и по-проникващ ум от неговия. А Борис го обичам по отношение на мистицизма. Той Лулчев ревнив какъвто беше след време дойде на гости при мене в с.Макоцево като бях учителка, дойде с Борис и ми каза: „Аз каза и двамата ги обикнах, заради твоята любов". Значи той - Лулчев видял в моята обич онова, което аз виждах, защото аз и досега го казвам. Аз даже и на Мария Тодорова, на Борисовата Мария казах, че обичам Борис. Но аз никога не съм ги търсила. Нали, по работа, като се свърши, добре дошли, но аз никога не проявих тази обич, нали да бъде с това. Радвала съм им се, както човек се радва на един цвят, както се радва на едно дърво, както се радваме на слънцето. И на тях заради онова хубавото което носят. Аз съм чувствала у Жорж нещо хубаво, деликатно. Аз даже малко се стеснявах защото ми се струва че съм много груба за него. Ами аз никога не поисках никаква услуга от Жорж. Той ми каза нещо, знаете ли какво ми каза един път: „Еленке, когато дойда в друг живот ще искам хората да не знаят нищо от това, което аз зная". Сега, аз после си мислех, това като ми каза, аз разбрах, колко хората са му вземали от времето защото много неща знаеше.

Едни го дърпаха за езици, други за астрология, други за това, за уроци и т.н. разбирате ли. За да каже нали, че не иска да знае другия живот, какво знае. Хората да не знаят. Разбрах че нещо там има, че нещо е удовлетворен. Жорж беше в това отношение така красиво същество, разбирате ли, както има красиви коне хубави. Всички коне са красиви да речем, ама красиво нещо имаше в себе си. Но да ви кажа, тази красота беше вътрешна. Той не беше красавец. Борис има също така едно обаяние, което излъчва от себе си, но който го усети. Аз всякога на Борис съм му се радвала затова което носи. Така съм чувствала. Сега, може някой да каже че се заблуждавам, може. За мене е реално аз съм го чувствала. Пък който го е почувствал ще го каже. В.К.: Виждал съм една снимка, Учителят и Жорж седнал на един камък горе на езерото до извора „Ръцете". Като гледам снимката виждам как се проектира философския камък и философската мисъл и философският критерий на човечеството пред лицето на Всемировия Учител. Виждам философския камък, пред него е философа в лицето на Жорж седнал пред Учителя, олицетворение на Космическия Дух на Вселената. Е.А.: Например ще ви кажа един случай с Учителя и Жорж. Аз ви го казах едното. Нали Учителят един път дава една беседа на Жорж и му казва: „Оглади я и ми я дай!" Той я взел, чел я и после казал: „Не мога Учителю". Виждате ли? Той не е намерил значи начин, как да обработи това Слово. Така щото, той да е задоволен. Щото той не е човек, който може да направи какво да е, нали. Той не може така как да е да направи. Той каквото направи ще го направи хубаво. Например там за „Наука и възпитание" на Учителя. Той я преработи. Тя беше печатана, но това за Словото така е казал, че не е приел да работи. Имал е Словото за свещено и неприкосновено, и затова.

В.К.: Какво ще ни кажете за Георги Радев. Спомняте ли си нещо за него? Е.А.: Какво да ти кажа, Георги Радев беше, беше личност. Беше личност, беше умен човек, имаше нещо в себе си. Не беше празен. Пълен. И главата му пълна и умът му пълен. Но въпреки това, знаеш ли какво ще ти кажа. Жорж като си замина сънувам сън с Жорж и му казвам: „Георге бе, защото аз му казвах Георги. Георги бе, сега като си в другия свят, виж какво будно съзнание съм имала, какво ще ми кажеш, аз да не греша нещо?" За поведението си. Той ми вика: „А, Еленке, какво да ти кажа, не знам, ще помисля и ще ти кажа". И така остана разбира се. И аз казвам тоя сън на Учителя. И аз Го питам Учителя: „Учителю, какво ще ми кажете, какво прави сега Георги в другия свят?" „Е, казва, все неговата философия". Това нещо много ме озадачи и казвам ти сега. Лично на мене е много чудно. Аз си казвам, всичко което за Георги го чувствам и така го ценя, но и това. Значи Учителят каза нещо, че има той проблеми с неговата си философия. В.К.: Значи кой какъвто си е долу, такъв е и горе. Това е явно. Това е един закон. Е.А.: Е, да. В.К.: Учителят дава един пример с едно фенерче. Казва, ако си в една тъмнина и се движиш с едно фенерче виждаш това което то осветява. Невидимият свят казва, човешките съзнания представляват фенерчета. Каквато светлина имате долу, такава имате и горе. Какъвто си долу, такъв си и горе. С каквото се занимаваш долу такова ще се занимаваш и горе. Е.А.: Е това е. Та казвам ти за него. Друг нямаше да ти го каже, но пък ти го казвам защото аз не го казах на другите. Защото да не го нацапат. Сега Жорж си имаше ценности, имаше си качества и аз съм имала много хубави отношения с него така, като брат. Той идваше при нас и когато прави сборника си. В.К.: Да „Учителят говори". Е.А.: Той всички беседи които Учителят ги говореше едно след друго, които бяха свързани, той идваше да ги вземе, аз много съм му давала и после ги връщаше. Защото взимаше това което и на него трябваше само. Тъй че той умееше да работи. В.К.: Аз все

искам да питам едно нещо: Как стана така че той преведе Бо Ин Ра? Е.А.: Без да пита учителя. Грешка. В.К.: Тя май му измени черепа? Е.А.: Може би. В.К.: Какво знаеш за изказването на Учителя за Бо Ин Ра? Аз съм чувал че Учителят казал, че е окултист на другата ложа, обърнат с главата надолу. Е.А.: Да, да, Учителят отрицателно мнение имаше за Бо Ин Ра и Бо Ин Ра беше на Хитлер вдъхновител, да. Той е бил дясна ръка на Хитлер. В.К.: И как така, и аз четох в „Житно зърно", че по собствена инициатива и на собствени разноски му отпечатаха тези неща. Значи така с Жорж. Не е питал. Е.А.: Не е питал, да. Ако беше питал, не вярвам Учителят да одобри. Щото той преведе Занони. В.К.: Чувала ли си някакво изказване на Учителя за „Занони"? Е.А.: Не. Учителят отрицателно не се е произнесъл, да. Тя е една книга, която е окултна. В.К.: Окултен роман. Сега той вече други неща пише. Е.А.: Георги? Е те бяха вече във връзка с Братството. В.К.: Как издаваха „Житно зърно"? Идеята за „Житно зърно"? Е.А.: Още първата година на Младежкия клас искаха списание да имаме. И се захванаха най-деятелните. Пампоров, всички тези които бяха по-амбициозни хора. Искаха да се изявят, понеже аз лично за себе си, затуй съм стояла настрана, не ми лежеше тоя начин и затова не съм била там. Само веднъж съм написала едно резюме на една беседа, защото аз бях при Учителя, Учителя ми говори за една беседа на Любовта, но толкова хубава, че аз направих резюме на нея и те я напечатаха в „Житно зърно". Ама после не се постарах да напиша и друга. В.К.: Не се постара. Можеше да напишеш и друга, но. Е.А.: Как да не съм могла. Могла съм разбира се. Щото имало е беседи много хубави и сега ги има. Едно резюме да направиш на една беседа е умение. В.К.: Умение, да, не е лесна работа. Е.А.: Да, умение е. В.К.: Значи така приключваме с Жорж Радев.

76. БЕРТОЛИ

Е.А.: Бертоли тръгнал за Индия за да търси там „Гуру" т.е. своя Учител. Напуска Италия и понеже е майстор, мозайкаджия навсякъде хората имат нужда от мозайкаджии и където отиде през градовете работи, изкарва си и продължава. Работи, продължава си и така стигнал до Цариград и после до Одрин и там работил така печелил. Запознал се с жена си Лучия, тя е пък от семейство смес от италианци и българи, не знам баща й ли е италианец или майката ли, нещо такова. И се оженва и отиват в Пловдив да живее, запознава се с Учителя и тогава казал: „Ето защо аз не отидох в Индия". Защото той Го познал, Учителя като духовно лице. Той български цял живот не можа да се научи да говори хубаво, но Мара Белчева ми казваше: „Знаете ли, когато Бертоли го заговори на италиански, какъв хубав и изящен език има. И просто друго същество виждаш. А български като говори, така развалено български, не прави никакво впечатление, а когато говори на италиански, виждаш един духовен човек". Брат Бертоли бе идеалист. Той е честен, прям. Всички братя които са мозайкаджии в Братството, много са такива, са негови ученици. Гради Минчев, Георги Йорданов - всичките са негови ученици. Той имаше много хубаво чувство. И Георги ми казваше скоро даже: „Брат Бертоли каза: „Тук на работа съм г-н Бертоли, вънка съм брат Бертоли". Значи той е искал да не остави лошо впечатление у другите работници, че като са братя, той ги облагодетелствува, абсолютно равенство имаше към всички. Справедлив човек, работлив човек. Ще ви кажа една случа, на голям изпит беше подложен. То беше към 1933 год. Той започна заедно с Лулчев да издава вестник „Нов живот". Колко време го издаваха не зная. Няколко месеца ли, година ли беше, не зная. Добре ама, той

вестника не е вървял така много, не се е продавал, Лулчев беше главният редактор, той го списваше, но и други хора списваха, но брат Бертоли загуби много. И той трябваше да си продаде къщата за да се изплати заема и ипотеката заради вестника. За да може да спечели пари с малки деца, жена, отива в Румъния, където имал повече условия да печели пари. И там отиде, работи известно време и се върна тука, купи си пак къщата и остана след това тук да работи до края на живота си. След 1945 год. понеже беше италиански поданик, не му давали работа и той отиде във Франция и там работеше. Там си изкара пенсия до края на живота си, като идваше в България и пак там работеше като издаваше „Житно зърно" нали на френски език. Образувал един кръжок, който сега дъщеря му Анина го поддържа. Идеен човек. Искам друго да ви кажа, когато той бе разорен и банкрутирал, аз не чух да се оплаче някога. Че еди кой си ме изигра, че това ми направи. Щото какво му е говорил Лулчев не зная, но всеки случай, нали, от това сдружение той загуби и всичкото той го понесе и го понесе без ропот, без аларми. Все едно че нищо не е станало. Аз съм убедена, че и тези братя от нашето поколение тогава не знаят това нещо. Това е характер, това е идеализъм. Заради Учителя, той никакъв въпрос не направи. Малко хора могат да постъпят така.

77. АНРИЕТА МАРКОВА

Е.А.: Накрая на живота й се сприятелих със сестра Маркова. Анриета Маркова е белгийка от Брюксел. Там отива някакъв наш българин на име Марков, срещнал се с Анриета, харесали са се и се оженили. Довежда я в София през 1902 год. или през 1903 год., коя е датата точно не знам. А тя ми разказваше: „Еленке, като слизахме от влака, като се качихме на файтона и тръгнахме, очите ми не могат да проумеят какво виждат". Като минават по „Мария Луиза", като гледат тези малки къщички, това градче провинциално. „Аз мислех че в село ме води". Щото тя от Брюксел идва. Там е следвала музика, пеене и баща й дал солидно образование, и френски език е научила хубаво. Като идва тука той, мъжът й се пропива и казва: „Той ме остави". Не зная разделили ли се, той я оставил с две деца и с дългове до гушата. „Аз казва почнах с пиано". Но тогава хората не са имали този скъп инструмент и не могат да плащат уроци. „Видях, че не върви пианото и започнах с френски език". И тя отвори курсове в София и от нашето поколение, който знае френски е следвал нейните курсове. В гимназията ние учехме три пъти в седмицата френски. Пет години го учихме и излизахме без да кажем едно изречение на френски език. В нейните курсове учеха три пъти в седмицата, за същото време излизаха и говореха френски. Знаеше, метод имаше и умееше. Та сестра Маркова от преумората, щото много години е работила, заболя нещо от тумор на мозъка. По необходимост трябваше да престане да работи и дойде на Изгрева и за лечение Учителят й е дал да си вземе стомничка и да ходи на изворчето на Диана Бад за вода. И тя си направи една барачка и там остана на Изгрева доста време. Значи от първите години от 1925-1926 год. вече тя си бе направила къщичката, купила си едно местенце от 200 м. и си имаше къщичка. Тогава тя ли е пожелала, Учителят ли е предложил, друг някой ли й е казал, предлагат й да превежда Словото на Учителя, щото тя знае хубаво френски, преподавала е. И тя преведе, всичко което имаме на френски е от нея преведено и отпечатано. Всичко, което е на френски език, тя го преведе, беседи и др.

Например най-първо преведе „Учителят говори", това статии, които се пишеха в „Житно зърно". В единия брой са на български, в другия брой ги превежда на френски. Тя ги превеждаше тях. После вече и другите преводи, които направи, всичкото е нейн труд. После в 1936-1937 год., аз отидох да живея близо до нея и аз пожелах тя да ме учи френски език. Тя каза: „Не не мога никого да взимам". „Вижте, й казвам сестра Маркова, времето което ще употребите да си измиете стаята, да си почистите, ще го дадете на мене. Аз ще го свърша това, времето ми го дайте". „Така може". И така аз с нея се поотпуснах да говоря език. Тя ме коригираше. И ми обясняваше, аз можех да я питам. Така с нея се сприятелихме и тя много преводи правеше, и ми казваше: „Аз мислех, че българският език е прост, беден език. Но сега, когато превеждам от български на френски, аз виждам, че той е богат език, че не е никак беден". Тя беше много преданна, верна към Учителя, така с едно хубаво чувство и Учителят имаше пък една много хубава обхода към нея.

Аз се радвам, че имаме една поучителна история на Изгрева. Имаше една, на Граблашева сестра й, образува една школа на Изгрева и тя влезе в нея - Маркова. Сега как се е увлякла не мога да знам. И други сетри, доста сестри влезнаха в нея. Сестра й на Граблашева била медиум и духовете й говорели и тя решила че вече може да прави школа. Сега как е станало и поканването на приятелите, които влизат в тая група не ми е ясно. Но знам, че влязоха бати Ради, Ангел Вълков и Тодора, Маркова, Милева, другите не ги знам. За тях знам положително. Защото за Милева знам, Учителят й казал в последствие: „Много пъти съм те спасявал и сега искам да те спася, щото в тези школи духовете обират вътрешното богатство у хората. Затова са те". Така заболя сестра Маркова след това. Даже не можа да се оправи след това тя. Сестра Милева заболя, но се оправи. Брат Ради, Учителят му е казвал понякога, но той се чуди, защо да не ходи, когато Учителят там чрез медиума ги вика и им казва туй-онуй, нали какво да правят. Едва когато идва времето вече за целуването на ръка, то всичко се разяснило. В.К.: Точно какво казвате, какъв е случаят? Е.А.: Всички, цялата група отиват при Учителя, искат да Му целуват ръка. Те искат да Му целуват ръка, Той не си дава ръката. „Е, защо, казват, Учителю не си давате ръката да я целунем?" Един от тях, брат Ради мисля че е питал: „Защо не давате, нали казахте да дойдем и да Ви целунем ръката?" „Кога съм ви казвал?" „Ами ето, сестрата каза" „А-а-а, кой учител й е казал това не знам! Но аз не съм ви казал". И тогава вече те разбират, че не е Учителят, който говори чрез нея, а е друг дух, други същества са. И така по тоя начин се разтури тая група.

78. РЕВНОСТ ДУХОВНА

За Балтова искам да кажа, че тя като ученичка на Учителя, като Негова последователка беше предана. Много пламенна и ревностна. И когато Учителят даде задачата в 12 часа посред нощ да се отива на Витоша, на Вълчата скала дотам беше задачата, тя първа отиде през нощта още същата вечер. Учителят дава вечерта задачата и тя веднага тръгнала и отишла още същата вечер. Все пак това е една ревност и смелост. Ами сама, за пръв път, дотогава никой не бе ходил. Другите, ако са отишли, те ще имат една опитност. Тя сама ходи. Вижте какво, обичаше да дава. Не беше скържава. Ако отидеш да й поискаш нещо, дава. Даже тя беше изпаднала в едно положение, когато станаха жертва на съвети на духове от спиритически сеанс. Така били са доста състоятелни,

мъжът й и той беше наш брат, много симпатичен човек. Балтова изпаднала в някакво състояние така под влияние на духовете, че трябва да се завива с магнетична обвивка и така, че беше си раздала легла, завивки, всичко. Беше оставила само един дюшек, юрган и завивка, и на земята са спали. За да опрости живота си. След това заболя от студовете, от ревматизъм. Едвам се спаси. После си купи диван и т.н. Но имаше и един такъв период от живота й, в даването беше щедра, гостоприемна, имаше така и положителни качества, това исках да кажа за нея. В.К.: Аз например съм я виждал на снимките все около Учителя, тя е една пълничка. Е.А.: Тя желаеше да се види, че е близка, малко тщеславна беше, нали което я караше така да постъпва. Когато Учителят отвори Школата, аз, което съм разбрала това беше Школа за ученика. Първите години Учителят много говореше, какъв трябва да бъде ученика. Какъв образ трябва да реализира в себе си. И за тази цел Учителят ни даваше много задачи. Такива бяха задачите, които трябваше да пишем - темите. То е за умственото ни развитие, да ни свързва с известни въпроси, за които ние не сме мислили, нали духовни въпроси. Вече в беседите, те са печатани и се знае какво ни е давал Учителя. Но имаше задачи, които бяха да развиеме някои качества у нас. Например задачата в 12 часа да тръгваме посред нощ всеки сам, това е да развие човек в себе си смелост, безстрашие. Щото и братя и сестри всеки сам ще тръгва, нали. Тези в София тръгвахме на Витоша, другите ходеха по други места. В съответните градове. Навсякъде приятелите си изпълниха задачата съответно. И друго нещо, което пак Учителят искаше и ще ви кажа, че Той успя. Нашите приятели не се страхуват например вече от времето. От промените на времето. Защото ние ходехме с Учителя по всяко време на екскурзии. И като определи един ден да се тръгне, например сега както е преди 3 март. Ние винаги на 3 март ходехме на екскурзия, щото беше официален празник. Пролетен ден, може да е снежно, ще отидем. Може да вали дъжд, тръгваме. Определен часа и всеки тръгва и отива. И като ви кажа че никакъв екип нямахме, значи все пак е имало една вяра, едно упование, не сме се страхували. На Рила, когато ни води в бурята, аз мисля че ви казах, че от косите ни тука искри изкачаха. Така беше атмосферата пълна с електричество, не се уплаши никой. Всички до един вървяхме. Ако да ви кажа за истинност, само един брат се уплаши един път, когато за пръв път се качвахме на Мусала, дойдохме до това езеро, до „Окото". Над него имаше една голяма преспа и като тръгнаха, избързаха някои, тръгнаха по нея, тръгнаха едно семейство, Въщери се казват, мъж и жена. И те като минали по преспата, хлъзнали са се и започнали да се търкалят. Сега как е станало, всички казват, сигурно Учителят е помогнал, те щяха направо да отидат в „Окото". Щото преспата до „Окото" свършваше. Но там някъде са се изтърколили, някакъв камък ги е спрял. И тогава Учителят каза: „Няма да ходите по преспата!" Ами както е така стръмнината, тръгнахме нагоре, направо, докато стигнем пътеката над преспата която беше. Само едно ни каза: „Внимавайте, да не събаряте камъни, да не ударят другите, които идват след вас". Във всичките тези екскурзии, Учителят успя у нас да внесе нещо, да обикнем природата, да ни е приятно по всяко време. И сега 30 и толкова години след Учителя, нашите приятели винаги с любов ходят на планината и са готови по всяко време да отиват. Разбира се това помогна и на нашето летуване, щото ние когато почнахме да летуваме на езерата, ами всички се връщахме в София, ами цяла зима хрема не ни хващаше. Аз съм имала случай, години наред не ме хваща хрема. Е сега, нали че седяла съм 40 дена на Рила. В движение, въздух, чист въздух, хубав братски живот, естествено, че това се отразява върху здравето на човека. И затова всеки

един от нас и до сега, които сме били на Рила копнеем за Рила. Сега особено когато ни липсва. Щото сме видяли и усетили ползата от това нещо.

79. ОБРАЗЪТ НА УЧЕНИКА

Имахме една духовна група, аз споменах веднъж. С нея пък правихме други екскурзии. Правехме много упражнения с тази група. Пак за развиване. Например едно такова упражнение правихме, предполагам че Учителят го е дал. Щото понеделник отиваме на екскурзия. Следващата неделя във вторник, следващата в сряда, четвъртък, петък и като дойде неделя да отиваме, неделя в 10 часа Учителят държи беседа, а ние трябва да се върнем в девет нали, за да можем да се преоблечем и да отидем. И тогава помня тръгнахме посред нощ в 12 часа ли беше? Аз тогава живеех в Лозенец дойдоха сестрите при мене. Спахме до 12 часа и тръгнахме, отидохме може би преди изгрев на планината, направихме си молитвата и така колкото можем бързо се върнахме, за да успеем за 9 часа да сме на беседата. Ще ви кажа, че Школата, която Учителят ръководеше, същото нещо беше и на съборите. Аз и съборите ги чувствам като Школа. Те Школите бяха затворени за чужди хора. И съборите бяха затворени. Там присъстваха само последователите при тях или учениците, затуй мен ми е по-лесно така да кажа последователите.

Учителят, казах че много говори за образа на ученика. Какво качества трябва да има ученика и най-съвършения образ, който е дал е формулата: „Ученикът трябва да има сърце чисто като кристал, ум светъл като слънцето, душа обширна като вселената и дух мощен като Бога и едно с Бога!" Това е образът на ученика. За този ученик Учителят дойде на земята, да даде правилата, да даде методите, да даде всичко което е нужно, та всички будни души, които искат да вървят в този път да го реализират. И това е новото, което в света дойде. Христос говори за ученици нали, учениците, но това което Учителят говори за ученика, поне в Евангелието, което ни е дадено не е така, както Учителят наблегна за това. И за скръб ще кажа, една година преди да си замине Учителят каза в клас: „Аз още нямам ученик!" Значи, Той няма ученик в тоя смисъл. Едно човешко съзнание, което да е израсло в тези граници, както е във формулата казано. Но Той дойде за този ученик и за него ни говори. Защото учението на Учителя за нас е главно за духът и за душата на човека. И съответно, за умът и за сърцето. В това отношение най-хубавите неща, които Учителят ни е дал са за ученика. И Той искаше от Младежкия клас, именно там прави Той главно този опит. Но сега всеки направи това, което можеше, нали. Може би ако имахме повече любов или повече знание, повече щяхме да направиме. Но всеки направи което можеше. Не мога да кажа, вижте, не мога да кажа че нищо не е постигнато. Аз сега, когато виждам приятелите, намирам че върху всички Учителят много е работил, а и сега след като си замина също така работи. Защото аз си спомням например срещах се с тях преди 20 години, преди 40 години, преди 50 години. И сега има разлика. Сега има едно по-просветено съзнание, повече желание за изпълнение, повече себеконтрол, повече виждане на погрешки, желание за коригиране, което е вече ученическия процес нали, вътрешен. В началото всичко беше много по-повърхностно. За другите не зная, но аз за себе си, и аз като член на тая Школа, понеже знам моето съзнание как е било, аз даже да ви кажа не разбирах Школата какво е още. Защото бях чела философска литература, но Учителя отваря Школа, ама каква цел има, за какво ни събира, не ми беше ясно. Може би когато Школата

свърши, тогава ми станаха ясни тези неща, за които Учителят е открил Школата. В този процес на развитие всички приятели, които малко или много да са работили имат една придобивка.

Затова ще разкажа един случай с брат Симеонов, който съм чула. Брат Симеон Симеонов, който свиреше на поляната редовно Паневритмия и който свиреше на Общия клас редовно и в неделя. Той беше много редовен. От 1919 година е влязъл в Школата и винаги е присъствал. Той на младите години е бил бохем, веселяк, попийвал си е, живял един такъв много лек и повърхностен живот, така погледнато и след като се запознал с Учителя нали, след доста години, един който го познавал, външен човек, не знам нито име нито нищо, го срещнал и после казал: „Аз уважавам г-н Дънов, заради това, което направи от Симеон Симеонов". Ние, братята, така гледахме го с едно око, като малко несериозен човек. Той обичаше веселието, шегите. Това не е лошо, нали и в приказките някога не показваше голяма задълбоченост и затуй може би ние така гледахме по-критично към него. Но когато чух това нещо, аз си казах че съм несправедлива, щото нали не съм познавала Симеонов преди това, не съм знаела какво е. Пък важно е човек откъде излиза и какъв път е изминал. Защото, ако някой излиза от много ниско място, може би няма да стигне върха, така като този, който е бил по-близичко до върхът. Та в туй отношение много от нашите критики един към друг са от тоя род - несправедливи, защото ние не се познаваме и по една проява вадим общо заключение за ученика. Учителят много, стотици пъти е казвал: „Не се критикувайте! Намирайте си добрата черта един в друг! Мислете за доброто във всеки един от вас!" По този начин, като видим доброто, човек вече като рече да критикува, ще дойде в съзнанието му и доброто, нали? И така няма да критикува, ще излезе от критиката. Сега друго е ако каже някога, трябва да кажем нещо което трябва да се подчертае, но все пак за ученическото ни съзнание това беше необходимо, всеки един от нас да се коригира. Но и да ви кажа, ако човек се коригира в едно отношение, във второ, в трето, в четвърто, после идва в разни прояви. И затуй всяка една добродетел, която човек развива, ако я развие в един кръг, после в по-голям, по-голям и все по-широко, и затова съзнанието на всички ни, ако е било то е било с един радиус от метър, сигурно на всички е порасло, поне двойно. А може би на други много повече. Затуй когато говорим за вътрешната работа на учениците всички бяха много ревностни, много симпатични.

80. ИЗБОРЪТ КЪМ БОЖЕСТВЕНОТО

Мога да ви разкажа един пример за една сестра. Тази сестра е била учителка, оженила се пак за учител, мъжът й впоследствие става инспектор, живеят в София, имат двама сина. Когато бил инспектор някой му казал: „Ти защо позволяваш на жена си да ходи при Дънов?" Той бил вътрешно широк човек, обичал жена си. Тя е била много мила към него, не са имали никога разпри и не му е дошло дори на ум да я възпира. Но под общественото влияние връща се вкъщи и й казва: „Олимпия, от днеска повече няма да ходиш вече при Дънов!" Тя нищо не му отговорила, но на другия ден му казва: „Виж какво, аз цял живот съм ти работила вярно и предано, живяли сме хубаво, ти сега ми забраняваш да посещавам г-н Дънов, но аз ти казвам, че аз тебе ще оставя, ако ти ми забраниш, но при него няма да престана да ходя!" Тя е жена възрастна, няма нищо пред очи. Нито пенсия, нито работа, разбирате ли? Има двама сина и тя ще остави и мъжа, и семейството си, които обича. Не, тя не

беше фанатичка. Тя не беше екзалтирана. Тя беше много трезва жена. Но когато трябва да избира пред семейството и пред Бога, тя избрала Божественото. Това е един пример, приятелите не го знаят това, а и аз го научих малко по-късно. Това е, да се види всяка една душа в дадени моменти, когато има да реши една задача, как хубаво я рашава. И мъжът й повече не й споменал и тя остана да си живее с него до края на живота си, защото тя е била добра домакиня, добра съпруга, добра майка, защо ще се разделя с нея? Сега че тя един път или два в седмицата по два часа отделяла с нещо да си нахрани душата, та това ли трябва да й се отнеме? Затуй, такива красиви прояви почти всички приятели имат, но ние не ги знаем защото, после кой ще го разкаже това така, то на близки, на приятели може да се разкаже. Мен ми хареса този случай, ако знаете колко скромна женица беше тя. Дето казват, муха не може да убие, такова кротичко същество беше, но виждате ли как се изправя и отговаря на мъжът си. Но това вече е засегнало душата й. То е засегнало това, което й носи радост, светлина, подтик в живота, пълнота в живота. Ние всички сме получавали от Учителя на събранията, на беседите именно това и затуй тъй ходихме. Ние може би не можехме да направим всичко, на което ни учеше, но ние имахме огън, ние желаехме да слушаме Учителя, ненаситни бяхме да Го слушаме. И затуй хората, които идваха отвън се чудеха. Те не Го разбираха, щото, който не разбира това Слово е този, който не разбира огънят, който гори у човека. Естествено ще му бъде неприятно и ще говори против. Този човек не знае, че Словото е Бог и че То е огън всепояждащ що гори у него. Изгаря старото, но гради Новото у човека.

В.К.: Искам да ми разкажете няколко други случаи. Е.А.: Сега, точно така го знам. Учителят отива на разпит. Говорят, разпитват го, но... В.К.: Това в полицията на „Леге" ли е било? Е.А.: Ул. „Леге", ъгъла. В.К.: Там е било полицията на времето. Е.А.: Полицията беше там, да. В.К.: И те Го викат официално, с покана? Е.А.: Официално, да. И следователят задава въпроси. В.К.: Сигурно е имало някакво оплакване срещу Учителя. Е.А.: Сигурно срещу Учителя, да. Виж да ти кажа, може би има повече от 20 такива викания на разпит. Учителят много пъти е викан на разпит. Щото много свещениците ръчкаха. Свещениците бяха безобразни в това отношение. Те като че ли в очите им бъркаше. В.К.: И сега по-нататък разговора между Него и следователя? Е.А.: Е, аз не мога да кажа. В.К.: Изявлението на Учителя. Е.А.: „Че, ако тропна с крак, земята ще се разтърси". Какво казва: „Плашиш ли ме?" И тогава той Го арестува и се чува, че които били с Него, че Учителя е арестуван и тогава се разтичаха пак така хора, които имат така повече връзки и Учителят си отива преди да дойдат приятелите да Го освободят, да. Сам се освобождава, по невидим път си прехвърля тялото от килията на ул. „Опълченска" 66. Намират го, че си пие спокойно чая. В.К.: Сега, ти си ми казавала, че Учителят го предупредил оня да си промени следователя отношението. Е.А.: Да. В.К.: Какво казал на следователя? Е.А.: На следователя му казал, че до една година ще си замине. И той си заминава. Ама става по съвсем други причини. Не могат да обвинят Учителя в нищо. Така става, че не могат да обвинят Учителя, че нарочно е пратил хора или нещо такова. И да ти кажа, това е Учителят, хубавото на Учителя, че Той никъде не можеш да Го обвиниш в туй, което го е казал. Ами сега толкоз знам...

Учителят пътува във влака, не знам откъде, във влака пътува и една жена Го пита: „Ти от къде си?" „Ами от София съм казва". „Ама от къде си" „Ами аз съм от Слънцето". Сега тази жена се смутила може би защото кой човек може да каже, че е от Слънцето? В.К.: Той си казва истината. Е.А.: Той казва, че е от

Слънцето. Ама Той е от Слънцето.

Е.А.: Една сестра, която много скромничка беше, тя е била учителка. В.К.: Как се казваше, спомняш ли си? Е.А.: Олимпия й е името. Ама презимето как беше не помня, за фамилното име не се сещам. Този го знае, брат Пеню. В.К.: Както и да е. Е.А.: И тя много хубавичко се разбира с мъжът си, тя има двама синове и една дъщеря или обратно, нещо за родовете не ги помня, и живели си хубаво. Пък мъжът й бил инспектор по училищата. И като бил в някаква инспекция казват му: „Абе защо пускаш жена си при еди - кой си?" Ама лошо се произнася за Учителя. Сега той засегнат от това като си отива вкъщи казва: „Олимпия, нищо не съм ти казал досега, ама сега ти казвам, няма да ходиш там при Дънов!". Тя нищо не му казала, но на другия ден или след някой ден тя му казва: „Виж, ти ми каза, че не искаш да ходя при Учителя, но аз не мога да се откажа от Учителя, не мога да не ходя при Учителя. Затова щом не искаш, аз ще ви напусна, ще се отделя, пък ще видя как ще живея". Но после се разбира, че той не може жена си затуй нещо да я изгони, нали. В.К.: Няма кой да му гледа дома, да се грижи за децата му, няма кой? Е.А.: Ами разбира се и после тя с нещо не е виновна. Тя сега че има тия идеи - има, ама сега че той не може да бъде широк и да я разбере, то е пък негова слабост. В.К.: Значи този пример приключва. Е.А.: Да. В.К.: Примирява се. Е.А.: Ами ще не ще. Е тя се налага вече, тука тя решава. Тя няма никаква издръжка, защото домакиня е била. Тя е била учителка. Ако беше учителствувала щеше да си има пенсия. Ама тя няма, защото е била домакиня, гледала е дом и деца.

81. БРАТЯ И СЕСТРИ В ЕДИНОМИСЛИЕ

СИМЕОН СИМЕОНОВ - беше любител цигулар. В братският живот той е бил и диригент. Братският хор е бил най-често от него ръководен. Кирил Икономов е водил също понякога хора. Матей Калудов беше в началото. Калудов водеше оркестър, не хор. Той беше капелмайстор и затова оркестъра водеше. При братските срещи концерти изнасяха, а пък Симеон с хора работеше. Такъв какъвто беше Симеонов и той имаше жар, и той имаше постоянство, никога почти не е закъснял. А той отиваше 15 минути преди това най-малко, понякога и половин час, за да свирят, за да създаде една приятна, хубава атмосфера на салона. Винаги е бил редовен и изпълнителен. Обичаше да свири и с любов го правеше. Всеки брат приемаше и на негово място да беше друг седнал да речем много способен диригент, пък той и друг слагаше и на него ще покаже. Така че това, което можеше Симеонов го правеше. В общата работа, в общите събрания, в огньовите, той внасяше един лек, хубав хумор и едно разположение се внасяше. Създаваше настроение Симеон. Щото един затворен човек, диригент, той не можеше да създаде това, а Симеонов го правеше. И на Рила така, после когато канеше да пеят, все ще каже една закачка, ще каже нещо за да развесели другите, създаваше хубаво настроение брат Симеонов. Учителят преди да си замине каза на една беседа: „Ето братът 20 години свири на всички ви". Те и 25 станаха, защото той и след Него свири. „Вие какво му дадохте на него?" Той идваше редовно. Редовно свиреше. „Нищо не сте му дали. Ето, аз му давам една ябълка", а на масата имаше ябълки. „И вие му дайте!" Сега, по една ябълка ли каза, не си спомням точно. И след това почти всички приятели му дадоха нещо. Едни едно, други друго, защото ние го взехме като задача. Учителят го каза и всички я изпълниха. Ще кажа едно малко недоразумение между мен и него, което стана по този повод. Когато

дешифрирах след заминаването на Учителя някои беседи, там имаше, намерих едно място дето говори нещо за него. Доколкото си спомням беше такова: „Този брат много пъти е влизал в Школата, но ги напускал и аз искам да му помогна". В такъв смисъл беше това. И аз казвам: „Брат Симеонов, нещо срещнах където Учителят говори за тебе". „Онова, онова, което го каза в беседата, вие го изменихте! Него да го кажеш". Защото той казва, че Учителят го е оставил за заместник. Разбирате ли, туй което казва „да му даде ябълка", то беше да благодарим на брат Симеонов за труда, който го е направил, но за заместване, такова нещо, нито аз бях писала, нито брат Боев, нито Паша, нито Савка от стенографите. След това питах братя и сестри, разбирате ли, за точност. „Чул ли си бе брат такова нещо да каже Учителят, че го е оставил за заместник?" Не, никой не беше чул. Сега как, в неговото съзнание това се е преобърнало, може би го е искал, мечтаел е така, нали. И така като го похвали за ревността, за изпълнителността, може би се е пречупило така в неговото съзнание и остана много неблагодарен, като смяташе, че ние сме го съкратили. Пък Той такова нещо не каза Учителя. Сега ще кажа и друго нещо: Учителят не може да има заместник. Учител не се замества. Най-напред Той е безсмъртен, и Той като си замине ще работи с учениците си. Кой може да Го замести? Даже знаете ли какво казвам: Ако всички братя се съберем в един човек, които сме Го слушали, пак не можем да дадем Учителя. В.К.: Ние не можем още да дадем образа на ученика. Е.А.: Да. Ученикът не сме създали още в себе си. Това е епоха за еволюция в следващите хиляди години. Та това беше за брат Симеонов. Само тези неща си спомням.

СЛАВЧО ПЕЧЕНИКОВ /СЛАВЯНСКИ/ - помня го, той току що беше завършил гимназия -1927 год. заедно с Крум дойдоха в Братството. Крум Въжаров. Те са били съученици и дойдоха в Братството млади момчета. Значи са били 17-18 годишни момчета. И оттогава и двамата са били редовно и са работили. Славчо се занимаваше с общите работи. Той понеже са занимаваше с търговия, нали и печатарство, тези неща по му лежаха и затова той най-често е уреждал летуването на Рила. Да речем записването, пренасянето, уговарването. Той беше един от деятелните братя за организацията по Рила. Автобусите да доведат, да ни пренасят на време и хората, и багажа. В това отношение Славчо много е работил. Даже когато за пръв път почнахме, най-напред оттатък почнахме, от Сепарева баня, а после вече от 1935 год. до края Славчо организираше изнасянето ни за Рила. Но след Учителя той май почти не е уреждал. Той Учителят си уреждаше нещата. Славчо имаше печатница впоследствие и някои от беседите са печатани в неговата печатница. Там с Неделчо се справяше. Чувала съм някои нередни неща, но това са приказки, не зная точно какво е било. Всеки случай там се печати и второто томче от песните. Само това знам, едно нещо което Учителят много настоявал пред Славчо, веднага песните като ги напечати да ги занесе в Мърчаево, където беше евакуиран. Славчо закъснял и през време на бомбардировките изгоря печатницата му от бомбите и пострадаха беседите, и после трябваше да ги препечатват. Те били напечатани и Учителят настоявал да ги закарат в Мърчаево, и ето една погрешка как води до пакостно нещо. Затуй трябваше Учителят като каже нещо веднага да Го послушаме, веднага. Не са били особено много беседи, но доста са били песните с второто томче. Неговата съпруга Люба на млади години е била розенкройцерка. Тя е била във връзка с розенкройцерите в Америка и тя чрез пощата получаваше уроци от тях, уроци, чрез които да я ръководят за вътрешна работа. Когато се запознава с Учителя тя им писала това. И те й казват, ние не го познаваме и прекъснали да й пишат

повече. Тя лично не съжаляваше, защото това което, е получила от Учителя е много повече. Тя знаеше хубаво английски. Мисля, че Учителят й даде нещо да превежда. Превежда нещо, но какво не мога да ви кажа. „Учителят говори" ли преведе, но нещо преведе на английски. Но не съм сигурна, какво беше.

ГЕНЕРАЛ СТОЯНОВА - беше съпруга на генерал Стоянов, който е бившият адютант на цар Фердинанд. Цял живот е бил адютант на цар Фердинад, верен и предан човек, който знаел да мълчи, както трябва да мълчат тия, които са край големите хора. Тя Мария идваше на беседи редовно. Е, не я гледаха много благосклонно разбира се вкъщи, даже доколкото знам така тя е живяла доста изолирана от всички вкъщи. Мъжът й също не бил много благосклонен към нея, даже си имал друга приятелка. Тя имала тези неща, но тя редовно си идваше на беседите самичка. Чувала съм, че Учителят на нея казвал, когато за Междусъюзническата война да каже на цар Фердинад да не я обявява в никой случай. И той казал: „Че от ясновидци не взема акъл". После след 9.IX.1944 год. когато убиха синът й, защото нали изчезна синът й, те в семейството по-задружно заживяха, бащата много страдаше за сина си, щото един син и две дъщери имаше. Едната загина при бомбандировките, синът изчезна след 9.IX.1944 год., но него никой не го засегна, той беше възрастен човек, но много страдаше и си спомням, понеже аз отидох и ме пита: „Ще се върне ли Борис?" Пък аз какво мога да му кажа затова нали? Но и двамата чакаха с надежда, че той синът ще се върне. Казаха ми, че той синът им Борис носел всичките скъпоценности на семейството. А те имаха много скъпоценности, защото царете подаряват украшения на жените, на мъжете. Например, той като генерал една табакера златна със скъпоценни камъни е имал. Все такива неща, те са скъпи нали, те се ценят и то от някой император, от руския ли му била подарък при някакъв случай. Дошъл тука и като на адютант и на него подарил или там някъде те са ходили, това не зная къде е било, но затова съм чувала. После и за нея е имало много подаръци. После дъщерите му бяха придворни дами на цар Борис, тъй че те са имали много нещо. И всичко това синът му Борис той го е взел със себе си. Естествено, че изчезва синът им, то не се знае къде е отишло. Да, не се знае къде е отишло това съкровище.

НИКОЛА ВАТЕВ - беше ръководител в Русе. Аз с него не съм имала друго, освен малки срещи. Впечатлението ми беше, че беше приятен, с брада като патриарсите беше и така сериозен, умерен в говора си, но сам той бе медиум и много вярваше на медиумите. Даже има едно писмо от Учителя до него, в което го съветва да не слуша така медиумите.

МАЛДЖИЕВИ са друго семейство. Те са родители на Богомил Малджиев, който също е симпатизирал на идеите доколкото зная. Но аз не съм го видяла Малджиев тук в София да идва. Учителят като е ходил в Русе сигурно се е срещал с него. Учителят като е ходел в Русе мисля, че у брат Ватев е отсядал. През 1925 год. когато беше комуната на Младежкия окултен клас в Русе Учителят е ходил там. След това не си спомням, може да е ходил, но не си спомням. Той е ходил доста пъти в Русе и така много приятели ги знаеха. Даже онзи портрет дето го имаме Учителят, така с много малко прошарени коси, в Русе е фотографиран. След това Учителят дълги години не даде да Го фотографират. Никак не позволяваше. Едва когато дойдоха чужденците Той разреши да Го фотографират, през 1936 год. Оттогава позволи да Го снимат. Сега защо беше така не зная.

СТЕФАН КАМБУРОВ И СЛАВИ КАМБУРОВ - бяха печатари, рождени братя. В Казанлък беше Стефан Камбуров-баща и Петър Камбуров-син, в Нова Загора беше Слави Камбуров. В Стара Загора живееше друг един брат пак

печатар, но той нямаше печатница.

Забележка: *За печатниците виж Марин Камбуров, който дава обяснение в „Изгревът", том VI, стр. 223.*

Впоследствие, когато нашите направиха печатница на Изгрева, никой от печатарите, нито Влад, нито Кирчо, нито Димитър не са имали майсторско свидетелство, за да отворят печатница. И когато поискали оттука, даже казаха ми, че помолили Славчо. Славчо Печеников не знам защо не приел, то беше след Учителя вече. И тогава този брат, който беше от Стара Загора, който нямаше печатница се съгласи на негово име да се отвори печатница. Без той да работи. Сега това е все пак една отговорност, една жертва, която той направи. Разбирате, тъй че неговото майсторско право той го даде на Братството да го ползва. Беседите се печатиха в Казанлък, в Стара Загора по-малко. Някои отделни бройки има печатани в Русе, в София в Земеделската печатница се печатиха, там не знам каква връзка имаха, но до края, докато беше Учителят на земята все с чужди печатници нашите работиха братята, ние нямахме печатница. След заминаването на Учителя купиха една машина и тогава имахме печатница. В.К.: Има снимка направена на балкона на къщата на д-р Дуков и там Учителят е заснет със стария Камбуров и с други приятели. Е.А.: Само съм чувала и съм ги виждала.

Майката на Сийка Динова - **АНКА ДИНОВА** -тя беше симпатичен човек, една отмерена жена, вдовица. Имала е и други деца, но нещо се е поминал синът й. Разказвала ми е, но не си спомням подробно. Много верна и предана сестра и къщата й беше отворена за братята и сестрите, както на Янакиева. На Изгрева тя беше една от първите, които си направиха дървена барака и дойде да живее на Изгрева. Беше една от първите сестри. Тя си купи едно местенце и там остана да живее. Направиха й две стаи, в едната стая живееше с дъщеря си, а в другата приемаше гости. После бяха приели една друга сестра, която нямаше нито доходи, нито нищо и тя живя дълги години при тях. Тя имаше само някаква пенсия и живееше така много скромно. Много вярваща беше, със силна вяра. Помня един път, аз имах някаква трудност, лична и тя видя че съм много омъчнена, та тя ми каза нещо, което Учителят й е казал: „Виж Еленке, и аз съм минала много мъчнотии, загубих деца, всичко и тогава Учителят ми каза, когато искам нещо да се оправи, някакъв въпрос да се разреши, някоя задача, да ставам точно в 12 часа посред нощ, да стана, да се облека, да си направя молитва както искам вече с молитви или както аз си искам и пак да си легна". И така не една вечер, дълго, може и цял месец да карам тази задача за молитва и да ви кажа, аз опитах тоя метод, който наистина дава резултат. Той е един от методите, когато човек е затруднен, може да е материално затруднение, от какъвто и род да е, може да е емоционално, може да е от какъвто и род да е трудност, но молитвата е един зов към невидимия свят и когато човек го прави с цялата си душа, има отговор. И това е хубаво, човек да направи опит, за да разбере, че ние не сме сами в тоя свят, че има кой да ни помага. И по този начин ни укрепва и вярата. Щото, ако човек няма никакви опитности, нали така, ще мисли че само гола вяра е. А пък тъй никак не е гола вяра, вярата е много облечена и то в дела.

НАЧО ПЕТРОВ - за младините му нищо не зная. Той е бил демократ, запален партизанин. В гр. Орхание е работил. Там е бил. После като се запознава с Учителя, настава така един голям преврат у него. Той си е пак демократ, но една промяна в характера му става, много положителна, което е много хубаво. Учителят имаше много хубаво отношение и доверие в него и когато след 9.IX.1944 год. един брат отива да пита Учителя, кои да бъдат

представители на Братството пред властта и Учителят знаете ли за кого казва? За Начо Петров и Митко Грива. Сега братята, които бяха така, някои комунисти, които после се отказаха, казаха: „В никой случай те не могат да бъдат, защото синът на брат Начо Петров беше военен и той участвува в Отечествената война и го убиха при Страцин". Незнам защо толкова, какъв грях е имал за Начо, че е бил демократ, не знам защо не бяха съгласни. Щом Учителят го каза, аз смятам, че той е бил подходящ защото Учителят разбираше от политическите въпроси, макар и да не се е бъркал в политиката, много хубаво ги разбираше Учителят тия работи. По този случай ми идва на ум един случай, който ще ви го кажа, когато му дойде времето.

АЛАМАНЧЕВИ - бяха три сестри. Милка беше близка на Савка. Милка страдаше от ставен ревматизъм и то от инфекциозен ставен ревматизъм, и Учителя я пратил при нея, нещо да направи, какво е направила не знам, но като се върна Савка тя заболя също. Много силно заболя. Помня, че аз тогава бях тука и даже й помагах, тя не можеше да стане, да чисти и понеже бяхме едно до друго, естествено всеки смята за свой дълг да помогне, когато някой от стенографите е в нужда. Аз впоследствие съм гледала и брат Боев година и половина, пак така от същото това чувство. Щото стенографите аз ги смятах като наше семейство нали, така общо, понеже еднаква работа работехме. Това чувство аз съм го имала, сега за другите не зная. И по този случай те се сприятелиха, Милка и Савка. Щото като заболя Савка, нещо като че ли тя е поела от страданието на Милка, така го разбрахме и така излезе. И тогава, това е естествено, че Милка я превърза към Савка, пък и освен това Милка естествено, че е имала разположение към нея, нали. Савка я посещава, Учителя я праща, това е нещо, което й се отваря сърцето, пък за да я прати Учителя, те са близки. Щото Учителят няма да прати друг. Можеше да, но другаде мен пратил, пък там нея прати. Той изпрати Савка при Милка. Защото например брат Тодор Стоименов нещо беше паднал и ръката му го болеше и Учителят ме прати да му направя млечен компрес. Значи не прати Савка, искам да кажа не прати нея, строго индивидуално, кой където е най-подходящ. Най-голямата сестра Аламанчева, Люба беше годена за Богомил Малджиев, дето ви разказах, че Учителя все отлагаше да се оженят и когато вече им каза че могат, те казаха че няма смисъл. А пък другата сестра е още жива. Тя не беше в Братството, най-малката. Двете Люба и Милка бяха в Братството и майката. И най-напред живееха под наем, после си продадоха апартамента в София и д-р Жеков им даде малко място, купиха там от него и в една негова работилница го преправиха на две стаички и там живяха дълго време. Всичките живяха там, сега вече когато Савата направи новата къща, понеже разруши това нещо - старата барака, та той даде на Цветанка една стая горе на тавана, за да живее.

ОЛГА СЛАВЧЕВА - е наша поетеса. Тя е от Цариброд родена, българка, опълченец е бил баща й, аз не знаех това. Олга беше една от много младите сестри, която е дошла на Изгрева. В.К.: Има една снимка с Никола Славков, Христо Ботев и Ангел Кънчев ги има на една снимка, на маса дават клетва пред Библия, кама и пистолет. Е.А.: Значи, когато дават клетва. Тя когато дойде нямаше баща. Те са доста сестри четири ли, пет ли са, доста сестри са. Някои от тях съм виждала. Олга Славчева беше с поетичен дар и пишеше. Пишеше стихотворения. При всички братски празници тя е казвала стихове. Аз когато влязох в Братството тя беше вече в Братството, предана, вярна. Преди да се запознае с Учителя е била така, суетничка така, по мода, по червилце, пудричка. Тя си беше хубаво момиче, но нали момиче от онова време така, пък и сега както виждате слагат си разни бои за украшение и тя беше от тях. Затова

знаете ли какво казваше Учителят? „Ами както хората си мажат къщите, така и те си мажат къщата". Вижте, за да не го кажеш отрицателно, тъй ви го казвам, за да видите, че Учителят винаги имаше чист език за всичко. И така ще го каже в една форма, на казах ви го и вие се засмяхте, а не да съди човек. Но после престана абсолютно да се изографисва, беше съвсем естествена. Тя се влюби в един граф. По какъв случай беше той някъде в италианската легация - италианец и дълго време имаше една връзка с него и той я обичал. Даже й казвал, че е готов да се ожени за нея, ама титлата не му позволявала. До такава степен, една хубава връзка имаше и много хубава любов преживя така. Някак Олга беше много вдъхновена, поне и в тоз период, в който я знам. Тя беше човек дето не си криеше нещата. Беше искрена, казваше си, не беше тъй да се таи и да крие. Когато дойде в Братството, тя започна от четвърто отделение да учи. Завърши гимназия, завърши един курс на детска учителка, а после завърши и висше образование, с което стана гимназиална учителка. Вижте упорит човек, трудолюбив, много пряма. И в тая прямота винаги човек е малко грубоват. Щото човек за да го каже нещо, Той и Учителят казва една много хубава формула, която още не научихме: „Да казвате Истината на езика на Любовта". Това е, когато искаш да говориш на някого, искаш да му кажеш Истината, ама да го кажеш на езика на Любовта. А езикът на Любовта е мек, той не наранява. Та в това отношение беше така пряма и казваше си. Всякога живя сама. Тя живя дълги години с този Михаил Иванов, който е в Париж. Живееха така един срещу друг у Русеви. Аз съм ходила там при Олга по някакъв повод, не си спомням. Какво да ви кажа, тя написа думите на Паневритмията, написа „Асавита", което можеше да даде, даде го. Но верен човеш беше на Учителя и Братството.

ГЕОРГИ МАРКОВ - е от Лом. Той следваше математика и когато следваше той беше приятел на братът на моята приятелка. И затова Георги Марков го познавам от VI клас още като ученичка. Щото у тях той идваше при приятеля си. Той беше по-голям от нас и идваше при Христо, се казваше братът на моята приятелка. И когато Георги Марков го взеха войник през Първата световна война той имаше една тръба, понеже баща му беше богат човек. И той си беше купил една астрономична тръба и ние още като ученички докато беше тука гледахме с нея. Но при един отпуск той я беше оставил у приятелката, но при друг отпуск дойде и си взе тръбата там да гледат. После беше я закопал някъде и плениха го и след пленничеството вече къде ще търси къде е закопал, но той се беше запознал с Учителя и той ни е заговорил пръв, да ни заведе и двете ни при Учителя. Казваше се Христо.

ГЕОРГИ ТАХЧИЕВ - мисля че беше от Стара Загора, но къде беше роден не зная. Той беше така много симпатичен, скромен брат, без претенции, щото виждате ли защо го казвам това като подчертавам. Има братя, които имат чувство на достойнство. Има братя, които са по-тщеславни. Има братя, които са горди. Разбирате, това личи като качество, не могат да го скрият. Той беше скромен, както беше Боян Боев скромен. Георги Тахчиев даже той когато следваше, тука живееше при брат Боев. Брат Боев с никого не е живял освен с Георги Тахчиев. Разбирате ли, това е характерно, за да го пусне до себе си брат Боев, с никого не е живял, той е бил винаги сам в стаята си. Даже тази стая се освободи, но той никого не прие там, даже за една вечер. Аз си спомням един случай, беше военно време, значи Втората световна война един брат Галилей останал, не може да слезе в града, защото полицейския час го е стигнал и ако отиде ще го арестуват, нали никой няма право да се движи без разрешение. Обещал брат Тошко да го приеме в стаята си, отишъл тропал,

тропал Тошко не му отворил. Чул, не чул ли, не знам, не му отворил. И тогава идва при брат Боев и сега се чудиме, Боев казва: „Какво да правиме Еленке, няма къде да спи брат Гали?" Сега, аз си мислех, пък той да го приеме, по-естествено е, нали, по-естествено е, но като видях че никъде няма, аз го приех. Ами как ще го оставим, защото минаваше 12 часа. Аз имах така две стаички една в друга и го приех. Послах му и така, но той не го прие. Искам да ви кажа кое бе характерно. Та за Георги Тахчиев като казвам, това е характерното за него, че много скромен беше. Скромен брат, завърши педагогика, учителствува доста години и така той организира след Учителя една група на братските деца, едно летуване в Мъглиж. Той беше един от организаторите. Нещо, което той направи след Учителя. Щото Учителят казваше: „Всички учители като се върнат през лятото да се занимават с братските деца. Това не го направихме, не го направихме. И аз като бях учителка си участвувах в писането нали, но всеки случай не го направихме. Все съм могла да намеря време, дума да не става. Щото цял ден няма да бъде, но не го направихме, не знам защо.

РАЙНА КАНАЗИРЕВА - от Стара Загора. Тя е сестра на Ана Динова /по мъж/ и сестра на другата Елена Каназирева, тя беше учителка по френски. Знаеше английски, даже води курс на приятелите по английски език, Елена Каназирева. Тя беше по-млада сестра. Сестра Райна Каназирева беше женена за някой си Стоянов и имаше от него един син, който впоследствие стана военен и после той бил с германците, не е бил комунистически настроен и в Севастопол, той е качил знамето на германците. Но той лично, доброволно е отишъл, защото наша войска не отиде там, а доброволци и никой не можеше да им забрани. Той отишъл доброволец го пуснаха германците и после след 9.IX.1944 год. го убиха. Тука го съди Народния съд и когато отишла при него майка му да го види той й казал: „Майко, аз съм невинен!" Щото той тогава го е направил от убеждение. За убеждение нали не се смята, че „престъпление казва, не съм вършил, аз съм изпълнил само дълг". Негово мнение разбира се. В.К.: Значи Елена и Райна са сестри? Е.А.: И Динова. Ана Динова е пък тя. И те три сестри бяха. Те имаха двама братя, които имаха фабрика в София, фабрика за сапун.

ВЛАДО НИКОЛОВ /Владо Руснака/ - е избягал през революцията в България, заедно с брат си. После са отишли в Мърчаево и там са се заселили. Бяха каменари. В Мърчаево почти всички са каменари. Копаят павета от гранита на Витоша и въобще, и плочи, и всичко, и всички са големи майстори каменари. И Владо беше такъв. Там се запознава с една сестра Елена хаджи Григорова, която е учителка в селото и тя ги запознава с Учителя. Тя всичко криела. Живеела у брат Симо, бащата на Сава Симов и всичко криела. Но един път те я проследяват къде отива, защото тя им говори това нещо, но не се издава откъде е. Те я проследяват и дошли на ул. „Опълченска" 66 при Учителя, щото тя от Мърчаево слиза нали, то пеш се слиза. Сутрин като тръгнеш в 10 часа може да дойде и така те вече знаят откъде е тя, за кого говори, и тогава те стават ревностни последователи. А имайте предвид, че всичките са били пиячи от класа. Всичките, той Темелко ми го казвал това. И Симо също и другият, Петър имаше един брат и много е пиел, и отведнъж е спрял. Това е много нещо за един човек. Много нещо за един човек да се откаже от пиене, от пушене, разбирате ли? Това отведнъж става, когато разбира това нещо отведнъж го отрязват и досега са верни. А пък това, което брат Темелко понесе при евакуацията, да ви кажа, това е нещо удивително. Защото той си отвори къщата и той вече не беше господар, и при Учителя по всяко време могат да дойдат хора. Всякога идват, приемат се, изпращат се и той това го понесе с едно прекрасно съзнание. Има един хубав случай, чували ли сте за Темелко? За

внучето му, което е преродения му син убит като комунист?

КАТЯ ГРИВА - беше завършила консерватория в Рим и когато идва у едни приятели в София чува за Учителя. А пък като се върнала в Пловдив, където живееха, като се върнала в Пловдив намерила книгата на Ласков, една книга в която се говори срещу Учителя. А пък цитатите от Учителя са дадени в курсив и понеже книгата била в нейната стая на някакъв скрин оставена и тя почнала да чете. „Но аз казва като чета това, което той пише за Учителя, не ми харесва, а ми харесва туй, което е в курсив дадено и всичкото това го прочетох". И така с удоволствие се заинтересувала. А когато била в Рим попаднала й теософска литература и йогически книги. И тя правила известни упражнения с дишането и ми каза, че веднъж както дишала ли, както лежала, изведнъж се видяла във въздуха, а тялото си простряно на леглото. Значи се е излъчила. Сега тя не знае как е влезла в тялото си, но уплашила се тогава. Впоследствие даже съм чула, но пропуснала съм да я питам, съм чула, че тогава у нея нещо е станало и тя имала нещо, като чели не било уредено, при влизането й в тялото. Учителят й е помогнал да си намести етерния двойник в тялото си. Щото и другите казват, че не всякога при излъчването, голямо е било умението да влезе човек в тялото си. Иначе, ако не влезе, може много да страда. Та и тя е имала нещо, някакво страдание, кое е било не знам, но тя само това ми е казвала. И когато, мисля че Тошко Симеонов там е бил на някаква среща той е споменал за Учителя и я довеждат на Изгрева. Повече тя не напусна Изгрева. Тя ми е разказвала една опитност с гладуване. Учителят й казва, Той даваше разни режими на различните приятели. На нея й казва, тя искала да пости. Той й рекъл: „Добре, ще постиш с по една ябълка на ден". Сега не мога да ви кажа една ли бяха или три. Но за една вече знам. И тя казва десет дена е ходила при Учителя, Той й давал ябълката. Трябва една да е била. Давал й ябълката и казва, я изядох, но на десетия ден вече към края така ми се клатеха краката. Щото, то е почти пълен глад. Само с една ябълка на ден. Та тя е изкарала такъв режим под ръководството на Учителя.

Интересна е опитността на Катя, Учителят преди да си замине, десетина години ли беше, казва й: „Ти не си завършила гимназия". Тя след като завършила шести клас гимназиален както беше отива в Италия музика да следва. Значи 7 и 8 клас трябваше да ги вземе, за да има право да стане учителка. Като беше при Учителя, баща й пращаше, лесно беше нали така, но все пак един ден ще остане сама нали? И Учителят просто й каза и я накара, дето се казва почти на сила, да вземе диплома от гимназията, да си завърши гимназията. И тя отиде при Паша Теодорова, които живееха още в града. Там беше на пълен пансион у Пашини. Аня я учеше по литература и езиците. Паша математика, геометрия и химия и другите - история, тя самичка четеше и ако е имало нужда пак някой приятел може да й помогне. Така тя завърши гимназия. И след като завърши Учителят я прати учителка. Тя много протестираше, но после, като си замина Учителя, тя разбра колко доброто й е мислил Той. Защото какво би правила? Нали тя не може да бъде учителка без диплома. И така да остане, вече не беше съвсем млада. Та това беше нещо което беше за всички, че Учителят е имал грижа за всеки едного от нас със съветите, които е давал. Катя ни е пяла винаги на братските вечери, хубав глас имаше. Тя, ако си беше поддържала гласа и по-дълго можеше да пее, но хубаво пееше. Но ще ви кажа друго: Катя най-хубаво пееше братските песни. Защото тя беше приела учението и израз даваше. Даже един път с Кисьова те отидоха в Пловдив и там Катя-сопран, Кисьова-алт дадоха концерт в Пловдив. Може би това беше и за родителите й нещичко, всеки случай Учителят ги накара и то братски песни пяха. И той беше

обществен концерт, обществен. Катя си беше певица и Иринка хубаво пееше, тя пък бе музикантка Ирина Кисьова. Та че те дадоха концерт в Пловдив, официален, както си е по реда. В.К.: Аз мислех братски! Е.А.: Не, не концерт официален дадоха. Катя е пяла и на Рила, на всичките ни вечери почти, все я караха да пее. Но тя обичаше повече братски песни пееше и хубаво ги пееше, с израз. И Любка Стефова пееше хубаво. Тя пък хубав алт имаше. Но тя пееше след Учителя, защото беше по-млада. Повече след Учителя. С Учителя Катето най-много е пяла и Кисьова също. А-а имахме и други певици. Тази Кичка Вълчанова. Тя имаше много сладък и хубав глас мецо-сопран, ама вижте, глас беше като сребърна струйка, като поточе така се лееше гласът й. Без усилие, без да се напъва, тя не беше обучавана, не беше завършила школа някаква, но тя като се ожени и се зароби направо, и много несполучлив брак имаше. То беше някакво влюбване, което я доведе до брак и после тя загуби, престана да пее и така загуби това нещо. Направо загуби един талант. Тя можеше да стане с този си глас, убедена съм и оперна певица. Щото в същото време ние имахме и друга една сестра, Надя Костова. Тя имаше пак сопран, но нейния глас беше по-металичен. То така, а на Кичка беше сладък глас. Когато Кичка пееше всичко се струпваше вътре в салона, претъпкваше се и по прозорците даже да слушат. И тя пееше, то в първите години те ни пееха, първите в града повече, в салоните. На Изгрева повече пееше Катя. Щото Катя дойде на Изгрева след 1930 год. там да живее и там тогава тя пееше. А дотогава долу в града пееха тези сестри, щото Надя Костова беше дъщеря на наша сестра. И знаете ли, че тя после за италианец ли се ожени, пееше в Скалата. Значи Кичка с този глас много повече можеше да направи, но много таланти има така някога човек и вземе че го затрие или го закопае.

МИЛКА ПЕРИКЛИЕВА - беше наша сестра, детска учителка. Тя е от Варна. Там се е запознала с ученето. Наскоро ми разказваха един пример с нея. Тя идва за пръв път при Учителя. Дошла за очите си. Тя имала 7 или 9 диоптъра късогледство и дошли при д-р Пашев. Д-р Пашев й дал някакви наставления, но когато идва при Учителя, Той й дава наставление за очите. Тя на мене това ми го е разказвала. Наставленията, които е прилагала, тя от 7 диоптъра дохожда на три. Четири диоптъра се подобрява. Тези методи е прилагала: става нощно време, в тъмна нощ и се движи и се взира. Значи прави усилия да вижда в мрака. След това упражнения с очите. Наляво, надясно, кръгообразно - тези упражнения. След това винаги си е миела с топла вода очите си. Е сега може да има и друго нещо, което аз не си спомням, но всеки случай тя е дошла до три диоптъра или до два. Това не знам дали в медицинската практика се случва. Много е, и само от методите, от нищо друго не е приложила от Пашев, а само от методите на Учителя. И после след време идва при Учителя, баща й загубва. Той бил състоятелен в началото, загубва. Друга опитност да ви кажа нейна. Като идва при Учителя първия път, когато й даде наставленията, та казва: „Учителю, искам да питам още нещо, освен за очите: мен не ме пускат да отивам на събрание, а пък аз искам". „Е, какво правиш ти?" „Ходя казва, Учителю, но казвам че отивам при една сестра, при друга, не казвам че ходя на събрание". Учителят й казал: „Не, така няма да правиш. Това е лъжа. Като се прибереш вкъщи, щом не те пускат, ще си вземеш беседата и ще четеш във времето когато те четат. От 10 до 12 вземаш и четеш. И така, всеки път така ще правиш". И тя правила така, правила и един ден майка й казала: „Дето ще четеш тука, върви при тях да четеш". Да, вижте, това е една много хубава опитност. Защото виждаме методите на Учителя колко са положителни. В.К.: В същия момент когато тя чете беседата у дома тя влиза в това поле, свързва

се с Школата, и онова което кръжи около нея е толкова силно, че майка й не е могла да издържи. И затова я освобождава. Е.А.: Да, вероятно не е могла. Но всеки случай и така ликвидирала с това нещо нали, да не казва истината. Пример за метод и за казване на истината.

МАТЕЙ КАЛУДОВ - беше капелмайстор. Аз го зная, много симпатичен, скромен човек. Той уреждаше нашия оркестър, щото Братството имаше много цигулари. Защото Учителят като говори за Любовта към Бога и като Любовта като принцип, Той говори много и за музиката. Това е една от темите много голяма тема. Сам Той е музикант, сам даде много хубави песни и сам свиреше. Много нежно и хубаво ни свири Учителят. И когато Той идваше с цигулката на клас, всички се радвахме, нова песен. Щото обикновено идваше или ще ни посвири, или ще ни говори за музиката.

ВЛАД ПАШОВ - той е един от учениците на брат Боян Боев, които са се запознали с ученето от ПанагЮрище. Там брат Боев е бил учител и той не е стоял мирно, събирал учениците от гимназията, събирал ги и разни задачи изпълнявал с тях, говорил им, сказки им държал и ги запознал с ученето. Тошко Симеонов е от тях. Влад ми е разправял, той не е могъл даже да свърши гимназия. Щото като ученици са били две групи: комунисти и други от нашето братство. И сега решили нещо да протестират в гимназията. Но комунистите понеже могат да лъжат са се измъкнали. А той не могъл да се измъкне, щото той не може да лъже. И по този начин него го хващат и го изключват от гимназията, и затуй той оттогава не беше с добро чувство към момчетата комунисти. Щото нали, уговарят нещо да правят, пък те не са си удържали думата. Аз го знам още от 1923 год. Ние имахме така опит за печатница, ама какво бяха купени само букви само и той имаше там стаичка до малкия салон на ул. „Оборище" 14 и там набираха. И той набираше и когато набираше ги носеше другаде да се печатат в печатницата. Това беше свързано с трудности. На количка ги натовари, тъй както са свързани за печат, напечата ги и ги връща. Но много ревностен е бил брат Влад. Много редовен на събрания, на школи, на упражнения, без претенции, без шум и понеже нямаше достатъчно образование, някои от приятелите се отнасяха към него, като неравен на тях. Но Влад беше много чел и беше много начетен. Той езикът му когато пишеше, беше по-слаб езиково, формата, но иначе, той имаше мисъл, имаше планове и той много е така работил след Учителя. Той по много въпроси писа. И понеже аз веднъж видях една несправедливост към него, затова след като Учителят си замина, и след като вече братята бяха в затвора, аз нямах нали тогава какво да работя, той ме помоли, да препишем протоколите. Първо преписахме протоколите, след това преписахме Кибалионът от Хермес. То е една книга, която са я издали в 20 век ученици на Хермес. Ученето на Хермес се е предавало 5000 века от човек на човек, устно само. И сега било разрешено да го дадат на света и те го издават в тази книга. Ще ви го дам да го прочетете. Кибелионът е много интересно нещо. Там са седем принципа, които почти съвремената наука ги е открила. А той ги е дал тогава. Щото Хермес се смята за основател на всичките окултни науки. Ако не е основател, той пък ги е предал на нашата култура. Но те са били много строго пазени, тайно учение са предавали. Сега го разбирам много, след като направиха учените хора бомбата и я хвърлиха и убиха хора, нали, разбирам, че имали са право да бъде скрито ученето. Представете си човек какво може да направи с мисълта си когато я завладее, той и човек може да убие. Ако това падне на хора, които нямат морал и могат да направят това, значи какви престъпления могат да се вършат. Да убиеш, без да те хванат. Това е страшно нещо. И затуй онези хора са били

прави когато са крили знанията. В.К.: На мен Влад Пашов разтълкува хороскопа ми и досега всичко се изпълнява. Много точно. Е.А.: Влад Пашов беше и астролог. Занимаваше се, правеше хороскопи. Да ви кажа на мене никой не ми направи хороскоп освен Иван Антонов, защото не си знам часа на раждането. И така остана. Аз все им казвах, толкова приятели астролози, пък ни един не ми направи хороскоп. Шегувала съм се. Защото искрено да ви кажа, не знам, аз мисля, че човек не може да знае бъдещето си, пък да не го знае е понякога по-хубаво отколкото да го знае. Така съм чувствала. Той много добър гъбар беше. Винаги е работил в братската печатница. Откакто е дошъл, той е печатил само беседи. В това отношение той е един от братята, които са работили братска работа, да.

БУЧА БЕХАР - беше еврейка, но тя прие християнството, защото Учителят каза, че всеки евреин трябва да приеме и официално християнството. И официално, и тя го приела, защото преди да си замине аз не знаех. Когато бяха законите против евреите през 1940-1944 год. нали, като ги накараха да носят значка, аз съм била близка с нея, даже когато сме излизали вечер по-късно махаше значката и излизахме, тогава ставаше въпрос и тя каза: „Сега Християнството няма да го приема, защото ще бъде от страх. Когато съм свободна, тогава ще го приема, за да го приема по свобода." Това ми хареса, разбирате ли. „Ако сега стана християнка, ще излезе, че съм се уплашила". И наистина сега, когато си е заминала казала на Лалка, да я погребат в християнските гробища. Тя беше също писателка. Издала е две книжки. Пишеше разкази из българския живот. Имахме една друга сестра, с която тя беше много близка - Петра Шилингозова, разказваше разни случки от селото. Щото тя беше учителка в село. И нали в село най-различни истории ставаха и тези истории Буча ги преработваше и ги печаташе, после пишеше във форма на есета някои, но тя не можа нищо след 9.IX.1944 год. да издаде, защото всичкото беше така написано в друг език. Тя не можеше да се приспособи към новото, комунистическо време и да направи някакви преводи, за да може да ги предаде. Много сериозен и верен човек е била всякога Буча.

82. Д-Р ИВАН ЖЕКОВ

Д-р Жеков и Йорданка Жекова, те са родственици на Учителя, но в кумство. Родителите на Жеков са кръщавали семейството на дядо поп. Едно време така беше. Това беше родство духовно и кръстник, кума и кръстници се смятаха свързани. И да речем по Заговезни ще отидат да ги посетят, на Великден ще им занесат нещо. Това беше такъв обичай, който имаше в онова време. И те са били така свързани и когато Учителят живял във Варна и дядо поп във Варна естествено те като кумци са общували помежду си и когато Учителят се качи на Изгрева - 1926 год. сам, само д-р Жеков отиде в кухничката първата година, там живееше и Учителят не беше сам. Ами така двамата бяха там, защото нямаше никой друг на Изгрева. И брат Жеков остана. Даже Йорданка не беше дошла още от Варна. Тя по-късно дойде и те си купиха местата там и си направиха къщичка, и останаха да живеят постоянно. Йорданка дежуреше в кухнята редовно, в Мърчаево тя готви и понеже така много пъти е готвила, вече беше се опекла като майсторка. А пък д-р Жеков, като лекар винаги се грижеше за хигиената по съборите, за Изгрева хигиената, така изпълнявал е тези задължения, защото той макар и ветеринарен лекар,

но все пак за хигиената се грижеше. Той прекара по едно време някакво психическо натоварване и се затвори в стаята си, и никъде не излизаше, но после се оправи, излезе. И двамата бяха медиумични, но да ви кажа, за медиумите имаше една опасност, те не различаваха кой говори чрез тях. И затуй всеки един медиум много трябва да се пази, нали, да знае, да познава кой му говори. Сега ако не го познава и няма това знание Учителят е казал интуитивно да се пита, вътрешно да се обърне към интуицията, защото доста грешки са ставали. Питат медиум някои да се оженят, оженят се пък после не могат да живеят и т.н. Ставали са такива неща. Но то не е било от лошо желание, от невежество. Добри хора бяха, той беше така във физиката по-злъчен, така за брат Жеков. В.К.: Сега тук един друг въпрос. Сега от кои години го познаваш? Той откога влиза в Братството? Нещо спомняш ли си за него? Е.А.: Помня първата година - 1926 на първия събор в София. Първият път той дойде сам. Мисля, че после дойде и жена му, но понеже за Учителя, направиха веднага след събора стая за Него, той остана при Учителя. През цялото време, цялата зима. А жена му остана в Търново, той остана при Учителя. В.К.: И къде спеше? Е.А.: Спеше в кухнята на първата стаичка. Не на приемната. Учителят беше в приемната. Учителят беше в приемната, а той в килерчето спеше. Е помагаше. Той в това отношение направи един жест. А бе Учителя как ще Го оставят самичък. Не е редно, а той е свободен, пенсионер. Може да остава и те са после в някакви далечни връзки с Учителя, такива роднински. Не по кръв, а по кръстници. По тая връзка знам че са били. Д-р Жеков беше скептик. Той и Учителя Го мереше. В.К.: Така ли? Е.А.: Той и за Учителя по едно време така малко беше скептик. В.К.: Значи помня, че са ми разказвали, че по едно време са го обсебили духове, други са ми казвали и Учителя ги карал молитви да правят, за да ги освободят. Е.А.: Ами може да ги е карал. В.К.: Значи мереше Учителя. Е.А.: Да, и Учителя измерваше. Е, същества, които са в него. Защото той си направи една стаичка, там където е сега къщата на Савата. В тази стаичка всичко беше направил в черно. Черни тапети, черно всичко. В.К.: Е, защо? Е.А.: Защото духовете го накараха, влезе под влияние на духовете. И после те се съдиха с този Епитропов и като се съдиха Епитропов спечели делото. В.К.: За какво се съдиха, за имот, за един-два метра? Е.А.: За един таван, за една стая, която отиваше в мястото на Епитропов, гдето той се затвори там с духовете. Те му го разрушиха него. Може би то беше и по нареждане на други, защото беше много така изпаднал в едно много отрицателно, даже беше казал, че ще вдига бесилки на Изгрева. В.К.: Той същия? Е.А.: Да. В.К.: Духовете чрез него. Е.А.: Да. В.К.: Но кога след като си замина Учителя, или преди това? Е.А.: А-а, преди, още в началните години. Щото той не одобряваше поведението на някои хора, нали и като не го одобряваше... Учителят оставяше във всеки да изживее себе си. Той не разбираше това, че Учителят оставя да се научат, а не да бъде насилие. И това не можаха много приятели да разберат. В.К.: Значи така. Значи скептик и с неговата мензура иска да измери Учителя. Е.А.: Но когато те се сдобриха с Епитропов, щото когато разваляха къщата на Жеков, тази, таванчето, аз плаках, защото викам: „ Бе братя, може ли Братство да се руши и да се прави това нещо!" Сега, а пък то било допуснато, защото то е било отрицателно нещо. И Учителят го е допуснал. И след това когато той се оправи, идва Учителя при нас стенографките и казва: „Елате за обяд, защото те се примириха!" Смятай. В.К.: Значи те се примириха. Епитропов и той. Е.А.: Епитропов и той. Смятай колко Му е тежало. За да дойде на нас да каже и да присъствуваме на обяд. В.К.: Но след като разрушиха тавана. Е.А.: След като разрушиха тавана. В.К.: И той не можеше да си прави там сеансите. Да, да.

В.К.: Духовете май са излезли от него. Е.А.: Изглежда, да. Тъй че освободен е от духовете. И тогава, то беше по-късно. Значително по-късно. В.К.: Елате, че те се примириха. Е.А.: Дойде да ни покани и нас на тържество, за Него беше тържество, че двама братя които били скарани са се примирили. Виж какво отношение има Той към нещата. Това е отношение на Учител, а не отношение на човек. В.К.: Кой ми разказваше че в първите години когато са тръгнали да правят комуни нали и на Изгрева няма никой, Учителя изпратил и казал: „Викнете казал Жеков, да дойде". Няма с кого да обядва. Е.А.: Да. В.К.: Изпразнили са Школата. Е.А.: Е, толкова. Те младите братя, които бяха още първата година отидоха и ако ние сме слезли в града, нямаше кой да бъде на обед с Учителя.

83. СКАНДАЛЪТ С БЕЛЕВИ

В.К.: Добре. Сега как стои този въпрос, аз съм си записал 15 ноември 1936 год. Скандалът между Белев и Величка и фразата на Учителя: „Не отваряйте шишета с отровни газове!" Как стои този въпрос? Каква е случката? Е.А.: А-а, Ричка, вечерта отива при Учителя и Му казва че иска да премести столовете. В.К.: Кои столове? Е.А.: В салона. На Белеви столовете. Тя искаше да тури нашата маса, да бъде направо срещу Него, защото наблизо тя сядаше и виждаше че понякога не чуваме нали някои думи и тя смятала, че като сме по-близо все повечко ще чуваме. Но, не можа да стане. Аз ще кажа вече това което аз видях. В.К.: Сега Учителят бил казал: „Не отваряйте шишета с отровни газове!" Е.А.: Не отровни. „Със задушливи газове". В.К.: А, задушливи газове. Е.А.: Не отровни. „Не отваряйте шишето!" й казал така на нея, но тя не послушала не могла да послуша. Така й вряло и кипяло, и нали мнения различни, и даже пък знаеш ли какво се случи. Аз този път реших, като отивам на беседа, няма да погледна никого и ще седна, защото Учителят казваше, като отидеме на беседа нищо друго да не гледаме. Да не се отклоняваме с този, онзи, поздравления и т.н. И аз реших да направя тоя опит, ама не можах да го направя съвсем. И аз отивам и столовете са както си бяха. Както аз знам как са били. А те когато отиват Белеви, те разместват столовете и си ги турят както те искат. Сега по едно време Учителят идва, даже аз като влязох забравих туй да кажа, като влязох аз така без да поздравя, „Ето я казва, не поздравлява". Ама аз, той не знае, че имах друга задача, която си бях сложила. Не че аз нямам нищо против тях, за да не поздравлявам, но това е едно съвпадение само, което в неговата глава излезе, като че аз имам нещо против тях. И когато с Учителя направихме молитвата, прочетохме молитвата прави, нали, всички седнахме. „Кажете основната мисъл на миналата лекция!" Каза се. След това изпяхме песен. Пак: „Кажете на по-миналата лекция основната мисъл?" Пак казахме и около половин час Учителят не можа да проговори, не може да си държи беседата. Такова е било напрежението вътре, че най-после Той рече: „Какво има тука?" Вече Той попита, какво има. И те станаха Белеви, почнаха обвинения един към друг, отвори уста Белева и Белев и Ричка. В.К.: Да. Е.А.: И Ричка.. И почнаха така едни спорове. Много грозно беше брат, много грозно беше. Даже беше обидно за Учителя това поведение, което те го направиха. Не можаха да се стърпят и оскърбително беше сега, да не може Учителят да говори! Значи вътре така врат едни врат, от някакви чувства, които са само в тяхната глава, а не са в главите на другите. Че беше грозно и доста така скандално, и после взеха да се намесват и други хора. Помня, един съвсем външен човек, който

не съм го виждалаи той почна да дава съвети. Учителят само мълчи и слуша. В.К.: И накрая? Е.А.: Накрая стана и си отиде, и не държа беседата. Тогава нямаше беседа. В.К.: И след това до края тази година - 1936 беше празна за вас. Е.А.: Не идва Учителя. В.К.: До края на 1936 год.? Е.А.: Не идва Учителя, да. Ама виж защо, какво знам. Понеже стана скандал, а в Школата скандалът се плаща. Щото, който прави скандал, ще плаща. И Учителят е казал, че Той е понесъл разноските за скандала. За да не стане неизбежното, щото един от тях трябвало да си замине. За да не си замине от този свят, Той е направил това и допущам, че е така. Допущам, защото Учителят след това такава страшна ангина е имал, че се е задушавало гърлото Му. Едва издържал, не е могъл да поглъща, разбираш ли? И затуй Той толкова дълго време не идва на клас. Е сега, това ученици ли са? Приказки. Не сме никакви ученици, щом можем да правим такива неща, да. В.К.: Значи това по отношение на тая Ричка. Коя беше тая Ричка? Откъде е тая Ричка? Е.А.: Ричка, тя беше чиновничка в банката. Не бе, не знам какво я прихванало бе. Какво я беше прихванало? В.К.: Тази година беше нанесен побой на Учителя. Е.А.: Същата година, да. В.К.: Значи Учителят се връща от Рила, оздравява, почва да говори и после става скандала. Е.А.: Скандала, да. Тя беше тежка година за Учителя. Виж, тя беше тежка година. Нападението беше през пролетта, през май и Той вече през Юни почнаха да му се виждат последиците от побоя. Почваше, например, Учителят не можеше да си задържи лъжицата. Той почна да се храни с лявата ръка. Но през цялото време, докато беше в това състояние Учителят, Той идваше на Паневритмия. Всеки ден. В.К.: А на лекции, не. Не можеше да говори вече. Е.А.: Не, и на лекции идваше. Това е лятото на 1936 год. Чакай, чакай, да не бъркам. Лекциите от 15.XI.1936 год. Той ги прекъсна. Той дойде чак към Новата година. Чак на другата Нова година - 1937 год. дойде, да. В.К.: На коя дата стана побоя, ако си спомняш? Е.А.: Побоя, е как да не мога да си спомня. Побоя беше на 4 май, доколкото си спомням по памет - 4 май, да 1936 год. В.К.: И оттогава фактически Той е държал лекции. Отива на Рила, връща се от Рила, почва да държи лекции, става скандала с тази Ричка и Белеви, и тая година докрая изобщо не се държали лекции? Е.А.: Не са се държали лекции. Но на Рила Той беше така много вързан. В.К.: Не можеше да говори, не можеше да движи ръката си. Е.А.: Не можеше. Не можеше. В.К.: Как се изкачи догоре? Казваха че пеша се е изкачвал. Е.А.: Влачеше си крака. Влачеше си крака. Даже когато спряхме на първата почивка, Той се преоблече. Цял час Му взе преобличането. Сега аз не знаех че е така положението. А после като се качихме на езерата аз рекох: „Савке, идвай, ние ще помогнем на Учителя да се преоблече", защото това беше мъка. Той не може да си извади ръката, не може туй. И помагаме Му. В.К.: И Той не можеше и да се храни тогава. Е.А.: Е, хранеше се. Ние Му носехме. Вижте, тогава през цялото време аз съм готвила. Така решиха за по-хубаво да се готви и през цялото време готвих. Закуска правех, обяд. В.К.: Той можеше ли сам да се храни? Е.А.: Хранеше се, хранеше. С лявата ръка, да хранеше се. В.К.: Говореше ли или фъфлеше? Е.А.: Е, малко така завалено. В.К.: Защото това, цялата картина е това на мозъчен удар нали, с кръвоизлив, значи с десния крак, с дясната ръка не можеше да си служи. Това е инсулт нали? На травматична основа. Значи дясна ръка, десен крак е с хемипареза до хемиплетия. Е.А.: Всичкото беше така, Той си влачеше крака. В.К.: Окото беше ли затворено? Е.А.: Той имаше много синини след побоя. В.К.: Къде? Е.А.: Тука, тука, тука. В.К.: Като очила? Е.А.: Много, много имаше, тука на лицето много. Защото той Го е бил по главата. Да, той Го е удрял само по главата. В.К.: И много ли Го е удрял, никой не знае? Е.А.: Е не, е, имаше

един брат при Него, когато този брат Иван Кавалджиев - цигулар един, та той е присъствувал. Но той се е смутил като видял този. Защото този идва и се нахвърля. Ама виж какво. Той като идва, най-напред идва във външната стая на Учителя. И като мисли че Той е там, с ръката си счупва прозорчето, за да вземе ключа, да отвори, но вижда че Учителя Го няма там и тогава отива в салона, и Там Го бие. В.К.: В коя стаичка, външната? В приемната гдето е? Е.А.: Да, да. В.К.: Значи 1936 год. е тежка година за Учителя и Братството. Пролетта през май, побоя върху Учителя, разпъването на Кръста и Голгота, Възкресението през месец август, на 12 август и събора на 19 август в София. Накрая идва и скандала Белеви. Е.А.: Всичко върви навързано едно с друго. Без грешка. Разбираш ли.

БЕЛЕЖКА НА РЕДАКТОРА

1. Учителят държи лекций видно от каталога: 1.V.1936 год., 3.V., 6.V., 8.V.1936 год. Прекъсва и продължава на 5.VI.1936 год. - неделя. След това отново прекъсва и продължава на 1.VII.1936 год. 3.VII., 8.VII.1936 год. е последната лекция.

2. Оттогава заминаване на Рила на 14 Юли 1936 год.

3. Оздравяване на 12.VIII.1936 год. На 29 ден излиза от палатката си на Рила.

4. На 14 август 1936 год. тръгва за София.

5. На 19 август 1936 год. е събора на Изгрева, държи беседа „Да им дам живот".

6. Съборните дни са на 19.VIII.1936 год., 20, 21, 22, 23.VIII.1936 год.

7. От 26.VIII.1936 год. започва да държи лекции и беседи до 21.X.1936 год. сряда на Общия Окултен клас, която е последната беседа - „Изяснения".

След скандала с Белеви той държи беседа чак на 1.I.1937 год. - „Баща и син", която е напечатана в отделна брошура „Баща и син".

8. Според една дата записана на едно тефтерче, побоят над Учителя е станал на 19 май 1936 год. Това остава за уточняване в бъдеще, когато се работи с архива на Савка Керемидчиева.

В.К.: Сега тука, тези приятели на снимката? Е.А.: Белев и Белева. В.К.: От къде бяха тези... Е.А.: Те са македонци и двамата. Белев е от Битоля, пък тя не знам откъде е. В.К.: Каква им беше професията? Е.А.: Тя си беше домакиня, той си беше, работеше в банката чиновник, ама знаеше езици. Кореспондент, да. В.К.: Те кога влезнаха в Братството? Как се запознаха? Някои опитности? Е.А.: Аз като влязох, те бяха в Братството. Отдавна са, преди мене са в Братството. Много амбициозни и двамата. Много, и тя хвърка и той хвърка. Амбициозни, да, първото място. И те се караха. Те създадоха скандала за първото място, те го направиха. Да, защото, ех. В.К.: Така са разбирали нещата. Е.А.: Така са разбирали, да. В.К.: Те имаха ли нещо наследници? Е.А.: Дъщеря. В.К.: Жива ли е сега? Е.А.: Ех, не знам вече дали е жива. Щото тя беше младо момиче. Знаеш ли, когато ме уволниха, тя ме среща в трамвая: „Елено ма, още ли ходиш там при ония занесените?" ми вика. Тя ми вика, в трамвая. Сега аз не мога да говоря. Нищо не й казах. Щото рекох, значи тук дръж си езика и няма защо да говориш. Друго нещо заговорих и така. В.К.: Значи при това положение не се знае къде живеят, какво, що и как? Е.А.: Не, те си имаха апартамент. Знае се къде живеят. Не може да не се знае. В.К.: Да имат някакви материали? Е.А.: Ех, имат.

84. ДЯДО РАДИ

В.К.: Исках да Ви питам за дядо Ради, да продължиме разговора. Той се грижи за Изгрева, за градината, всичко. Е.А.: Да ти кажа някои неща за него тогава, малко повечко, искаш ли? В.К.: Да. Е.А.: Брат Ради е градинар и в Ямбол е бил градинар, и е работил тухли. Това му е бил занаята. Да ти кажа историята как се е оженил? В.К.: Да, да, разкажи ми подробно. Е.А.: То е много интересно. В.К.: Няма кой да ми го разкаже. Е.А.: Брат Ради е самотник, така младеж. В.К.: Той е от Ямбол, така ли? Е.А.: От Ямбол. В.К.: Коя година е роден, не се знае? Е.А.: Е-ах, не помня, не помня годината. Той живее в Ямбол, а пък е роден в друг град, сега излиза от ума ми града, не помня, не мога да ти кажа. В.К.: По-нататък продължаваме за дядо Ради. Е.А.: Брат Ради на края на двайстата си, на трийстата си година някъде идва на събор. Идва на събор, идва и на бивака, на езерата. И после като всички приятели, които идват остава известно време и се връща. Като се връща на Изгрева Учителя му казва: „Ти какво работиш?" пита го. „Ами градинар съм, Учителю". „Ами, ако искаш може и тука да останеш". Ама той не разбира какво значи, че Учителя го кани да остане на Изгрева. „Къде ще остана тук?" Учителят пак му казва същото: „Може казва да останеш тука, ако искаш". Той пак не разбира, къде да остане. А пък третата година като идва, той взел мотиката и отишъл на градината да работи. Като отишъл да работи, да копае Учителят отива при него и той го разпитал пак подробно и му казал: „Ако искаш остани". И той тогава се решава да пита: „Ама Учителю, при Теб искаш да остана да работя ли?" И той чак тогава разбира, че го кани Учителя за работа на Изгрева. И тогава той не се върна вече там. Нито в Ямбол, никъде не се върна. В.К.: А той кога е бил оженен? Е.А.: Той се оженил по-рано. В Братството като дойде. Той се оженил във времето когато беше това холерата - 1912 год. Оженил се е значи по-рано, преди това, защото е имал 3-4 пъти деца, но са му умирали децата и останал така. Знаеш ли, че той сам погребал жена си, сам изкопал гроба й, сам всичко, защото холера имало и никой не смеел, пазили са се хората. И ходел честичко на гроба на жена си, почти всеки ден, но после го подхванали някои мъже да му казват: „Ти казват ходиш на гробищата заради младите булки, вдовиците". Разбира се, че той не е ходил за това, защото след това той не стъпва, като му казват тъй, той не стъпва на гроба. Той имаше характер, имаше принципи брат Ради в живота си, брат. Той имаше нещо така честно, почтено, прямо, недвусмислено, не да каже едно, пък да се разбира друго. Не такива неща нямаше. Той беше един правдив човек. Учителят го прецени и затова може би Той даде доверие на него, голямо доверие даде на Ради. Когато сме ходили на Рила Той ще каже: „Е, Ради, оставаш да пазиш Изгрева нали?" Когато бяха бомбардировките, като отидохме да се евакуираме пак на него Го остави целият Изгрев да гледа, да пази цялото имущество братско. В това отношение той беше предан и верен и Учителят го оцени, което е хубаво така. Той му даде доверие. На Изгрева се правеше зелето в каци. Тук имаха една грамадна каца, вътре цял човек влизаше и сестрите казали: „Учителю, нека да го правим сестрите, ние, защото Ради, така му се мръсни ръцете". „А-ах", казал Учителят, „Не му са мръсни ръцете. Те му са засечени от работата". И не даде да му вземат работата. Щото ако бяха я взели щеше да му стане криво, понеже той се грижеше за зелето, грижеше се. Ще купи зелките, ще ги насече, всичко сам правеше. Сега, при едно такова съзнателно отношение да му вземеш и една капка радост! Па и не е хуманно,

не е човешко. В това отношение брат Ради беше много изискан човек, така много, затуй аз си го обичам много. И така карахме докато беше Учителят, брат Ради работеше в стола. Той купуваше зарзаватите. Правеше туршиите. През зимата носеше дърва, палеше печките в салона. Ставаше в 12 часа, ако не е заспал дотогава, ако да, ставаше в 12 часа, ще запали едната печка, ще запали и другата. После ще идва да наглежда дали горят, дали трябва да се тури дърва или въглища и така цяла зима той правеше тая работа, брат. Той служеше на Братството за всички и брат Ради беше пример затова. Никой не му помагаше. Никога не се е оплакал от нещо. В.К.: Сега разкажете ми, слушал съм онази случка, че Учителят нали казал че той по прераждане е патриарх Ефтимий. Е.А.: Не е патриарх Ефтимий бе. В.К.: Така съм го чул, че по прераждане е патриарх Ефтимий. Какво знаеш за този случай? Е.А.: Вижте, за този случай само това знам. Пред мене веднъж Учителят казва: „Ех казва, той някога ги е носил казва в ръкавите погачите като черковник, като служител църковен ги е носил тука хлябовете!" Но това другото аз не съм го чула пряко. Не мога да кажа това, което не съм чула. Това каза, че е носил хлябовете. Но той го ценеше като човек. Учителят имаше много, Учителят се отнасяше към него като с равен. Защото Той с всички се е отнасял хубаво. В.К.: Искам пак да ни разкажете за дядо Ради. Как стои въпросът с този паметник? Е.А.: Паметникът, виж какво, той не е негов паметник. В.К.: Не, той е позирал. Е.А.: Виж сега. Художникът, който е правил паметника е видял брат Ради на Изгрева. И понеже той, знаеш ли, че беше хубав мъж, висок, изправен. В.К.: Висок беше? Е.А.: Висок, по-висок от тебе. В.К.: Аз съм 1.70 м., значи 1.80 м.? Е.А.: Да, по-височек беше, изправен ходеше, много така стегнат. В.К.: Значи художника е бил на Изгрева, видял го. Е.А.: Да, видял го, харесал го. Пък и на лице не беше грозен. Ако си видял негов портрет, той е хубав човек и на портрета е хубав. И той му казал: „Ако искаш да ми позираш, искам да направя една скулптура". Той паметник ще прави. Той отива и пита Учителя. Виж какво послушание проявява той. Той не се съгласява, отива и пита Учителя. Пък Учителят му казал: „Защо ти е да ти слагат на камък образа", да. И той отказва на художника. Брат Ради е цял ден по градината. Той може да го гледа оттук, оттам, нали. Ако е за позиране, каквото му трябва, ще идва, ще го сверява. Той пак го е използвал без... В.К.: Брат Ради да отиде тъй, да седне, да позира? Е.А.: Без да позира, да, да, но го е използвал, защото прилича на брат Ради. Образът му е на брат Ради. Да, тъй че брат Ради си беше. В.К.: След заминаването на Учителя той продължава да се грижи за градината? Е.А.: След като Учителят си отиде, милият брат Ради, помня, че Учителя беше в понеделника, не беше добре вече, така дишаше по-тежичко и аз като излязох от стаята при Учителя, казвам: „Брат Ради, знаеш ли, че Учителят си отива?" „Няма Еленке, не, не се страхувай. Ще Му мине както мина по-рано". Сега, ама по-рано не беше промяна, а сега има промяна, да. И така брат Ради. В.К.: Той се грижеше за... Е.А.: Пак продължаваше си работата. В.К.: След това Ръководството иска вече той да води сметки. Е.А.: Виж сега, те искаха да води сметки, да отчита колко пари от черешите взел, колко пари от продукцията е взел, после бяха му направили забележка, че малко изкарвал. Но брат, защото той работеше. Той никога не се спираше. Това е така малко господарско. Да прощават и да извиняват братята, за които говоря, но малко господарски тон проявиха те. И брат Ради се попресили, заболя от бронхопневмония и аз го гледах цял месец, и в моята стая го взех. Защото в неговата стая беше невъзможно да го гледам. После втори път го взех. Но третият път не го взех, може би сбърках, ама. В.К.: Бил е възрастен, минало време... Е.А.: Ех, не, не, аз не жалех себе си, защото бях

здрава и можех. В.К.: Помагахте при изчислението на сметките, калкулациите? Е.А.: Да, е, не беше човека образован, за да си прави сметките и после какво ми струва на мене, като ми даде материалите, да му направя сметката, за мене не беше нищо мъчно, защото те прости неща бяха. Е, така се сприятелихме ние, това ни беше пък приятелството и като го гледах и след това пак го гледах още един път, нали така сродих се с брат Ради. Аз имах чувство както към баща ми. Даже знаеш ли баща ми ми каза първото нещо. Аз казвам:„Татко бе, много ми е кривичко, че брат Ради ми носи въглища. Туй ми прави пък аз нищо не правя за него". Той ми вика: „Ами ти защо не го переш?" В.К.: Баща ти? Е.А.: Баща ми. И аз веднага почнах да го пера. И оттогава до края на живота му, да. Защото баща ми като ми каза така, аз се засрамих. В.К.: Ами ти защо не го переш? Е.А.: Ами защо не го переш, казва. Ами да, ами логично е това. Логично е. Защото здрав, прав човек, защо да не го пера. Нали то е друго ако съм немощна. Но когато човек може. Така брат Ради беше образец. Беше брат Ради въпреки че много хора не го виждаха. Той чистеше комините на всичките, на целия Изгрев. Сега те казват, били му мръсни ръцете. Ами той цял ден с кюмур през зимата работеше. Палеше печката в кухнята, палеше в столовата, палеше и в салона когато имахме сутрин класовете. Ами това е, само този труд даже му стигаше. Вън от другите работи, които ги вършеше. Дето ходеше да купува, да пазарува. В.К.: Сега искам да ми разкажете оня случай, че веднъж или два пъти Учителят си е забравял ключа и е карал дядо Ради да сложи стълбата, да се качи и т.н. Е.А.: Да. Няколко пъти се случи това. Ех, Той ще потърси. Учителят като си забрави ключа, ще потърси някого. Потърси веднъж един брат имахме, името му забравих сега, той се качваше. Ама стълбата беше висока, нали знаеш това и беше някак така височко, и височка, и понеже общ е балкона, не е сигурно много така, може да се клати. Но братята се качваха. В.К.: Сега как? Тя отвътре ли се заключваше вратата, или? Е.А.: Не, ключа, секретен ключ имаше стаята Му. И секретния ключ Той го забравяше в джоба на другите палта. В.К.: И Той затвори вратата и... Е.А.: Механически се затваряше, да, затова. Даже един път и аз. В.К.: И Вие се качихте. Е.А.: Не, понеже нямаше никой от братята, Учителят сметна че съм достойна да се кача на стълбата, ама Учителя ми държи стълбата. Е, като ми държи Учителя стълбата ще се страхувам ли да се кача? Дума да не става. И аз се качих, прескочих, но можех брат, можех, тогава бях здраво момиче. И сега съм здрава, ама чукната съм малко в краката. В.К.: Понеже чувах, разни приятели разправяха Учителят минава през стената, обаче като почнаха да ми разказват тези случаи за ключа! Е.А.: Глупости. Вижте да Ви кажа, Учителят не беше такъв, от тези, които правят фокуси. Не беше фокусник Учителя. Учителят беше едно разумно същество, което беше дошло да ни покаже пътя за един нов живот. Това беше Учителят. Той не беше нито плямпало, нито хайде де. Иска им се чудеса, за да повярват в Учителя. Познаването на Учителя става по Дух. Но това е дълъг процес траещ векове и вечности. Радвам се, че аз го познах. Това е най-важното в този мой живот, в това прераждане на земята.

85. ПОСЛЕДНИТЕ ДНИ В МЪРЧАЕВО И В СОФИЯ

В.К.: Сега искам да питам по-нататък. Понеже Вие споменахте за последните дни. Сега станаха бомбардировките на 10 януари 1944 год. и тогава вече решихте. Е.А.: На 10 януари 1944 год. беше голямата бомбардировка. Две, една сутринта, една през нощта и Учителят каза да се разотидат приятелите, защото много пакости имаше. Електричеството развалено, цяла София беше

дезорганизирана, въобще и никъде нищо нямаше. Наплашиха се хората и всички вече бягаха. И тогава Учителят със Славчо Печеников, който имаше една кола, такава, на старо беше я взел, но както и да е, една кола и тя го заведе в Мърчаево. В Мърчаево имаше Братство при Темелко. Брат Темелко мисля че беше Му предложил, ако иска да бъде евакуиран, той Му дава къщата си. И да Ви кажа брат и Темелко излезе голям човек. Темелко наистина даде къщата. Той се прибра в една стая с жена си и снаха му беше там, и на Учителя даде една стая, по-малка така, но на Него я даде другата стая и абсолютно остави господар да е Учителя. Той не беше господар на къщата си вече. Той нищо, само едно нещо беше направил. Понеже нали стояха някои от сестрите пред вратата на Учителя, знаеш това. И той като гледал че стоят така пред вратата, намерил че все пак не е удобно да ти стоят на вратата толкоз хора така, та им казал: „ Абе защо казва стоите тука? Той Учителя пак ще дойде". Нещичко такова им е казал. Сега те се оплакали на Учителя. Учителят се затвори в стаята и няколко дни не излезе от нея. Той като чул това, взима жена си, децата си, всичките и отива при Учителя и иска извинение. В.К.: Мен ми разказаха, че Учителят се затворил три дена не излизал. Значи, отива и иска извинение от Учителя. Е.А.: Той като разбрал Темелко, отишъл и искал извинение и оттогава оставя всички съвсем свободно. И да Ви кажа, и там имаше неща, и други, които не са за казване. Но всеки от братята правеше каквото може. В.К.: Събраха се много хора. Е.А.: Ах, не бяхме много хора. В.К.: И ти беше там? Е.А.: Брат Боев, брат Боев спеше на земята. Аз не можех да спя на земята. Само една нощ лежах, но не спях. Спах на слама. Спах в плевня, ама не можех, много твърдо, не мога да спя. В.К.: Колко време изкарахте в Мърчаево? Фактически от 10 януари ли заминахте? Е.А.: Виж какво, аз отидох пролета. В.К.: Това беше коя година? Е.А.: Ние 1944 год. избягахме от София и останах на село, защото Учителят държа беседа, на която аз не отидох. Не отидох защото не знаех, че ще държи Учителят беседа и като разбрах, че държи беседа вече аз отидох за да работя, нали, да пиша, да изпълнявам дългът си, който съм обещала на Учителя. В.К.: От стенографките ти беше, още Савка? Е.А.: Савка, Паша не беше през бомбардировките в Мърчаево. Не беше. Знаеш какво й казал Учителя на нея: „Недей, такава цигания е тука, недей идва". Така й е казал. Казвам ти думите, които изрекъл. В.К.: И там са събрани много хора на едно място. Е.А.: Много хора, виж, много без усет хора. Без така деликатност в отношенията. В.К.: Всеки си прави каквото си иска. Е.А.: Ами всеки правеше каквото иска, да. В.К.: Така, как беше живота там? Какъв беше плана, изобщо как протичаше един ден? Е.А.: Един ден, вижте, сутрин всеки идваше от своята квартира, където живееше, там си правеше молитва, не сме се събирали общо на молитва. Не сме се събирали и гимнастика да правим. Щото неудобства, няма къде, така е и през деня. Сутрин аз не ходех на закуска. Учителят ни каза на нас да отиваме за обед. И аз отивах на обед, но понеже, там нещо тези, които водеха кухнята направиха нещо с което аз не бях съгласна, и тогава не отидох един ден. И Учителят на другия ден ми каза: „Еленке, имаш отсъствие!" Аз разбрах, че Той иска да ходим и оттогава вече редовно ходех. Защото, аз не ходех, понеже там не знам защо, хайде да не го казвам това, хайде, по-хубаво е да не го казвам. В.К.: Не, то понеже са събрани много хора на едно място, несъвместимост на характери и т.н. Знам че Учителят е провеждал там екскурзии. На екскурзии сте ходили. Е.А.: На екскурзии, да, ходихме на екскурзия, когато беше през август 1944 год. Бяхме тогава на тази хижа, другата, Витошката, как й беше името, сега не ми идва името. В.К.: „Еделвайс". Е.А.: И там спахме даже. В една голяма спалня спахме всичките и Учителя спа.

Всички спахме. От София бяха дошли една група и от Мърчаево, които бяхме. Бяхме към 100 души. Така, голяма група е това. Нали 100 души. Вечерта пяхме, свириха песни, много така празнично го изкарахме деня. На другия ден Учителят държа беседа. Станахме рано, всичките отидохме на изгрев, посрещнахме слънцето и после Учителят държа беседа. Веднага след молитвата. В.К.: Там, спомням си в Мърчаево, в двора на Темелко сте открили някакво изворче. „Изворът на доброто". Е.А.: А, едно много малко изворче, така едва цицирикаше. И там имаше няколко души, които се занимаваха с него по цял ден. В.К.: Ясно. Сега живота продължи в Мърчаево докога? До есента? Е.А.: Докато вече се разбра, че няма да има бомбардировки. Много хора си отидоха. Учителят се върна на 19 октомври от Мърчаево. В.К.: Преди това разказваше Жекова един случай, че Учителят бил излезнал така веднъж разчорлен, така и доста суров, застанал на терасата и казал: „Ние казва, решихме да пуснем комунистите в България". Знаеш ли това изказване? Е.А.: Може да е казал. Може да е казал брат, но не съм чула. В.К.: Ясно, да. Е.А.: Не съм чула. Което не съм чула не искам да говоря, нали. В.К.: Значи на 19 октомври се върна вече Учителят. Е.А.: Помня, датата помня. На 22 октомври 1944 год. даже беседа имаше. Значи един-два дни преди това се е върнал. В.К.: Как протече по-нататък живота на Учителя? Е.А.: Всички забелязвахме че нещо става с Учителя. Например Учителят така малко се посви, като ходеше. Малко така се попрегърби. Ех, то беше хладно вече, ходеше завит с пелерина. А пък те после да Ви кажа почнаха да говорят, че Учителят излизал по жилетка. Ако е излизал по жилетка, то е било необходимо да излезе. Сигурно нещо му е било, да излезе по жилетка. Учителят не правеше волности, но понеже ние не разбирахме поведението на Учителя и оттам някои тълкувания имаше, така и неправилни разбира се. В.К.: Да, това не мога да си представя, че Учителят ще го прави, не, не... И по-нататък? Е.А.: Ами по-нататък. В.К.: Последните лекции Той кога държа? Е.А.: Ами последните лекции държа седем дена преди да си отиде. Чакай, сряда държа беседата, другата сряда Той вече беше си отишъл. В.К.: Другата сряда? Е.А.: Да, В.К.: Той на 27.XII.1944 год., значи другата сряда. Е.А.: Да, другата сряда си отиде. Но имам един много хубав спомен. Ще го разкажа защото много ми е хубав. Ние Младежкият клас бяхме на беседа. Учителят е в стаята си. Не бяха дошли всички нали, защото знаеха че не е добре и Той... А, Той е искал да дойде на беседа, но Тодор Стоименов Го е запрял. Казал: „УчителЮ, Вие не сте добре, останете тука!" И Той останал. И когато ние излизаме от клас вече, нали прочетохме беседата и излизаме вънка за гимнастиките. То беше вече зима. Учителят запалил лампите, двете лампи, предната стая външната имаше две външни лампи, които осветяваха двора. И Той запалил ги е тях. А Той се облегнал на вратата, вътрешната врата на антрето и открай докрай като почнахме да излизаме, един по един така ни гледаше, да. Да ти кажа, това нещо, сега аз се сетих и вдигнах ръка и Го поздравих. Той ми отговори. И това. Значи Той, Той е искал да дойде на беседата, Той идваше на беседите. Даже макар, че някога така ло-бавно говореше и това, но идваше. Той идва редовно до края, докато беше на крака. Пък Той, вижте, понеделника беше на крак, вторника вече беше по-слаб. В.К.: Значи последната беседа беше в сряда? Е.А.: В сряда - 20.XII.1944 год. В.К.: И след това Учителят се затвори в стаята си, вие продължавахте да си четете лекции, четяхте беседи. Е.А.: Ами не се затвори, отиде си. В.К.: Да. Е.А.: Той тогава си отиде. След това си отиде. В.К.: Да. Е.А.: Учителят не остана да не ни дава беседи. Да, държеше. В.К.: Сега, това беше в сряда, четвъртък, петък, събота, нататък как се развиха нещата? Е.А.: Ами продължихме да се събираме. Младежкият клас си се

събираше отделно. Общият клас отделно, неделя сутрин пак, както - продължихме си работата. Ние продължихме работата си доста дълго време и след това. Нас ни засегнаха когато почнаха да правят преобразованието от новата комунистическа власт. Докато нямаше преобразование ние напълно си карахме живота, нормално. Пеехме си, класовете работеха. В.К.: Сега в понеделник, Той до понеделник - 25.XII.1944 год. е бил на крака? Е.А.: Да. В.К.: После? Е.А.: Вторника - 26.XII.1944 год. беше вече на легло. Почти в безсъзнание. В.К.: Чух, че сте викали лекари. Е.А.: Почти в безсъзнание. Ех, доведоха един лекар, помня. Той Го погледна само и даже нищо не направи. В.К.: Ясно, Е.А.: Да. А пък вечерта Му направиха инжекция. И пак брат Ради, много симпатично го направи. Като казаха, че ще правят инжекция на Учителя, той вика: „Учителят беше против инжекциите!" Точно този израз употреби. Ама така го направи със сила и с протест. Този брат Борис го хвана така за раменцата и го изведе вънка. Е, те мислеха, че може да направят нещо с инжекции, да. В.К.: Значи това е вторник? Е.А.: Е, сряда вече сутринта в шест без четвърт Учителят издъхна. В.К.: В шест без четвърт сутринта, сряда, на 27.XII.1944 год. Така. Кои присъствуваха тогава? Е.А.: Къде? В.К.: Когато Той си заминаваше? Е.А.: Е, ние бяхме групата, която бяхме през нощта. В.К.: Вие дежуряхте тогава? Е.А.: Как? В.К.: Били сте дежурни? Е.А.: По свобода. Беше д-р Кьорчева, беше другата лекарка д-р Борова, тази сестра една наша това, след това кой беше, Тошко Симеонов беше. И той тогава беше. В.К.: Как решихте точно там да бъде погребан, на това място? Е.А.: А, за това място, чак разрешението дойде от Георги Димитров. Понеже Учителят е живял с Георги Димитров. То е една къща разделена наполовина. То сега става въпрос нали за погребение вече. И брат Жеков написва едно писмо на Георги Димитров. Георги Димитров получава писмото и отговаря веднага, че може да се погребе на Изгрева. В.К.: Сега аз съм чувал, че са изпращали телеграма. Е.А.: Е телеграма де, да, да, телеграма. Не писмо, то е като, то е грешка на езика, това което казах, телеграма. Но знаете ли какво нещо ми казаха, което така едно съвпадение. Едно съдействие имало, за да се създаде това. Защото тогава не работела връзката между София и Москва и когато пращат телеграмата отива получават я. Когато Георги Димитров връща отговора пак получават отговора. Даже самият пощальон който е работел, това му е направило впечатление, че в случаите само когато трябвало да ни съобщят резултата само тогава е имало възможност да правят контакт. В.К.: Сега, те са живеели в една и съща къща близнак. Какви им са били отношенията, взаимоотношенията там? Е.А.: Между тях? В.К.: Да, да. Е.А.: Добри са били. Приятелски. Георги Димитров даже е спасяван от Учителя. Знаете ли? Тавана горе им беше общ. Да. И аз знаете ли как го разбрах че е общ? Когато значи ни взеха всичко и взеха ни и имота го отчуждиха включително и къщата гдето живя Учителя, то аз търсех едни беседи от пролетта до есента. Едно течение на неделни беседи. И казвам: „Паша бе, къде са тези беседи бе? Няма ги беседите". И тя не знае и аз не знам. И когато решават вече те да се съберат взели всичкия багаж от тавана на ул. „Опълченска" 66, който е и на Учителя. И взели и тези беседи които били на тавана. Аз не съм знаела че са на тавана, за да ги вземеме. А пък те, там където ги занесли, дъщерята на една наша сестра е работила там и тя като видяла беседите ни ги донесе. В.К.: Значи те се върнаха? Е.А.: Вижте сега, когато си е Божие Дело, Божие Дело си е. Да. В.К.: Разказвали са ми, че в този таван веднъж, когато имало блокада, искали са да хванат сестрата на Георги Димитров, са я превели през този таван. Е.А.: Не е през този тован, впрочем, не знам. В.К.: Те са я облекли като сестра. Е.А.: Тя се облякла. Тя се облече с дрехите на Василка.

В.К.: Да. Е.А.: И дойде една такава, един файтон, тогава нямаше леки коли, един файтон и Василка и тя излизат и се качват на файтона и си отиват. Никой не подозира, че това е сестрата на Георги Димитров. Никой. И Василка я завежда до където тя имало къде да се скрие и така беше, това е. А не така. В.К.: През тавана. Е.А.: Не през тавана. През тавана може Георги Димитров да е минавал, през тавана тя не е могла да се катери. То знаеш ли какво беше там? Една стълбика такава, няма къде да стъпиш, спомням си можеше само мъж да се качи. В.К.: Така. Значи това е за ул. „Опълченка" 66. Е.А.: Да. Е, на „Опълченска" това беше. Е, пък и там имаше много живот. И там. Но като бяхме на ул. „Опълченска" 66, ами ние в такъв студ сме стояли навънка на беседа. В.К.: Коя година на „Опълченска" беше? До коя година ходехте там? След като се направи Изгрева вече, не ходехте? Е.А.: Вижте, не ходехме защото имахме салон. Да. Ние не ходихме защото салонът наехме един салон на „Турнферайн" и две години бяхме в него. И там всичките беседи ставаха. Той беше един гимнастически салон на едно немско дружество, което се казваше „Турнферайн". Аз не знам какво значи, нали? Който знае немски, сигурно ще знае какво значи. И ние ходехме там, те си имаха на дъното на салона гимнастически уреди и ние си чистехме тази част предната и там Учителя идваше, говореше.

85. ПОСЛЕДНИТЕ ДНИ НА УЧИТЕЛЯ

Е.А.: Учителят още в последната седмица когато си замина, като отидох почувствах, че Учителят си отива. Как го почувствах не мога да кажа, но начинът, по който Учителят се обхождаше, начинът по който се държеше, всичко това, видях нещо ново, което никога Учителят така не се е държал. Така на човешки език. Имаше дни Той ту ставаше, ту лягаше, ту сядаше, неспокоен беше. Каквото Му предложехме за храна, ако вземе един чай, ще вземе две-три глътки или две-три лъжички и повече нищо не взима. Нямаше никакъв апетит. Това беше понеделник. А вторник вече Той беше напуснал тялото си. Имаше само физиологически процеси. А и не прояви съзнание. Когато в понеделника като бях, Той имаше така унеси, унеси, от които се виждаше, че Той напуска тялото си и тогава произнасяше думи, говореше подсъзнанието Му. Беше интересно така, но беше всичко спокойно понеделника, въпреки всичко. Въпреки тая немощ, която от време на време проявяваше. А във вторника Той беше само на легло и не се движи никак, нищо не каза, нищо не прие за храна. Което на човешки език го казваме агония, така го наричаме ние хората и в сряда сутринта си замина. Той си замина на 27.XII.1944 год., на 31 декември 1944 год. беше погребението. Да ви кажа, много силно впечатление ми направи тогава, целият салон, целият двор беше пълен с хора. И аз, която съм присъствала всякога, и познавах всички хора братя и сестри нали, защото дълги години съм била в Братството, останах изненадана от многото хора, които не познавах, които са дошли да изпратят Учителя. Това по човешки го казвам. Много народ, много чужди хора имаше. Не чужди, на мен непознати. И си казвам колко връзки е имал Учителя, за които ние нищо не знаехме. Защото това беше един студен декемврийски ден. Тогава нямаше автобуси, да дойдат от града, да стоят вънка с часове на студа, това е израз на една почит и на една обич. Никой не идва така нали, ако няма за нещо да дойде. Тези хора са получили нещо от Учителя, което вътре в себе си ги задължава нали да дойдат и ги кара да дойдат. И така беше самият ден, тъжен ден, както е всеки ден на такова нещо, погребение.

86. ИЗБОР НА БРАТСКИЯ СЪВЕТ

Е.А.: На другия ден беше 01.I.1945 год. Тогава се събрахме у Жечо Панайотов. Той имаше така една голяма стая, там се събраха и ни повикаха. Бяха всички приятели от провинцията - ръководителите. Всички ръководители от провинцията, ръководството на Софийското братство и плюс това бяха поканили всички братя, които не са в ръководството, но така по-дейни в Братството. Било че взимали участие в издаването на „Житно зърно", взимали са работа в общия живот и за които се знаеше, че се интересуват и милеят за братската работа. От сестрите бяха поканили само нас, сестрите-стенографки. Други сестри нямаше на това събрание. Савка, Паша и аз. И мене ме поканиха да бъда протоколчик на събранието и съжалявам, защото аз трябваше да следя нали всичко, за да пиша и после го протоколирах, написах протокола за това. Сега изказаха се, повече от приятелите се изказаха, повече говориха. Имаше някои, които замълчаха, но повечето взеха участие. Имаше две течения, още тогава се показаха. Едното течение бяха приятелите, които дълги години са живяли с Учителя и които поставиха за основа основните братски принципи: Взаимно доверие един към друг, общ живот братски, нали така с тези принципи. Но имаше друго течение, което много силно впечатление ми направи още тогава. Представител беше Антов на него. Той заяви пред всички тогава, и аз лично го почувствах много дисхармонично изказването: „Аз, казва, в никого не вярвам. В никого нямам доверие, затова казва, всичко ще се работи, ще има черно на бяло за всичко". Не че братския живот изключва черно на бяло, не че без това може да минеме щом живеем в едно общество, но не е това най-важното. Това е резултат, нашия братски живот може да бъде отразен нали в счетоводство, общият ни живот, но това да се постави като цел и като липса на доверие, аз го почувствах като обратно течение. И даже още същия ден го почувствах, като свърши събранието в което се избра Братския съвет. Тогава се избраха съветите. Братският съвет, горе-долу Просветния съвет и Домакинския съвет се избраха. Значи Братският съвет ще се грижи за всички общи работи на Братството, Просветния съвет ще се занимава с книжнината на Братството и просветата, нали, а пък Домакинският съвет с домакинството на Братството. Аз не бях избрана в Братския съвет, но в другите два съвета участвувах. Иначе съм следяла всичко, което ставаше в Братския съвет, защото Паша участвуваше, тя споделяше и с други сме споделяли. Та така съм била в течение с всичко, което е ставало в нашия Братски живот след Учителя. В Братския съвет се избраха, как да ви кажа. То избора стана с посочване. Най-напред брат Тодорчо Стоименов се избра като най-старши брат. Той и без това беше в този Братски съвет през времето на Учителя, ръководеше братските работи. Него избраха, избраха Борис Николов, избраха от сестрите само Паша, Симеон Симеонов, Жечо Панайотов, щото той и преди това се занимаваше с касиерската работа на Братството. Брат Боян Боев, като човек, който е много активен в Братството и Антов. За Антов чух, че той казал още преди това, щото те преди това са се предварително разговаряли кого да изберат и кого да не изберат. Аз не знаех. Впоследствие това научих. И брат Антов казал, ако не ме изберете, аз ще се наложа чрез властта. Тогава той беше председател на Шести район на Отечествения фронт в София. Той имал някакви заслуги към властта, за което бил избран за тази длъжност. Това бе голям пост в София тогава. Всъщност аз това го знаех, че е такъв защото след

9.IX.1944 год. докато си замина Учителя той изпъкна в нашия братски живот. Дотогава почти никой не го знаеше и името му не знаеха. Той идваше на беседи, идваше на събрания, но беше няма буква. Виждали сме го и на Рила, но той никога в нищо не е взимал участие. А изведнъж тогава някак се наложи като фактор и даже при Учителя почна да отива и така в салона ще си казва мнение, ще дава наредби по ОФ - линия, които ги даваха, които засягаха и братския живот. Даже сега за това ще кажа нещо което беше още в Мърчаево когато бяхме. Става въпрос кой да бъде връзката между Братството и властта. Тогава комунистите, приятелите които бяха с комунистическо съзнание и които бяха работили в това отношение са се събрали, и са предложили няколко души. И отива братът да каже на Учителя, че това и това са решили, и питат Учителя, Той кого ще посочи. Братът, който отишъл да съобщи тези неща, Учителят най-напред така замълчал, не казал кой, но най-после казал, че Той посочва Начо Петров и Митко Грива - Димитър Грива. Когато това нещо го занасят на Изгрева, тях двамата Учителят посочва, да. Питат Го приятелите, кого Учителят посочва и когато те ги казват на това ръководство, което е комунистическо така нали „О, казват в никой случай, те не са подходящи". Сега какви са им били съображенията аз не зная и затова те отпаднаха. Те се наложиха като власт и се назначиха други хора. И един от тях остана Антов. Така той се наложи да влезе в Братския съвет. Иначе той беше много непопулярен в нашия братски живот и така да влезе един човек, който нали чужд беше на всички. Сега един Симеонов, може по-друг характер да си има, но той ръководеше музиката в Братството. Брат Боев беше един от най-активните братя особено в отношенията в провинцията и София и Учителя. Брат Борис Николов е взимал участие в много братски прояви в Братството. Той се ползваше с много голяма симпатия на приятелите. И брат Боян Боев също се е ползвал с много обич и с много уважение. Той е бил един брат, когото софиянци и провинцията обичаха и го почитаха. И с характерните черти които имаше, той можеше така да примирява хората, а не да ги разделя. И тези приятели останаха и така тръгна Братския живот, но имаше така още в самото начало някои неразбирания от страна да речем на брат Антов. Преди даже да го изберат в съвета, той два пъти ме е питал, понеже знаеше че аз съм ходила при Учителя да чистя и така съм влизала в стаята на Учителя. И със самата си власт ме питаше: „Какво злато има Учителя и колко злато има?" Този въпрос го интересуваше, материалния от страна на Братството. И още тогава чувах, че златото го взел Иванов, после Антов нещо, пък те бяха приятели с Манол Иванов. Иванов беше в Домакинския съвет. Той участвуваше и аз с него съм работила в Домакинския съвет. Той беше така по-особен човек, да ви кажа, когато сме се събирали в Домакинския съвет най-напред той ще говори много, много неща, трябва да го изслушам и след това почваме работа по-реално и по-конкретно. Бамбашка човек. Имаше неща така, които на мен не ми бяха ясни в него, защо така, викам - характер, и аз така се оправях с него. Лично за себе си понеже съм работила с него. В.К.: Казаха ми, че на първото и на второто събиране впоследствие се коментира, че са си избрали пожизнен Братски съвет. Е.А.: Пожизненото избиране стана, когато нашият Братски съвет отиде в Айтос за да изработят устав, защото искахме да ни утвърдят като Юридическа личност. И тогава там когато са се събрали са се избрали пожизнено. Защото там са били и представителите на ръководителите. Защото вижте, на това първо събрание се установи, че върховната Братска организация е Върховния съвет. Той се състои от всички ръководители плюс Братския съвет в София. Това е Върховния съвет. Значи, когато има някакъв братски въпрос да се решава, ще

го решава Върховния съвет. А този Върховен съвет се събирахме по събори, защото ръководителите не бяха много и когато имаше Братски събори тогава те идваха всички. Ние местен събор си правим, среща братска и те идваха. И няколко години ставаха тези събори след Учителя. Но те в София им беше идеята за пожизнено ръководство, защо, кой го избра това не зная. Иначе, те малко като владици станаха. Щото владиците са до живот избрани нали. Нещо по това подражание ли го направиха, не мога да кажа. Аз лично не можах да го разбера. Аз лично съм се много шегувала с доживотното избиране. Защото да ви кажа, не е в духа на времето. Едно избиране до живот все пак е владическа работа. Сега Братство на свобода и тия широки идеи, които Учителят ни остави, лично на мене не ми беше понятно. И затуй даже се шегувахме с Паша честичко „Паша ти си пожизнена, ще живееш вечно". Както ви казвам избраха се те. Как е станало, там не съм присъствала.

87. СТИЛИЗИРАНЕ НА БЕСЕДИТЕ И ЛЕКЦИИТЕ

В.К.: Интересно само три жени - стенографки има в разширения Братски съвет. Е.А.: Те затуй нас не случайно са ни повикали в този съвет, понеже беседите бяха в наши ръце. Щото Словото беше при стенографките и затова ни повикаха, иначе ние друга заслуга не сме имали, нали, за да ни извикат и искаха сведения от нас какво има печатано, какво непечатано. Ние им дадохме сведенията, щото ни бяха ясни. И беше всичкото от нас бе така подредено. Те продължиха по стария начин печатането. След години купиха печатна машина и основаха печатница в Братството. То беше много отдавна замислена работа, но защо по-рано не са го направили не мога да кажа. Тогава можеха на Изгрева да направят печатница. Защо при Учителя не е станало не зная. И решиха да печатат. Тогава се напечатаха доста беседи. Знам даже, че са печатили без разрешение някои томчета, което после се отрази при процеса. Това беше без разрешение на властта, щото нищо не можеше да се печати без да имаме разрешение за томчетата. И понеже тука беше домашна печатница, имаме разрешение за едно томче, а те напечатат две. Аз това не знаех на времето, че го правят. В последствие когато стана процеса 1957/58 год. го научих. Естествено е да го крият, защото иначе, то можеше още тогава да стигне до властта. И така карахме до 1950 год. Значи четири години. Мисля че след това не ни позволяваха да печатиме. Паша беше вече недобре с очите. И с това око, с което виждаше работеше, но трябваше да й се помага. Някой четеше и тя пишеше. Аз това не съм правила с нея. Други сестри са й помагали, така. Аз с нея съм работила много по-късно, когато тя не виждаше и изработихме една годишнина „Утринни Слова", но ни ги взеха, когато ни направиха обиска. Те бяха изработени цяло течение, но ни ги взеха, това изработеното течение с Паша стилизирано така с Паша, което работехме. Когато почнахме да работим с Паша двете, щото аз четях и тя казваше как да го напиша. Аз казвах: „Паша, не намираш ли, че най-хубаво е, като почнем да работим ще прочетем една мисъл или един пасаж. И почваме изречение по изречение след това. Ако в изречението, което го е казал Учителя няма никаква грешка, ще го оставим обезателно така както си е. Следващото изречение да речем, ако се налага някакво разместване да речем на подлог, или на сказуемо, или на допълнение някакво, или на предлози нали, тогава само на това ще направим промяна и ще си остане". ***Защото аз забелязах, че тя като парафразира да речем първото изречение, налага се и второто да бъде и третото и т.н. и се***

получаваше една верига, и не можеше да се излезе от тоя кръг, в който се влизаше. А така като работихме нямаше нужда от парафразиране, защото изречението като го направим, другото си върви, то си е логично след това. После другото, ако да речем има някакво повторение, ако това повторение е литературно, може да се търпи, ако не е като тавтология, оставяхме си го. А пък, ако имаше нещо повторения, които товарят мисълта, само тях сме ги изключвали. Така работихме с нея доста и в работата сме имали така не спорове, а изяснения. Защото аз разбирах, че тя мисли по един начин, аз по друг. Но ако ние сме разумни, можем да се споразумеем, нали? Ако тя каже това, например някога тя каже едно изречение, казвам много е хубаво, пишеме го нали, както тя го е направила, но ако УчителЮвото е хубаво, аз държах много за това. Колкото може най-малко промени да правим. Това беше моето разбиране при стилизирането. И аз много съжалявам, че така не се отзоваха братята впоследствие, когато вече Паша си отиде. Аз направих няколко опита и поканих, но никой не дойде. Сега, това стана. Сестра Милка Аламанчева ми даде едно нещо, което е казал Учителя за Словото: „Противоречията в живота идат ту от новия граматически строеж на нашата реч, ту от онези логични възприемания на нашия ум, ту от онези етични мерила, с които мерим нещата, ту от онези педагогични правила с които си служим в живота. Всички тия неща водят към неверни изяснения. ***Помнете, че в това което ви говоря, всяка дума има определен смисъл. Ако аз употребявам определена дума, то аз търся нейните вибрации, защото думите се определят както се определят слънчевите лъчи.*** Вие не можете да произведете определен цвят, ако не можете да произведете вибрациите, които му отговарят. Например: ако говорите за една добродетел, то вие трябва да произведете вибрациите, които отговарят на тази добродетел и тогава чак ще разберете смисъла на тази дума. Само така ще имате една обективна реална истина, която се проявява в живота. Великите Истини ще бъдат тогава достъпни на човека, когато той ще изучи законите на светлината и нейните влияния върху човешкия организъм, както и влиянията на различните цветове". Това Учителят го е казал не зная кога. Но сестрата ми го е написала 1947 год. Значи три години след Учителя - 15 Юни. Друго нещо, което е казал Учителя е: „Исайя е поет, Иеремия е държавник, Иезекил е инженер, а Данаил е мъдрец".

За издаването на беседите, кои беседи да се издадат, след като си замина Учителя, това беше наше предложение. Издадохме беседите, които последно Учителят говори. В 1943 год. есента почна Школата. На 10 януари 1944 год. станаха големите бомбардировки и ние всички се евакуирахме и напуснахме Изгрева. Значи тези беседи от 3.Х. до 10.I.1944 год. се издадоха в едно томче, всичките. Щото лекциите от 1943 и 1944 год. на класовете не бяха пълни. Щото Учителят от 10.I.1944 год. до 22 март 1944 год. никакво Слово не е държал. Той на 22 март 1944 год. говори, после говори на Великден, след това говори още един път - беседите които са в Мърчаево държани. Те са в томчето „Заветът на Любовта" написани. Те са оттогава и после и връщането ни след евакуацията, аз мисля че през октомври почнаха беседите, та до 20 декември последната беседа, която Учителя е държал, в срядата, една неделя преди да си замине. Тя е в „Заветът на Любовта", те са печатани и другите томчета излязоха пък на класовете пак отделно, за да има ред в издаването на беседите, и другите се издаваха след това. Докъдето бяхме стигнали печатането на класовете продължихме следващата година. По години ги издавахме. За издаването се грижеше Просветния съвет, но всъщност ние ги определяхме, подреждахме томчетата, когато решаваха например какво да се печати, тогава ако имаше

нещо неподредено, аз понеже тогава бях поела отговорността за поддържането на оригиналите нали на Словото на Учителя, подреждах го и го давах на Паша за работа. ***Паша вече почваше да го стилизира и го даваше на печатарите и дали в града се печаташе или на Изгрева безразлично, но тя работеше. Аз дешифрирах, давах ги да се стилизират и тя ги даваше на печатарите и тя си правеше корекцията на печатните погрешки.*** Паша много работеше. Тя работлива беше много Паша и издържлива на работа много, и имаше чувство на отговорност. Ако днеска не е могла да я направи, тя след всичко ще седне след 10 часа до дванадесет, до един ще пише, за да приготви материал за печатницата. В това отношение беше абсолютно съзнателна в работата.

88. ПРОСВЕТНИЯТ СЪВЕТ И ПАША

В.К.: Сега друга опитност. Просветният съвет на времето реагира остро върху стила на Паша за редактиране на Словото. Паша бе засегната. Дадоха на всички останали протестиращи братя по една лекция за стилизиране. После ги прегледаха. Всеки беше направил своеобразно своето естество също изменение. Тогава се решило Паша да продължи така както е работила с Учителя. Е.А.: Да. В.К.: Но после Паша ослепя, беше спряна. Аз също започнах с нея да работя. Отначало тя не се съгласяваше да коригирам аз, но постепенно тя почна да се съобразява с някои неща, които аз й казах. Е.А.: Да. В.К.: Как стои този въпрос тогава? Е.А.: Виж какво, след като Учителят си отиде, след като аз си свърших работата с беседите и след като Паша почна така, почти беше загубила зрението си, ставаше въпрос между нас двете, да живееме заедно даже, да живеем заедно, за да можем да работиме беседите. И даже тя ми предложи, знаеш ли, да ми препише къщата си на мене. Нали тя имаше къща. Аз казах: „Паша, ами аз като съм в това състояние?" Защо ми е къща? Аз не мога даже да отида да платя данъка. Данъкът не мога да платя. Защо ми е? Аз даже си помислих, че тя може би беше искрена тогава, когато ми предложи това нещо. Но аз й предложих друг план, когато сега по-рано ли беше, по-късно ли беше не помня, предложих й да живеем заедно двете, но тя не го прие тогава. Тя защо не го прие не мога да кажа. Искаш ли по-подробно да го разправям? Виж сега какво беше. Моята Славка, която сега ми помага в живота ми имаше съпруг. Паша имаше къщата, имаше една голяма стая и една столова на етажа. И още една стая горе, много хубава. И тя беше така хубава, слънчева стая. И аз бях наумила да направя някакви малки промени в партера, където живееше Паша, за да можеме да живееме двете. И аз да си имам една стаичка и Паша да има стая, а пък Славка с мъжът си да живеят горе в другата, горната стая. И значи ще имаме кухня, аз ще си имам малка стаичка и Паша ще си има по-голямата стая и също Славка, която ще ни помага. Сега аз не го предложих в такава форма както сега ти го казвам, защото като казах, тя някак не го разбра. „Ама ти каза ще разместваш стаи!" Аз исках само, там гдето бяха сервизните помещения да ги махна, защото те бяха на южната страна. Да ги преместя от другата страна и там аз да си направя стаичка, само за едно легло и за това, не за повече, защото то беше малко помещение. Но тя не го разбра това, не знам защо не го разбра и така не можахме да се съберем двете заедно да живееме. Защото виж, тя ми предложи да живея, ама нейната къща беше много студена, пък аз с моите стави не мога да живея на студено. В.К.: И така се развали вашата обща работа. Е.А.: Как? В.К.: Не можа да се осъществи вашата обща работа. Е.А.: Не можа да се осъществи, да. В.К.: Сега

тука да се спрем пак на този Просветен съвет. Тогава кои влизаха в този Просветен съвет, когато решаваха дали да спрат Паша да работи понеже променя Словото? Е.А.: В Просветният съвет най-напред бяха малко хора, но после мисля че Борис развърза, той развърза това, който искаше почти влизаше в Просветния съвет и по този начин той загуби образа си и духа си. Ех, Просветен съвет, ама не беше единен, влязоха много хора, които не бяха за Просветен съвет. Не бяха за Просветен съвет сега. Защото някои искаха да се кичат че са в Просветния съвет. Но за Просветния съвет се искаше така по-малка група, по-активна и по-сгушена, по-хармонична. Защото когато стана въпроса за Михаил Иванов, след като си замина Учителя, ние му написахме едно писмо. Знаеш ли, че го писахме цял месец, като всяка седмица Просветния съвет се събираше, но имаше различни мнения за писмото. Значи едно писмо писахме за един месец. Само защото много мнения се явиха. Това е нещо губене на време. Когато хората искат да вършат работа, повече от трима-четирима не бива да бъдат, за да могат да се хармонират, за да могат да дойдат по-лесно до единомислие, да се разбират. Щото иначе, празна работа е. Като някой от Просветния съвет стане да говори е-ей, какви дълги такива тиради се търкаляха. Много нещо. В.К.: Тогава се решава да се направи опита, на всеки се дава по една годишнина да стилизира. Имаше ли хора, които не пожелаха? Е.А.: Аз не взех. В.К.: Щото са ми разказвали един приятел каза: „Аз не мога да променям". Е.А.: Е той имаше друг който е казал: „Не". Аз не направих опит. И аз не исках, но аз не направих, за да не оскърбя Паша, казвам. Аз от колегиалност. В.К.: И после като ги събраха, всеки стилизира. Е.А.: Ами аз като видях, например на Георги познах стила на Георги Томалевски. Когато видях на Николай Шиваров, познах Николай Шиваров, ами те си писали както те разбират. В.К.: Значи по Словото на Учителя познаваш всеки който стилизира. Е.А.: Да. В.К.: Тогава накрая се оказва... Е.А.: Тогава Борис махна с ръка и каза: „Паша ще си върши работата!" Въпреки че много останаха недоволни от това решение на Борис. Този въпрос е много още неразбран. ***Защото Паша свободно предаваше Словото. Тя го предаваше точно идеите, но формата менеше. И като менеше формата, някои ми казват, като четеш беседа цели пасажи има, които не можеш да ги познаеш. Но формата менеше. Така че не може да се каже, че тя го е изменяла, защото тя го предаваше в стил.*** В.К.: Да, това е много сложен въпрос. Е.А.: Е не, казвам ти. Казвам ти моето мнение. В.К.: Тя после ослепя, беше спряна, аз също започнах с нея, отначало тя не се съгласяваше с мене да коригираме, впоследствие аз я оставих по свобода. Вие правихте ли опити? Е.А.: Изработихме едно течение. В.К.: И как беше работата? Ти четеше, тя беше сляпа. Е.А.: Аз четях и казвах как трябва да бъде. Паша се съгласяваше или ме корегираше. Аз приемах. В.К.: Но само едно томче направихте, повече не можахте да направите. Е.А.: Не, не, цяло течение направихме, но него ни го взеха. Когато дойдоха да ни вземат беседите, то беше при мене и него го взеха. Затова нямам това течение, което с Паша съм работила. Виж сега и Паша отстъпи, естествено. Виж, аз с Паша съм живяла хубаво, не мога да кажа нищо лошо за Паша. Паша беше и деликатен човек, и мек човек, и много можеше да търпи, и да носи. В.К.: И много работлив. Е.А.: Много. В.К.: Много е трудно да имаш човек работлив. Аз си спомням едно изказване на Учителя. Савка се обленява, този се обленява, онзи иска нещо, единствена Паша работи. Е.А.: Да. В.К.: Казва Учителят. Това не е малко. Независимо че ние сега правиме преценка и правиме разбор на нещата. Но това не е малка работа. Е.А.: Знаеш ли какво беше? Ние четири години живяхме трите в една стая. И като, вече

вечеряли сме и ще се стягаме да си лягаме, Паша сяда, взима лампата си до нея и почва да стилизира. В.К.: Сега как се работеше? Сега има беседата на стенограма? Е.А.: На стенограма. Тя е вече дешифрирана. От стенограма не сме правили стилизиране. Тя е дешифрирана. В.К.: От кого е дешифрирана? Е.А.: От Паша. В.К.: И после вече готовото се преработва. Е.А.: Тя както е дешифрирала вече беседата, чете и преработва. В.К.: Стилизира значи. Е.А.: Да. В.К.: Като я стилизира представяше ли я на Учителя? Е.А.: Ходеше и я четеше на Учителя. В.К.: И така всяка една беседа прочиташе на Учителя. Е.А.: На Учителя, да. В.К.: Четеше винаги, всяка беседа? Е.А.: Е, четеше. Много рядко е прескачала. В.К.: И сега след като Учителят одобри, нали вече трябва да се подготвя за печат. Как е по-нататък? Къде? Те се печатаха на различни места - Русе, Ст. Загора. Е.А.: Е, пращаха се. Пращаха се, беше уредено. В.К.: Сега тя отива, занася. Е.А.: Или прати по някой човек, щото имахме братя, които работеха - Влад, Кирчо и кои още имаше така други приятели, които работеха и набираха Словото на Учителя. В.К.: Сега тя представя текста, после те напечатат, дават коректурите... Е.А.: Дават шпалта. Паша я прочита. Или шпалтата, или да, шпалтата някога е чела. От шпалтата. В.К.: Значи виж какво: Първо дешифрира, второ стилизира, трето пише го на пишеща машина, четвърто дава го за печат, пак преглежда шпалтите. Е.А.: Не е на машина, моля, на ръка пишеше Паша. На ръка пишеше и аз много й казвах. В.К.: Кой пишеше на ръка? Е.А.: Паша. В.К.: Когато стилизира? Е.А.: Когато стилизираше всичко на ръка е писала. Това е огромен труд, това е Сизифовски труд. ***В.К.: Сега аз вече разбирам защо така се стилизира. Знаеш ли защо? Защото има нещо друго, тя чете и почва да пише и онзи Дух, който работи чрез нея пише чрез ръката й.*** Е.А.: Може. ***В.К.: И стилизира онзи Дух, който работи чрез нея.*** Е.А.: Може. В.К.: Затова тя предпочита да пише. Е.А.: Да. В.К.: След като го напише вече какво дава го. Е.А.: След като го напише. В.К.: Тогава ли го преписва на пишеща машина? Е.А.: Не, дава го на печат. В.К.: Нейният ръкопис. Е.А.: Нейният ръкопис. В.К.: Четяха го нали? Е.А.: Да. В.К.: Да. В.К.: Има ли запазени сега? Е.А.: Има, има. Нейните ръкописи са запазени. В.К.: Ти ги имаш, нали? Е.А.: Имам. В.К.: Точно това. Аз мислех, че на пишеща машина го прави. Е.А.: Не, не, не, не. На пишеща машина дешифрираше. В.К.: Дешифрираше. Е.А.: ***А на ръка стилизираше.*** В.К.: Виж, аз не го знаех, това е един съвсем друг момент това нещо. Е.А.: Да. В.К.: ***Значи, това което е дешифрирано е на пишеща машина, а стилизацията е винаги на ръка.*** Е.А.: Сега може би тя, виж получаваше едно вдъхновение някакво. ***В.К.: Да, щом седне да пише с молив, вече нещата ми са ясни, процесът ми е ясен. Онзи Дух, който работи чрез нея, в нея Той влиза, тя пише, по този начин тя стилизира. Затова тя предпочита молива, да седне и да пише. Иначе не може да го стилизира, ако няма ръка.*** Е.А.: Е, да, да. В.К.: По друг начин не може. Е.А.: Да, да. В.К.: Може и затова и трудът й е голям. Е.А.: Много труд, много труд и после Паша имаше много хубави черти като човек. На нея Учителят й е казал: „Най-малко трудности ти си ми създала". В.К.: Най-малко главоболия. Е.А.: Трудности. „Най-малко трудности ти си ми създала". Ами така е казал на Паша. Как е малко. Ти си единствената, ти най-малко трудности си ми създала. Когато беше нещо писали във вестниците такова, когато атакуваха Учителя, да, Паша така тежко преживяваше. В.К.: Когато те псуват Учителя по вестниците и тя чете, и ги изживява тези състояния, все едно че тя страда. Страда заедно с Него. Е.А.: Да. В.К.: И взема участие в страданието. Е.А.: Взимаше участие в страданието. В.К.: Да. Е.А.: Това което беше Паша в братския живот, ний нямахме друг човек така предан, така верен и така

трудолюбив. В.К.: И свърши много работа. Е.А.: Да, много е работила. Да, много е работила. В.К.: Сега по-нататък нейните опитности както ги е писала. Тя ги е диктувала или тя ги пише на машина. Е.А.: Тя ги пишеше на машината. В.К.: Макар че е сляпа. Е.А.: Е, не, не, тя не виждаше. Тя много накрая ослепя. В.К.: Имаше ли очила, с очила ли ходеше? Колко диоптъра? Е.А.: Не, тя носеше отначалото очила, но после престана да носи очила, защото нещо казал Учителя да не се носят очила. И тя ги махна и повече не ги сложи. В.К.: Учителят й е казал да не носи. Е.А.: Не, не й казал. Общо беше казал за очилата да не се носят. По-хубаво е. Нали, като не вижда човек да не носи очила непрекъснато на очите си. А, да речем даже да си послужи, ако трябва да пише, такова нещо беше казал и тя така го направи. В.К.: Горката Паша. Важното е, че си е свършила работата. Е.А.: Да. В.К.: Свършила една голяма работа. Е.А.: Много. Виж беседите са в хубава форма дадени. Стегнати са стилово. В.К.: Паша е един служител. Какво казвате за сестра й? Е.А.: Аз имам нещо написано за Паша и за сестра й и за тяхното семейство. Но не съм го издиктувала на машина. Ще го издиктувам. В.К.: Какво казвате сестра й беше интересен човек. Е.А.: Аня беше строга, учителка беше. Строга, но в същото време такова милосърдие можеше да направи. Тя можеше и го направи. Аз присъствах така. Брат Радославов - Иван Радославов беше образован човек, но старчески години и т.н. направи някои грешки, там с имота и ни взеха една част от имота, от братския имот, не от другия. Дъщеря му при бомбардировките се помина и той остана сам. А той е един от тия тримата, които са отишли при Учителя да искат Гумнеров да го изгонят. В.К.: Учителят да се махне от дома на Гумнеров. Е.А.: Да. Но Учителят не се махна разбира се и когато един път Аня казва, че ще отиде да чисти на Радославов стаята му. Щото е стар, възрастен човек и сам. „Аня, и аз ще дойда да помогна". Щото учител ми е бил четири години и така беше много с ерудиция голяма човек. И като отидох, аз в живота си не съм виждала толкова дървеници. Аз ти казвам. В.К.: А Вие отидохте с кого? Е.А.: С Аня и аз. Ние двете отидохме. Тя чистеше и аз помагах. И да ти кажа, тя можеше, един човек най-мръсен когато е, да му помогне, да го очисти, да му услужи, така както една милосърдна сестра, съзнателна. Тъй че Аня имаше много качества като човек. И характер имаше Аня. В.К.: Тя занимаваше ли се с преписване на Словото? Нещо да е писала? Е.А.: Учителят й предложи, но тя не можа да приеме. В.К.: Защо отказа? Е.А.: Мъчно й е. Не може да го прави. В.К.: Има и такива моменти. Не може. Е.А.: Не може. Ами чакай Учителят даде на Борис Николов, не можа да го направи, даде на Георги Радев, не можа да го направи. В.К.: И той не можа. Е.А.: И той не можа. Отказаха се. В.К.: Не могат да стилизират. Е.А.: Не могат да стилизират. Ама стилизирането е трудна работа. В.К.: Трябва да влезеш в духа на тази материя. Е.А.: Да, да. В.К.: Савка не познава българския език. Е.А.: Савка беше още по-слаба в това отношение. Аз казах веднъж на Учителя: „Учителю, много искам да изработя една беседа от край до край". „Ами хайде казва, опитай се!" В.К.: И тоя опит Вие не можахте да направите. Е.А.: Ами не можах, защото не исках Паша да разбере, че правя такъв опит. В.К.: Да не обидите Паша. Е.А.: Не, жалех я. Виж бе, особено с очите бе. Едва виждаше горката. Колко пъти е падала, колко пъти е ставала. В.К.: Сега тя като се движи, не може да види, падне, така ли? Е.А.: Ами разбира се. Или се удари в някое дърво. Боже, как се е блъскала в дървета, къде не е падала. Сега не виждаше хубаво жената. Тя имаше доста диоптри сигурно. В.К.: Наблизко виждаше, ама надалече не виждаше. Е.А.: Не, тя с едно око беше бе брат. С едно око беше. В.К.: По начало или как. Е.А.: Виж какво, в началото беше с две, с очите си беше. Но бяхме една година на Рила, не на

езерата, а на Мусала. И Паша ми казва: „Еленке, нищо не виждам". Тя там загуби едното око. В.К.: Там. Е.А.: Там. Сега загубила го, окото й вижда много малко. И викаше: „Ще си сляза, ще си сляза в града". „Паша, ама как ще си слезеш когато Учителя е тук?" В.К.: Не иска ли помощ от Учителя? Е.А.: Искала е помощ, но виж някакво, тя имаше вътрешно препятствие. Някакво отвътре, веднъж даже бяхме в тази стая събрани и тя си разказа тая опитност, че Учителят й дал задачата, казал й какво да прави. В.К.: За очите. Е.А.: За очите, но тя не е могла да го направи. В.К.: Какво й казал? Е.А.: Е не мога да помня. В.К.: Някакво вътрешно противоречие. Е.А.: Противоречие, да. В.К.: Не е могла да прескочи. Е.А.: Да, не е могла да го прескочи. В.К.: Да бе, то е много трудна работа. Е.А.: Не, това е вече съдбовно. Съдбовно нещо. В.К.: Не може да се прескочи една кармична развръзка. Е.А.: Да. В.К.: Но самата тя трябва да се развърже. Е.А.: Тя трябва да се развърже, да. В.К.: Дава й метод Учителя, но тя трябва да го направи. Е.А.: Тя трябва да го направи, да. В.К.: Ха, много трудна работа. Значи тя разказваше. Тя със съжаление ли го разказваше? Е.А.: Не, вече беше примирена. Примирена беше. В.К.:Не се ли упрекваше? Е.А.: Не. В.К.: Просто не е имала сили. Е.А.: Не, какво ще се упреква вече. Това е вътрешен избор. Толкоз е могла, това е направила.

89. СПОРОВЕ ЗА КНИГАТА „УЧИТЕЛЯТ"

Спорове станаха по две неща: Първо по издаването книгата „Учителят" от групата там - Борис, Мария, Методи, Неделчо и Боян Боев и той печаташе там и второ: същото по песните. Въпросът с книгата „Учителят" стои така:

Просветният съвет се събираше един път в седмицата. Разисквания имаше така за работата, как трябва да работим, даже един от братята Георги Томалевски цял един съвет занимава как трябва да работим. Беше направил някакъв план на работа, от който план нищо не се изпълни както предложи той, защото ние в Братството не можем да работим по наши планове. Братството се ръководи не от земята и след заминаването на Учителя и преди заминаването на Учителя, като беше на земята, никак не можеше по план да се ръководи Братството, защото законите, на които то е подчинено не са земни. Учителят даде пълна свобода на всички братя и сестри, да се проявяват такива каквито са, и кой земен закон и начин ще търпи това? Затова нашият братски живот не можеше даже да влезе в никакви рамки на устава, на човешки порядки и може би затова ние никъде не можахме да влезем в устав и дружество да се образува, защото когато има една външна организация, там има порядки, има ограничения, а нашият братски живот не е подчинен на тези неща. И може би от тези две разбирания, едните бяха за това да има един външен ред, а другите поддържаха духовната страна на нашето ръководство, може би това е причината за споровете всъщност. Сега за книгата „Учителят" приятелите като се събраха решиха да издадат една книга за Учителя. Такава книга. И почнаха, заеха се някои да работят в това отношение, но Просветният съвет беше много муден организъм - много бавен. Ние написахме едно писмо на Михаил Иванов оттука така за връзка с него. От наше гледище беше хубаво, толерантно писмо и то докато се състави взе доста събрания, дълго време, два-три пъти даже само с това писмо се занимава Просветният съвет докато дойдеме до единство, в единомислие, щото туй което ще се напише всички да са съгласни. Най-после пратихме писмото, но отговорът беше много изненадващ за всички ни. И от там някакъв Братски съвет ни отговори, но отговорът беше, като че ли ние искаме да ги учим, като че ли те бяха някак засегнати от това и казаха, в

писмото помня, че пишеше, че българите били овчари, говедари, козари, демек прости хора. Сега много отдавна е било, за да си спомня така по подробности съдържанието, но някои неща са останали в паметта ми и тях казвам. Аз лично бях много изненадана от това писмо, защото нищо от онова, което писахме не беше обект, за да подбуди такива мисли. Какво е станало там не ми е ясно и след това ние повече не писахме на Михаил и оставихме така естествено да текат отношенията помежду ни, без да се бърка Просветния съвет в това нещо. И така в такива събрания решиха да напишат такава книга. От друга страна Борис Николов когато донесе книгата „Учителят" напечатана, на заседание на Просветния съвет, тя подействува като бомба, като взрив. Много от приятелите останаха засегнати, че те, след като ние сме решили общо да се прави това нещо, те го направили без да кажат някому туй нещо. Борис каза, че те имали от рано тази идея. Тя не е била създадена в Просветния съвет. И те работили и после казаха това, че както виждахме, и много мудно ставаше работата в Просветния съвет. Тази книга кога щяхме да я издадем? Може би и пет години нямаше да стигнат, за да се издаде тази книга. Аз споделям, че това е абсолютно вярно. Че Просветния съвет в състава, с който беше, доста разнороден, в началото бяха по-ограничена група, но после навлязоха други хора, които така не бяха много хармонични. Разбирате, в този смисъл нехармонични, по-друго настроени съзнания бяха, макар с преданост към Братството, с хубаво чувство към Братството. Но не звучаха еднакво, разбирате ли? По нива едните бяха с по-духовно, по-просветено съзнание, а другите по-материално. Сега никого не искам да обвинявам с това, но аз когато съм наблюдавала тези неща и като гледам споровете, казвам, това съм видяла. И когато Борис донесе книгата, казвам ви беше бомба. Такъв протест стана от страна на всички. По-голямата част от братята реагираха, по-голямата част много отрицателно, много, останаха засегнати, недоверие, даже казаха няма нужда защо да се събираме и такива неща си казаха помежду си, такова нещо, че е тъжно. Аз ви казвам при такива скандали в това два пъти съм плакала пред всички, защото не можех да си търпя сълзите, като си казвам, ние сме ученици при Учителя, призоваваме Учителя да дойде при нас в нашата работа и такова нещо да се случи помежду ни. Ами казвам, ние ще изгоним Учителя и всички светли същества с поведението си. Много тъгувах за това и ви казвам така, с огорчение съм преживявала тези неща. Вярно е, че аз тогава не взех страна, защото Учителят казва така: „Ученикът няма право да критикува съученика си!" Значи взели сме ние решение в Просветния съвет да направим това. Тези другите са го направили. Донасят ни напечатано нещо, ние можехме да го направим. Но условията се бяха променили, ако те не бяха го направили, тази книга нямаше да излезе. Просветният съвет не беше в състояние тази книга да я напечати, тъй както работеше. И много скоро след това нали, вече наистина се показа, даже че е така и те тогава са я печатали нелегално, така в печатници с доста трудности, благодарение връзките на Неделчо, които имаше. Неделчо Попов, той понеже беше печатар, имаше връзки с всички печатари в София и благодарение на тези си връзки той е можал да напечати тая книга. Тя не се печати в нашата печатница. Аз казах, верно е, че не са изпълнили взетото решение, но това не е толкова страшно, пък нека напишат друга, още една книга за Учителя, какво ще загубят разбирате ли, аз така мислех. В.К.: Да, но това огорчава хората, огорчението е много голямо. Е.А.: Ако пазим свободата, която Учителят ни е показал, не трябваше така да се постъпи. Ами аз помня, такава атака беше срещу Борис Николов, че Борис боледува повече от два месеца и нещо. Разбирате ли? Атаката срещу Борис беше страшна. Помня

брат Боев ми казваше: „Еленке, защо така реагираха, аз казва не разбирам!" А брат Боев толкова чистосърдечен беше, щото за него беше важно да се направи това, не е важно толкова кой го е направил. Те са могли, те го направили. Сега от едно братско гледище това е право становище, нали, ако милеят за братската работа. Да ви кажа това бяха според мене само засегнати лични чувства и атаката беше страшна, много страшна беше. Не искам повече да говоря, наприказвах се. Но Борис беше така на топа на устата. И понеже аз не взех страна, такива неща ми наговориха, и мене критикуваха даже. И мен ме атакуваха, и ми говориха разни неща. А пък да ви кажа, аз тогава постъпих така, защото именно от тези принципи се водех, които Учителят е дал. Да не критикуваш съученика си! Е, направили го, направили, но сега какво им пречи да направят нова книга още по-хубава, нали? Нека да напишат. За Учителя не може ли да се напишат две книги? И пет биха могли да се напишат. Но сега, да ви кажа, лично аз и тогава, и сега пак съм на това мнение. Не съм се променила по отношение на мнението си за това. А пък личните чувства не може да ръководят братя и сестри. Когато сме се събрали за братска работа, ние нямаме право да се ръководим от личните си чувства, ако искаме да постъпваме като духовни хора. Поне в даденият момент, когато сме се събрали да вършим братска работа тогава ще постъпваме като братя. В.К.: Много е трудно. Събират се решават да пишат книга по раздели, изведнъж излиза друга книга. Значи са ги приспивали и заблуждавали. Е.А.: Добре, ама те още не бяха почнали, не бяха я почнали. Ами сега, не биха я издали, какво им пречи и друга да напишат? А, нямало смисъл. Е как няма смисъл? Не, тук засегнати бяха, но после улегнаха. В началото ви казвам, аз даже останах изненадана само защото не взех страна и мене ме атакуваха. Значи непременно трябва да вземеш страна. Това е светски маниер, това са борби в света. В света такива борби могат да стават, но между нас, значи ние не постъпваме с ученическо съзнание. Аз твърдя това. И пак повтарям: Може така човек в своя си личен живот да постъпва, там е свободен, но когато са се събрали за братска работа, ние ще работиме поне в този момент, в тази проява сме длъжни да работим с ученическо съзнание. В.К.: Аз трудно бих приел такова нещо - да съм в Братски съвет с някои хора и после да ме излъжат, да си издадат книга, като предварително са ме насочили в посока, за да ме отклонят и заблудят. Непочтена работа. Трудно е да се разбере. Е.А.: Не знам може би аз не съм имала амбиции да пиша книга затуй. Може би за мен това никак не ми беше трудно. Казвам ви, аз лично, аз така се изненадах, пък после викам, ей че хубаво че е станало туй издание. Не, не бях против това. В.К.: Аз съм съгласен че може да се работи с 2 до 3 човека. Повече не може да се работи. Ако са повече влизат онези от Черната ложа в някого си и всичко се обърква и става разединение. Е.А.: Не, много тежък апарат беше, много тежък апарат беше, то Просветният съвет. Каквото решение се вземе, не можеше да се изпълни. А докато се вземе такова решение, що спорове бяха.

90. СПОРОВЕ ЗА ПЕСНИТЕ

В.К.: А за песните на Учителя? Е.А.: А по отношение на песните точно бе същата история. Още повече, то беше скоро след това, след като беше тази книга излязла и там сега Кирил Икономов, Мария Тодорова, Асен Арнаудов, мисля че и Галилей, музикантите се занимаха с песните. Първото издание на песните го издаде Кирил Икономов. И той го издал под ръководството на Учителя. Той се консултира за всичко с Учителя. И мисля пеели песните както

Кирил Икономов ги беше записал. Сега почнаха те да се работят и аз веднъж присъствах когато Кирил и Мария спореха за нещо. За как да бъде записано нещо. Да ви кажа право аз не съм музикант, нито теоретик да имам мнение, но да ви кажа спореха, туй което чух, дали да бъде с коронка или да бъде с точка, нотата. Сега, аз от моите познания музикални не намирам, че разликата е толкова важна за да спорят затова. Защото, ако е с коронка, значи удължаване, ако е с точка, точно е определено удължението. Не е така съществено, не е, не споря. Да речем друг тон да бъде, не спорят, за тон, а за продължителност на тон говоря. И виждах, че те изострят спора защото настроение имаше предварително. И Кирил тогава се отказа, не искаше да участвува в издаването на песните, никой от другите не остана да работи и остана Мария да работи. И тя както ги издаде имаше някои изменения, които ние не сме ги пели така както тя ги издаде. Сега защо тя така ги издаде? Знам, че само с Асен Арнаудов работи. И излязоха песните, и там бяха още по-спорещи, и още много настроения се създадоха. Създадоха се даже така групи едни срещу други. Както и за книгата „Учителят" пак се създадоха групи. Нещо, което беше фатално. Още когато станаха тези работи аз казах, ние не вървим добре. Това не върви на добре. Не може спорове в една Школа. В Братска група, духовни хора да спорят, не може, те трябва да намерят начин да се разберат. Учителят е казал: „Когато има спор, отстъпва разумният!" Имаме метод, имаме правило дадено. Знаеме как да бъде. Значи ще отстъпиш. Ама грешки ще станат. Е грешки ще станат. Но според мене Кирил трябваше да остане до края за да настоява, да не станат накои неща, които станаха. Щото и Мария намери после, че е сбъркала. И тя самата е признала, и е оставила и чула съм, че е оставила напътствия как да се поправи. А пък Кирил не трябваше да се засяга толкова, нали работим за Божие дело бе джанъм? Не, не може работа за Божие дело и личността да не се смали, това са неща, това е светско отношение. Светът може така да постъпва. Те така могат да се борят. За нас това е недопустимо. В.К.: Мария Тодорова ми разказваше как Учителя я викнал, подхвърлил на масата песнопойката издадена от Кирил Икономов и казал: „Иди да му намериш грешките!" И аз тръгнах, сверих я с оригиналната тетрадка, която бе у мен и ги открих. Но когато работихме ние нямахме време, коректорите ни попречиха и се допуснаха някои малки грешки. Е.А.: Вижте, вярвам че е мислила така, тя е била убедена в това, но в такива моменти, когато се явяват мнения нали, сега един по един начин го разбира, друг по друг начин, но аз съм виждала Учителя оставаше, Той присъстваше при Негови песни и ги остави да ги запишат както намерят те за добре, и не направи забележка. Ами какъв пример ни даде Той? Ами Словото Му? Той не правеше забележки. Тук-таме е направил забележки, грешки когато има, но иначе, Той не правеше. Той оставяше да се проявят хората както могат. А ние като дойдохме почнахме за гуша да се хващаме. В.К.: Най-болезнено и най-силни са били борбите при музикантите. Аз заварих всичко това. Беше ад и как съм издържал се чудя сега.

91. ТОЛЕРАНТНОСТ КЪМ КАКВО?

Е.А.: Вижте, ще ви кажа, че ние стенографите никога не сме имали спор. Мислите ли че не е имало поводи? Да, имало е поводи, но никога. Нито Паша, нито Савка, нито аз, не сме давали поводи за спорове. Не сме давали. Паша например това го работи. Работи по него, не се произнасяме. Когато почнахме да работим заедно, тогава аз си казах мнението, защото вече и аз съм

отговорна. Разбирате ли защо, аз вече казах. Защото дотогава тя е работила, тя носи отговорност. Но сега, няма го Учителят, да Му каже: „ Учителю така и така мисля, Вие какво ще ми кажете?" А пък това е мое мнение и затова аз отговарям, затова аз го казах на Паша. Защото и аз съм отговорна за това. Но иначе, и пак даже, вижте сега този въпрос се повдигна и тогава беше един много болезнен въпрос. Неделчо повдигна там нещо за някаква беседа, която Паша дала и намерил, че много е изменена и идва при Паша, и я пита защо така я направила, защото съвсем далече е била изработена от оригинала. И тогава Просветният съвет решиха да дадат на всички, които се захващат да обработят по една беседа. Аз не взех, за да не оскърбя Паша. От колегиалност не взех. Защото знаех, че това много ще оскърби Паша. Те взеха, разработиха ги, прочетохме ги, видяхме, но всеки беше сложил свое нещо лично там. Абсолютно всичките. Понеже ги четох и аз се интересувах нали, и тези, които най-много бяха отворили уста да говорят, да критикуват Паша, те бяха направили същото което беше Паша направила. И тогава аз казах, по-добре един да прави, който е работил при Учителя, отколкото другите, разбира се. Учителят търпеше така Паша да работи, защо пък ние сега ще избираме другите, пък своето да внасяме. Може пък те много по-криво да го направят. И затова останаха така, Паша да работи до края. ***Напечатаното всичко е нейно, да, нейна работа е***. Ние с Паша сме изработили втората година на Общия клас, която я имам още обработена и то беше повече под нейно ръководство. Тук-таме аз не смеех така нали, не исках. Вижте, за една работа не може отведнъж всичко да се каже, за да бъде по-спокойно между мен и нея. Аз държах да си запазиме хармонията в работата. А не да станеме полюси. Щото станеме ли полюси, борбата почва. Затуй така от тактичност съм го правила, но после, когато работихме другата вече годишнина там повече изисквания налагах по отношение разбирането си, нали. А там, в тези съм оставила Паша както каже, щото вярно е, тя имаше повече опит, нали, аз не бих смеяла така да направя. Така свободно както тя го правеше. И така този опит остана така, но Паша много болезнено го преживя. Тя страшно много беше засегната от критиката която й направиха. ***В.К.: Преди година аз бях се приготвил и исках да й занеса оригинали и преработени нейни беседи и да я питам: Кое от двете е вярно, защото едното няма нищо общо с другото. Но нещо в мене ме спря: „Не е време".*** Е.А.: Добре, щото вижте, всеки един от нас, който е работил за делото и е бъркал, ще отговаря пред Учителя, пред Невидимия свят, който ръководи това дело. А тези са наши човешки работи и пак нарушава се правилото нали? Нямаш право да коригираш съученика си. Учителят има право. В.К.: Най-интересно бе, че като се занимавах с различните редакции на Словото на Паша, сънувах Учителя. Пред Него съм поставих оригиналите и преработеното Му Слово във вид на отпечатани томчета. Обясних Му и Му показвах всичко. Питам го: „Учителю какво да правим?" Той ме поглежда и казва: „Е, има ги". Пак Го питам: „Учителю какво да правя?" - „Е, има ги". „Но какво е Вашето мнение?" Той мълчи, стана сериозен, мрачен. Аз си взех нещата и си тръгнах. Казах си: Аз този въпрос няма да го оставя така. Аз ще го предвижа и ще го разреша. Отидох си тогава от Него.

Бележка на Редактора: *През 1997-1998 год. лично аз организирах отпечатването на непечатаните беседи на Учителя по оригинал. До края на 1998 год. се издадоха по оригинал 29 томчета. През 1999 год.ще се отпечати останалото неиздавано Слово.*

Е.А.: Щото вижте, аз мисля, че даже и така както са и с тези отклонения, които са направени един, който искрено търси Словото, може да се ориентира. Щото принципите на Учителя ги е изнасял многократно. Многократни обяснения

има дадени. Е сега не сме ли разбрали че не трябва да лъжем? Че лъжата Учителя абсолютно я отрича? Че методите, които ги е дал не ни ли са ясни? Ясни ни са. Така че, даже с тези неща, които са допуснати като наши грешки, те не са от такъв характер, да попречат за възприемането на учението и за прилагането му. Аз лично така го разглеждам. Щото там, ако пречат, за това нещо вярно е, тогава има отговорност, но смятам, че един който искрено и честно чете Словото, той ще го разбере, къде е Истината и как трябва да бъде. В.К.: За мен този проблем за разрешаване бе голяма бариера. Но аз успях да я прескоча, защото взех свое вътрешно решение за в бъдеще ще се занимавам с него. ***Решението е в мене, но трябва да дойде подходящо време и моето време.*** Е.А.: Но аз намирам и така. Аз да ви кажа и когато и по-рано така съм говорила, за да защитя Паша съм казвала: Пречи ли ви да разберете Словото на Учителя това? Аз разбирам там, там е вече пакостно, ако пречи. Сега някой път има променени тънкости, вярно е, Ѝюанси, вярно е, има такива неща, но един, който работи вътрешно, той отвътре ще го получи как трябва да бъде. Щото това Слово е свързано с Учителя свързано е с всички същества, които носят в душата си това Слово и човек като чете, той се свързва с тях и като получи вътрешната светлина, той ще знае къде е Истината. В.К.: Учителят говори, че онзи който чете Словото Му и го прилага ще дойде време да влезне в четвъртото посвещение, и тогава ще направи връзка с Невидимия свят, и Светът на Словото. Е.А.: Четвъртото посвещение е Възраждането.

92. ВЕЩИТЕ НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Как се развиха събитията с вещите на Учителя и имуществото на Изгрева? Е.А.: С Мария Тодорова аз бях близка първите години. И много близка бях. Бяхме много време заедно. Така сме общували много. Но някак стана, че се разделихме, защото всяка една от нас има свой тон, свой ритъм вътрешен и изглежда, че много не си допадахме. И затова аз си бях в моя свят, тя си беше в нейния свят. Аз не съм се бъркала никога в нейния живот и начин и така когато сме имали случаи така да се срещнеме, спор не сме имали. Само накрая имахме един спор след Учителя, когато трябваше да откупиме вещите, нали то е една дълга история, която не е за разправяне. Когато взеха братята в затвора - 1958 год., нали и се заведе процеса, когато дойдоха ревизията, те ни надчетоха Братството на 500 000 тогавашни пари. Това беше много голяма сума, защото те не ни приеха, че сме Братство и че десятъкът, който са го получавали, да го смятат като членски внос, а го смятаха като дарение. А като дарение по закона трябваше да се взима 10% данък, това не беше правено и като се набра за всичките години от 1944 до 1954 и коя беше там, много години нали, и стана данъка много голям. 1954 г. мисля че беше, значи за 10 години. Много голяма сума се набра. И затова ни продадоха за тая сума всичкото Учителюво имущество и всичкото братско имущество. Имотът беше отчужден по едрата градска собственост, имота, местата. Защото приятелите, а и за това трябва да кажа как стана, защото много приказки се говорят и критикуват този и онзи. Бяха двама адвокати. Извикаха всички братя и сестри, които бяха представители, като собственици на Братските имоти. И ние трите стенографки бяхме там и други сестри, и други братя имаше. Щото за всичките имоти Учителят не го е сложил на едни и същи лица, и присъствахме. И тогава адвокатите казаха като разглеждаха въпроса, сега всички питаха кой от имота да пожертваме? Щото повечето братя имаха и личен имот, и братски имот, и тогава адвокатите ги посъветваха всеки да посочи в декларация своя личен

имат, а братския имот, ако държавата го приеме като имот на Братството, ще го приеме и ще се запази като братски имот, пък ако те не искат това, и да го запишеме ние, а те го задържат, после пак могат да го вземат пък те собствениците ще останат без своя личен имот. Това беше Юридическият съвет на приятелите. И затова и Паша, и другите така постъпиха. Щото много съдеха Паша, че си запазила личния имот. А тя беше готова да пожертвува своя имот. Пък дала салона. Сега това не беше така, защото вижте, аз нямах имот, никакъв, за мен остана една трета от салоните и това останаха след отчуждаването, Братството ги поддържаше докато взеха всичко, докато дойде този закон нали за данъците да ни вземат имота. Тогава взеха и моя имот. Защо го взеха моя имот, нали е мой? Защо го отчуждиха? Нали ако е личен, ако те го смятаха, че е личен, трябваше да го оставят на мене, а те го отчуждиха. Значи държавата щеше да постъпи така както постъпи и с другите 2/3 от салона с отговорността която аз имах. Факта, че така не постъпиха, значи адвокатите бяха прави. Този съвет беше на място даден и тогава ни продадоха всичкият имот. Мария Тодорова и сестра Люба Иванова, те бяха отговорнички на вещите на Учителя. Когато дойдоха ревизорите ние направихме инвентаризация на цялото братско имущество и Учителювото имущество. И аз бях една, която отговорях за тези имущества. Поканиха ме ревизорите и аз участвах в това и даже ние бяхме отговорници: Борис беше, Мария, Влад, аз и не знам кой друг беше. После Борис като отиде в затвора Мария беше много заета с това. Тя нямаше време да се грижи за тези неща и когато ние откупихме братските вещи, ние не искахме да откупуваме братските имоти. Ние искахме да откупиме само Учителювото лично имущество, защото, да ви кажа аз лично бях, аз много бях за това и настоявах, въпреки че аз нямах средства, но настоявах да откупиме Учителювото имущество, защото не може цяло Братство да дадеме Учителювият личен имот на търг да се продава. Това ни засягаше като последователи, да не кажа като ученици. И с много лекота се уреди този въпрос и когато отиде братът да предложи в Райсъвета, че ние сме готови всичкото имущество на Учителя да откупим, то беше към 30 000 лв. те казаха: „А-а казва само това не може. Ако откупите всичкото имущество. Не може само Учителювото". Щото вижте, то другото имущество не беше така ценно и ако не бяхме го откупили щеше да отиде там дето ги продават от Всестранни услуги мисля че беше. Ще го дадат там и ще стои натрупано в някои складове и тогава приятелите пак се отзоваха, събраха сумите. Около 90 000 лв. беше всичко. Значи още 60 000 лв. се събраха и тогава по съвета на адвокатите, които ръководеха, ни казаха да не го пръскаме много, на отделни лица да го дадем. И се посочиха лицата, избрахме го всичкото и лично аз предадох цялото имущество, Учителювото на тях, защото познавах вещите и по списъците както бяха, а те бяха у мене и го раздадох на приятелите. Спорът между Мария и мен възникна в това, че тя след това искаше да й дам списъка на хората, които взели, за да контролира как го пазят. Аз намирах че това не трябва да бъде, защото властта ако знаеше че ние сме го откупили за Братството щеше пак да го вземе от тях. Ние го купихме, като че ли лично всеки за себе си го е купил. Това беше много неудобно и Мария не дойде при мене да ми каже. Прати адвокат и аз отказах да дам и тя така малко се разсърди, че се наложих. Но аз не го направих заради това, адвокатите ми казаха че не бива да се прави така. Сега защо постъпи Мика така, не сестринси? Аз живея на Изгрева, тя идва на Изгрева всеки ден, не пожела да дойде сестрински да се разберем и така стана. Пък после при една среща тя така някак тури край на това. Щото аз не влязох в никакви обяснения повече. Не я търсих за никакво обяснение и когато дойде

Борис, като излезе от затвора, той ме попита за това и аз казах: „Борисе, аз имам списъците на братските неща". Щото те казаха списък да има. Рекох, имам списък, на адвоката, който беше пратила тя. Викам този списък той пак не е за мене, той е пак за Братството. А пък никак не беше удобно това, което тя искаше. Още повече дрехите бяха много лошо поддържани, понеже там още така имаше спорове, да не ходела само едната - Мария, че да ходели двете Мария и Люба, за да ги почистват. Да ви кажа, когато ги взех дрехите, много нещо беше изядено от молци. Още тогава и аз казах, я когато ни беше под ръка не го запазихме, че сега ще ходим у хората да го проверяваме. Не въобще не беше тактично. По много линии не беше тактично. Но вижте, не влязохме в спор. Така изживя се, изживя се така. В.К.: Много трудно и на нея е било. Борис е в затвора, Братството е разбито. Е.А.: На нея е трудно, знам че трудно е било, но ако беше малко по-искрена да дойде при мене, аз щях да и обясня всичко, защо постъпвам така. В.К.: А интересно, много хора не я обичаха. Е.А.: Не, тя не можа да спечели любовта на приятелите. В.К.: Не я обичаха, изобщо много, много хора не я обичаха. Е.А.: Верно е това. Не знам защо, това е нейно поведение. Нещо е правила, за да бъде така. Не може да бъде. Да е един, двама разбирам. А така масово, както беше? Напоследък агентите на милицията ме питаха за Петър Филипов нещо: „Защо казва не го обичат? Защо не го обичат?" Защото те сега разбрали, че приятелите не го обичат. Има неща, когато човек се поставя над другите, не може да бъде обичан. Виждате ли? Когато ти смяташ, че си по-високо от другите, даже всъщност да си по-високо. Например Борис се държеше с приятелите не така, не че е по-голям от тях. Той махнеше с ръка, обича така, махне с ръка и реши въпроса. Но не се държи по-високо от другите, разбирате ли? А пък някои приятели, които именно са страдали, че не са обичани, по моето разбиране, това е причината, че се държат по-високо от другите. Защото Учителят както беше голям, не се държеше отвисоко. Той, никога не сме почувствали Учителят да се държи като голям, никога. Той когато се приближава при тебе се приближава като равен, отваря те. Сърцето можеш да си отвориш, дето се казва и майчиното мляко можеш да си кажеш, защото Той те предразполага. А когато има едно такова високомерно отношение към другите. Сега, мир и светлина на душите им, които са горе и като ги говоря тези неща, може би те сами ще преценят, ако аз съм видяла криво, моля за извинение. В.К.: Но ако вътрешното ти огледало е чисто и правилно е отразило? Е.А.: Моля за извинение за това, но това съм видяла, не друго. Тъй че Мария не беше лош човек, не беше лош човек. В.К.: Мария ми разказваше, че на една екскурзия на Витоша Учителят й казал: „Може Бог да пожелае да бъдеш най-гонена, най-хулена, най-чернена, но всичко с радост и с любов да понесеш". „Защо Учителю?" - „Така" - бил отговорът му. И се питаше: Откъде да намеря толкова любов, че да понеса всичко с радост. Е.А.: Не мога да кажа, че е била най-хулената. Виж може тя така да го е изживявала. В.К.: Мария разказваше: „Най е трудно всичко с любов да понесеш. Трябва да имаш сила, за да понесеш всичко и то с любов". Е.А.: Мария беше симпатичен човек, аз не мога да кажа, аз няколко години с нея съм имала много хубава дружба и хубаво приятелство, но сега това ли беше, че се разделихме. Тя веднъж ми каза, че тя има така настроение и дружи с някого, и после вече не може да дружи с мене, щото друго настроение има. Сега с мене това ли беше причината, друго ли беше не зная. Но аз пък, когато забележа, че някой не желае, аз не обичам да се натрапвам. Щото аз пък имам силно чувство на достойнство. И затуй, разбираш, за да не ми страда чувството казвам всеки има право да има каквото иска отношение, но аз заставам на едно разстояние, за да ми е на мене спокойно.

93. НИКОЛА АНТОВ

В.К.: Коя беше причината за конфликта в Братския съвет по ония там години? Е.А.: В Братският съвет имаше разделение от самото начало. Брат Боев, брат Борис, брат Жечо, Паша бяха отделно. Антов, Симеонов и Тодорчо бяха с тях, те бяха седем души. Сега Антов и Симеонов бяха така за по-материално решаване на въпросите, както той го показа още при първото си изказване и това отвънка съм гледала, така го обяснявам. Какво е ставало между тях не съм била, затуй не мога да кажа, но имало е такива неразбирания и после Антов се държеше не като господар, а като диктатор, като човек, който има власт, а пък иначе духовните въпроси никак не ги разбираше, никак. Той разбираше нещата само материално. И ако нещо не го разбира той дигаше тоягата и удряше. Налагаше се и по тоя начин е бил отгоре. Да, преди да е обвинен. Аз съм жестоко бита от него, не с бастун, а с колец от палатка. В.К.: Добре, но за какво и защо? Е.А.: Той беше казал някъде на Изгрева, че ще ме бие. Аз бях ходила някъде да си купя домати и на врящане. Той преди това беше бил друг човек. Бил пиян и даже една сестра казва: „Еленке, да не ти направи нещо, да дойда с тебе!" Рекох: „Какво ще ми направи, аз нищо не съм му направила". И когато тръгнах нагоре да вървя, бяха ми дали нещо на брат Боев да занеса, и като вървях той изкочи отдолу, така от уличката дето от Изгрева идваше, и ме настигна. И аз като видях, че идва с дървото, побързах да отида при брат Боев, но там нали е малко нависочко, как се спънах, че паднах. Спънах се защото носех така между двете си ръце, може би не съм видяла хубаво, как съм видяла, или пък може да съм се уплашила, не знам какво е станало. И това може да е, нали. И той ме удари пет пъти с тоягата по гърба, както бях паднала. Аз нададох вик и Люба Славянска с Руси и брат Иванов веднага изтичаха. Той щом чу стъпки веднага избяга и прибираме се, аз вкъщи. Даже дълго време, аз шест месеца носех синини на крака и според мене трябва, тука имах много остри болки в ребрата, може би, даже и сега когато ги напипам има едно надебеляване на едно място, трябва да пукнато ребро сигурно съм имала. Вижте, защо? Аз не мога да кажа, че ме е бил случайно, но в началото той идваше при мене, срещах го, идваше често, все идваше за хартия, понеже имахме много хартия на тавана и аз бях прибрала всичката хартия, защото тогава хартия нямаше, и аз бях я взела, щото на нас ни трябваше хартията, която Учителят остави. Идваше за хартия, това беше поводът и начинът по който ми говореше, аз видях че той е един човек - интригант. От приказките му само. Иначе аз така не съм имала контакт с него. Никога не съм го търсила. Впоследствие съм ходила, защото той ни даваше картите за хляб. Там купони ли какво, нещо имаше. Понеже бяхме записани като братски работници, та ни даваха карти някакви, та съм ходила така за карти само. Иначе, никога при него не съм имала никакво отношение. Е, аз съм се изказвала по негов адрес в тоя смисъл, че не проявява братски отношения, че той се държи съвсем като чужд човек на учението, това нещо и сега го казвам. Аз не само тогава го казах, ами той е бил много хора преди това и все с бой се заканваше. Един месец преди това Люба Иванова, с която те дружеха и мъжът й ми каза: „Той искаше да те бие един месец преди това, но аз казва го разубедих, да ви кажа". Той ми каза нещо, което е много неприятно, което така не го определя като човек. Срещна ме един път и ми каза: „Ти каза Еленке си казала на сестра Стефова, че аз и ти сме любовници. Ако не откажеш това и аз няма да откажа".

Сега както искате го разберете, това ми каза. Аз го хванах така за ревера с двата пръста, казах: „Хайде да отидем при Стефова, да каже кога съм й казала това". Той не мръдна от мястото си. Аз разбрах, че това е негова измислица, и че това е един метод и иска да ми каже нещо, което друго нещо звучи. И аз тогава оттам до моята къща съм плюла. Защото почувствах така гадост ви казвам, отвращение почувствах. Сега какво е искал негова работа, но в това имаше за мене само една мръсота. Аз на много хора не съм го казвала, на няколко души съм казала това нещо и мисля, че той си е имал някакви намерения и понеже...така. Друго, казал че ме е бил по македонска линия. Аз нямам нищо, че и той е македонец, и аз съм македонка, какво значение имаше? Аз не съм участвала в никакви македонски организации и не съм работила никога като македонка. Само за братски работи. А обвиняваше ме, че съм крала вълна. Да ви кажа как беше въпросът: Когато ние бяхме евакуирани, казаха ми, че брат Ради спи пред салона и пред стаята на Учителя долу на цимента без нищо. И аз казах: „УчителЮ, разрешавате ли, да кажа на брат Ради да вземе един от братските дЮшеци, да не спи на цимента, да не изстине?" И Учителят каза: „Да". Да взема. И брат Ради е взел дЮшек. След това той си остана у него и на него спеше брат Ради. Имаше си друг дЮшек и този дЮшек остана да го ползва. Брат Ради в 1945 год. ли или 1946 год. заболя от пневмония и аз го взех в моята стая да го гледам един месец и повече, защото при него нямах условия да го гледам. И цял месец го гледах, и вече така беше, когато се заесени аз казах: „Брат Ради, сега трябва да имаш вълнени дрехи ти, защото след това боледуване нали, трябва да си хубаво облечен. И той вика: „Еленке, дЮшека дето го взех братския, знаеш ли, че е вълна. Вълна е". „И ти имаш ли друг дЮшек?" - „Имам". „Ами ако искаш да го дадеме да опредат вълната и да ти направя от него фланела?" Сега никому не сме казали за това. Паша знаеше в Братския съвет. Може би трябваше да кажа на Борис, но пък Борис и Тодор Стоименов дойдоха специално при мене да ми кажат, да приема брат Ради при мене, да се грижа за храненето на брат Ради, да се храни при мене, по-хубаво, за да укрепне и да оздравее. Сега, не счетох за нужно един дЮшек, който е даден вече за него, нали, не е братски, не се смята братски, да питаме, да употребим ли вълната. Пък за него ще употребя вълната. И взехме, колко беше вълната не зная, дадох я, опредоха я и аз му я оплетох. Сега той пожела и аз да си оплета нещо. Вярно е че и аз си оплетох, но то беше някак, аз не можех да не приема и неговото желание, разбирате ли? Някой е видял, че тази вълна я правя. Видял дЮшека у дома като съм го правила, аз не го криех, но на всички не съм давала тия обяснения. И оттам се каза, че съм крала дЮшеци, братска вълна. Това беше поводът. Сега който иска да вярва, който иска да не вярва, но той затова ме е бил. Вижте какво да ви кажа, един човек когато не се обуздава винаги ще намери повод, да. Винаги ще намери повод. Но той беше един човек, как да ви кажа, не за Братството. В.К.: А защо беше посегнал на брат Боев? Е.А.: Ами не зная. Той когато би брат Боев чак тогава ние заведохме дело срещу Антов. И ние бяхме свидетели-битите, и него го осъдиха, но то знаете ли, то беше комична работа. Ние после бяхме подсъдими, всичките, които се бяхме подписали в изложението - към 50 души. Всички ни даде под съд той, за обида. И още при първото заседание съдията каза: „То каза се вижда, че ти трябва да си на подсъдимата скамейка, а не тези, които си довел тука". Така ясно стана и се разбра, три дена се разглежда едно шумно дело за „Оня дето духа, беше". Но какво да ви кажа, сега такъв си беше Антов, но осъдиха го 3000 лв. да ни плати обезщетение. Разбира се, че три пари не даде и никой от нас не повдигна въпрос за това. Имаше така, той не беше

безкористен човек, гледаше си своите интереси. Да ви кажа чула съм, че така доста неща, където има възможност е използвал. И такъв човек не може да вярва в честността на другите. Не може. Всеки мислеше, че всички така сме изкористявали. В.К.: Какъв бе конфликта между него и другите? Е.А.: Той беше написал някакво изложение по финансовите въпроси на Братството и искаше да го чете. Може би грешката е тук, която направихме. Бяхме се събрали в едно събрание и той искаше да прочете това. Не го прочете, не му позволиха всички, получи се така срещу него едно голямо настроение. Изказвания от някои приятели имаше, доста остри срещу него и той напусна, и оттогава насетне стана враг. И това стана причината той да предизвика и ревизия, и въобще се дойде до провала.

БЕЛЕЖКА НА РЕДАКТОРА ВЕРГИЛИЙ КРЪСТЕВ: *Това е тъй нареченото историческо събрание на 9 Юни 1957 год. в салона на Изгрева. Протоколчик на събранието е Елена Андреева, която е стенографирала изказванията на присъствуващите след като са изгонили Никола Антов, който е бил председател на финансовия съвет, официално избран още на 1.I.1945 год., с лигитимни права пред властта и законите на страната. Протоколът е дешифриран от Елена Андреева на пишеща машина, подписан е от нея и той ще бъде публикуван когато му дойде времето да се включи в „Изгревът".*

Прочетете за това събрание от няколко автора, които го описват. Виж „Изгревът", том IV под № 107 /стр. 214-217/; „Изгревът", том IV под № 45 /стр. 352/.

Смятам, че за всичко това той предизвика тези неща. Сега, аз впоследствие когато мина време, намирах, че ние така лекомислено сме погледнали на това. Защото сме гледали от една друга духовна гледна точка, но ние все пак трябваше да го изслушаме, това ни беше грешката. А пък аз намирам и още друга грешка. Когато чухме, че в Братството има спорове, ние чувахме, че има спорове в Братския съвет, трябваше да отидем братя и сестри, една група 5-10 души и да кажем: „Кажете ни какви са споровете?" Нали, за да направим опит да ги примирим. Ние сбъркахме, ние пропуснахме това. Ние трябваше и него да го изслушаме, всичко което каже. Защото както виждате неговото изказване го приеха. Той беше Финансов контрол в Братския съвет. А него не съдят, а само Борис Николов и Жечо Панайотов. Председателя и касиера. Ами той нали е Финансова комисия, защо той да не отговаря? Къде е бил контролът му? Разбирате ли? Той стана безотговорен. С това е ясно, че той е услужил на тях нали, дал им е сведения и т.н. Това Господ знае повече. Но в тези борби в основата е това, различното гледане на приятелите, различно. И ние нямахме широтата и опитността, която Учителят имаше. Той умееше да примирява тези неща, а ние не се опитахме даже да ги примирим. Това е грешка. Можехме, поне опит да бяхме направили, нали. Можехме да не успееме, но опит бяхме длъжни да направим. Аз така като съм си мислила намирам тази грешка и я отчитам, и на нас, защото на нас Братството ни е мило. Щом ни е мило, трябва да ни са мили всички братски работи, които стават. Брат Боев защо го би? Само защото не го слушаше така. Той искаше всички да го слушат. Пък аз бях казала нещо и брат Начо Петров ми каза, че беше говорил Антов по мой адрес лошо, и аз казвам: „Е-е пък този ли ще ме упреква, който има официално две жени". Брат Начо ми каза, че няма да ми прости Антов никога, че това съм го казала. Фактически беше така де. Той си имаше съпруга в града, имаше и тука, на Изгрева. И аз викам, сега той ли пък ще ме съди сега, най-сетне какво съм направила аз, той да ме съди. Значи, ако аз съм сбъркала, и той има грешки. Но както и да е сега, може би, и това не съм имала право да

кажа, но в един момент човек казва някои неща, защото в този момент моето съзнание не е било ученическо, а е било човешко. Аз също по човешки съм го казала това. Щото иначе друг път нямаше да го кажа, ако имах будно съзнание разбира се. При будно съзнание не се говори така. В.К.: По време на процеса 1958/59 год. имаше ли хора от свидетелите на процеса, които да говорят срещу Учителя, срещу неговото поведение, срещу Школата. На процеса едни други се обвиняват и властта ги съди, тя е арбитър. Тя обвинява последователите на Учителя. Но срещу Него говорено ли е? Е.А.: Срещу Учителя, почти не съм чула. Ругатните бяха по отношение на Борис. Главно борбата я изнесе Борис. Жечо беше някак по-настрана. Понеже Борис по е имал отговорност и естествено е Борис да поеме и отговорността, естествено беше. Е изнесоха се някои клевети срещу Учителя при процеса, пак от неразбиране на нещата. Аз тогава, понеже краката ме боляха и не можех да се движа, не съм слушала процеса и следствието, но това което са ми казали приятелите, него зная. То беше пак от тези, които минаваха за последователи на Учителя и които не са познали Учителя като духовно същество, нито са го познали като проява каквато е, защото ако Го познаваха не можеха така да говорят. Учителят с цялата си изява проявяваше такъв висок морал, такива високи качества, че ние се чудехме, че човек може така да постъпва, така високо, а не да Му препишеме това. Може някои да са си преписали своите си грешки на Него, това може. И както Учителят казваше, да се огледа в него, да види себе си - там, това може. Но Учителят имаше много висок морал и никога не е постъпвал по човешки. Той постъпваше не като човек, а като едно много високо духовно същество, което има други принципи, друг живот. Всичкото у Него беше друго. Макар че Той се проявяваше така като нас, като човек живееше, между нас живееше. Но той не говореше както ние говорим дребнави неща никога. Неговото Слово беше както в беседите. Всички разговори бяха беседи, всичко. Той не говореше обикновено, ами Той не се проявяваше така като господар. Виждате ли Той можеше ли да си вземе, ами всичките имоти можеше да ги вземе на Него, никой от нас нямаше да каже нещо. Той никога нищо не взе на свое име, никакъв интерес не прояви, нищо, ама нищо, никаква корист не прояви, нищо не искаше. Веднъж пред мене каза: „Ами тези пари не са мои, те са на Братството". Някой Му искал пари и Той ми каза на мене: „Искат ми пари, ами те не са мои, аз не мога да давам, те не са мои". Сега, даже така погледнато, кой от нас би казал, ако Той вземе от тези пари и употреби както намира за добре. Никой. Но Той, до такава степен даже беше извисен. Висок морал имаше Той, не беше така устроен както обикновено са хората. В.К.: Казахте за случая как този приятел пази парите и впоследствие си заминава. Е.А.: Заминава си. Учителят така си е помислил: „Е, сега какво ще стане с парите?" Минава време и идва неговата съпруга, и казва: „Мъжът ми ни остави Учителю тези пари за Вас". Предава ги. И Той каза: „Което е Божие, то не се губи". Да. Законът е ясен.

94. СРОДНИЦИТЕ НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: За семейството на Учителя почти нищо не се знае. Разпитвал съм приятелите, които са били по времето на Школата - всички вдигат рамене. Не знаят. Е.А.: Брат, за нас беше важен Духа на Учителя. Знаеш ли какво изживяване имахме всички в Негово присъствие. Кой ще обръща внимание на лични неща. В.К.: Добре, че историците са писали за баща му Константин Дъновски. Е.А.: Никой от нас не се сети поне да Го запитаме за едно и за друго

за рода Му. В.К.: Искам да ви питам, вие заварихте ли някои от живите наследници на Учителя, разни племенници, сестра Му на Учителя? Е.А.: Да, баба Мария я заварих, родната сестра на Учителя. Тя е 10 години по-голяма от Учителя. Аз я заварих, тя идваше на Изгрева, но казваше на Учителя: Петър. Тя си остана протестантка. Протестантка беше, защото и Учителят преди да замине в Америка е приел протестанството, за ужас на дядо поп. Вижте защо, религиозните форми сигурно не е могъл да ги търпи, понятно ми е това, нали. Всичко това са остатъци от идолопоклонство - паленето на свещи, кръстенето, иконите, всичкото това. Учителят казваше: „Как кръста ще бъде свещен? На кръста е разпънат Христос". Може ли, оръдието, с което е убит един любим човек да го почиташ и уважаваш? Кръста като прибор на страдание е едно, ама Христос разпънат на кръста да ви кажа то е наистина страшно и после, това е пак дяволска работа да ви кажа, която е повлияла в християнството. Защото Христос нали възкръсна? Защо не дават възкресението, което е следващ момент и той е постоянен момент. А дават този миг отрицателния, на голямото изпитание на Христа. Тъй че това е едно отрицателно влияние в църквата, което са приели. Не е положителното. А съм убедена че тези неща още от младини ги е разбрал и затуй се е отказал от църквата. Той не че искал да печели нещо друго. И по тая линия после го изпращат нали да учи за проповедник в Америка, от протестантското общество в България. Даже скоро научих, че когато се е върнал Учителят от Америка, живял е три години в Нови Пазар, където баща му е бил свещеник. Там е бил Учителя при баща си, а после вече когато дядо поп Константин Дъновски остава, той живял в църквата, където е и погребан в двора, защото той е голям възрожденец, бащата на Учителя. В.К.: Сега какво ще си спомните за баба Мария? Значи тя така му е казвала: „Петре!" Е.А.: Да, така Му е казвала. В.К.: Имаше една сестра, тя казваше че била при Учителя и тя дошла и казала: „Петре, дай ми малко кафе!" Е.А.: Да, да, обичаше кафе, обичаше. Когато ние бяхме в „Парахода", тя живееше у Йорданкини. Там при Йорданка Жекова я канеше. Нейната дъщеря Люба и тя си е заминала, едничка тя от рода на Учителя прие учението. В.К.: Значи Люба. Е.А.: Люба. Другата й сестра, как се казваше не зная, беше зъболекарка. Тя не прие учението. Даже помня Савка беше ходила при нея да си лекува зъбите и така й говорила отрицателно за Учителя. Тя искала Той да й дава пари, да я поддържа, разбирате ли? Като богат вуйчо. Пък Учителя казваше, за общите пари: „Те не са мои". Даже един път на мене ми каза: „Идват хора и ми искат пари. Ами аз не разполагам с пари, те не са мои, те са дадени за Господа. Аз не мога да харча от тях". И друга една опитност пак за пари ще ви кажа с Учителя, щото сега ми дойде наум. Учителят ми каза, че един брат от Казанлък дошъл при Него и Му носи 30 000 лв. „Ето Учителю, тези пари ги давам за Бога!" Пък Учителя му рекъл: „Ех, по-добър касиер от тебе няма. Пази ги ти. Когато ми дотрябват ще ти ги поискам". Минава време. Случило се че братът си отива. Ще помислите че парите са се затрили. Напротив след време жена му идва и носи парите на Учителя и казва: „Мъжът ми каза, че тези пари са за Господа и Вие сте оставили той да ги пази". Предаде ги. В.К.: Не заварихте ли братът и сестрата на Учителя. Не сте ли говорили с тях? Е.А.: Учителят имал племенници от брат си Атанаса и от тази си сестра Мария. Мисля че трима, толкоз са били. Не знам други деца да има дядо поп. Първа е баба Мария. Разказвала ли съм ви случая когато се е годила? Не го ли знаете този случай? Учителят бил още малък, ученик и годяват баба Мария за някого, когото тя не иска. Тя плаче и той вика: „Како бе, защо плачеш?" И тя си казала мъката: „Годяват ме за един когото не го искам". В това време имало низи с царевици

и пада низата и се скъсва. „Не плачи како, както тези царевици се разпръснаха, така и твоята работа ще се разпръсне". Сега, това да го каже Учителя в зрялата възраст, за нас е понятно, Той си говореше с тези символи, но това дете го казва, значи от време на време е било посещавано от по-висши същества, за да направи тая връзка между разсипването на царевицата и разтурването на годежа на сестра си. Това тя го е разказала като опитност. И така разтуря се работата на баба Мария. Тя беше доста възрастна когато го разправяше, беше над 70 години. Тя идваше рядко на Изгрева. Идваше лете два или три пъти, оставаше когато ние отиваме на Рила, да прекара в нашия „Параход". Хем ни го пазеше, да не слагаме друг човек и тя оставаше така, и там имахме всичко, оставяхме й покъщнина, всичко нали, да си сготви, да си направи и по такъв начин се бяхме сприятелили. И даже веднъж аз я попитах: „Абе сестра Мария, викам, кажи ми нещо за майка ти. За баща ти съм чувала повечко, но за майка ти нищо не съм чувала". „Какво да ти кажа Еленеке, майка ми беше неграмотна жена". „Е-е казвам, нищо че е неграмотна, то не е най-големият недостатък". „Много кротка беше и тиха". Това ми каза за майка си, не можа повече да ми каже. Сега аз разбрах, тя е била кротка и тиха, а дядо поп е бил по-енергичен и с висок тон е говорил, и така по-господарски дух е имал, нали. Пък то в онуй време всички мъже бяха господари в семейството така и то пълновластни. Даже жената е абсолютно подчинена на него. Но като свещеник, той би трябвало да има по-широко гледане, щото Христос примирява. Христос казва, че няма мъже и жени пред Бога и че всички са души, така че те са равни пред Бога и той би трябвало така да постъпва, но как е била не зная, но тя е била кротка женица, смирена. Друго съм чула, че преди да роди Учителя, много дълго е боледувала тя. Преди да забременее. Значи, аз така го разбирам: прекарали са я през една чистка, хубава, щото боледуването е чистене всякога и тя дълго е боледувала, може би за да се подготви така. То е имало и влияние отгоре нали, да я учат и т.н. Щото да бъде кротък и смирен човек, това е качество голямо.

Та това съм чула и още нещо знам: Тя пак заболяла впоследствие, Учителят бил във Варна ученик в гимназията и тя не си е заминала докато той не дойде. Все казвала: „Петър да дойде, да го видя". И успяла да го дочака и тогава си заминала. Защото тя по-млада си е отишла. Значи тогава ученик е бил Учителя. Това знам за семейството.

95. ЧУЖДИТЕ ПАРИ

А пък за другите аз да ви кажа много не знаех, но когато си замина Учителя знам, че явиха се наследниците нали, издираха ги нашите приятели, намериха ги и понеже Учителят имаше много пари, които останаха, но те бяха пари на Братството. Но Той имаше пари и от беседите. Парите, които останаха при Учителя там 5-6 милиона ли, седем ли, колко били не зная, те са пари и от десятък, но са и от печатането на беседите. От 1936 год. до края на 1944 год. всички беседи редовно се печатиха, колкото Паша можеше да приготви материал. Така че никога не е останало без да се печати нещо. Та тези пари от задачата с левчето Учителя не ги смяташе свои. Разбирате ли, щом е задача, то е за Господа. И затова Той не ги смята за негови, затова ги е оставил така. И аз доколкото зная Учителят когато е харчил пари е харчил само тези, които на Него Му ги дават. Казват: „Учителю, ама това за Вас са, за Ваши лични нужди!" Разбирате, щото много хора така са Му давали. Учителят понеже е помагал, много хора е лекувал, на много хора е помагал със съвети и

представете си има някой нелечима болест. Учителят каже, излекува го той няма ли да Му даде нещо? Той нищо не иска. Той сам разказваше един пример. Не знам дали сте срещали в беседите, че един дошъл да го лекува, казал: „Мога да те излекувам, ама ще си дадеш всичкото богатство" Той рекъл: „Не може ли половината?" „Не може" казал. И не дойде казва да го лекувам. Сега, защо Учителят е направил така, Той не че е искал парите му да вземе. Това е за да го освободи от нещо. Но той не е разбрал. Сигурно той щеше да ги спечели два пъти.

Да ви кажа такъв един случай за Райна Калпакчиева. Райна Калпакчиева, баща й заминава за Америка и оставя си малолетни деца - Райна, Недялка и Мариола, трите момичета. Те там си живяли в Търново, но децата познават Учителя и Райна помни, че като заминал баща й оставил в една торбичка златните пари които имал и някакви скъпоценности на Учителя да ги пази. Когато си замина Учителя, сега тя беше ми казала на мене и на Савка, и на други, че знае, че има такова нещо при Учителя, но тя никога не ги беше поискала. И когато си замина, стана въпрос за тях. Даже Савка каза, че тя знае, че били в някаква виолетова кесийка. Може би при чистене или при друг случай, видяла ги. Аз съм шетала при Учителя, но никога не съм бутала от чекмеджетата, да проявявам любопитство, за да има доверие Учителя при мене да не проявя любопитство. Много съм се пазила от това, за да ме пуска. Щото иначе, ако направя нещо нали, което не трябва, ще загуби доверие. Затова, даже и да видя, така гледам да не излезе, че непозволено съм видяла нещо. И като си замина Учителя, казахме на Братския съвет, но там имаше разни мнения, бъркаха се и други хора. Но й върнаха жълтици, злато не й върнаха. Върнаха й един или два пръстена само. Тя казваше, че много повече е това, което е оставено при Учителя. Пък аз й казвам: „Райничка, да знаеш че Учителя ще ти ги върне. Как, не мога да ти кажа, но Учителят ще ти върне парите". Защото аз имам една опитност и нея ще я разкажа след това. И знаете ли, че много скоро още 1955 или 1956 год. мъжът й го пратиха да купи кораби от Холандия и от Швеция за държавата и там беше командировка. Командировъчни и не знам защо дадоха му и 600 000 лв. на това време парите които бяха възнаграждение някакво. С тези пари те си направиха къщичката и място си купиха. И после и аз се смях: „Райничка, видя ли че Учителят ти върна парите?" За мене това беше врущане. След това не го пратиха вече.

Сега с мене случая. Преди заминаването на Учителя, една година ли беше, колко беше, моят баща имаше нужда от 7000 лв. Сега каза ми, че му трябват парите, пък аз нали съм дъщеря, искам да му услужа. Казвам как да направя, че да услужа на баща си. Ами да поискам от Учителя, знам че има пари, знам че ще ми даде. Аз вярвам, но аз не можах сама да отида, срам ме беше и помолих Паша. Тя Му казала, че баща ми има нужда и, че като продаде мястото ще ги върне. Учителят даде парите на Паша и аз ги взех, даже не отидох да Му благодаря. Толкова съм била дивачка. Срам ме беше, разбирате ли. И не Му казах, „Благодаря Учителю, че услужихте на баща ми". Сега се упреквам. В.К.: За какво му трябваха тези пари на баща ти? Е.А.: Не зная, може би имаше нещо да плаща. Сега нали баща ми е, желая да му услужа. Аз казах: „Тате само едно нещо, щом продадеш мястото, ще ми дадеш седемте хиляди да ги дам". Имаше едно място, което щеше да го продава. И продаде го, и ми даде седемте хиляди лева. Но тогава Учителят не беше добре. То беше през последните дни на Учителя. И аз от деликатност казвам, хайде, като Му мине ще Му ги занеса. Но случи се така, че Учителят си замина и аз не Му предадох парите. Аз казвам, че ще ги върна на Братския съвет. И Паша и Савка ми казват:

„Еленке, Учителят нямаше да приеме парите ти". „Вижте, може. Ама Учителят, Той има право. Аз нямам право да не ги върна". И така като мислех аз ги занесох на брат Стоименов и му казах случката както сега я разказвам. Абе брат, не мина много време, идва Недялчо Попов и ми казва: „Еленке, може ли да препишеш тази таблица, ще ти платим казва труда! Хем хубаво казва ще го платим". То беше към 30 страници ли, такова нещо. Ама беше все такива числа като статистика, начертано, трябваше много да се внимава. И аз го написах мисля за три дни и те ми платиха 10 000 лв. ми дадоха за това. И аз казах, да седемте хиляди ми върна Учителя и трите хиляди за труда. Щото най-много тогава получаваха 1000 лв. надница големите чиновници. А аз предадох парите на брат Тодорчо. И понеже ги предадох и не мина много време, Неделчо ми казваше след това: „Еленке, опитвах се още няколко пъти да ти донеса нещо да препишеш, ама не се нареди". Сега щом не се нареди, това не е случайно. На мене ми върнаха парите. За мене поне така беше.

96. ИНТЕРНИРАН В ХОТЕЛ „ЛОНДОН"

Е.А.: Значи само племеничката Му Люба прие Учителя. Тя идваше и на клас, тя стана вегетарианка. Никой друг. Брат им и другите, не. В.К.: Дядо поп, той през 1918 и 1919 год. е бил жив. Е.А.: Паша го знае. Паша го е виждала при Учителя. Идвал при Учителя да Го посети на ул. „Опълченска" 66 и знаете ли, малко има прилика на Учителя по лице така, общо. И той така хубав човек, както Учителя беше хубав, но в него има една строгост, в Учителя има разбира се друго нещо. Когато идвал, Учителят казвал: „Бащата е дошъл". Така е казвал, бащата, на дядо поп. Не казвал баща ми, а „Бащата, бащата е дошъл". Да, така е казал за него. Много примери за свещеници и истории, които ги имаме, може би са от баща му случки, които Той е чувал, да ги разправя предполагам, знам положително, че оня случай дето го разправя, че един баща имал син и не го пускал на седянки, пък синът слагал коритото и го покривал с чергата и така отивал на седенки. Това е било за брат му Атанас, който бил хубавец. В.К.: Брат на кого? Е.А.: На Учителя по кръв, по тяло, другия син на дядо поп. Та той правел това, щото баща му не го пущал на седянки, а той за да отиде, уж че си е легнал, ще сложи коритото, ще го покрие, да. Ха, ха, ха. Това е правил. После научих, че той е правил тези неща. Когато Учителят го интернират в 1917 год., защото не е взел разрешение за беседа, да говори. Това е поводът за интернирането, поне така е била мотивирано и Го глобяват 25 лв. Учителят казва, че България после е трябвало да плати 25 милиарда репарации. И Той не е отишъл никъде другаде във Варна, останал в хотел „Лондон". Аз даже се питах, защо Учителят, толкова приятели е имало там, през 1917 год. е имало д-р Жеков, едно младо семейство, изобщо много други. Братството във Варна е било много голямо в ония години. То е било голямо Братство. Само че там се е случило нещо. Знаете ли за случката, която е била? Когато отиват една сутрин за изгрев с братята, връщат се и един от стражарите е ударил плесник на Учителя. Това съм го чула и оттогава Учителят не е стъпил във Варна. Друг път пак имало такъв случай, пак са ходили на изгрев и пак са имали разправии с властта. Разбирате то беше все под влияние на духовенството. Тогава гоненията от властта бяха повече под натиска на духовенството. И Той не е отишъл в града, а отишъл на хотел. Хотела се казвал „Лондон". Тази случка е станала след интернирането. По-късно е станала, двайсет и коя година не зная. Учителят нищо не е казал, но тъй съм чувала и оттогава Той наистина не стъпи във Варна.

Кани ли са Го много пъти, но не отиде във Варна. И когато е спял в хотела, много хора са Го канили да отиде тук и там да живее и Той е казал една турска поговорка: „Сам ери, баба ери!" „Ери" значи земя. Значи, на земята на хана е бащина земя. Щото е свободен човек. Нали плащаш си, свободен си. А другаде като отидеш, човек не е така свободен. Тази поговорка е казал. Той казваше много турски поговорки, щото знаеше турски и казваше много поговорки.

Аз пак ще се върна за някои прояви на Учителя в Школата. В хотел „Лондон" във Варна Учителят е бил повече от година. Там си е даже готвил, всичко там си е услужвал. Много са ходили от приятелите при Него в хотела. Посещавали са Го. И от София са ходили да Го посещават, и други. Тогава много писма е писал на приятелите и те са Му писали. После вече в София когато дойде, имаше контакт с всичките искаха да отидат при него. И даже от провинцията като искат за нещо да дойдат сериозно, предпочитаха да дойдат да питат лично, освен ако е спешен случай, за да пишат.

Предоставям няколко писма изпращани от Учителя до приятелите от гр. Варна по време на заточението Му.

Варна 21.VIII.1917 г.

Поздрав до всички приятели.

Поздрав към всички.

От сега времето ще говори. Господ ще въздаде всекиму подобаващето според Своята Мъдрост, Правда и Доброта.

В.В. Ж.К.В.О. П.К.Дънов

Варна, 26.VIII.1917 г.

До всички приятели

Изворите трябва да извират, реките да текат, тревите да растат, а човек да мисли, разсъждава и върши Волята на своя Небесен Баща. Неговата Любов да Му бъде закон. Волята Божия, Царството Божие, Словото Божие, цел в Него самия. Много листа ще окапят, много черупки ще се смъкнат докато душата достигне своето съвършенство.

Господ да Ви води и упътва в своя Дух, да Ви показва вътре във вас, що е доброто и правото пред Него Самия. Аз Ви предадох едно учение на Христа, учение на живота, не на буквата, учение не на сектанство, а учение на Мъдрост и Любов, което може да обнови целокупният живот. Господ за Когото Ви говоря е Жив в цялата Природа, действуващ във всички същества. Той говори вътре във всяка душа, във всяко сърце. Аз Ви говоря за Него, с Когото всякога съм в общение. Познавам гласът Му. Слушам Духът Му и радостта ми е в Неговото живо Слово.

Какво Благо би било за хората, ако разбираха Божия език и се мислеха, че са братя, а не врагове, да споделяха своите скърби и своите радости.

Близо е часът, ще прозвучи Небесния глас.

Имайте Мир и търпение, всичко Той ще уреди добре. Ще възкреси, ще оживи и ще бъде едно стадо и един пастир на живота.

Благословението на Христовия Баща отгоре да почине върху всички, които призовават Неговото Име на всяко място и време.

/Свещеният подпис/

Варна, 2.IX.1917 г.

До всички приятели.

В.Т.И.Х.С.Б. /Винаги Твой Исус Христос Син Божий/

Господ Бог наш да благослови всички, които с вяра и чисто сърдце Го търсят. Да им даде от Христовия Дух, да Го познават, и да изпълни сърдцата ми със своята обилна Любов.

Дръжте Истината изложена в Неговото живо Слово, което е Христос. И като знаете, че скръбта произвежда търпение, а търпението опитност, а опитността - надежда, а надеждата не посрамява, защото Любовта Божия е изляна в сърдцата чрез даденаго Духа Светаго.

Това е моят поздрав на всички, които вървят в правия Христов път, пътя на Божествената Любов, пътя на вътрешна духовна свобода, пътя на Новия Живот и възкресението.

Във всяка вътрешна доброта Божия, във всяка радост и веселие, придобивайте Божественото знание и Го съхранявайте в сърдцата си, чрез Любовта Христова.

Желая всички да станете умни и съвършени в Господа и да бъдете всички в един ум и едно сърдце - целомъдрени във всичката пълнота.

Мир на всички Ви в Господа.

Ваш Верен П.К.Дънов

Варна 28.X.1917 г.

Живейте трезво. Всяка немарливост да се махне. Всичко ще мине през Божествения огън, да се очисти. Започва вече първия опит. Внимавайте, за да придобиете това, което е нужно и необходимо за живота. Не е въпрос сега за страх, но за смелост и дързост Божествена. Говорете малко, вършете много. Вяра силна, жива и разумна. Любов пълна, безкористна, самоотвержена, неограничена за Бога, за Христа, за своите души и за човечеството. Надпреварвайте се да си отдавате нужната почит и уважение по Бога. Всякой в това трябва да се стреми да бъде пръв. Само така Христос ще Ви даде своето благословение.

Моя привет и поздрав на всички приятели по ред и по име. Аз съм ги поменал, спомнил и ги имам пред лицето си. Аз на всички ще услужа постепенно, няма да забравя никого.

Мирът, Радостта и Благословението на моя Небесен Отец и Баща да почине във Вас и във всички други по целия свят написани в книгата на живота.

В.В. Ж.К.В.О. П.К.Дънов

Варна, 21.I.1918 г.

До всички приятели малки и големи и на добрите ученици.

Само когато слънцето грее живота има смисъл. Само когато реките текат, земята се разработва. Само когато дъждът пада, семето се благославя. Когато плодовете зреят, душата се радва. Хранете се с плодовете на добродетелта. Обичайте се и Господ ще бъде вън и вътре във Вас. Носете дрехата на Правдата. Обработвайте сърдцето си с Любовта. Разкопавайте умът си с Мъдростта. Служете на душата си с Истината и Великият, Живият Баща на Мира, Отец на бъдещите векове ще бъде с Вас и Вие с Него. Само тогава ще познаете Истинския Бог и Христа.

Д.У. В.В. Ж.К.В.О. П.К.Дънов

Варна 1.II.1918 г.

Поздравете всички приятели.

Животът тук и горе е свързан с една непреривна връзка. Любовта обединява хората, вярата ги свързва, а надеждата ги туря в пътя. Ний сме сега по-силни. Господ е с нас. Иде Новата Религия, която сам Господ ще възстанови и ще съедини всичките народи и племена в едно неприривно братство. Иде вече голяма светлина отгоре. Всички приятели ще дойдат пак, те ще възкръснат. Те се събличат, за да се облекат наново в Новия живот на Любовта на безсмъртието. Аз Ви преподавам първите уроци на самопожертвуване. Човек не трябва да търси на земята спокойствие и наслада, но да му бъде радостно да върши Волята Божия. Дерзайте. Аз ще Ви видя и Вие ще се зарадвате. Станалото е благословение. Велики са Божиите пътища. Привет от всички приятели. От Пеня, Димитра, Христа и всички други.

Поздрав на всички приятели.

В.В. /Ваш верен/ Ж.К.В.О. /Жив е Този, Който Ви обича/

/Свещеният подпис/

Варна 9.II.1918 г.

Градете Вашето щастие върху основите на Любовта, обграждайте го със светлата вяра на добродетелта, обработвайте го с надеждата на Великата Мъдрост.

Използвайте лъчите и топлината на Вашето слънце. Радвайте се на чистите извори, които текат. Поздравлявайте цветята, които цъвтят. Благославяйте плодовете, които зреят. Стремете се да осъществите Вашето назначение. Във всичко схващайте Божията мисъл, която работи. Бурята, гърмът са за проветряване, а тишината за работа и помагане на бедните, на страдающите, на немощните. Слабото е силно, а силното е слабо.

От земята излиза всичко

В.В. Ж.К.В.О П.К. Дънов

Варна 1918 г.

Получих Вашето писмо. Господ Бог мой ще оправи всичко. Страданията в живота раждат опитности, а опитността ражда условията при които Вярата, Надеждата и Любовта растат. Стига всички еднакво да се ползуват. Аз искам между всички Ви да зацарува мир, радост и Любов Божествена, да се надпреварвате и да си услужвате и да си отдавате почит един на друг. Да се въодушевите с Духа на Христа. Да бъдете умни и незлобливи, силни във вярата и търпението, смели и неустрашими за Бога. Да се водите от вътрешния глас на Духа. Да бъдете прилежни и придобиването на добродетелите. Лесно да си прощавате и да бъдете незлобливи, но юначни повече в дела отколкото в думи. Това не Ви пиша, като упрек, от мене е далеч тази мисъл. Аз искам да отмахне всичките упреци по възможност. Само Ви припомням Божия път, Божието благо, в което Господ се весели. Господ Бог мой да Ви учи и да Ви упътва във всичките свои добри пътища и в своето Слово.

Привет Вам и на всички приятели по име. Мирът Господен да почива във всички Ви.

В.В. Ж.К.В.О. П.К. Дънов

Варна 1918 г.

До всички приятели

Земният живот има смисъл само, когато човек слугува на Бога и изпълнява Неговата Воля. Дълбоко в Неговата душа трябва да лежи тая мисъл. Настоящето е само прелюдия, въведение на бъдещето. Доброто е скрито в Господа, в Неговата Любов, която Той храни към всички свои деца и да живеем и да работим за Него е пълнота на живота. Тук и горе все едно. Връзката е една. И настоящето и бъдещето е все едно. В Любовта няма страх, и казва Господ: „Ще събере всичките си овци от четиритях краища на света и ще бъде едно стадо и един пастир." Бъдете добри и крепки духом. Всичко е за добро на Господа. Идат дни светли. Ще се въдвори Царството Божие на земята и тогава всички ще вземете участие в Новия живот, сега се гради и полага Новото Небе и Новата Земя. Старото отхожда, Новото възкресява. Мъртвите стават, оживяват и възкръсват. Много Ваши братя отиват при Господа, Който е отгоре. Бъдете всички готови, добри, весели без страх. Ще изпратим и ще посрещнем. Нека расте душата Ви на всички Ви в мир и радост, и Господ да Ви бъде задна стража. Живейте постоянно в Любовта, ходете с вярата, работете с надеждата.

Поздрав на всички добри приятели.

В.В. Ж.К.В.О. /Свещеният подпис/

Варна 5.II.1918 г.

Моите поздрави на всички приятели и добри ученици, които ходят в пътя на светлината.

Бъдете всички радостни духом. Това, което става сега в живота е за добро. Онези, които заминават, отиват си, да се преоблекат. Така Господ ще ги възкреси. Вашите братя, които са отишли да посрещнат Христа, които жертвуват живота си от Любов за доброто и благото на другите, са благословени от Господа в живота. При Него всички са живи. Тия Ваши братя Ви поздравляват сега. След големите скърби и страдания, ще дойдат дни на благословение и Господ ще обнови всичко. Живейте в Любов и от Любов към Господа, изпълнявайте Неговата Воля. Местото на почивката е Божията Любов. Аз вярвам във всички Вас и съм уверен, че Вие ще останете верни Господу. Временните мъчнотии и страдания, това са Божията ръка, която Ви повдига, за да минете от временното към вечното, от преходното към настоящето. Моето дълбоко желание е Вие да бъдете чисти и святи и Господ да пребъде във Вашите сърдца. Господ Бог мой ще Ви благослови и изведе в безопасност всички.

Ваш верен. Ж.К.В.О

/Свещеният подпис/

5.II.1918 г.

Моя поздрав вам и на приятелите. Стойте върху непоклатимата скала на добродетелта, дръжте в ръцете си вечната правда. Подкрепете сърцето си с любовта на живота. Дръжте ума си на работа под ръководството на Мъдростта и на Истината за подкрепа на духа си.

Идат дни светли с всички Божии блага. Господ на мира иде да помага на своите деца.

Земята и небето ще бъдат свързани с една обща хармония. Мъртвите ще станат, ще оживеят и ще възкръснат и злото ще изгуби своето жило, неправдата - своето було, омразата - своето червило, глупостта - своето мерило, и лъжата - своя език.

Иде ден, когато всеки ще каже: „Стани, стани и Господ ще те обнови. Стани, стани и Господ ще те съгради".

/Свещеният подпис/

М О Л И Т В А

Господи Боже Мой, Който ръководиш и благославяш всяка копнеюща за светлина и съвършенство душа съгради ме и запази от всяка нечиста сила, като пратиш Дух лъчезарен и верен да ни яви истината по въпроса, за който жадува душата ми.

В името на Разпятието, Погребението и Възкресението, с които Ти се яви нам, открий ни Истината, за която Ти се молим.

Амин.

/Тази молитва се прочита три пъти/

Варна 9.II.1918 г.

И Духът казва:
„Стани, стани и Господ ще те оживи,
Стани, стани и Господ ще те възкреси.
Стани и с Любовта започни,
Стани, стани и Истината облечи".

Господ да Ви даде на всички да постигнете всичките Ваши добри желания, добри мисли и стремежи на Вашата душа. Поздрав на всички добри приятели малки и големи, на всички добри ученици и бедни и богати. Всички, които горещо обичат Истината, на които сърдцата са пълни със смирение Божествено, с милосърдие Господне, могат да си препишат тия думи. Те са простички, но готови да разцелуват всекиго от Вас, да Ви дадат братски и сестрински прием и в техните обятия да намерите Божието благословение и смисълът на Вашия живот. Благославяйте Господа, Който Ви говори отвън и отвътре. Благославяйте Господа, Който Ви е ръководил в миналото ръководи ви и сега. Благославяйте Господа, Който се грижи за Вас. Благославяйте Господа, Който ръководи съдбините на всичките народи.

Баща е Той на всичко живо.

В.В. Ж.К.В.О *П.К.Дънов*

97. МЕТОДИТЕ НА УЧИТЕЛЯ

Учителят в обходата си към учениците, не знам дали споменах това по-рано, че Той никога не изобличаваше, никога не казваше на хората, да речем някой лъже. Няма да каже: „Лъжеш". Някой например е откраднал, няма да каже, че е откраднал. Той даже когато говореше за кражбата казваше: „Е какво направил? Преместил го от едно място на друго. Той казва не може да го занесе

в другия свят!" Даже, който е откраднал пари. „Какво ще ги прави? Само ги е преместил от едно място на друго". Разбирате. Той винаги ги казваше нещата в безобидна форма.

И такъв един случай ще кажа за едно поведение на един брат. Един брат има връзка с една млада сестра. Тя забременява и вече е напреднала бременост и той бяга. Не иска да се свърже. И когато е отишъл при Учителя, то Учителят му е казал следното: „Ти сега си твърд, когато трябваше да си мек. А беше мек, когато трябваше да бъдеш твърд". Виждате сега и мъдро, и безобидно, и истина. Е това е, което винаги ни е възхищавало в Словото на Учителя. Защото ние, ако казваме, то са хиляди такива неща, не е само едно. Ние помним части. Щото чуеш го, аз много съжалявах после, че не съм записвала. Щото мислех че ще ги помня. Нямах опит, че това се натрупва и че като се натрупа се забравя. Много по-късно така съм записвала някои неща. Но например това го чух на времето още когато го каза. Но имаше неща, които толкова ми харесваха, че то е като фотографирано в съзнанието ми, като клише стои. Много ми хареса този начин на казване. В.К.: Той коригира ли се? Е.А.: Той се ожени. И така трябва. Виждате ли колко хубаво казано, хубаво казано. И ако ви кажа, това са стотици такива казвания.

Имам една случка пак за Учителя, която сега ми дойде на ума, да я разкажа и нея. Аз я научих след като Учителя си замина. Били сме на обед на масите, летен ден. Дошли двама души от града. Сега аз не си спомням този случай и единият от тях се нахвърлил на Учителя да Го ругае. И Го ругае колкото му душа иска. Учителят го изслушал, нищо не му казал. И когато свършил, Той му казал: „Ти си боледувал от венерическа болест и не си оздравял. Ако искаш, ела да ти помогна!" То след това млъква, обръща гръб, отива си. Сега дошъл ли е, не е ли дошъл, това само Учителят знае. Щото ние не можем да знаем. А това го е казал един комунист, който като студент е идвал на нашия стол на Изгрева. И при разговор за Учителя и за ученето е казал: „Дънов беше силен човек. Имаше много възможности. Той можеше да направи последовател когото иска". Той така Го е видял. Това не е така. Учителят не ги принуждаваше хората да стават последователи. При Учителя идваха хора, които се интересуваха. И Той казваше: „Който е роден, той ще дойде." И което е истина. Насила Учителят, пък даже и официално на едно място казва: „Нито задържам, който иска да си отиде, нито гоня някой, който иска да стои". Това го е спазвал цял живот. Аз когато съм била, съм свидетел на това, че Учителят наистина така е постъпвал. Но този приятел така е мислил. И Той тогава е разказал този случай пред тях, защото от факта, нали така, Учителят премълчава ругатните и му казва, че аз мога да ти помогна. Това е, когато те ударят от едната страна да обърнеш другата. То е пример за това. Или когато те ругаят, помагай на този който те ругае. Христос казва нали: „Правете добро на тези които ви гонят, които ви правят пакост!" Та Учителят ни е дал такива примери на поведение, за изпълнение на Христовия морал. Ама 100% го изпълнява, в чистота и в пълнота. Ние сме свидетели на безкрайно много неща. Но ние бяхме съсгледи, за да не можем да запишем всичко, за да бъде колкото по-много свидетелството ни. Да, да не бъде малко свидетелството, а да бъде многобройно и по количество. Защото такива неща Той много неща е казвал, много където се вижда.

Сега имам и аз една лична опитност с Него. Аз живеех в една квартира самичка в стая. В тази втората къща на майка ми. Там изпаднах в едни така състояния и често плачех. Но такава скръб ме обхващаше, че аз не можех да не плача. Разбирате ли, сълзите ми течаха мимо волята. И устни съм стискала, и съм стягала зъби, и съм се хапала, и съм се щипала, да мога да ги спра,

просто мимо волята ми течаха сълзите. И един път бях при Учителя и Той ми казва: „Ма не плачеш ти, там плаче момата която е живяла преди тебе в стаята!" Аз не знам, че в стаята е живяла мома. И като се върнах вкъщи питам втората си майка. Щото къщата беше на втората майка, тя е наследи. Питам: „Кой живееше в тази стая?" „Ами зълва ми". „Ами къде е тя?" „Помина се". „Е колко млада се помина?" „Ами аз не знам." Тя може да е скърбяла, че си е отишла млада, но аз не знам, че и нейна скръб съм преживявала. Но това ми каза Учителя, и това е един пример как вижда Той, нали. Защото майка ми, аз не зная, която живея с нея, тя нямаше никакъв контакт с Учителя, нито знаеше къде живее, кой друг ще каже на Учителя? По човешки твърдя, по човешки говоря. Това беше такъв очебиен случай за Неговото виждане. Очебиен случай.

Сега ще ви кажа още един друг случай с друга сестра, няма да й кажа името. Щото е отрицателен. Но за да видите как ние давахме поводи, за да се приказва в обществото. Бащата на тази сестра не я пуска да отиде на беседа. И тя хуква, те живееха на четвъртия етаж, отваря прозореца: „Ще се хърля от прозореца, ако не ме пуснеш". Естествено бащата се уплашил, обича дъщеря си. Сега това нещо не може да не се разчуе. И аз го чух на времето, че така направила, че искала да се хвърли от прозореца, и затова може да сте чули такива неща че говорят, че от прозореца искали да се хвърлят. Такъв е поводът, разбирате ли. От тези неща, сега това е една екзалтация у нея. Не е резумността, защото нейният баща когато дойде при Учителя на беседа, когато е дошъл, аз не знам дали съм била, защото това ми го казваше Паша, на ул.„Опълченска" 66 е дошъл, защото жена му и тя ходеха на беседа и той рекъл: „Пък чакай да отида да видя кой е тоя Дънов, да го чуя какво говори". Защото ходят и двете така, според него халосани, майката и дъщерята и искат да отидат на беседа. И Учителят тогава говори каква трябва да бъде дъщерята към един баща. И казва такива качества: внимателна, послушна, търпелива, ама много качества. Това него го поразява. Той вижда, че нищо лошо не ги учи Учителя. Но сега, че те не са могли да го приложат, това е друг въпрос. И тогава той отишъл при Учителя и Му казал: „Абе така ли ги учиш? Аз друго виждам". Та това е. Ето искам да ви кажа, как ние с нашето поведение изопачаваме Учението и заради нашето несъвършенство се хвърлиха камъни върху Учителя. А то камъни и то не какви да са. А истински и големи. И то български като похлупак на всичко.

98. ЗАДАЧИ И УПРАЖНЕНИЯ

Учителят за да развие качества у нас даваше най-различни упражнения, задачи и режими. Например много хигиенични правила ни е дал Учителят, здравословни правила. Пост, пълен глад, пост с хляб и плодове, картофи само, както онзи случай, когато на сестрата дал само една ябълка. Сега лични постове може да е имало и други, които аз не зная, но тези които са достигнали до мене, и като опитности на разни братя и сестри. Аз знам че един брат пости 20 дена, пълен пост. Така че най-различни постове са карали приятелите. Знам, че Паша е постила 12 дни. На осмия ден тя е била в училище и е преподавала като учителка. Казва: „Така ми беше пресъхнала устата, че малко и езикът ми беше твърд, така ми се струваше че тропа като изговарях думите. Тя е могла да си вземе отпуск една седмица нали да не ходи на училище. После вече си взела, щото при пълния пост много ацетон се образува и той мирише, не може да се скрие, много мирише тялото и дъха на гладуващия. Та в тези правила, които ни е давал Учителят искаше да бъдеме здрави нали, като ги изпълняваме.

Да бъдем с бодър дух. Също и дишането. Едно от правилата, които ни е давал и което много, много пъти е настоявал, Той е казвал, дишайте, дишайте. И аз ще ви кажа, че когато ме заболяха моите крака, ставите и когато лекарите ми казаха, че за деформиращата артроза нямат лек, освен облекчаване с бани, спомних си че Учителят каза, че с дишане всичко се лекува. И тогава аз дълги години дишах. Най-различни упражнения, всички които Учителят ми беше казал. Учителят ми е дал няколко упражнения общо, а други лично на мен ми ги беше дал. А аз съм ги оставила там гдето ми ги е казал, опитвам се да дишам и все време нямам, все такова. Но когато заболях, нали, вече няма друг начин, тогази си спомних, и тогава съм дишала непрекъснато от половин до един час, поред сутрин. И понеже при мен сутрин е спокойно, ставам рано и краката понеже ме боляха аз не можех права да дишам, а Учителят казва, че прав е най-добре или седнал, или в хоризонтално положение. Аз дишах легнала. Взема, проветрявам, затворя прозореца и дишам, другото време при отворен прозорец дишам и ако съм получила облекчение, обезболяване мисля, че и на това се дължи. Защото правех аз и лечение с ечемици и друго правех, и то ми е помогнало, но смятам че в това ми е помогнало. Учителят казваше, много методи ни е дал за лечение, млечният компрес, горещият компрес при болести, после картофената супа я е дал когато испанската болест се е явила. Много от методите за лечение ги е дал според разните случаи, ако ние даже и сега се поддържаме и спазваме правилата, които Той ни е дал. Например Той ни даде за една цяла година задача да се храним след изгрев и да вечеряме преди залез. И цяла година задача беше на Общия клас така. И оттам много комични истории имаме. После ни даде една задача 20 хапки само да ядем, за да не преяждаме. Щото Учителят между много неща, които е казвал за храненето, е много да си дъвчем храната и да не си дояждаме, малко гладни да оставаме, да спрем да ядем при най-сладката хапка. Вярвам, че ние се шегуваме като казваме: „Не знаем коя е най-сладката хапка". Не можеме да я намерим, все мислиме, че има по-сладка. Та в тези методи Учителят е дал методи за здраве, за един нормален и хубав живот. Кой каквото е приложил това е получил.

ЕДНА ЗАДАЧА

/Из лекцията в сряда на 4.III.1936 г./

Само умният човек може да служи, а пък другите могат само да прислужват. Много хляб имат те да ядат, докато се научат да слугуват. Като слугуваш, ти ще се освободиш от всички мъчнотии. Слугата чувства вече че е свободен. Слугата - това е пробният камък. Докато чувствуваш неприятност от това, че си слуга, ти не си слуга, а прислужник. Като ти е приятно, че си слуга, тогава ти си излязъл от областта на временното, преходното, от това, което причинява всичките страдания.

Можеш да страдаш от любов, можеш да страдаш от безлюбие. Безлюбието ще те съблече гол, ще ти вземе дрехите, ще те намаже с мед да те хапят мухите и ще си замине. При безлюбието ти ще се учиш на търпение. Любовта ще те съблече, ще те измие, ще те облече вместо старите дрехи с нови и ще те заведе в една стая, и ще ти даде книга да учиш. И при безлюбието учиш, и при любовта учиш, само че при любовта ученето е друго.

Едно правило: Щом влезе в къщата човек, който има Истината, ти ще почувствуваш спокойствие в ума и сърцето си. Щом един човек, който влиза в къщата, не внесе спокойствие в ума и сърцето ви, този човек има нещо криво.

Развитието на човека седи в оная сила, която той ще придобие и с която

той ще стане способен да служи на Бога. Служенето да бъде радостно. Човек, който служи с Любов да не прави разлика дали е на голяма или малка работа, той прави всичко присърце.

Вие искате Господ да ви услужи, искате Господ да бъде добре разположен към вас, но Господ ви казва: „Идете направете една малка услуга на някоя вдовица, на някой беден." И тогава Господ ще бъде разположен към вас. Ако вие мислите да влезете в Царството Божие без да правите услуги на другите хора, това не е животът на Невидимия свят.

ЗАДАЧА: За една седмица всеки ден правете по 6 услуги. Всяка услуга за 5 минути - всичко 30 минути на ден. За 7 деня - всичко 42 услуги. В тия 5 минути не мисли за себе си, за домашните си, а за Бога и за Неговата работа. От това ще излезе повече отколкото очакваш. Не само на нашите приятели. Направи някому една услуга, която да му е приятно, че си му я направил. Направи я без да я е искал той, но да се нуждае от нея. И като се върнете Духът ще ви каже: „Много добре си направил". Благословенията на 6-те души ще дойдат върху теб. Те ще ви пратят своето благословение. Ще имате и Божието благословение.

ЗАДАЧА ДАДЕНА ОТ УЧИТЕЛЯ

на 28 януарий 1940 год. за през цялата година

В неделното утринно слово на 28 т.м. 1940 год. Учителят даде следната задача:

Всеки месец ще избирате по един ден, в който ще се облечете празнично, с най-хубави обуща на краката, с най-хубави дрехи, с най-хубави ръкавици на ръцете, с най-хубава шапка и пр. Всичко това да се разбира символично.

Най-хубави обуща на краката означават - Добродетелите;

Най-хубави ръкавици на ръцете означават - Правдата;

Най-хубава шапка на главата означава - Мъдростта и пр.

Този ден да бъдете пълни с радост, чистота, Любов, музика, светлина, свобода, мир, като че ли сте през този ден в рая като ангели.

Ще имате през този ден най-хармонични вътрешни и външни отношения към всички същества и към всичко.

През този ден и физически ще бъдете чисти. Това ще бъде един ден на Любовта, на съвършенната Любов! През този ден, човек да забрави личния си живот. През целия ден да не ти се наруши мирът.

През целия ден да сте реално в рая! В този ден ще познаете какво нещо е Възкресението!

В такъв ден всички низши същества си събират партушините и се отдалечават от тебе и те заобикалят само ангели, светии. Само те се движат около тебе.

През този ден, ако направите задачата хубаво, вие не ще бъдете на земята!

Ако искате да влезете в новия живот, трябва да си приготвите съвършенни тела - духовни тела.

Един ден на месеца да мислите защо Господ ви е направил краката, ръцете, ушите, очите, носа, главата, защо ви е дал това тяло. Целият ден да размишлявате и да сте във връзка с цялото Битие.

И вечерта да благодарите на Бога, че сте се удостоили да бъдете на земята!

Един ден на месеца да благодариш на Бога, че ни е надарил с хиляди дарби.

Тогава да се сбъдне стиха: „Всичко, което се случва с тия, които Любят Бога, Бог го превръща за тяхно добро."

Та всичко, което се случва с нас, Бог да го превърне в наше добро.

Така да се прослави Бог!

През тази година не се позволява да биеш. Не се позволява да си изкривиш устата - да направиш гримаса, с устата си, или пък с очите си; през тая година не се позволява да гледаш накриво никого.

В първите дни на всеки месец ще избереш един ден за тая задача, а понеже януарий е вече на изтичане, то в януарий можете да изберете или днешния ден /28/ или сряда / 31 януарий/.

Пригответе се за 31 януарий и аз ще се приготвя за този ден!

ТРИТЕ ПОДАРЪКА

В неделя на 31.12.1939 год. в 10 ч.с., Учителят каза:

„На 22 март трябва изтичащата година да поднесете на Господа три подаръка:

ИСТИНА, ЛЮБОВ, ПРАВДА

Още два месеца остават. Всички пригответе тия три подаръка, за да се пратят на 22 март.

Бъдете готови с тях, за да имате онова благословение, което Бог е приготвил от памти века за тия, които го Любят".

Изпълнявайте задачата с „Отче наш" с трите думи всеки ден и с избраните 12 дни, едновременно да се мисли и за тия три подаръка!

99. БРАТСКИЯТ СТОЛ

В.К.: Казваха ми, че в ония години на Изгрева е имало братски стол. Е.А.: Вижте, ами стол беше. Стол, но ние готвехме така, понеже не бяха записани, някога оставаше храна, някога не стигаше, така според времето. Като е да речем дъждовно, ще кажат сестрите, може би няма да дойдат много, да сготвим по-малко. По празниците много не е стигало, никак не е стигало. Никога не стигаше на празниците. Неделни дни, когато се готви, идваха, защото вижте, имаше касичка, която вървеше от човек на човек. Дежурните ще я сложат и всеки ще си пусне и кой какво пуска никой не вижда. Той е свободен да пусне малко и много. Дето се казва, може и да не пусне. Даже на Ружа е казал Учителят: „Защо не се храниш в стола?" „Ами Учителю, нямам пари". „Ами мижи, ти когато мине касичката при тебе ще кажеш: И аз пускам, мислено ще пуснеш пет лева". Тогава пет лева се пускаха за обяда, щото бяха евтини пари. „Мислено ще пуснеш петте лева. Ами то казва е по-реално от другото". При такова отношение. Сега този случай го знам от Ружа. Сигурно и на други го е казвал. И друг път и Той е казвал: „Ами когато нямате, ще пуснете когато имате". И затуй касичката вървеше така. И затуй много студенти са идвали. Даже има случка с един писано от един артист като спомен, беше писано в едно от списанията. Чели ли сте го? В.К.: Да, чел съм го. Е.А.: Именно, имало е такива случаи. И както този, който разказва случката за онзи, който страдал от венерически болести, Учителят дето му казал, той бил студент, който се е хранел в стола. Те понеже идваха тук и нашия стол, евтин, стол беше. За пет

лева тогава никой не можеше да се нахрани. В.К.: Ще покажа няколко снимки от обедите на Изгрева. Една от тях са обеди по съборите, по двора на пейките и масите. Други са вътре в малкия салон с Учителя. Е.А.: Тази поредица това са „Обедите на Изгрева". Обикновено Учителят искаше да се храним общо. И даже е казвал: „Ако някой не иска да взема храната от стола, да си донесе яденето, но да се храним общо". Това само го правеше известно време Жеков. Не идваха приятелите. Обичаха повече да си стоят по домовете си. И когато имаха семейства почти не идваха. Ходехме ние, които бяхме сами. А помня, че Учителят на нас стенографките ще ни даде сумата точно за обедите нали за един месец и ще каже: „Ще идвате на обед!" Да, казвал ни е това. И ние сме идвали. В.К.: Сега става въпрос за хляба. Аз съм чувал на времето едно изявление на Учителя: „На Изгрева не искам гладни хора" и тогава нарежда да се прави стол. Как стои този въпрос, разкажи ми? Е.А.: В началото когато Учителят дойде на Изгрева да живее и ние отидохме да живеем на Изгрева, трите стенографки и живяхме 4 години, живяхме заедно в една стая. Три маси, три легла, три стола, една тенджера и три чинии с три лъжици. Първите години нямаше стол. Сега аз не съм се грижила за Учителя какво е ял. Смятам, че и други са се грижили, които са били така по-близки, по... не знам как да го кажа. Когато Учителят бе в първите години на Изгрева стол нямаше. Всеки сам си готвеше. В.К.: Кога се открива тоя стол? Е.А.: По-късно, доста по-късно. А чакай, към 1930 год. Към 1930 год. вече стол имахме. В.К.: В какво се изразяваше този стол? На обед ли се готвеше? Е.А.: Само на обед. В.К.: И продуктите откъде се вземаха? Е.А.: Продуктите се купуваха от Братството. А пък минаваше човек с каса и всеки пускаше по една пара. Сестрите готвеха, дежурните безплатно, даром даваха труда си, а пък касата се даваше на Учителя. Но парите не са стигали никога, защото е много народ. Не само много народ, ами гладни, нямат пари. В.К.: Не работят, няма откъде да пуснат в касата пари. Е.А.: Не могат да пуснат в касата пари, да. В.К.: И Учителят даваше от себе си пари. Е.А.: Е да, Той. В.К.: От града идват и те също ядат. Е.А.: И те също. В.К.: Обикновено какво се готвеше? Картофи, супи? Е.А.: Всичко вегетарианско, едно ядене. Само едно ядене. Много рядко в сезоните, когато имаше плодове, плодове от братската градина се даваха като второ. Само по една ябълка. В.К.: Хляб там ли се месеше или се купуваше? Е.А.: Чакай да видя как беше. В.К.: Щото съм виждал хляб пред Учителя на една снимка, обаче разчупен, един голям хляб, той е домашен хляб. Е.А.: Домашен хляб е бил. В.К.: Но за толкова много хора, този хляб само. Е.А.: Значи, виж как беше, не мога да ти кажа. Но аз не съм носила хляб в стола. В.К.: Значи те купуват хляба отвънка. Е.А.: Трябва да си припомня, за хляба трябва да си припомня. В.К.: Дежурни ли имаше там? Кой готви? Как ставаше? Е.А.: С дежурство. В.К.: И по колко време беше това дежурство? Дежурството по колко време беше? Е.А.: Ами имаше дежурство по един месец. Сестрите готвеха един месец, после следващата групичка две-три сестри готвят един месец, 2-3 сестри следващия месец и така се меняха. В.К.: И така се меняха. Друг един въпрос. Сега като идваха гости къде преспиваха? Е.А.: Имахме братски стаи. В.К.: Бараки ли или? Е.А.: Братски стаи. Там гдето бяха Пловдивските бараки гдето бяха. Там имаше 2-3 стаи. После имахме една стая до къщата на Стоянка Илиева. Тя беше за чужденци, имаше стая за гости, което беше прилично обзаведена. В.К.: Значи те идваха и там приспиваха. Е.А.: Там приспиваха, да. В.К.: Значи, които идваха от провинцията? Е.А.: Да. В.К.: А през време на съборите? Е.А.: През време на съборите всички си идваха с палатки и със завивките. Завивки, да. И в Търново като ходехме, всеки си носеше палатки и

завивки. Да, да. В.К.: И по време на съборите стояха по колко? Една-две седмици? Е.А.: Само една седмица и след това веднага си отиваха. В.К.: И те се придвижваха кой както може? Придвижваха се с влака. Е.А.: Да, който влак му е най-удобен да си отиде вкъщи. Аз в 1925 год. като свърши събора в Търново, аз не знам защо веднага си отидох. И като си отидох виждам, че Учителят не идва в София. Паша и Савка стоят там и аз пиша едно писмо на Паша. „Паша, ако Учителят стои там още кажи ми, аз ще се върна в Търново. Няма да стоя тука сама". И аз се върнах и ние до Димитровден бяхме там в Търново. Но след това вече Учителят не се върна в Търново. Той направи ремонт на сградата, всичко тури в порядък и в ред, и тогава ние се върнахме в София. В.К.: Вече Учителят не стъпи в Търново. Е.А.: Не. В.К.: Казвали са ми, че там под въздействието на Търновското духовенство търновци са направили подписи, петиции срещу събора. Е.А.: Това беше първата година когато яз бях. То беше 1922 год. Един владика от православната църква, не знам Пловдивският мисля че беше, той искаше диспут с Учителя. Учителят казал: „Диспут може, но на Мусала, да са качат". Само там е съгласен да води диспут. Пък той владика, как ли не ще се качи пеш до Мусала, тогава нямаше никакви други превозни средства. В.К.: А той иска владиката файтон, че слуги. Е.А.: Ама разбира се, разбира се. Кой ще се качи и тъй затова така остана без диспут. В.К.: Защото след като Търновското духовенство и граждани се противопоставят на съборите, тогава се отменят и Учителят ги прехвърля в София. Е.А.: Не, продължиха. В.К.: Продължиха ли? Е.А.: Продължиха. Чакайте, вижте как беше: През 1922 год. събор имахме Търновски, голям събор беше. И след като си отидохме кой беше казал, за София беше това, не беше за Търново, че събора 1923 год. е забранен. В 1922 год. беше последният събор, последният събор, след това 1923 год. нямаше събор в Търново, през 1924 год. бе в София, а в 1925 год. беше последният събор в Търново. Търновското гражданство се подписа под петиция направена от духовенството срещу събора на Бялото Братство и повече Учителят не стъпи там.

100. БОЯН БОЕВ

Хубав човек беше брат Боян Боев. Много, много симпатичен. Знаете ли, че много години минаха, аз не го познавах. Той имаше резки движения. Имаше малко грубовата походка така. Той нали не можеше да се движи, даже с бастун се движеше, защото е страдал на млада възраст от туберкулоза на коляното. Когато в Първата световна война го вземат войник, той не е служил и е бил помощник аптекар в Скопие като естественик, понеже знае имената на медикаментите, взели го военните да помага на аптекаря. Там е бил и брат Куртев. Георги Куртев и той е бил там, та така се били една групичка. Но там сградата, в която е работил е била каменна. Всичко било от камък и 2-3 години работил там и оттогава е заболяването му от туберкулоза. Разбира се причините може да са по-далечни, но това е повод, от който се знае че е заболял. Като учител в Панагюрище, Влад Пашов ми казваше, че дълго време е боледувал и е бил в отпуск, защото никак не е могъл да се движи и при него идвал някой циганин ли, че му помагал. Но после, когато оздравял той е работил много усилено с учениците и той много е помагал на учениците си. Задържал за себе си една малка част от заплатата си, колкото за прехрана. А той беше много скромен във всичко. Така всеки месец на много бедни ученици е помагал. С това той е спечелил любовта и на другите ученици, и на гражданството, и там е

бил много почитан, и уважаван. Дълго време е работил там. Знаете ли че го уволниха преди да вземе пенсия три месеца преди 15 години, а тогава срокът за пенсия беше 15 години и не искаха стаж както сега. Но оттам го уволняват заради тази му дейност извън училищна. Той е говорил и сказки държал в читалището, говорил и на самите граждани, общувал е, той в това отношение не е само живял, а и проявявал идеите си. В туй отношение той беше издържан от край до край. Брат Боев, аз откакто го знам, от 1924 год. ама никакъв уклон не направи, никъде забежка в живота си, никаква забежка, нали всеки човек някакво отклонение може да направи, той не. Цял живот се е движил целенасочено така идейно. Имаше една основна черта - услужливост, на всеки който дойде при него той с каквото може ще услужи. Ако е пари, ако има ще ги даде, ако няма ще търси от другаде, разбирате ли? Ако е за уроци на ученици, той ще помогне, ако е за нещо друго, ако той не може да помогне ще иде другаде да търси помощ. Той не се задоволяваше само с това сам със своите лични възможности да услужи, а се заемаше с това този, който търси вместо него той да търси, той почваше да му търси, да му услужва. В туй отношение беше единствен. Ще го видите по Изгрева да тича насам-натам, да моли за едно, за друго. Така беше трогателен в тази си ревност. Някои не го разбираха. Не го разбираха и другояче го тълкуваха, но това не беше вярно. Смятаха че иска да угоди, че има интереси някакви. Хората винаги опорочават. Аз в живота си едно нещо научих: Крадецът не може да вярва на честния! Непочтеният човек не може да вярва на почтения! Разбирате ли и затуй тези неща са несъвместими. Затуй злото и доброто са несъвместими. Не могат да съжителствуват заедно. Те за да съжителствуват, то е за да се търкат, но не за съжителство не може. Един човек, който говори истината и един който лъже, това са абсолютно различни неща. Брат Боев като не искаше нещо да каже, ставаше, мълчеше. Никога нищо не казваше. Аз не съм го чула за един човек да каже лошо. А ние живяхме седем години в съседство както съм сега с Ружа. Не ни бяха отделни стаите, но една до друга, разбирате ли, общували сме. После в това време вече и той пишеше, дежурили сме заедно, работили сме заедно. Но в това отношение беше образец и пример. Той беше връзката на Братството с провинцията. Интелектуалната връзка. Петко Епитропов ходеше и той така, правеше връзка, но брат Боев ходеше и говореше сказки на приятелите в провинцията. А те бяха жадни за това нещо, да чуят Слово. И сега приятелите жадуват, нали? Искат да чуят, да им се каже. Този, който го е разбрал, по-хубаво да го разясни и да го каже. А брат Боев е съученик с професор Консулов, за него знам положително. Щото при него работеше един наш брат и той много често го поздравяваше. И той е избягал и е отишъл да следва в Германия, когато освирквали царя, цар Фердинанд. Та и той е от тия студенти, но там е отишъл и там е следвал даже ми казваха, защо не го попитах, не знам и аз, че той се е срещал с Щайнер. И той му казал: „Защо идвате при мене, вие Там имате Учител!" Щайнер е казал на Боев. Сега от много хора съм го чула. Предполагам, че брат Боев го е казал, но аз от някаква глупава деликатност не съм го попитала, за да знам със сигурност за такива случки. В.К.: Той стенографира. Е.А.: Той винаги пишеше, той пишеше всякога, когато Учителят говореше. И той имаше тетрадки, натрупани тетрадки и впоследствие след като си замина Учителят, той много случки, които беше записал ги дешифрира и ги пращаше по празниците като послания до приятелите. Много такива случки има. Поне впоследствие аз някои му пишех в много екземпляри, които той изпращаше до Братствата, групи където има. Е някъде единични, където има и които са ревностни и на единични пращаше. Та в туй отношение

той беше връзката на Братството с провинцията и със Софийското Братство. И всяка пролет, той почти, като дойде май и Юни, брат Боев отиваше в провинцията, обикаляше провинцията, всички градове, стоеше по няколко дни във всеки град, държеше сказки и след туй се връщаше вече за Рила. А тука в Братството той приемаше приятелите много, щото някои не смееха да отидат да питат Учителя, стесняваха се и отидат при него и му кажат: „Брат Боев така и така, моля ти се кажи на Учителя". И той отиваше, пита и им казваше. В туй отношение той беше връзка между приятелите и Учителя. Ех, такива неща много от нашите хора са изпълнявали, нали, да ти пишат: „Питай Учителя какво ще каже и ти да отговориш". Но брат Боев най-много от всичките е правил тая работа, най-много. В.К.: Разказваше една възрастна сестра от провинцията, която решила да се омъжва на млади години. Баща й изпратил писмо до Боев да пита Учителя дали ще се омъжи за въпросния момък. Брат Боев изпраща телеграма, в която пише: „Може, може, може, може!" И ми показаха телеграмата. Е.А.: Знаете ли, в такива случаи Учителят наистина няколко пъти казваше. Може би Учителят е казал 4 пъти защото аз имам така случаи някога говорени, Той рече: „Може, може, може!" - три пъти, много пъти съм Го слушала така да повтаря три пъти. И друга дума, която е пак така. Тъй че когато нещо е, например Райна Калпакчиева, когато попитала, щото те са били близки с Найден. Той заболява и тя по методите на Учителя му помагаше в лечението. И когато той оздравява и постъпва вече на работа в София той предложил да се оженят. Тя казала: „Учителю, той иска да се оженим". „Ама разбира се казва, че ще се ожениш". За нея „Разбира се". За други казва: „Не може!" Но Той й казал: „Разбира се!" В.К.: Виждам една снимка, където на ревера на сакото отляво, Боев си е закачил един пентаграм. Виждал съм сестри, които ги носят окачени на шията като медальони. Е.А.: Това е суетност. Човек представлява с разкрачени крака и разтворени ръце една жива Пентаграма. Защо да носиме направено нещо от човешки ръце, които са жива Пентаграма. В.К.: Тук една снимка на приемната му и на вградена изработена от гипс емблемата с котвата. Кой я изработи? Е.А.: Тази емблема горе „Глава на Твоето Слово е Истината" е по идея на Учителя. В.К.: Кой го изля? Е.А.: Там го направиха. Не мога да ти кажа кой го е направил. Не помня, не помня. Защото не съм била навсякъде. В.К.: Как стои въпроса с тази Пентаграма, която съм виждал да виси по вратовете на сестрите, която е направена като медальон? Кой я направи? По идея на Учителя ли беше? Как стана това? Е.А.: А-а, вижте, помня. То беше мода. Мода беше. Не, така дойде като мода. Сега, чакайте, кога беше това нещо, то беше доста в началото. В.К.: Значи дойде като мода. Е.А.: Всеки да си има, да се носи като медальонче и когато казали на Учителя да Му дадат, Той рекъл: „Аз си имам" и си вдигнал двете ръце „като твоя Пентограм". В.К.: Значи аз си имам Пентограм и си вдигнал ръцете. Е.А.: Това е отговорът за онези, които носят пентаграми по вратовете си или на реверите на саката си. В.К.: Сега понеже ние приключихме с Вас една тема, сега да направите един поглед така, един обзор, една равносметка в разстояние от 1922 год. до 1987 год., това са толкова много години на Вашият живот кое така най-главното остана у Вас от Школата? От вашият път? Минали сте много неща, с много хора сте се срещали, много неща сте видяли. Кое така остана така най-ценно у Вас? Сега тука не става въпрос за някакви качества, но човек има винаги нещо в себе си, което така нали нещо остава, не става въпрос за преданост, за честност, за почтеност и т.н. има някои качества, които човек изработва и те остават докрай. Е.А.: Аз съм имала и просветления нали, като слушателка при Учителя нали, имала съм така възходящи състояния, имала съм и низходящи

състояния. Връзката, която имах с Лулчев ми се отрази много в живота, защото много трудно изживях всичко това. Изключително трудно.

101. ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ

Е.А.: Любомир Лулчев е влязъл в Братството през 1919 год. Завел го един човек, инженер от работилницата, където той е бил поддиректор, военен. Той е роден през миналия век. Той е точно 14 години без няколко месеца по-голям от мене. Той е роден по сегашния стил на 1.XI.1885 год. и когато го убиха, точно беше започнал шейсетата си година. Нали на 1.II.1945 год. ги убиха от Народния съд. Той беше почнал шейсетата си година тогава. Той е роден в Кнежа. Баща му е бил там пощенски чиновник. Те после са се местили и в други градове, както местят пощенските чиновници, но когато той е роден в Кнежа е било. Той е завършил военно училище, офицер беше. Когато е дошъл при Учителя той беше офицер и аз в Братството когато дойдох той беше офицер на инженерните войски, а тогава беше с чин майор. През 1919 год. идва и ми разказва първия път когато идва, какво му се е случило с Учителя. Той ми разказа. На мене лично го разказва: „Учителят говори и аз слушам. Слушах, слушах и казах: Няма логика в това говорене! И веднага Учителят казва: „Някой ще каже, че няма логика в това, което говоря!" Него това го фрапира. „Той мисли ли чете?" Разбирате ли? Щото, за да може това да каже, значи той разбира, че Той чете мисли. Щото никой не е казал отвънка. И това му направило впечатление и оттогава... Това е първото нещо, за което се връзва за Учителя той. Той слуша беседи, но на ул. „Опълченска" 66 ли, не знам. Но когато аз ходех 1920 год. той идваше там. Щото имаше двама офицери. Аз впоследствие разбрах че той е единият, които идваха. Те идваха в униформата си на беседа. Но той е боравил с окултизма, с тези знания частно отдавна, изучавал школи и той имаше някакви вътрешни психически сили. Сега как ги е развил това не мога да ви кажа, не зная това, пък и него не съм питала, но той например ми каза в 1920 год. какво му се е случило когато е бил в Лондон. Той е един от първите български пилоти. Пращат го, понеже е от инженерни войски, пращат го за инженер да учи в Лондон и когато е била Балканската война, не е могъл да довърши. И той ми казваше, че е 124 пилот в света. Толкова, от първите пилоти е. Щото 124 какво е то, нищо не е. Свършва се войната, но той е летял над Одрин с тези самолети първите и ми е разказвал, че като летяхме казва, като имаше мъгла водните капчици, като сълзи се забиват в лицето, щото те открито са летяли. Те не са били затворени самолетите. Е те пускаха бомби. Сега той участвувал ли е в това не знам. Те са били няколко души. Аз не знам как се казваше неговият началник, той е първият пилот в България. Знаех го, но съм го забравила. И той казваше, че там, като се движил по улицата в Лондон срещнал един индус облечен в индуски дрехи, както те се носят и много силно впечатление му е направил той. И в 1920 год. той казва, че му се явил във видение Мория, този индуският учител. „И мисля, че този беше същият, който го видях в Лондон". Така ми е казвал. И той му е казал, сега тези думи само на Учителя съм ги казала и сега ще ви ги кажа на вас: „Ти си каша, ще видим какво ще излезе от тебе!" Мория му казал това. Той ми го каза. И понеже не е благоприятно, вярвам, че е истина. Той, да ви кажа беше така. Иначе, имаше случаи когато можеше да скрие нещо, да не каже. Но беше истинолюбив така, обичаше, да, такова нещо нямаше да излъже, щото отговорността я разбираше. В разговор аз казах това на Учителя, но Той нищо не каза. Не, по-късно ми

каза веднъж: „Е какво му каза Мория?" Само толкоз, ме попита. Щото аз Му казах, че така му е казал Мория на него, когато е бил млад. В.К.: Ама във видение или наяве? Е.А.: Явил му се в образ, видял го. И след това той винаги държеше на масата си портрета на Мория. В.К.: А какво е отношението на Учителя към Мория? Е.А.: Вижте какво, той е друг Учител, работи по друг метод. Той не е Учител на Любовта. Той е Учител на Мъдростта както казват, някога Ружа ми казваше, че е чела негови книги, преведени на български, били много хубави, но Учителят не ги препоръчваше. Нещо имаше като книга, имаше нещо печатано от него, Учителят не го препоръчваше. Сега Той знае защо. Не ги препоръчваше. Но Лулчев винаги държеше портрета на Мория до края на живота си, на Мория. Сега, той редовно посещаваше беседите на Учителя. Кланяше Му се. В.К.: В какъв смисъл се кланяше? Е.А.: Ами е-е поклони, както правеха, както правят реверанси в салоните като уважение. Винаги ще се събуе и сега вижте на мене какво ми казал лично. И него само на Учителя съм го казала, не на другите. „Аз съм казва свободен дух, не искам да се впрягам в колата на Учителя! Искам да живея като свободен дух". Понеже, аз пък му говорих, че по-хубав път от това, което Учителят ни дава няма, а пък аз имах желанието, той да се свърже с Учителя, защото не знам каква кармична връзка съм имала с него. Учителят впоследствие ми каза, че съм имала карма. Аз много исках да му помогна. Именно така, да се свърже с Учителя, защото за мене нямаше по-хубав път от това. За една душа по-красиво нещо от това, което Учителят ни е дал. И естествено желаех и на него това. И винаги съм говорила и сме беседвали. Повечето пъти той беше с Учителя. Той беше непрекъснато с беседите на ръка. Той винаги четеше. И неговите беседи бяха все нашарени и подчертани. Той четеше и чертаеше. Той четеше и странична литература. Беше много интелигентен и имаше чудно чувство на хумор. Той една книга беше написал под псевдоним Холера Ностра. И там беше описал такива хуморески, както ги пишат, такива работи. И даже в нашият салон първите 2-3 години той казваше хумористични неща. Той си ги измисляше. Той имаше перо. Така имаше този хумор. И даже ми казваше: „Елена казва, ако не е Учителят, като говоря на учениците му и Него ще наскърбя. Такива неща комични мога да дам, за всичките приятели, че те казва ще останат като нарицателни, пък чувствам, че това нямам право да правя". Все пак имаше ограничение някакво. Имаше един респект към Учителя, за да не прави това. И после, не си спомням вече, на Изгрева той почти никога не излезе да ги разказва. Веднъж или два пъти излезе с хумореска. Като дойдохме на Изгрева престана, не излизаше вече. Именно затова, защото не искаше да излага приятелите в комичната им страна, което е една положителна черта. Не, това хубаво беше, че не го правеше.

Сега трябва да кажа, щом говорим за Лулчев и за Учителя, и другото нещо. В 1930 год. Лулчев преживя своето съмнение към Учителя. Но много болно. Всичко у него беше така, силно. Той като личност беше силна личност беше и много силен интелект с много желязна логика. И умееше, като беседва с тебе, да ти хване противоречията и твоята нелогичност да я представи срещу тебе. Такава логика имаше, разбирате ли? То е малко като софистите както са го правили, но логично го правеше. След като изживя това съмнение той го сподели това с мене. Аз много тежко го преживях, не можех да приема повечето от нещата, които казваше за Учителя, но имаше неща, които аз не познавах. Но знаех как са и там съм се поддавала малко на негово влияние. Така, разбирате, да помисля като него, да помисля като него. И затова Учителя, когато това стана, затова ме отстрани от Изгрева и ме прати учителка. Разбирате ли,

затова ме прати учителка на село. Това беше заради това, че той изля всичкото това негово отрицание към Учителя у мене. Щото съмненията са отрова. Аз бях отровена. И там три месеца, четири аз живях в село като отровена. И той тогава отиде в Тетевен и там стоя колко, половин година и като се върна беше написал „Генко орлето". Една от неговите книги. Но когато се връща оттам и на него имаше поражение. Той заболя. И той не знае от какво. Не ми казваше какво го боли, но той каза, че когато е дошъл не е имал сили да тръгне от гарата, за да стигне на Изгрева. А той там на Изгрева си направи една от първите барачки. Малка, два на два беше, такова, съвсем малко нещо. Той ми каза, че на всеки сто метра е сядал да почине от игрище „Юнак" до Изгрева, толкова бил слаб и изтощен. И тогава се обръща за помощ към Учителя. Учителят му помага. И на следващата година Невенка Неделчева тогава беше учителка, тогава тя при него живееше. Нея я уволняват, защото първата година когато аз отидох учителка и тя отиде учителка, а той отиде в Тетевен. Нея я уволняват защото той отишъл при нея и спал в стаята й. Това за времето не беше позволено и такъв повод взимат, и затова я уволняват. Когато се връща вече тука той бе смирен, Учителят е който, никой друг не може да му помогне. Учителят какво е говорил не знам, какво му е било, това не знам, нали, но той вече беше редовен и идваше на стола. Той обикновено не се хранеше в стола. Но тогава една година ли две се храни редовно в стола. После пак си почна неговите работи след като оздравя, да. А преди това вкъщи долу като беше той почна да гледа на ръка на хората. И вкъщи, у тях гледаше. Когато дойде да живее на Изгрева, той гледаше на ръка, на поляната и дълго време гледа така. А пък един път Учителят ми каза: „Кажи казва на Лулчев да не гледа на поляната. Ако иска да гледа, да гледа вкъщи". Сега, това е език, който се разбира нали, аз му казах и той послуша. После, същото нещо направи с групата, която той създаде тези дето бяха в школата, дето я наричаха „Упанишада". В.К.: Я ми разкажете подробно за тези неща. Е.А.: „Упанишада". В.К.: Какво значи това? Е.А.: Това са индийски древни писания, казват се писаните книги „Упанишада". Е сега защо те са нарекли „Упанишада", не мога да ти кажа. В.К.: Как я създаде? Е.А.: Ами всички, които него го почитаха като авторитет, като сила, защото той казваше неща, които ставаха. Например, една моя близка приятелка впоследствие, щото той беше убит вече, когато ми каза: „Ние каза със сестра ми отидохме и двете казва бяхме женени, и на двете ни каза, че ще се разведем. Никакъв изглед нямаше за развод, нито за едната, нито за другата и впоследствие каза, и сестра ми се разведе, и аз се разведох". Той че, ето един случай с хора съвсем чужди. Имаше някакви знания. Аз го питах: „Е, как гледаш на ръка?" Той ми казва: „Ами казва, то е само повод. Казват ми съществата отгоре". То имаше и нещо друго, което ми е казвал. Той казва, че получава уроци от Невидимия свят. Много интересни бяха. Разбирате, бяха геометрична форма и много кратко. Разбирате, за миг просветне съзнанието му, разбере един закон природен. Например, помня един път ми разказваше за някакви проекти, как се проектират, да речем как се виждат това спиралата, кръга, тези неща и учените ги имат, но на него му ги даваха като уроци, както ги наричаше. И аз даже много пъти му казвах: „Абе Любомир, що не ги събереш, наедно да ги събереш, ами това е много интересно". Да ви кажа за мене най-интересното, което той е имал бяха тия уроци. Много хубави неща бяха, щото беше знание това и дълбочина имаше. Всичките неща, които бяха, бяха с дълбочина. По всяка вероятност той имаше някакви сили психически и с това той въздействуваше на хората. Действуваше с тези сили. Сега как го правеше не мога да ви кажа, но го правеше.

Аз ще ви кажа една опитност с него. То беше скоро като се бяхме запознали, легнала съм си вкъщи и си лежа и изведнъж почувствах реално, че той е до мене. Значи излъчил се е. И знаете какво, помилва ме по косата само. Аз нищо не му казах първия път, защото, викам си да не го изтълкува, да разбере че искам да ме помилва, разбирате ли, от страх за това не му казах нищо. Но вторият път го направи и тогава вече аз се осмелих да го попитам, и той ми каза, че се излъчва.Че може да се излъчва от тялото си. Сега, много години минаха, след 1930 год. трябва да е било, при един разговор аз казвам: „Излъчваш ли се?" Той вика: „Не". Аз питам: „Защо?" „Забраниха ми". Аз разбрах че е сбъркал нещо. Нарушил е нещо. Значи е направил нещо непозволено, да. Така каза „Забраниха ми". Забранили му отгоре, от Невидимия свят.

Сега искам да ви разкажа с царя случките. Връзката му с царя. Понеже това нещо някак стана международно, целият български народ, нали вестници писаха и така за него, като ясновидец. Той в 1925 год. или 1926 год. беше каза, че е поискал среща с церя. Трябва да е било преди 1925 год. защото те него го уволниха след атентата в църквата - 1925 год., когато убиха Стамболийски - 1923 год. тогава го уволниха. Той имаше един приятел Никифор Никифоров, който беше завършил военна академия, негов приятел. Неговата сестра беше после наша сестра. Аз с нея се запознах, а пък аз него съм го виждала у тях като съм отивала. Никифор Никифоров беше една чиста гръцка физиономия, изваяно лице, разбирате ли, обработено лице. То и Лулчев, ако сте виждали портрета му, виждали ли сте го? В.К.: Виждал съм Лулчев на портрет. Е.А.: Иначе, той имаше доста правилни черти, зелени очи имаше. Имаше много хубава стойка. Разбирате ли? Изправен ходеше винаги, бързо се движеше, така ходеше на екскурзии. Едно нещо, което той прилагаше от Учителя е това, той пиеше вода много. Той пиеше вода знаете ли как? Сутрин ще изпие един чайник, 4-5 чаши и след обед 2-3 часа, след като си почине пак ще изпие още един чайник гореща вода. Дали това такова упражнение го изчистваше. Той сравнително за своите години беше много млад. Може би по този начин организмът се чисти от отровите и така си подържаше тялото здраво. Ходеше редовно на екскурзии, това го правеше. И здрав е бил той, не е боледувал, аз не го помня друг път да е боледувал. Само тогава, но тогава беше вече по други причини, да, по други причини беше. В.К.: Той е бил свързан и със Стамболийски. Какво ще ни кажете? Е.А.: Той през времето на Стамболийски, те са били, даже той казваше, че те заедно с Никифор са дали идеята на Стамболийски за трудовата повинност. Трудоваци да отиват младите. Щото тогава нали България нямаше право на войска, малко е била ограничена и тогава той каза, че с Никифоров те са дали тази идея. Сега аз това не мога да кажа верно ли е или не, но той ми каза това. И те са помагали. И когато стана на 9.VI.1923 год. преврата, той беше вечерта у дома. Аз имах предчувствие и му казах: „Не мога да се разделя, с теб ще стане нещо. Мисля, че ако си отидеше няма да те видя повече". Такова чувство имах. И затова той остана до по-късно. Той рече да тръгне, разбирате ли нещо в мене все ми се вдигне страшно и аз даже го изпратих до тях, пак защото не мога да се разделя. В.К.: Докъде го изпратихте? Е.А.: Докъдето живееше, щото то беше доста далече и после стана късно, той ме изпрати втори път. А в това време Никифоров го е търсил 2-3 пъти и по такъв начин той не можа да направи връзка с Никифоров. А Никифоров изчезна и тогава никой не го видя, убиха го. Сега, дали ако беше направил връзка можеха и него да убият? Не знам. И това беше мое предчувствие, че без да искам го задържах, разбирате ли. Или приятели негови от Невидимия

свят чрез мене го задържаха, това не мога да кажа. Но това е за мене така. Сега той не го разбра така за съжаление. Той по-другояче го изтълкува. Не го изтълкува така. Негова работа. Сега нали всеки има право както иска да тълкува. Той беше отишъл при царя и много дръзко му е казал: „Ако Вие сте цар на българите, Вие сте цар и на комунистите, защо ги убивате?" И аз казвам: „Така ли му говори?" „Така му говорих". И сега какво е говорил повече не знам. Говорил е значи, да не гони комунистите, застъпвал се за тях, да. След това дълго време не се срещаше и след като аз бях учителка на село. Но след това боледуване, сега по какъв повод се е свързал пак с царя не зная, но той ми каза, че ходи с Царя и разговаря с него и по политически въпроси. Ами казвам: „Ти пита ли Учителя да ходиш при него?" „Питах Го". „Е какво ти каза Учителя?" „Тебе ще те послуша цар Борис, толкова, колкото мене ме послуша баща му. Аз зная колко струват Кобургите". Ами рекох: „Ти с кой акъл отиваш тогава? Щом Учителя така ти е казал. Какво ще направиш?" „Ех, аз искам Елена да работя там". Беше само амбиция, разбирате ли. Да е съветник на царя. Това нещо го ласкаеше, това е моето впечатление. Защото той, ако беше послушал Учителя, нямаше да бъде на подсъдимата скамейка през 1944/45 год. заедно с другите. Учителят вижте какво му е казал, определено и ясно. Сега, той му е говорил за Учителя, това се знаеше че е в Братството и този, цар Борис е казал: „Не разбирам Лулчев беседите". Той му е носил да чете. Но е казал: „Не разбирам". Когато сестрата Евдокия, когато я посетил в двореца и там, той ми казваше че Евдокия, сестрата на Борис си повдигнала възглавничката и той видял под възглавницата „Льо Метър парл" - „Учителят говори" на френски го имала под възглавницата си. Значи тя чете Словото на Учителя. Разбира го, но той - Не! Значи царят не го разбира. И така почна тази негова работа нали до края, докато беше жив цар Борис, до 1943 год. После той почина и връзката му с двореца се прекъсна. В.К.: Лулчев прави школа в Школата със своята „Упанишада". Как на това реагираше Учителя? Е.А.: Той всички оставяше свободни. Но когато с тези момчета образува школата не знам дали си спомняте Изгрева. На Изгрева, на горния край на поляната имаше един бор. И там под това борче те сядаха и той Лулчев им говореше след беседа. На слънце сядат, когато е хубаво времето. Даже един път Иван Антонов им е казал: „Ще повярвам, че положително върви добре „Упанишадата", ако борчето върви добре". Беше ми казал Иван Антонов. Но колко време мина не зная, но пак Учителя ми каза: „Кажи им, там да не се събират. Кажи на Лулчев там да не събира хората!" Явно, че Учителят не е одобрявал това. Аз съм го питала: „Какво правиш с тези момчета?" „Абе нали виждаш, че всичките са прости момчета. Те много неща не знаят. Много неща им говоря. Чета беседи, но покрай това много неща им обяснявам". Сега може да им е дал известна култура на тях, може би затова така се бяха привързали към него и така го тачеха. Нещо им е дал, щото ако нямат храна няма да отиват. Повече бяха братя, млади братя, но най-верен се оказа Аню, Йордан Андреев се казва той, даже той написал 4000 страници за Лулчев, за живота му - биография. Не шофьора, шофьора е Йордан Бобев. Не другия Йордан Андреев. Даже той ми предлагаше да ме лекува, че аз да му проверя това, което е писал, страниците. Но да ви кажа, което съм чула, така от някои хора, той го е поставил на мястото на Учител, толкова високо. Значи, нищо не е видял от него, това е моето впечатление, е какво да ви кажа, субективност има, субективно гледане. Сега може да каже и за мене някой, че е субективно, аз не претендирам за това, но не е така. Ходеше Лулчев при всички срещи с Учителя, ходеше преди да отиде при царя, отиваше при Учителя. Учителят го приемаше, щото вижте, Учителят на всички помагаше,

които искат да работят. Сега като Го пита ще му каже какво да каже на царя. Но аз си спомням за едно нещо, когато го викал последният път царя, когато след това царят се върна болен от Хитлер. Когато го викал Учителят му казал: „Кажи му да не отива". Царят казал: „Как мога да не отида, Хитлер ме вика!". Разбирате, а тази среща струваше живота му.

Но после и друг един случай има, който е така интересен, за евреите. Знаете ли го този случай? Когато евреите почват да ги гонят, почват да ги местят от град на град, Учителят извикал Лулчев и му казал: „Кажи на царя, нито един евреин да не пусне вън от границите на България, защото помен няма да остане от короната му". Лулчев отива в двореца, търси го. Никой не знае къде е, никой не му казва къде е. Връща се при Учителя пак: „Учителю няма го, никой не ми казва къде е". „Ще го намериш!" Праща го пак, пак ходи, пак търси, никой не му казва. Втори път се връща. Когато се връща Учителят му казва: „Кричим!" Сега, той Лулчев би трябвало да намери царя лично и той, ако е ясновидец, ама не е могъл както виждаш, трябвало Учителят да каже - Кричим. И тогава той отива в Кричим и царят му казал: „Кой ти каза? Никой не знае, че съм тука". И той казал: „Учителят ми каза" и му казал какво казал Учителят. А царят бил подписал заповедта за изселването на евреите. Той не е посмял да откаже на Хитлер и затова. Вярно, това са думи на Учителя силни, но тогава и цялата общественост са били против изгонването на евреите в чужбина: писатели, художници, колективно, единично, но много протестираха пред правителството и пред царя да не пуща евреите. Целият български народ беше, аз това го знам и затуй съм го видяла, и едното и другото, но само Учителювото не е малко, и като отива той в Кричим, и след това с автомобила на царя се връщат и Лулчев каза, че пред него скъсал заповедта, разбирате, за изселването на евреите. И не пуснаха евреите да отидат в чужбина. Това е една положителна работа, която е свършил Лулчев чрез тази връзка, която имаше с царя. Той сигурно и в други неща е услужвал. Той услужваше на хората, като го знаеха, искаха молби до царя и т.н. Даже аз чувах, че когато го арестуваха и когато са му прегледали книжата един, двама се обадили: „Абе тука казва и за Цола Драгойчева имало молба при него, за да моли за милост за царя". Защото тя нали смъртна присъда имала и имало молба за помилване. Правеше такива неща, той услужваше за тези неща. За него в политическия живот повече не знам. Е, разказвал ми е за царя, за министрите, споделяше с мене тези неща. Нещата, които така е имал, много неща е споделял, защото човек трябва на някого да го каже. Аз много пъти протестирах и му казвах: „Не разправяй това на другите", защото аз няма да го издам нали, но другите ще го кажат и даже имаше такъв един случай, който с мен се случи, те ме обвиниха мене. Той ми е разказал нещо което е било с царя, не помня какво е било, но той не го е казал само на мене, казал го е и на други и като обиколило така, как отишло до царя не знам, и като отива следващия път при царя, царят му се сърди: „Защо казва това си го казал? Тези неща са тайни и не бива!" Той с брат си седнали, мислили кой може да го каже. Кой ще го каже и той брат му пита: „Ти каза ли го на Елена това нещо?" Той казал: „Казах го". „Ей, тя с македонците там някаква връзка има и тя те е издала". Сега никаква връзка с македонците не съм имала аз. Аз с македонците не работех, защото те убиват и аз не исках да работя с тях. Даже веднъж когато ме помолиха да напиша мемоарите на един от тях аз попитах Учителя. А те ми бяха казали това условие, като напишеш това, никому няма да кажеш, щото ако се разбере казва, куршум има. Пък аз казах това и Учителят каза: „Ами, ако друг някой издаде и тебе те обвинят?" И аз тогава отказах. Както сега случаят този бе същият, както ме

обвиниха за царя. Никому нищо не съм казала, защото какво да ви кажа, мен ми беше мило Учителя, беше ми мило. Работата, с която Лулчев се захвана исках да не се хвърля петно на Учителя. И пак с него имаше други две наприятни истории. На едното място Учителят ме прати, а на другото Лулчев ме помоли да отида да оправя работата.

Учителят в 1937 год. Го викаха на разпит. Някакви донесения имало от разни хора и Го обвиняват за някои неща, също там Лулчев го включват с известни обвинения. Че той закачил някакво малолетно момиче. То беше наше момиче. И Лулчев каза: „Ако можеш да му говориш на момичето, щото то не е викано на разпит при следователя. А това са само донесения". И аз викнах момичето един път, два пъти, три пъти, та преди всичко да го убедя, че да каже, че това не е вярно. Щото казвам, най-напред твоето име ще се изложи. Ти ще кажеш това, което е било, никой няма да повярва, ще помисли че е било повече и ти се излагаш и неговата каша на Лулчев се хвърля на Учителя на гърба. Детето ме послуша и не издаде нищо. И така това нещо се оправи.

Той пак имаше връзка с друго момиче, сега какво и как станало не зная, и какво дошло до Учителя не зная, кой Му казал. Те Му казали, че тя се заканила да отиде в Държавна сигурност, тогава безопасност беше и да разкаже някои неща за Лулчев. И Учителят ми каза да ида да й говоря. Аз бях близка с това същество, тя ме обичаше. Даже Лулчев веднъж беше й забранил пред всичките да не ме поздравляват, а тя му казала: „Ама аз обичам Елена, как няма да я поздравлявам!" И затова, тя самата ми го е казвала туй впоследствие и когато отидох при нея стоях цял ден. Каквото можах да говоря говорих, даже вечерта аз не отидох при Учителя веднага да Му кажа, на другия ден беше клас и след като свършиха гимнастиките Учителят ме намери където бях някъде и ме пита: „Какво направи вечерта?" Така се интересуваше от това, щото наистина то можеше да стане голям скандал. И то пак щеше да бъде на гърба на Учителя. Та ето от тези два случая разбирате как кал се е хвърляло на Учителя, от дейността на всеки един от нас. Защото всеки си прави каквото може и каквото си иска, а после Учителят беше отговорен за нашите деяния. В.К.: Той е писал доста така книжки с псевдоними. Е.А.: Да, Любомили и какво още имаше, да и Лулчев с името си. А имаше нещо писано с Любомили. Той беше направил една „Извадки от беседите на Учителя, мисли от Учителя" и ги беше дал, даже Учителят ми ги подари. Аз останах изненадана. Ама аз вече се бях разделила с него. Учителят ми ги подари. Но понеже бяха мисли Учителюви аз с радост ги приех, нали така. В.К.: Трудно се е издържало на такъв човек. Е.А.: А, мъчен беше, мъчен човек беше. Много мъчнотии ми е създавал, много мъчнотии. Но аз пък по такъв начин пък научих много работи, много неща. Минах през големи страдания, но много неща научих. Много неща научих. И все пак, какво да ви кажа, сега след като минаха толкова години, след всичко, знаете ли колко ми е изяснено всичко в съзнанието и аз навсякъде намирам моите грешки. Макар че той ми е влияел да речем, аз съм го слушала от обич и т.н. Но все пак казвам, аз съм била при Учителя, знаела съм учението на Учителя и щом съм поддавала, значи съм била по-слаба. Иначе трябваше аз да не се съглася с него, аз да повлияя на него. Разбирате ли? И затуй, за сега почти за нищо не го обвинявам. Помня първият път когато го видях. Аз отивах за изгрев слънце и минавах покрай Академията на земеделието, Агрономическия факултет. Тогава не беше построен Агрономическия факултет, а беше гора. Цялото това място до гората, там до широкия път беше гора. Такава храсти, ниско. Имаше ограда и аз минавах ту отдясно, ту отляво. Но понеже малко се боех сутрин, защото още тъмничко беше, за да можем да заварим изгрева, там имаше тел и за минавах

покрай тела, щото от тела никой не може да изскочи. А там нямаше тел и викам може някой да изскочи, боях се. А после вървях по средата на пътя, за да имам възможност къде да бягам. Разбирате ли, имала съм винаги страх, казвам си това. И бях самичка и той мина край мене, и вървеше много бодро, и ме задмина. Сега той каза ли нещо, но аз казах: „Виж такъв човек мога да обичам". Това беше първото ми чувство, тогава го запомних. Той не ми говори. Мина и замина. Нищо не ми каза, но остави нещо в мене. Аз почувствах, той мина много близо край мене, той не помни това. Той не помни, аз после съм му казвала това, той не помни, че е минал и той няма представа, това е само мое преживяване. Само мое преживяване. И така постепенно по екскурзии след това стана контакта ни, да. В.К.: Всеки човек има своя път. За всеки човек е по-лесно да го преживее, но по-трудно е да го обясни на другите, защо е станало. А още по-трудно можеш да намериш човек с когото да споделиш. Е.А.: Е, вижте, той имаше сила. Например знаете ли колко пъти. Нещо сме се скарали и аз казвам, няма да отивам. Ами ме викаше вътрешно. Създаваше ми такова непреодолимо желание да го видя и аз ставам, и тръгвам. Не мога да не отида при него. Като отида му казвам: „Защо ме викаш?" И той се смее. Не казва, че не те викам, а се смее, значи го прави. В.К.: Имал е качества. Бях чел една книжка на Томов и там имаше написани неща за неговите възможности да предсказва. Предсказал и се сбъднали. Е.А.: Той беше предсказал на една, която се самоуби там. Вижте какво, имаше така качества. Той беше силен и в едното, и в другото. И в злото беше силен, имаше отрицателни прояви, но и в добри прояви беше силен. Дето му казвал „каша" онзи, това е, две ложи бяха в него. Сега как си замина, дали накрая му е просветнало, когато е бил в затвора, щото когато от затвора дал една книга на адвоката си да я предаде на Невена, „На Невена Андреева", рекъл той. Той адвоката не е разбрал за кого е казал поръката, но имаше някаква поръка за мене, но тя не можа да стигне до мене. И в нея беше писал, в тая книга на полето: „За двата месеца които прекарах в затвора, научих повече, отколкото 20 години при Учителя". Това беше писал на полето на книгата. И аз видях неговия почерк. Адвокатът беше казал него за Невена, но той е объркал Невена и Елена и аз впоследствие се позаинтересувах, щото тогава бях отделена и казвам, не искам повече, аз можех и в съда да го видя, и това, аз не направих нищо. Не исках, да. Е тогава и Учителя не беше добре, и аз даже вестниците не ги четох. Такова напрежение живеехме с Учителя, последните дни, като виждаме, че не е добре. Много трудно се издържа. После вижте какво ми каза, което пропуснах да ви кажа. Когато го арестуваха, арестуваха го срещу рождения му ден на 1.XI.1944 год. Той тъкмо тогава навършваше 60 години. Аз направих сметка. Колко години навършва. Сега забравих коя година беше точно роден, 1885 год. бе роден. Отивам при Учителя по работа и като свърших работата, Той ми казва: „Арестували Любомир". Защото аз на име му казвах и Той пред мене говореше. Иначе не съм Го чула да каже другояче освен Лулчев, но пред мене така го наричаше, както аз го наричах. „Да, казвам Учителю и аз чух. Но знаете ли какво стана сега, Учителю, не се изправих на молитва, за да го освободи Господ, не се молих за това, но казах: Господи, пък нека веднъж да научи урока си!" Разбирате ли, така казах на Учителя и Той каза: „Е той казва, какво казваше? Нали не искаше да се впряга в моята кола! Нека опита сега!" И аз разбрах от това изказване, че Учителят го остави на закона на кармата и затуй го убиха. Даже съдът, прокурорът не искаше смъртна присъда за него, само доживотен затвор беше. Но казват, че от Москва пристигнало нареждане повече да осъдят и тогава, и той влязъл в кюпа. Но, ако той беше останал след Учителя, много

повече трудности щеше да има Братството. В.К.: Щеше да обърка много неща. Е.А.: Много повече трудности щеше да има. Щото вижте какво, той беше силна личност и ако знаете колко хора ходеха да искат съвет от него, да се съветват, да го слушат. Аз един път писках. Викам „Хайде бе Любомир, да дойда да видя какво ги учиш ония момчета там". „Хайде ма, какво ще идваш, тези неща ти ги знаеш". И не позволи да отида. Не иска да отида. Пък аз исках да видя как работи. Мен лично ме интересуваше какво говори и как работи. В.К.: Когато решиш един проблем на един човек, то ти става онзи подвластен. Това е окултен закон. Но в този момент не трябва да използваш знанието си за користни цели. Ако си от белите братя така ще постъпиш. Ако си от другата ложа ще си направиш „Упанишада". Е.А.: Тогава именно разбрах и даже след туй един от неговите момчета като казах: „А сигурно казвам, ще го убият". Само не ме би, едно от момчетата. „Ето доживотен затвор прокурора иска". „Дай Боже, аз не искам смъртта му, само че казвам, такова чувство имам". И не ме излъга това чувство. Когато го убиха, макар, че бях разделена с него, знаете ли че ми стана лошо. В.К.: То е естествено. Това са вътрешни връзки, които се късат. Е.А.: Аз така повръщах жестоко, даже през нощта нещо преживях, аз не знам кога стана това и как стана. Не бях ни жива, ни мъртва, между небето и земята бях разпъната и разкъсвана. Едвам оживях до сутринта.

102. ВЪТРЕШНИЯТ ПЪТ НА УЧЕНИКА

В.К.: Какво бихте ми разказали за Вътрешната Школа на Учителя? За пътят на ученика? Е.А.: Да, за пътят на ученика, това ще говоря, верно е. Учителят отвори Школата за ученика. Ученикът беше цел на Школата. Учителят раздели слушателите си на оглашени, вярващи и ученици. Оглашени са тези, които само слушат и нямат никакво отношение към Словото, друго освен това, да слушат, защото то им носи нещо вътре в тях, но не си дават сметка. Вярващите са, които са повярвали, че това е е хубав път, но нищо не са направили в приложението. А ученикът, или учениците са тези, които след като са приели това Слово правят всички усилия да го реализират в себе си. И затуй казвам, че Учителят само за учениците дойде. И беше в неделни беседи когато е говорил, е казал, че това е нещо, което се отнася за учениците, което другите хора така със зяпнали уста Го гледат, защото как може да иска такова нещо. Той го каза: „Това не го казвам за всички ви, това е само за учениците". Имаше такива изказвания, ще ги срещнете в беседите на места. Значи, затуй казвам че Школата беше само за учениците. Учителят даде много знания за ученика. Той даде какъв трябва да бъде ученикът, какво е естеството на човека. Оттам почна Учителят и после даде знание за това, даде и методи за това. И методи даде, което е много съществено. Учителят каза за човека като определение: „Човек има ум, сърце, дух и душа". Но за Школата каза: „Няма мъже и жени в Школата. В Школата има само души и ученици". По този начин Той вече посочи, определи посоката на ученика, къде да се движи. Това вече на Него му налагаше определена посока на ученика. Ако той не трябва да гледа на съучениците си като полюси. Това е едно много по-високо съзнание, което се изисква от ученика. Той Го даде в Младежкия клас това. Това изискване беше от младежите, там каза това. Знаете ли, че тогава имаше хора, помня сестра Мария Тодорова, казва пред един брат, че тука няма мъже и жени, тука са души. И братът пред когото го беше казала протестира: „А, как да няма мъже и жени", защото в неговото съзнание този образ съществува. Той впоследствие

се ожени. Мария, макар че се ожени, но тя в това отношение държеше ученическо съзнание, което й прави така чест, тя много държеше на това, Мария Тодорова. Тя в цялата си дейност е желаела да бъде ученик. И сега колко е постигнала, какво е работила, това друг ще прецени. Учителят преценява постъпките на ученика. Но тя се е старала. Затуй като свидетел, като нейна съкласница мога да го кажа, защото съм виждала навсякъде това в стремежа й. Дойдохме при Учителя, такива каквито бяхме. Всеки излезе от една среда с възпитанието, което е получил в семейството, в обществото сред което е живял, народът, сред който е живял. Ние носихме в себе си всичкото това което светът го има. Знанието, което Учителят го донесе беше от съвсем друг порядък. То беше знание, Той говореше за душата. А в света приемат, че има душа, ама така, някак проблематично. То не е така реално, както Учителят го говореше. Всеки един от нас се натъкваше на изказванията на Учителя. И светлината която даваше за ученика осветяваше нашия вътрешен живот. И ние се спирахме в себе си и гледахме колко неща има ненаучени у нас. И да ви кажа, първите години, аз когато слушах Учителя изпитвах голяма радост защото ми беше много хубаво. Аз не бях се замислила за приложение още, не бях правила анализи в себе си, да зная какво съм аз и какво нося. Не, други неща някак стояха още далечко от мене първите години, но радостта я изпитвах, защото с всяко Слово нещо в мене проникваше ново, което ме радваше, което някак жадувах за него. Желаех да го правя и мислех, че е много лесно. Той както Учителят го говореше лесно и както за Него беше лесно да го прави. Аз мислех, че това много лесно ще го направя. Впоследствие когато вече у мене назря съзнанието нали и почнах да правя опити в реализирането на тези идеи, аз се натъкнах на страхотни неща в себе си. Ама да ви кажа, някога даже съм се плашела. Казвам, че какво е то туй, защото аз не съм познавала себе си, аз не съм виждала възможностите си, нали като характер. Аз никога не знах, ние нали говорим за контролиране. Учителят говори за контрол. Ама аз не бях се анализирала, не бях правила контрол. Това беше съвсем ново нещо. И знанието, което Учителят даваше в Школата на учениците беше от такъв порядък, че Той променяше нашата насока на живота. Ние вече не можехме да вървим по старому. Трябваше всеки един от нас да се нагажда, ако иска да следва, защото ние желаехме да следваме тоя път. Значи трябваше да работи върху това у себе си, така да насочва мисли, чувства, че малко от малко да отговаря на тия изисквания и в този процес всеки един от нас се сблъска с много трудности в себе си. И всичките трудности бяха вътрешни. Те не бяха външни. Щото външното някак по-лесно се преодолява. Но когато човек в себе си трябва да преодолява нещо, понеже той е и трябва пак да преодолява част от себе си. Това е нещо по-трудно. Който го е опитал, знае какво е. Даже след 4-5 години в Школата между младите настъпи един отлив. Защото нали работиш, правиш опити пък нямаш резултати. И у някои настъпи обезсърчение и даже се поотделиха от Школата, престанаха да идват, ожениха се. Имаше и такова явление. Другите останахме, слушахме. Разбира се всеки е минавал през борби и трудности, но останахме и слушахме редовно, защото това нещо ни хранеше. Това нещо ни даваше подтик и ни осмисляше живота. Сега ние, които останахме при Учителя, образа, който Той създаваше за ученика и го вдъхновяваше, и всеки един от нас желаеше да го реализира. Друг е въпросът какво сме постигнали. Но ние имахме желание да го реализираме. И ние се стремяхме още от най-ранните години, когато ни се струваше, че е много лесно, но после когато се сблъскахме с известни прояви нали, да речем с лични чувства в себе си. Сега лично чувство се прояви, човек нали трябва да господарува и над

личните си чувства. Но който се е опитал да се бори с личните чувства и да ги завладява, той знае как става това. Например да вземем докачението. Човек се докача, нали обижда се, оскърбява се и сега Учителят казва, че ученикът не се оскърбява. Пък аз се оскърбявам, значи не съм ученик и човек сега търси в себе си сила да прави опити за неоскърбяване. Или пък да мисли как, защо той се оскърбява. Да търси, да анализира в себе си как е станал този процес на оскърбление за да го избегне, защото едно е да знаеш нещо, че трябва да го направиш, а друго е да умееш да го направиш и да имаш методите за правенето. Защото ние тогава срещаме само образа на ученика, а методите за реализирането впоследствие ги учихме. Учителят ги даваше в Словото. Но тези методи не ни бяха ясни в началото. Защото ние не ги различавахме в началото тия процеси. Щото това е процес в съзнанието, нали искаш нещо да направиш, но как става това? Не си бяхме дали сметка. Ами аз ви говоря за себе си, това е моя личен опит. Ако някой по друг път е работил, той да го каже. Но като гледах така и те имаха такива аналогични трудности каквито и аз имах. Учителят когато ни даваше Словото, той ни даде някои указания, които ни бяха като жалон. Например сега Той казваше чисти мисли да имаме. Ние всички носехме мислите си както сме дошли при Него. Та какво не минава през една човешка глава? Каква ли не мисъл. Учителят казваше така: „Човешкият мозък е едно динамо, където минават всякакви мисли". Ученикът, като мине лоша мисъл, веднага я замества с противоположна, това е жалон. Това е указание какво да прави ученикът. Разбира се, а пък мислите са такъв бърз поток, такова нещо у човека и така мъчно податливо на контролиране, че да ви кажа най-големи трудности съм имала там. Аз лично. Много неподатливо нещо са мислите, много бързо, много така неусетно минават. За да бъде човек силен там, той трябва да има непрекъснат контрол и будно съзнание, но изработването на будното съзнание, за което пак Учителя ни е говорил е много труден процес. Защото светлата мисъл е едното указание. Чисто сърце трябва казва Учителя, другият жалон е чисто сърце. А третото е диамантена воля. Той така определяше, диамантена воля. Значи като реши човек нещо да го направи. Чистото сърце. Чистото сърце е хубаво нещо, но толкова желания има човек в себе си, толкова, че много мъчно е да се справи. Да речем, хайде сега да говорим за желанията. Има желания да речем, както хората, ние още не бяхме изчистили сърцето си, не го знаехме. Нали човек иска да направи нещо така, да се види. А чистото сърце това изключва. Чистотата на сърцето е човек да добие абсолютно безкористие. Не може чисто сърце и никаква корист да се спотайва, показва там. Не може чисто сърце и човек да обича себе си повече от другите или пък да прави разлика между другите. Защото тези неща Учителят ги изяснява в лекциите. И ние като гледаме това, се оглеждаме непрекъснато. И ние във всичкото време на Школата и след Школата сме били в този процес на анализиране в себе си, опити за преодоляване слабости и грешки, които сме видяли, и за анализиране на това светло, хубаво, което всеки един от нас носи в душата си. Учителят като казва, че човек е УМ, СЪРЦЕ, ВОЛЯ и ДУША. Умът, душата и духът са висшето същество на човека. Душата е малко заробена, щото тя е влязла, дошла е да се проявява на земята, а духът не е проявен. Духът е Божественото, което всеки носи в себе си. За да се прояви Духът човек трябва да изчисти и ума, и сърцето си, и волята си, и тялото си, за да може Той да дойде и да влезе в човека. Не влиза Духът в кочина. А ние носим още в себе си животинска природа, човешка природа. С тези природи ние трябваше някак да се оправяме. С желанията на животинската природа да се справяме, с човешката природа, тази докачливостта, личното у човека, което

е. Тези неща бяха така проблемни на нашият живот. А пък Учителят непрекъснато даваше знание за това, как да става. Като сте чели беседите вие виждате това знание, че е давано. Интересно, че Учителят не даде това знание в една система. Той не го изложи: Първо, второ, трето, в точки както прави светът, защото това нещо не може да се изложи така. В никой случай. То е от друг порядък и ако рече човек да го включи така в тези рамки, то ще стане, ще го ограничим, и нещо друго ще се получи, не това, което е Словото на Учителя. Щото Словото на Учителя е свободно. Той го излива тъй както тече у Него. Ние го възприемаме тъй както може всеки един от нас. Ако беше в рамки, ние щяхме така да се държиме както учиме уроците си. А тука не можеше така и оттам имаше една трудност, защото ние трябваше, всеки един от нас трябва да намери пътеката, за да достигне до реализирането на това Слово. Пътека в себе си, пътека в мислите, в чувствата, в себе си, не външен път. В.К.: Правехте ли разлика когато слушахте и след това като четяхте беседите, когато дешифрирахте? Е.А.: Не, не. В.К.: Не правехте. А нашето поколение, което Учителят не е чул? Е.А.: Не. Аз затуй казвам на всички: Учителят говореше всякога както е Словото Му изразено в беседите и в лекциите. Той никога не говореше другояче. В.К.: Щото човек като чете, той трябва да влезе в Словото, в това поле, но вие, които сте Го виждали, чували е по-другояче при вас. Е.А.: Вижте, все едно, че чувам Учителя като го чета, да. В.К.: Но за нас е по-трудно. Е.А.: Е не зная. Може да е вярно, вижте, ние имахме обаянието, което Учителят даваше. И това, лекотата с която Той правеше всичко и ни заразяваше. Затова след всяка лекция, след всяка беседа, всеки един от нас излизаше окрилян. Всеки един от нас излизаше вдъхновен, всеки идваше радостен. Защото ние като ходехме на беседи си имахме една задача, друга задача, трудности някакви. Много често Учителят решаваше и нашите задачи, личните ни задачи в лекциите. Макар че във всяка лекция и беседа Той казва, че Аз имам една, две, до три основни мисли. Но покрай това, Той винаги ни изясняваше и отговаряше лично на някои от учениците, които бяха така с подготвени мислено въпроси, което е било належащо разбира се. Винаги отговаряше или даже друго нещо се получаваше, както аз съм преживявала. Аз имам нещо така, което ме мъчи и искам да го разбера. Той говори съвсем друг въпрос, дава светлина по друго, но мене ми светне, разбирате ли? По моят въпрос ми светне. Аз разбирам нещо. Така че как ставаше това не мога да го разбера нали, не мога да го кажа, но с тая светлина, която изясняваше един или друг въпрос, който да речем мен ме е интересувал. Та в това отношение бяхме ние радостни и привилигировани, това ни беше наградата. Всеки един от нас така слушаше с радости това Слово. Защото храна беше Словото на Учителя. И да ви кажа, ние така бяхме свикнали с Него, така ни беше хубаво, че когато Учителят не дойде понякога в клас така свиваше ни се сърцето, че Учителят не идва. Защото лишавахме се от нещо много прекрасно и хубаво. Вярно, четяхме беседа. Негова от печатаните, не сме стояли, но нещо много хубаво имаше в това. Та Словото, което Учителят ни даваше, ние трябваше да се справяме с всички мисли, които носехме от миналото у нас, съзнателно и подсъзнателно. Верно е, че Той ни даваше готово нали, както казах, това е един от много хубавите методи, който ни даде. „Светла мисъл е тази, която носи радост, спокойствие и тишина в човека, и му дава свобода". Значи, щом аз съм потисната, знам че не ми е светла мисълта. И ако искам нещо, да речем ако е от такъв характер, щото и в мислите човек може да се заблуди, да мисли, че мисли светло, пък всъщност то да е по посока на някакво лично чувство, нещо, което той желае и да реализира, пък то не е толкова от висш характер.

Разбирате? Тъй че ние сме имали в живота си и да отличаваме постоянно красивото, отговорното, доброто от злото, това което е полезно за човека и което не е полезно. Същото се отнася и за чувствата. Чувствата са един свят и желанията един свят много мъчен за овладяване. Щото човек желае нещо, иска да го направи. Пък разумността у човека му говори друго и човек се чувства разделен. Явява се борба в човека. Въпреки че Учителят никога не ни е съветвал да се борим със себе си. Но Той само ни съветваше да издигаме положителната си мисъл, за да може тя самата да изгони отрицателното чувство в нас, с което трябва да се борим. Защото когато мисълта ни се засили, тогава онези чувства някак сами бягат. Щото не се подхранват. И затова имали сме трудности в тази вътрешна работа, което и досега, и досега човек може да изпадне в това положение, в което тогава сме били. Сега Учителят ни е помагал. Помагал ни е с образите които е давал. Например за докачването Той казва на едно място: „Аз се отвращавам от докачението на хората". Значи като го каза това, ние виждаме колко е от духовна гледна точка грозно това чувство. Нали да се докачи човек, да се обиди. Още Той и други методи употребяваше. Ще каже някой, че го обидили. Защо го обидили? Ами казали една лоша дума за него. Пък той казва: „Ами ако това, което са казали е вярно? Няма защо да се оскърбява, защото е вярно и да го кажат и да не го кажат. Ако е добро, той се ползва, ако е зло, той трябва да се освободи от него. Пък ако не е вярно, то не се отнася до него". Значи по такъв начин обезсмисляше обидата и докачението, някак разбирате ли, така да го кажа разголваше тези чувства у нас, които ги имахме и това ни помагаше така в борбата и в преодоляването на тези неща. Той така е сложил в разказа си примера за разрешаване с всички чувства. Така е, има го в беседите това са обяснения за преодоляване. И друго нещо е казал за чувствата: Например у някой човек се прояви ревност, ревнува от какъвто и характер да е ревността. Като ревнува човек казва, в неговото съзнание се втичат и други ревности, и други хора, които имат ревност, но понеже това е еднакво трептение, значи те идват в него и той е като една долина, в която се втичат реките. И затуй у него чувството може да се усили до невероятност. Нали, такава сила да получи, че сам той да се види в чудо. Аз лично имам такъв опит и специално за ревността. Аз бях се подала на едно ревниво чувство и в продължение на половин час така у мене се усили ревността, че аз дойдох почти до едно помрачаване на съзнанието си и бях готова на съществото, което ревнувам, да му направя пакост. Разбирате, иначе никога не съм имала желание, аз някому пакост да направя. Но това състояние ме държа слава Богу само половин час. Дали аз се уплаших от него, като видях в какво състояние съм изпаднала, но наистина бе страшно състояние. Може би беше хубаво за да видя какво нещо изпитват хората, които изпитват тези чувства. Така е и за другите отрицателни чувства, нали завист, егоистични чувства, всичко заедно. И чувствата са такъв свят на сили в човека, че ако той се поддаде на отрицателните, той може да отиде в ада. И той може да бъде разрушен от тях. Защото те имат разрушително действие в човека. А като се подаде на висшите чувства у себе си, да речем едно положително достойнство, нали. Чувства човек, но да не си позволява да прави нито грешка, нито лоша мисъл да пуска, нито лошо чувство в себе си. Това чувство може да го заведе даже до ада. В това отношение чувствата са много опасен свят. Така разгледани като възможности, които човек има. И вярно е, че и силите на ума, и силите на сърцето, това са сили в човека, това са енергии в човека и завладяването на този свят е наистина много сериозна, и много трудна задача. Но за да може човек това нещо да го постигне, Учителят постави един висък връх. Този връх е ЛЮБОВ КЪМ БОГА.

Той казваше, ако иска човек да се освободи от всичкия тоя хаос, в който живее, от всичките тези каши, в които е потънал, той трябва да отправи съзнанието си към Бога. Но така цялостно, със цялото си същество, за да може най-малката връзка макар да направи, но тази връзка ще му даде сили, за да може малко по малко да организира тоя свой вътрешен свят. За тази организация Учителят казва нещо много важно: „Духът в човека трябва да работи много дълго време върху умът и сърцето, и върху тялото, за да може да изработи инсталация, да потекат енергиите на Любовта в него". Значи Божественото в човека само може да извърши тая организация на тия сили и затуй Учителят като първа задача, като най-висока цел постави: ЛЮБОВ КЪМ БОГА. То е нещо, което човек трябва да го има всякога в съзнанието си и ако го има или, ако всякога може да подържа, да дойде до него, той няма да има трудност, няма да има мъчнотия, която да не преодолее, защото оттам ще потекат сили, силите на Любовта. А Любовта всичко пречиства. Любовта е силата, която ще очисти човека от всички наслоения на минало, на минали преражданя, на настоящи, които носи в подсъзнанието си. Няма друга сила в света, която да може да ни очисти освен Любовта. Защото аз някога съм се уплашвала от това, което съм виждала у себе си, като желания, като сили. Казвам, кога ще се справя с това нещо? Аз поне нещо мисля, че съм постигнала, то пък изкочи в друга форма, другояче. Разбирате то се прояви не в същата форма, която съм преодоляла, в друга форма се прояви и едничкото нещо което е, виждам, че това е Любовта ни към Бога, която трябва да проявим. Не ние да я създадем, не ние нищо не създаваме, ние не говорим че градим себе си. Нищо не градим. Ние трябва само да изчистим своето съзнание от утайките, да изчистим сърцето си от лошите чувства, значи за да потече у нас висшите сили, Божественото, което всеки го има, Духът. Когато то дойде, нещата другояче стават, защото ако човек се поддава на отрицанието, това са силите на Злото, които господарват в него. Ако се поддава на Доброто, на положителните сили, те са другите, светлите същества, които се проявяват. А пък Учителят пак на едно място казва: „Чистият ум, светлият ум, чистото сърце, обширната душа и мощният дух са веригите, които ще свържат Злото у вас". Значи трябва да се обедини умът, сърцето, душата и духът и тогава, не че ние ще се справим със Злото, тези сили ще се справят със Злото, ние не сме които се борим, но тогава чак може ние да се надяваме и да очакваме в нас резултатите на Любовта и на Доброто за което копнее душата ни. Та даже някога когато така съм мислила за тези наслойки, заблуди които носим, натрупани от векове и от хилядолетия, приличат ми на тези Авдии. Нали има една легенда за един, който бил син на слънцето, някой Авдий, който имал обори, имал 3000 ми се струва волове и 300 години не бил почистил яхърът в който са били те, че дошъл Херкулес и обърнал една река да потече и тази река отвлякла тези мръсотии, защото от този обор се носела такава заразяваща воня. Такова нещо е било. Та у нас значи така трябва да дойде тоя поток на Любовта, да изчисти всичко, което ние носим от миналото в себе си, за да се почувстваме нови хора, за да почувстваме Божественото в нас. Ние сега ще имаме само проблясъци на това Божествено в състоянието, в което сме още сега. Но за да станеме нови хора, за да станеме ученици, да имаме абсолютно ученическо съзнание, непременно трябва Божията Любов да изявяваме. Иначе, другото е каши. Веднъж правиш едно, после правиш друго, той не е пълен процес. Пълният процес е тогава, когато човек, пак така трябва да се освободи. Вярно е, че човек в този случай държи ключовете. Той пуска в себе си едното или другото и за това е отговорен. Той Учителят знаете ли какво казваше, като проявявам някои отрицателни черти: „Ех, вие някога сте яли и

пили с тия същества, които сега проявявате, за грешките които правите". Също казваше за кавгите които стават, недоразуменията между хората: „Те лемурийците ги правят". Те са нали първата раса, изостанали души, те казва правят всички скандали между хората. Но един човек който проявява кавгаджийски духове в себе си, той се ортачва с тях, той е съгласен в дадения момент те да се проявят с него. Съзнателно или несъзнателно той си е дал съгласието. Щом е съзнателно, той пак ще пострада, пак ще си плати за несъзнателното. Даже веднъж Учителят ми каза: „Ти защо така постъпи?" Аз рекох: „Учителю, ама съвсем другояче ми беше предадена работата". То каза: „Е, и на тебе ще го направят без да знаят". Ти си направила пакост на едно същество без да знаеш, но и на тебе ще направят същата пакост без да знаеш. Значи тука действува кармичният закон, нали. И за да се освободим от кармичния закон, пак Любовта ще ни освободи. Няма друга сила в света, която може да се справи с кармичния закон. Защото Мойсей, който е един човек, говори с Бога и той даде закона „Око за око, зъб за зъб!" Той е законът на кармата в отношенията на хората. Той споменава на едно място там в Библията си спомням, говори за Любовта споменава за Любовта. Но той не я дава като принцип. Чак Христос даде Любовта като принцип в живота на човека. Нали той каза: „Благославяйте тия които ви правят пакост, молете се за тези, които ви гонят" и т.н. Той постави да се противопоставяме на Злото с Добро т.е. да поставиме Доброто да се бори със Злото в нас. В.К.: В една беседа Учителя казва: „Мойсей даде заповедта „Не убивай", а неговите последователи го измениха „Зъб за зъб, око за око". И наистина едното с другото не върви. Е.А.: Е може, може да е така, може и това да е нали, но все пак то е закон, който те го измислиха, то може да е понижение на Мойсеевото учение за 10 Божий заповеди.

103. ОКУЛТНИ ОПИТИ

В.К.: Учителят споменава в една лекция, наподобява класа като една химическа реторта, където се правят окултни опити. Е.А.: Вижте какво Учителят казваше и друго, може да го е правил това, но то е вече опит, който е правил. Аз съм забелязвала, някои неща е правил между нас трите стенографки. Той нямаше еднакви отношения към трите ни. И това можеше да породи нали ревност, завист, да, но да ви кажа „Слава Богу", аз за себе си мога да кажа, че когато съм имала случаи такива опити съм се справяла. Един път, аз понеже умеех така да шия, Савка пожела нещо да си ушие, две престилки да си ушие и Учителят не купи нито на Паша, нито на мене, само на нея купи, и аз ги уших. И през цялото време съм следяла мисълта си, да не ми се породи лоша завист, щото ще се изложа пред Учителя. Разбирате! Щото имах вече това съзнание и разбиране, та когато сме бивали заедно, аз там съм била много будна, по будна като сме били заедно. Впоследствие другаде съм бъркала, не съм била така будна, но там съм била будна, щото Той идваше много често при нас и аз щях да видя недоволството, ако бях направила така. И после мислех си, че Той нарочно прави така, за да ме изпита и не исках да не издържа изпита си. Това е било, но иначе Той казваше и друго нещо: „В Школата на Питагора учениците престоявали 2-3 години като оглашени, не били приемани в Школата, но другите ученици били излагани на подигравки, новите ученици, кадидатите за ученици били излагани на подигравките и грубата обхода на другите ученици". Сега

казва, няма да бъде така в Школата, естествени ще бъдат тези изпити. Нали, един да речем ще се прояви грубо към някого, този към който се е проявил трябва да издържи изпита си. Щото Учителят казва така: „Ако видиш, че някой направи една погрешка и искаш да проявиш любовта си към него, помоли се с него, да разбере погрешката си, да се изправи, а пък ти в себе си кажи: „ Толкова му стига ума!" Разбирате, тука има вече ето пак метод как да постъпи ученикът. Това са така конкретни случаи, в които Учителят ни показваше как трябва да постъпваме, за да се освободим от отрицателните прояви, които носехме. Но въпреки всичкото знание, което ни даде, много е, то е богатство безкрайно, знанието, което ни даде Той. В.К.: Разказваха ми, че в някои случаи Учителят държал много строги беседи, пък в други случаи не е позволявал да се стенографират. Е.А.: Имаше строги беседи, имаше, но Той не е позволил, доколкото си спомням само на две беседи. Едната беше в салона на ул. „Оборище" 14, а другата доколкото си спомням беше на Рила, не собствено тя беше последната беседа от 1932 год. от рилските беседи. И Той най-напред каза: „Няма никому да я пращате и за нея няма да говорите", то беше по друга причина. Учителят казваше: „Когато чуете нещо в Словото, задръжте го в себе си, веднага не отивайте да го казвате на другите какво ви е говорил Учителят, за да може това Слово да подействува във вас, пък вие да се ползвате от опитността която имате. А не да бъдете като грамофонни плочи. Учителят казал нещо и вие гледате веднага да го предадете". Щото човек когато веднага изнася знанието, той някак като че ли се освобождава, губи, да. Като че ли иска да, от това знание го дава. А така, иначе строги беседи е имало, но строгите беседи бяха само за едно осъзнаване на учениците. Учителят го правеше това от време на време, правеше 2-3 пъти в годината. Даже веднъж аз Му казах, в последните години беше. Викам: „Учителю, в началото Вие държахте по няколко строги беседи в годината". Той знаете ли какво ми каза: „Забелязала ли си това? По кое време?" Аз Му казах по кое време ги държи. Едната беше тука около 22 март, преди или след 22 март беше. Една строга беседа. После една през Юни, често пъти през Юни беше. Друга по събора и чак към Коледа. Някога преди Коледа беше така строга. По тези периоди ги държеше. В.К.: Вие стенографирахте ли ги? Е.А.: Стенографирахме ги, но при преработката нищо лично не оставаше. Учителят е казал на Паша, да ги омекоти тези неща, да ги предаде в мека форма. Не така строго както ги е казал. И аз после Му казах, а пък сега казвам: „Учителю, почвате да говорите строго и изведнъж почвате пак меко да говорите". Имало е случай. Заговори строго и аз очаквам, че строга лекция ще бъде, но Той омекотяваше. В последните години не говореше така строго. Първите години по-често говореше строго, но впоследствие престана. Лично аз мисля, че виждаше се, че и от това няма файда. А пък като говори така, Той страдаше от това. Щото това е език, който не е Негов, нали? Той не може да говори така както човеците говорят, макар че ние заслужавахме и по-строго да ни се каже. Но, това е мое разбиране, дали съм права или не, то е друг въпрос, но това е моето разбиране е така. Туй ми правеше впечатление, защото Той когато е споменавал така нали за строгостта към един или друг брат е казвал, че не е в моето естество да говоря така. Той трябва да направи нещо, което не Му е в естеството да направи, а това значи сам Той да страда и да се измъчва. За Учителя беше по-лесно да търпи, по-лесно беше да говори меко, по-лесно беше да не вижда погрешките ни. Всичко това положително, което го правеше беше по-лесно. Аз съм се учудвала на Неговото търпение. Той никога, като му каже някой нещо, нямаше да каже, аз го зная това. Например станало някакво събитие и ние сме събрани около него пред салона

или в салона, на групички, както вън от часовете на беседите. Дойде някой разкаже го. Учителят го изслуша. Дойде втори. И той почва да разказва. Учителят и него изслушва. Дойде трети, не казва че знае. Не казва: „Аз знам!" Както ний казваме. Например, ако кажеш на някой от нас нещо, какво казва Учителят, много често може да ти каже, знам го аз това. Нали? Може и ти да си имал такава опитност да ти кажат, че знае, а пък човек знае само това, което може да прави. Това, което не прави не знае. Лично знание. Щото когато човек може да направи нещо, има знание и това, той непременно ще го направи, непременно. Ние казваме че знаем, но ние не знаем или методът, или вътре в нас нещо не ни е изяснено, някаква разлика има която ние не сме съзнали. Иначе аз за себе си така съм разбрала, че там където съм могла и съм знаела никога не съм постъпвала неправилно. Но там където нещо ми е липсвало, нещо така не съм знаела. Знаете ли колко години минаха без аз да си различавам тонът, с който говоря? Да, не бях се наблюдавала, във възпитанието никой не ми е обърнал внимание на това. Не беше се случило да чета нещо по този въпрос и за мене това беше така неизвестно. Много по-късно, при Учителя вече аз разбрах, че трябва да си следя тона, да се чувам каквото говоря, с какъв тон го говоря. Ама то да не е лесно човек да се контролира. Забравяш, като ти кипне нещо отвътре, отвори се клапата на парния котел и пищи. Има тука няколко мисли, които така съм записала. Казва Учителят: „Да бъдеш знатен, велик, прочут, това не е важно. Важно е да бъдеш лъч от Бога макар и най-малък, но да си от Неговото тесто, да имаш Неговата светлина, да имаш Неговата Любов, Неговото знание и Сила!" За мене това е като Откровение. Значи ние можеме да бъдеме в една микроскопическа част, частица от Божественото. Значи това е постижимо, да бъде човек лъч от Бога, да има Неговата светлина, Неговата Сила, Неговото знание. И Учителят казваше много пъти: „Това, което ви говоря и Бог ви Го казва. Това, което ви говоря и Христос ви Го казва". Но да ви каже в очите на едно религиозно съзнание, нали знаете как ще прозвучи това казване, религиозно съзнание. Но в тази светлина, която е тука дадена, съвсем друго звучи това. Значи, то не е че Учителят, Учителят е изразител на тия Божии мисли. То изразява, Той ни дава това знание, за да можем ние да се освободим от живота който живеем и от който искаме ние самите да се освободим. В това отношение, много е хубаво когато човек среща така, такива мисли като това, те са били като откровения за мене и са ми давали надежда и вяра, че все пак под някаква микроскопическа форма ще мога да реализирам това, което желая. Друг цитат: „За да ви приемат в Школата, не трябва да губите времето си. Времето за укрепване на душата и на духа, ума и сърцето, това време не е загубено. А всяко друго време, за всякаква друга работа, която правите е загубено време". Да ви кажа, когато това го чух казах си, значи колко загубено време имаме ние. Защото ние се занимаваме безкрайно много с обикновени работи. Колко малко работиме ние, за ума, за сърцето, за укрепване на душата и волята. Значи, ето пак това е знание, което Учителят ни даде от рода на жалоните за ориентация в нашата вътрешна работа. Това е много, такива неща са много ценни за нас и полезни са били за нас, и за всички след нас, защото всеки, който работи в този път ще ги срещне и на него ще послужат както са послужили на мен и на всички мои съработници. Едно от нещата, които Учителят ми е говорил, така много и за които смятам, че мнозина от нас в някаква форма са го приели, това е да обичаме Истината и никога да не говорим лъжата. Учителят с такова отвращение говореше за лъжата. Казваше, тя вони, тя е отвратителна. И така го казваше, че така човек потръпваше, потърсваше се от това. И тези образи оставаха в съзнанието и

ако рече, нали някога да ни каже как се радва Истината, това нещо вътре веднага у нас, този образ изпъква и това беше помощта, която Учителят ни даваше със знанието си за говоренето на Истината. Разбира се Учителят казваше: „Истината, цялата истина ще я кажете на Бога. Само на Бога се говори всичко. За вашите опитности ще говорите на тия, които могат да ви разберат. Ако го говорите на други, които няма да ви разберат, вие ще почувствате като натоварени, ограбени и ще се почувствате неразбрани. Затова никога не говорете за опитностите си през съзнания, които нямат познание за това нещо". Тези неща бяха за охрана нали в работата ни, защото човек знаете ли какво е. У човека има тщеславие, има желание да се покаже, макар че това са лични чувства, които ние трябва да ги завладеем, нали покаже се някога, дойде ти в съзнанието, ти не си обърнал внимание и хоп кажеш нещо, което не трябва да кажеш, нали по такъв начин правиме грешки и човек после се лови, че не е трябвало да каже и онова не е трябвало да каже. Но Той казваше за Истината до която човек достига, тя е реалността, тя е същественото в живота. И затуй човек като познава Истината, тя ще го направи свободен. Нали качеството на Истината е това, ще го направи свободен. Мъдростта на човека дава знание, Любовта му дава живот, сила, а пък Свободата идва от Истината. Аз и друг път мисля съм говорила с вас, че Учителят можеше да дава такава свобода, каквато никое същество не съм видяла да дава. Той никога и никого не ограничи, никого и никога не осъди за това, че е направил това или онова. Ние и сега още даже, които бяхме при Него не можахме да разберем това, този закон на свободата, който Учителят проявяваше. И сега например, нали ще кажем нещо за някой човек, да речем някаква отрицателна черта, най-малкото нещо. Учителят казваше: „Не говорете това. Този човек е недовършена картина. Един ден той няма да бъде така. Художникът, който работи в него, той има още да поправя в картината". А художникът е неговият дух и ние като критикуваме човека, ние се месим в работата на духът, който работи върху него. И затова критиката абсолютно не трябва да я слагаме в живота, към никого. Учителят спазваше това правило. Той никога не критикуваше. Той ни изнасяше наши погрешки, но с цел да ни покаже как да ги оправим. Да ни даде метода как да излеземе от тях. И винаги безлично и винаги така пример за някого някъде. А пък ние не се научихме така да постъпваме и за сега ви казвам. Аз това го виждам като един общ недостатък. Имаше приятели, които спазваха това правило. Един от тях беше Боян Боев. Аз брат Боев не го чух да каже за някого нещо. В това отношение той имаше изработена черта, много красива черта. Сестра Попова, тази старата Попова и от нея също не съм чула. Оттам нататък нямаше други за съжаление. Казвам ви, двама души. Радвам се, че е имало. Щото като го има един, може да се надяваме и другите да го развият и добият, но хубавото беше това, че го видях че го имаше. В туй отношение Учителят ни е дал много правила: „Никога не говорете отрицателно. Като видите погрешката, като видите една погрешка у някого смятайте, че е ваша и вие я изправете".

Да ви кажа един пример такъв с брат Ради. Брат Ради отива на пазара да купува нещо. Той ни доставяше за стола продуктите и там имаше солник, сега го няма в София, но така се казваше. Отива в един магазин и влиза там, и вижда двама души се карат с продавача и друг един човек за някакви двайсет лева. Продавача му ги иска, онзи казва „Нямам да ти давам". Онзи казва: „Имаш да ми даваш". И когато си излиза този, който казва нямам да ти давам брат Ради иска да приложи едно правило, да изправиш погрешката. И казва на продавача: „Виж, на този човек, аз имам да му давам 20 лв. ето ти, аз ти ги давам вместо него да ги върна, на теб ти ги давам". „Ами, имаш да му даваш

ти!" Той не повярвал, щото познава брат Ради като честен човек и той не допуска, но взел парите. След това онзи човек, значи не е бил излязъл, той пред него му ги дал. Върви по пазара брат Ради и онзи го среща, и казва: „Ти казва даде 20 лв. за мене, а пък ти си беден човек, що ще даваш за мене пари, на ти ги тези 20 лв." След това като отива брат Ради, при бакалина и той му казва: „Какво казва ще ми плащаш за оня вагабонтин парите, на ти ги". Връща му парите. „Абе той ми ги върна, срещнах го". „Не, не". „Той както на мен не ги даде, така и на теб не ги е дал". Виждате ли сега каква хубава опитност има брат Ради от това. Даже той спечелил 20 лева отгоре. Тези, които ги даде и единият, и другият му ги върна. Та сега, ето едно приложение на учението, което дава един много хубав резултат, да изплатиш погрешката на другите. И Учителят казваше: „Затуй когато даваш пари на някого, на брата си специално, ще му ги дадеш и няма да мислиш да ти ги върне. Ако ти ги върне, добре. Но ако не ти ги върне, няма да повдигаш въпроса, защото споровете за такива неща стават". Той е нечестен, той е такъв, той е онакъв и т.н., та моралът, правилата, които Учителят ни даде са от друг мащаб, от друг порядък и затова и нашият живот от Словото на Учителя трябва да вземе абсолютна нова насока. Всеки един от нас трябва да изправи живота си, да се обърне в друга посока, защото не можеме да живееме по старому и да сме ученици. Учителят казва: „Ученикът трябва да се обновява всеки ден. Нова мисъл, светла мисъл и добро благородно чувство да придобива. Ако всеки един от нас придобива това и работи така, разбира се че ще станем нови хора и друго нещо ще добиеме в живота си, но и това ще стане. Защото всеки, който е тръгнал в този път, толкова хубави неща има от приложението, което е добил и толкова радост имал от придобивките, които е направил, макар и микроскопически да са, че той никога няма да се откаже да не върви в тоя път. Защото този път, това знание, което сме получили ни дава и сила, и радост, и мир в душата и какви ли не хубави неща в човека.

104. БРАКЪТ В ШКОЛАТА

В.К.: Знаете ли в последно време, където ходя така виждам някои млади хора непрекъснато си говорят за брака. Школата и брака, и Учителят за брака. Какво ще ми кажете? Това е една много особена тема и много трудна тема. Все пак това са млади хора, които идват в Школата. Тук е Учителят с неговата аура, която разширява съзнанието на ученика и той младия човек се чувства в една общност на души, която я преиначава като общност на мъже и жени. Е.А.: Вижте брат, Учителят каза, че ученикът не се жени, категорично. Значи този, който иска да следва за ученик, не се жени. Сега той как ще се справи с енергиите в себе си, то е друг въпрос. Той трябва да мисли за това. Но имаше, които се ожениха. Пък Учителят каза, че едни са дошли да се оженят, щото имат задача да се женят, други да не се женят. Значи този въпрос в основата си е индивидуален. Всеки сам ще го реши. Правило не може да има за него. Аз ви казах, че на мене още първия път като ми видя ръката, ми каза: „Ти няма какво да учиш в брака повече". Ама аз знаете ли колко късно го разбрах това? Даже след това имаше едно момче искаше да се жени за мене, отидох да Го питам, нали, но Той ми постави така въпроса, че не ми отговори. Аз Му разказах случката. Бащата беше състоятелен човек и много ме харесал мене за снаха, и казал, ако се ожени това момиче за тебе, ще ви пратя да следвате във Франция, да учите, за мен беше мечта това. Аз бях студентка първа година. Много исках да отида в чужда страна да науча език, да видя нрави други

разбирате нали, така за култура исках да отида. Но моите родители нямаха тази възможност и така само това нещо като се представи, само затова отидох да питам. Не че защото харесвах мъжът и жената, които са се оженили, че и аз да се оженя. И казах на Учителя и Той каза: „ Има два вида брак. Тези, които са женени се обичат, са женени за небето. Може да са женени на земята, това е вече брак, женени са на небето и на земята. А пък има, които са женени на земята, не са женени на небето". И аз разбрах, че ще бъда от вторите, моя милост и да не бъде така, и не се ожених за това момче. Но толкова е било, но нямах желание да се женя де, аз не бях готова, нито го обичах, нито с нещо ми беше импонирал. Беше всичкото да замина в чужбина. А то не е съществено.

Един брат отишъл веднъж при Учителя и говорил за братята и сестрите, така една критика им ударил, за техни грешки, за несъвършенства и т.н. Учителят го изслушал, изслушал, нищо не му казал и когато той вече станал да си отива му казал: „Господ ми ги прати такива и аз такива ще ги търпя". Сега, в това изказване се вижда широтата на Учителя. Учителят наистина ни търпя. Ние всичките, какво да ви кажа, рядко има хора, които да не са направили нещо, което Учителят не трябва да оправя, и да не сме създали трудности на Него. Но Той ни търпя наистина такива каквито бяхме. Ще ви кажа нещо, което много силно впечатление ми направи, то беше 1921 год. или 1922 год. най-късно. Бяхме на беседа в салона на „Турнферайн". Не 1921 год. е било, щото аз не седях на масата, а още на коляно си пишех, на столчето на което седях. Учителят се обърна към всички хора по земята и каза: „Елате всички при мене изгонени, страдащи, аз всички ще ви приема". Това нещо мене ме стресна. Казвам, кой е Той че да ги вика? Аз бях нова в учението и се чудех, че може такова нещо да каже. И наистина Той прие всички такива каквито бяхме и ни изтърпя до края с всичките наши недостатъци, пак такива каквито бяхме. Сега, какъв е Той, всеки нека сам да си вади извода от това, което Той го каза между нас. Това е качество не на човек. Това е качество на Величина от друг порядък, много по-висш.

Учителят в методите, които ни даваше, пак нещо което ми е обърнало внимание беше това, че Той ни казваше: „Ще бъдете безпощадни към нисшето у вас". За нищо друго не е употребил тази дума, но по отношение на нисшата природа която носим - животинска и човешка, беше така: „Безпощадни ще бъдете към това. И когато решите нещо да правите, нали да постигнете, ако трябва да речем един недъг да извадите от себе си, ще го изтръгнете с корените и колкото да ви боли, направете го отведнъж, смело и решително". То е пак един метод нали, как да постъпим с тези неща подсъзнателни, съзнателни даже, които носим в себе си от миналото. Не знам, това не е лесен метод, това е все пак за силни хора, може би някои да са го правили. Аз например не можах брат, Той ми каза веднъж нещо и аз можах да го направя чак след 10 години, да. Не, казвам чак след 10 години го направих, защото много мъчно беше. Аз се опитах, но такава болка изпитах, такова нещо, то беше като че ли ще умра. Такова нещо беше. Сега поводът го има за това нещо. Друга беше причината, понеже то беше да преодолея една сърдечна връзка с Лулчев, а пък Учителят каза: „Ти, казва, си направила една дебело въже и искаш с едно дърпане да го скъсаш. Няма да го скъсаш, казва, ами ще вземеш една игла и ще почнеш конец по конец да късаш". Вижте какъв хубав образ даде Учителят за преодоляване на връзки, които искаш да ги оправиш. Не можеш отведнъж да го скъсаш, та аз правих опит да го скъсам отведнъж. И наистина конец по конец аз успях да преодолея това нещо. Накрая се справих. Тъй че в това отношение Той беше така виртуоз с методите, които ни даваше и образите,

които ги даваше брат. Образите Му са така удивителни защото те изразяват реалността. Това показва каква светлина имаше Той, за да може всички тези неща да ги види и да ни ги предаде в такива ярки образи. Аз и одеве споменах, че най-високият връх, до който Учителят издигна съзнанието ни е Любовта към Бога. Нали той е най-високият връх да ви кажа, когато на мене ми е говорил за решаването на моите лични въпроси, всякога е обръщал това: „Любов към Бога". Значи да оправи човек съзнанието си с цялото си същество към Бога и тогава той ще има силата да се справи с тези задачи. Иначе той не може с обикновени сили да преодолее това. Трябва да протече от Божествения свят някаква велика Сила каквато е Любовта, за която Учителят казваше, че тя е космическо течение Любовта, значи трябва така от тая сила да дойде, един лъч ли, една искра ли, да те запали или пък да те повлече в това течение, за да можеш да се освободиш. Иначе по човешки пътища тези неща не се постигат. Човешките пътища са много недостатъчни. Любовта към Бога трябва да бъде и мерило в преценката ни, и в отношенията ни между нас, към всичките ни хора, защото само тогава, ако ние всичко правим в името на Бога, и в името на Любовта ни към Бога, а не го правим за Иван, за Драган, за да чакаме нещо от тях, само тогава ще бъдеме свободни и само тогава това, което правим ще бъде наистина добро. Защото Учителят каза: „Има Добро, което е Добро за всички" Да ви кажа, аз това в началото никак не го разбирах. Което е Добро ще бъде Добро за всички, а именно това е Добро. Ти може на един да го правиш, да го направиш. Но това е добро от такава степен сила е, защото ти го правиш, нищо не искаш за себе си. Ти само проявяваш Божественото, а то е абсолютното Добро, което е добро за всички и това Добро е заразително за другите. И то е, което не носи нито съблазън, нито завист буди у човека, нищо. Защото и самото ти добро е проникнато от чистота и от святост.

105. ОБХОДАТА НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Искам да ми разкажете за обходата на Учителя към себе си: Хранене, облекло, при какви условия живееше и т.н. Е.А.: Учителят живееше при най-обикновени условия. На ул. „Опълченска" 66 Той имаше една стаичка югозападна. Нищо особено, една стара къщичка, скромна, нищо особено. В стаята си имаше легло, едно бюро, долапи с книги и нищо друго. В единия долап бяха „Заветът на цветните лъчи", които ги даваше лично на учениците, а другият, не знам имаше ли гардероб Той и един сандък, кана с вода, къде се миеше не зная. Аз там не съм бивала, но Учителят живя при неудобства, даже на Изгрева. Никакви удобства нямаше Учителя, така без удобства и когато аз съм Му говорила, да направят нещо, Той казваше: „Ех, казва това не е важно". Никога не се оплака, че няма удобства. Той на Изгрева живя много години и аз съм казвала: „Братята за жените си създадоха повече удобства, отколкото цяло Братство за Учителя!" Той нямаше къде да си умие ръцете, горе, където живееше. Над един леген се миеше и да си полива, и да се мие едновременно. А отходното място беше някъде далеч. То беше най-напред долу, много далече в долната част. То беше колко, най-малко триста метра трябва да е отдалечено. Аз не мога така да определя, но разстоянието беше от салона, сигурно имаше триста метра. Далече беше. Ако не триста, двеста най-малко е имало, далече беше. Тоалетната беше някъде където е къщата на Мирчев и ул. „Жулио Кюри" /там беше трап/. В неудобства е живял. Той се обличаше много чисто и чисто си носеше дрехите, сестрите го перяха и външната си дреха, ако нещо така

стане петно, веднага иска да се махне и да се изчисти. В стаята си поддържаше образцов ред и когато понякога Му размествахме при почистване на стаята, даже Той е правил забележка, че не внимаваме когато работим в стаята, когато чистим и Му разреждаме вещите. Даже и на мен веднъж ми е направил такава забележка, разместваме нали и Той трябва после да търси. Учителят много беше така спретнат, чист. Той на Изгрева например така се поддържаше. Ще дойде например сутринта на клас с един дрехи, когато излиза на поляната и има роса, ще си смени панталона да не го изцапа, ще си тури други панталони, после като се стопли, щото нали сутрин е хладничко, ще облече други дрехи. Не го мързеше, разбирате ли? Когато ние не бихме го правили така нали, освен вече ако не можем да търпим нещо. В това отношение Той беше така, леко Му беше така всичко да прави. И туй Му беше леко. Когато Му беше леко и да ни търпи, и всичко Му беше леко. В.К.: А как се хранеше? Е.А.: С много проста храна. Аз съм чувала, че в годините когато е живял първите години, когато преди е правил обиколките е изкарвал даже с по една-две ябълки на ден. После живееше в семейства и там вече са Му давали съответна храна, както те се хранели, но иначе когато е бил така, в началото Той не е имал средства и много скромно е живял. После, даже когато Му давахме например, Той не ни съветваше и нас да смесваме храните. Само едно ядене и салата. Най-много плод, ако има. Нищо друго. Никога повече аз не съм Го видяла. Даже на трапези когато Го поканят на вечери, когато съм присъствала пак така, ще яде само едно нещо. Ако има сирене, кашкавал и много други неща, Той ще яде само от едното. Не смесваше маслини и сирене, и кашкавал и масло. Ако яде масло, масло ще яде. Много просто се хранеше, с много добър апетит ядеше. Така като Го гледаш, да ти е приятно, че яде. Ядеше, както ние го казваме, гладен човек яде с разположение. Така хубаво си дъвчеше храната, но скромна храна ядеше. Чай пиеше. Той пиеше руски чай, само руски чай пиеше. Пиеше сутрин на закуска чай някога, след обяд пак като си почине да речем към пет часа пак изпиваше няколко чаши чай. Ядеше плодове малко, ябълка нещо. Обичаше дини, плод който обичаше, хубави праскови обичаше и ягоди обичаше. Но естествено, нормално. Аз винаги съм Го виждала с бастун ходеше. Но Той не се подпираше. Той го държеше в ръка. Бастунът беше символ у Него, а не беше подпирен. Много рядко, когато се е качвал нагоре по Рила и по това съм Го виждала да се облегне на бастуна. В.К.: В какъв смисъл символ? Е.А.: Символ на сила. Магическа тояга, магическа тояга.

Вижте сега. Първото нещо когато отидох на беседа, мен ми направи впечатление това, лицето на Учителя. Той застана на катедрата и аз видях едно дълбоко съсредоточено лице в себе си. Аз не бях виждала друго същество такова и това остана отпечатък в съзнанието ми. Много силно впечатление ми направи. След това, аз Го виждах много пъти така, когато идваше на беседи и на лекции. Той когато идваше, стоеше си в стаята горе, не правеше контакт с нас преди беседите. Стоеше си, защото нали Той се подготвяше за беседа, щото Той не четеше нищо. Само говореше и стоеше горе, сигурно за връзката, която имаше да направи, за да може така да тече Словото у Него. И след беседа Учителят беше вече друг. След беседа Той имаше едно радостно лице, едно лице, което блика така светлина ведро, но не навътре, навън, една усмивка към всички, една благост излизаше от Него, едно разположение. И след беседата Той е готов още, като че ли още две беседи да изговори и да каже, такова разположение имаше след беседите, и затова например на поляната след гимнастика говори, говори. Един Го запита, друг Го запита, Той отговаря, с часове е говорил брат. Или през зимата, когато, като направим първите

упражнения на поляната Учителят дойде в салона, нали топличка е печката, щото сме измръзнали на студа и пак изкарва още, седи някога и до десет часа на разговор с приятелите, които са свободни. Щото, които си отиват на работа си отиват, пък които са свободни остават на разговор, за да слушат. Тогава Той беше радостен, разположен, безкрайно разположен, разговорчив, хубаво усмихнат към всички, ама така много разположен. И още една друга физиономия на Учителят познавам, строгото лице. Това се случваше когато Той имаше някаква работа. Щото Учителят имаше и работа духовна, вън от нас. Това беше работата, която имаше с нас, но тя беше видима. Но имаше и работа невидима. И в такива случаи Той беше сериозен. А пък видимата Му работа е, ние сме присъствали някога, тъй както да речем говори в салона, както се храниме в салона и вече сме се нахранили, и да речем изчакваме всички да се нахранят, за да каже молитвата, Учителят изведнъж, както казваха, някога заспи, затвори си очите и така стои минута, две, три, пет, някога и повече. Той не спеше брат, Той излизаше от тялото си нещо имаше работа, явно беше. И друг път когато, Той казваше, няколко дни да речем не правеше с никого контакт, не приемаше храна от нас и Той казваше, че се отделя, за да се чисти. Защото колкото и да работи за да се изчисти, изглежда че Му е било необходимо да се потопи в един друг свят, за да се освободи от нашите да кажем мръсотии. Така не в лошия смисъл на думата, но от несъвършенства, защото несъвършенствата ни не са красоти, не са красоти. Но тези три образа на Учителя ги осъзнавам, много ми са ярки и когато видя картина, аз разбирам. Но аз много обичах това съсредоточеното лице у Учителя. До края, не знам някаква радост да съм изпитвала като съм виждала тая дълбочина, с която Той изразяваше Неговото лице тогава. Виждате ли, съсредоточен в себе си. Но лице сияещо, просияло лице. Даже когато баща ми дойде да Го види каза: „Ами Той има лице на светия!" За пръв път като Го видя. И това са го казвали не само той и други хора. Наистина лъчезарно лице имаше Той и преди беседа не по-малко лъчезарно и след беседа, но вече отворено. Като че То е раздало това, което е носил за нас и сега може би беше нашата благодарност, и нашата радост, която получаваше. Така въпреки че не знам какво може да Го е ползвало това, но все пак виждаше ни, че ние всички сме радостни от туй, което сме получили от Словото. В.К.: А когато се смееше? Е.А.: Много хубаво се смееше Учителят, много хубаво. Аз разказах ли ви веднъж как се смя Той? Мисля, че ви казах това. „Вода газите, жадни ходите". Не съм ли ви го казала? То беше в клас и Учителят говореше и спря се, и погледна ни така, и почна да се смее. Смя се, смя се, една-две минути. Ние мълчиме и Го гледаме, и се усмихваме. Защо ли се смее Учителят? Даже по едно време си хвана носа така, за да престане да се смее и когато вече напълно се овладя: „Ще ме питате, защо се смея? Като ви гледам казва, вода газите пък жадни ходите". Аз разбрах, пък и всички сигурно са разбрали, че благото, което ни дава, то е водата, която е необходима за нас, знанието, което ни дава и което ние не го използваме. Щото Той, то беше едно богатство Учителят. Една сила, която носеше в себе си и ако ние имахме друго съзнание то можехме много да се повдигнем. В.К.: А когато правеше забележки и се е скарвал? Е.А.: Е, в момента изказваше така една строгост, а пък в другият момент ще се засмее. Значи, така някак беше по-скоро като така дегизиране, за да стресне съзнанието, а не че е нещо у Него е огорчение и това, защото туй ми правеше впечатление. Да речем с мен е строг, на мен ми се кара за нещо, пък следващият момент, като види другият посетител покаже едно широко лице, едно засмяно лице. Значи не е огорчен. Ние така не можем да се смеем нали? Значи за мене е било. Ако е за

мене огорчен. В.К.: Сега Той има дълга коса, брада. Ходеше ли на бръснар Той? Кой Го подстригваше? Е.А.: Сам. С огледало. Сега косата Му може друг да е подстригвал, но брадата сам си я подстригваше с огледало, не ходеше на бръснар. В.К.: Сега на Изгрева имаше баня. Е.А.: Когато бяхме на Изгрева, ние трите стенографки живеехме заедно и бяхме си направили една баня от зебло и лятно време топлехме вода на слънце и там се обливахме. По едно време Савка казва: „ Учителят ще дойде да се окъпе в нашата баня". „Боже Савке, та какво е такова, то е мизерно, най-мизерно". Е гледахме да почистиме, направихме да има по-приветлив вид. Казвам, нито е било заградено, не знам отгоре имаше ли покрив, нямаше ли, не си спомням. И това беше най-скромно, което имахме. И едва в 1940 год. когато направиха една стая за Савка до нея направиха баня-клозет, с който ние си служехме и в нея баня, Учителят идваше един път в седмицата да се къпе с душ. В.К.: А по-рано как е било? Е.А.: Ами в стаята си, как се е мил не знам. Сигурно някой Му е поливал. Да ви кажа за това не съм мислила, да. Той не ходеше на баня. От Петър Филипов съм чувала, че Начо Петров е бивал управител на Минералната баня в центъра и тогава пущал Учителя сутрин в 4 часа да се къпе преди да пуснат другите хора. Не нямаше условия, никакви условия, но вижте какво Той си сменяше много често дрехите. Той се потеше и по такъв начин се чистеше. Учителят чрез изпотяване. Когато сме ходили на екскурзия Той три пъти се е изпотявал винаги. На половината път веднъж се преоблича, щото ние пеш ходехме от Изгрева до горе. Горе на Бивака като стигнеме втори път и на връщане трети път се преоблича. Но Той се изпотяваше така, че когато даваше ризата за да я опереме, тя беше все едно, че е мокра. Не влажна, а мокра, както пипаш мокра дреха. Така се потеше изобилно. А пък това е изхърляне на отрови, почистване на организма и отваряне на порите постоянно. Защото Той не беше за тези бани много често да се къпеме, но все пак беше за измиване, частични измивания. Той препоръчваше краката си всяка вечер да ги мием в топла вода. Ръцете си да ги мием по много пъти на ден. И даже в „Пътят на ученика" там накрая, ако си спомняте дава съвети и да си измиваме под мишниците, така съветва и тия неща. Значи явно Той беше за една хигиена нали на тялото. Ами казвал е тия работи.

В стаята си имаше печка, с която се отопляваше с въглища. В стаята горе гдето беше на Изгрева, тя беше в коридорчето печката. В нея повече с дърва се отопляваше, но и въглища слагаше понякога, но в последно време, даже сестрите Му казваха: „Учителю, какво пестите с въглища прах да се образува, дърва ще Ви носим". Да ви кажа сестрите така повече за тези неща по се сещаха. Да, братята някак не се сещаха много. Даваше да Му кърпим чорапи, много рядко, но Той толкова много дрехи имаше, такова изобилие, че нямаше нужда де се кърпи. Много нещо имаше. И всеки Му подаряваше. Когато на един Петровден получи само пет ризи горни подарък. Или съвет му е бил даден, или бил е излекуван и всеки се чувстваше да даде нещо на Учителя. И всички, които са били по-състоятелни носеха Му, даваха Му. Имаха хората, даваха. То беше хубаво. Учителят имаше часовник, който беше хронометър. Той обичаше точен часовник, мисля че един брат Русев Му го беше купил този златен часовник и имаше златен ланец. Нали знаете какво е ланец, верижка такава. Той беше плосък и тука на него се движеше, за да съединява двете, за да не се изхлузи ланецът от главата при навеждане. Нали така, и на него имаше един диамант. След това носеше, Той не носеше връзка, а носеше тука вместо връзка една брошка продълговата, която имаше пак също един брилянт. Тези неща ги носеше и след когато Той си замина, взеха ни ги. Ревизорите ли ги

взеха, взеха ни ги. Не помня кога ни взеха, когато взеха братското имущество. Взеха ни ги. Петър Филипов казваше за часовника на Учителя, мисля, че и брошката с диаманта Борис Николов ги е бил дал у Петър в кутийка и когато влезъл в затвора бил дошъл с придружители от милицията и поискал Петър да ги предаде. За часовника съм сигурна, но навярно и другите неща са били предадени в милицията тогава. Пазехме ги като вещи, които е носил, като брилянти и като ценности от Учителя. Взеха ги. В.К.: Разправяха ми, че тая верижка е била желязна, но Той я направил златна и т.н. Верно ли е това или не е верно? Е.А.: Не вярвам брат. Учителят не правеше такива чудеса.

ЗАБЕЛЕЖКА НА РЕДАКТОРА: *Петър Филипов казваше, че е присъствувал на лекция или беседа, когато Учителят взел ланеца, който бил от някакъв метал, Той прекарал няколко пъти ръката си по него и той станал златен, бил е очевидец.*

Е.А.: За да прави верижка, много по-лесно е брат, да се направи от злато златна верижка, отколкото да се употребява духовна сила, за да превърне желязото в метал. Той не беше неразумен. Това са мислите на тия, които искаха чудеса от Него. В.К.: Не чудесата, Учителят правеше чудеса, но скрито. Е.А.: И така ги правеше, че никой да не ги види. Добре, например как можеше Той да оздрави хора от сериозни болести само с топла вода? То не е ли чудо бе брат? Само че Той не ги правеше да се видят. После опитностите, които сме имали, че Той виждаше. Ами това, неща които абсолютно Той не знаеше и ги виждаше. Всеки един от нас има различни такива опитности.

Нищо не съм казвала в тези си опитности за музиката на Учителя. Учителят много говори за музиката, много песни даде, много упражнения и Той ги даваше песните пред нас. Някои от песните, Той както получи вдъхновението нали изсвири ги на цигулката и после идваше в клас да ни ги свири. Има песни, които ни ги е давал пред нас. Така засвири нещо, една мисъл се роди, той я каже, изсвири я, после и друга, и друга и така пред нас е давал така песни. И това е създавало много радост в Братството. Така даде Той „И скачам аз" на Бивака я даде: единият куплет, после вторият, третият и така много спонтанно и просто, като че ли нищо не прави. Та ги даваше, като че е съвсем естествено да дадеш една песен на другите, не беше нещо особено. Той всичко правеше просто и естествено без да подчертава това, което прави. А това е, да ви кажа много голямо качество, ние хората не можем така да постъпим, ние изтъкваме себе си, даже за несъществени неща, а за такова голямо нещо. Той никога не каза, че е музикант, никога. Не, Той даваше песните, цялата Паневритмия е от Него музиката. Така жизнерадостна каквато я знаете. Но нищо особено за Него. То беше естествено така. Поне за Него.

Ще дам няколко мисли, които много ми харесаха останали от Него: „Чисто сърце е това, което не ражда отрицателни чувства, нито ги допуща да влезат в него. Чистото сърце е тихо, спокойно. Подобно на тиха дълбока вода, която не се мъти. Сърце, което се мъти е плитка вода. Чисто сърце и светъл ум са олтар за служене на Бога".

106. РАБОТА ВЪРХУ СТАРИТЕ НЕДЪЗИ

В.К. Някакви пожелания да имате за другите следващи след нас поколения? Е.А.: А-а, за другите поколения пожелавам да не повтарят нашите

грешки. Много бих се радвала, така да работят, като вземат Словото на Учителя да работят с него за повдигането си, като прилагат методите, които Той е дал. Първо нещо Учителят казваше: „Не можете вие да работите върху нещо, върху всички неща изведнъж, затова поставете си една задача за една година. Да работите върху една добродетел или да работите за ограничаването на някой недостатък, или да работите за придобиването на някакво качество. Да ви кажа, този метод е много хубав. Аз веднъж си поставих за задача, да не се обиждам една година. Знаете ли, не че победих това, но нещо научих. Научих един метод по-бързо да сменям всичко от отрицателно в положително. Този процес е труден. В.К.: Разкажете за онази, която се е укрила под леглото на Учителя. Е.А.: Аз само съм го чула като случай. То беше на ул. „Опълченска" 66. Учителят още живеел е там и една сестра, какво си мислила не знам, един път се скрила под леглото на Учителя и е казала, че иска да роди Христа с Учителя. В.К.: Да, като стои под леглото или като спи на леглото? Е.А.: Като спи под леглото, но може би и друго нещо си е мислила. Аз не знам какво е мислила, но Учителят праща човек и казва да я помоли да излезе нали и да освободи стаята. В.К.: И човекът я хваща, лови за краката и я издърпва? Е.А.: Не мога да кажа подробности защото не знам нищо. Щото много отдавна беше това, още първите години. Вижте, това е екзалтация на болни съзнания, това не е нормален човек. Който познава Учителя, той може да има само респект и почит към Него, не може да има мисъл такава. Това нещо само така едно извратено съзнание може да го мисли. После Учителят се държеше винаги пристойно, винаги прилично облечен, никога немарлив, никога небрежно седнал, никога, разбирате ли? Той имаше непрекъснато контрол над тялото си. Той беше същество, което винаги се държеше достойно и прилично. Той не си позволяваше нищо да направи недостойно. Е как можеш да помислиш такова нещо? Щото вижте, хората, които имат тези отношения, тъй с думи, с поглед, тези неща личат. Не може да се скрие. Тези неща кога да е ще се издаде. Но Учителят никога не е бил неглиже да ви кажа 25 години живях край Него. Видяла съм Го строг, но никога не във форма. Винаги абсолютно изряден, абсолютно така контролира се към всичко и към себе си. Вижте, това, даже ми е правило много силно впечатление. В.К.: Ами, ако Учителят бе дошъл в женска форма? Е.А.: Ако Учителят беше жена, аз мисля че много побоища щяха да станат, защото мъжете са по-агресивни, по така нападателни може да си представиш, щяха да я нападат, нали така? Учителят се държеше. Ами и Той имаше бастун и в даден случай си е послужвал с него, когато такива нахални са се приближавали към Него. В.К.: Значи сте виждали как действува бастуна? Е.А.: Видяла съм веднъж да удари шамар. И с бастуна когато би една сестра, когато бе разюздана и бе тръгнала към него. А пък са ми казвали, че са Го виждали да удря. С бастуна си е служил само при такива случаи. Ами защото от нищо не разбират, те са без съзнание. Животното как се дресира, само с бой. Човек се дресира с дума, с въздействие на психиката му, примери да му дадеш, а животното нищо не можеш да му кажеш. А това е едно съзнание, чисто животинско. Какво ще правиш? - Тоягата. Така при едни такива случаи Учителят каза, че когато трябва да постъпи така нали, Той излиза вън от своето естество, това не е Неговото естество и значи Той страда от това, че трябва тъй да постъпи.

То беше изпит за мене, необикновен изпит така. То беше аз след като се бях върнала, като уволнена учителка и беше в първите месеци, когато бяха излезли пресните картофки и някой донесъл на Учителя в една чинийка така доста ситни картофи, така задушени картофи и така ги носи Учителят, и пита

къде е Савка. Викам: „УчителЮ, няма я тука, не знам къде е". Сега, помислих да Му предложа да взема да ги предам, не посмях, сега пък може би ще се изкуша, какво да направя? Аз само се зарадвах на това, че не пожелах да ми дадат за мене картофите, защото имах едно чувство, че Учителят е справедлив и знае какво прави. И ако Той ги е донесъл за Савка, те са за Савка, защото за нея е нужно. Пък за мене ще ми дадат друго, което за мене е нужно. Да ви кажа, много съм се радвала, че така съм мислила, за да не страдам. Щото иначе ревността почва. В.К.: Защо? Е.А.: Ами защо на Савка дава, а мен ме подминава. Аз не съм видяла лошо отношение даже и към една Магдалина, каквато беше тя екстравагантна, но даже и към нея не се е отнасял лошо. Аз даже и с нея помня един случай така поразителен. В.К.: Я го разкажи този случай! Е.А.: Ами предния ден тя прави скандал на Учителя на масите. В.К.: Точно как се изразява това, вика, крещи или...? Е.А.: Прави Му забележки, отнася се некоректно към Него. В.К.: Точно как? Е.А.: Ама неофициално. То беше на обяда, неофициално. Ние не бяхме свикнали такова отношение към Учителя. Само тя имаше такова отношение. В.К.: Това предния ден. Е.А.: Предния ден. И Той й правеше забележки, Той й възразяваше. На другия ден беше малко по-хладничко и аз съм отишла пред салона и в това време, и Учителят, и Магдалина са там. И тримата само бяхме. Той я видя. Тя с тънка, копринена рокличка беше облечена и Учителят много кратко, много любовно й каза: „Облечете се ще се простудите!" След като предния ден Му говори много непочтени приказки. Разбирате ли, това не всеки можеше да го направи. Той възразяваше, когато й е възразявал отговарял й е, за да стресне съзнанието й, не за друго. Защото тя много си е позволявала. В.К.: Аз си спомням, че са ми разказвали приятелите, че са искали по едно време да я отстранят от Изгрева. Е.А.: Ами те я отстраниха. После тя сама се отдели. Тя сама отиде в Пловдив и там пред свещениците е държала една сказка гадна за Учителя. Казвала е фантазии. Неща, които не са верни. Аз не съм чула нито разбрала какво е, но е говорила много недостойно за Учителя, разбирате ли. И не мина една година тя цъфна пак на Изгрева, и пак при Учителя, и пак това на всичкото отгоре. В.К.: Спомням си, че Учителят я питал: „За колко лева Ме продаде?" Я ми кажи тоя случай, защото тя казала някаква сума... Е.А.: Не, не. Вижте сега, Магдалина й платили и Учителя я попитал: „Колко ти дадоха?" „Ами пет хиляди, УчителЮ!" „Е пък много евтино си се продала" Това й е казал. Това е, което съм чула и така. Мисля, че дословно казвам това което й е казал Учителят. „Пък много евтино си се продала". В.К.: Това е след като се връща тя от Пловдив? Е.А.: След като се връща от Пловдив. Защото тя е от Пловдив. Оттам е родена и там е учителствувала. В.К.: Мен са ми разказвали, че приятелите са искали да я махнат и тогава Учителят ги запитал: „Добре, ако я махнеме, кого ще сложиме на нейно място?" Е.А.: Да. В.К.: Ще трябва едни човек да стои като проводник. Е.А.: Да, точно това казал Учителят. Просто отводна тръба е била тя на цялото братство. „Ако не е тя казва, все някой ще бъде". Не може в едно Братство да няма изтичане, нали и затова трябва да има проводници и на злото. Вижте, много са сложни задачите в живота. Не са така прости както някога си ги мислим. В.К.: Така, добре. И тя е същата Магдалена, която ходи във Франция, после в Холандия. Там на конгреса на теософите? Какво знаеш за този случай, за Кришна Мурти там и т.н. Казаха ми, че Учителят й дал писмо да занесе? Е.А.: Да, чула съм. Учителят е дал писмо за Кришна Мурти на Магдалена и тя го е предала. Тя го предела на него. Той бягал от нея. Кришна Мурти бягал от нея. Но тя успяла. Така нахалничка беше, нали. Няма каква друга дума да кажа. И той направо бягал от нея. Но тя му казала: „О, аз на моя Учител колко неща

говоря, пък ти не можеш да ме изслушаш". Тя му е възразила така. Да. Значи тя в тая реплика, която е показала си е показала образа, който го има, пък този човек не е желаел да има връзка с такова същество, защото не е приятно това. Не са приятни такива събеседници. В.К.: После той получава писмото от Учителя. Е.А.: Е, какво станало вече не знам. Отговорил, не отговорил, нищо не знам брат. Щото ние не можем да питаме Учителя, нали. Деликатността ни е заставяла да не задаваме неподходящи въпроси на Учителя. Аз съм чувала много въпроси да Му задават, на които Той се правеше, че не чува и не разбира. Но сега, ако искахме ние да имаме отношение към Учителя, да изразим поне една най-елементарна почит, трябваше да се отнасяме така, както сме били възпитавани, нали така от майки, от бащи. Той ни даваше методи за работа, с които трябваше да поправяме недъзите си. Доколкото сме ги приложили - приложили сме ги, но доколко сме ги поправили - не мога да твърдя. Беше много трудно.

Ето той ни даде най-обикновени правила, които трябваше редовно да изпълняваме. Наглед много простички, но този който се е възползвал е спечелил много. Ето най-обикновените - как да се храниме:

Всяка сутрин и вечер точно в 8 часа, казвате си, където и да сте: „Ще живея по любов, тъй каквото е писал Господ Исус Христос: „Че животът ще се оправи с любов". Каквото е писал Господ ще живея по неговия закон."

Когато отиваш да спиш да е приятно, че отиваш в другия свят, да отиваш с една приятна мисъл.

Да се нахраниш преди да е залязло слънцето, сутрин няма да ядеш преди да е изгряло.

Никога не яж, ако нямаш разположение.

Да ядеш с любов, да обикнеш храната, тогава тази енергия се привлича в организма, защото храната е жива. Частиците като влязат по закона на любовта и ги сдъвчим, живата енергия от тях се влива в нашия организъм и го обновява.

Ученикът няма право да се гневи на трапезата.

На ученика не се позволява да яде бързо, абсолютно е забранено. Яденето е благородна работа, ще я свършиш по всичките правила.

Никога не е позволено на ученика да преяжда.

Спри яденето при най-сладката хапка!

107. „ЗА ДРЕХИТЕ МУ ХВЪРЛИХА ЖРЕБИЕ"

В.К.: Разкажете ни за жребия за дрехите на Учителя. Е.А.: Ами човешка природа и това. След като си замина Учителят дрехите Му останаха. И ние ги държахме в гардеробите както си бяха и там Братския съвет решил, на всички от приятелите от Братския съвет да се дадат дрехи. И избрали костюми, разпределили помежду си и после чух, че хвърлили и жребие. Лично аз го преживях не много хубаво защото ми напомни думите на Христа: „За дрехите Му хвърлиха жребие". Така, защо пък това да се повтори. Взели, взели, какво от това, че на един по-хубав, на друг да речем не така хубав се е паднал. В.К.: На времето римските войници хвърляха жребия за дрехите на Христа, а сега Братския съвет хвърли жребие за дрехите на Учителя. Е.А.: Да, този е случая, да. Викам, защо имаше такова повторение, ама где да знам. Мъчно ми бе, намерих, че човешко е много.

Савка прекарваше едни нервни кризи в първите години в Братството и

един път... Този случай Паша ми го разказва Савка й го казала. Зрението на Савка намаля много. Тя даже казваше, че от нашата маса не вижда Учителя. И затова сме я придружавали за сигурност нали, да не бъде сама. И после Паша ми каза, че Учителят й е дал задача на всеки кръгъл час, на всеки кръгъл час да казва „Добрата молитва". Значи като стане сутрин 5 часа, 6 часа, 7 часа и т.н. Всеки кръгъл час да казва „Добрата молитва". И така да продължава и през нощта. Да навива часовника, да стане, да каже молитвата и да си легне. И мисля, че след една седмица си оправи зрението. Това е един метод, който Учителят й е дал за лечението.

Веднъж бях при Учителя и пречистях, аз, влизала съм в стаята при чистене и видях в една малка кутийка видях един млечно бял камък. Хванах го, държах го в ръката си, гледах го, но много силно впечатление ми направи. Аз не знаех какъв е, от какво е, нищо не знам за него, но преживяването, което имах ми обърна внимание във връзка с този камък. Привлече ми не само вниманието, но и някак имаше и някаква привлекателна сила. Разбира се аз го оставих както си беше в кутийката дълго го гледах, защото имах възможност да го гледам и да го подържа, но после при един разговор Савка ми каза, че на Учителя бил даден от невидимия свят камъкът на Бялото Братство. Сега дали този беше камъкът, същият това не знам, но аз си спомних тогава затова преживяване, което имах с този камък. Може и той да беше, щото наистина беше нещо по-особено. Но след това какво е станало с него не зная. В.К.: Или са го изхвърлили, или са го прибрали, ако са знаели какво е то. Е.А.: Не, ама защото вижте, след като си отиде Учителя аз нямах достъп до стаята на Учителя. В.К.: Сега тук има снимки и виждам че Учителя се движи с бастун. Какво стана с бастуна? Е.А.: Учителят с този бастун ходеше. То имаше на него една Пентограма сребърна и така на сребърно нещо беше изработена Пентограмата и беше така като украшение на бастуна. И когато разпределяхме дрехите нали след като, нали ги продадоха, нали ни заставиха да ги откупваме, не бяха оценени бастуните. Славчо пожела да вземе този бастун. Да ви кажа правото мен не ми се даваше. Но някак почувствах вътрешно така сви ми се сърцето. А когато на човека се свие нещо сърцето, когато ще трябва да даде нещо, то значи, че наистина не трябва да го дава или трябва да помисли много повече, да го даде или не. Но Славчо много голямо участие взе в тая работа. Той нищо друго не поиска, поиска само този бастун и аз някак не посмях да кажа, че не го давам, защото аз нищо не взех от дрехите на Учителя, нищо. Аз откупих само портретите на Учителя, на мое име, за да ги запазя, не за друго и да няма спекулация нали, защото може да се прави спекулация с това. Но когато Славчо си замина аз пратих човек да поиска бастуна, щото аз съм го дала на Славчо, не съм го дала на жена му, на втората му жена. И отиде братът поиска го, а тя казала, че той се е загубил когато са се пренасяли. Те се пренесоха от Изгрева на долната къща на Славчо, там гдето беше и Бертоли, а това е около 500 метра разстояние? Най-много 500 метра. Сега как може да се загуби при пренасяне цял бастун? Още повече тя казала, че това е свещено, те го пазели като свещена вещ, бастуна на Учителя. Сега, ако са го пазили свещено, може ли да го загубят? Аз да ви кажа не повярвах това. Аз съм готова да го кажа това и на нея, не повярвах. Тука има някаква неискреност, може би те искат да го задържат за себе си. Не знам какво е или пък нещо са го отваряли и са го развалили, щото при един разговор нещо Славчо ми разправя за някакъв бастун, нещо там с Ванга беше, една история, никак не я помня и нещо не мога да кажа затова, и като имам тези неща така в съзнанието си мисля, че нещо направиха с този бастун, което не е редно. Сега съжалявам, но заради

истината длъжна съм да кажа, че така беше. В.К.: Как стана целия случай, да го разкажеш. Е.А.: Кое? В.К.: Как стана описа на вещите, да се продадат чрез „Всестранни услуги" тука в София? Е.А.: Виж сега, най-напред, като дойдоха ревизорите описахме всичкия имот братски. Като описахме всичкия имот, видя се какво Братството притежава. А тогава през 1947 год. излизе закона за едрата градска собственост и тогава почнаха вече да режат от братските места. В.К.: Ясно. Е.А.: Нали, започна се от салона и т.н. Салонът го взеха най-напред и т.н. В.К.: Това е 3 декември 1958 год. Е.А.: Да. В.К.: След процеса на 3 декември 1958 год. Е.А.: 1958 год. В.К.: Да, процеса е 1957/58 год. Е.А.: Значи това е... след това е. В.К.: След това. Описът на вещите минава през заложна къща. Е.А.: Всички вещи бяха описани и като бяха описани се оцениха. Като се оцениха трябваше да се платят. И понеже ние не искахме вещите на Учителя на разпродажба да се дават, събрахме пари и откупихме вещите. В.К.: Да. Е.А.: И това са документите за откупуване на вещите. В.К.: Аз имам списък, кой какво е взел. Имам тоя списък. Сега аз искам точно да те питам за фактурите. И сега например тука Елена Щерева Андреева има портрет на Учителя от Щилянова - 100 лв., портрет от Борис Георгиев - 30 лв. Той на Учителя ли е? Е.А.: Да. В.К.: Пентаграма в дървена рамка 10 лв. и така и така, това са вече други неща. Е.А.: Да, всичкото. В.К.: Сега този портрет на Щилянова, къде отиде? Портрета на Учителя от Щилянова? Ти върна ли го? Е.А.: Той е у този Шаров, на Николинка баща й. В.К.: А другият от Борис Георгиев? Е.А.: От Борис Георгиев е тук при мен. В.К.: Това са въпросите, които имах. Аз исках да те питам нали, и тука разни други. Това е история. Е.А.: Ама това е история и документ. В.К.: Е документ е и затова го пазим.

108. ВЕЩИТЕ НА УЧИТЕЛЯ

Е.А.: Сега ние стенографирахме и първите години пишехме на ръка, ръкописно. После когато учителят купи машина, даже още на ул. „Опълченска" 66 и най-много Паша пишеше там и Савка ходеше. Аз не съм ходила да пиша на нея. Когато отидохме да живеем на Изгрева машината беше при нас и аз тогава се научих да пиша на нея. Но впоследствие се купиха и други машини. Купиха се машини на латиница, за да могат да пишат нали тези преводите на френски език, на немски език. И машината, която ние имахме, тя имаше латиница. И на нея можеше да се пише на чужд език. Така имаше два шрифта. В.К.: Какво стана с тази пишеща машина? Е.А.: Един път, аз казах на Учителя, че това бяха стари машини, на старо купени и казвам на Учителя да ги продадат пък да ни купят хубави машини. Аз казах това. „А-а, няма да ги продадеме, те са вършили работа и няма да ги продадеме", Той си имаше други убеждения, прав е. Така направихме, не ги продадохме. Славчо даде някои негови машини, той имаше долу бюро. Той сам работеше на пишеща машина в началото, после, когато предприятието му провървя, имал повече машини и ни даде негови три или четири машини, марка „Олимпия" и други. Аз писах известно време на тези машини, но когато стана национализацията Славчо не отметнал тия машини, че ги подарил на Братството и те ги търсят, и казаха, че са на Изгрева, и те тогава дойдоха, и си ги взеха. Даже взеха не само тях, но взеха и нашите, които имахме. Не знам защо, взеха ги и нашите. Имаше само една машина, която беше купена малко пред 9.IX.1944 год. Сега Галилей каза, че Учителят го пратил да купи тая машина и да я даде на Савка, и била на Савка. Сега аз молих тази машина да се купи от Учителя и аз казах на Учителя, че имат

недостатъци машините и Учителя купил и казал да бъде на Савка. Добре щом я дал на Савка. Но Савка като не можеше да пише, нали тя скоро си замина, аз започнах да работя на нея, после Братския съвет ми я взе. И аз се скарах с Братския съвет. Казвам: „Аз съм искала машината от Учителя, Учителят за нас я е купил, не я купи за Братския съвет. Вие си купете казвам машина! Защо ще вземате нашата машина". Пари имаха разбира се, но началска команда беше. Аз да ви кажа и с Антов се карах тогава, и с Жечо Панайотов. „Ама защо казвам ще ми взимате машината? За нас я купи Учителят, не я купи за вас". Но те не признаха това и докрай работиха с нея. Сега не знам къде е, мисля че е у Жечо още. Абе виж сега въпросът е друг, но аз останах задоволена, защото на мене впоследствие ми дадоха Учителювата машина, да. Аз останах съвсем задоволена. Добре викам, че взеха нея, на мене дойде по-хубавата. Когато Учителят си замина Братският съвет взе всичките права за ръководство на всичко. И те оставиха да се грижат за дрехите на Учителя жената на Манол Иванов, Паша и Мария Тодорова. Сега на Иванов съпругата беше уредна жена. Но Паша, тя много малко виждаше, тя не беше човек който може да се грижи затова. Защо сега, може би като почетна длъжност й го дадоха, но тя не можеше да се грижи. Мария според мене и тя не беше голяма домакиня, така за изискване и много непрактично беше това, което го направиха. Паша ми предложи, аз да я заместя. Но това трябваше да стане с решение на Братския съвет, пък аз не исках това, къде викам като подаяние ми го дават. Щом нямат доверие в мене, казвам не искам. И какво се получи, още когато не бяха минали вече годините, когато дойдоха за оценката на вещите, която година беше това - 1957 год., тогава видяхме, че има дрехи на Учителя, едни от най-хубавите изядени от молци. Още тогава. Щото когато вече решиха, то останахме Влад, Славчо и аз и Боянчо. Ние четиримата се занимавахме с имуществото и на Учителя, и братското имущество, и раздаването, и разпределението. И понеже Учителювите неща повече аз само ги познавах, другите не ги познаваха. Описано, описано, но не го знаят кое, какво е и затуй всички вещи на Учителя аз ги раздадох на приятелите. Както бяха описани според кому на какво беше купено нали по номера всички ги раздадох. Впоследствие заминаха едни братя, други заминаха и почти всичко отиде у Петър Филипов. Между дрехите имаше и носени, имаше и нови. Имаше дрехи, които е обличал 5-6 пъти. Той имаше едни костюми бели дълги, нали така, те бяха много така, имаше рядко носени, но вижте сега в Братството нямаше единомислие и оттам се получиха някои нередности. Пък да ви кажа правото, сега аз според мене, ние не можем да правим музей на Учителя. На Учителя не може музей да се прави. Музей се прави на човек, а Учителят не беше човек. Учителят беше УЧИТЕЛ, едно абсолютно високо духовно същество, което беше дошло да ни даде знание и да ни учи. Безпредметно е. Вещите Него не го интересуваха. Това е. Може би всички други това да ги е интересувало и онези там от съда да са мислили да си купят евтини костюми, нали на безценица, както бяха оценени, но за нас, но защо беше това нещо. У някои имаше такива желания да правят музей. Сега някои искаха ли, не искаха ли не знам. Ако стане въпрос, аз съм против, това е безпредметно, да се прави музей на Учителя. Ама някои казват, ама да се запазят дрехите затова. Абе в дрехи не е Учителя. Учителят е вън от дрехите. Помня, един брат и на него бяха дали дрехи. Той беше един ръководител в провинцията и каза, че е поръчал като умре с тези дрехи да го погребат. С дрехите, които му дали от Учителя. Сега аз казвам, че по-добре е да ги носи докато е жив. Защо трябва да го погребат с дрехите на мъртвото тяло. По-добре да ги беше носил, нали да получи нещо от

дрехите на Учителя, а така ще ги турят в гроба за какво? Никак, това нещо ми беше непонятно като проява. Един духовен брат ще облече дрехите на Учителя, за да го заровят в гроба. Хайде-де. Намирам за нередно, несъответно и глупаво. В.К.: На снимка съм виждал, че Учителя има ланец, брошка и игла. Е.А.: Учителят имаше два, два скъпоценни камъка. Единият беше на ланеца на часовника, другият беше на брошката. Брошката беше златна с брилянт светъл и на ланеца беше пак златен ланец на златото имаше така пак нещо, в което да държи ланеца да не се разтваря, и там пак имаше скъпоценен камък. Диамант ли беше, но беше пак нещо хубаво, скъпоценен камък беше. Когато Учителят си замина братята така нали направиха го както са обичаите, облякоха Го, ние двете със Савка избрахме, дадохме дрехите, с които да Го облекат, но тези неща останаха. Савка ги беше прибрала и когато дойдоха ревизорите през 1957 год. те питат къде са тези неща, щото бяха описани навремето. Савка ги предала на приятелите, а те благополучно ги взеха и пазеха, после ги взе държавата. Сега къде са не знам, дали в банката се съхраняват или някой ги харесал не знам, но не вярвам някой да ги е взел. Учителят винаги носеше: ланецът, брошката и часовника. Винаги ги носеше. Аз не съм Го видяла да излезе без да си е с ланеца, с часовника и с брошката така, винаги беше с тях.

109. БОМБИ И КАМЪНИ

В.К.: Аз съм чул, че през време на бомбардировките до Изгрева е паднала бомба. Когато сте ходили на Бивака също е паднала бомба. Е.А.: Когато Учителят на Витоша ходеше - 1943 год. Той не ходеше на Бивака, а ходеше над гората на Симеоново. Дотам ходеше само. Един път и аз бях там, но аз не Го чух, но други казаха, че Учителят е казал: „Бомбите мене търсят". Сега, направи ми впечатление, че Учителят беше малко по-неспокоен, когато правихме излетите до Симеоново и Витоша, това ми направи впечатление. Но на Изгрева като сме били и в гората когато бяхме, беше неспокоен, напрегнат и мълчалив. В.К.: Един самолет е минал над Симеоново и изтърсил бомби. Е.А.: Той изтърси бомби там нали има водна камера, там изтърси бомби, да разруши водохранилището, а ние бяхме много близо дотам, когато изтърси бомбите. В.К.: Бяхте с Учителя там. Е.А.: С Учителя да, там бяхме, да, беше там, на екскурзия когато ходеше - 1943 год. Ние бяхме там близо. Нали бяхме на ниското, а те паднаха там около камерата. Когато ни е говорил нали така за нас, винаги ни е казвал „Работете вътрешно!" В съзнанието си, нали за да пречистим съзнанието си, да възвисим съзнанието си, защото нашият идеал е да достигнем до свръхсъзнанието. Не само с обикновеното съзнание да живеем. И Учителят казваше: „Светът работи и вие трябва да работите, защото светът ще ви надмине, ако не работите. И, ако те знаят, че вие сте причина, за да се лишат от известни блага, защото вие сте немарливи, с камъни ще ви убият." Понеже благата им ще идват чрез нас заради Учителя. Понеже сме свързани с Учителя и ние трябва да работим, за да получи и целият народ благата. Затова казва, че с камъни ще ни убият. Тези камъни не ни убиха, но бяха хвърляни по нас накрая и сега сме на това дередже.

Случаят с шапката. Когато Учителят си замина, не бяха взели шапка да я турят до Него. Паша ми каза: „Еленке, свали шапка на Учителя", щото знаят, че съм ходила и знам къде са дрехите Му. Аз казах: „Но дайте ми ключ". Дадоха ми ключ и аз тръгнах, но в същото време тръгна и една сестра с мене. Аз разбрах, че това е признак на недоверие нали, когато Учителят ми е давал

ключ да отида да взема нещо от стаята Му, не е пращал друг човек с мене. Нали давал ми е ключа и ме е пращал с доверие. Е когато е давал на Савка, на Паша или други сестри, все с доверие се е отнасял. Като видях това недоверие, така малко изтръпнах. Разбирате, Викам, вече друго нещо е това. Това е чуждо нещо. И това го нямаше в живота помежду ни. Докато се качвах по стълбите, докато седя горе, докато взех шапката, докато я свалих казах: „Благодаря Ти Учителю за доверието, което ми даде". Защото като ни даде Учителят доверието Той ме радваше. Сега като нямаха другите доверие към мене, аз се радвах на това, че Учителят ми даде доверие. И това ме спаси да не ми е мъчно. Аз през цялото време благодарих, че ми е дал доверие. В.К.: Когато е бил жив. Е.А.: Тежи ми да, а ме е оставял сама да Му чистя стаята. Оставял ме е съвсем самичка горе, да чистя. В.К.: А после се яви придружителя. Е.А.: Веднъж бях при Учителя и Той ми каза: „Ти плачеш". Викам: „Учителю, не плача вече сега". И Той казва: „Да, ти не плачеш, но плаче Маргаритка". Аз се изненадах от това. Вярно, че тя беше в такова, в едно друго състояние изглежда, като, че ли една задача има като я прекарва. После някой друг я изкарва същата задача, та разбрах, че някаква зависимост има между тези отношения на душите, ама не ми беше така съвсем ясно на времето. Чудех се какво значи това и после в този период Учителят даде песента „Аз в живота ще благувам". И тази песен след като човек е бил в едни такива притеснителни състояния да каже, че „Аз в живота ще благувам", трябва да се освободи, да ги забрави, да ги хвърли зад себе си, да ги надмогне, за да може да каже такова нещо. И слава Богу в известни отношения стана. Той тогава за Маргаритка Мечева каза именно това: „Ти се освободи, но тя сега носи това".

Спомням си, че веднъж в клас дойде Учителят, изправи се на катедрата и каза: „Днеска няма да правим молитва" и седна и почна. Изпяхме една песен и си почна работата както ставаше. На мен ми направи впечатление това, че направи това веднъж без молитва. Това беше, за да ни освободи, да не се фанатизираме, че някога човек може да почне и без молитва работа, защото по-страшно е когато човек е фанатизиран. Така всяко нещо да не го прави така по програма, а да го прави по дух, по разположение, по свобода вътрешна. Лично аз го почувствах като освобождаване, тая постъпка на Учителя. Той с нея като че ли искаше да ни освободи от скованост. В.К.: Имало ли е случай, когато да не позволявал да се стенографира и записва? Е.А.: Имаше два случая. Единият случай беше:„Ще ви говоря нещо, искам, никой няма да пише, само ще слушате и ще внимавате и вие стенографките няма да пишете". И Той тогава говори, не помня, конкретни случаи не помня. Но то беше онова което всеки един от нас трябва да направи като душа. Въпрос за приложение, за обич към Бога, затова, което нас ще ни доведе до Висшето, това е моето преживяване, което запомних. То беше доста дълга лекция която говори, много хубава, изящна, с дух, със светлина, както Учителят говореше. Той всякога говореше хубаво. Но имаше лекции с голямо вдъхновение. И когато говореше с вдъхновение и богати лекции бяха те. Нали на израз, на съдържание, на мисли, свобода на изказване, така много хубави богати лекции, бяха вдъхновени. На два пъти така е говорил. Аз съжалявам, че трябваше като се върнах да напиша помислите си. Да ви кажа не го направих и сега съжалявам, не го направих. Трябваше да го направя. За моя случай ли беше това. Тогава в 1926 год. беше. Той ми говори, един много дълъг разговор имахме за отношението ми с този приятел Лулчев и Той така ми каза: „Ако мене питаш, аз ще ти кажа да се разделиш". Аз пожелах да го направя, желаех с всичкото си сърце желаех да го направя и почувствах още повече, че имам едно преживяване единствено в

живота. Аз усетих, че Учителят влезе в мене. Аз го почувствах тука в целия гръден кош и в ума си, и в тялото си. Той искаше много да ми помогне. И аз исках и 2-3 дни бях под това впечатление, което Той ми каза и аз бях готова да го направя, по чистото разбиране, но когато останах сама, нали така мина това Учителювото, което ми остави, няколко дена бяха минали и когато помислих да се разделя все едно, че сърцето ми изтръгват.Такава болка почувствах и аз не можах да го направя тогава. Но верно е, че след десет години много неща, много скърби преживях тия десет години, и много разочарования, но реших се да го направя. Даже аз казах: „Защо Учителю, казвам, Вие ми казахте 1926 год. пък аз го правя след десет години?" Той само се поусмихна и не ми каза защо. Защото явно не съм могла, то е явно. Не съм била готова, да.

110. СВЕЩЕНОДЕЙСТВИЕ КЪМ СЛОВОТО

Е.А.: Паша ми е казала това, че Учителят предложил и сестра й да работи тази работа, която Паша работеше, да стилизира. Тя не беше стенографка. На сестра й Аня Учителя е предложил, защото тя имаше хубав език, беше свършила философия. Тя беше работила въз българския език най-много, беше така строга, изискана, така имаше много хубави черти като човек и като характер, но когато се опитала да работи с беседите, не е смеела да направи никаква промяна. Нищо, така нямала свободата, която Паша е имала. И тя е казала, че затова не може да прави стилизация. Значи всеки е различен. Вижте какво отношение тя е имала към Словото, обратно на Паша. Паша имаше свобода да го прави това, което го правеше. А тя не е могла. Паша го е казала това на Учителя впоследствие, да. Аз знам, че Учителят е дал и на Георги Радев също да опита, да стилизира беседа, но и той е казал, че не може да се заеме. Сега какви му са били съображенията не зная, но туй съм чула, че на него е дал. Той е искал може би повече хора да ангажира в работата, за да има и различие в работата, но така стана. Когато стана въпрос за „Разговорите на Рила", аз ги прочетох и тъй както са дадени, самата аз видях, че не са дадени в един момент, върху един въпрос по този начин както са изложени, а са вземани от други разговори и така са сглобени впоследствие по смисъл. И както разбрах, че това е наистина така. Защото Словото на Учителя по друга линия течеше. Не така както е дадено в това томче „Разговорите на езерата". Различни разговори, щото брат Боев стенографираше много разговори. Той беше асъл човек, който освен беседите, винаги разговорите пишеше и ги дешифрираше, работеше с тях, та явно е че тъй както са дадени в томчето не са така говорени буквално, а една преработка имат. Да от различни години, различни случаи на разговори, нещо подобно на Жорж Радев като „Учителят говори" от тоя род, в този стил. Само Георги е взел само теми различни, а тука са разговори. Така ги предава брат Боев. Когато работеше тези разговори, Георги Радев идваше при нас и показваше кои беседи иска. Защото Учителят често като говореше, говори да речем в неделя, ще говори на някоя тема. В сряда ще продължи да каже още нещо. А някога и в петък при Младежкия клас пак ще каже нещо по същия въпрос. Такива беседи Жорж искаше да му дадем дешифрирани, за да може от тях да извади и да направи резюме на дадената тема, която си е поставил. Например както беше направил, за ученика, за Учителя нали, темите както ги е дал в своите преработени резюмета, които ги даваше. В.К.: Значи след Паневритмия се струпват около Учителя целуват му ръка и започват разговори. Е.А.: Разговори, да и целуване на ръка. Знаеш ли какво ми казаха

веднъж. При един събор Борис Николов не отива да целуне ръка на Учителя. И след като стои така дълго време настрана Учителят отива при него и му подава ръка. В.К.: Да, подал си юмрука и казал: „На целувай!" Е.А.: Така ли? В.К.: Да. Е.А.: А, едва ли ще Го каже така. Не Той иска да му покаже че целуването не е лично нещо, ами то е, за да получиш. Не за да вземеш. Защото Борис държеше се наголямо в този смисъл, нависоко, не искаше да влиза в общото. В.К.: Така е устроен! Е.А.: Така е устроен. Но цял живот е живял така Борис. Цял живот. Няма защо сега да го отминаваме. Той че идваше на Паневритмия и после още друго едно нещо. Казвам го така. Той помагаше на Савка по едно време. Не знам защо Савка искаше да й се помага. След години се случи да ми попаднат негови стенограми. ***Като преброих страниците моите на същата беседа и като преброих неговите, той е записал само, което намира за важно, а не всичко!*** Това не беше позволено. В.К.: Аз съм виждал бележки, той пише каквото му трябва, после започва да си рисува разни рисунки. Е.А.: Да, да. В.К.: Не пише абсолютно всичко, а това което му харесва. А друго, което не му харесва не записва. Това не е стенограф. Е.А.: Не е стенограф. Аз когато преброих и понеже ни взеха стенограмите, аз иначе щях да ги издиря, да ги намеря и да проверя всичките. В.К.: И те кои са, мисля че Младежкия окултен клас - I и II год. Е.А.: А не, по-късно. В.К.: Има едни обаче те са много малки. Е.А.: Къси. В.К.: Това е I и II година. Е.А.: Ама едно ще ти кажа, не са толкоз къси колкото са отпечатани. В.К.: Ама те са ги направили къси понеже не са стенографирали всичко. Виждам ги, че са къси по 3-4 листа. Е.А.: Ами не са били толкоз къси. Аз съм сигурна. В.К.: Съгласен съм, че са били дълги, но те не са записали всичко. Е.А.: ***Не са записали всичко и са станали къси. Да. Това нещо го проверих и имам доказателство затова. Фактите са неоспорими. Той не е стенографирал всичко. И така ги издадоха навремето.***

В.К.: Вие сте правили каталог? Е.А.: Правихме. В.К.: Как правихте каталога и въз основа на какво го правихте? Е.А.: Вижте, аз имах и тази идея, но после дойдоха Методи и Неделчо и ми казаха, че те имат някакъв план за каталог. Като дойдоха и аз им казах моя план, уточнихме се. Какво ще отбележим за всяка беседа и за всяко изказване условно от Учителя. Учителят говореше на беседи различно нали, както бяха знаете ги както бяха по групи и аз ги наредих по хронологичен ред, така беше и аз почнах. Понеже имах всичко на ръка, материалите бяха при мене и почнах. Прегледах всички мои тетрадки, нали и другите тетрадки на Паша и на Савка, и по тоя начин проверих кое е писано и кое неписано, кое дешифрирано, и кое не е дишифрирано, и ги наредих по хронологичен ред, и почнах. И към шест месеца или повече го работих и го подредих така, както беше. За всяка беседа имаше заглавие, след това имаше къде е държана, мястото, София, провинцията, на Рила, според където е държана. След това имаше редът, на школна лекция ли е, на Младежкия клас ли е, извънредна беседа ли е, на добродетели ли е, нали според групата на която е говорена и всички данни за беседата, които я определят тъй да го кажа бяха дадени в беседата в този каталог. Всички определителни за беседата, за да се знае кога, къде и при какви условия е говорена. Този каталог изработих в четири бройки. Един дадох на Борис Николов, един на Неделчо Попов, един на Методи Константинов и на Боян Боев, и на мене. Значи пет съм изработила. Моя го взеха, а сега на Методи, мисля че и на Методи го взеха, не знам на Неделчо взеха ли го и къде остана той. Борис казва, че го има, не знам къде го има, не знам какво е. Аз много имах желание да мога да го възстановя, но сега, ако Бог ми даде възможност, ще го възстановя. Само всичките беседи

бях предала, когато дойде властта да ни вземе беседите, всичко бях предала на съхранение. Само „Беседите на ръководителите" не томчета, ами всичко което беше говорено на ръководителите специално беше подбрано в папка и бяха готови да ги предавам. Но не бях ги предала на Борис тогава, още на времето и ги взеха при обиска 1957 год. полицията и затова сега съм задължена и имам задължение пред себе си да ги възстановя. Балючева е наша сестра, която работи в Народната библиотека, тя там се пенсионирала и когато й казах, че съм изработила такъв каталог, тя ми каза, това е основната работа на всеки каталог. За всеки каталог това е нещо, което е най-ценното и най-основното, което трябва да се направи. Аз не съм библиографка, но така смятах, че в един хронологичен ред като се дадат може да се види и мисълта на Учителя как е вървяла, нали една беседа след друга, ако го чете човек както са по датите може да схване това нещо.

111. КАТАЛОГЪТ НА СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

БЕЛЕЖКИ НА РЕДАКТОРА ВЕРГИЛИЙ КРЪСТЕВ

1. Първият оригинален каталог се прави от Елена Андреева, което е видно от записания магнетофонен запис. Прави се в 4 екземпляра, като нейното копие се изземва от милицията на 7.XII.1957 год. при направения обиск.

2. Боян Боев не е участвувал в съставянето на каталога, по простата причина, че оригиналите са в стенографката Елена Андреева и освен това той не може да свърши тази обемиста и трудоемка работа понеже е болнав.

3. Единият каталог, който ми бе го предал Борис Николов, който бе на съхранение у мен, след много разправии и караници аз го върнах на Борис. Заявих му, че ще направи провал, като го предава на Лалка Кръстева. Така и стана.

4. При вторият препис на каталога, който е разпространен в 4 екземпляра, лицето, което преписва, не знае, че понякога една лекция или беседа има по 2 или 3 заглавия сложени от онази стенографка, която е дешифрирала беседата. Затова те поставят под всяко заглавие нов номер и се получава, че в един и същи ден и час са държани по 2 или 3 лекции, което не е вярно. И това до днес обърква всички.

Но при проверка с оригинала на Елена Андреева се разбира всичко и недоразуменията отпадат.

5. Споменаването от Лалка Кръстева за „измокрените, мухлясали и прогнили" беседи са отнася за онзи счупен буркан от архиви на „Резньовете" - Витоша, които Боян Златарев сваля и предаде на Лалка Кръстева. Другите буркани са били запазени. /Виж Изгревът, том III, стр. 201-203/.

6. Разрушаването на 4-те екземпляра оригинали - беседи се дължи на грубата грешка на майстор Борис, който разхвърли копията при различни хора, които нямаха отношение към Словото на Учителя. Те бяха верни на Борис, но неуки, прости и безотговорни, които смятаха, че като държат оригиналите, то Небето ги е избрало да вземат самоволно решения. Решения бяха взети и настъпи хаоса, който обхваща и днешното време. Това е описано подробно в „Изгревът", том IX.

7. Днес издаването на оригиналното Слово на Учителя се издава под мое ръководство, в което участвуват към 15 екипа от цялата страна, като всеки един екип е съставен от 3-4 човека, напълно свободни да работят за Словото

на Учителя Дънов и Господа. Те се подчиняват единствено на моята програма и пред никой друг.

8. При подготовката на отделните годишнини за печат се сверяват от мен по оригиналния каталог. Има дати, на които Учителят Дънов не се е явявал в салона и те липсват в каталога. А намираме и беседи, които не са включени в оригиналния каталог понеже са били пропуснати. Причината е в обемистият материал, а понякога някой вземе беседа или лекция и после не я връща, и тя липсва от общия куп.

10. Поместваме предговора „Как съставих каталога" от Лалка Кръстева, в издадения каталог от Мария Митовска под заглавие: „Словото на Учителя" - Каталог, издание на ИК „Всемир" 1998 год. с ISBN-954-8447-07-X. Това е пример за една лъжа и една кражба. Предварително Мария Митовска бе предупредена от мен. Дори бе предупредена от мен за кражбата, която извърши на „Свещените думи", труд който бе на Борис Николов. /Виж „Изгревът", том III, стр. 113-115 и 393-394./

Второто нарушение извършено от нейна страна бе издаването на „Паневритмия" - 1993 год. с ISBN-954-8146-01-0. Виж „Изгревът", том I, „Протоколът", стр. 628-631.

А третото нарушение е издаването на Каталог, който го е съставил друг и чиято кражба бе напълно осъзната и целенасочена. Това трябва да се знае, за да се види Истината и да се отдели Лъжата от нея.

Това за сега е пътят. Днес и утре.

Ще ви цитираме предговора на Лалка Кръстева към каталога, който издаде Мария Митовска:

„КАК СЪСТАВИХ КАТАЛОГА"

/От „Словото на Учителя" - Каталог, съставител Лалка Кръстева – Издание на ИК „Всемир" 1998 год. ISBN-954-8447-07-X/

„Един пролетен ден минавам покрай масите пред лещака на Изгрева. На пейките седяха Учителят и брат Боян Боев. Поздравявам и отминавам. На другия ден, след лекцията на Младежкия окултен клас, брат Боев ми казва: Вчера, когато мина покрай нас, аз казах на Учителя: Тази млада сестра пише много хубави мистични писма. Учителят си притворил очите и рекъл: Тя ще бъде много добра за една последователна и системна работа около новото Слово.

Аз тогава не обърнах внимание на казаното, но след години така се стекоха нещата, че тези думи се сбъднаха абсолютно.

Имайки предвид реченото от Учителя може би, брат Боев даде каталог от всички беседи и лекции на Учителя, съставен от него, на Паша Теодорова, на Елена Андреева и на мен. Като видях колко много са неиздадените беседи, пожелах да ги издиря и да направя по-точен каталог. Споделих го с Елена Андреева и с Крум Въжаров. Те независимо един от друг са говорили на Борис Николов да съдейства да се издирят ***и обновят непечатаните беседи,*** щом като аз се ангажирам с това и плащам за машинопис. Много трудна, но все пак благодатна беше работата около каталога и около беседите, и то в най-опасните години. Не се откриха всички беседи. Например цялата 1933-1934 год. Младежки окултен клас, не се намери /само три беседи/. От 1930-1931 год. също много беседи липсваха. Имаше случаи, когато от една годишнина липсваха беседи /извадени и после не сложени на място. Имаше случаи, когато

липсваха по 1-2 страници, или избледнели до бяло листа, или проядени от мишки, измокрени, мухлясали и прогнили, някои не можеха да се докоснат с пръст - разпадаха се, трети проядени по средата, неспасяеми, съсипани изцяло. Не може да се разбере нищо от текста, коя е лекцията или беседата, липсваха първите или последните страници, не се разбира кое е заглавието, датата, годината на държането на беседата. Имаше и такива без заглавие или пък по 2-3 беседи с едно заглавие в една годишнина. Пълен хаос. Може да съществуват някъде и по-запазени екземпляри /преписвани са от Елена Андреева в 4 екземпляра и от Катя Зяпкова в 4 екземпляра/. Но както и да е, за няколко години почти всичко беше издирено и сложено в ред.

Изпратих каталога, за да го има някъде по света, ако тук се унищожи /обиски се правеха постоянно/ - в библиотеката в Бостън и в Университетската библиотека в Масачузетс; дадох на Анина Бертоли един екземпляр, на Георги Николов от Габрово и на Димитър Добрев от Бургас. Но този каталог не беше пълен. Допълнително приждаха беседи и трябваше да се вписват на съответното им място. Така днес се появява относително пълен каталог. Ако някой ден се открият всички беседи, невключени в сегашния каталог, ще бъде вече много добре.

А за мен проучването на беседите беше истинска благодат и щастие, ако може така да се каже за човек на земята. Дано петдесетгодишното велико дело на Учителя стигне до умовете, сърцата и душите, и ръцете на всички хора, стремящи се към Истината.

Искам да благодаря на Мария Митовска и Мария Пантева затова, че ми помогнаха да излезе на бял свят този каталог.

Април, 1995 година Лалка Кръстева

***БЕЛЕЖКА НА РЕДАКТОРА**: Съществува и го има оригиналният каталог направен от Елена Андреева. Съществуват и преписи от него. Фактите са налице за кражбата и лъжата. А това няма нищо общо със Словото на Всемировият Учител на Вселената - Беинса Дуно!*

112. ЦАРЯТ И ЛУЛЧЕВ

Е.А.: В 1925 ли година, след 1925 ли година Лулчев беше дошъл у дома и ми каза, че е бил при Царя на разговор. И първото нещо, което му казал: „Ти не си Цар за мене". А пък той му отговорил: „Да, да Лулчев, зная това". „И ако си Цар на българите, защо убиваш комунистите?" Но сега, след това никъде не го чух това. Той трябва да го е записал в дневника си, който четоха, но защо „другарите" комунисти никога не го казаха това изказване, то е в защита на Лулчев за комунистите. Не ми е ясно защо премълчаха. Щото аз го помня, защото той ми го каза, нали това е първото нещо, което ми каза за връзката си с Царя. Пък много по-късно той започна да ходи при него редовно. Чак в 1932-1933 год. почна редовно да ходи, като съветник на Царя. А дотогава беше само тази среща. Той беше поискал понеже още беше военен среща с Царя, беше му дал указания някакви и така беше казал. Даже ми направи силно впечатление, че Царят никак не се оскърбил от това. А пък той му казал, че Христос е неговият Цар, нали като духовно лице, та така го беше взел в много хубава форма, не лично оскърбление и ми направи много хубаво впечатление, че Царят така широко приел това изказване на Лулчев. Щото иначе то е малко

дръзко, да. В 1932 год. доколкото си спомням аз вече бях учителка и бях се върнала един път и се срещнах с Лулчев и той ми казва, че се среща с Царя често, и че разговаря с Него. И аз казах: „Ти попита ли Учителя? Какъв съвет ти даде Учителя? Затова да работиш тая работа". „Питах го". „Е какво ти каза?" „Той ми каза че него ще послуша Царя толкова, колкото баща му послушал Учителя. Защото Учителят беше дал съвет на Цар Фердинанд преди отварянето на Междусъюзническата война, в никой случай да не я отваря, да не напада съюзниците Гърция и Сърбия, а той казал: „Не искам да слушам ясновидци". И аз на Лулчев казах: „Ами след като ти каза така Учителя, ти с кой ум?" Даже му казах: „С кой ум продължаваш да се срещаш с Царя?" Защото, няма значи никакъв резултат от тая работа щом и Него толкова ще го послуша. Защото друг път пък ми е казвал Лулчев, че когато говорили за Учителя и за Словото Царят му е казвал, че не разбира Учителя. Значи, той няма това духовно пробуждане нали, за да разбере. Може би така, нищо повече не знам какво е мнението на Царя, но това ми направи впечатление, че му е казал, че не разбира Учителя. И като му казах така: „С кой ум го правиш?" Той каза: „Искам да опитам". Той се ласкаеше от това, че дава съвети на Царя, кого да назначат по отношение на политическите лица, които взимаха участие в управлението на правителството. Това беше едно тщеславие всъщност от негова страна и може би това му коства живота. Например, ако беше послушал Учителя нямаше да загине. Щото нямаше да бъде царски съветник и нямаше за какво да го съдят, нали така? Той сам си влезе в тая кошара. В.К.: За да станеш съветник трябва да имаш качества. Е.А.: Вижте сега, той беше умен човек, макар сега да писаха така, че бил глупав там в едно изложение. Умен човек беше, така съобразителен и даже впоследствие се вижда от това, което даже писаха, че той е давал добри съвети на Царя, че той е защищавал народа, не е искал нещо лично за себе си. Виж в това отношение Лулчев не беше користен. Може много недостатъци да има, но той не беше користен човек. В.К.: Разказваха, че през време на беседа Учителят се бил обърнал към него и го посочил с пръст: „Това, което казах да кажеш на Царя не го каза, а каза точно това което не трябваше да кажеш". Е.А.: Един път, то беше след като Царят си беше отишъл, доколкото си спомням, да то беше в една от последните години. Учителят спомена нещо, че той е говорил и е давал съвети на Царя, но не каза име. „Но тези, които му предаваха не му казваха това, което Аз казвах, но което те мислеха и това те му казваха". Така го каза, че той Лулчев не е предавал това, ама то беше много преди още, не е предавал на Царя защото той не е могъл да разбере така както Учителят го казва. А той е смятал, че тъй както той го казваше Царят ще го разбере повече. Сега това е непослушание от страна на Лулчев. Защото, ако той е вярвал, че Учителят е Учител, Той трябваше да го каже точно. „Учителят ми каза това и това". В.К.: А той в онзи етап възприемаше ли Дънов като Учител? Е.А.: Непрекъснато му четеше беседите. В.К.: А Лулчев не възприемаше ли Учителя като Учител? Е.А.: Абе възприемаше Го, абе непрекъснато четеше беседите Му. Имаше мигове когато го възприемаше. Но виж какво, той си държеше една отворена вратичка за самостоятелност. Сега не съм го казвала друг път това, ще ти го кажа, той ми каза, че иска да е свободен дух, да не прави връзки така с Учител, щото като направи връзката с Учител, той се връзва, трябва да е в единство със своя Учител, не да се бори с Него. За съжаление той се бори с Учителя. Аз при други случаи съм го казвала това, как се е борил. В.К.: Как се е борил? Е.А.: Ами виж какво, един път бяхме на бивака, Учителят държа беседа, защото беше свободен ден, ден на беседа, но празник ли беше или делник не знам, но бяхме там и Той говори една беседа. По едно време

почти прекъсна беседата и казва: „Вие казва не слушате, вие правите каквото си искате и аз каза не съм доволен от вас и ще ви оставя". И Учителят стана, взе си бастуна и шапката и тръгна да си отива. Малко след това една сестра Балтова тръгна след Него. Не знам, настигна Го доста далече, както знаеш там дето е долчето, дето сега има езерце, настигна Го така по височинката горе. След нея отиде и Лулчев. И Балтова Го настигна преди Лулчев и тя Му говори нещо на Учителя, но Той не мръдна да се върне назад. Когато Лулчев отиде и Го настигна Той се върна и продължи беседата. Сега аз не можах да разбера от това, което стана, защо стана така, но един или два дни след това Лулчев ми каза: „Ти видя ли, че аз когато отидох се върна Учителят?" Рекох: „Защо, да не си направил нещо?" „Направих нещо". „Е какво направи?" „Ами опитах известни сили, отправих някакви сили към Учителя". А това не е било за полза на Учителя, ами като че ли е могло да напакости на Учителя. Аз не мога да разбера какво е направил, но каза, че опитал някакви сили срещу Учителя. Сега това не е позволено нали, той, ако Го приема като Учител не може да прави опити върху Него. Това е едно своеволие, което той е направил. И въобще той си беше така малко на своя глава и това което каза, че той се задържа така, слуша Учителя, приема известни истини, които казва, но той не искаше да се връзва, искаше да бъде някак свободен дух. Какво разбираше, мен не ми е ясно, какво значи свободен дух. В.К.: Да е правил това и в други случаи? Е.А.: Може да е правил, аз да не зная. Което ми е казал зная, пък което не ми е казвал не зная. Нали Темелко е разправял, че Лулчев му е казал, че те са се срещнали на бойното поле в астралния свят. Учителят помага на руснаците, той помага на германците. Значи ето, не бил в хармония с Учителя и там. В.К.: Това Лулчев го е разказвал на Темелко, а Темелко на теб? Е.А.: На Темелко, да. Да, Темелко ми го е казвал. Лулчев не ми го е казал, защото аз бях разделена вече с него, да. Значи до края си е останал на свое мнение. Преживя съмненията си към Учителя, той ги сподели с мене и аз се чувствах като отровена. Аз се борих с него, защото аз бях приела Учителя и даже исках на Лулчев да помогна и той да се приобщи към Учителя както аз съм приобщена и винаги така съм се старала нали, защото някои неща аз не разбирах и като не разбирах не ми бяха ясни. Аз не отидох да кажа на Учителя това, което той ми говореше, може би трябваше да отида, но аз не исках, не можех да кажа на Учителя това, което ми говореше. В.К.: Той се съмняваше, че Дънов е Учител? Е.А.: Не, че е Учител. Някакви недостатъци виждаше в Учителя. По отношение поведението ми е говорил, за което съм се борила стопроцентово. Никога не съм приела, защото Учителят имаше изрядно поведение във всяко отношение, но какво значи, когато имаш очила и гледаш? Всички хора, които не могат да гледат искрено и честно не могат да видят това, което беше Учителят. Лулчев изкара такива едни съмнения и тогава Учителят ме прати учителка даже, аз затова бях учителка пратена. Щото той ме отрови с думите си и аз докато смеля всичко това ми трябваше няколко месеца. А то е един спомен само.

113. РАБОТА С ЕДНО ОКО

Аз казах на Учителя, че имам силно желание една беседа както е дешифрирана, като я дешифрирам и аз да я подготвя за печат според моето разбиране, разбира се Той да я одобри или не. Той не ми каза не прави опит, ами каза: „Опитай!" Това ме насърчи, но аз този опит не направих защото някак Паша като работеше това, да не излезе съревнование да не излезе нещо

от тоя род, така се въздържах. Пък да ти кажа може би и някакви други причини вътре да е имало, да съм се усъмнила в собствените си сили, не мога да ти кажа, въпреки че за по мисъл мисля, че съм разбирала Словото еднакво с Паша. Пък иначе за езиковата подготовка, а да и Паша ми каза веднъж, че аз не съм имала стил. И това малко така ме ограничи. Нали, като ми каза, че не съм имала стил, собствено други ми казаха, че тя е казала на някого. Сега, викам, да не се състезавам, да не правя неща, които са излишни. Нали така в работата, която Паша вършеше, нямаше много желаещи. Там вече се изяви една сестра. За две сестри съм чула само. Едната беше Савка, другата беше Катя Зяпкова. И когато Катя Зяпкова го казва на Паша. Те казват на Паша, че искат да стилизират и когато Паша казва на Учителя, Той на нея е казал това: „То не е лъжица за техните уста". Значи те не са в състояние да се занимават с тая работа. Така е казал. То е вече преценка на Учителя. Според мене Савка не беше в състояние да го направи. Защото тя като говореше непрекъснато немски, то говореше българския език , но не й беше така легнал както на Паша. Брат й на Савка беше по-готов. Той беше така повече литератор и Катя Зяпкова, тя имаше желание така, тя четеше много литература, може би това й даваше право да помисли че иска да работи беседите, но Учителят така отговорил. Пък то има и други вътрешни причини, които Учителят може да не одобри един, или да одобри друг. Да, защото възможностите, които човек носи в себе си. В.К.: Накрая каква излиза, че освен Паша няма друг готов да работи тая работа? Е.А.: Нямаше. На които Учителят предложи не приеха, нали ти казвам на Георги Радев, на Аня Теодорова. Те не приеха. Сега не знам на Борис Николов дали е дал беседа. Нещо чувах, че е дал, ама Борис в никой случай. Пък той и езиково не е подготвен даже. Той сам е казвал пред мен, че граматиката така не го е интересувала. И той много четеше в същото време. Може в литературата да беше вещ, но граматиката, даже когато съм му писала някои неща съм виждала, че доста основни положения не знае. А пък тука трябва да бъде и граматически правилно нали, трябва човек да е подготвен и граматиката на българския език трябва да я знае. В.К.: А когато някой път на Паша й правят забележки по отношение на работата тя как отговаряше? Недоволна ли беше, дразнеше ли се? Е.А.: Дразнеше се, да, неприятно й беше. Аз помня, когато в Просветният съвет стана това, много тежко го преживя Паша. Много тежко, и ако не беше й се върнали правата, може би щеше да й се отрази повече. Но понеже след това пак веднага като се направи опита с другите желаещи да стилизират, пак оставиха тя да го работи, някак се видя, че тя е за тази работа. Защото получи всички беседи, които те са ги правили и да ги преработи, но тя си ги преработи по нейният маниер вече. В.К.: Сега чух, че Паша нали е имало момент когато остава без зрение, как работеше тя? Привлече ли някой друг като Вас или? Е.А.: Ние работехме вече двете тогава. Тя не можеше да чете. В началото аз й четях и тя казваше как да се поправи всяко изречение по изречение. Впоследствие за удобство решихме аз да го изработя и после аз ще чета изработеното като Катя Грива слуша и където аз съм се отклонила от Словото на Учителя, тя веднага да каже и Паша да сравни това, което аз съм направила и това, което Учителят е казал, нали тези промени, които съм направила и така работехме около една година, две. Имахме цяла годишнина. Изработихме неделни беседи така. Такива Утринни Слова. Но те ни ги взеха, когато обиска направиха и те останаха така вече нали, взеха ги, какво са ги направили не знам. След туй цяло течение беше така изработено. А пък други малко поработихме там докато Паша можеше да работи. После не знам защо прекратихме по едно време. Ами тя заболя. Паша от дете имала слабо зрение

и току що завършила университет така нещо почувствала някакво намаление на зрението и отива при д-р Пашев. Пашев беше един от лекарите, които бяха известни и другият лекар беше Гергинов. Те бяха двама видни лекари в София и впоследствие Пашев даже стана професор в университета по очни болести и той на Паша казал, питал я нали тя е учителка по химия: „Вие сте учителка по химия, но за вас най-добре е да не учителствувате, но да отидете да работите някаква работа във връзка с природата, в гората, в полето, защото иначе има опасност да ослепеете". И когато се връща вкъщи, тя имаше много добър брат с когото се разбираха хубаво и той вижда, че тя е паднала в една голяма депресия и затова отива предварително при д-р Гергинов и му казва случая както е и казва, че ще му додаде пари, но го моли да й каже, че това не е верно, за да може тя да си възстанови равновесието. Щото на един 22 годишен човек да кажеш, че ще ослепее, това е страшно нещо. Как толкова нетактичен е бил доктора не знам. Даже да е така, не се казва всичко на човека. Ами то съвсем се обезнадеждава. И той наистина те отиват при Гергинов и той й казал, не се безпокойте, може дълго време да гледате. И наистина Паша след това се запознава с Учителя и тя от 1915 год., е била 22 годишна, когато й казва Гергинов това. От 1915 год. е при Учителя. До 1944 год. тя все пак виждаше. Тя загуби едното си око между 1927 и 1928 год., напълно с едното не виждаше. Само с едното око работеше, да. Спомням си на Рила бяхме на Мусала и Паша ми казва: „Еленке, искам да сляза!" „Защо бе Паша?" „Защото не виждам, в мрак съм, много ми е тежко" „После като слезеш долу нали няма да се промени състоянието ти, как ще слезеш сега? С Учителя сме тука Паша, няма нищо". Нещо така каквото можах да й кажа й казах, за да не се поддаде на това състояние и впоследствие ми каза, че е загубила съвсем едното око. И тя работеше само с едното, защото аз я гледах, когато тя пишеше, тя винаги беше така наведена на дясно, с едното око гледаше само. И подвигът на Паша се състои в това, че тя с най-малки възможности на зрение цял живот работи със зрението си. И тя го загуби чак когато си отиде Учителят. В.К.: Учителят е знаел. Той давал ли е някакви съвети? Е.А.: Виж, Учителят беше й дал някакви правила, но Паша по някакво вътрешно такова чувство не е могла да го изпълни това. Някакво вътрешно противодействие е имала. Изглежда, че това тя е трябвало да направи усилие да го преодолее, защото след това, когато всякога питала Учителя за очите си, Той нищо не й е казал. Е тя не е изпълнила първото, не може да иска друго. Тя даже ми е казвала много пъти затова, че Учителят не отговорил, но аз не знаех, че тя не е изпълнила. Тука даже бяхме се събрали един път и тя пред една цяла група разказа това и каза, че не е могла, имала някакво противодействие. Паша имаше и такива случаи. Някога тя носеше някакво вътрешно противодействие. Тя почва една задача, нали Учителят й даваше задача. Почне една задача, прекрати я. След туй почва втори път, трети път. Когато аз и Савка не сме имали такива противодействия. Аз почвах задачата. Хубаво, лошо, изпълня я. Не прекъсвам задачата. Савка също така, а у нея имаше и при други задачи някакво противодействие вътре в нея, противоречие ли беше, неразбиране ли беше, нищо не знам. Но имаше такова нещо. И затова може би Учителят след това не и е дал друг начин на лечение. В.К.: Кога тези задачи Учителят ги даваше? Е.А.: Да, Учителят в класовете, които даваше. Нали задачите. Даже когато беше изкачването през нощта. Тя беше учителка когато Учителят даде за през нощта да се качиме в 12 часа горе към Вълчата скала за изгрев, тя я направи като се върна от Русе към Петровден, по-късно. И като се връща отгоре, вече качила се, връща се, отива на чешмата в Драгалевци и иска да пие вода, защото лято, горещ ден нали

така, а тя не е носела нищо за пиене и поиска да пие вода, и една жена й дава стомната да пие от нея. Добре, ама тя я пуска и я счупва, пък и не носи никакви пари. Имала трудности докато намери някой познат да даде вещ, за да може да я убеди, че ще й върне стомната, че ще й купи стомна. Та вижте, имаше такива неща при решаването на задачите си все от някакъв род противодействия. Тука беше със стомната. Даже и това ми направи впечатление тогава нали, като ми разказваше, че като се върна отгоре. Щото ние бяхме заедно нали, заедно живеехме. Викам си сега пак някакво противодействие имаше. В.К.: Обаче това е голямо геройство, с едно око. Е.А.: Не, подвиг е брат. Подвиг е. А с едно от 1927 год. до 1945 год., с едно око работи.

114. ВЪРЗАН ОТДОЛУ, ОТВЪРЗАН ОТГОРЕ

Аз напълно бях здрава, с краката ходех много хубаво. Аз съм ходила заедно с приятели, с братята, които бяха силни и еднакво не съм отстъпвала и смятах даже, че краката ми са най-здравото нещо. Но вътрешно чувствах, че краката ми са вързани. На два пъти така. Имаше случаи вързани ми са краката. И казах един път на Учителя. „УчителЮ, чувствам, че краката ми в един свят са вързани не мога да кажа в кой свят, но ми са вързани. Моля, помогнете ми да се освободя". Той замълча, нищо не ми каза. Аз така не се зарадвах на това, че нищо не ми каза, щото викам си нещо трябва да е по-така, по-задълбочено. И вторият път когато Го попитах, то беше по-късно, то беше скоро преди да си отиде Учителят, може би към 1939 или 1938 год. най-рано е било, пак Го попитах, пак казах същото, че чувствам, че в един свят краката ми са вързани. Той пак нищо не ми каза. И сега казвам си каквото е. Но когато ме заболяха краката в 1954 год. аз вече бях свършила всичко, по беседите нищо нямах. Бях дешифрирала всичко и ей така някак вътрешно бях се освободила и тогава усетих най-напред лявата тазова става ме заболя, после дясната тазова става ме заболя и естествено аз се молех. Моля се и намерих в една беседа следното: „Когато заболее човек от една болест, каквато и да бъде тя, помоли се на Господа да я отнеме, но ако не минава болестта, тогава знай, че тази болест ти е дадена, за да развиеш някаква добродетел". И когато прочетох това и след туй още казваше, в Словото на Учителя: Ако те боли главата ще развиваш, какво беше, не си спомням в момента. Ако те болят ушите - мъдрост, ако те боли устата - лЮбов, ако те болят ръцете - правда, и казва накрая, ако те болят краката ще развиваш - смирение. И аз като чух, че това ще развивам си рекох: „Стягай се Еленке за дълго страдание, защото аз зная, че смирение не мога да добия лесно". То е една добродетел, която е резултат на много добродетели, тя не е първична. Тя е добродетел с много голяма основа, за да можеш да получиш. И разбрах, че ми предстои дълго страдание. В.К.: Фактически като вързани са краката ти. Иначе работиш. Е.А.: Сега аз вече туй благодаря, че краката ми са вързани, ама не ми пречи на работата. Мога да пиша, мога да чета, мога и мисълта ми да е все пак свободна нали и така бях благодарна затова страдание, че не ми отнеха възможността от работата, която имам. В.К.: То има един такъв закон, когато вържат на едно място от друго те отвързват. Е.А.: А, вижте, когато ме заболяха краката, аз горе бях свободна в онзи свят в който бях, аз бях вече свободна. И някак като че ли това страдание отгоре ми го снеха на физическия свят. Аз сега горе не чувствам никакво ограничение. Аз там чувствах някакво ограничение в тоя свят. Така, не мога да ви кажа как, но чувствах. В.К.: Ограничение на мисълта, на изразяването.

Е.А.: Не, общо нещо. Нещо общо беше. Не, чувствах някакво ограничение. Сега слава Богу не го усещам. И така. В.К.: Сега имате затруднение в движението. Е.А.: Достатъчно ха, ха, достатъчно. В.К.: Виждам, че все пак с патериците се движите и можете да си обслужвате, да миете, да готвите, перете, чистите си стаята. Е.А.: Благодарна съм, че мога да се обслужвам за личните си нужди, да. Което е нужно за мене мога да си го правя, което ме радва нали. Аз казвам, това е милостта Божия вече. Че ми дадоха страдание, което да не ме ограничава съвсем. А това е милост Божия. В.К.: Смятате ли, че това е предпазна мярка спрямо вас, че сте вързана. Иначе както сте енергична, динамична щяхте да тръгнете в някоя посока. Ами ако е погрешна? Е.А.: Вижте, когато мислех първите си години защо, защо, защо? Вътрешно това го почувствах, че това ми е една ограда. Сега както щете го разбирайте, но така го почувствах, че е една ограда. Защото иначе щях да имам други неприятни неща. А така както съм вързана, за добро ми е. Защото когато човек има възможност вътрешно да направи нещо, а е ограничен да го направи там вече едно противодействие има, нали. Аз сега чувствам, че мога да вървя, ама краката ми не могат да вървят. Ставите ми не ме издържат и това е едно ограничение, а пък по-рано аз бях свободна, каквото искам си правех. А сега, затуй казвам, че е школа и възпитание. Вътре възпитание на характера ми. Научих се да търпя, да изчаквам, да моля да ми услужват, да бъда благодарна за най-малката услуга. Нали здравия човек е самонадеен, а така като си ограничен човек има зависимост и като си зависим учиш нещо, което друг път не можеш да научиш. Ненаучен няма да останеш в Школата.

115. ОСТАВЕН НА КАРМАТА СИ

В.К.: За ареста на Лулчев разкажете. Е.А.: Срещу 1.XI.1944 год. вечерта арестуваха Лулчев. На 1.XI. той беше роден. Точно срещу рождения ден го задържаха. След няколко дена отивам при Учителя и като свърших за каквато работа бях отишла, Учителят ми казва: „Арестували са Любомир". Аз казвам: „УчителЮ, и аз чух." Но знаете ли, друг път когато е имал страдание съм се молила за него, да му помогне Бог. А този път като се помолих казвам: „Господи, пък нека да научи урока си веднъж завинаги". И Учителят тогава ми каза: „Той нали казваше, че не иска да се впряга в моята кола? Нека опита!" Когато Учителят ми каза това, аз разбрах, че Учителят го оставя на закона на кармата и разбрах, че може би да си отиде. Може да пострада и така наистина стана. Пострада и си замина от този свят. В.К.: Като говорихте за Лулчев, как се държеше Учителя? Е.А.: Не, спокойно го каза. Не беше строг. Аз го казах това нали, че друг път съм се молила за него да му помага Господ, а той каза: „Нали той казваше така, че не иска да се впряга в моята кола. Щом не иска, нека опита". Значи, щом го оставя да опита, това значи, че го оставя на закона на кармата. Аз така го разбрах. А законът на кармата е строг и неумолим.

През 1936 год. Учителят беше нападнат през май от едно лице, което според мене беше пратено от Александър Цанков защото Лулчев, на мене ми каза това, че Учителят му е казал, казал на Лулчев: „Когото ще да назначи Царят министър председател, но Цанков никога". Сега естествено Цанков беше амбициозен човек и това е дошло до него, защото Лулчев го е казал и на други хора. Аз не го бях споменала пред никого, но той имаше там една група, пред която всичко си разказваше и вероятно някой от тях го казва, друг го казал на трети и някой се е намерил, който да го занесе и на Цанков, и затова когато

направиха побоя и после впоследствие се разбра кое е лицето, разбра се, че той е цанковист. В.К.: А кое бе това лице? Е.А.: Ами един, който беше на Гради Минчев ротен командир, не го знам името му. Гради трябва да питаме. Аз не го помня. В.К.: Вие направихте ли постъпки пред официалната власт, че е нанесен побой на Петър Дънов от двама побойника? Е.А.: Понеже началника на тогавашната Държавна сигурност, забравих името му беше приятел на Лулчев. Знаех му името, но сега не си го спомням и те вместо да го хванат този човек да разберат кой е, да го стегнат да каже кой го е пратил. Те го хванаха и те го пратиха при Учителя да иска извинение. В.К.: Кой Лулчев ли го е пратил да иска извинение? Значи първо бият и после искат извинение. Е.А.: Те са го изпратили двамата, кой друг? Да иска извинение. Пък според мене трябваше да го стегнат да им каже кой го е пратил, да се знае кой стои зад него. Защото този човек не познава Учителя, бил е някой див и нахален човек, който е готов да прави такива насилия и понеже такива хора могат да нападат. Защото той не беше дошъл на екскурзия, на Изгрева тъй като е бил Учителя. Учителят можеше да си отиде, защото той Го бил с Юмруци по главата и то беше дълго време синьо около очите и лицето си. Той имаше деликатна конструкция, пък и не беше млад нали. Намерих, че това е най-нетактичното, което можаха да направят в този случай. И накрая онзи дошъл отново на Изгрева. Побойникът искал извинение. Учителят му казва: „Аз ти прощавам. Но моли се Бога да ти прости, да ти заличи греха, защото си дигнал ръка срещу Него". Та Учителят ги остави да им се разплита кармата.

116. ПРИСЪСТВИЕТО И НА ДВЕТЕ ЛОЖИ НА „ИЗГРЕВА"

Още бяхме в салона на „Турферайн", така първите години на моето слушане Словото на Учителя, то беше втората година ми се струва и на една беседа, Той Учителят както говори изведнъж излиза една сестра от мястото си и се хвърли в нозете на Учителя. Сега в беседата какво беше ли казал Учителя не си спомням, но на всички направи впечатление и аз помня случая, и ми направи впечатление. Учителят се наведе към нея и с много благ глас й каза: „Станете, идете си на мястото". Тя така постоя малко Той пак й повтори и тя наистина се надигна и си отиде на мястото. Тя беше с висше образование, беше учителка по немски език в гимназия, интелигентна жена беше. След това дойде в Братството оттогава. Тази Магдалена както дойде тя беше малко така екзалтирана, малко безсрамна се казва, защото аз съм я слушала да говори на Учителя така безсрамно, така нахално, така без никакво уважение, че просто не можех да разбера на какво се дължи това. Даже един път Учителя в клас й удари шамар, пак така за безцеремонно говорене. Даже си спомням, че един брат се съблазни от този шамар на Учителя и оттогава не дойде на беседа. Напусна ни. В.К.: Значи Учител, а бие ученик. Е.А.: Да, удари я, да. Сега за него е било много важно това. Но Учителя не си спомням, може да е бил и друг път Магдалена, но тя беше толкова нахален човек и тя с поведението си дразнеше много приятели братя и сестри. Искаха да я изгонят, предлагаха на Учителя да я изгонят, даже имаше случай когато искаха да я пратят в Пловдив, откъдето беше дошла и Учителят казваше: „Ако нея изгоните, друг ще дойде на нейното място. Може дори да бъде и по-лошо. Тя е израз на Вашите отрицателни мисли. Тези, които мислят отрицателно, то тя ги изразява. Тя е проводник. Във всяка Школа има най-малко десет души на сто, които изразяват

отрицанието на мислите, които са изразители на мислите на участниците, които са в тази Школа. И не може без тях". Стояхме като втрещени. Значи тук присъствува и Черната и Бялата ложа. А ние смятаме, че всички сме бели. Учителят каза: „Затова е необходимо 10% да бъдат. Могат да бъдат и 50%, но тогава Школата не е на висота. Колкото по-малко са толкова по-добре е". Сега тя беше една, но другите, които са мислили така, тя ги е изразявала, значи има и други, които мислят отрицателно. В.К.: Казал й Учителя: „Колко ти платиха поповете затова?" Е.А.: Спомням си, че по едно време тя се бе отдалечила от нас и че тя беше в Пловдив. Доколкото си спомням, тя е говорила в църквата отрицателно за Учителя и затова й платили. И после тя идва при Учителя и Учителят пак я приема. Тя се вижда като служебно лице в Школата да играе ролята като на отходно място. Така е гледал на тая работа Учителят защото пак я прие, не я изгони, но остави пак тя да бъде изразител на това нещо. И при един случай я запитал: „Колко ти платиха?" Мисля, че казала при тогавашните пари 5000 лв. „Па много евтино си се продала" й рекъл. В.К.: А тя? Мълчи. Е.А.: Е, сега от този факт може да заключите какво е състоянието й, психиката й. Тя беше едно същество което беше обзето от известни отрицателни сили и не си даваше сметка Магдалена. А когато си замина, то бе 1942 год. доколкото си спомням пред Учителя няколко души почват да говорят за нея. Учителят каза: „Недейте смущава духа й. Не говорете нищо". Сега, значи тя още не е била пробудена затова, което прави. А тя пред Савка беше казала веднъж, пред Паша беше казала същото. На Паша викаше - Пашинка. „Пашинка, понякога си мисля всичко, което както съм се отнасяла с Учителя ми се вижда ужасно, просто косите ми настръхват от ужас". Значи имала мигове на пробуждане затова, което правеше с един Учител. Ти да се противопоставиш грозно е като проява, нали. Тъй, че имало е нещо като гузност, че е била в Братството с отрицателно съдържание. В.К.: Тя ли е, която е била ходила при Кришна Мурти? Е.А.: При Кришна Мурти. Била му казала. Виж сега, тя отиде там в Европа, нещо се жени там за някакъв италианец, някакви такива истории имаше, някакви любовни истории имаше и тогава казва, че е предала някакво писмо на Кришна Мурти от Учителя. Но вярно ли е това или това е слух, щото не съм го чула от Учителя, а съм го чула от някой човек, който положително да го знае. И когато тя отива при Кришна Мурти, както се е държала тука и там така се е държала, естествено тя малко насилила да я приеме. Той никак не искал да я приеме и като постояла там тя не възразявала естествено както възразяваше тука и той не знам какво й казал. Искал да се отърве от нея и излязъл имало е нещо такова и тя му казала: „О-о, аз половин час седя при тебе, не можеш да ме изтърпиш пък Учителят с години ме изтърпява". И той избягал човека и не искал въобще да я приеме. Но преди това тя му връчила писмото от Учителя.

117. МОРИЯ НА „ИЗГРЕВА"

Е.А.: А, Лулчев още 1920 год. ми каза, че има връзка с Мория. В.К.: На физическото поле? Е.А.: Не, духовна връзка. Мория му се явил и му казал: „Ти си каша, ще видим какво ще излезе от тебе!" Ама той вече е при Учителя при тая среща. След това какви срещи е имал с него не ми е казал. Но за тази среща ми каза това, което сега го казвам. Аз не съм го казала досега нали? Но понеже за Истината го казвам както ми го е предал и впоследствие след време много по-късно той сложи портрета на масата, на Мория и до края на живота

си държеше портрета, на Мория, на масата си. И казваше, че имал връзка с него. Каква беше връзката му не знам. Но колкото е слушал Учителя, толкова ще е слушал и Мория. Сега логиката е това. В.К.: Какво е отношението на Учителя за Мория? Е.А.: Мория работи по друга линия. Учителят работи с Христовите принципи, работи със закона на Любовта, а Мория мисля, че е Учител на Мъдростта и все пак това е един инволюционен процес на индусите. Той не е с Учителя и един ученик не може да следва Мория и Учителя. В.К.: Да сте чули нещо конкретно от Учителя за Мория? Е.А.: Аз не съм чула, да. В.К.: Учителят е казал за Мория, че неговите методи са обратни на тези, които той дава. Е.А.: Пак под влиянието на Мория след този период когато беше настроен срещу Учителя при съмненията, които ги имаше, тогава той постави картини на северния ли, на източния ли прозорец. Едната беше горе, едната беше долу на единия прозорец и над врата си имаше друга. Сега картината, която беше над врата помня че беше кръг с точка в средата. Тя е символ на проявения Бог. А другите картини какви бяха не ги помня, но Учителят ми каза: „Кажи на Лулчев да махне тия картини. Какво иска, Изгревът ли иска да разруши?" Значи тези картини са били в дисхармония с това, което Учителят учи и това, което Учителят проявява на Изгрева. Защото иначе защо ще казва, че ще разрушава Изгрева нали. Но аз може би за самосъхранение не съм запомнила картините като образи щом Учителят казва да ги махне, значи нехармонични са. В.К.: Той махна ли ги? Е.А.: Той махна само тези на прозорците, но не махна тази, която беше над врата. Махна ги. Само нея остави. А другите ги махна. В.К.: Аз съм слушал, че когато на Рила са правили чешмата и са изчукали котвата на скалата и той насреща на скалата е почнал да прави знаци. Знаете ли това? Е.А.: Не, не помня това. Ние отидохме за пръв път на Рила 1929 год., а през 1930 год. вече Учителят каза трябва да има чешма тука наоколо и една сутрин след беседа каза: „Всички да се пуснем във верига и да тръгнем да намерим извора". И наистина тръгнахме. Тръгнаха всички така около лагера да търсят извора. Аз друг път не съм го правила така, но този път аз викам, аз ще ходя край Учителя. Така пожелах да видя и ние тръгнахме от бивака на второто езеро и вече там, където сега е чешмата никак не е далече имаше вода така доста долу вода и мъчно се отиваше там, където е скрито изворчето. И както вървяхме така успоредно, помня аз, един брат вървеше от провинцията, Учителят и от другата страна така, ама на разстояние вървиме всички и онзи брат дойде, оттам извика и каза: „Тука има изворче!" И аз казвам: „Учителю, братът казва, че има изворче" и Учителят веднага отиде. Изворчето извираше под тази канара както си е и сега и си течеше така направо на земята, нямаше нито чешма, нищо. Учителят се зарадва, водата беше хубава нали така под канара излиза и почнахме вече още скоро след това да работим, изчистихме нали местата откъдето водата течеше. Почна да тече и почнаха да правят коритото. А пък Лулчев почна да работи много по-долу, правеше нещо така, изравняваше местото. И точно там където е сега чешмата направена и Учителят това място от чешмата до скалата го остави да бъде огрявано от слънцето, щото така водата излиза от дълбоко по-здравословно е да се нагрява от слънцето. И впоследствие на това място направиха чешмата, издигнаха, иззидаха така малко на нивото на чешмата да бъде, като басейнче да се образува и то в началото имаше така доста дълбоко басейнче, сега не знам вече какво е, но помня и после се изравни така. И ние ходихме чак от другата страна на петото езеро - „Бъбрека", от пътя който идва от Сепарева баня, там имаше такива късове кварц, цял кварц и ние там ходехме с торбички, с тараби да носиме различни камъни, да направим чешмичката така, и цялото корито го постлахме

с камъчета малки, отстрани по-големи камъни и по-големи. А пък отпреде, където беше самият чучур, той впоследствие чучура го направи един наш каменоделец. И той понеже като работник начерта по неговата ръка, по неговата си ръка направи чучура и там ръката е така малко по-груба, работна ръка. На работник е ръката, не е така ръка на някой човек на изкуството или нещо. Като направиха всичко това донесоха няколко големи камъни. Най-големият камък Учителят каза, че това е Царят, другият по-малък камък каза, че е Царицата, а третият най-малкия значи този по средата беше престолонаследника. Тогава Царят не беше женен, нямаше Царица и нямаше престолонаследник. Но Той ги постави там и те впоследствие дойдоха. И Царица дойде и престолонаследника дойде. То Учителят някак благослови Царя, да има и Цар и Царица и престолонаследник. То е така бяла магия малко.

118. РОДОВАТА КАРМА

Първата година, когато почнахме да ходим на бивака, на Витоша открихме бивака нали, пак така с една група Учителят тръгнахме и вървяхме да търсим място за бивак. И като отидохме на това място дето е сега бивака, Учителя много хареса поляната, щото има Южно изложение. Тя е на северния склон на Витоша, но е с Южно изложение. И Учителят много хареса това място и сега там беше доста залесено. Сега какво е, аз не съм ходила отдавна, не зная и имаше така местенце, където се отделяха някои на групички от приятелите по-близки, които бяха. Имаше трима една група: Лулчев, Моис Коен и Илия Желязков. Лулчев и Илия Желязков бяха военни, а Моис Коен беше фабрикант на кожарска индустрия. Тримата така си подхождаха и говореха и когато съм отивала при тях така или съм минавала на разговор, те на Учителя казваха „Дядото". Аз много се дразнех от това да си кажа правото и възразявах: „Как можете на най-младия човек да казвате дядо?". Защото Учителят макар, че беше на възраст, но по дух, по това такава свобода има, такъв простор има у Него, че аз намирах, че това е ограничение и, че те някак като, че клеветят Учителя, като Го наричат дядо. И така няколко пъти съм им правила забележка, но те не слушаха, все така си повтаряха и като кажеха дядото и ме дразнеха. Това продължи докато Учителят отвори Школата. Когато отвори Школата какво стана у тях не знам, но те престанаха да говорят „Дядото". И Лулчев и Илия Желязков. И той продължава с Илия Желязков, когато го уволниха към 1925 год., нали беше военен след преврата през 1923 год., значи е 1925 год. Той замина за чужбина и там завърши икономическите науки. Той беше при преврата на 9.IX.1944 год. главен секретар на Министъра на финансите. Той беше даже главен секретар, но понеже беше идеалист не пострада, защото много партийци, на които е помагал се застъпиха за него. Коен го убиха не знам по какъв случай, много скоро го убиха. Нещо работниците ли са го убили не знам какво стана, но знам, че много скоро го убиха. Нямаше 2-3 години след това.

В.К.: Искам да питам за побойника на Учителя от 1936 год. Е.А.: Те Лулчев и директора на полицията го изпращат на Изгрева. Едните казват, че Учителят му е подал ръка и му е казал: „Аз ти прощавам, но моли се Бог да ти прости". А другият, другата версия е, че не му е подал ръка. За мен е по-близко това, че му е подал ръка. Щото Учителят не водеше карез никога и никому и това ми се вижда по-правдоподобно. Защото тъй както познавам Учителя и тъй както съм виждала Неговата милост към всички, това ми е по-понятно.

Когато Невена Неделчева дойде при него Учителят първото нещо, което

ми каза: „Кажи на Лулчев да я върне да си отиде в Нова Загора, на семейството да я върне". Той каза, че тя няма да послуша и не го направи. По-после Невена остана да живее при него и аз му казвам: „Тя ми казва, че иска да добие висше образование и тъй ще стои при тебе, ще я храниш, защото да не казва един ден, и да не те обвинява, че си загубила годините при тебе, и не е получила образование, прати я да учи в университета". Знаех, че нищо няма да му коства. Таксата в университетите беше много малка и можеше той да го направи това. Но той не иска да я пуска да ходи при други, беше ревнив.

Когато убиха жена му Лулчев прати един брат да ми каже, да отида да кажа на брат му, че е арестуван. Много нетактично беше от негова страна, но аз отидох, търсих го, но не можах да намеря никъде брат му и когато се връщах вече, настигна ме един агент и ме арестува, и ме заведе в участъка, който е срещу Държавна сигурност. Като влязох там, влизам в една стая и там Невенка Неделчева намерих. И тя арестувана и седнала с очи към стената и агента ми казва: „Виж я как стои, арестувана, как не ще да ни гледа". Рекох: „Кой знае какво сте направили вие, че така момичето стои". Аз веднага взех нейната страна. След малко докараха и Лулчев в същата стая. И пред трима ни с много така силен тон нарочно казаха как е станало убийството. Разказа го един от тия, които ръководеха ареста. Лулчев и Невена заплакаха, аз не заплаках, изслушах това и разбрах как е убита Гела, жената на Лулчев, с тесла от Малина, една от нейните приятелки, с които се сприятели, когато аз вече не ходех при нея. Нещо беше станало у мене и не ходех никак при нея. Един път беше дошла Гела с Малина. Дошла тя при Лулчев заедно с Гела и аз бях там, и те ме запознаха с Малина и я видях. Те казаха: „Еленка е дошла и тя е македонка". Мен да ти кажа не ми направи впечатление кой знае какво и останах с някакво чувство не много определено към нея. И когато ни арестуваха нали, тогава следователят каза, че тя е убила с тесла, защото Гела имаше разни бижута и други скъпи украшения. Тя даже ми е казвала, че иска да ми ги покаже веднъж, пък аз й казах: „Гела, цял живот аз такива украшения не съм носила, хич не се интересувам от това". Тя се казваше Ангелина, а на галено - Гела. Тя ги е показала и на нея, момичето се съблазнило, знаело къде е ключа и когато я няма Гела тя сигурно е останала вкъщи, взела ги т.е. ги откраднала. В една каса ги държеше тези неща, аз съм видяла даже тази каса в салона им беше, там където посрещаха гости, ама аз не знаех, че там има такива неща в тази каса. Касата бе от тези железните дето ги продават. И на нея, когато и дотрябват някои документи, тя държала документите си там, тя търси ключа, няма го. Ключа го намерила. Тя дошла даже да пита Лулчев той дали знае ли къде е ключа и той казал, че го няма. Но той беше предупредил Гела, понеже след като баща й генерал Радойков загина в църквата при атентата 1925 год. в „Св.Неделя", а пък жена му беше ранена. Тя имаше тука на главата рана и скоро след това си отиде и тя, може би доста рано. Защото, аз бях отишла да я видя и помагах на нея и като съм преминавала през болничната стая лекарят ме изгони, не можах да издържа на гледката, когато беше това. И когато на Гела замина баща й тя много често ходеше на гробищата. Той имаше силна връзка с децата си. Не остави ден да не отиде на гробищата. От тъмно до тъмно. Даже някога по тъмно, ако съм се случила там съм отивала с нея да не е сама на гробищата. До такава степен една такава привързаност. Това е фанатизъм, нищо друго. Баща й беше онзи, който разтури един от съборите на Бялото Братство в Търново. И Гела си търси ключа, Малина как е решила, какво е направила, мисля, че една събота вечер отива с теслата, както Гела се навела да търси ключа, почва да я удря с теслата и Гела викала: „Мила, защо

ме убиваш!" Тя е викала. Не знам кой ми го беше казал това, но всеки случай я уби. На другия ден имала глупостта да отиде пак там и по този случай я хванаха нея и тя в първото разследване си призна. То беше срещу неделя когато я убила, а до вторника я хванаха и тя си призна всичко. И тогава мен ме арестуваха в неделята на обед и аз понеже дешифрирах в сряда лекциите и си казах така, като бях арестувана в неделя, понеделник и вторник. Аз нищо не взех от това, което даваха за храна в затвора, бях в една стая и си казах така: „Ако не ме пуснат до вторник вечер да отида на клас, значи нещо много съм сбъркала и за наказание няма да ме пуснат да си изпълня задачата да стенографирам беседата". Аз го взех като наказание това. И до 6 часа мина проверката и аз останах много разочарована, че не ме пуснаха. Добре, ама в 7 часа вечерта отварят вратата и ми казват: „Свободна си!" И аз си отидох и се качих на Изгрева. Отидох най-напред да успокоя баща си и после се качих горе, защото той беше разбрал. И на другия ден говорих с Учителя. Той ми каза за нея: „Тя казва нали помяташе? „Да, Учителю, помяташе". И толкоз. Защото за Учителя помятането е престъпление. Но да ти кажа не само това. Нейният чичо, вуйчо, много от семейството имаше избити, по майчина линия. Щото баща й го убиха в църквата, някакви кармични развръзки имаше там. И нея я убиха. Учителят беше поканен един път, когато си направиха новата къща. Те си направиха къща срещу гарата. Там дадоха място на генерал Радойков и майката на Гела. Имаше и тя майка. И тя бабата дойде от Банат, банатски българи са те, и когато Учителят отишъл на гости там, той ми каза, че най-духовна била бабата. Най-умна, да. Тази баба, която дошла. Щото те бяха трите. Баба, майка, дъщеря и Лулчев, и други хора. Мен не ме поканиха на вечерята, щото по-хубаво беше. Но Учителят за тази вечеря това ми каза, че най-умна е бабата. В.К.: Как възприемаше и как реагираше жената на Лулчев, че той залита и налита на млади момичета? Е.А.: Беше се примирала. В.К.: Не се ли ядосваше? Е.А.: Пред мене нищо не е казвала. В.К.: А как теб те възприемаше? Тя е знаела, че сте приятелка на Лулчев? Е.А.: Виж какво. Една година след като дружах с него, аз я попитах. Казвам: „Гела, виждаш, че дружа с Любомир, ако той се държи по-зле след като дружи с мене и с тебе, кажи ми, ще се разделя". Тя ми каза: „Не, Елена. Ние няма защо да се разделяме". Сега, пък друг път Учителя ми е казвал: „Е, ти какво направи?" Нали на Гела съм й причинила страдание. Аз не Му казах, че съм питала Гела така, щото какво ще каже. Тя може от страх да ми е казала така, защото той ще разбере, че ми е казала и може би затова, да се е страхувала. Аз това в момента не съобразих, но после си казах. Може да се е страхувала от него, да няма неприятности, тя вече беше изтръпнала, защото преди това той имаше една друга история, след това друга история. Те историите при него не бяха една и две, а много. Виж какво аз само без това нищо не исках, аз бях влюбена и тъй да се виждаме само и да си говорим. Добре, но някои неща не станаха както аз исках. В.К.: А Учителя какво ти каза? Е.А.: Учителят даже ми каза, че съм дала лош пример. Той ме казал това. Ами то за връзката, че беше лошият пример. Ами каза за туй, за Гела, като ми каза: „Ти какво направи?", че съм направила на Гела. Пък аз казах: „Учителю, ама съвсем другояче ми беше представена работата". Пък Той каза: „Ами ти не си знаела и си го направила, и на тебе ще го направят без да знаят". И така стана, да.

Като стана убийството на жената на Лулчев, много силно дело беше това Вергилий. Цяла София говореше за него, защото той беше казал на нея, че тъй както ходи по гробищата, тя се излага на нападение на Черни сили и нея ще я убият. Сега, понеже това той го е казал, то се е предало на други, тя го е

казала на други и когато Малина същото е казала, когато са я разпитвали, защото тя искала, тя се опитала да хвърли вината на него по този начин, нали. Той щом казал, че ще я убият, значи той може да е пратил някой, който да я убие, тъй че имаше улики, затова много шумно дело беше. После беше свързано с името на Учителя и когато отидох, първото нещо, което ми каза Учителя ми каза: „Ти знаеш ли каква мафия е това срещу Братството?" Направо употреби тая дума „Мафия". Сега аз това не знам разбира се, но после ме попита затова, което казах. „Че тя помяташе ли?" Казах, че е помятала. Разбрах, че е нарушила важен окултен закон. В.К.: Каква ти е връзката с Лулчев? Е.А.: Учителят ми каза, че имам карма, не връзка, а имам карма с него, но и с брат му. Брат му беше казал на една сестра, че ще ме убие, заканил се беше. Тя отиде и каза на Учителя. Учителят като отивам при Него ми казва, че Андро така казал. Викам: „Учителю, аз нищо не съм направила на Андро", освен това, което Ви казах веднъж, че на Витоша нещо той така ми се закани, не знам какво беше се раздразнил и аз рекох, нещо му казах, а той ми се закани на мене. Аз рекох: „Пък ти като си здрав и болен, какво търсиш между здравите? Като си болен какво търсиш между здравите?" Малко резка бях, разбираш. Това, което бях казала на Андро. В.К.: А той от какво бе болен? Е.А.: Куршум носеше в главата и казваше, че може да ме убие без да му направят нещо, щото носеше от Първата световна война, като доброволец куршум в мозъка си. Той и от него си отиде. Така ми каза Учителя, ама знаеш ли, аз го вземах, че не се отнася до мене. Така го взех далеч от мен. „Какво съм му направила рекох, да ме убива?" Учителят ми каза тогава: „Ще се молиш, Бог да ти даде такива условия, че когато няма кой да му помогне, ти да му помогнеш". И аз се молих от послушание. Не защото вярвах. Не вярвах, че това ще стане и т.н., но викам сега като ми каза Учителят трябва да послушам. Нали бях отишла при Него да слушам и да се уча. И да ти кажа, кога ми е казал това, ех аз съм през 1923 год. така направих връзката с него, а през 1925 год. беше атентата. Значи две години. И когато съм се молила при случаите, които съм си спомнила и когато убиха бащата на Гела, генерал Радойков в черквата „Св.Неделя" при атентата, връщаме се от погребението пешком, щото много хора бяха тогава избити и нямаше даже файтони. На файтон занесоха тялото на гробищата, защото катафалки, всичките бяха ангажирани с много други смъртни случаи. И се връщаме и както си вървим: Гела, Андро, Лулчев и аз и още един човек имаше. Петима бяхме и не помня кой беше и така вървим по шосето на улицата, и един агент настига Андро, и го повика, разбрах, че го арестуват, тогава Любомир ми каза: „Проследи го, да видиш къде ще го закарат!" И да му кажа къде е задържан и ми каза: „Ако те попитат и видят, че го следиш, ще кажеш че Андро ти е симпатия". Аз понеже слушах, тогава то беше един период когато трябваше да го слушам и отидох. И след това и Лулчев имаше нещо като домашен арест и тогава бях връзката между двамата братя. Пък и Андро получи домашен арест, както и Лулчев. Когато първия път ме прати Лулчев да отида при брат му, Андро ме видя и ми рече: „Брей момиче, аз какво мислех, а то какво излезе". Тогаз вече разбрах, че това което е казал Учителя е станало нали. Че в този момент, когато не е имало връзка, аз съм извършила тая работа и на него е станало трансформиране на това чувство на омраза, на ненавист към мене и така, и накрая все пак той си остана с недоверие към мене.

Щото после ме обвиниха за друго нещо, което пак така беше пролетта, не беше нищо вярно. Лулчев имаше една история. Лулчев беше намесен в една работа такава с едно малолетно момиче, някаква връзка. То беше говорило на приятелката си и приятелката казало на майката, а тя на полицията някъде го

беше предала. И то беше в 1937 год. Повикан бе Лулчев в дело срещу Учителя. И Лулчев беше, че неговото дело към Учителя беше отпратено и нанесено обвинението. И тогава Лулчев ме помоли да говоря на това момиче да не казва това, което е казало на другарката си. Аз каквото можах да направя направих и наистина детето не каза нищо. Пък аз да ти кажа тогава го направих само за Учителя, защото в същото дело беше намесено името на Учителя. Вината пак ще хвърлят на Учителя, пък викам нашите мръсотии все на Учителя ги хвърлят и затова каквото можах да направя беше само за Учителя.

Много скоро след това той пак нещо беше ми разказал за Царя. Лулчев казал нещо, което Царят му е казал. Той го е казал на мене и изглежда го е казал и на други хора, защото после като отишъл на среща при Царя, той го упрекнал и го разказал, щото то отишло до него. И сега те двамата братя се питат: Кой може да го е занесъл? Кой го е занесъл? Андро казал: „Ами каза ли го това на Елена?" -„Казах го". „Е, тя с нейните македонци те е издала". Сега аз с никакви македонци не съм се виждала, не съм имала връзка с македонците. Аз съм македонка, но аз не съм участвала в организацията на македонците и това стана причина всъщност, тая клевета, която ми преписаха аз да се отделя от него. Това беше последното, което преля. Аз казах, този човек и приятел не може да бъде. Как сега, ние се познавахме вече повече от десет години, е как може да допусне, че аз ще го клеветя. Ако не ме е познал толкова време, казах си той нищо не разбира и казвам си това беше така, много ме засегна тогава като проява, недоверие, след като бях страдала за него нали.

119. ДВАТА ПЪТЯ

Е.А.: Както Катя Грива ми разказваше, че когато била студентка в Италия, в музикалната академия, тя завърши в Рим, се занимавала с теософия. Четяла теософски книги и какви книги точно е чела не мога да знам, нали тя ги е чела тогава там на италиански език, но ми каза, че като прилагала съветите, които дават в книгите, както си лежала веднъж на леглото, изведнъж се видяла във въздуха. Там се вижда себе си, а вижда и тялото си долу, раздвоена. Две тела. И тя е долу там и във въздуха е тя. И така малко се смутила от това раздвояване и толкова се уплашила. Тя влезла в тялото си после, но много се уплашила и повече такива опити не е правила. Това като студентка. Когато се връща в Пловдив, след като завършва академията в Рим, на скрина на майка си вижда една книжка от Ласков. Ласков издаде по това време една брошура срещу Учителя, като беше подбрал цитати за Любовта, за такова, за да покаже аморалната страна на учението. А Катя Грива ми каза: „Аз четох, четох по ред, после само харесвах цитатите и само цитатите четях. И много ми харесваха и затуй другото не четях". Като идва в София на нейна приятелка братът познавал Учителя и тя го помолила да я заведе и дойде тук, и вече тука си остава. После доведе и брат си. В.К.: Значи по обратния път. Е.А.: По обратния път, да. Чрез клеветата на Ласков се заинтересува от учението.

След като Учителят почна да говори беседите в Мърчаево аз веднага отидох, защото то беше един период когато аз пишех всичките беседи. Бях ги поела. И казвам, моето място е там при каквито ще да е условия, затова и в плевник живях, и в зимник живях само и само да бъда там. И нали евакуирахме се, върнахме се. Лулчев беше там в Мърчаево. Впоследствие след като си замина Учителят, след като убиха Лулчев, Темелко тука беше дошъл даже и у Стоянка Илиева и разказа този случай пред всички: Лулчев отишъл при Учителя,

но Учителя не го приемал. Един път, два пъти, повече пъти и Лулчев така плакал бил. И Темелко го запитал: „Защо плачеш брат Лулчев?" Той казал „После ще ти кажа". И после му казал, че една нощ, когато той се излъчил и ходил да помага на германците видял, че Учителят бил на фронта, само че помагал на руснаците. И по такъв начин Лулчев значи си бил в обратния лагер, на този на който Учителят помагал. Сега вече всеки да си прави извод. Два пътя. Единият на Учителя и другия е обратния път. В.К.: Той винаги върви по два пътя. Женен е, а се устремява към млади жени и момичета. И какво направи онова момиче? Е.А.: И тя казва на нея като на приятелка, та казала на майка си и тя не знам вече на кого го предала. Но този случай става достояние и на властта и викат Лулчев на следствие, и когато той видя дебелия край помоли ме, ако мога нещо да направя. Аз каквото можах направих заради Учителя, защото не исках да се клевети Неговото Име. Какво е виновен Учителя, че ние не владеем страстите си, та затова каквото можах убедих детето да каже, че това което е казала не е баш така, да го каже в друга форма. Всъщност това не беше лъжа, но беше една закачка, която сега много по-свободно го правят хората. И така направих каквото можах да направя, да не се клевети името на Учителя. В.К.: Рано или късно човек се изправя на кръстопътя и трябва да избира между двата пътя. И да иска не може да се върне. Трябва да избира. Е.А.: Това не е толкоз избор, колкото да се самоопределиш. Това не е еднократен процес от днес за утре, а непрекъснат процес от начало до края на живота му.

В.К.: Сега нещо, което съм записал от Вашето детство. Е.А.: Мама ми е казвала, че съм плакала да отида на училище, защото чрез учението, което добих и дойдох до Учителя. Това ми беше вътрешен стремеж да отида до Учителя. Това е било без да го знам. В.К.: То е един така дълъг период. Е.А.: А по-късно веднъж исках да отида на Изгрева да занеса книги, баща ми не ми позволи, да. Казах му, че съм обещала и трябва да изпълня обещанието. Само един път баща ми ми попречи, но аз отидох въпреки всичко. Виж защо, бях обещала на един колега да му дам. И сега, за нашите отношения не мога да бъда така некоректна, намирах, че не е редно. В.К.: А за Пилат? Е.А.: Ти втори път ми казваш за тая връзка, че Учителят казал. Ама Учителят ли е казал това? В.К.: Учителят е казал. Това ми го казваше Галилей. Защото той работеше върху някои приятели за техните прераждания. И той беше ги написал преражданията на десетина души приятели. Приятелите на някои, на които Учителят им е казал кои са им преражданията, нали и една от тези бяха и.....Е.А. И моето. В.К.: Но, когато той писал нали, той писа нещо във връзка с преражданията, не посмя да даде твоето име. Е.А.: По-хубаво, че не предаде. Не е посмял защото да не отиде във властите, да, да. Аз знаеш ли, че не повярвах на това. Викам, пък баш аз ще бъда. В.К.: Сега не забравяй, че в разговорите с Пилат в Евангелието там тя се застъпва. Е.А.: Да де, тя за Христа се застъпва. В.К.: През време на сън е пострадала много. Е.А.: Да, защото положителен образ е даден за жената на Пилат.

В.К.: Значи Начо Петров отива при Учителя и Му казва, че съгласно закона от 1921 год. трябва да си извади лична карта? Е.А.: Да, Учителят. В.К.: Аз имам лична карта, казал Учителя и посочил себе си, и продължил. „Извадете ми лична карта". Е.А.: Не, ръката си дава. Виж какво, когато Начо Петров Му казал и когато Той му казал, аз имам лична карта, показва ръката си. Ето го Пентограма. Така че, но после казал: „Значи да не се съблазнят, извадете Ми". Ама за да не се съблазнят. В.К.: Сега Учителят спазваше законите. Е.А.: Да. Винаги си плащаше данъците на мястото преди срока. Ще извика един брат, който плащаше данъците, винаги абсолютно изпълнителен беше пред властта.

Само един случай има, когато Той се е опрял на един. То беше коя година? Арестуваха един път Учителя. Защо, не знам. Чакай. В.К.: Не е имал разрешение за лекции. Е.А.: Не, не беше за лекции, за друго нещо беше. Не мога да ти кажа за какво беше. Защото Учителят бе арестуван и знаеш ли къде беше на кое здание? На „Леге", на ъгъла на „Леге", тогава беше едноетажна къща. Сега каква е кооперация. В.К.: Кооперация. Е.А.: Значи не може, не се знае и Учителят Го задържат. В.К.: Защо Го задържат? Е.А.: Е арестуват Го. За нещо беше. И Учителят казал на този, който Го разследва: „Ако тропна с крак, земята ще се разтърси!" „Какво, заплашвате ли ме?" Какво е отговорил Учителят не зная, но той Го задържа вече ядосан. Добре, ама раздвижват се братя и Го освободиха. И Той си отиде по-скоро вкъщи, на ул. „Опълченска" 66, отколкото всички други от арестуваните. И още нещо. Той Му е казал на него, че тази година ще го убият, понеже той много лошо се отнесъл с Учителя. Учителят е проявил към него милост, за да се пази може би му е казал, казал му, че ще го убият. Предрекъл му е. И оттогава, всички тези агенти са казали: „Абе не бутайте Дънов, опасен е". В.К.: И наистина го убиват. Е.А.: Убиват го. Същата година и по съвсем по други причини. В никой случай не могат да обвинят Учителя. Защото иначе мога да кажат, съзнателно... Но при съвсем други обстоятелства е убит и оттогава, понеже се е разчуло, че така му е казал Дънов, затова имаха респект от Него. Страхуваха се. Кой няма да се страхува, да ти кажат, че ще те убият? Разбира се.

В.К.: Някъде към 1936/1937 год. един брат проверил, че при археологични разкопки намерили ковчег с царски одежди на едно малко дете, на момче цар останало в ковчега. Попитали Учителя за тази находка. Той казал: „Това е била Олга Славчева". Е.А.: Аз съм чула това. Това го чух, бях на 2-3 метра от Него. Тя също го знаеше. Може, може да е била. Може, защото това са живи хора, нали. Може, да. Може да е било.

Как може човек да се отрече от Бога?

Имаше хора, които дойдоха, видяха и повече не стъпиха. Други оставаха, но после се отклоняваха. Трети бяха атакувани от родителите си и трябваше да избират: родителите или при Учителя. Някои се отказаха от родителите, дойдоха и останаха при Учителя. По-късно с помощта на Учителя отношенията им се нормализираха, подобряваха и родителите виждаха, че това учение е необходимо за някого. Но други успяваха да си приберат синовете и дъщерите при себе си.

Имаше случай с един брат от Варна, казваше се Аню Андреев. Баща му беше поп. Накара го да напише декларация, че се отказва от учението и бе поместена в тамошния вестник. Това стана достояние на всички. Бяхме възмутени от отказа му. Тогава той реши да се измъкне и се опитваше да докаже, че се е отрекъл само на книга и на ужким. Но това не беше вярно. Изпрати едно писмо до вестник „Братство" в Севлиево. Ето сега го поместваме, за да се види кой как се отричаше от Учителя.

„Мили братя,

В един от броевете на тукашният ежедневник се помести една декларация, предадена от мен, със съдържание, че се отказвам от учението на Бялото Братство. Вярно е, че аз отидох с баща си, а той свещеник, той редактира.... и т.н. Не ще излагам цялата тая историяя, за да не Ви отегча, но истината винаги трябва да побеждава. Аз не можах да търпя повече това и съставих един отговор, но вече мой, интимен, за да се отпечата в същия ежедневник. Редакцията след като прочете ми каза, че това е повече

„агитационна беседа" (това именно което изпращам), но щом желая ще отпечати отговор и той да е по възможност кратък и съществен. Но аз желая едно по-обширно обяснение, за да покажем на своите приятели величието на учението, и че най-голям абсурд е мисълта, че се отказвам. Още повече Учителят казал, че това трябва да сторя. Ето защо аз ви моля, братя мои, да отпечатате съдържанието на 3 листчета, а тая бележка унищожете или запазете (както желаете), защото тя е само за вас, за да ви обясня в кратце положението. Щом се отпечата, изпратете ми 1008 бр. от вестника на тоя адрес: М.Калудов, ул. „Шопска" № 6. Сумата ще ви изпратя."

Ан. Андреев
Гр. Варна

Тази бележка е само да се прочете от братята редактори! Не е за печатане.

Ето така се отричаха от Учителя и се вричаха в света.

120. ЗАДАЧА ОТ ДУХОВНАТА ГРУПА

В 1926 год. беше. Учителят бе дал задача на Младежкия клас. Имаше няколко групи, научни и други някакви групи, и може би това в беседите ще се види. А пък имаше една друга група, която беше наречена духовна, тя се занимаваше само с духовни въпроси. Тази духовна група си поставяше всякакви задачи. Помня имахме една задача, но ние си ги поставяхме. Да отидеме понеделник на екскурзия, после вторник, сряда, четвъртък, петък, събота, неделя, така последователно всяка седмица в следващия ден. И други задачи си поставяхме и не знам това кой измисли тая задача, да отидеме на Мусала. Това беше през февруари. Ще отидеме духовната група на Мусала. В нея влизаха: Борис Николов, Георги Радев и Никола Каишев от братята. А от сестрите бяхме ние трите стенографки, Мария Тодорова, Сийка Динова, Василка Иванова - шест. Коя беше седмата сестра, не знам? Сега толкоз си спомням. И тръгнахме ние. С кола отидохме до Боровец. След Боровец тръгнахме пеш разбира се, защото друг път нямаше, но беше навалял дълбок сняг. Снегът беше мек и се затъваше. Като минахме през Боровец тук-там имаше партини, но когато навлязохме вече в гората, тогава пътят минаваше покрай самия дворец на Царя, не както е сега, а от другата страна. И Царя видял, че минали сме голяма групичка, повече жени, момичета и то съвсем без екип, с роклички всичките бяхме. Никой нямаше с панталон от нас, само братята бяха. А предния ден се бяха върнали отгоре туристи, които не могли да вървят и да се качат до върха. Значи той беше осведомен, че пътят е лош нагоре и като ни видял така с тая група само с раници без екип никакъв, вероятно му е направило впечатление, а той е бил в двореца. Това беше през февруари, посред зима, нали ти казвам, много дебел сняг беше. И когато навлязохме в гората беше все по-дебел, когато излязохме там вече от гората, там където се отделя пътя за Ястребец сега, там бе скрито и снегът ни стигаше до чатала. Като влезе кракът, до чатала, извадиш го, другият крак - до чатала. Много мъчно се движехме. Много тежко беше. И отидохме близо до реката, а после Учителят спря дотам и каза на Борис и Георги да отидат да видят може ли да се продължи. А там не се виждаха боровете. Там вече не е бор, а е клек. Клекът не се виждаше. Клекът беше затрупан със сняг и там още по-лошо се върви защото не се вижда пътеката, а значи ще затънеш в клека с едния крак,

в клека с другия крак, то е изпитание, а не пътуване. И те се опитаха да вървят, но казаха на Учителя, че не може да се отиде. И тогава върнахме се, нямаше време кога да стигнем до Боровец, защото беше на мръкване вече, щото много тежко се вървеше и там имаше един навес от дъски, при една канара. Така беше направено, че все пак завет имаше. И тогава захванахме се, изровихме снега, който беше навят при канарата, запалихме огън. Борис беше млад и як човек, с Жорж и Колю Каишев докараха дърва сухи, накладохме огън и успяхме да сварим чай, успяхме да пием всички вода гореща и даже вечерта успяхме в чайниците да възварим супа. И вечеряхме картофена супа и цялата нощ бяхме не на огън, ами на дим, топъл дим. Щото влажни дървата, тук-таме пламъче, пак загасне и цялата нощ така будни останахме, и понеже нямаше къде да легнем с мокрите дрехи на гърба. Все пак успяхме малко да се поизсушим, защото бяхме намокрени от снега. Изкарахме цялата нощ така. На сутринта едно хубаво слънце, едно хубаво утро, един прекрасен светъл слънчев ден, много хубаво. Ние бяхме си закусили, бяхме си направили молитва общо, Учителят не беше разположен да говори. Не говори нищо. Това беше един неуспех за групата. А при решаване на задачите, нали Учителят държеше на тези неща. И в тези неща Той виждаше символи. При провал на задачата - означаваше много неща и то лоши за участниците. В.К.: По чия инициатива групата тръгна неподготвена и неекипирана? Е.А.: Виж да ти кажа. Вероятно Савка е казала, че искаме да ходим групата, не мога да ти кажа, аз не бях в поканените, но покани ме групата. Учителят дойде на групата на гости. И никой друг не беше поканен. Групата отидохме до голямата скала на пътя и към 10 и половина 11 часа, аз и Мария Тодорова бяхме излезли така малко по-височко, щото камъка, с приятелите долу бяха по-долу седнали. И бяхме на пътеката излезли нещо говорехме и се радвахме на хубавия ден. По едно време гледаме отдолу идват мъже на коне. В началото не познахме кой е. По едно време познахме Царя и той като ни видя нас, слязоха малко по-долу от нас, всичките от конете слязоха, дойдоха при нас, познахме го Царя нали. Той дойде, ръкува се с Учителя, ръкува се с всички ни подред. С Учителя, първо с Него се ръкува, да. Ръкува се с Него, ръкува се с всички ни и накрая Василка Иванова му каза: „Колко се радвам, че Ви видях. Много пъти съм искала да Ви видя и все не съм могла да Ви видя. Да." Тя така. Но много сърдечно го направи и Царят каза: „Откъде сте?" Тя каза, че е от Айтос. И той каза: „Аз съм ходил при вас за някои неща до Айтос" и така поприказва с Василка. И Учителя после говори дълго време с Царя. Не знам какво са говорили, но говореха пред всички, но не беше високо. Сега ние се отделихме нали, Учителят говори, как ще се приближим да го подслушваме. Аз специално знам, че бяхме по-далече, пък ако някой е бил наблизо може да е чул, но аз не съм била наблизо. И поприказваха те с Учителя. Той питаше, интересуваше се как сме изкарали, какво е било. Учителят каза, че понеже нямаме съответния екип не можем да продължим пътя. А те всичките бяха с „котки" и с приспособления срещу затъване гдето се слагат на краката като мрежи, да не затъваш като стъпваш. Те всичките бяха така екипирани и петимата. Те върнаха конете още като видяха, че ние сме живи и здрави. Аз мисля, че те бяха с коне, да не би да трябва да ни връщат премръзнали. Поне аз така си помислих, защото те веднага върнаха конете и видяха ни всичките разположени и весели, даже им предложихме да ги черпим чай, предложихме им, защото те ни бяха вече гости. А те не бяха уморени, нито гладни сигурно и ние казахме, че ще се връщаме, нали, щото колата щеше да дойде да ни вземе по-късно вечерта. Пък не знам, аз не бързах, щото чак на другия ден колата дойде. Та така с Царя. Това беше

една среща с Учителя и аз не знам Учителя да е имал друга среща с Царя. Те ни казаха, че нямат брадва и ние казахме, че ще им дадем брадвата, и те както бяха тръгнаха нагоре, а пък ние си останахме, и след като мисля че обядвахме, и тръгнахме надолу, слезнахме бързо, прекарахме една нощ в Боровец, и това беше. А после на другия ден отидохме да си изядем храната при Учителя и Той ни държа едно много строго Слово на духовната група, да. Как да се прави екскурзия не на време и то зимно време, без да има съответния екип. В.К.: Учителят тогава не е млад, а е възрастен? Е.А.: О, да, към 60 години. Паша и Василка бяха по-възрастни. Георги беше по-малък от мене една година, този Борис бе също една година по-малък от мене, ние с Мария бяхме почти връстници. Сийка тя по-големичка беше от нас. В.К.: Тази духовна група какво правеше? Е.А.: Духовната група ходехме на екскурзии и някакви задачи правехме. Сега не мога да ти кажа. Задачи имахме. Някои задачи Учителят е давал.

Една от първите ни задачи е на Мусала в 1921 год. Учителят отиде с една малка група. Знам, че брат Начо Петров е бил с него, за другите братя не си спомням. Щото Той ми е разказвал, че се качили на Мусала. Учителят може да е ходил и преди това на Мусала, не зная, а на Черни връх е ходил, защото имаме една снимка от Черни връх. А пък 1922 год. Учителят на събора в Търново каза, че ще ни заведе на Мусала. Още същата година приятелите прекараха лятото на курорт, на почивка в Горското училище на Чам Курия - 1922 год. Учителят определи деня, когато ще отидем всички на екскурзия заедно с Него. И от провинцията дойдоха много хора. Ние от София един цял камион дойдохме, там имаше доста семейства братски, които летуваха в Боровец. И тогава всичките тръгнахме и се качихме на Мусала. Нощта прекарахме край огньове, първата нощ. В два часа станахме, ей така нали вече. Остана една група да пази лагера, а пък всичките други през нощта тръгнахме. Наредихме се така един по един щото пътеката беше неясна, като вървеше един последен. Винаги когато сме ходили с Учителя имаше един последен, за да не се загуби някой. И така тръгнахме, изкачихме се за изгрев горе. Преди да се качиме стигнахме на онова място, дето сега е заслона и дето почва една пътека и тя излиза така в серпентини до върха. Но на тая пътека имаше преспа. Много голяма преспа, така направо от върха, голяма преспа и там се плъзнаха двама брат и сестра които са вървели заедно, семейство Русеви, Коста Русев и жена му Зорница Русева. И там като се хлъзнали, много лошо щели да паднат, но нещо така Учителят е помогнал. След като се спрели на някаква пречка, която се явила на пътя поне, които го видяли така го казаха. Било много страшно и тогава Учителят каза: „Никой няма да мине по преспата, а ще се качвате направо нагоре". А ти знаеш каква е стръмнината право нагоре. Учителят само едно каза: „Внимавайте, да не събаряте камъни на тези, които вървят след вас!" И верно, аз помня, че понеже не бях както съм сега, вървя така една от първите напред, изкачихме се по най-стръмното, най-стръмното, ама да ти кажа когато Учителят ни водеше ние всички имахме и вяра, и въодушевление, и сила, и мене не ме беше страх. Но имаше братя, които имат замайване от височините и затуй не посмяха да се качат. Ами групата беше голяма около 400 души, толкова си спомням, щото бяха много приятели от провинцията. Това беше една много голяма екскурзия. Престояхме още един ден и на другия ден се върнахме. В.К.: Носихте ли си палатки? Как бяхте екипирани? Е.А.: Никакви палатки. Никой не носеше палатка. Само раница и нищо друго. В.К.: А времето? Е.А.: Времето беше ясно. Хубаво, да. Не валя дъжд. Ама ние и в дъждовете бяхме пак така. Ние на Рила не сме ходили екипирани. В.К.: От коя година

ходите на езерата? Е.А.: От 1929 год. Същата година ходихме и на Мусала и на езерата. И тогава Учителят казал, че ще ходиме на езерата вече, не на Мусала, защото много по-просторно е мястото на езерата. Събориите ставаха в Търново тогава. Но Той още на събора през 1922 год. каза, че ще ни заведе при различно време на Мусала. И през буря, и през дъжд, и при вятър, и при всичко. И наистина така беше. В.К.: Разболявахте ли се? Е.А.: Нямаше случай на разболяване, защото вижте, когато спирахме там да речем, пристигаме мокри на лагера. Учителят казва: „Който се страхува, може да се върне". Имаше случаи да се връщат хора, които са се страхували. Ние така оставахме. Тогава имаше клек и дърва. Нямаше хижи. Ние колкото клек сме изсекли да кладем едновременно по 2-3 огъня нали. Големи групи, големи огньове направим и такава жарава се образуваше, че после като налягахме открая, даже си подремвахме малко. Макар че на тревата, ама нали все пак е топло край огъня. Като ти застудее, обърнеш се. Но вижте, едно нещо Учителят каза: „Никой няма да пие студена вода!" Това беше правило и почти го използвахме.

121. НА ДВЕ МЕСТА ЗАВЪРЗАНА

На събориите Учителят казваше, че трябва да бъдем много внимателни, защото слизат светли същества, които носят друга атмосфера и затова има тоя изблик на радост, на красиви чувства, когато сме на събор. Те ни донасят тези енергии, тези сили и затова казва: „Внимавайте да не влизате в дисхармония един с друг, за да не развалите времето". Ех, и нали ние сме несъвършени същества все някой ще се намери да направи нещо и в Търново се е случвало, и на Изгрева. Само малко дъжд мина в 1926 год., накрая така една роса мина. А през 1927 год. беше всичкото време хубаво. То беше такъв един богат, пълен събор с много ентусиазъм, когато се направи салона. Тогава много вдъхновение имаше. В Търново е имало случай да вали дъжд. Но всички бяхме на палатки, там не бяхме на открито никъде. Всички бяхме на палатки. Първият събор в София беше през 1926 год., а през 1928 год. го разтуриха събора.

Била съм в Търново на събор 1922 год. и 1925 год. В Търново, на колибата имаше стаичка, в която имаше няколко неща свещени. Имаше светилник с няколко свещи, имаше чаши, някакви така символи и всичките тези неща ги имаме, те са запазени, когато се пренесе всичко от Търново. И там в Горницата всички отивахме по двама, по трима за молитва и там се оставяше приноса или десятъка кой каквото имаше да даде за Господа. Но то беше свободно. Който има даваше, който няма можеше да не даде нищо. Или да даде, когато може. При Учителя никога не е имало така строга мярка, винаги всичко е ставало по закона на свободата. Всички ходехме там с палатки. В Търново имахме и съседни вили под наем и наемаха съседните вили. Щото за една седмица беше събора. Имаше хора, които си отстъпваха вилите срещу заплащане. Учителят избра Търново, като бивш престолен град, Учителят го реши. В 1922 год., когато отидох за пръв път владиците бяха направили протест, поповете викаха Учителя на диспут. Но тогава Учителят, когато свърши беседата си, пак те се обадиха и искаха нещо, но ние запяхме „Братство, единство" и понеже 1000 души пеят, те не можаха да се чуят вече, потънаха и така излязохме от салона, разотидохме се горе и не можаха да попречат. А Учителя каза, че приема диспута, ама на Мусала. Покани ги поповете да дойдат с Него на Мусала, приема там диспута. Но в Търново не го приема диспута. Те не дойдоха на Мусала, да.

Лулчев после ми разказа това, че когато аз съм вървяла покрай езерото, аз бях в много тежко състояние и противоречие на Мусала. И аз вървя покрай езерото и си казвам: „Безсмислен ми е живота, така съм разочарована, че нито ми се живее, нищо, нищо и така изкушавам се да се хвърля във водата". Но като си помислих за Учителя и за баща ми. На Учителя казвам ще хвърля петно, а ще нараня много силно баща си. Едно дете има и то да се самоубие. Много ми се видя жестоко от моя страна и само тая обич, която имах към тях ме спря, защото щях да направя глупост. Не съм познавала и съм си дала чувствата на друг, то е друго нещо нали, това е моя лЮта грешка, но не можех другояче. И изкарах така доста кризи по това време. И после Лулчев ми каза, че Учителят го водил, аз не съм видяла, че те вървят след мене, аз нищо не съм видяла, но после ми каза: „Ти вървеше покрай езерото", ама така съм вървяла, както отчаян човек съм вървяла, то си е личало и Учителят го е водил, за да му даде един урок да види какво е направил, нали с един човек. Не знам какво му е говорил. Не знам дали му е казал, но му е показал, какво съм представлявала до брега на езерото. В.К.: Колко години трая тая връзка? Тя се е отразила и на братството? Е.А.: Петнадесет години. В.К.: Не е малко. Не можахте ли да се освободите по-рано? Е.А.: Е добре, защото бях вързана брат. Тази връзка, обичта, която имах, тя ме държеше. В.К.: Ако ви беше будно съзнанието, можехте ли да я прескочите? Е.А.: Можеше. Ако не. Ако имах някакво повече нещо така да превъзмогна това, може би по-скоро щях да го мина. Учителя в 1926 год. ми каза да се разделя с него. Но не послушах. В.К.: Ако бяхте послушали? Е.А.: Можеше и по друг начин. Сигурно е могло да бъде. Сигурно, но аз не можах другояче да се спася, сега какво да правя трябваше да си понеса сама страданията. В.К.: Разказваха ми възрастните приятели, че Лулчев в предишно прераждане е бил Пилат по времето на Христа. Какво знаете по този въпрос. А вие сте пък преродената жена на Пилат? Е.А.: Така съм чула. Чула съм. Даже за пръв път чух от Балтова. После ми каза: „Пилат е. Знаеш ли че е това?" Викам: „Не знам Балтова, аз не съм ясновидка, не мога да знам". В.К.: Тя го е чула от Учителя? Е.А.: Не зная. Не зная. И от други хора съм чула, впоследствие след като си замина Учителя съм чула и други хора да казват, че е бил Пилат. Сега Учителят ли го е казал, не знам. Галилей ми каза, ама аз не го попитах дали е казал Учителят, защото казвам си: Ех може и да не зная това. В.К.: Казват, че вие сте били съпругата на Пилат? Е.А.: Казват, ама аз не знам! Ха, ха. Аз не знам вярно ли е или не е вярно. В.К.: Ако е така жената на Пилат се е застъпила да не бъде осъден Христа. Това не е малко. Е.А.: Е тя е познавала Исус. Тя познала Христа. Било едно време. А сега какво се случи? Аз не знаех, че веднага след присъдата срещу Лулчев, че няма да има обжалване и че веднага ще се изпълни присъдата. Но някога през нощта, същата вечер когато се произнесли присъдата, аз преживях нещо особено. В съня си се събудих с един смут. Нещо в мене, какво да ти кажа, като късане беше, нещо особено беше. Това беше през нощта. Аз не знаех, на другия ден следобед Симеон Дяконът и една друга група говорят и от него чух, че присъдата е изпълнена през нощта, веднага през нощта е изпълнена. И когато научих, че е убит нещо мен ми се разстрои стомаха, почувствах се много зле, даже повръщах, ей така направо се разстроих. Сега колкото да бях разделена, каквото още нещо стана, какво беше не мога да ти кажа, но много ми призля, много ми призля. Че, когато някой близък си замине, понеже там има преплитане на астралните тела, те страдат докогато си раздвоят телата, всеки да си вземе своите елементи. Та може и такова нещо да беше, какво беше не знам, но знам че изстрадах много, изкореняваше се нещо от мен.

122. СМЕХЪТ НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Смееше ли се Учителят? Е.А.: Смееше се. Сърдечно, много естествено се смееше, непринудено. А един случай ще ви разкажа в клас, на Общия клас. Учителят смя се, смя се, хвана си носа да се овладее, пак се смее и аз си помислих, защо се смее Учителят, какво смешно има? И после вече, когато вече се овладя Той каза: „Като ви гледам, вода газите, а жадни ходите". Той се смя на нашата глупост. Сега Го разбирам. Защото толкова благо Той ни донесе, а ние се занимаваме с глупави неща и вместо да слушаме това и да правиме това, което Той ни учи, ние или философстваме за него, ама не го правим още или се занимаваме с разни други работи. Но това беше един смях, малко така, и нещо имаше в този смях, защото само затова ми се видя малко да се смее така. Може би имаше нещо друго, което Той не иска да ни каже, за да не ни оскърби. Предполагам, право да ти кажа. Друг път Учителят за да покаже свободата казва: „Чувствайте се свободни, при всички прояви да бъдеме свободни. Да се изявим свободни". И казва: „Ако ви се скача, скачайте" и Той почна да скача. Ама скача, както децата скачат. На тая възраст, на която беше, скача като момченце. Много леко скача. Даже като скачаше, така Му подскачаше и косата, дълга както беше нали. Така и у мене остана едно чувство на свободно същество, което от нищо не се притеснява. Щото Учителят, ако е друг човек на Негово място ще каже, как аз на тая възраст ще скачам пред толкова хора. А Той го направи така, както го правят децата. Не че на Него толкова Му се скачаше, но Той искаше да ни покаже свободата, с която го прави. Това ми е така един незаличим спомен като образ и като пример. В.К.: А да се е подигравал или надсмивал на някого? Е.А.: Не, не Учителят никога, никого не е подигравал. Е, казвал е някои неща така, за да подскаже нещо какво трябва да направи този човек, комуто иска да помогне. Но винаги, когато Учителят е правил нещо и е казвал нещо на някого, целта е била само да му помогне. Да го подиграе, не. Учителят, Той се смееше, много хубаво се смееше. Учителят когато ни е приемал в стаята си, Той създаваше такава хубава атмосфера, че можеше всекиго да извади от каквото и да е състояние отрицателно и така да изпълни с радост сърцето му. Беше майстор, майстор беше да разбере човека, да внесе вяра, упование, да внесе и надежда в сърцето му. Учителят можеше с много неща да помогне всекиму от нас и го правеше. Аз вярвам, че и сега ни помага тука.

Галилей Величков кани Савка да отиде на Рила. Савка, понеже тя питаше Учителя за всичко и Той и каза: „Какво ще ходиш на Рила, няма за какво да ходиш". И тя казва на Галилей че няма да отиде. Галилей кани Веса Несторова. Веса Несторова отиде и чука на стаята на Учителя. Той не й отваря и тя казва: „Ех, щом не ми отвори Учителят, значи не трябва да отида". Галилей идва, кани мене, аз за Рила втора покана не чакам и казвам: „Да, тръгвам". Обличам се отивам при Учителя и казвам: „УчителЮ, аз ще отивам с Галилей на Рила". „Добре, иди!" След това Савка отива при Учителя и казва: „Ама УчителЮ, Еленка отива с Галилей на Рила!" „Еленка може да отиде на Рила", казва Учителят. Сега, толкова е случаят. Всеки да си вади заключението. Защо Савка не пуска, защо Весела също така - не знам, но аз отидох с Галилей и много хубава екскурзия изкарахме. И се върнахме, защото ние нямахме беседи тогава. Беше ваканция.

Виж сега, всеки според характера си. Аз даже не питам Учителя, да отида

ли? Казвам Учителю, отивам на Рила. Той не ми каза, не отивай. И на Савка каза: „Еленка може да отиде". Но сега, как да ти кажа, картинка от Братството. За един се казва - не, другият тълкува - не, третият си тръгва. Сега характери. Ха, ха, ха. Когато Учителят даде песента „Иде, иде", един брат не разбрал „Сам". „Иде, иде, сам Той иде", а той не го чул „Сам", а го пее „Сандо" иде. Сега „Сандо" е име, Сандо иде. Сега как си го е съчетал с другото съдържание на песента не зная, но така си го пее човекът. И когато го казаха на Учителя, Той се смя със сълзи. Много сърдечно се смееше Учителят. И наистина със сълзи можеше да се смее. Да, много сърдечно се смееше. Непринудено, естествено. За „Вечер, сутрин" пак един брат не разбрал съдържанието на песента и там, където се казва „Отиде, дойде", то се повтаря, нали? Той не го разбрал „Отиде, дойде", а го пее „Оти не дойде". Сега това е народно, Учителят така няма да каже „Оти", нали то е народен език, като наречие на диалект, да. Пак така се смя Учителят. На тези неща много весело се смееше, защото контрастно е. Сега не може „Отиде, дойде" пееме за слънцето и „Оти не дойде" някак не върви това. Ама не си го е помислил братът, мисля че едното Чолопанов го беше пял, другият не знам кой брат беше.

Учителят слиза един път отгоре от стаята си, влиза в салона и каза: „Тъй както пеете песните, не мога да ги позная". Даже ритъмът сме променили. Обикновено протакахме песните, значи сме загубили ритъма. При протакането се губи ритъма.

123. ЖЕНЕНИТЕ В ШКОЛАТА

В Младежкият клас влизаха неженените, но когато се образува влязоха няколко женени. Но после се каза, че няма да има женени и те напуснаха класа. Но Учителят ми го каза това: „Че в класа влиза една бременна жена" и Той не е казал даже коя е. Е, това е, и после тя се ожени за този момък и роди детенцето. Така разбрахме коя е тя. В.К.: Значи, който се омъжи и ожени напуска Младежкия окултен клас? Е.А.: Точно така. В.К.: А Мария Тодорова и Борис Николов? Е.А.: Е, те не бяха женени тогава. Те се ожениха, когато отидоха да живеят във вилата. Е то беше последната година, Учителят беше още на земята. Сега там какво е било не знам. В.К.: Как се създаде Младежкия окултен клас? Учителят ли ги събра или младите пожелаха? Е.А.: Младите се събраха и пожелаха. Когато Младежкият клас се образува ние бяхме на две групи. Една група сестри се събираха за молитва, млади сестри. Друга група братя, които са се събирали, аз не знаех даже че се събират. И веднъж решихме сестрите, които се събират и братята, които се събират младите да се съберем заедно, за да проучваме Словото на Учителя. Това беше, значи да проучваме беседите. Но, когато Учителят чува това казва: „И аз ще дойда." И Той дойде още на първата беседа, на първата среща, когато направихме помежду си. Е, Той е бил предвиждал, защото без Неговото присъствие може би щяха по-други неща да се развият в класа. В.К.: И така започна Младежкия клас? Е.А.: Младежкия, да. В.К.: Колко души бяхте? Е.А.: Първата група бяхме 50 души и решиха до 50 да бъде само и се образува вторичен Младежки клас, много по-малка група, при която даже Учителят говори една-две беседи на тях. Но после, като мина много време напуснаха и млади от Младежкия клас, затуй бяхме все около 50 човека. В.К.: Какъв бе състава? Е.А.: Доста братя имаше в Младежкия клас. Първите години не бяхме много сестри. Имам списък аз някъде от тях. Имам списък, първия списък го имам някъде из тетрадките го имам. Даже не съм ги

загубила, тука някъде в моите книги, държа го, защото е все пак интересно, документ е разбира се. В.К.: Защо намаляха класовете? Е.А.: По-после, аз не съм ти казвала настана един отлив даже и от класовете. Понеже всеки човек мисли, че това, което го прави, като следва тази Школа, нещо ще получи изведнъж много бързо. В духовният път няма бързи успехи. Духовният път си иска много упорита работа, за да имаш резултат. И затова настана едно така отслабване на ентусиазма у някои приятели, някакво може би обезсърчение и някои престанаха да идват, ожениха се, образуваха си семейства, и престанаха да идват редовно. Впоследствие, след много години всички се върнаха. Всички дойдоха, които бяха така се поотделили. А пък една група си останахме, които не се отделихме. Това нещо го преживяхме като вътрешен, личен неуспех, а не като, че някой отвън е виновен затова. Аз например си помислих, че като приех ученето още първите години мислех, че за 5-6 години човек може да стане ангел. Не, казвам ти, така си мислех. Нали като искаш нещо, ще го направиш. Когато Учителят на ул. „Опълченска" 66 ми каза: „Ти имаш силна воля". Аз рекох: „Така ли УчителЮ? Пък аз мислех че нямам воля". А то защото аз мислех, че щом имаш воля трябва всичко да можеш да правиш. Пък аз видях, че всичко не мога да правя, значи нямам воля. Такъв ми беше извода. Пък то нещата са по-другояче нали? Човек има и други способности, други сили действат в него, трябва много неща да вземе предвид, но тогава не ги знаех това и така. Даже помня Гълъбов, този първия стенограф на Учителя, преди да си замине дойде при Учителя. Понеже нали и аз бях стенографка при него, при него съм учила. Дойде да си вземе сбогом с Учителя. Учителят на един приятел при един разговор му е казал, че ако един адепт да речем има близост с една жена, ще кажат че той я обезчестил. Но всъщност той е на много по-високо духовно ниво и при тая обмяна той е, който е понесъл по-нисшето състояние на жената, щото тя не е по трептения, по вибрации, по разбирания, не е на височината, на която е той. И в такъв случай човешкото разбиране е обратно на реалността. В.К. Трябва да слезне до нея, че и под нея, за да може да я повдигне нагоре. Е.А.: Сега в случая той жертва. Майката на Савка най-напред се е запознала с Учителя. Те са били в Цариброд, мъжът й е бил на гарата, работел, бащата на Савка и когато тя е била малко момиченце на четири години, Учителят е отишъл у тях и е направил измерване на Савка, на главата. И даже е казал на майката да я пазят от пиянство. Сега Савка в живота си не прояви такива склонности, щото тя от дете прие Учителя. Тя още като ученичка покрай майка си се запознава с Учителя и тя не е имала отклонение и залитане в една или друга страна Савка. Не е имала, но ще ти кажа, че Учителя много я пазеше. Защото помня един път тя беше нещо отишла на бригада ли, какво ли беше някаква сбирка със студентите и там в някаква количка бяха я возили, някои от студентите. Учителят нещо й направил забележка, затова че си е позволила това нещо и в това аз видях именно, аз не съм отишла на тая бригада, защото и аз бях студентка с нея, но видях как я пази, нали и как изяснява нещата, защото това е хлъзгане.

124. ШКОЛИТЕ НА УЧИТЕЛЯ

КОЙ ЩЕ ЧЕТЕ СВЕДЕНБОРГ?

Имаше една сестра Весела Несторова. Завършила американския колеж у нас, изпратена да следва в САЩ, след което се връща и дойде на Изгрева. Беше млада, хубава, добър музикант, пееше много добре. Освен това бе талант

- композираше песни и беше поетеса. Всички хубости бяха събрани на едно в нея. Но както казват българите „Много хубаво не е за добро". Така стана и с нея. Вирна опашка и около нея се завъртяха неколцина млади братя. Стана своеобразен център. Сестрите веднага я намразиха - отклоняваше братята и някой тяхни симпатии.

Качихме се на Рила. Същата работа, около нея само млади братя, въртят се, тя им пее песни и рецитира стихове. Картинка за приказ. Но ги отклоняваше от общия живот на Рила установен от Учителя. И ето Учителя се намеси. Как? Невероятен способ. Среща я една сутрин: „Сестра, чела ли сте нещо от Сведенборг?" „Не съм УчителЮ". Учителят прави израз на лицето си, което показва, че е много жалко, че не е чела. На следващата сутрин отново я пита: „Значи сестрата не е чела нищо от Сведенборг?" „Не съм УчителЮ, не съм попадала на такива книги". „В Народната библиотека има 1-2 книжки на английски език, само че няма кой да ги чете". „О, така ли УчителЮ". „Така сестра, така сестра". Весела след всеки разговор споделя със своите обожатели новото положение, че сега най-важното в момента е да се прочете Сведенборг. На третата сутрин Учителя задава същия въпрос. Весела не издържа и вика: „Веднага УчителЮ слизам в София и отивам в библиотеката за да го прочета". „Хубаво, сестра". Весела заминава и всички нейни обожатели посърнали се прибират отново в общия строй. На следващия ден Учителят пита: „Да има някой от Вас друг, който да не е чел Сведенборг?" Всички мълчат. Една сестра се обажда „Ами ние не знаем английски език". „То го има и на български в библиотеката". Тогава се обажда друга сестра „УчителЮ, не искаме да четем Сведенборг, тука при Вас ни е много добре. Никъде не отиваме". Тогава на всички просветва в ума, че това е метод на Учителя за отстраняване на Весела Несторова и да я отпрати от лагера в София. След заминаването на Учителя, тя много не идваше при нас. Сестрите не я обичаха, бяха чули някои изказвания от Учителя за нея. А тя усещаше тази неприязън и също отбягваше. Ето ви метод на Учителя. Нали искате да видите как е работил с нас?

В.К.: Имаше ли хора, които извиква Учителя и те не идват? На едно място слушах следното: „Бяха изпратени други, но дойдоха трети, понеже ония, които извиках не дойдоха". Е.А.: Ами има такова нещо. Аз съм чула само за този, за Симеон Радев, че когато дошъл при Учителя, Той му е казал: „Вашето място е при нас!" Но той казал, че не може, не му лежи това. Че не му лежи по такъв начин да работи, да действува. Той беше така, организиран човек. Той имаше и обществено положение, нали беше пълномощен министър в чужбина на България. Някъде в кои държави, в Америка ли? Къде беше някъде. Не дойдоха при Учителя най-способните българи, не дойдоха. Може би ние не сме били най-способните, които бяхме при Него, пък дойдохме и слушахме, пък всеки направи каквото можа. В.К.: Как започна Учителят работата си със Словото? Е.А.: Учителят почна с неделните беседи. Неделните беседи всякога ги е държал неделя сутрин - 10 часа почваше и така към 10.30 ч. - 11 часа някога, дори 11.30 е свършвал. В.К.: И това са беседи, които са обозначени като Неделни беседи, и така са отпечатвани? Е.А.: Неделни беседи. Всички са под това заглавие, неделни беседи са. Школите и класовете, първите години ги говореше само вечер. И Младежкият клас и Общият клас, докато бяхме в града. Значи в „Турферайн" вечер са класовете. Неделните в 10 ч. пак в „Турферайн", но неделните в 10 часа сутринта. А вечер за класовете. Ние класове не сме карали на ул. „Опълченска" 66, щото там не можеше, вечер нямаше къде да бъдем. В нашият салон, ние в нашия салон, значи на ул. „Оборище" 14 известно време Учителят говореше в неделя 10 часа Младежкия клас, в сряда - Общия. После

ги сменихме. В петък остана Младежкия клас и в сряда пак си остана Общия клас. Имаше така в дните разместване, първите години. Докато бяхме през 1926 год. на ул. „Оборище" 14, лекциите се държаха на класовете все от 7 до 9 часа вечерта. Така знам, че в тия часове се държаха. За пръв път когато отидохме на Изгрева да се държат беседите, не съборните дни, това беше 1928 год. през пролетта Учителят сам предложи: „Съгласни ли сте да идвате на клас сутрин в пет часа?" „Разбира се". Учителят като предложи, всички казахме - да. И ние всички идвахме в началото от града на беседа на Изгрева, защото имаше малко хора, които живееха в 1928 год. на Изгрева. Така процетно. Тогава на нас Учителят стегна бараката ни „Парахода", за да може и зимата да караме и останахме зимата да караме, защото вече беше време, когато и електричеството се внесе - 1928 год. Имахме и ток, и осветление, и всичко се пренесе в 1928 год. на Изгрева. И класовете, и всичкото, целият братски живот се пренесе на Изгрева, защото салона го загубихме на ул. „Оборище" 14, нямахме друг център къде да се събираме и така естествено се пренесохме. Но откогато Учителят отиде да живее на Изгрева, Изгревът стана за всички ни близък. Не беше вече далече Изгрева. В.К.: А Утринните Слова откога започват? Е.А.: От 1930 год. Те бяха в неделя сутрин в 5 часа. В началото ги държеше всеки месец една, а после почна следващата година всеки неделен ден. Значи неделя сутрин от 5 часа Утринни Слова, в 10 часа - неделните, в сряда Общ клас, в петък Младежки клас. А например когато ни даде „Общение с Бога" тази беседа, специално каза: „Ще дойдете вечер на Изгрева. Ще ви държа една беседа". И тогава я даде, и тя вечер е държана, не сутрин - „Общение с Бога". Специално ни извика за тая беседа да присъстваме. Всички дойдоха, да всички дойдоха. В салона, да. Помня, тогава се помина дъщерята на Милева, едната от дъщерите й.

Имаше един период от есента на 1943 год., когато Учителят всяка сутрин отиваше на Витоша. Ходеше от Изгрева с брат Боев, Галилей, Савка, мисля че Мария и Борис. И дълго време така ходеха, само те, ей така, понеже ние бяхме свикнали Учителят като прави екскурзия кани. Казва: „Отиваме на екскурзия, всеки може да дойде". А тука не кани Учителят. Той ходи само с една малка група и така някак се чудехме защо е така. Защото друг път кани, който иска може да дойде. Не е имало ограничение. Сега откъде идваха тия ограничения с тая група не ми е ясно, но когато един ден идва брат Боев и ми казва: „Еленке, Учителят ми каза и вие, ако искате може да идвате на лагера" и тогава аз отидох още на другия ден и Той като ме видя ми вика: „Добре направи, че дойде". Той знае защо го каза, един ден и аз ще го разбера може би защо. В.К.: Учителят вика призваните и избраните. Но те не идват, остават в света. Е.А.: Не, престанаха да идват, уж избрани ама престанаха. Ех, абе човешки работи са това малко. В нашите работи все има човешки разбирания. В.К.: А накрая? Е.А.: Накрая вече почнаха да идват по-свободно. Дали е канил или не, не зная. Мен не ми е казал да поканя. Аз не съм, пък някои, които не знаеха, че ходят избрани, може да са дошли като идват, но всеки случай малко хора идваха. Сравнително малко, групите не бяха големи.

Когато аз имах тая връзка с моя приятел Учителят искаше да ме освободи и беше казал на Савка и на Паша да ми говорят, нали така приятелски. И сега Савка ми каза, че на Лулчев колкото е бяла яката му, толкова отвътре по е мръсен. Когато Савка ми го каза това, аз чух Учителя, а не нея. Защото Савка не беше в състояние да каже такова нещо. В тоя смисъл тя другояче говореше. Аз чух думите на Учителя. Даже ми прозвучаха думите на Учителя през Савкината уста, макар че Савка го каза от нейно име. Паша не говореше така,

тя другояче, тя е по-така. Паша знаеш какво правеше? Тя ми пееше песен. Една песен ми пееше: „Зарекох се мамо, закълнах се, гиздава Станка да не видя, не видях Станка три дни, а кога ще изтърпя три години" и тя често ми я пееше. За да ме закачи. То беше една другарска, приятелска закачка и така често ми я пееше. Приятелска закачка. Въобще Паша беше мек човек така в обходата си и никога не е била язвителна, никога.

Учителят в Общият клас изпя веднъж песента „Отче наш". Не помня салонът. Май втория път бяхме на Изгрева, а първия път, не мога да кажа. Искам да си спомня картината къде беше. Учителят изпя цялата „Отче наш" - молитвата отначало до край в песен. Изпя я с дълбочина, с чувство на вяра, със задълбочено чувство към Бога, с изпълнение, с всичко така, че ни затрогна всички. Ние, които слушахме, слушахме така само на слух, задъхани, защото едно същество изливаше, като че ли душата си пред нас, към Бога. Много свещен момент беше това в живота ми. Такова нещо дълбоко съм преживявала, такъв хубав образ даде Учителят за чувството си към Бога чрез „Отче наш", незабравимо нещо беше като преживяване. Така повече не знам как да го изразя по-хубаво. В.К.: Тази песен на Учителя не можахте да запишете? Е.А.: Тогава в този период нямаше и подготвени хора да го запишат. В.К.: Колко пъти я изпя? Е.А.: Два пъти. Изпя я веднъж и след няколко години втори път. Мисля, че вторият път сигурна съм, че бе на Изгрева, ама като че ли и първия път ни я пя на Изгрева. Така като образ го имам, къде съм го гледала, защото Той стана от катедрата, изправи се и прав ни я изпя. Аз образ нямам такъв. В нашия салон на ул. „Оборище" 14, къде така да застане. Тъй както застана трябва да е било на Изгрева, образът, който ми е останал в съзнанието. В.К.: Той е изпял и друга песен „Странник съм аз". Е.А.: „Странник съм аз" Той я изпя на Бивака. То беше в една от последните години. И там беше нещо много свещено и много високо. Ще кажа Той я изпя с много дълбоко чувство. Като изпя „Страник съм в този свят. Никого не познавам. Освен Тебе, Ти Господи..." видиш ли, едно същество го пее като Учителя с дълбочина, с чувство, да ти кажа всички изтръпнахме ние. Ние присъствахме на едно обръщение на Учителя – Молитва към Бога, гласно я изрази и всички имахме трепет, свещен трепет към това, което ставаше пред нас. Като че ли някакво богослужение беше. Така съм го преживяла. Такъв образ е останал в съзнанието ми. Нещо свещено, свято. Текстът е записан, да. Но и мелодията е записана. И мелодията е записана защото, дали едни я запомниха, та нали имаше много музиканти.

Правило ми е впечатление, че Учителят не пиеше билков чай. Мащерка приятелите беряха, даже и аз съм брала, но Учителят не пиеше мащерка. На Рила когато сме били даже, Той пак не пиеше мащерка, пиеше руски чай. А когато на екскурзия ходехме, пак Му носехме руски чай. Руски чай пиеше. Ами руски, китайски, английски, както го кажеш, но този род чай пиеше. Аз съм слушала напоследък много хубави неща казани за този чай; по-рано имаше доста различия от страна на науката, че действа на това или онова. После го четох в едно списание казваха за всички тези отрицателни качества, но преписваха много добри качества на руския чай. Учителят закусваше обикновено чай. А пък чаят следобед пиеше след като си почине между 4 и 5 часа, в тоя период го пиеше. И на Рила го пиеше, да, и на Изгрева. Учителят рано ставаше, преди изгрев всякога ставаше. Той въобще Вергилий, ние не знаем кога спеше Учителят, защото докато е тъмно, стаята му светне. Докато я светне, загаси лампата. Той въобще кога спеше, приятелите се чудеха, защото върне се някой в два часа свети Му в стаята, върне се друг в три часа, свети Му стаята. Тъй, че Учителят в това отношение беше така повече буден

отколкото да спи дълбоко. Много леко спеше. Например имала съм случай, като се качим на Бивака, нали като стане десет часа, напече слънцето, приказвал дотогава след закуската, или сме направили гимнастики това и ако сме тръгнали в два часа през нощта, нали за Бивака, да речем от 2 до 10 часа, то е доста време нали, така на деятелност и се случва, когато е хубаво времето да Му предложим, ще Му постелем една, две дрехи наши и да кажем: „Учителю, ако искате да си починете". И обикновено е приемал. И Той ще си легне. Легне и си тури така ръката, завивам Го с някоя лека дреха и заспиваше, както децата заспиват. Спокойно, не мърдаше, спокойно спеше. В.К.: Един приятел запитал „Учителю вие спите ли?" Отговорил „Аз не спя. Аз работя. Аз излизам от тялото си и отивам да работя". Е.А.: Вярвам че е това, че се е излъчвал, вярвам в това. В.К.: Запитал го защото е виждал, че лампата в стаята нощно време непрекъснато свети и за малко изгасне и пак светне. Е.А.: Да, да, да, много време, след всяко време светне и угасне. В.К.: Приятелите носеха ли му чай? Е.А.: О, да всички приятели, които знаеха каквото Той обича Му носеха. Всеки искаше нали да направи едно удоволствие на Учителя, да Го зарадва с едно внимание.

Асен Арнаудов при един случай ми разказваше, че във всичките отношения, които имал с момичетата, с които е дружал, е споделял с Учителя. Казвал Му е кои момичета харесва и даже казва, ще кажа на Учителя, че ще дойда утре да речем с това момиче, и те ще се разходят така пред балкона, пък Учителят ще излезе на балкона да види момичето, за да му каже съвет, какъв съвет да му даде. Това говори за една искреност и отвореност към Учителя, както син към баща. Щото другите се срамували да кажат. Сега това е естествено, казва че иска да се ожени. Учителят казва, добре. Той никому не е забранил, който иска. И той има така отвореното чувство и доверието към Учителя, да получи съвет от Него. Казваше че и писмата си до момичетата чел на Учителя, да. Да ги прати ли, или да не ги прати. Не, това е вече отношението на Асенчо към Учителя, нали. Една абсолютна преданост и доверие е това. Щото нали, това се смята за едно от най-интимните отношения, които може да има човек и ако той и това доверява на Учителя, явно е, че той с пълно, отворено сърце е към Него. В.К.: Цветана Щилянова рисува портрет на Учителя? Е.А.: Цветана Щилянова направи този портрет на Учителя, който е най-разпространен, разпространен е и портрета на Борис Георгиев. Тях Неделчо една година преди Учителя да Си замине препечатаха в Държавната печатница, литопечат ли се казва, как се казва и Учителят ни подари почти на всички портрети. Тези два портрета ни даде преди да си замине - на Борис Георгиев и на Цветана Щилянова. Неговият портрет на Борис Георгиев и Цветаниния ни ги подари. На нас ги подари помня и на много други приятели ги е подарил. Значи Той е знаел, че си отива и ни подари портрета си. А знаеш ли, този портрет, който ми го подари ми го взеха при обиска, тези, гдето ги нарекох вандали.

125. ИЗГОНЕНИТЕ ОТ ИЗГРЕВА

В.К.: Как реагираха приятелите на твоята връзка с Лулчев? Е.А.: От туй, което впоследствие разбрах, те са искали, даже са решили, а не искали само, а са решили да ни изгонят от Изгрева. Но, когато решили не посмяли направо на мене да кажат, а попитали Учителя, казали на Учителя, че има такова решение. Пък Той само им казал: „Не се бъркайте в тази работа". Сега аз да

ви кажа останах оскърбена от това, щото казвам си, добре, аз съм виновна, приемам вината. Защо само мене искат да гонят, а него да оставят, нали, връзката беше между двама ни. Защо мене ще гонят, пък няма да гонят него? Намирах несправедливост в случая. Ако аз съм виновна, защо и него не го изгонят. Тука ние дружим двамата, защо мене ще гонят, пък него няма да гонят. Разбрах, че има лицеприятие и така останах засегната от приятелите затова, пък когато чух Учителя каквото е казал се успокоих. Учителят се издигна в очите ми не затова, че ме е защитил, не затова, затова, че Той разбира нещата от друго гледище и Той защищава това, че аз един ден ще се освободя от тази връзка, че тази връзка ми е за един урок, че тя е и кармична, че всичкото това един ден ще се оправи и като гледа така в бъдещето виждаш Неговият широк поглед, да го кажа с най-слабите думи. В.К.: При този разнороден състав на „Изгрева" как контактувахте помежду си? Е.А.: Е, имаше всякакви. Вижте сега, както във всяко едно затворено общество се развива клюката и тука се мисли, критикуват се този и онзи, защото много наблизо заставаме, такова нещо имаше и в нашето общество. Учителят е казал там на един брат, че тези сестри възрастните, като не могат нищо да правят, критикуват без да мислят. И това, което не могат да правят като мислят, влияят с мисълта си и на младите отрицателно, без да искат, защото не разбират окултния закон. В.К.: Понеже са свързани с една верига те си влияят. Е.А.: Точно така. Когато стана скандала с Белеви в салона, те след това се разсърдиха и дълго време не идваха на клас. Даже след като Учителят започна да говори беседите на Нова година пак не дойдоха и много по-късно така дойдоха и Учителят праща Савка да иска извинение. Аз когато чух това казвам: „Че какво е виновна Савка сега, за да я прати Учителя да иска извинение? Тя нищо не е направила, тя нищо не е изказала, нито недоволство от мястото, нищо". Намирах, че в нищо не е виновна, но понеже Учителят я е пратил, Той го прави това, за да облекчи тях, да има някой така да излезе виновен, та те да се освободят, да. Че това е само един метод на Учителя, за да им помогне. Е да, след това дойдоха.

Когато Лулчев си изказа съмнението към Учителя аз изкарах една много голяма борба вътрешна, защото аз не бях съгласна с повечето от нещата, които ми говореше. Някои неща, които ми казваше той аз не ги разбирах, но иначе, аз не приех в съзнанието си грешките, които той намираше в Учителя. Но аз не отидох да кажа на Учителя това нещо, защото не можех да кажа това, което той ми говореше за Него лошо и може би сбърках и може би нямаше да отида учителка, ако бях отишла да кажа. Но то вече стана и когато аз видях, че така се очерта, че Лулчев води борба срещу Учителя, Учителят беше казал на Паша да ми каже да отида учителка. Аз много тежко преживях това казване на Учителя, защото почувствах, като че ли Учителя ме гони от Изгрева и иска да ме отстрани от работата, и от себе Си. Четири, пет месеца бях в много тежко вътрешно състояние. Когато отидох учителка назначиха ме в Макоцево, аз още от първия път казах, кога ще бъде за последен път? До такава степен ми беше тежко, намирах, че не ми е мястото там, че това ми нарушава работата, всичкото. И аз отидох учителка и първите месеци ми бяха много тежки. Случваше се, че като излеза от учителската стая, докато отида до класната стая да ми потекат сълзите. Така вътрешно бях напрегната и такава мъка чувствах. През цялото време, докато бях първите месеци в Макоцево, много тежко преживях тези си дни. В този период аз преоценях целият си живот, какво искам в живота и после аз се обърнах вътрешно към Учителя и оттогава нещата взеха друг обрат. Даже още в самото начало, когато Учителят каза на Паша да отида учителка, аз я попитах, когато преди да тръгна, ще ме приеме

ли Учителят? Той ме прие, каза да отида. Аз отидох и Той от вратата ме подбра да ми се кара за Лулчев. То беше право това, защото аз трябваше да Му кажа, че не съм съгласна с това поведение на Лулчев. Аз не исках да говоря лошо и за него и затуй така премълчавах, но когато Той ми се кара доста строго, аз само мислено съм Му възразявала тогава, а не гласно. И накрая Учителят с много мекота ме изпрати, с много кротост, даже и обич почувствах. И когато идвах, аз много често идвах от Макоцево, понякога всяка седмица. Много рядко, само един-два пъти през тези четири години може би съм останала един месец, а на две недели най-много си идвах. И пак си сядах на моето място, пишех си, взимах и беседи даже, и там съм дешифрирала. Аз не се отказах от службата си като стенографка и когато бях във ваканциите все съм взимала участие, щото когато, аз си преоцених живота, за мене остана едничката цел, това е ученичеството и затова нямаше нищо какво друго да търся в живота. Исках само да си реша моята задача правилно и ех, какво друго да искам? В.К.: Как издържахте там? Е.А.: Там виж, там имах дълг, дълг към децата. Съзнанието, като влизах в клас съществуваха само децата и моята длъжност към тях. А всичко, което трябва да направя за тях нали, да си изпълня дълга като учителка. В.К.: През свободните дни идвахте на Изгрева? Е.А.: Пътувах с раница на гърба си. С раницата пълна с масло. Оттам взимах прясно масло и всякога носех една бучица на Учителя, една на Савка и Паша, една на стола, една на Любомир, на баща ми носех винаги и така, аз от Макоцево бях една учителка, която им правеше алъш-вериша. Като тръгнех носех много. Е първите години, месеци като отидох, понеже аз имах чувството, че Учителят ме е изгонил и останах така с едно много голямо обезсърчаване, защото чувствах се изгонена от Учителя. Сега, Той не гонеше мене в случая, Той гонеше тези криви мисли, които ми са в главата, които бяха турнати, но аз в този момент не можех така да различа всичко това, както сега го различавам и затова страдах много. Сега представи си Учителят ме покани не да бъда учителка. Аз когато свърших университет отивам при Учителя и казвам: „УчителЮ, сега какво ще ми кажете, аз завърших университет, взех си стажантският изпит, трябва да работя. Какво трябва да правя?" А Той ми каза: „Ех, като отидеш учителка ще имаш един хляб, и ние ще ти го дадеме". И аз разбрах, и аз останах, зарадвах се, това беше уговорката ми с Учителя. Знам, че един хляб ще ми даде и вярно е това, че аз никога не останах без хляб. Един единствен случай имах в „Парахода" да бъда без хляб и Той ми прати вечеря. Така, че аз опитах, нали така, имах опит от това, че Той си удържа думата. И сега имам винаги хляб, да. Не съм останала никога без хляб. А под хляб влиза и жилище. Аз след като ме изгониха от Изгрева, аз не съм платила един лев никъде за наем. Живях при Гена, не иска пари, живях при Лалка, не иска пари, живях при Нана, не иска пари. Сега тука съм при Ганка, пак не ми искат пари. Значи пак за Учителя ме приемат нали и аз приемам това, че Учителят го прави. Той ми обеща нали хляба, а под хляб се разбира съществените нужди. Нали хляб, жилище и подслон да има човек. Имах го и както го виждаш имам го, както Той го обеща, така, че Той си удържа думата. Сега и аз трябва да си удържа само. Преди да ме прати Учителя учителка, прати в „Парахода" една голяма такава продълговата чиния пълна с грозде, май памид беше, така от този цвят грозде, черно. И в него две хубави големи круши. Когато видях това нали кой го донесе, един приятел го донесе в „Парахода" и когато го видях, аз видях един символичен език, че мене не ме искат в „Парахода" и ме изключват. Вместо три круши за трите му стенографки, имаше само две круши. Ама вече ми беше казано, че да отида учителка. И това така ме нарани, така много тежко ми стана. Да си кажа правото, аз знам,

че на Учителя не Му се е досвидяла крушата да я даде и за мене, но въпросът беше, че го направи, за да ми покаже, че трябва да отида учителка. Може би не знам, какво е мислил дали ще послушам или не, но аз поне съм се старала във всичките случаи, ако не напълно, да послушам поне така най-главното да го изпълня и тогава затова отидох. Веднага послушах, не се противопоставих, не казах че не искам, но си мисля, че ако бях отишла да си кажа мъката, раздвоението, което го имах вътре, може би Учителят щеше да ме разбере и да не ме прати. Така мисля. Но не го направих. В.К.: А защо се върна на Изгрева? Е.А.: А-а, върнах се защото ме уволниха. Дойде инспектор в училището и той направи анкета и установи, че аз не съм пропагандирала. И като така не могат да ме гонят, но той попа повдигна въпроса срещу мене и едничкия човек за който съм чула Учителят да каже „зъл", то беше за попа. „Той казва е зъл човек". Защото знаете ли, аз с него съм била много коректна. Той идваше за услуги нали месят хлябове и просфори, водосвет правят в църквата. Той знаеше, че при мене има всичко, винаги има бяло брашно и че има и зехтин. Когато не е имал зехтин за маслосвет ще поиска да му услужа, аз му давах. Когато е искал за просфори и хляб и брашно, аз съм му давала да си меси. Е сега, че аз не съм се кръстила, ами, че нали кръстът е свързан със страданието на Христа и с разпятието, сега вече в моето съзнание това нещо беше надживяно някак. Кого да лъжа, себе си ли да лъжа? В.К.: Беше ти дошло времето да те разпънат на кръст. Е.А.: Ами аз друг кръст нося, ха,ха. Но както и да е така беше. След време върнах се на Изгрева и Учителят ми се кара, що съм така казала, що съм иначе казала и аз да ти кажа вътрешно се радвах, защото ми се свърши наказанието. Най-после, след като всеки път съм се молила: „Господи, за последен път" дойдох най-после за последен път и аз ликувах вътрешно. И когато дойде Той ми се кара, праща ме при министри, при инспектори, ходих всякъде, даже тогава Казанджиев беше, той ми е бил професор. Той беше секретар на Министерството и отидох при него и той ми вика: „Госпожице, Вашият въпрос е интересен, попа повдига въпрос срещу Вас, пък той е писал най-хубавите неща за Вас, като човек и като учител. А плюс това казва един учител с религиозно съзнание е много по-ценен от другите. Но каза не можеме да Ви върнеме, защото така е заведена преписката, но Вие подайте едно заявление, че се отказвате, от идеите си и ние знаеме това, че няма да е така, за да можем да Ви върнем на работа". Само че аз не можах да подпиша такова заявление, че се отказвам от идеите си, макар и символично. Аз казах: „Ще слугувам в София, ако друга работа не намеря, но такъв подпис няма да напиша нали, че се отказвам от идеите си даже и символно да бъде, даже и всички да знаят че не е така". Това не се съгласих и не съжалявам. После като се върнах, аз си свърших парите, пък аз и нищо не търсих, защото Учителя беше ми казал нещо за парите, за отношението ми към парите нещо. И аз рекох, за да се превъзпитам няма да спестя в живота си ни един лев. И така правех. Даже работих при Славчо веднъж десетина дни, ама вече работих, за да изкарам пари за хляб. Не знам как се случи, той забрави да ми плати и аз тогава се видях принудена, че трябва да си реша въпроса за работата. Като стенографка и като машинописка аз можех да постъпя на работа в някое бюро търговско. Та не мислех да вземам държавна работа, а частна работа. И преди да реша това и какво да направя отидох при Учителя и казвам: „Сега Учителю мен ме уволниха, аз оставам тука, аз мога да отида в града да си намеря някаква работа, пък ако кажете Вие да остана тука както бях преди, ще остана. Още повече казвам 1/3 от беседите не са дешифрирани и каквото кажете, аз съм готова и едното, и другото да направя". Той като помисли малко каза: „Остани

тука!" И въпроса беше решен. Аз останах и дешифрирах, да. Аз обещах да дешифрирам всичко, което не е свършено. И Слава на Бога, че успях да го направя, за което се радвам, защото след като си замина Савка, Паша, бяха останали над 500 беседи недовършени. Аз успях да ги издиктувам и всичко да предам в порядък. Благодаря затова, че успях да свърша тази работа. Аз обещах на Учителя, че ще свърша тази работа. И я свърших навреме и ги предадох на съхранение.

126. УЧИТЕЛ И УЧЕНИК

В.К.: От вашия род, кои останаха накрая? Затри ли се рода? Е.А.: А-а от семейството ми най-напред майка ми си отиде, много рано, аз бях 17 годишна. Баща ми си отиде в 1952 година, а пък аз нямам ни братя, ни сестри. Сама съм, баща ми се беше женил три пъти. От третия брак нямаше деца, втора майка беше тя за мене. Аз съм от втория брак на баща ми и на майка ми, и само една останах. Мама не е имала други деца. И така, нямам друг никой. От моя род само една моя роднина прие учението. Пък от целият род никой не е приел. Ех, благодаря на Бога, че един човек прие по майчина линия. По майчина линия целият род ми е в Македония и аз дойдох тука 10 годишна, и тях почти не ги познавам. Не поддържах връзка, аз бях още малка тогава. Един от братовчедите по майчина линия беше пратил хабер, да отида да се видим, пък той ще ми плати пътните само и само да отида. Но аз бях при Учителя и да ти кажа не ми беше интересно нищо. И така си останах тук. Аз въобще в живота си почти никъде не съм пътувала. Целият си живот го изкарах до 20 годишна възраст при мама и при тате, после вече отидох при Учителя и всичкото беше край Него. И доброто и злото, което съм правила го направих пред Него. В.К.: А случая с Учителя и неговия ученик, който е пазел тялото му? Е.А.: А моят случай. Учителят казваше, че като общува с нас, Той поема и много нечистотии от нас. И затова някога се отделяше, за да се пречисти. Казваше, че отива в друг свят, за да се пречисти. Сега ние го виждахме нали, че в това време Той слизаше по стълбите, някога излизаше от стаята си, не влизаше в контакт с нас, проговарваше, ако някой искаше да говори с Него, казваше: „Извинете, зает съм". Не влизаше в контакт. Но сме го виждали да се движи. Обикновено прекарваше в пост или пък сам ще си готви. Не приемаше нито храна от нас, нищо. И сега мене няколко пъти ми се случи, когато беше в такова състояние, като мине край мене аз Го поздравя, но Той ме погледне с една строгост, с която никога не ме е поглеждал. Поглежда ме, като че ли съм пигмей. Разбираш, изпитвам чувството някакво такова, значи онова същество, което Той оставя да пази тялото Му е много по-строго и по-взискателно към нас. Това същество не беше дружелюбно. Учителят ни гледаше с благост. И на мене това ми правеше впечатление. Викам: „Няма го Учителя". Казвам: „Учителя не е това". Туй чувство съм го изпитвала непосредствено от поведението на Учителя към мене на два пъти на Изгрева. И когато после го прочетох в Савкините бележки, така ми стана по-ясно защото на нея конкретно й казва. Не е Учителят, тука е Негов ученик. Мен Учителят не ми го каза това, но като преживяване аз го имах. Това не е само преживяване, а процес на опознаване на Истинския Учител чрез Словото Му. И също да се определиш в пътя. В.К.: Имало ли е такива случай, когато Учителят поставя ученика да се определи. Точно и категорично да се определи? Е.А.: Има много. Мога да разкажа за Жорж. Неговият случай е типичен за послушание и за вътрешно определяне. В.К.: Сега, значи за Георги

Радев. Е.А.: За дъжда. Един април като днешния, че като почна, ако не вали сутрин, вали следобед. Ако не вали следобед, вали на обед, ако не вали на обед вали вечер. Наистина цял месец. Дъжд и дъжд, и дъжд, потънахме във влага и Жорж не можа да издържи психически на тоя дъжд и отиде във Варна, защото във Варна пък хубаво време, сухо е било. В.К.: Той беше гръдно болен. Е.А.: Е, болен беше, тоя дъжд, тая влага, за него не беше. В.К.: Но казваха ми, че веднъж на 22 март е имало сняг, много голям сняг. Е.А.: На 22 март, да, да. Ще ти кажа и коя година. Аз бях учителка тогава. Когато отидох имаше сняг. Половин метър сняг имаше. Брат Ради с дървена лопата го рина, за да има пътеки, за да има къде да стъпиме, да правиме първите упражнения. Щото друго не може да се прави. Да, това беше. Ами всякакви времена е имало. В.К.: Сега, аз съм записал тука едно Ваше изказване на Учителя: „Аз не се открих пред българския народ, за да няма карма българския народ". Е.А.: Е виж сега, това беше едно изказване на Учителя, за да ни покаже, че Той е абсолютно безкористен. Той не говореше затова нещо, Той само така го каза, но това говори за едно изключително безкористие към нас, нищо не иска от нас, нищо не желае, нищо не иска да Му дадеме или да направиме за Него. Ние за Учителя не направихме удобства на жилището Му даже. В.К.: Има години когато официалната църква Го гони, преследва. Е.А.: Вижте, доста години бяха. Много пъти във вестниците пишеха. Един път помня каза: „Ех каза, сега няма да ме обвинят, че съм ги подкупил" тези, които са писали срещу Него във вестника, защото бяха това казали. В.К.: Иначе обвиняваха, че Той си подкупва слушателите, така ли? Е.А. Да, да. Знаете ли, сега като каза това се сетих. Когато дойдоха ревизорите в Братството, един от тях ми каза: „Защо като сте имали толкова пари, Учителят не е направил жилища за хората?" Пък аз рекох: „Ами Той като не ни направи жилища, защото казват че ги е подкупил, ами, ако им беше направил жилища? Щото фактически ще излезе, че ги подкупва, като им създава условия?". Да. Но човешкият ум всякога извърта работите. Сега Учителят, защо не е направил жилища. Пък най-сетне Той няма да прави на всички свои последователи жилища. Нито е длъжен, нито нещо. Даже, аз се изненадах от това нещо, като имаме и бедни хора. Пък не е имало бедни хора. Всеки здрав човек може да се погрижи за жилище. В.К.: Всеки може да си сковъ барака. Е.А.: Ние млади хора бяхме, здрави хора бяхме всички, как Учителят ще ме храни когато аз мога да работя. В.К.: Сега тук съм записал една Ваша задача за Вълчата скала. „Никого няма да питате и с никого няма да говорите и ще отидете на Вълчата скала". Тя е по-високо от Бивака. Каква беше тази опитност? Е.А.: Виж сега какво беше. Това беше една задача, която Той даде на Общия клас. Но първата задача за изпитване от страх. Учителят искаше да ни научи да не се страхуваме. И каза: „Може да си легнете, и в 12 часа да сте готови, и ще тръгнете всеки от дома си. Всеки ще върви сам, съсредоточено, с никого няма да говори, за нищо няма да се интересува. Ще върви съвсем съсредоточено по пътя за Драгалевци". Драгалевският път беше така кален път, някой път е имало и кал, друг път е било сухо време разбира се. „И като дойдете в селото, за да не ви лаят кучетата, турете си в джоба няколко хапки хляб, да им хвърлите да не ви лаят". Даже и тая съобразителност имаше Учителя. „След това нагоре ще се качвате. Ако някой случайно не е ориентиран да знае пътя за нагоре към Вълчата скала, нека да се спре, да се помоли и когато отвътре той усети, коя посока отвътре ще му се посочи, значи няма отвънка да слуша, а отвътре ще му се посочи посоката нека да тръгне по нея посока". А Вълчата скала беше над сегашния ни бивак. Той е първият бивак собствено. Там беше. В.К.: Защо се казва Вълчата скала? Е.А.: Казва се Вълчата скала. Там има един гроб до нея даже. До Вълчата

скала. Не знам на кого е този гроб. На някой турист ще е разбира се. „И ще отиде до скалата, като тръгне от 12 часа, до Вълчата скала пеш, през нощта в 12 часа". Да, през нощта в 12 часа тръгва и сутринта се стигаше за изгрев. Нали така е времето защото пеш вървиме, защото няма никакъв транспорт, нищо. В.К.: Поотделно ли вървите? Е.А.: Всеки сам. Ама никой не търси другар. Цялото това беше да свикваме да вървим с увереност, с подкрепата на, даже на Учителя. Щото в това време, когато ние правихме тая задача Василка, сестрата, която живееше при Него ми каза: „Еленке, знаеш ли че Учителят не спа цяла седмица. Две седмици, докато братята да изпълнят задачата". Значи Той е бдял за всяко нещо да ги предпазва, от всякакви евентуалности. В.К.: Аз съм чел някъде в беседите, че Той казва за тази задача: „Те впоследствие разказаха на всички софиянци, те се наговарваха в кръчмите да пресрещат сестрите. Аз трябваше да употребя много усилия, за да ги отбия". Той затова не е спал цяла нощ. Е.А.: Казвам си, че Учителят беше и правеше и, че ние вместо да Му помагаме Му пречехме. Вместо ученици ние му се показвахме като врагове. Жалко, но факт.

Как изчезнаха салоните в провинцията? Спомням си веднъж ме среща Учителя и ми казва: „Ако ми вземат салона, е-ех ще отида в Бистрица". Аз го изгледах. Помислих си как ще вземат салона, когато там има вече цяло селище. Но доживях, че салона го взеха, взеха и Изгрева, а селището се разруши. Туй нещо доживях.

Салонът на Изгрева още 1947 год. със закона на градската собственост бе взет, като 2/3 го взе държавата. А защо? Паша Теодорова и Савка Керемидчиева имаха по 1/3 от собствеността на салона както и аз Елена Андреева 1/3. Те си записаха къщите като собственост, и салона бе одържавен съгласно закона. Аз нямах нищо и моята 1/3 остана до 1957 год. когато братството плащаше наем на общината, наем от 3000 лв. за тези одържавени 2/3 части. Плащахме си наем за нашия построен от нас салон. Доживяхме това. Доживяхме и разрушаването му. Доживяхме и взимането на салоните в провинцията. По един и същ сценарий се закриваха и изчезваха.

Един брат Георги Драганов от Ямбол адвокат ми изпрати едно писмо по тези въпроси, което ви го предавам за поучение.

3 Юни 1976 год. Ямбол

Драга сестра Еленка,

Своевременно ти получих писмото от 28 май, но тъй като не всякога съм в такова състояние, че да седна и да пиша на машината, затова отложих едва за днес, макар и по обяд да изкарах доста трудно, но мина. Сега съм по-добре и пиша писма.

Извини ме пред сестрата, която задължих за справката. Исках да имам някой данни от тоя вестник, но като го няма и без тях си свърших работата.

Относно писмото, което сте изпратили до 11 конгрес на БКП, според мен е напълно излишна работа. Даже се опасявам, тя да не стане причина и за някои репресии по отношение на отделни лица.

През 1948 год. в гр. Айтос приятелите са се събирали и там са изработили и устав и са направили молба до Министерството на Външните работи - отдел „Вероизповедание" и са искали да бъдат регистрирани и признати за „Юридическо лице", но са им издали само един документ, че ги признават за „Общество Бяло братство" и нищо повече. Никое религиозно движение у нас не е признато за юридическа личност, освен Православната църква. И

Евангелските църкви не са признати, но ги търпят, както и нас, както се съобразяваме със законите.

Салон няма кой да ни даде. И не е в практиката на държавата да прави това. Нашите хора, ако намерят, може да искат да им се разреши да го открият, но и това дали ще стане е въпрос. Закриха в Любимец, Сливен, в последно време и във Варна, гдето нашите умници направиха голяма грешка, че предложиха салона за продажба във връзка със закона за собствеността. Говорих да не правят такива работи, но кой да чуе. Сега съжаляват, че изтърваха салона.

Ние може би доста работи бихме могли да уредим, но ако това бе направено на времето, когато говорихме и у вас с Тошко Симеонов по тези въпроси. Закъсняхме твърде много. И колко останаха градовете, гдето се събират - Бургас, Айтос и Тополица. Другаде - не. Има и известна опастност и за градината, но по този въпрос не искам да занимаваме никого от София и не го прави въпрос пред когото и да е. Оттук ще си уреждаме работата по-добре без намесата на софиянци.

Гробът ще си остане така, ако не ровим много около него. Толкова е скромен и семпъл, че няма да пречи комуто и да е и за в бъдеще, стига и нашите хора да бъдат тактични и да не се събират групово. А и защо ще се събират? Там е тялото на Учителя, но той там ли е?

Трябва да се съобразяваме с дадената обстановка и да бъдем повече умни, а не ръководени от фикс идеи, като направата на ограда и др.

Много поздрави. *Георги*

127. СНИМКИТЕ С ОБРАЗА НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Приготвил съм една поредица със снимки с образа на Учителя. Те са заснети при различни поводи и по различни години. За нас са само снимки. Искам да ви ги покажа и за всяка снимка да ни дадете състоянието на Учителя. Вие сте била свидетелка при различни случаи, как му се мени състоянието на лицето? Е.А.: Разбира се, аз говорих вече по този въпрос. В.К.: Ще показвам последователно снимки и ще ми говорите за тях. Е.А.: На тази снимка Учителят ясно личи, че е в салона, големия салон, защото зад него е или органа, или пианото, един от тези инструменти. Това е снимка N°1. Всеки случай Учителят е. Това е пианото зад Него, нали защото няма нищо друго, което да изразява друго. Учителят е в разговор с някого и гледа много така сериозно, него го гледа с едно хубаво чувство и с една хубава усмивка към него. В.К.: Често ли се смееше Учителят? Е.А.: Учителят хубаво се смееше. Много хубаво се смееше, весело се смееше. И тука може да се види тези неща, които носеше, ясно. Брошката и това е на ланецът пак, което съединява ланеца, но то и двете бяха с брилянт. Значи имаме брошка. Той беше дълъг ланец, накрая носеше часовника закачен, хубав часовник имаше и винаги си го носеше в джоба, и часовника беше винаги в една от кожа торбичка. Учителят никога, когато излизаше пред хората, не беше без брошка, без ланец и неофициално облечен. Никога. Да.

Тази снимка N°2 е със затворени очи, малко снимката е бледа. Предполагам, че е съсредоточен, някакъв въпрос може, ако Му е зададен и Той обикновено така, когато някой трябваше да отговори някому сериозно, затваряше си очите, задълбочаваше се и отговаряше. В.К.: Учителят къде се

молеше? Е.А.: Той не се молеше пред нас. Аз не знам да се е молил пред нас. Освен с нас, когато е бил в салона. Иначе не съм Го виждала.

В.К.: Снимка № 3

Е.А. Е това е почти същата снимка, но в друга поза. Само че тука има по-спокойно лице. В първата снимка вижте колко бръчки има, а пък тука или от фотографията зависи това. Тука някак по-спокойно е лицето. Вижте сега брат, много хубаво в тези снимки се вижда красивият нос на Учителя. Учителят имаше една много лека гърбавинка на носа, ноздрите Му бяха много силно очертани, а такава хубава права линия имаше на носа, изящна я наричах аз и винаги с удоволствие съм гледала носа на Учителя, когато съм имала възможност. Щото знаеш като гледаш, като бижу нещо. Гледаме като бижу.

В.К.: Снимка № 4

Е.А.: Това е пак някакъв разговор с хора. Тука Учителят слуша, някой Му говори. Той слуша и затова има малко присвити очи, нали внимателно слуша, но е усмихнат. Значи разположен е, не е строг, слуша с разположение този който Му говори. Това беше една от хубавите пози на Учителя. Аз много пъти така съм Го виждала. Какво да ти кажа.

В.К.: Снимка № 5

Е.А.: Мисля, че е на поляната. След като свършехме гимнастиките, Паневритмия и всичко, ние отивахме да Го поздравим и когато Го поздравим вече и се изредим всичките да Му целунем ръка, Учителят говореше. И като говореше естествено правеше някои движения нали. Ето тука сега Той говори нещо, мисли за което говори нали, съсредоточен е, челото Му е много хубавичко очертано, нали от бръчките, да и лицето Му изразява спокойствие, разположение. Така пипнал си пръста. Аз съм виждала такава снимка и при друг разговор.

В.К.: Снимка № 6

Е.А.: Това е пак Учителят при разговор. Пак с приятели е, защото така е усмихнат и така, вижте в усмивката има спокойствие, има и обич малко, разбираш една мекота има, едно разположение към тия, на които говори и които слушат. Ако Му говорят, приятно Му е като говорят. Не Му говорят нещо да е неприятно, нали?

В.К.: Снимка № 7

Е.А.: Да, това е Учителят както Го виждам. Пак с тези присвити очи, по чужда снимка. Виж сега, тука Учителят е силно концентриран, свил е вежди, свил е и очите, нали така. Слуша нещо може да е и неприятно даже. Може и да е нещо, толкоз неприятно няма да изразява. Той не изразява недоволство в лицето си, но слуша нещо по-сериозно. Вероятно пак разговор, да.

В.К.: Снимка № 8

Е.А.: Това лице, може да е в по-млади години, но косата е бяла. Не е толкоз в млади години. Но лицето не е изразително. Лицето е така, като снимка, само не намирам разбираш ли нищо от него. В.К.: Вероятно е отишъл при фотограф? Е.А.: Може би. Ама тука не е изразително лицето. Може да не е в тялото си. Ама нали нищо не изразява. Може и така да е. Ако е позирал?

В.К.: Снимка № 9

Е.А.: Аз съм Го виждала Учителя такъв, строг, сериозен. Нещо, може и да е нещо недоволен да речем. Но е строг и недоволен. Строг и няма радост, да.

В.К.: Снимка № 10

Е.А.: Това е Учителят със затворени очи. Има снимка друга със затворени очи, която е много по-изразителна. Тука някаква светлина е паднала и тъй както

е паднала даже е променила физиономията на Учителя. Светлината не дава образа на Учителя, попречила е да го даде. В.К.: Тука замислен ли е, моли ли се? Е.А.: Концентриран е, концентриран е за нещо. Може да бъде молитва, може да бъде и нещо да мисли, нали така.

В.К.: Снимка № 11

Е.А.: Това е на Рила. Учителят е на масичка. А това е или Евангелие, нещо държи книжка в ръката си. И то е или на беседа, или в разговор с приятелите. Изразът Му изразява спокойствие, гледа приятелите така личи си, но лицето е спокойно.

В.К.: Снимка № 12

Е.А.: Това е Учителят пак в разговор с приятелите и трябва да е в салона, щото отзаде се виждат пак същите неща. Много често Учителят в салона някой път свиреше на пианото сам. Някога е отивал с цигулката си и е давал песните на групата, които са били там и в това време е разговарял с тях. Някакъв такъв момент е издебнат. Ето вижте в очите Му има нещо шеговито. Вижте как е усмихнат, виждате ли?

В.К.: Снимка № 13

Е.А.: Това е вън пред неговата стая, долу. Това е образ, който много пъти съм виждала. Учителят малко присвил вежди, слуша внимателно. Отворен е към тези, които слуша, приятно Му е. Това изразява. Изразява спокойно състояние на Учителя.

В.К.: Снимка № 14

В.К.: Интересно защо е тази снимка такава? Е.А.: Такова нещо никога не съм виждала. Аз бих я унищожила. Нещо е объркано. Такива очи Учителят никога не е имал. Просто абсолютно това не е Учителят. Вижте и тука, пак тая светлина която е паднала. Ето виждате ли, не се вижда. Но тука някакъв отблясък в очите има. Това е много лоша снимка направо. Но все пак я показваш. Може, но нищо не изразява.

В.К.: Снимка № 15

Е.А.: Това е, виждате пак хората край Него. Това е пак на поляната, разговор след гимнастиките. Всичките тука, едно око се вижда там, част от другите лица и онова състояние, пак когато слушат. Тук Учителят не говори, а слуша.

В.К.: Снимка № 16

Е.А.: Тука пак Учителят е със затворени очи. Вижте, Учителят заставаше със затворени очи. Всякога, когато трябваше да се концентрира. Аз съм Го виждала така, спокойно изражение.

В.К.: Снимка № 17

Е.А.: Това е пак разговор с приятели, само, че тука е много хубаво усмихнат, показва едно радостно, спокойно състояние.

В.К.: Снимка № 18

Е.А.: Да ти кажа тука е малко променен, от осветлението е това, което виждаме. Учителят пак е разположен, пак слуша, но това осветление е дало друг израз на лицето Му, малко променен.

В.К.: Снимка № 19

Е.А.: Аз искам да видя, има една такава снимка, която Елиезер я беше направил. Със затворени очи Учителят, но не е тя. Онази е много хубава снимка брат. Много хубава снимка е тя. Ако случайно я имате ще я видиме. Тука е пак така Учителят, пак със затворени очи, концентриран. Но вижте, тука скрит е израза. Той не изразява нищо. Прави ли ви впечатление, че не изразява нищо? Скрил се е.

В.К.: Снимка № 20

Е.А.: Сенки, сенки, но има и други хора край Него. Той не е сам. Значи Той е пак със затворени очи, но тука снимката изразява загриженост, натовареност, за нещо става въпрос, с което Учителят е натоварен. Е да, пише тука Той е казал къде ще бъде краят. Но вижте, самият израз това го казва. Сомият израз.

В.К.: Снимка № 21

Е.А.: Това е на Рила. Учителят с шапка, някъде ще ходи или на екскуризия. Е да, значи на разговор е с приятели. Пак онуй характерно разположение когато Той говори с приятели. Ето същият израз.

В.К.: Снимка № 22

Е.А.: Тук Учителят само, че е малко по-напрегнат и по-сериозен. Тука има весел израз. А тука е по-напрегнат и по-сериозен. Тука има весел израз. А тука е по-напрегнат така, нещо Му се говори, за което Той слуша.

В.К.: Снимка № 23, с един много характерен жест с ръка. Какво означава този жест?

Е.А.: Учителят иска нещо да подчертае. Учителят иска да покаже нещо, да обърне внимание на приятелите. Нали, подчертаване има тук. Да, подчертава нещо. Обръща внимание. Помнете това. Например, когато ще каже: „Помнете това!" Такава поза съм виждала когато каже „Помнете това!"

В.К.: Снимка № 24

Е.А.: Пак е на беседа. Но изразът Му е разположен, изразява разположение, една скрита усмивка има. Значи всичко в лицето усмивка изразява. Значи човек се усмихва когато е радостен, нали така. Или когато му е интересно.

В.К.: Снимка № 25

Е.А.: Това не е ли на Молитвения врък? Учителят е казал нещо и очаква реакцията, впечатлението у другите, да. Казал е нещо. Говорил е нещо, от което нали е доволен.

В.К.: Тази снимка № 26 е от 1.VIII.1931 год.

Е.А.: Това е на езерата пак 1931 год. Учителят е застанал до клек. Това е при някой клек. Ама това е поза. Трябва Пенѝо Ганев да Го е фотографирал. Щото на Пенѝо позираше Учителят. Виж, не изразява нищо. Позира и толкоз. Само физиката Му съществува. Той наблѝдава какво става наоколо. Но е поза.

В.К.: Снимка № 27. И пак същата снимка, но по-увеличена.

Е.А.: По-съсредоточен, ама нали виждаш, че позира. Правило ми е впечатление, че позираше, оставяше Пеньо да Го фотографира. А на други не даваше. Учителят знаете ли кога позволи да Го фотографират? След когато дойдоха Рижаните от Латвия. Оттогава, когато дойдоха гостите позволи.

В.К.: Снимка № 28

Е.А.: Да, то е пак поза някаква. Пак от тези , Пенѝовите снимки. Бастунът Му е до Него, съсредоточен, доста съсредоточен.

В.К.: Снимка № 29

Е.А.: Пак така. А не, знаете ли, че това е там на нашата полянка ми се струва. Да, на полянката.

В.К.: Снимка № 30

Е.А.: Това е снимката тази, мойта, тази снимка. Вижте, тук Учителят пак позира, но има повече израз. И после много е хубава панорамата около Него.

В.К.: Снимка № 31

Е.А.: Ама това да не е някъде към петото езеро? Защото вижте Учителят носи и това, и барометъра. Барометърът си носи. Той носеше барометъра,

когато ходехме на екскурзия. За височините да мерим. И според мене това трябва да е някъде, такива камънаци има към петото езеро. Но не мога да кажа. Моето впечатление е това.

В.К.: Снимка N° 32, вижда се Харамията.

Е.А.: Ама виж какво тука е към второто езеро, само, че е към горния край, към чешмата.

В.К.: Снимка N° 33, на камъка.

Е.А.: А-ха, да. Цялото езеро се вижда и целият лагер се виждат. Част от езерото, цялото не се вижда, но и лагера ни е тука с палатките. Ето да видиш сега къде беше палатката на Учителя. Ето канарата онази, ето палатката на Учителя. Тука се вижда палатката на Учителя. Като панорама, тука не можем да видим лицето на Учителя, какво изразява.

В.К.: Снимка N° 34, Учителят, а в дъното езерото „Близнака".

Е.А.: Той е седнал там да си почине и Го щракнали. То е вътрешния „Близнак".

В.К.: Снимка N° 35, тука е пред палатката.

Е.А.: Аха. Да не е пред палатката на французите? Ето, това е пред палатката - 1939 год.

В.К.: Снимка N° 36

Е.А.: Вижте това е французката палатка. В.К.: Изразът на Учителя е много тъжен. Той е изморен, измъчен, нерадостен. Е.А.: През 1939 год. французите Му донесоха палатката. Но е уморен Учителят тука. Уморен и в малко тягостно състояние изразява. Причината каква е? Може да е много натоварен с нещо. Може да искат нещо от Него, което не Му ляга. Това е моето впечатление като Го гледам.

В.К.: Снимка N° 37

Е.А.: Е това е, аз мисля, че е на Молитвения връх. Израз, когато държи беседа.

В.К.: Снимка N° 38

Е.А.: Но Той е седнал доколкото виждам, но нещо затворил си е очите. Със затворени очи е тука.

В.К.: Снимка N° 39

Е.А.: Това е през 1936 год. разбирате ли. Знаете ли защо познавам. Тука има плодове пред Него, шапката Му. Защото това беше един такъв стол плетен, на който слагахме одеалата и Учителят сядаше на тях.

В.К.: Снимка N° 40. Виждаме го на камък голям седнал, на големия камък.

Е.А.: Е това не е ли камъка, който се клати? Защото Харамията оттука може да се види. Не няма нищо. Щото онзи камък беше долу-горе такъв. Това е в някакъв разговор с другите или е на обяд. Само главата е снета на Учителя.

В.К.: Снимка N° 41

Е.А.: Това е някъде в движение беше. И тука Учителят е натоварен.

В.К.: Снимка N° 42

Е.А.: А да, разговор усмихнат. Тука е даже Колчакова, познах я. Вижте, тука Учителят е много разположен.

В.К.: Снимка N° 43, от същата поредица.

Е.А.: Да, да, да. Е тя е почти същата. Още една.

В.К.: Снимка N° 44

Е.А.: Все това усмихнато лице. А виж, тази е, какво да ти кажа. Това е друга снимка. Тука когато тази коса паднала на Учителя така. Тя на поляната има такава снимка, но може и другаде да е имало такава снимка, разбира се. Да, може и другаде.

В.К.: Снимка № 45, Учителят е в салона седнал на стола.

Е.А.: Е тука е печката, салонът е снет. Тука пак поза е. Пак е поза. Не е естесвено положение на Учителя.

В.К.: Снимка № 46

Е.А.: Е тука е същото. Само че тука е увеличена. Интересно позира. А в другите има израз. Не, тука има израз в този. Не мога да кажа, че няма. Щото вижте Той гледа съсредоточено, да сериозно.

В.К.: Снимка № 47

Е.А.: Усмихнат, много даже усмихнат. Да, разговор е и нещо особено изразява Учителя тука. Не мога да го кажа какво е, но има израз тука, голям израз има. Макар, че е такава снимката, ама много голям израз.

В.К.: Снимка № 48, това е рисунка.

Е.А.: А, рисунка. От кого е не се знае. Е такъв е портрета на Борис Георгиев. А може и на някой от приятелите.

В.К.: Снимка № 49

Е.А.: А, това е на Цветана Щилянова. Това е портрета на Цветана Щилянова.

В.К.: Снимка № 50

Е.А.: От салона излиза, да. В.К.: Какво ще ни кажете затова движение на Учителя? Е.А.: Вижте, това е движение, ръката както е, вероятно Той я е приготвил някому да я подаде. Това е движение, ръката както е вероятно Той я приготвил някому да я подаде. Тъй както е поставена ръката, Той така си я държеше, когато ще идва някой да се ръкува. В.К.: На другите снимки отстрани има две сестри. Е.А.: Той излиза от салона, носи само мисля че беше „Книгата на живота". Той не носи Библията. Има един хубав израз Учителят, стойката Му е също много хубава. Но тук има елегантност в цялата Му фигура и ръката си е готов да я подаде някому. Така съм виждала, когато си подаде ръката си.

В.К.: Снимка № 51. Това е Учителят в по-млади години, да.

Е.А.: Аз не съм го заварила такъв. Аз го заварих с прошарена и бяла коса и брада.

В.К.: Снимка № 52, тука е на Присоите.

Е.А.: Тук облегнал се е май. Там на канара ли е облегнат? Облегнат е да. Аз не бях тогава на Присоя. Аз бях на Рила. Той тогава каза: „Понеже беше на Рила, ще останеш да пазиш „Парахода" пък другите стенографки ще дойдат.

В.К.: Снимка № 53, тук Учителят е в профил, масата, шапката.

Е.А.: То е на Рила това. То е взето отзад, защото това са възвишанията на билото, онуй било на петото езеро.

В.К.: Снимка № 54

Е.А.: Това е на поляната. Имаше праскова, която е цъфнала. Да, едно прасково дърво. Това е клетката за уредите за метеорологичното наблюдение. Ама състоянието на Учителя е сериозно. Сериозно и строго малко.

В.К.: Снимка № 55. Такъв ли го заварихте, или беше малко по-стар?
Е.А.: Знаете ли че аз Учителя Го помня с прошарена коса малко, да. Той знаете ли кога побеля? Когато отвори Школата. Много бързо побеля тогава. То беше, такива атаки имаше Учителят тогава и бързо побеля. Това е моето наблюдение.

В.К.: Снимка № 56. Такава ли беше позата при свирене?

Е.А.: Вижте тук Учителят свири съсредоточен и си следи тона. Следи си тона, нали виждате колко съсредоточено свири. Той идваше с настроена цигулка. Много рядко си е настройвал цигулката при нас.

В.К.: Снимка № 57. Това е снимка на Учителя с ученици представители на три епохи в развитието на човечеството. Тук са Балтова, Петко Епитропов и Пампоров.

Е.А.: Какво да Ви кажа сега. И всички гледат нагоре. Само Балтова не гледа.

В.К.: Снимка № 58

Е.А.: Тука Учителят е в разговор. Такава една снимка имахме. Тази е увеличена. Тук Учителят е в разговор разположен и с весел израз.

В.К.: Снимка № 59

Е.А.: Тука пак е в разговор при Учителя. Но осветлението е друго има пак по друг израз.

В.К.: Снимка № 60

Е.А.: Това е пред палатката. То е пак тази - френската. Те Го накараха да застане пред французката палатка, да Го снемат. Но в нея не влезе. Беше символика и негово решение.

В.К.: Снимка № 61

Е.А.: С други хора е. Тука слуша. Тук е усмихнат, да. Тука даже се вижда Стоянка. Много. Тука е разположен Учителя. Разположен, в разговор. Така изглеждаше Учителят. Ето виждаш ли, това е нормалното. Това е нормална снимка. Щото Учителят има същият израз.

В.К.: Снимка № 62

Е.А.: Това е 1936 год. Това е пак същото. Знаеш ли, това са моите одеала. Ама тогава не знаеха, че са мои, иначе щяха да донесат още 50 други, за да седи Учителя. Те мислеха, че са УчителЮви. Пък аз не исках УчителЮвите одеала да белеят цял ден на слънце и си слагах моите одеала.

В.К.: Снимка № 63

Е.А.: Тука нещо стана, вижте какво в тази снимка нещо е изменено. Самата снимка нещо е сбъркана, но Учителя така разположено гледа.

В.К.: Снимка № 64

Е.А.: То е увеличено, то е пак разговор.

В.К.: Снимка № 65

Е.А.: А-а, тука Учителя от тези. Ето тук е Мечева. Това е разговор на поляната. Някой Му говори, слуша. Или Му задават въпрос.

В.К.: Снимка № 66

Е.А.: Същото. Ето пак Мечева от тази страна. Когато Учителят слушаше, разбираш, като че очаква нещо. Нали, когато слуша. Сега тъй както гледа, като че очаква нещо. А Той слуша.

В.К.: Снимка № 67

Е.А.: Ето ги тези излизат Мариола, Катя Зяпкова, от поляната.

В.К.: Снимка № 68. Тука е Тодор-гледача даже.

Е.А.: Е на млади години все пак.

В.К: Снимка № 68. Пак разговор.

Е.А.: Не мога да знам, чия е тази скица. И Цветана Симеонова правеше такива. Тя рисуваше Учителя така малко. Вижте сега например тука носът много силно подчертано е това. Носът тука е стегнат, долната част като че ли е стегната така. Носът Му изглежда така по-издаден. Пък не беше така.

128. РЕЗЮМЕ НА ЕДИН ЖИВОТ

В.К.: Ако си направите едно резюме на живота ви, какво най-напред изпъкна в живота ви през цялата школа? Е.А.: Желанието ми да бъда ученик. Това е било. Когато Го чух Учителя и впоследствие, това бе желанието ми. Може да съм правила всякакви забележки наляво и надясно, но когато е трябвало да преценя какво искам в живота, едничкото нещо в живота ми е

било това, да изработя в себе си ученическо съзнание. Когато Учителят ме прати учителка, аз нали помислих, че ме гони, си дадох отчет и тогава дойдох пак до същото. Тъй, че това е много пъти в живота ми. Може да съм бъркала много пъти, може да съм правила грозни грешки и лоши прояви, но като остана сама със себе си, нали вътре, това е доминиращото. Да бъда ученик. В.К.: А след като си замина Учителя? Е.А.: След това вече съм искала и други неща. Най-напред да си свърша работата, която беше останала. След като я свърших дойдоха изпитите, нали, аз останах в това състояние и сега вече решавах задачата си като човек, каквото мога да направя. Пак с едно ученическо съзнание искам да бъда в живота си. Колко го постигам, това е друг въпрос, но това е мое желание. В.К.: Като поставите себе си до онези, които бяха в Школата, какви са впечатленията ви? Е.А.: С едни хора си хармонирам. С други хора ми са чужди малко. Други хора мислят не така както аз мисля. В.К.: По отношение на вашия път имате ли разлики, отклонения на учениците от пътя на Школата? Е.А.: Индивидуални различия имаше. Но по отношение на ученическото съзнание не мога да кажа, че беше много голямо. Имаше някои лица така изпъкваха като много напреднали, като това, но дали те щото го желаеха, го показваха? Дали наистина те бяха такива? Това аз няма да преценя. Защото Учителят каза: „Ученикът не се произнася за съучениците си, а Учителят се произнася за поведението на ученика". Затуй може да съм казвала някога мое мнение, но не значи, че аз не съм го решила това правило. В.К.: Вие сте живяли дълго. Какво може от това огромно Слово на Учителя да се запечати в ума на човека и какво преминава и заминава? Е.А.: Това, което Учителят ни остави е едно голямо богатство. На знание, на примерен живот, който ни даде, защото Той ни даде пример с живота си. Учителят каквото говореше, го живееше. И затуй Той ни влияеше. Учителят може да е бил строг, но е бил справедлив и не за себе си строг е бил, а за да ни обърне вниманието, за да ни насочи в правия път. Учителят в края на живота си, в последните години не си служеше със строг метод. В първите години, даже аз веднъж Му разказах: „УчителЮ, Вие четири пъти в годината ни държите строги лекции". И Му казвам годините кои са. Той отговори: „Забелязала ли си това?" Даже Му казах по кое време са. Накрая, когато това нещо Го споделих на Него, викам: „Сега УчителЮ почвате да говорите строго и прекратявате веднага". Туй ми е направило впечатление, че Учителят вече избягваше този метод. Той знае защо, нали? Но на мене ми направи впечатление и понеже имах свободата да Му кажа, казвах го. В.К.: Може ли човек в един човешки живот много неща да усвои и да приложи в живота си, също толкова много. Възможно ли е или е непосилно?. Е.А.: Зависи малко от индивида, зависи от огънят, който има човек в себе си. Зависи от светлината и степента, с която е дошъл при Учителя. И когато направи контакт с това Слово. Ако човек се запали вътрешно, може доста нещо да направи от себе си. Защото това Слово дава много знания и много възможности на човека. После то го обогатява при дадени положения, то го издига в едни полета много високи. Той може да не остане там, но като изпадне под влияние на Словото на Учителя, както и в присъствието, когато ни е говорил, аз съм се чувствала толкова добре, толкова желание съм имала, че веднага като изляза мога почти всичко да правя. Това е влиянието, което Учителят го е предал. В Неговата аура понеже сме били, затуй може би съм чувствала това. После не съм могла баш така да го направя както съм го чувствала. Но съм чувствала силата на Словото. Вижте, аз не мога да кажа какво съм направила за себе си. Но по-хубаво нещо от него нямам в живота си. В.К.: Ние сме по-младо поколение и виждаме колко трудно се прилагат тия неща. Е.А.: Абе, че се прилага трудно,

трудно се прилагат, но ако човек има огън вътрешен, може. Всичкото е до будното съзнание, нали до възможностите, които има в себе си които носи. Щото ние не знаем докъде е бил и какво е бил, нали. В.К.: Как смятате идването ви в Школата - като благословение, или това е намесата на Невидимия свят лично за вас? Е.А.: Лично, аз за себе си да ви кажа, даже съм го казвала това. Аз съм родена в едно село в Македония и се чувствам, като че ли някой ме е взел с някакви щипци оттам и ме е донесъл в София, за да срещна Учителя. Това е милост Божия. После това, че аз съм учила стенография, нали и бях готова за да стана стенографка при Учителя, това е една благодат пак от моите ръководители духовни. Затова благодаря на всички.

Това е равносметка на един живот. А как да си наредя живота? И с какво правило? Отговорът се намира в тази извадка от една лекция, която ми изпрати Савка Керемидчиева, когато бях заточена в село Макоцево. Прочетете и ще откриете правилото, което дава Учителя.

Ценни извадки от една лекция.

26 шк.л. на общия ок.клас. Изгрев.
Сряда 5.30 ч.с. Небето ясно,времето
тихо, меко, малко хладно.

„В живота има тегло, което носи човекът. Теглото на доброто произвожда едно приятно усещане, а теглото на злото, едно неприятно усещане, неприятност.

Сега аз ще се спра върху ХИГИЕНА НА ДУШАТА. Под хигиена се разбира здравето на човека, или условията за живота. За да бъде здрав човек, той трябва да спазва тия условия, които са положени в него, измени ли човек тия условия, които Бог е вложил, веднага той се натъква на известни мъчнотии.

Светия се нарича всеки човек, който спазва хигиената на душата си. Човек, който живее нечисто, не спазва хигиената на душата си. Външната чистота е един резултат на вътрешните разбирания на човека. Защото има хигиена не само на тялото, а и на душата; и трябва да се пази хигиената на душата.

Живият човек е едно положително число. Положителното всякога расте и показва, че силата е в него, той може да направи нещо.

Всеки човек трябва да почне най-първо да пее в мисълта си, а после и да пее и отвън. Най-първо във всяка една мисъл, която имате, тонът трябва да е верен. Тази мисъл трябва да бъде вярна като тон, който е верен, тогава може и от вън да расте вярно. Когато се пее, тонът трябва да е верен.

За да се облагороди твоето сърце и да мислиш правилно, непременно трябва да се освободиш от всички материални средства, които те спъват.

Когато имаш една чаша, тази чаша трябва да е здрава, за да можеш да туриш и съдържанието, което Бог е определил за тебе. Сега, чашата какво е? Най-първо ти ще бъдеш празен, и ще идеш при Божествената чешма, тогава ще повишиш ума си и сърцето си, а волята си ще понижиш, да може Бог да ти тури нещо от своята воля. Ако ти повишиш своята воля, тогава няма място да се тури Божествената Воля. Значи, ти ще огънеш своята воля, и като се огъне твоята воля, тогава Господ ще ти тури нещо в тази паница, която ти си направил, и ще имаш какво да ядеш. /Виж чертежа на края/.

Сега, законът на красотата и на музиката седи в това: ще понижиш своята воля, за да можеш да изпълниш Волята Божия. И тогава туй музикално парче

ще бъде изсвирено или изпято по всичките правила на музиката и хармонията.

Най-първо трябва да се приготвят условията, за да дойде Божията Воля и да се прояви в тебе. И когато понижиш своята воля, тогава Божественото ще проговори у тебе и Волята Божия ще се изяви чрез тебе.

Сега, волята, която ни е създала е извънка нас, тогава ние трябва да слушаме, какво Бог ни говори и е определил да стане за нас. В нашето създаване нашата воля не е взела участие, Бог е сътворил света, и трябва да приемем Неговата Воля, тя да действува в нас, а с ума и сърцето си, ние ще държим тази Воля Божия да присъствува винаги в нас. Ако ние не пазим това гърне, чашата, която имаме, значи, не държим Волята Божия в нея, а искаме своето, своята воля; тогава тази чаша я очаква явна катастрофа.

Сега, де се крие злото, лошото у хората? То иде, когато вопишим своята воля нагоре. Злото е в твоята воля, а не във Волята Божия. Имаш едно лошо състояние, то зависи, че имаш едно неестествено състояние на ума си и на сърцето си, и на състоянието, че си повишил волята си. Законът е, винаги умът си и сърцето си ще повишиш нагоре, а волята си ще понижиш с половин тон.

Когато ще повишите ума си и сърцето си, а волята си ще понижите, тогава вие сте добър човек! Когато понижа ума си и сърцето си, а повиша волята си, аз съм лош човек. А когато повиша ума си и сърцето си, а волята си понижа, тогава аз съм добър човек. Който понижава волята си, той е добър. Сега ще помните едно: щом понижите ума си и сърцето си, вие няма да носите чашата си пред Господа. В това се крие силата на тази /мистична/ чаша. Когато отивате при Бога, тази чаша трябва да бъде празна, за да може Той да сипе нещо в нея. И тогава като се върнеш при хората, ти ще можеш от нея да даваш на всички хора. - Да покажеш, че си бил при Бога и Той ти е сипал нещо в нея. Защото чашата ти е била приготвена и празна, да може да тури Той нещо в нея!

Това е сега хигиената на душата. - Всички да носите чашите си пред Господа празни! - Ще понижите волята си половин тон".

Отче наш.

На поляната гимнастическите упражнения. Като дигаме ръцете си нагоре, значи, подигаме ума и сърцето си към Бога, и като клякаме надолу и сваляме ръцете си, то значи, понижаваме нашата воля, за да бъде чашата ни празна, да тури нещо в нея Бог. Да турим волята си в естествено положение, то значи, да я понижиш, за да бъде Волята Божия.

Направихме отлични гимнастики. Има вече доста приятели дошли от провинцията за празника на 22 март. Отлично слънце грее!

Еленке, това е последното ново, чети и препрочитай и нареждай живота си според това правило, за да бъде всяка твоя работа успешна в живота. Сега, до скоро виждане! Привет от Изгрева!

Савка, 31.III.1934 год.

мистичната чаша - човек

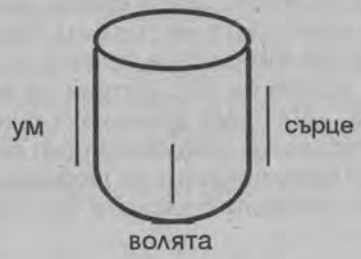

129. ПОБОЯТ СРЕЩУ УЧИТЕЛЯ 1936 ГОД.

В.К.: Искам да ми разкажете случаят през 1936 год. Целият случай. Защото имаме тука снимки от онази епоха. И то на Рила. Е.А.: То беше през май, доколкото си спомням - 4 май. Един хубав, слънчев ден. Бяхме се прибрали от обед и понеже ставаме сутрин много рано, ние трите стенографки бяхме заедно в „Парахода" и бяхме си полегнали и трите. По едно време една сестра тропа и вика - Весела Козарева и казва: „Учителя бият!" И ние трите скочихме и отидохме. И когато отидохме Учителя вече беше излязъл от големия салон и една групичка хора вече имаше край Него. Нали ние бяхме от първите, които дойдохме. Не бяхме повече от десет души в началото. После все повече и повече хора се набраха. Учителят стоеше сериозен, замислен, но имаше кървави петна по сакото. Той беше с едно лятно сако от „соа екрю". И си казвам, какво е станало, че има кървави петна. По главата нямаше никаква следа, нищо. На другия ден Му се явиха сини петна около очите, но първия път нямаше нищо около очите от тези петна. И след това вече разказаха ми другите, които са видяли, че е дошъл някакъв човек от града и търсил Учителя. Той не погледнал в салона. Отишъл на долната врата на приемната на Учителя и понеже тя беше и със секретна брава, изглежда, че той с ръка се е опитал да счупи стъклото, защото нямаше откъде друга кръв да има по ръката. И после като си наранил ръката, когато видял, че Учителя не е вече в стаята, а е вън в салона, а Учителят е бил в салона заедно с един брат музикант, който е написал операта „Крали Марко" - Иван Кавалджиев. Там той го е удрял с юмруци, силен мъж е бил, як мъж, с юмруци е бил по главата Учителя. И Учителят излезе, нищо не каза, мълчеше, коментарии разни между приятелите, както друг път ставаше. И така постоя Учителят, после се прибра. И целият ден така коментарии. На другия ден вече видяхме, че от побоя сини петна около очите имаше при това. И знаеш ли, че Той на мене даде дрехите да Му опера. Това ми направи впечатление, защото аз съм Му прала и друг път дрехите на Учителя, но че тогава ми ги даде окървавени. Аз мисля, то беше някак нещо по-кармично, защото Него Го биха според мене, заради изказвания на Лулчев. Лулчев беше казал, той и на мене каза това, че Учителят му е казал, в никой случай да не съветва Царя дори да каже на Царя, когото иска да прави министър-председател, но в никой случай Александър Цанков. Това е казал. Сега естествено е, това нещо да е стигнало до него и щото този човек, който Го би се оказа цанковист. Нашият брат Гради го познаваше и той му е бил началник, когато Гради служил войник. Ротен командир му е бил. Чин какъв е бил - капитан. Той му каза името, но аз не го помня. Даже наскоро казах на Гради да ми даде името, щото все пак да му знаем точно името. И минаха няколко дни и казаха, че дошъл той да иска извинение от Учителя, като го хванаха кой е, нали разбраха кой е и го бяха пратили да иска извинение от Учителя. Някой каза, че поискал извинение от Учителя и Учителя му бил казал: „Аз те извинявам, но Господ да те извини!" Да се моли значи Господ да го извини. Други казаха, че не му е подал ръка. Сега кое истината не мога да кажа, щото не съм била там. Но забелязах след това Учителят идваше редовно на гимнастика. Никога толкова редовно не е идвал, колкото в този период, когато бе бит. Сутрин бе на Паневритмия, редовно идваше на Паневритмия, когато Му преминаха синините, но когато имаше синини, не идваше. Но забелязха след около един месец, че Учителя започна малко да си влачи десния крак, по-мъчно се движеше. По-после видях, че като се хранеше, изпускаше лъжицата с дясната ръка. В.К.: Говореше ли? Е.А.:

Говореше. Впоследствие имаше схващане на езика, много бавно говореше. Не фъфлеше, но много бавно изговаряше думите. Помня последната беседа, която я държа преди да тръгнеме на Рила, просто така думите едва-едва, бавно-бавно ги казваше. Нямаше фъфлене защото Той се сдържаше, нали, когато може да изговори думата, ги изговаряше, но идваше на беседи, държеше беседите. Не отсъстваше от беседи, както не отсъстваше от Паневритмията, но дясната ръка и десният крак така бяха малко засегнати не можеше да ги движи. Специално ми направи впечатление на ръката, защото ние като се храниме аз Го виждах какво може и какво не може, нали така. И после даже съм Го виждала да се храни с лявата ръка. И така изкарахме месеците докато тръгнахме на Рила. В.К.: Той се изкачваше горе по стъпалата? Е.А.: Горе си живееше. По стъпалата се качваше и горе живееше, да. И когато да се приготвиме за Рила, Той определи деня, че вече ще тръгнеме. В.К.: Колко време след това тръгнахте на Рила? Е.А.: Ами чакайте, то беше май, Юни, ние отидохме, върнахме се на 14 август. Един месец стояхме на Рила. Значи е било Юли, когато сме отишли. Значи май и Юни, два месеца сме били долу, но ми направи впечатление, че денят в който тръгнахме, чакахме Го цял час, за да слезе отгоре. Всички вече бяхме дошли в уречения час, а Учителя все не слиза. В.К.: Нямаше ли кой да му помогне? Е.А.: Аз лично не знаех, че толкова е затруднен. Савка ми подшушна, че много мъчно се обличал, но аз не знаех това. Даже аз със Савка си казахме, седнахме точно зад Него на седалката, защото да можем нещо да Му помогнем, ако иска да се облегне, нали, възглавничка или дреха да турим. Ние тръгнахме с рейс. С общ рейс. Учителят седна пред нас и ние седнахме и всички други приятели, около 25 души, и с рейс тръгнахме. Сега една лична моя опитност ще разкажа: Когато бях зад Него ми минаваха мисли, които никога не ми бяха минавали. Че в света има страдания и че тези страдания все някой трябва да ги носи. Но тези мисли по чувство мислех, че ги приемам от Учителя. Щото аз така не бих мислила. Това не беше мой начин на мислене и моето дълбоко впечатление беше това, че в дадения момент приех Негови мисли. Той сам разсъждаваше за страданието, което има. Сега, един Учител, нали, да бъде вързан така както Той беше вързан, това е едно от най-големите изпитания. Значи ще излезе, че е немощен или нещо и така нататък. Сега впоследствие чух да казват приятелите, че онези са искали, тези, враговете, да турят адска машина, когато сме всички в салона, в уречен час да избухне, и по този начин да ни ликвидират. Но Учителят измолил Той да плати каквото има, и затова Той е понесъл цялото страдание. И това, в което Той като същество е изложен и това прие да го понесе, за да можем ние по-лесно да преминем понеже по-мъчно бихме го понесли. И после толкова много хора щяха да загинат. Всеки случай това е най-приемливото, Той е пожертвал себе си, за да може нас да спаси от изпитанието, на което са мислили да ни подложат. В.К.: Мен ми разказаха, че този, който го е накарал онзи да се извини бил Лулчев. Вярно ли е? Е.А.: Лулчев, да, защото началник на Дирекцията на полицията беше тогава негов личен приятел и аз да ти кажа останах много недоволна и от Лулчев, и от него, че те не понасилиха този човек да каже кой го е пратил. А пратиха го при Учителя да иска извинение. Не може сега да си представя един престъпен тип, който отива да нанесе удари при това, щото той можеше, така и съвсем да напакости на Учителя, нали, по главата, по главата, ама Той има по-нежна конструкция на организма си и на черепа, едно сътресение на мозъка можеше да бъде фатално. Ами разбира се. Та че, аз да Ви кажа много бях недоволна от Лулчев и изкарах една кавга с него впоследствие. Защото намирам, че не на място милост проявиха. Нека да знаем

кой точно беше, пък някой друг нямаше кой да бъде - Цанковист е, пратен беше от някого, той никаква връзка няма с Учителя. Че той е пратен човек-агент да изпълни някакво поръчение.

Ние сега слязохме от рейса на Вада, тръгнахме нагоре, но по пътя Учителя постоянно залиташе, щото пътя беше неравен вървеше се по-трудно. В.К.: Сам ли се изкачи до горе? Е.А.: Не от Вада братко, открая на гората. Открая на гората при Гюлечица през целия път. Открая на гората. В.К.: Нямаше ли коне, та да го качите на някой кон? Е.А.: Абе конете бяха тръгнали с багажа. Не се сетихме. Е после те Го посрещнаха Учителя, ама горе вече, там на стръмнината, високо над Вада, защото бяха отишли някои по-рано и казали там, и дойдоха с кон и Го взеха под езерото, там когато, под първото езеро Го взеха само. На кон Го качиха. През целия път Славчо вървеше край Него, но Учителят не прие никаква помощ. Нито ръка, нито нищо. Сам вървеше, позалитваше, уморяваше се, но ми направи впечатление, че когато първия път си съблече дрехите, за да се преоблече, Той се бави цял час, по пътя още. И аз не знаех, че толкова не може, нали, че така са ограничени движенията и най-после Той си дойде, нали така, и след това тръгнахме по пътя. А по пътя, някъде по сред към обедното време беше вече, бяхме минали, така под Вада бяхме някъде и бяхме седнали на почивка, там бе и Учителят. И пристига един брат Крум Няголов, идва и казва на Учителя, че Стефка я ухапала змия. И тя е била отровна змия пепелянка ли е била, какво е било. Пепелянка сигурно и аз не бях наблизо, и не съм чула нито Учителя, ни това, но Учителят дал е някакви наставления. И продължавахме да вървим нагоре. В.К.: Аз чух, че Той слезнал надолу и после пак се качил. Е.А.: Не, не се върна. не се върна, защото те ни настигнаха горе на Вада. Да на Вада, не на хижата, а горе на полянката, дето става пресичане на реката. Там ни настигнаха и Учителя ги посъветва. Тя беше загубила вече зрението, да останат там да преспят през нощта и сутринта дойдоха горе. В.К.: А, загубила си зрението! Е.А.: От отравянето, да, беше престанала да вижда. И това чухме. И ние сега тръгнахме нагоре, вървяхме, доста така трудничко Учителят се качваше през цялото време и беше мълчалив, и сериозен. Мисля, че Невена Неделчева беше се качила, щото Лулчев беше се качил с предна група и тя избързала и казала на Лулчев, че Учителят мъчно върви и така описала положението, което беше. Тогава не знам кон предложиха ли Му, но на стръмнината по-неудобно беше, та когато стигнахме под първото езеро, тогава прие Учителя да се качи на коня и Го заведоха до бивака горе, до Неговата палатка. Но когато стигнахме на Вадата горе, за да се преоблече, тогава да ти кажа аз викам: „Савке, хайде да помогнем на Учителя!" И ние двете отидохме и Му помогнахме при обличането, защото иначе пак щеше да се мъчи един час нали, и това бави цялата група. Та Му помогнахме така, за да може да се преоблече. Помогнахме с каквото можем нали. И тогава направиха палатката Му на нашата поляна, дето ние бяхме стенографките, че Неговата палатка, че Савкината и после нашата, моята с Паша и аз. Бяхме, трите останахме, за да можем да Му услужваме каквото има. Щото все пак ние бяхме така, най-естествено с Него сме били заедно всякога. Аз Му носех обикновено раницата. И този път пак аз Му носих раницата. И пристигнахме горе и така започна един живот на Рила с напрежение за Учителя. В.К.: Той бе само в палатката? Е.А.: Той си беше в палатката и тези снимки, които тука ги виждаш. В.К.: А Учителя имаше ли тогава възможност да държи някаква беседа? Е.А.: Брат Боев ръководеше на Молитвения връх и там четяха беседите от печатани беседи, да. В.К.: Колко време издържа тогава? Е.А.: Цял месец. Цял месец, да. Учителят обикновено, най-много се качи няколко пъти до билото. От нашата полянка до

билото. А иначе никъде другаде не ходи. И там вече забелязах, че говорът беше малко затруднен. Последната беседа, която ни държа едвам излизаха от устата Му дума по дума така. В.К.: Кога я държа? Е.А.: Един ден преди да тръгнеме за Рила.

В.К.: Сега тука виждаме едни снимки, които са първите след оздравяването. Първо отива долу на чешмата. Е.А.: То беше следобед. Учителят стана и Го видях с бастун, с шапка и върви хубаво, да. Виж, ний всички се зарадвахме. Значи така, просто да не вярваме на очите си и даже Той се обърна към мене и рече: „Еленке, можеш ли да приготвиш багажа, за да тръгнеме в други ден, на 14 август? „О-о УчителЮ, разбира се. Цял ден имам утре". И приготвихме багажа и на 14 август се върнахме в София. В.К.: Значи слизате долу и отивата първо... Е.А.: Не Той слиза и с Него слязоха и някои други хора.

В.К.: Сега тука имаме една снимка след оздравяването. Е.А.: То е на чешмичката. Аз там не бях. Аз толкова се зарадвах, че Учителя нали така вече е здрав. Много хубава снимка е тази. В.К.: И вие на 14 август на следващия ден... Е.А.: Вече приготвихме се и първата група тръгна и Учителят определи кога ще бъде събора. На 19 август събора. В.К.: И вие стояхте там на събора? Е.А.: Не събора бе в София. В.К.: А-а, в София. Е.А.: В София слязохме.

Искаш да разкажа как братството се отзова към това. Някои от приятелите като видяха, че Учителят така не е добре, дойдоха да Го вземат с кола, щото мислеха че Учителят ще си замине. Сега, младите братя тогава и сестри ще го кажа, абсолЮтно не проявиха недоверие. Всички повярваха, че Учителят ще оздравее. По-възрастните братя така се усъмниха. Те изявиха тревога, че може Учителят да си замине горе. Даже бяха дошли веднъж със Славчо Печеников с кола до Вада долу, за да Го вземат и да Го свалят. Аз не знам, те предложили ли са на Учителя, не са ли предложили, виж това не мога да кажа. Но много от приятелите, например пред Него плачеха като виждат, че не може да говори, че не може да ходи. Така проявиха едно малодушие ще кажа. Когато младите бяха по-положителни. И тогава всички, имаше повече така отзивчивост един към друг. Никога на нашият лагер не сме имали толкова вода да ни носят, тогава направиха от езерото пътеката, до която е на снимките там, до нашата полянка. Много дърва, вода ни носеха. Всички удобства имахме. Както никога друг път, защото то беше заради Учителя, разбира се. Всички бяха смутени. Тогава дойдоха за пръв път и рижаните от Латвия. И те дойдоха с една група и Учителят като дойде групата излизаше вънка на столчето, там дето Ги виждате със знаменцето дето беше и питаше: „Кои дойдоха? Къде си построиха палатките?" Интересуваше се от целия живот на братството. Брат Боев Му казваше, като идваше, какво са чели, какво са правили. Редовно за всичко от живота се интересуваше Учителя на братството. Но Той не можеше да говори, но само дотогава. На 12 август абсолЮтно Учителят беше нормално здрав, както преди. Всичко беше минало и езикът Му беше развързан, и краката, и ръцете Му бяха развързани. Тъй че събора бе на 19 август и нещо, което Учителят не го беше правил, Той се ръкуваше с нас с двете си ръце, така. Не, хващаше нашите ръце. Ние подавахме ръката, Той ни хващаше с двете си ръце. В.К.: Дали да не е имал сила? Е.А.: Не, не, не, аз мисля, че това беше така от сърдечност. Нали като хванеш една ръка. В.К.: При положение, че Той е бил парализиран, с дясната ръка не може да се здрависва, ще си помогне с лявата ръка. Е.А.: Ама Той нямаше вече това нещо. Той нямаше, но на някои, не с всички го правеше. На някои хващаше и с двете ръце така ръката на другия. Той я хващаше. В.К.: И тая година казвате нямаше никакви лекции, никакви беседи. Е.А.: Горе не държа беседи. Никакви беседи, никакво Слово нямахме. Песни пееха, много пееха, пак палеха огън и когато вечерта на

оздравяването му направиха първия огън, то беше тържество. И най-голямо впечатление ми направи, щото аз останах горе, не слязох на огъня, щото ние винаги дежурехме, някоя, нали всичко може да се случи. Винаги от нас някоя оставаше да пазиме така лагера, нашият лагер. И като тръгна Учителят нагоре, цяла маса с фенерчета хора, масово се подвижи. Като някаква вълна от хора. Всички искаха да изпратят Учителя до палатката Му, нали. И така масово си движеха в една линия и то беше възторгът и радостта, че Учителя можа да слезе долу и вече на първия лагерен огън, първия на 12 август 1936 год. В.К.: През цялото време Той си беше в палатката? Е.А.: В палатката. Няколко пъти излиза нагоре. Там да ти кажа, този брат Неделчо Попов прояви такова нежно бащино чувство към Учителя и аз да Ви кажа тогава заради тая му проява имам останало едно много хубаво чувство към него. Защото идваха приятели, идваха братя, но той така свободно се приближаваше към Учителя: „Хайде Учителю казва, ако искате може да се разходим до горе". И така умееше да Му помогне, умееше нали. Тогава направиха и другите стъпалца, които са до Неговата палатка, щото то беше по-рано така наведено място. И нямаше стъпалца. Те ги направиха тогава. От тогава имам един много хубав образ от Неделчо и други приятели, които идваха. И за рижаните, които дойдоха, сестри, идват да видят Учителя и Той болен. В.К.: Как реагираха? Е.А.: Съблазън. Какво са преживели не знам. Е ние се стараехме така да бъдеме ние, някак да бъдеме по-внимателни. Помня тогава дойде и Трифон Кунев за пръв път. Аз понеже при тях ходех така, разговарях се с тях, защото те бяха даже и в нашата група, с Учителя бяха и като дойдоха така, за пръв път се качваха, викам каква съблазън е сега за тия хора и какъв изпит е. В.К.: А Трифон Кунев кой беше? Е.А.: Един писател български. Та той си остана. Този, който пишеше „ситни, дребни кат камилчета" във вестник „Земеделско знаме". Той беше. Впоследствие него го затвориха, щото заради тези му писания. Та така тези моменти мога да кажа. В.К.: След това се върнахте в София с рейс? Е.А.: Та пак с рейс се върнахме. Проведе се събора. Много тържествен събор беше. Учителят говори „Да им дам живот" лекцията. Тя всъщност е лекция за вярата. Основна мисъл е за вярата. В.К.: През есента вече продължихте. Е.А.: Продължи, да. Изнася лекциии и беседи.

В.К.: Сега искам да Ви покажа други едни снимки при мястото на Мария и Борис. Разказаха ми, че навремето те са се отделяли. Е.А.: Най-често, винаги почти. Почти винаги. В.К.: За което са ги критикували и накрая Учителят вероятно за да спре тия критики извежда братството при тяхната палатка и там държи беседа. Беседа, да. Най-вероятно аз така го възприемам нали. Е.А.: Не мога да ти кажа, че е така. Не мога. Да. Ето Го Учителя, ние сме тукачка, стенографките. Тука някой е отрязал. Така тука нависоко Учителят е седнал, да. В.К.: Сега как стои този въпрос? Учителят защо ви заведе горе? Е.А.: Беседа, то беше хубаво място и широко. Хубаво място, после закътаничко. Никой няма да ни види и да ни безпокои. Учителят не обичаше, когато държи беседите си да има чужди хора. Щото чуждата мисъл внася критика, нали и разваля аурата, и всичко.

130. ОТДЕЛНОТО МЯСТО НА РИЛА

Е.А.: Знаеш ли, много братя, сестри искаха да седнат до Учителя. Да влизат в по-близък контакт с Него и всеки се стремеше да има тоя контакт. В.К.: Какво им беше мнението на възрастните хора, те все се деляха. Какво им беше мнението за двамата, Мария Тодорова и Борис Николов, как ги

възприемаха? Е.А.: Е вижте сега. Отишли сме за един общ живот, нали? И се делят, винаги. Е сега, как да си го обясним? Значи не им е приятно да са с нас, приятно им е да са сами. За мене беше така. Сигурно и на много приятели са го приемали така и искат да са сами. Така. Или пък малко големство, че да ходят другите, които искат да ги видят. Малко така. Е, така де. Големство. Ами като се делят сега не ни харесват нас, да бъдем общо не искат. В.К.: Кой беше виновен затова? Как го възприемаха приятелите тогава? Е.А.: Да ви кажа тогава обвиняваха Мария, но после се разбра, че Борис е. Сега с поведението, което прояви напоследък разбраха, че Борис е бил. Борис е затворен. Борис пред цялото братство бе затворен, само с Жорж беше така приятел. С Жорж те правеха от връх Ком до нос Емине по Стара планина няколко години тоя преход, ходеха двамата на екскурзии. Даже веднъж аз една година пътувах с Борис, Мария, Цанка и тази, и Дора. Дора Карастоянова не беше още женена за Николай Дойнов и когато отидохме на лагер ние петимата души, когато нямаше лагер 1933 год., когато нямаше лагер на бивака, отидохме, взехме един кон от Сепарево. Качи ни багажа, направихме си лагер горе, но през нощта спахме на Скакавица, защото докато вземем кон, забавихме се, не можахме да достигнем до бивака и много хора имаше и ние спахме на тавана. И тогава спахме с Мария, щото тя там беше. Тогава Мария се поотвори така пред мене и ми каза някои неща. Те не бяха женени с Борис. За отношенията им с Борис, че той не споделя с нея къде ходи. Че отива например на екскурзии с дни и не й казва нищо. Това го сподели така. Аз сега за пръв път го казвам това, защото това беше едно интимно общуване с мене и викам си. Сега такъв характер има значи Борис, ама аз не го познавах. Аз с Борис сме се разбирали само идейно. И понеже той така, останах с впечатление, че Борис схваща правилно учението на Учителя. Защото през цялото време, докато съм била при Учителя, малко от хората, по моето разбиране схващаха правилно учението на Учителя. Аз съм се разбирала най-хубаво с Паша за схващането ми с Учителя, със Савка не съм имала противоречия за Учителя, с брат Боев, с Катя Грива, близките, които ми бяха. Но общо така, например онова така говорене мен ме дразни. „Така се нареди, така стана", разбирате, вижда ми се просташко изразяване на духовни въпроси. И затуй не ми лежи тоя начин на изказване. Но да ви кажа и после много религиозна форма ми се струва това че е. Така. В.К.: При тази власт и тази епоха, отреза възможността за религиозна форма, отреза. Е.А.: Това искат, те си го говорят и сега в нашите среди. В.К.: Това ще отпадне много скоро. Е.А.: Е да, по този начин. Защото Учителят никога така не говореше. Когато говореше Той, така формата, в която се изказваше, винаги беше реална, понятна, здрава мисъл. Това ми е правило впечатление и ми е харесвало. Пък сега те като го предадат така ми се виждаше осакатено, нали. В.К.: Какво ще ми кажете за Мария Тодорова? Понеже се заговорихме. Е.А.: С Мария, ми беше първата приятелка в братството. Преди даже да се сприятеля с Паша и със Савка. Защото бяхме в университета, и така бяхме много добри приятелки. Тя ме търсеше, аз съм я търсила, но тя веднъж ми каза, че тя не може да дружи с една приятелка много продължително време, че ги сменя, някак по настроение. Пък аз съм обратно. Аз като ми е приятел, може да е до гроб дето казват ми е приятел. И затова това нещо не ми лежи и затова, когато тя така се поотдели от мене аз нищо не й направих, не й казах. Но, когато моята приятелка Мария Сапунджиева се поотдели от мене, аз отидох при нея и й казвам: „Миче, виждам, че ти сега се държиш по-другояче с мене, ако ти си разочарована, не ме харесваш и това аз не ти се сърдя. Но кажи ми, нещо направила ли съм, за да се държиш така? Аз само този въпрос ти задавам".

Нали, ако нещо съм я оскърбила, нещо, затуй да се държи особено. Тя се усмихна и каза: „А, няма нищо Ленче". Но имаше нещо, но не щя да го каже. Но си продължихме приятелството. Тя след това пак почна да се държи както преди. Когато Мария, ех веднъж прояви много искреност към мене. Имаше една разправия с Цанка Екимова, около Цанка една история, няма да я разказвам историята, и някой беше пратил телеграма на мъжът на Цанка от София, и не знаеха кой и ме обвиниха мене. Като питали, ровили, ровили, пък то виж каква беше работата. Цанка имаше един познат не знам как му беше името, може би тя му е проповядвала учението. Тя обичаше да проповядва. И жена му нещо хванала някакви писма и мислеше, че Цанка му ги праща. И това дойде до Учителя. Учителят един ден дойде и на Паша, и на мене каза: „Нека да отиде една от вас при жена му и да й поговори, да не стават скандали". И сега ние приказвахме с Паша, ти ли ще идеш, аз ли да ида и не знам как стана, аз отидох. И аз й говорих на тая жена хубаво, говорих й, че Цанка, и влюбена да е в мъжа ти, няма да го вземе. Щото тя беше женена. Даже казвам да го обича, няма да го вземе. Така категорично й казвах, защото някакви подписи имаше само с буквички. Не беше цяло име. Това ли я съмнявало, не знам какво и по този повод някакъв скандал е станал и мене ме обвиниха. И Мария ми каза, че мене ме обвинили. Тя издаде семейната тайна. Щото майката на Цанка на езерата, цяло лято с мен се държа като с враг. В.К.: Изпратили телеграма до мъжът й в Габрово, той идва и си я прибира? Е.А.: Е сега имаше някакъв скандал в семейството. Ама аз й бях казала на Цанка. Аз нещо бях я предупредила като дойде, защото вече знаех тази работа. И я бях предупредила, но не й казах, че жена му е дошла при Учителя. И всичкото това, защото ще го каже, пък ще бие после той жена си. Нали, исках да спася боя на жената. И затуй не й казах, не че исках да крия от Цанка. Но тя няма да се стърпи, ще го каже и ако каже на него той ще я натупа, както я беше бил. В.К.: А възприема ли добре връзката на Мария с Борис? Е.А.: В началото имаше критика, после свикнаха. В.К.: Как така свикнаха? Е.А.: Ами защото другаруваха много време, после тя живееше, той й премести бараката до неговата и не бяха сключили още брак. Но когато отидоха да живеят на вилата, тогава сключиха брак, защото тогава не беше позволено такова съжителство, да. Може би не са искали да сключат брак. Борис не е искал. В.К.: Да си спомняте още нещо? Е.А.: Виж какво, Мария се състезаваше със Савка, за първото място. Кой е по-близък до Учителя, имаше такова състезание, което трая през целия живот, докато си отиде Учителят, да. Чувала съм, че Мика е тропала с крак на Учителя. Аз не съм го видяла. Но съм чувала от хора, които го видяли. Като говори с крак е тропала на Учителя. Е не знам какво е казала. Не ама виж, аз когато последния път чистих стаята на Учителя, Савка беше болна, Паша не можеше и е съвсем самичка. И Учителят дойде, качи се горе, щото като чистя Той беше в долната стая. Качи се горе и ме пита: „Ти ще отидеш ли да обядваш или ще останеш да работиш?" Казвам: „Учителю, ще остана да работя, за да мога да свърша навреме". И след малко Учителят като тръгна каза: „ Аз отивам на обяд при Мария Тодорова!" Щото, ако не ми беше казал, нямаше да зная. След малко идва Савка „Еленке, къде е Учителя?" „Савке, Учителят каза, че е на обяд при Мария". Тя отива там и там е станал голям скандал. Какво, що не мога да ви кажа. В.К.: Защото Учителят е отишъл на обяд при Мария. Ами Савка защо не сготви? Е.А.: Не знам какво е било, какъв е бил скандала, за какво е било, нещо не зная. Но сега като ме питате. В.К.: А, сложна работа. Е.А.: Е, сложна, защото амбиции има между личности. Скандали пред Учителя.

131. ЗАДАЧИ НА БИВАКА „ЕЛ ШАДАЙ“

В.К.: Искам да ви питам как стана и как се откри бивака на „Ел Шадай?“ Е.А.: Ще ви кажа. Вижте сега, ние направихме първата екскурзия, която знам. Беше на Димитровден. И я направихме като минахме по Драгалевското шосе и след като стигнахме селото, не минахме в селото, а се изкачихме право нагоре и отидохме на Паша Бунар ли се казваше там, някъде едно място. И сега, където е най-студената вода на Витоша плюс два градуса. И то е от дясната страна така на Витоша. То е на онова, което разделя Драгалевската река. Разбирате, Драгалевската река разделя това и ние се качихме там на Димитровден беше. Аз бях тогава съвсем нова, първа година в братството и се качихме. Помня я много хубаво тая екскурзия. На Димитровден, не сняг нямаше. И след това почнахме да ходим от другата страна да се качваме. Най-напред се качихме сега както минава лифта и като се качите на високото под бай Кръстю има едни поляни. И там отидохме първия път. Няколко пъти ходихме на тия поляни. Там имаше вода, но водата не беше достатъчна. И тогава един ден Учителя рече, пак така бяхме на това място. „Да потърсим друго място“. По-широко и тук не му харесваше много. Щото то е със северно изложение това. И отидохме нагоре така, преминахме цялата поляна и отидохме до другата река, дето отива там, дето тече до сегашния бивак. Там отсреща имаше един извор, много силен и много хубав беше. Там сме ходили, веднъж сме правили гимнастики на това място. Но после отидохме на нашата поляна дето е сега. И Учителят я хареса, защото имаше южно изложение. Нали, тя е изложена така, макар че е на север, но е така наведена с южно изложение и Той я хареса там. И оттогава вече не ходехме никъде другаде и там ходехме. И оттам сме ходили когато е „Свети Дух“. Беседата се държи в неделя. След обед ние тръгнеме към два часа, отиваме там и край огньове сме изкарвали през нощта. Топло време нали лято. То е след, през юни или юли даже. Зависи кога е Великдена. Сега ще бъде тази година, ако е ранен по-рано ще бъде. Ако е късен, то се определя. Петдесятница беше тогава. На Петдесятница. Значи 50 дни след Великден. И тогава през нощта ще станем и тогава сме ходили със свещ нагоре, тогава сме ходили със свещ. В.К.: Как така? Всеки си носи свещ запалена в ръка и върви? Е.А.: Ама то задача беше. Всеки носеше свещ. Със свещ ходехме. Един път пък каза, както се наредихме на една редица и каза: „Всеки ще върви право напред, каквото и препятствие да има ще върви напред, няма да се отбива, ще го преодолява“. Значи, ако е храст, през храста ще мине. Ако е камък, камъка ще прескочи. Така беше задачата. И се качвахме някога така под Вълчата скала, така му казвахме Вълчата скала. Аз и така го знам, сега знаят ли го така не зная, но там сме се качвали. В.К.: Веднъж ми разказвахте за счупената стомна. Е.А.: Учителят през 1932 год. държа една много дълга беседа. И тогава каза: „Другата седмица няма да имаме беседа, а ще дойдеме рано и в 12 часа през нощта ще си теглиме жребие кому когато се падне да тръгне, така, че да има на всеки по пет минути разстояние и ще се изкачи всеки на бивака. Ще отиде на бивака, ще си напълни стомничката, ще си почине и после ще се върне“. То беше „задача за стомничката“. Аз тогава бях учителка. На моето село нямаше стомни, нямаше кому да поръчам да ми купи и поръчах на една сестра, която беше наша съмишленица в Байлово, там имало стомни и я помолих да ми купи. Тя ми купи стомничката, но аз не я опитах. Взех стомничката и си тръгнах. Отидох на бивака. А ми се падна да тръгна веднага

след 12 часа, 5-та или 6-та ми се падна по ред да тръгна. И още тръгнах рано-рано и аз се изкачих високо горе. Рано пристигнах горе. И като дойде Учителя, даже забелязах, че на Учителят, една сестра искаше да Му напълни стомната. Той каза: „Оставете я". Сега аз не знам, хем го видях това и после аз пожелах да Му напълня стомната. Той ме остави да я напълня. Но като напълних на Учителя стомната, викам чакай да си напълня и моята и като напълних моята, хо-о-п изпразни се. Ами как да поеме, да поеме, ама не може да поеме така. Напълних я, пак се изпразни. Викам какво става така? Напълних я, тя се изпразни. Като вдигнах, една дупка отдолу. Някакво камъче ли е имало в пръстта и останало дупка. Леле рекох, нещо с мене лошо ще се случи, защото всички напълниха стомните, моята стомна счупена. И казах на Учителя. Аз занесох на Учителя стомничката и я оставих на мястото и Му казах, че така се случи с моята стомна и би ли ми позволил с Неговия чайник да си занеса вода. Той казва: „Не може, защо не си проверихте стомната?" „Не се сетих Учителю, не проверих". Но аз Му казвам: „Днес е неделя, иначе аз ще сляза ще си купя стомна, ще дойда втори път и ще напълня". Той като видя тази моя готовност извади от джоба ключа си и ми каза: „На ти ключа, в моята стая има еди къде си стомна, в долната стая. Тя е пълна с вода. Ще взмеш стомната, водата ще я излееш на цветята и ще я донесеш, и аз ще те чакам да донесеш ключа". Аз слязох за много малко време, щото тичах повече надолу. В.К.: Та това е много далече, да тръгнеш отгоре пеш до Симеоново, а оттам до София. Е.А.: До София, да, дойдох и като дойдох още се качваха приятелите, нали чакаха всеки реда си да им дойде да се качат догоре. И срещнах много, които се качват и те ме питаха защо се връщам и защо тичам. В.К.: И на всеки обясняваш. Е.А.: Е, не казвам аз, на един казвах, зависи, според хората. Като ми каза Учителят така, задачата ми се реши. Той ми помогна в решението. Аз бързах много и без почивка отгоре до Изгрева, обратно, без почивка. Седнах там над първата чешма да си отдъхна, че сега почва стръмното нагоре. И идва Савка и казва: „Еленке, Учителят те чака". И аз скочих веднага, викам си днес не е разрешена почивка и се изкачих горе, дадох ключа на Учителя, благодарих Му и после останах аз по-дълго време, за да си почина. И се върнах, и вечерта си отидох, защото бях учителка в това време, но вечерта си отидох със стомничката пълна с вода. Това беше 1932 год. В.К.: Други задачи давал ли е? Е.А.: Давал е. В.К.: А името на бивака „Ел Шадай". Е.А.: Той Го даде, Той. В.К.: На една от снимките на бивака с Учителя виждаме, че Той се облегнал на една скала, а наоколо има един зид от камъни, поставени един върху друг. Е.А.: Вижте какво, от запад духат много ветрове, западни. И там като отидем запотени, пронизва ни вятъра. Учителят каза да си направим зид и ние го направихме в някоя от първите години, но кога не мога да ви кажа. Ние почнахме да ходим на този лагер от 1922 год. От 1922 год. ходим там. В.К.: Отначало тук не виждам борове на мястото. Аз заварих борове. Кой ги сади? Е.А.: А боровете са много млади, след Учителя са садени. Ето тука беше мястото. Тука сядаше Учителят. Имаше един камък. Голям камък, голяма скала. Да, ей тука. Седне и се облегне гърба на камъка. Почине си. То си беше Негово място. После му постилахме одеало да поседне. В.К.: Тука една снимка зимно време, сняг. Е.А.: О да, ходили сме и в сняг. В сняг сме ходили, да. В.К.: Зимно време ходехте ли? Е.А.: Ходили сме разбира се. Един път се качихме при такъв вятър, че се мъчихме повече от час да запалим огън. Няколко групи слагахме дрехи и не можахме да запалим огън. И тогава слязохме в селото Драгалевци и влязохме в една кръчма, и там пихме чай. Стоплиха ни вода и там пихме чай. Учителят беше свободен да влезе и в кръчма. Да не се оцапа, защото Той си носеше със себе си чистотата. И от

нищо не се цапаше. В.К.: Сега аз искам да запитам като се движихте по планините, проверяваха ли ви полицията личните карти? Спираха ли ви от екскурзиите? Е.А.: В 1925 год. излезе нареждане от Правителството всеки пълнолетен български гражданин да има лична карта. И брат Начо Патров отива и казва това на Учителя. Пък Учителя посочил така себе си и казал: „Аз имам лична карта!" Но, да не ги съблазнява или такова нещо рекъл: „Извади ми карта!" И Начо извадил лична карта на Учителя. При един случай той сам ми разказа това нещо за Учителя. И оттам го знам. Ние си носехме личните карти, когато излизахме по планините. Абсолютно акуратен беше Учителят. Спазваше законите на властта. Даже последната година беше. Аз бях чистила на Учителя стаята горе самичка, щото Паша беше заета, а Савка не беше добре. И всичко, което трябваше направих и съм слязла. Савка като отишла един ден преди това там, след това казал Учителя, че сме разбъркали, че не сме тургали на място нещата и че не може да си намери документите, защото иска да ги даде нали, за да се плати таксата на радиото. То беше преди още Новата година. И аз когато се качих там да чистя, Учителя се качи горе от долната стая и аз използвах този момент да Го питам, какъв е плика, в който са документите? И Той ми каза, че документите са в канцеларски плик. Аз влязох в Неговата стая и прегледах така, и видях къде има пликове канцеларски формат, защото Учителят всички писма държеше. Нищо не унищожаваше. В.К.: След като Учителят си замина, има огромна кореспонденция до Него от хиляди хора от страната, че дори и от чужбина. Къде изчезна тя? Е.А.: Да ви кажа тогава унищожиха, защото нещо се страхуваха. Бяха унищожили даже писма от Лулчев и от други до Учителя след преврата нали, се страхуваха. Не знам от какво се страхуваха, но само страхът беше у тях. А нищо нямаше страшно. По моето разбиране. И Учителят, аз съм чувала, че щом дойде ред да се плащат данъците, извиква един брат, който умее да свърши тая работа и му дава средствата, за да изплати. Той беше много акуратен и изпълнителен по отношение властта. И никога Той не клинчеше, така по човешки казано. Винаги беше акуратен, ама Той го правеше заради себе си, защото Той не можеше другояче да постъпи. Той не изискваше от другите, а изискваше от себе си.

132. ПЛАЧЪТ

В.К.: Един случай ми разказвахте за ръката. Е.А.: То беше в една от най-първите години. Бях отишла на ул. „Опълченска" № 66 и Учителят след като копахме там малко градинката с няколко души. Знам, че беше и Георги Томалевски и още един брат, но не помня другия. И Учителят тогава като ме погледна, каза ми че съм много чувствителна, да се пазя от малките работи и после като видя ръката ми ми каза: „Няма какво да учите повече в брака" и посочи сърдечната линия, която отива между Юпитер и Сатурн. И Учителят посочи: „Ще развиваш любов към всички и към Бога!" Като посочи клона, който отива към Юпитер. Тогава клончето беше в самото начало. С течение на времето сега се продължи до Юпитер, до показалеца е линията. Каза ми тогава, че ще развивам тази линия. В.К.: Е сега вие не минахте през брака или се разминахте само? Е.А.: Не минах, но минавах покрай него. Ето един случай...

Когато бях на 24 години, появи се у мен едно желание да имам дете. Сега, нали човещина, аз тогава се срамувах да кажа на Учителя. И не Му казах. Но след 10 години същото чувство пак го изпитах. И тогава вече се осмелих да кажа на Учителя: „Странно, Учителю, никак до 24 години не съм имала желание

да имам дете и за известен период от време имах такова желание. След това 10 години минаха нямах такова желание. Но сега на 34 години пак ми дойде това желание. И аз се чудя защо така периодично някак идва?" „Имаш една леля, която иска да се прероди". Така ми каза. И ме освободи. След това не съм имала желание такова. Как, защо плачех? Веднъж, някъде съм била надолу и вървя покрай пътеката, която водеше към Зодиака и Учителя идва откъм поляната. И Го срещам точно на това място дето излиза на откритото и много засмян така ми казва: поздравих Го аз и Той ми отговори: „Еленеке, ти знаеш ли защо плачеш?" Аз сега се чудя за какво ме пита и как не можах да разбера. Свих така рамене малко и Го гледам въпросително. „Ти плачеш защото нямаш пауново перо". Пауново перо. Като ми каза така аз се изсмях с цяло гърло. „Затова ли Учителю плача?" „Затова плачеш". Впоследствие като мислих разбрах, че Учителят ми казва, че аз се тревожа за нещо несъществено. Щото да има човек пауново перо, то е най-малкото, което му трябва. Нали, то е за украшение, а без такова украшение свободно може да мине. И по този начин Той ме освободи от това да плача. Той ми помогна да се справя, аз много плачех, бях много чувствителна, имах си така някои неща, които ми се мяркаха в главата и бях така по-чувствителна и плачех. Пък имах и някои неприятности така с тази връзка с Лулчев, която имах и в този период съм плакала. И знаеш ли после какво ми каза. Един път ми каза пак така при един разговор, за плача ми спомена. Ама рекох: „Учителю, аз вече не плача". Това не ми е ясно и до сега. „Ти не плачеш, ама Маргарита плаче" Друга една сестра Маргарита Мечева. Сега това е нещо, което аз не го разбирам. Каква връзка има моето плачене с нейното плачене? Някога може би ще ми се изясни. Аз много пъти след това се питах, защо ще плаче Маргарита, и тя значи има някакви трудности, може би защото тя беше влюбена тогава и тя. И двете бяхме влюбени и двете плачехме по едно и също време. Но за какво плачехме не можах да разбера. В.К.: Друг път при други случаи не сте ли плакали? Е.А.: А-а, след като се прежени баща ми, аз бях студентка и ние живеехме в една стая. Много неудобно ми беше. И когато се освободи в къщата на втората ми майка стая, тогава имаше пак жилищен закон за настаняване, аз имах право като е на втората ми майка и взех стаята, за да живея там. А то беше в този период, когато аз наистина много плачех. Защото преживях едно голямо разочарование и наистина плачех, жестоко плачех. Такава скръб ме обхващаше, като че реки от сълзи изливах. И аз не знаех за нищо друго, но бях при Учителя един път на ул. „Опълченска" № 66 и Той ми каза: „Не плачеш ти, плаче момата, която е живяла там преди тебе в стаята ти". Аз нищо не знаех, тази къща беше на втората ми майка и когато отидох вкъщи питам я: „Майко, кой е живял в стаята преди мене?" „Ами зълва ми" казва. „Но къде е тя?", питам аз. „Ами тя се помина". Аз повече нищо не попитах, но много мислех затова. Защото аз тогава не познавах духовното естество на Учителя, че Той вижда, че може да вижда. И после си мислех, Той от никой човек не може да научи това. Аз живея в стаята. Тя е къщата на втората ми майка, тя няма никакъв контакт с Учителя, нито е отивала, значи Той не знае. Никой не знае, че е живяла такава мома в стаята, която се е поминала, значи явно това е ясновидство. Но не можех тогава да го разбера така, но бях убедена в това, че никой не може да Му каже. Но много по-дълго впоследствие го разбрах, когато вече разбрах, че Учителя наистина вижда. В.К.: Кога отидохте в Мърчаево? Там от зимата на 1944 год. е Учителя евакуиран с братството? Е.А.: Аз отидох за пръв път след като се евакуирахме. Аз отидох навремето в Своге при баща ми и при майка ми, които бяха там евакуирани. Добре, ама те нямаха място за мене, бяха на тясно и

беше там доведената ми сестра. Даже аз там изкарах една кавга с мъжът на доведената ми сестра, защото ми казаха, че той хванал за гушата баща ми, че не му казал за едни пари. И така аз много се разгневих тогава, че си позволил такова нещо и така бях недоволна от неговото поведение. Това ли беше причината, какво ли, настроиха се срещу мене и не искаха да ме приемат да остана при тях. В Своге беше баща ми и семейството цялото евакуирано. А пък аз имах пари, Учителят беше ми дал пари тогава на трите стенографки, коя къде иска да отиде. И Невена Неделчева ме беше поканила, и след като бях отишла там вече, тя беше близо в село Брезе се казваше селото и аз отидох при нея. Даже те не ни дадоха дюшеците от майка ми, които бяха. Те бяха евакуирани и аз през цялото време спях на един сламеник там, и на едно тясно миндерче, но това не беше нещастие за мене, щото бях здрав човек и ми беше приятно където да е. Щото беше тихо, спокойно, аз можех да си работя и бях доволна. В.К.: И после как стигнахте до Мърчаево? Е.А.: Отидох един път в Мърчаево. Реших да отида, беше минало няколко месеца и аз така бях самотна, празно ми беше, че не съм отишла при Учителя. И отидох в Мърчаево с Невена двете отидохме. После се върнахме заедно и когато бях там аз казах: „Мога ли Учителю да дойда за 22 март?" „Ела!" казва. Аз тогава не отидох, защото Лулчев написа едно писмо, че не трябвало да ходим. Моя грешка. Лулчев може да пише, но Учителя ме покани! И аз много сбърках, че не отидох, защото така подадох се на едно чуждо влияние и не бях будна. Основна моя грешка за този случай. Но вече, когато разбрах, че Учителят беше държал беседа на 22 март, аз казвам, Учителя щом държи беседа, моето място е там, защото аз бях поела всички от 1940 год. бях поела всички беседи да ги дешифрирам аз. И казвам, това е мой дълг и тръгвам. Взех си багажа и си отидох там. Много неприятности имах с жилището, но както и да е отидох и там останах до края.

Преди да тръгнеме да се върнем в София при един разговор Учителят ми каза, че съм отишла късно. Казвам: „Ама какво да правя Учителю, когато като тръгнахте Вие за Мърчаево, никой не ми каза, че и аз мога да дойда. И аз, страхувах се да не бъде натрапена". А аз много се колебаех да дойда, пък защо не Го попитах и аз не знам, пак от стеснение. Щото аз виждах, че много напрегнат беше тогава Учителя с това. Един пита, друго, хайде казвам, където и да е ще отида. Може би, щото исках да видя и баща си, не мога да го кажа, може би имах едно раздвоение. И Той като ми каза, че съм отишла късно казвам: „Ами какво да правя Учителю, като ходите на Рила, не казват, че на Рила отиват. Отиват група и аз мисля, че Вие сте ги поканили и с Ваше съгласие идват. Като ходите другаде и затуй, аз казвам много исках да идвам, когато ходите на Мусала". Щото Той ходеше след това през есента на Мусала. И Той така вика: „Ех, те са търговци, които искат само те да печелят". Сега, така го каза Учителя. Значи, Той го каза в най-леката форма нали, която може да се каже, хем и аз да бъда задоволена, хем и да не оскърби другите. В.К.: Разказвахте, че ходил 40 дни подред на Витоша. Е.А.: Да, то беше 1943 год. В.К.: А защо ходеше? Е.А.: В 1943 год. даже имаше бомбардировки в София. София в този период беше бомбардирана през деня. И Учителят почна, помня с брат Боев, Савка, Мария и Борис почнаха те, не знам дали и Галилей, Галилей си беше взел отпуска и ходеха всеки ден на Витоша, ама ходеха над гората само. Не горе до бивака там. Даже имаше няколко дни, когато Учителят оставаше у Мария Тодорова да спи. Щото те имаха на шосето къща на пътя за Симеоново, там вила имаха и там е оставал да спи. Ние с Паша двете не ходехме, защото така го правеха приятелите, като че ли само за тях беше. Пък да питаме бе неудобно. Ех, казвам си и така да бъде. Но един ден пристига

брат Боев и ни казва: „Еленке, Учителят каза и вие двете с Паша да идвате на Витоша". На мене брат Боев ми каза, Той казал на двамата на Борис и на брат Боев. Но брат Боев на мене каза, Борис не ми каза това. Само брат Боев ми каза, аз тогава живеех до брат Боев. Само една стена ни делеше. Той ходеше, аз го чувах, че ставаше, но щом не ми казва, нали. И аз отидох веднага на другия ден се приготвих и отидох, и много се зарадвах, че Учителят им е казал да ми кажат. Нали това внимание откъм Учителя, не че ме поласка, ами една грижа нали така. Той отговаря на едно желание, много се зарадвах. Отидох там и когато ме видя Учителят ми каза: „Много добре направи, че дойде", щото Паша не дойде с мене, тя дойде друг ден, когато беше свободна. Аз много не разбрах брат, какво добро беше, но Учителят като го каза, аз го приех както Той го каза. Аз не разбрах къде беше моето добро. В.К.: В началото ходеха с Учителя избраните. Е.А.: В началото ходеха нали казвам тези избраните. Галилей ходеше с Него, Борис, Мария, Савка и Боян. В.К.: Не се ли изморихa? Това са много дни поред. Е.А.: А, не можаха да ходят до край. После по едно време чух, че даже Учителят отишъл само с Тодора и с Ангел, щото другите не могли, нещо били заети. Един с едно, друг с друго и така, но после, когато вече Учителят каза, че можем аз много често ходех тогава, след това. В.К.: Тогава Учителят ходеше и с неизбраните. Е.А.: Можеше, да. Не, то не че избрани, но не знам какви съображения са имали да не ни канят да бъдем общо на екскурзия с Учителя.

133. ХУДОЖНИЦИТЕ НА ИЗГРЕВА

В.К.: На Изгрева има много художници. Рисувал го е Борис Георгиев през 1923 год. Е.А.: Той Учителя рисува, да. И този портрет е при мене даже. Да, тука е при мене, в стаята, защото когато си замина Учителя и когато откупвахме вещите, аз откупих портретите на Учителя. В.К.: Откупихте ги и какво ви струва? Е.А.: Вижте, ние ги откупихме с братски пари. Аз не съм дала лични пари, братски пари бяха, но понеже аз тогава бях в тая работа ангажирана и нищо не откупих като дрехи, други, но откупих само тези портретите, защото исках да ги съхраня най-хубаво. И затуй сега те не са при мене, само на Борис Георгиев е при мене. В.К.: Кога и колко време е позирал на Борис Георгиев? Е.А.: На Борис Георгиев е позирал известно време и на Цветана Щилянова също е позирал. Рисува го още и Преслав Кършовски, друг един брат. Преслав Кършовски, да. Та и трите портрета бяха при мене. Неговият портрет на Кършовски беше и той при мене, но сега е при една художничка за реставрация. В.К.: Портретът на Учителя рисуван от Щилянова, кой е? Е.А.: Портретът светлия, който е с кърпата, да. Той е така най-близък до Учителя. А пък Неделчо, преди да замине Учителя една година в печатницата направи клишета много, прекопира портретите на Учителя, но тези двата, на Цветана Щилянова и на Борис Георгиев. И Учителят преди да си замине известно време раздаде на много приятели портретите си. Тогава даде и на нас стенографките двата портрета, които бяха репродукция и на доста много хора. В.К.: Художничката Цветана Гатева Симеонова на кого е съпруга? Има две Цветани и все бъркам. Е.А.: Цветана Симеонова на Симеон Симеонов е съпруга. В.К.: Значи има две Цветани - Цветана Щилянова е друга, както и Цветана Гатева - по мъж Симеонова. Е.А.: Да, да друга е. Цветана Щилянова, тя се омъжи много по-късно след Учителя. А пък Цветана Симеонова и Симеонов дойдоха в братството към 1920 год. и те бяха от самото начало. В.К.: Какво е рисувала? Е.А.: Има

скици много от нея, има и портрет един, който аз съм го дала при един друг брат да го съхранява. Ще ти го кажа на ухо да не се записва. В.К.: Има ли наследници? Е.А.: Има наследници, дъщеря има. Казва се Елисавета. В.К.: А дали ги съхранява? Е.А.: Не мога да ти кажа. Аз ходих от нея да искам една картина, която за съжаление е унищожена. Учителят беше дал на Цветана Гатева, картините, когато описвахме нещата ги дадох на някои хора да ги съхраняват нали. Някои бяха оценени, някои не бяха оценени. Портретите бяха оценени, но картините знам, че не са. Имаше една картина на съвършения човек. Учителят беше дал по Негови наставления да се рисува. Тя стоеше в горната стая на Учителя. Когато съм чистила всякога съм я виждала, но нали не мога да запомня всичко, така имаше много символи по нея. Рисува я Цветана Симеонова по Учителя, по Негова поръка. И Учителят имаше няколко картини, които Цветана ги беше рисувала. Но те не са ги запазили. Когато ни взеха салона, картините, сега моя грешка може да е това, аз ги дадох на художниците които са ги рисували, като смятах, че те най-добре ще ги съхранят. Цветана Симеонова не е могла да ги запази. Тя тогава, не знам защо, дъщеря й нямаше отношение към тия работи. На Влаевски дадох, той беше рисувал, имахме две картини, Архангел Михаил, които стоеха от двете страни на голямата врата на входа в салона. В.К.: По поръчка на Учителя? Е.А.: Не знам, с Негово съгласие стоеха в салона. От Цветана Симеонова имаше една картина с така едни кръгове. В.К.: Цветана Щилянова е рисувала портрет на Христа, като е премахнала перчема му. Е.А.: Вижте какво, той е един портрет, за който Учителят каза, че най-прилича на Христа. Но само, че тука косата му беше, падаше по лицето и тя го дигна. Аз го имам този портрет на Христос и Цветана беше рисувала няколко картини по поръка на Учителя. В.К.: На каква тема? Е.А.: Едната беше символна пак и тя е нарисувала, но аз имам едно копие от нея. Трябва да го дам някъде да се съхранява, защото нали така простосмъртни сме. Имам едно копие, аз го имам, тука е даже. А от другите нямам копие. Сега трябва да попитам някои от художниците, които да си спомнят, повече, които знаят за тия картини как са рисувани и какви са символите, които Учителят е дал. Имаше мисля една „Рог на изобилието", после имаше картини в стаята на Учителя. Вие знаете ли ги тях? Те са у Невена Неделчева, можете да отидете тя да ви ги покаже, ако са у нея. В.К.: Разказваха ми, че е имало един художник Герасимов, който е рисувал ръцете на Учителя, на смъртното Му ложе. Е.А.: След като си замина Учителя аз помолих брат Шаров навремето да отиде и да помоли, да ги иска тези ръце, тази картина нали, да я откупим. Но той не пожела да я продаде. Казал: „Аз не съм виждал по-красива ръка от тая". И искал да ги запази за себе си. Сега знам той замина за другия свят, знам положително. Брат Шаров е още жив и може да се вземе адреса, той знае къде са живеели, да проверим дали синът не ги е продал. Трябва това да направим. В.К.: Времето изтече и ние се разминахме с тези хора. А защо? Е.А.: Такова бе времето брат, не можеш да го спреш. В.К.: Шаров рисуваше ли? Е.А.: Да, художник. Той има хубави портрети, хубави неща. Той рисувал и Учителя. Скици има на Учителя. Пази ги дъщеря му сега.

134. ИЗЛЕТИ ОТ МЪРЧАЕВО

В.К.: Правихте ли излети от Мърчаево към Витоша? Е.А.: И аз бях тогава на тия екскурзии. Аз бях отишла вече на хижа „Брокс". В.К.: Искам да питам, как ставаха тия екскурзии? Е.А.: Учителят живееше в Мърчаево и имаше една стая в семейството на Темелко. Учителят казваше, ще отидем на екскурзия и

тръгвахме. Взимахме си чайник нали, даже един път бяхме забравили чайник да вземем, че някой се връща да вземе чайник и кладяхме огън, както на Витоша. Кладем огън, закусваме. Сега някога сме правили упражненията - 6-те. Там не сме играли Паневритмия на „Брокс". А един път отидохме и прекарахме 3-4 дни. А то беше, че след това отидохме на хижа „Еделвайс", на Богородица беше. Значи е било към 28.VIII. Тогава Богородица беше. Качихме се горе, след това отидохме от хижа „Брокс", отидохме на хижа „Еделвайс" с Учителя, помня, че Го срещна Негов познат на Учителя, той беше народен представител. И аз го знаех откъде не знам и той каза: „Ей, на тая възраст ходи като младенец", за Учителя. Щото Учителят до последното време ходеше бодро. Винаги бодро е ходил, стегнато, стройно и бързичко, да, това беше. И тогава ние спахме в една голяма спалня и Учителя, всичките там. Дадоха ни една голяма стая, дойдоха приятели от София и бяхме към 100 човека. Учителят държа сутринта на Богородица беседа, която е записана от мен и отпечатана в последното му Слово „Заветът на Любовта". В.К.: Разкажете за Мърчаевските излети на Учителя на Витоша до хижа „Еделвайс". Е.А.: Не на „Еделвайс", на „Брокс" беше. На екскурзия бяхме и Учителя държа сутринта беседа в стаята, в която спахме. Не беше вънка някъде. После Той каза: „Искам утре да ми прочетете беседата, която днеска я говорих". И сега за да я прочетеме гладко, аз казах: „Брат Боев, ако искаш да я свериме двамата?" И той си взе неговата тетрадка и аз моята, и седнахме така в едно ъгълче, и при нас имаше някои приятели, които слушаха и тогава аз четях. Брат Боев следеше и аз четях. Изчетох цялата беседа я прочетох, сверихме си, оправих си някъде където имах сбъркани места, да ми бъдат по-ясни, ако аз чета и на другия ден Учителят каза: „Прочетете!" Погледна от нас кой ще прочете. Сега аз останах с впечатление, че брат Боев желаеше да прочете и затова казах: „Нека той чете щом иска". Но брат Боев, някога, когато четеше бе малко с по груб език, така поне се чуваше. И той когато даже четеше на Молитвения връх, знаете ли че сме го слушали без да го разбираме. Така високо четеше. Той беше малко гръмогласен, високо така го изговаряше. И там я прочете пак така, малко друго, даже някои сестри, които, когато Учителят направи забележката: „Така не се чете за Любовта", даже ми казаха: „Еленке, защо ти не прочете, вчера тебе те слушахме?" Сега, така беше и урок за брат Боев, урок за мене, урок за всички, защото то стана пред всички. В.К.: Имало ли е случай, когато Учителят не е държал беседа, а е давал на друг да прочете от отпечатано томче? Е.А.: Когато не идваше, винаги даваше беседа да се чете или казваше коя, или казваше „Изберете!" Но вижте какво, мен Учителят ми е давал да чета в клас темите, понеже аз бях близо до масата и ми е давал да чета, даже в 1942 год. Той каза: „Годината е женска, затова ще дадем на сестра да прочете една страница от беседата". И Той даде ми, беше определил страницата и я даде аз да я прочета. Така, че ми е давал да чета, не един път. Но този път, именно защото ми е давал, аз не исках така да излизам толкова на лице. И затова дадох на брат Боев да чете. В.К.: Аз съм си записал от Борис Николов, че на 25.VIII.1944 год. сте на хижа „Еделвайс". Е.А.: Три дни преди това бяхме на хижа „Брокс" и на 27 август отидохме вечерта на хижа „Еделвайс". И там бяха дошли приятели от града, щото знаеха, че ще отидеме на „Еделвайс", Учителят беше казал и цялата група, които бяхме на хижа „Брокс" отидохме на „Еделвайс" и дойдоха от града приятели и бяхме към 100 души. И на другата сутрин Учителят държа две беседи. И сутринта след гимнастиките, щото там не играехме Паневритмия и към 10 часа държа друга беседа. В.К.: Казаха ми, че там е имало радио и сте играли ръченица на неговата музика. Е.А.: Вечерта, да там имаше радио, да.

Катя Грива игра ръченица, да и сестра Епитропова и тя щеше да играе ръченица. Щото тя ми каза веднъж, че нищо не знаела по-хубаво да прави, отколкото да играе хоро.

Вижте какво, давал е да чете на Симеонов, най-често в класовете и в „Турферайн" и навсякъде, където има. Щото Симеонов сядаше от лявата страна на Учителя. А ние сядахме стенографките в „Турферайн" и в салона на „Оборище" 14 в дясно. И понеже сядахме там, така по-предно място Учителят ще ми подаде теми да прочета. Ще даде на Симеонов, ще даде и аз да прочета. Давал ми е да чета брат, давал ми е, да. В.К.: Учителят е давал тебешир, някои да чертае кръгове с перґел. Е.А.: Аз съм ставала и аз съм чертала. Един път ми каза да начертая десет концентрични кръга. То беше в нашия салон. И аз ги начертах. После Учителят обясняваше по тях своята лекция. В.К.: Кой стенографираше по време на тези излети? Е.А.: Аз стенографирах, както и Боян Боев. По-късно той си дешифрира записките и влезнаха в три негови подготвени материала и неотпечетени. Аз, което стенографирах се отпечати в „Заветът на Любовта". В.К.: Аз съм виждал направени резюмета на циклостил и на пишеща машина. Е.А.: Има ги. И аз имам от тях. Трябва да ти предам от тях. А ето с почерка на Паша Теодорова извадки от тези екскурзии.

ИЗВАДКИ ОТ БЕСЕДИТЕ, ДЪРЖАНИ НА 25, 26, 27 И 28 АВГУСТ 1944 ГОДИНА, НА ВИТОША, В ОКОЛНОСТТА НА ХИЖА „ОСТРЕЦ" И „ЕДЕЛВАЙС"

Различаваме два вида заповеди: Човешки и Божествени. Човешките заповеди произвеждат противоречия, а Божествените никога не произвеждат противоречия: каквото кажеш става. Щом завъртиш ключа, светлината иде, водата иде, хлябът иде. Човешките заповеди нямат сила. Каквото кажеш, нищо не става. Божествените заповеди причиняват радост, а човешките скръб. Като дойде скръбта у вас, не я пъдете. - Защо? - Защото тя е дошла да ви лекува. А като дойде радостта, не я задържайте повече отколкото трябва. - Защо? - Защото радостта носи блага и се качва на гърба на човека. Ако я задържите повече време, отколкото трябва, ще изядете всичко каквото носи, и ще се принудите да я държите на гърба си, без да има какво да дава. Тогава тя ще ви стане грижата. Ето защо, скръбта не трябва да се пъди, а радостта не трябва да се задържа повече време на гърба ви. Христос казва: „Отец ми работи и аз работя". Значи, Бог иска да застави всички хора да работят. - Защо? - За да бъдат плодовете им сладки. Всичко което Бог полива, дава сладки плодове. Което Бог не полива, дава горчиви плодове. Същият закон се отнася и до хората. Който полива, ще се радва на сладки плодове. Който не полива, произвежда горчиви плодове. Ако питаш, защо плодовете са горчиви, ще знаеш, че не си поливал. - Защо плодовете ми са сладки? - Защото си поливал. Любовта всякога полива. Тя не гори, но подържа горението. Това, което гори и изгаря е материалната любов.

Радвайте се, когато човешката любов стане слугиня. Радвайте се, когато Божествената любов стане господарка. Първият, Който ни е научил да обичаме и да любим, това е Бог. Любовта е най-възрастната дъщеря на Бога. Тя е слуга само на Духа.

Днес доброто и злото се проявяват в различни форми, от тях изобретени. Която от двете сили се прояви в най-хубавата си форма, тя ще спечели.

25.01.1944 год. *На върха „Острец". 6 1/2 ч. сутр. /1700 м. височина/*

Какво представляват ума и сърцето? Умът символизира светлината, а сърцето - топлината. Умът разбира красотата в живота, а сърцето - сладчината. Умът никога не може да разбере, какво нещо е сладчината. И сърцето никога не може да разбере, какво нещо е красотата. Ако умът иска да разбере сладчината, трябва да слезе в сърцето. Ако сърцето иска да разбере красотата, трябва да се качи в ума.

Кога трябва да се моли човек? И кой човек трябва да се моли? Бедният ще се моли, когато чувалът му е празен, за да се напълни. Богатият трябва да се моли, когато чувалът му е пълен, да дойде някой да го изпразни, да олекне на гърба му. Когато сиромахът не съжалява, че чувалът му е празен, и когато богатият не съжалява, че чувалът му се изпразва, и двамата стават едно. Сиромашията е богатство на небето, а богатството е сиромашия на земята.

В хижта „Острец". 26 август 6 1/2 ч.сутр.

Като живееш, каква роля трябва да играеш: на победител, или на победен? Като живееш ще покажеш на хората, какво нещо е любовта, какво нещо е доброто. В любовта и малките и големите работи имат еднакви резултати.

Когато едно благо дойде до крайните си предели, злото му туря край. Значи, злото определя границите между едно и друго благо. Когато обичаш някого, ти му даваш възможност да постигне всичко, каквото желае. И когато те обича някой, и той ти дава възможност да постигнеш желанията си. В този смисъл, любовта прави хората фокус един за друг. Тя не поставя във фокуса им дето са всичките условия и възможности.

Безлюбието вади хората от тяхния фокус и ги лишава от добрите условия и възможностите им за постижения. Бог е фокус за Христа, и Христос е фокус за Бога. Христос постига всичко чрез Бог и Бог предава всичко чрез Христа. Пребъдването е фокус. Затова и Христос казва: „Ако вие пребъдвате в мене и аз ще пребъдвам във вас." Който не разбира пребъдването, той страда и се мъчи. Кое мъчи човека? - Само това, което е вън от него. Невъзможно е да го мъчи това, което е в него. Човек се мъчи само от същества, които са вън от него, но не и от същества, които са вътре в него.

Полянка, 10 м. далеч от хижа „Еделвайс" - 1820 м. височина. 6 1/2 ч. сутр.

28.VIII.1944 г. - Св. Богородица

Казва се, че някой човек е силен и млад. Сила и младост са две различни неща. Да бъде човек силен, значи да има светлина. Да бъде млад, значи да има топлина. Какво нещо е погрешката? - Погрешката е неразбрана добродетел. Какво нещо е добродетелта? - Разбрана погрешка. Днес времето е ясно, което показва, че положението на хората почва да се подобрява. От невидимия свят са турили един проект: скоро ще дойде нещо ново. Иде нова светлина, която ще проникне в хората и те ще видят своите погрешки. Те ще видят престъпленията, които са правили, и ще почнат да ги изправят. Всички хора носят и доброто, и злото в себе си. Злото трябва да се спре, а доброто да се използува за разрешаване на неразрешените задачи. Разрешените задача пък трябва да се изпълнят. Красотата в живота се крие в изпълнението на разрешените задачи. Това се постига чрез любовта и обичта. Ще обичаш и ще те обичат; ще любиш и ще те любят. За да постигнеш това, не чупи клончетата

на любовта. Който люби е свободен, той има знание, има и живот; който не люби, не е свободен, няма знание, няма и живот.

Преди известно време се канеха да бомбардират София. Това се дължеше на разбърканата човешка мисъл. Понеже мислите на хората се оправиха, Божественото взе надмощие. Друго направление има сега човешката мисъл. Ако мисълта се изкриви, пак може да се заоблачи. И после пак може да се изясни. Това показва промените, които стават отвън. Хората хвърлят сенки върху действителния живот и така се явяват бурите.

Сега аз вярвам, че всички престъпници от осем хиляди години насам си събират багажите. Злото не може да остане у нас. Ние го обезоръжаваме. Само така можем да останем напълно неутрални, да се съгласим с небето и никога да не воюваме. Онези, които идат отгоре да ни освободят, това са Белите Братя. Те са въоръжени и ни дават ултиматум: Ще скъсате вече със злото, с черните братя. Не искаме вече да воювате! Няма да ходите вече по тяхния ум и по тяхната философия!

Сега някои се оплакват, че апартаментите им били разрушени. Няма да плачете за старото! Като дойдат Белите Братя, ще донесат всичко ново: нови материали, нови дрехи, нови шапки. Няма защо да плачем за света.

Сега единственото нещо, което остава, то е любов към Бога и любов към ближния.

Бъдете братя и сестри на любовта. Имайте любов към майка си и баща си, към брата си и сестра си. Всяко същество, което може да ти услужи в труден момент, то е твой брат, твоя сестра. В светлината ще виждате своите братя, а в топлината своите сестри.

Та вдигнете сега и вие бялото знаме на любовта. Любовта се посреща с бялото знаме. Щом решите да изпълните волята Божия, вие сте вдигнали вече бялото знаме на любовта.

Това е живот вечен да познаем истинската любов, която носи живот в себе си.

Това е живот вечен да познаваш всички хора, благата, които Бог е изпратил за нас.

На полянката над хижа „Еделвайс", 7 1/2 часа.

135. НОВИТЕ ПРОПОВЕДНИЦИ

В.К.: Разкажете как Неделчо Попов е искал да напусне работата си в София и да тръгне по България, и да проповядва. Е.А.: Аз от Неделчо не съм го чула, но от другиго чух. Един път Неделчо, той дружеше по това време със сестра Балтова и тя много говореше, че трябва да проповядваме Словото. И те разбираха, че това е някаква апостолска дейност както апостолите. Но Учителят не ни каза такова нещо. И Неделчо Попов решил да си подаде оставката от печатницата и да вземе една торбичка, и да отиде да проповядва из България. Но все пак отива и казва на Учителя. Пък Учителя му казал: „Тебе яли ли са те въшки? Стой си там и си гледай работата!" Така му е казал Учителя. Така Неделчо се разминава с проповедничеството. В.К.: Разкажете ми как Балтова решила да се облече и покрие с магнетична мрежа и покривка, поради което е раздала покъщнината си. Е.А.: То беше първите години. Аз не я познавах никак нея тогава и Неделчо още не беше дошъл още в братството. То беше много в първите години. Съпругът на сестра Балтова беше много трезвен човек. Колкото тя беше екзалтирана, толкова той беше трезвен. Но тя имаше две

дъщери - Анка и Верка. Вера мисля, че е жива, но Анка се самоуби. Каква е историята не мога да знам, нищо не знам. И тя беше си продала, махнала всичко и беше оставила само по един дюшек и чаршаф така за спане на семейството, на децата си и на мъжът си, и всички са спали на земята. Щото тя го е направила без да иска тяхното мнение, да пита дъщерите си, да пита и съпруга си. Той съгласен ли е, но тя го направила на своя глава. И сега при свършен факт те са го изтърпели. Не съм чула Балтов да се оплакал, нали от нея. Тя сигурно му е създавала неприятности с характера си, казвам ти малко екзалтирана жена беше тя. Всичко така правеше малко по-подчертано, по-иначе. В.К.: И накрая какво стана? Е.А.: А накрая когато отиде на Изгрева си купи и дивани, мобилира си къщата, така съвсем човешки. Даже и мека мебел имаше някаква, фотьойли, когато ние например в „Парахода" сме живели при най-скромни условия. Нищо не сме имали така. И Учителя нямаше мека мебел. Учителят имаше легло, стол и нищо друго. И в горната стая легло, а в долната стая имаше диван. Но диван някой беше Му го подарил, който беше удобен за сядане, когато отидат повече хора. Тъй че Учителя нямаше такива неща. Учителят е живял много скромно, при съвсем скромни условия. Това се виждаше от всички. Ние се равнявахме по Него. В.К.: Как Учителят ви е плащал като на стенографки? Е.А.: Вижте какво ще ви кажа. В началото не ни даваше суми, в началото ни даваше продукти. След това ни даваше една сума, която общо употребявахме за храна. И така, като не е дал дълго време викаше: „Как сте, имате ли си масло? Да не сте съвсем изпосталели?" Значи обеднели и ако да речем сме свършили сумите, ще Му кажем, ако не, ще кажем имаме още. И така ни даваше групово. След това почна да ни дава поотделно на всяка в пликче. Поотделно на всяка. Сумите, които ни даваше, най-много ни е давал по 6000 лв. на месец, когато парите бяха евтини. В.К.: Какво можеше да се купи с тях, с тези пари? Е.А.: Не знам какво да ви кажа, 500 лв. беше маслото, да. Е как ще е много - 500 лв. беше кило масло. Ами вижте, ние и трите бяхме единодушни да живеем скромно, защото даже, ако баща ми беше малко по-богат, нали и ако нямах втора майка, аз можех да не искам да ми плащат. Но нямаше как, не че плащаше Учителя, Учителя ни даваше само за прехрана пари. Даже Учителят е казал, че някои братя Го питали какво дава на стенографките. Пък Той казал: „Ами и трите са висшистки и трите са гимназиални учителки, пък те могат да имат една хубава заплата, ако са учителки, ние им даваме колкото за хляба". Така е отговорил. Но виж, давал ми е плодове, понеже много носеха на Него, давал ми е. Много неща ни е давал. Дрехи, обувки не. Веднъж рокличка ни даде, аз там в спомените го описах. Роклички ме накара да купя за трите ни и да ги ушия, беше дал на Савка едни обуща дълги, голями, ама то беше, как да ти кажа, Савкиния крак е по-малък, Той нямаше голям крак, но всеки случай над 40 номер, а Савка имаше крак най-много 38. Сега можеш да си представиш каква обувка беше. Тя ги носи известно време. Сега защо Учителят ги е дал, може би да има друго значение. Във връзка с добродетелите. Щото краката са свързани с добродетелите, може това да е целял Учителя. Да й помогне нещо. Но така аз като я гледах, да Ви кажа виждаше ми се смешно сега. Младо момиче ще ходи с такива обуща мъжки - Негови. Негови на Учителя. В.К.: Ами как Савка ходеше с тях? Е.А.: Ами хлопат й и грамадни, и така, ами смеят се, да. Смеят се, подиграваха се. В.К.: Вероятно е някаква задача от Учителя са тези големи обуща? Е.А.: Възможно е. Вероятно за урок на Савка е било. А един път ни даде дрехи, помня, че на мене ми даде едно сако, което беше от дългите сака, които носеше. Аз малко си го поправих и много дълго го носих по екскурзии. То беше като палто. Щото подплатено, много дълго. Давал ми е чорапи един

път, така. Но казваше, че ние още не можем да носим Неговите дрехи веднъж поне на мене това ми го каза. Не можем да носим, защото вибрациите, които Той има и нашите са съвсем различни, и не можем да се ползваме още. Сега, не съответстват де. Ние не сме готови да приемем дрехата с неговите вибрации. В.К.: А кой се грижеше за бита му, кой готвеше? Е.А.: За пране, Учителят когато бяхме на Изгрева, когато беше на ул."Опълченска" 66, Василка переше дрехите Му и леля Гина Го е прала. Там готвеха. В.К.: Кажете ми за пауновото перо. Е.А.: Аз преживях един период от живота си, когато много плачех. Имах така известни неразбирания, трудности и понеже не можех другояче да се справя така облекчавах се със сълзите си. Много време беше минало от този период, когато така плачех често, срещам Учителя. Той идваше от поляната. Беше минал край зодиакалната чешма и вече сме така пред Неговата къща, ама там на полянката дето са покрай боровата гора и Той като ме видя, много засмяно, много разположено ми каза: „Еленке, ти знаеш ли защо плачеш?" Аз така се усмихнах, вдигнах рамене, просто не знаех какво да Му отговоря. За какво ме пита, за какво плача, не ми беше ясно. И така като замълчах аз, Той каза: „Ти плачеш защото нямаш пауново перо!" Аз се изсмях много силно, щото ми се видя много комично, да плаче голям човек, че няма пауново перо. Още повече аз никога не съм искала нито украшения, нито такива украси да нося, никак. Това съвсем не ми лежи. И затова ми се видя много контрастно и може би затова се изсмях. Впоследствие вече, когато аз останах сама и почнах да си мисля затова какво иска да ми каже Учителя, разбрах, че това за което съм плакала не е същественото. Иначе Той няма да го нарече „Пауново перо" и по този начин, когато още по стар навик нали ми идваха сълзи да заплача, почти не можех да плача. И по този начин Учителят ми помогна с този образ да се освободя от плача, когато някога се натъжа. В.К.: Това е един метод за трансформиране на съзнанието. Е.А.: Вероятно. Но да ти кажа и друго нещо още във връзка с това. Един път пак така Учителят ми каза, пак така след много време: „Ти плачеш много!" Викам: „Учителю, аз вече не плача". И Той каза: „Ей, ти не плачеш, но плаче Маргаритка". За Маргаритка Мечева. Верно, че тя беше в такъв период. На мене и досега не е ясно това. В.К.: Тя беше ли си заминала Маргарита Мечева? Е.А.: Маргарита и сега е жива, тя е тука още. Но за нея каза, че тя плаче. В.К.: Вероятно това нейно състояние у вас да сте го приели чрез съжителство? Е.А.: Не съм била лоша с нея, в добри отношения сме били. Тя беше от тия момичета, които стояха пред Учителя пред вратата, да, от тях беше. И за нея, когато майка й я довела тука, Учителят е казал на майката: „Има опасност като пеперудка, да не си опърли крилцата при светлината". Нали пеперудките налитат на светлината, та Учителя за нея това е казал. В.К.: Ама от коя светлина да се опърли при Учителя? Е.А.: При Учителя, да. В.К.: Аз много пъти съм слушал, че около Учителя са се събирали много сестри, с месеци нищо не работели, само да стоят до Учителя. Как стои тоя въпрос? Я ми го разкажете? Е.А.: Какво да ви кажа, 4-5 сестри бяха те. Теофана Савова, Мария Савова, сестра й, Катя Грива и Маргаритка Мечева. Те най-често стояха и те стояха, да речем Учителят си е в долната стая. Те си стоят така, само да мине край тях, или да Ги погледне и нищо повече, много рядко някога Той ще се обърне към тях нещо да им каже. Ако е свободен, виждала съм Го нещо да им казва на тях. Но, когато е зает, Той си минава заминава, те стоят и при това стоене все пак те получаваха нещо. Щото никога човек няма да стои, ако нищо не получава. А пък пак така Учителят при разговор ми каза: „Те мислят, че сестрите, които стоят пред вратата ме смущават. Другите, които мислят отрицателно, те много повече ме смущават с мислите си, отколкото

тези, които стоят". Това е дословно казано. В.К.: Той не ги ли е карал да отидат да работят някъде? Е.А.: Специално за Маргаритка помня, като дойде, тя дойде тука да учи и да следва. Учителят ги караше да работят. Катя Грива Той я накара, тя беше завършила в Рим музикална академия, но не беше завършила гимназия в България. И доста години, десетина преди Учителят да си замине, Той й каза, че тя трябва да си вземе изпитите за гимназията. Тя малко упорствала, не искала да го прави, но Учителят й говорил веднъж към 4-5 часа, тя ми е казвала това и след това й е казал: „Няма да те приема докато не си вземеш матурата". Тъй, че Той и така възпитаваше нали. Такова нещо беше с Катя и тя отиде да живее при Паша в града, при сестрите й и те там й помагаха и подготвяха, и Паша й помагаше колкото беше нужно, и Учителят не я прие през това време никак. Но тя ми каза и нещо друго. Интересно каза, че това което ми говори последния път, преди да ми каже, че няма да ме приема, всичко ми послужи затова време, в което нямах контакт с Учителя. Значи Той предварително й е казал неща, които ще й бъдат необходими в този период. Сега това е нещо вече чисто отношение от Учителя към ученик, нали за да й помогне. И Катя свърши и след това я накара да учителствува. Тя никак не искаше. Не искаше, щото не знам, тя казваше, че най-хубавите години й са когато е стояла при Учителя. Значи нещо тези същества са получавали, за да го каже така. И направи ми впечатление това. Това с Катя беше и тя почна да учителствува, послуша. И завърши, и след туй тя нямаше какво да прави, ако не беше послушала. Щото, като си отиде Учителят, няма кой да я храни разбира се. Така беше с нея. А другите, Теофана Савова тя и сега няма никаква работа. Тя въобще не е работила, тя и сега. Но тя не иска и пенсия, не иска нищо. В.К.: От какво се издържа? Е.А.: Приятелите й помагат. Няколко души й помагат редовно. Е сега, виж начин на отношение между душите е това. Има сестри, които към нея са много разположени и й помагат, носят й храна, а тя яде много малко, тя е на моите години възраст, много малко яде. Пише неща, стихове ли пише, нещо пише. Тя импонира на приятелите може би с това, че пише нали. Искат да й помогнат. Виждала съм Еленка - железничарката, съпруга на Стефан Стоев да носи храна на Теофана и съм чувала, че това правела всеки ден. Възможно е това да е било известен период от време, но и други са й носили също. Посещаваха я много братя и сестри от София и провинцията. Всички почти й носеха по нещо, не отиваха с празни ръце. Така живее. Но метода на Учителя е друг. Накара Катя да завърши, да иде да работи та да се пенсионира. Сега пенсията я храни.

А за Маргарита Мечева, за която ставаше дума, чула съм че Учителят й е казал, до такава степен искал да й помогне: „Ти, ако ме обичаш, ще отидеш да учиш!" Аз не съм чула Учителят да каже някому другиму така „Ако ме обичаш", значи Той употребил един тъй да се каже човешки метод в случая, за да я накара да учи. Но тя не можа да преодолее това. Тя не можа, така си и остана, нищо не може да завърши като беше тука, на Изгрева като беше. След като си отиде Учителя, тя отиде при сестра си, която беше зъболекарка, след като замина сестра й, нещо под наем дава и тя още е на земята. Под наем дава нещо, намерила начин така да си изкарва за прехраната. Тези бяха слънчогледи, около слънцето на Учителя стояха. Приятелите се смущаваха някак. Вижте, те някак невинно стояха. Те не питаха Учителя, не искаха да им говори, те просто само като Го гледаха. Да ви кажа, имаше такова нещо у нас, аз такова преживяване имах. Бях учителка и не бях виждала Учителя един месец. Сега нямам нещо да Го питам, нищо. И аз като отидох при Него казвам: „Учителю, нямам никакъв въпрос, но позволете ми да поседя при Вас, да Ви

погледам и да Ви се порадвам". Разбираш, имах нуждата просто от това, да видя, да погледам Учителя. Ако ми поговори още по-добре, но някакъв глад имах от това. Значи ние усещаме глад за Неговото присъствие, за Неговото присъствие, тъй че аз имам тая опитност и го казвам, и затуй донякъде тия момичета ги разбирам. У тях е било още по-подсилено това нещо, после аз не можех да стоя без работа така, това би ме много притеснило. В.К.: Това бяха: Катя Грива, Теофана Савова, Дора Савова и Маргарита Мечева. Е.А.: Най-често те стояха. По едно време и Димитринка Захариева и тя стоеше, но това беше много кратък период от време. Даже това е свързано с една друго опитност. В.К.: И каква е тази опитност?

136. УЧИТЕЛЯТ ИМАШЕ ЧИСТОТАТА НА ДЕТЕ

Е.А.: Димитринка Захариева беше се увлякла, доведе я Тодор гледача от Хасково, когато той дойде и нея доведе. И я помня така с един сини панделчици, съвсем детски на косата, така ходеше, но по едно време тя почна да отива при един брат за поведението, на който не можем да го похвалим. След това, мина известно време, докато тя ходеше подир него и тя се отдели и започна да дружи с тези момичета, които стояха при Учителя, при тях. В.К.: Слънчогледите. Е.А.: Да, слънчогледи, така ги наричаха. И вече престана там да ходи, там където беше и при един случай, след като цялата опитност беше се развила, аз казах на Учителя, че съм забелязала това, даже Той ми вика: „Ама ти забеляза ли това?" „Забелязах Учителю, че тя престана да ходи там, пък после стоеше при сестрите тука". И тогава Той ми каза: „Ти знаеш ли какви скандали щяха да станат там?" Аз не мога да знам затова какви скандали ще стават, но Димитринка така имаше една рязкост, защото Димитринка веднъж, когато с Методи отишла да й купува шапка, тя му ударила плесница в магазина. Така че тя имала значи тупето да си позволи такова нещо. Един човек, който впоследствие тя се промени, след като направи връзката с него и там с него живяха дълго време. В.К.: А Методи Константинов откъде се яви, откъде дойде? Е.А.: Методи дойде от чужбина. Завърши, дойде от чужбина. Димитринка беше край Учителя, още в този период и по едно време забелязах, че те двамата дружат. Направи ми това впечатление, че дружат и аз казах на Учителя, че съм забелязала, че Той е направил нещо, за да я отклони от онуй място и тогава Учителят ми каза: „Знаеш ли какви скандали щеше да има там?" След това Димитринка, Методи се чувстваше някак задължен към това момиче и тя не знам какво беше свършила, но знам, че завърши академия, музикална академия. Той й помогна, направо я издържал, за да следва. И така те имаха една доста силна връзка, една привързаност, но той грижи имаше към нея, пък тя имаше една привързаност към него. Впоследствие, когато към Методи други момичета се приближиха, тя преживя някакви разочарования естествено и така имаше известни страдания и тя. В.К.: Значи това е въпроса за слънчогледите? Е.А.: Да, Веднъж отидох при Учителя и Му казвам, че изпитвам една мъка без да знам причините защо. „Нито някой Учителю ме е наскърбил, нито някой ми е взел нещо, никакъв външен повод няма за мъката ми и затова се чудя, не мога да разбера на какво се дължи тази ми мъка". Учителят така помълча, затвори си очите, аз почаках и после Той ми каза: „Ще обръщаш хората към Бога!" Да ти кажа, това ми се видя голяма работа това така, не се чувствах толкова достойна за тая работа и сега казвам, каквото мога ще правя доколкото разбирам ще го правя. Досега се чувствам задължена, но след като Той ми

каза това, аз казах: „Никой човек повече няма да му кажа, че съм заета, че да не го приема, защото щом някой може да дойде при мене, за да получи нещо, за да му го кажа", аз се чувствах вече длъжна към всеки човек, да се отзова на това за което ме е помолил, щом мога да го направя. В.К.Да. Искам да питам как Учителят поднасяше въпроса за брака, имаше много хора, които впоследствие се ожениха. Някои не са се оженили, но как стоеше този въпрос? Е.А.: По този въпрос Учителят е казал: „Едни идват на земята да се оженят, и ако не се оженят ще сбъркат, други идват да не се женят и пак ще сбъркат, ако направят обратното". А пък Иванка, тя беше съпруга на д-р Кадиев. Той я обикнал Кадиев и искал да се ожени за нея. Тя сега имаше преди това една връзка друга, нещо такова, нали така, една връзка, за която знам, но това е нейна лична работа. И тя се оженила за него, за Стефан Кадиев. Той понеже настоял, оженва се за него. И когато тя имаше първото си детенце, едно момиченце Еленка, беше беше ми дошла на гости на Изгрева и след като бяхме приказвали, аз я изпратих така от Изгрева до шосето и Учителят ме видял, че я изпращам. И после, като ме видя при един случай, ми заговори за нея. Или нещо тя беше ми казала и аз казах на Учителя, да, нещо ми беше казала, и аз казах на Учителя и Учителят ми каза: „Тя добре направи, че се ожени". Сега, аз не мога да кажа това нали, но когато й казах на нея, че Учителят така казал, тя много благодари, че съм й казала, защото тя много се колебаела, дали не е сбъркала или е сбъркала. И това й беше така като едно разрешение на въпроса.

Една сестра ми разказа една нейна опитност, която така ме потресе. Казали й, а и тя си помислила, че Учителят си позволява да живее със сестрите, които Го посещават. Тя се съмнявала. Мога да кажа това, че тя е по рождение материалистка, с по-нови леви идеи и може би за нея това е естествено нали така да мисли. И една нощ ми казва, че отишла при Учителя в 12 часа посред нощ, била на Изгрева, отива горе на вратата Му и Му тропа. Тропа веднъж, тропа два пъти, тропа три пъти, тропа продължително време и най-после Учителя излиза, отваря вратата и както е бил с долните си дрехи облечени, риза и панталон, пижама ли, каквото е носил вече, не зная и така с разперени ръце малко й казал, и със сълзи на очи, вижте, това ми направи впечатление, и със сълзи на очи, какво и нищо не казал, само така застава пред нея и тя се стъписала само от позата, само от това което Той изразявал, нали, и си е отишла. В.К.: И после как го разказваше тя това? Е.А.: Спокойно. Спокойно ми го е разказвала. И ако тя не беше ми го разказала, вярвайте, нямаше да повярвам. Но лично тя ми го разказа. В.К.: И какво й беше мнението? После аз я чух много скоро да каже: „Учителят живееше в чистота!" Тя почувства чистотата на Учителя, да. Учителят наистина и други хора са ми говорили, нали, че са се съмнявали в Учителя. И да ви кажа от моя контакт с Учителя, от всичко, което съм видяла, мога само това да кажа: „ТОЙ ИМАШЕ ЧИСТОТАТА НА ДЕТЕ!" Тия дечица, нищо друго. Това, което е направила, ужасно е това. Как може да си позволи това? В.К.: Не познава Учителя. Е.А.: Нищо не познава. В.К.: Не познава Словото, не познава Учителя. Е.А.: Как може да си позволи такова нещо?

Учителят, когато първата година - 1926, построиха долната стая и Той остана да живее на Изгрева. Една сестра Николина Балтова постила десет дни и какво си въобразила не зная, отива на Изгрева и казала на Учителя, че ще спи в стаята при Него. Той казал: „Добре". Сега приказвали ли са или не са приказвали, не зная, но след малко Той си взема шапката, бастуна и слиза в града и я оставя нея сама в стаята. Той сега нали да покаже, тя иска да спи там, Той не й се противопоставя, но сам отива да спи на ул. „Опълченска" 66.

Тя не ми го разказа, но други хора ми го казаха. Не, тя самата не ми го е казала. Други ми го казаха. В.К.: И после тя? След като е спала сама в стаята му? Е.А.: Е нищо не знам. Вижте, нея съм я виждала да ви кажа как? Когато Учителят застане, тя много обичаше да застава до Него и да покаже че Му е близка. И например един път наблюдавах сцена. Тя се премести при Учителя, Учителят се отмести. Тя пак направи стъпка към Него, Учителят се отмести. Не, не, не прави. Така много хора събрани, тя застанала до Него и наблюдавах как тя все искаше да се приближи, да се покаже, че Му е близка и още повече, някак така се подвижваше, разбирате, така някак движение на тялото правеше, които не бяха, не ми действуваха хармонично. Така нещо, какво да ви кажа, нещо по-нисшо ми се видя. И туй три пъти. Учителят се отмести три пъти, но Той го правеше така естествено. Никак, като че ли нищо не е, нали, отстъпи една стъпка, тя след малко се приближи, Той отстъпи едно стъпка, тя пак се приближи. Сега другите дали го видяха не зная, но на мен ми направи това впечатление и видях, защото начинът, по който тя се приближаваше имаше нечисто нещо. Тя искаше да покаже, че е близка на Учителя, пък близостта е духовна с Учителя. Друга близост с Учителя нямаше. И може би затуй Той се отделяше де. И Той не иска да Му преписват мръсотиите си хората. Виждаш ли какви неща е изживял Учителя. В свят греховен беше, тук Той беше. Аз, като казвам тези неща вече ме е срам малко, да не би така да го изтълкуват по друг начин, ама какво да правя, като го видях това. В.К.: А пък това трябва да се каже, трябва да се знае. Щото, ако не се знае, утре други ще имат същите изкушения и ще се чудят как е било, що е било. Ето един метод.

Ще предложиме един разговор на Учителя през август 1944 год. в Мърчаево за човешката душа, която се среща с обичта и Любовта на Бога. Това е лист с почерка на Паша Теодорова, която ми го е изпратила.

ИЗ РАЗГОВОРИТЕ С УЧИТЕЛЯ ПРЕЗ АВГУСТ 1944 ГОДИНА.

Човешката душа преди да дойде на земята се прекарва през едно езеро, дето се окъпва, за да забрави всичко, което е преживяла горе. Ако помните това, което е там, тогава по-малко бихте издържали тук.

Колкото по-търпелив е човек, толкова е по-събуден, ако е сприхав, толкова по-малко е събуден. Човек идва тук на земята за стока, за материала, който после горе ще образува. Казано е: Христос казва: „Събирайте съкровища, които крадец не яде и молец не разваля." Събирайте съкровища в небесната банка.

Човек идва на земята по собствено желание само когато се е освободил от кармата си. Иначе идва по закон.

- Как да се освободя от кармата си?

- Ето как: Не вземай пари на заем. И този, който обичаш не искай да го обсебваш.

Вие знаете, кой ви обича без да ви е казал нито една дума. Защото Любовта има едно ухание, както карамфила, отдалеч го чувстваш.

Когато някой мъж има връзка с някоя жена и когато нейния мъж я убие, то първия мъж е отговорен за това убийство; все едно че той убива човек.

В бъдеще, в новата епоха няма да се позволява на нисшите души да се въплътяват на земята. Както е казано „Кротките ще наследят земята". И това е почнало вече.

Ако пътувате по планините и имате единство в мисълта си, няма да

паднете, но когато дойдат 3-4 мисли в ума ви, когато се раздвои умът ви и дойдат някои отрицателни мисли, например мислиш за недостатъците на някой човек, или изпращате мисли на недоволство и омраза към някого, тогава ще паднете. Та на екскурзии по планина никога не мисли отрицателно, лоши работи.

Ние сега прекарваме най-хубавите изпитания, които могат да ни се дадат. А пък в бъдеще ще ви се дадат още по-добри изпитания.

Земята е една книга, в която е написана най-хубавата поезия. Природата пише писма, например някой път ти си загрижен, мрачен и тогава видиш едно хубаво бяло цветенце, то е едно писмо. Това бяло цвете ти говори: „Когато всичко дадеш, всичко ще вземеш". Но ще дадеш не на глупавия. Той нищо няма да разбере. Но ще дадеш на онзи, който разбира.

Вие обичате момъка, но този момък е една станция, той е едно колективно същество. Той е съдружие. Обаче един между тях ви обича и някой път погледа му е много хубав, а някой път не. Вие имате тази опитност. При Любовта няма млади и стари. Там са вечно млади. Един човек, който плаче, ако се пренесе в света на висшата реалност веднага ще стане радостен. Но не знае как да се пренесе там.

Не обяснявайте какво нещо е Любовта, но обяснявайте проявите на Любовта. Любовта е единственото нещо, което човек не може да обясни. Дошъл един момък и ти запалил чергата. Това не е Любов. Това са етикетите на Любовта. Тепърва хората ще дойдат до Любовта. Единственото нещо, което не плаче е Любовта. А пък някой човек плаче и иска да ме увери, че това е Любов.

Някой казва: Защо онзи не ме обича, а пък аз го обичам? Такива жертви правя за него, а той никаква обич не показва насреща. Че онази душа е бедна, няма какво да ви даде. Тя сама се нуждае. Хората плачат от Любов, но това не е Любов. В Любовта няма сълзи. Има едно нещо, което е най-неразбрано и най-разбрано. Това е Любовта. Вие обичате някого. Тази твоя Любов е образец как да проявиш Любовта си. Дават ти образец. Бог иска и другите да обичаш така, както тая душа. Като обичаш едного с това Бог ти показва, как трябва да обичаш и другите. Имаш образец.

137. ОПОРОЧЕНИЕТО НА ВИСОКИЯ ИДЕАЛ

Един брат Любомир Лулчев, който си позволяваше много неща, посегнал на едно малолетно момиче, може би дали имаше и 15 год. Щото аз един път влязох и нещо така забелязах, те бяха двамата само. И той посегнал и това някак се разчуло, нали? Майката пита момичето, има ли такова нещо. Тя признала пред майка си. И сега тя се чуди какво да направи. Ако каже на мъжът си, то значи да стане скандал. А живеят на Изгрева. До него живееха. И се въздържа да каже, защото той може даже да го убие. Това е единствена дъщеря, един възрастен мъж да посегне на дете, толкова грозно нещо е. И сега той си е позволил това. А интересно е, че той ми е казал, че има такава опасност за него. Ама аз не знаех, че е от него тази опасност за момичето. Той ми каза, че имало такава опасност за това момиче, да посегне някой на него, но когато научих, че той посегнал, аз не знаех, че опасността била у него, не от другите. Да се чудиш. Тя не казва на мъжът си това нали, а пък на Изгрева се пръска слух, говори се и тогава един брат като чува за тоя слух, отива при майката и я пита: „Ще ми кажеш вярно ли е това? Ако е вярно, ще му запаля къщата". Сега тя като чула и това още повече се уплашила жената и

какво да направи, не му е признала на него. Не е признала, че има такова нещо. Тя казала не зная или нещо, но не е признала. Защото онзи брат, който се заканил, то запали къщата на друга една сестра така и тя изгоря. Тя беше възрастна жена, а с един по-млад брат често пъти другаруваха. Той ходеше при нея, затваряха се така, че никаква светлина да не влиза. Сега, аз лично не съм се интересувала какво правят и какво, то си е тяхна работа, но другите по-любопитни са били и не знам какво са си тълкували и какво са правили. И тя, тази жена отива един път в града и когато се връща вижда, че къщата й изгоряла, изгоряла цялата, всичко, защото тя беше дървена барака, другото са дрехи, нищо няма, което да не гори. Този брат ливнал мисля, че газ, една тенекия ли, какво е излял там и всичко изгаря. А аз помня пламъка. И това беше през времето на Учителя. Аз видях пламъка нагоре някъде си беше. След това тя почти не идваше на Изгрева тази сестра. Този брат после се ожени за едно друго момиче, което дружеше с нея. Да ви кажа, ставаха неща, които аз не ги разбирах и имах си доста неприятности, за да могат да ме интересуват. В.К.: И тази майка отказва да каже историята на този приятел, който може да пали и не казва на мъжа си. Ами той отива и запалва на друго място за да изгори нечистотията. Интересно. Е.А.: Да, този е дето може да пали, отказва и не казва на мъжа си. И сега все се безпокои, така че дали е направила правилно и един път бяхме на Витоша, на бивака на приказка и тя ми разказа това нещо. И аз при един случай казах на Учителя, че така ми каза и много се смущава дали е постъпила правилно. Учителят ми каза: „Много добре е постъпила", два пъти. Повтори едно след друго: „Много добре е постъпила, много добре е постъпила". И когато й казах на нея, че така каза Учителя, олекна й, защото тя избегна един скандал по този начин. После дъщерята се омъжи, но момчето като разбрало тая история не е искал да се ожени за нея. Но то отиде при Учителя и Учителя какво му е говорил не зная и той се ожени за нея, и досега си още живеят. В.К.: Значи отишъл е при Учителя. Е.А.: Да, да. Този кандидатът който е бил, той беше учител. И отиде при Него, отишъл при Учителя и Учителят Той знае какво му е казал. Чух че му е казал, че тя е добро момиче, да се ожени. Щото той като разбрал тази история не искал да се жени. В.К.: Много трудна работа. Е.А.: Ами да. Много е трудно.

Пак друг случай: Беше доста възрастно момиче, девойка, ама може би към 40 години ли беше, не беше млада. Имаше сестра в града, при която живееше, не знам дали не беше някъде от провинцията и тя ходеше там при един брат и то беше скоро, преди бомбардировките стана. Много скоро преди бомбардировките стана. Живееше на Изгрева при една жена, какво е станало с нея не знам, какви разочарования е преживяло момичето не зная, но чух, че се обесила на прозореца на къщата дето е живяла, на Изгрева, да. И аз така изтръпнах от това, защото властта винаги следеше такива престъпления, търсеше виновник затова и останах така приятно изненадана, че нищо не се повдигна по този въпрос. Още повече, че нейният зет, мъжът на сестра й някакъв прокурор беше в съда. Сега какво стана, защо така стана не мога да знам причините, но ми направи впечатление, че никакъв скандал не се повдигна. То беше може би така точно преди бомбардировките, даже може би да бяха почнали бомбардировките. По-късно Учителят за този случай каза: „Те ме свързаха с едно престъпление". Ама го каза така с недоволство, защото на Изгрева стана. По-рано се обеси брат Костадин Иларионов, но той се беси в гората, а тука стана на самия Изгрев. В.К.: Чух че Учителят взел камък и го запратил към гората „Исках да го спася, но духовете го обесиха". И се прибрал. Е.А.:„Исках да го спася, обаче го обесиха". За Иларионов вижте какво, той

нещо от войната беше останал с някакъв комплекс. Той имаше някакъв страх. Страх имаше някакъв и какво е станало впоследствие не зная. Той беше така добър човек, кротък човек, нищо не сме чули за него да е направил нещо ексцентрично, бе предан на Учителя. Но един ден, когато беше дошъл, то беше след коя война? След Европейската ли война, коя беше? След Първата война, да към 1925 год. дошъл на Изгрева и беше се обесил на един клон от боровете вън от Изгрева. Да, и когато, аз го чух когато Учителят каза: „Те духовете го обесиха". Значи това психическо подпушено състояние, което имаше е дало път да се проявят много нисши същества чрез него, за да помрачат съзнанието му и да посегне на живота си. Това е моето виждане и разбиране за случаят, да.

Една сестра Невена Неделчева имаше връзка с един брат и дълго време така живяха заедно, но тя впоследствие отиде да учителствува в Югославия през време на Втората световна война и там беше направила връзка, идейна връзка с момчето на хазайката си, което се заинтересувало от идеите на братството. И когато вече се свърши войната и тя се прибра, тя продължаваше да води кореспонденцията си. Но този брат с когото живееше не й позволявал да пише никакви писма, а аз й услужвах. Или да ми даде писмото да го препратя, или пък да го получа, да. Той не й позволява да пише. Даже веднъж се случило така, че тя си го турила писмото на гърба и той като я потупва усетил, че има писмо и така я уловил, че праща пак писма. Да, скрила го на гърба си и тя като излиза, той я потупва по гърба и се разбира цялата работа, и затова може би тя ги даваше после на мене. Аз й услужвах, защото това беше чисто идейна работа и аз намирах, че това е само неговата ревност и затуй не трябва да зачитам тая ревност. Със спокойна съвест предавах писмата и когато ги получавах, и когато тя ми ги даваше. Но тя веднъж казала на Учителя това, че той не я пуска да идва при мене, пък Учителят й казва: „Ти когато отидеш при Елена, ще си отиваш при нея, но когато той те попита ходила ли си при Елена, ти мислено ще се обърнеш към Бога и ще кажеш: Господи, ти знаеш, че аз ходих при Елена", а на него ще кажеш че не си ходила". Сега отстрани хората ще помислят, че Учителят говори срещу лъжата, а върши друго. Не, това е за дадения случай само, защото това не е никаква лъжа, защото тя пред Господа си казва че е правила това. Ние пред Бога трябва да бъдем искрени. Ние пред хората, не сме длъжни всичко да казваме. Как сега на един ревнив човек ще му уйдисваш на ума. Ами той е обхванат от лоши мисли. Нищо не е станало, че е казала. Сестрата, за която говоря беше Невена Неделчева. Много скоро след нейното идване на Изгрева Учителят ми каза: Ще кажеш на Лулчев да я върне на семейството". Аз отидох и му казах, че Учителят ми каза така и така. Той каза: „Няма да го направя!" Отказа пред мене и не го направи наистина. Брат й идва да я вика, цялото семейство беше против това, защото тя там остана така, младо момиче нали при един мъж вдовец, така не беше някак редно, нали за морала на цялото тяхно семейство. Чувстваха се така изложени и големият й брат й се разсърди за цял живот. Той мисля не подържаше вече след това с нея никаква връзка, защото се чувстваше оскърбен от нейното поведение. Сега наистина той не я върна, но тя мина през такива трудности и страдания. Най-напред той не й позволяваше с никого да се среща, с никого да говори. Тя беше послушна и правеше това, което той искаше. Тя когато дойде сама, преди да направи връзката с него беше готова за работа, имаше импулс и да участвува в братския живот, а като отиде там абсолютно беше вече окована от него. Никаква връзка с никого не можеше да прави. И по този начин тя се затвори за всички и после, понеже той беше човек с по-силен характер, налагаше се и тя

преживя много оскърбления и много страдания. Той се опита и мене да ограничи, но понеже аз бях стенографка на Учителя и аз имах задължения. Когато дешифрирахме една беседа, ако дойде някой млад брат и стар брат, и какъвто и да е и поиска, и ние сме я дешифрирали, наш дълг беше да я дадем, да я прочете, защото той ще я върне. Нали ние затова ги пишехме, да се ползват приятелите. Той на няколко пъти се опита да ми говори, но понеже аз абсолютно отказвах това, да се подчиня на такова нещо, остави ме защото видя, че не го слушам. Аз намирах, че първо аз трябва да изпълня задължението което съм поела към Учителя, а не неговото нареждане. В.К.: Къде живееше Лулчев? Е.А.: Той живееше на Изгрева в една барака, много малка. Една барака и един метър и половина кухничка и едно антренце още по-малко, само колкото да се влезе, да не е влизането направо в стаята му. Но той и в града живееше. Преди да дойде на Изгрева имаше стая в града. Стая, в която никого не пущаше. Специално ми правеше впечатление, че искаше да му бъде свещенна стая, понеже той там държеше и картините, които Учителя беше му дал при една сказка която той държа. Нещо във военния клуб, той държа една сказка навремето, още първите години и Учителят му даде картините, с които той е държал сказките си в началото на неговата дейност. И преди да убият жена му Учителят ми каза: „Ще поискаш да върне картините Лулчев!" Аз му казах, той малко го жегна това като му казах, защото той разбра, че нещо ще стане с него нали и много наскоро след това убиха жена му. Но той върна картините, не можеше да не ги върне. А стаята долу в града я държеше заключена, свещена стая, никого не пускаше, пък после влязоха агентите в нея и аз видях колко е свещена. Не, в този случай видях нашите човешки заблуждения. Ние искаме да правим свети неща, от места където няма святост. А святостта, която трябва да имаме в душата си, забравяме за нея. А търсим святост външна, физическа, което е заблуда.

Вижте сега, това е един факт, който Паша ми го сподели. Паша каза, че Савка била при Учителя и Учителят като отишла й казал, да вземе шишето с чистия спирт и да Му сипе тука, на темето, отгоре на главата. И тя видяла, че там имало някаква рана и не малка, а доста голяма рана и тя разбира се го направила, но никой от нас не разбра ударил ли се е някъде в някоя греда в това, друг ли някой го е ударил. Това никой от нас не можеше да разбере, щото Той за личния си живот не говореше, Учителят. И така си остана, Савка Му го сипала спирта, но което ни порази, тя казва, че не мръднал мускул от лицето Му. А сега всеки един знае какво значи на рана да сложиш спирт.

В.К.: Вие казахте, че е имало време когато е държал сказки в „Турферайн"? Какво представляваше този салон? Е.А.: Само това, че беше на едно германско спортно дружество. Имаше магарета за прескачане, имаше гимнастически уреди. Братството го беше наело, два пъти в седмицата отивахме, един път за школните лекции на Общия клас и друг път в 10 часа - неделните беседи. И така близо две години Учителят ги държа в „Турферайн" беседите си.

Учителят даваше теми. Темите всеки един ги пишеше и ги оставяше на катедрата на Учителя. Учителят даваше така, ще вземе няколко теми, ще даде на брат Симеонов да ги прочете. Друг път ще вземе теми, ще ги даде на друг брат да ги прочете. И на мене ми е давал да чета от темите, които бяха сложени пред Него. А пък веднъж каза: „Излез на дъската Еленке и начертай десет концентрични кръга!" То в беседата, в която са чертани сигурно ще бъде записано това, но ми е давал така да участвувам в братския живот, нали така, да имам дял в братския живот. Той даже на една Нова година, то беше 1942

год. Учителят каза, че е женска година. И като каза, че е женска годината „Затуй ще дадем на сестра да прочете една страница от томчето" и даде томчето на мене, аз да го прочета. Така, че имало е случаи, когато Учителят лично за мене е оказал едно доверие. Въпреки, че аз се чувствам много виновна пред Него.

Неделчо Попов и сестра Балтова така по едно време се сприятелиха и той често ходеше при нея, а съм чула, че Учителя му е казал, да не стои повече от пет минути при нея. Но сега спазвал ли го е или не той си знае и другите знаят. Но има една друга опитност затова продължение, може за свидетелство да го кажа и него. Неделчо Попов под влиянието може би на нея, щото тя беше така малко екзалтирана жена, направо го казвам, защото така го мисля. Например един път тя една година си беше махнала цялата покъщнина, нищо не й трябва, нищо не е нужно и са спяли на дюшеците направо на земята. Сега все пак това е едно увлечение без разум. И Неделчо Попов решил да става проповедник, вероятно под нейно влияние. Отива при Учителя и казва: „УчителЮ, аз съм решил да си подам заявление, да напускам работата и ще почна да проповядвам Новото Учение по градове и по села". Учителят му рекъл само: „Тебе яли ли са те въшки?" Сега с това Той иска да изрази, че като отиде да проповядва, той няма да има никакви условия и нищо, и няма да има и пари, значи може би и наистина де факто така да стане, да го ядат въшки, но му казал конкретно: „Няма да даваш никакво заявление и ще си гледаш работата!"

А пък когато Неделчо заболя, един път ме помоли да му направя компрес, горещите компреси и аз отидох. Тези горещи компреси Учителят ги беше дал с формули бяха те и аз ги имах, и формулите, и ги направихме тъй както знаех. В.К.: Тези млечните компреси? Е.А.: Не, с вода, горещите компреси. Вижте какво, един пешкир се потапя в гореща вода поизцежда се малко, докато поизстине, да може като се тури на мястото да се търпи и стои да речем няколко минути и щом усети, че не усеща топлината на водата, нали на горещото, сменя се с друг. Такива компреси се правят десет едно след друго последователно и най-много. От шест до десет се правят такива компреси и формули казвах. Аз ги знаех. Сега да ви кажа съм ги забравила, не мога да ги кажа. Аз отидох, направих компресите, дойде Балтова и тя при него. Балтова я нямаше когато аз му направих компресите и като дойде тя, тя остана засегната от това, че той не накарал нея да му прави и че аз му ги правя компресите. Скараха се. И така лошо се скараха, че аз го чух да каже нещо страшно: „Ако умра, ти си причината!" Да ви кажа, сега аз пръв път го казвам това. Досега никому не съм го казвала, но той скоро си замина. Той имаше цироза на черния дроб. И беше така с подут корем когато му правих компресите, аз мислех, че беше много късно, което го правех. Но понеже пожела нали, не исках да му откажа, защото и вътрешно да ви кажа не бях убедена, че мога да му помогна, но само така от милост, да не го обезсърча. В.К.: Като си спомням за въшките, той фактически на неговото място, където работи свърши много голяма работа. Е.А.: Много полезен беше. Особено след Учителя. След Учителя, като си замина, той ни доставяше хартия, от някаква борса, черна борса ли каква беше не знам, но понеже той имаше много връзки с печатарите, дълги години беше работил в печатницата и с много печатари, и ни свърши много полезна работа в братството. Той беше верен и предан брат. В.К.: Ако беше отишъл да проповядва, щяха да го ядат въшките и нищо нямаше да свърши. Е.А.: Не, друго нещо. Учителят каза: „Сега няма да проповядвате учението, а с живота си ще го показвате!" Това е вече съвсем друго нещо. Той искаше ние с живота си да показваме, че сме ученици.

138. ПОХОЖДЕНИЯ — ЯВНИ И ПОТАЙНИ

В.К.: Искам да се спреме кога и как стои въпросът с Школните лекции. До 1928 год. Школните лекции Учителят ги водеше вечер от 19 до 21 часа. Е.А.: Да. В.К.: В „Турнферайн" , на ул. „Опълченска" 66, ул. „Оборище" 14 и Изгрева. Значи до 1928 год. вечерта ставаха. Е.А.: Вечерта ставаха. В.К.: Кой клас беше? Е.А.: Общия и Младежкия класове. Неделните е държал от 10 до 12 часа. В.К.: От 1928 год. Школните лекции на Младежкия окултен клас бяха в 5 часа сутринта? Е.А.: Да. От 1928 год. есента, когато започва новата учебна година. В.К.: А от 1930 год. започнаха Утринните слова от 5 часа сутринта в неделя. Е.А.: Да. В.К.: Значи 1930 год. А в неделя от 10 часа неделните беседи. Е.А.: Неделните беседи са били винаги от 10 часа. В.К.: И сега като резюмираме как бяха накрая беседите? Младежкият клас кога беше? Е.А.: Кой ден ли? Май меняха се дните. Имаше случай когато Младежкия клас беше в неделя вечер, имаше случаи когато Общия клас беше в сряда. Но промените бяха много рядко, не бяха чести и не знам по какви поводи ставаха, да. И накрая си останаха така: сутрин в 5 часа беседа, в 10 часа беседа. В.К.: Това е неделя? Е.А.: В 5 часа - Утринни слова. В неделя 10 часа – Неделни, в сряда – Общ клас и в петък – Младежки клас. В.К.: Сряда от колко часа беше? Е.А.: Всичко сутринта. На Изгрева беше всичко сутринта. В 5 часа. Ний ставахме в града в 4 часа, за да дойдем на клас. В.К.: Значи така стои този въпрос.

В.К.: През 1943 год. Учителят правеше 40 дни екскурзии до Витоша. Е.А.: Да. В.К.: Отначало бяха с Учителя Боян, Борис, Галилей. По-късно някои се умориха понеже те бяха „избраните". Накрая Учителят отиде с Тодора и Ангел от Изгрева, т.е. с неизбраните. Във връзка с какво ходи Учителя, във връзка със събитията ли, които бяха? Е.А.: Ние лятото не ходихме на Рила. Учителят всичкото време го прекара на Изгрева. И Той веднъж нещо спомена, но не мога точно да го предам, че Той прави тези екскурзии сега, като че ли, защото не е ходил през лятото никак. Но това го казвам по спомен, а не по точност. В.К.: Значи в разстояние на 40 дни. Е.А.: Той ходеше редовно всеки ден.

В.К.: Сега за Мърчаево. Думи на Учителя: „Те са търговци, които искат само те да спечелят". Става въпрос затова, които са отишли с Учителя в Мърчаево, а вас не са ви поканили, както и другите. Е.А.: Когато тръгна Учителят за Мърчаево аз знаех, че Той ще отиде там. Добре, ама аз не го попитах, мога ли Учителю да дойда и аз. Може би така от стеснение. Не от друго, само от стеснение, да не бъде моето нахалство. И отидох вече, където отидох, и че сбърках и т.н., но после. В.К.: Казахте Му, че искате да дойдете. Е.А.: Не, после, аз отидох при Невена Неделчева в нейното село Брезе, където беше учителка и там три месеца прекарах. В София нямаше никой, баща ми и втората ми майка бяха евакуирани и аз отидох направо на Мърчаево. Там прекарах една нощ, където не мигнах. В.К.: Защото е много народ ли? Е.А.: Не, защото е на земята, студеничко, беше пролет и така, условия нямаше, просто не мигнах цяла нощ. Но всеки случай разбрах, че Учителят беше държал беседа и когато разбрах, че държи беседа, за 22 март беше държал беседа и по този повод аз дойдох да разбера, и тогава вече върнах се, взех си багажа и останах в Мърчаево. В.К.: Да стенографираш. Е.А.: Ами защото Учителят говори. Паша я нямаше, само Савка беше. В.К.: Сега от Мърчаево стенографка беше Савка, Боян и ти. Е.А.: И аз. В.К.: Сега, оттам излизат „Завета на Любовта" 1, 2 и 3 част. Е.А.: Да. В.К.: Кой стенографира? Е.А.: Всичките, аз съм дешифрирала. В.К.: Ти си ги дешифрирала тези, „Завета на Любовта" 1, 2 и 3 част в Мърчаево?

Е.А.: Да. Но и брат Боев е писал, но после аз ги дешифрирах.

Е.А.: Учителят покани мен и другите стенографки. Аз послушах и това бе мое послушание. Той ме видя и каза: „Добре стори че дойде". В.К.: А, когато отиваше на тези екскурзии до Симеоново. Когато ги правеше през тези 40 дни. Е.А.: Понеже групата, която ходеше с Него, не ни покани, не ни каза защо не идвате вие. И не ми беше удобно да питам, защо не ни канят, а пък и като мина време брат Боев дойде и предаде, че Учителят казал на брат Боев да каже на Паша и на Елена, че могат да отидат с Него. Е сега това беше някак отговор на туй, което ние не можахме да го кажеме с Паша.

В.К.: Чета от моите записки от теб: Имаше брат Начо Петров през 1924 год. когато се издаваха паспортите, отиде при Учителя и казва: „УчителЮ, трябва лична карта". Учителят го поглежда и казва: „Аз имам лична карта" посочва себе си. Е.А.: Не себе си. Посочва ръката си. Ръката си посочва. Ето, защото това е Пентограма. Ръката си посочва, казва: „Аз имам лична карта". Ръката си посочва, да.

В.К.: Учителят беше много акуратен към държавата. Е.А.: И към държавните власти. В.К.: Например всички данъци още през декември плащаше. Е.А.: Плащаше ги, да предварително за следващата година. И туй ми правеше впечатление. Ще извика един брат Начо или някой друг, които работят и ще им каже, и разбира се, че и средствата ще даде за да се плати. В.К.: Даде парите. Аз съм чувал, че през онези години, последните години на Учителя, казвал на братята: „Уредете нещата!" Е.А.: Да. В.К.: Уредете т.е. имотите да уредят. Е.А.: Да, за имотите. В.К.: Как стои този въпрос? Защото съм слушал различен коментар. Уредени ли са нещата по закон ли, точно как е? Е.А.: Той на Боян беше казал това. Ние всичко бяхме оставили на Учителят да казва. Той да прави, да казва или да нарежда. Това е една наша слабост и едно наше неразбиране. Иначе ние защо ще караме Учителя да се занимава с данъци и с туй, нали? Ако трябва да се плати, закон има, един човек ще се заеме и ще го направи. Но така бяхме като деца. Оставяхме бащата всичко да казва. Ей такова нещо беше. В.К.: Какво беше казал на Боян? Е.А.: Беше казал на Боян „Уредете нещата!". Да. И последният път, преди да си замине беше казал това: „Уредете нещата!" В.К.: За кои неща става въпрос? Е.А.: За имотите. В.К.: И в онзи етап какво можеше да се уреди? Е.А.: Нищо не уредихме, защото ни ги взеха. Взеха ни ги по разни закончета след 9.IX.1944 год. В.К.: Ама преди можехте ли да ги уредите през време на Учителя? Е.А.: Не можехме, защото не бяхме Юридическа личност. В.К.: Значи нито така, нито инак. Е.А.: Нито така, нито онака. В.К.: Значи висящи. Е.А.: Бяхме висящи. И сега сме висящи. В.К.: Може ли на онзи етап през времето на Учителя да се обвиняват някои от възрастните приятели, че не са изпълнили това нареждане на Учителя: „Уредете нещата!" Е.А.: Вижте, за „Уредете нещата!", ние може да се съдиме помежду си. Но за онова, което беше дал плана, за да построят, трябваше да го направят. В.К.: Този план Той ли беше го дал, Учителят? Е.А.: Учителят го беше дал. В.К.: Кой беше го направил? Архитект ли имаше или? Е.А.: Не, не Учителят казал как. Само казал общите насоки. Къде какво да направят посочил и толкоз. В.К.: Какво беше посочил? Е.А.: Беше посочил: да се направи салон, тогава нямаше салон, беше посочил да се направи друг малък салон, столова, беше посочил да се построят сгради за някои по-бедни жени, самотни сестри, които да живеят в тия стаи. И това да бъде амфитеатрално, като границите са: Дървенишкото шосе, гората, железопътната линия под Дървенишкото шосе и после пак гората. В този размер да се построи Изгревът. Но аз ти казах, че когато попитах този брат Начо Петров защо не го направили, той каза: „Защото

не Го разбрахме и казахме: Какво ще правим в този пущинак". В.К.: Не Го разбрали. А те да. Разбираш, ако знаеш.

Е.А: Учителят веднъж ми погледна ръката и ми каза: „Няма какво повече да учиш в брака, да. В.К.: Ръката - линиите? Е.А.: На линиите ми. В.К.: За кои ставаше точно въпрос? Е.А.: Ела да видиш. В.К.: Сега тука тази е линията на сърцето, която отива. Е.А.: Дотука. В.К.: Между първия и втория показалец. Е.А.: Вижте сега. Когато Учителят ми каза това, тази линия аз я нямах. В.К.: Коя? Тази? Е.А.: Новата, нямах я. Само тази линия имах и беше даже малко още по-силна. В.К.: Да. Е.А.: Така рече: „Няма какво да учиш повече в брака". После рече: „Ще развиваш любов към всички!" В.К.: Значи тази е вече новата линия, която ви се явява. Е.А.: Да, това ми каза. В.К.: Тя отива към показалеца. Е.А.: Това е, да. В.К.: Да. И то във връзка, как точно стана? Съвсем случайно ли стана или? Е.А.: Не знам, може би е ставало въпрос за ръце, аз не съм много подавала ръка, стеснявах се, да не бъда нахална, не за друго. Щото някой път виждах някои неща, които не харесвах и исках да не изпадам в такива положения. Ето сега, ето имам я още. В.К.: Да, да виждам я. Друг път ще я заснемем, ще коментираме.

Е.А.: Веднъж Учителят ми каза за жената на Кадиев, тя караше в количката дете: „Добре направи, че се ожени". В.К.: Тя се казваше как? Иванка? Е.А.: Иванка. В.К.: Как беше случаят? Е.А.: Беше дошла Иванка Кадиева при мене с първата си дъщеря, бебенце в една количка и гостува, приказвахме и тя си отиде. И след това аз казах на Иванка, че Учителят ми е казал: „Тя добре направи, че се ожени!" Тя много се зарадва, защото тя се колебаела да се жени ли, да не се ли жени. А тя преди това имаше една връзка с Лулчев. Връзка е имала. Ама като, че първа връзка. В.К.: Ама той е много голям любовник. Е.А.: Голям, да брей. Той направо, ха, ха. В.К.: Той направо е Дон Жуан. Е.А.: Бетер. Сега какво да правиш? В.К.: Така е устроен. Попада в такава среда. Е.А.: Не, не мога да ти кажа. Един път сам той ми каза: „Аз не мога без жена повече от 40 дни". Така ми е казал. В.К.: И като знаем, че това са все връзки от миналото. Е.А.: Е казвам ти. В.К.: Какви връзки е правил, какви връзки сега е правил? Е.А.: Какво е правил, где да го знам? Но така. Той сам ми е казвал това. И знаеш ли, когато ми каза това аз вече престанах да се ядосвам. Защото викам, защото това е природа някаква, изключително някаква, нещо, где да знам.

Е.А.: Следващият случай: Един брат посегна върху детето на една сестра, която беше девойка. Майката не каза на никого. Като каза на мене тя се страхуваше от мъжът си да не направи скандал. Казах на Учителя, а Той натовари мен да поговоря с нея. В.К.:Точно как е случаят? Е.А.: И то е пак с Любомир. В.К.: Така ли? Е.А.: Да. Знаеш ли, той ми каза при един случай, така един разговор, че това момиче ще го нападне някой. Още когато ми каза, аз разбрах, че той е ударил око на него. Разбираш ли? Това беше моето вътрешно чувство. И допущах, защото много неща вече знаех от неговите такива похождения, за да мога да правя изводи. Още повече един път аз отидох там и туй, което заварих там така нещо, видях, те се смутиха и той, и момичето. Момичето не, но той се смути много, защото той разбра, че аз видях нещо. И майката попитала момичето, а то беше малолетно, попитала момичето и тя казала на майка си. В.К.: А той посегнал. Е.А.: Да, че той е посегнал. А той живееше там в тази къща. Той ме помоли да помоля баща й да даде стаята на Невена Неделчева, в която после той се настани там. В.К.: Тя каза на майка си. Тя само майката попитала и казала. Майката казала: „Ако кажа на мъжът си, той ще го убие, или ще го изгони ли, ще стане нещо по-лошо". И за да не

става никакъв скандал замълчава. Игнат Котаров отива да я пита, верно ли е това, че той е посегнал на момичето? Тя казала, че не е верно, за да не прави скандал. И аз този случай го разказах на Учителя. В.К.: И Учителят какво каза? Е.А.: Е, какво каза. В.К.: Боже Господи! Какво нещо! Е.А.: Сега какво да кажеш? Кажи, какво да кажеш? В.К.: Боже Господи, Учителят какви неща е издържал. Е.А.: Да, какво е изтърпял. Ама аз защо говоря така за Учителя. В.К.: И виж, това са всички поводи и обществото като научи започва да бълва змии и гущери срещу Учителя. Е.А.: Да. Всичко върху Него се товари. В.К.: И всички тия хули срещу Учителя, като една голяма част причината идва от неговите съподвижници. Е.А.: Неговите ученици. В.К.: Несъвършенства. Е.А.: Не, от техните грешки. В.К.: И погрешките на съподвижниците са за Учителя и за Учението. Е.А.: И Учението, да. В.К.: Оттам идва цялата работа, че обществото се опълчва срещу Учителя.

В.К.: Веднъж брат Игнат Котаров запали къщата на една сестра на Изгрева. Разправяха ми за там, че имало толкова боклуци и такива работи. Е.А.: Тя беше проста женица, но държеше разхвърлено. Тя беше близка с Цонзоров. Знаеш ли го Христо Цонзоров - агроном? Той беше един брат така, само жена му сега още е жива. Но, когато Игнат запали къщата аз си бях в моята барака отсреща и излизам, и гледам един пожар страшен. А той взел една тенекия газ ли, бензин ли беше турил, и я запалил защото и тя като се върна видя, че всичко е изгоряло. Но такава мръсотия е било там, понеже проста и много мръсно е държала. Може както е сега нашият двор. Да ти кажа, знаеш ли колко хора от нашите хора нямат хигиена? В.К.: Да. Този случай ми го разказваше Николай Дойнов, когато Учителят му е наредил да се оправят и да се почистят бараките. И той казал: „Учителю, тази барака не може да се оправи за тази сестра, единственото разрешение е една клечка кибрит и край". Николай казва, че на следващия ден, когато се върнал, къщата била изгоряла. И за мене казва, той казал на Учителя, че освен клечка кибрит, по друг начин не вижда тази барака да се оправи. На следващия ден, Николай разправя, че когато отишъл на Изгрева, бараката била изгоряла, била изчезнала. Кой я беше запалил, как я беше запалил? Е.А.: И най-важното, тази сестра напусна. Тя напусна и вече не се яви на Изгрева, да. Цонзоров ходеше с нея и те се затваряха там в тая барака и какво са правили тяхна си работа, но когато се запали разбрах, Игнат я беше запалил. Той беше решил да запали къщата на Лулчев. В.К.: Така ли, защо? Е.А.: За момичето. Да. В.К.: Добре, че не е станал скандал. Е.А.: Добре, ама тогава майката спаси положението. Тя нищо не каза. И затова на една екскурзия на Витоша аз й казах: „Недке така и така ми каза Учителят, че много добре си направила, че нищо не си казала и на мъжът си, и на никого другиго. Той те похвали казвам, ама много и беше доволен от твоето поведение". Знаеш, за да успокоя жената. Щото много е. Не се издържа всичко това.

После имаше един друг случай, аз не знам вече имената. Аз забелязах, че някой, кой се въртеше край това същество? А, Лулчев беше пак. Едно същество, една сестра имаше момиче, което беше така в пубертета си и видях, че няколко пъти при срещи някои неща, които показваха други намерения. Сега, какво да правиш, пък се вижда бе, не може да не ги видиш. И аз казах на Учителя: „Учителю, тази и тази сестра, така и така момичето й се върти около Лулчев, да кажа ли на майката?" „Кажи!"- каза ми. Аз искам да ти кажа отношението на Учителя към тия работи как е било. „Кажи й!" И аз й казах. Какво тя направи не знам, но мисля, че нещо стана така, та поотдели детето си, защото щеше да посегне като нищо. И после ще дойдат нови скандали.

В.К.: Продължавам да чета по-нататък. : Веднъж казах на Учителя: „Защо изпитвам някаква мъка?" Учителят погледна и каза: „Ще обръщаш хората към Бога!" Е.А.: За мене, за мене беше. В.К.: Как беше този случай? Е.А.: Аз отидох при Учителя и казвам: „Не знам защо Учителю, ама изпитвам една вътрешна мъка, нещо ме мъчи, пък не зная какво е. А пък нищо повод нямам, за да ми е мъчно?" Той помълча и ми каза: „Ще обръщаш хората към Бога!" В.К.: Значи виж как съм го записал преди 20 години и как нещата са по друг начин сега. Е.А.: Така беше. Както беше, аз... С мене беше, не беше с друг някой. Той също ми е казал, сега, когато имаш тази опитност ще помагаш на младите. Не знам дали съм ти го казвала това. И това ми е казал.

В.К.: Отново чета: Учителят беше изпратил Савка да ми каже за Лулчев, че както е чиста и бяла яката му, такава е мръсна вътрешността му. Савка не можеше да го измисли, нямаше как да го измисли. Е.А.: То беше още първите години. Аз не познавах никак Любомир и похожденията му, бях съвсем млада, нищо не разбирах и Учителят на Паша и на Савка казвал, да ми говорят, да се отделя от него. После в 1926 год. Той сам ми каза да се отделя. Но аз не можах да преодолея привързаността, която имах тогава. Знаеш ли, усетих, като че ли ще ми извадят сърцето. Виж, такава връзка бях направила. И после Той ми каза: „Ти си направила едно дебело въже, пък сега ще вземеш една игла и сега ще вземеш една игла и конец по конец ще го скъсаш". В.К.: Дебелото въже. Значи това е от миналото. Е.А.: Така ми каза. Дебело въже си направила, пък сега казва ще го скъсаш. Ще вземеш една игла и ще го разнищваш. В.К.: Връзки. Е.А.: Връзка, да. В.К.: Дебела връзка, дебело въже. Откога идва това дебело въже? Е.А.: Не го знам. Разбира се, не го знам. В.К.: Конец по конец. Е.А.: Конец по конец. И аз го направих. Слава Богу. Аз се освободих. В.К.: Много години минаха. Е.А.: Е, минаха години. Не става лесно. В.К.: И след заминаването на Учителя, докато се освободиш минаха 45 години, това не е малко. В.К.: Сега е 1987 год., а от 1944 до 1987 год. това са 43 години. Е.А.: Много години са. В.К.: Трудно се освобождава човек от такава връзка. Е.А.: Много мъчно е. Връзките са много мъчно нещо. Преодоляването на връзките е много мъчно.

139. СКАНДАЛЪТ ЗА ПЪРВИТЕ МЕСТА

В 1936 год. беше една такава, поне от наше гледище, една от тежките години за Учителя, щото тогава онзи побойник Го би, и после към 15 ноември 1936 год. стана един скандал в клас. Слезнахме от Рила и стана един скандал в салона. Една сестра, виждала, че когато ние не чуваме някои думи, питаме тези братя и сестри, които седяха пред нас. Пред нашата маса седяха няколко приятели, които някога Учителят им е казал да седят така на тези места. Впоследствие, когато вече имаше стенографи, когато нали ние не пишехме за нас, пишехме за всички, много от приятелите намираха, че трябва ние да седим на мястото, за да чуваме всичко. Добре, но сега това не беше работа на Учителя, трябваше да стане споразумение между нас. Ние никога не сме претендирали да вземем първото място, но тази сестра се заела непременно, ние да седнем непосредствено, пък другите приятели да седнат след нашата маса. Тя отишла даже вечерта при Учителя и Му казала че иска това да направи. Пък Учителят й казал: „Не те съветвам да отваряш шишета с взривни вещества". Сега, какво разбрала, какво не разбрала не знам, но личи че не е разбрала, защото не

послуша Учителя. Сутринта отишла по-рано, наредила столовете както тя мисли че трябва да бъдат и когато идва семейство Белеви, вдигат скандал: „Кой размести столовете?" Учителят на тях им е казал да седят на първите места. И разместват това и нареждат както си беше. Но те са се скарали лЮто, скарали са се злобно с оскърбление един към друг. И са развалили атмосферата на салона. Пък аз него ден, напук, де да знам, че такова нещо е станало, реших като отида в клас, никого да не погледна и с никого да не заговоря, така да не поздравявам никого, да мина така задълбочена. И наистина това го направих, но като минах край брат Белев, той вика: „Ето, и тя не поздравлява!" Сега това нещо на него направило впечатление, ама то е едно съвпадение, не че аз съм имала нещо настроение срещу тях или нещо. Но едно лошо съвпадение е било само. И когато дойде часът, Учителят слиза, качи се на катедрата, седна на стола, направихме молитва, седна и каза да изпеем една песен. Изпяхме една песен. След това пита коя е основната мисъл на миналата лекция. Каза се това. След това пак пяхме. След това пак основна мисъл на по-минала лекция. Никога друг път не беше питал за по-минала лекция. И пак пяхме песен, и така мина повече от двадесет минути в песни. И сега лично аз да ви кажа се питам: Защо толко дълго пеене? Какво има нали, защо това така става? Лично аз се попитах. И по едно време Учителят каза: „Какво има? Какво е станало тука?" Аз разбрах, че Учителя не може да говори, защото духовната атмосфера е така наострена, така електрически настроена, че Той не може да прояви Словото Си. И щом каза Той това: „Какво има?" Те скочиха едни срещу други и почнаха да се карат. От местата както седят почнаха да се карат пак. Сестрата тази Ричка се казваше и те. Ричка, да, Ричка. Почнаха да си разменят оскърбления и т.н., уж изяснения. Сега да ви кажа правото, понеже това ставаше за нашите места, мен ми стана много мъчно, че поводът сме ние, някак ние сме причината да стане скандал. Никоя от нас не беше някакви претенции изявила. Ние сме писали винаги при каквито и да е условия. На Рила на коляно и всякога при каквито и да е условия сме работили, както сме могли. Но те смятаха, че ние като работим, работим за всички, затуй трябва да имаме по-добри условия. И така стана кавгата. Намесиха се всички, почна и Симеонов, той нещо да говори. Стана направо един скандал, обадиха се хора, които бяха така далеч от братския живот, но като стане скандал нали знаете често най-неосведомените се намесват в тая работа и даже аз не можах да се стърпя и тогава плаках. Знам, че Учителят ме гледаше. Защото ме беше срам и ми беше мъчно за положението, в което изпадаме. Защото Учителят беше казал, никакви скандали да не стават, пък ние ставаме повод за скандали. Много ми беше мъчно. И така по едно време още часът не беше минал, цял час, Учителят стана и не помня, пяхме ли песен или не пяхме, но си излезе. Сега, Учителят беше дал няколко правила за класа, че никога не трябва да става скандал никакъв и когато стане скандал, някой от тези, които са причина, може да си замине. Но Учителят след това, за да не пострада никой от учениците пак е поел сам отговорността, Той плати и Той заболя от страшна ангина. Той щял да се задуши, толкова силна е била и тогава Той даде този метод с врялите компреси. Дето се взима или един пакет памук натопен във вряла вода, захващат се краищата, да се поизцеди и се слага на болното място, или пък пешкир, кърпа и щом поизстине се сменя така. И това се прави най-малко шест пъти, най-много десет пъти. Така, както е горещо. Веднъж за един брат Учителят ме прати да направя този компрес за синозит. Братът бяха му казали, че трябва да му правят пункция. Аз попитах Учителя какво да направим. Той каза: „Направи му врелите компреси!" И аз ходих при него и му направих три или

четири компреса такива „врелите компреси“ и когато отиде при лекаря, казва няма нужда, изчистено е. Тези компреси Учителят ги даде за всички остри заболявания. Например аз съм ги правила и за плеврит, гноен плеврит. Така направих на едно малко момче, ученик беше на моя приятелка. Три компреса направих последователно и пак и на него като идва, чичо му беше лекар, каза няма нужда от пункция, изчистено е. Та тогава тези компреси ги даде Учителят. Дотогава не ги беше дал. Мина Му на Учителя, но до края на годината Той не дойде на клас. Това беше 1936 год. За Новата година дойде вече. Това се случи около 15 ноември. То може в списъците на каталога да се види, щото няма беседи по това време, нали.

Забележка на редактора: *Последната лекция по каталога е на 21.X.1936 год. на Общия окултен клас, а следващата е на 1.I.1937 год. /Петък/.*

140. ПАРИТЕ ЗА ПЕЧАТ

В.К.: Как намирахте парите за печат? Е.А.: Парите за печат братството ги даваше. Дали бяха от десятъка, който се даваше, дали бяха дарения, не мога да ви кажа, защото имаше и дарения братството. Аз мога да ви разкажа един случай съвсем, който Учителя ми Го е казал лично. Но нека да разкажа първо това: Понеже бяха се напечатили томчетата от Съборни беседи, лекции „Общия клас“, а само „Младежкия клас“ беше останал назад и Паша от желание да печата нещо повечко прави томбола да спечели пари. В това време аз бях учителка и не зная други подробности, но като дойдох ми каза Паша, че е правила томбола за отпечатване на Младежкия клас. Даже не си спомням дали я питах колко пари е спечелила и какво е спечелила. Ще ви кажа сега тази опитност, която Учителят ми разказа. Учителят ми каза веднъж, че един брат от Казанлък дошъл при Него и Му казал: „Учителю, аз за Господа давам 30 000 лв“. Сега по какъв случай и защо, и за какво не зная, но така дава подарък на Учителя за братството 30 000 лв. Учителят му казва: „Аз по-добър касиер от тебе не намирам. Затова задръж парите ти. Пък когато имаме нужда ще ти ги поискаме“. Случва се така, че този брат си заминава. И нищо нали, случило се. Но не е минало много време, идва жена му и носи парите, и казва: „Учителю, мъжът ми ги остави тези пари за Вас“. Та туй, което е за Бога определено не се губи. То е било и от Любов направено, нали. Учителят ми го разказа лично, но не знам по какъв повод. В.К.: А кой беше тоя приятел? Е.А.: Не му знам името, не му знам името. За такива случаи Учителят говореше безименно. В.К.: Чувал съм една опитност за едното левче. Е.А.: Вижте, то не е опитност, то е задача. Учителят в 1936 год. беше, през октомври доколкото си спомням каза така: „Всеки един от вас, който иска, ще си вземе една касичка и всеки ден ще отделя в касичката и ще спуска по един лев“. Един лев тогава може би беше както сегашните 10 стотинки, така толкоз беше, защото Учителят каза, пък няма да се извинявате, че нямате пари, защото парите, които ще ги дадете за един трамвай, толкоз за един лев казва е, значи ще отидете пеш един път и значи може да спестите, всеки един от вас може да спести едно левче, като походи малко. Да, един трамваен билен за Господа. И каза: „Всеки един от вас ще каже и формулата: „Както аз слагам този лев в касата, така всеки да сложи един лев в касата, всеки човек за Господа. Всеки човек да отдели един лев за Господа“. Значи това е една мисъл, която да се прати и в класа пък, и в света. Една жертва, най-малката за Господа да направи. На другата година Учителят

запита, кои са направили задачата, каза да ги дадем парите на брат Боев и после с тези пари се печатаха беседите. Дотогава имаше въпрос, че няма пари за печат, а оттогава винаги имаше пари за печат. Паша и Савка дадоха парите на Учителя. Аз ги дадох на брат Боев и Той сега попитал: „Ами Еленка не си ли прави задачата?" Защото стана ми така приятно да ти кажа, че Учителят така попитал, значи викам се интересува Учителя, пък аз го направих от послушание само. Защото каза на Боев. И дадох ги на брат Боев, но ми стана приятно, че Учителят се интересува, дали съм си правила задачата. В началото бяхме по-малко, бяхме към 500-600 души. Учителят даде задачата и тези, които искаха, по свобода, но като видяха, че на всекиго се раздават печатаните томчета даром срещу задачата, вече много хора почнаха да я правят. По едно време достигнаха 800, другата година 1000, може до 1300, може и повече. Не мога да ви кажа защото аз не съм се месила вече в тези работи, но чувах, че повече от 1000 души има. В.К.: Сега другата форма е била десятъка. Какво е представлявал десятъка? Е.А.: Десятъкът е един закон, който е още от много древни времена. Той е законът, както Учителят го наричаше „Законът на Опуленса", той е закон на благословението. Всеки човек, като работи някаква работа и изкара пари, нали 1/10 част отделя за да ги даде когато има нужда някой, който се нуждае. Сега този закон, ако човек го спазва, казваше Учителят, ще има благословението и успех в работата си. И които са го спазвали сигурно са имали успех. Много от приятелите го спазват много стриктно, даже така фанатично стриктно. Някои други не, аз не съм от тия. Аз да ви кажа, когато имам, давам и не мисля после за другото, така някак си по-свободно, на мен ми лежи така повече. В.К.: Какво ставаше с десятъка? На кого се даваше, кой го вземаше и за какво се употребяваше? Това не са малко пари. Е.А.: Когато имаше събор. На събора се качвахме в стаята на Учителя и всеки правеше молитва и си внасяше десятъка или принос както го наричат. И в Търново като сме били, приносът, после отиваше комисия от приятели верни, които проверяваха сумите и ги записваха. В.К.: Учителят изявяваше ли се външно? Е.А.: Учителят говореше, но Той не каза кой е. В.К.: В първите беседи „Сила и живот" там има на много места. Е.А.: Вижте, Той казва, но не казва кой Дух е. Той не казва кой е. А Той това го обяснил така: „Христос каза, че е син Божий и направи карма с еврейския народ, аз не искам да направя карма. Затова няма да кажа кой съм". И не каза кой е, за да не направи карма с българския народ. Сега това изразява вече една висота, много висок морал на Учителя. Да ти кажа, аз се изненадах, когато така в една от последните години Учителят каза: „Аз досега постъпвам по Христовия морал с вас, а не съм постъпвал още с вас с морала на Новото Учение". Да ти кажа за мене това е още една въпросителна. Аз не мога да направя разлика между Христовия морал и морала на Новото Учение. За мене това е непознато, само като мисъл ми е така поставено от Учителя. Аз разбрах, че ще има и морал на Новото Учение и Той каза, че досега не е могъл да постъпи по морала на Новото Учение, а постъпва само по Христовия морал. Сега, щом Той не е могъл, ние още по-малко можем.

Когато бяхме евакуирани в Мърчаево писателят Николай Райнов отива при Учителя да се срещне с Него и да говори с Него. В.К.: Преди това правил ли е контакт? Е.А.: Не, той не Го е познавал. Но някои ми казаха, които били там ли, други ли, че той е казал, че всякога Учителят е бил и негов Учител, на Николай Райнов. Той го е признавал това. Сега, дали това е верно, дали някой го е предал неточно не мога да зная. Казвам, което съм чула. Но мисля този брат учителя от Пловдив, питах го веднъж каза, че той не го помни така, другояче било.

Сега, кой е предал неточно не мога да знам. Че Николай Райнов е бил при Учителя. Факт е, че Учителят купи всички негови книги после. Да, поръча книгите на Райнов да се купят за Неговата библиотека. Факт е, защото той вече като се поинтересувал от това, направи контакт с Него, той Го пожела за Учител и Учителят отговори с внимание към неговото творчество. Щото това е Учителят. В.К.: Слушал съм, че официалната власт, църквата, били пълни с хули и обиди към Учителя. Е.А.: Много писаха вестниците, пък мълвата каквато беше отвратителна и грозна, да не говорим за нея. Учителят Го обявиха, че се е отлъчил от църквата какво не Му приписваха, но то беше така скоро преди 9.IX.1944 год. мисля, че беше по някакъв повод, пак нещо ми казаха, че беше писано и говорено за Него и като излезе от долната стая Учителят, така показа си пръста - Юпитер каза: „Те няма престъпление, което да не са ми преписали, но то ще се върне на главите им". В.К.: Това е за свещениците. Е.А.: За свещениците, да. Та направи ми това впечатление. Сега това не е закана. Това е закон, защото ако ние хулим грешник, ние страдаме, които хулим, щото грешникът има нужда да му помогнем. Но, ако хулиш чистия човек, то там няма задръжка, то ще се върне към този, който хули и законът е такъв в природата. Свят човек не бива да се хули, нито да се закача, защото и в Библията е казано: Когато сестрата на Мариам осъди този Мойсей, че взе младата, каква беше там от кой народ, тя заболя от проказа, та после трябваше Араон да се моли на Мойсей, да й прости и той да се моли на Господа, за да оздравее сестра му. Щото то е закон. Мойсей може да сгреши, но Господ му даде задача и тази задача той я изпълнява, и той отговаря за това. Та същото е и с Учителя. Учителят има задача и Той си изпълнява задачата и ако ний го хулим или друг, който и да Го хули това, то се връща на този, който хули, щом Той е невинен.

В.К.: Кои бяха преводачите на книгата „Учителят говори", слушал съм и съм виждал книгата „Льо Метър парл". Тя чий е превод? Е.А.: Преводът го направи сестра Анриета Маркова. Тя беше белгийка, имаше курсове в София. Тя имаше много курсове и да ви кажа от оная епоха, които знаят френски в България, те са минали винаги през нейните курсове, щото тя имаше от сутрин до вечер курсове. Едно след друго, едно след друго и може би 50% от тия, които знаят френски го дължат на нея. Издържаше, пресили се, заболя и дойде на Изгрева и Учителят й помогна. Той й даде две стомнички, най-малките по едно кило или по две и ходеше на изворчето на Диана Бад да носи вода и по този начин си възстанови здравето. И тя след това почна де превежда. Тя превеждаше уводната статия на „Житно зърно". Тя беше върху една беседа на Учителя или върху две беседи, правеха ги много приятели, но по едно време се очерта Георги Радев, най-често той ги правеше. Даже ги правеше от една, от две или от три беседи, както си подбираше материал. Той идваше при нас за материал, за тези работи и после Маркова пък я превеждаше на френски език. И Георги Радев й помагаше, щото Георги знаеше добре френски език. А пък тя знаеше български език, но тя ни каза впоследствие: „Аз мислех, че българският език е беден, но аз като почнах да превеждам видях колко неща има, които са прекрасни думи на български, пък французите ги нямат". Даже например французите нямат за любов, за обич, те нямат такава дума, както ние. Думата „благост" я нямат те и много други думи, които тя търсеше така думи, за да ги преведе, да отговарят по смисъл на това, което е в нашият език. Тя от благодарност за оздравяването с готовност работеше. В.К.: Защо се казва Маркова? Е.А.: Тя беше женена за един българин Марков, но той бил комарджия и живяла няколко години с него и имаше от него син и дъщеря, които ги

познавах. И когато Маркова вече видяла, че не може с него да живее, щото всичко каквото има, той изхарчва и по комари, и по това. И затова развежда се и се захваща най-напред предава уроци по пиано, но видяла, че не върви. Като почнала френски вече си останала учителка по френски език. И три пъти в седмицата беше нейния курс и три пъти в седмицата ние учехме в гимназията, но учениците от нейния курс като излизаха, говореха френски, а ние от гимназията не можехме да говорим френски. Тя имаше метод такъв, че учениците й научаваха. В гимназията не можахме да се научим. Пак три часа учехме френски.

Савка преведе „Високият идеал" на немски, но тя тогава работеше с една учителка по немски език. Как се казваше, в университета ли беше, една учителка. Тя малко й прегледа работата. Щото Савка знаеше немски, но говоримия немски език, а така литературния език, той си иска повечко нещо, та й помогна. Как се казваше, не си спомням сега името й. Значи тя преведе „Високият идеал". Майка й германка, знаеше немски. Те вкъщи говореха само немски с майка си. Но когато тя като студентка се яви на изпит, то я скъсаха по немски език. И тя даже се чудеше как може да я скъсат в университета, когато тя знае да говори езика. Сега вярно е, но говоримият език е едно, пък писменият език е друго. Както един човек се явява по български език, нали в гимназията или в университета за конкурсен изпит. Нали държат по български език. Пак ги късат защото се изисква знание и умение да се изразяваш литературно. Може би и от Савка такова нещо са поискали и може би тя не е успяла да даде това. Но сега това е нейна преценка. Това, й се вижда, че несправедливо е скъсана, да. Може и да е несправедливо, пък може и да е справедливо. Затова аз не мога да се произнеса. После си го взе разбира се, яви се на поправителен изпит.

141. ОБЛАЦИ ЗАКРИВАТ НЕБЕТО НАД ИЗГРЕВА

Е.А.: Спомням си така веднъж минава Учителят край мене и така ме погледна малко студено, малко като че ли не ме вижда и аз си викам, дали съм сбъркала нещо, че Учителят така се отнесе към мене? Не знам. Мислех си. Но после при един случай Учителят ми каза:„Когато небето е облачно, не мислете че вие сте причината". И оттам разбрах именно за този случай. Защото и друго нещо имаше, аз не съм го казала това. Имаше случай когато Учителят се отделяше от нас. Когато не правеше никакъв конкакт с нас. И както после впоследствие разбрах, Той излизал от тялото си и оставял ученик да Му пази тялото, като Той в това време е отишъл в друг свят, за да може да се възстанови със сили и да се пречисти от всичко онова, което е поел от нас. Нали, защото ние с това, което сме с всичко, което ние излъчваме не е на висота и на чистота. Ние носим и минало, и настояще, и невежество и всичко, това нещо Учителят го поема. И когато иска да се очисти се отделяше. В такива случаи Той го казваше, че се отделя. Но аз това го преживях с Него. Помня на Изгрева беше, пак така се беше отделил Учителя и аз Го срещам, току що излиза от стаята. Той ме погледна с такъв поглед с какъвто се гледа да речем една буболечица. Например, ако видиш едно червейче, как ще го погледнеш? Такова нещо изпитах. Така като някое пигмейче ме погледна. Строг, съсредоточен поглед, но чужд за мене. Чужд и когато после разбрах, че Той излизал от тялото си, ми се струва, че този момент беше такъв. Не беше Учителя, а беше както Той го

наричал „Добрият ученик", който оставал да Му пази тялото. Савка отива един път при Учителя и иска да Му целуне ръка. Той не й дава. „Ама защо Учителю?" Той й казва: „Учителят не е тук". „Ама как, нали Ви виждам!" „Това е тялото на Учителя. Аз съм ученикът, който Му пази тялото. Учителят не е тук." Савка има пряк контакт. Казано й е. Но аз това го видях така, като преживяване впоследствие. И когато чух това от Савка, някак си ми стана по-ясно, щото за мен беше неясен този момент и туй изказване на Учителя, нали. „Когато небето е облачно, не мисли, че ти си виновна!" Тя го е описала Савка този случай.

В клас, така както беше Учителят каза: „Вие ще минавате през разни положения, през разни изпити. Представете си, че ви поставят на една планета съвсем сам, как ще живеете, какво ще правите там? Кой би искал от вас да отиде така да живее сам?" И само дядо Благо се обади, направи ми впечатление, защото аз например не бих се съгласила да отида да живея сама на планета. Така може би нямам тоя живот вътрешен, така богат, както дядо Благо, не мога да ти кажа, но така ми се видя, поне тогава ми се видя много мъчно да го направя. И аз не бих казала „аз", както той каза „аз". В.К.: За да бъдеш сам на една планета, трябва да имаш с какво да се занимаваш вътре в себе си. Е.А.: Област негова, нали? За него Учителят каза, че го обичал. Аз не съм чула за другиго Учителят да каже. А Той каза: „Аз обичах дядо Благо!" Аз се зарадвах за самия дядо Благо като го чух. Щото знаеш ли колко е хубаво да каже Учителят че обича ученика си. Този случай е на ул. „Опълченска" 66, а аз го преживях на Изгрева моя случай. И когато Учителят се отделяше така, Той сам си готвеше после. Той си приготовляваше яденето и два пъти е имало случай да ни повика и да ни даде от Неговата гозба на нас. Да, да ти кажа много се радвахме. „Аз сготвих, ама то е много, не мога да го изям, елате да ви дам". И някоя от нас отива с тенджерката и ни сипва.

В Младежкия клас Учителят попита: „Какви желания имате вие?" И се обърна към Николай и го попита: „Ти Николай какъв искаш да станеш?" И той стана и каза: „Учителю, искам да бъда Крез, богат като Крез!" Целият клас се засмяхме, защото ни се виждаше невероятно, нали така да станеш богат, това са несметни богатства, които Крез е имал. Но впоследствие наистина Николай стана много богат и когато беше национализацията взеха му 30 милиона, които ги беше спечелил само в няколко години. Той беше намерил начина как се печелят пари. Но аз си казвам, не е това най-хубавото, защото пари можеш да спечелиш, но те нищо не дават на човека, ако не омекне сърцето му. Парите правят сърцето на човека кораво. Богатите хора мислят, че са нещо повече от другите и по този начин те се отделят от другите хора и се отделят, и от самата природа. Щото друго е да имаш ти меко сърце към хората и да им помагаш когато са в нужда, друго е когато си богат да ги караш да работят и да печелят от тях по-бедните. Щото богатите не трябва да използват бедните, за да печелят. Това вече не е братство.

Неделчо Попов беше прочел една разработка на една беседа от Паша и беше го сверил с оригинала и беше намерил, че много голяма разлика има в начина на предаването, и този въпрос той го повдигна пред Просветния съвет и тогава стана така един доста голям скандал, и едно настроение се създаде срещу Паша, че тя променяла стила на Учителя, езика на Учителя и т.н. И тогава в Просветния съвет решиха на всички така, които са годни, да могат да направят това, да се даде по една беседа и всеки един от тях да направи опит да стилизира една беседа. Дадохме ние беседите на всички, които пожелаха да правят. Върнаха ги. Аз не участвах. Нито взех беседа, нито взех участие в разглеждането. Кой ги е преглеждал не знам, но казаха, че всеки е оставил

езика си, своя език. Всеки е внесъл нещо свое, индивидуално, лично. И то е естествено. Това не може да не бъде, това всеки ще го направи. Прегледаха ги и казаха, че Паша прави по един начин, те по друг начин. И понеже Паша все пак беше оставена, при Учителя работеше и все пак Учителят приемаше нейната работа нали, и четеше, и това, и затова Борис Николов след малко се наложи тука, каза, че ще остане тъй както е било.

Тогава на Изгрева бяха бараки, нямаше канализация, даже до 1933 год. нямаше и вода на Изгрева внесена. Чак 1933 год. внесоха. Отходните места бяха обикновени, така нали дупки и всеки имаше в двора си, някъде на по-скришно място, но почнаха клозетите да ги заключват и не ги отваряха за приятелите, които идват от града. Много естествено е, това е едно голямо разстояние, възрастни хора да имат нужда нали, да си послужат, а пък пловдивските бараки, където аз живеех имаше два един до друг, такива отходни места и решиха тези, които живеехме там да ги заключат. Аз се противопоставих, защото намирах, че това не е редно. Викам им: „Клозетите си ще заключите пък сърцата си ще отворите". По-лесно е да отключиш клозета си и се противопоставих и тогава. Даже то стана един скандал, една сестра отиде при Учителя и се оплакала от мене, че сме се скарали и Учителя, като отидох при Него, усмихва се и ми вика: „Сестрата дойде и казва, че тя искала, ти като отидеш там да живееш, да си отидете на гости, да си общувате, пък ти си се отнесла зле към нея, не си я поздравявала". И аз рекох: „Да Учителю, знам това, ще Ви кажа. Аз го направих нарочно, защото тя ми каза няколко думи повечко". Аз не казах каква дума ми е казала на Учителя, но викам: „Аз, ако съм се мъчила за нещо, то беше затова Учителю, че нямаше такива отходни места на Изгрева. И много трудно беше. Затуй исках да го оставим клозета отворен, че като идват приятелите да има едно място, където да си услужват, особено пък, че аз ще го чистя". И наистина цели две години го чистих. Та така Учителят се усмихна, не, щото аз Му казах: „Носила съм вода от Танушев Учителю за да го почистя, ама не ми е било тежко, както това, когато нямаше къде да си услужи човек". В.К.: А къде Учителя използваше отходно място? Е.А.: Първите години беше долу при Иван каруцаря, а после Му направиха до нашата барака срещу Зодиака - чешмата. Там имаше едно малко нещо и то се поддържаше съвсем чисто и т.н. никой не си служеше с него. То беше с дъски направено. Какво да кажа сега тук повече от това.

Навремето първите години още, когато бяхме заедно студентки със Савка, тя по едно време учеше в стаята на Учителя, ходеше да учи. Добре, ходеше така нали, малко съблазън беше за много хора, но когато тя се яви на изпит и я скъсаха, аз рекох: „Не помага и стаята на Учителя. А трябва да помогне ума на човека". Значи Учителят помага на Савка, но тя първо трябва да си помогне. Да си кажа правото, така си помислих. Сега право-криво така си помислих. В.К.: А другите като разбраха, че е скъсана? Е.А.: Е па не разбраха другите, ний които разбрахме това казахме. Аз разбрах щото не можеше да не разбера. Ний бяхме заедно, не живеехме заедно тогава, но бяхме заедно така, общувахме. В.К.: Това е наистина една голяма опитност. Е.А.: Да. щото щяха да се съблазнят и другите студенти и всеки щеше да иска да учи в стаята на Учителя. Но като я скъсаха - умириха се. А искаха и то молби бяха бе братче, недей да мислиш че беше така лесно. Имаше ревност, какви ли не, неща имаше. В.К.: Да, аз си спомням, някои хора искат да бъдат външно близки, поради което Учителят е казал, че тези, които четат Словото Му и го прилагат се приближават вътрешно към Него. А онези, които са около него, това е забавачка за деца. И точно това се получава.

142. ЖИВОТЪТ НА РИЛА

Е.А.: Ние ходехме на Рила от 1922 год. до 1929 год. на Мусала. Учителят в 1922 год. каза, че ще ни заведе при всяко годишно време и ние ходехме редовно всяко лято. И се изпълни тоя план, който Учителя каза. В 1928 год. брат Симеон Симеонов и друг един брат от Пловдив, който е такъв, беше Юрист, доколкото си спомням бяха отишли на езерата. И когато се върна той, брат Симеонов каза: „УчителЮ, ще Ви водя на езерата. Защото много е хубаво" и почна да хвали колко е хубава обстановката, красотата на езерата, простора който го има. Щото на Мусала ний седим ниско долу, при езерата и няма простор. То е така панорамна гледка от всяко място. И на следващата 1929 год. ний се качихме на Мусала първо и след това Учителят каза, че ще се качим на езерата. Значи 1929 год. два пъти се качихме на Рила. Един път на Мусала и втория път, не помня датите право да ви кажа. Образува се една доста голяма група от приятели, които искаха да вървят. Учителят винаги е с желание за екскурзии. И тръгнахме от София с влак до Дупница се казваше, оттам някакви малки автобуси взехме, отидохме до Сепарева баня и оттам пеш, по пътеката, които знаеха пътя. Та първо сме минавали през Сепарева баня първите години. Най-напред с влак оттам, от гарата идваха някакви малки камионетки, които ни караха до Сепарева баня. От Сепарева баня ние отивахме по пътеката за към езерата. Първият път отидохме без магарета, без коне, но мисля че имаше няколко коня, за по-тежкия багаж. Имаше приятели от Русе. Те бяха ангажирали някакви коне. Ние всички, които отидохме, отидохме както на Мусала ходехме. Само с дрехите на гърба и с една раница. А горе бяхме край огъня. Надвечер приятелите насичаха клек и на групи така всичките бяхме край огньовете, кой където е, с хармонична група и ние бяхме с едно братско семейство, брат и сестра и ние трите стенографки. Бяхме така на едно място. Братът се казваше Иван Дойнов, той сечеше дървата, пък аз бях момчето, което поддържаше огъня, защото много обичах да клада огън и не ми беше мъчно да стана през нощта, като ми стане хладничко, да запаля огъня, да туря дърва още. И така изкарахме там, мисля че или 7, или 9 дни, така край огъня. Дъжд не ни валя. Това беше 1929 год. Това бе първият път, който се изкачихме там. Тогава Гулабчев от Русе е носил палатка, която дал на Учителя, а те се завили с друго платнище. Защото, когато им върнали палатката Учителят дал някакъв кристал колкото яйце, на което Гулабчев записал годината - 1929.

***Забележка:**/Виж „Изгревът", т. 6, стр. 676 - Александрина Ганчева Гулабчева./*

Значи това е първото изкачване. Когато се изкачихме Гулабчеви от Русе бяха, те носеха палатка и походно легло, първия път, да. И те отстъпиха леглото и палатката на Учителя. Щото ние нищо не носехме за Учителя. Сега да не спи съвсем като нас, естествено беше щом има. Никой не би легнал да спи на походно легло, пък Учителя на земята да лежи, нали. Така естествено беше, те отстъпиха. Толкоз знам за този случай. И там прекарахме, ходехме, даже брат Симеонов толкова се беше вдъхновил, че ни заведе най-напред на петото езеро и от петото езеро се върнахме на второто. Тогава толкова дълго ни се видя тоя път отдолу от Скакавица до петото езеро, щото е все нанагоре изкачване до езерото „Бъбрека", да. После слязохме надолу, защото там няма дърва на петото езеро. Няма къде да нощуваме. Там имаше и повече клек дето отидохме. Сега там всичко е изсечено. А ние когато отивахме цялото място почти беше с клек. Имаше една много малка поляна, така, там където бяхме. И така изкарвахме цялата нощ. Помня един път заваля, роса беше малко, но нищо,

така мина малко една роса. Една вечер, но не беше дъжд да ни намокри, не беше продължително и тогава усилвахме малко огъня и така, а комуто е малко студено ще се понагрее или ще изпие една-две горещи води. През деня опознавахме местността, всеки се интересуваше. С Учителя не си спомням точно, но ходихме няколко пъти, качихме се мисля на Дамка. Вижте, тогава не ходехме на тоз Молитвен връх, ние бяхме на другата страна. Всъщност ние бяхме там дето беше палатката и оттам отивахме на Молитвения връх, който е височинката на третото езеро, между двете. В.К.: Аз имам тая снимка, ще я покажа. Е.А.: Ние освен, че се разхождахме, но Учителят и беседи ни държа. И беседи ни държа. Не мога да ви кажа всичко с точност как е станало, защото се преплитат спомените от многото отивания там. Палатката беше някъде край езерото. Край езерото беше. След това се върнахме по същия път, но центърът беше горе. Още като бяхме на стария Молитвен връх в дясно видяхме, че през август слънцето отива доста на Юг и вече ний не можем да виждаме изгрева, пречеше ни билото на планината. Другото било, дето сега е Молитвения връх. И затова тогава се роди идеята, на другата година, като отидохме да се направи пътечка да се изкачим на този връх. В.К.: Вие на този връх кога започнахте да се изкачвате? Е.А.: Мисля че 1931 год., да. Първото изкачване на езерата беше значи през 1929 год. Като се върнахме разказахме на всички. И Учителят прие това, още повече че 1928 год., аз съм Ви казала, забраниха събора. И Учителят много хареса мястото. Ние всички го харесахме. Всички бяхме във възторг, защото нещо много красиво и да ви кажа, туй което ние наричаме аура, разбирате ли, почувства се много близко и свое. После тогава нямаше туристи, както сега. Планината беше пуста тук-таме ще мине някой да извика „ехо" или нещо. Ние бяхме повече сами. А това беше много благоприятно. Щото ний сме доста хора и се движим сами в планината. Планината беше наша. А това беше една благодат навремето. Сега например планината е населена, туристи непрекъснато, групи, къде е оная чистота, просто да не срещнеш човек. Да можеш да се отделиш, да се съсредоточиш, нещо което сега мъчно се постига. Пак може, пак може. В.К.: Как се организирахте за отиване? После започнахте да минавате през Говедарци, така ли? Е.А.: През Говедарци започнахме да минаваме чак 1935 год. не ходихме 1933 и 1934 год., не ходихме на Рила общо с Учителя не ходихме. Тогава ходихме на Витоша. Причината беше, че някой беше казал, че много скъпо излиза. А Учителят се вслушваше във всички. Понеже нашите хора не бяха и богати, и Учителя не искаше да излезе, че ги заставя нещо. Идват и реши се да опитаме на Витоша. И тогава отидоха на Присоя. Аз и двата пъти не ходих, защото и двата пъти ходих на Рила, на екскурзия, да. Първият път бях с Борис и с Цанка, сестра му, Мария и Дора и там прекарахме 10 дена. Взехме едно конче, изкачихме се и като свършихме продуктите се върнахме през Говедарци. В.К.: И те като се качиха на Присоя, накрая как им излязоха сметките? Е.А.: Излезе, че не е по-евтино. Първата година не бе по-евтино и втората година не е по-евтино. И тогава Учителят каза: „Ще ходим на Рила!" Първите години много хубавичко се организирахме. Носехме си багажа с влака, власите ни чакат на гарата, на Дупница, товарят ни багажа и групата си тръгваме с малко багаж и се качваме. Така ставаше предвижването. Ние се запознахме още втората година с власите. Частно когато отивахме от Сеперево търсехме кончета. Да ви кажа с власите се запознахме по-късно. Янко, да. Янко, имаше и други няколко души власи, но Янко си остана с нас, през цялото време ни обслужваше. В.К.: По-късно започнахте да преминавате през Говедарци? Е.А.: Да през Гьолечица.

В.К.: Аз съм виждал, че има беседи държани на Чам Курия. Ето една

снимка 1922 год. Чам Курия, горското училище. Е.А.: Решихме от Братството, които могат да летуват в горското училище и тези, които имаха средства отидоха. Това е 1922 год. Ето ги. Това е Учителят, до Него вдясно е Балтова, кой е този с очилата? Ето го брат Боев. Ето това е Василка с бялата шапка, трета отляво надясно от мъжа е трета. За Василка смело мога да кажа, че е тя. Ето, това е Наталия, трета от последната редица, отляво надясно Наталия Чакова. В Горското училище аз спах две нощи, да ви кажа никак не го помня, аз прекарах знаете ли една много тежка вечер. Тогава аз бях нова в братството, нямах никакви средства. Не знаех, че ще трябват пари, може би щях да си взема отнякъде пари в заем, но не знаех и като се върнахме от Мусала, нали качихме се на Мусала, престояхме колкото дни престояхме и вечерта трябва да спя някъде. Аз нямам пари за хотел, сега никой не ми е така близък, за да му поискам и много се измъчих. По едно време, Бог да дава мир и светлина на леля Гина, тя като разбра, че няма къде да спя: „Еленке, аз ти дам дрешки, ще ти постеля на земята и ще спиш". Та две нощи там прекарах. Значи Чам Кория във вилата на ген. Стоянова. Тя я отстъпи за да можем да се съберем всички там. Може да е тука, не знам? Може да е тука, не мога да ви кажа. В.К.: Значи ген. Стоянова се познава с Учителя от много години. Е.А.: Много години, да, ген. Стоянова, тя си даде вилата. Аз бях нова тогава. Ето, това е Катя Запкова, до дървото, отдясно на дървото. Ген. Стоянова се познава с Учителя даже от времето на Балканската война, защото съм чувала, че Учителят нея пратил при Цар Фердинанд, за да му каже да не обявява Съюзническата война. За този случай зная, че Учителят праща сестрата при Фердинанд, да му каже: „В никакъв случай да не отваря война!" А той е казал: „Аз не слушам ясновидци!" Учителят казал какво той трябва да прави, но той не послушал. Това съм чула. Ген.Стоянов е съпругът на Мария Стоянова, който беше адютант на цар Фердинанд, да. Защото в 1931 год. или 1932 год. цар Фердинанд покани съпругът на ген. Стоянова. Цар Фердинанд си празнува 70-годишнината и с него се качи на връх Килиманджаро. Цар Фердинанд и ген. Стоянов се качи на връх Килиманджаро в Африка, да. Знаете ли защо помня? Защото дадоха във вестника, че цар Фердинанд се е качил на 70 си рожден ден на Килиманджаро и че са видели слонове, стадо слонове, да. Ген. Мария Стоянова остана до края на живота си остана сестра в братството. Тя беше много мила жена, скромна, тя е била учителка, като женена за генерала, той става вече военен, не е учителствувала впоследствие, както всички жени навремето правеха. Беше много симпатична. Тя ни донесе например да видим какво е аспержи в нашия „Параход" дето живеехме трите стенографки. Аспержи, това е един зарзават, който е за салата някакъв. Аз не бях виждала. После, тя ми донесе едно какао пак от двореца дето им бяха дали и аз разбрах защо хората пият какао. Щото това, което го продаваха у нас, нито имаше аромата на онова какао, нито имаше вкуса. Ето тия спомени имам от ген. Стоянова, защото тя имаше възможност. Тя имаше две дъщери и един син. Едната й дъщеря Вера, пострада от бомбите, една врата се откача и я удря, и тя умира. Синът й след 9.IX.1944 год. изчезна завинаги. А пък другата й дъшеря Надя, тя е още жива, но сега страда от ревматизъм, краката я болят, пръстите на ръцете й са подути и не може да си служи с тях. Тя бе два пъти в концлагер, някъде в България, в Добруджа, защото беше на служба в двореца, секретарка на цар Борис. Но впоследствие й дадоха пенсия, жива е, да. Аз я познавам лично и мога да я поканя да дойде тук, защото тя ще дойде това лято тук в София. Миналото лято Стоянка я беше поканила и тя беше една седмица тука при нас. Те не се интересуваха много от братските неща. Мога да попитам, дали има нещо останало от майка й.

Когато се стопяваше преспата на езерото „Сърцето", казваха, че ще бъде хубаво времето. Помня, че този Михаил, който е във Варна един път, ние тогава имахме желание да обикаляме езерата отвсякъде, и той беше, а тука дето е преспата беше мъчно за преминаване. Трябва да се прескочи. Помня, че го видяхме Михаил Иванов, така обикаляше. Щото това е над петото езеро. Някои образи стоят в съзнанието ми.

Колко хубава е Рила. Това е „Бъбрека". На „Бъбрека" имаше Паневритмия много пъти. Там отивахме много пъти. Учителят след като свърши беседата си ще каже: „След закуската си ще отидем на „Бъбрека" да играем Паневритмия". Трябва да ви кажа, аз имах случай на нашия лагер като сме бивали, имаше едно конче, и когато играехме Паневритмия, когато свиреха с цигулките те кончетата не пасеха, а слушаха. Туй ми е правило впечатление. Мисля, че на Боре кончето беше. Тъй, че е възможно такова нещо, както казват, че са се наредили конете в една редица на петото езеро и са слушали. Чувала съм да казват такова нещо. Тази снимка е от вътрешната страна на „Бъбрека", тука е скалата. В.К.: Казваха ми, че Учителят бил казал за скалата, че там е вратата на Агарта. Е.А.: Може. Вижте, понеже аз това не мога да го проверя, тия неща не ги държа в съзнанието си. На мен не ми прави такова впечатление. Да, това е откъм пътеката, заснето отгоре, ъгълчето. Ето, това е другото езеро над „Бъбрека". Това е езерото „Сърцето". Тука точно е „главата на лъва". Тука музикантите са правили концерти и други са слушали. Това е същата преспа за която стана въпрос. Невероятна зала за концерти.

Ние с Учителя екскурзиите ги правехме като тръгнем най-често в два часа сутринта от лагера, за да може да видим изгрев и понеже това е голяма група. Тя се движи бавно, в тъмнината още по-бавно. Които имаха фенерчета, носеха такива. Първо имаше газени фенери, а впоследствие всякакви. В първите години не бяхме така добре екипирани, защото не знаехме какво ни трябва. Но по-късно имахме много удобства създадени там. Учителят казваше, ставане в два часа и всички да се приготвят, и тръгвахме с Учителя и Учителят казваше, кой ще води и, кой ще остане последен, за да няма някой, който да се загуби или да се заблуди. Вървяхме така на групи, сравнително бавно. Учителят вървеше бързичко, но в замяна на това спираше и почакваше. Той винаги е вървял бързичко. Както се движеше в града, така се движеше и в планината. По равното, да, но и по стръмното се качваше хубаво. Ние тръгваме да речем по края третото, четвъртото езера, по пътеката вървим, това е бавно, група да речем сто души, или петдесет души, изчакваше Учителят, нали да не се заблуди някой, защото не всеки познава пътя, не всеки може да се ориентира и като минеме чак шестото езеро и се качим горе то става видело, чакаме изгрева, винаги Молитва правехме. Когато правехме екскурзии само е говорел, така беседвал е с нас, споделял е за някои неща, за планините нещо е казвал, говорил е за красотата, но говореше само сутрин на Молитвения връх. До Дамка ходехме и се връщахме. Някой път отивахме за цял ден, тогава ходехме на екскурзия например до Мальовица, до езерото дето сега направиха язовир под Калинините върхове, там направиха язовир. Там беше едно от най-големите езера на Рила, в момента не си спомням „Кара-гьол" се казваше. Там сме ходили 3 или 4 пъти когато ходехме на Рила. Не всяка година. „Кара-гьол", да. Беше много красиво езеро, голямо и хубаво езеро. Едни тъмни води, отразяват се върховете. когато е спокойно много е красиво. Ходили сме с Учителя, но то беше една дълга екскурзия, доста уморителна. Щото, ще се изкачим на билото, ще слезем до хижа „Иван Вазов", минавахме край нея и докато отидем до „Кара-гьол" доста далечко беше, не беше малко път. Ето и „Кара-гьол". Да, голямо

езеро беше. Тука е Пеню Ганев. Той е с малка група тук. Тука са приятели. Значи това е езерото „Кара-гьол". Например това вълнение, тази кърдица по водата ми е много добре познато. Понеже говорим за екскурзиите, това е една група.

Знаете ли само какво каза Учителят? „Вие като дойдете на Рила, не се спирате непрекъснато ходите на едно езеро, на друго езеро и енергията, която я приемате изразходвате я в движение". В.К.: Интересно. Е.А.: Да, така каза. Например Цанка Екимова това го правеше. Тя например сутринта ще отиде до едното езеро, след обед на другото. През нощта не ходеше, но така се казва. Значи екскурзиите там ставаха групово, на малки групички. А с Учителя когато се ходеше, Учителят определяше най-много две екскурзии на седмица. А най-често един път само. Един път ще отидеме на някои от върховете. Той не беше така за непрекъснато ходене. В.К.: А по това време, тези, които остават в лагера? Е.А.: Те са дежурните. Дежурните остават да приготвят обяд. После и пазачи да има, защото всички палатки са отворени, въпреки, че тогава, знаете ли по-малко кражби имаше. Впослествие, когато Учителят си отиде и когато ходехме, например на Анина Бертоли откраднаха палатката, която си беше донесла от Париж, хубава палатка, на Молитвения връх. Приятелите са отишли, аз не бях вече там, защото бях в това състояние на краката си, но я откраднаха, не можаха да я намерят. В.К.: Искам да питам за първите беседи, които ставаха на това хълмче, за което става въпрос. Е.А.: А да. Да, да, да. В.К.: Какво ще ми кажете за това място? Значи там са първо беседите? Е.А.: Там посрещахме изгрева. И Учителят е държал и беседи там, да. Не редовно, както на Молитвения връх. Но там отивахме за изгрев. Щото винаги Учителят ги съветваше да зърнем първия лъч, да видим на слънцето.

143. ОБРАЗИ ВЪЗМОЖНИ И НЕВЪЗМОЖНИ

В.К.: На Изгрева е имало богати индивидуалности така ли? Е.А.: Безусловно. Образи възможни и невъзможни. Образ с образ не се покрива, ако решиш да ги наложиш един върху друг. В.К.: Тогава как Учителя ги обединяваше? Как го възприемаха: като проповедник, като ясновидец или като Учител? Е.А.: Всякак, зависи от човека какво търси да види. Чакайте да си спомня нещо. Един момент. В.К.: И какво казвате за тая опитност, за ясновидството на Учителя? Е.А.: Аз имах една връзка и с нея ми се създадоха доста много изпитания. Аз се чувствах много разочарована и много плачех. Ама плачех така, просто не можех да се въздържам. Плакала съм на беседа, пред всички, не мога да се командвам да ми спрат сълзите. И Учителя ме е виждал разбира се много пъти. Веднъж бях при Него и Той ми каза: „Не плачеш само ти, плаче чрез тебе една мома, която е живяла в същата стая". И аз, понеже не живеех при родителите си тогава, а живеех в къщата на втората майка. Като отидох при нея я питам: „Кой е живял в стаята преди мене?" Тя ми каза: „Зълва ми". „Ами тя къде е сега?" „Ами тя се помина". Тогава вече ми стана ясна картинката за кое същество става въпрос. Пък тогава аз бях още съвсем нова в братството. То беше трета година откак познавах Учителя. Търсех още. Аз не познавах Учителя още като съвсем духовно същество, че е ясновидец, нали, да го приема, видял и това, че през ясновидството ми го казва. Викам, това е невъзможно той да е влязъл във връзка, майка да Му е казала, или някой друг човек да Му е разказал. Аз живея в стаята тук от една година и не знам, че преди мене е живяла една мома, не е ставало въпрос да ми кажат,

камо ли пък друг човек да знае. И вече това ми остава в съзнанието като една възможност, но понеже не познавах духовните сили на Учителя, остана така под една въпросителна. Човек не е склонен да приема тия неща, когато не познаваш човека и затуй взех да си казвам и хората от света като не знаят за туй мъчно е да приемат това нещо.

В.К.: А тази опитност с Гена? Е.А.: Гена Папазова е ученичка, мисля в Търново. Паша я запознава с учението. Но къде са се срещнали точно не знам, защото Паша беше учителка в Русе, когато Гена е в осми клас. И в осми клас Паша е учителка на Гена. Значи в Русе са били и тя като завършила края на учебната година. Гена е добра ученичка, освобождават я от цялата матура, но по времето беше задължително всеки да държи писмен изпит. От устния освобождаваха, но от писмения не. Но той бил поставен по-късно. И когато вече я освобождават, дават един срок на учениците да се подготвят за изпитите и Гена решава в туй време да отиде при Учителя. Да Го види, в София да се срещнат. И идва при Учителя, плодове някакви беше занесла, ми разказваше. Гена е много сърдечен човек, изблик има така в характера си, така с по-емоционални такива изяви външни. И вече когато наближило времето Гена да отиде да се яви на изпит, Учителя й казва: „Остани, още един ден". Тя се е посмутила малко, че може да закъснее, но на другия ден пак й казва да остане. И тя вече разбира, че съвсем е пропуснала срока и се стеснява от баща си, от майка си, как ще се яви тя, която е била толкова акуратна във всичко и така ще излезе, че от небрежност го е направила. И когато вече на третия ден Учителят й казва: „Можеш сега да тръгнеш!" Гена тръгва, но със свито сърце разбира се. Но мисля, още след като слезла от влака, още не знам дали се е била прибрала вкъщи, среща свои съученички и те й казват: „Гена, писменият изпит е отложен за по-късна дата!" Сега и тя Него много хубаво е разбрала, сега го разбира като явление какво е, защото това е един типичен пример за виждане, духовно виждане.

Това е Белева. Тази не знам, не мога да я позная, тази коя е.

Това е старата София Попова. Отпред, нали? Знаете ли, тази старата Попова, която, като пеехме нещо я караше, тя правеше движения, чували ли сте за това? Вижте, когато почвахме да пеем, нещо я караше и тя правеше движения с ръцете си, нагоре-надолу, вече някакви движения, които за нея бяха характерни, даже Учителят веднъж се смя със сълзи, като казваше, че отишли двама братя и я хванали единия за едната ръка, другия за другата и на нея така сълзите й така текли, че не може да прави движения. Значи това е Попова. Тя ми е казвала, че Учителят я излекувал от рак. Сега повече не съм питала. И още нещо ще Ви кажа за нея. Убиват най-малкия й син на фронта и тя отива при Учителя и плаче, че изгубила Тодор. Още помня името на Семей, където е убит сина й. Но Учителя й казва: „Ще отидеше у вас и сто пъти ще се помолиш и ще кажеш: Благодаря ти Господи, че ми взе Тодора!" Сега, казвам ти задачи, които е давал. Сестра Попова ми го е казала, от нея съм го чула. И аз като си представих една майка, която загубила любимо дете, да каже сто пъти това ми се видя много мъчна задача. От послушание човек ще го направи, нали? Но, че тя казва: „Сълзите ми течаха и казвах това Еленке! Нали, плачех го!" Тя беше много изпълнителна и послушна. Тя сама отиде на Мусала и спа една нощ на върха горе. В.К.: Така ли? Е.А.: Съвсем сама! Тръгва от София сама. Взима рейса, качва се с рейса до Боровец. Това е през лятото. Имаше рейс до Боровец защото беше курортен център. Нали там бяха вилите на богатите хора. И оттам нагоре. Питат я: „Бабо, накъде си тръгнала?" Тя беше с бели коси, възрастна така, възпълна жена и се качва сама на върха. Хижа имаше

тогава или заслончето само беше, не знам, качва се горе на върха и цяла нощ прекарва сама и се връща. На самия връх. На самия връх Мусала. Да ви кажа, аз не съм го направила, но тя го направи. Като постъпка, щото Учителят казвал е това, който иска да отиде и там да прекара, може би имал е нещо, за което да прекара или да се моли една нощ, така безсънна в молитва, съзерцание на едно чисто място, от това го е направила, но да ви кажа така, това не е малко нещо за една възрастна жена. Била е може би към 70 годишна, щото когато бяхме вече на езерата, тя беше към 80 години. Аз си спомням, коя година бяхме ние, тя беше на 80 години, беше 1933 год. Да, редовно се качваше на планината с братството. Тя бе енергична. Тя имаше много вяра и имаше някаква връзка и затуй беше така. Някаква връзка имаше тя с невидимия свят. Беше доста уравновесена, така имаше един мир вътрешен, но знаете ли какво се получи с нея накрая? Тя никога не говореше лошо за никого. Но накрая колко време преди да си замине почна да говори такива, нечисти думи, мръсни думи. Ах, просто тази жена, която никога не е говорила такова нещо, много се изненадах така и се чудих какво стана с нея. Защо говори така. Кой я обсебил? После Учителят каза, че това са родови духове. Родови духове, които са проявяват чрез нея. И след това тя си отиде. И на мене ми каза някои неща, които така ми преписа работи, които тези духове ми ги казаха нали. Сега да не ги казвам, щото са нечисти работи и добре, че беше брат Боев и срещу него говори, защото никой нямаше да повярва, защото брат Боев беше много чист човек и се ползваше с абсолютно доверие на всички. Аз иначе се уплаших, леле рекох, така както говори, страшно нещо. Тя говори на братя, на хора, различно. Една жена, която никога не говореше, но какво стана, аз се уплаших тогава, право да ви кажа. От такова обезумяване много ми беше страшно. В.К.: Говорихте за сестра Попова и вие казахте, че мнозина се смущаваха, че по време на беседа си движи ръцете. Е.А.: Да, да. Нещо изпадаше тя в някакви влияния и не можеше да стои спокойна, когато слушаше братската музика - песните. И почваше да си движи ръцете. В.К.: Това е повод да смущава другите и да искат да я отстранят? Е.А.: А пък знаете ли, че нямаше ритъм или пък не знам. Например когато съм играла с нея, тя не можеше да спазва стъпката, а ходеше. Пристъпваше, ама с по-други крачки правеше, не стъпваше с ритъма на музиката. Всяка стъпка стъпвахме едновременно всички. Та това не можеше да го прави. А пък се чудя как й действаше музиката. Така, че трябваше да прави движения. Не го разбрах това, не ми е понятно. Щото, ако музика има човек в себе си, нали трябва да почувства музиката. Пък дали го правеше когато беше възрастна, че не й стигаха силите да прекрачи, дали нещо друго беше, не можах да разбера.

В.К.: Какво ще ми кажете за Йорданка Жекова? Тя е на Жеков жена му. Е.А.: Съпруга на Жеков. Тя е от Калифарево, когато те дойдоха вече на Изгрева, той Жеков има някаква родствена връзка с Учителя. А пък оженил се за нея. Тя нямаше образование, но не знам по какви съображения се вземат. За Йорданка Жекова какво да кажа. Тя бе една от първите жители на Изгрева. Учителят бе на Изгрева първата зима на 1926 год. Нали 1926 год. беше съборът. Тогава направиха долната стая на Учителя, и Жеков и Учителя прекараха зимата. Жеков прекара в кухничката на Учителювата стая, а Учителят в Неговата долна стая прекара. Така беше. А пък Йорданка прекара във Варна. Те си бяха взели във Варна, как ги казвате там - лятна къща. Сега ги казват вили, но тогава друг термин имаха. Сега, Йорданка беше много послушна на мъжът си. И за нея той беше ученият, който знае и много естествено той я постави като съпруга и тя е била там като прислужница нещо, и в това

положение вече от една признателност вече към него. Жеков беше медиумичен и много критичен. Аз съм го чувала да казва, че ще издигне бесилка на Изгрева за някои хора, като израз. Той не може да издигне бесилка, не може, но съм го чувала така да казва. Доста критична мисъл имаше и към хората се отнасяше така, говореше критично. И веднъж изпадна в някакво състояние медиумично, ама се затвори направи си една тъмна стая, почти без светлина и там не знам какво е правил вече, той си знае. Не идваше на беседи, не идваше на събрание, нищо, не се мяркаше, затвори се, изкара един живот, не знам какво правеше да ви кажа, но не пак ненормално нещо. Ненормално, но все пак впоследствие се оправи и така. После те, не знам, имаха спор с Епитропов. Съдиха се нещо. Той си беше направил стая над едната къща, тази тъмна стая дето се завря и после му я разрушиха нея. Чрез съдебно постановление я разрушиха. Значи се съдеха в присъствието на Учителя на Изгрева. Накрая с помощта на Учителя се примириха. А-а, Учителят дойде да ни каже да отидеме на обяда, щото се примирили. Толкова се зарадва. Дълго време бяха скарани. Да ви кажа брат, имаше така някога, за много дребни неща имаше неразбиране между приятелите. Тъжни неща бяха те. В.К.: Разказваха ми, че Учителят накарал Йорданка да правят колективни молитви за Жеков. Е.А.: Ами да, много, аз ви казвам, той изпадна в едно състояние така, почти ненормално.

В.К.: Искам да ви питам нещо друго за един от първите събори. Намерих тука три снимки, които са от 1926 год. Тук са ги записали на събора - 1926 год., когато Учителят е бил сложен на стол и отгоре Му е сложено зебло да не Го пече слънцето. Тука може би по-хубаво се вижда на тази снимка. Е.А.: Той беше до гората пътят. 1926 год., да. В.К.: Сега спомняш ли си ти така нещо по снимките като гледаш? Защо беше навънка? Салонът не беше построен още? Е.А.: Защото нямаше никаква постройка. Учителят каза в началото на предпоследния месец на Юли, че съборът ще бъде в София. В.К.: От Търново се прехвърля вече в София. Е.А.: От Търново да бъде в София и тогава отидоха приятели и донесоха казаните. А ние и столове нямахме. Даже Учителя нямаше стол на събора. Донесоха Му някакъв стол на събора, не знам откъде го бяха взели. Нищо нямахме. Ние всички седяхме на земята. През целия събор - 1926 год. Всички седяхме по земята. В.К.: Защото, аз виждам всички клечат, седят, други стоят, ето клекнали тука. Е.А.: Уморили са се, клекнали. В.К.: Учителят ето виждаш отгоре една сглобяема конструкция и сложили отгоре едно платно да не го пече слънцето. Е.А.: Знаеш ли, не си спомням тази конструкция. В.К.: Ето я, виждаш, но пак ги виждам така клекнали. Е.А.: Ами умора е, умора. В.К.: То е два часа. Това е пак същия, гледай някои са седнали вече тука на някакви столове. Тука вече е поляната. Е.А.: По-късно, сигурно е. Ето даже и чадър има, някой. В.К.: Не, той също пише че е 1926 год. отзад, че е същият фотограф, същата хартия. Може да са намерили после столове и са седнали. Е.А.: Може. В.К.: Значи това е 1926 год. Е.А.: Това е 1926 год., ние минавахме откъм гората имаше врата. Но минавахме и от другия път, от другата страна, откъдето сега влизаме. По пътеката се движехме и там имаше врата голяма, кога е построена не мога да кажа. Пак първите години е построена. Същата година построиха малкия салон и то само стената откъм пътя беше построена, а отвътре всичко беше отворено. Разбирате така, много примитивно. Всичко беше примитивно. И в такава примитивна къща влезе Учителя да живее после, да. В.К.: Да, аз ги виждам тука всички са клекнали, седят, нали? Е.А.: Клекнали, да. Това е 1926 год. В.К.: Първо се построи малката къщичка, така ли? Приемната. Е.А.: Да. В.К.: Това коя година? Е.А.: 1926 год. след събора. Веднага след събора. А, няма да забравя тая картина. Брат Епитропов идва и казва: „Хайде братя /нали

носово говореше/ и сестри, елате да построим, да направим молитва, че се строи новият Ерусалим!" Ха, ха. Вика. Така вдъхновено беше всичко. В.К.: Значи така веднага след събора започна да се прави малката къщичка? Е.А.: Веднага след събора решиха да я направят. Учителят е искал. В.К.: Да. Сега тука пак една картинка от съборите. Вече виждаме салона. Е.А.: Ама то е вече по-късно. В.К.: Значи прозорците не са сложени. Е.А.: А това значи, че е 1927 год. В.К.: Защото виждаме вече приятелите. Е.А.: Да, да, палатки. Ама то е вън, насам е. В.К.: Сега коя година тук е? Ето виждаме салона. Отворен е салона, нали няма прозорци, а Учителят е вече на бюро в салона. Ето Го Учителя. Е.А.: Ами първата година още. В.К.: Значи то е 1927 год. Е.А.: Само Той е. В.К.: Да, само Той е вътре. Той, обаче са вътре и приятелите, някои отвънка, някои вътре. Е.А.: Вижте, първата година на събора в София - 1926 год. ние бяхме седнали на земята и всички бяха седнали на земята. Ние пишехме на коляно. Даже нямаше стол за нас, нито маса, нищо. Пишехме на коляно. Тъй, че това е от тая епоха. От тая епоха. В.К.: Но тука вече виждаме Учителят е вътре в салона. Е.А.: Е вътре, да. В.К.: Това значи е 1927 год. Е.А.: Ама още същата година. Вижте още същата година Учителят беше вътре.

В.К.: На една снимка виждаме вита дървена стълба и много сестри наредени една след друга и чакат пред Горницата на Учителя. Е.А.: Сигурно чакат реда си. Устремени са само към Горницата. В.К.: Може да са празници, може да са съборите. Сега обикновено гледам, че са наредени тука пред стаичката на Учителя. Вътре има някой горе. Те чакат да бъдат приети може би? Е.А.: Трябва да са влизали в Горницата, за да си дадат принос. В.К.: Сега кога, как се влизаше в тая Горница, в какъв смисъл принос? Внясяха лептата си? Това е десятък. Лично на Учителя ли го даваха? Как го даваха? Е.А.: Не, не на Учителя. Оставяше се на масата. Вътре, както го занесе и го оставяше на масата. В.К.: Нямаше никой, който да приеме, да пише, нямаше нищо? Е.А.: Свободно. Всичко беше свободно. В.К.: Ха, ха, ха, така ли? Е.А.: Разбира се. В.К.: Аз мислех, че има човек, който да пише колко дават. Е.А.: А, не, не, всичко е с доверие. Не, Учителят държеше повече на доверието, отколкото на писането. Щото вярно, че се пише всичко в Невидимия свят. Ама доверието е нещо голямо. За един духовен живот доверието е голям тил. Нали, да знаеш, казваш на човека и каквото му казваш той го приема като истина, да. Ето това беше да е горе. В.К.: Значи това е момент когато се качват по стълбите да си сложат десятъка? Е.А.: За десятък, да, да. Имаше дни определени. В.К.: Кои дни бяха? Е.А.: Още съборните. Нали, един ден се определя, друг ден, ако не са минали всички, но не е така отдалече. Каже се и те се събират тука и почват да вървят един след друга, да си турат лептата. Отиват за молитва в Горницата. Аз сега не мога да се сетя имаше ли тези чаши в стаята горе. Тези чаши, които бяха в Търново. Но вероятно, трябва да помисля, не мога да кажа. В.К.: Понеже виждам, че са се наредили доста хора и чакат. Е.А.: Чакат, да. В.К.: Значи всеки си прави молитва, слага си десятъка и се връща. Е.А.: Да, да. Не, може и да не се моли, да сложи десятъка, но отива да си направи молитвата. В.К.: Сега Учителят дали е бил горе или не се знае. Е.А.: Ами то си е отделно. Те влизат в стаята на Учителя. А Учителят имаше антренце и Той оставаше в антренцето. В.К.: Той оставаше в антрето. Е.А.: Можеше да остане в антрето, ако искаше да влезе, да. В.К.: Значи имаше антре и Той можеше да бъде в антрето, и те оставяха парите в антрето. Е.А.: Не, не. Само в стаята. В.К.: В стаята. Е.А.: Ритуала се спазваше така доста стриктно. В.К.: Лепта за Господа.

В.К.: Сега искам друго да питам. Сега това е Горницата на Учителя, нали? Това е балкона, вътре стаичката. Какво представляваше тая стая горе? Е.А.:

Тази стая Учителювата? В.К.: Горницата. Е.А.: Стая голяма. А-а, да ти кажа ли какво бяха направили майсторите? Понеже много бързаха да построят тази стаичка и я направиха съвсем малка. И аз видях, отидох при един брат и казах: „Абе какво правите бе, кафез ли правите на Учителя? Ами, стая ще Му направите!" „Ама гредите не позволявали, понеже тука виж покривът чупен е тука, има чупка". Викам: „Ще оправите гредите, ще го разширявате, но такова нещо няма да направите!" Вслушаха се и го направиха. Щото онова беше дупчица. Да, сега тука е нещо друго. В.К.: Това е някаква запалена факла ли? Е.А.: Не, това е едно горящо сърце. В.К.: Горящо сърце! Е.А.: Сърце, което гори. В.К.: Учителят излизаше ли на балкона често? Е.А.: Излизаше, да. В.К.: Сега на тази снимка пак от същата виждаме тази малката нали, приемната. Значи първо тя се е построила? Е.А.: А тази приемната, да това е приемната, разбира се, да. Ама тя не е малка стая. И тя е голяма. Но така се вижда перспективно. В.К.: И значи построиха на Учителя стаята, беше ли обширно това? Той имаше едно антре и една стая. Е.А.: А-ах, хубава беше стаята, но не беше удобно качването за горницата Му, дето беше за Солариум. В.К.: Какво представляваше този Солариум? Е.А.: Една малка стаичка отвсякъде с прозорци. Даже помня Учителят ме накара да Му направя пердета откъм онази страна, чуждата. Нали това беше до оградата беше братското място и изглежда, че да не Го гледат нали, Той се съблича, преоблича, пече се на слънце. За да е свободен и Той ми каза: „Еленке, може ли да ми направиш пердета?" Рекох: „Разбира се Учителю", направих ги и така. В.К.: Сега ето това е малката приемна. Е.А.: Това е приемната, да, това е приемната. Ето виж, ето две стъпалца, това антренце, ама и то много тясничко заедно до стената беше успоредно с прозорците. А прозорци имаше. Учителят обичаше да бъде всичко светло и с много прозорци. В.К.: Значи и какво представляваше тази стая, три на пет метра или по-голяма? Е.А.: Пет метра имаше най-малко, може и повече. В.К.: Сега това е нали „Глава на Твоето Слово е Истината". Сега кой направи това, това по идея на Учителя ли е? Е.А.: Да, всичко е със съгласието на Учителя. В.К.: Сега котвата, какво символизира котвата? Слизането на човешкия дух или как, слизането на човека на земята? Е.А.: Котвата е, сега чакай как да го изкажа. В.К.: Значи това е по идея на Учителя? А сега тука нотите: „до", „ми", „сол"? Е.А.: Вижте сега, аз не съм присъствувала, кой го е направил, но нищо не се правеше без волята на Учителя. В.К.: Значи това е пак малката приемна.

145. МЯСТОТО НА БАУЧЕР — СЕЛИЩЕТО ИЗГРЕВ

В.К.: Това са разбор на снимки разказани от Елена Андреева, показани от мене, като ги разлежда поотделно:

В.К.: Сега искам да те запитам за първите заселници на Изгрева? Сега това е Изгревът отдалече? Е.А.: Да, отдалече е Изгрева, да. В.К.: Какво представляваше? Отначало той представляваше една поляна, така ли беше? Е.А.: Вижте, той беше не поляна, а угар. Изгревът беше угар и тук-таме нива. Това беше Изгревът. В.К.: Вие, когато отидохте навсякъде беше угар. Е.А.: С изключение на поляната. Поляната си беше така както я знаете. А пък угарта беше вън от Изгрева. Беше отляво, отдясно, до реката, все така беше. До реката, да. В.К.: До реката беше. И първите постройки, които направиха тук, палатки ли бяха? Какво беше?. Е.А: Виж какво, за постройките не мога строго да ти кажа, но още 1922 год. няколко братя, даже Методи Константинов и Михаил Иванов направиха палатка и там живяха. Още същата година - 1922,

когато купихме имота. В.К.: По-късно вече те почнаха да правят и жилища - бараки. Е.А.: Да, ето това са къщичките на приятелите. Знаеш ли, аз нямам спомен от тая къщичка, защото съвсем се промени Изгрева. Чия е не мога да кажа. В.К.: Не, става въпрос, че така е представлявал Изгревът през оная епоха? Е.А.: Онази, да, да. В.К.: И те тези бараки ги правеха, дървени бараки ги правеха. Е.А.: Да, всичко е дървено. А тука имаше и такива. Ето това не е дървено, това е... В.К.: Имаше и солидни бараки. Ето това е една дървена барака. Е.А.: А, това е на Борис Николов.

В.К.: Какво представляваше? Тука виждаме градината. Е.А.: Коя градина? В.К.: Тука виждаме пътеката за чешмата. Какво представляваше градината? Е.А.: Виж сега, какво. Поляната си беше поляна, заградена с борчета, заградена с овощна градина от южната страна. Другото беше малко място, преди откъм пътя не беше съвсем заето. Имаше място оставено така. Не бяхме поставили оградата, не беше до самия край на мястото. Имаше място оставено. Там ще го видиш пътеката, където е била и така. В.К.: Сега, тези дръвчета по времето на Учителя се насадиха? Е.А.: Още първата година когато се взе Изгрева, аз съм присъствувала на този момент, мога да ти го кажа по-подробно. Донесоха дръвчета от Ст. Загора. Още края на първата година. И хайде сега наредихме се, всеки взе мотика нещо да изкопаем дупките. Изкопахме дупките, които бяхме. И аз бях тогава и затуй мога да кажа. И като изкопахме дупки те засадиха дръвчетата. На другата сутрин отиваме за беседа, няма дръвчета. Някой дошъл и ги обрал. Да. Това като история ти го казвам. И всичките дръвчета вдигнати и ние се вайкаме - разбойници и т.н. пък Учителят каза: „Е, той пак ще ги посади в земята". В.К.: Това някой от селяните трябва да е. Е.А.: От селяните някой е дошъл, от Слатина някъде. Щото Слатинска мера беше. Той харесал дръвчетата наготово и както са пресни, нищо им няма, че са стояли една нощ там. И где ще го търсим и где ще разберем. Ех то можеше, но Учителя не даваше такива неща да се правят, защото Учителят беше свободолюбив и слабостите на хората тачеше. За да каже: „Е, той ги е взел за да ги посади". В.К.: Значи пак в земята ще се слагат. Е.А.: Ама казано така, че хубаво казано не е казано грубо както другите го казваха. Учителят всякога е бил към всички и справедлив и благ. Това е нещо голямо. В.К.: Сега това са снимки от по-късните, когато вече се разрушава. Е.А.: Да, да. В.К.: Когато дойде време вече да се махне. Това е вече по-тъжна история и е 1972 година.

В.К.: Сега тука виждаме една клетка за метеорологични изследвания. Е.А.: Там имаше няколко уреда и Георги Радев се зае, той да наблюдава уредите. Какво правеше това не мога да кажа повече. В.К.: Тук виждаме една чешма с топка. Е.А.: Тази чешма се намираше на пътеката, която водеше от големия салон към поляната. Наричахме я зодиака, защото отдолу тука имаше кръгове със зодиакалните знаци - 12 зодии. Даже те после нещо я поправиха и тогава останаха само кръговете, но зодиите не ги направиха. Тук имахме и пчели. Пчелина беше ей тука в тая част. Това е източната страна, клетката остава назад. Тук, това е пътеката за поляната където правехме Паневритмия и оттук имаше вход, беше овощна градина. Имаше череша и други плодни дървета и там някъде между тях бяха пчелите. Учителят ходеше, занимаваше се с пчелите, обичаше така да ги наглежда. Даже ми е правило впечатление. Значи имаше и пчели.

В.К.: Сега тука виждаме салона. Е.А.: Тук имаше дървета отпред, имаше пейки. Тази долната сграда беше столовата. Тя беше голяма, не беше малка. Точно в 12 часа и нещо отивахме на обяд. Това са пейките, на които сядахме да се храним при хубаво време. Тези дървета са много насам. Тука има доста

дворче, а това беше цветната градина, за която се грижеше сестра Янакиева и която беше станала прекрасно нещо.

В.К.: Тука виждаме една снимка на Учителя пред приемната. Е.А.: Ето пак имаше тука една леха цветя. Вижте, тука беше кухнята на Учителя и тази стая беше направена преди да направиме салона. Ето това е. Кухня на Учителя дотука. Оттука по продължението на цялата сграда, тази, отзад имаше разделен на две един килер, за който се влизаше оттука. А оттука беше кухничка на Учителя и там някога Той си държеше примус, на който си е готвил, когато нямаше още нищо, а Той живееше горе на Изгрева.

В.К.: Сега тука виждаме друга пак картинка, тука е пчелина. Сега този пчелин по каква идея беше направен? Е.А.: И тя е една история. Виж какво. Дошъл Учителят, решава да има пчели. И праща един брат, който беше полковник от запаса, но полковник беше още не знам дали беше или не. В.К.: Кой беше този? Е.А.: Ами Попов се казваше. И нещо с пчелите когато купил ги донесъл, нещо е станало. Виж аз не разбрах какво е станало. Нещо... и Учителят му се е скарал, и той като му се скарал Учителя вече престана да идва на беседи. Значи се оскърби от караницата на Учителя. Дал му пари да купи хубави кошери, а той купил заразени кошери, изпохабил парите, та се ядосваха пчеларите на Изгрева. Имаше кошери, но аз не помня да съм яла мед от тях. Все не вървяха, защото бяха много пчеларите, които ги ръчкаха.

В.К.: Тука Учителят е застанал пред цъфнала вишна. Интересно е. Това са вишни. Е.А.: Да, вишни имахме в градината. В.К.: Хубави са цъфналите вишни. Е.А.: Вишни имахме. В.К.: Те много ли бяха вишните? Е.А.: Ами доста дръвчета. В.К.: Сега тука е така наречената чешма нали? По идея на кого беше построена тази чешма? Е.А.: Виж сега. Идеята е на Учителя. И да бъде така, пак е от Учителя. Тогава е дадена песента „Велик си Ти Господи!" В.К.: Така ли? Е.А.: Ами да, защото там има сърнички, там нали? В.К.: Има надпис: „Мисли добре, работи добре, храни се добре". Имаше сърна, орел и човек, който чете книга. Е.А.: Да, да. В.К.: Значи това е от песента „Велик си Ти Господи!" Е.А.: Да, „Велик си Ти Господи!" Това е чешмата. В.К.: Вижда се сърничката, жената гдето чете книгата и орелът. Е.А.: Виж сега, Борис беше, който я построи. Малката чешма е тази. В.К.: Да. Това е май чешмата. Тука вече някакви сестри са застанали. Е.А.: Я да видя кои са тука. В.К.: Сестри, които са пред чешмата. Е.А.: Анка Каназирева. В.К.: Тука е Наталия. Е.А.: Много бледи лица са тези. В.К.: Лоша снимка. Все пак имаме представа за градината, пчелина, чешмите. Сега всичко е разрушено.

146. БИВАКЪТ НА ВИТОША „ЕЛ ШАДАЙ"

В.К.: Как го откриха тоя Бивак? Е.А.: Най-напред, първата екскурзия, на която съм присъствувала, че и другите присъствуваха за пръв път, беше не на Бивака, а беше до изворчето дето е най-студената вода на Витоша. То е под Камен дел. Там бяхме ние. Защото, когато тръгнаха, а това ми е първата екскурзия с Учителя. Сега тръгнахме всички, колективно ходят. Е пък ходила съм като млад човек разбира се. Аз ходех пък и бях здраво момиче. И ходех, разбира се, че ходех. Аз носех раницата на Учителя, носех си и моя личен багаж. Сега, за да го правя това, значи съм могла. Не съм носила нещо друго. И когато стигнахме там, където почва реката, под самото Драгалевци казвам тука ще минеме, за да отидеме на „Паша Бунар". Да, „Паша Бунар" се казваше мястото, на което отидохме. На „Паша Бунар" ще отиваме. И ние само един

път отидохме и не отидохме повече пъти. Защото там беше едно стръмничко много стръмно място, нямаше място откъде да се подвижат хора, после какво да ти кажа не беше удобно за Бивак в никой случай. Къде е Бивака! Просторно място, широко, поляни, ние сме ходили и на другата поляна да играем Паневритмия тази оттатък реката. Щото там те после направиха чешма, а там беше река и извор, който течеше близо. А после те го направиха на чешма. И затуй сега не е както беше тогава. Като стигнахме, никой не знае пътя. И тогава знаеш ли, направи ми впечатление Учителят тръгна пръв, право нагоре, ама така нагоре и разбира се всички тръгнаха след Него, но не беше място за лагер. Това беше една пробна екскурзия. След това ходихме, дето сега минава въжената линия. Нали има поляни там. Там отивахме на тези поляни. Тогава нямаше въжена линия. Ние отивахме на тия поляни. От тия поляни ходехме нагоре, нагоре, скитахме, търсехме място, което да има вода и където да има простор. И като търсехме, отидохме така с Учителя на това, на Бивака и Учителя като се обърна и каза: „Тук ще бъде!" И така бе с Бивака. Щото ние търсехме. Учителят всъщност търсеше. Не аз и ти. Търсеше Учителят. Той искаше място да има простор, да има място за повечко хора, виждаш правили сме гимнастики, правили сме упражнения и така. В.К.: Как почваше един ден и как свършваше денят на „Ел Шадай"? Е.А.: Първо сутринта тръгвахме рано, някога сме тръгвали в два часа през нощта. След като сме тръгвали рано, за да посрещнем Изгрева на високото тука и оттам да се качваме нагоре. Ех, после всеки тръгваше, когато му е на него удобно, разбираш. Така. Учителят казваше, тръгваме в толкова часа. И който иска да тръгне с Учителя, тръгва с Учителя. Който има някакви работи ще тръгне по-късно, по-късно ще дойде, защото вече мястото беше познато. Не беше ново. Нямаше какво да учим. Лагер имаме. В.К.: Пиехте там чай? Е.А.: Веднага. Кладем огън, вода носим, слагаме чайовете и като почва да заври водата първом носим на Учителя чайник, сервираме Му, даваме. След туй аз съм сервирала на всички. Имала съм желание на всички, които дойдат да ги почерпя. Не казвам ти го. Като така желание. В.К.: След това почивка. След това пак разговори. Е.А.: Най-различно е било. Някога почват разговори. Някога почват игри. Някога почват, най-различно. Но най-често е разговори. В.К.: Сега упражненията, кога се правят? Е.А.: Упражненията веднага след закуска. В.К.: А Паневритмията, кога се играе? Е.А.: Не, след закуска. Паневритмия сме правили винаги след закуска. Защото то е късно. Късно много. В.К.: Изисква доста време. Е.А.: Да. В.К.: И след Паневритмия обядвахте. Е.А.: Обядваме всеки търси да си почине, да полегне, после и Учителят е полягвал. В.К.: Поспива там. Е.А.: Да, Да речем, ние не сме носили много дрехи, но ще вземем някои по-хубави дрехи на този, на онзи, нещо някой занесъл някакво одеалце нещо по някакъв повод, ще го дадеме на Учителя, да има къде да легне. В.К.: Подремва си. Е.А.: Да, дремне малко, да. В.К.: И в колко се връщахте? Е.А.: Винаги след четири. До четири винаги сме стояли горе. Не сме се връщали рано. В.К.: И сега на Бивака в кои дни ги правехте екскурзиите? Е.А.: Четвъртък. Четвъртъкът беше ден за екскурзии. Даже мен Учителят ми е казвал два пъти да ходя на екскурзия. Два пъти в седмицата. Аз не можах да го правя така редовно, защото как да става два пъти. То много време е. Два дни. В.К.: Това са цели два дни. Е.А.: Два дни, много е. Време се иска. Пък и на Изгрева не е било така лесно. Два дни е доста време. В.К.: После направиха онази чешмичка там. Е.А.: Коя? В.К.: Чешмата на „Ел Шадай". Е.А.: А-ах, чешмичката я направихме още първата година. Помня, че Лулчев беше пратил тръбата по един селянин, а пък на другата сутрин ние с него отидохме и занесохме на рамо тръбата до „Ел Шадай", помня. В.К.: Ами, аз я заварих онази катакомба.

Бяха направили с камъни един такъв заслон. Е.А.: Къде това? В.К.: На Бивака. Вие не сте го заварили. Е.А.: Не помня. В.К.: Около средата на бомбардировките правят катакомба от камъни. Е.А.: Е той е, той е, то беше вече от нужда. После аз в този период не ходех много на екскурзии. В.К.: Сега тука е една поредица от снимки от „Ел Шадай". Разказахте как го откриха „Ел Шадай". Е.А.: Да, стената беше така. Знаеш ли, че тука на тая полянка още в една от първите години братята се надпреварваха, да тичат, кой ще изпревари и Учителят с тях тичаше. В.К.: Те ми разказваха, че почнали да тичат, но Учителят ги преварил. Е.А.: Казват ти, че Учителят тича с тях. В.К.: Те ми разказваха, че се наредили младите и тръгнали с Учителя, обаче Учителят отведнъж изхвърчал на другата страна. И ги преварил. Да, сега това е идеята да се сложи тоя заслон. Много духаше вятър. Западният вятър в София е много силен. И много ни духаше. И като дойдеме изпотени, мокри не всякога човек има достатъчно дрехи и затова решихме да се прави стена. И почнахме да носим камъни. Наредихме я. В.К.: Тоя камък сега не се го махнали, това е камъка на Учителя. Е.А.: Не, защото е много голям. Той е твърд. После и върху скала е. В.К.: Учителят се облегнал. Е.А.: Ами да, Учителят на него се облягаше. В.К.: Сега тука вие сте застанали вътре в кръга на камъните. Сега тука на друга снимка виждаме. Е.А.: То е на обяд. Обядите ги правехме на тази поляна. В.К.: Това са обядите, така ли? Е.А.: А сега да ти кажа: А тука един път на това място, тука най-отляво Учителят държа беседа в един четвъртък, на която Учителят избяга. В.К.: Как избяга? Е.А.: Как ли? Не съм ли ти казвала това? Учителят почна да говори беседата и по едно време каза: „Аз съм недоволен от вас, вие това правите, онова правите и ще ви оставя!" Стана, взе си шапката и тръгна. В.К.: Прекъсна беседата. Е.А.: Престана да говори. Ние сме като сковани. Никой не мръдва от мястото си. Но чакахме Го да се върне. Всички стоим на място. И след Него изтича Балтова първа. Знаеш как е пътя през Драгалевци. Нали вървиш по една пътечка дохождаш до средата на реката, прескачаш малко там, сега има като басейнче нещо и после вече нагоре вървиш. Учителят отиде от басейнчето малко по-високо. Но като тръгна Балтова след малко Лулчев и той тръгна след Него. Балтова докато отиде, не може да Го види Учителя. Но той като отиде, какво е говорил не знам, но на другия ден ми казва: „Ти видя ли, че Учителят се върна? Аз, като отидох". Викам: „Видях, ама ти да не си направил нещо? Да не си направил пак..?" Аз го питам. Щото, е какво направи? Изпитал неговото влияние някак върху Учителя. Нещо направил, разбираш ли. Някакво насилие върху Учителя направил. Не му е чест това, че го е направил. Но на мене го каза. Казвам го. И затова не го крия. Това е непростено нещо. Така не се прави. В.К.: За да може Учителят да се върне отново. Значи това е там. Е.А.: Да, там. В.К.: Значи точно тука е най-ляво? Е.А.: Най-отляво. В.К.: Да, тук отляво. Тука пак това са снимки. Виждаме Учителя до скалата пак и тука вече в разговор с приятели. Е.А.: С различни хора. В.К.: Кога се качвахте на бивака „Ел Шадай"? Е.А.: Всеки четвъртък в летния сезон и когато правехме тези задачи. Ние правехме упражнения. В.К.: Аз съм виждал, че сте правили упражнения и Паневритмия играехте ли там? Е.А.: Паневритмия на поляната много рядко. Последните години. А от първите години ние правехме екскурзии нагоре. Ние празнувахме един празник „Свети Дух". „Свети Петър" е пък на другия ден. И той беше тогава църковен празник и затова ние в два часа след беседата ще се приготвим, ще си тръгнем и ще се качим на Бивака. И там ще прекараме нощта край огньове и посред нощ се събуждаме, ставаме и отиваме нагоре да правим някакви упражнения, които Той ни даваше. В.К.: Учителят? Е.А.: Да. Тези неща съм ги описала, но трябва да имам време да ги издиктувам. Няма

машинописец още. Щото Марчето е заета. Та това е. В.К.: А Вълчата скала какво представлява? Е.А.: Вълчата скала е като се изправиш. Тогава нямаше път. Ние когато ходехме на тия упражнения нямаше нито гора горе, беше такава, ех камъни, да, бряг. В.К.: Значи на същото място. Е.А.: И друг път е държал беседа, да държал е. Някога е говорил горе беседа. Ако се е случвало да е ден, в който имаме Школа, за да си изпълним Школата давал го е. В.К.: Сега вие горе обядвахте? Е.А.: Обядвахме. В.К.: Големи чайници. Е.А.: Ами такива чайници, те са чайници - Рилските. В.К.: Виждаме тук бъркат някакво ядене. Е.А.: Кой е този? В.К.: Не го знам. Това е Любомир. Е.А.: Да, Любомир е. В.К.: Сега тука виждаме разговор на Учителя горе на Бивака. Е.А.: Да. Учителят като се съберем така повечко хора и като си изпие всеки чая и си закуси, всичко се струпва край Него и Той говори, и цели беседи изкарва.

147. ЧЕШМАТА НА РИЛА

В.К.: Сега, искам да се спрем на една тема, на извора „Ръцете, които дават". Как се откри извора на второто езеро, на Рила? Как дойде идеята, как се откри този извор? Е.А.: Това ще ти го кажа, защото съм свидетел. Още първата година вземахме вода от езерото. Не беше удобно да вземаме вода от езерото, защото видяхме, че влизат говеда вътре. И сега как ще пием вода дето говеда влизат? И Учителят каза след една беседа: „Тука наоколо трябва да има един извор. Трябва да го намерим". Той тръгна. И като тръгна Той, аз тръгнах покрай Него. Сега, друг път не съм правила такива неща, но този път направих. И се движих все около Него. И аз търсех и отивах, и наляво, и навсякъде. И когато наближихме дето е мястото, дето е чешмичката, един брат не го знам от провинцията ли беше и досега не му знам името дойде към Учителя и за бях там и каза: „Тука има едно изворче!" И като каза това, Учителят отиде и аз отидох. И наистина от камъка се изтичаше едно изворче. Учителят каза: „Това е!" И спряха. Той каза: „Всички да отидат и да потърсят извор да намериме". Но този брат не му знам името, който го видя, но бях свидетел. Сега казват, че Учителят ударил с бастуна си и изкочила вода. Ама нямаше такова нещо. Не, фантазии са това. Не, нямаше такова нещо. Учителят сам търси извора. Сега някой ще каже: „Нали е ясновидец". Но вярно е, че Той го търси. Но Той го намери в правата посока, всъщност онзи брат го видя и Учителят беше най-близко. Пръв Учителят видя извора, след това ние. Отидохме всички при него. След това Той вече даде наставления, изчистихме го, а Лулчев почна да чисти по-долу и там дето е чешмичката, той после там направи чешма. И Учителят каза: „По-хубаво е, понеже то извира от камъка, да има корито, водата да се нагрява малко от слънчевата светлина и да приеме топлина, защото е много студена водата". И го направиха там. И после донесохме камъни, е-е-е, от пътеката дето идваше от Дупница ходехме за камъни. Оттам донесоха три големи камъка. Единият беше голям. Учителят го нарече, че най-големият беше царят. Вторият по големина нарече царица. Още царицата не беше дошла. Не беше женен царят. Третият по-малък нарече престолонаследник. Донесоха приятелите на тараба големите камъни, защото бяха тежки. И Той каза: „Тука ще го поставиме. Той ще бъде царят, като най-голям". След това донесоха друг камък: „Той ще бъде царицата". И друг още по-малък: „Престолонаследникът". Така беше. Аз така го видях и го чух. И така си остана. След това се ожени царят и след това дойде престолонаследникът. Но царят не беше женен. Това беше 1930 год. А той се ожени на 25.X.1930 год. в Италия.

А за да направиме всичко на ръце сме ги носили камъните, да. Ръцете ги направиха в София. Един каменоделец имахме и той имаше така по-груба ръка и изглежда, че по неговата си мери, и така като видиш и самите ръце не са изваяни, така скулптурски. Но като ги поставиха през тях изтичаше водата. Беше красиво. Това са първите снимки и не мога да кажа, кои са трите камъка. Е, някой от тези камъни е. Виж, някой от тези камъни е. Които са, големите, да. От тях, големите камъни бяха, които са над ръцете, да. Сега там има една скала. И се прави надпис. В.К.: Чия беше идеята за този надпис? Е.А.: УчителЮва беше идеята и думите Той ги даде. А долу това е датата, на която е построена. В.К.: Кой издълба надписа на скалата и знаците до нея в дясно? Е.А.: Мисля, че Владо Николов, руснака беше. В.К.: А какво означават тези знаци тука? Е.А.: Ами това е знака на слънцето. Всичкото е знаци, за които Учителят е говорил. Знаех ги, ама сега не мога да ти кажа. В.К.: Разказваха ми, че Лулчев и той започнал да дяла на отсрещната страна някои знаци. Е.А.: Виж сега, аз това не си спомням. Но на мене Учителят каза на Изгрева да му кажа. Той беше поставил картини над прозореца и под прозореца в бараката. И Учителят ми каза да му кажа да махне картините, които е поставил. „Какво иска Изгрева ли да разруши!" Виж сега, едната беше тази: кръг с точка. Другата не мога да си я спомня. Гледах я, но всичко съм забравила. И когато аз му казах той се засмя и каза: „Тази няма да махна кръгът с точка, щото то е израз на Бога, изявеният Бог, а пък другото ще махна". Но каква беше, забравих брат. Сега, ако и тука на Рила е казал такова нещо или това нещо го смесват, не знам как е. В.К.: Тука виждаме една снимка: Учителят е клекнал и тук се вижда котвата. Е.А.: Да, и това е Лулчев с мустаците, и с кепето, да. Котвата Владо я прави, а Борис после я дошлифова. В.К.: По идея на Учителя? Е.А.: Да. А котвата е знак, символизира слизането на човека. Ние имаме и друг символ, гърнето. Над салона имахме едно гърне от пръст, отворено и в него пламък гори. Да. Символ на Словото - гори и не изгаря, и не гасне. Символ за вътрешния огън на Словото. В.К.: Ето една снимка на Учителя, виждаме скалата тук и Той тука е седнал. Пак Учителя до камъка на чешмата. Коя година е това? Снимката е на Васко Искренов. Е.А.: Мисля, че на Петровден беше. Учителят ни държа беседа седнал на този камък, дето се клатеше. На Петровден беше. И знаеш ли какво каза тогава? „Идеите ще ги приемете чрез въздуха!" Аз това си спомням от беседата и ми направи впечатление, че идеите ще ги приемем от въздуха. Но сега, дали беше 1932 година? Помня, бяхме отишли много рано и на Петровден бяхме на този камък. Той седна там. Ние бяхме седнали така около чешмата, не бяхме много голяма група. Щото рано бяхме отишли. Нали групите, които отиваха на езерата бяха до 25-30 души. Повече не. В.К.: Виждал съм на една снимка камъка, който го е мърдал. Е.А.: Е, мърдаше го, защото виж сега ей така малко обл е отдолу и затова. Те искат все чудо да видят. Няма чудо братче. То е чисто физическо устройство на камъка. В.К.: Аз мисля, че е употребил друга сила? Е.А.: И друг можеше да го мръдне. И сега, ако отидеш ти опитай се, ще видиш, че можеш да го мръднеш. Моето впечатление е такова. Те искат да видят чудеса. Учителят не прави чудеса пред нас. Учителят ни помагаше и в тази помощ правеше чудеса. Разбираш ли? А чудо, не. Той не прави чудеса. Той ни показа възможности, които са чудеса. Когато ме нападна руснака и никой нямаше кой да ме защити, и аз извиках „Учителю!" два пъти и руснака избяга в гората, това е чудо. Ама защото Учителят ми помогна да го изгоня. Коя година ли беше? Есента на 1944 год.

148. ПАНЕВРИТМИЯ НА РИЛА

В.К.: Тука тия снимки от Паневритмията са на почти всички езера. Кога и по какъв повод играехте на първото, второто, третото, четвъртото и петото езера? Е.А.: Ставаше непосредствено по идея на братята и сестрите или най-често на Учителя. Питаха го сутрин, къде ще играем? В.К.: Сега искам да Ви покажа един снимки от първото езеро. Вие кога слизахте на първото езеро? Там имало ли е Паневритмия? Е.А.: Имало е. Там сме слизали за Паневритмия, слизали сме за дърва. Имаше много изсъхнали дърва. В.К.: Ето, тука виждаме едни снимки - носят дърва. Е.А.: Да, ето и Учителя, и Пампоров. Ние слизахме долу, правихме Паневритмия и след това всички взимахме, щото, ако кажеше Учителя да слезем за дърва всички няма да слязат. А тъй за Паневритмия ще слязат и носеха дърва. Тук например някой носи и цигулка, и дърво, значи е цигулар. Не е ли Мичето Златева? Това е брат Боев, тука се групи, които са слезли вече долу. Кой е сега този с брадата до Учителя? Възрастен, не е Ради. Не го познавам. Значи слизахме на Паневритмия и качвахме дърва. Слизаха братя и предварително да насекат дървата. А след Паневритмията, ние ги изнасяхме горе. Те бяха нужни за кухнята с три казана.

В.К.: Сега тука една друга поредица снимки - от Молитвения връх. Отначало Молитвения връх е бил от другата страна. Кой откри тоя връх? Ами приятелите. Това беше през 1931 год. На върха има един триангулачен знак от военните. Ние ставахме рано. Имахме една свирка, устна свирка, с която ни събуждаха. Най-често ни събуждаше Цеко. Ние ставахме един час преди изгрева. Нали трябваше да се измием и изобщо да се приготвим за върха. Ето на снимката Учителят показва нещо.

Е.А.: Сега тук е Паневритмия на третото езеро. Учителят определяше на кое езеро да се отиде за Паневритмия. Казваше например: „Днес ще отидем за Паневритмия на третото езеро!" Тре··ото езеро беше най-близко. При лошо време правехме Паневритмията на лагера, т.е. на второто езеро, а когато не е тъй хубаво отивахме на третото езеро. Защото сме много хора, а на второто езеро мястото е малко. На третото езеро правим голям кръг. Учителят играеше винаги в средата. И на Изгрева, и на планината винаги играше в средата. Понякога се вижда, че Той показва едно упражнение, а ние играем друго. Възможно е Той да се е извлякъл, да Го няма, а тялото Му да играе само. Ето вижте колко хубав кръг е тук, голям. Цигуларите свирят, играем Паневритмията и след това се връщаме. Тогава нямахме упражнения от „Лъчите". Така, че играехме без тях. А и „Пентаграма" най-късно бе даден така, че играехме без тях.

Тук има едни снимки при изкачване към езерото на „Чистотата". Пътеката за тази поляна направиха когато се преместихме на този лагер. Тя е трудна пътека, стръмничка и докато толкова хора се придвижват нагоре. Тъй, че полека-полека се изкачвахме на поляната на „Чистотата" за Паневритмия. Това е поляната под „Харамията". Понякога правехме първите шест упражнения, но някога почвахме направо Паневритмия.

Тука има едни снимки с миене на езерото на „Чистотата". След като направим Паневритмията отиваме всички до езерото. Но това е било не винаги. И на петото езеро сме ходили. На петото езеро също сме правили това упражнение. Снимката може да е на „Чистотата", но може да е и на петото езеро. Това е на петото езеро. Ето, вижте височините тук. Няма височини. Това е на петото езеро. Но тази снимка е на „Чистотата" - тук има височини.

Вижте сега защо е. Щото виждаш ли равното горе, а пък тука наредени сме поред. Как ставаше това. Всички се сърбувахме, навлизахме в езерото всеки си измиваше лицето, ръцете и краката, и после плискахме вода нагоре така към езерото навътре. Беше много приятно в слънчевите и топли дни разбира се. Тогава ставаше. Учителят казваше и формули, които произнасяхме при плискане на водата.

Тука имаме Паневритмия на езерото на „Чистотата". Да, правили сме, ето, да. Това е голямо, хубаво пространство. Много хубаво пространство. След Паневритмия слизахме някога при езерото, но не винаги. А понякога оставахме на склона, на разговор с Учителя. На припек, на разговор с Учителя. Тук имаме няколко снимки, които са на припек на това място. Тук е една снимка на музикантите. Ето Кирил Икономов, Мичето Златева, това е Невена Капитанова - китаристка. Тя беше Невена Ковачева и се омъжи за Капитанов. Значи това е Паневритмия на езерото на „Чистотата". Тук се провеждаха много разговори. Ето например тука останали на припек, на разговор и така снимки са направени.

В.К.: Това е една екскурзия на Рила. Тук е обозначено 1938 год. при езерото „Махабур". Какво представляваше? Вие ли си правихте това изворче? Е.А.: „Махабур" това е „Бъбрека"? Тука слизат отгоре. Вероятно са били там. Нали сме много хора така и се събират постепенно, после седне Учителя, даже веднъж се връщаме от петото езеро и там срещу четвъртото има много канари. И като бяха напечени от слънцето беше много приятно да седнем. И всички насядахме там и тогава Учителят ни каза: „Ех, всичката тая местност ви я подарявам!" Помня това като го каза. Виж рано сме отишли тогава. Виж колко сняг има още. Тук виждам приятели на екскурзия. Да, групички. Ходеха на екскурзия и малки, и големи групи.

В.К.: Интересно това къде е? Е.А.: А-а това ли? Това е 1932 год. Знаеш ли, Учителят искаше в 1932 год. Учителят дойде с една малка група на езерата. Преди 22 Юли, докато денят расте. Ето виж сега това е Савов, това е Дойнов, Георги Радев, брат Боев, Лулчев и този е....., а те само братя бяха. И Учителят каза като тръгваше: „Никой няма да дойде докато не му поръчаме!" И те са стояли 20 дни, докато ни пратиха писмо да тръгнем. И просто във водата гизнали. Дъждове валяли и просто така не е могло да видят хубаво време. И когато вече се подобрило времето пратиха хабер и ний тръгнахме една група от София, през Дупница минахме, и помня като стигнахме над Скакавица някои бяха вече уморени, ама ний десетина души по-запалянковците казахме, че ще отидем на лагера. Като пристигнахме казахме: „Ний нищо не искаме, само на огън. Ще поддържаме огъня и край огъня ще изкараме". Добре, ама братята ни отстъпиха леглата и ние спахме, пък те май изкараха край огъня. Те тогава се проявиха кавалерски.

149. ЕДИН ДЕН НА РИЛА

В.К.: Ще може ли да ми разкажете един ден как минаваше на седемте езера? Първо ставахте кога? Е.А.: Първо ставахме със свирка. В.К.: Каква свирка? Е.А.: Ами имаше този брат Цеко. В.К.: Щото са ми разказвали, че отначало са ги събуждали със „Събуди се братко мили" започвали да пеят. Е.А.: Пееха „Събуди се братко мили" Но после някой донесе една свирка. Каква свирка? Като на параход. Една свирка беше бе брате и Цеко взе свирката. И той с нея будеше хората, да. И ставахме рано. Всеки ставаше, измива се, нали свършва си всички задължения към тялото и се стяга, и се качва на върха.

В.К.: Това сутринта още преди изгрев? Е.А.: Преди изгрев. И там чака слънцето. Учителят по часовник си идваше на определения час. В.К.: Как? Чака слънцето? Е.А.: Всички чакаме изгрева. Щом слънцето се покаже, скачаме всички прави и посрещаме прави слънцето. В мълчание. После, имало е случаи и да се е пеело. Имало е случаи. В.К.: След като изгрее слънцето, като изгрее слънцето какво следва? Е.А.: Молитва. Учителят казва молитвата една-две, колкото каже и тъй почва беседата. В.К.: Кратка беседа. Е.А.: А-а дълги. Дълги, о-о и дълги беседи имаше. Когато е много студено бяха кратки. А когато беше по-топло и дълги беседи Учителя е държал. Учителят с удоволствие говореше. След като свърши беседата на Учителя горе, отивахме на закуска. На закуска. Закуската общо не сме яли. Всеки си носеше чай, вода, някои си варяха Юфка и т.н. Кой каквото може. В.К.: Към 8-9 часа. Е.А.: След това се отива на Паневритмия. Виж сега. Или на мястото до палатките, ако е много мокро не ходехме далеч. Ако е хубав ден, ако е казано, на Дамга може да правим даже гимнастики. Правили сме ги най-често на „Езерото на чистотата". В.К.: Значи тръгвате, правите Паневритмия. След Паневригмия се прибирате. Всеки тръгва на екскурзия. Е.А.: След Паневритмията, кой както иска си употребява времето. В.К.: На обед сме към 12 - 12.30 часа. Е.А.: Следобед почивахме си. След като се събуждахме следобед ходим на приказки, пране, след това вечерта сме на огъня. Това е до времето на огъня. В.К.: А вечеряхте ли? Е.А.: Самостоятелно. В.К.: Значи след вечерята на огъня и пеехте. Е.А.: Вечерята не беше на огъня. Всеки сам частно си правеше вечеря. В.К.: Но след това вече отивахте на огъня.

В.К.: Ще ви покажа няколко снимки. Тука на една снимка виждаме заслона с бакалницата. Е.А.: Ето го заслона заедно с бакалницата. В.К.: Как беше уредена тази бакалница? Е.А.: Избираше се един, който ще продава стоките. Гледаха да се вземе честен човек, нали за доверие. Петър Шишков е бивал и други братя са бивали дежурни. И там докарваха всички стоки. Закупуваха се стоките с братски пари. Пресмяташе се колко струва един килограм и се прибавяше за транспорта какво сме дали, и така се определяха цените. И всеки можеше да си купи всичко каквото имаше там. Щото хляба си купувахме от бакалията. Това ни беше бакалницата. По едно време какво не бяха докарали: мед, захар, сирене, кашкавал, почти всички продукти и бе пълно зареден магазина, и идваха даже туристи и си купуваха от нас. Сега аз не съм била много така в тия работи. И аз съм отивала да си купувам, онова което ми трябваше за храна. Имаше общ обяд към 13 часа. Ето виждате сега, както сипват с черпака. Това е сестра Епитропова сипва от казана. Сестра Епитропова знаеше да гледа на кафе и знам, че Учителят пратил хора да им гледа сестрата, да. И тя ми каза веднъж така: „Еленке, аз нищо не съм направила на Учителя, ама аз мога само хубаво да играя, искам да изиграя едно хоро на Учителя". Нали всеки да си покаже каквото знае. Дали можа да изиграе това хоро не мога да ти кажа, но това ми е казала сестрата. И помня тя беше играла пред Народното събрание, когато се роди Симеончо - престолонаследника, през 1939 год. Кога е играла хоро на Учителя не зная. В.К.: Какво представляваха лагерните огньове на седемте езера? Е.А.: Значи това фактически е било огнището. Първото огнище беше така. Първите години всяка вечер имаше огън. Пеехме песни, декламации. В.К.: Учителят казваше ли нещо? Е.А.: Обикновено слушател беше. Най-често беше слушател. В.К.: Когато вие пеехте, тогава Той слушаше? Е.А.: Слушаше, да. Обикновено Той пееше, когато бяхме в клас. Обикновено тогава, а и не всякога съм Го гледала дали пее право да ти кажа. Но така си спомням, че не съм Го виждала да пее. Аз понеже бивах винаги открай около втория кръг, най-отвънка. В.К.: Колко време продължавше

това? Е.А.: Най-късно до десет часа. Ставахме, правехме молитва и всички си отивахме. А имаше хора, които оставаха край огнището. Някога и аз съм оставала, защото такава хубава жар имаше и така хубавичко после човек да я гледа, ние отивахме да се стоплим, тъй като сме стояли отвънка, не сме близо до огъня. Постоплиме се за да си отидем затоплени в палатките. Щото в палатките нямаше отопление, а вечер ставаше хладно.

В.К.: Тука една друга поредица снимки „Пред бялото знаме на Учителя". Кой го донесе това знаме? Ето ви снимка - бялото знаме. Е.А.: Това е 1936 год. когато Учителят не беше добре. И когато не държа никакви беседи - 1936 год. беше това. Това е на нашата поляна, на която бяха нашите палатки, на стенографките. Понеже Учителят не беше добре, палатката Му я поставиха при нас, за да можем да Го обслужваме. В.К.: Кой Го обслужваше тогава? Е.А.: Ние стенографките. И ние Му готвехме. Специално аз готвех, Савка обикновено носеше храната и всичко, от което имаше нужда се грижехме за Учителя. В.К.: Разказваха ми, че там имало едно тефтерче което Му подавали и Той всеки ден написвал по една резка и накрая излезнало „БОГ Е ЛЮБОВ". Аха. Знаете ли го това? Е.А.: Не, не зная, да. В.К.: Е кой донесе това знаме? Казваха, че е Балтова. Е.А.: Не, Лулчев. Той ми каза лично. Даже аз го попитах, защо го е донесъл? „Е, тука турих това знаме". Но Учителят не каза да го махнем. В.К.: Не беше ли доволен? Е.А.: Не знам, доволен или недоволен беше не мога да кажа. Но не каза да го махнем. Е сега, не може бяло знаме, как ще го махнем. Нали, не върви. А Той с тая шапка и с тоя шал, когато не е добре, да и бялото знаме отгоре се вее над главата Му.

В.К.: Сега един друг въпрос. Тука има една друга снимка, когато е с бялата шапка. Това коя година е? Е.А.: Учителят сламената шапка я носеше за слънце. А бялата плетена шапка когато беше студено. Тази. Това е 1936 год. Учителят на слънце винаги ходеше с шапка. И в София, на Изгрева когато беше пак ходеше с щапка. И то тези шапки сламени, панамени шапки носеше. Даже веднъж с такава шапка беше тръгнал да отиде на концерт в града. Че някои от приятелите Му казали. Той имаше и други шапки, такива широки, нали такива каквито носят братята. Имаше няколко урока, които ни беше предал с тези шапки, за смирение на приятелите.

МОЛИТВЕНИЯТ ВРЪХ - 7-ТЕ ЕЗЕРА - РИЛА

Сряда, 17.08.1932 год. На Молитвения връх - 5ч. сутринта

Стих за размишление - 18:29 и 30 Лука: „А той им рече истина ви казвам няма никой, който да е оставил къща, или родители, или братя, или жена, или чада заради Царството Божие и да не получи многократно на това време и в идущия век живот вечен".

При първия лъч на слънцето ще изпеем: „Ще се развеселя".

91 Псалом. Отче наш. Добрата молитва.

Ще прочета 15 глава от Лука.

Пишете следните изречения:

Пътят на живота за невежия е труден, пътят на живота за разумния е лек.

Отваряй вратата на живота, когато слънцето изгрява. Затваряй я, когато слънцето залязва.

Разбраното противоречие за един носи радост, за други скръб.

Ако скърбите за това, което си разбрал, не си познал живота.

Ако се радваш за това, което си разбрал, то си схванал светлите страни на живота.

Носи запалената свещ пред себе си и пътят ти ще бъде осветлен.

Мисли само за това, което носи животът в себе си.

Ако искаш да бъдеш здрав, мисли за радостта и веселието.

Ако искаш да бъдеш богат, мисли за знанието и търпението.

Ако искаш да бъдеш силен, мисли за светлината.

Ако искаш да се не спъваш, бъди всякога доволен без да има защо.

Бъди доволен в недоволството си, радостен в скръбта си и весел в непостижението си.

Постижението за едного е непостижение за другиго, а непостижението за другиго е постижение за теб.

Ако видиш грешника, че греши, дошло е време за тебе да станеш праведник.

И, ако видиш светия човек и не разбереш неговата святост има условия да паднеш.

Не очаквай много от огън, дето всичко изгаря.

Не очаквай много от богатство, дето всичко се изгубва.

Не очаквай много от деня, дето слънцето залязва.

Не съжалявай затова, което си забравил.

Радвай се на това, което помниш.

Не дръж сметка за счупените стомни на твоите ближни.

Не се спирай да преброяваш прашинките по пътя.

За скъсаните дрипи не плачи.

На калната вода паметник не прави.

Не търси доброто, което съблазнява - то не е за теб.

Не търси богатството, което уморява - то не е за теб.

Не търси знанието, което разстройва - то не е за теб.

Помни: Ти не си пратен в света да разрешаваш всичките противоречия. Ти си пратен да живееш. Ако това научиш, ти много ще придобиеш. Ако това не научиш, ти много има да се прозяваш.

Знай, че пътищата на изгряващото слънце и пътят на залязващото слънце е различен.

Така и пътищата на младия и на стария се различават. Различават се пътищата на добрия и злия, на любящия и на мразещия, на мъдрия и на невежия, на человеколюбивия и на насилника.

Не съжалявай, че имаш само една уста. Не скърби, че имаш само един език и не се безспокой, че са ти останали само два крака.

Не мечтай да имаш две глави.

Дръж ръцете си винаги спокойни, когато работиш.

Завеса на очите си не окачвай.

Не изгасвай свещите на сърцето си, когато слънцето изгрява.

Не късай цветята, когато цъвтят.

Обичай светлината и свободен бъди.

Утринно Слово на Учителя. *6.40 часа.*

150. КАК СЕ ШИЕХА ПАЛАТКИТЕ?

В.К.: Искам сега да питам как започнахте да правите палатки? Е.А.: Първата палатка я уших на Учителя. Ето по какъв повод. Леглото, което Учителят го имаше в Търново - походно и платното се беше скъсало, нацепило и Учителят ми каза: „Можеш ли Еленке да го закърпиш?" Аз слязох в Иларионови, където имаше машина за да мога да шия и те в това време ми извадиха един плат, който го бяха взели още от Първата световна война, от германците, ама аз не го знам, че е импрегниран, че е толкова хубав и ценен плат и отидох, и като видях плата викам си: „Няма да кърпя, ами ще го скроя". И скроих плата, щото си бях взела мерките отгоре на походното легло и така надвечер се прибирам горе вече, доволна, че съм свършила една работа. Те веднага заковаха платнището за леглото и Учителят имаше походно легло къде да спи. Вечерта, понеже там беше и Лулчев, той взе парчето от плата и го сви така, и го направи като торбичка, наля вода, и го остави цялата нощ да стои и се видя, че плата е непромокаем, и че не пуска никак вода. Щото една цяла нощ да стои нали така с вода, явна е вече сигурна импрегнация. И тогава може да се направи палатки. И ние бяхме така доста хора останали от събора и още една сестра имаше Райна се казваше тя и двете започнахме да кроим. За малко ни упъти, за кроежа братът Лулчев, защото той беше от инженерни войски и разбираше от тия работи. И скроихме палатката за няколко дена я ушихме така, рахат-рахат. Аз малко жестикулирам. И като я направихме вече за Учителя имаше палатка. Това беше 1925 год. Нея година бяхме в Търново за последна година. Щото другата година бяхме вече на Изгрева. В.К.: И така вие започнахте вече да шиете палатки. Е.А.: Е, почнах да шия палатки, първо уших и на нас една палатка, на нас трите, които бяхме стенографките. Уших на приятели така, но аз не мислех, че ще шия палатки. Аз никак не съм имала планове за да шия, но като нямаше кой. Никой нямаше кой. Никой не се хващаше, защото все пак е тежка работа. Не е лесно, но аз понеже бях здрава, да ти кажа правото, издръжлива бях. Пък и не се жалех. Има хора, които се жалят, но аз не съм се жалила цял живот в този смисъл да се уфлянквам, че това, въпреки, че са казвали, че съм се обленявала някога. Може да е имало такива случаи, но правило не е било в живота ми. В.К.: Интересен е този глагол „обленявам". Той е стар. Е.А.: Обленявам, да. В.К.: Обленявам - мързелувам. Е.А.: Мързелувам, да. Той е от леност. Коренът е леност. В.К.: И така вече започнахте да шиете палатки вече постепенно. На лагерите вече имахте палатки. Е.А.: Ех, още същата година, ние отидохме. Нужни бяха вече палатките. Щото ние почнахме вече да ходим на лагер на езерата и трябваше да имаме палатки. И това се наложи. Някои можаха да си купят, но палатките поне тогава не бяха така хубави: пускаха, течаха вода, не бяха добри. Пък тези палатки пропускаха. Брат Ради я донесе импрегнацията. Той от Ямбол, не знам от какъв случай я е добил и той я донесе. В.К.: И с какво импрегнирахте? Как импрегнирахте? Е.А.: Моля ти се. Ако знаеш с какво. Ами американ, нашите палатки бяха американени, не бяха от тези платове дето ти казвам германския. В.К.: Значи с американ. Е.А.: С американ. В.К.: Шиете американ и после. Е.А.: Шия американа и после го слагам в коритото или легена, намокрям го всичкото, оставя го така се изветри малко, сложа го на поляната, изсъхне и палатката е готова. В.К.: С какво правехте имрегнацията, какъв разтвор беше? Е.А.: Да ти кажа много съвсем не помня, но мисля, че беше с парафин и бензин. В.К.: Как три към едно-две, към едно, най-различно. Е.А.: Не, не, разликата беше само в

плата. А понеже беше главно американ, някои си купиха такива палатки, но после протекоха. Трябваше да ги импрегнираме. В.К.: Така стои въпросът с палатките и на Рила вече всички имахте палатки. И правехте й под, така ли? Е.А.: Подът по-късно дойде. Първата мода беше само палатка и долу на земята. Защото ние пръв път отивахме на летуване. Но после като видяхме, че е по-хубаво да има и под и по-чисто е и по не ни е студено, пък имаше години, когато на Рила сме имали сняг. Една година падна сняг половин метър. Да, и сто души отведнъж слязоха, защото нямаха нито обуща подходящи, нищо. В.К.: То беше 1949 год. Е.А.: Нацепиха една цяла палатка за да си увият краката, за да могат да слезнат до Вада, защото бяха със сандалки. Нямаха екип. Въобще не сме имали ние много екип. В.К.: Сега искам да те питам друг случай. Разказваха ми, че навремето когато французите дошли на Витоша били донесли палатка на Учителя, опънали я, обаче Учителят не поискал да влезе в нея и казал: „Аз не съм дошъл за французите, а за българите". Как стои тоя въпрос? Е.А.: Виж сега, помня палатката, тя е на моя таван тук. В.К.: Така ли? Е.А.: Да. В.К.: Значи сега започваме с френската палатка. Е.А.: Френската палаткя я донесоха французите. Така подариха я на Учителя. В.К.: Най-официално. Е.А.: Да. Тя бе с две отделения. Едното е за спане, другото е така като антренце. Хубава палатка, много хубава, само колците не знам някъде се загубиха. Но колци лесно се правят. Но за кого е сега? В.К.: Минали са четиридесет години. Е.А.: Ех, разбира се, че четиридесет години са минали, пък и аз не съм господар на нея. Аз ги съхранявам. В.К.: То сега е 1987 год. Коя година те дойдоха? Е.А.: 1938 год. От 1938 до 1986 год. Това са 48 години. Да години са, години са разбира се. Но е хубава палатка. В.К.: Те я сложиха, опънаха я. Е.А.: Учителят влезе, огледа я, това и като предложиха да пренесат вещите от тази българската във французката, Учителят каза: „Не, недейте, оставете!" Така рече. Той беше внимателен да не наскърби, да не ги наскърби, нали. Но не прие това. Сега, Негова работа. Той Си има съображения, Той е Учител, Той знае защо го прави. Не е каприз това. В.К.: Аз след това съм чула, че някои приятели са Го подканвали: „Ама Учителю, защо не влезеш във френската палатка. Виж колко е хубава. По-хубава е от нашите". А Той казал: „Аз съм дошъл за българския народ, не за французите!". Е.А.: Е да, Той въобще е дошъл за българите. Да. И не само за тука, ами за всякъде.

151. ЧУЖДЕНЦИТЕ НА РИЛА

Е.А.: На Рила се качваха последните години чужденци. Най-голяма бе групата през 1939 год. Има хубави запазени снимки. В.К.: Когато идват на Рила, първо се качват латвийците, нали? Е.А.: Чужденците ли? Те дойдоха в 1935 год. латвийците. В 1936 год. дойде Стела Белмен. Бертоли я доведе. Той беше във Франция и я доведе, а пък тогава, същата година Михаил Иванов замина за Франция. И тя, когато видя Учителя, не беше още видяла Михаила. И после тя като отива оттука, тя имаше много хубав образ на Учителя. От всичко, което досега съм чула и разбрала от нея. Щото и аз малко говоря френски, та съм имала случай да говоря с нея и книгата, която беше написала за Михаил на френски. Тя има една книга за него написана. Тя много неща пише за него. Аз не можах да я прочета, щото за малко време ми я дадоха, но оттам личи, че едно хубаво отношение има към Учителя. В.К.: Да не би тя да си го смята, че оня Михаил е Учителя, не г-н Дънов. Е.А.: Не брат, не. Михаил им е учител, но учителят на Михаил е Учителя Дънов и техен. В.К.: То е така, но те как си го

представят всъщност? Е.А.: Те имат такова отношение, но те искаха да видят в Михаил Учителя Дънов. Да, те това искаха. Но това е невъзможно, защото той е човек, а Дънов е Учителят.

Е.А.: На тази снимка какво виждаме? А, Учителят е тук. Тука концерт ли сме имали? На огъня са, обърнати, за да ги снимат. Отзад пише - закуска с гостите братя французи. Това е 12.08.1939 год. Поздравление за фотографите. Това е история, а не спомени. В.К.: Как дойдоха французите? Е.А.: Първо дойде Стела Белмен. Доведе я брат Бертоли през 1937 год. В 1937 год. Михаил вече беше заминал за Франция, за световното изложение. А Бертоли се беше запознал със Стела Белмен и тя пожела да дойде. Тя беше първата, която дойде, на другата година тя не дойде. Тя в това време като се връща във Франция се запознава с Михаил и те се сработват и тя му става дясна ръка. Помага му в цялата негова дейност и досега даже още. А после другите две сестри дойдоха - Сабхай и Карден. Тази дойде, която на няколко снимки я виждам, но не си спомням как се казваше, една възрастна сестра. Но тя после се отделила от Михаил. Дойдоха от Бордо един професор, дойде братът на Стела Белмен. Те донесоха една палатка с две отделения, построиха я палатката над Учителювата, там на поляната където Му беше последната палатка и поканиха Го да се премести там, но Той не иска да отиде. Тя стоя и после я прибраха. И знаеш ли, че тая палатка е в моя таван? Да, защото донесоха всичкия багаж от салона на Изгрева, на рижаните донесоха багажа. Щото като направихме описа, аз казах на ревизорите през 1956 год., че имаме палатки оставени от наши приятели и не можем да ги пишем като инвентар, и тогава ние ги отделихме. Описахме това, което беше братско. Аз участвувах в описването на инвентара и затова знаех кое какво е. Пък за палатките аз бях специалист и досега си останах да познавам кое е братско и кое не е. Защото, аз работех с тях. И много от палатките ги бях шила. В.К.: Учителят не пожела да влезне във френската палатка. Казал: „Аз съм дошъл за българите, а не за французите!" Разкажи по-подробно. Е.А.: Това не съм го чула, не мога да кажа. Що ще казвам нещо, което не съм чула. Направи ми впечатление, че това, което те казаха, понеже аз рабирам толкова френски, никой от нас не можа да каже на Учителя. Те изразиха една благодарност, един възторг от това, което е донесъл, изразиха това, което ние го чувстваме, но не можем да го изразим, но те го изразиха. Виж това ми направи впечатление. Значи тия хора умееха да го кажат, пък ние не умеем да го кажем. Ний го живеехме. Да, ний го живеехме, но не можехме да го кажем тъй както те го казаха. И професорът, когато каза слово към Учителя и този Белмен, когато се изказа и всичко, което казваха, но сестрите не са казвали. Даже после другите години, когато идваха, все беше малко въпрос за Михаил. Защото ние Михаил го смятаме брат, а не учител. А те му казват „Льо Метър". Сега, може за тях да е учител, ама нашият Учител и учителят Михаил не се покриват в моето съзнание. Михаил може да бъде само ученик на Учителя той е обикновен човек. Учителят казва открито не може човек в един живот да стане Учител. Пък това, което казва Учителят, аз го смятам за истина и затуй това не мога да го приема. Пък виж да ти кажа Михаил такъв какъвто го познавам, ех не можеше да бъде Учител. В.К.: Той е обикновен човек. Като отива там започва да изпраща на френски негови публикации. Е.А.: Във Франция когато отива той държи конферанс. И в началото е говорил много повече за Учителя. Описвал е живота на Изгрева, описвал е живота на езерата на хората от братството, говорил е за отделни лица, но е говорил само за онези които са имали добро отношение към него. Всички, които бяхме сдържани към него за тях дума не е обелвал. Сега това нито ме засяга, но не е обективен.

Това показва липса на обективност. Понеже той никога не можа да дойде при нас, в нашия „Параход". Ние бяхме като че ли дето викат „Сме си плюли в устата". Имахме еднакво отношение към него и трите, затворени, сдържани. Михаил бе казал: „Христо-бояджията да отива при тях, аз да не мога да отида". Христо-бояджията беше бояджия, но той беше един брат, който беше така без претенции и можеше да дойде при нас. При нас всеки можеше да дойде, ако и Михаил искаше да дойде. Но ако искаше да бъде така, да му правиме метани, нямаше да получи метани при нас. В.К.: В първите години той изпратил свои експозета на френски на Изгрева. Но Учителят ги изхвърлил. Това съм чул вече от много хора. Е.А.: Точно не мога да ти кажа как е, не знам. За този случай не зная, но аз четох някои неща от тези конференси имаше неща, които според мене не отговаряха на истината. Две или три ми дадоха по едно време, е-е помня, даже на Бивака нещо си спомням там стана, един въпрос и туй което прочетох, ама не можеше да бъде. Сега например той беше казал, че неговите капитали, че той имал 80 милиона пари в България. Пък той тука беше гол като пушка. Той нищо нямаше, не работеше. Него приятелите го издържаха. После стана учител, нали и вече като стана учител получаваше учителска заплата, когато завърши. А иначе докато завърши него приятелите го издържаха. Сега Михаил, за него мога да ви кажа, че за мене ми беше чужд. В.К.: Сега друг един въпрос. Тези французи. Как се запознаха, или кой ги запозна и как? Е.А.: Най-напред брат Бертоли доведе Стела Белмен в 1937 год. Михаил беше вече заминал за изложението в Париж, за което Михаил отиде. Бертоли я доведе, запознала се е с нашето учение. И когато се връща оттука, от България тя се запознава естествено, идва от България среща се с Михаил и тя му става една дясна ръка в работата му. Щото той не знаеше толкова добре френски език. Учил е тука. Учителят мисля, че му е казал да учи френски език, но за да можеш да говориш, трябва много повече да знаеш и да говориш на френски език. След това дойдоха, другата година групичка дойдоха. Не мога да ви кажа точно кои бяха. През 1937, 1938 год. дойдоха и 1939 год. дойдоха французи. Първата група беше по-малко, около 5-6 души, а втората група беше голяма. През 1939 год. дойдоха французи десетина може би до петнадесет души. Така група, голяма група. А тогава дойде Карден с Надя. А Карден дойде мисля, че и първата година.

В.К.: Ето тука една снимка с Манжо. Е.А.: А-ах, Манжо, да. Това е Манжо. Той записа гласа на плоча на Учителя. Това е Георги, това е Вера Куртева, това е Катето, да. Ето го Манжо. В.К.: Правили ли са друг опит за записване гласът на Учителя? Правихте ли опити? Е.А.: Не. Ние в София, не. В.К.: Разказвахте ми имало в София техник към радиото, който бил предложил да запише, да направи запис. Е.А.: А-а, аз исках да запишеме Учителя когато дава песните. Музиката за песните. Аз направих предложение, понеже ние записваме Словото на Учителя. Но не сме така музикални да запишеме и нали мелодията да я нотираме веднага. Никой от нас нямаше такова образование, нито такива способности. А пък знаете ли Учителят беше свирил тогава наскоро. „Българите така свирят една българска мелодия. Ама тя не е правилна, тъй трябва да се свири!" Е сега нали тука трябва много музикално ухо или апарат да го снеме. И аз казвам: „Абе, защо ще пропускаме тези неща" и попитах един брат Дряновски, може ли да имаме такъв апарат. Е той каза, че може, но трябваше 150 хиляди лева. Да, така ми каза, но грешката е моя право да ви кажа. Ако се бях заела, можехме да вземеме. В.К.: Можеше да се вземе пари. Е.А.: Абе бедни бяхме бе. Не бяхме много богати. В братството имаше няколко богати, по-богати хора. Другото беше все така чиновници, работници. При

Учителя не дойдоха най-богатите хора, нито най-умните. Ами така е сега, да говориме реално. В.К.: Правихте ли друг опит за записване гласа на Учителя? Е.А.: Аз лично не знам. Само това на Манжо. Аз направих опит, когато дойдоха едно семейство мъж и жена от Михаиловата група. Те дойдоха когато аз имах лагер на Рила, долу на Вада. И там доведе ги някой. Не знам кой Невена Неделчева ли ги доведе, не знам някой ги доведе и аз като ги видях казах: „Много Ви моля, да разберете, къде е казвам записа на Манжо? Да ни направите едно копие и да ни дадете от гласа на записа". Те ни обещаха, но нищо не направиха. Семейството беше Пиле. Разбираш, така се казваха. Но не знам защо и те не бяха се обадили даже и на Михаил, че идват при нас.

В.К.: Друга снимка с французите е с латвийците - сборна и с наши хора. Е.А.: Сега впоследствие те си заминаха. В.К.: Кои, французите? Е.А.: Да, стояха тука. Вижте, много добро впечатление оставиха, защото нали ви казах, че те говореха за Учителя така, както ние не можем да говорим. Ние българите не знам защо сме така вързани в езика. Те могат да кажат неща повече, като че ли те виждат повече от нас. Не знам, това беше моето впечатление. Казвам: „Абе защо ние за Учителя, толкова време сме с Него, те дойдоха за пет дена или за десет дена, пък толкова работи можеха да кажат?" В.К.: Какво стана с Манжо, който е записал гласа на Учителя? Е.А.: Манжо записа гласа на Учителя. Прожектирахме го в салона. Чухме го. В.К.: Чухте гласа на Учителя? Е.А.: След прожектирането чухме гласа на Учителя. Ясен, хубав, всичкото хубаво. След това, нали много мнения има и много знающи има, какво направиха, че просто не знам какво го направиха записа на Манжо. В.К.: Той сега отнесе го във Франция? Е.А.: Той го занесъл във Франция, негов е нали така? И там е успял да го прехвърли, но мисля, че има нещо повредено и бяха дошли едни Пиле - французи и аз им говорих за този запис и им казах: „Много искам, ако имате възможност, да ми пратите копие". Нито се обадиха, нито нищо, щото ако са казали на Михаил, Михаил хич не ме обичаше мене. И затова така не ме обичаше, а и на мен беше много чужд човек, да. В.К.: Казаха ми, че след това той катастрофирал и починал - Манжо. Е.А.: Така знам. Но до този запис ние вече не можахме да се доберем. Не, Михаил го е взел. В.К.: Сигурно. Е.А.: Да. Михаил го е взел, но сега дали го съхраняват, дали не, това не зная. Ако влезем в отношение с французите, нали и ако те речем дойдат един ден, аз бих повдигнала този въпрос пред тях. В.К.: Тука вече виждаме на една снимка един чадър, Учителя е пред тях. Те ги изпращат, пеят, ето виждаме цигулки, пеят, свирят някои и това е пред изпращането на французи. Значи така стои въпросът с Манжо. Вие правихте ли опит? Вие веднъж ми разказахте, че някой бил предложил от радиото да правят записи? Помните ли? Имало някаква инициатива. Един такъв техник. Е.А.: Аха, е може ама забравила съм. В.К.: Вие ми казахте, че един техник е предложил, но искал 25 000 лв. и понеже била голяма сума. Е.А.: Може затова да не е станало. В.К.: И по-късно ми разказахте. Е.А.: Е-ех да бях пуснала една записка, може би щяхме да съберем. За парите не съм пускала съобщение, не беше толкова за това. Аз исках, знаеш ли за какво съжалявам, че не записахме в беседите когато Учителят свиреше. Да. Аз за това исках пари. А не за запис на гласа. Аз исках да съберем пари, трябваше 150 000 лв. на евтините пари за да направиме запис в клас, когато Учителят свири. Да се запише, защото Той свиреше, ама ние не сме толкова добри слухари, че моментално да запомним всичко и така си оставаше в пространството само. И затова аз, когато и те французите дойдоха, аз пак исках. Повдигам този въпрос, за да можеме да запишем. Ако има нещо записано. Ама нищо няма записано засега. В.К.: Не можа да се осъществи това нещо. Значи така стои въпросът със записа.

152. ВЪЗКРЕСЕНИЕТО СЛЕД ПОБОЯ 1936 ГОДИНА

Е.А.: Казвам: Цялото Братство не можа да направи една стая за Учителя, така едно жилище както заслужава Той. Не знам защо, но така стана. В.К.: Чул съм и едно изказване: „Да не ми завидят". Е.А.: Не е ли така? В.К.: Нямаха отношение. Е.А.: Какво ще завидят. В.К.: Аз съм чувал от вас, че вие сте казали, че братята на жените си направили удобства. Е.А.: Аз, казвам го. В.К.: Значи братята по-добри условия на жените си създадоха отколкото цяло Братство на Учителя. Е.А.: Ами виж бе, нямаше къде да си омие ръцете. В.К.: Къде си миеше ръцете? Е.А.: Виж, стаята нали знаеш как е? Горната стая. Нали имаше стъпалца, които водеха нагоре. Там Учителят отваряше, взимаше, или си ги миеше в леген ръцете, или с нещо, ако някой Му полее с кана да ги оплакне и направо в другия двор отиваше. В.К.: Нямаше умивалник? Е.А.: Нямаше. В.К.: А водата откъде си носеше? Е.А.: Водата в стомничка. Той си носеше вода в стомничка. В.К.: Като слизаше долу си вземаше вода? Е.А.: Е взимаше или като Го видят все някой ще се втурне да Му вземе стомничката, да Му донесе. После нали там стояха повече момичетата и те щом видят, че се отвори вратата веднага тичат: „Какво искате Учителю, какво да Ви услужим?" Имаше такова нещо. В.К.: Той се отопляваше с печка? Е.А.: С печка. В .К.: С въглища и кюмюр: Е.А.: И въглища, и кюмюр, и дърва. Даже за икономия носеше въглища. Защо ще употребява въглища? Толкова беше пестелив, че и въглища гореше. В.К.: Щото аз съм чул веднъж, че казал: „Аз хич не ги обичам тези въглища, понеже освобождаваме лемурийските духове". Е.А.: Да, не ги обичаше. В.К.: Щото виждал съм и знам, че това е така. Е.А.: Е, могло е да не го направи. В.К.: Впоследствие съм чувал, че цели вагони с кюмюр на Изгрева са докарали? Е.А.: Да, да. В.К.: Сега обувките кой му купуваше? Е.А.: Кой? Е.А.: А, всичко Му подаряваха. Много подаръци получаваше. Например последната година на Петровден Той получи пет ризи. Да. Все така, подаръци много. Носеха Му приятели. Ами виж на колко хора е спасил живота. На колко хора е помогнал. На колко хора е услужил. Кой можеше на Него да не услужи? То беше невъзможно. И най-големият тъпак да е, пак ще му трепне сърцето. В.К.: Значи обувки и долно бельо всичко Му се носеше. Кой се занимаваше с прането на бельото? Е.А.: Василка. Василка Иванова. Тя беше една сестра от Айтос, която дойде на Изгрева, когато вече трябваше да живее до Учителя, тя се грижеше за Него. И то беше един сутерен нейната стая. Тя там живя - в сутерена на ул. „Опълченска" 66. В.К.: Тя откъде идва, от Айтос? Е.А.: От Айтос идва и тя Василка, тя Му переше. Е, и на мене е давал да пера. И аз съм Му прала дрехи. В.К.: Перяла си, гладила си. Е.А.: Да разбира се. Не, знаеш ли, че на мене кои дрехи даде? Тези дето го биха. Щото това е карма с Него. Да си плащам кармата. Да. Ами случайно ли ще ги даде на мен? В.К.: Сега аз съм чувал, че вие веднъж ми споменахте, че онзи приятел Лулчев е бил причина за побоя. Е.А.: Да, аз така мисля. В.К.: Точно как беше случая, във връзка с какво беше? Е.А.: Царят му казал нещо. Той го казал и на други хора, на тези момчетията, които около него бяха. И след това, това нещо отива до Царя. И като отива до Царя, като се отбива той при него, той му се сърди. Как да каже, с какво право, та това е Цар, не може ти царски думи да ги плещиш насам и натам. Ех! В.К.: Сега си спомням, че вие ми разказахте, че тогава Цанков трябвало да бъде назначен министър ли какво, що и как? Е.А.: Не, не Цанков по-рано беше

министър. Но като беше министър, той беше против Учителя и против Лулчев разбира се. И чакай как беше сега там работата? В.К.: Те трябвало да назначат някого, а Учителят казал: „Всякакъв друг министър да назначиш, но не и Цанков". Е.А.: А-ах, виж Учителят казва на Лулчев: „Кажи на Царя, когото иска да постави за министър-председател, но само не Цанков!" Е сега това нещо, ако го е казал пред другите и то е отишло до Цанков, не е ли виновен Лулчев? Това е логиката, мойта логика е това, да. Аз затуй него го държа отговорен за тая работа. За побоя. В.К.: И те вече изпращат побойници. Е.А.: Ами пратиха един такъв бивш офицер, на Гради началник – поручик някакъв и пратиха го, и той отива долу, най-напред в долната стая с ръка удря стъклото, но то е доста здраво, наранил си само ръката и после разбрал, че никой не се обажда отвътре и затуй не отива. Отива в салона и там вижда Учителя, там е бил този братът-цигуларят Иван Кавалджиев. Само той е бил. А вънка на двора са Йорданшофьора и още един брат, от неговите момчетии там, които бяха и когато виждат, че се нахвърля този да бие Учителя, те тичат да викат Лулчев, а не отиват да спрат тоя човек, че да го хванат двама мъже да го смелят малко. В.К.: И после какво става? Е.А.: И после една сестра почва да вика, тази, която там живееше - Козарева, да. Тя почва да вика, изтича при нас: „Елате, че бият Учителя!" И ние вече, и трите изкочихме отведнъж вънка, и то беше един хубав следобед, слънчев, топъл, много хубав. И отидохме. Като отидохме пред салона бе Учителя, сериозно лице, тука по дрехата Му кръв. В.К.: Тя тази кръв е от онзи, който е пробил стъклото. Е.А.: Аз даже се чудих, абе откъде е тази кръв? После разбрах. И затуй смятам, че ми е дал Учителят на мене да изпера окървавената риза. Защо ще го даде на мене? Василка Го переше тогава, в тоя период. Аз и друг път съм Му прала дрехи. После на Витоша като отидеме нали, като си съблече ризата, ние веднага ще отидем, ще я изперем на чешмата и ще я проснем така на клоните някъде да Му изсъхне. Но имам си аз тази карма, ще си я нося. В.К.: Всеки човек си я носи.Това беше на кой май? Е.А.: Аз в паметта имам 4 май. А може да е и друга дата. Кой ден беше? А, какъв ден беше? Мисля, че го имам някъде записан. В.К.: И после как се развиха нещата след побоя? Е.А.: След това знаеш какво направиха? Понеже Лулчев имаше един приятел, който беше началник на тайната полиция в София. И той сега с всичкия си акъл, хванали го, нали? Укриха го веднага. В.К.: По чие настояване, на Лулчев или на кой? Е.А.: Не знам, не мога да кажа. Не мога да кажа, защото аз тогава не бях вече във връзка с него. Аз макар, че се карах с него после. В.К.: Хващат го този, който е бил - побойника. Той един ли е бил или двама? Е.А.: Един. И той като го хващат водят го при Учителя, да иска извинение. Ами затова ли ще го викаш? Ще го сгънеш здравата, да каже кой го е пратил и защо го е пратил. Разбираш ли, това са аджамийски работи според мене. Аз се чудя на глупостта на Лулчев за този случай. Когато има такъв личен приятел, който е началник на полицията. Значи той във власт му е, да си каже майчиното мляко, нали? Има начини. А той? Аз още тогава се ядосах затова. Викам язък му за всичкото. Да му дадат на ръце нещо да разбере. А пък вероятно е от Цанков пратен. Защото е цанковист. Този младеж беше цанковист. Да, цанковист беше. На Гради е бил началник, такъв поручик. В.К.: И какво става? Идват и го докарват при Учителя. Е.А.: Докарват го и после го пускат. В.К.: Да иска прошка. Е.А.: Да, да иска прошка от Учителя. Учителят мисля, че му казал: „Аз ти прощавам, но Бог да ти прости!" Нещо, което ми направи впечатление. В.К.: „Аз ти прощавам, но Бог да ти прости" Е.А.: Бог, не демек да се моли Бог да му прости, защото не се бие такъв човек. Не се бие и Той носи синьо тука по главата. В.К.: Как се развиха нещата по-нататък? Е.А.: Ами след това още

до вечерта посиня тук. Около очите. В.К.: Кръгове ли бяха, сини кръгове? Е.А.: Не доста, цялото лице синини. В.К.: И около очите? Е.А.: И около очите, да. В.К.: Много голям побой! Е.А.: Ама побой и побой, който, ами Той получи малко сътресение, Той получи после удар от побоя. В.К.: На кой ден получи парализа? На дясна ръка, десен крак? Е.А.: Е, не мога да ти кажа. Не мога да ти кажа кога. В.К.: А кога решиха да тръгват на Рила? Е.А.: Ами така както беше в това състояние. В.К.: На кой ден, на петия, на шестия ден? Една седмица? Е.А.: А не, по-късно. По-късно, много по-късно. То беше рано, в началото на месец май, а пък ние тръгнахме за Рила на 9 или на 10 Юли. В.К.: А през това време Той четеше ли лекции или излизаше, или стоеше затворен в стаята? Е.А.: Четеше, на 6 Юли и 8 Юли 1936 год. В.К.: Можеше ли да говори? Е.А.: Много бавно. Бавно излизаха думите. В.К.: Говора Му, фъфлеше ли? Е.А.: Малко. Малко фъфлеше. В.К.: Значи засегнат е говорния апарат. Е.А.: Засегнат говора и после беше засегната и дясната Му ръка. Той не се хранеше с дясната ръка, хранеше се с лявата. Понеже ние бяхме всеки ден поканени да ходим на обядите използвах случаите, когато Учителят е на обед винаги да ходя, защото жал ми беше, много ми беше мъчно. Но през цялото време е идвал на Паневритмия. През цялото време. В.К.: Играеше или стоеше? Е.А.: Играеше. В.К.: И влачеше ли си крака? Е.А.: Влачеше си. Отначалото не, но после - да. В.К.: Почна да влачи и десния си крак, и дясната ръка не можеше да я вдига. Е.А.: Не можеше да я вдига, да. Не можеше да си вземе лъжицата да яде. В.К.: Ами кой Го обличаше? Той не може да се закопчава, не можеше да се облича? Е.А.: Ами вероятно Савка Му е помагала. Савка Му е помагала, защото когато тръгвахме на Рила и аз разбрах, че Той не може да се преоблича, тогава още като пристигнахме там където е горе на реката, ние останахме там. Аз казах: „Савке, хайде да помогнем на Учителя". И така направихме и изправихме се двете една до друга, помогнахме Му и така. В.К.: Да се преоблече. Е.А.: Да се преоблече, да. В.К.: Той нагоре как се качи, пеша ли се качи? Е.А.: Пеша се качва до стръмното. Но чака долу по равното. Доведоха един кон и Го качиха на коня. В.К.: На кое стръмно? А стръмното от Вада нагоре. Е.А.: По цялата стена се качва горе. Но Той залиташе като вървеше. Но никога не падна. В.К.: Двигателният апарат на дясната ръка и десния крак, половината тяло е парализирано. Сега и след като се качихте горе на Рила? Е.А.: Като се качихме горе на Рила, Той си стоеше в палатката повече. Но винаги излизаше пред палатката си, там имаше този стол, такъв плетен стол. Там сядаше, аз Му слагах, те не разбраха, че са мои одеала, иначе щяха да ги направят 20 едно до друго, за да бъде тяхното отгоре одеало. В.К.: Тяхното отгоре над другите? Е.А.: Не, ама не разбраха, че те мислеха, че са одеала на Учителя. И затова останаха така. Аз имах един козяк. Слагах го него. След това слагах едно синьо одеало и така. Те не знаеха чие е, пък какво от това, сега все на някого дрехите ще бъдат там. Разбира се, че аз ще се погрижа за моите дрехи и да ги съхранявам. В.К.: И Той излизаше, така седеше пред палатката, така ли? Е.А.: Седеше на стола пред палатката. В.К.: Но не говореше. Е.А.: Всичко се интересуваше какво става, кой дохожда, инитересуваше се за живота на целия лагер. В.К.: Но на онзи етап Той не можа да говори и не можеше да се движи. Е.А.: Пак говореше. Не беше съвсем така, но по-мъчно. По-мъчно. В.К.: Разправяше една сестра, че като отишла да Му целува ръката нали, Той не могъл да я вдигне, тя Му е вдигнала ръката и като я целунала, и като я пуснала, тя пак се е прибрала. Е.А.: Е, да. В.К.: Значи това си е парализа. Е.А.: Да, да парализа. В.К.: Парализа. Колко време изкара така? Е.А.: Един месец. И изведнъж оздравя. Знаеш ли какво? Беше много хубав ден. Два дни преди да

тръгнеме. Излезе Учителят, сложил си шапката, сложил си обувките и бастуна, и излиза пред нас там, дето бяхме ние. Пък ние имахме две палатки. Една за мен и за Паша, и другата беше Савкина. И Учителят излиза и ние се радваме, че Учителят излиза и това, и Той каза, че ще отиде на изворчето. И ние се радвахме, че значи проходи. И наистина отведнъж, за един месец. В.К.: Значи отведнъж, защото аз съм виждал снимки, как се вече движи около изворчето. Е.А.: Да, да. Ами здрав си беше. Той беше вързан до малко време. В.К.: Колко дена стояхте там, един месец ли? Е.А.: Не, почти един месец стояхме. В.К.: И след като направи тази историческа обиколка около изворчето прибрахте ли се веднага или как, държа ли лекции? Е.А.: Коя обиколка? В.К.: Той нали отива на изворчето. Нали отидохте, връщахте се. След това той държа ли лекции? Е.А.: Не, не говори! Той тогава, в това състояние като беше, не говори, но като се върнахме на Изгрева държа една беседа, „Да им дам живот". В.К.: След това Той се връща. Учителят е на Изгрева. И сега Той чете ли лекции тука? Е.А.: След като се върна Учителят беше здрав, разположен, грижеше се за всичко, за уреждане на събора и т.н. И стана един тържествен събор. В.К.: Това е 1936 год. Е.А.: 1936 год., да. Един богат събор стана. Щото всички като знаеха, че Учителят е бил в това състояние и много народ дойде на него събор. В.К.: Хем да го видят, хем да го чуят. Е.А.: Да Го видят и да Го чуят, че е здрав, че говори, че е разположен, че не е вече болен , да не повтарям. В.К.: И съборът се състоя през август. Е.А.: Мисля, че беше в средата на август. Една седмица събор, както си беше. Бяха дошли от провинцията, бяха си сложили палатки вън от нашия салон, така встрани. Нали видя така в снимките, където са си правили палатките. Помен нямаше от това, което беше. В.К.: Сега Той като се върна държа една лекция. Държа ли беседи, лекции? Е.А.: Продължи да държи. Той държеше. Но когато стана скандалът с Ричка и с Белеви, тогава Той пак престана. И до края на годината повече от месец и половина не говори. В.К.: А при Него идваха. Е.А.: Да, Той си беше тук на Изгрева. В.К.: На разговори. Е.А.: На разговори да, но Той не говори! Това беше наказание на Школата, че ученици от Школата не знаят да се държат като ученици. В.К.: Кога започна след това да говори? За Нова година ли? Е.А.: За Нова година. Да, на Нова година почна. В.К.: Чувал съм, че на Нова година е държал така по-особени сказки, лекции. Как ставаше посрещането на една Нова година? В очакването на една Нова година? Е.А.: На Новата година подреждаме, почистваме повечко, изчистваме, както всеки дом си чисти човек, така и Братското го чистим. Нареждаме да е всичко в ред, порядък, преметено, пречистено, опрано, изчистено, така това. Както въобще българинът си почиства дома. В.К.: И вие се събирахте вечерно време, срещу Нова година. Е.А.: Срещу Нова година не всякога сме били. Може да сме били на вечеря, но, ако на другия ден имаме клас, 10 часа свършваме, за да можем сутринта да станем, да си дойдем на клас. В.К.: А иначе чакахте ли Нова година с Учителя да стане 12 часа? Е.А. Само един път или два пъти. Не сме чакали всяка година. В.К.: Но и държеше ли Слово така на Нова година? Точно срещу първи януари? Е.А.: Малко. Той се държеше на беседите и на Школата. Учителят не му бяха важни тия външни неща като дати и празници, които за нас са някога важни. А гледаше Школата да я бъде. В.К.: Искам друго да питам. Ами за Коледа, тоя празник празнувал си се е? Е.А.: Празнувахме го. В.К.: Бъдни вечер. Е.А.: На Бъдни вечер се събирахме. Понеже нали народа го празнува всеки в дома си. Имаше доста бездомници на Изгрева и за тях се правеше. И Симеонов ще отиде с цигулката в салона. Които отидат и всеки донесъл по нещо, ще направят вечеря и на другия ден, ако имаме Школа или Учителят ще говори. В.К.: Учителят

присъствуваше ли на Бъдни вечер или на Коледа? Е.А.: Да, да. В.К.: Какво Му беше отношението към този празник - Коледа? Е.А.: Не особено. Той е Христов празник. В.К.: А за Великден? За Великден яйца правихте, козунаци? Е.А.: Яйца да, козунаци, да правихме. В.К.: Интересува ме как Учителят е възприемал тези празници? Е.А.: Той ги приемаше като съгледател. В.К.: Като съгледател. Е.А.: Моето виждане е това. За Него не беше празник. Това не бяха празници на Школата. На Школата си беше ученическо съзнание, готов да си отиде с писаното резюме, с развитата тема и т.н. Задълженията, които ученика има. А не другите. В.К.: Празниците на Школата - 22 март. Е.А.: 22 март. В.К.: После Петровден, рождения ден на Учителя. Е.А.: Ами знаем кога е роден. В.К.: Той как го възприемаше така? Е.А.: Ами Той даваше така общ обед. В.К.: Така ли? Е.А.: Да. Винаги на рождения Му ден се правеше голям обед, цял казан се готвеше, защото ще дойдат много гости. Идвали са по 500 души. В.К.: Е, как протичаше един Петровден? Е.А.: С много песни и с много радост, и с много срещи. В.К.: Паневритмия? Е.А.: О, да. Обезателно. В.К.: Как протичаше един ден от сутринта? Е.А.: Сутринта ставаме за Школа - 5 часа. Отиване на клас. След клас отиваме на Паневритмия. След Паневритмия отиваме на закуска. След закуска, ако е неделя беседа. Пак има още една беседа. Ако е друг ден на поляната Учителят ще излезе, среща се с хора или приема в стаята Си.

Забележка на редактора: *Според писаното с почерка на стенографката Савка Керемидчиева в едно нейно тефтерче са отбелязани следните дати:*

1. На 24 Юни 1936 год. на Изгрева Учителят е дал следното мото:
„Любовта носи живот; Мъдростта носи светлина; Истината носи Свобода. Служи на тях."

/Свещеният подпис на Учителя/

2. На 12 Юли 1936 год. сутринта става оздравял и отива на чешмичката „Ръцете". Направени са снимки с братя и сестри.

3. От 10 Юли до 14 август 1936 год. сутринта Учителят е на Рила.

4. 14.VIII.1936 год., 9 часа преди обяд тръгнахме от Рила и 7 часа след обед пристигнахме на Изгрева.

5. „Вяра основана на знание. Вяра, чрез която идат Божиите Блага."

Август, 14. 1936 год., Изгрев.
/Свещеният подпис на Учителя/

/От тефтерчето на Савка/:

6. 16.VIII.1936 год. /неделя/: „Господи, Господи, Благодаря"
Отидох при Учителя и дадох тефтерчето си да напише. И сам подписа се. Това направи добрият Учител със своята десница свята, може би първо писане от 35 дни.

7. На 19 август първа съборна беседа на Учителя назована „Вяра". Отпечатана в томчето „Да им дам живот", София 1936 год., като заглавието е променено от „Вяра" на „Да им дам живот".

8. Следва скандала с Белеви и Учителя преустановява да слиза и да чете беседи и лекции.

9. Савка Керемидчиева му поднася тефтерчето си и Той написва следното:

The Mighty.
Y am presence.
/Свещеният подпис/, 3 ноември, вторник 1936 год., Изгрева.
Което на български означава:
Мощният.
Аз съм присъстващият.
Подписа Беинса Дуно.

10. За пръв път Учителя държи беседа на 1 януари 1937 год. Тогава написва в тефтерчето на Савка следното:

„Учи и работи, в пътя на Любовта ходи така. Мирът ти с теб ще бъде".
1 януари, 1937 год., Изгрев.
/Свещеният подпис/

153. УСЛОВИЯТА НА УЧИТЕЛЯ ПРЕЗ 1936 ГОДИНА

В.К.: Следяха ли Учителя? Е.А.: Следяха Учението, идеите, които Учителят казваше. Планът е бил да дойде Учителя в размерите на Сан-Стефанска България и да работи. Но, намериха се хора, които да попречат на това и това не стана. И естествено е, че, ако България беше в тия размери на Сан-Стефанска други щяха да бъдат условията. Не знам, пък каквито сме си запалянковци, можехме да направим други бели. Не знам, не знам, кое е най-хубавото. В.К.: Понеже той идва в името на границите, на една обединена България, на всички български земи, след това се попречва, попречват англичаните. Е.А.: Англичаните главно. В.К.: Германци. Е.А.: Да, германци, всички попречиха. В.К.: Най-интересното е, че се отваря Първата световна война, че Балканска, че еди какво си, че Втората световна и в разстояние на пребиваването на Учителя на земята, колко много пречки Му създават. Е.А.: Много. Много пречки създадоха и отвън хората и ние вътре. Но и ние учениците Му направихме пречки, така създадохме много пречки. Ние не бяхме така разбрали Учителя, идеите даже не ни бяха много ясни, не бяхме разбрали какво иска Учителят от нас. Аз много по-късно разбрах много неща, след като даже Учителят си отиде. Иначе могло е да бъде другояче. Нали човек да разбира, но като не е разбрал. В.К.: После нещо друго, по ония години Учителят е млад. Той е много млад 30-35 години, на такава възраст, когато другите са на 50-60 години и тази възрастова граница пречи на тях и е съблазън за тях. А Той е за тях млад, зелен. За тях е един Петър Дънов и нищо повече. И постепенно с годините, едните си заминават до 1920 год. Идват другите, почват вече да не слушат, всеки иска да прави каквото си иска. И виж, и през другите години на Школата пак има непослушание. Е.А.: Пак непослушание, да много голямо непослушание. Много голяма повърхностност в отношенията към работата, както на Учителя, която Той предлагаше, така и към задачите, които ни е давал. Той, когато даде една задача, вместо да се спрем, да я разберем защо я дава, с каква цел, какво иска да постигне Учителя, майтапихме се бе. Аз съм чувала

как си правят майтап с наряди, с упражнения, които е давал. В.К.: Така са го възприемали като нормално. Е.А.: Аз си спомням един път, чувах как една групичка така се шегуваха със задачи, които Учителят е давал и си казах: „Колко сме несъвършени, колко сме лекомислени. Едно същество от една висша йерархия идва да ни помогне, да ни извади от калта, пък ние си се майтапиме", Че това не е редно! В.К.: Както малките деца си играят на кукли. Може би такова е било времето, така са били нещата. Е.А.: Съзнанието е било толкова и такова. В.К.: Това е процес на израстване, процес на време, човек не може да кори, но така са били нещата. Значи Учителят идва за условията на Сан-Стефанска България. Е.А.: България, ако беше. В.К.: И Той изказа, че българският народ дължи освобождението си от турско робство благодарение на Бялото Братство. То е приготвило всички условия затова. И после на едно място казва, че благодарение на Руския император, който чул гласа на Бога и послуша, вдигна знамената и освободи българския народ. И да направи условията за идването и за работа на Учителя. И което е най-важно Русия се въздига в този момент. Излиза на Черно море, излиза на Балтийско море. Оттам вече започва нейния възход. Е.А.: И на нея кредит има. И за нея кредит, защото направиха жертва. Те пожертваха 200 000 войници. В.К.: Това не е малко. Това е България днеска. След 100 години една България днеска. Това правят тези 200 000 убити за четири поколения по 25 години.

В.К.: Сега аз искам да ми кажете случая, Савка е разказала на Паша, как веднъж Учителят помолил Савка да Му изсипе на главата спирт понеже имал на главата някаква рана. Сега тази рана от удар ли е била случайно, или да не би по ония времена, когато са правили побой на Учителя. Е.А.: Вижте, никой не знае, нито Савка спомена. Тя, Савка отишла при Учителя и тя даже не знаела, че е ударен така, нали? И после като видяла, видяла, че имало рана, горе, на горната част на главата и казала, че Учителят само това й казал: „Вземи чистия спирт и ми посипи главата със спирт". Може да си представиш какво значи на рана, на главата - спирт да туриш, но не е имало други начини и средства, нали. В.К.: Това остана така в тайна. Е.А.: Този случай показва колко неща Учителя е преживял, които ние не подозираме. И колко атаки е имал, за които ние също не знаеме. В.К.: Това е така, никой не знае живота на Учителя. Е.А.: На Учителя, не. В.К.: Ние сме видяли една много малка външна проекция. Е.А.: Нищо друго. Нищо не сме видяли. Аз ти казвам, че сега виждам Учителя по-хубаво. Така в съзнанието си виждам какво е искал да ни даде, по какъв път ни е водил и колко е искал да ни помогне. В.К.: Да с годините и времето събитията се открояват. Е.А.: Колко е искал да ни помогне, да ни извади от калта. Абе като деца сме били.

В.К.: Сега друго ще ви запитам. Аз съм записал в бележника си за една от беседите „При всички условия на живота", стр.86. „Имаше една песен, която се пееше провлачено, много бавно. Митко Грива каза, ако тази песен се направи по-стегнато ще звучи по-хубаво. Учителят се съгласи. Прие темпото, промениха темпото. Учителят я хареса и одобри. И сега е Алегрето". За коя песен? Я разкажете този случай! Е.А.: Знаеш ли коя песен. Чакай, чакай, не „При всичките условия", не друга беше една. Но Митко предложи тази песен да се пее така. Пееше се провлачено някак. Бавно. В.К.: Може да е „При всичките условия на живота". В.К.: Сега друго. „Изпяхме една песен провлачено. Учителят слизаше по стълбите и каза: „Така както я пеете, аз не мога да я позная". Беше недоволен". В.К.: За коя ставаше въпрос? Е.А.: А не мога да знам. Не си спомням. Някоя друга песен, да. Той слезе по стълбите и защото, и друг път е казвал Той нещо подобно, щото много провлачвахме песните, не

ги пеехме ритмично много, разбираш ли, лениви бяхме, брат. Направо ти казвам, лениви сме били. Защото, ако се чувствахме като ученици, нямаше да пееме така. Щяхме да пеем по-концентрирано, по-стегнато. В.К.: За такова нещо трябва и музикална култура, музикално образование, отначало трябва още много неща. Вие сте били първоначален етап. Плюс това Учителят дава песента, неправилно се записва, няма кой да я запише, неправилно се записва, неправилно се възпроизвежда. Това са етапи. Е.А.: Има и такива неща, да. В.К.: Той казва: „Вие както я пеете, аз не мога да я позная". Не може да познае песента, за която става въпрос. Е.А.: Той слезе по стълбите и тогава каза така. Помня това. В.К.: Аз сега ще прочета пак този случай, за да може да го отметнеме. Може в друга светлина да е дадено, случая с Ричка през 1936 год. Една сестра Ричка, работеше в съда и виждаше, че.... Е.А.: Когато ние пишеме беседите. В.К.: Масата, на която стояха стенографките беше някъде по-надалече и тя вижда, че стенографките не може да чуват добре. Е.А.: Пред нас имаше един ред братя и сестри, които искаха непременно да са на първия ред. И ние бяхме на втория ред наистина. Но често някой мръдне, шум се създаде и не чуеме думата. И ние за да чуем и аз съм питала и всеки е питал, коя беше последната дума на Учителя. Защото аз трябва да я измисля. Пък нали за точност, за акуратност много пъти съм питала. В.К.: И тя решава, че масата трябва да бъде по-напред. Е.А.: Непосредствено до Неговата катедра. В.К.: Тя отива и споделя с Учителя. Той й казва: „Не те съветвам да отваряш шишета с взривни вещества!" Е.А.: Това е вечерта. Но не послушва Учителя. На другата сутрин тя отива, по-раничко идва и като идва по-рано почва да нарежда столовете и ги наредила както тя мисли. Когато идват семейство Белеви: „Кой е преместил столовете?" Нали и те трябва да бъдат на първия ред. В.К.: Аз съм записал, ти тогава си искала да направиш една задача, че когато влизаш с никого да не говориш и на никого внимание да не обръщаш. Е.А.: Да. В.К.: Разкажи за това. Е.А.: Ами то беше едно съвпадение. Учителят беше говорил преди това, като влезете в класа казва, ще влезете съсредоточени. Няма да поглеждате никого. Ще отидете на мястото си, ще седнете и ще чакате почването на лекцията. И аз реших така да направя. Съвпадение беше. И както минах край Белеви, не поздравих. Аз исках да си направя задачата, минах с наведени очи и не исках да поздравявам. Е поне викам един път да го направя, ако не всеки път. Ама така де, но „ето я, не поздравява" - Белев така рече. Аз не знам, че нито кавга имало преди това, че Ричка и Белев са се карали, аз нищо не знам. Не знам, че Ричка е ходила при Учителя. За тези неща никой не ми е казал и не знаех, нито пък ме е интересувало, нали така? И после, да разказвам ли нататък? И после, по едно време дойде Учителят. Казахме молитвата, седна си Учителя на мястото и почна да... В.К.: Да пита. Е.А.: Не, казва така: „Коя беше основната мисъл на миналата лекция?" Брат Боев стана и каза основната мисъл на миналата лекция. „Изпейте още една песен!" В.К.: Той иска да хармонизира нещата. Е.А.: Да. След това каза, пак нещо да изпееме. Аз се чудя защо толкова много песни. Никога така не е било. Никога Той не е искал да разкажеме основните мисли на лекция, която е преди цяла седмица говорена. Казваше последната лекция само. Викам си, какво има тука, каква е тази работа? Нищо не знаех. И като мина така, след като пяхме песни, след като мина доста време, Учителят най-после рече: „Какво има, какво е станало тука?" Учителят не можеше да говори в тая атмосфера. Това видях аз. Не можеше. Значи електричество имаше, такова електричество имаше във въздуха, огньове, какво ли не беше не знам. И щом каза това Учителят, почнаха Белеви да се карат. В.К.: Става Ричка и казва какво е положението. Е.А.: Ричка

става, ама и Белеви говорят и започва караница направо. В.К.: Учителят седи и слуша. В.К.: Седи и слуша. И нищо не казва. Почват да се обаждат и други хора, странични, които изобщо нямат... Е.А.: Виж, най-напред не се обаждаха много хора. Но почнаха по-късно да се обаждат, защото като видяха, че Учителят мълчи, те си имаха разположение пък те да говорят и какво излезе. Излезе това, че стана една лЮта кавга в салона пред Учителя. А Учителят е казал, когато стане недоразумение в Школата, от какъвто и характер да бъде, виновникът трябва да си замине. Така е наказанието по законите на Школата. И Учителят със своята милост ще кажа, поема Той да плати разноските. Той да понесе страданието, за да не пострада някой от тях. След това Белеви се разсърдиха. В.К.: Той заболява от ангина ли, какво беше? Е.А.: Учителят заболя от една ангина, която го задушавала. До задушаване е било. И тогава Той даде един метод за лечение на ангина. В.К.: Компрес, загреваещ компрес. Е.А.: Компрес, не млечен. Горещия. Един пешкир, намокряш хубаво с гореща вода и го слагаш на гърлото, около врата, докато можеш да издържиш. И така едно след друго, едно след друго, или шест пъти, или десет пъти. В.К.: Сега Учителят на тоя етап не държи лекции. Това е някъде от 12-15.XI.1936 год. Е.А.: Не, Учителят боледува сериозно, нали и после, ами и законите на Школата са такива. Той не може да говори след като е станал скандал в Школата. В.К.: Долу са разправии, караници, а горе е буря. Е.А.: Да. В.К.: Значи така завърши 1936 год. Това е след побоя на Учителя. Е.А.: Е то беше рано. Побоя беше по-рано. Същата година, но беше през месец май. В.К.: А това е някъде след 21.XI.1936 год. Е.А.: Да. До края Той не дойде, но за Новата година - 1.I.1937 год. дойде в клас. В.К.: Чак за Новата година и така завърши. Е.А.: Да, от ноември, когато стана скандала до края Той не слезе в салона. Ние ходехме на беседи, но четяхме печатани беседи. В.К.: Сега този въпрос го разчепкахме, понеже разчепкахме и другия въпрес - 1936 год. май, Юни, нали, тази година беше доста напрегната. Е.А.: Много напрегната година беше за Учителя. В.К.: Аз съм чул едно изказване на Учителя, когато става въпрос за тази година, когато е бил побоя, на Рила горе, казал: „Тук има повече от Голгота!" Е.А.: Повече от Голгота. В.К.: „Тук имаше повече от Голгота!" Е.А.: Вероятно, знаеш ли в това време само младите братя и сестри някак бяха по-будни, някак по-така се отнесоха, а по-старите искаха да свалят Учителя долу в София, защото Той е болен, може да умре. Как ще умре тука на планината? Сега, а младите не се усъмниха. Никой от младите братя и сестри не чух да каже, че ще си отиде Учителя. В.К.: Казаха ми, че са го пазили с тояги. Е.А.: Как? В.К.: С тояги са го пазили, старите да не Го вземат долу. Е.А.: Е-ех, не, не знам. С тояги, как ще Го пазят с тояги? Славчо дойде с колата, за да вземе Учителя. Вярно е това, но не с тояги. Като каже Учителя, че няма да слезе, кой ще Го накара да слезе. Пък Учителят е знаел, че ще се свърши страданието Му. Той тогава ни говори горе. Като се свърши, как да кажа, това изтезанието на Учителя, страданията, които Той понесе, защото виж какво, Той от май до тръгването ни на Рила все беше болен. И отидохме на Рила, пак болен, пак бе вързан. Вързан с крака, влачи си крака, вързан с езика, не говори, фъфли малко, но въпреки това идваше на беседи. В.К.: На Изгрева. Е.А.: Да, говореше, но бавно, едвам, едвам. Даже тогава увеличиха салона със сцената. И така беше разрушено, едната част. Отворено беше та гледахме изгрева на слънцето, така отворено. И въпреки това. Той идва редовно на всяка Школа. В.К.: Всичко е стенографирано. Е.А.: Да, всичко е писано и излезе от печат. В.К.: Значи след като се качва на Рила и след като се връща Той има една-две лекции. След като се върна от Рила? Е.А.: След като се върна от Рила, почна веднага събора. Щото мисля, че беше

към 12 август, когато оздравя. И предполагам, че само се приготвихме после Той слезе. Трябва да слезат групите. Отведнъж не могат да слезат 100-200 души, нали така. Той беше цял процес. В.К.: Същата година школата започне през месец септември, нали, започна редовно Школата. Е.А.: Е нали Школата почна чак, когато стана 2.IX.1936 год. и приключи със скандала на Белеви. В.К.: Сега този въпрос го приключваме.

154. УСЛОВИЯТА НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Какво знаете за условията, при които Учителят идва на земята? Е.А.: Учителят е казал, че когато Той решил да слезе на земята много същества са решили и те да слязат, но не са дошли. Дошли са на земята, но не са използвали условията. В.К.: Изпуснали са благоприятните условия, отишли са на друго място та са се родили. Е.А.: Не само затова. В.К.: Или се раждат пък не идват. Е.А.: Не само за това, защото не са имали доблестта да приемат и Учителя. Това е едната страна, а втората причина е положението на България и отношението към България преди Освобождението предизвиква такива условия. В.К.: Учителят идва в условията на Сан-Стефанска България, а великите сили я разделят. Е.А.: Въобще Сан-Стефанска България не можа да стане. Тя си остана на книга само. Берлинският договор я раздели. В.К.: И фактически България се раздели на три части. Е.А.: Да, на три части - Румелия. В.К.: Княжество България, Македония и Тракия. Е.А.: А сега даже Македония вече я няма. Знаеш ли колко ми е мъчно за Македония? В.К.: Младото поколение е настроено на съвсем друга вълна. Е.А.: Да, на друга вълна. В.К.: Но старите мислят, защото вътре духът им жаднее за България. Е.А.: Например Охрид е чисто български град с много традиции славянски, още от Климент имат такива спомени за неговата дейност. Ама хайде -де. В.К.: Така се развиха нещата. Но интересно е, че по всякакъв начин на Учителя се пречи. Е.А.: Пречиха Му. В.К.: Пречиха и отдолу, и отгоре. Е.А.: Да, пречи се и държави да, пречи се и доста пречки правят. В.К.: Първо значи разделиха България, ограничиха условията на страната, второ почва Първата Балканска война, че Първата световна война, че Втората световна война, че борби, че ограничения вътре в България, че гонения от църквата, че гонение от държава, от това - от онова, непрекъснато. Е.А.: Той не е имал възможност спокойно да преживее, спокойни дни. Той цял живот води борба с властта. Цял живот. В.К.: Такива са били. Е.А.: Условията ли? В.К.: Такава е била епохата. Е.А.: ***Не, това можа българският народ да даде.*** Щото виж, от народа зависи това. Един народ, който има идеали, който има стремеж. Ами вземи след Освобождението веднага почнаха борби в България, политически. Веднага и защо, за амбиции, кой да бъде министър, кой да бъде незнам какъв си. И така си остана Сан-Стефанска България, на книга. В.К.: Значи условията бяха ограничени при Учителя. Наистина човек, като прави един преглед вижда условията, отвън България е окастрена, условия отвътре - ограничения и борби. Онези, които трябва да се родят да бъдат при Учителя не идват, половината дори повече не идват. Е.А.: Не са дошли, да. В.К.: Просто не идват. Е.А.: Да. В.К.: Разпиляват се насам-натам и Учителят работи при най-малките условия. Е.А.: И с най-малки възможности. В.К.: И Той с Неговите възможности, с тази проекция на Божествения Дух, който е в Него, че Христовия Дух, който е в него, че Господния Дух, който е над Него. Пък какво ли остава за нас обикновените хора. Е.А.: Много трудности преживя Учителя, много. Той не живя при спокойна атмосфера.

В.К.: Да. Аз искам да продължиме по-нататък. Аз чета от бележника си вашите думи : Сега, когато арестуваха Любомир отидох при Учителя. Учителят ми каза: „Арестували Любомир". „Учителю, и аз чух това". Тогава аз се спрях и се помолих „Господи, нека научи урока си!" Е.А.: Да. В.К.: Преди години Любомир беше говорил за Учителя и аз го разказах на Учителя. Учителят се обърна и ми каза: „Нали това ти беше казал за Мене преди години. Нека сега опита!" Разбрах, че Учителят го остави на закона на кармата. Е.А.: Да, дословно си записал. В.К.: Слезнах и разбрах, че ще загази. Е.А.: По този случай повече не мога да кажа освен това, че съдът не искаше смъртна присъда за Любомир. В.К.: При първата присъда. Е.А.: Да. Не искаше. Но после незнам какво стана го включиха и него, заедно с другите, които убиха.

В.К.: Продължавам да чета: От май до 12 август 1936 год. Учителят бе вързан от заболяването. На 12 август взе си шапката и отиде на извора. Е.А.: Да. В.К.: Тази година имаше две изпитания през месец май и през ноември с Белеви. Е.А.: Да. Учителят не чете до края на годината лекции. Така, пък за побоя, аз бях сигурна 100% в това и убедена в това, че Учителят беше казал на Любомир: „Кажи на Царя, когото иска да постави за министър-председател, но не и Цанков". Но Лулчев беше разговарял това нещо с други и Цанков беше научил и изпратил побойници на Изгрева. Предполагам. В.К.: Вие предполагате. Е.А.: Да, аз предполагам. В.К.: Беше изпратил лице. Това лице е бил на Гради ротен командир. Директорът на полицията беше приятел на Лулчев и беше решил да го прати при Учителя да Му иска прошка по същите методи на Учителя. Аз пък бих го попитал: Кой го е пратил? Е.А.: Да. В.К.: Това са записки, които аз съм записал. Нещо да добавите към тях? Е.А.: Той Лулчев пропусна момента, защото началника на полицията в България беше негов личен приятел. И той можеше този човек да го поозорят малко, да си каже, кой го е пратил. А той и това даже не направи. И аз от Лулчев съм много недоволна, че не се постара да разбере това. Ще го пращат да иска прошка. Това са формални работи. В.К.: Той отиде да Го бие, после го праща да иска прошка. Е.А.: Прошка ще иска. Виж им акъла? Разнищи нещата, разбери нещата, пък тогава ще се разбере, ще трябва ли прошка.

В.К.: Друго, което съм записал, това че в „Турнферайн", Учителят чете лекции. Изведнъж Магдалена се хвърля в краката Му. Е.А.: Не, така се хвърли на колене, така пред Него. Учителят каза: „Станете и идете на мястото си", благо, меко. Друг път така благо и меко не съм чувала да казва. В.К.: После тя стана проводник. Учителят беше казал за нея: „Изразява вашите мисли. Оставете я! Ако тя се махне, други ще бъдат на нейно място". Е.А.: Магдалена беше едно явление в живота на Братството. Тя беше много свободна, безсрамна, нахална, говореше си всичко каквото й дойде до устата и по този начин дразнеше с поведението си. После възразяваше на Учителя. В.К.: През време на лекции или иначе? Е.А.: Имало е и през време на лекции, да. В.К.: И какво точно възразяваше? Не е съгласна с Учителя? Е.А.: Не, критикува. Критикуваше Учителя, да. В.К.: Е за какво например? Е.А.: Сега за нея не знам, но какво и дойдеше на ум, изхвърляше го. Друг път една сестра Го критикуваше, че Той обичал повече Здравка, отколкото другите. Такива критики. Лични отношения, глупости, направо е глупост това. Как ще искаш ти от Учителя такова нещо. Може ли да се говори, че ще обича един повече, друг по-малко. Ние сме ценности големи, личности, че важни. В.К.: А Магдалена? Е.А.: Магдалена през целия си живот тормозеше Учителя. Ама ще разкажа и затова, което Той направи за Магдалена, не съм ти казвала това. Магдалена, като падна така на колене при Него, тя доста постоя. Учителят много кротко и тихичко й

нашепваше, така аз едва успявах даже да чувам: „Станете, станете, успокойте се, идете си на мястото". И тя най-после стана и Той като, че нищо не е било продължи беседата. Друг път, да речем Учителят говори нещо. А един случай помня беше на 22 март, като предният ден беше целият ден слънчев. А на 22 почна да е влажно, да е мокро и аз бях сама и Магдалена дойде, и Учителят беше, бяхме трима така не видях да присъствуват други хора. Но мен ми направи впечатление предния ден тя Му говори малко безсрамно така, даже на обикновен човек възрастен така да говориш: „Ти това, Ти това, Ти това". Най-напред Го титулосваше на Ти, как ще казваш нали на един човек „ти", възрастен. Но сега правеше ги тези неща Магдалена, защо ги правеше не знам. Е, имаше доста неща и братята се дразнеха, и затова те искаха да я изгонят. Учителят каза: „Ако нея изгоните ще дойде друг може да е и по-лош. Защото тя е проводник на вашите отрицателни мисли. И по-добре е тя да остане, отколкото друг да дойде и да я замества". Магдалена по едно време се ожени за някого, не знам къде беше, къде ходи, в чужбина ходи. Та тя в чужбина ходи и там Учителят прати по нея едно писмо на Кришна Мурти, когато беше въпроса да го обяват за Христос. За Христос, да. Сега какво е писмото, не знам. Но пратил. И Магдалена отишла при него, предала му писмото, но тя както си беше устата по български, тя знаеше езици: немски, френски, така беше. В.К.: Английски вероятно и руски. Е.А.: Е не знам английски дали знаеше. Тя учителка по немски беше, в гимназията, в Пловдив. Но после не учителствува, така остави се без да учителствува. И отиде при Кришна Мурти и той сега като я видял какъв човек е, с какви психически възможности, избягал е, не искал да се среща с нея. И Магдалена му казала: „Аз колко неща говоря на моя Учител, той никога не се е отнесъл така както ти се отнесе с мен". На Кришна Мурти казва, защото Учителят беше свободен Дух и тези неща не Го засягаха, приказките на Магдалена. Той няма да се оскърби от приказките на Магдалена или даже и от мене, и от никого. Не може да се оскърби. Той ще се оскърби, ако се засегне Божието Дело, но няма за такива работи да се наскърби. В.К.: И тя предала писмото на Учителя и после какво разказваше? Е.А.: А, нищо. Само, че го е дала. Само това каза. Не сме разпитвали.

Но тя и друго нещо направи. По едно време изчезна. Отишла в Пловдив и там в църквата, пред цяло едно събрание е държала една сказка против Учителя с всички измислени неща, които е могла да измисли, само отрицание. И когато не след много, пак цъфна при нас на Изгрева. И Учителят я попитал: „Колко ти платиха?" „Е, пет хиляди Учителю" „Пък много евтино си се продала!" Учителят й казва. И много неща правеше от тоя род. Какво да ти кажа, едно същество объркано. В.К.: Става медиумична. Е.А.: Да, да. Объркано същество, което не се контролира и не беше приятна картина. Даже един път, хайде и това да го кажа. Учителят й удари една плесница в класа. Някои братя се съблазниха. Но пък Учителят беше казал, че Магдалена е взела много благословение от Него като поела плесницата Му. В.К.: Те в смисъл се съблазниха братята, как Учителят може да бие. Е.А.: Да съблазниха се. Той беше ударил и Ангел, този кухненски както му казвахме. А той накрая и той съвсем, на полова база съвсем се объркa. Да, много. В.К.: То е така, неща, които не са изживяни отначало, отиват в живота на човека накрая. В.К.: Значи така е въпросът с Магдалена. Аз съм чувал, че братята са искали да я изгонят от Изгрева. Е.А.: Искаха, правеха опит, но Учителят каза: „Не я гонете, защото може да дойде по-лош". Сега как става това нещо не мога да разбера, нали.

155. УЧИТЕЛЯТ ТЪРСИ УЧЕНИЦИТЕ СИ

В.К.: Чета от бележника си случки, които съм записал преди 20 години и сега ще ги прочета за да ги разкажеш подробно. Е.А.: Чети, аз слушам. В.К.: Имаше един учител по литература в Пловдив. И те отиват с Николай Райнов в Мърчаево и там Учителят му казва на Николай Райнов: „Ти винаги си бил мой ученик". Тогава Той накара да се купят всички книги на Николай Райнов. Е.А.: Виж сега, бяхме в Мърчаево. Аз не влязох в контакт с него, не знам, някъде съм била, вкъщи може би, не съм била при Учителя, нали? Този го доведе. В.К.: Учителят по литература от Пловдив. Е.А.: Е този, не си спомням името му сега в момента. В.К.: И какво стана по-нататък? Е.А.: Отива този при Учителя, но аз мисля, че Николай Райнов казва на Учителя: „Ти си ми бил Учител винаги". В.К.: Така ли? И там Учителят му казва, нали, Учителят му казва: „Ти винаги си бил мой ученик. Е.А.: Николай Райнов казва: „Ти си бил винаги мой Учител". Ама той Го е познал за да го каже. Николай Райнов все пак беше човек по-духовен и никой друг не е отишъл да Му каже такова нещо. Аз не съм чула някой да е отишъл това да Му каже. В.К.: „Ти винаги си бил мой Учител". Е.А.: Да, значи той Го е познал както учениците познаха Христа. В.К.: И тогава Той нареди, накара да се купят всички книги на Николай Райнов. Е.А.: Да. В.К.: Значи този въпрос така седи. Значи вие го чухте, коментариите по този случай. Е.А.: Да, коментариите.

В.К.: Сега тук съм записал Учителят се заселва у Гумнерови 1906 год. Е.А.: Да. В.К.: И седи там до края на живота си. Той се прехвърля на Изгрева в 1926 год. Е.А.: На Изгрева да живее през 1926 год., когато направиха първия събор в София. Да, след първия събор. В.К.: Как точно се случва, че Той отива да живее у Гумнерови? Той отначало е бил у Бъчваров. Е.А.: У Бъчваров е бил, децата му заболяват от скарлатина, тогава за скарлатината беше 40 дни карантина и Той как ще стои затворен толкоз и търси някъде да излезе. Леля Гина, туй ми го е казвала, леля Гина, аз от нея го знам. Леля Гина казала: „Абе Петко, нека да извикаме, нека да поканим г-н Дънов, /Д-р Дънов тогава Го наричали/, да дойде да живее у нас, в зимника". Защото нямат и те място. Те имат само една стая, в другата стая е квартиранта и нямат къде хората да го сложат, но имат желанието да Му помогнат. Нали и Учителят спази този закон, дето казва Христос: „В която къща влезете не я напущайте." В.К.: Ха, ха. Е.А.: Нали? Да, „Където ви приемат, не я напущайте." И Той не я напусна до края на живота си. В.К.: До края на живота си, значи Той вече се заселва у Гумнерови. Е.А.: Заселва се в Гумнерови и почва да държи беседи на малко хора. На близките. Първият път е слязъл с Библията, сега не е слязъл, защото Той е бил в зимника тогава още. В.К.: Но се е качвал. Е.А.: И държи беседа, но тя не е записана, защото никой не е имал умение, да, никой не Го е познавал, че Той е такъв Учител дошъл със задача. В.К.: И Той е млад 35/36 годишен. Е.А.: Е да, млад човек. В.К.: Къде е 1906 год. Той е още млад. Е.А.: Млад е разбира се. В.К.: Значи първите беседи са слушали, след туй са си водили бележки. Е.А.: После почнал да записва чичо Петко Гумнеров. Бил записвал това, бил е писар. Съдебните дела и процеси ги е записвал и така е бил бързописец. И затова всичко, което е говорил Учителят почнали да го записват, щото видяли, че не говори що да е. Не е лошо, а е знание. И естествено преценили това. Преценили и го ценят. И до края вижте всички сме имали желание да слушаме Учителя.

В.К.: Сега чета от бележника си по-нататък: Излизайки от салона Учителят вдигна пръст и каза: „Няма престъпление, което свещениците да не са Ми

преписали". Е.А.: Да, аз го чух. В.К.: „Но това всичко ще се върне към тях". И то се върна. Е.А.: Нещо бяха говорили свещениците, бяха говорили против Учителя. Във вестник ли беше писано, не знам какво и Учителят така вдигна ръката: „Няма престъпление, което да не са Ми преписали. Но всичко ще им се върне". И все пак не им се върна много. Какво им се върна, ех, ограничени са. Ограничени са, свърши се. След 9.IX.1944 год. обявиха, че вече няма Бог. Няма Бог. В.К.: За властта. Е.А.: Е, имаше църква. Все пак запазиха го това запазиха го, да, което е вярно. В.К.: Срещнах едно така изявление на Учителя пак в частна беседа, в която Той казва: „В бъдеще държавата ще ограничи църквата". Е.А.: И тя е ограничена. В.К.: Пък на друго място казва: „България ще бъде единствената страна, гдето няма да има в църквата Бог". Е.А.: Тъй. И на там върви, да. Щото българите не са вярващи много. В.К.: Не, и това си е наказание. Е.А.: Е, и наказание. В.К.: Това е наказание, хула срещу Божествения Дух. И то се върна. Сега и църквата почти е унищожена.

В.К.: Сега по отношение на една книга, която е преведена в 1936 год. „Льо Метър парл" - „Учителят говори", тя е от Маркова преведена. Е.А.: Маркова я е превела. В.К.: Тя какво преведе Маркова тогава? Е.А.: Ами преведе няколко книги. Виж сега, Георги Радев работеше с нея. Георги знаеше френски език доста добре, Маркова знаеше повече френски от български. И тя даже ми е казвала: „Аз мислех, че българският език е беден език. Като започнах да работя и да превеждам от български на френски, видях, че съвсем не е така, че българският език има думи свои, специални, които ги няма френският език". И тя е трябвало да търси подходящи френски думи, защото тя беше интелигентна жена Маркова. И тя след заболяването й и след оздравяването от това, идваше винаги редовно на стола да се храни. В.К.: В знак на благодарност може би. Е.А.: Да, в знак на благодарност, почна да работи. В.К.: Тя от какво заболя? Е.А.: От преумора. В.К.: Сега тя е била по народност? Е.А.: Тя е по народност белгийка. В.К.: Белгийка, омъжена за българин. Е.А.: Женена за българин, но той калпазанин българин. И тя като вижда, че той е калпазанин, а вече имала две деца момче и момиче, спретва се и започва да работи. Най-напред е предавала уроци по пиано, но после почва курсове по френски език и много е работила. Тя е имала от сутрин до вечер курсове. Един след друг, един след друг и много изтощена беше. Тя просто не можеше да мисли, когато дойде на Изгрева. Така изтощена беше. И понеже, аз просто се сприятелих с нея, защото живеехме наблизичко и аз исках да говоря с нея френски език. И тя беше съгласна, даже аз й казах: „Аз съм съгласна да ви услужа нещо, само и само за да имам възможност да говоря с Вас френски език. Щото аз учех френски, ама не можех да говоря. В.К.: Да. Е.А: И така се сприятелих с нея. В.К.: Да, вие сте направили едно изказване за нея: „Учениците на Маркова проговаряха на френски". Е.А.: Да. Учениците на Маркова научаваха френски. В.К.: А другите, не. Е.А: Учениците на другите учители, които еднакви часове имаха в училищата всичко еднакво не можехме да говорим, да. В.К.: Сега тя как се е запознала с Учителя Маркова? В първите години? Е.А.: Не мога да ти кажа. Запознаването й, чакай, казвала ли ми е нещо Маркова? Виж какво тя дойде за съвет при Учителя, за оздравяването й, доколкото знам. Тя като болна за помощ е дошла, да. И понеже Учителят й даде задача само за една малка стомничка. Каза й: „Ще си купите една малка стомничка от два литра най-много и с нея ще ходите на изворчето за вода и ще се връщате". И всеки ден това. Виж какъв прост метод даде Учителя. В.К.: Учителят е държал беседи в първите години, в салона на Маркова. Е.А.: Кой? В.К.: Учителят. Е.А.: А, не е държал. А да, в Маркова държа само лекции на Младежкия клас. В.К.: В нейния салон. Е.А.: В нейния,

да отначало ние бяхме в „Турнферайн". Младежкият клас в салона на Маркова се проведе, защото ние бяхме по-малко хора. Бяхме най-много 50-60 души. А пък онзи, другия беше много голям салон за повече хора. Сигурно повече разноски, за да не се правят разноски вероятно сме го направили. В.К.: В този салон тя държи курсове по френски език. Е.А.: Курсовете и ние както са курсовете след тях и ние отивахме, насядвахме и Учителят идваше и говореше. В.К.: Значи тя познава Учителя още от това време? Е.А.: Да, оттогава, да. В.К.: И след това тя идва вече на Изгрева? Е.А.: Да. В.К.: А тя си дава салона на Учителя. Е.А.: На Учителя даде си салона, даде си даже и черната дъска. Щото тя като престана вече да държи курсове и черната дъска си даде. Тя имаше хубаво отношение към Учителя. Ами и Учителят имаше хубаво отношение към нея, като към човек, който работи. Тя щом оздравя започна да работи. И туй, което е преведено е прекрасно. В.К.: Тя няколко книжки е превела. Е.А.: Сега не мога да ти кажа всичките, какво име имат. Знам, че няколко е превела. В.К.: Значи това, което е преведено на френски е преведено от нея? Е.А.: От нея. Ние нямаме други преводи.

В.К.: Сега по-нататък. Савка е била казала, че Учителят е дал „Добрата молитва" в 12 точки. Как стои този въпрос? Е.А.: На мене Савка ми каза това. В.К.: В 10 или в 12? Е.А.: В 12. В.К.: Щото аз съм чувал, че в 10. Че всяко изречение представлява ключ. Е.А.: Не, 12 точки. Чакай тефтерчето да го взема. 12 точки, да. В.К.: „Добрата молитва" 12 точки. Какво знаете, кога е дадена „Добрата молитва? И защо в 12 точки? Каква е идеята на Учителя? Е.А.: Е, виж това не мога да кажа. Това не мога. В.К.: Всяко изречение отделна точка. Е.А.: Да, всяко изречение отделна точка, да. Учителят за тази молитва е казал: „След „Отче наш", най-хубавата молитва е „Добрата"". В.К.: Значи дава за нея точки. Защото аз все смятах, че е в 10 точки. Е.А.: Ех, сега не е грешка. В.К.: Ясно, да. Значи всяко едно изречение е отделно. Е.А.: Е, Савка ми го е казвала. В.К.: На друго място съм чул, че за тази молитва Учителят е казал, че ще бъде молитва на следващата шеста раса. Е.А.: Вярвам. В.К.: „Отче наш" е за петата раса. Е.А.: Вярвам, тя е много хубава молитва. Много хубава молитва е, но виж Учителят е дал много хубави молитви, не само една. „Плодовете на Духа" е хубава, „Триединния Бог" е хубава, всички, много хубави молитви има. Всичкото е така бисери.

В.К.: По отношение преводите. Савка е превела на немски „Високият идеал". Друго беше ли превела Савка? Е.А.: Не. В.К.: А Тереза, майка й? Е.А.: Майка й преведе „Учителят говори". Чакай, Савка преведе „Високият идеал", а майка й преведе „Учителят говори". В.К.: Защото съм ги виждал тия две книжки официално. Друго нещо на немски не е превеждала? Е.А.: А, през време на Учителя не. В.К.: Това е на френски, а на английски какво е превеждано през време на Учителя? Е.А.: Най-малко има на английски. В.К.: Фактически, които могат да превеждат трябва да знаят езика, този език на който превеждат и да знаят и български език. Е.А.: Е да разбира се. В.К.: А как ще преведеш думите „Обич" и „Любов", „Благост". Той е един много труден въпрос.

В.К.: Друго нещо. Този, който беше написал книгата „Строителите на нова България" - Симеон Радев, Учителят казал: „Ето нещо, което ми харесва, като заглавие". Е.А.: Да, каза го. В.К.: Какво беше, за Симеон Радев, какво знаете? Е.А.: Вижте за Симеон Радев съм чула това, че когато е отишъл при Учителя на разговор, Учителят му е казал: „Вашето място е при нас". В.К.: А той какво казал? Е.А.: Той казал. Но той беше пълномощен министър тук и там. В.К.: Това не му лежи. Е.А.: Не, не е приел, да. В.К.: Не му лежи. Е.А.: Е не, вижте какво, той има голям пост. В.К.: Трябва да се завре тука. Е.А.: Можеш

ли да си представиш при тия баби и тия съсгледства, които ги имаше в Братството? В.К.: Казвали са ми, че много хора, на които Учителят е писал писма да дойдат хора високо интелигентни, с постове в обществото, не са посмели да дойдат, срам ги е било, обществото да не ги отхвърли. Е.А.: Да, имаше такова нещо. Но Учителят е казал и друго: „Когато аз реших да слезна на земята, много души се подготвиха да слезат и те на земята да се преродят. Но като дойдоха от общественото мнение, от предразсъдъци някакви не можаха да дойдат. И ще съжаляват". В.К.: Изпуснаха условията. Е.А.: И ще съжалявате, казал направо. В.К.: Това е голяма трагедия. Да дойдеш от Невидимия свят, да намериш българския народ, да си намериш родители, да те родят и отгледат, и накрая да изпуснеш условията. Е.А.: Да, да изпуснеш момента. Аз някога си казвам: „Абе какви говедца бяхме, че не можахме да използваме Учителя така". Но пък остана Словото у нас. Остана у нас Словото. Ние сега повече разбираме Учителя отпреди. В.К.: Значи така е въпроса със Симеон Радев, който написал едно заглавие, което му харесвам. Е.А.: Да, „Строители на нова България". Знаше ли, той много културен човек беше. В.К.: Аз например съм чел в увода му как е написал книгата. И казва: „Когато писах книгата и бях на стола, отгоре майка ми идваше и ме заметваше с палто и чувствах, когато пишех образите, които са вече заминали за Невидимия свят, аз чувствах и ги усещах как стояха при мене и ми диктуваха". Е.А.: Така ли? В.К.: Да. Е.А.: Той го е казал? В.К.: Той си го пише в книгата. Е.А.: Пише го в книгата. В.К.: Те идваха казваха тия образи до мен и ми диктуваха какво да пиша. И стояха при мене. Виж какъв медиум. Е.А.: Да, медиумичен е бил. Ама виж какво, ама и Учителя, като му е казал. Ама не е могъл да послуша. И той ще съжалява.

Накрая ще ви дам един необикновен финал затова, как Учителят търси своите ученици и откъде ги е довел при себе си на Изгрева.

В интимен разговор с няколко братя Учителят казал на Начо Петров: ***„Аз поех ангажимента да ви събера около себе си. Вас мили злосторници на света! Като поема 2/3 от кармата ви, а 1/3 остава на вас. Любими мои ученици леко да минете във вечната Божия Светлина. Човек и природа са едно, едно цяло".***

156. УЧЕНИКЪТ ТЪРСИ УЧИТЕЛЯ СИ

В.К.: Аз четох моите бележки, които съм си записвал от вас преди 20 години. Следните изречения ще ви прочета. Е.А.: Чети, аз слушам. Давай по-нататък. В.К.: Сега по-нататък минаваме. „Минавам веднъж край Учителя, а Той не ме поглежда. Аз се питам, къде ли съм сгрешила? Минаха дни наред. Срещам Учителя и ми казва: „Когато небето е облачно, ти не смятай, че ти си виновна". Изведнъж се освободих, защото смятах, че съм виновна, а Учителят си имаше друга работа в момента". В.К.: Имаше ли такива моменти? Я кажи тоя случай?. Е.А.: Да, аз имам един такъв случай и още един друг има. Учителят, може би беше в ония моменти, когато Той се отделяше от нас. Аз чувствах така, че Учителят е строг, така ме поглежда малко, знаеш тъй изтръпвах малко. Страх ме беше от Учителя. Иначе друг път не ме беше страх. Но така като го гледах, по-чужд го чувствах. В.К.: А фактически не е бил Той. Е.А.: Е добре, но нали тялото виждам. Аз не съм ясновидец, не виждам кой е в тялото му. Дотогава тялото на Учителя и Учителят за мен беше едно цяло - това бе Учителят. В.К.: В тия моменти, когато слънцето не се вижда понеже има облаци

и как в тоя момент Учителят е строг? Е.А.: Строг, така го чувствах. Строг и респектиращ. В.К.: И не смеете да се доближите до Него? Е.А.: Ами. В.К.: Сега аз ви разказах единия случай, вие казахте, че сте имали още един такъв случай. Е.А.: Виж какъв е другия случай. Другият случай е следният: Учителят говори на една групичка, аз отивам срещу Учителя за да Го гледам и да Го слушам. Той си обръща гърба към мене. Аз отидох от другата страна, Той пак си обърне гърба. Пак направя, пак си обърне гърба. Викам: „Абе какво съм направила, че Учителят така прави, ми обръща гръб?" Сега първият път така, втория път пак така ми направи. Пак си обръща гърбът. Мисля, че три пъти беше. И аз викам, бе какво съм направила, пък отвътре не ми е мъчно, не усещам някаква мъка, нали и тежест някаква. И аз последния път си казах: „Ех, Учителю, благодаря Ти, че ми обръщаш внимание". В.К.: Че ми обръщаш гръб. Е.А.: Да, че като ми обръщаш гръб, ми обръщаш внимание и аз благодаря за това, че ми обръща внимание. Веднага се обърна с лице. В.К.: Към теб? Е.А.:Да. В.К.: Ха, ха. Прочел мисълта. Е.А.: Ами разбира се, веднага. Виж аз от такива неща съм видяла Учителя, от такива неща малки. В.К.: Той веднага се обръща срещу тебе. Е.А.: Веднага, моментално се обърна. В.К.: И се усмихна. Е.А.: Не, да ме вижда. Не, не Той се криеше. Той се криеше. Ех, ще ми хвърли поглед така, ама не обичаше да ни казва тези свои работи. Това, тези задачи и отношения, които правеше, опити, които правеше с нас. Е, Той ми го показа, това беше един опит нали, като ми обръщаше гръб, за да видя моята чувствителност, да разбера моята чувствителност. В.К.: Значи: „Когато слънцето е закрито от облак, не смятай, че ти си виновна". Е.А.: Да, Той ми каза, да. Виж. Ама аз знаеш ли колко пък страдах, когато Учителят беше строг, да. Ама това беше друг случай. В.К.: Разкажи го другия случай. Е.А.: Не, не, друг случай, не едно след друго. То беше при друг случай. Аз страдах като виждах Учителя строг мислех, че аз съм все виновна и затуй ми каза това:„Когато е облачно времето не си виновна". Той видя, че аз се тормозя и искаше да ми помогне и аз тогава вече бях по-спокойна нали в очакването. Ами много беше хубаво при Учителя. В.К.: А другият случай какъв беше? Е.А.: Е тоя гдето го говорихме.

В.К.: Продължавам по-нататък да чета бележките си. Веднъж в салона Учителят попита: „Кой от вас иска да бъде сам на някоя планета и да няма нито едно живо същество?" Само дядо Благо каза: „Аз!" Какъв богат вътрешен живот имаше този човек, че само той можеше да издържи това нещо. Я ми разкажете този случай. Е.А.: Виж сега, Учителят както говореше сега беседата каза, че може ли някой да отиде на една планета сам и там да живее. Аз малко се свих, защото мислях за себе си. Викам: „Я-а, ами какво ще правя аз съвсем сама? Мен ще ме е страх?" Ха, ха, ха. Не, казах си. Щото аз се боря със страха. В.К.: Да. Е.А.: Аз имам страх. Така неоснователен страх, но имам страх още. Не съм успяла да победя страха в себе си. И да не се боя, нито от нищо, защото фактически няма от какво да се бои човек. Щом живее в един разумен свят и щом има покровителството на един Учител. И няма нужда, ама хайде де? Не мога да го направя още. В.К.: Ставаше въпрос за планетата. За самотната планета. Е.А.: И сега Учителят каза: „Има ли някой желаещ, който би отишъл сам да живее, сам на една планета?" Никой не каза да, само дядо Благо каза: „Да". Да ти кажа, аз се възхитих, че тоя човек на тая възраст. Той беше дядо Благо вече възрастен човек, когато Учителят зададе този въпрос. Да отиде сам на една планета да живее. Е, все се иска сила затова. Иска се самоувереност, иска се голямо вътрешно съдържание. В.К.: Човек, ако е сам ще се задуши в самотата. Е.А.: Да. В.К.: Трябва да има нещо вътре в него - вътрешен живот. Е.А.: Това е богатство, за да може човек да пожелае да живее

сам на една планета. Да приеме това. В.К.: Какво си спомняте за него още? Е.А.: Нали за него Учителят каза за дядо Благо, че го обича. Когато дядо Благо си отиде, замина за другия свят, понеже той отива на едно погребение на свой приятел в църквата „Света Неделя" при един много студен ден. Простудява се и след това го хваща пневмония и така си отиде. Той от колегиалност, за негов близък било погребението, а църквата не била отоплена и затова така си отишъл човека. В.К.: И си отиде. Е.А.: И скоро след като си отиде дядо Благо Учителят каза нещо, което не съм чула за никой друг да каже: „Аз обичах дядо Благо". Аз не съм чувала Учителя да каже обичах някого. Сега, значи дядо Благо е имал съдържание. Дядо Благо е бил човек, не е само това, той си беше творец, писател, с неговите гатанки, пословици, стихотворения, той си имаше творчество свое, но той е имал духовно вътрешно съдържание, защото Учителят не случайно го е казал. В.К.: Как стои въпроса с тези две свещи, които Учителят му е запалил? Е.А.: Е те са свещите, двете беседи, които ги говори за него. За него говори така доста неща. Това са двете запалени свещи за дядо Благо. В.К.: Той се казваше Стоян Русев. Е.А.: Стоян Русев. В.К.: Той откъде е? Е.А.: Ами трябва да проверя, не знам. Той е чист българин.

ЗАБЕЛЕЖКА НА РЕДАКТОРА: *Стоян Русев е роден през 1865 год. в Заберново село, разположено в красивия Страндажански балкан в семейство от 19 деца. Една сестра и 18 момчета, от които Стоян е бил най-малкия.*

Той е чист българин. Чист българин и знаеш ли, миличкият, нали като почнахме да носим панталони, малко се смущаваше от нас. Пък като почнахме да ходим на Рила. Ами студено е, вятър е, такова, почнахме да носим панталони. „Не върви жена с панталони". Виж, той е за формата, верно е това. Роклята е по-хубаво, тя е дреха така свободна. Панталонът е служебна вещ, а не дреха да отидеш на гости или да си постоянно. В.К.: Така го възприема.

В.К.: Друг случай чета. Тереза, майката на Савка бе написала един път една нейна опитност, че когато Савка била малка и когато е ходила на „Опълченска" 66, Учителят не е позволил да Му целуне ръка: „Аз не съм Учителя, Него Го няма" бил е строг и студен. Е.А.: Виж какво, това е когато Савка беше вече в Братството. Този случай показва, че не е малка била. Коригирай го това. Положително го знам. В.К.: Савка, когато е ходила на ул. „Опълченска" 66, Учителят не е позволил тя да Му целуне ръка. „Аз не съм Учителя, Него Го няма". Сега това ли е във връзка с този случай, когато тя описва целия случай с ученика на Учителя. Е.А.: Да, този е случая. В.К.: Значи това е било на ул. „Опълченска" 66, а не на Изгрева. Е.А.: Не на Изгрева. В.К.: Значи тоя е случая. Е.А.: То е началото, да.

В.К.: Продължавам да чета. Веднъж в салона на Изгрева Учителят попита на Младежкия Окултен клас: „Има ли някой някое желание?" Николай Дойнов стана и каза: „Искам да съм богат като Крез". Той стана, но не си научи урока. Дори веднъж се държеше както се държат богаташите към бедните, макар че и той беше от учениците. Е.А.: Да. В.К.: Я кажи го тоя случай? Е.А.: Николай Дойнов е много искрен човек, той не се смущава от мнението на другите и когато бяхме в салона на Младежкия клас, ние бяхме по-малко хора, винаги по-малко хора бяхме, като каже нещо Учителят, то Николай винаги беше готов да отговори, да каже, да запита. Той беше свободен да си каже мнението. В.К.: Независимо какво е. Е.А.: Да. В.К.: Нито го е срам, нито се страхува. Свободен е. Сега аз лично му се радвах на тая свобода, защото да кажеш пред цял клас, искам да стана Крез. Той наистина после спечели много пари. Нему му взеха 30 милиона пари при обмяната. Но той обичаше Учителя и слушаше Учителя, защото Николай с жена си нещо в брака му не вървеше

съвсем. Децата и те си тръгнаха по свой път. И Николай е много самотен сега. Николай, даже аз веднъж го запитах: „Николай, имаш ли приятели" - „Не, нямам." А това е много голяма бедност да нямаш приятели, за мене. Аз бих се чувствала много бедна. Да нямам един приятел. Но Николай иначе е активен, работи винаги с каквото може и по този начин си запълва времето. Запълва си времето с полезни работи. Той се занимаваше с астрология, туй каквото и да е, той винаги работи. И когато той говореше на Учителя, той никога не се стесняваше да каже. В.К.: Аз съм чувал, че Учителят много често го е питал по отношение на математика, на физика. Е.А.: Да. В.К.: Когато е имало задачи в клас така, става, решава. Е.А.: Свободен, не свободност. Николай беше свободен при Учителя. Да. В.К.: Тук имаше моменти, когато той се държеше към някои сестри като богаташ към слугини. Е.А.: Впоследствие, когато почна нали търговията си, някои ми се оплакваха, че не им плащал така по-щедричко, да. В.К.: Да, парите голям съблазън са. Е.А.: Да, съблазън са. В.К.: Голям камък за препъване. Е.А.: Много. Знаеш ли, че сам Учителят го спаси него? В.К.: Да, той ми е разказвал. Учителят го е спасил. Той тука е описал този случай. Е.А.: Той сам си го написа.

Е.А.: Ще разкажа за една наша сестра по име: Богдана Николова Ковачева - по баща, или Богдана Герасимова Терпонова - по мъж, която е родена на 26.01.1904 год. в гр. София. От баща Никола Димитров Ковачев от Пловдив и майка Зорница Тачева Среброва от Свищов.

Чичото на Богдана е Атанас Ковачев от Пловдив е написал нотния текст на песента „Пред Теб припадаме Господи". Той е имал предчувствие, че ще бъде убит на фронта. Отива при Учителя Дънов, разказва Му предчувствието си и Учителя му дава текста на една молитва, която той на фронта в окопите да я нотира в песен. В момента, когато я пише започва неприятелската офанзива и около него се разпръсват мини и шрапнели. Всички отстъпват, но той остава в палатката си и довършва песента. Така остава жив. Завръща се, разказва опитността си на Учителя, Който му казал: „Песента те спаси". Атанас Ковачев е военен капелмайстор. Той живя до 90 години за слава Божия.

Е.А.: Ще разкажа, как брат Влад Пашов е познал Бога и Учителя? Той ни разказваше: Баща ми беше алкохолик, майка ни с тия много деца и с тревогите от баща ни едва ни изтърпяваше. Когато се отвори войната и баща ни там бе убит. Цар Борис нареди да ни се направи къща, и на майка връчи една доста кръгла сума, а нас децата настани в пансион за сираци от войната. Там се изучихме и израстнахме. Като свободен гражданин се свързах с комунистите - приех тяхната идеология за братство и равенство между хората. Станах член на партията. Наредиха аз да убия царя като се връща с колата си през Арабаконака, където го чаках с два пистолета в ръцете. Колата се зададе, аз я спрях. Царя слезе загледа ме спокойно, с насочени пистолети аз почувствувах в цялото си тяло някаква сила и един глас: „Хвърли оръжието! Дай път на колата!" И в същия момент чух в себе си гласа на собствената ми съвест - какво добре бе направил този цар на семейството ни и на мен. Хвърлих оръжието и дадох път на колата. Не след дълго царя ме повика в двореца. Поприказвахме и ме пусна на свобода, но аз бях вече дълбоко потресен и мисълта ми работеше усилено. Мой приятел ме заведе да чуя Учителя Петър Дънов - познах гласа, който говореше в мен. Оттогава станах окултен ученик на Учителя и на Бога през целия си живот - познах Истината. Влад е роден на 11.IX.1902 год., заминава си на 04.02.1974 год.

МИСЛИ ОТ УЧИТЕЛЯ:

Който страда, съдят го вече.

Смъртта раздава всичко, а живота прибира. Страданието го очиства. Уча ви как да живеете разумно! Пътят на щастието и нещастието е един. Силен е онзи, който Люби и прилага, и който издържи еднакво и на доброто и на скръбта. Никой не живее за себе си и не умира за себе си. Някои не могат и да умират, защото нито са живели даже. Научете се да си ходите на гости сами на себе си. Бъдете с Новото, защото е дошло, а не със старото, което е със смъртта, защото тя си отива. Всичкото Божие величие се намира в Новия Живот.

Един е Христос, навсякъде е Той и в тебе самия. Един е пътя към Него - приложеното Слово е живота и Любовта. Гдето има усмивка и Свобода, Истина и Радост, кротост и милосърдие - Христос е това. Мнозина ще работят, но един ще носи Светлината. Добри бъдете, само който Люби ще живее - Любовта ви роди - ще кажат: „Ето Човекът!" Разумният от нищо се не страхува и Пътя не напуща. За тия, които са готови всичко е възможно. Служете с Любов. Да обичате и да виждате себе си в другите. Тоз, който е служил на Любовта, той не умира. Една крачка ви дели от Новото - чудни условия имате, не губете времето. Гдето е Любовта, осветява се всичко - в нея всичко става чисто, светло, възвишено. За радостния човек слънцето грее, цветята в неговата градина цъвтят и благоухаят. Живот без Любов няма. Огъня гори само тленното, и вие при най-силния огън идете за да видите какво сте? Всяко знание, което приближава при Бога е добро. Мисълта е вибратор, който може да формира цяла Вселена. Духовната страна на живота се налага. Русия е място, където се правят големи опити за цял свят. Логиката на свръхчовека е: „Силен съм ще ти помогна".

157. УЧИТЕЛЯТ И УЧЕНИКЪТ, КОЙТО ПАЗЕШЕ ТЯЛОТО МУ

В.К.: Учителят къде се хранеше сутрин? Е.А.: Сутрин закусваше в стаята си, в антрето. В.К.: Кой Му носеше закуската? Е.А.: Ами правеше си чай. Сам си правеше чай, или пък сирене ще закуси в лошото време. А някога, ако е топло времето долу, в долната стая Си слагаше електрическия чайник. Топлеше си вода, правеше Си чай и Си пиеше. В.К.: Имаше електрически чайник, така ли? Е.А.: Да, електрически чайник. В.К.: Той закусваше там. Сега на закуска канеше ли някой друг при него или сам? Е.А.: Сам закусваше. В.К.: На обяд? В стола. Е.А.: Когато нямаше стол, носеха Му. Случвало се е, когато нямаше стол ще ни донесе продуктите и ще каже: „Хайде сгответе, пък ще Ми донесете и на Мене". Или „Сгответе, пък аз ще дойда да ям при вас". Такива неща са се случвали. В.К.: Значи или на стола, или при вас, или горе при Него. Е.А.: Да. В.К.: Сега в какво се състоеше обяда? Е.А.: Едно ядене. В.К.: И какво? Е.А.: Супичка и нищо друго. В.К.: А друго нещо, първо, второ, трето няма. Е.А.: Моля ти се първо, второ, трето. Няма такива работи. Едно ядене. А когато Той се отделяше от нас, или не искаше да прави контакт, тогава след като го нямаше Той не ядеше и след като отпостваше си правеше или супа някаква от зарзават. Помня един път ни даде една супа, която Той беше готвил от зарзавати. Така само от зарзавати. Така бяха излезли едни такива готови супи затова. В.К.: Чакай, Той сам Си я нарязва супата, сам си я готви? Е.А.: Е, не, тези бяха готови супи. Готови супи, само да ги тури във водата да уврат. Някога знаеш

какво правеше? Вареше си жито, когато не искаше да влиза в контакт с нас. И като свари жито, Той все правеше повечко и обикновено на нас даваше, което е излишно. В.К.: В онези моменти, когато Учителят се затваря, не прави контакт, Той не излиза. Е.А.: Излиза, само казва: „Зает съм". На поляната ще излезе, ще се разходи при пчелите съм Го виждала, ходи. В.К.: Да. Значи не приема никого. Е.А.: Не, знаеш ли, но не е Той. В.К.: Друг е в Него. Е.А.: Защото, когато съм минавала и съм Го поздравявала, така студено ме е поглеждал, че малко така и тръпки може да ми минат. Да, много строго. В.К.: Сега, аз съм чел този разговор между Савка и ученика, нали. С тоя разговор съм запознат. Значи той е един от тези етапи нали от тези моменти. Значи строг, ученика Му е вътре в Него, пази Му тялото и е строг. Е.А.: Да. В.К.: Често ли бяха тези моменти? Е.А.: Как? В.К.: Имаше ли често такива моменти? Е.А.: Не. Четири, пет пъти в годината така съм наблюдавала. В.К.: Четири, пет пъти в годината. По колко време беше? По една седмица ли? Е.А.: Не, не, по-малко. В.К.: По 2-3 дена. Е.А.: Три-четири дни. Някога и повечко. В.К.: И как го възприемахте вие, които бяхте близки, знаехте, че Той Го няма. Е.А.: Виж какво, усещах по погледа. Учителят ме гледаше. Мен така не ме е гледал друг път. Ама като ме погледне така малко строго. В.К.: Терсене. Е.А.: Не, страх ме хване. Ха, ха.. В.К.: Виждаш, че не е Учителя. Тогава осъзнавахте ли Го, че не е Учителя? Е.А.: Виж, имаше случай, когато го осъзнавах, имаше случай, когато не го осъзнавах. Само строг е казвам, Учителят е много строг, нещо сме направили пак, си казвах. В.К.: Сега този разговор между ученикът на Учителя, който пази тялото на Учителя и Савка, Савка не го е разпространявала тоя случай, не го е казвала, нали? Мълчала е. Става въпрос, че Вие го възприемахте отвътре. Е.А.: Не, по-късно го научих аз от Савка. А пък аз лично, радвам се, че аз го усетих. В.К.: А, вие го усетихте. Е.А.: Да. В.К.: Преди да го каже. Е.А.: Преди да ми го каже. Аз последният път бях убедена. Казвам, това не е Учителя. Аз бях убедена. Да, така по чувство вътрешно. И бях така доволна, че усетих де. Че усетих това. Защото поне толкова да усетя, ако не друго. В.К.: Да, защото непрекъснато Учителят е съвсем друг, а сега става съвсем друг и не е същия. Е.А.: Строг, строг. В.К.: Строг, не е друг. В.К.: Това е по отношение на ученика Му. Е.А.: Ама виж какво Той много пъти така съм Го виждала строг и не е Учителя. В.К.: Много пъти. Е.А.: Само, че за малко време. За малко време, да. Сега като си ги припомням картини от Учителя, нали, спомням си образи и т.н. и казвам, много строг. Учителят беше фино същество. Много, много деликатно. Ами кое е там, за да не е деликатно? В.К.: Така, значи на обед Учителят обядваше. А вечерята? Е.А.: Пак така. Най-често чай. А, един път, когато Учителят пръв път отиде на Изгрева да живее, двете със Савка не знам по какъв повод отидохме някъде към Учителя. Сега тя ходеше много по-често от мене при Учителя, аз не можех толкова често да ходя, защото като ми говореше Учителя, аз трябва да го смеля това, което ми е казал. Савка, аз даже я питах: „Абе как го смилаш? Аз не мога толкова бързо да го смеля". А тя го смилаше някак, как го смилаше не мога да знам. Но, аз не можех и затова не ходех често. И двете отиваме. Сега Учителят поприказва както си приказваше, и после каза: „Аз съм направил по един компот" - и ни даде по една паница така сипано от тези дълбоките, супена чиния компот от дюли, ама много хубав беше. Цял живот ще го помня. И аромата му и не знам, нещо беше изключително. Не съм яла друг такъв компот, както Той ни даде и след като ни нахрани с компота и с хлебец, и хлебец и компот. Няма първо, второ, трето. Хлебец и компот. Но такъв компот с удоволствие бих яла. В.К.: Значи ядохте компота при Учителя. Е.А.: Изядохме го и излязохме да си вървим. Учителят каза: „Чакайте тук".

Отиде, намери един брат, да ни изпрати долу до моста. В.К.: До кой мост? Е.А.: Долу до игрището „Юнак". В.К.: Ама вие къде живеехте? Вие не живеехте на Изгрева? Е.А.: Не, ние не живеехме на Изгрева, ние си живеехме в квартирите. В.К.: Вие сте отишли на Изгрева, където е Учителят горе. Е.А.: Да. И тогава Той ни прие, гостувахме Му един вид. В.К.: Да, вие сте Му гостували. Е.А.: Да, да. В.К.: И тогава Той ви довежда един брат и той да ви изпрати? Е.А.: Аз даже казах: „УчителЮ, ама ние сме две, ще си слеземе". „Не", каза. Не искаше да остане сестра сама, защото всякакви хора има. В.К.: Да. Значи така свършва този момент.

158. УЧЕНИКЪТ ТРЯБВА ДА ПОЗНАЕ УЧИТЕЛЯ СИ

В.К.: Както и да е. Сега друг един случай чета, че по време на американските бомбардировки, ние бяхме на Витоша, над гората. Е.А.: Да. В.К.: Тогава в разстояние на ноември и декември четиридесет дни Учителят ходеше всеки ден през 1943 год. и тогава се хвърлиха две бомби на Витоша. Учителят каза: „Те мене търсят". Я ми разкажи тоя случай. Е.А.: Тъй както съм го описала това е. Ние бяхме така под захващането на водата, не под бивака. В.К.: Там някъде нагоре, когато тръгвате към бивака? Е.А.: Не, не. Има една къщичка, стръмнината гдето слиза за селото по тръби водата. Оттам върви резервоара с тръбите направо през планината. Той е такъв. В.К.: Резервоар за вода. Е.А.: Да. А не той е изолиран така. В.К.: Да, той е с тръби, резервоар. Е.А.: С тръби, да. В.К.: И там някъде са хвърлили бомбите, така ли? Е.А.: Не бомбите ги хвърлиха на Витоша. Къде не знам, и даже не само тогава, но и на Изгрева, когато имаше бомбардировки Учителят не беше спокоен. Аз, ама със спокойна съвест го казвам това, защото Той много така напрегнат беше в такъв случай. В.К.: Щото на мен са ми разказвали, че както е била групата на единия бряг, задал се самолета и точно на отсрещния баир пуснал бомбите. Е.А.: И на насрещния баир паднали. Може другите да са видели и да кажат това. В.К.: Значи Учителят казваш на Изгрева беше напрегнат, строг, затворен в себе си. Сега тогава Той ходел всеки ден на Витоша. Това са ноември и декември 1943 год. С Боян, Мария, Галилей, Борис. Той всеки ден е ходел. Е.А.: Да. В.К.: Сутрин тръгне и се връща. Е.А.: Сутрин тръгне, а после оставаше при Борис Николов. Няколко пъти нощуваше и при Борис. В.К.: Той накарал веднъж Боян да покани Паша и Елена, и после казал: „Добре направи, че дойде". Е.А.: На мене да, лично на мене каза. В.К.: Какъв е случая? Е.А.: Понеже ходеха само тези четиримата. И аз не смеех да излеза с тях, да не би да наруша нещо. Нали, само те трябва да ходят, като привилегировани, защото така се държеше малко и Мария. В.К.: Мария, Борис, Боян и Галилей ходеха. Е.А.: И Галилей, а после ходеше и Тодорка, тази на гледача жена му и другите там, ходеха много хора после. Аз не ходех и Паша не ходеше. А Боян ходеше редовно и идва Боян и ми казва: „Сестра Елена, Учителят каза да отидеш на Витоша с Него". Аз разбрах, че Учителят разбра, че ние не искаме от деликатност да отиваме. Разбра го и Паша. И аз на другия ден цъфнах. Веднага. Той беше у Борисови и аз взех си раничката и каквото бях си приготвила за храна и като отидох, целунах Му ръка, разбира се. И Той каза: „Много добре направи, че дойде". Сега какво ми беше доброто, какво добро направих, не знам. Но така ми каза Учителят. В.К.: Под възбраната от привилегированите. Е.А.: После ходех. В.К.: Ходили ли сте до бивака? Е.А.: Не до бивака. До под Юзината, там долу гдето е водопровода и се връщахме. В.К.: Това всеки ден правеше 40 дена. Е.А.: Всеки ден, 40 дена

ходи. В.К.: Интересно имало е някаква работа, която е вършил. Е.А.: Не мога да ти кажа какво беше. Имаше нещо, за което ходеше, ама аз не мога да кажа. Пък тълкувание не искам да правя.

В.К.: Чета от бележките си. По-нататък, когато Той отива в Мърчаево, нали и когато някои отиват, други не отиват, някои биват поканени, други не са поканени, Учителят прави след това изявление: „Те са като търговци, които искат само те да спечелят". Е.А.: На мене ми каза това. В.К.: Във връзка с какво беше? Е.А.: Виж защо го каза, когато аз вече ще си тръгвам от Мърчаево, аз ще си тръгвам от Мърчаево за Изгрева, защото вече примирие стана и няма бомбардировки. И като няма бомбардировки Учителят щеше да дойде след 2-3 дни. През месец април. Учителят ме пита: „Защо не дойдохте по-рано?" „Ами как да дойда по-рано УчителЮ, когато всички крият, не казват, мълчат, мислех че не зная, че мога да дойда направо. Затова не съм дошла. Иначе аз понеже не ми тежеше нищо, за да не дойда". Тогава бях здрава, права, тичах, ходех и ми беше много лесно даже и радостно ми беше. Мене всякога ми е било така драго нали, да отида при Учителя. Да услужа, да сваря чайника, да Му сервирам така нали, с радост съм си ги правила тези работи. И Той тогава каза: „Е те, като търговци, искат само те да спечелят". По този повод, на тези мои думи. По тези мои думи го каза това. В.К.: Значи то е във връзка с това. Е.А.: Да.

В.К.: Чета: Когато Учителят беше напуснал тялото си, а беше Неговият ученик, Той се разхождаше и не обръщаше внимание на никой, като че ли сме нищожества, а когато дойде Учителят беше така благ. Тогава усетих сама, а по-късно, когато го прочетох от Савка, разбрах, че съм била права. Е.А.: Да. В.К.: Какво беше това състояние? Е.А.: Ами като видях, като минаваше ученика де, ученикът като минаваше в тялото на Учителя отнасяше се като чужд човек към мене. Погледна ме така малко пренебрежително. В.К.: Като едно нищожество. Е.А.: Все едно, че съм нищожество. Така строг. Викам: „Това пък Учителят ли е?" До такава степен беше определено силно. В.К.: Значи не ви обръща внимание, така строг. Е.А.: Строг. В.К.: Все едно, че сте нищо. Е.А.: Все едно, че съм нищо. И то беше на Изгрева. На Изгрева беше, аз Го срещнах, поздравих Го разбира се. Пак, как няма да поздравя. Сега тялото на Учителя носи, разбира се. Аз не знаех, че Учителят си е отишъл в Божествения свят да се чисти от нас. Щото Той казваше, че напуска тялото Си само за да се очисти. В.К.: Значи Той се движи, оглежда другите ученици, като че ли са нищожество. Като бубулечки. Е.А.: Е, не, строг беше. Изглежда Той е бил добрият ученик, добрият ученик е бил. Ех, така беше строг. Към мене беше, към другите? Аз така го преживях. В.К.: И после, когато се върна? Е.А.: Кой? В.К.: Учителят в тялото Си? Е.А.: А-ах, когато се върна, ако си е готвил ядене ще ни го даде на нас, да го изядеме, защото си е повече сготвил. В.К.: Учителят беше благ, съвсем друг. Е.А.: Както си е Учителят. Не, но Той се криеше. Когато Паша в същия ден бе отишла, тя не могла да разбере нищо. В.К.: И Паша не е разбрала. Е.А.: Не, дал й инструкции къде да отиде, да вземе Димитър Стоянов и не знам кой брат още, и да отидат в Казанлък, за да печатат беседите. В.К.: Така. Инструкции дал. Е.А.: Инструкции дал на Паша, да работи. На Савка казал: „Няма Го Учителя тука". Не й дал ръка да Му целуне". „Ама как аз виждам Учителя". „Е виждаш ама тука е ученикът, не е Учителя". Значи виж сега, на едната така казва, на другата иначе. В.К.: Тя кога го беше преписала това нещо? Тя го е писала на стенограма, после го е прехвърлила на пишеща машина. Е.А.: По-късно го написа, да. В.К.: Това може да се смята, че е оригинал. Е.А.: Тя на мене не го каза това. Аз го прочетох впоследствие. Не ми го каза заради връзката ми с Любомир. Много хора нямаха доверие към мене. Мислеха ме, че

съм нищо. Сега, че аз съм имала тая връзка, че съм я изживяла, защо ще мислят, че пък към Учителя ще бъда по-лоша отколкото съм. Ами аз и към Учителя съм била същата. Кой е бил всякога при Учителя, та да са били и те всякога. Ами аз съм била винаги на клас, винаги съм стенографирала.

В.К.: Сега чета по-нататък: ***„Работете, защото светът работи и ще ви изпревари. И, ако ви видят, че не работите и пречите те да вземат светлината от Словото, с камъни ще ви пребият“.*** Е.А.: Да, каза го това. В.К.: Значи това нещо вече говори много. Това важи и за настоящия момент. И за сега си важи това нещо. Е.А.: И за сега важи, да.

В.К.: По-нататък чета: „След време, когато приемат Учението ще се гордеят с вас. Това е моят племенник“. Интересно, искам да се спрем на това нещо, защото съвременниците днес отхвърлят Учението. Е.А.: Учителят каза това. В.К.: Ще се гордеят с вас. Е.А.: Ще се гордеят, ще казват, братовчедка ми, приятелката ми и т.н. да. В.К.: А сега говорят, че са смахнати. Е.А.: Смахнати да. В.К.: А след време поколенията ще се гордеят. Е.А.: Ще се гордеят да. В.К.: Ще се гордеят, ако имат наследници разбира се. Е.А.: Ако има наследници, да.

В.К.: Това мисля, че го записахме. Когато Учителят си замина казаха ми да се кача, да взема шапката на Учителя. Е.А.: Да. В.К.: Но изпратиха друг да ме съпровожда. Нямаха ми доверие. Непрекъснато повтарях: „Благодаря ти УчителЮ, че ми имаше доверие, когато беше на земята“. Е.А.: Като се качвах и като слизах по стълбите все това казвах, защото знаеш ли за да не преживея оскърбление. Затова казвах: „Благодаря Ти УчителЮ, че си имал доверие в мене, благодаря Ти УчителЮ“, все повтарях това. В.К.: Тогава никой не ме ограничаваше, а те бяха казали на Савка да не пускаш друг. Е.А.: Така, Учителят ми имаше доверие. А когато ми даваше клЮча, тогава ми каза няма да пускате други. В.К.: Тогава Той, Учителят ви дава клЮча от стаята. Е.А.: Виж сега, въобще когато отивахме да чистиме стаята Му и на Савка най-често казваше: „Няма да пускате други хора!“ В.К.: Да, аз точно така съм го записал. Е.А.: На Савка беше казал, да не пускаш друг. И на Савка каза и на мене каза, и за нас означаваше, щото няма да пускаме други хора. Не, не, че не давах, ама не можех. Например Катя Зяпкова не можехме да я запрем и тя все се провираше, да. В.К.: Сега Той Учителят ги е спирал. Е.А.: Не зная защо не пускаше други. В.К.: На Учителят трябва да се поочисти стаята може би, но не трябва да се нарушава аурата. Е.А.: Не знам защо, не мога да кажа защо. Аз не казвам, че съм най-добрата, аз си казвам всичките неща, които съм направила, не ги крия. Но въпросът е, че Учителят, ами Той го казваше, на мене го каза последния път само. Даже, когато тръгна, при Мария, когато отиде на обяда нали и дето ти казах за скандала, Той ме попита: „Ще обядвате ли първо и ще дойдете ли?“ Викам: „УчителЮ, ще остана да свърша работата, защото съм сама“. В.К.: Кой скандал стана тогава? Е.А.: Скандалът дето стана с Мария. То беше този случай. Случаят беше, когато Мария и Борис се върнаха, бяха ходили някъде в провинцията и когато чули, че Учителят е болен, идват. И като идват, поканват Учителя на обяд. И когато Учителят тръгна да отива там ме попита: „Ще остана ли или не“. Викам: „Ще остана да работя“. След може би четвърт час Савка пристига и казва: „Еленке, къде е Учителят?“ „Отиде при Мария Тодорова. Учителят ми каза, че отива при Мария Тодорова“. Аз вече можех да кажа, щото не го скрих, Учителя го каза къде отива. И там е станало скандал, караницата. Савка е отишла и нещо, какво е станало не съм питала. Нищо не знам. В.К.: А за скандала? Е.А.: А, други ми казаха, Паша ли, някой друг ми каза. Казаха ми хора, че са се скарали двете май. В.К.: Може би Савка ревнува защо пък Учителят е отишъл там. Е.А.: Може за това да е. Да, нещо е имало. Те много се

бореха помежду си. В.К.: Да, може би вероятно Савка нещо е казала. Е.А.: Е нещо е станало. Какво е станало, не знам, но мисля, че Учителят взел страната на Савка.

159. НА БУЙНИЯТ КОН МУ СЛОЖИХА БУКАИ

В.К.: Чета от бележника си. Често плачех по различни поводи. Учителят ме среща веднъж и ми каза: „Ти плачеш за пауновите пера". Е.А.: Аха. Чакай да ти кажа, как е това. Аз, когато имах тая връзка с Любомир, понеже по характер той беше, така по-остър човек и по-груб и аз често плачех. И Учителят като ме срещна, излиза от гората така и вече ще си отива към къщата, спря се така, ама един хубав слънчев ден беше, пък аз идвам отдолу, от долния път и ме погледна така хубаво, разположено Учителят: „Еленке казва, знаеш ли защо плачеш?" И аз Го погледнах: „Не знам УчителЮ". „Ти плачеш, защото нямаш пауново перо". В.К.: Децата искат пауново перо. Е.А.: Виж какво, пауново перо, ама Той ми каза символно. И аз разбрах, че Той ми казва, значи за нищо и за никакво. Оттогава аз престанах да плача. Виж сега какво е, каква е връзката. Той ме освободи да плача. В.К.: Можеш и без пауново перо. Е.А.: Че може и без пауново перо. А когато ми каза така Учителят, аз си мислех. Пък какво викам ми не достига бе, за какво имам да скърбя? И там някаква светлина получих. И се освободих. В.К.: В онези времена имало е пауни с хубави пера и всеки си искал да си вземе по едно перо. Като украшение ли служеха тия паунови пера? Е.А.: Слагаха си на шапките паунови пера. В.К.: Да си украсяват шапките може би. Е.А.: Да, жените. В.К.: Жените? А-а-а- това не го знаех. Е.А.: А-а жените си слагаха паунови пера, щраусови. В.К.: За щраус да, ама за пауновите? Е.А.: И паунови. В.К.: Аз съм виждал пауновите закачени така на стените само. Значи са ги носели на шапки. Е.А.: На шапки. По-бедните на шапки, защото щраусовите бяха много по-скъпи.

В.К.: Чета. Бях се освободила от едно страдание. Похвалих се на Учителя. Учителят ми каза: „Ти сега се освободи, но друг го носи". Е.А.: Да. В.К.: Интересен е този факт. Значи освободиш се от едно страдание, закачи се то на друг. Е.А.: Е да, ха сега де? В.К.: Хайде обясни го, това е страдание по отношение на Вашия личен път. Е.А.:По моя личен път е. Освободих се. Обаче друг го поема, защото трябва да го поеме. Разбираш, по други причини. Не по мойте причини. В.К.: Ти сега се освободи, но друг го носи. Е.А.: Но за Маргарита каза, даже го каза за Маргаритка Мечева. В.К.: Тя го носи сега. Е.А.: Е, да. В.К.: И то във връзка с какво го носеше? Е.А.: Е не знам. Тя почна да плаче. Аз казвам: „Не плача УчителЮ". „Е да ти не плачеш, ама Маргаритка плаче". В.К.: Значи друг го е поел, да. Е.А.: Е, сега. В.К.: Как са нещата? Е.А.: Какво да ти кажа, не мога да ги обясня. Че толкоз не го разбирам, защо така става.

В.К.: Чета. В този период се даде песента „Аз в живота ще благувам". То е във връзка с някакъв повод или с какво? Тя е песен на Учителя. Е.А.: От Учителя е да. Знаеш ли Той я даде песента и ние я научихме. „Аз в живота ще благувам. Духът и душата ми шепнат това". В.К.: И как става това? Учителят идваше с цигулка, когато даваше песни. Е.А.: Знаеш ли, когато Учителят даваше песните някога Той ги даваше при дадени условия, при обстановка Негова, в стаята и в това, когато значи вдъхновението дойде. А пък имаше случай, когато дойде на беседа. Вземе цигулката и като Го видиме, че носи цигулката, че влиза вече с цигулката, радваме се, че ще има песен. Но някога не е отварял калъфа, друг път е отварял и е свирел. Друг път ни е пял. Той два пъти ни е пял

„Отче наш". Открай докрай. В.К.: Не е записана? Е.А.: Е, кой ще я запише? Да, два пъти я пя. Много хубаво я пя Учителят. В.К.: Цялата песен. Цялата, открай докрай. Е тогава имаше музиканти, не можа ли някой, не можа ли. Е.А.: Е, слухари, ама не са слухари всички. После, може някой да се е опитал, но не е могъл да го направи. В.К.: Два пъти да я изпееш, още нищо не значи, някой трябва да я научи. Е.А.: А не, който е музикален може да я напише. Асен Арнаудов, най-музикален беше той. В.К.: Значи някой път я пееше, някой път свиреше. Е.А.: Свиреше, да. Някой път почне така. Изсвири един пасаж от песента, да, ние го изпееме. Повторим го, потретим го, за да го запомним. И после пак дойде нещо у Него. Изсвири човече още малко и така цялата пасен се роди пред нас. Друг път, например аз помня една, едно излизане в „Турнферайн" бяхме и само братя бяха били на обяд в Учителя на ул. „Опълченска" 66 и са научили песента. Чакай, коя песен беше? Една от песните, хайде, знам коя песен беше, ама в момента не идва. И като се изправиха ония млади, хубави момчета, момци, наредиха се така един до друг и изпяха „Благословен Господ Бог". Не, една друга песен беше и все млади бяха. Да. Помня, беше Борис, Георги, един друг брат, бяха към 7-8 души. Те са били при Учителя на обяд и Учителят там дал песента и на другия ден имаме клас - вечерта. И тогава Учителят каза: „Хайде нека да излезат братята да изпеят новата песен". Така беше. Тържествени бяха случаите, когато с музиката свиреше Учителят. Оживяваше се, защото нещо научаваш. Пък и хубава музика.

В.К.: Чета от бележника си. Веднъж Учителят идва в клас и казва: „Този път без молитва!" Той седна и имах чувството, че се освобождаваме, защото молитвата е акт на Духа. Беше само един път. Е.А.: Само един път беше, да. В.К.: Строг ли беше тогава? Е.А.: Не, не знам. Може пак да сме изпяли някаква песен. И почна да говори. Сега защо не каза молитва? Така е трябвало може би. Може би е било такъв момент.

В.К.: Ти си ми разказвала, че е имало някой път, когато Учителят не е позволявал стенографките да стенографират. Беше строг. Е.А.: Да, 3-4 пъти. В.К.: За какво говореше тогава? Е.А.: Хубави беседи бяха. Строги! В.К.: По отношение на живота и пътя на ученика, ли? Е.А.: Въобще строги беседи мога да кажа. Мъчно е да кажа точно, защото аз даже и не записах това, което можех като се върна у дома по памет да запиша нещо. Е, казвам сега, Учителят казва да не ги пишеме. Той искаше това да остане в нас вътре, нали, да не го изнасяме навън. Защото ние често пъти като ни дава едно знание Учителят или една беседа веднага искаме да го покажем на другите. А Той искаше по този начин всеки един от нас да задържи това знание за себе си. Поне аз така го разбирах. В.К.: Това е интересно. Нямахте усещането, че е строг, че се кара и дава поучение. Е.А.: Не, строг беше. Да, поучение дава, но казва истини. Както Той си говореше. В.К.: Значи това са строги беседи. Е.А.: Строги, строги беседи.

В.К.: Чета. Веднъж попитах Учителя и Той каза: „Ако мене питаш, така ще постъпиш!" Но не Го послушах. Чак след 10 години го направих. Не бях готова. Е.А.: Е, да то е за онзи случай, когато Той ми каза да се отделя от Любомир, да. В.К.: Не си готова била. Е.А.: Казвам ти, каза ми Учителят да се отделя, ама не можах.

В.К.: Чета. Учителят, каза върху беседите да работи сестрата на Паша, Аня. Но тя каза: „Не мога Учителю!" Той каза: „Нямаш отношение към Духа!" Е.А.: Не, може би това е мое тълкуване. Не че е нямала, но не е могла. Не е могла да влезе в контакт. В.К.: Друг път вие ми казахте, че и други са пожелали да стилизират, но Учителят им казал, че не е лъжица за тяхната уста. Какъв е

случая точно? Е.А.: Сестра Катя Зяпкова иска и казва на Паша да каже на Учителя, че и тя иска да работи беседи. Пък Учителя казал: „Не е лъжица за всяка уста". Това и толкоз. В.К.: Значи тоя случай е така. Е.А.: Ама разбира се, да. В.К.: Може да са необходими качесва. Е.А.: Ами как? Да.

В.К.: А Рилските разговори не са автентични, но по един въпрос са взети неща от различни места, от различни разговори по различно време. Е.А.: Да, те са компилация. Така компилация или как се казва. Не е компилация. В.К.: Компилация е нещо сборно. Е.А.: Не са сборни. Те не са говорени по едно и също време. От различно време са взети и комбинирани по теми.

В.К.: Чета. В каталога, който аз съм направила и е верен, а има грешки в датите на беседите, които са печатани. Верен е каталога на Елена. Значи Вашия каталог, който вие сте правили на беседите. Е.А.: Е, беше, но няма го. Взеха ми го при обиските милицията.

В.К.: Сега един друг въпрос. Да видиме дали има време. По-напред да приключиме това. Любомир беше казал на Царя: „Ти за мен не си никакъв Цар. Ако си Цар на българите, защо убиваш комунистите?" Е.А.: Да. Когато отиде първият път при Царя, той му е казал това дословно: „Ти не си Цар за мене". Е може на „Вие" да му е казал. „Ако си Цар на българите защо убиваш комунистите?" Те са българи. Да. Виж, той е защитил комунистите. Ама те не му простиха. В.К.: Любомир отива при Учителя да Го пита, дали да работи с Царя. Учителят му казва: „Царят ще послуша толкова, колкото послуша баща му мен. Аз знам колко струват Кобургите". Но защо не е послушал Учителя исках да попитам. Е.А.: Аз го попитах. В.К.: Ти го попита? Е.А.: Аз го попитах: „Ами ти защо се захващаш тогава, щом Учителят ти е казал така, че ще те послуша толкоз, колото баща му Го послушал?" „Искам да опитам". Виж какво. Малко беше така с едно тщеславие. Имаше такова нещо.

В.К.: Чета от бележника си. Поисках от Учителя една беседа да я дешифрирам, да я подготвим за печат, Учителят каза: „Опитай се!" Ти каза, че от Паша не ти е било удобно. Е.А.: Знаеш ли, щадех я Паша. Този случай също описахме, когато Учителят казал: „Това не е лъжица зя тяхната уста". В.К.: Паша беше много чувствителна и веднъж Николай й направил забележка и тя не можа да спи цяла нощ. Е.А.: Да, такива забележки. В.К.: Понеже нямаше кой да работи, остана Паша да работи. Е.А.: Да. В.К.: И то е наистина така. Когато няма кой да работи, остава този, който може да работи. Е.А.: Който може, да. В.К.: Когато Паша беше без зрение работехме заедно. Тя ми даде повече свобода. Е.А.: Иначе аз не смеех. Е неудобно сега. Нали, не искам така да излезе, като че ли й взимам дела, разбираш ли? В.К.: Когато е била едва 22 годишна д-р Пашев й казал: „Вие сте учителка, но идете да работите в градината, защото ще ослепеете". Е.А.: Да, д-р Пашев. „Отидете да работите в градина с мотика, защото ще ослепеете" й е казал. Брат й отива при Германов и помоли да й се даде кураж. Тя след Учителя си загуби зрението. В.К.: Значи Пашев, той е най-добрият, Пашев е бил най-добрият офталмолог, най-добрият очен лекар, той е професор. Е.А.: Д-р Пашев още не беше професор, когато й е казал това. Защото мисля, че по-късно откриха факултета за медицина. В.К.: Какво й има на очите, интересно. Имала е нещо тя. Имала е нещо на зрението. Е.А.: Нещо е имала, ами да не вижда. В.К.: Точно какво е било не се знае. Впоследствие се появява.

В.К.: Чета. Бях здрава, 1936 год. и 1942 год. на два пъти, когато бях напълно здрава попитах Учителя: „Учителю, в един свят ми са вързани краката, като на конете. Помогнете ми да се освободя". Учителят нищо не каза. Не потрепна мускул на лицето Му. След две години пак попитах Учителя. Учителят

нищо не каза, помислих си, че това трябва да го изнеса, когато това време дойде и разбрах, че бях вързана долу в краката, но се освободих горе в ума. Не го почувствах като наказание, а като Школа и като задача. Е.А.: Това ме спаси. Страданието и формата, в която сега съм, не го чувствам като трагедия, това е Школа, аз трябва нещо да науча. Така както съм вързана. От 1954 год. съм в това състояние. Това страдание не ми пречи да работя. В.К.: Това е една опитност, да бъдете вързана долу, защото сте деятелна много и щяхте да тръгнете да проповядвате и властта щеше да ви затвори. Е.А.: Е не знам защо, но вързаха ме, вързаха ме. В.К.: Много е трудна работата. Аз се чудя как издържате. Е.А.: Така ли? В.К.: Аз лично се чудя как вие се издържате. Е.А.: Е слава Богу! В.К.: Вече ви познавам от 20 години. Е.А.: Да, слава Богу! В.К.: Трудно се движите. Е.А.: Но чакай, аз повече от 30 години, нали виждаш от коя година съм вързана. В.К.: От 1954 год. Е.А.: От 1954 год. аз вече съм с вързани крака. Е това не е малко нещо де! Повече от 30 са. В.К.: Все пак издържате. Е.А.: Слава Богу! В.К.: И сте работоспособна. Е.А.: Ех, не знам колко съм работоспособна, не съм каквато бях, ама. В.К.: Много рядко хора на тия години могат да бъдат работоспособни и така да издържат това връзване, това е много трудно. Е.А.: Аз не го чувствах като наказание. Вързано викам, вързаха ме, за да не правя някаква беля. На буйните коне селяните слагат букай, да не бягат, да могат да пасат трева. Въпросът е, че не го нося като тежест. Нося го като задача повече. По-скоро е в съзнанието ми като задача ми е дадено нещо да развия. В.К.: Човек докато дойде до съзнанието, че това му е задача, по-лесно може да се справи и да трансформира цялото си вътрешно естество.

160. ЛУЛЧЕВ СЕ ВПРЯГА В ЧУЖДА КОЛА

В.К.: Чета в бележника си. Продължаваме по-нататък. „През 1932 год., когато Лулчев ми каза, че отива при Царя, аз го попитах: „Ти пита ли Учителя?" Той каза: „Питах, но ми каза: Той ще те послуша толкова, колкото баща му Фердинанд послуша мене". „Ти с какъв акъл отиваш при него?" „Искам да опитам". Той бе единственият ученик, който пострада накрая". Аз съм го записал така в бележника. Имате ли да кажете нещо още? Е.А.: Не, същественото е това. В.К.: Той имаше връзка с Мория и беше сложил две картини над вратата и една друга над прозореца. Учителят ми каза: „Иди да кажеш на Лулчев да махне картините. Той какво иска, да разруши Изгрева ли?" Е.А.: Да, това ми каза. В.К.: Отидох и му казах. Той се усмихна и каза: „Ще махна тази над прозореца, но онази над вратата няма да я махна. Той не махна кръга с точка. Съзнаваше, че действува разрушително, затова махна другата. Е.А.: А не помня каква беше. Аз нищо не помня, защото за да каже така Учителя: Какво иска да разруши Изгрева ли? Не помня картината. Аз и не я разбирах, да ти кажа правото, но беше нещо така с чертежи. Ама слушай, то от кои години беше? В.К.: То беше много отдавна. Е.А.: Много отдавна. В.К.: Добре, ти тогава как възприемаше цялата тая работа? Е.А.: Коя? В.К.: Ами действието на Любомир Лулчев. Е.А.: Ами какво да го правя. Той толкова беше властен и правеше каквото си иска. Знаеш ли колко пъти ме е пляскал? Позволяваше си. Аз и сега не съм го казвала на друг. Но го казвам. Защото аз имам причина да възразя някога. В.К.: И той ти удари шамар. Е.А.: Да. В.К.: Ама силно ли? Е.А.: Разбира се. В.К.: И плачеш след това? Е.А.: Как? В.К.:

Плачеш. Е.А.: Ами оскърбително ми беше. Разбираш, оскърбително ми беше, че може да постъпи така. В.К.: Виж какво нещо. Виж, как го изтеглиха след заминаването на Учителя. Ако беше останал той, щеше да направи много големи поразии. Е.А.: Повече поразии щеше да направи. Поразии много големи, защото е силен като дух, също е властен и щеше да направи много поразии. Сигурно затова го задигнаха. В.К.: Аз смятам, че Учителят затова го задигна. Е.А.: Но виж, Учителят какво ми каза. Аз казах на Учителя какво ми е казал той, Лулчев. Нещата, които ми е казал за Учителя съм Му ги казала направо. Не съм казвала това, което говореше за Него, когато преживя съмненията си към Учителя. В.К.: В какъв смисъл съмнения, че това не е Учител? Е.А.: Не мога да ти кажа какви са вече, защото е доста отдавна. В.К.: Съмнения по отношение на самият Учител? Е.А.: Съмнение по отношение на Учителя и съмнение по отношение Учителя като Учител. От такъв характер, а в това време Лулчев направи връзка с Мория. В.К.: Сега точно тука е записано, че той имаше връзка с Мория и беше сложил двете картини. Така, как направи връзка с Мория? Чрез кореспонденция, или по вътрешен път? Е.А.: Не, по вътрешен път. Ще ти кажа какво му е казал Мория. Когато му се явил Мория, той е казал: „Ти си една каша, ще видим какво ще излезе от тебе". Мория му е казал това. Той ми го каза. Той ми го каза, не аз. В.К.: Е как му се е явил, като видение или? Е.А.: Не, като образ и той имаше портрета му на масата си. В.К.: На Мория. Как е влезнал във връзка с него? Той е чел предварително от него нещо, някакви книги или? Е.А.: Не мога да ти кажа как е. Той беше един от първите пилоти в Балканската война. И е бил пилот в Англия, следвал и като се обявява войната -1912 год., веднага го викат и той даже не можа да си довърши. И той е летял с най-обикновените самолети над Одрин и ми е казвал, че като съчми в лицето се забивали капките от водата и от дъжда, и от влагата. Като опитност това ми е казал. В.К.: Той летял над Одрин със самолета? Е.А.: Излетял е, да. Той и други няколко души, които са били, но той понеже не беше завършил. Той, ако беше завършил щеше повече претенции да има. В.К.: Не беше завършил. Е.А.: Защото го върнаха. В.К.: А той на какъв чин тогава се уволни? Полковник ли е бил? Е.А.: Беше подполковник. В.К.: Значи той с Мория най-вероятно е бил в кореспонденция предварително или е чел някоя книга от него. Е.А.: Не, не, само вътрешна връзка. И друго ще ти кажа, Лулчев излизаше от тялото си. Той два пъти дойде при мене и аз го усетих. Първият път като дойде аз си бях легнала, в стаята си бях самичка и изведнъж усещам, че до мене има човек. Ама усещам, но не виждам. Сега може би ти по ще го разбереш това. Викам: „Я, какво е това нещо?" Така нали не ми се е случвало. След време пак, след няколко дена, пак, направи същото нещо и тогава вече се реших да му кажа. Аз не исках да му кажа, да не помисли, че по този начин искам нещо да му напомням и той само ми каза: „Усети ли ме?" В.К.: Ха, ха, ...усети ли ме? Е.А.: Защото той само ме помилва по косата. Да, това беше. Е, усетих го, аз много хубаво съм го усетила в живота него. В.К.: Добре, какво е изказването на Учителя за Мория? Че бил на Черната ложа Учител? Е.А.: Не е на Черната и не мога да кажа на Черната ложа ли е. Той е Учител на Мъдростта. А от това, което Учителят казваше, разбирам, че нашият Учител е Учител на Любовта. Учителят на Мъдростта има други методи. В.К.: Защото аз съм чул, че бил Учител на Черната Ложа. Е.А.: Едно ще ти кажа, много неточно говорят приятелите за съжаление. В.К.: Трябва да го намерим. Е.А.: Сега как Учител ще бъде на Черната Ложа? Нали Учител е и той бе брат? В.К.: Ама виж, сложил е негови картини и Учителят казва, той иска да разруши Изгрева ли? Сложил негови картини. Е.А.: Е, негови картини. Е, той Любомир да, Любомир е виновен затова.

В.К.: Ето, Учителят казва: „Той иска да разруши Изгрева". Значи е враг на Учителя, значи е от Черната ложа. Е.А.: Ами каза, кажи му, кажи му! Той ми каза после и друго, за Невена Неделчева, когато тя дойде на Изгрева, Учителят ми каза: „Кажи му да я върне!" Ама той не послуша. В.К.: Ти му каза да я върне. Е.А.: Тя беше от Южна България, не знам от кой град беше точно - Нова Загора, в семейството си беше. И когато тя дойде, Учителят ми каза: „Кажи му да я върне!" После идва брат й, иска да я върне, така доста скандали ставаха с нея, но тя докрая беше при него.

В.К.: Продължавам да чета. Когато бяхме на Рила, на езерата и търсехме и намерихме изворчето, той Лулчев започна да търси място по-надолу да прави чешма. Е.А.: А виж, това да, по-долу. Учителят взе и направи чешма. Учителят реши да направи на неговото място чешмата. Значи, когато идеята се върне тя се възприема, после те там направиха чешмата. Я разкажи сега този случай! Сега Лулчев вземал да прави по-долу чешма. Е.А.: Беше един хубав ден, слънчев. След всичките упражнения, които имахме Учителят каза: „Хайде сега да се наредим в една верига, наредете се така, че тука не може да няма някъде изворче, за да го намерим". И се пръснахме. Аз не знам защо, не съм била друг път така настойчива да бъда край Учителя, но този път пожелах да бъда край Учителя. Нещо ми се виждаше интересно, как ще го открие Учителя ли, не знам, не мога да ти кажа. И както е сега извора, нали знаеш горе лагера. Чакай сега има равна плоскост, която е залята с вода и чешмичката, която откриха течеше надолу и се сливаше с водата. Сега ние вървим няколко души на доста голямо разстояние и изведнъж братът, който вървеше от лявата страна, откъм канарата там гдето е: „Тука казва има едно изворче". И аз и братът отидохме. „Учителю, ето казва братът, че тука имало изворче". В.К.: Кой беше тоя брат, не си спомняш? Е.А.: От провинцията беше, не го знам. Един скромен човек беше, само туй знам. И Учителят почна с чешмичката, прегледа всичко това и всичко одобри. Намери, че и посоката, и всичко е в благоприятни насоки. И реши Учителят да направи чешмичка с резервоар малко. Учителят навсякъде, където прави чешмички, правеше резервоарче, защото водата като излиза от земята е много студена, да се напича на слънцето, да е огрята от слънцето. В.К.: Записал съм, когато намерихме извора, той Любомир започна по-долу да прави чешма. Как по-долу? Е.А.: Не, той почна под нея, както е да речем чешмичката, малко по-долу от нея, почна там да човърка. На това място после Учителят направи чешмата. На това място. В.К.: Значи Учителят реши да направи на неговото място чешмата. Значи, когато идеята е вярна, тя се възприема. Е.А.: Да. В.К.: Значи после там направиха чешмата. Тук съм записал, че Учителят сложил някакъв камък и казал: „Това е Царят, вторият камък - Царицата и третият камък - престолонаследникът. Е.А.: Да. В.К.: Я разкажи тоя случай. Ама след като вие завършихте. Е.А.: Ние ходихме няколко пъти на отсрещният бряг на езерото „Сърцето" да взимаме такива бели кварцови камъни, отсреща имаше много хубави бели и ние ходехме с торбички, кой както може и носехме камъните за да покриеме коритото, за да не носи пясък. И така беше и по-красиво стана. Така отстрани нареждаха камъни и много време така хубаво се поддържаше чешмичката. Ти си я видял, знаеш точно. В.К.: Ами точно за тия камъни, за Царя и Царицата. Е.А.: За Царя и Царицата и престолонаследника имаше така три по-големи камъка. Учителят каза: „Хайде сега тези камъни ще ги турим отгоре, като капак над чешмичката. Това е Царят, това е Царицата, а царица нямаше. Цар Борис не беше женен още и нямаше го още и престолонаследника. В.К.: Чешмата се откри 1930 год. И след това се ожени Царя? Е.А.: След това се ожени, да. В.К.: Аз винаги съм

забелязал, когато Учителят желае да проектира някое действие, първо на физическото поле, нещо камъче или нещо направи и след това го каже, това е интересен метод. Е.А.: Е метод е, да. В.К.: Значи така дойде вече на Царят и Царицата. Е.А.: Царят и Царицата да, дойде първо на Рила на чешмата.

ЗАБЕЛЕЖКА НА РЕДАКТОРА: *Чешмата на Рила се построява на 25.07.1930 год. На следващите дни Учителя пише в бележника на Савка Керемидчиева: 28-29.VIII.1930 год. /понеделник-вторник/, Елбур - Рила.*

КОТВАТА
30.VIII.1930.

„Който живее при Бога никога не остарява, той е всякога млад. Човек при Бога, никога не боледува, той всякога е здрав. При Бога никога няма да умрете. Там няма никакво отрицание. Никаква отрицателна мисъл".

Също така след още няколко дни той пише:

ЕЛБУР – РИЛА

„При Бога, който живее той никога не остарява, той всякога е млад. При Господа има здраве, щастие, блаженство, светли мисли, светли чувства. В Него е всичкия живот. Той е Любов, Светлина и свобода всегдашна.

Уповавай на Господа".

30 август 1930 година.

Надписа на скалата при извора „Ръцете", 7-те езера, Рила, с датата означава - 1930 г. 25.07; 12 часа по обед.

/За справка виж „Изгревът", том 3, № 30, стр. 167-168./

Той цар Борис в последната година с Лулчев е дошъл на езерата. Но понеже Учителят никога не оставаше лагера да не е почистен. Понеже бяхме много, ние бяхме към 400 души. В.К.: Това 1939 година? Е.А.: Към 400 души бяхме и не всички приятели пазеха чисто и Учителят каза да се почисти лагера и които си работят, и заеха се и почнаха да работят и работиха хубаво. В.К.: Значи лагера бе добре почистен. Е.А.: Много хубаво почистен и след това слизат на Изгрева.

Лулчев отива заедно с Царя горе. В.К.: Качи се на езерата? Е.А.: На езерата, на лагера и Йордан е бил с него, шофьора. И като са се качили направило впечатление на Царя. Петстотин души да живеят така, и така чисто да бъде. Виж, кое му е направило впечатление. Това му направило хубаво впечатление. В.К.: А срещнал ли се е с Учителя? Е.А.: Не. Само когато се срещна през 1926 год. В.К.: Иначе горе с Учителя не пожела да се срещне. Е.А.: Ама Учителят не беше вече горе на езерата. Ние бяхме слезли. Ние слязохме и тогава Царя се е качил с Лулчев. В.К.: А лагера още не е закрит, така ли? Е.А.: Не, бил е закрит. В.К.: А-а и са видели, че е чисто горе. Е.А.: Сега е чисто. В.К.: А-а, значи те се качват, когато лагера е закрит и Учителят е слезнал долу. Е.А.: Да. В.К.: Аз помислих, че се е качил когато горе е лагера. Е.А.: Не, не, лагер не. Е няма да дойде той на лагера на дъновистите, да. Но дойде 1926 год. В.К.: В 1926 год. там на скалата над Чам Курия. Е.А.: На скалата, да. В.К.: Значи той се е качил, но лагера бил закрит. Е.А.: Е, закрит беше. Но е видял, че е подредено, чисто, хубаво, всичко и останал с хубаво впечатление.

В.К.: Чета. Отначало Лулчев и групата наричаха Учителя „дядо". Тяхната група е: Лулчев, Коен, Илия Желязков. Как се е казвал? Кой е Коен? Е.А.: Евреин. В.К.: Коен. Другото му име как се казва? Е.А.: Моис Коен. В.К.: Но, когато се отвори Школата престанаха да Го наричат „дядото". Е.А.: Те Го наричаха „Дядото" и аз много се дразнех. Казвам: „Как може да наричате."

Учителя „дядото""? Но те така бяха настроени несериозно и се майтапеха. Мен ми беше обидно. Лично аз, обидно ми беше на Учителя да се казва „Дядото". „Той е много повече млад от вас, вие дето ще Го наричате!" Добре ама, те пак си го наричаха така. Сега, съзнание, нали? И когато почнаха Школите, абе, като почне Учителят да говори, никой вече не говореше „Дядото", за Учителя и от тях тримата. В.К.: Каква беше съдбата на тоя Илия Желязков? Какво стана с него? Е.А.: Илия Желязков беше военен. Уволниха го като военен там по законите и той отиде във Франция, завърши финансии и работи в София в Министерството и при преврата той беше Главен секретар при Министерството. И нищо не му направиха, защото той защитавал комунисти. Не му направиха нищо, той си беше жив и здрав. Но Илия Желязков се малко съблазни, когато Учителят удари Магдалена, напусна Изгрева. И след това пък той отиде да следва. В.К.: А Коен? Е.А.: Моис Коен много скоро го убиха. Още една или два години не минаха и го убиха работниците. Не знам защо били недоволни от него и го убиха. Той работеше с кожи. Те бяха така тримата, понеже са от едно и също поколение.

В.К.: Аз съм чувал, че един друг Му е викал дядо Петре, това е Игнат. Е.А.: Виж Игнат се бореше малко с Учителя даже. Игнат възразяваше на Учителя, опониряше на Учителя. Но Учителят знаеш, какво му каза веднъж? „Игнате внимавай, аз съм кредитирал за тебе. Ако си махна кредита?" И не довърши повече. Да, аз изтръпнах като чух това. В.К.: Казваха ми, че ходел по къси панталонки и Учителят го бил веднъж с бастуна. Е.А.: Ех, може, но не знам. Аз съм присъствувала на един скандал, който той направи на излизане от салона. В.К.: Какъв беше? Е.А.: Ами възразяваше на Учителя. Да възразяваш на Учителя, това е скандал. Е невежество е това. В.К.: Сега да възразява. Е.А.: А, ще възразява. В.К.: Сега да възразява, когато си е заминал вече.

В.К.: Сега чета от бележника си: Лулчев ми каза веднъж: „Аз не искам да се впрегна в колата на Учителя и не искам да се свързвам". Аз го казах на Учителя това. След време, когато арестуваха Лулчев, Учителят каза: „Арестували Любомир!" „Учителю, за пръв път не се помолих за него и казах: Господи, нека научи урока си!" Учителят каза: „Той казваше за мене така, не искаше да се впряга в моята кола, нека сега сам да опита това". Е.А.: Да, точно, дословно. Не съм нищо преувеличила, нито намалила. Точно така. Сега каквото е казал, казал. В.К.: Значи така се развиха, не искаше да се впряга в Неговата кола. Е.А.: „Не искам да се впрягам в неговата кола". Но пред мене каза, да, че не иска да се впряга в неговата кола. Пък неговата кола беше най-хубавата, и той с всичкото си уж знание не можа да разбере, че Учителят е едно същество Висше. Той се усъмни в чистотата на Учителя, когато преживяваше съмненията. Той допускаше, че прави това, което той правеше. Не, казвам го, защото е така. В.К.: Записал съм това нещо, това изказване, че Учителят бил казал на Любомир: „Който иска Царя да постави за министър председател, но не и Цанков" и понеже той говорил това нещо и пред други. Е.А.: Пред групата си. В.К.: То тогава цанковистите изпращат командира на Гради и нанася побой, през 1936 год. През това време директора на полицията беше приятел на Лулчев. Той помолил да поиска прошка, извинение. Учителят му каза: „Можеш, помоли се Бог да ти прости", му казал. Е.А.: „Аз ти прощавам, но моли се Бог да ти прости".

В.К.: Чета. Когато дойде Невена Неделчева му казах на Лулчев, да я изпрати да следва, да й даде професия, да не я подмята и да не я държи за слугиня. Е.А.: Да. Тя дойде от един град от Южна България - Нова Загора. За Невена Учителят ми каза още преди, преди да дойде на Изгрева. Той казва

сега си има. В.К.: Нова приятелка. Е.А.: Нещо такова. В.К.: Нова възлюблена. Е.А.: Нещо такова каза. В.К.: Но преди да дойде Невена на Изгрева. Е.А.: Преди да дойде Невена той ми каза на мене, че той сега има една симпатия ли, не помня думата. И тогава ми каза де, тогава ми каза да кажа да я върне. В.К.: Тя не беше още дошла на Изгрева? Е.А.: Беше дошла на Изгрева. Даже тя живееше у тях - Невена. Щото то беше след атентата - 1925 год. Бащата на Гела тогава го убиха и тя остана сама, и така много тъжна беше Гела. В.К.: Значи Гела беше съпругата на Лулчев. В.К.: Когато Невена отиде в Сливен учителка, тя направи връзка с един млад човек. Веднъж й написал едно писмо за да го скрие тя го сложила върху гърбът си. Той я бил прегърнал и така случайно опипал писмото. Освен това той не й давал да ходи при Учителя. Я ми разкажи тоя случай! Е.А.: Понеже аз му възразявах на Лулчев той не беше доволен от мене и така се поскарвахме все така хубавичко, порядъчно. Не можех да търпя несправедливото и затова възразявах. Когато аз му казах за Невена, тя дойде и вече живееше при него и толкоз. В.К.: Вие казахте: „Учителя нареди да се върне на село". Е.А.: Не, вкъщи. Не, то беше по-рано. След това беше минало доста време. Година, но аз казвам: „Защо държиш това момиче тука така, като мине време ще каже, че слугиня си я направил. Тя ми е казвала, че иска да следва и да получи висше образование. И тъй, и тъй я храниш, вземи, че й дай едно висше образование". Но той не се съгласи, защото беше много ревнив. Мислеше, че ще му изневери. В.К.: Добре де, когато тя отива в Сливенско? Е.А.: Е, ама тя е вече на работа. Тя е на работа. В.К.: Какво стана тука? Направи връзка с един млад човек. Е.А.: Едно младо момиче, което беше болно и тя нещо помогна нещо за лечението му, каквото знае от Учителя и направи тази връзка. В.К.: А какво е имало тука нещо като писмо сложено върху гърба. Е.А.: Написала едно писмо, но тя го скрила под хастара на жилетката си и той като я потупал по гърба усетил писмото. Ха, ха, ха. И го взел, прочел и разбрал, че тя си пише с него. В.К.: Хо,хо... Значи тя го написала и го сложила на гърба си, не отпред на гърдите, а на гърба си. Е.А.: На гърбът си го турила, да. В.К.: Той като я потупал то паднало. Е.А.: Да, весел номер, ама на Невена не е било весело. Този период беше, когато аз възразявах на Лулчев. И като възразявах той не беше доволен от мене и затова. В.К.: И търси човек, който да не му възразява. Е.А.: Ех, не. В.К.: Той не й давал през това време да ходи при Учителя, Невена. Е.А.: Той въобще не й позволяваше тя да отива самостоятелно. Знаеш ли, че тя искаше да се хвърли под трамвая? Имаше един период такова отчаяние дойде. И аз тогава отидох при Учителя и Му казвам: „УчителЮ, тъй и тъй, моля Ви, когато Лулчев отиде някой ден на екскурзия, аз ще я повикам, приемете я да й говорите". И тогава Невена отиде при Учителя, но аз й устройвах срещите. В.К.: Аз й бях връзката между нея и Учителя. Лулчев не позволяваше тя да се среща с Учителя. Е.А.: Да, лично да отиде сама, не позволяваше. В.К.: Аз по-късно бях освободена, тя вече контактуваше с Лулчев. Е.А.: Да, аз се освободих. В.К.: Арестуваха ме със случая на убийството на жена му и тогава се помолих, ако не ме пуснат в сряда на клас, направила съм голям грях. Какво ли съм сбъркала? След един час идват и ме освобождават. Отивам при Учителя. Той ме прие. „Ти знаеш ли каква мафия беше това срещу Братството?" Е.А.: Да. В.К.: А пък за Гела каза: „Тя помяташе ли?" Е.А. Пита ме. В.К.: Да, УчителЮ. Вероятно това тяло чрез аборта, което тя убиваше, това е било едно нарушение на някакъв закон, на Божествения закон. Тя не искаше да има деца от него. Беше ми казала това нещо. Е.А.: Тя не искаше да има деца. В.К.: Може би това, че е помятала и затова вече я убиват. Е.А.: Да. В.К.: Духът действува. Тя не иска да даде тяло на духа, който вече се е въплътил. Е.А.: Е, да. В.К.: След

това в затвора бях аз, Невена и убийцата - Малина. Е.А.: Да. Временно. В.К.: Как стана този случай сега? Е.А.: Един неделен ден след беседа и аз си отивам в „Парахода", където си живея, и дойде един брат Руси и ми каза: „Елена, Лулчев ми каза да ти кажа да отидеш при него". Аз си викам, пък какво ме вика сега? Аз отидох при него и виждам, че двама мъже стоят, а те били двамата агенти и го арестували. И той ми каза: „Тези тука двама души са дошли, иди да намериш Андро и да му кажеш". В.К.: Той каза ли, че това са агенти? Е.А.: Нищо не каза, аз не знам. Нито ми каза, че е убита Гела, нищо не ми казват. Аз не знам нищо. И аз отидох, но като отидох Андро не можах да го намеря вкъщи, знаех къде беше квартирата му. След това рекох, чакай да мина към Гела. И тогава като минах, срещнах една сестра и ми каза, че Гела е убита. Аз рекох, щом има такива работи хич да не се явявам, не искам да влизам да любопитствам нищо. И след това като повървяхме малко и мене арестуваха. Тогава, ще кажа нещо смешно. Невена я арестували преди мене и тя се обърнала с лице към стената стои. Гърбом към момчетата, агентите, които бяха в стаята и аз като влизам виждам я, че стои срещу стената като наказана ученичка. В.К. Сега това нещо да го запишем. Веднъж, когато се скарахте. Е.А.: А, да. Скарахме се не знам за какво и той беше малко така грубоват и можеше, и да удари, и много работи да прави, нещо което не прилича на духовен човек. И както се карахме каза ми, че може да ме убие. Пък аз рекох: „Е голяма работа, ще ме убие човек, когото съм обичала". Това абсолютно му въздейства трезво, отрезвяващо, защото най-малко е чакал това, щото аз му възразявах. Ама на това възражение той не чакаше, че така положително ще му отговоря. В.К.: Значи отрезвяващо. Е.А.: Отрезвяващо, да. В.К.: Така, значи ние стигнахме, че арестуваха тебе, Невенка и Малина, и Невенка беше застанала така. Невена беше застанала в стаята, където беше арестувана с лице към стената. И аз така се почудих защо стои така Невена, викам: „Нещо да не са ти направили?" И те ми казват: „Вижте как стои". „Ами кой знае какво сте й направили, за да стои така момичето". Аз взех така веднага страната на Невена. Тя се окуражи защото, аз пък хич не се уплаших и за какво има да се плаша, нали? Сега, че убили Гела, то си е отделен въпрос. Аз вече се бях малко отделила оттам, защото Невена пък се беше сприятелила с Малина. И даже един път аз бях при Лулчев и Малина, и Гела дойдоха при Лулчев и той ми каза: „И тя е македонка, като тебе". Тази Малина. Но мен не ми хареса Малина. Така като човек, чувството ми към нея. В.К.: Фактически беше убила жена му за бижута. Е.А.: За бижута, да. В.К.: И с какво я беше убила? Е.А.: С тесла. Не, да ти кажа това нещо, когато го научих изтръпнах. И тя й казала: „Защо ме убиваш?" - Гела. Абе да й дала всичките скъпоценности, защо ще убива човека? Е.А.: Да, но Учителят ми каза, че ще я роди в друго прераждане. В.К.: И след това те я осъдиха, така ли? На колко години я осъдиха? Е.А.: Осъдиха я, беше малолетна, та я осъдиха на 15 години ли, не знам какво, но след преврата 1944 год. я освободиха от затвора. В.К.: Омъжи ли се, ражда ли? Е.А.: Не, не. В.К.: Вероятно в друг живот ще я роди. Е.А.: А друг живот ще я роди. Толкова скоро няма да го бъде. Не знам, не се омъжи, не съм чула. Една сестра искаше да я доведе на Изгрева. Рекох: „В никой случай. Такова мръсно същество няма да водиш!" Убиец ще води на Изгрева. Да ти кажа, аз се чудя на хората, най-елементарни неща не знаят. Малко ли е това, да убиеш човека и то за бижута.

В.К.: Чета. Учителят ми каза, че съм имала карма с него и с брата на Лулчев, Андро. Учителят ми каза: „Ще се молиш да му помогнеш тогава, когато никой не може да му помогне". През 1925 год. след атентата в църквата на опелото му бяхме трима души. В.К.: Как трима души? Къде, в затвора или?

Е.А.: Не, бяхме всички на погребението. В.К.: А, на погребението. На чие погребение? Е.А.: На бащата на Гела. В.К.: Бащата на Гела, защо го убиха? Е.А.: В църквата при атентата. В.К.: Във връзка с какво беше? Той срещу Учителя ли беше говорил, какво имаше някаква връзка? Е.А.: Връзка нямаше с Учителя. Той иначе беше добър човек, кротък човек, военен. Тогава беше генерал даже. Бащата на Гела. Жената на Лулчев. В.К.: Той ли беше разпръснал събора в Търново? Е.А.: А, събора в Търново, да. В.К.: Той беше разпръснал. Е.А.: Не, по заповед, показва я, да разпръсне дъновистите. Той отива и ги разгонва. Изпълнява заповед. В.К.: Значи оттам е развръзката. Е.А.: Виждаш ли сега и на Гела, и на бащата, и така. В.К.: Разпръсна събора. Значи наказанието се плаща до четвърто поколение. Е.А.: До четвърто поколение, да. Но знаеш ли, целият им род бяха избити. И други роднини имаше Гела и все избити бяха. Не знам какъв род беше такъв, понеже аз съм селско чедо, у нас няма такива неща. В.К.: Значи той разпръсва събора. Това последният събор ли е? Кой? Е.А.: Не беше последен, после си ходихме. В.К.: Той един от съборите, обаче не си спомняте. Е.А.: Петнайста година ли, не, след 1915 год. е бил съборът. В.К.: Значи така стои въпросът с него. В.К.: През 1925 год., когато убиха бащата на жената на Лулчев на погребението бяхме: аз, Лулчев и Андро. Е.А.: Само тримата бяхме. В.К.: На връщане пеша един агент арестува Андро. Лулчев ми каза: „Проследи къде ще заведат Андро и ако те питат ще им кажеш, че си му приятелка". Е.А.: Да. В.К.: Аз бях два пъти при него и го помолих да му бъде връзка. „Брей момиче, какво мислех и какво излезе!" Да. В.К.: Разкажи случая. Е.А.: Андро казва на една от сестрите, че ще ме убие. Той носеше куршум в главата си от Балканската война или от Първата световна война беше и затова смяташе, че може да убива хората, като носи куршум в главата си. Сега какво имаше към мене не мога да ти кажа. Аз, срещали сме се, но да дойде въпрос до убийство, аз не се уплаших, но Учителят разбра. Аз казах: „УчителЮ, ама аз нищо не съм направила". Пък Той рече: „Ще се молиш, да му помогнеш тогава, когато никой не може да му помогне". И виж колко скоро стана. Аз даже не се молих и една година дето се казва. В.К.: Значи на връщане пеша, един агент арестува Андро. Е.А.: Да. В.К.: За какво го арестуваха? Е.А.: След атентата. В.К.: А-а, той понеже вие погребахте бащата на Гела, а той е загинал при атентата. И те го арестуват във връзка с атентата. Е.А.: Във връзка с атентата, да. В.К.: Аз се молих от послушание към Учителя. Поне само това да послушам. Значи арестуването му е след погребението на бащата на Гела във връзка с атентата - 1925 год., когато са загинали много хора.

В.К.: Чета от бележника си. Сега Темелко разправяше, че Лулчев идвал в Мърчаево и е плакал, че Учителят не го е приемал. Е.А.: Да. В.К.: И след това той е разказал на Темелко, че бил се излъчвал и помагал на германците, а Учителят помагал на руснаците. Как е тоя случай? Е.А.: Аз не съм чула това. Чух го от други хора, понеже аз в това време с Лулчев не контактувах вече. И тогава пак си позволи да направи една магария, както да е. В.К.: Ами сега, карма. Е.А.: Да. В.К.: Магария, карма. Е.А.: Невена беше болна, аз трябваше да отида при Учителя да питам с какво да й се помогне. И той почна да ми разказва, да ми казва, какво да кажа на Учителя. И аз само така казах: „Ама, аз все ще зная какво да кажа на Учителя". Той ме удари. Само за това. И да ти кажа толково отвратително ми се видя постъпката му, ами нямам ли право. Аз постоянно с Учителя контактувам, сега той ще ме учи какво да кажа на Учителя. Ей такива работи правеше негово височество Любомир. В.К.: Добре де, става въпрос за Мърчаево, той казал на Темелко. Е.А.: Това е стара работа, която е станала. Аз ти разказах сега, дето новото беше, че Невена беше болна. В.К.:

Разправяше за Мърчаево. Е.А.: Темелко в Мърчаево и на мен го разказа това. Каза ми, че Лулчев е стоял пред вратата на Учителя и е плакал. Пред стаята и че Учителят не го приема. И че казал на Темелко, че Учителят не го приема. И после му казал, че той се излъчва и помага на германците, а Учителят помага на руснаците и те са се срещнали горе - Учител и ученик. В.К.: В Невидимият свят. Е.А.: А, разбираш ли, на фронта, ама виж, един срещу друг, не са в единство, не да помагат на едната страна. В.К.: Един срещу друг. Е.А.: Да. Сега е, такъв си беше. Той си беше вироглав. В.К.: Това, което разказва Темелко смяташ, че е напълно вярно. Е.А.: Смятам, че Темелко не лъже, не лъже. Той каквото е казал, Лулчев това е направил. Пък аз ти казах и по-рано, че усетила съм на два пъти е дошъл при мене астрално. В.К.: Излъчен. Е.А.: Да, така, че допускам, че е могъл да излиза от тялото си. В.К.: Аз това нещо съм чувал лично от Темелко.

В.К.: Чета по-нататък. Учителят дава едно изявление: „Той ме свързва с едно самоубийство". В София едно момиче се обесило заради Лулчев. Учителят беше недоволен. Е.А.: Чакай, къде в София ли? Не бе. На Изгрева. В.К.: Аз съм го записал, че е в София. Е.А.: Учителят беше много недоволен. „И ме свърза с едно самоубийство". Но така стана, че никой не обърна внимание на това. Да, нещо направи Учителят. Това момиче не беше младо и тя изглежда се е влюбила в него, защото беше сладкодумен, дето казваше Паша, кадфиян глас имаше. В.К.: Защото аз като гледам на снимка така му се сурови чертите. Е.А.: Но иначе сладкодумен беше. Това момиче беше възрастно, имаше сестра при която живееше. Аз нито го видях, нито го чух. Нищо не съм знаела, но после чух, че се е обесила и то на прозореца на Изгрева. В.К.: На кой прозорец? Е.А.: В стаята където е било. В.К.: То от Братството ли беше? Е.А.: Не. Беше дошло там и там живееше. Аз не я познавам даже, може да е била увлечена малко в Браството, но какво направи Учителят не знам. Да ти кажа мен това малко ме достраша в този смисъл, че казвам: „Какви възможности има Учителят, а пък ние си играеме на шикалки". Да. В.К.: И трупа трябва да бъде свален, трябва да бъде погребан. Е.А.: Всичко. Е те направиха го хората, сестра й е. Направиха го. Но не стана скандал. Дали и те семейно нещо имаха така, не искаха да разправят и да го позорят повече.

В.К.: Чета в бележника си. През 1936/37 год. Лулчев беше закачал едно малолетно момиче. Стана скандал. Тогава Учителят бяха го викали в Държавна сигурност и беше дал показания. Лулчев беше преписал показанията, аз пък ги преписах, става въпрос за изложението на Учителя. Какъв беше този случай? Е.А.: Друго повече има ли писано?. В.К.: Няма. Е.А.: Лулчев, момичето беше малолетно, братско момиче, беше го закачил. Не беше си позволил кой знае какво нещо, но нещо което мъж прави и то казало на приятелката си, приятелката казала на майка си, майката казала на милицията. И Лулчев го викат да отговаря на този въпрос, понеже за малолетните законите са много строги. В.К.: Изнасилил го е или не? Е.А.: Не, закачал го и викат го в милицията. Той тогава беше преписал това изложение, което Учителят го е писал собствено. В.К.: Във връзка с тоя повод. Е.А.: Да, викат го по този повод, но за Лулчев го викат по въпроса. А не за Учителя. И Лулчев дойде при мене и ме моли, ако мога да поговоря нещо на момичето и аз говорих. Учителят ме прати при друг случай. А тука Лулчев ме помоли, ако мога да поговоря на момичето и аз й поговорих: „Абе, Данче". Тя ми каза как я закачил. „Сега Лулчев, което е направил не съм съгласна с него, но заради Учителя, да не правиме скандали. Бъди така добра, ти си казала на тези хора на майка си това, това ще стане един по-голям скандал, тебе ще те намесят повече. Много от хората ще кажат:

„Тя казва това, ама кой знае какво е станало". И тебе ще те оклеветят. Нямаш никакъв интерес да те клеветят". Сега каквото можах казах. Когато дойде реда да се яви в съда пак я извиках, пак така й поприказвах и детето каза каквото аз й бях казала. И Лулчев беше оправдан. В.К.: Това на съд? Е.А.: Не в предварителен разпит. При следствие. В.К.: Значи оттатък шосето имаше унгарци, семейни и то беше Данчето Недкова, така се е наричало момичето. Той я закача. Той ми каза: „Ако можеш да говориш на Данчето да я убедиш да откаже това, защото щеше да се хвърли кал върху Учителя". И то момичето не каза нищо. Аз говорих с момичето. Питах какво е направило и тя ми каза. Тя ме послуша и въпроса е приключен.

В.К.: Какво казваш, имаше друг случай? Е.А.: Друг случай с Ади. Едно момиче пак, друго. Тя беше вече сестра. Ходеше и тя при Лулчев, говореха и тя се ожени. След като се ожени Ади /Аделхайд/, а тя беше женена за човек, който работеше в паспортното бюро. Ама централното бюро и не знам по какъв повод беше това нещо не си спомням. А някой ми каза, че Ади искала да предаде Лулчев на полицията. Да каже за него нещо лошо, каквото знае вече. И Учителят ме извика и ми каза: „Иди при Ади и й кажи да не прави това, да издава на полицията нещо!" И аз веднага на другия ден отидох, щото то беше по-късничко, отидох и почти цял ден бях там, за пръв път се запознах и с мъжът й, даже обядвахме заедно, целия ден, говорих каквото Господ ме научи и тя не издаде нищо. В.К.: Тя защо искаше да го издаде. Обидена ли, огорчена ли беше? Е.А.: Виж аз нищо не я питах. Може, знам ли за какво. В.К.: Тя, която е жива още. Е.А.: Жива е разбира се. В.К.: Тя, гдето мъжът й беше в затвора ли? Същата дето мъжът й е в провинцията в концлагер, тя същата ли е? Е.А.: Ади, Ади. В.К.: Тя е същата. Е.А.: Е тя ходи при Борис често. Та така беше с Ади. Даже аз останах изненадана, аз не отидох още вечерта да се обадя на Учителя. На другата сутрин след Паневритмията Учителят дойде при мене и ме попита какво съм направила. Сигурно защото опасност е имало, скандали да не стават.

В.К.: Чета в бележника си. През 1931/32 год. Лулчев преживя съмнение към Учителя. Сподели с мене. Аз не приех и много неща не разбирах, и не можах да го разбера. Учителят ме прати учителка. Преживях го драматично. Казах си: „Учителят ме изгони от Изгрева". Е.А.: Да, много тежко съм го преживяла. Даже дойдох до мисъл за самоубийство. Да такава степен болезнено го преживях.

161. КАРМИЧНИ ВРЪЗКИ И РАЗВРЪЗКИ

Е.А.: На една екскурзия до Рила... Били са не знам кои други братя. В.К.: Предната година се качила една малка група с Учителя до Мусала, а Фердинанд е направил пътеката до върха тогава. Е.А.: Не тогава. Тя е готова направена. А пътеката е направена много преди това. Фердинанд я е направил, да. В.К.: Значи от 1922 до 1929 год. са се качвали по-големи и по-малки групи в различно време, сняг, в дъжд, в буря. Е.А.: Да, според програмата на времето. Учителят още, аз мисля, че го казах това, още когато бяхме през 1922 год. на събора каза: „Ще ви заведа на Мусала при хубаво време, при студено, при дъжд, при вятър, при буря". И тази програма се изпълни дословно. Той искаше да ни избави от страха от времето. В.К.: При всички екскурзии, никой не се простуди. Е.А.: Не се простудихме бе брате, които бяха страхливи, слязоха. Но никой не се е простудил. В.К.: И пък 400 души. Е.А.: Абе и старците, и старците издържаха бе, и бабите, и старците, и всички. Не, да ти кажа, много беше, когато се

качвахме в бурята, викам си: „Ама искри изкачат". Толкова електричество имаше във въздуха. В.К.: Това е на Мусала? Е.А.: На Мусала. Качваме се към върха вече, абе тука, тука, светкат ни косите. Светкат ми от искри. Сега, но не се плашех. Защото викам Учителят щом ни води, не ме е страх. В.К.: Цялата тази екскурзия. Е.А.: Е-е виж, пък и бяхме видяли, че Учителят знаеш ли как се грижеше. Като тръгнеме ще каже: „Кой ще води, кой ще е последен?" Единият води, единият е последен. В.К.: Който се грижи никой да не остане. Е.А.: Да се загуби. Само веднъж се заблудиха Катя и този Николай от Рига, Катя Манолова и..., но те са се отбили долу в Герман реката, слезли са ниско. В.К.: Да. Е.А.: Не, не бяха загубени, само се бяха заблудили. Но Учителят ми се скара, че съм бързала. Ех, аз не бързах толкоз, ама, пък може да е бил прав, да съм бързала. Понеже аз, като човек се ориентирам лесно и затова Той пита кой. Най ми е приятно да вървя напред сама.

В.К.: Чета. Сега един друг случай. Аз се разхождам, става въпрос за теб покрай езерото. Учителят взима Лулчев и се разхожда покрай езерото. Е.А.: А това той ми го е казал - Лулчев ми е казал този случай. Лулчев казва: „Учителят ме води, да ми покаже как вървиш покрай езерото, че искаш да се хвърлиш в езерото". В.К.: Е разкажи тоя случай. Е.А.: Лулчев ми го каза. В.К.: Какво точно ти каза? Е.А.: Лулчев ми каза, че Учителят го е водил да ме види колко съм наскърбена и натъжена, за да му въздействува вероятно, нали? И че съм искала да се хвърля в езерото. Имах такива мисли. Имах, но казвам ти, не направих нищо такова, само защото не исках да оскърбя баща си и не исках да оскърбя Учителя. Двама човека ми помогнаха - Учителят и баща ми. Да. Те с тяхното присъствие като хора. Те ми помогнаха, иначе виж, много разочарования съм преживяла.

В.К.: Чета. Когато Любомир го убиха, на другия ден разбрах, че в 4 часа са го убили. Стана ми лошо през нощта и повърнах. Нещо в мене ме разтърси. Е.А.: През нощта, към 4 часа ли беше посреднощ. В.К.: Се събудихте ли? Е.А.: Събуди ме нещо, дали тогава са ги убивали? В.К.: Това са връзки, разкъсване на връзки. Е.А.: Да. Не, много силно нещо беше. Много силно беше. А Лулчев имаше страхопочитание към Учителя, както навремето Пилат към Христа. Да, верно е това. Въпреки магариите, но имаше респект, но виж какво само едно нещо ще кажа за справедливост. Но си запази едно ъгълче в себе си да не пусне Учителя. В.К.: Съмнения вътре. Е.А.: Съмнение ли беше, какво беше, не знам, но той не можа да направи това, което, така да отвори сърцето си и да не остане празно място в това сърце. Изпълнено с друго. Да, защото сега например ти като мислиш за Учителя има ли празно място в сърцето ти? Няма. То е пълно - е, у повечето от нас е така. Ама у него не беше така. В.К.: Така е построен. Е.А.: Построен.

В.К.: Разказвала си ми за Учителят, друг случай. Учителят се смееше, много хубаво се смееше, със сълзи на очи. Той така разказваше чистосърдечно както никой. Така както е в беседите, така Учителят говореше. Той в какви случаи се смееше? Е.А.: Ами нещо говори Учителят и като говори за нещо, смешно е, и като е смешно Той се смее. В.К.: А пък представям си при това свръхсъзнание на Учителя нашите обикновени съзнания на обикновените хора. Е.А.: Гледат и чудят се. В.К.: Като бубулечици. Е.А.: Кой? В.К.: Казвам обикновените човешки съзнания са като на бубулечка, като на мравка. Е.А.: Да, разбира се. Чакай, Учителят веднъж. Това не знам дали съм ти казвала, за едно, когато Той игра. В.К.: Не. Е.А.: Не съм. Веднъж Учителят говореше беседа, мисля, че в Общия клас беше. И като говореше каза: „Бъдете свободни, ако ви се скача, скачайте!" И Той почна да скача, ама както скачат децата, когато

играят. И така, ако ви се нещо пак така, пак така, пак така за игра, затуй и когато скачаше, косичката Му така, нали има дълга коса, тя се разстилаше нависоко. Да ти кажа, незабравим образ ми е. Защото така естествено го правеше, така непринудено, разбираш ли. Той искаше да ни освободи от предразсъдъци. От това: „Така не се прави, онова не се прави!" Нали? То има неща, които не се правят наистина, но не всякога ги намираме кои се правят и кои не се правят и оттам грешим. Но така хубаво Учителят тогава скача и игра, скача, както казвам ти като децата, така скача. Аз лично много хубаво го преживях, като пример на освобождение.

В.К.: Сега освен Учителят да сте го виждали да играе Паневритмия, виждали ли сте го да играе хоро, ръченица, такива неща? Е.А.: Никога, не. Само на Паневритмия. В.К.: Щото са ми разказвали нали, как Той е карал другите да играят ръченица, хора и т.н. Е.А.: Не, Той не е играл. Аз поне не съм видяла. В.К.: Разказвали са ми един случай, че веднъж на бивака са устроили надбягване. Е.А.: Да. В.К.: Разкажете за този случай. Е.А.: Ами то беше първата или втората година от бивака ни. Един хубав слънчев ден. Млади братя, ама много бяха младите ни братя тогава. В.К.: В 1922, 1923, 1924 год. Е.А.: Да и много младежи имаше и ние се наредихме сестрите да гледаме и братята почнаха да се надбягват, но и Учителят се надбягваше с тях и мисля, че май успя да ги надбяга. В.К.: Да, разказваха ми, че са се наредили и са тръгнали, и Той изхвърчал пред тях и ги преварил. Като, че не стъпваше по земята, а някъде по въдуха вървеше. Е.А.: Виж, Той въобще походката Му беше такава. Аз съм описала за походката на Учителя в спомените си, защото походката на Учителя ми правеше впечатление още от самото начало. В.К.: Той на пръсти ли ходеше? Е.А.: Не, не ходеше на пръсти. Но първо стъпваше с пръстите, после на стъпалото. Така си опъваше краката напред, на пръсти, така ходеше и много леко стъпваше. Движението между крак и крак просто не можеш да го следиш. Така ловко и после бързичко ходеше, не ходеше бавно. И в града, когато се е случвало да ходиме в града и аз да съм в групичката, и на Изгрева, когато, където и да ходеше. В.К.: Значи бързо ходеше. Е.А.: Бърза походка. На Витоша, когато сме ходили, така бърза походка имаше, енергично ходеше. В.К.: Когато се изкачваше на планината? Е.А.: Пак. Пак, едвам го стигаха. Другите хора не можеха да вървят с Него. Само по-силните и по-младите успяваха. В.К.: Значи това е в ония години. След това вече с възрастта почва да намалява това нещо. Е.А.: Те последните години почнаха с кола да Го водят. Защото вече така колите се намножиха. Но да ти кажа, когато взимаха на Учителя кола. Борис носи раница, Мария раница не носи, в една кола и Савка канеха. Защо я канеха не знам техните съображени, но нея канеха в колата да бъде. Савка не може да носи раница. И тя носеше една мъничка раница, колкото да си вземе хляба вътре. И аз понеже бях така здравичка казвам: „Учителю, в колко часа ще тръгнете?" За да тръгна аз час и четвърт преди това да стигна там на мястото, където слизаха с колата и да поема раницата на Учителя. Е виж това съм го правила с много радост, щото можех. Борис взимаше тяхната раница, голямата. Сега не може две раници да носи. Е как? Той можеше да носи. И той беше як човек. Но, така някак не беше редно, пък мен ми беше приятно. Е казвам си, радвах си се.

В.К.: Чета за друг един случай. Савка отива да пита Учителя дали да отиде на Рила. Учителят казва: „Не ви трябва Рила!" Савка се отказва. Галилей отива при Елена и я поканва да отиде. Елена отива при Учителя с решение да отиде на Рила. Учителят казва: „Еленка можа да отиде". Е.А.: Чакай, чакай, малко е объркано тука. Виж какво е: Галилей отива да покани Савка да отидат двамата

на Рила. Савка отива да Го пита и казва: „Няма какво да ходиш на Рила сега. Няма какво да ходиш на Мусала". И тя послуша. След това Галилей отива и кани Весела Несторова. Тя отива да тропа на стаята, почуква на вратата, Учителят не отваря и тя казала: „Ех значи няма защо да отивам". Галилей дохожда при мене. Аз съм третия човек. „Така ли Галилей, ами с удоволствие ще тръгна". Нямаме наряди, нямаме нищо, защо да не отида на Мусала. И аз облякох се, подредих се и отидох и казвам: „Учителю, отиваме на Рила". Аз не знам тези истории кой как се канил и кому какво казал Учителят. После ги научих. Но аз си отивам по мой почин. Виж, аз когато решавах да отида, решавах се да тръгна. Не се страхувах. В.К.: И после Учителят какво беше казал? Е.А.: На Савка беше казал: „Няма какво да ходиш сега на Рила". На Веса не отворил, а пък моя милост отиде и каза: „Учителю, тръгвам на Мусала". „Добре"- каза Той. Не ми каза, не ходи. И когато Савка каза: „Учителю, ама Еленка отиде на Мусала". „Еленка може да отиде". Ха сега де? Така й казал за мене. Еленка може да отиде. Защо аз мога да отида, пък защо друг не може да отиде, Той знае, аз не мога да кажа.

В.К.: Сега по-нататък искам да се спра на няколко случаи за песните, които Учителят ги даваше и песните, които ги изпълняхте и Той Учителят веднъж казал: „Вие както пеете знаете ли, че не познах коя песен пеете?" Беше се изменил ритъма на песента. Е.А.: Виж сега какво беше. Това нещо го каза пред целия клас, мисля Общия клас беше, пак не съм сто процента сигурна, може и Младежкия да е бил. Учителят слезе по стълбите, влезе в салона и каза: „Ама вий както пеете, Аз не мога да позная песните". В.К.: Значи се променят песните. Е.А.: Ритъма, ритъма. Не, мелодията не, но ритъма. Забавят, протакат, провлачено пеят, неритмично. В.К.: Веднъж един от приятелите беше изпял, има една песен „Иде, иде, сам Той иде", а той беше чул и не разбрал, беше изпял „Сандо иде". Е.А.: „Сандо иде", да. Виж на това Учителят се смя със сълзи. В такива случаи се смееше. Като казаха на Учителя, че той е пял Сандо иде, Учителят се смя, ама така с удоволствие. В.К.: Сега другата песен е „Вечер, сутрин, отиде дойде". А той пее „Вечер, сутрин, оти не дойде", да. Това какво означава? Първо той не знае думите на песента и пее това, което е чул от другите. Е.А.: Това, което е чул от другите. Защото не, Учителят свиреше и пееше, когато ни предаваше песните. Някога оставяше цигулката и пееше сам цялата песен изпяваше. Различно вече, то е Негов метод, каквото Той свиреше, нали? А ние не можем да кажем защо така или иначе! Но се смееше Учителят. В.К.: По-нататък чета, че веднъж видях как една сестра искала да се доближи до Него. Доближи се до Него с някакви мисли и се доближи леко. Тя се доближи, Той се дръпне. Голяма беше чистотата на Учителя. Какъв беше случая? Е.А.: Група около Учителя и една сестра, която обичаше да стои до Него, така малко и така да се пофръцка, така. В.К.: Като женска суета. Е.А.: Да, като женска суета направо: „Вижте ме мене, аз до Учителя съм". Това беше. И Учителят много леко се отмести. Направи ми впечатление и позасмях се вътрешно, след това Той пак се премести, тя пак се премести и така малко се подвижи Учителят два-три пъти да не е допрян до нея. Защото тя така малко простовато го правеше. И после, пълна жена беше така, разтърсена, дропла. Нали знаеш на кои казват дропли? В.К.: Имаше ли много такива случаи? Имаше ли? Е.А.: Не, Балтова беше, която беше. Гръблашева малко беше, но тя не беше така. И тя малко нахално се държеше. Магдалена беше вече изключението. Магдалениното беше постоянно нещо, което го правеше. В.К.: Аз съм записал, имаше и такива, които се криеха под кревата Му и искаха да родят Христа. И Той употребяваше бастуна да изгони тези същества. Е.А.: Да,

да. В.К.: И бастуна по задника. Е.А.: Е сега, виж в такива случаи е употребявал. Ама да ти кажа пък това е безобразие. Да ти разкажа ли? Ама загаси магнетофона. В.К.: Не, нямаме време да угасваме. Е.А.: Виж да ти кажа. В.К.: Мен ме интересува нещо друго. Е.А.: Кажи го. В.К.: Защото има една много интересна опитност. Една сестра, която тя си замина, която тая опитност отначало я поглеждах тая опитност и казвам: „Ама вярно ли е това?" Няма какво да се съмняваш, това е вярно. Веднъж Учителят я срещнал и казал: „Всички Окултни Школи досега са се извращавали в разврат и сега съществува такава опасност". И аз питам, ама вярно ли е? Тя вика: „Вярно, вярно беше". Та това е една от реакциите на общественото мнение в България, понеже гледат, наблюдават нали и цялата кал отива върху Учителя. Е.А.: Е, да, калта отива върху Учителя, да. Това е вярно. В.К.: Да, защото след 50-100 години, нали, вече когато се чете Словото, обаче ще четат и вестниците, и общественото мнение как е разглеждало Учителя. Ще питат: „Ама защо, как е станало? Къде е причината?" Пък това е по причина на нашите недостатъци и нашето несъвършенство. Е.А.: Разбира се. В.К.: И по нашето несъвършенство хората съдят за Учителя, да. Затова тези неща ги питам, не за някаква си кал да се хвърля някому. Е.А.: Знам, знам, това го разбирам, но виж какво, много е грозно. Да го кажа ли? В.К.: Ами казвай сега, нямаме време. Ние сме в такава епоха. Приключваме епохата. Е.А.: Една сестра отива при Учителя в 12 часа посред нощ. В.К.: А този случай, когато Учителят я посрещнал по долно бельо и със сълзи на очи. Аз съм го записал, но искам да ми го разкажеш подробно. И за него ще те питам. Е.А.: Е добре, когато го стигнеме, добре.

В.К.: Чета. Мъжът на една сестра веднъж беше я предупредил: „Или Той, или аз". Е.А.: Или Учителят, или съпруга. В.К.: Как се съчетаваха тези неща, имаше нали сестри, които имат семейства, а мъжете им не ги пускат, общественото мнение е настроено срещу Учителя. Как са тия неща? Е.А.: Съществуваха, съществуваха и някъде много остро. Някъде, например Мария Райчева, сестрата на Нана, имаше един мъж, то беше нещо страшно. Тя тръгва за беседа, той ще излезе на прозореца и вика с пълен глас в четири часа сутринта: „Къде си тръгнала, къде остави детето си?" - разбираш ли? В.К.: Това е мъжът й крещи и целият квартал слуша. Е.А.: Всички слушат. В.К.: Тръгнала при Дънов. Е.А.: Не, тя мълчи, понеже той прави тези номера. Е, той не всеки път го прави, защото ние ходихме два пъти, три пъти на беседа, нали. Не всякога е правил. Но го правел. И за да я изложи, за да я изобличи пред хората, правеше го. В.К.: Сега, на други сестри мъжете им ходят в полицията, търсят намесата на властта. Е.А.: Имаше, които не ги пущаха, да. А за този случай, за който заговорих в началото, той е много така хубав, мисля, че съм ти го казвала незнам пак, ще чуеш да видиш дали е така този случай. Той е женен за една учителка. Жена му е учителка, но тя като почва да учителствува, има две деца и е домакинствала, не е работила през живота си. Сега и учителките работят, но тогава не работеха жените, гледаха си децата. Нямаше ни детски домове, ни нищо. Ясли, нямаше нищо такова. И хубаво са си живяли. Но мъжът й беше инспектор училищен и бил на някаква конференция и някой му казал: „Какво пускаш жена си при оня Дънов". И така подигравателно и някаква лоша дума беше казал за Учителя. Той се впечатлил от това, останал наскърбен, че така говорят за жена му. Той не е убеден да я защити. Той трябваше да я защити, но не е убеден и й казва: „Виж Олимпия, нищо не съм ти казвал досега, че ходиш при Дънов, но сега ти казвам: За напред няма да ходиш!" Тя нищо не му казва. Но на другия ден, тя казва: „Ти вчера ми каза така и така. Аз от Учителя не мога да се отделя. Аз ще остана при Него, ще отида при Него на Изгрева, а

ще ви оставя, вие ще си живеете както намерите за добре. Но аз ще се отделя и ще си отида". Виж сега, това е пример на една убедена жена, нали в Учението, в разбиранията и тя не прави компромиси. В.К.: И как се развива случая нататък? Е.А.: Как се развива, остава си вкъщи. В.К.: Значи накрая или Той или аз? Е.А.: Да. В.К.: Значи, накрая остава. Е.А.: Остава, защото. Виж, ама тя е убедена сестра.

В.К.: Ето вече дойдохме до онзи случай за една сестра, когато отишла при Учителя през нощта с явното намерение да спи с Него като любовник. Е.А.: Да. В.К.: Тя е тропнала на вратата и Учителят излиза по долно бельо и казал: „Какво искате от Мене, оставете ме на мира". Той както бил с долно бельо. Как е случая? Е.А.: Тя ми разказа. Аз нямаше да повярвам, ако не беше ми го казала. Тя отива и доста време тропа на вратата Му. Той се опитал, нали да се осъзнае, че Той не желае да излиза. Но тя настояла и когато излиза, и отваря вратата, Той бил по долно бельо, както си е бил там с каквато дреха вече е бил, но е бил със сълзи на очи. Виж, това говори, каква мъка и какво нещо Му струва на Него този неин опит. В.К.: Невероятен случай. Тя го видяла, слисала се и така тя се прибира. Е.А.: Е не, тя като видяла, че Учителят е насълзен, наскърбен, излязла си, отишла си. В.К.: Продължаваме със същия случай, Учителят беше с насълзени очи. Е.А.: Да. В.К.: Наистина много грозна работа. Е.А.: Много грозна. В.К.: И тази, като ти разказваше този случай след години, срамуваше ли се или какво? Е.А.: Бе не се срамуваше бе. В.К.: Как ти го разказва? Е.А.: Ами разказваше го, като че ли в реда на нещата е. В.К.: И как коментираше после случая? Е.А.: Нищо, аз не коментирах. В.К.: А тя като го разказваше? Е.А.: Нищо, не, тя се беше смутила. Тя като видяла, че Учителят насълзен е бил, се смутила, защото разбрала от поведението, от държанието, от всичкото, че е сбъркала и веднага слезла по стълбите и си отишла. В.К.: А тя през нощта е тръгнала, така ли? Е.А.: В 12 часа. В.К.: С явно намерение... Е.А.: Явно, така определено. В.К.: И тя си го обяснява. Е.А.: Абе тя ми го каза, аз нямаше да повярвам, как ще повярвам, че такова нахалство ще си позволи! Посреднощ да отиде, че и денем, не да предлага себе си, а Учителя да безпокои. Това не можех да го проумея. В.К.: Значи с явното желание да търси мъж. Е.А.: Да. Е.А.: Защото тя е мислила, че Учителят така живее. Тя е мислила. В.К.: Макар, че ходи на беседи. Е.А.: Макар, че това, да. Но и Лулчев един път нещо ми каза такова. И той беше се усъмнил и ми каза случая, за който се беше усъмнил и аз казах: „Абсолютно си заблуден!" Пак така, защото... Абе чистотата на Учителя не можеше да не се усети. Който мъничко, мъничко имаше така усет. Как така? В.К.: Аз просто се учудвам Бог и Божествения Дух е в Него, и такива неща да мислят за Него. Е.А.: Моля ти се, сега можеш ли да допуснеш, че едно такова съзнание ще се занимава с глупости? Как може това? То е святост. В.К.: И тази, коя сестра беше? Е.А.: Хайде да не я казвам, по-добре да не я знаеш. В.К.: Значи така. И тя го разказа подробно тоя случай. Е.А.: Тя ми го разказа. В.К.: Добре, след толкова, какво беше нейното отношение към Учителя? Е.А.: А после пак ходеше при Учителя, пак говореше с Него и Учителят се държеше, като, че ли нищо никога не е било. Не, видяла съм много неща, за да разбера чистотата и свободата, с които Учителят работеше. Че Учителят беше абсолютно чисто същество, като златото, нищо не го цапа. Да, нищо... И да падне нещо върху Него, то само изчезваше и някаква сила изчистваше всичко.

162. РАЗПЛАЩАНЕ НА КАРМАТА

В.К.: Показахте ми подписа на Учителя върху твоята Библия. Толкова години си я държала. Е.А.: Не, дълго време работих с нея аз. В.К.: Чета в бележника си. Когато, Учителят ме изпрати учителка изпитах такава скръб, не можех да я понеса. Учителят казал на Паша: „Кажи на Елена да отиде учителка!" Имах чувството, че ме е изгонил. И че ми обръща гръб. Беше най-страшният ми ден. Е.А.: Да, вярно. Викам, Учителят ме гони. И то за Любомир беше, не за мене. Аз се борех срещу него. Казах, Учителят не ме иска на Изгрева. Беше много страшно. Четири години бях учителка в много голямо напрежение. Казах на Паша: „Можеш ли да кажеш на Учителя да ме приеме?" А, когато да тръгна за Макоцево казвам: „Паша, сега да се обадя ли на Учителя като тръгвам за учителка?" Защото знаеш ли подадох си молба, аз бях много изпълнителна, Учителят каза учителка, веднага подадох молба. На седмицата получих разрешение и ме назначиха в Макоцево и тогава казах на Паша: „Паша, пита Учителя, ще ме приеме ли да отида при Него?" Щото Паша беше проводникът. На нея казва, на мене казва, аз видях, че Той ме отбягваше и знаех за какво го прави, ама, както да е. В.К.: Прие ли те? Е.А.: Прие ме. Но почна да ми се кара. Кара ми се много нещо. Все за него беше. Аз съм била по-послушна. Учителят най-много ми се е карал за Лулчев, за нищо друго не знам да ми се е карал и когато, знаеш ли какво, кара ми се, кара ми се, пък като омекна, така любовно ме изпрати. Така хубаво и през цялото време ,докато съм пътувала, когато съм идвала и съм се връщала ме е приемал, през цялото време с много хубаво разположение. Само ми се кара, когато ме уволниха. Ама защо ме уволниха, не знам защо. В.К.: Чета по-нататък. Веднъж мина Любомир, една сутрин покрай мене и си казах, само този човек мога да обичам. Е.А.: Да, хайде де. В.К.: Мина доста време докато се случи това. Е.А.: Много странно нещо беше. Виж, мога ли да ти кажа, аз минавам покрай това, покрай сградата, дето е сега Агрономическия факултет. Него още го нямаше и аз минавам покрай тая ограда и минавам отдясно, защото от лявата страна имаше така повече места затулени, за да вървя на открито. Той ме настигна и ме замина. Да. По-бързо вървеше. Аз, когато съм вървяла с него и аз съм бързала така защото можех. Да, по-бързо вървеше. Ама тоз път си останах и когато минах, той ме задмина. Сега кой го каза, аз го казах, казах: „Този човек мога да обичам". Хайде де. Не е ли карма това? В.К.: Слушал съм от възрастните приятели, че веднъж Учителят е споменал, че в прераждането си той е бил Пилат. А пък Вие сте била жена на Пилат. Е.А.: Где да знам. В.К.: Не сте ли чували от другите? Е.А.: Не знам. В.К.: Това съм го чувал от няколко човека. Тия приятели, които си заминаха. Е.А.: Приятели. В.К.: Да. Ставаше въпрос за прераждане на личности на Изгрева. Е.А.:Виж какво да ти кажа, много съм го обичала. Казвам ти, бях готова да умра. Много го обичах. Сега защо стана така, без да знам. В.К.: Учителят те е освободил и от още една карма. Е.А.: Да, за Андро рожденият брат на Лулчев. Виж това ще ти го разкажа, защото аз не зная защо, когато Андро видя така, че аз се сприятелих с Любомир, не беше разположен към мене. Просто така, не беше разположен. И той казал на една сестра, понеже той носи в главата си куршум, той беше ранен като доброволец в Първата световна война. Можел да ме убие и нищо няма да му направят. И аз, ех викам сега, нищо. Отивам при

Учителя. Ама Учителят ми каза: „Андро е казал така и така, че ще те убие". Пък аз викам: „Учителю, ама аз нищо не съм му направила". Каза ми: „Виж, ще се молиш, Бог да ти създаде условия да му направиш добро, когато никой няма да има край него". Виж как тази задача ми даде. Аз го направих. Само от послушание. Щото викам, щом Учителят ми казва, пък да бъда послушна и така беше до 1925 год. И то е било две години откак съм имала връзка с Любомир и става атентата в църквата „Св. Неделя". Убиват бащата на жена му. В.К.: На кого? Е.А.: На Лулчев. А той бащата на жена му генерал Радойчев е разтурил събора в Търново през 1915 год., да. В.К.: Той какъв е бил? Е.А.: Тогава е бил младши офицер. По заповед - военна. Та не знам затова държат ли ги отговорни? Щото пращат го. А пък ако не изпълни, него ще убият. Тъй, че не знам какво е. И при атентата убиват бащата на жена му - генерала. Аз ходих на погребението на бащата на жената на Лулчев. Щото и майката беше ранена. Те мъж и жена отиват на църквата и когато се струтва църквата бащата загива направо от събарянето на църквата, а жена му беше много ранена. Даже аз като отидох у тях, тука и видях цялата рана на главата, даже и лекарят, който беше дошъл да й поочисти раната видя, че аз съм пребледняла и ме изгони. Щото нали не съм имала случай да гледам рани и така мина. В това време Лулчев получи домашен арест. Но като се връщаме от гробищата Андро го арестуват. И Лулчев ми каза: „Иди да проследиш къде ще го заведат". Ако случайно попитат, ако забележат, че следя да кажа, че ми е гадже. Но не стана нужда да казвам. Но сега всичко съм забравила какво съм правила, право да ти кажа, щото това беше за мене много чуждо нещо. Така принадено някак беше. На другия ден аз пак отидох у тях. Щото майката е болна на Гела, баща й убиха, пък Гела много обичаше баща си. В.К.: Коя е тази? Е.А.: Жена му на Лулчев, Ангелина, че на галено - Гела. И тя всеки ден отиваше на гроба. Той й се сърдеше и не я съветваше да ходи така, че ще доведе много духове от гробищата. Но тя не можеше да остави ден да не отиде да запали свещ на баща си. Така си беше построена. И тогава Лулчев ме прати при Андро нещо да му кажа. Андро като ме видя: „Брей момиче, какво стана, аз какво мислех пък то какво стана". И това беше всичкото. Някак тука Учителят пресече кармичната ми връзка, така намирам. Защото сега, нали брат му арестуван, и той арестуван и има един човек, който ходи между двамата и им носи новините. Естествено, че е така. И знаеш ли, че този Андро има късмет. Лятото преди да стане промяната през 1944 год. той пада някъде, в някаква дупка и от раздвижването на куршума умира, иначе той беше народен представител и щеше да бъде арестуван заедно с брат си. В.К.: Коя година стана това? Е.А.: Тази, преврата когато стана - 1944 год. В.К.: Значи пада и умира. Е.А.: Значи, това е помощ от Невидимия свят, да не изживее мъката, която преживяха всички арестувани. Още там е било подигравка, там е било отвратително нещо е било в съда. А после, когато ги заровили телата, някои говореха, че виждали и да се движат още. Значи недостатъчно убити. Разплитането на кармичното въже, за което човек е вързан става с игла и се разплита конец по конец; ден по ден и година след година.

163. КАРМИЧНАТА РАЗВРЪЗКА

В.К.: Чета от бележника си: Веднъж една млада сестра се бе влюбила в един брат. Ходеше по него. И тръгна след него. Но какво направи Учителят не зная, но тя дойде при слънчогледите, които по цял ден стояха пред вратата. Накрая Учителят сподели: „Щяха да направят много скандали". Е.А.: А-а, то е

друг въпрос. Знам случаят. Ама с имена ли да ти го казвам. В.К.: С имена. Това съм го писал през 1975 год. Е.А.: Виж какво, това е за Методи. Случката с Методи Константинов. Това момиче беше Димитринка Захариева. Неговата Димитринка, която впоследствие стана наистина негова Димитринка. Сега, аз а-а, да, връзката ми с нея е затова, защото Димитринка почна да ходи, около Лулчев да се движи и така да подскача около него. Сега аз видях тая работа накъде отива и казвам на Учителя. Чакай Той какво ми каза на мене, точно да предам, да не предам нещо неправилно. Аз като забелязах това и казах. Но по-късно, аз зебелязах това всичкото, но след това видях, че Учителят я привлече към себе си. Разбираш ли. Тя отведнъж, както Катя беше, както другите бяха и тя стои с тях пред вратата Му. Както те стояха и тя стои при тях. И аз като видях това съвпадение направи ми впечатление и казвам: „Учителю, когато дойде Димитринка тя се завъртя около Лулчев. След това Вие направихте нещо и тя се приближи при Вас. След това вече тя отиде с Методи". Е това го видях брат и като го видях го казах на Учителя. Аз го видях така, не че исках. В.К.: Ясно. Е.А.: Нито съм любопитствувала, нито нищо. Учителят ми каза: „Ти знаеш ли какви скандали щеше да има, ако беше останала при него?" При Лулчев, да. Така ми каза. В.К.: Големи разправии щеше да има. Е.А.: Да, така ми каза. Учителят това лично ми го е казал, не преувеличавам, точно: „Ти знаеш ли какви скандали щеше да има?" А Той не искаше да има скандали в Братството. Защото и още едно нещо ще ти кажа. Едно момиче се обеси от Лулчев. То се влюби в Лулчев, нямаше никаква връзка никак с наши хора. Тя беше дъщеря на някакъв чиновник, не знам на кого беше балдъза. И тя се влюби в него и какво стана, той посегнал ли е, не е ли посегнал, какво е станало, абсолютно не бях в течение на тия работи, но чух, че се е обесила. Но чудното е това, че никакъв скандал не стана. Това беше работа на Учителя, разбираш ли брат? В.К.: Значи никой не повдигна въпрос. Е.А.: Никой, абсолютно. А тя имаше някакъв военен прокурор, но и той не е повдигнал въпрос. В.К.: Учителят казал: „Искаха да ме въвлекат в едно убийство". Е.А.: Той каза: „Въвлекоха ме, въвлекоха ме в едно убийство". Самоубийство, даже Той го каза. Е може сега, за подробност да се каже: „Искаха да ме въвлекат". Ами въвлекоха Го. В.К.: В едно убийство и то кармично. Е.А.: Да, но той направи нещо, всичкото в този случай абсолютно беше негово дело. Никой не можеше да направи нещо. Сега аз само, понеже бях на едното свидетел и на другото, и видях как ставаха промените. В.К.: Сега, ами когато се обеси Иларионов? Е.А.: Тогава така остана. В.К.: Защо се обеси? Е.А.: Психически. Той от войната носеше някаква психоза, психоза за нещо, да. Но той се обеси в гората. До нас. В.К.: Казаха ми, че Учителят взел един камък и го запратил към гората и казал: „Обесиха го духовете!" Е.А.: Обесиха го, да. Той така каза. Духовете го обесиха, защото е бил проводник на духове.

В.К.: Чета една друга опитност. Отива при Учителя една сестра и казва: „Учителю, от мен искат да кажа Истината. Ако я кажа, ще пострадат много хора невинни. Какво да направя?" Ще кажеш: „Ти знаеш Господи, че е така" в себе си, а после ще кажеш другото, за да ги спасиш. Е.А.: Да, то е определено. В.К.: Ама за кой случай става не можеш да си спомниш. Е.А.: Не, случаят беше за Станка ли беше? В.К.: Вероятно, може да е за Станка.

В.К.: Чета в бележника си по-нататък. Учителят ми каза: „Да кажеш на Лулчев, да я отпрати у дома Невена". И тя мина през един невероятен, страшен път. После аз й устройвах срещите с Учителя, а тя се криеше от Любомир за да отиде при Учителя. Е.А.: Да, така беше. В.К.: Какъв беше този момент тогава? Е.А.: Лулчев беше нещо недоволен от мене. Беше настроен срещу мене,

направо и не я пускаше при мене да дойде. А пък тя имаше нужда да се срещне с Учителя. И тогава аз отидох при Учителя да Му кажа: „Тя има нужда УчителЮ и Ви моли да се срещнете, кога да й кажа да дойде?" И това съм правила аз, друго – не. Та това съм казвала. В.К.: А Учителят ми каза, да кажеш на Лулчев да я отпрати у дома Невена. Е.А.: Когато тя дойде в Братството при Него, Учителят каза: „Кажи на Лулчев да я върне!" На дома, на семейството. Да се върне в семейството. А брат й идва, прави скандал, не я пусна Лулчев и въобще тя си остана при него.

В.К.: Чета. Сега, ЛЮбомир Лулчев имаше свещена стая, не пускаше никой в нея. Така стана, че след убийството на жена му от една приятелка заради бижута. Първото нещо бе, че влезнаха в свещената му стая агенти от полицията. Как стои тоя въпрос, там с тези агенти? Е.А.: Виж какво, това е убийството на жена му. Тази, която уби жена му се казваше Малина, да. Те дойдоха един път при него и аз я видях тази Малина. Аз бях се случила при него и я видях. Аз не изпитах никакво хубаво чувство към нея, даже и Лулчев ми каза, и тя е македонка. Не, когато така ми подчертават македонството, аз съм македонка защото съм родена там, но аз не вдигам знаме македонско да правя партия или нещо друго. Това, аз съм родена там, естествено. Виж, то беше един процес. Гела, съпругата на Лулчев ми предложи веднъж да ми покаже бижутата си: „Виж бе Гела, не ми ги показвай, аз нямам интерес към тия работи". Добре, че съм казала така, иначе мен щяха да ме разпитват за бижутата. Ами фактически аз никога не съм носила бижута и никога не съм имала желание да имам бижута. Затова не съм имала и толкоз. Сега, Малина не е била така. Тя искала да има бижута. И тя отива с майка си една вечер и двете убиват Гела с теслата. В.К.: И двете. Е.А.: И двете. И майката как е помагала не знам. Пазила я може би само. Но Малина я е убила и даже някой ми каза, че Малина е казала, че Гела я питала: „Защо ме убиваш Малина?" Тя я попитала, защо ме убиваш. Толкоз знам затова. Като точно. Повече не знам нищо затова. И когато на другия ден имахме беседа, неделя беше, Лулчев беше пратил този гърбавичкият Руси да, беше пратил, него го арестували в стаята му, а пък той пратил Руси да ме вика. И после аз отидох там. Викам: „Защо ме викаш?" „Абе, тези хора ме мъчат от известно време, не знам какво е станало, иди при Андро да видиш какво е". И аз, аз бях изпаднала в недоумение, нищо не знам. В това време слязох аз в града и отидох към Гела. Към тяхното семейство. Аз не знам, че тя е убита. И срещна ме на една сестра съпругът, който разбрал, че Гела е убита. И като ми казаха, че е убита, аз не исках да влеза вече. Какво викам ще се насаждам на анджак, не съм се случила там и си заминах покрай тях. И когато тръгнах нататък сама, агента дойде и ме заведе в участъка. И аз бях там неделя, понеделник, вторник, а вечерта ме пуснаха. Арестувана. И нищо не ме разпитваха само ми взеха пръсти от ръцете, за отпечатъци, да. Нищо не ме питаха, абсолЮтно никакъв въпрос. И в 6 часа аз чаках да ме освободят и понеже не ме освободиха рекох: „Брей, какво престъпление съм направила? Аз имам някаква голяма вина, че утре да имаме беседа и аз да не съм на беседата". Аз понеже нали работя беседите искам да си бъде на мястото и след малко отвориха вратата, казват ми: „Свободна си!" Съвсем се изненадах, тогава беше и Всемира, жената на този един брат, който беше и тя от ЛЮбопитство беше дошла и така. И аз след това отидох само при баща си и при втората майка, и си отидох на Изгрева защото аз исках да си пиша беседата. На другият ден отидох при Учителя и Учителят ми казва: „Ти знаеш ли каква мафия беше това срещу Братството?" Буквално. В.К.: Мафия. Е.А.: Мафия. То беше значи удар срещу Братството. Разбира се, че казвам, аз си

мълча, щото Той го казва, аз не мога да казвам така. И после Той ме попита: „Тя нали помяташе?" „Да, Учителю" „Ех, ще я роди". В.К.: Ще я роди. Е.А.: Ще я роди. В.К.: Кой ще роди? Е.А.: Малина ще роди Гела. В.К.: Да. А кой помяташе? Е.А.: Жената на Лулчев. В.К.: Значи е вършила убийство на плода с помятането. Е.А.: Е сега, казвам ти. В.К.: Спонтанно ли помяташе или? Е.А.: Нарочно. В.К.: За да не ражда. Е.А.: Не, защото нямаха хубав живот, затуй. В.К.: И тя не искаше да има деца от него. Е.А.: Не искаше. В.К.: И сега кой ще роди? Малина ще роди. Е.А.: Малина ще роди Гела. В.К.: Какво стана след това? Затвориха ли я? Е.А.: Осъдиха я, беше до преврата. Тя беше в затвор. В.К.: Кой преврат? Е.А.: През 9.IX.1944 год. В.К.: После освободиха ли я. Тя роди ли после? Е.А.: А какво е направила не знам. А-а толкоз скоро не може да роди. В.К.: Ще я роди следващия живот. Е.А.: Следващият живот ще я роди. В.К.: Ха, ха. Значи Учителят каза: „Мафия, удар срещу Братството". Е.А. Да, така ми каза Учителят: „Мафия". В.К.: Щяло да стане голям процес. Е.А.: А разбира се. Пикантен процес. В.К.: И бижута и убийство. Е.А.: Да, много. В.К.: В пресата това нещо споменаха ли? Е.А.: О, пишеха вестници, какво ли не? В.К.: Те такива неща изобщо не убегваха. Е.А.: А не, не. В.К.: Това беше храна. Е.А.: Анджак, да има какво да пишат по-пикантно журналистите. В.К.: Тези журналисти идваха ли често на Изгрева при Учителя? Е.А.: Идваха, но не се месеха в нищо. Слушаха, идваха. Следяха, много хора следяха Учителя, имаше и затова хора. Един от тях е казвал: „В сеното съм влизал, за да видя какво правят нощно време дъновистите". Разбираш ли, защото те мислеха, че оргии някакви стават на Изгрева. Нали все така говореха, оргии. Пък какви оргии сме правили? Нищо. В.К.: В сеното, кой е влизал? Имало е сено там? Е.А.: Ами купи сено, щото тревата от поляната брат Ради я косеше, събираше купите сено и после така ги даваше, ги продаваше срещу нещо. В.К.: Стана въпрос, онзи се е скрил. Е.А.: Се е скрил, да, да, той е казал, да наблюдава и да знае. В.К.: От сеното. Е.А.: Ами какво ще види? В.К.: А другите журналисти често ли идваха? Е.А.: Идваха, слушаха, гледаха, вадиха си бележки и пишеха срещу Учителя във вестниците. Ами проверете тези вестници и ще прочетете сами.

В.К.: Приятелите в Школата разплитаха или правеха кармични връзки със сестрите? Е.А.: Връзки. В.К.: Кармични разврьзки. Е.А.: Е, да. В.К.: Кармична връзки. Ти не можеш да обичаш един човек, ако нямаш отношение към него. Кармична разврьзка. Обичала си го и си се посветила живот, идеали и мечти, и накрая като почне да се разплита конеца оставаш чисто гол. Сам със себе си. Точно тогава е момента да се свържеш с Бога. Изпуснеш ли го, с тебе е свършено заминаваш в нисходящо състояние. Свържеш ли се с Бога тръгваш по едно възходящо състояние на духа. Съзнанието постепенно се просветлява и виждаш пътя си.

164. ЗАКЛЮЧЕНИТЕ СЪРЦА

В.К.: Четем и продължаваме по-нататък: На Изгрева, през време на бараките всеки беше си заключил клозета. Аз се противопоставих и започнах да мия един, в който си ходи Учителят. Казах си: „Ние заключваме клозетите, а искаме да си отвориме сърцата". Е.А.: Виж как беше: Понеже на Изгрева, нали много хора идваха и всеки да, отвънка и не можеш да отидеш в чуждия дом, нали? А пък това са нужди. В.К.: Известно ми е и млади хора, и възрастни хора. Е.А.: Сега възрастни хора как ще ги караш. И те искаха да заключат клозета. А аз се противопоставих. В.К.: Клозета на Учителя? Е.А.: Не, на

Учителя, не. Не, този, където аз живеех. Този клозет, където аз живеех. Другите аз не знам. В.К.: Другите заключваха ли ги? Е.А.: Някои ги заключваха, някои не ги заключваха. Но виж какво, тука не е точно това. В.К.: Всеки беше си заключил клозета. Е.А.: Заключваха. Може да не кажем всички. Заключваха си клозета, може, не всеки, защото не знам, не мога да кажа за всеки. В.К.: Ясно, да. Е.А.: А пък аз много съм се мъчила първите години. Затова, защото ние живеехме, клозета беше долу, най-долу в ниското, гдето беше... А пък клозета на Учителя беше горе по пътеката за салона. В.К.: Там беше на Учителя. В.К.: В този клозет на Учителя влизаше ли друг някой? Е.А.: Не, в Учителювия никой не влизаше. В.К.: Той с клекало ли беше или с гърне? Е.А.: Клозети, не знам какво имаше, но чисто го държаха. В.К.: Искам да кажа с гърне ли, чиния ли, както сега се сяда? Е.А.: Имаше за сядане, да. Имаше, сядаше се, но на дървено беше. В.К.: На дървено. Е.А.: На дървено направено беше и чисто го пазеше. Тя Гръблашева се занимаваше с него и чисто го пазеше. В.К.: Никой друг не влизаше? Е.А.: Не влизаше, слава Богу! Пък трябвало и това да бъде. В.К.: Вашият клозет. Е.А.: Нашият клозет беше далеч. Долу някъде беше. Ами сега, нужда е бе брате. Някога трябва, не можеш да чакаш и много съм се мъчила. Ходехме в гората, понеже ние живеехме, нашата барака беше до самата гора и ходехме в гората. В.К.: Не е удобно, млади жени. Е.А.: Абе остави го, един път Паша ли, Савка ли, отива там и без да види, зад гърбът й има един мъж и като дойде се смяхме много, защото ами на открито. На открито. Аз бях по така, по се оправях, но много сме се мъчили. А зиме, когато замръзва много сме се мъчили. И даже аз казах на Учителя, когато сестрата искаше да заключи клозета. Тя ми се разсърди сестрата. В.К.: За вашия клозет. Е.А.: Да, сега аз се връщам. Не на стенографките, но където аз живеех при брат Боев. Когато живеех вече до брат Боев иска Севда да заключи клозета, че идват отвън хората. Аз казах, че в никой случай не съм съгласна. Аз поемам да чистя клозета. И така две години аз го чистих, защото много съм се мъчила, затуй. В.К.: Значи ние заключваме клозетите, а искаме да си отвориме сърцата. Е.А.: Да. Ха, ха, ха... Казвам: „Клозета не щем да отворим, пък ще говорим, че сърцата ще отваряме". Това беше историята с клозета. Севдалинка искаше да го заключи. В.К.: Това е един много голям проблем. Хора много, трябва да има клозети. Е.А.: Ами трябва разбира се. После и аз казах на Учителя тогава, че съм се мъчила много. В.К.: Той съгласи ли се? Е.А.: Не, Той нищо не ми каза. Тя после се оплакала, сестрата се оплакала на Учителя, че не съм я поздравлявала. А пък аз не я поздравлявах, защото тя ми каза нещо: „Каквото си ми казала все си ме наскърбявала". Рекох: „Щом я наскърбявам, няма да й показвам нищо". Но тя като се оплакала на Учителя, аз даже минах край нея и рекох: „Севда, ела при мене, че имам нещо да говоря с тебе!" И веднага й разказах защо я викам, че Учителят ми казал така и за да оправя работата и се разбрахме с нея после. За дребни неща. В.К.: Те са дребни, но те са опитности, задачи. Е.А.: Задачи са да.

В.К.: Чета. Савка често идваше при мен и казваше: „Твоето място е при Учителя!" Но аз не бях послушала Учителя и бях направила връзка с Любомир Лулчев, която връзка Братството никога не ми прости. Е.А.: Да. В.К.: Какво искаше да каже Савка - „Твоето място е при Учителя!" Е.А.: Виж, ех не знам какво искаше да каже. Аз бях при Учителя, но аз ходех и при него, нали така. Тя беше една връзка, която трая 15 години. То не беше ден-два. В.К.: Може би Савка иска да каже, че твоето място не е при онзи. Е.А.: Е да, това искаше да каже. Това искаше да каже. Виж, Учителят даже ми каза още в 1926 год. да се разделя с него. Но аз не можах. Когато аз пожелаех да послушам Учителя, но

когато мина ден-два, три, като че ли щяха да ми изтръгнат сърцето. Виж, никога не съм имала такова чувство друг път и не можах, просто не можах. И чак след десет години го направих. Връзката беше много голяма, с възели. В.К.: Да. Е.А.: Ха, ха.. В.К.: Да, това е една голяма връзка. Тука на мястото си спомням един случай са ми разказвали. Били са на езерата на лагер и Лулчев - Любомир отива при Учителя и казва: „Ще има буря и трябва Братството да слезне!" Обаче Учителят не се съгласил. Тогава той отива при вас и при Невенка, и вие слизате надолу. Е.А.: А-а! В.К.: Има ли такова нещо или не е вярно? Е.А.: Ние отидохме един път надолу за ягоди. В.К.: Значи такова нещо няма. Е.А.: Нищо подобно. Нищо подобно, после аз не знам...В.К.: Любомир си бил заминал за София и Учителят се карал, крещял, викал и т.н. Е.А.: Не, Учителят не е крещял и викал най-напред никога. Това е човешка измишльотина. Учителят беше недоволен от него, но Той беше недоволен от онова, което той проявяваше към Учителя. Аз не съм ти казвала една история имаше. Казах ли ти, когато Той избяга от него. Аз не знаех. И то беше първите години. И Учителят, както държеше беседата, бяхме на Бивака на екскурзия и както държеше беседата, не знам какво направи Любомир. Аз нищо не знам. Седнах си и си пиша. По едно време Учителят каза, че е недоволен, че вие не слушате и т.н. и взе си шапката, и си тръгна. Тръгна по пътя, който е за Драгалевци, защото оттам идвахме по това време. И когато отиде така, като мина реката и почна да се качва по стръмничкото нагоре Любомир стигна тогава Учителя и какво Му е казал не знам. Но Учителят се върна. А Любомир ми каза, че Му е казал: „От бесния бик не знам кой бяга". Кой бяга - разбираш ли? В.К.: Учителят му казал. Учителят на него му е казал: „От бесния бик и Господ бяга!" Е.А.: Не, не Господ, беше друго. В.К.: От бесният бик всеки бяга. Е.А.: Е всеки бяга, да. И на другият ден или след един ден повечко, не знам колко беше, не беше много време, Любомир ми каза, така както се видяхме той ми разказва: „Направи ли ти впечатление, че Учителят не се върна като отиде Балтова, а аз като отидох?". И аз веднага се сетих, че той нещо е направил. Рекох: „Ти да не си направил нещо?" „Ех, направих нещо". „Е, какво направи?" Не ми каза точно какво, но изпратил някаква енергия към Учителя за да Го изпита. А това било пакостно за Учителя. Сега. В.К.: Да. Е.А.: Е, луд, да. В.К.: Така е сега при него. Сега аз си спомням в момента за извора „Ръцете, които дават" там нали има надписи. Е.А.: Да. В.К.: Казаха ми, че той от другата насрещната страна започнал също да прави някакви надписи на времето. Спомняш ли си такова нещо? Е.А.: Да прави какво? В.К.: Да прави някакви скици, надписи? И Учителят казал: „Ще разрушиш Братството?" Е.А.: А не тогава. Не е тогава. „Ще разрушиш Братството" беше много по-късно. То беше на Изгрева. Той слагаше едни картини. Най-напред сложи една картина такава. В.К.: Мория. Е.А.: Не Мория. Той с Мория имаше връзка. Една картина кръг с точка в средата. Това е проявеният Бог. И друга една картина, още една. Тази „Проявеният Бог" беше горе някъде, а по-долу беше под прозореца беше другата картина. И мен Учителят ми каза: „Ще идеш да кажеш на Лулчев, да снеме тази картина. Какво иска, Изгрева ли да разтури!" Аз добросъвестно отидох и му казвам: „Любомире, Учителят ми каза това и това". Той се засмя и каза: „Добре, ще махна, но тази горе ще я оставя". В.К.: Т.е. с точката. Е.А.: С точката, да. За този случай може, но не за друг случай. Поне аз не знам.

В.К.: Така друг случай: Имаше години, когато Савка учеше за изпити в стаята на Учителя. По цели дни. Аз никога не поревнувах, но за този изпит за най-голяма изненада на всички тя бе скъсана. Е.А.: Да. На същият изпит дето учи в стаята на Учителя. В.К.: Значи стаята на Учителя не й помогна и Неговата

аура, но затова „Учителят бе виновен", това бе урок за нея. Е.А.: Е сигурно, да. В.К.: Разкажи ми сега, какво каза Учителят за нея? Е.А.: Виж какво ама това е мое тълкувание. В.К.: Това е твое тълкувание. Е.А.: Това е всичкото мое тълкувание и моя мисъл. В.К.: Тя отиваше да учи в стаята Му. Е.А.: Учеше в стаята на Учителя. В.К.: Защо? Е.А.: Виж какво, Савка имаше някаква чувствителност, нещо имаше в нея, тя получаваше, нали съм ти казвала, че получи веднъж промяна, парализа на лицето. И Учителят като й се кара три пъти по един час, на другия ден беше със здраво лице. Така че. В.К.: Беше чувствителна. Е.А.: Имаше някаква чувствителност и Учителят употребяваше методите, за да й помогне. Нищо друго. Някои мислеха, че била любимката на Учителя. Даже кой ми каза, че е любимка на Учителя, Мара Белчева. И други мислеха, че е любимка. тя ходеше много често при Учителя. Но честото ходене при Учителя не значи, че е любимка. А тя ходеше, защото имаше нужда да ходи при Учителя, защото тя нещо не й достигаше. Нещо не разбираше и даже много мъчно разбираше. Аз например не можех с нея да работя. В.К.: Една сестра казваше: „Савка беше едно голямо дете". Е.А.: Е, казвам ти. Аз например веднъж започнахме нещо да работим заедно - един стил съм аз, тя е друг стил и е невъзможно и аз казах: „Не мога!" В.К.: Значи тя седя няколко дни в стаята на Учителя. Е.А.: Не в стаята. В стоята на Учителя учеше, а тя си отиваше вкъщи. В.К.: А Учителят в това време къде беше? Е.А.: Той си излизаше, влизаше, ами стаята Негова беше. В.К.: Значи, накрая беше на изпита скъсана и то по немски език. Е.А.: Да, казвам ти. И аз като рекох, е-е, пък. Аз казвам си взех изпита, а тя не можа да го вземе. В.К.: Какъв изпит беше? Е.А.: По специалността, там гдето учех философия. В.К.: Савка какво завърши? Е.А.: И тя завърши философия. В.К.: Имаше диплом, да. Е.А.: А-а, Учителят не ни остави без диплома да бъдем. Мен ме накара даже да си взема и такъв, и този изпит учителския. Да. В.К.: Тя фактически завърши и философия. Е.А.: И философия, да. В.К.: А тези документи къде отидоха? Цялата документация на Савка къде отиде? Е.А.: А не знам. В.К.: Не знаеш. Е.А.: Моите са у мене, а пък за нейните, не знам. В.К.: Тя имаше брат и той си замина. Какво стана с нещата на Савка, никой не знае? Е.А.: Нищо не знам. Някой ги взе, мисля, че Аламанчева. В.К.: Но те си заминаха и какво стана. Е.А.: Не знам. В.К.: Значи стаята на Учителя не помогна? Е.А.: Виж аз така съм ти казала това, не да го пишеш. В.К.: Но това е като една опитност, нали? Това е една много важна опитност, защото Учителят казва на едно място: „Не този ми е близък, който е непрекъснато до мене, а този, който чете Словото и го прилага!" Е.А.: Е да, като пример може да бъде, като пример.

В.К.: Записал съм друг случай. Излиза Учителят от стаята и носи една чиния с картофи. Другата бе я изял. Среща ме и ми казва: „Нося картофи за Савка, къде е? Е.А.: Не, не каза, че носи картофи за Савка. Виж как беше, чакай. Точно искам. В.К.: Но аз така съм го записал, нали. Е.А.: Да, ти така си го записал, но аз искам да бъде точно. Виж сега какво е. То беше времето след като аз бях уволнена. Учителят в една ей такава чинийка още през април месец, пресни картофки носи. В.К.: Малка чинийка. Е.А.: Малка една чинийка и търси Савка. И аз виждам, че носи картофи, бяха за Савка и го носи. Това беше малко и като изпит за мене, нали. Така, защото аз само рекох: „УчителЮ, ако нещо мога да Ви услужа?" Аз мислех, ако иска да ги остави, аз да ги предам на Савка. Той не пожела и така. Той си ги взе, върна ги обратно. Кога ги е дал, върнал ли ги е, аз не съм се интересувала. Имам една благодат аз. Аз не ревнувах Учителя. Нито пък се съревновавах с някой от другите, да. Пък после, като обикнах Любомир вече хептен. Не, хептен бях черна овца. Защото той е

грешник, ами сега. Абе сърце бе! Аз им се чудех, че не могат да разберат, че човек може да обича и грешник. В.К.: Ха, ха, ха ... и грешник. Светията всеки може да обича. Е.А.: Е, аз не съм светия. В.К.: Не, казвам светията всеки може да обича, ама грешника трудно се обича. Е.А.: Значи, това фактически е изпита. Той ми подари Библията на която собственоръчно беше написал за „Пътя на Любовта". В.К.: Тогава ли ви подарява Библията? Е.А.: Тогава. В.К.: След като си издържахте изпита. Аз съм свързал това нещо така. Е.А.: Аз Му казах, че за такава малка задача, която аз бях изпълнила без да съм се усетила, Той ми подари Библията, на която собственоръчно написа „За Любовта". Виж какво, Той това го е написал собственоръчно. Той ми каза и нещо, което аз забравих. Ама много хубаво нещо беше за мене и може би не трябва да го помня, защото нали човек. И по такъв начин аз не съм го казала никому, щото го забравих. Той ми каза нещо хубаво за мене тогава. Хем след това не мина година и ме прати учителка. Ама той ме прати заради приятеля ми Любомир Лулчев. В.К.: Това е път с една душа и трябва да го издържиш, и изтърпиш. Е.А.: Като сърце. В.К.: Значи това е била голяма връзка, връзка от миналото. Е.А.: Е, връзка от миналото, да. О, и Учителят ми каза, че съм имала връзка и с брат му, и с него. С брат му ме развърза Учителят. Учителят ме развърза с брат му, но с него не знам дали ме е развързал, дали пак ще се виждаме. В.К.: Значи Савка, което ви е казала, че вашето място е до Учителя имала е това предвид? Е.А.: Именно това е разбирала, да.

165. СЛЪНЧОГЛЕДИТЕ УЗРЯВАТ НАЕСЕН

В.К.: Чета в бележника си: Катя Грива за пръв път се запознала с Учителя по следният начин: След като се върнала от Италия взела една книга, която била написана от Ласков срещу Учителя, почнала да чете, харесали й цитатите от Учителя и по този начин се свързва с Учителя. Е.А.: Да. В.К.: Тя това ти го разказа, така ли? Е.А.: Да. В.К.: Нещо да допълниш. Е.А.: Е после като чула, мисля, че Иван Антонов я доведе. Имаше една приятелка наша, чрез нея дойде Катя. Чрез приятелката, после и Митко, брат й беше в Братството. Знаеш той го раниха, ако знаеш без да искат съученици негови. И той е и късоглед, и затова малко така е...В.К.: Когато чела Катя теософска литература взела един път и си легнала, искала да се извлече от тялото си. Изведнъж се намерила високо над леглото, погледнала себе си - тялото долу на кревата и се уплашила. Друг път не посмяла да прави подобно нещо. Е.А.: И тя ми е казвала. В.К.: Друго нещо, което тя ви е разказвала? Разправяха ми, че тя знаела някои от упражненията на някои от песните с движения, които Учителят е дал. Е.А.: Да, тя Гита ги показва сега, но Катя ги правеше по-хубаво. А Катя беше друг човек. Катя беше абсолютно предан ученик. Те всички я упрекваха, че стояла така пред вратата на Учителя, но тя ми е казвала много пъти: „Най-хубавите ми години бяха тогава, когато стоях пред вратата на Учителя". В.К.: Разгледай тоя въпрос! Казаха ми, че и други така са стояли, така наречените слънчогледи. Няколко. Тя, Мара Савова, Теофана Савова. Е.А.: Да, и Маргаритка Мечева. В.К.: Цял ден стояха там и какво, стоят и чакат. Седят, движат се или в салона влязат, ако е студено? Е.А.: Най вече в коридора стоят пред стълбите. Учителят, ако е горе, пред стълбите. Ако Учителят е на поляната, може да отидат около Него на поляната с Него, но когато има други хора, не отиват при Учителя. В.К.: Стоят настрана. Е.А.: Стоят настрана дисциплинирано. Не се налагаха, не бяха безсрамни, не бяха така безогледни. Те другите ги ругаеха, но не е

право. Това е една нужда да гледат Учителя. В.К.: Направо се хранят от Неговата аура. Е.А.: Едно ще ти кажа, аз когато бях учителка един път отидох и казвам: „Учителю, нямам какво да Ви питам, нямам така някой въпрос, но позволете ми да дойда да Ви погледам". Разбираш ли? Нужда! Казвам ти го, поисках! В.К.: И Той какво каза? Е.А.: Нищо. Покани ме, влязох и ми говори. Да. Нужда имах, просто чувствах нужда. Аз чувствах винаги нужда да видя Учителя през деня, защото нали все бях на Изгрева. Аз слизах само един път в седмицата в града и все на Изгрева съм си седяла. Другите ходеха повече от мене. Даже Паша ми каза веднъж: „Еленке, ще те насадим да измътиш яйца, защото не слизаш никъде, все тука стоиш". Знаеш ли просто така като Го видиш, нещо получаваш от Него, нещо идваше от Него при нас, затова стояха. В.К.: Сега те изпълняваха ли някаква друга служба, освен това да посрещат гостите? Е.А.: Не, услужваха. В.К.: Като им каже Учителят нещо те отиваха. Е.А.: О да, услужваха. Разбира се, с радост. Тогава радват се. В.К.: Че нещо вършат. Е.А.: Нещо вършат повече. Но Катя Грива ми казваше, че най-хубавите години от живота й са тези години, когато е стояла пред вратата на Учителя. В.К.: Разказваха ми впоследствие, че имало момент, когато Учителят бил недоволен, че те непрекъснато се въртят там и че не работят. Е.А.: Е да, ама после знаеш ли какво? То беше вече, когато Катя нищо не правеше. Добре, ама Той вижда, че тя ще остане без пенсия, без нищо и затова, като предвижда бъдещето й, Учителят я накара да завърши най-напред гимназия. Тя имаше още няколко години от гимназията недовършени, защото беше по музика учила в Италия. Имаше музикално образование, но нямаше по нашия кодекс образование за гимназиално образование. И тогава Той й каза: „Ще отидеш при Паша. И там докато не си свършиш изпитите, докато не дойдеш със завършено образование, няма да те приема!" В.К.: Така ли? И тя колко години стоя? Е.А.: Така строго. Една година беше. Шест месеца не я прие. Това я накара силно да учи и да работи. И после след като завърши, Учителят я прати учителка и добре, че я прати, защото, ако не беше я пратил, тя нямаше какво да прави. В.К.: Нямаше с какво да се изхранва. Е.А.: Няма с какво да се изхранва, пък Учителят мисли за тях. Същото беше и за Мечева. В.К.: Какво беше положението с нея? Е.А.: Мечева беше дъщеря на богати хора. По-глезеничка така, по-така, майка й й пращала издръжка, пари за да се изхранва. В.К.: Малкото й име как беше? Е.А.: Маргарита. Тя имаше така основа. Тя е още жива. В.К.: Така ли? Къде живее? Е.А.: В Южна България - Стара Загора. В.К.: Значи на нея й пращаха пари да се изхранва? И накрая какво стана, завърши ли нещо, какво, работи ли? Е.А.: Не можа тя да завърши нищо. А пък сега не вижда. Сега е загубила зрението и не вижда. И живее самичка, сама остана. Майка й се помина, брат й се помина, сестра й се помина. Така остана. В.К.: Мен ме интересува от цялата тая група съдбата им. За Катя вече знам, нали. Почва да работи. Мечева какво стана? Какво беше отношението на Учителя към нея? Е.А.: Ами Той беше казал нещо на нея, което ми беше направило впечатление: „Ако ме обичаш ще отидеш да учиш!" Виж какво нещо казва. Нещо, което Той никога не е казвал, но за да я импулсира го е казал това. Но не можа тя да надделее състоянията, в които беше. Имаше много емоционални състояния тя. Тя беше обикнала Тошко Симеонов. А пък той е грубоватичък. Така казано и много грозно я отблъскваше, грубо, много грубо. А, когато човек обича много е болезнено такова отношение. Ех, той така си беше малко по-грубоват човек и сега си остана такъв, малко повечко даже. А Теофана и Мара, Мара беше учителка. След като свърши дойде и тя на Изгрева да живее с майка си, с баща си, те дойдоха заедно да живеят. След това дойде и брат й. Но той се удави в Искъра

в един вир. Съвсем млад човек и те останаха сами. Само майката, бащата и двете дъщери. На Изгрева живееха, имаха една никаква къща, не знам чия къща беше и там живееха. В.К.: А Теофана? Е.А.: Теофана и сега е жива. Теофана беше най-слабата, най-хилавата и най-немощната, така видимо. Хайде сега де! Най-много тя издържа. В.К.: Тя е 90 години вече. Е.А.: И няколко и две. В.К.: Хе, хе...А с какво се препитаваше тя като не работеше? Е.А.: Имаше хора и й помагаха. Просто дарители. На един железничар жена му - Еленка Стоева. Тя дълги години й носеше храна всеки ден. Дълги години. Сега, тя имаше дъщеря, която беше малко разстроена психически. Тя, дъщерята Веска Стоева ми писа сега едно писмо за празника, че се е омъжила за един мъж с три деца и че похвали се, че се е омъжила. Ами знаеш ли, че за много от момичетата неомъжването е нещастие. В.К.: Голям проблем за тия, които имат момичета. Е.А.: Желаят го, но не всички. Има момичета, които не желаят да се женят. В.К.: Те желаят, но в даден момент нямат подходяща партия и затова. Е.А.: Не, някога и партия да имат пак не го правят. В.К.: То зависи вече от много неща. Е.А.: Да, разбира се. В.К.: Значи и така завършваме с цялата група. И какво беше отношението на Учителя поотделно, беше строго индивидуален подхода към всяка. Е.А.: Към всички. Е например Катя по-често ходеше. Теофана най-сдържана беше. Маргарита, даже един път се скрила под леглото на Учителя, да остане да спи там. В.К.: Ти си ми разказвала тоя случай. Някоя от тези сестри легнала под леглото на Учителя, искала да роди Христа. Е.А.: А не, за раждането е друга сестра. Две сестри бяха в Братството, сега името на едната съм забравила. Ама това още на ул. „Опълченска" 66 беше това. Много рано. Легнала под леглото, добре ама Учителят вижда, че има нещо де, видял е, все имало знаци от нейното присъствие и Той излиза, и помолва някой брат: „Кажете на сестрата да излезе!" В.К.: И оня я изважда из под кревата. Е.А.: Те и Маргарита така един път я свалиха от стаята на Учителя. И под кревата ли е била, къде е била, аз не съм видяла, но там знам, че под кревата, така се говореше. В.К.: На ул. „Опълченска" 66. Е.А.: На ул.„Опълченска" 66. В.К.: И тя искала какво, да роди Христа. Е.А.: Христа от Учителя, да. В.К.: А пък за Маргарита Мечева е пак извадил от стаята, тя скрила се вътре. Е.А.: Е скрила се вътре, нещо и тя искала нещо да... за какво е било не мога да знам. Но знаеш ли какво ми каза Учителят веднъж. Аз не съм ти казвала. Веднъж Той идва от поляната, а пък аз идвам отдолу и така като ме срещна така много разположен беше, погледна ме и каза: „Еленке, ти знаеш ли защо плачеш?" И аз дигнах рамене, не знам какво да кажа. „Плачеш, защото нямаш пауново перо". Аз се изсмях с цяло гърло. „Затова ли, Учителю?" „Да, затова". И след това си замина Учителят. Така, че. Но после Той ме освободи от плача. Оттогава аз съм се просълзявала, но не съм плакала. Много по-късно Той нещо спомена за плача. Рекох: „Ама Учителю, аз престанах да плача вече". „Е ти престана, но Маргарита почна". В.К.: Маргарита Мечева. Е.А.: Та, какво беше това, какви са тия състояния? Значи едно мое състояние, което аз съм го преживяла и Маргаритка го е преживяла. Няма как да го разбера другояче. В.К.: Да, един поема едно състояние - освобождава се, друг го поема. Това състояние трябва да се трансформира, трябва да премине. Не се знае, кой плаче и защо плаче?

В.К.: Продължаваме да четем по-нататък. В Младежкият клас имаше една духовна група дълго съществуваща. В нея влизаха трите стенографки, Мария Тодорова, Георги Радев, Борис Николов, Колю Каишев, Василка Иванова, която подари градината на Братството в Айтос, Сийка Динова. Всичко: 7 сестри и трима братя. И тогава направихме една екскурзия на Боровец. Тя е същата екскурзия с Царя. Какво представляваше тази Младежка духовна група? Е.А.:

Учителят в началото на Младежкия клас даде 4 задачи. На групи бяхме разделени. Едната беше научна, да се занимават с наука някаква, така го казвам общо, защото не помня подразделенията. А пък духовна група я нарече, защото ние нямахме определен обект, който бяхме в тоя група, а само се събирахме на размишление и на молитва. В.К.: Това е от тия 7 сестри и трима братя. Е.А.: Да, които бяхме герои. В.К.: През 1926 год. - 7 жени и трима мъже отиват на Мусала. Е.А.: В 1922 год., когато се качихме за пръв път на Мусала бяхме 400 човека от цяла България. Само д-р Жеков не се качи. Той се страхуваше. Беше през лятото в хубаво време. В.К.: Значи 400 човека се качихте. Е.А.: Да, можеш ли да си представиш? Каква група сме били. И това, как се извозихме ли? Едни дойдоха от Юг, които бяха с влака Кюстендилският, други пеша, други с коли, кой както вече е намерил. В.К.: Значи това е през 1922 год. А предната година бе 1921 год.

166. РЕЛИГИОЗНО И УЧЕНИЧЕСКО СЪЗНАНИЕ

В.К.: Друго съм записал. Мисли от Учителя за заминалите. Братя, които са заминали. „Няма да се събирате за да викате духовете на заминалите!" Той даваше обеди за братя, но за заминалите даваше вечеря. Как беше този въпрос? Е.А.: Учителят казваше например, помня Ганчо, един брат имахме. В.К.: Значи няма да събирате духовете на заминалите. Е.А.: А, духовете на заминалите, да. Понеже, когато се прави помен затова, естествено е, че ще дойдат духовете на заминали. Щото и те са заминали. И като дойдат, те ще влезнат и в нас, ще ни заобиколят и т.н. и по този начин казва Учителят, няма да събирате духовете на заминалите. Затова ще давате вечери. Това го каза и аз много пъти съм казвала, да не правят помени, да. В.К.: В какъв смисъл вечеря? Е.А.: Пак помен. Ама друго е сутрин, друго е вечер. В.К.: Аха. Е.А.: Вечер е мрак, а онова е денем. Затова. В.К.: Защото виждам в провинцията напоследък правят разни помени, братски срещи. Е.А.: А, остави ги. Обърнаха го на църква. Като почнаха и на мен да носят, като отиват там на мястото на Учителя. Е.А.: Казвам, няма да ми носите нищо. Помени не искам. И не ги приех. Ама няма защо? Ние с помени не се занимаваме. Намирам, не будно съзнание е това. Това са сестри, които така заради любовта към покойниците искат да дадат нещо. Да дадат любовта си, да направят едно добро, а не такива помени. В.К.: Това е църковно отношение. Е.А.: Църковно даже. В.К.: И не е религиозно. Значи вечеря за заминалите. Друго изказване: „Ако направите от Моето учение религия, аз ще го разруша". Е.А.: Каза го. Тържествено. В.К.: Във връзка с какво? Е.А.: Както говореше така и тогава каза: „Ако направите религия от Моето Учение, Аз ще я разруша". Каза го. Така както се казва. Защото религията е форма, Учението е Учение. Защото много от нашите приятели в Братството са с религиозно съзнание, а не с ученическо съзнание. Това е разлика. Много от нашите приятели не правят тази разлика. Едно е да си ученик, друго е да си религиозен. Нашият мил брат Георги, аз си обичам много Георги Томалевски, той не можа да се освободи от религията. В.К.: Аз съм виждал икони у тях и ходи на църква. Е.А.: Да. Сега аз не си спомням да съм запалила свещ след като съм приела Учението. Ама не, аз още от ученическите години се отделих от църквата. От ученическите години. В.К.: Сега разправяли са ми от първите години, някъде между Балканската и Първата световна война Учителят отначало не ги е извел от църквата, казвал на сестрите да посещават църквата още в първите времена. Е.А.: Съвсем първите времена. В.К.: Как стои

този въпрос? Е.А.: Учителят даже ги пращал в църква и карал ги да събуждат клисарите за да им отварят църквата. Първите години. Защото кой става в пет часа сутрин през лятото? Хем лято е, ама не стават толкова рано, хората си спят. И понеже те са ставали рано и са искали да ходят в храм да се молят и не знам кое е станало причина Учителят да отрече, да отсече тоя път. Приятелите престават да ходят в църквата. И всъщност това е опитът на Учителя да работи с църквата. В.К.: Аз съм намерил едно изказване, едно интервю на Учителя с Александър Стамболийски, където Учителят казва: „Ние се опитахме да реформираме църквата, а те ни отрязаха и ни отхвърлиха". Значи това е бил опит. Е.А.: Да. Учителят е правил опит да работи с църквата за да не излезе, че е безверник. В.К.: Тази Библия ми е дадена като награда от Учителя, като справяне в „Парахода". Е.А.: Е виж сега, Учителят ми подари Библията, е то е пак така в общата работа, понеже ние не влизахме в пререкание, ние не сме се карали, били сме винаги в добри отношения една с друга. Това съм искала да кажа. Нищо друго. В.К.: Сега тука, което съм записал, че стенографката Елена е двукръвна македонка, стенографката Паша, баща й руснак, майка българка, Савка - баща македонец, майка германка. Бащата от Велес - Македония. Е.А.: Точно така. В.К.: Брат Боев арменец така, а майка - българка. Как така се случи, че всички стенографи, така не са чистокръвни българи? Е.А.: Галилей питал Учителя веднъж, той ми казваше. Учителят беше отговорил, както той отговаряше така: „Е, щото е трябвало". Щото така всеки е донесъл нещо от себе си в това. Ако е само един, ще бъде едно, а пък така всеки внесъл нещо от себе си, от това, което носи като душа. Аз сега така го чувствам, за да ти го кажа. В.К.: Сега Учителят се къпеше в банята, така ли? Тук съм записал, че вие сте почиствали банята. Кой се занимаваше с бита на Учителя, във връзка с къпането и т.н.? Е.А.: Абе вижте брат, докато нямаше вода, ние си събирахме през лятото вода, докато не бяхме прекарали вода от водопровода. Него 1933 год. го прекараха. В.К.: Тази баня кога я направихте? Е.А.: Ами то е барака бе. Барака, само едни дъски и отвсякъде духа и отвсякъде се вижда. Най-незакътаната барака е тя. В.К.: И водата горе на варел ли беше, как? Е.А.: Не, водата беше на банята, тръбите. Имаше тръби, които влизаха. Даже след като Учителят си отиде и след като Савка се помина мен ми дадоха да живея в бараката на Савка, в която живееше. Тя беше непосредствено до банята. И аз сега казах: Аз, ако не направих това, което исках, а трябваше да ходя отдалече да наливам вода, от стола. Аз исках да си прекарам вода. Отивам при Иванов като домакин, не се съгласява. Сега всичко можех да си представя, но вижте казвам бе брат. Аз имам пари, няма да ви искам нищо, аз всичко с мои разноски го правя това. Да ти кажа, толкова ме изтормози този човек за тая работа, че най-после казах: „Добре, отказвам се". До такава степен ме накара да го кажа. И чак тогава той се съгласи. В.К.: Този Иванов откъде беше? От Варна ли беше? Той там ръководител на Братството ли е бил? Е.А.: От Варна, ръководител на Братството. В.К.: Той коя година идва? Е.А.: Не помня точно годината, но рано дойдоха в София. А виж какво, те имаха един син, те бяха дошли вече в София. Те две момчета имаха. Единият умря от туберкулоза, а другият при катастрофа умря. И останаха без деца двамата. А пък кога са дошли точно не мога да ти кажа. В.К.: И той после стана домакин на Братството. Е.А.: Да, стана домакин и аз затуй, понеже аз от толерантност, като домакин го моля, затова. В.К.: Той към Антов ли се приобщи? Е.А.: Ех, не го знам, те си бяха, някакви приятелства имаха, но не ги знам какви бяха. И да не беше се съгласил аз пак щях да го направя. Ама може ли бе брат, тука тече чешмата, тука е моят вход и аз да не си внеса вода, един метър разстояние само, може ли такова нещо? Още повече,

Паша наливаше вода оттам. Тя се къпеше при мене. То не беше само за мене. Как така? Паша редовно се къпеше при мене. В.К.: Така. Ами тоалетната на Учителя? Е.А.: А, тоалетната на Учителя беше на пътеката. Аз не съм се занимавала, Грълбашева се занимаваше с нея. Но чисто я поддържаха много. Аз съм видяла, много чисто я поддържаха. Слушай тоалетната беше вън и като слезе Учителят за тоалетната, един ще Го спре, втори ще Го спре, трети ще Го спре. Това беше наказание за Учителя. Аз за нас за срам, че не можахме да направим нещо. Аз, когато исках на Учителя, когато Му говорих да Му направят, да се разруши отгоре, аз исках именно това, да се направи стая, спалня в която да си спи, стая, в която да си посреща гостите и една стая за вещите. Ама Учителят избърза, отиде си по-рано. Обеща ми, аз последният път, когато Му казах, викам: „Учителю, аз имам и план за Вас, за жилището". „И какъв план имаш Еленке?" И Му разказах плана. Не ми каза, че не е хубав и че не е... И каза: „Е добре, като се свърши войната". В.К.: Като се свърши войната. Е.А.: А пък Той като се свърши войната и Той избяга. Замина си.

В.К.: Разкажете за обичта. Е.А.: Учителят на мен ми се кара, че обичам. Кара ми се и аз си викам, абе защо Учителят ми се кара. Аз не можех да разбера, нали трябва да се обичаме, като се обичаме защо да ми се кара? Много по-късно го разбрах. Щото така: „Ами ти си готова да умреш за Него" - така ми каза Учителят. И аз като помислих, помислих, викам: „Ако трябваше сигурно щях да се пожертвам". До такава степен привързаност имах. Сега, каква беше тая връзка не мога да знам, колко вече 40 години откак си е отишъл той. В.К.: Да, интересно, че Паша казва на Учителя и прави едно изявление, че обичам еди как си. Учителят казал: „Ти виждаш ли Еленка как обича онзи? Така ще обичаш и после ще обичаш Бога". Е.А.: Ама виж защо, защото именно, Той Учителят одобрява начина на обичта. Тука не ме упреква за обичта. Той ме упрекна, а Той ме упрекна за друго мене: „Ама ти си готова да умреш за него". Упрекна ме, че толкова го обичам, че съм готова да умра. Но после аз разбрах грешката си. Да. Аз знам, че не е трябвало така да се обича. Човек само Бога може да обича така както, аз съм обичала. Ех, само Бога. Човек, не знам.

В.К.: Сега излезнаха накрая нали публикуваха в списание „Отечество" дневника на Любомир. Е.А.: Да. Лулчев написал, знам, че имаше два дневника. Единият на Учителя с държавата, а другия на Любомир с Учителя. Е.А.: Личният му дневник. В.К.: Значи имаше два дневника. Е.А.: Имаше. Е.А.: Те фактически публикуваха само единия. Един, не го знаят другия или някой го е скрил. В.К.: Да, значи имаше два. Е.А.: Имаше. Той ми е казвал. В.К.: Значи имаше два. Кой го накара отвътре да напише тези дневници? От тщеславие ли ги пишеше или да се види как се развиват събитията, или какво? Е.А.: Лулчев най-напред живееше в града. След това си направи една барака на Изгрева, в която живееше сам. Не минаха две години той се свърза с Невена Неделчева. И тя си направи в зимника на неговата барака една дупка и там нещо приспособи като жилище и докато живееше при него беше все в тая дупка долу. В.К.: На кой това? Е.А.: На Лулчев. В.К.: Тя? Е.А.: Тя. Щото тя нямаше къде да живее. По едно време баща й се помина някакво наследство получи 12 000 лв. и Лулчев ме помоли да помоля един брат да й даде място така, да си направи една барака. Сега аз като послушна казах му и той й направи. И той даде това, направи, но когато пък него изгониха от бараката, където си беше, защото пък и той си купи барака, направи си една барака, която беше само така тесничко, малко нещо. Но него пък го изгони съквартиранта му, не го написа той на своето си име, а го написа на името на друг. И той после каза, че е негово. Той се съблазни.

В.К.: Ясно, и накрая? Е.А.: И накрая Лулчев го изгони и той си отиде в бараката дето беше на Невена. И този брат при когото отиде беше Иван - каруцаря. Той ми каза: „Еленке, аз заради тебе дадох мястото". Защото ние с Иван каруцаря имахме така добри, човечни отношения. Аз нищо не казах, защото се почувствах виновна. По този начин съм попречила на човека. Това е една друга история, която няма да я разказвам. В.К.: Когато правеха сградата на Ловния парк, премина оградата точно през изворчето на Диана Бад. Е.А.: Да, да. В.К.: Учителят мина веднъж и повече не стъпи. Това беше преди 9.IX.1944 год.? Е.А.: О, много преди това. В.К.: Коя година? Защо точно там прекараха оградата? Е.А.: Ами защото тогава правеха оградата на парка. Защото бяха против Учителя бе брат! Много просто. И знаеш ли колко просто беше? Сега тука има един стръмен бряг, изворчето е от стърмния бряг насам, щото тука извира изворчето и точно на половината мина оградата. Сега това и най-големият враг мъчно ще го направи. И най-големият враг. Толкова грозно беше, много грозно. Не, българският народ не Го прие хубаво. В.К.: Да.

В.К.: Упражненията с носене вода от Диана Бад е ясно. Учителят препоръчва да носи вода Георги Радев, но той не послуша не се подчини, беше го срам. Как така? Е.А.: Аз имам едно писмо тука за същото нещо за Георги. Георги Радев заболя гръдно. Той се смяташе много напреднал духовно и недосегаем от света. В.К.: Значи Георги Радев заболя гръдно. Смяташе се много голям човек и не искаше да носи вода. Е.А.: И Учителят, аз не знам това. Учителят го е казал, кога го е казал разбира се, че не иска да носи вода. А тогава Той ни беше дал една задача първия ден: един път да отидеме за вода, втория ден два пъти, третия ден - три пъти, десетия ден - десет пъти. Аз лично изпълних тази задача, като задача, защото Учителят я дава, пък какво му струва, човек да отиде десет пъти до изворчето. Да се разходиш, хубави дни бяха. Сестра Маркова, която от много работа беше изтощила нервната си система до невъзможност и просто така не можеше дето се казва да мисли и Учителят й казал тогава на нея тази задача й е дал: „Ще вземеш сестра една стомничка, може да е едно кило вода, може две кила най-много, ще отидеш на изворчето, ще си донесеш водата и от тази вода ще си пиеш. Тя го направи и оздравя. И след това превежда беседи на Учителя. В.К.: Това не е малко. Е.А.: Ами как ще е малко. И знаеш ли какво хубави беседи преведе? Виж Георги не можа. Той имаше някакви по-силни кармични връзки. Нещо го влечеше някъде другаде, не го знам аз. Той направи връзка с Вера Куртева, но аз не можах да разбера тяхната връзка, защото Вера е съвсем друг човек, а пък Георги е съвсем друг човек. Георги е интелигент, умен, имаше той един език така остричък и малко подигравателен. Имаше това нещо. Само веднъж съм присъствувала на един разговор между Борис и него, как се шегуваха и аз като излязох рекох, сега и с мен така ще се шегуват. Разбираш ли? Защото ирония имаше в шегата. Ама не всякога беше чист. Пък да се подигравaш с един човек, то значи да не го уважаваш. Това не бяха братски отношения, а остатъци на един друг свят от хиляди години назад. Доказателства? Проверете как завършва живота им. С пълно разочарование на съвременниците и с личен провал като личности.

167. ГРЕШКИ И ПРЕГРЕШЕНИЯ

В.К.: Тук съм записал нещо друго за „Льо Метър Михаил", за онази 1922 година, когато Учителят доста строго говори по отношение на двамата Кръстю Христов и Михаил Иванов. Сега, Елена лично е писала беседите, а Паша омекотила. Учителят беше много категоричен, а впоследствие, когато е дешифрирала беседите ги е омекотила. Е.А.: Да. В.К.: Как стана това? Защо? Поради какви съображения? Е.А.: Ами не знам сега как го е направила Паша и какви съображения е имала. Но много е омекотено. Вярно е това. Но въпреки това Паша разказваше, че тя попитала Учителя веднъж: „Е Учителю, сега, /защото те двамата стояха затворени в една стая, която някой им беше отстъпил тази стая/, какво правят?" - Паша Го попитала. Туй Паша лично ми го е казвала. „Ами какво правят сега Учителю?" -„Карат се" - казва й Учителя. „Карат се". „Защо ще се карат Учителю?" - „Ами за яденето се карат". Толкоз. В.К.: Значи караха се за храната. Е.А.: За храната се карали, моля ти се. Построени са били така. В.К.: Учителят е казал, че българският народ има един представител, който е влязъл в Божествения свят, защото по-големи народи нямат такава превилегия. Е.А.: А други нямат, да. Учителят, както говореше един път за българския народ каза, мисля, че във връзка с богомилите беше: „Много народи нямат представител в Божествения свят, а българският народ, макар да е малък, но има представител, който е израсъл, достигнал до това Божествено съзнание, за да бъде член на това общество". Разбираш ли? Не така къде да е, но да бъде член на обществото, на духовното общество, значи да участвува в Божия съвет, така излиза. В.К.: Аз съм слушал едно изказване, Учителят казва: „Българите нямат право на земя и на държава, но заради ония българи, които са горе в духовния свят им се дава". Е.А.: Е-е, да. Значи има българи, които са с високо съзнание. Абе не случайно е дошъл Учителят в България. Той иска, вижте, много хубаво казва, че иска да дойде да помогне на българите, много хубаво. В.К.: Аз съм чел една книжка от брат Боев „Учителят за Славянството". Ами за богомолите. Е.А.: Е, каквото се знае е от литературата. В.К.: Нещо така по-специално Учителят да е казал? Е.А.: Не е казал, не. И те много жертва са дали богомилите. Изгорили са наведнъж в един цял един дом някакъв, където са живели, подпалват ги и не им дават да излезнат и изгарят живи.

В.К.: Сега във връзка с оная задача със стомните за вода. Когато стомната ви била пробита и когато Учителят ви дава ключа от стаята, за да вземете една стомна ли, отивате връщате се и се качвате нагоре, разкажете този случай по-подробно. Е.А.: Учителят една неделя държа много дълга беседа и накрая каза така: „Другата неделя, няма да имаме беседа, а всеки един от вас ще си купи по една стомничка и ще отиде на бивака, да си напълни стомната. Ще си направим закуска и всеки ще се върне". Но не вече групово, а така според възможностите. Аз тогава бях учителка и поръчвам на една сестра, която беше от Байлово, там правеха стомни, да ми купи стомна. Ама не я поглеждам. Нито слагам вода да опитам, нищо. Слагам я в раницата и тръгвам. По жребие тръгнахме. Да тръгна пета или шеста вечерта след полунощ. Разбираш ли това, имах късмет. Щото аз отидох рано, стоях, правих си упражнения, всичко и когато дойде Учителя, Белева иска да Му напълни

стомната. Той на нея не даде. Пък на мене даде да я напълня. И аз като я напълних на Учителя, хайде казвам и моята стомна да си напълня. И напълних. Гледам, изтича водата. Я, поглеждам, доливам, пак изтича. Обръщам стомната виждам дупка в средата. Аз не съм погледнала. То имало или камък, или нещо друго, което нали се е отпушило. Ужасно се смутих. Цяло Братство казвам, 500 души да тръгнат, пък мойта стомна ли да бъде пукната бе? Виждаш ли, упреквам себе си, че не съм била внимателна. И сега неделя е. Отивам при Учителя и казвам: „Учителю, тъй и тъй ми е стомната, ще Ви моля да ми дадете Вашия чайник, като се върна за да взема вода". „Не може". И сега, не може, не може. Аз не Го упреквам. Казвам: „Учителю, днеска е неделя и магазините са затворени, иначе аз ще слеза, ще си взема една стомна и ще се върна да си налея вода". Казвам му това. Той като видя какво съм решила, на какво съм готова, тогава извади ключа, даде ми и ми каза: „Ще идеш в Моята стая - долната, еди къде си има една стомничка пълна с вода, ще я излееш на цветята и ще дойдеш тука и аз ще те чакам". През целия път отгоре до долу съм тичала, защото не бях с такива вързани крака, тогава бях бързонога. И мисля, че съм слезнала за час, час и нещо. Така, ама и кураж добих, Учителят ми даде възможност да си поправя погрешката. И отидох. И когато вече взех стомничката и всичко, всичко и когато стигнах там, гдето имаше една чешма, горе така на първата височинка, щото тичешком надолу, на връщане по пътя, викам, ще си почина малко. В това време Савка цъфва и казва: „Еленке, Учителят те чака". И не можах даже да седна. Добре щом ме чака, значи аз трябва да бързам. Отидох и разбира се, че благодарих и това, и после поседях доста горе, починах си и вечерта пак си отидох, бях в Макоцево учителка тогава. В.К.: Върна стомната на Учителя. Е.А.: Не съм Му я върнала. Забравих. Взех стомната, а не за връщане и дума да не става. Друга бих Му дала, но после. Счупих я. Счупих я, затуй не я върнах. И то я счупих знаеш ли как? Както я сложих на леда, тя се пързулна и аз докато се наведа, тя се изтъркули и падна и се счупи. Ама тогава същата година мен ме уволниха. И казах: „А-а тука ще има нещо тая година. Щом се счупи стомната, ще има нещо тая година". И както виждаш, имаше. Уволниха ме. Боже как ми се кара Учителя, когато ме уволниха. Много ми се кара, пък аз се чудя защо ми се кара. Но както и да е.

В.К.: Чета. Сега, тука всички беседи бяха на тавана. На таванското помещение. На тавана имаше в един скрин, там ги слагаха, после някой ни наклевети и ги взеха. Имаше малка дупка на тавана 50/50 см. и там се завирахме. Дори и Учителят се завираше там. Е.А.: То беше на тази стаичка, промеждутъчната стая дето Учителят приемаше. И там беше така тясно всичко и така всичко беше нагъчкано едно до друго, че имаше един отвор. Направо покатериш се, стъпваш на стол, стъпваш на друго нещо, там вече на каквото може да стъпиш и отиваш на тавана. Така тясно беше всичкото. В друго помещение после открих едно течение беседи, които Учителят ги е говорил и които са били оставени на тавана. Преди да ни изгонят и преди да ни вземат Изгрева. И когато вземат всичките тези, когато вземат всичкия материал, който е и от Братството, една от работничките вижда беседи. В.К.: Това е на ул. „Опълченска" 66. Е.А.: Да, и вижда това, тя се сеща, че това са беседи на Учителя. И сега сигурно не е казала, че ги взима, защото те щяха да ги унищожат нали, те нямат друго отношение към това и тя донесе ги на Изгрева, а пък аз ги търсех повече от половин година преди това. Защото, когато Савка си отиде, аз исках да туря целия материал в ред. Не знам каква работа имам да върша и затова знаех, видях къде липсват беседи. „Абе Паша, къде са тези томчета?" И казвам дати оттука дотука няма. Няма ги, а пък от Младежкия

клас и Общия клас, и Неделните беседи няма ги всички. Учителят е говорил редовно, пък ги няма беседите. Както ти казвам то беше празник, когато ги донесе сестрата. В.К.: А тука на Изгрева на салона имаше ли таван отгоре? Е.А.: Имаше. В.К.: На този таван какво се държеше? Е.А.: На този таван се държаха всички неща, които не трябваха да бъдат на открито, палатките се държаха там, щото е сухо. После Учителят държеше продукти. Например всички неща, които Му носеха, като се съберат много Той казваше: „Изнесете ги на тавана!" Имаше така, първото отделение беше и по празници, и ние вземахме оттам бонбони, шоколади, всичко, което са носили да черпим приятелите. Питаме Учителя: „Учителю, има много бонбони, дето ще ги хвърляме после, разрешавате ли да почерпим приятелите?" „Да"- и толкоз. И сме черпили. В.К.: Тук отвора какъв беше? И той ли беше малък? Е.А.: Малък. И той малък. Учителят как хубаво се е сгъвал, знаеш ли как се сгъваше? Ще клекне, ще си пусне левия крак, ще наведе главата си, ще изнесе тялото си напред и ще си изнесе и десния крак, и вече е на тавана. Щото това беше таванът и вече е на тавана. И аз съм се катерила много. Знам. Но за Учителя, така малко. Вижте, братята, които правиха, работиха, не са били съобразителни и въобще не сме мислили за Учителя, за Неговото благосъстояние. В.К.: Едно ваше изказване: Братята направиха по-големи удобства на жените си, отколкото цялото Братство на Учителя". Това го казвам докато съм жива. Е.А.: Да, така казвам. Не мога да откажа това. Не мога да откажа, защото нищо не направиха за Учителя. Нямаше къде да си умие ръцете. Е как да кажа друго? Идваше при нас да се къпе. Редно ли е това? Защо да няма баня в стаята Му? В едно отделение там. Хайде. Той нищо не искаше, пък тези, които трябваше да се погрижат, не се грижеха. Едно ще ти кажа. Това бяха прости хора. От простотия го направиха. Никога един чужденец нямаше да направи такова нещо. Щото хората хигиена искат. Но както и да е. Минало.

В.К.: Друго, което съм записал. Това са дати дадени от Учителя за промяна: 1953 год., 1964 год., 1975 год., 1986 год. В.К.: В какъв смисъл промяна? Е.А.: Виж сега какво казваше: „Дати забележителни, в които ще станат събития". В.К.: През 1953 год. какво стана? Е.А.: Умря Сталин. В.К.: През 1964 год.? Е.А.: Земята излезе от Кали-Юга. В.К.: А-а, какво ще ми кажете по този въпрос? Е.А.: Ами аз много не съм астроложка, не мога много. Да, земята излезе от Кали-Юга. В.К.: През 1975 год.? Е.А.: Ами Хелзинки. Признаха границите на Европа след 1975год. и човешките права. В.К.: През 1986 год.? Е.А.: Ами нищо още не знам какво ще стане. В.К.: Горбачов дойде. Е.А.: Горбачов дойде и съвсем сериозно започна. Той надълбоко поде работата. Ха, ха, ха. Започна да реформира комунистическата империя. Ще видим докъде ще я изкара.

В.К.: Друго, което съм записал е едно изказване на Учителя: „Не могат ли управляващите да направят конституция за всички народи на цялото земно кълбо? - Могат!" Това искаше Той. Той искаше още нещо: Хляба да бъде без пари. И българите да са първите, които ще дадат на народа хляб без пари. Но, вижте ето как попречват духовете. В.К.: Да. Е.А.: Така, попречиха.

В.К.: Разкажете за Пентаграмата, която е била в Търново. Е.А.: Не е в Търново. В.К.: Цветната Пентаграма. На главата на Христа бил сложен образа на Учителя, да и после Го обвиниха, че се правил на Бог. Е.А.: През 1925 год. дойде полицията, взеха я и я държаха дълго време, и после я върнаха. Тя беше известно време в салона в Търново, но на Изгрева също е била. В.К.: Къде беше на Изгрева? Как стои въпроса с тази Пентаграма? Кой я е рисувал? Е.А.: Някакъв руснак, художник. В.К.: Името знаеш ли? Е.А.: Нищо. Нищо не знам. И той е казал: „Ами аз не видях по-хубав образ от Учителя за да направя друг".

Да той е казал и това. Сега така като се види, че е турен. В.К.: Какво представляваше Пентаграмата в цветове или как? Е.А.: Не, Пентаграмата, както са Пентаграмите, в цветове, ама знаеш ли беше голяма колкото целият ми гардероб. Такава голяма. Да, така оттука. В.К.: 4 м. и 1/2 на 2 м. и 1/2. Е.А.: Ама тя си е голяма, тя е пак голяма. Само, че тя е цялата сега напукана, защото е с блажни бои. Не, тя може да се оправи. То е реставрация. В.К.: През 1925 год. защо са я взели полицията? Е.А.: Ами защото Го гонеха. Щото виж да ти кажа, ама поповете много мръсни бяха бе. В.К.: Тя къде беше? На стената в Търново ли? Е.А.: В Търново беше във външната стая, не в Неговата. В тази стая гдето приемаше гостите. В.К.: А на Изгрева, къде беше сложена? Е.А.: Никъде, не е била на Изгрева. Тя е била само така на руло. В.К.: Щом е била в милицията, тя е омърсена. Учителят вече не я искал. Е.А.: Не, не иска да я тури. Това е съвсем друго.

Забележка на редактора: *Името на руския емигрант-белогвардеец и при това художник, който е рисувал голямата цветна Пентаграма и която е била окачена в Търново на събора на 19. VIII. 1922 год., с подпис Ф. ШЛАМБОРА.*

Името му го също открих в описа на вещите, които са продавани чрез заложната къща. Там пишеше, че тази Пентаграма е от Шламбура. По този начин се разрешава един важен въпрос за цветната Пентаграма.

168. НАСЛЕДНИЦИ, ПРОПОВЕДНИЦИ И ПОСЛЕДОВАТЕЛИ

В.К.: Как стои въпросът с правото за издаването на беседи, откупуване правото за издаване на беседите от наследниците на Учителя? Е.А.: По юридически път те задоволиха първо най-напред Неговите наследници. След това можеше да се откупи това право. И Братството го откупи. По най-кратка форма казано. В.К.: Това беше идея на някои от нашите приятели. Е.А.: Да. В.К.: За да може да се печати. Е.А.: Да се печати, разбира се. Да имаме свобода. В.К.: От едната страна са били: Борис Николов, Паша Теодорова, брат Боев, а от другата: Антов, Симеонов, Жечо Панайотов. Е.А.: Да, те са. Те бяха по това време. В.К.: Колко платихте за откупуване? Е.А.: Това нещо не знам. В.К.: Какво ги направиха тези пари, наследниците? Е.А.: Похарчиха ги. В.К.: Колко наследника имаше тогава? Е.А.: Ами имаше наследници от брат му Атанас. Той имаше един учител брат. А Учителят е имал брат Атанас, Наско ли, Атанас ли. След това имаше сестра. Една сестра - баба Мария, която идва 2-3 години в нашия „Параход", когато ние бяхме на Рила. Тя ни пазеше „Парахода". Пазеше ни го, да не сме сами. Защото ние не си оставяхме „Парахода" никога. Защото всичките беседи бяха там. И от страх, пожар нещо, разбираш ли, пък бараки бе! Да не е нещо здраво. Така да ритнат, ще могат да влезат и да направят беля, но добре, че не знаеха. Добре, че не знаеха. Иначе, ако имаше злосторници можеха много бели да направят. Смятай сега за ония беседи, аз ти разказах и пак се връщам към тях, които ми ги донесе сестрата от ул. „Опълченска" 66. Ами това е Слово, иначе щяхме да ги загубим. Тя щяха да ги изгорят. А щяха да кажат: „На дъновистите" и толкоз. А пък ние го имаме вече записано. В.К.: Какво беше отношението на рода на Учителя към Него? Как Го приеха? Като роднина или? Е.А.: Не мога да кажа. Аз съм била млада. В.К.: Какво сте чули от старите братя? Е.А.: Майка Му все е усещала нещо. Тя много Го е обичала. И когато е била болна и преди умирането си, тя Го е чакала да се

върне като момче, ученик от Варна, за да Го види. Туй са ми го казвали приятели. Баща Му е идвал при Него и се е отнасял с уважение към Него, защото пък на него, той когато отива да се покалугери, казват му, ще се върнеш, имаш задача в света. Е значи подготвена е за тия неща и даже има една малка книжка, ти сигурно си я чел, за тази история. В.К.: А да, за Откровението в църквата. Е.А.: За „Св. Димитър", да. Така, че знаели са това. А другите не. Интересуваха се от парите. А, едната, зъболекарката, която е била, племенницата на Учителя, тя е казвала: „Пари, пари да ни даде". Значи съвсем материално отношение е имала. Пък Учителят повече пари щеше да й даде, ако тя не беше така материална, ако тя отиде и Го помоли, Той щеше да й даде. Ама тя не е знаела как да иска. В.К.: Значи иска пари, пари. Е.А.: Да, така е казала. В.К.: Сега тази баба Мария е идвала често и Му викаше Петре. Е.А.: Ами тя е 10 години по-голяма от Него. После Той е бил дете, нали знаеш оня случай с царевицата? В.К.: Я го разкажи! Е.А.: Нея я годяват за човек, който тя не иска. И тогава, тя плаче естествено. И Той е бил 10 годишно момче. И като я видял, че плаче казал: „Како, защо плачеш?" Тя казала: „Искат да ме дадат за еди кого си, пък аз не искам". В това време се събаря една низа царевица, венец, пада долу. „О, како не плачи. Както се разтури царевицата, така ще се разтури и твоята работа". Той вече, виждаш ли, това е ясновидството, което го носи от детство. Друг случай не съм чула. Така ярък да бъде. Така ярък, определен, да.

В.К.: Чета: Неделчо Попов иска да проповядва и Учителят му казва: „Тебе въшки яли ли са те? Ще работиш и с това ще проповядваш!" Той беше под влиянието на Балтова, която искаше да го прави проповедник. Я ми разкажи този случай. Изобщо какво беше влечението на приятелите да стават проповедници и т.н. Е.А.: Ами виж сега, то е влиянието на света, нали те искат изведнъж да се проявят. Но не им беше брат ясно за проявата, която трябва да имаме. Да станеш проповедник още нищо не значи. Ти трябва да станеш първо човек, да имаш всичката духовна светлина и тогава става, ако можеш проповедник. А така, както се опитваха те да стават, това нищо не е. То е светска работа. В.К.: Никой няма да ги приеме. Е.А.: Ами разбира се. Пък затова и Учителят му е казал: „Теб яли ли са те въшки?" Ами той като си загуби работата, като започне да проповядва, а не знае как и няма знание, какво ще прави? Ще стане един обикновен човек, който ще бъде просяк. Направо просяк ще бъде.

Но виж сега. Слушай, когато Неделчо заболя, той ме извика един път да му направя компрес. В.К.: Млечен. Е.А.: Е как може на един болен човек да не отида? Естествено, че отидох. Направих му компреса. В това време дойде Балтова и те се скараха нещо. Ама като се скараха, лошо се скараха. И той й каза: „Ако умра, ти си виновна". Виж, дословно казано, присъствувах. За пръв път го казвам пред човек. В.К.: Трудно се изнася това нещо. Е.А.: Кое? В.К.: Не, трудно човек може да го изнесе вътрешно. Е.А.: Е, казвам ти. И много скоро след това той си отиде. Но той късно ме извика. Той имаше един така подут корем, много. В.К.: Имал е асцит и цироза на черния дроб. Е.А.: Е-ех. В.К.: Епоха.

В.К.: Ами друг въпрос. Учителят до коя година стоя там на ул. „Опълченска" 66? Е.А.: Докато дойде на Изгрева. През 1926 год. се качи на Изгрева и оттогава много рядко е спал долу. Е веднъж Балтова, когато беше постила, отишла при Него и казала, че ще спи при Него. „Учителю, аз ще остана при Вас!" В.К.: Какво казала Балтова? Този случай не го знам. Е.А.: Казала: „Учителю, аз ще остана при Вас!" Постила, дълъг пост изкарала и голямо геройство и отива при Учителя и казала: „Аз ще остана при Вас!" Да, да спи

там. Учителят казва: „Добре". Но тя е мислила, че ще остане там. Но Учителя взема си шапката и отива на ул. „Опълченска" 66. Оставя я. Нали тя иска там да спи. Оставя я да спи там. Много финичко. В.К.: Ха, ха, ха. Оставя я и тя приспива, Балтова до сутринта. Тя чака да преспи с Учителя. Е.А.: Виж, не, духове брат. Духове и духчета колкото щеш имаше. В.К.: Те повече са били духове отколкото духчета. Ха, ха, ха. Значи и други случаи и при други разни случаи Учителят е спал на ул. „Опълченска" 66. Е.А.: Случвало се е някога, ако е бил на концерт ли? Нещо, но обикновено си идваше. След като Учителят Му направиха къщата и почна да живее на Изгрева, Той слизаше за класовете на братския салон на ул. „Оборище" 14 и се връщаше винаги на Изгрева. Много пъти и аз съм присъствувала в изпращането до Изгрева и после ще се върнеме пеш. В.К.: А по това време нали и на ул. „Оборище" 14 сте били? Е.А.: Е, на „Оборище" де. В.К.: Той се връща на Изгрева. Е.А.: На Изгрева. В.К.: И с приятели се връща, придружават Го. Е.А.: Е, винаги са Го придружавали. Може ли? Пък и кой няма да иска да върви с Учителя.

Един път бяхме двете с Паша на Изгрева и Учителят дойде по едно време, ама никой друг нямаше. А пък Той бил поканен у Граблашеви на обяд. И сега тръгваме. От едната страна Паша, от другата страна аз. Вървиме и си приказваме с Учителя, нали така, щастливи сме и двете, че сме с Учителя. И като отидохме до вратата на тези, като звъннахме на това, Учителят каза: „Аз ви водя две гостенки, ще разделите моя дял на трима ни". В.К.: Ха, ха, ха. Е.А.: Е така де, значи да не ги ощетяваме ние. Пък кой ще дели сега Учителя. Те се зарадваха и Граблашев, и жена му. Много се зарадваха. Пък и момичетата. В.К.: На Величко Граблашев, да. Тогава. Величко Граблашев беше още жив? Е.А.: Жив беше. В.К.: Добре де, той кога заминава за Америка? Е.А.: Скоро след 1922 год. В.К.: Значи тази ваша опитност е преди 1922 год.? Е.А.: Преди 1922 год., да. В.К.: Той колко дъщери имаше? Е.А.: Две. В.К.: Те живи ли са сега? Е.А.: Едната знам, че е жива, другата не знам. В.К.: Знаете ли къде живее? Е.А.: Знам. В.К.: Трябва да ги търсим, да видим дали няма нещо запазено от баща им. Е.А.: Не вярвам. Много са разпиляни. Ако са като майка си! В.К.: Тя разпиляна ли беше? Е.А.: Оу! Един от най-разпиляните хора, които съм видяла. В.К.: Различни хора. Е.А.: Различни, да. Различни. В.К.: Той Граблашев затуй бяга от нея, отива в Америка макар, че отива да търси Христа. Е.А.: Ех, виж какво, той ли е казал, че търси Христа? Ех, виж какво? Той ли е казал, че отива да търси Христа? В.К.: Той се сбогувал с Учителя, този който е присъствувал при изпращането, нали : „Ама Учителю той отива да търси Христа!" Учителят казал: „Нека търси!" „Учителю, Христа е тук, пред мене". Казал: „Нека търси!" Е.А.: Аха, защото той не Го позна. Той не Го позна. Той като беше с Него като студенти, когато ходиха там при оная къща, там някъде в гората, дето скитаха толкоз време, за да я намерят. Ама въобще той не Го позна. В.К.: Как знаете вие този случай? Това е случай на Граблашев с Учителя. Е.А.: Граблашев забелязал, че Учителят за известно време изчезва да речем за една седмица и никой не Го знае къде е. Веднъж така, друг път така и най-после Го пита: „Къде ходиш? И мен да ме вземеш, където ходиш!" А те са студенти с Граблашев в Америка. Пък Учителят казал: „Добре, ще те взема". Но му казал: „Щом искаш, ще дойдеш с Мене, но няма никакъв въпрос да ми задаваш. Каквото гледаш, каквото чуваш, само това ще го знаеш ти, но няма да Ми задаваш никакви въпроси". И там те са отишли, ходили по вода, ходили по суша, качили са се на една планина и когато стигнали някъде далеч в планината, една лодка ги чакала в едно езерце в средата, на което била построена къща. Значи отвънка не може да се влезе в къщата. Трябва да се даде ключ, за да се влезе. И Учителят

го завежда там. Заварили хора, които го чакали в една стая. Всички му станали на крака. Разговаряли на език непознат за Граблашев. Стояли там колкото стояли, но Граблашев като се връща и той иска да намери къщата, и скоро след това мисли, че ще намери къщата. Отишъл, ходил в една посока, в друга, в трета и т.н. нищо не могъл да намери. Щото там била къща, която е сред вода построена. Така в езерцето е постройката. Значи нещо като басейнче имало. Как е било, отгде ще знам аз, ама е могло да я има. В.К.: Вероятно е имало някакъв остров. Е.А.: Остров по средата, да. В.К.: И построена къща. И какво разправя Граблашев за тази къща? Е.А.: А, нищо не иска да каже. Пък и ние не сме питали. Виж да ти кажа. Защото му казва да не казва нищо Учителя. Той трябва да мълчи. Иначе, ако говори значи той няма да бъде почтен. Интересно е как не можа да познае Учителя, ама. До Учителя да бъде и да не Го познае! В.К.: Интересно той е превел от английски доста неща за Розенкройцерите. Е.А.: За Розенкройцерите е превел доста работи Граблашев. В.К.: Така беше с Граблашев. Какво казваш, беше висок с голям авторитет. Е.А.: Със самочувствие някак. Един едър мъж беше, висок и с едно чувство така важен, важен. Това е моето впечатление. Пък аз съм била на 19 години, когато съм го видяла. В.К.: Била сте млада. Е.А.: Младо момиче. В.К.: Значи така е с Граблашев.

В.К.: Какво ще ми кажете за тая снимка? Това е тука невероятно. Виждаме добре Балтова, Епитропов и Пампоров с Учителя. На тая снимка с Учителя имам усещането, че това е тука цялата човешка цивилизация. Представител на цялата цивилизация, които са минали и епохи, които са минали на земята. Е.А.: Да. Какво да ти кажа, представители на различни епохи. На различни епохи, на различни хора. Ха, ха. В.К.: Какво ще ми кажете за Пампоров? Е.А.: Виж какво, Пампоров беше един добър брат, ревностен, есперантист и обиколи Европа с есперанто да предава уроци и запозна рижаните с Новото Учение. В.К.: Кои? Е.А.: Рижаните от Рига, да. Той ги запозна. И те дойдоха. Няколко години подред идваха на групи на Рила. В.К.: Ама наистина тая снимка е уникална. Говориме за представители на цивилизации и епохи е тази снимка. Е.А.: Да, Толкова различни са тези. И как са се събрали така при Учителя не мога да ти кажа, но. Това е много интересно. Тука е Пампоров. Сега тука е Епитропов. Той беше представител на дружество - осигуровки и той обикаляше цяла България да осигурява хората. С това се прехранваше, а пък беше и връзка между приятелите. Щото ходеше във всички градове и села, хем си вършеше застрахователната си длъжност и правеше връзка между приятелите, нали. Щото виждаме, че в първите години той подписва нарядите. В.К.: Сега Балтова откъде дойде? Е.А.: Аз Балтова я заварих в братството. Откъде е Балтова, не мога да ти кажа откъде е, но е в София. Малко екзалтирана жена беше. В.К.: Казаха ми, че изобщо е продала покъщнината си, подмамена от духовете. Е.А.: Спеше на дюшеците, но после си купи и диван. И диван си купи и беше съвсем комфортно за Изгрева обзаведена. Що ти казвам, увлечения. Знаеш ли, имам един случай с нея, не знам, да ти го кажа ли. Аз говоря с Учителя на поляната. И както си приказваме с Учителя, какъв разговор водех не зная, идва Балтова погледна ме така, демек да кажеш „Аз идвам, махай се!" Но аз казах: „Аз не съм си свършила разговора и не се махам". И останах, мълча. Стоя на мястото, оставям я да говори тя. Тя говори, говори, говори, каквото говори и си отиде. Аз не се мръднах от мястото си, но като си отиде, как добих такава смелост казах: „Учителю, сега като лъже, не съзнава ли?" А Той ми каза: „Вярва си!" Ха, ха. Казвам ти един случай така де, характеризиращ, затуй ти го казвам. Вярва си тя. Значи тя вярва, че

това, което казва е така. Ама, че не е така, не ми каза, че не е така Учителя на мене. Че пък и аз съвсем убедено казах. Значи вярва си, „Вярва си!" - казва. Не, за мене е един урок това. Аз за Балтова нямам отрицание. Ако успея да напиша образи в братството, ще бъде един образ и тя. Има много какво да пиша за нея. Тя ще бъде един образ неповторим. Та тя съществуваше и я виждате на снимки непрекъснато от едната или от другата страна на Учителя. Искаше все отдясно да бъде. Но тя като образ, сега положителна или отрицателна роля, то е друг въпрос, но образ е. Например, когато Учителят даде задачата, за да се отиде в 12 часа през нощта до Вълчата скала, тя същата нощ отиде. Щом даде Учителят задачата, тръгва сама и отиде. Сега, това е една ревност, нали. То може да каже някой амбиция, но е една ревност и тя отиде и тя даде тон, че ние за две-три седмици свършихме задачата. Иначе тя щеше да продължи много дълго. Тя даде тон. Знаеш, като разбраха всички, че Балтова е отишла да изпълни задачата си, тя ни изнасили всички. Значи тя може, а ние не можем. Трябваше да се доказваме.

169. КАК СЕ ПЕЧАТАШЕ СЛОВОТО

В.К.: Сега чета друга една опитност: Паша веднъж направи томбола. Това са всички неща, които вие сте ми казвали преди 15-20 години. Е.А.: Да, да. В.К.: Паша веднъж направи томбола за да изкара пари, за да се печата Младежкия клас. Едно томче. Я ми разкажи тоя случай? Е.А.: Ами Паша, понеже милееше за Словото и понеже тя го работеше, нали? И за Младежкия клас не можеха да отделят пари, като че ли приятелите и затова така не вървеше, почти нямаше отпечатано от беседите на Учителя от Младежкия клас. И затова Паша с тези средства, най-малките, които имаше. В.К.: Е как се прави томболата? Направи номерца или как? Е.А.: Номерца, да. Направи номерца. В.К.: Какви предмети разиграваха? Е.А.: Ами виж не помня вече. Не помня какво беше. Ами защото беше отдавна. В.К.: Значи направо томбола, упражниха я, набраха пари и тя напечата едно томче тогава де, напечата. С томболата успя да напечата едно томче. Сега това е значи един от методите за печатане. Сега друг метод. На 30 октомври 1936 год. Учителят даде задача, да се събира по един лев, цената на един трамваен билет. Всеки ден да се събират по един лев в една каса и накрая всеки трябва да каже: „Както аз отделям един лев за Господа, така и другите да отделят един лев за Господа! Никой не може да ви извини. Ще ходите пеша, а стотинките от трамвайния билет за Господа". На другата година ние направихме задачата и тогава парите се даваха на брат Боев. Паша и Савка дадоха парите на Учителя. Учителят пита: „Ами Еленка?" „Тя ги даде на брат Боев". Я ми разкажете този случай със събирането на един лев и т.н. Тази задача отначало до край. Е.А.: Учителят тази задача я даде и с нея разреши въпроса за печатането на беседите. В.К.: Сега до този момент как се печатаха беседите? Откъде се събираха средства? Е.А.: Средствата от Братската каса. Дотогава не знам, сега аз не знам за Братската каса. Имаше един комитет, който се занимаваше с всичките братски работи. Ние младите тогава малко иронично казвахме -Синедрионът. В.К.: Синедрионът. Е.А.: Това бяха възрастни приятели: Тодор Стоименов и от града имаше няколко души. И доста така работи този съвет. Те същите бяха, които не изпълниха и задачата, която заръча Учителят. Щото те бяха, все същите си бяха в този съвет. В.К.: Коя задача не изпълниха? Е.А.: Задачата, която Учителят каза: „Как да построят Изгрева!" С един амфитеатрално разположен план, някак така да бъде. В.К.:

Да направят на всеки човек да има стая. Е.А.: За всеки човек стая. Да има място, където да се събират да работят, да се срещат, да беседват, въобще за общия живот на приятелите, да общуват помежду си. В.К.: Това Учителят го е наредил. Е.А.: Учителят го е е казал да го направят. В.К.: Те са имали пари, средства? Е.А.: Имали са пари и средства. В.К.: И не са го направили поради други съображения тяхни. Е.А.: Ами аз попитах Начо Петров, след като си отиде Учителя. „А, бе брат Начо, сега Учителят си отиде, Той нареди нещо, така и така нали, това да се построят жилища и за частни хора, които нямат и за други хора. Защо не го направихте? Пари ли нямахте?" „Имахме пари. Казахме: „Ами какво ще правим в тоя пущинак? То е нищо, само стърнища". Изгревът не беше воднисто, понеже сухо място е, няма вода, нали, няма и затуй безсмислено им се видяло. А Учителят каза: „Мястото да бъде от пътя, който идва за Дървеница, който е пътят до долу, до реката, след това покрай гората и така това цялото място да го закупят. В.К.: Пари са имали? Е.А.: Да, да го закупят и да се построи това нещо. Но те не го направили, защото изглежда, че и те не са разбирали Учителя. Защото като имаш пари защо да не го направиш? Ами значи, защо ще харчат парите. В.К.: И парите после отидоха и си заминаха. Изпуснаха благоприятните условия. Е.А.: Изпуснаха. В.К.: Благоприятните условия се изпуснаха. Значи така стои въпросът със Синедриона. Сега как стана точно тази задача с единия лев? Всеки да почне да си събира. Е.А.: Учителят каза и по съвест всеки почна да събира. Почна да събира парите, всеки, който искаше. В началото, първата година много хора не бяха направили задачата. Щото казвали: „Е, едно левче", или даже са забравили може би да правят задачата. Щото Учителят казваше, не само да я правиме, но като тургаме левчето да помислим и другите така да правят. Разбираш ли? И другите да внасят. В.К.: Значи както аз внасям един лев за Господа, така и другите да внасят! Значи търся закона на обединението. Е.А.: На обединението, да. Това е нещо, което трябваше да се прави. Сега, аз лично си я правех много хубавичко, но не дадох парите на Учителя, малко от скромност да ти кажа правото. То кой знае какво съм направила. Но ги дадох на брат Боев и в списъка бях първа. В.К.: Учителят казва, никой не може да ви извини, ще ходите пеша. То един лев е 10 стотинки, колкото за един трамвай. Е.А.: Не, Той каза: „Всеки може да изпълни задачата. Няма да бъде извинен никой". В.К.: Всеки може да изпълни задачата. Е.А.: Всеки може да върви пеша. В.К.: То на един лев се равняваше. Е.А.: На десет стотинки тогавашни бяха, да. В.К.: Те беше голяма сума. Е.А.: Никак, ами то беше в евтините пари. Ама Учителят никога не ни е давал неща скъпи и такова, никога. В.К.: Значи оттогава имаше пари за печатане и си получаваха беседите безплатно, така ли? Е.А.: Не, след като Учителят каза: „Който е изпълнил задачата да даде парите на брат Боев!" Всички дадоха парите на брат Боев. И Учителят след това пък Той каза: „Тези, които си изпълниха задачата ще им се дадат безплатно томчетата, които са напечатани в тази година". Така, че ние ги получихме даром срещу задачата. И това нещо продължи до края, докато имахме братски живот. В.К.: Сега това беше единия начин за печатане. Другият начин за печатане е бил десятъкът. Това с единия лев бе задача. Най-много бе направено от 1030 човека в цяла България. Колко хора бяха по онова време? Е.А.: Ами към 1000 души бяха, когато правиха задачата, последните години вече. В.К.: Аз съм записал 1300 човека в цяла България. Е.А.: Може, да. В.К.: А другата форма, десятъка как се събираше? Е.А.: Другата форма беше на съборите. Всеки каквото е спестил, който може да даде десятък (10 % от това, което е спечелил през годината) отива в плик, като отива в Молитвената стая в Търново. Всеки отива,

казва си молитвата и си остави лептата. Е.А.: И така остави свободно лептата. Не си пише плика, нищо. Е.А.: Оставя си свободно лептата, нищо не пише. В.К.: И не казва колко е сложил. Е.А.: Да, свобода. Не, Учителят свещено пазеше свободата. Учителят, аз съм се възхищавала от начина, по който Той се отнасяше към нас. Той пазеше, искаше всеки да е свободен. Да се изяви така естествено, съзнателно, умно, нали така търпеливо. Да покаже един добър пример. Той това искаше Учителят. И затова ни търпеше такива каквито бяхме. В.К.: Значи това е в Търново. В София по същия начин ли ставаше? Е.А.: В София, да, същото. Абсолютно. В стаята на Учителя отивахме. В.К.: Тези пари кой ги събираше? Къде отиваха? Е.А.: Ами виж, тези пари най-накрая Учителят преди да си замине Савка и Той са ги пакетирали в пакети, във всичко и те бяха няколко милиона. В.К.: Милиона. Е.А.: Милиона ли? В.К.: Много бяха. Значи преди да си замине Учителят със Савка са ги пакетирали и всичко оставил в ред. Сега преди заминаването на Учителя, Учителят е разполагал с парите. Кой Му беше най-близката ръка? Тодор Стоименов ли? Кой се занимаваше изобщо с парите? Е.А.: Парите Учителят ги даваше. Учителят даваше на всеки според, нали задачата и лично може би, когато е трябвало. Мене само веднъж ми е дал 50 лв. да ги дам на чужд човек. Щото идваха много хора да искат пари от Него. В.К.: Външни хора. Е.А.: Външни хора. В.К.: Нямат пари. Е.А.: Е идват. В.К.: Да просят или? Е.А.: Не, не знам, искат пари, понеже се говореше, че Учителят има много пари и затуй като има много пари, искат от Него. И Учителят ми каза: „Даже занеси ги ти и кажи, че ти ги даваш". Да, даже така, аз се изненадах от това. В.К.: Ти ги даваш, а не Той. За да не би същото лице да иска отново... Е.А.: Може и затова, може и за друго да е. Може за да е свободен, защото виж да ти кажа Учителят не беше за пари. Учителят не знам, можеше да има колкото иска пари, да. В.К.: Да, аз четох: „На нас не са ни необходими пари, на нас ни са необходими готови души". Когато дойдат готовите души ще дойдат и условията. Е.А.: Не, Учителят, аз от това, което съм разбрала, нещо мисля да го кажа ли, ама само на тебе, не, не искам да го казваш. В.К.: Но то няма вече време. Е.А.: Е няма, не. В.К.: Добре, няма да ми го казваш. Е.А.: Няма да ти кажа, да. Виж защото Учителят най-много е ценял свободата на всеки един от нас. Оставяше ни да сгрешим, за да се видим какви сме.

В.К.: Добре, сега продължаваме по-нататък. Това са пак от моите записки с теб, едно изявление на Учителя: „Аз не искам да се изявя външно, защото българският народ ще Ме познае и ще си направи карма заради Мен. Христос се изяви и еврейският народ направи карма заради Него". Е.А.: Да. Това го е казал. В.К.: Как ще ми разтълкуваш това нещо? Е.А.: Виж какво, Той не се изяви кой е. Защото Христос каза: „Аз съм, да". А Учителят не каза кой е. Е, все подсказа, не можеше да не каже, все каза нещо и после ние видяхме, че е голямо същество. Лично аз съм убедена, че Той е от Божествения свят същество. Той не е същество от обикновена йерархия. В.К.: Ясно, да, аз си спомням от първите беседи „Сила и живот" - I, II, III, IV, V серия. Той човекът, Учителят си казва: Бог е Любов и Любовта, която е в Мене е Бог. Е.А.: Е, да. В.К.: После в частни приятели също казва. Е.А.: Да, да, да. В.К.: Казва: „Аз не съм Христос, но онзи Божествен Дух, който беше през времето на Мойсей и на Христа, в мене е същия Дух. Е.А.: Същият Дух е да. В.К.: И на друго едно място казва: „Ако преди две хиляди години дойде Синът, сега е дошъл Бащата". Е.А.: Е, да. В.К.: Тогава е Христа, сега сме във времето на Божествения Дух, на Христовия Дух, на Господния Дух. Това е йерархия на проявлението на Бога. Е.А.: Да, йерархии са, да. В.К.: Но интересно, че казва: „Аз не искам да се изявя за да не направя на българския народ карма". Може би щяха да скочат

върху Него, че се прави на самозванец или какво? Е.А.: Не знам какво щяха да направят, но виж, пак е от Любов. Пак за наше добро го прави, за да не се отклоним, да не сгрешим повече. В.К.: Интересно този въпрос много ме занимава, да не се изяви, за да не направи българския народ карма заради Мене. А пък на друго място, когато вече си заминава нали, казва: „Има три пътя: или да не дойдат комунистите; или да си замина; и ако остана ще подгонят Мен заради вас и вас заради мен, и българският народ ще направи карма". Е.А.: Пак карма. В.К.: И казва: „Заминавам си заради доброто на България". Това е много интересно. Това е една много сложна тема. Е.А.: Ама не, сложно е. Сложна е и после, и Той работи при условия строго определени. Той като е дошъл на земята и Той е ограничен. Той изявява една много висока, благородна култура, която носи в себе си. Затова е такъв. Той иска на всички да помага и помага. Пък, но иначе, това са условия. В.К.: Това са условия на земята. Аз си спомням и винаги така като проследявам тези неща, с какви малки възможности почва от единица, от нулата. С най-малките величини работи години, години, години. И Учителят си замина, а Неговите последователи, приятелите искаха да използват същите условия и същите възможности на Учителя, за да работят. Ама не може. Оня е Учител. Божественият Дух е в проекция в Него и пак има затруднения и трудно е, камо ли последователите. Е.А.: Виж какво, отгоре, от небето ни помагаха. Учителят е казал, че докато има ученици на земята няма да пострада България. Ще бъдат пазени, учениците са пазени. В.К.: И България е пазена заради учениците. Както онази притча: „Ако има един праведен". Е.А.: Да, един праведен. В.К.: Заради един праведен Бог ще се смили. Значи този случай го преминахме.

170. УЧИТЕЛЯТ И МОРАЛЪТ В ШКОЛАТА

В.К.: Какво казвате, сестрите имаха такива амбиции към Учителя. Е.А.: Имаше някои. Ами, които влизаха под кревата, за какво влизаха? В.К.: Или под кревата, или в кревата за да влезе Учителят. Иначе по друг начин няма как да Го изненадат. Е.А.: Е, да, но Той щом забележеше и сам излизаше. Когато Балтова пости десет дена и като постила отишла при Учителя и казала, че тя ще остане при Него в стаята. Учителят казал: „Добре". Но след известно време, поседял там колкото поседял, взима си шапката и бастуна, и слиза в града. Е сега, който разбира, да разбира. В.К.: И Балтова остава сама. Е.А.: Оставя я сама в стаята. Нали иска да спи в стаята? Ето стаята, на ти. В.К.: Тоя случай Балтова ли ти го разправя? Е.А.: Не, тоя случай друг ми го е казвал, от тези които стояха пред вратата Му. В.К.: Грозна работа. Е.А.: Не, много е. Учителят е прекарал много неща. Аз съм Му чувала възмущението: „Безобразие". Разбираш ли, чувала съм да каже „Безобразие". В.К.: Учителят? Е.А.: Да. В.К.: Във връзка с такива неща. Е.А.: Чувала съм. В.К.: Вие по-рано ми разказахте един случай, една ваша позната е дошла и ви помолила да попитате Учителя, че не може без мъже. Е.А.: Да, без мъж не може. В.К.: И вие отивате при Учителя и Учителят казал: „Тогава да си намери един мъж". Е.А.: Един мъж. В.К.: Само един мъж. Е.А.: Да. В.К.: Какъв беше случая? Е.А.: Тя беше артистка. И с моя братовчедка идва, близки били, идват при мене и ми казват това. И като дойдоха, казаха какво искат, казах: „Ще отида при Учителя и ще Ви кажа". Ама аз не мога веднага да отида. В.К.: Точно каква им беше молбата. Е.А.: Тя буквално така каза, че тя не може без мъж да живее и че иска да й помогне Учителят. Вижте казвам: „Ще питам". Ами разбира се, аз не мога да давам мнение. И

отидох при Учителя и Той ми каза така: „Ще й кажеш, да живее само с един мъж, да не ги сменя". В.К.: С един мъж. Е.А.: Да. В.К.: И какво й казахте? Е.А.: И тя каза: „Да, ама те ме оставят". Да. И видях й трагедията вече, нали. Сега, значи ти желаеш, не можеш да ги задържиш, а пък те те оставят. Е, вече трагичното почва. В.К.: Почва трагичното. Е.А.: Трагичното, да. Аз само вдигнах рамене тогава, че аз не мога да разреша тая задача.

В.К.: Сега чета, пак във връзка с една такава работа. Младежите решиха да се събират и да проучават беседите. Учителят им говорил за флирт и казал: „Сега в класа влиза бременна жена". И наистина тя се ожени след това и го роди. След това отиде в Общия клас. В.К.: Какъв беше тоя случай? Е.А.: Ами тя си имала връзка с един приятел. Аз не знаех, че за нея е тая случка, но после научих коя е. А Той това го каза, не знам по какъв повод. В.К.: То е било в Младежкия клас ли? Как е името му? Е.А.: Антоний Николов - учител от Пловдив. Е.А.: Да, в Младежкия клас, понеже беше в Младежкия клас затова Той посочи, подчерта, че влиза бременна жена. В.К.: Ама то е било вероятно на лекция. Е.А.: На лекция, да. И даже след време аз веднъж споменах пред нея и тя се смути, и много й стана мъчно, че знам и че споменах за това нещо. В.К.: Тя после жени ли се, какво стана? Е.А.: Ожени се, разведе се. В.К.: Сега в Младежкия клас влизаха само младежи, нали? Нали неженени? Тия, които се ожениха трябваше да напуснат Младежкия клас. Е.А.: Напускаха. Да, така беше. В.К.: Сега Младежкия клас до коя година беше? Е.А.: До края. В.К.: Е добре ами Мария и Борис като се ожениха напуснаха ли Младежкия клас? Е.А.: Не. Те идваха. Не знам сега какви бяха отношенията им помежду. Ако не са имали близост, може би затуй са останали в класа. Но, ако са имала близост не знам. Там вече нямам мнение. В.К.: Ха, ха. Е.А.: Нямам мнение разбира се, где да знам какво е и как е? В.К.: В ония години съм слушал да говорят за брат, сестра. А има един такъв израз: „Тя ми е сестра в Бога и съпруга в леглото". Тия две неща не вървят, няма такива работи. Е.А.: Е как...хайде де. То е даже кощунство така да се говори, не може. В.К.: Или е съпруга, или не. Е.А.: Да, разбира се. Имаше всякакви. В Братството, особено по съборите толкова чужди хора идваха. В.К.: От любопитство може би. Е.А.: Не, понеже тогава идваха, понеже имаше безплатни обеди и бяха така повечкото хора така бедни, които нямат къде да се нахранят, те идваха за муфта гдето му казват, понеже безплатен обяда е. Много чужди хора идваха, така и ми е правило това впечатление. В.К.: Значи идваха много чужди хора. Те освен, че са гладни, привличаше ги и аурата на Учителя.

В.К.: Сега пак се приближаваме до Катя Грива, нали във връзка с това, че е седяла непрекъснато пред вратата и Учителят веднъж й казал: „Те мислят, че тези долу, които стоят ме безпокоят, напротив онези с мислите си ме смущават повече". Тогава аз разбрах, че Той мислите лови на хората и се смущава. Аз не знаех, че Учителят лови мисли. Много още неща може да е правил, които ние не сме разбрали.

В.К.: Маргарита Мечева, когато майка й я завежда й казва, има опасност да си опърли крилцата. Да си опърли пеперудата крилата, когато не работи. Какъв е случаят? Е.А.: Маргарита нали отива при Учителя и Учителят казва на майка й, че има опасност да се опърлят крилцата й. Значи нещо да се случи, да. Е както се случи, тя не можа да излезе от състоянието, в което влезе. Катя Грива излезе, но Маргарита не можа да излезе. В.К.: Добре, тя после с кого контактуваше? Е.А.: Кой? В.К.: Маргарита Мечева? Е.А.: Е, Маргарита Тошо Симеонов гледаше. Но знаеш ли, че ние със Стоянка сме малко виновни за тая история. В.К.: Каква история? Е.А.: За Тошо. В.К.: Защо, какво стана? Е.А.:

Защото виж какво. Тя му пращаше колети, той ги приемаше. В.К.: Маргарита пращаше колети на Тошо Симеонов, понеже живееше в Ст. Загора, когато Учителят си замина. И аз и Стоянка така бяхме на разговор и му казахме: „Не е почтено от твоя страна да приемаш колетите и да я гониш". В.К.: Хем ги приема, хем я гони. Е.А.: Не е почтено това. Аз бях на това мнение. Кажи й, че не желаеш, ама да взимаш благата пък да я гониш, някак ми се видя много нередно. Но знаеш ли, че стана по-лошо. Щото той я прогони и тя се отчая съвсем. В.К.: Да, тия връзки са много страшни. Е.А.: И аз намирам, че съм сбъркала тогава, че съм се намесила. В.К.: Може да не си сбъркала, но той трябвало да го разреши тоя въпрос. Така не може „иди ми-дойди ми".

В.К.: Сега Димитринка Захариева, която дружеше с Методи Константинов, тя след време дойде от Хасково с Тодор-гледача. Димитринка се увлече по Лулчев. Какво стана с нея, аз не мога да прочета..? Е.А.: Димитринка Захариева дойде като едно момиченце с едни връзчици на косата, да като малките момиченца. Но тя беше вече голяма, не беше малко момиче. И тогава, както сега занесено приказваше. Тя дойде с Тодор-гледача от Хасково. И живееше заедно с тях, при него живееше, щото те идваха и други хора. С него и жена му беше, и други бяха. Сега аз забелязах, че тя се увлече по Лулчев. Той ли я привлече, а имаше методи за привличане. Той ми е казвал, че има методи. Защото Лулчев веднъж ми каза: „Аз казах на брат си Андро, че това момиче /в трамвая били/ довечера ще дойде при мене". А той казал: „Е как?" - „Е, казвам ти". И така станало. Сега значи той с някакви психически сили нали успявал да въздейства, за да отидат при него. Но после мина така известно време Димитринка почна да стои при тези момичета, които стояха пред вратата на Учителя. В.К.: И стана „слънчоглед". Е.А.: Слънчоглед стана, да. Като се върна Методи от Полша, незнам как Димитринка се лепна за него и докрая си останаха така. Мина време и това забелязах, и казах на Учителя. В.К.: Учителят какво ви каза? Ти видя ли това? Е.А.: Видя ли това, ми каза, да. Само така ми каза. „Ама ти видя ли това?" - „Да, казвам УчителЮ, видях". Не, понеже може би беше свързано с Лулчев. Да, затуй. В.К.: Тук Учителят казал: „Ти знаеш ли какъв скандал щеше да стане". Е.А.: Какви скандали щяха да стават, да, това ми каза Учителят. В.К.: Дори Димитринка ударила шамар на Методи, когато отишли да си купи шапка в магазина. Е.А.: Това така ми го казаха. В.К.: Значи тя била доста така агресивна. Агресивна и щеше да направи големи скандали с Лулчев. Е.А.: Вероятно, за да каже Учителят. В.К.: Методи не е правил скандали. Е.А.: С Методи, не. Е те си караха лЮбов с Методи. В.К.: Ха,ха. Е.А.: Как да го кажа иначе.

В.К.: Сега разкажи, как някои хора влизат в контакт с учението на Учителя, посредством писанията на Ласков, интересно виж по един отрицателен метод. Е.А.: Ама виж положително е съдържанието. В.К.: Бълва змии и гущери против Учителя, за да докаже своята теза, изважда цитати от Словото му. Е.А.: И като прочитат цитатите ни харесват ха, ха... В.К.: Да, това е много интересно. Е.А.: Да, интересен е случая с Катя. И Катя има една връзка. Ти знаеш ли за нея? В.К.: Не. Е.А.: Но Учителят май я създаде нея, за да има някаква опитност, доколкото разбрах. Аз доколкото съм разбрала. Имахме един Ангел Янушев цигуларя. Ама не този Ангел Вълков, кухненски, друг Ангел беше. И той беше така не съвсем определен към Учителя. Не знам, може да греша, но впечатление такова съм имала и затова казвам. Доста време той посещаваше Катя, срещаха се, но Катя се дърпаше, какво беше не знам. Но тя малко мъчно го понасяше това. И толкоз знам, не мога да ти кажа повече. В.К.: Много трудни неща, това са млади хора. От една страна са млади хора, които са във възрастта на лЮбовта, от друга страна идват при Учителя, срещат се с оная аура, която ги

освобождава отвътре. Тая аура променя обноските на много хора, на младите хора. Учителят говори непрекъснато за Любовта. Ами знаеш, аз съм срещал и съм чел писма от преди 50-60 години, когато те флиртуват с писмата си, цитират Учителят какво говорил за Любовта. Е.А.: Кой? В.К.: Разни приятели, флиртуват помежду си с писмата си. Има в тях запознаване, това е да кажем нещо приемливо, естествено. Но цитират терминологията на Учителя. „Сега, когато сме в света на Любовта, когато всичко е Любов, когато еди какво си...Приеми ме като Любов, защото ти си Любов и т.н." Е.А.: Да. В.К.: Това е много интересно, когато всичко е Любов. Приеми ме като Любов, а Мъдростта ще дойде по-късно. Е.А.: Ха, ха. Пък колко е Любов... от ден до пладне. В.К.: Учителят дава едно изявление, че най-малката Любов на физическото поле е човешката. Е.А.: Да, най-малката. В.К.: Но в онези години така са се изразявали нещата. Е.А.: Ами какво да правиш? В.К.: По друг начин не може.

В.К.: Тука пак имаше записано нещо за Лулчев. Ако един адепт направи връзка с една жена ще кажат, че я е обезчестил. Той фактически се е омърсил, а тя се е повдигнала. Е.А.: Е това нещо и аз много не го разбрах. В.К.: Във връзка с какво беше тоя случай? Е.А.: Този случай, чакай, как беше бе? В.К.: Лулчев казал това за себе си, за връзката си с едно младо момиче. Е.А.: Виж, Той Учителят е казал нещо на Лулчев, като че ли за да го освободи от това, поне в моето съзнание така беше останало, с такова впечатление бях оставена. Защото едно същество, което нищо не разбира от духовност може да преживее една такава Любов без то да е засегнато всъщност от нея. В.К.: Значи този случай така. То човек, когато има такива духовни способности, той слиза долу, за да повдигне другия. Е.А.: Е, да, може. И така може да прави. В.К.: Единият слиза надолу, а другия се издига. Е.А.: Може сега, да, така да се приеме.

В.К.: Чета. Константин Иларионов се обеси в гората. Учителят каза: „Обесиха го духовете". Но с него не стана никакъв шум и скандал. Разказваха ми, че Учителят взел един камък и го запратил към гората и казал: „Обесиха го духовете. Искахме да го спасим, но не можахме". Е.А.: Да, точно така е, както го казваш, така е казано. И аз така го зная. В.К.: А пък си спомням, че е имало голяма кореспонденция между него и Учителя. Е.А.: Той от войната се беше върнал, от Първата световна война, военен беше, с малко разстроени нерви. Аз мисля затова е така. Той нещо се е объркал, вътрешно, да. Аз поне така си го изтълкувах, защото той беше почтен човек, семейно живееха си мъж и жена хубаво. Не съм чула раздори да имат, нищо не съм чула. Сега кое ще го накара да се обеси. Нали повод няма. Някакви вътрешни чувства го накараха. В.К.: Да ясно, той е бил разстроен психически, духовете го обсебват и той посегна на себе си. Той дъщеря осиновява на времето. Знаете ли нещо по тоя случай? Е.А.: Едно момиче беше да, осиновиха го. Тя добре се държеше до известно време, сега не знам, жива ли е не знам. Надка се казваше.

В.К.: Чета в бележника си. Имаше едно момиче, което се обеси заради Лулчев на прозореца на Милушева, която минаваше...Тя беше възрастна. Учителят каза за Лулчев: „Той ме свързва с едно самоубийство!" Е.А.: Да. В.К.: Какъв беше този случай? Е.А.: Е това беше така както го прочете. В.К.: Ето тука в последно време с вас разчопляме различни случки, не ги разглеждаме от гледна точка да обвиняваме някой. Е.А.: Разбирам. В.К.: Мен ме интересува Школата с тия перипетии, които са ставали и Учителят как е действал. Мен точно туй ме интересува. Е.А.: Учителят беше свободен в изявите си и като свободен Той не се наложи никому. И на Лулчев не се наложи. Той беше недоволен от него, но не го ограничаваше. И когато отиваше при Него, стоеше пред Него изправен. Е, показал му е, че не одобрява всичко. Показал е, не е да не е показал, защото Учителят като показваше пък искаше да се разреши

въпросът по-правилно, а не за да злепостави някого или нещо друго. Учителят във всичките си прояви, които съм видяла е бил чист, с желание само да помогне. Това е, което съм видяла.

В.К.: Друг случай чета. Когато бях на 24 години имах желание да се омъжа. После на 34 години исках да родя. Казах на Учителя, а Той каза: „Е, имаш една леля, която иска да се прероди чрез тебе". Е.А.: Да, така. В.К.: Сега това е интересно. Е.А.: На 24 год. като бях у мен се породи желание да имам дете. Аз се чудя. А пък не съм имала желание. Но тогава не казах на Учителя. Първият път. След десет години това желание се появи пак. Точно след десет. И понеже точно след десет се появи, аз го казах на Учителя. Викам: „УчителЮ, тогава така беше, а сега е така." И тогава Той ми каза: „Е, имаше една леля, която иска да се прероди чрез тебе". В.К.: Ха... Е.А.: Да, казвам ти. В.К.: Човек може да се поддаде на тези състояния. Учителят казва някъде: „Вас ви женят духовете, които искат да се родят". Е.А.: Е, не, аз не се ожених, но въпросът е, че се появи такова желание. Аз може би съм казала, за да ме освободи повече, отколкото. Аз не съм имала желание да се омъжа в този живот. Не знам защо, не съм имала. Е то и други неща благоприятствуваха, за да нямам такова желание, но тези две преживявания съм ги имала. В.К.: Да, те струват много тези двете опитности. Е.А.: Е сега как да кажа, като съм ги преживяла. В.К.: Значи иска да се прероди една леля. Разбрахте ли за коя леля ставаше въпрос. Е.А.: А не знам. Аз не се интересувах. Искаш ли да ти разкажа един случай за ясновидство на Учителя? Понеже за лелята стана въпрос. Аз живеех на ул. „Антим-I" и какво да ти кажа. В този момент бях с Любомир в такива много отношение - грапави. Значи нехармонични. И аз много плачех тогава, защото страдах, пък не знаех как да излеза от това страдание. Аз се преместих да живея в къщата на втората ми майка. И там живеех самичка в една стая. Бях студентка в това време и често плачех. И след време Учителят ми каза при един разговор: „Не плачеш ти, а плаче момата, която е живяла в тази стая". Аз нито знам кой е живял в стаята, ни то знам каква мома е имало. И отивам при втората майка и казвам: „Кой е живял в стаята преди мене?" „Ами зълва ми" - тя казва. „Ами къде е тя?" „Тя се помина". Сега виж как завързана е работата. В.К.: Приемаш друго състояние, влиза в тебе. Е.А.: Влиза в мене, точно така. А пък Учителят беше говорил на такава тема. Когато някой човек има едно страдание, едно и също нещо или едно и също желание, или една и съща болка, тези сили се групират в него повече, събират се и го правят по-тежко. Отеготяват го. Ей такова нещо в моето съзнание е станало с това същество, което е живяло преди мене. И то е плакало чрез мене. В.К.: Помня, че са ми разказвали, че носят на гробищата разни работи, после ги върнали, поднесли на Учителя и Той казал: „Не искам духовете да ядат чрез мене!" Е.А.: Хубаво е казал. Веднъж питаха сестрите, какво да правят с помените на близките си. Знаеш ли, че Учителят ги остави да си правят помените, защото сигурно не са могли да се откажат. Те не са били готови да се откажат от това, да не правят такива помени, защото Учителят категорично е казвал, че духовете и съществата, които са напуснали земята нямат нужда от ядене и пиене. Те влизат в хората и така чрез тях ядат и пият. В.К.: Сега в последните години, аз съм чувал в провинцията като се събират някъде и почват помени за тоя брат дето заминал, за оня брат и т.н. такива църковни работи. Е.А.: Понякога, когато правим беседа на мястото на Учителя, носят ми от Учителя разни курабии. Казвам: „Няма да ми носите такова нещо, моля ви се. Не желая да ми носите". В.К.: Като на гробищата. Е.А.: Същото като на гробищата. Мен не ми беше ясно по-рано какво да правим, но когато ми стана ясно, казвам: „Не желая". И толкоз.

171. КАФЕДЖИЙСТВО И ЯСНОВИДСТВО

В.К.: Виждам на снимки, че са официално облечени, с бради възрастните приятели. Вие ги заварихте, нали? Е.А.: За тях ние бяхме деца и някакси нямахме приказка с тях. В.К.: А от онези възрастни приятели Петко Епитропов. Той е висок, с брада. Е.А.: Висок, да. В.К.: Аз съм го виждал там послание пише. Е.А.: Пишеше и наряди. Наряди пишеше той. Малко църковно се носеше малко така. Православно някак беше. Ами възрастни хора са, при Учителя дошли. Много трудно се променят. Те са свикнали с тоя строеж. Е, ако нещо са проумели хубаво, ама ако не са проумели? Толкоз им е. Ами, да. В.К.: Тя жена му Мариам, виждал съм я така на снимки до казана сипва супа. Голяма готвачка. Е.А.: Беше много симпатична. Гледаше на кафе. В.К.: Така ли беше? Е.А.: Гледаше на кафе и даже веднъж, кого беше пратил Учителят да му гледа на кафе, не знам кой беше. Виж сега не си спомням кой беше. В.К.: Значи Учителят праща някой при нея да му гледа на кафе. Е.А.: Ами сега, защо Го е направил Той знае. В.К.: Някой от Търново Учителят изпраща да му гледа на кафе Мариам, жената на Епитропов. Той може би искал не Той да каже пророчество, а чрез друг да се каже. Е.А.: Може би не Му е било удобно да го каже Учителят, затуй праща при друг. Може и това да е. Но това е мое мнение. Аз не искам да ангажирам Учителя с това. В.К.: Имаше ли много такива гледачи на кафе, кафеджии. Е.А.: А имаше, имаше. В.К.: Почти всички. Е.А.: А имаше, имаше много. Аз не съм ти разказвала моята история, когато си стригах косата. В.К.: Да, това съм го записвал. Е.А.: Записахме ли го? В.К.: Да. По отношение кафеджиите ме интересува. Е.А.: Кафеджиите, всички, които долу-горе налучкваха и досега си гледат на кафе. В.К.: Коя беше така най-добрата кафеджийка? Е.А.: Аз не знам. След като си отиде Учителят мен ме извика чичо Петко Епитропов и други няколко братя - Иванов и др. да им напиша, че един медиум ще говори, да стенографирам. Е сега, аз стенографирах, но казах, втори път няма да ме викате. Аз не обичам медиумите, защото нали имам една опитност, намирам, че това не е за мене работа и съм го отсекла. В.К.: То е имало доста медиуми. Той и Тодор Стоименов е бил. Е.А.: Може да е бил сензитив, може да е бил сензитив. Тази Ваня Медникарова дига и слага, че „Туй ми каза Учителя, туй ми каза Учителя". Виж сега да ти кажа, не мога да си представя, че Учителят ще каже чрез нея или чрез някой друг, това са същества, които им казват. В.К.: Не може да влезе Учителят в една нисша форма. Е.А.: Не за нисша и висша, ама няма да се занимава с такива работи бе! В.К.: Това са разни духове, които ги разиграват. Е.А.: Да, и аз така го разбирам. После аз и онази Школа дето изкарах, научих си урока и след това абсолютно, аз и на Ваня съм казала: „Виж сестра, имам опитност и затова абсолютно не се занимавам с медиумство. Глупост". В.К.: Аз виждам, че доста усилия и време са хвърляли по отношение на тези неща. Е.А.: Много, много. В.К.: И то в Школата, в бараките. Е.А.: Да, да, да. В.К.: Въртящи се чаши, говорящи медиуми. Е.А.: Да, да, доста хора, да. Е това са забавления. За мене това е така. Милка, химичката например и сега като дойде при мене пита: „Имаш ли кафе?" Да ми гледа на кафе. И като ми гледа, вярвайте аз моментално ги забравям какво са ми казали. Аз абсолютно нямам афинитет към едно нещо да запомня от туй, което са ми казали. В.К.: Спомням си, че са ми разказвали

за Варна, хей всички медиуми там въртят, правят протоколи, че Стоицев там в Пловдив също. Е.А.: А Пловдив беше голямо. Там имаше една медиумка. В.К.: Какво е било мнението на Учителя към тия работи? Не четат беседи, не разучават Словото, занимават се с медиумство. Е.А.: Ние много неща не направихме, които трябваше да правим, да ти кажа искрено и честно. Ние въобще нямахме ученическо съзнание. Тук-таме имаше хора по-задълбочени, няколко души, така. Оттам нататък всичко беше повърхностно и незадълбочено. Това, което съм видяла и себе си вътре слагам, че и аз не съм направила това, което е трябвало да правя. В.К.: Такава е била епохата, такова е било времето. Е.А.: Сега знам ли? В.К.: Млади хора сте били при тая аура, Учителя направо ви опиянява и екзалтира много хора. Е.А.: Какво? В.К.: Аурата на Учителя опиянява, аурата на Учителя. Всичко което хвърчи се гълта и след това полита. Е.А.: Да. Сега Учителят беше друго същество. В.К.: Сега друго искам да питам, за едно увлечение на младежите в ония години. Захвърлят си факултетите, някои завършват висше образование, не искат да ходят да работят, стават общи работници и т.н. Какво беше мнението на Учителя по тоя въпрос? Е.А.: А не, не одобряваше. В.К.: Не одобряваше. Ето Методи Константинов, че Борис Николов, че Георги Радев и някои други. Завършват, а отиват да работят съвсем друга работа, физическа работа. Е.А.: Е не знам, защо Борис? За да е свободен. В.К.: Жорж, Методи Константинов, че и разни други? Е.А.: А не, Методи Константинов завърши. Той е доктор по философия. В.К.: Той завърши, но пак не работи по специалността си и пак за мозайки се хвана. Е.А.: Е, да. ама беше вече в епоха, когато ни гонеха. В.К.: Гонеха, нямаше какво да се яде. Е.А.: Да, трябваше да работи, затуй мисля беше. Щото, виж сега, лично за мене, аз не съм била никога без хляб, защото Учителят се грижеше за нас, като стенографки. Само един път останах да нямам хляб, беше по това време сегашното, за останах без нищо. Паша беше слязла в града, аз нямах никакъв петак, след като ме бяха уволнили и бях си свършила парите до петак. В.К.: Нямахте пари. Е.А.: Нищо. Не можех и хляб не можах да си купя, нямах нищо и си казвам: „Ех казвам, пък една вечер, след като много разсъждения имах, викам си, ех пък един път ще остана без да се нахраня. Толкоз пъти съм карала постове, голямо чудо, че една вечер няма да вечерям. Не мина половин час Маргарита Мечева дойде, пристигна с една пълна паница череши, едри, хубави и една питка отгоре. В.К.: Какво казва: „Учителят ме изпрати". Е.А.: „Еленке, Учителят ти праща това". В.К.: Това е много голяма опитност. Е.А.: Не, казвам ти. Казвам ти и още един път пак така се беше случило и тогава ми прати. В.К.: Вторият случай какъв беше? Е.А.: Не знам. Пак нещо бях останала без пари. Но мене Учителят, когато аз завърших университета, отидох при Учителя. Аз вече съм стенографка при Учителя, но отидох при Учителя и викам: „Свърших университет, взех си стажантския изпит, трябва да работя, Вие какво ще ми кажете?" „Ами, като отидеш учителка ще имаш за един хляб. И ние ще ти дадеме един хляб". Това ми каза. Това ми беше и затуй не ме е оставил без хляб. В.К.: Значи и ние ще ти дадем хляб. И то продължава и досега. И досега. Един хляб. Е.А.: Виж, продължава, защото Учителят е голямо същество и ме облекчават мен, нали, защото аз сега съм по-така вързана и аз колко години съм в това състояние, нали така, както да е, не е много лесно. В.К.: И не всеки може да издържи. Е.А.: Не е много лесно, защото знаеш какво ми каза Цветанка, на Гошко жена му. Аз спах там и казва: „Ти много дълбоко спиш, но знаеш ли, че в съня си охкаш?" В.К.: Аз също съм те видял как някой път като нещо миеш, охкаш. Това охкане така е вопъл на тялото. Е.А.: Да. В.К.: Това те боли, онова те боли. Е.А.: Ама разбира се. Например, аз сега имам и тука, и тука някакви

болки, ама повърхностни, не са дълбоки. Ама така, лекички, много леки. На, сега тука като натискам, усещам болка и от двете страни. То ще мине това. Не е така сериозно надявам се. В.К.: Сега сте на колко години - 86 ли ? Е.А.: Моля ти се - 88 ще навърша сега на трети август. В.К.: Значи 88. Да сте жива и здрава. Дръж фронта, за да си довършим работата. Е.А.: Аз ще издържа, ами ти дали ще издържиш? В.К.: Ще видим. Трябва да издържа иначе всичко се загубва. Аз съм последният, който трябва да приключи Школата. Е.А.: Дано успееш. И дано Бог ти помага и Учителя да е с теб. В.К.: Затуй що казваш, аз казвам: „Амин".

172. ИЗКРИВЕНОТО СЪЗНАНИЕ И МАГНЕТИЧНАТА ОБВИВКА

В.К.: Магдалена. Първите ви впечатления? Е.А.: Беше едно същество неуравновесено, според мене. Тя беше учителка с висше образование. Знаеше немски език, като учителка, завършила, но когато дойде в Братството нещо я прихванаха духовете и започна да прави забележки на Учителя, да се кара с Него, да прави неща, които никой не ги одобряваше от нас. И като отишла в Пловдив тя е държала сказка пред гражданството и е говорила много нелепости по адрес на Учителя. Ние се чудехме, как може такива работи да прави тя. После като си казахме: „Магдалена е такава и толкоз". Но не мина много време и Магдалена цъфна на Изгрева. Пак дойде и пак при Учителя, и пак Учителят я прие и пак се проявяваше такава. В.К.: Създаваше ли неприятности през време на беседа, на лекции? Е.А.: Не, не си позволяваше. В.К.: Но вие ми разказвахте един случай, когато Учителят й плеснал шамар. Кога беше това? Е.А.: Това беше един път само. Беше преди. Е не знам кога е говорила. В.К.: Тя се е държала може би нахално? Е.А.: Нахално, да. В.К.: Вие ми разказахте първия път, когато е бил в салона, тя е отишла и е паднала пред краката на Учителя и Учителят отишъл и я вдигнал. Е.А.: Не, помоли я кротичко, тихичко и тя се върна. Екзалтирана беше Магдалена. Тя беше екзалтирана жена. В.К.: Разказвали са ми старите приятели, че са искали да я махнат, но Учителят казал: „Ако махнете нея, кого ще сложите? Трябва друг да заеме нейното място". Е.А.: Учителят за нея е казал точно това: „Тя е проводник на отрицателните мисли на братята и сестрите". Защото братята и сестрите макар, че следват Словото, макар, че учат, но те нямат чисти мисли и като нямат чисти мисли, те отиват към нея и тя е проводникът, чрез който се чисти Братството по този начин. Тя е канал. В.К.: Разказваха ми, когато е говорила в Пловдив хули срещу Учителя и след като се върнала, Учителят я питал. Е.А.: А, да. Учителят, когато Магдалена дойде от Пловдив рекъл: „Колко ти дадоха" Така. „Пет хиляди Учителю". „Па много евтино си се продала". Това й казал Учителят. Тука има нещо, което трябва да се изясни, защото това е отношение на ученик към Учителя, а то е една каша такава, никаква. В.К.: Имаше ли много такива? Е.А.: Не, имаше една, че две, че три, че четири само. Граблашева малко беше така, Маргарита Мечева беше напоследък малко така. В.К.: Коя Маргарита? Е.А.: Мечева, след това имаше една не знам? В.К.: Сега Граблашева как се изявяваше? Е.А.: Така груба малко, груба жена беше тя. В.К.: Скандалджийка ли беше, правеше ли скандали? Е.А.: Не правеше скандали. В.К.: Не правеше скандали. В какво се изразяваше? Е.А.: Е, грубовата жена беше. В.К.: Тя е на Величко Граблашев съпругата. Е.А.: Съпругата, да. Само, че той като дойде през 1922 год. постоя малко и отиде в Америка и не се върна. Тя остана тука, а той там си имал приятелка. А пък

после той ослепял и приятелката го догледала. В.К.: Това е за Граблашева. А сега за Мечева? Е.А.: За Мечева, Учителят я караше да учи. Пък тя не Го слушаше. Родителите й бяха богати и майка й пращаше пари. Тя беше осигурена. Не беше така гладна. И затуй може би така беше и Учителят веднъж й е казал нещо, което никога не е казвал: „ Ако Ме обичаш, ще учиш!" Нали, Учителят за да я подтикне, за да я насърчи, за да я накара да прави нещо, което Той иска, тя не го направи. Катя Грива, когато Учителят я накара да си завърши образованието, тя послуша. Тя за шест месеца. Той й каза, за шест месеца ще слезеш при Паша и там ще учиш и когато свършиш ще дойдеш с диплома при мене. И така направи. Така, че Катя Грива послуша и след това тя стана учителка и учителствуваше, и си взема пенсия. Така се прехранваше. Ама Той е имал предвид, че ще си отиде по-рано и е разбирал това, за да ги осигури. И Маргарита я караше за добро, не за друго. И на Маргарита искаше да помогне. В.К.: А Катя Зяпкова? Е.А.: Катя Зяпкова, тя си беше така, като характер. Иначе не е била скандалджийка. Имаше една друга сестра, която на ул. „Опълченска" 66 се скрила под леглото на Учителя, за да роди от Учителя Христа. В.К.: Тя Балтова ли беше? Е.А.: Не Балтова, другояче се казваше, друга сестра. В.К.: Тя после беше ли на Изгрева? Е.А.: Идваше. Не, идваше си, пак си идваше. Абе анормални бе, екзалтирани жени. Слушай, ако Учителят беше жена, борби щяха да стават. Битки. А пък сега много по-леко и по-кротко мина. В.К.: Значи битки! Ножове и секири. Е.А.: Казвам ти. Защото Учителят беше очарователно същество и Той с това, което излъчваше, по-сензитивните го усещаха и се прилепваха и затуй така беше. В.К.: Да, особено сензитивите. Е.А.: За сензитивите беше. В.К.: Значи другата е Балтова. Е.А.: Е, Балтова беше, какво да ти кажа, Балтова. В.К.: Аз я гледам на снимките, винаги до Учителя. Е.А.: Винаги, винаги така. Но знаеш ли, ще ти кажа нещо, което може би не трябва да го казвам. Един път Балтова идва на поляната, а аз говоря с Учителя в това време и тя идва, и ме изглежда така малко. В.К.: Кръвнишки. Е.А.: Не, аз идвам, ти значи отдели се! Пък аз, ха сега де, не мърдам от мястото си, стоя. Като иска викам, нека да пита Учителя и аз ще слушам, и не се отместих. Сега казвам ти както съм направила, нали, може да е било нелюбезно, може да не е било хубаво, но така го направих. И след като си отиде Балтова, аз казвам: „Учителю, като лъже сега, не съзнава ли?" Значи аз съм убедена, че тя лъже и казвам на Учителя това, пък Той ми каза: „Тя си вярва!" В.К.: Тя сама си вярва. Е.А.: Тя си вярва, да. Казвам ти факти. Дословно, както са станали. В.К.: Разказваха ми един случай, казват искала да се завие с магнетична обвивка и си раздава всички Юргани, цялото си имущество го разкарва и го раздава. Е.А.: Всичкото го раздаде, остави само по един дЮшек на мъжът си и на двете си дъщери и на нея, и една гола стая. Аз не съм ходила, но така направи. В.К.: И се завила с магнетична обвивка и се разболяла и хванала ревматизъм. Е.А.: Е, ами магнетична. Друга сестра имаше, която цяла зима ходи само с рокличка. Но тя не изстина. Именно тя, Елена се казваше. В.К.: Значи тя не изстина. Е.А.: Не, тя не изстина. И после, колко сестри и братя предлагали й, да й купят палто, за да не ходи по тънка рокличка, бе лятна рокля. Така ходеше или една вълнена рокличка, тъничка. В.К.: И не иска. Тя упражнение ли е правила от Учителя нещо или не? Да не би Учителят да й е казал нещо и тя да прави някакво упражнение? Е.А.: Не, нищо не й е казвал Учителят, извинявай. В.К.: Тя като го правеше, нарочно ли го правеше или искаше да види дали ще изкара зимата така с по една рокля? Е.А.: Кое, сестрата? Сестрата го правеше съзнателно, правеше опит да издържи цяла зима с магнетизма, който има в себе си. Но тя не беше така екзалтирана, много. В.К.: Как издържахте в тези бараки? Зимно

време с какво се отоплявахте? Е.А.: С въглища. Дърва подпалка и иначе въглища. Напълня печката с въглища. Сутрин като стана запаля я и тя се сгорещи. Надвечер, ако още е студено, да речем печката изгоряла, добавяме въглища. В.К.: Това беше зимата? Е.А.: Зиме. В.К.: А Учителят Той се отопляваше с печка, с дърва. Е.А.: Не, и Той така, по същият начин. В.К.: Кой Му палеше печката? Е.А.: Сам. В.К.: Сам? Е.А.: Много често сам, най-често Савка ходеше. Но и сам си я палеше. В.К.: Казваха ми един случай, Учителят по едно време казал: „Не искам тези въглища да горя за да освобождавам тези лемурийски духове". Е.А.: Да, да и престанаха с въглищата, и само дърва гореше тогава. След това престанаха да го зареждат с въглища. Значи, Той видял какво прави като гори въглищата и затова е казал това нещо. В.К.: Да. Значи в тези бараки, доста студено е вътре. Е.А.: Абе, слушай вечерно време си умия краката и за да не ми изстинат краката, легена го оставям пред леглото си. На сутринта водата е замръзнала. Сега, казвам реално. В.К.: Салонът с какво се отопляваше? С печка ли? Е.А.: Две-три печки. Големи печки имаше, но беше хладничко. Ами голям салон, той е висок. В.К.: Друго искам да ви питам. В тоя салон има пиано. Освен пиано има и хармониум. Кога го докараха хармониума? Е.А.: Имаше един хармониум и тогава малкият го пращат във Варна. В.К.: А, той малкия. И сега на хармониума по онова време кой свиреше? Е.А.: Мария свиреше и Кисьова. Защото Мария някога не присъстваше и Кисьова свиреше. В.К.: Не се ли караха кой да свири? Е.А.: Мария даже е вдигала Кисьова от хармониума, което не трябваше да прави, според мене. Да е дошла по-рано, това. Вдигаше я, както да е. В.К.: Аз питам за хармониума. А на пианото, пак тя свирше, когато почват лекциите. А от цигуларите кой беше? Галилей ли беше или? Е.А.: Не, постоянният цигулар беше Симеон Симеонов. Той беше много редовен, цял живот Симеонов, докато беше жив и той след Учителя си отиде, нали? Той беше редовен. Десет минути преди класа най-малко, а някога и по-рано е идвал за да свири. Много акуратен беше и даже Учителят, в една от последните срещи с Учителя на беседа, Учителят каза: „Този брат през цялото време ви е свирил. Какво направихте за него? Помислихте ли нещо да му дадете?" Разбираш ли, Той ни обърна вниманието. „Ами да му дадем поне един подарък, ние се ползвахме от неговия труд!" И тогава като каза, повечето му занесоха по нещичко. А иначе никой не мислеше за Симеонов. В.К.: А след време той какво е казал? Той го е изтълкувал другояче това нещо? Е.А.: Да. В.К.: Как го изтълкува? Е.А.: Изтълкува го, че Учителят го е оставил заместник. В.К.: Е как може така да го изтълкува? Е.А.: И аз не знам как. Щото Симеонов ме спря веднъж. Ставаше въпрос, не знам, един разговор на Учителя за Симеонов и аз какво съм казала не помня сега, чакай как беше? В.К.: Той казал, че Вие сте чули, че Учителят го е оставил за свой заместник. Нещо такова и вие сте казали, не е, така не беше, не съм чула. Е.А.: Не, аз не възразих на Симеонов, защото да не стана скандал, нали, аз си замълчах. Но той ме срещна и ми каза: „Ти какво направи, че не написа това което Учителят каза за мене". Дословно съм записала това, което Учителят е казал за него. Сега, ако Паша при стилизирането е съкратила за него, може, но лично аз не. Той каза, че Учителят казал, че го оставя заместник, ама Учителят не е казал такова нещо. Аз не съм чула. И като не съм чула, няма да го пиша. Е как ще го остави заместник. В.К.: Той беше станал и музикант. Е.А.: Музикант и не много добър, така посредствен беше. Името му музикант-любител, но вижте това, че беше редовен, че идваше редовно на гимнастики и че все пак той имаше един характер така разположен беше и смешка ще направи, и приказка ще каже нещо, по повод нещо и така внасяше един дух в работата, което е вярно, говоря

пред Господа. Искам да кажа както е било и както съм го видяла, за да не бъде несправедлива към Симеонов. В.К.: Той беше женен за кого? Е.А.: За Цветана Гатева Симеонова. Тя беше художничка. В.К.: Цветана Симеонова. Тя има ли някои портрети? Какво рисува тя? Нещо на Учителя? Е.А.: Аз имам само една картина, която е рисувана по поръка на Учителя. Когато Учителят си отиде, аз направих една грешка, всичките картини ги дадох на тези художници, които си ги бяха дали когато ни взеха салона. Викам те най-хубаво ще си ги пазят. Понеже нали много картини бяха и затуй направих това. Когато отидох при дъщерята на Цветана Симеонова, майка й беше вече склерозирала и така само ми се усмихваше. Щото аз отидох да видя какво има, за да взема което е. Нищо не запазила дъщерята от картините, които Учителят й е дал да рисува, а само цветята за да ги продава. В.К.: Тази дъщеря рождена дъщеря ли е? Е.А.: Рождена, една единствена дъщеря им беше. В.К.: Изгорила ли ги е? Е.А.: Просто ги захвърлила. В.К.: Или са ги изгорили. Е.А.: Но аз имам една може и на тебе да ти я дам, тази картина, щото аз като разбрах, че това е станало, викам това поне майката-картина ще я дам, за да се знае какво е поръчал Учителя на Цветана да направи. В.К.: Той какви теми й даваше? Какви теми? Е.А.: Виж, не съм била. Аз не съм била. В.К.: Какви бяха картините? Е.А.: Символични бяха. Символични бяха картините. В.К.: И всичко отиде. А трябва именно дъщерята да ги пази. Е.А.: Знаеш ли, не допуснах, че такова нещо ще направят. В.К.: И какво казва дъщерята? Е.А.: Е не ги знам къде са, толкоз. Не ги интересува. Тя не беше в Братството. В.К.: Друг дух. Е.А.: Абсолютно. От нищо не се интересуваше. В.К.: То е най-страшно, когато враговете на Братството дойдат в рода. Е.А.: А, да. В.К.: А то обикновено децата на приятелите, последователи на Учителя са врагове на Братството. Е.А.: Да, да, да. Аз много се изненадах. И имаше един друг брат Генчо Алексиев се казваше. И той рисуваше. И той имаше картини, но къде отидоха неговите пак не мога да кажа. В.К.: Значи и те отидоха и не се знае къде. Е.А.: Не, просто опропастени са. В.К.: Сега там на Изгрева аз съм виждал един символ. Кога правеха този символ, излят в гипс? „Глава на Твоето Слово е Истината", този тригълник? Спомняш ли си? Отдолу до-ми-сол. По поръчение? Е.А.: Всичко е поръчение на Учителя. Нищо в салона не се е слагало без съгласието на Учителя. Нищо, туй подчертавам. Учителят следеше. Той следеше, защото това е въздействие, нали и затова. В.К.: После съм виждал една Пентаграма, която са я изкарали като медальон, като украшение. Кой я направи тази Пентаграма? По какво поръчение беше? Е.А.: Учителят говори веднъж за Пентаграма. Пентаграмът е символът на Бялото Братство. Учителят е казал, че символът на Бялото Братство е Пентаграмата. Имаме една голяма картина Пентаграмът, която е съхранена. Тази картина в 1925 год. я взимат полицията и я държаха няколко години, а после я върнаха. И сега след като я върнаха, тя беше вече доста пропукана. Рисувал я е един руснак. В.К.: Как се казваше? Е.А.: А-а, кой му знае името, руснак. Той като рисувал по поръка на Учителя е искал да постави една глава най-отгоре и като нарисувал главата на Учителя и оттам се получи това нещо, че Учителят се прави на Христос. А то беше, художникът казал: „Аз не съм видял по-подходящо лице от Учителя!", да. Тъй, че то не е направено съзнателно така, нарочно, не е нарочно направено. В.К.: Той по вътрешен път. Е.А.: Понеже като е рисувал Учителя намерил, че по-хубав образ няма от Неговия. В.К.: И тя отначало тази Пентаграма висеше в Горницата на Търново. Е.А.: Да, в Търново беше разлята така, цялата картина беше в Търново. След като я върнаха от полицията, не сме я разгъвали. В.К.: Просто неприятно понеже е била арестувана, гаврена, опорочена. Е.А.: Само я пазиме като документ, да. В.К.: Значи това е по

отношение на Пентаграмата? Виждал съм, че ги носят, като медальони на шията си тези Пентаграми. Е.А.: Тези Пентаграмчета ги правеше един вуйчо ли, братовчед ли на Савка, стенографката. Тя направи едно, видяха я направиха си и други. Е, като направиха, носят си ги. В.К.: Ясно. Ставаше въпрос за Савка. Нейният брат? Е.А.: Нейният брат не беше съмишленик, но не беше враг. В.К.: Казваха ми, че в последните дни Учителят казал: „ Ще си взема и Савка". Е.А.: Йорданка Жекова това го каза. Учителят ще си вземе Савка. Савка беше заболяла още през август от рак. В.К.: Това е 1944 год. Е.А.: И през май 1945 год. си отиде от рак. На следващата година след Учителя. Тя на 3 май 1945 год. почина. В.К.: Рак на матката, така ли? Е.А.: Не, на стомаха. На стомаха. Много тежко беше. Още ние бяхме в Мърчаево. Савка дойде при мене и вика: „Еленке, не съм добре. Еленке, не съм добре". „Абе какво ти е?" Още в Мърчаево като беше. В.К.: Беше ли отслабнала или не? Е.А.: Беше. А пък майка й се безпокоеше. „Славчето много отслабна, Славчето много отслабна". А пък тя е знаела, че от рак се отслабва. Щото тя беше пък акушерка - майка й. В.К.: Майка й акушерка? Е.А.: Акушерка беше, да. Знаеше това. В.К.: Да, така са нещата. А Тереза кога си замина? Е.А.: Тереза? Майка й няколко години по-късно. В.К.: Аз съм виждал нейните тетрадки на Тереза. Преписвала тефтерчета на Савка. Е.А.: Да. Около Савка много хора се движеха, понеже тя много често посещаваше Учителя. Учителят я приемаше. Той знае защо го е правил. Някои мислеха, даже помня, че Мара Белчева ми каза, че била любимката на Учителя. Е сега това нещо не мога да го кажа, че Учителя има любимка, защото Учителят е Учител и като Учител Той се занимава със Савка, за да я възпитава, за да я учи, за да повдигне съзнанието й. Но любимка да каже. Абе как може такова нещо? В.К.: По светски маниер. Е.А.: Светски, а съвсем светски. Учителят няма любимци. Той само е казал, че обича дядо Благо. За други не е казал. След като дядо Благо си замина, Той държа две беседи и говори за него. И Той каза: „Аз запалих две свещи на дядо Благо". Да, защото дядо Благо беше духовен човек. За да каже, когато Учителят веднъж в класа попита. „Представете си, че ви пратят на една планета, където няма никой сам да живеете. Бихте ли приели някои?" Само дядо Благо каза „Аз". Никой друг не се обади. А мен ми се видя страшно като ад. В никой случай, мен ще ме е страх, как ще живея сама на планета. В.К.: А това означава много неща. Вътрешно богат...Е.А.: Ама разбира се, как да не означава. В.К.: Това означава много неща. Е.А.: Ама разбира се, че означава.

173. НЕДОВЪРШЕНАТА И РАЗВАЛЕНА РАБОТА ЗА ГОСПОДА

В.К.: Разкажете за сестра Маркова, белгийката и преводачката. Е.А.: Сестра Хенриета Маркова като оздравя след едно тежко боледуване се оправи, почувства се добре и някой каза, сега като е добре не може ли да превежда на френски? Щото тя е белгийка, там е раждана, тука се омъжва, несполучлив брак и остана самичка с двете си деца, и ги отглежда тя с много труд. И тя беше болна от пресилена работа, преумора на мозъка беше получила. До такава степен, че не можеше нищо да понася. Почна да работи, да превежда, но й се видя трудничко, защото тя мислела, че българският език е по-беден език, по-прост език и че лесно ще се оправи. Но после, когато почва да работи вижда, че има много форми български, които нямат съответни френски. Това вече я затруднява и тогава тя започва с Георги Радев да работи за да й помага той и

за да й обяснява някои наши думи, които не й са ясни. В.К.: Значи оказа се, че българският език е по-богат. Е.А.: Оказа се, че българският език никак не е прост. В.К.: И тя после какво казваше? Е.А.: А не вече, после казваше, че не е прост българският език, защото той има много форми, които французите ги нямат.

В.К.: Искам да ми разкажете нещо за Мара Белчева, онзи случай нали, когато Учителят е наредил след започване на беседа, да не се влиза в салона и тя прескача през прозореца. Е.А.: Мара Белчева известен период беше само в Братството. Не беше дълго време. Иначе тя си идваше на беседи редовно, но по едно време, понеже някои закъсняваха повечко и за да има ред, един брат заключваше вратата като влезе Учителят. В.К.: И това беше Иван Антонов. Е.А.: Иван Антонов, да. Той заключваше вратата, защото и Учителят е казал, за да се научат на порядък. И Мара Белчева, то беше летен ден, закъсняла и обходила така, и отникъде не може да влезе. После си рекла, защо, не мога ли да прескоча през прозореца? И по едно време хоп... Защото салонът беше почти на пода и не беше мъчно и на жена даже да прескочи. Качила се на столчето и от столчето направо в салона. И Учителят като видя това каза: „Ех, то е казано за през вратата да не се влиза, а не е казано за през прозореца". В.К.: Един друг случай, когато е решила да идва и когато е видяла Учителя в стаята си. Е.А.: Това ми го каза първия път, когато се запознах с Мара Белчева. Тя чувала за Учителя естествено. Като чувала, искала да дойде да Го види и стаите й били така, една след друга. Външна стая гдето си посрещала гости и стая, в която тя сигурно спи. Като влязла в една от стаите мисля, че вътрешната стая вижда Учителя. Сега повече не ми каза. В.К.: За пръв път Го вижда. Е.А.: Тя него ден решила да отиде на Изгрева за да види Учителя, да чуе Учителя. Преди да отиде на Изгрева Учителят й се явява. В дома й, в стаята й. Е това е език на Учителя нали, защо Го е направил, Той си знае. В.К.: Вие ми казахте как са я ограбили нея. Е.А.: За съжаление, да. За съжаление. Имахме един брат, не му помня името вече. Абе много елегантен беше винаги, много фин, много такъв, но по същият начин такъв фин и нечестен е бил, защото тя на доверие дава си вноската, но срещу това не можа да получи апартамент. И естествено, че се огорчи, естествено, че тя остана излъгана, че нямаше как да й се помогне. В.К.: Сега тя си продава имуществото. Е.А.: Имуществото тя го беше продала, тя си беше продала къщата, която имала от мъжа си, от Белчев. В тази къща тя си живеела, но когато прави връзката с Пенчо Славейков тогава, той пък е болен и той отива в Италия да се лекува и тя тогава си продала къщата, взима парите със себе си, за да изгледа Пенчо, като се надявала, че ще може да оздравее разбира се. В.К.: Тя е Мара Белчева на името на тоя Белчев - министъра, гдето го убиха? Е.А.: Министъра, когото са убили, да. Тя е негова съпруга. След смъртта тя прави връзка с Пенчо Славейков. В.К.: Кой го уби? Той какъв беше тогава? Е.А.: Не, не знам. Преди мене е то. В.К.: То е преди тебе, да.

В.К.: Майката на Савка? Е.А.: Майката на Савка е Тереза Керемидчиева. И Савка разбира се и тя е Керемидчиева. Тя била още малко момиченце и Учителят казал: „Пазете я от пиянство!" В.К.: Това са годините, когато измерва черепите на българите. Е.А.: Да. В.К.: Това кой ви го каза? Е.А.: Виж не мога да ти кажа кой ми го е казал, но или е от Савка казано, или от Паша, така от най-вътрешните хора ми е казано. Не мога да ти кажа защо пиянство, нещо за което Савка сигурно имала някаква склонност към увличане. То не е само алкохол, но склонност към увличане.

В.К.: Да го разкажете този случай за хулите на свещениците. Е.А.: Само

то толкоз беше. Както си беше Учителят пред своята врата, нещо пак бяха писали за Него и по този повод Той така малко възмутено каза: „Всички престъпления ми преписаха духовенството, но всичко ще им се върне на главата". Даже така, малко със строг тон, не така. В.К.: Аз съм записал, „Свещениците ми преписаха всички грехове, но всичко това ще им се върне". Е.А.: Да. Комунистите след 9.IX.1944 год. им го върнаха тъпкано.

В.К.: Една друга опитност, когато се връщате от Макоцево нали и казвате на Учителя: „Учителю, мен ме уволниха и че съм готова за работа в града, но в мое отсъствие само 1/3 от беседите са били дешифрирани". Е.А.: Да, В.К.: И Той казал, че Савка и Паша не са довършили работата, която Той им е оставил. Е.А.: Аз когато бях учителка, Савка и Паша работеха. След това започна и брат Боян Боев да помага,защото Паша накарала брат Боев и той да седне на нашата маса и да помага, но? В.К.: Не са били довършени всички беседи. Е.А.: Ама аз това после разбрах, когато вече ме уволниха и дойдох при Учителя, Учителят ми се кара много, защото са ме уволнили. Аз пък се радвах, защото аз учителствувах за наказание мое. Учителят просто ме изпрати нарочно за нещо, за да се отделя. Аз това го преживях много страшно и много тежко, и много болезнено. И всякога, когато тръгвах в Макоцево казвах: „Господи, кога ще е за последен път?" Нямаше да тръгна в Макоцево и да не кажа тая формула. „Господи, кога ще бъде за последен път?" И когато през март дойде да ме ревизира инспектора, не ми установи никакви погрешки, но въпросът беше, че попита ме къде спя. Като отивам в София къде спя. Ами аз спях само на Изгрева, а не при баща си. Баща ми живееше в града. Аз не спях при баща си, а спях на Изгрева. Аз нито една нощ не прекарах докато бях учителка на друго място, никъде. В.К.: След като чу, че спите на Изгрева. Е.А.: Ами като чу, че спа на Изгрева... Учителят затуй ми се кара, че съм казала. Ама той ме попита инспектора: „Къде прекарвате в София, къде отивате?" И аз казах къде отивам. Не смятах, че трябва да замълча или да скрия. То не е тайна. За мене така беше. Но Учителят така много строго се отнесе към тая работа. Аз бях получила заповед за уволнение. Ето пазя както заповедта за призната учителка, правоспособността и писмото за уволнение завинаги. Прилагам ги за сведение, за да видите в каква епоха живяхме.

Министерство
на Народното Просвещение
Отделение за средните и висши
училища и университета

№ 8928
23.III.1933 год.
гр. София

До Госпожица
ЕЛЕНА ЩЕРЕВА АНДРЕЕВА
/учителка/
с. Макоцево, Софийско

Към № 42, 841 от 23.XII.1932 год.

Съобщава Ви се, че сте ИЗДЪРЖАЛИ държавния си изпит за учителска правоспособност през тазгодишната януарска изпитна сесия по ФИЛОСОФИЯ И ПЕДАГОГИЯ като главен предмет и ИСТОРИЯ, като второстепенен, и съгласно чл.118 от Закона за народното просвещение, Вие от 1 МАРТ 1933 година сте определен с Указ № 63 от 12 март т.г. за РЕДОВНА ГИМНАЗИАЛНА УЧИТЕЛКА в народните средни училища на Царството.

Свидетелството за учителска правоспособност ще Ви се изпрати по-

късно.

Ако заемате учителска длъжност, представете настоящето на директора на училището при заявление, придружено с попълнен формуляр „Сведения за определяне служебното положение", за да бъдете прекласирана към 1 март т.г., като редовна учителка.

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР: /п/

НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛЕНИЕТО: /п/

СОФИЙСКА
Областна Учил. Инспекция
№ 4068/10.V.1935 г.
гр. СОФИЯ

До Господина Директора на основното училище,
с. Макоцево, Новоселско
КОПИЕ: г. Новоселския околийски училищен инспектор, г. Елена Щ. Андреева, учителка при същото училище и г. Пунктовия учител в с.Саранци, Новоселско.

Съобщава Ви се Господине Директоре, че със заповед № 866 от 3.V. т.г. на Министерството на народното просвещение, въз основа на чл. 24 от Наредбата за ръководство, надзор и управление на основните училища в Царството, СЕ УВОЛНЯВА И ЛИШАВА завинаги от учителски права учителката в с. Макоцево, Новоселско ЕЛЕНА Щ. АНДРЕЕВА, за противорелигиозни идеи.

Наредете нужното!

ОБЛ. УЧИЛ. ИНСПЕКТОР: /п/

СЕКРЕТАР: /п/

Отначало бях независима защото си дойдох с последната заплата като учителка. Свършиха ми се парите, които ги имах, защото аз не пестях пари никак и нямах пукната пара и тогава почнах да работя палатки, изкарах лятото с парите, които си бях изкарала от палатките. След това, аз поисках работа при един брат. Той ми даде работа, но не ми даде пари. И аз видях, че трябва да си оправя работите, както трябва и казах, ще отида при Учителя и отидох при Учителя и казах: „Учителю, аз трябва да работя". Не казах, че братът не ми даде пари, нищо не казах. Аз казвам: „Прегледах томовете и беседите както са. Повече от 1/3 не е свършено по беседите, стоят недешифрирани и ако кажете да потърся работа в града, аз ще си потърся работа в града, ако кажете да остана при Вас тука да работя беседите, тогава ще остана. Вие ще кажете какво". Много категорична бях този път, защото не исках недомлъвки. Исках ясно да бъде. И Той помълча, помълча малко и каза: „Остани!" И аз останах. И свърших повече от 500 беседи след като си отиде Учителят, като ги дешифрирах. Повече от петстотин. В.К.: Вие ги правите в 4 екземпляра и ги печатате на пишеща машина. Е.А.: В четири ги правех, да. В.К.: Вие ги дешифрирахте точно както е в стенограмата. Е.А.: Абсолютно. В.К.: Без да се редактира, без нищо.

Е.А.: Никаква редакция, не правех нищо, защото една редакция, втора, за да няма редакции много. В.К.: Значи този въпрос е ясен. Е.А.: Защо ми се кара Учителят? Със себе си приказвам. Абе викам, защо ми се кара сега? А, даже ми каза: „Уж си умна, а защо си казала на инспектора, че спиш на Изгрева". Ами сега, иначе не мога да кажа, защото не спя в града, на Изгрева спя. Как ще кажа, че спя другаде, то не отговаря на Истината така, но не знам защо беше. Е, то всичкото беше така.

В.К.: Вие ми казахте, че сте правили един опит. Учителят ви е накарал всеки да вземе по едно цвете. Е.А.: Още първата година Учителят каза на Младежкия клас, ще си вземете казва две саксийки и всеки един от вас, едната ще постави на едно място и другата на друго място. Ще знаете, еднакво ще ги поливате, нали, но на едната ще й говорите мекичко, ще й говорите ласкаво, така каквото можете, даже ще я помилвате, нали като цветенце така и ще видите, коя ще цъфне по-рано. Туй беше задача на целия клас. Аз си направих задачата и у мене цъфна тази гдето я милвах и гдето ласкаво й приказвах. В.К.: Значи тя първо. Е.А.: Първо тя цъфна. В.К.: Вие сте ми казвали едно изказване, което Учителят е казал: „Който се хване за Мене не може да се отърве". Да се отвърже по отрицателно и по-положително. Е.А.: Да, Той го каза при разговор. В.К.: Точно как беше? Е.А.: Сега виж, така точно подробности не мога да ти кажа, защото много време мина. В.К.: В ония времена те ви хулеха. Те са ви хулили много. Е.А.: Много. В.К.: Че, който се хване за Мене не може да се отърве. Е.А.: Не, не го разбрах така. Аз го разбрах, че захване ли се някой за Учителя, за добро или за зло, той повече не може да се отърве. Кога да е ще остане при Учителя. Аз така го разбрах. В.К.: Аз мислех по отношение на Божията правда. Е.А.: Аз така го разбрах, а не иначе. В.К.: По Божията справедливост. Е.А.: Че той вече не може да се отърве от Учителя.

В.К.: Вие ми разказахте някои задачи, имали сте един кладенец на Витоша. Е.А.: Не, на Витоша не. Едно кладенче на Диана Бад. В.К.: А, на Диана Бад. То го откриха съвсем случайно или как? Е.А.: На нашият Изгрев нямаше извор и нямаме вода. И Учителят търсеше вода някъде да намери и като се разхождал така из околността видял едно такова, да цицерика една водичка, просто цицерикаше така от един бряг. И Учителят погледнал, погледнал и захвана се за нея. И дълго време, даже с месеци Той даже сума пари похарчи. Бертоли каза, за тази чешма, за това изворче казва 50 000 лв. похарчи Учителят, а пък после ни го развалиха. Много труд се направи, мястото се изчисти, за да се отича водата, брегът се почисти, разбираш, всичкото се направи, за да стане приветливо, да стане така културно. В.К.: Аз съм я виждал на снимка, тя е голяма чешма там. Е.А.: С коритце беше. В.К.: И вие там си правехте упражненията, така ли? Ходехте за вода. Е.А.: За вода и после там изкарвахме една задача, която Учителят даде. Учителят даде една задача, когато беше съвсем готова чешмичката. Учителят каза така: „Който иска за десет дни, всеки ден да почне първия ден, ще отиде един път за вода, втория ден ще отиде два пъти, третия ден три пъти и така на десетия ден - десет пъти". Задачата беше за десет дни, като всеки ден си увеличаваме с един път. И се почна едно движение от Диана Бад до Изгрева непрекъснато. Едни правят задачата си, нали така, както според условията. В.К.: Тази вода къде я носехте? Е.А.: Вкъщи си носехме водата. В.К.: Да, ама като трябва десет пъти да донесеш вода? Е.А.: Е пък да не сме носили стомни големи. Носехме по 2-3 литра, разбира се. После, ама чакай, отдолу там е стръмничко, не ни беше лесно носенето, щото ще слезем долу до реката, ще се качим нагоре. Ами не беше толкова лесно. В.К.: Така и накрая дойде време да я развалят. Е.А.: И накрая правят Ловния

парк. И като правят Ловния парк, както беше изворчето с резервоарчето си, туриха по самата среда на изворчето ограда телена. В.К.: Нарочно. Е.А.: От бодлива тел беше така нещо. Сега, това беше злонамерено, това беше атака срещу Учителя. Толкова злонамерено беше, че когато, аз помня отидох на това изворче просто ми се доплака. То беше подигравка, разбираш ли, щото то беше едно хубаво изворче, нагласено, с много Любов грижа за него, а те туриха там някаква бодлива тел и го заградиха. В.К.: И Учителят вече не отиде там. Е.А.: Учителят дойде веднъж, видя всичко, но след това не стъпи. Как ще стъпи! На мене ми стана мъчно, пък Той. Ама знаеш ли колко много ходи Учителя на това изворче. Той много се радваше, че имаме вода наблизо.

В.К.: Чета от бележника си. Останаха снимките. Те са свидетелство за това, което ние направихме по идея на Учителя. Те са свидетелство и на това, че разрушителния дух, който бе обсебил българите срещу Учителя посегнаха и разрушиха чешмата. Това бе Духът на Разрушението, който е обсебил българите. А Духът на Съзиданието е в Словото на Учителя Дънов.

174. НА ИЗГРЕВА БЯХА ОБРАЗИ ВСЕВЪЗМОЖНИ И НЕВЪЗМОЖНИ

В.К.: Сега чета от бележките друг случай. На два пъти Учителят изпя „Отче наш". Тогава нямаше кой да я запише. Беше един мотив, една молитва към Бога. Кога беше това нещо? Какъв беше случаят? Е.А.: Абе дойдохме един път на клас и говореше по някакъв въпрос. Стана въпрос за „Добрата молитва" в течение на говора на Учителя, защото ние не водехме разговор. Той държеше беседа и говореше. И вдъхнови се и каза: „Ще ви изпея „Отче наш""- и я изпя от край до край. В.К.: Нямаше кой да я запише. Е.А.: Нямаше кой да я запише, нямаше магнетофони. В.К.: След това друг път пял ли я е? Е.А.: Още един път го направи пак на клас. В.К.: И какво представляваше тази песен като мелодия? Е.А.: Е малко приличаше така като на църковни мотиви, както е в „Отче наш", както я пеят в църквата, някои други мотиви бяха, не мога да ти кажа. Аз нямам музикално образование никак и съм сиромашка в музиката. В.К.: А иначе като усещане? Е.А.: Беше нещо много приятно. Нещо така пълнеше ми душата на мене. Така и сега имам спомен, че Учителят е изпял молитвата без да имам така нещо, да кажа повече. Но спомен за мелодията, за начина по който я изпя за това вдъхновено нещо, което и аз преживях. В.К.: Сега тия неща са спомен вече. В.К.: Когато Учителят изпя „Странник съм в този свят". Ами за тази песен. Е.А.: Бяхме на Бивака. Учителят беше седнал, така мисля, където си седеше към камъка. Нали имаше един камък, на който сядаше. И приказваше с приятелите и така, когато започна да пее, ние всички се приближихме да Го слушаме. Учителят пее. И изпя песента с такава дълбочина и чувство, с такова нещо, че разбираш ли, аз лично бях изтръпнала от напрежение. Не мога да кажа защо, но такова напрежение усетих от Учителя вътрешно, за да изрази, че е самотен, че няма никой, че не Го разбират, че почувствах една скръб за Учителя, една бедност за нас. В.К.: На тази песен е записан само текста. Е.А.: А, не мелодия има. Записана е. В.К.: Записана е. Аз също съм сиромах, не съм музикант. Е.А.: Виж, записана е. Аз песните си ги знам, тези които сме си ги пяли в клас, но иначе не можех да се науча да свиря на интрумент. Имам друга служба - да стенографирам. В.К.: Ние говорихме за песента „Странник съм в този свят". Е.А.: За песента. В.К.: Значи тази песен е записана? Е.А.: Записана е, да и я знаят приятелите, научиха я и мнозина я знаят.

В.К.: Чета: На Рила, обикновено към 4-5 часа след обед пиехме чай. Учителят идваше при нас, говореше с нас стенографките. Кога Той идваше? Е.А.: Учителят в тази година 1936 год., когато го удариха, ние бяхме на една площадка, на една плоскост с Него. Савка имаше една палатка близо до Учителя. А аз и Паша бяхме в моята палатка, заедно двете. Две легла имахме двете и бяхме заедно двете. Нямаше други хора при нас, тази година, защото Учителят не беше добре, имаше нужда от грижи. И Той прие това положение и аз в това време се грижех за храната на Учителя, готвех, приготовлявах всичко. Така се нареди, защото Савка не беше много сръчна, Паша - нали милата не беше добре. После аз бях здраво момиче, можех да правя много работи и затова го правех. Естествено, пък ми е било мило. Сега за мене Учителят не беше кой да е и затова. В.К.: Това бе в 1936 год. А иначе през другите години? Е.А.: След това Той се качи горе на по-високото, където е сега палатката Му. В.К.: Обикновено към 4-5 часа Учителят пиеше чай. Е.А.: И в София пиеше чай. В.К.: Какъв чай пиеше? Е.А.: Китайски, английски. Хубави чайове пиеше. В.К.: По колко чая пиеше? Е.А.: Вечер не. Когато пиеше чай след обед, чай пиеше. Защото обядвал е и нали човек има нужда след това да поеме. В.К.: Сега този чай Той ли си го правеше или Му го поднасяха? Е.А.: Е виж на Рила поднасяхме го. А пък в София, Той си вареше чая. В.К.: Сега те Му донасяха приятелите чай от чужбина. Е.А.: Даже някога е казвал на приятели, които Му са близки, на които може да каже: „Пък вземете един хубав чай. Донесете един хубав чай". В.К.: Той сутрин какво закусваше? Е.А.: Сутрин закусваше най-често хляб, сирене или с кашкавал. Масло не съм Го видяла много да яде. Намазвал е, мазал е с масло. В.К.: Ядеше ли много? Е.А.: А-а не, никак. Много, много умерено ядеше, бавно ядеше и сладко ядеше. Разбираш ли? Така ядеше, като човек, който е гладен. Това ми е правило впечатление, че Той ядеше с Любов. Така, виждаш един човек, който яде така със сладост. Със сладост яде. В.К.: Това е сутрин. На обед? Е.А.: На обед - супа. Вечер беше от това. В.К.: Вечер, Той ли си правеше вечерята? Или Му поднасяха? Вечерно време как ставаше? Е.А.: Някога Му носеха. Много често Му носеха храни. Той не можеше да ги изяде и ги раздаваше. И Той веднъж пред мене каза: „Учителю, Учителю, ама Учителят не може да яде много".

В.К.: Друг случай чета. Асен Арнаудов е четял на Учителя любовните си писма. Е как така? Е.А.: Има братя, които Учителя взимаха като баща. Доверяваха се на Учителя и Му четяха писмата си. В.К.: Учителят какво, слуша. Е.А.: Ами слуша и им даваше съвети. Ама те не загазваха тогава. Щото Той ще им каже такъв съвет. Асен ще каже: „Учителю, ще доведа момичето, пък Ти от прозореца ще го видиш за да ми кажеш после за него". В.К.: Значи такива случаи има. Той два пъти се е женил Асен Арнаудов. Е.А.: Два пъти, да. В.К.: И два пъти не сполучил. Е.А.: Е, защото не е трябвало да се жени.

В.К.: Сега един друг случай, за нашия приятел Никола Антов. Антов ме удари пет пъти. Е.А.: Да. В.К.: Е, защо те би? Е.А.: Би ме с колец от палатка, на Изгрева, под къщата на Борис Николов. В.К.: Е, защо те бие, нещо беше говорила по негов адрес или нещо... Е.А.: Бях казала, той беше говорил за мене, че не знам какво, била съм не знам каква, пък аз казах: „Пък той ли ще ме критикува, който има две официални жени". И затова. Сега да си кажа правото. Точно. В.К.: И той чул сега, че има две официални жени. Е.А.: Не, защото официално имаше две жени. Една жена на Изгрева и една вкъщи. В.К.: Женен ли беше? Е.А.: За едната беше женен, а за другата, живееше с нея на Изгрева. В.К.: Големи работи стават на Изгрева. Значи две жени си има, една тука, една там. Е.А.: Да, бе брате. Не, понеже беше за мене говорил. Понеже нали имах тая връзка с Лулчев за тая връзка. Аз толкова данък съм платила, че

поляната Учителят ми каза: „Кажи му на Лулчев да не се събират на поляната!" Много пъти ми е казвал, както ми каза за портретите. Много пъти ми е казал: „Кажи на Лулчев това, кажи на Лулчев онова". В.К.: Да не се събират. Е.А.: Да. В.К.: Значи беше недоволен? Е.А.: За несъбирането не ми казал, а да не се събират на братската поляна. А където искат другаде да се събират. Те се събираха в една къща, долу имаше една не полуструтена, но недовършена и там се събираха. В.К.: И колко години там караха? Е.А.: Ами доста години. В.К.: И какво беше отношението на другите приятели към тая група?. Е.А.: Отрицателно. В.К.: Значи гледаха, че Учителят търпи. Е.А.: Е търпи и те търпят. В.К.: А си идваха на Паневритмия, на всички неща. Е.А.: Идваха, да. Но Учителят не беше доволен от това, че в Неговата работа се месят, щото той взима Неговата работа. Той учи. В.К.: И Неговите хора. Е.А.: А и Неговите хора. От това не беше доволен Учителят. В.К.: След заминаването на Учителя имаш ли такива други опити? Е.А.: Не, нямаше. В.К.: В Школата да правят Школа. Е.А.: Не, нямаше. Е, имаше едни други така да си приказват, ама така както той го прави, не. Нямаше. Той го правеше малко така демонстративно. В.К.: Защо го правеше, да дразни Учителя или? Е.А.: Не знам. Не да дразни Учителя, но да се изяви, да се покаже, че е нещо. В.К.: Много трудна работа. Е.А.: Не, много ръбат човек беше. Ръбат. Така с много ръбове. Не е гладък. В.К.: Значи Вие от него знаехте, че има два дневника, един официален, а другият личен, за разговорите с Учителя. Който не се знае къде е. Преди години, когато излезе в списание „Отечество" част от дневника на Лулчев. Вие го четохте. И какво беше Вашето мнение по тоя въпрос? Като го четохте на времето? Помните ли? Е.А.: Абе имаше много неверни неща. Имаше пресилени работи, не беше така както аз го знам. В.К.: А той дали беше точен и верен с дневника му? Е.А.: А, това не мога да знам. В.К.: Защото по това време доста се говори по този дневник. Е.А.: Много, да. Сега на филм дневника излязъл. В.К.: Може да е излязъл, но аз не съм го виждал. Абе друго е интересно, че той си пише дневник. Заради този дневник си заминава, го осъждат. Е.А.: Да. В.К.: Пише си дневника, за този дневник го осъждат. Помня Невена Неделчева разправяше един случай. Отишла при Учителя и Учителят казал: „Той нали пишеше дневник, сега нека дневника да го спаси". И заради дневника му го осъждат. Кара-вара минаха 30-40 години, тия - комунистите му изкараха дневника, изфабрикуваха го. Интересно беше го написал, заради него го убиха, понеже разкриха връзките му с Царя и т.н. Но кара-вара 40 години го отпечатаха. Е.А.: Дневника му. В.К.: Да. Е.А.: Този, официалния, да. В.К.: За да се хвърли петно на Учителя. Е.А.: На Учителя, да. Ама виж сега, това е ударът срещу Учителя. В.К.: И след други 40 години пък, ако извадят другия дневник. Е.А.: И той няма да е такъв. Не знам сега. Не го знам. Трябва да ти кажа многолик човек беше. Аз не мога да кажа.

В.К.: Сега вашият роман вие го приключихте, нали? Описахте ли подробностите такива каквито са. Е.А.: Е подробности много не съм описал, но съм описала всичко, което се отнасяше за нашите отношения. Всичко описах, защото не искам да лъжа. И Учителят ми каза: „Нито ще прибавиш, нито ще отнемеш". Постарах се доколкото можах, да го направя така. В.К.: Аз имам една молба към вас. Молбата ми е следната. Аз още не съм ви чел дневника. Романът си е роман - пътят на две души си е път на две души. За тях не спорим, но цялата тая работа аз искам накрая да излезне, да не се опетни Учителят. Е.А.: И аз не искам. В.К.: И да се види къде е мястото на Учителя и къде е мястото на ученика, и къде е мястото на непослушанието на ученика. Тия три неща искам от вас. Искам от цялата тая работа тия три позиции, нали. Е.А.: Е може това да се види. В.К.: Значи така както сте го написали това може

да се види. Е.А.: Ами ще се види разбира се. В.К.: Сега аз имам една молба, понеже ние с вас работим толкова години, аз искам да го прочета. Е.А.: Дневника? В.К.: За да ви запитам впоследствие за някои неща за допълнение, при положение, че разрешите. Е.А.: Е сигурно ще има въпроси да ми задавате. В.К.: Защото виждате така, аз съм най-в течение на тия неща, защото работиме по тия неща и толкова неща сте ми разказали, за да мога да ви запитам, нали, за да се доизяснят някои неща. Е.А.: Добре, за история. В.К.: Да, за история. Това нещо не е предназначено за това поколение. Е.А.: Аз съм си отчела моето отношение към себе си и моята грешка към Учителя, така, че не се страхувам от това. Грешила съм, толкоз. В.К.: Значи на тоя етап ние приключваме така. На следващият етап, нали ще можеме при положение, че вие ми връчите дневника и романа си, готов съм да прегледам, аз ще си отбележа по страници и след това ще ви запитам, за да могат да се изяснят някои неща. Е.А.:Добре, ще ти дам и дневника. Толкоз, да ти кажа правото не зачитам личността си като святост. Тая моя личност не можа да бъде ученическа. Каквото е било, било. В.К.: Сега друго нещо, което искам впоследствие да ми дадете е „Образът на Учителя" за да го прочета и сетне да направя някои запитвания, за да може да се доизяснят. Е.А.: Това ще го направя след това, защото много ми е натрупано. С туй момиче, което сега спи тук да мине цялата тази работа. И после ще съм вече сама. Защото при мен ще бъде всичко. В.К.: Така ли? Е.А.: Ами няма къде тя да спи и нощува при мен. В.К.: Боже Господи! И с това ли ви натовариха? Е.А.: Да, ами помоли ме. Няма къде да спи. В.К.: Няма къде да бъде прието това момиче, което идва от Италия на гости тук? Е.А.: Няма майка. Ами майка няма тя. Майка й е невъзможна. В.К.: Добре де, тя няма ли къде да го покани там? Е.А.: Е там има едно таванско помещение, където е. При баща й не може. Той баща й и услужва сега, защото иска може би да й помогне, ако може да се ожени, ама въпросът е сложен. В.К.: Да. Е.А.: Не мога да й откажа, защото е въпрос за живот и любов, и брак. В.К.: Ясно, да. И вие сте се натоварили много. Е.А.: Е, товарят, който може носи. Не товарят, който не носи. В.К.: Добре, че на тоя етап ние приключихме. Е.А.: Добре, свършихме. В.К.: И да благодарим на Бога, че въпреки големите съпротивления, затруднения, нали приключихме. Е, това бяха неща от преди 20 години, които съм записал. Е.А.: Е, хубаво. Аз ценя това, че ти желаеш да възстановиш известни истини и да ги запазиш за Делото, не за друго. В.К.: Важното е, че на тоя етап ние приключихме. Чаках 20 години и най-накрая успяхме полека, полека. Остават сега другите неща, които вече са технически неща и които полека, полека ще ги оправим. Сега да си приготвя нещата, защото момичето вероятно пак ще дойде при вас. Е.А.: Не, тя ще дойде сега пак. В.К.: Тя чака аз да се махна. И като види, че минавам покрай тях, веднага ще дойде при теб.

175. ЕКСКУРЗИИ ДО РИЛА

В.К.: Сега искам да ми разкажете съобразно посочените от мене снимки, как се осъществяваха вашите летувания на Рила. Откога започнаха да замисляте, да планувате тези неща през времето на Учителя? Е.А.: До 1929 год. не сме ходили на езерата. Ходехме на Рила, ама на Мусала и там сме ходили от 1922 до 1929 год. включително. В.К.: Това е за Мусала? Кое ви накара да ходите на 7-те езера? Кой ги откри, как стана? Е.А.: За 7-те Рилски езера, откривател е Симеон Симеонов. Предната година Симеонов е отишъл на

екскурзия с няколко приятели и като видяли колко е красива гледката, колко е просторно мястото. Симеонов като се връща казва: „Учителя, догодина ще Ви водя на Рила, на езерата". Учителят се съгласи. И тръгнахме. След като изкарахме екскурзията на Мусала, след това отидохме на езерата. По-късно. Значи е било през август, когато отидохме на езерата. В.К.: Откъде минавахте? Е.А.: Най-напред минахме през Дупница. С влака, оттам с рейса, после с коне, багажите. Ама ние носехме лек багаж. То беше екскурзионно летуване. Първата година. В.К.: Като отидохте горе на Рила, какво носехте, с какво се наметвахте? Е.А.: Никакви наметала, никакви черги. Край огъня и толкоз. Край огъня и толкоз. Това е първата година. Аз лично бях с една дрешчица до тука, до колене. Нямах други неща. Топло време беше и млади хора бяхме. За възрастните може да е било по-тежко. За мен, аз не съм усетила тежести и мъчнотии, понеже бях така якичка първата година. Втората година пак отидохме. Ех пак по същият начин, отидохме група, но аз вече си бях ушила палатка. За Савка имаше палатка, за Паша. Ние двете с Паша имахме палатки, така, че вече имахме подслон. Не носехме много багаж разбира се, но все пак имахме условия да караме, да летуваме. Учителят също имаше палатка, палатката, която Му уших и се изкачвахме с коне от Сепарева баня. От 1929 год. почнахме да се качваме през Сепарева баня и Дупница, но по-късно на другата година се качвахме през Самоков. В.К.: Това коя година е? Е.А.: Мисля, че беше 1930 год. В.К.: От 1929 год. почвате да се качвате на езерата. Значи 1929 год. първата година през Сепарева баня, втората, третата година минавате вече през Самоков. Третата и четвъртата години не ходихме - 1932/1933, защото казали, че много скъпо излизало. В.К.: Тогава вие отивате вече на Присоите. Е.А.: На Витоша две години ходихме, но Учителят след края на втората година каза: „Ама то разноските са и тука толкоз, защо ще ходиме на Витоша". И тогава въпросът се реши без последствия, всички решихме, че ще ходим на езерата. В.К.: И вече от 1934 год. започнахте на езерата. Е.А.: От 1934 год. по ред до 1939 год. В.К.: И вече започва войната и т.н. Е.А.: Не след това правехме екскурзии натам. В.К.: Но до 1939 год. бяха лагерите. След това вече екскурзии. Е.А.: Имаше хора, които отиваха с палатка, но Учителят не отиваше, защото шумкари /партизани/ имаше и за да няма неприятности с властта Учителят ги избягваше тези работи. В.К.: Сега друг един въпрос. Как се организираше летуването на Рила? Е.А.: Ами Учителят казваше кога ще тръгнем. И всеки тогава се приготовляваше. Правеше се списък на групите и всеки когато се е записал на уреченото време си тръгваме. В.К.: Багажа? Е.А.: Камион. Не камион, а рейс беше пазарил Славчо Печеников /Славянски/ и с този рейс носехме отзад багажа, а отпред хората. Стоварваха ни над Говедарци. И от Говедарци почвахме пеш. И вече се предвижвахме нататък. В.К.: Сега тука искам да ви покажа едни снимки от първите години. Тука ето виждам вие се товарите тука на камион. Е.А.: Е, ето ги, да. В.К.: Това са камионите, с които вие пътувате. Е.А.: С които сме се качвали, да. В.К.: Тука вече един, два, три камиона виждам, натоварили багажа, всичко. Да. И тая снимка интересно къде е? Е.А.: Към гората е. Към Чам Курия. Тука в тая част ние се качвахме на колите. В.К.: Сега тука една снимка виждаме камионите, тук вече стоварят. Това къде е някъде? Е.А.: Пак, все в тия области. В.К.: Значи това е към Чам Курия. Това е 1925 год. Тука виж какво пише. Ето на стенограмата. Прочети го. Е.А.: Първата екскурзия на Рила, Мусала - 1925 год. Ама а-а-а, кой я е направил? Кой я е направил тази снимка за първата екскурзия? В.К.: Ами не зная. Ето виж тука какво пише на стенографски: Първата екскурзия на Рила - 1925 год. В.К.: Отдолу какво пише? Е.А.: Вижте сега. Значи имаме 1929 год. и 1930 год. на 7-те езера. След това

две години нямаме Рила, защото казали, че е скъпо. Значи в 1925 год. тръгваме през Самоков. Първите коли през Самоков бяха, а първите отивания на 7-те езера бяха през Дупница. В.К.: Значи виж какво пише: 1925 год. Извозване на Рила. Е.А.: Да, да. В.К.: Това са същите снимки от същото време. В.К.: Сега тука виждаме няколко снимки, които са вероятно на Чам Курия. Е.А.: Това е, чакайте да ви кажа. В.К.: Защото виждате тука камионите. Е.А.: Да, да това са група приятели, които слизат. Е.А.: А ето го този полицая, да. В.К.: Ай тука са групи. Обаче интересно къде е това нещо. Е.А.: Това нещо е. В.К.: На Чам Курия ли е, на Боровец, защото са борове ниско, има сграда, това е вила. Важно е, че ние разрешихме въпроса, че тая снимка е на Горското училище. То е един много важен въпрос. Е.А.: Два пъти държа Учителят беседи там и вечер ги държа. Учителят беше поръчал всички, които искат да отидат на Рила в определен ден да дойдат и да се качим заедно. Ние не можахме да заварим Учителя по пътя, защото шофьорите закъсняха. Дойдоха вместо в 8 ч. дойдоха в 11 ч. А пък Учителят чакал до 10 ч. и нещо и тръгнали нагоре. А после ние, които останахме до края на гората да чакаме шофьорите да се наканят да ни занесат, накачихме се всичките в един камион и с много жар, вече закъснели, знаем, че Учителят ще се безпокои, че не сме дошли, какво е станало. И в Чам Курия той, шофьорът не знам какво направи, колата в един улей я вкара. Та всички така се наведохме, само не попадахме. Успяхме де се задържим. Ама и той може би беше изнервен, не знам какво беше, но така. Но както и да е, никой не пострада, нищо. Слязохме и всеки си тръгна по пътя. Разбира се и аз си тръгнах по моя път понеже чух, че Учителят е горе и аз рекох: „Аз ще ги стигна". На Чам Курия това, да. В.К.: Учителят къде беше през това време? Е.А.: Тръгнал бе на Мусала. В.К.: Кое бе общото за тези екскурзии на планината? Е.А.: Това бе част от живота на Школата. Той бе също Школа, както и на Изгрева. Където е Учителя там е Школата Му. В.К.: Където е Словото Му, там е и Учителя. Амин.

176. ПОСЛЕДНИТЕ ЕКСКУРЗИИ

В.К.: Чета от бележника си. При последната екскурзия на Учителя до хижа „Еделвайс" бяхме сто души, август 1944 год. Учителят държа беседи. Вие сте дешифрирали с брат Боев, така ли? Е.А.: Да. В.К.: Кой дешифрира там „Завета на Любовта" - I, II и III том. Е.А.: Ами аз ги дешифрирах. В.К.: Чета от бележника си: На следващият ден Учителят пита: „Кой ще чете?" Боев казва: „Аз ще чета". Учителят казва: „За Любовта така не се чете". Е.А.: Не беше така бе. Учителят държа беседата. И каза: „Утре ще Ми я прочетете". Аз я дешифрирах. Аз казах: „Брат Боев, Вие ли ще четете, аз ли да чета?" Аз когато четях много хора слушаха, щото аз чета и брат Боев си допълва където има нещо да допълни. И той пожела сам да чете брат Боев. Той иначе така искаше. Ревностен беше. Аз не съм такава, когато може и както може. И тогава той като чете и Учителят каза: „Така не се чете Слово!" Той намери начина на говоренето на брат Боев неподходящ и не одобри. Не че упрекна в друго нещо, но тонът, нали знаеш какъв бе гръмогласен гласът му. В.К.: Гръмогласен. Е.А.: Гръмогласен, да беше брат Боев. Еленке - така ми викаше. В.К.: Ще подскочиш. Е.А.: Така ми викаше, когато идваше да си прави баните, където аз му правех кошарка, нали така и вода му носех, после да се облива. Аз, когато не съм била Славка му е помагала, мойта сега, която идва, моята леля ми е помагала, замествала ме е и за да му готвят и за да му помагат. Много гръмогласен беше.

В.К.: Значи за Любовта не се чете така? Е.А.: Даже една сестра ми каза: „Абе Еленке, ти пък много хубаво я прочете, защо не чете ти бе?" В.К.: Много пъти Учителят не държеше беседи, а даваше да четем друга лекция, която е била дадена. Е.А.: Говорена. Стара лекция. В.К.: Защо не ги четеше? Е.А.: Не, не идваше на беседа. Зает е бил. Или е бил както съм ти казвала в другия свят излъчен или някаква работа е имал, която не Му дава свободата да говори. Не знам за какво, това не мога да кажа, но иначе редовно е идвал. Но това не е било много често. В.К.: Колко пъти? Е.А.: Най-много в годината, един път и два пъти, и три пъти може да се случи. Да в годината. В.К.: И тези лекции липсват. Е.А.: Не, нищо не липсва. Как ще липсва. Защо ще липсва? Ами нали дешифрираме. В.К.: Не, ама този ден Той не чете лекция. Е.А.: Този ден няма беседа. Щото само в определени дни бяха беседите. В.К.: Добре, но Той като не дойде на беседа? Е.А.: Повтаря се беседата. Другата беседа, която е по ред. Някоя беседа се чете. В.К.: Избират някой да чете. Е.А.: Е там бяха ръководството, те определяха кой да чете. В.К.: Не, става въпрос нали има списъци на коя дата Учителят е чел и коя беседа. Е.А.: А не, не сме правили такъв списък. Аз съм направила такъв списък, когато започнах да проверявам и да уточнявам беседите. Аз такъв списък имам, но къде го тури Борис Николов не знам. На всичките печатани беседи съм предала заглавие на беседата, не съдържание и поред заглавие по списък. Името на беседата и това, всичките. Борис не ми ги предаде никога обратно. Сега казвам факти. В.К.: Този пълен каталог на беседите от началото до края. Е.А.: Аз направих такъв каталог на цялото Слово на Учителя, но те ми го взеха. Сега, ако един ден, ако са запазени тези неща, които са ми взели, аз ще мога да взема каталога. Защото аз мога и сега да направя каталог, но трябва да имам всички беседи под ръка. Трябва да имам всички. Аз и сега мога да направя каталог. И аз имам един каталог, но не са пълни. А онзи беше пълен. В.К.: Онзи, който го взеха при обиска? Е.А.: Всичко. Дата на говорене, къде е говорено в кой том е записана, печатана или непечатана, всички данни. Всички данни за беседата така, така съм ги приготвила, тези които съм дала. Виж в това отношение аз от страх съм го правила това. Защото Учителят ще провери и ако не съм точна, аз излизам виновна. Не съм го направила толкова само от съзнание. Искала съм да бъда абсолютно точна затова. В.К.: Значи тая работа е свършена. Сега друго пак във времето на Мърчаево в хижа „Брокс" на 28.VIII.1944 год., а по-късно се отива на хижа „Еделвайс" 100 човека. Значи това са последните екскурзии на Учителя. Е.А.: Последни екскурзии с Учителя. На хижа „Брокс" беше последната. В.К.: На 28 август 1944 год. А после се отива на хижа „Еделвайс" 100 човека. Пуснаха радио и Катя Грива игра ръченица на Учителя. Е.А.: Да. Ръченица игра. Да, Катето. В.К.: Откъде бе радиото? Е.А.: На самата хижа имаше. Ами ръченица свириха и Катето игра. Ама виж какво, Катето беше човек, който е неповторим. Има хора, които са точно определени, а Катя беше един човек и личен, ама и безличен. Ако можеш да го разбереш това във вътрешния смисъл на думата. Тя беше предана за всичко на Учителя и много се държеше за Учителя. Всичко, но не нейната личност да изпъкне, това Катя го имаше. В.К.: Добре, аз пак искам да се върна на един случай. Разказваха ми, че през ония години няколко души Катя Грива, Теофана Савова и др. непрекъснато се въртят около Учителя, стоят цял ден там пред вратата Му и не ходят да работят. Учителят например на Катя Грива лично казал: „Шест месеца да те няма тука". Този въпрос, така наречените „слънчогледи" са им казвали, съм го чувал, как стои този въпрос?. Е.А.: Виж какво ще ти кажа, колко години бяха преди Учителя да си замине, Учителят казва на Катя да отиде учителка,

както на мене каза, защото Той е знаел, че ще си отиде и че Катя ще остане без всякакви доходи. А една пенсия на един учител ще осигури хляба. Това направи Учителят с Катя. Тя не искаше да слуша и Той и каза: „Ще отидеш у Паша Теодорова и няма да дойдеш при Мене докато не си вземеш диплома". В.К.: Какво диплома? Е.А.: Не бе, за гимназия. Завършена гимназия, защото тя беше завършила в Италия в Музикална академия и на българска основа нямаше документ за завършена гимназия. Сега, ама Той го направи от грижа за нея. В.К.: Тя после отиде при Паша? Е.А.: Отиде при Паша стоя там. И тя идваше на беседи, виждаше Учителя, ама не можеше да се срещне с Него. Той й каза, че няма да я приеме. И не я прие. Да, учи, завърши, взе си изпита и вече стана учителка. В.К.: И по този начин тя, колко години живя след Учителя? Беше учителка, пенсионира се, иначе какво ще прави. Е.А.: Да, разбира се. Това е за Катя. Виж сега за другите момичета. В.К.: Теофана Савова? Е.А.: Теофана Савова и досега е жива. Тя е 92 годишна. Аз не съм я виждала откакто сме се разделили. Тя така малко яде, такъв скромен човек е. В.К.: Така е построена. Е.А.: Е, по природа си е така. Сестра й умря от нещо. Тя се поду нещо в главата, ама какво имаше не знам. Някакво заболяване. Имаше сестра по-малка от нея. В.К.: Кои бяха, които непрекъснато стояха? Мен са ми казвали, че са ги наричали „Слънчогледите". Седят цял ден при Учителя, обърнати както слънчогледите към слънцето, не мърдат, цял ден седят и чакат. Е.А.: Почти цял ден го правеха. Аз лично се чудех, че могат да го правят и да издържат. Не, защото, но виж какво те друг строеж имат психично. Това са същества, които съзерцават. В.К.: Виждат аурата на Учителя и се хранят от нея. Е.А.: Да, това е. Катя ми е казвала: „Най-хубавите ми години ми бяха тогава". Катя ми е казвала. Значи получавали са нещо, брат. Те не са стояли така. В.К.: Знам, ясно. Е.А.: Учителят им е давал нещо. В.К.: Те отвътре се хранят. Е.А.: А хранили са се, да. Иначе как ще стоиш сега така. Аз не можех така да стоя. Например аз такова нещо не можех да направя. Щото казвам, е как ще стоя, нали трябва да работя. В.К.: Те бяха слънчогледите и се въртеха по хода на слънцето. Е.А.: Е, който е слънчоглед, ама аз не съм слънчоглед. Който е слънчоглед. Не съм била слънчоглед значи, това е. В.К.: Освен Катя, кои бяха още? Е.А.: Маргарита Мечева. В.К.: Тя има и сестра. Е.А.: Не, Маргарита Мечева беше и толкоз; три-четири бяха. В.К.: Сега друго нещо. Учителят казва за 1943 год. е женска година. Е.А.: Да. В.К.: И затова ще вземем една сестра да прочете една страница от едно томче. Учителят я накара да прочете. Е.А.: Аз я прочетох. В.К.: Как стои това точна. Я го разкажи! Е.А.: Нищо особено. Учителят казва: „Годината е женска 1943 год. Затова, ще дадем беседата да я прочете сестра". И Учителят ми подава томчето и аз прочетох беседата. В.К.: В 1943 год. какво се случи? Е.А.: Нищо особено. В 1943 год. имаше бомбардировки. Покрайнините на София бомбардираха. В.К.: Това е интересно. Учителят изпраща през лятната ваканция Катя Грива в града, в който работи, обратно. А тя току-що е дошла оттам за ваканцията. Учителят нарежда да отиде там. Тя се опъва и не иска: „Учителю, какво ще правя там? Нали всички са във ваканция?". Той само казва: „Ще заминеш!" Въртяла, сукала, но накрая нямало какво да прави и заминала. Е.А.: И отиде в Хасково. Нали Хасково? В.К.: Не, и заминала за Хасково. Е.А.: Мисля, че в Хасково беше. В.К.: Обаче там не срещнала никого, нищо необикновено не й се случило, била много огорчена, че напразно била път. Като се върнала и Учителят й казал: „Ти не знаеш какво със себе си отнесе и какво донесе". Е.А.: Да. В.К.: Катя замълчала, свила глава и се замислила. Е.А.: Да. В.К.: Какъв е случая? Е.А.: Не мога да ти кажа. Катя отива учителка. Учителят я праща. Ама какво е занесла знам ли аз? В.К.: Нещо вътрешно е

занесла. Е.А.: Вътрешно разбира се. Вътрешно е занесла и вътрешно е донесла. В.К.: Да дойдеш след ваканция и да те върнат обратно там. Е.А.: Те са отношения не наши. Те са от по-друг свят вече. В.К.: Друго измерение. Е.А.: Ама от друг характер са. Е.А.: Когато аз казах, че такъв човек мога да обичам, разбирах ли какво казвам? Аз го забравих веднага. Ама после. Има неща, които са трудно доловими, разбираш ли. Ние ги долавяме, живеем ги и така ни преминава времето.

177. ЗАДАЧИТЕ В ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ

Е.А.: Ще почна отначало за Братството, да. В „Турнферайн" преди още да сме влезли в Школата Братството посещаваше редовно беседите на Учителя в „Турнферайн". Приятелите идваха там. „Турнферайн" беше салон на дружество. Германско гимнастическо дружество, в което спортуваха. И понеже ние нямахме къде да се събираме, приятелите намерили този салон и го наемат. Предната част, свободната, беше за нас, а в другата част те си имаха спортните уреди. Така, че не си пречехме едни на други. Сутрин в неделя на беседа, вечер на беседа, значи два дни бяха за беседа - вечер и сутрин. И толкоз. Салонът беше голям и хубав. Учителят идваше редовно на беседите. Там в салона още като бяхме една вечер Учителят казва, ставаше въпрос, че ние искахме да построим салон, понеже бяхме купили вече мястото на Баучер. И търсехме къде да построим салона. Брат Радославов - учител дава част от мястото си за салона на ул. „Оборище" 14. Една голяма част, защото имал голямо място и Учителят приема разбира се. Учителят поставя въпроса къде да се построи салона на ул. „Оборище" 14 или на Изгрева. Учителят дори направи да се изтегли жребие. Които искат да се построи салон на мястото на Радославов да вдигнат ръка. Вдигнаха ръка всички. След това кои искат на Изгрева, да дигнат ръка, бяха само 5-6 души. Понеже и аз бях една от тези, които вдигнаха, на мен много ми хареса на Изгрева да ходим. После трябва да кажа, че още първата година на класа братята започнаха да живеят на Изгрева. В 1922 год. купиха мястото. В 1922 год. Бертоли е купил една голяма палатка и я оставил на Изгрева, в която приятелите да се приберат. Там бяха Михаил Иванов, Методи Константинов и други приятели. Тя беше голяма палатка. Защото много от младите нямаха жилища. И като нямаха жилища тази палатка беше добре дошла. Но виж как, ние ходихме с Учителя за изгрев. Като имахме място вече не ходехме по гората, ами идваме на мястото на Изгрева. Преди ни гонеха, но оттук нямаше кой да ни гони. Гонеха ни ония преди, които пазеха новопосадения парк. Тогава не даваха да се тъпче, защото беше млада гора. В.К.: Значи Учителят постави въпроса за построяване на салон на мястото на Радославов или на Изгрева. Е.А.: Понеже болшинството беше за мястото на Радославов, то решението беше да се построи салон на мястото на Радославов в града. Салонът се построи 1923 год. В тоя салон бяхме до 1926 год. В.К.: Но и този опит излезе несполучлив на ул. „Оборище"14. Е.А.: Поради това, че имаше злоупотребление. Сега как стана, що стана нищо не знам и не съм питала, но някаква злоупотреба имаше. И когато Учителят разбра за тази злоупотреба, тогава веднага се качи на Изгрева. Защото Той и без това искаше рано да се започва. В.К.: И след това Той вече нарежда да се построи на Изгрева салон Е.А.: На Изгрева като се отива отначало нямаше салон, още беше много рано за салон тогава, защото нищо нямаше построено на Изгрева тогава. На Изгрева имаше само една голяма светла поляна и никаква постройка. И гората. Съборът

1926 год. е бил на голата поляна, всички седнали по земята. Само на Учителя бяха направили един стол и един навес да не Го пече слънцето. Бяха летни горещи дни.

В Школата веднъж Учителят каза: „Ще ви дам една задача. Всеки един от вас ще отиде на пазара, ще си купи половин килограм много хубави череши и ще отиде на Изгрева и там за половин час с мисъл съсредоточена ще ги изяде". Толкоз. Сега каква беше целта, Той знаеше. Аз само толкова помня от задачата. Не помня друго. В.К.: Значи по тоя начин Той ви накарал да ядете череши на Изгрева. Е.А.: За време половин час. В.К.: По тоя начин не само трябваше да отидете на Изгрева, но и да свършите някаква работа горе. Да се закове работата. За вас е да изпълните задачата и да изядете там черешите. Е.А.: Той точно това правеше. Във всичките дни през лятото отивахме на Изгрева на Братската поляна и там дето са боровете, там се нареждахме в една редица и чакахме изгрева. Слънцето излизаше съвършено чисто от изток защото нямаше никакви къщи и сгради. Беше чиста поляна и просторна. Там правехме молитва, правехме си гимнастиките, а в хубавите дни сме се заседявали и до обед, защото на слънце седиме, много е хубаво, приятно. В.К.: Значи това е задачата с половин килограм череши.

Е.А.: Друг интересен случай. Ние сме на ул. „Оборище" 14. Там се събирахме 1924/25 год. Някои от приятелите не можеха да схванат свободата, която Учителят искаше да ни даде и мислеха, че това е слободия. Когато Учителят даваше тази задача, той я даваше ние вътрешно да се съсредоточим и вътрешно да преживеем това нещо. А пък сега както са разбрали другите така остава. И когато стана въпрос, че вече е свободия. В.К.: Вероятно искали са по-строг ред. Е.А.: Искали са строг ред, да. Искали са да въведат дисциплина, ама такава светска дисциплина. В.К.: Военна. Е.А.: Военна дисциплина, да. И когато идва този ден да поставят този въпрос възрастните приятели, то Учителят не идва на клас и праща това писмо. ***„Когато Любовта царува смут не става, когато Мъдростта управлява редът не се нарушава, когато Истината грее плодът цъфти и зрее"***. Сега можеш да си представиш разликата в убежденията на едните приятели и на другите. Учителят къде ни води, в един свят висок - „Когато Любовта царува", не ни води в свят земен. Добре, ама приятелите не са разбрали това нещо. И така. Те трябваше да глътнат нещо, което беше малко коравичко. Защото Учителят даваше свобода, за да се развиваме, а не да се ограничаваме. И да се развиваме всеки както може и със способностите с които можем и така да вървиме напред. Когато тяхното становище беше много по-земно. Много по-ограничено. И затова сега, когато Любовта царува, ами това е един вечен принцип на Любовта. В.К.: И така вие се преместихте от ул. „Оборище" 14 и отивате на Изгрева. Е.А.: Как? В.К.: Отивате на Изгрева. Е.А.: Не, на Изгрева още по-късно отидохме. Учителят всичко правеше, знаеш ли така и все пак приятелите, които бяха повдигнали този въпрос за дисциплината, за организирана дисциплина, млъкнаха. Сега може да им е било горчивичко, ама мисля, че които разбраха, разбраха какво иска Учителя. В.К.: Фактически заселването на Изгрева кога започна? Е.А.: Заселването на Изгрева започна, казвам ти от Методи и от тези приятели нали на палатка живеят там, защото са студенти и защото няма къде да живеят. В.К.: Ясно. Ето тука виждаме снимка на едно поле с палатки. Е.А.: Да, събор е било. В.К.: Това е вече събор. Е.А.: Събор е било, защото толкоз много палатки е имало само за събора. В.К.: Да, виждаме угар. Е.А.: Да. В.К.: Значи това е първия събор 1926 год. на Изгрева. Е.А.: Да - 1926 год. В.К.: Сграда не е имало. Те са на поляната седят. Е.А.: Ей тука е това. В 1926 год. е това. В.К.: Изобщо

сгради не е имало. Е.А.: Ама виж, тука е голата поляна. В.К.: Те прави са и тука ги виждаме. Е.А.: Учителят говори. В.К.: Да, Учителят говори. Ето тука ги виждаме седнали и прави. Е.А.: Да, 1926 год. е това. В.К.: Тука са седнали на тази снимка. Е.А.: А не, това е друга година. В.К.: Това е друга година. То виждаме, че има и сгради. Е.А.: Моля? В.К.: Това са първите събори. Е.А.: Това са първите събори. В.К.: Ето беседката на Учителя. Е.А.: Да, да където говори. В.К.: И това са първите събори 1926 год. Е.А.: Първият събор. В.К.: После първо се построява какво, приемната на Учителя ли? Е.А.: След събора, имам един много хубав образ, ще ти го разкажа: След събора, вече всички си отидоха, от провинцията, които са и бяха дошли на Изгрева. За събора се донесоха всички пособия от Търново за гостите, за Братството. Нали трябва готвене – обяд, закуска, вечеря, понеже общо беше. Винаги на съборните дни всички ядяхме едно и също. В.К.: Значи всички неща от Търново се донесоха тук. Е.А.: Всичко, което беше необходимо. Но понеже много бързо стана, Учителят изведнъж каза: „Съборът ще бъде в София". В.К.: След като свърши събора те си отидоха и кои останаха? Е.А.: Ние, за нас стенографките имаше една палатка без покрив, без нищо, само един навес оставен, че като вали дъжд да не ни мокри книгите на стенографите, това беше. В.К.: Това беше 1926 год. И после отидоха си приятелите? Е.А.: Отидоха си в провинцията, всичките както всякъде защото всеки, който беше от какъвто град, обичаха да си отидат в градовете. В.К.: Кога започна да се строи салона? Е.А.: Кой салон, братския на Изгрева? Веднага след събора чичо Петко Епитропов застава, така една група бяхме след като сме направили молитвата: „Братя и сетри, /той говореше носово/ елате да се съберем да направим молитва, че ще се строи Новият Ерусалим". В.К.: Интересно. Е.А.: Е, така го каза братът. Той беше вдъхновен човека и така го каза, че ще се строи новият Ерусалим. И веднага се почна. Основите бяха половин метър, моля ти се. Такъв беше салонът. Съвсем плитко, съвсем така, защото братята не бяха узряли, че тука живот ще има. Не им беше понятно, идеите, които Учителят ги носеше затова. И построиха приемната стая, да. Построиха я доста широка, където после дойде да живее брат Иван Жеков. Жеков като дойде, той дойде сам. Не дойде Йорданка - жена му. И цялата зима Учителят и Жеков прекараха заедно на Изгрева. Жеков като съм отивала все дялаше нещо, защото нищо не беше построено, освен една стена към север, дето беше салонът. Този малкият, обратно, който е така. Да. В.К.: Сега тука имаме няколко снимки, това са вече от събора вероятно. Е.А.: А това е голям събор. А, това е от 1927 год. събора. В.К.: Защото още прозорците ги няма, Учителят чете. Е.А.: Няма ги, да. В.К.: Сега тука е интересно, вижда се лозето тука отпред нали? Е.А.: Да, да. В.К.: В строеж. Това е вероятно събора. Ето тука вече виждаме палатките, навеси, в далечината се вижда салонът, който няма още прозорци. Е.А.: Няма прозорци, да. Това е съборът 1927 год., да. Не е друг събор. В.К.: Сега тука виждаме друг събор. Как са насядали нали? Е.А.: А тука е обед някакъв. В.К.: Тука пише: На чай - 1927 год. Е.А.: Е, да. В.К.: Много хора са се събирали. Е.А.: Много хора. Ама не, виж какво, още когато бяхме на ул. „Опълченска" 66 салончето се пълнеше. Нямаше място. Аз съм стояла в градината. И другите са стояли в градината, защото място няма, всичко е заето. В коридорите, всичко е заето. Имаше един подем у приятелите, един интерес. Да ти кажа правото ние дойдохме една голяма група млади хора до почти групата на Младежкия клас. В.К.: И от изведнъж идват всички. Е.А.: Не знам как стана. И така стана, че Младежкият клас се събра. И знаеш ли, че бяхме 50 души? И Учителят решиха да бъдат само петдесет. После този Тахчиев остана в друг клас, а пък този за братята от Общия клас беше на ул. „Оборище"

14. Младежкият клас ставаше у сестра Маркова. Две години сме ходили при Маркова. Младежкият клас, докато се построи салона на ул. „Оборище" 14, да. В.К.: Сега тука виждаме снимки пак от първите години, това са събори. На съборите виждаме пейки, чакат нали пред приемната на Учителя. Това са събори на Изгрева. Е.А.: На Изгрева. В.К.: Тук се събираха много голямо количество хора. Е.А.: Много. Но виж какво, ние в Търново бяхме 1000 души. И в София бяхме 1000 души. Хиляда души идваха на събора като нищо. В.К.: Сега тук искам да Ви покажа, това е вече снимка на Изгрева нали. Показвам някои снимки. Това е приемната, която първо са е строила. Е.А.: Това е приемната, а това тук е килерът, в който д-р Жеков живя цяла година. В.К.: Тука виждаме един слънчоглед. Е.А.: Слънчоглед, да, но то е по-късно нещо. В.К.: Това са празни пейки пред салона. Е.А.: Е, да, но нищо не е това. Това е първият строеж на салона. Ето виж това за кухнята трябва да е това. В.К.: Това е кухнята. Ето виждаме една снимка от първите години, виждаме тука лозе нали. Е.А.: Е, да. В.К.: Ето Го Учителят пред приемната застанал. Сега този навес, който е бил на поляната на Изгрева. Е.А.: Този навес го имахме винаги. Той беше за дъжд. Когато завали дъжд и не можем да стоим на открито и той си беше така направен и после хора, които идваха тук да си починат, да поседят и това са все така приятелите. В.К.: Значи това е приемната. След като се построи салонът, приемната за какво се използваше? За приемна, така ли? Е.А: Какво казваш? В.К.: Тази сграда малката, тя е направена за Учителя, но след като се построява. В.К.: Виж сега, до тука беше салонът. В.К.: Ето го тука салонът. Тука е приемната нали? Е.А.: Да, ама. В.К.: Ето хубаво се вижда. Е.А.: Хубаво се вижда, да. В.К.: И Учителят тука и от другата страна е салонът. Е.А.: Да и още няма туй, което над салона, дето го построиха. В.К.: После, когато се построява салонът, приемната за какво се използва? Приемна ли? Е.А.: Приемна беше, ама в нея Учителят живееше. Отначало. После, когато направиха големия салон, тогава Той се премести горе. В.К.: Той вече се премести горе. Е.А.: Да, дотогава Той си живееше в приемната. Знаеш ли, че Той предпочиташе да живее на Изгрева, когато остана с д-р Жеков. Само двамата. В.К.: Сега искам да ви питам: Тук имаше един снимки от вътрешността на салона? Е.А.: А това е вече от класа. От класът е това. В.К.: Това е самият салон. Е.А.: Да, и даже тука е и разширението на салона. Щото по-рано салонът беше дотук. А след като Учителят се качи на Рила след побоя 1936 год., тогава разшириха салона направиха сцената. Това е от сцената. В.К.: Значи сцената я направиха, за да може да свирят музикантите. Е.А.: Ами защото вече имахме, оркестър едно нещо, че имаше хор, който изнасяше концерти. В.К.: Изпълняваха различни неща. Е.А.: Да. В.К.: Тук виждаме една хубава снимка на Учителя. Е.А.: А много хубава снимка е тя. В.К.: Значи това е приемната, тука е вече салонът. Е.А.: Ама вече това е високо. Това е и това построено. В.К.: Вече е построена горната част. Е.А.: Да, горната част. Салонът беше, ето виждаш го как е. А оттука, това е, изток ли, запад ли, коя страна. Да, ето. В.К.: Значи отначало бил дотука, после се построява Горницата на Учителя. Е.А.: Това е стаята на Учителя, горната стая, където Той спеше. А тука е разширението на салона. То беше знаеш в коя година - 1936, когато биха Учителя. В.К.: Тогава направиха разширението на салона. Е.А.: Да, тогава.

Е.А.: Ние със Савка отиваме на Изгрева. То беше още първата година, когато Учителят само живееше там. Бяхме така доста закъсняли, Учителят ни покани да ни гости, беше си сам го приготвил компот от дюли, защото есен беше. Не знам какъв компот беше, но ни е незабравим. Какво беше сложил Учителят, какви влияния, какво нещо беше не мога да ти кажа, но цял живот

ще го помня. Толкова беше хубав. По една чиния ни даде, изядохме си компотите и после не иска да ни пусне сами, ние искахме да си тръгнем със Савка двете. „Добре" - ни каза. „Почакайте!". Извика един брат да ни съпроводи до града. Не ни пусна сами. Аз казвам: „Ама Учителю, ние сме две няма защо, не ни е страх". Той нищо не ми каза, но не ни остави да тръгнем сами. В.К.: Сега тук виждаме първите заселници нали, бараките виждате. Е.А.: Е, да. В.К.: Това са бараките. Всеки си прави както може, каквото може с подръчни средства. Е.А.: Виж сега, Учителят каза, всичките, които могат да си купуват места, да купят. Но по-малко от декар да не купуват. Само, че д-р Жеков и Лулчев не послушаха това нещо. Лулчев казваше: „Ами те са бедни хора, не могат да си купят толкова място". Пък какво е казвал Жеков не знам. И той сигурно нещо е изфилософствувал така и те двамата направиха нещо, от което Учителят не беше доволен, защото Той искаше големи места и простор. Планът на Учителят беше такъв. А да ти кажа, че преди това Учителят, Братството закупи много места около салона. Когато вече се заселихме там, Братството имаше, дето беше салонът, големият салон, то беше място на един брат, той го отстъпи ли, купиха ли го не го знам, след това имаше други места, така, че Братството имаше вече простор, имаше възможности. В.К.: Фактически са имали пари, но са смятали за неуместно да вземат по-големи места. Е.А.: Не, искали са да услужат на по-бедните братя. Искали това, и те да могат да дойдат. Пък всъщност попречиха на плана на Учителя. Е да, но Учителят не искаше така да бъде разкъсано мястото. В.К.: Те го разкъсаха. Е.А.: И после вече беше късно, и после не можа да се събере. В.К.: След като се разпокъсат местата, след като се заселят и построят бараки, не може да се направи нищо. Е.А.: Не може да се събере после.

В.К.: Сега това беше едната задача: половин килограм череши на Изгрева. Втората задача беше с извора на Диана Бад. Е.А.: А, Диана Бад ли? А, да беше с чешмичката на Диана Бад. След като се качихме на Изгрева да живеем. В.К.: Да, след като се качихте на Изгрева започна задачата с извора на Диана Бад. Е.А.: Учителят търсеше място с изворче. И това изворче беше в Диана Бад. То беше едно много малко изворче, но като го поразкопаха като го така облагородиха, растения туриха наоколо, стана много хубаво място. И ние почнахме да си наливаме вода от него изворче. Идвахме си там и тогава Той даде задачата за водите, за стомничките. И Той тогава Учителят даде задача на сестра Маркова. Сестра Маркова беше много болна дошла и като поживя малко на Изгрева, поокопити се и Учителя й каза: „Сестра, ще вземеш една стомничка много малка - 2 кила, и всеки ден ще си отиваш на изворчето, ще си напълниш стомничката и ще се върнеш". И тя това го прави. И оздравя. И след това работи, преведе много книги от беседите. В.К.: На френски. Сега тука виждаме Изгрева и Диана Бад на тия снимки. Е.А.: Да. В.К.: Със стомни, една голяма група. Е.А.: Да, да е там вижте е това беше Диана Бад. Това беше Диана Бад. Но брат, последната година, когато бяхме вече тука, виждаш ли колко хора е това. В.К.: Значи тука виждаме голяма група. Е.А.: Голяма група приятели идват със стомните. В.К.: Стомните са на земята, а те са застанали в различни положения, седнали и прави. И накрая колко време просъществува? Е.А.: Накрая, когато почнаха да ограждат Ловния парк, тогава сложиха телена ограда. Ела да ти покажа, както изворчето тука, пресекоха това пространство. В.К.: Изворчето пресякоха и направиха оградата. Е.А.: На половината на изворчето. В.К.: И това го направиха нарочно. Е.А.: Разбира се. Злонамерено. Аз още тогава го казах: „Това е злонамерено". В.К.: За да го разрушат. Е.А.: Е, разрушиха го, но знаеш ли, че един брат ми казваше, че много средства са

похарчили за изворчето, за да го направят годно да стане чешма. В.К.: Естествено, то е голям извор. Както гледам отпред има плочи, има подпорна стена към брега. Е.А.: Ама той беше много красиво нещо. Хубаво беше. В.К.: Ама аз виждам колко много хора са събрани, това означава средства. Е.А.: Ама разбира се, да. В.К.: Целият Изгрев прави тази задача. Носи със стомни вода от извора. Колко години продължи тази задача с изворчето? Е.А.: Е, когато направиха Ловния парк тогава спряхме да ходим. Не мога да ти кажа. В.К.: Коя година? Е.А.: За годините мъчно ми е да помня, да. И Учителят когато дойде, видя, аз се случих там, нищо не каза, но повече не стъпи там, щото видя какво е направено. И не стъпи на изворчето.

В.К.: Това е втората задача, която правихте. Третата задача е на „Паша бунар". Е.А.: „Паша бунар". В.К.: Вие сега за „Паша бунар" откъде тръгвахте? От София ли, от ул. „Опълченска"? Е.А.: А, не от „Опълченска". Тръгвахме от един кладенец дето ти казвах, който е с големи, дълги стълбове с кобилица, да и кофата влиза в бунара. В.К.: Татарски бунар. Е.А.: Добре, такъв бунар беше. И ние при този бунар през цялото време ни бяха срещите, там ставаха. В.К.: Това къде беше, към Драгалевци ли беше? Е.А.: То беше над Драгалевци, на билото, на най-широката част на това. В.К.: И как се качваше това място и там ви беше срещата, така ли? Е.А.: Срещите за тръгване бяха там. Къде ще се срещнеме, казвахме на името на бунара. В.К.: На „Паша бунар". Е.А.: Не, „Паша бунар". „Паша бунар" е горе, изворче под Резньовете. В.К.: Добре, вий там се събирахте при кладенеца с кобилицата и кофата - Татарския бунар, и тръгвате. Е.А.: И тръгваме. В.К.: Кои дни беше? Е.А.: Неделята, която тръгваме беше неделя. И Димитровден, помня и денят даже - 1920 год. Димитровден беше, качихме се хубаво така спокойно, аз и миналия път ти казах, че ние с радост се събирахме, но брат, не всички, не бяхме единни много, не бяхме много единни. И ще ти кажа, че когато стана дума за пътя за „Паша бунар", когато стигнахме до реката там нали се отделя към Драгалевци реката, отива на изток, а пък „Паша бунар" е от дясната страна и никой не знаеше мястото, защото се чуваха само приказки. Учителят пита: „Кой е ходил, кой е ходил?" Един каже нещо, друг друго и Учителят знаеш ли какво направи? Тръгна отведнъж право нагоре, туй много силно впечатление ми направи. Отведнъж нищо не каза, тръгна по стръмнината и всички по него тръгнахме, кой как може. В.К.: За „Паша бунар". Е.А.: За „Паша бунар", да. И така катерихме се, спирахме, почивахме както винаги е бивало и така след доста катерене, защото то е високо горе, ако го знаеш къде е . Знаеш ли къде е това „Паша бунар"? То е под Резена. Някъде нататък е, да. И Той казва, че е най-студеното изворче в София и България - 2 градуса. Значи водата сигурно много от дълбоко някъде излиза, от какви пластове не знам, но Учителят видя, че мястото не е хубаво, изворчето е малко на едно тясно място, където да седнеме и се пръснахме по цялата поляна, че няма простор. И затова на другата екскурзия Той тръгна определено наляво. Нали знаеш като се качваме на Витоша отиваме или наляво, или надясно. „Паша бунар" е надясно. Учителят взе по платото и там почна да търси място за извор. И там като ходехме стигнахме до рекичката, до нашия бивак, който е сега. Учителят, когато вече обходи това място, е то беше тогава по-бедно, по така. В.К.: Бедна растителност, като ливади. Е.А.: Да нямаше никак, но Учителят го хареса защото има южно изложение, гледката беше нали, скалите са така. В.К.: Сега това е мястото за бивака. Е.А.: На бивака, да. И на него място си остана бивака и досега. В.К.: Значи това е задачата с „Паша бунар", да. Е.А.: То беше екскурзия, не беше задача.

Задача беше това, тръгването до Вълчата скала. Учителят каза: „Ще ви

дам една задача: всеки един от вас ще се приготви, ще тръгне в 12 часа през нощта точно от къщи сам, няма да се спира никъде, няма да говори с никого и ще отиде до Вълчата скала. Ще носи филия с хляб и ако го залаят кучета да им я хвърли". А Вълчата скала е точно над бивака. Нали знаеш къде е? И тази задача ни даде Учителят. В.К.: Сега вие тръгнахте рано сутринта или вечерта приспивате на бивака, така ли? Е.А.: Не, чакай, ние приспиването го правихме, когато беше в няколко дни, празници когато бяха. Това трябва да го разгранича.

В.К.: Значи първата задача беше да се тръгне в 12 часа през нощта за Вълчата скала от София. Така. Втората беше за свещите. Е.А.: Втората задача беше, всеки един от нас да върви със запалена свещ през нощта. Ама чакай, за свещите беше защото ние тръгвахме посреднощ от нашия бивак. Защото виж сега как беше. Имаше два празника. Единият неделя, а другият „Св. Дух". В неделята в два часа през деня Учителят казваше: „Ще тръгнеме да отидеме на бивака, там ще си починем и ще се качим пак на Вълчата скала, като всеки да си вземе по една свещ". И като ставаше на бивака към полунощ, ставахме, отивахме нагоре близо до, дето е сега шосето. Щото там пътят беше по-равен, нали така. И се нареждахме на една редица дълга. Затуй доста приятели идваха. И когато беше задачата за свещта, наредихме се така на редица и всеки тръгна и си пазеше свещта, да. По възможност да не гасне, но ако духнеше някога. Не духаше тогава много голям вятър, което беше хубаво, радостно ни беше, че не ни гасне свещта. В.К.: И вървите по посока. Е.А.: Към Вълчата скала. Като стигнеме там, понеже тръгвахме, нали вече е късно. Докато се тръгне, то не е разстоянието голямо, но бавно е когато много хора се врждат, нали, докато се съберат, като се тръгне, един поток от хора, мъчно е да се движи на такива тесни места, каквито бяха те.

В.К.: Значи това е задачата със свещите. Сега, после има една друга задача до Вълчата скала: подреждане и всеки вървял така както бил подреден. Е.А.: Не, всеки върви пред себе си. Ако срещне камък, храст прескача, но да не се отбива от пътя. Посоката да държи. Това беше пак задача.

В.К.: После вие сте имали и друга задача от Вълчата скала сте се нареждали в една редица и всеки така е вървял за смяна на краката. Е.А.: Това не е на Вълчата скала. Това е по шосето. В.К.: На връщане или на отиване? Е.А.: На отиване. Учителят каза да се наредим по трима, на групички в триъгълник така. И всеки, който как се намери тръгваме и ние като минахме така около четвърт час така с този начин на вървеж. Първият от триъгълника се сменява. единият отляво, отзад отива отпред, върхът отива назад, с втория отдясно отива наляво и се сменят. Е.А.: Е да така, сменят местата си само. В.К.: Сега фактически това е един триъгълник опънат напред. Този, който е на върха отива назад, а пък оня който е отзад отива напред, да. Фактически това е смяна на местата. Е.А.: На местата, да. В.К.: А-а сега вече разбрах. Е.А.: Разбра ли? В.К.: Става вече смяна на местата. Е.А.: Да, да. В.К.: И то е за това тука нали се казва, че който е главата нали, да върви напред главата. Вървят така и първият сменя краката, десният отива назад. А тоя, който върви отзад, той прави така и оня идва вече на неговото място и става върха. И така се сменят. А-а сега вече разбрах. Е.А.: Това е. В.К.: Това е един триъгълник, който върха винаги трябва да бъде отпред, а те си сменят местата. Е.А.: Да, да. В.К.: И от върховете на триъгълника като например **A,B,C**. Тогава **C**, което е върха отива на мястото на **B**. **B** отива на мястото на **A**. **A** отива на мястото на **C**. Е.А.: Виж сега аз съм го описала това тука и сега дали трябва, по-мъчно ще го прочета, ще ти го прочета другия път като дойдеш описанието, което съм го написала, да, защото аз съм го описала.

В.К.: Сега другата задача беше, да се полее един камък на Рила, на Мусала. Е.А.: На Мусала, не на върха, а долу при езерото. При езерото. Ние бяхме на Мусала, но това беше към двайсет и коя година беше, някъде към средата на нашето отиване на Рила. Не първите години съвсем. И то бе един хубав, слънчев ден, ама ясен, много хубав. И Учителят каза, че ще останем на лагера, долу при езерата, щото ние стояхме на лагера по една седмица, без подслон, без нищо. Когато ни валя дъждът стоим на дъжда. В.К.: Поливането на камъка. Е.А.: С Учителят направихме молитвата, направихме всичко, задачите, които ги правим сутрин. Сигурно и Паневритмия може да сме правили, не помня, не мога да кажа, но когато има място сме правили Паневритмия. Но когато няма, не сме. И когато свършихме тези задачи Учителят каза: „Нека всеки един от вас да си избере, който камък иска тука от мястото и да го полее десет пъти. Ще вземе вода от реката с някакъв съд и ще полее камъка." Това беше задачата, която я даде Учителят за поливането на камъка. Сега мен не ми беше много ясно защо го даде Учителят, но Той знаеше защо го дава. Например Олга Славчева каза, че тя като отишла, не била внимателна и не бил чист камъка, та трябвало да го полее, за да го умие. Сега аз, като отидох намерих един плосък камък, широк беше така, хареса ми и него поливах, десет пъти. Отиваш на изворчето, поливаш, отиваш, поливаш. А и двамата братя Пенѭ Ганев и един брат имахме от северна България, как му беше името? В.К.: Както да е. Е.А.: Той и Пенѭ решават да поливат един камък на Мусала. Да слизат до езерото и да се качват десет пъти през деня. И като почнаха от сутринта, чак до вечерта, целият ден горе-долу, горе-долу, че Учителят им прати по едно време. В.К.: Ядене. Е.А.: Те не взели си ядене, а само да пият вода, топла вода да пият, щото много беше така тежко. Ами десет пъти да се качваш от основата на Мусала до Мусала, то не е лесно. В.К.: То фактически е било някъде в подножието на езерото. Е.А.: „Окото". От „Окото" нагоре. В.К.: Там са поливали камъка. Е.А.: Камъка го поливаха горе. В.К.: Горе на Мусала са го поливали. Е.А.: Горе на Мусала са го поливали. Е.А.: На Мусала, разбира се. Носеха вода. В.К.: То е под самия връх Мусала, там на поляната. Е.А.: Е не знам точно къде е било, аз не съм се качвала щото, да. Това са фактически задачите.

В.К.: А друга една задача е било, когато са носели стомни от Изгрева до бивака. Е.А.: А-а, да, да. Знаеш ли, че аз забравих за тая задача?. А пък аз имам много преживявания с нея. Ще ти разкажа. Сещам се за нея. Учителят държа една много дълга беседа на Изгрева. И каза: „Утре ще отидеме на Витоша!" Чакай сега, я ми припомни още нещо? В.К.: Тая е задачата, когато от Изгрева отивате на бивака и трябва да носите една стомна. Вие носите една стомна, но вашата стомна била пукната, обаче вие не сте знаели и когато отидохте на бивака водата изтича. Е.А.: Когато отидох на бивака, аз не погледнах стомната. В раницата я сложих и тръгвам. Смятам, че всичко е в ред. Но, когато отидох, Учителят даде ми стомната си и аз му поисках да Му налея пълна стомната и като я взех, рекох чакай да си напълня и мойта стомна. Дадох я на Учителя, Той поиска да Му се напълни стомната. И аз като я дадох, като наливам мойта от чешмата, стомната се празни. Наливам вода, стомната се празни. Бе каква е рекох тая работа? Като погледнах една такава дупка на дъното. Значи не е била стомната нещо както трябва, да. Много ме жегна, рекох пък как можа, толкова народ тука 500 души братя и сестри да си носят вода от бивака, пък мойта стомна да бъде спукана. И го взех като лош знак. Ами сега все пак отивам при Учителя и казвам: „Учителѭ, знаете ли тъй и тъй моята стомна, аз не съм видяла, стомната тече". Той така стана много строг, сериозен и ми направи строга забележка. Право, аз трябваше да си прегледам

стомната. И аз Му казвам: „Учителю, днес е неделя, ако е делник, аз ще слеза, ще купя една стомна и пак ще дойда". Щото аз бях здраво момиче. За мен да се кача на бивака не беше проблем. И като ме видя Учителят, че съм готова да сляза, извади един ключ от джоба си „Ето, ще отидеш в долната стая, там има една стомничка еди къде си, ще излееш водата на тревата и ще се качиш, аз ще те чакам, докато дойдеш". Сега, за мене това беше един много голям урок. Едно, че аз не съм била внимателна и друго помощта на Учителя. Щото аз казах: „Ще позволите ли да взема Вашия чайник, за да не се върна с празна стомна?" Да не съм без вода. „Не!" - казва. Значи ме отсече оттам. И тогава аз тичешком слязох мисля, че за час и нещо отидох, от бивака през цялото шосе до Изгрева. Понеже бях така якичко момиче и можех да тичам. И без почивка взех стомната, а другите приятели, които по списък трябваше да вървят наредени още чакат. В.К.: Ама напълнили си стомните и тръгват, нали през интервал. Е.А.: Който е свършил. На кой, на кого му е дошъл реда. По ред беше. А на мен се падна още вечерта не знам към колко часа беше. В.К.: Да напълните стомните и да се върнете. Един след друг ли вървяхте? Е.А.: Не, свободно беше вървенето. В.К.: Аз не мога да разбера защо е имало номера. Е.А.: За ред беше. За ред. Защото как ще тръгнат от София всичките. Нещо имаше задача през интервал от 5 мин. се тръгваше. Чакай, ако си спомня нещо ще ти кажа после. Имаше нещо. Той даде тази задача във връзка с това да се качиме там. В.К.: Имало е една друга задача да се тръгне от Изгрева по часовник. Е.А.: Коя задача. Тя е затова за 12 часа когато е през нощта. Тя е друга задача. Това е било до Вълчата скала. В.К.: От София по часовник. И вие напълнихте си стомничката, която втори път донесохте на Изгрева и си тръгнахте обратно. Е.А.: Аз още не бяха свършили, щото имаше някакъв ред. През колко време ли беше, защо беше така виж това съм пропуснала. Не си спомням. Ще гледам да си припомня. И като тръгнах аз, много бързо вървях надолу-нагоре към бивака и като стигам там над мястото, сега гдето са чешмите, Савка каза: „Еленке, Учителят те чака". Тя слиза с напълнена стомна пък ми казва на мене „Еленке, Учителят те чака". А аз бях решила да седна да си почина, защото слязох, върнах се по цялото шосе тичешком, бях изморена и да си почина малко там. Рекох, почивката не е дадена и веднага тръгнах. Учителят ме чакаше, дадох му ключа, показах му стомната от Неговата стая и я напълних с вода. Така привърши тази задача сполучливо за мен.

178. ПЪРВАТА ЕКСКУРЗИЯ

В.К.: Значи ти си присъствала на първата екскурзия с Учителя на Димитровден - 1920 год.? Е.А.: Защото аз 1920 год. почнах да посещавам беседите. И тази екскурзия ми направи впечатление. Сега трябва да опиша къде се събирахме, защото на това място се събирахме през цялото време. Това нещо трябва да се опише точно и правилно и после само ще се каже - събрахме се на уреченото място, нали така? За ред да има. Аз тръгнах пеш самичка, почти не познавам хората защото съм една година няма откакто съм в Братството и направи ми впечатление, хората наблюдавах и така видях, че много от хората са неориентирани. Например ние тръгнахме оттам, където е Кръста и оттам вървяхме долу до реката. Вървяха що вървяха и сега спряха се. Учителят се спря и ги запита: „Сега накъде ще тръгнем през реката или от лявата страна на реката?" Почнаха предложения, разисквания, приказки и аз останах с впечатление, че никой не знае къде отиваме. А при това ние отиваме

на „Паша бунар". То е едно изворче под Резньовете. Учителят отива с определена цел на „Паша бунар". Но Той изглежда, че и Той не беше ходил, защото като тръгнахме да вървим по пътя, ние дойдохме, нали ти казвам там до реката. И Учителят слуша един, слуша други, много слуша и после Той нищо не рече, тръгна право нагоре. А пък там нали е стръмнина, помниш къде, как е, да. По цялата стръмнина и ние се качвахме нагоре през цялото време по стръмнината кой както можеше и най-после стигнахме „Паша бунар". А то е едно малко изворче на едно тясно място. Нямаше никакъв простор където даже да седнеме и се пръснахме по цялата така полянка наоколо и така прекарахме деня. Сега мен ми направи впечатление, че приятелите приказваха, пък не знаеха. Приказваха оттук-оттам. След това направи ми впечатление, че се върви без да се знае накъде и аз не си спомням друго и тука имам така описано това. Тръгнахме от София, но всъщност от този, нали имаше един кладенец голям с едно голямо дърво и кофа накрая, която се спуска в бунара. Ама ти не го знаеш него, да, точно на билото на как се казва високата част на Драгалевци. Учителят даде задачата за една задача. Тази задача се състоеше в това: всеки, който следва Школата и желае да направи тази задача ще тръгне една вечер в 12 часа през нощта от дома си, ще тръгне по пътя сам, с никого няма да се среща, ще отбягва всякакви говорения с хора, ако някой го закачи и тогава, и постепенно ще върви по пътя. Даже Учителят каза, да си вземе по една филия хляб в джоба, че кучетата в Драгалевци да не ни лаят. Нали за удобство беше това и разбира се, че всеки го направи, защото да те лаят кучетата не е приятно. Каза: „Няма да питате за пътя, няма да се отбивате никъде, няма с никого да говорите". А пък Василка Иванова, която живееше при Учителя ни каза, но след като завърши задачата. Докато приятелите се качваха на Витоша за задачата, Учителят почти не спа. За да не се губят. Имало хора, които не знаят пътя. После, то беше първа година, хората не знаеха и пътя до там. За мене беше лесно.

А-а чакай, аз не съм ти разказала ние как направихме задачата. Ние не я направихме така както другите. Младежкият клас, аз много пъти все се готвех да тръгна и все ме дострашаваше и по едно време някой каза от приятелите, Савка ли ми каза, някой от приятелите ли, не знам, че Учителят казал Младежкия клас да се събере на едно място и по списъка на класа, както сме всеки да тръгне на по пет минути разстояние един от друг. В 12 часа ще тръгне първия, след него втория, пак след пет минути, третия и така докрая, докато се изредят. И така ние направихме задачата. Сега аз съм убедена, че някоя от сестрите се е страхувала. В.К.: То си е страшно, това са първите години. Е.А.: Да, после млади момичета бяхме бе, сега каквото и да е ама, ние сме млади. В.К.: Това коя година? Е.А.: Ами...В.К.: 1922-1923 год. Е.А.: Е, чакай, ние бяхме в „Турнферайн" още. В „Турнферайн" бяхме. В.К.: Аз си спомням, че в една от беседите Учителят казва: „Дадох им задача да се качат на Вълчата скала, а те започнаха да разказват на всички. И пияниците в София, в кръчмите се наговарваха да отидат да ги нападат и аз употребих много сили и време цели нощи, за да ги спра". Е.А.: Да. В.К.: Това е Василка дето е казала, че Учителят цялата нощ не е спал. Е.А.: Да, не е спал.Василка точно това каза, Учителят не спа, ама защото особено сестрите много приказват излишно. Затуй, те направиха неприятности на Учителя. Той прави опити, нали виждаш колко задачи е дал така и смислени, и всичко. Аз някои от това нещо, което съм писала ще ти го прочета после. Така по-четливо да е, защото отдавна не съм го чела и само трябва да зная кога ще дойдеш.

Е.А.: Учителят изнесе една много строга беседа. Учителят я държа в „Турферайн". Една много строга беседа. Ама знаеш ли, така че изтръпвахме просто. Беше скоро така още, като свърши беседата Савка идва и ми казва: „Еленке, искаш ли да се качиме още сега вечерта в 10 часа, да тръгнеме нагоре, да се качиме на Черния връх?" В.К.: На Черни връх през нощта? Е.А.: Да, през нощта двете и с една друга. Е то е за така, разбираш ли и нищо няма да носим, храна, ще си вземеме само малко сурово житце и нищо друго. Викам: „Савке, и аз така го преживах по-тежичко". Рекох: „Добре Савке, съгласна съм"- и се събрахме при кладенчето. Тя беше поканила още една сестра. И бяхме трички. И тръгнахме, и вървим по шосето, и си приказваме естествено, щото то не беше задача. Не отиваме някак по задачи, за да направим едно усилия от това, което Учителят ни е говорил, защото нали строга беше беседата. Някак и затуй хляб не си взехме, не си взехме нищо. И вървим по пътя. По едно време някой върви на кон под нас и чуваме. Пък беше есен, царевицата беше много висока по шосето. За да не ни види, защото мъж беше и пееше. Някой предложи: „Хайде да идем тука в царевичака докато замине човека и ние ще тръгнеме". Добре, тръгнахме. Той мина край нас, така както си пееше, изкачи се, тръгна и ние излезнахме от царевичака и си продължихме пътя. Изкачихме се над селото, ама вече капнали от умора, нали вече минало сред нощ. Ние тръгнахме в 10 часа вечерта, ама докато качиме тоя баир, нали така доста път е там. Решихме да си починем малко. Добре, но не носим никакви дрехи, само по едни такива, е по една дрешка малко нещо като, какво беше то. В.К.: Някоя жилетка, наметало. Е.А.: Да, по една по-топла дреха носехме за всеки случай. И като сме си легнали, като сме си заспали. Ами уморени. По едно време нещо провидява ми се. Викам, чакай ние да тръгваме, че пък нямахме и часовник с нас. И изкачихме се на платото. Ехе, къде ли е слънцето. В.К.: Излезло. Е.А.: Не е излезло, не слънцето не беше излезло, то излезе чак когато отидохме на бивака. Щото ние по-рано тръгнахме. И вместо на Черни връх, озовахме се на бивака. Понеже поспахме си. В.К.: Не ви ли беше студено? Е.А.: Ами ние една до друга бяхме легнали, така да се топлим. Гръб с гръб, колкото да предремем, не беше студено, лято беше и като стигнахме на бивака, един хубав слънчев ден, едно слънце грейнало, ама да се радваш само. Ние вече се каним да си направим молитва, бяхме си направили молитвата, по едно време гледаме Учителят идва. В.К.: Сам или с други? Е.А.: С Иван Жеков, с Йорданка Жекова - жена му и майката на Савка. Никой друг. И Учителят с тях тримата и ние трите. И целият ден бяхме само тримата, никой не дойде. В.К.: Не ви ли направиха забележка? Е.А.: Кой? В.К.: Учителят? Е.А.: Като дойде горе, засмян, весел, жизнерадостен, ама като че ли геройство сме направили. Ама такава радост целия ден сме имали, толкова хубаво беше с Него, че незабравим ден ни е. Той беше някакъв подарък за нас. В.К.: Той идва специално за вас, понеже вече знае, че сте там. Е.А.: Аз не бях казала нищо. В.К.: Не сте казали, но. Е.А.: Савка, непременно. Савка всичко казваше на Учителя. Аз бях по-самостоятелна и някога си казвах както аз си разбирам. Така бях. В.К.: А може би и да не е знаел. Да не е осведомен. Е.А.: Може да не е бил и пак да дойде. Разбира се. В.К.: Според мен е точно така е било. Е.А.: Може, може, да. Е кой ще Му каже. Савка искаше само двечките да отидем, но може би поради страх, по-страхливичка беше тя, искаше да сме трички. Пак сестра беше, Сотирка Бабаджова се казваше. От Варна една сестра. И така целия ден прекарахме. Ама така беше разположен Учителят? Помен нямаше от кавгата. Защо беше тази? Това за някакво пробуждане на съзнанието и понеже, може би пък видял,

че много сме се така стреснали от строгата беседа. Може би затова дойде така да ни зарадва, да ни види, не мога да кажа. Ами като не носим ни хляб, нищо. По едно канче, за да си сгрееме за вода. А те носят всичко. Идва сестрата и поканиха ни на софрата, и бяха донесли храна много. В.К.: Майката на Савка Керемидчиева не се ли скара на Савка, че е тръгнала сама? Е.А.: Е, не е сама, ние бяхме три. Ние бяхме три. Но хубав ден беше. Много хубав ден беше и много приятен. Разположен беше Учителя. В.К.: Бяхте си взели за храна само сурово жито. Е.А.: Ами да, разбира се. В.К.: Значи трите носите по празно канче за вода и сурово жито.

Е.А.: То беше вече, когато Учителят даваше задачи, смислени. В.К.: Значи всички задачи бяха смислени. Е.А.: Всички бяха смислени. Всички имаха съдържание и духовно съдържание. Не бяха така как да е. Сега задачата със свещите. Ами свещи е, да имаш запалена. Свещ да вървиш в живота си при будно съзнание. В.К.: И идея да носиш, която да свети. Е.А.: Да, разбира се. Бяхме много доволни, че Учителят идваше при нас и ще седне, ще говори. Строг рядко е бивал. Рядко е бивал строг. Даже Той първите години като беше, държеше всяка година по една строга лекция. Аз това ми направи впечатление и даже аз казах на Учителя веднъж: „Учителю, Вие четири пъти в годината държите по една строга лекция. Една държите през есента, една държите през пролетта, една през лятото и една през зимата". „Ти забелязала ли си това?" Когато Му казах аз. Значи определено са за задачи. Определено прави тези задачи. И после престана такива строги лекции да изнася. В.К.: Такива строги. Е.А.: Да. В.К.: Те записваха ли се? Е.А.: Лекциите? - Да. В.К.: Защото си спомням, че ми каза, че на една строга лекция казал стенографите да не пишат. Е.А.: Никой, никой да не пише! Да. Веднъж даде на Рила такава задача, веднъж даде 2-3 пъти само е казал да не пишеме. Иначе всякога сме писали. Но да ти кажа, аз никак не помня това, което говори Учителят, когато стенографирам, но после, аз се чудех, викам си: „Помни бе", пък аз нищо не помня. Но когато минаха години, когато трябваше да кажа нещо, то идваше непосредствено. Значи не е било така аз да съм била, а пък нищо да не разбирам. После аз на хората, което говорех и им обяснявах Учението на Учителя. Значи, как ставаше това не знам. В.К.: По принципа на празното шише. Пълното шише трябва да се изпразни, да отидеш при Божествения извор, за да се напълни. Е.А.: Аха, може и така да е било, да. В.К.: Трябва да се изпразни. Но най-важното е да го напълниш от Божествения извор на Словото, иначе можеш да пропуснеш времето си, за което си дошъл на земята и в Школата на Учителя.

Е.А.: Когато пеехме този марш „Напред да ходим смело" си спомням, когато сме отивали на екскурзия с Учителя. Тръгваме пеш, тогава нямаше рейсове и на отиване не пеем, но на връщане като дойдем на равното и като се наредим така в групички, естествено както се нареждаме от края на селото до Изгрева с песни сме се връщали. Спомням си. В.К.: Сега като слушаме тази музика се връщаме назад. Е.А.: Е спомням си сега, това ми спомни, така изпъкна този образ. Защото ние слизаме, качването е по-трудно. Слизаме отгоре така на групички на групички сме и образува се една по-главна група с по-равни сили и те почват да пеят и другите вече, по-възрастните поизоставаха разбира се, но беше хубаво. Това вече никога не може да се повтори. Няма го времето предишно. Няма ги хората, те са си заминали и са в Невидимия свят. Няма го и Учителят на земята. Останаха спомените. Остана Словото Му. Онзи, който го въплъти в себе си в Дух и Сила то той ще се роди изново.

179. ДОВЕРИЕ И НЕДОВЕРИЕ

В.К.: Чета от бележника си. Сега друго: За недоверието. Когато е изпратена Елена да вземе шапката на Учителя след заминаването Му. Не са я оставили сама. Е.А.: А преди Учителят ме допускаше сама да влизам. В.К.: За каква шапка ставаше въпрос? Е.А.: Мека шапка, бомбе. Виж сега, като положиха тялото в салона за поклонение, нямаша шапка и ние за да не е празно това място трябваше да се свали една от шапките на Учителя долу. Щото в салона беше положено тялото. В.К.: Шапката къде е била? Е.А.: В горната стая. В.К.: А шапката къде я сложихте на главата на Учителя? Е.А.: Не, на главата до Него беше. Сложих я вече, когато ми дадоха ключ. До това време Учителят ми даваше ключа за всякога да се кача горе. И никога не е рекъл нищо. Е пък, да ти кажа правото, като не ми дадоха ключа на мене, а пратиха и Василка с мене да ме придружава, да не открадна нещо, аз по целите стълби, като се качвах на всяко стъпало казвах: „Господи, Учителю, благодаря Ти, че имаше доверие в мене, Учителю благодаря Ти, че имаше доверие в мене." Защото недоверието ме оскърби, нали. Ами те не ми вярват, че аз мога да отида горе и да взема шапката само на Учителя. Че няма друго да пипам. Затуй пратиха друг човек. Ха, ха, и затова аз бях така. Не бях, казвам ти, нали виждаш колко съм оскърбена била, че съм оскърбена била, защото аз през туй време, през цялото време благодарех на Учителя и като се качвах и като слизах. Защото и като благодарех на Учителя се радвах. В.К.: Доверие и недоверие. Е.А.: Как? Опитности са, разбира се. В.К.: Когато аз правех връзка с някого, гледах на всяка цена да не я прекъсвам, за разлика от Мария, която веднъж ми каза: „В приятелството си аз съм зависима от настроението". Е.А.: Да. Мен ми направи много силно впечатление това изказване на Мика, защото аз лично имах една приятелка Олга, имах една приятелка Мария, ама от детството. Ние бяхме в отделенията с Олга. Тя беше до шести клас при нас, после се прехвърли в Музикалното училище. Но аз лично, връзките си с хората не ги прекъсвам в този смисъл. Аз съм настроена благоприятно към тях. Аз съм готова да им услужа, направо ги обичам. Нали, всеки обича приятели си. И когато Мика ми каза това, аз се изненадах. Как може човек да се насити на приятел? Аз това не го разбирам, и сега не го разбирам. Приятелят е същество, което има едно хубаво, красиво отношение към тебе. Защо ще го прекъсваш? Значи това показва, че не съм човек на настроения. В.К.: Библиите на Учителя, когато ви ги подарява и където собственоръчно от Учителя било написано там: Библията на Паша - пътят на Мъдростта, Савка - пътят на Истината, Елена - пътят на Любовта. Е.А.: Да. В.К.: Как стои въпросът? Този въпрос? Е.А.: Учителят ни подари по една Библия. На трите. Първо подари на Савка, после на нас двете, на Паша и на мене. Тази Библия, да ти я дам да видиш, искаш ли? В.К.: Да, да. Разкажи случая сега. Е.А.: Това не е същата Библия, защото виж какво, тука трябваше да се разкъса, понеже аз много дълго работих с нея. Ето го писаното, собственоръчно от Учителя: ***„Елена, Пътят на Любовта е път на вечно постижение на живота и познаване на Бога и Христа".*** В.К.: И подписа на Учителя на Духа. Това коя година е? Дата няма. Е.А.: Не. Дата няма. Ама чакай, годината знам. Това е пролетта на 1931 год. В.К.: Сега тука е за Любовта на вас, на Савка е Истината, а на Паша за Мъдростта, написаното. Е.А.: Виж сега, същото е. Абсолютно същия текст само, че на Паша е дадено Паша - пътят на Мъдростта, на Савка - пътят на Истината, а на Елена - пътят на Любовта. В.К.: Сега вие казвате тази Библия вие сте отлепили и сте сложили това или? Това е

същата Библия, така ли? Е.А.: Същата Библия. Но коричките са подменени, защото се разкъса. Да. А, същата Библия е това. Аз нищо не съм променяла.

В.К.: Така. Друго съм записал: Георги Марков ви е завел при Учителя? Е.А.: А виж, Георги Марков. Виж как беше: Георги Марков не ме заведе. Искаше да ме заведе всъщност. В.К.: Това за пръв път ли или? Е.А.: За пръв път. Той беше приятел на Мичето, на моята приятелка. Тя имаше брат, а Георги беше приятел на братът на Мичето. И той като се върна от пленничество след Първата световна война, като дойде така казва: „Момичета, ще ви водя на едно място". Защото в това време той беше се запознал с Учението на Учителя. Добре, ама той не можа да ме заведе мене, защото баща ми не ме пусна тогава, когато те отидоха и по-късно пък аз отидох сама с Мичето. В.К.: Сега този Георги Марков откъде беше? Е.А.: Георги Марков беше от Лом. В.К.: Той коя година си замине? Е.А.: Не го знам коя година, не мога да ти кажа, но рано си замина. В.К.: С какво се занимаваше? Е.А.: Той беше богаташки син, завърши математика доколкото си спомням. В.К.: Астролог ли е бил? Занимавал ли се е с астрология? С какво се е занимавал? Е.А.: Не мога да ти кажа, защото не съм много общувала с братята. Да, не съм много общувала.

В.К.: Друго чета, за Мара Белчева? Учителят винаги бил към нея като кавалер. Тя в деня, когато отишла за пръв път на беседа, първо видяла Учителя в стаята си. Е.А.: Да. В.К.: Я разкажи този случай. Е.А.: Сега, тя ми го каза. Мара Белчева дружеше с Лулчев. И по тоя път аз имах връзка с Мара Белчева. Щото се срещнахме там. В.К.: Тя е съпругата на Пенчо Славейков. Е.А.: Не, на убития министър Белчев. А после стана приятелка на Пенчо Славейков. Тя е лична приятелка на Пенчо Славейков. Не е съпруга, а приятелка. Приятели са били цял живот. Тя си продаде къщата за да се лекува Пенчо. В.К.: Мара Белчева. А Белчев кой беше? Е.А.: Белчев беше министър. В.К.: Не го знаех. Е.А.: Не, така е историята. Министър беше, да, но го убиват. Нали у нас убиваха. И него го убиват и тя беше хубава жена. Най-напред хубава жена е, умна, интелигентна и с поетичен дар. Пишеше и тя стихове. Сега как се е запознала с Учителя не зная. Не мога да знам. Но да не забравя, да ми напомниш после да ти кажа един случай, тя как постъпи. В.К.: Да. Сега казваш, че тя преди да е видяла Учителя Го е сънувала в стаята си. Е.А.: Тя каза така. Тя ми каза. Не Го е сънувала. Видяла Го е. Реално. Стаята й била двойна, една стая и в другата стая през същата стая се влиза. Значи тя е била като спалня онази и тя там като влязла след като се е приготвила изведнъж вижда образа на Учителя. И вероятно може да Му е казала после. То когато отива за пръв път. Тя за пръв път тръгва при Учителя и тогава видяла образа на Учителя, да. Сега повече не мога да кажа. В.К.: А казахте ми, че Учителят се отнасял така към нея кавалерски. Е.А.: Вижте. Е правило ми е впечатление. Правило ми е впечатление, че Той към Мара се носеше свободно, като светска дама. И после и тя беше свободна. Тя не беше стеснена. Тя е написала нещо хубаво за Учителя. Чел ли си го? В.К.: Не. Е.А.: Хубаво е. Аз го имам някъде. Много е хубавичко за Учителя. В.К.: Като кавалер. Е.А.: Като кавалер. Помня още втората година тя беше дошла на Рила, на бивака. Бяхме на другата страна. Още не на тая лявата, като се качваш нагоре. Тя беше поискала да й ушия палатка, бях й ушила една палатка, такава широка, свободна, както си е искала, аз съм правила. И когато тя видяла този образ, е не може да не й направи впечатление. И ми каза жената сега, аз не го измислям и тя не го измислила. В.К.: И когато се качва на Рила? Е.А.: И когато бяха на Рила един път водиха един дълъг разговор с Учителя. Така се случи, че аз седнах близичко и слушах, но се радвах на смеха на Мара, на начина, по който Учителят се обхождаше към нея с тая свобода на

благородно отношение. Разбираш ли? Като към дама, но и Той беше находчив. Учителят много умееше, разказваше й разни истории, говореше й духовни въпроси, много хубав и богат разговор изкараха. И на мен ми беше интересно като слушах. И се радвах. В.К.: Значи беше свободна пред Учителя. Е.А.: Много свободно и естествено се държеше. Така и тя беше с едно чувство на достойнство, съзнаваше си цената, разбираш ли? И тази жертва, която тя направила като продала къщата си за Пенчо говори за много нещо. Жена да си продаде къщата и да се лиши от нея, за да гледа един болен човек, това е рядко, такава жена не може да се срещне. Идейна жена, която има сърце пълно с любов. В.К.: Какво щяхте да кажете друго? Е.А.: Виж сега другото. Исках нещо друго да кажа. Веднъж, имахме един брат Иван Антонов се казваше. Учителят беше казал, като влезе Учителят да заключат салона. А пък другите, които ще останат вънка, да не са закъснявали. Той искаше да ни възпита за ред и за порядък. Добре, ама Мара нали е свободна жена, през прозореца скача и влиза в салона. Щото салонът не беше висок, нали знаеш. Всички я огледаха и после Учителят каза: „То не е забранено да се скочи през прозореца", значи може да се скочи през прозореца. В.К.: А Иван Антонов? Е.А.: Е, нищо. Не, той в това отношение беше само изпълнителен, а не безреден. Сега, това само един свободен човек може да направи, нали? Щото и на възраст бе. Тя беше над 60 години тогава, когато прескочи през прозореца. Но хубава жена беше. Но и нещо още за Мара мога да кажа. Сега, ние имахме един брат, мир и светлина на душата му. Как беше името му, ако се сетя ще го кажа. Който се занимаваше с покупко-продажби на къщи. Предприемач. Сетих се, казваше се Цанов. И нашият салон на ул. „Оборище" 14 го загубихме по негова вина. Защото салона, където беше построен беше мястото на Иван Радославов. Ти си чел нещо от него и знаеш. И той без да пита Учителя, това което му казва братът и предприемача го прави. Никакъв брат, а само предприемач. А това костваше да вземат салона. И ние тогава се качихме горе на Изгрева. Може би щяхме да стоим още долу. И още нещо за Мара. Мара се почувствува много оскърбена, защото тя беше дала пари на този същия човек Цанов и той не й направи нищо. Изигра я. Тя искаше апартамент в София. Тя живееше някъде към реката. Затова тя се отдалечи от нас, заради този мошеник. Но вижте, една лъжа е много грозно нещо. То е да внесе смут в много души. Всеки, който чуе, така ще усети, той е отрицателен мирис на нещо грозно. За мене лъжата е нещо по-лошо от всичко.

В.К.: Записал съм едно изявление на прокурора Руменов на процеса 1958 год., което вие сте ми казали: „Слава Богу, че нямат връзка с чужбина!" При съдебния процес искали са да ги обвинят, евентуално за шпионаж. Руменов е направил едно изказване, че нямат връзка с чужбина. Иначе щяха да ви обвинят в шпионаж. Е.А.: Може би щяха да ни обвинят в шпионаж. Не. Той не го каза. Аз го казвам това. В.К.: А вие го казвате. Е.А.: Аз го казвам това, защото имаше възможност да ни обвинят в шпионаж. А пък ние с Михаил Иванов скъсахме връзките. Това е друга история по-дълга. И като скъсахме връзките той се отнесе грозно, той не ни отговори на писмото. Ние му написахме писмо, целия Братски съвет. И бяхме се подписали всички. Но той не благоволи даже да ни отговори. Понеже той нямаше любовта на Братството. И това го дразнеше. Имаше хора, които не искаха да го видят. Имаше нещо. Например Лулчев му казваше „финен хитрец". Оня казва „хитрец", не му казваше името. Имаше нещо от тоя род, разбираш ли. Много така мазно , много това, но неискрено и естествено не влезнахме във връзка с него, те впоследствие повдигнаха въпроса след доста години, повдигнаха въпроса, искаха да получат беседите. Сега ние

още нищо не сме направили, пък аз мисля, че и те трябва да потърсят беседите, сега. Ние можем да им дадем сега беседите. Ние не ги дадохме, защото не му вярвахме, че ще ги направи както трябва. Видиш ли? Нямахме вяра така, понеже той там беше абсолютен господар и дали той ще запази текста, оригинала, да. Затова, не за друго, ние не сме имали лошо отношение към Михаил. Не за лошо. Защото всеки човек какъвто си е, за себе си е. Но въпросът е, че нямахме доверие. Само затова. В.К.: Да, те са го познавали много хора. Е.А.: Той като дойде от Варна, аз имам само една реплика с него и един друг разговор с него на Рила. Той като ме видя вика: „Сестра, не усещате ли, че ние имаме някаква връзка от миналото?" Е, все едно, че ми каза нещо съвсем лошо. Аз току-що съм влязла в Братството, той ми говори за връзка от миналото. Пък не усещам. И аз рекох: „Не, не усещам". В.К.: Ха, ха. И други са ми го разказвали, че това му е бил редовния му номер. Е.А.: Може да е редовен номер, може. В.К.: Слушал съм, разказвали са възрастните приятели, че през време на процеса този прокурор Руменов, нали един-два пъти направил някакво изказване. Казал: „Аз имам лично писмо от Дънов и знам какво да правя!" Чували ли сте такова нещо? Е.А.: От кого? В.К.: По време на процеса изказване за Дънов. Е.А.: Кой това? В.К.: Руменов го казал. Е.А.: А-а, това е невъзможно. Виж да ти кажа, това е неразбрано нещо. Руменов си беше служител на властта. И то ревностен служител. В.К.: Значи тук има нещо неразбрано и неточно. Е.А.: Може всякак да се тълкува това. Това е шантаж малко така. Учителят, когато говореше, говореше искрено и прямо. В.К.: Това изказване на Руменов по време на процеса съм го чул най-малко от 10 човека, които са били на заседанията на самия процес. Всички се питаха, как и защо Руменов говори това. Накрая предположиха, че той е имал кореспонденция с Учителя преди това. Учителят е писал на мнозина външни хора. Накрая се оказаха, че са вътрешни хора. Е.А.: Накрая така излезе за съжаление наше. Да за съжаление наше!

180. ВЕЩИТЕ НА УЧИТЕЛЯ

В.К.: Чета от бележника си нещо интересно. Не мога да проумея. Много пъти съм мислил за този необикновен исторически процес. Нещо станало преди 2000 години, непременно трябва да премине и сега в Школата. Онова, което не е разрешено преди 2000 години ще се разреши сега. Е.А.: Казвай, слушам те. В.К.: Сега ето го този случай. Бяха разпределили костюмите на Учителя между Братския съвет и възрастните братя, като накрая хвърлиха жребие на кого кой костюм да се падне. Научих това по-късно „И за дрехите Му хвърлиха жребие". Е.А.: Както за Христа. В.К.: Значи се повтори тоя случай. Е.А.: Да, повтори се. В.К.: Учителят колко костюма имаше? Е.А.: Много. В.К.: Десетина, петнадесет костюма имаше ли? Е.А.: Ами имаше. В.К.: Това са от различните години костюми. Е.А.: Различни години, да. Много различни, имаше носеха Му, шиеха. В.К.: И сега, кога хвърляха жребие за костюмите. След като си замина Той? Е.А.: Аз не съм присъствувала на това, после го чух, много по-късно го чух. В.К.: Значи хвърляли са жребие кой какво да вземе? Е.А.: Не, защото те са ги разпределили еднакви да бъдат, нали. В.К.: Те все са братя? Е.А.: Все са братя. В.К.: Искали са да ги използват, да не се затрият? Е.А.: Не, те са решили да вземат такива костюми. Даже Георги Куртев каза, че с него иска да го погребат. Пък аз казах си, защо ще го вземеш, за да те погребват с него? В.К.: По-хубаво го носи. Е.А.: Аз лично, Учителят даде на нас стенографките, на мене

даде един костЮм от Неговите. Той носеше едни дълги сака дотук. И на мене даде един такъв костЮм. Жакет хубав. Аз си го малко стесних, направих си го и го носих на екскурзии ред години. Направих си го за екскурзии. Щото беше до колената дълъг, а съм по-нисичка и така. Много хубав плат беше и не намирам, че не трябва да го нося. Аз си го износих. Тогава си го износих. В.К.: Значи римските войници си разделят дрехите Му и хвърлят жребие за тях, както е писано в Псалом 220, ст.18 и в четирите Евангелия. /Виж: Иоана, гл.19:23, 24; Лука, гл. 23:24; Марка, гл.15:24; Матея гл.27:35/. Мен ме интересува този закон, че се връща след 2000 години. Разбираш ли. Значи разпределят братята от Братския съвет дрехите Му и за дрехите Му хвърлиха жребие. Е.А.: Жребие, да. Защо хвърлиха жребие? В.К.: Повтаря се същото. Е.А.: И аз не мога да знам, защо са го направили. Защо, нали са ги вече разпределили. Защо трябва да хвърлят жребие? В.К.: Това се повтаря от времето на Христа. Това е още от времето на Мойсея, пророците. ***Но сега същите духове хвърлят жребия, а се представят, че са братя. И те създадоха Братски съвет, което не е по Учителя. А е по Кесара, защото са римски войници.*** Е.А.: И сега защо трябвало да хвърлят, аз просто се чудя. Добре, разпределили си дрехите, които ще носят, защо пък трябва да хвърлят жребие? Туй не го разбирам и сега не го разбирам. Щото това не е нужно. В.К.: И така хвърлиха за дрехите Му жребие и тези дрехи после носеха ли ги те? Е.А.: Нали ти казвам какво ми каза, какво научих, че Георги Куртев искал да го погребат с костЮма на Учителя.

В.К.: Чета от бележника си. Бях при Савка и тя ми се оплака, че не вижда. Че е намалило зрението й. И това беше към 1925 год. Аз я заведох под ръка при Учителя и не знаех какво са говорили, но я накара всеки час да се моли и да казва „Добрата молитва", като нощно време си навиваше будилника и ставаше. В.К.: Оправи ли се зрението? Е.А.: Оправи се. В.К.: Как стана случая? Е.А.: Това беше по-дълъг процес със Савка. Тя дойде при мене и вика: „Еленке, не виждам. Искам да отида при Учителя!" „Добре Савке, аз ще дойде с тебе, ще те заведа, за да не се спъваш". Или Василка я водеше или аз я водех при Учителя, защото беше вече на Изгрева. Тя отиде при Учителя, говори с Него. Аз бях отвънка, защо ще ходя. Тя иска да я оставя свободна, нали така. И скоро след това прогледна. Доста скоро. В.К.: Правеше редовно това, което Учителят й беше дал. Е.А.: Учителят й казал да чете всеки час „Добрата молитва" денонощно. И този път й се оправи така. А по-рано другият случай беше, когато й се кара. В.К.: Другият случай, по едно време се схвана лицето й и получи парализа. Тогава цял ден Учителят й се кара. Говореше остро, твърдо и сурово. Не исках да слушам думите Му, бяха остри думи. Това беше метод за лекуване. На другия ден Савка беше здрава. В.К.: Когато беше парализирана ли? Е.А.: Да. В.К.: Точно какво, лицето й ли се бе парализирало? Е.А.: Свито беше, едната част на лицето беше свита. В.К.: Извита? Е.А.: Мисля, че дясната страна ли беше, лявата ли, не помня. Свита. Както се свива на парализираните хора. Не искам да показвам. В.К.: Тя значи постепенно се оправи. Е.А.: За другия ден. На другия ден и аз я жалех, че така й се кара. Предният ден така ми беше жал за нея. Викам, горката пък много й се кара Учителя. Пък защо толкова УчителЮ? Даже мислено казвах така, защо пък толкоз УчителЮ. В.К.: Какво точно й се кара, че не слуша. Е.А.: Не знам какво. В.К.: Обаче се кара. Е.А.: Строг. Кара й се. А ти знаеш ли какво, какви думи й е казвал? Казвал й е думи строги и със силно съдържание. Не я е щадял. Хората мислят, че така на Савка й е минало. Не е вярно. Савка е живяла един строг режим при Учителя. Учителят не е бил с нея мек, мекушав. Сега даже ще ти кажа един случай. Бяхме двете. Савка много обичаше гъби и имаше една кутия с консерви и тя каза, че в тази кутия

с консерви има гъби, а то беше защото искаше да хапне това. Добре, ама Учителят, после мисля, че ги отвори пък и не излязоха гъби. Така, че Учителят й е давал уроци и е бил справедлив, защото това съм го видяла с очите си и към нея е бил строг, когато е трябвало и към нея е бил благ, когато е трябвало. В.К.: Сега аз не можах да разбера случая с гъбите. Е.А.: Учителят казва, това е една консерва с гъби. Е така демек да ги вземе. В.К.: Те са при Учителя гъбите, така ли? Е.А.: Да. Е, добре мисля, че ги отвориха, пък не излязоха гъби. Друго нещо. Така, че Учителят е бил Учител и като Учител всякога е бил еднакъв към всички справедлив. В.К.: Бяха ми казали, че веднъж я натупал с бастуна. Е.А.: Това не съм видяла. Не мога да кажа нещо, което не съм видяла и не мога да кажа нещо, което не съм чула.

В.К.: Чета от бележника си. Веднъж намерих при Учителя един млечно бял камък като елипса, колкото едно малко кокоше яйце в една малка кутийка 5:3 см. в стаята на Учителя. Взех го в ръцете и получих чрез него едно малко невероятно преживяване, нещо близко и топло. Е.А.: И нищо не мога да кажа затова. В.К.: По-късно вероятно Савка беше питала Учителя и Той беше казал, че Невидимия свят е дал на Учителя този камък и е бил свещен камък на Бялото Братство. И за този камък ме питаха след заминаването на Учителя, но нищо аз не знаех. Питаха за него и Милка Аламанчева. По-късно аз не го срещнах, дали Учителят го беше предал на някой друго, не знаех. Е.А.: Не знам. В.К.: Е какво беше това камъче? Е.А.: Е камъче, както го описвам. Ама много интересно, знаеш ли, като го хванах в ръката си почувствах нещо особено. Почувствах нещо така свещено, почувствах необикновено нещо. Сега дали това беше това, което Учителят на Савка го е казал, че е камъкът на Бялото Братство. Дали е бил камъкът на Бялото Братство или не, но почувствах нещо особено. В.К.: Та значи почувства нещо особено. Е.А.: Да, виж това го почувствах. Не мога да съм по-дебелокожа. Не съм така медиумична ли, не знам. В.К.: Ами така то е нещо лично вътрешно схващане и усещане. Е.А.: Сега да, то е лично за мене.

В.К.: По-нататък чета. Бастунът на Учителя го дадох на Славянски, понеже той много тича по погребението тялото на Учителя. Но по-късно там се замеси втората му жена и каза, че не знае къде е. Много съжалявам за него, защото той беше символ на сила, бастуна на Учителя. Той имаше халка. Е.А.: Имаше халка сребърна, сребърна халка имаше и какво да ти кажа, те го опропастиха този бастун. А не знам дали го опропастиха или го задържаха, или пък го отвориха, защото мислеха, че там има злато. Защото нещо направиха с този бастун. Те двамата - Славчо и жена му, втората. В.К.: Първата му жена как се казваше? Е.А.: Люба. Втората Христина. В.К.: Той колко бастуна имаше? Е.А.: А-а много - 4-5 бастуна. Три бастуна бяха у Аламанчеви. Не знам какво ги направиха и къде отидоха тия бастуни. Знаеш ли много голямо недоверие проявяваха тия хора. И към мене проявиха недоверие, но знаеш, слава Богу, не съм се настроила никак към никого. Знаеш ли, абе сега защо така правеха не знам. В.К.: Така, така са били времената. Е.А.: Да.

В.К.: Чета. По онова време стенографките имаха три стари пишещи машини и при писането не можеше да се хванат до край полетата. Оставаха бели полета. Казах на Учителя за машините после Той накара един приятел да купи машина и ни беше дадена. След заминаването на Учителя от Управителния съвет я взеха. Е.А.: Ама нямаше две, една беше само. Една беше. Една, за точност ви казвам. Тези машини бяха за нас и за нашата работа. Постъпиха неправилно. В.К.: Сега тези машини Учителят ги купуваше, така ли? Е.А.: Виж, Учителят казва на Галилей да купи една машина затова и я даде на Савка.

Савка беше много мераклия за нея машина. Тя и не можа много да работи, защото Савка заболя още в Мърчаево като бяхме. Тя заболя от рак, още в Мърчаево. В.К.: И тя колко време след заминаването на Учителя си замина? Пет-шест месеца ли? Е.А.: Да, няколко месеца, да. Виж какво ще ти кажа и датата. Тя на трети май си отиде следващата 1945 год. Да. В.К.: Значи така седи въпросът с машините. Е.А.: С машините, да. Аз се карах с Антов и с Жечо Панайотов за машината. Понеже, вижте те бяха така даже на поляната. Не на поляната, но пред салона бяхме. Тази пишеща машина Учителят поръча Галилей да я купи и тя беше за нас, дадоха я на Савка. Вие нямате право да я взимате. Казвам, защото тази машина Учителят я даде за нас. Ние работим с нея, трябва да ни дадете машината. А пък беше таратайка мойта, нали ти казвам, редовете така отиваха. И аз рекох таман ще имам хубава машина да пиша. И се карах здравата. Но техни величества Жечо и Антов. А даже още нещо друго. Синът на Жечо казал, че тя била тяхна сега. В.К.: Една машина струва 200 лв. сегашна една чиновническа заплата. Тогава е било нещо много. Е.А.: Не, не е за парите, не, не е въпрос за пари брат. Ама да кажеш нещо, което не е твое, че е твое. Е това какво е? Това е най-страшното. В.К.: Да. Е.А.: Аз туй жаля. Туй ми е мъчно, че някой човек може да си позволи такова нещо да каже.

В.К.: Чета от бележника си. Когато решиха да оценят покъщнината на Изгрева и дрехите на Учителя, някои от оказиона казаха: „Е на Дънов дрехите, костюмите са нови, все някой ще ги купи". Аз се уплаших, че дрехите Му ще ги носят чужди хора и решихме ние да ги откупим. Направихме списък къде ще бъдат нещата. Много хора си заминаха, някои неща преминаха в ръцете на други. Тридесет и пет години не са малко. В.К.: Как стана този въпрос за дрехите, за вещите, че отиват на оказион и т.н. Е.А.: Когато си отиде Учителят, дрехите Му стояха в стаята. Но бяха дошли ревизорите. В.К.: Това е 1957 год. Е.А.: Да. И те бяха дошли и всичкото беше описано. И като си отиде Учителя, като описано, те искат да вземат, намериха начин, отчуждиха имота по един закон. Отчуждиха друга част от имота по друг закон и по този начин ние нямахме право на имот. А пък искаме да купиме, ние искаме на търг да се продадат дрехите на Учителя и затова решихме на всяка цена да откупим дрехите. И най-напред събрахме 30 000 лв., колкото струваха дрехите според оценката. След това, те като видяха, че сме готови с парите, решиха че трябва да откупим или всичко, или нищо. В.К.: Значи и другите вещи. Трябва да откупите цялата покъщнина. Е.А.: Да. И след това ние събрахме още 60 000 лв. та станаха 90 000 лв. за това имущество, което трябваше да откупим всичко. Цялото имущество не беше много оценено високо. То можеше така да се откупи, което е право, не беше оценено високо, но все пак имущество. В.К.: И това имущество се пръсна постепенно насам-нататък, хората си заминаха. Е.А.: Да, хората си отидоха, заминаха си, не знам. В.К.: Какво ти имущество, това са вещи. Е.А.: Вещи са. В.К.: Минаха, заминаха. Е.А.: Някои много държаха затова. В.К.: Това бе една задача за разрешаване. Е.А.: Аз съм благодарна, че не взех. Не, само едно нещо съм взела, лично за мене. Само едно нещо. Нищо друго не взех. Имаше един такъв шал плетен и аз си го разплетох, и си направих една блузичка и си я оплетох. Казвам ти, от Учителя това ми беше. С открито лице си го казвам, честно си го казвам, пък затова няма да ме съди Учителят. Пък и да ме съди! Но няма да ме съди.

В.К.: Чета. Имаше един брат, който беше получил по този ред дрехи от Учителя. Лично го бях чула като казваше: „Като умра да ме погребат с тях". Стана ми мъчно и обидно, не беше разбрал нищо от Школата. Е.А.: Ами как може да каже такова нещо? Как може да каже, като умра, значи дрехите,

които Учителят е носил ще ги носи за гроба. Е защо ще ги носи? Виж аз ти казвам, аз си взех и още си я имам тази блузичка, една жилетка си оплетох.

В.К.: Чета. Учителят имаше брошка, която Му служеше вместо връзка, ланец около врата и златен часовник. Това бяха Неговите лични вещи, които ги виждахме 30-40 години. Когато си замина братята Го изкъпаха, облякоха Го с нови дрехи и Савка беше взела брошката, ланеца и часовника и ги беше прибрала. По-късно братята питаха мен къде са. Казах им, че не са у мен. Питаха и Савка, тя им ги предаде допълнително. Е.А.: Да. В.К.: Какво представляваше тази брошка? Е.А.: Брошка - брилянт. Брилянт. Хубав, така доста голям хубав брилянт. Ама Той имаше и на верижката брилянт и тука горе и на самата брошка. Една брошка, да, така. Не ходеше без тях. И на Витоша и навсякъде си слагаше тези неща. Те са като талисмани. Поне така аз ги виждах. Защото, щом винаги ги носеше. Ланецът беше златен. В.К.: Той голям ли беше? Е.А.: Да, дълъг. На шията го слагаше тука и въз часовника. В.К.: А-а, това е ланец, пък това е часовникът. Е.А.: Да. В.К.: И накрая часовника е вътре. Е.А.: Вътре, да. В.К.: И по този начин не се губи и часовника. Е.А.: Да, не се губи часовника. И сега Той имаше две златни брошки значи. Едната брошка беше така продълговатичка. В.К.: Като пеперуда нещо така? Е.А.: Не, като пеперуда мисля. В.К.: Правоъгълна. Е.А.: Правоъгълна беше така, с брилянта светеше хубаво. Много хубав така, хубава изработка, да. В.К.: А другата? Е.А.: А другата беше, пак нещо подобно беше, не, по-малка. По-малък брилянт беше. Ама аз мисля, че тези комунистите ще ги върнат на Братството. В.К.: На кое Братство? Братството го няма. Виж, че си заминаха всички.Кой знае къде са захвърлени като банкови ценности. Не се знае дали не са продадени като ценности. Е.А.: Или откраднати. В.К.: Те си изпълниха задачата, която имаха да вършат. Е.А.: А каква е според тебе? В.К.: Не според мен, а според това, което са направили. Те се явиха, дойдоха и разрушиха да няма помен на земята. Е.А.: И какво остана, ето ние сме останали от Школата и на пръсти се броим вече. В.К.: ***Остана Словото на Учителя. Школата е в Словото му. Затова онези се явиха, за да разрушат, за да не дойдат онези другите, които щяха да изопачат, да направят нова църква или нова религия.*** Е.А.: Учителят каза, чух Го ***„Аз няма да разреша от моето Учение да направите църква или религия. Ако направите аз ще я разруша“.*** В.К.: Ето виждаш ли, че комунистите си изпълниха задачата. Разрушиха всичко, за да не се позволи да се направи от Учението църква и религия.

181. ЛАГЕРЪТ НА ВАДА 1970 - 1975 ГОДИНА

В.К.: Какви противоречия сте срещали по пътя си? Е.А.: Друг случай. Най-големи трудности съм срещала, когато бях в стола, където сестрите от София бяха капризни. След това с лагера на Вада, където правех усилие, за да не вляза в конфликт с никого. В.К.: За кой стол става въпрос? За София ли? Е.А.: Те са две неща. Първото какво беше? В.К.: Най-големи трудности съм срещала, когато бях в стола. Е.А.: Аз ръководех стола в София. Определях менЮто, ама винаги с дежурните. И понеже имаше и капризни сестри, искат едно, искат друго и не можем да решим така въпросите, аз не можех всякога да им угодя. В.К.: През времето на Учителя? Е.А.: А не, след Учителя. Аз не съм била в стола преди Учителя. След Учителя. И при Боев съм го гледала и при

други нуждаещи се съм гледала, но след Учителя. През другото време съм гледала моята работа, стенографската. А после ми дадоха и много други работи. Не, че сестрите са лоши, но всяка иска да направи колкото се може по-хубаво ядене. За хубавото ядене трябват хубави материали. Не всякога имаме подходящо било това, пък не всякога и те са знаели как да го направят както трябва, да ви кажа право. Имаше сестри, които не бяха така сръчни. Не умееха така да правят вкусно както други го правеха. В.К.: Ясно. Е.А.: Това е едното, което ми е било трудно. По тези случаи съм казала това. В.К.: А на Вада вече като бяхте? Е.А.: На Вада аз ходих след като престанах да се качвам на езерата. Три години ходих на бивака на Витоша. Там имаше едно изворче, то беше на едни, които го владееха частно. После отчуждиха всичкото. И аз пратих човек и помолих, ще ме приемат ли, ще ми дадат ли това място свободно да живея там. Съгласиха се хората, приятели ми бяха, познати. Щото частно място е. Не е държавно или чуждо. И добре, но аз все си мечтаех за Рила. Аз три години прекарах там. Много хубаво беше. Не отричам. Мечтаех си за Рила, мечтаех за боровете, мечтаех за смърчовете, мечтаех за гледката към Рила. И на четвъртото лято се реших. Да отидеме на Вада. Но на Вада не долу, а при Боре - горския. Гдето беше лесничейският дом, защото там има гледка прекрасна. Една от най-хубавите гледки, близки така до низината е мястото на Боре. И ние го изкарахме едно лято, шест сестри бяхме. Само жени. Изкарахме по ред. Ставахме сутрин, правехме молитва, Паневритмия не, играехме някога малко така да се повъртим, иначе не сме играли защото нямахме музикантки. И нямахме инструменти. Не бяхме се екипирали за такова нещо. И много хубаво. Помня ние с Нана до 11 часа правехме слънчеви бани. В 11 часа почвахме обяда да готвим. Ама можехме. Сега аз не се движа бързо, но Нана е пъргава. Тя прави едно, аз друго и в 1 часа обяда е готов и си бяхме само ние, сестри. След това дойде брат Шаров, след това дойдоха други като гости. Стоянка Илиева помня че дойде, много идваха. И тези, които отиваха нагоре за езерата на лагера и които се връщаха, те се отбиваха при нас. И така имаше един много хубав живот. Но Антов се беше заканил нещо срещу мене. Той много ме мразеше, не знам какво му бях направила. Трън в окото му бях. И той като беше решил така, не помня какво нещо беше измислил, нищо не помня, да ви кажа какво беше. И аз реших на някое по-скришно място да има, та да не ни безспокои той. И Боре ме заведе на тая полянка. Като видях тая полянка, тя е до самата река. На колко, на нищо разстояние е. И вода имаме и дърва имаме, и всичко най-хубаво нещо беше. После поизрязахме тези храсти, които бяха такива. В.К.: Клекове. Е.А.: Не, клекове не сме секли, защото сухи дърва имаше много в гората. Сухи сме горили. Горе много клекове сме секли, но тука на моя лагер не бяхме секли нищо, защото нямаше нужда. Дърва много. Накъдето мръднеш, всеки накъдето мръднеше и все ще донесе някой дърва. В.К.: Значи трудно се ръководеше? Е.А.: Не, не беше трудно. Първата година ние бяхме само малко. А втората година, когато отидохме явиха се желаещи да дойдат на лагера ни. И си бяхме така самостоятелна група. Не бяхме организирани. Ораганизирани пет сестри. И решихме там. Добре, но вече като дойдоха другите хора, трябваше да имаме повече неща. И понеже моя беше инициативата за този лагер, така се наложи аз да бъда ръководител, без да, никой не ме търсеше, никой. Дойде една сестра от Бургас, други сестри дойдоха. От Бургас най-много хора са идвали. И на този лагер, имаше година когато стигнаха и до 70 души. Това не са малка група. И не знам как, умея да организирам брат. В.К.: Аз няма никога да забравя един случай: Понеже нали закуската е минала и сега се подготвя обеда и там няколко сестри дежурни

подготвят обеда, режат лука и т.н. По едно време идва Стоянка Илиева взима си една краставица и почва да яде. Ти питаш: „Стоянке, какво правиш?" Е.А.: Кой казва? В.К.: Ти питаш: „Стоянке, какво правиш?" и тя казва: „Как какво правя, ям краставица. Учителят ми е казал да ям краставици за моята анемия". Сега първо не е редно да яде, безразборно да бърка в общия кюп, нали? Е.А.: Разбира се. В.К.: Обаче ти я погледна така, погледна и си замълча. Викам, аз ако бях, щях да се скарам. Е.А.: Виж, аз бях решила едно нещо. Който и каквото да прави, да се въздържам. Да не влизам в пререкание брат. Да бъда внимателна с всяка сестра. Ама вижте това тука беше малко, ами на Изгрева беше мъчното. Тук бяхме да речем един месец. А това цяла година на Изгрева? В.К.: Сега след заминаването на Учителя този стол съществуваше ли? И всеки ден готвехте ли? Е.А.: Близо 10 години със сестрите, всеки ден. Ама не всеки ден, докато бяха на лагера. В.К.: Тука, тука на Изгрева, на стола. Всеки ден ли беше? Е.А.: Всеки ден беше - 10 години. Колкото трая Изгрева. Повече от 10 години. Ама беше време, когато и Гради беше отговорник на стола. Е.А.: Да, ама аз се карах затова един път с Гради. В.К.: Много трудно се работи с него. Е.А.: Накарал Ганка да нацепи дървата, които са купили. За стола нали трябват дърва. Казвам си: „Абе Гради, ти си два пъти колкото Ганка. Как ти ще накараш Ганка да реже дървата, а пък ти ще я гледаш?" В.К.: Той е началник. Е.А.: Той казва, ама аз съм ръководител на кухнята. Ама това е в света. Между нас няма такива работи. Ние сме служители. При такова отношение не може да я караш и се карахме така, даже моята Славка слушаше тая кавга и после ми вика: „Ама Еленке, той ще те погледне ли?" Защото аз му казвам направо в очите. Най ми е лесно да се оправям с хората като им кажа направо. Защото като им кажа направо аз съм си изпълнила дълга. Щото ние като служим, трябва да служим, а не да приказваме само. Но той Гради не ми се разсърди. Останахме си пак в много добри отношения. В.К.: Сега тук има записан от мен друг един израз „Двойна македонка". За пръв път го чувам. Е.А.: Защото по баща и по майка съм македонка. В.К.: Така ли? Е.А.: Да. В.К.: Значи двойна. Е.А.: Паша ми измисли името двойна македонка, защото аз съм македонка и по баща и по майка. Аз съм родена там, живяла съм до десетата си година там. В.К.: 1910 год. Е.А.: Аз съм си македонка, но аз се чувствувам и българка. В.К.: Сега този въпрос искам много добре да го изнесеш, защото след време ще кажат Елена Андреева - македонка. И понеже в Югославия там македонците ще кажат: Вземат човек, който е наш. За нас българите и лично за мен, македонците са част от България, като българи. Е.А.: Всички македонци, които идваха в България са били българи. Ние не сме се делели от това. Сега, че говорехме на наречие, има много наречия, но ние иначе сме си българи бе брате. Ние получавахме от екзарха учебниците. Аз съм учила на български учебници, които ни пращаше екзарха. Той за да поддържа духа на българите. Аз съм учила в село, ама във всички градове имаше училища. За всички. Имаше и гимназия във Велес, в Скопие, Охрид, Солун. В.К.: Там има българска гимназия. Е.А.: Тъй че нас ни наричат македонци, ние не се наричаме македонци. В.К.: Това ми харесва много. Е.А.: Както ни наричат сега нас дъновисти. Та така по същия начин и мене ме наричаха. А като бях мъничка. Аз бях дошла в трето отделение в едно училище на главна улица беше и разбира се дошла съм от Македония в пролетта. Есента отивам на училище. Отиват записват ме и главният учител, като ме разпита какво съм учила и какво знам горе-долу така на баща ми каза: „Виж хубаво е да я оставиш да повтори трето отделение, защото много неща те не са учили". Е, в село съм учила. В.К.: Ясно. Е.А.: И татко се съгласи и аз останах. И в училище почнаха да ми викат македончето. И аз се чувствах

наскърбена, защо да ми викат македончето, нали и аз съм българка. В.К.: Ха, ха, ха. Е.А.: Виж, това ми беше оскърбление, защо ще ме делят от тях. И това беше една амбиция у мене, значи трето, четвърто отделение. В.К.: Първи, втори, трети клас. Когато постъпих ученичка в гимназията аз говорех на чист български език. Никой не ме познаваше, че съм дошла от Македония. Ама то беше амбицията. Така, ами защо ще ми се смеят. Македонче ще ми казват. В.К.: Значи оттам идва вече двойната македонка. Е.А.: А двойната македонка беше от Пашина измислица. Паша обичаше така много шегите. Вижте, ние стенографките сме живели с много хубави отношения помежду си. Всяка си имаше свой живот. Но всяка знаеше мярката за отношенията, разбирате ли? Давали сме си свобода. Да речем Савка ще иска, ще излезе. Никога не я питаме къде отива. Аз ако кажа сама, ще кажа къде отивам, аз отивах всяка седмица да посетя баща си. Това беше така едно задължение, което аз с радост си го правех, защото аз обичах баща си. Още повече, че Учителят ми казваше, че моят баща е умен. Как да не се радвам на това? Сега и ти ще се зарадваш, ако ти каже Учителят така. Когато Учителят правеше нашата барака, аз извиках баща ми да помогне. Той разбираше от дърводелство и аз казах: „Татко бе, ако искаш, ще правят на нас една барака, ела горе, нямаш работа". И той дойде, послуша ме. И като дойде, кога е говорил с Учителя, какво е разбрал не знам, но в промеждутъка на това време ми каза: „Еленке, ти имаш умен баща". Е сега разбира се, че се зарадвах. И ти да си ще се зарадваш. Всеки ще се зарадва, като кажат за баща ти хубаво нещо. Татко беше сдържан човек така, знаеше си докъде може и докъде не може. Хубави черти имаше татко. А, да се изповядам нещо, което съм направила пред баща си сега. Аз, когато преживявах тези работи, скърбите си, съм отишла вкъщи при баща си и нещо съм казала с тон. Но аз нито тона съм си чула, нищо. И баща ми ми рече: „Абе дете, ти си имаш някаква мъка, пък ние сме ти криви". Все едно, че ми залепи шамар в лицето. Аз не исках той да знае за моята мъка. Щото аз си бях виновна, никой не беше виновен. За тази история съм само аз отговорна, никого виновен не държа. И него не държа отговорен. Това е моя работа. Аз трябваше да бъде по-умна, да не бъда толкова доверчива. И както и да е, та тогава много ми стана мъчно, че татко така ми каза. И слава Богу втори път не е ставало. Сега да кажа ли още нещо за моя баща? Моят баща, след като си отиде Учителя заболя и беше долу, в града живееше. И аз казах, татко съгласен ли си да дойдеш при мене на Изгрева да живееш цялото лято? И той живя три месеца при мене. Аз му направих едно легло вънка под боровете, където беше моята барака. Тогава живеех самичка в бараката. И като дойде татко, настаних му всичко, което беше необходимо. Някога идваше да се храни при мене в стаята, някога вънка се хранехме на маса, както си е, ама цяло лято. Сутрин, обед, вечер. Като валеше дъжд, аз вземах моята палатка и му правех един навес и пак на въздух. И той за тези три месеца се съвзе и много добре се чувстваше, но най-важното, което стана, като мина една седмица татко каза, гледам го така, скучно му е. Той не е свикнал без работа. И аз казвам: „Татко, искаш ли да ти дам нещо да прочетеш?" „Да, Ленче, дай ми". „Чел ли си Евангелието?" „Не съм го чел". Той говори македонски. Дадох му го и за много кратко време той прочете цялото Евангелие. И аз го попитах: „Доволен ли си татко?" „Да, доволен съм". После викам: „Ами искаш ли да ти дам някоя беседа от Учителя?" „Искам!" Аз вече трепнах. Щото спорът между мене и баща ми е бил само за Изгрева и за ходенето ми на Изгрева, и за връзката ми, че съм при Учителя. Помислих, че някакво разплитане ще стане, което много ме зарадва. И което стана. И тогава дадох му едно голямо томче. Знаеш ли кое е то, сега не ми

идва на ума. Дадох му го и почна да чете. Почете така една седмица, почете втората седмица. „Ленче ма, как му иде на Дънов такива умни работи да говори?" В.К.: Как Му идва на ум. Е.А.: Да как Му идвало на ум, както си казваше. Аз казвам, както татко го казваше. Чете, чете и пак. „И такива хубави работи, как Му идвало на ум да говори!" Това нещо го впечатли много, защото виж сега, това което Учителят говори, той го усети какво е. Той баща ми е самоук и в писменост и във всичко, но той има усет към знанието. Той има усет да прецени, че това е мъдро, че е хубаво. Не е лекомислен, не е повърхностен. Може би затова Учителят ми каза така за баща ми. Защото фактически татко и той беше прям, много прям човек беше. Но, такъв си е сега. Прям човек не е най-лошият! Щото той няма задна мисъл. Прямите хора нямат задна мисъл. Пък виж да ти кажа, това нещо много ме зарадва. И до края на живота ми аз бях доволна, на живота на татко, защото той, но те вкъщи му се подиграваха после, че станал дъновист. В.К.: Домашните му? Е.А.: Жена му, но не толкова жена му, но зет му и доведената дъщеря, които живееха заедно. В.К.: Третата му жена. Е.А.: Баща ми три пъти се е женил. Един път се е женил в село, умряла жена му от дефтерит. След това се е оженил за моята майка. Живеят много години. В.К.: Колко деца бяхте? Е.А.: Само едно. От три брака само едно дете бях. Не знам. Майка ми нещо не е правила, но нещо не е имала възможност така, нещо е станало може би след моето раждане. И третия брак беше след като мама си отиде. Мама си отиде през 1917 год. В.К.: Значи смееха му се, че е станал дъновист. Е.А.: Да, подиграваха му се зетят и другите, но те излязоха малко непочтени. Тя третата му жена наследи един имот от мъжът си. Баща ми плати 2/3 от къщата, които трябваше да се платят. Но те нищо на мене не оставиха и нищо не взех. Не, аз казах, знаеш какво казах: „Нямам карма!" С всяка завръзка карма има човек и аз никак не съжалявам. Още повече тия хора ми бяха така чужди. Аз например на втората си майка й казвах кога беше, след като ходих, около два месеца при Учителя. „Искате ли да ви заведа да видите Учителя?" И втората майка и татко заведох при Учителя. Втората майка каза така: „Не разбирам Ленче". Тя беше по-проста женица, по-ограничена. Татко каза: „Много хубаво говори Ленче. Ама може ли пък човек хич да не излъже?" А пък Той говори една беседа срещу лъжата. Ха, ама само това възражение направи. Щото той с търговия се занимаваше. Пък може ли човек хич да не излъже? Това му се видя мъчно. При такава професия да си търговец, фактически е мъчно. Как ще кажеш, че това не е качествено, онова не е качествено. Та така с моя род. Да ти кажа ли още нещо? Знаеш ли какво, моята майка, когато бях вече девойче ми казваше: „Ленче, няма да даваш да те пипат момчетата, защото ще погрознееш." Как чисто ме е възпитавала, за да се въздържам. В.К.: Ха, ха, ха, да не погрознееш. Е.А.: Ама слушай, има едно погрозняване. При тая моя връзка с Лулчев, стана нещо много страшно. Така, че както и да е. В.К.: Друго, което съм записал е изявление на сестра Мария: „Еленка е слугинчето от Парахода". Учителят е казал: „Тя учи закона на служението". Е.А.: Е, чудесно е това. Аз не го знаех досега. В.К.: Това ти си ми го казвала. Е.А.: Мария ми го е казвала значи. Аз съм го забравила. В.К.: В какъв смисъл слугинчето? Е.А.: Виж какво. Ние бяхме три момичета. Паша беше около 10 години по-голяма от мен. Аз съм една година по-голяма от Савка. Така, на тая възраст. Сега, аз бях по-сръчна от тях. Не го казвам за похвала. Бях по-сръчна. По-бързо работех. По ми беше лесно. Паша имаше повече задължение към беседите, защото тя нали работеше беседи, стилизираше и винаги съм отстъпвала, когато тя има работа. Аз да свърша нещо друго, затуй. Сега, че съм слугинчето, мен не ме е оскърбявало това нещо, пък защото и

Учителя идваше при нас и се хранеше докато бяхме заедно, много пъти. Когато нямаше стол, Учителят или ще донесе храна, материали, които са Му донесли да сготвя или друго, така че, аз как бих се радвала и сега да слугувам така, ха, ха, ха. В.К.: Аз няколко пъти съм минавал през твоя лагер на Вада и дори съм спал там преди да тръгна нагоре към езерата. Е.А.: Имаше няколко палатки за приходящи и запътили се към 7-те езера. В.К.: Наблюдавал съм живота ви там. Аз не можех да издържа един час, тези хора събрани на едно място. Чудех ти се как можа да издържиш това? Е.А.: Въпросът е друг. Не да издържиш, а да ги изтърпиш с техните недостатъци и грешки. Да изтърпиш всички. Това е геройство. И път на ученика. Да изтърпиш всички, да разрешиш противоречията си с тях чрез методите дадени в Словото на Учителя. Там е разковничето и разрешението на тази задача с изтърпяването.

182. ЦЕНАТА НА ЕДНА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ

В.К.: Искам да разпитам за тези писма, които са пред мене. Има писма от българи и от чужденци. Е.А.: Не съм писала много, но получавах, обаждаха се приятелите. Нали при нашите срещи сме споделяли едно-друго и сме били в един и същ дух - Този от Словото на Учителя. В.К.: Тук виждаме едно писмо от Франция. Писмо на френски от „Льо Метър Михаел" до брат Боев. Е.А.: Аз го съхранявах. В.К.: Това писмо какво доказва? Щото аз гледам, че той го написал на френски и отзад се подписал тоя приятел Михаел, но на френски го писал. На български не е искал да пише. Е.А.: Сигурно нарочно. В.К.: Сега ти тук си отбелязала нещо на стенограма. Отзад тука може ли да ми я прочетеш? Е.А.: Не, не, това не е моя стенограма. В.К.: Да не е на брат Боев, стенограма на брат Боев. Значи отзад е на брат Боев. Е добре де това писмо, което той го изпрати, спомняш ли си нещо. Е.А.: Той, когато прати това писмо. В.К.: Какво стана? Е.А.: Ами, ние написахме Братството, като си отиде Учителя едно писмо на Михаил. Един месец го въртяхме докато го напишеме на български го написахме разбира се. В.К.: Братския съвет. Е.А.: Не Просветния съвет. В.К.: Значи един месец. Е.А.: И го пратихме. Той ни отговори. Това не е отговор на това писмо. А той отговори с едно друго писмо пак до Братския съвет. Тук писмото, което го имаш ти на френски от Братския съвет ли е? В.К.: Не, не, това е от Михаил до Боян Боев. Е.А.: Е може до брат Боев да е, но се отнася за цялото. В.К.: И какво вие бяхте написали? Е.А.: Е не помня. Нещо искахме за контакт. Добре, но той изпрати на нас едно ругателно писмо. В.К.: Трогателно? Е.А.: Не, ругателно писмо. Не, защото той намери че не сме го достатъчно уважили. С тези впечатление бяхме всички и той не иска да има повече контакт с нас и ние свършихме контакта с Михаил. След това той прати писмо на брат Михаил Стоицев. Едно дълго писмо беше написал. В.К.: На френски или? Е.А.: На български. Брат Стоицев не знаеше френски. В.К.: А брат Стоицев беше му изпратил на него писмо? Е.А.: Стоицев изпратил писмо, пък той му отговаря на български, защото знае, че не знае френски език. В.К.: Така. И накрая. Е.А.: И накрая приключихме като врагове. В.К.: И това фактически ви спаси. Разправяше сестра Мария Тодорова, когато на процеса ни казаха, добре казва, че нямате контакти с чужбина иначе всички щяхте да отидете на бесилка. Е.А.: Кой? В.К.: На бесилото щяхте да отидете всички. Добре казва, че нямате контакти с чужбина. Е.А.: Никакви. Е на тая работа, да. В.К.: Небето как работи.

Е.А.: Той е, Бог ни спаси, щото главно Борис Николов и другите щяха да пострадат най-много те. Всички нямаше, цяло Братство да разпънат. В.К.: Но няколко човека щяха да ликвидират. Е.А.: Да. В.К.: Това спаси положението. Е.А.: Е, милостта на небето е това. В.К.: Сега тука имаме също писма на френски език, пак от онази епоха. Е.А.: До Елена Андреева, писали са ми. В.К.: Виждам имаш една кореспонденция между Анжела и теб на френски. Е.А.: Тя е жива още. В.К.: Каква е тази Анжела? Е.А.: Анжела е сестра французойка, в Братството член, много разумен човек и с нея имам повече писма. В.К.: Щото аз съм видял десетина писма, картички от Анжела. Е.А.: И досега още ми пише тя. В.К.: Кой е този Николай Рилски? Е.А.: Е този същият, който идва тук. А не, този Николай Рилски, това е Николай Шиваров. В.К.: Това Николай Шиваров ли е? Е.А.: Николай Шиваров. В.К.: И той псевдонима му е Николай Рилски, така ли? Е.А.: Да, Той си го написал. В.К.: Защото аз виждах тук Николай Шиваров. Имаш доста кореспонденция с него. Е.А.: Да, приятелство имахме, много хубаво приятелство. В.К.: Значи това е Николай Шиваров. Той какъв беше? Художник ли беше? Е.А.: Не, не художник, а в банката работеше. В.К.: Значи това е Николай Шиваров. Е.А.: Шиваров, да. В.К.: Защото аз виждам една много голяма кореспонденция и се чудех. Казвам, да не е Николай Шиваров, щото гледам тук тази работа, същия почерк. Значи това е Николай Шиваров. Е.А.: Шиваров, да. В.К.: Щото има една голяма кореспонденция. Това е 1938 год.. Е.А.: Е да, то е дълго време. В.К.: Виждам аз по писмата така ухажва. Е.А.: Той си отиде. Той си отиде в Хисаря, ама нищо му нямаше. Но там лекарите нещо объркали и в резултат на тая грешка си отиде. В.К.: Кои са тука на тази картинка - Стефан Иванов? Тия кои са? Е.А.: А-а, чакай, чакай, това е мой братовчед от Америка. Това е неговата дъщеря. Това е семейството на Стефан. И той тъй злополучно си отиде. Пръв мой братовчед. По бащина линия. Аз по майчина линия нямам. В.К.: Той на кого е син? Е.А.: Кой, Стефчо? Ами на леля ми. В.К.: Добре. Тука има писма и картички на Паша и на Савка. Сега писма на Паша. Ето сега това са двете картички на Савка. Едната картичка е от Берлин - 20.05.1940 год., тя ти пише. Е.А.: Да. В.К.: А след това тя пише пак на 16.05.1940 год. от Берлин и след това пише на 01.06.1940 год. от Рига. Е.А.: Щото в Рига отиде. Просто на гости. В.К.: Тя някакви роднини ли имаше там? Е.А.: Е имаше, да. Тя по майчина линия е германка. В.К.: Тя отиде в Рига по чие нареждане? На Учителя ли? Е.А.: Не, тя искаше така да види свят. Е ходи, Учителят я пусна, задоволи я. В.К.: Защото аз само по този начин виждам кога е ходила в Рига и връзката с латвийците. В.К.: Тука сега имаме едно писмо от твоя приятел Антов. Е.А.: А, ругателното. То е сега във връзка с някакви летви. Какви летви, тук сте се скарали за някакви летви и той казва, да му върнеш летвите. Е.А.: Антов е уникум. Не, той ме мрази като най-голям враг. В.К.: Защо те мразеше? Не можеше да те понася? Е.А.: Не, ех мисля, че имаше някакви намерения, пък не го огряха. В.К.: Антов ви би с бастуна или с тояга? Е.А.: Не, с колец от палатка. В.К.: Защо те би? Ядоса ли го? Е.А.: Нищо не бях направила, но нещо стана, не знам за какво ме би. Точно така, не мога да кажа. В.К.: Яко ли те би? Много ли те би? Е.А.: Пет пъти ме удари с колеца от палатката. В.К.: Къде? Е.А.: По гърба. В.К.: И какво казва? Нищо. Е.А.: Нищо, мълчаливо ме би. Мразеше ме, много ме мразеше. Не, той имаше някакви намерения и понеже не стана, да. Нали така личните чувства. Антов ли ще ме критикува, който има две жени? Защото фактически той си имаше приятелка на Изгрева и съпруга вкъщи. В.К.: Той имаше две жени, а критикува. Е.А.: Е сега, аз казах, той има две жени, а мене критикува. Ами така де. Две жени официално ги имаше. В.К.: Да, и критикува. Е.А.: Ами аз нещо го настъпих и после пак дойде накрая, пак дойде

при мене в стаята, защото, когато правихме описа на братските вещи, в моята стая имаше доста братски вещи и дойде той и там. В.К.: У него остана ли много архив? Е.А.: Архив, не го знам какво е имал. В.К.: Той наследници има ли? Дъщеря, син? Е.А.: Има една дъщеря. И син има. И дъщеря и син има, но не ги знам. Виж дъщерята е, тя ми беше пратила много здраве, ама аз се чудех защото тя не ме поглеждаше, пък сега как й дошло на ум да се сети да ме поздравлява не можах да разбера. В.К.: Сега тук е на Любомир Лулчев почерк. Е.А.: Да, той така пише. В.К.: Това се вижда. Сега това му са писмата, които са нали негов почерк. Виждаме почерка му. Това негов почерк ли е? Е.А.: За Елена, да. В.К.: Негов почерк. Сега по-нататък. Това нещо. Е.А.: Е ами не мога да ти кажа. В.К.: Той понеже е от Тетевен, това е пак негов почерк. Е.А.: А от Тетевен, негово е. В.К.: Сега тоя почерк чий е? Искам да те питам. Писмата с печат, госпожица, до Макоцево са. Е.А.: Е учителка бях. В.К.: Да, учителка беше. Тука виждам, тука пише с пликове, редакция в-к „Живот", отдел „Графологични анализи". Е.А.: Да. В.К.: Какво е това нещо сега? Е.А.: Той Лулчев направи това нещо. С Брат Бертоли направиха едно списание. Как се казваше това списание? В.К.: Редакция пише в-к „Живот". То съществува ли много или? Е.А.: Много кратко време. Може би не цяла година даже. В.К.: Тука виждаме някакъв цитат: „Природата забавлява глупавите, умните учи, а на мъдрите разкрива тайните си". Е.А.: Това е от Учителя. В.К.: Всеки абонат на в-к „Живот" има право на един безплатен анализ за определяне на характер. Значи той се опитва да създаде това...Е.А.: Виж какво, това е една история за брат Бертоли, защото той почва да го издава. Аз тогава не бях в много добри отношения с него. Не, не бяхме в съвсем лоши, не бях се разделила още. Той почва списанието, това вестника и го пише. Той можеше да пише. Сечеше му пипето. В.К.: На Любомир. Е.А.: Да. Можеше. Брат Бертоли го кредитираше. И добре ама, колко време мина, не мина година и кредита се свърши, и брат Бертоли трябваше да си продаде къщата, защото друг дълг направил. В.К.: За това списание. Е.А.: Да. Не, това е една история в Братството, която аз непременно искам да я опише. В.К.: В какъв смисъл история? Е.А.: Ами история. Един човек, един брат се съюзява с друг брат. Той не държи сметка за парите, които харчи Любомир. А онзи човек остана с жена, с деца на улицата. В.К.: И то по причина на Любомир. Е.А.: Ами го охарчи, защото...В.К.: Накара го да даде парите за списанието. Е.А.: Не, той Бертоли плащаше парите, плащаше за списанието, а пък парите не стигаха. В.К.: И накрая си продаде къщата. Е.А.: Продаде си къщата. Той продаде къщата, след това отиде в Румъния. Учителят го спаси, да ти кажа по какъв начин. Той среща един приятел от Румъния. В това време в Румъния работят изкуствен мрамор. В България не се работи изкуствен мрамор. И той му казва, че е закъсал материално и така. И онзи му казва: „Ела с нас. Ние работим изкуствен мрамор, хубаво печелим". И така отиде. После отиде, заведе си семейството и всичките, прекараха 2-3 години там, докато се съвзеха. После се върнаха в България и пак се възстановиха. Но той не направи никакъв въпрос. Аз не го чух да се оплаче брат Бертоли. Не го чух. Чух само, че Учителят се карал на Лулчев за тая работа. В.К.: Карал се на Лулчев. В какъв смисъл Учителят спаси Бертоли? Изпрати го там? Е.А.: Не, Той го прати ама „случайно", да. В.К.: Значи така привърши тази история със списание „Живот". Е.А.: Да. В.К.: Значи той ви изпраща тука писма в Макоцево, гледам как навремето са се подпечатали с печат. Това негов монограм ли е на восък ли? Какво пише тука, някаква емблема. Е.А.: Где да знам? В.К.: Значи това се писмата до госпожицата в с. Макоцево. Значи въпроса е приключен. Е.А.: Е така се казваше тогава госпожица. Гледай какъв почерк има. В.К.: Да, видях. Е.А.: Ситен. В.К.:

Не съм ги преглеждал след време ще се оправим. Той ситно пишеше много. Хубаво, че сте ги запазили. Е.А.: Как? В.К.: Запазени са. Е.А.: Мисля, че има и ругатни малко в писмата. Е.А.: Ще видим после като ги преглеждам. Е.А.: Виж сега какво, аз тръгвам на екскурзия съвсем самичка и някъде така по средата, вече почти наближаваме да тръгнем по стръмното нагоре, той ме настигна с групата си и се приближи до мене, отдели се от тях и да ти кажа почти само това ми каза. В.К.: Какво ти каза? Е.А.: „Елена, никой не ме е обичал повече от тебе". Не, изповед беше. След това го убиха бе! Ама то беше преди да го арестуват. То беше нещо като прошка ли? Да, изповед. В.К.: И след това, след колко време го убиха? След 1-2 месеца ли? Е.А.: Ами то беше през есента и него го арестуваха на 1 ноември и ги убиха на 2 февруари 1945 год. Нали, когато беше големият процес. В.К.: Ясно. Е.А.: Тогава, тогава и него го убиха.

В.К.: Разкажи ми историята на писмото. Ти си ми го разказвала. Е.А.: Е не, аз не го знам писмото. В.К.: И аз не го знам. Разкажи тоя случай. Ти това ми го разказа миналия път. Е.А.: Е миналия път ти го разказах. В.К.: Какво точно беше? Учителят е викан в Милицията. Е.А.: И като Го викат Го питат за поведението, за много хора и понеже тогава беше нали така, нередни работи бяха това, връзката ми се смяташе за нередна и затова питат Го одобрява ли моето поведение? Сега Той отговорил точно как не мога да кажа, но ме е защитил. В.К.: Сега това ти го пише Паша. Е.А.: Паша ми го пише в писмо. В.К.: В Макоцево ли? Е.А.: Не, не тука. То е тука в тези писма. В.К.: Ясно. Е.А.: Той ме е защитил. В.К.: Значи това писмо ти го пазеше, понеже Учителят те е защитил. Е.А.: Да, да. Той Учителя да ме защити. В.К.: Това не е малко.

Е.А.: Идва при Учителя един брат и Му носи едни спестени пари негови, които ги приготвил за дар на Господа. И Учителят казал: „Ами ти си най-добрият касиер, затова ти ги дръж. Пък, когато дотрябват, аз ще ти кажа". Така се случва, минали години повечко, че той си заминава. Ама това Учителят ми го е разказвал дословно. Не знам защо ми го казва, аз и досега не съм го разбрала. Нещо искаше да ми каже. Като си заминава братът минава време и идва при Учителя жена му на братът и казва: „УчителЮ, тези пари ми ги остави съпругът ми за Божието Дело". В.К.: Вероятно Той ти го е разказал този случай, че когато нещо е предвидено за Бога, то ще си отиде намясто. Е.А.: Да. В.К.: Може би Учителят във връзка с това е искал да каже. Е.А.: Е не знам, нещо е искал да каже, да. Но тази история ми направи впечатление, че ми я разказа лично. В.К.: Заминава си, но не си остава неразрешена задачата си. Решава я преживе. Предава на съпругата си парите. И тя си разрешава задачата, като ги предава. А тя, ако не беше ги предала? Помисли само. Е.А.: Изпит по верност към Господа. В.К.: Взимай поука от тази опитност. Учителят не случайно ти я разказва. Привърши си и свърши си работата докато си жива. И докато можеш. Е.А.: Аз нали това правя. Разказвам всичко. В.К.: Не само да разкажеш всичко. Но и да ми предадеш всичко. Аз съм този, който трябва да поднеса пред Учителя твоята работа завършена. Чуваш ли? Е.А.: Аз чувам. Но да чуе Бог и да съизволи в праведните ти деяния. Амин.

183. РАВНОСМЕТКАТА НА ЕДИН ЖИВОТ

В.К.: И така дойдохте и заварихте първите събори. Какво ви правеше впечатление на съборите по онова време? Е.А.: Имаше голям ентусиазъм у всички. Всички ставаха и тръгваха. Кой каквито пречки имаше - те се отстраняваха. Имаше пълно съдействие на небето. Имаше Дух тогава. В.К.: Имало е Дух и той е този, който е сътворил това. Но е имало противодействие

и спиране на събориите от властите. Ето става преврата на 9 Юни 1923 год., Стамболийски е убит и стотици негови последователи също. Следват септемврийските събития на 1923 год. - въстания и убийства. Ето защо няма събор 1923 год., няма понеже не Му позволяват да се прави събор. Е.А.: Не, затова, защото нещо някой казал, че не било събор, ами било сбор. В.К.: Кой казал, от нашите? Е.А.: Да, и Невидимият свят не позволил събора. В.К.: Щото 1923 год. са събитията тука в София. На 9 Юни 1923 год. са събитията с преврата. Е.А.: Е, добре, добре. Може и от преврата да е, аз не мога да ти кажа. В.К.: Някой казал от нашите, че не било събор, а сбор. Така ли? Е.А.: Някои си, да бяха казали. В.К.: Може затова да е спрян. Е.А.: Да, някой беше казал. В.К.: Значи това е по отношение на Търново. А тука по отношение на Софийските събори? Аз съм виждал една снимка Учителят още от първите години. Не е имало нищо на Изгрева - гола поляна. Един стол, една катедра, отгоре сковани летвички и едно платно. Е.А.: Да, да. Този събор е от 1926 год. Защото много късно Учителят каза, че ще има събор в София. И едва донесоха само казаните за готвене, всичките пособия за готвене, защото 1000 души са това. Хиляда души, това са хиляда гърла и трябва и после закуска, обед, вечеря. Събориите бяха така. Не бяха само обед, да. Всичко. При затворени врата бе всеки събор, въпреки, че не можаха да го спрат, да забранят и осъществят плана си. Софиянци се движеха по-небрежно, а в Търново денонощно имаше стража на вратата. В.К.: Там се охраняваше. Е.А.: Там се охраняваше. И там не можеше да влезе външен човек, да го пуснат. А пък в София не можа така да стане, защото и не беше приспособено. В.К.: Нямаше ограда, няма нищо. Е.А.: Имаше външна ограда, целият Изгрев беше заграден. Влизаше се само от една врата от външния път и една врата отвътре. А всичкото друго беше и имаше даже една нива, изорана, през която минаваха, а до нея бяха палатките. В.К.: Значи охраната в София не можа да се осъществи както трябва. Е.А.: Не можа. Не можа да бъде така както в Търново, защото имаше много народ. После софиянци не са дисциплинирани. Хората от провинцията бяха много по-дисциплинирани от софиянците. Казвам го това със спокойна съвест. В.К.: Те са били тука непрекъснато край Учителя и нищо не научили. Е.А.: Е, казвам ти. Всеки си правеше както си разбира. Също всеки си правеше също, както разбира и както му изнася с онези, които ги заобикаляха на Изгрева. Получаваха се сблъсъци, които траяха години. Всичко беше както аз не искам и затова много болезнено съм прекарала аз това. Аз съм плакала 15 години. Ако искате, вярвайте. Толкова, защото, не искам да говоря защо. В.К.: Ясно, да. Труден път. Е.А.: Да. В.К.: А пък младите поколения сега ето виждате, минават едни, заминават другите. Е.А.: На младите се радвам. После Учителят ми каза веднъж, след като аз скъсах с това лице: „Сега като имаш тази опитност, ще помагаш на младите". И затова аз не мога да оставя човек да не го приема. Понеже Учителят ми е казал дословно това и се чувствам задължена затуй, че аз с тази си връзка така направих и неприятности на Учителя и се чувствам много задължена да се изправя с каквото мога. В.К.: Спомням си веднъж, може би преди 15-20 години вие бяхте ми казали: „Аз приемам всеки, защото не зная дали Бог не ми го изпраща". Е.А.: Да. В.К.: И аз викам, брей, виж какво нещо. Е.А.: Ама виж, защото, ама не, и това е така. И това е вярно. В.К.: Не знаеш кой ти го изпраща и защо. Е.А.: Да. В.К.: Може за работа, може за беля. Е.А.: Да. Не, когато дойде малко по-чужд човек, винаги съм нащрек. Винаги. И така организирвам се, за да го приема както трябва. В.К.: Това е наистина много важно човек да се организира да приеме един човек както трябва. Това е много труден процес на възприятие. Е.А.: Е каквото и да е, труден,

лесен, винаги съм се старала и ме е страх да постъпя другояче. В.К.: Правило ми е впечатление, че при вас идват много хора. Как издържате? Е.А.: Е, как издържам. Както сега. Вижте имам сила. Сила ми идва. Имам сила, казвам ви. Аз сега съм, виждате ли как мудно работя не съм това, което бях после може да си поохкам, но организирам така себе си, за да издържа да се свърши работата. Защото се чувствам много задължена пред Учителя, пред себе си, чувствам се много задължена за неприятностите, които съм Му създала с поведението си и затова искам, поне мъничко така да се отплатя. В.К.: Спомням си веднъж вие бяхте казали: „Братството никога не можа да ми прости тая връзка". Е.А.: Да. В.К.: Как успяхте да го превъзмогнете това нещо? Е.А.: Кое? В.К.: Това нещо, казахте ми веднъж, Братството не ми прости за тази връзка. Е.А.: Виж какво. В.К.: Как се изрази това нещо? В упреци или така в недомлъвки? Е.А.: В упреци не, клюкарите са ме клюкарствали, но никой не си е позволявал да ми каже нещо. Защото Учителят, още първите години, когато направих тая връзка още 1926 год. ми каза да се разделя. Аз направих опит, но такава привързаност почувствах, почувствах като че ли ще ми извадят сърцето. Разбирате ли? Аз много обикнах тоя човек, защо, калпазанин, всичко каквото могат да му препишат, могат да му препишат, аз не го извинявам, той си върви по своя път, аз по своя си ще вървя, но не искам на Учителя да се хвърля кал заради мене. В.К.: Да, създали сте една такава неприятност на Учителя. Е.А.: Да, създадох Му, щото. А, това исках да ти кажа. Те решават мен да ме изгонят от Братството. Когато това научих много ме заболя. Защо ще ме гонят? Ако гонят трябва и него да гонят. В.К.: Първо него трябва да гонят. Е.А.: Не, хайде да не е първо. Защо само мене ге гонят? В.К.: Него не смеят. Е.А.: Кой смее да му каже някой нещо на него? Той имаше уста и голяма сила. В.К.: Той е имал не само уста, но и сили. Да, не само уста. Е.А.: Да, да и, не той имаше и други възможности, да прави бели. В.К.: Ха, затуй никой не е смеел. Е.А.: Аз казвала ли съм ви, че той два пъти дойде при мене с астралното си тяло? В.К.: Да, казахте ми веднъж, че е идвал. Това мисля, че го записахме. Е.А.: Да. В.К.: Ами така е всеки минава един житейски път, върви. Е.А.: Ами сега. В.К.: Важното е, че вие издържахте доста време и свършихте доста голяма работа и сега си я вършите. Е.А.: А каква работа. Не мога да кажа, че съм свършила. Вижте, нямам никакви претенции за себе си, защото се чувствам много виновна, че съм огорчавала Учителя с тази ми връзка. В.К.: То е така, но всеки прави грешки. Важно е да се коригирате, да се изправи. Е.А.: Е, Бог да ми помогне да се коригирам, после вижте какво, колко години има откакто той си отиде. В.К.: От 1944/45 год. до 1983 год. Е.А.: Ами да. Само колко години има откакто си е отишъл. В.К.: 42 години, човешки години, равняващи се на две човешки поколения. Е.А.: Издръжливи сме. Но трябваше да учиме онези, които ще поемат от нас щафетата на Словото и да го прехвърлят в следващото хилядолетие. Вие ще дочакате 2000 година и десетки години след това. В.К.: Не само да дочакаш, но и да свършиш работа и да я предадеш довършена и завършена. Е.А.: Постарах се. Дешифрирах всички останали беседи и ги предадох. Сега предавам на теб моите спомени, размишления. Това е равносметката на един човешки живот. В.К.: **Аз съм изповедникът. И изпълнителят на завещанието - да се прехвърлят нещата за следващото поколение.** Е.А.: Дано Бог ти помага и Учителят те пази. В.К.: Ще се срещнем в следващата епоха. Но много държа като се срещнем да ти кажа: „Спомняш ли си нашето прераждане при българите по времето на Школата на Учителя Беинса Дуно, че онова, което обещах го изпълних без остатък?" Е.А.: Амин. Тъй да бъде във веки веков.

184. ХУДОЖНИЦИ НА ИЗГРЕВА

В.К.: Разказваха ми, че сте чертали пред Учителя на дъската чертежи? Е.А.: Виж бяхме в салона на „Турнферайн". В.К.: Там имаше дъска. Той четеше лекции и чертаеше. Е.А.: Аз седя така. Например Учителят ще каже: „Еленке, начертай десет концентрични кръга на дъската". Е, естествено ще начертая. И други неща ме е карал така, аз съм ти споменавала тези работи и то не е важно толкова това. В.К.: Той е представял чертежи. Е.А.: Само, че не можахме да ги запазим. Е, туй не е много нужно, щото те са формални. Не е нужно. В.К.: Друг път ми даваше да чета разни теми. Е.А.: Да, нали теми носеха приятелите. Оставяха се на масата на Учителя и Той ще ми даде някоя тема да прочета. В.К.: А-а, вие да прочетете другите теми? Е.А.: Да, така се е отнасял към мене не знам, така е било, казвам. Казвам и едното, казвам и другото.

В.К.: Сега тука ще се спрем на художниците и на портретите на Учителя. Първият портрет е от **Борис Георгиев** - 1923 год., който имате. Е.А.: Когато той се върна от Индия и беше при Иванов. И в туй време той направи на момиченцето на Желю Ганев един портрет, понеже майка му и баща му работеха, беше при Иванови и видя едно русо, много хубаво дете. Той им направи един протрет, който го имат те. Те си го пазят. И другият портрет е на Учителя, при какви обстоятелства е станало, мисля, че два пъти му е позирал само. Два пъти, да. В.К.: Вторият портрет на Учителя е от **Цветана Щилянова** - 1934 год. Гдето е на книгата „Наука и възпитание". Е.А.: Имало е и други портрети преди това. В.К.: На Борис Георгиев, пази ли се този портрет? Е.А.: Ето го тука на моят таван е. В.К.: А портрета на Цветана Щилянова, оригинала? Е.А.: И той е у Шарови, плюс другият който беше в салона, копие. В.К.: Третият портрет е на Кършовски. Е.А.: **Преслав Кършовски**. Сега той какво рисува? Пак Учителя. В.К.: А къде този? Има ли го на снимка или? Е.А.: Този портрет беше при мене, защото аз портретите ги откупих и всичките бяха при мене. И аз този го дадох на сестрата на Стефан, на този, един от нашите приятели. На Стефан Танев. Познаваш ли го. В.К.: Не. Не го знам. Е.А.: Е, той е наш приятел, съмишленик. Сега е академик в академията. В.К.: Значи при него е портрета на Кършовски. Какво представляваше този портрет? Е.А.: Ами Учителят. Ако искаш може да отидеш да го видиш. Аз съм близка с тях и мога да ти дам каквото искаш и да отидеш да го видиш. В.К.: Значи това е за портрета на Кършовски. Е.А.: Ако искаш да го видиш, мога... свободно да ти дам едно писмо или една бележка. Ще кажа този брат е наш, иска да види портрета на това и ще се уговорите, и ще се видите. В.К.: Сега по-нататък имаме един на Цветана Симеонова. Е.А.: Има, да, но не са при мене. В.К.: Тези скици на Цветана Симеонова влезнали ли са в книгата „Учителят", нали имаше една голяма книга? Е.А.: Е може би има някои да са влезли. В.К.: Това е съпругата на Симеон Симеонов, на нея Учителят е давал сюжети. Е.А.: Сюжети, да. Картините, които тя е рисувала са по сюжети дадени от Учителя. В.К.: Лично от Учителя. Е.А.: Само, че не ги запазиха. В.К.: Сега тая Цветана Симеонова и Симеон Симеонов имат ли наследници? Е.А.: Имат дъщеря. Само една. В.К.: Тя запази ли ги? Е.А.: Не. Тя, когато отидох аз за картините, беше запазила само цветята на майка си като ценни, за да ги продава, а другите, които бяха за салона не ги е запазила. В.К.: Изгорила ли ги е или изгубила? Е.А.: Просто са били небрежни и са ги унищожили. Аз имам само една от снимките, държа го, трябва да го дам. Може и на тебе да ти го дам, когато го извадя. В.К.: Ясно. Сега друг, който

е рисувал е **Михаил Влаевски**. Е.А.: Е виж, той има портрети. В.К.: Архангел Михаил, по поръчка на Учителя, два образа. Е.А.: Два образа, да. В.К.: Точно как е на двете страни на вратата на Учителя? Е.А.: Входната врата, в средата. В.К.: Той голям ли е? Е.А.: Не, не са големи портрети. Не са големи портрети, но са портрети така от двете страни на това. Единият оттука и единият от другата страна. На вратата на Учителя, ама не входната отгдето влизахме, а средната врата, главната врата да се каже. От двете страни на главния вход по право. В.К.: Друг един портрет, портретът на Христа, който Щилянова е коригирала. На който е махнала перчема. Е.А.: Ей тука косата. В.К.: На Христа, така ли? Е.А.: Не, вдигнала го е. В.К.: Малко нагоре. Е.А.: Учителят е казал, че на Христос е било открито челото. И затуй трябва да бъде открито челото. В.К.: Това е портрет на Христа. Челото на Христа е било вдигнато и трябва да се вдигне нагоре. Е.А.: Да. В.К.: Друг, който е рисувал това е **Георги Герасимов**. Той е бил учител по рисуване. Така ли? Е.А.: Не, той е художник. Той е правил, рисувал ръцете на Учителя. След заминаването на Учителя, той видял Учителя. Дошъл е. Той познавал Учителя. И като видял ръцете Му, той казал: „Аз не съм видял по-хубави ръце от тези". И идвал на няколко сеанса, защото Учителят пет деня дневно го държахме тялото. В.К.: Той си замина на 27.XII.1944 год. А поклонението е на: 28, 29, 30, 31. На 31.XII.1944 год. Го погребахте? Е.А.: Та той имаше възможност да нарисува тия ръце. В.К.: Учителят си замина. Е.А. На 27 - сряда. В.К.: Значи сряда, четвъртък, петък, събота, неделя Го погребаха. Значи на 31? Значи той нарисува ръцете на одъра. В.К.: Друг, който е **Борис Шаров**. Е.А.: Е, Шаров е художник. В.К.: Той какво е...? Е.А.: Образът на Учителя има, рисувал Го е и той. В.К.: Запазил ли го е? Е.А.: Но той си замина. Дъщеря му ги е запазила. Те имат хубаво отношение всички към това дело и го съхраняват сигурно. Вижте сега за тези портрети и аз така се грижа. Аз ги пазя ама все пак трябва художник да ги пази. Това е нещо към, което човек трябва да има постоянно око. В.К.: Не можеш да ги сложиш и да ги захвърлиш. Е.А.: Не можеш да не ги проследиш, не може. Е.А.: Е, аз в една кутия го държа. Този на Борис Георгиев. В.К.: Ако няма кандидат, аз съм кандидат. Е.А.: Знам, че си кандидат. В.К.: Но не те изнасилвам. Но освен на мен, няма кому да ги предадеш. Аз имам историята на всеки един от тях. Така, че аз не съм случаен кандидат. Е.А.: Знам. Но ще видим. Сега ще изчакаме. Може да има друго решение на въпроса.

ЗАБЕЛЕЖКА НА РЕДАКТОРА: *С моето поколение, което дойде на Изгрева, когато още не беше разрушен имаше и художници. Но те не направиха нищо за издирването на портретите, описването на тяхната история и т.н. Не издираха имената на художниците пребиваващи на Изгрева и имащи отношение към него, нито се заинтересуваха от тяхното творчество. Ето защо това, което прилагаме все пак е нещо, отколкото нищо. В един от следващите томове на „Изгревът" ще бъдат включени художниците. А историята и съдбата на тези портрети за които говори Елена Андреева ще бъдат дадени в последният том на „Изгревът".*

В.К.: Днес отново ще се спрем на художниците обитавали Изгрева. Е.А.: Част от тяхните картини бяха окачени в големия и малкия салон. Там висяха. В.К.:Да ама сега всичко е разрушено и го няма. Затова ти нося някои снимки. Е.А.: Покажи ги. В.К.: Сега тука виждаме някаква изложба: Мария Тодорова, Боян и Учителят. Е.А.: Може на изложба да са. В.К.: Той ходеше на изложби на наши художници или как? Е.А.: Виж какво, понеже съпругата на Симеонов беше художничка, Той не ходеше първо на художниците. Добре ама тя казва: „Учителю, Вие ходите на концертите на музикантите, пък на изложбите на

художниците не идвате". И оттогава Той почна и тях да посещава. Защото и Кършовски имаше портрет на Учителя. В.К.: Понеже стигнахме до художниците. Кои художници рисуваха Учителя? Е.А.: **Цветана Гатева Симеонова.** Тя правеше такива малки портрети на Учителя. Голям портрет на Учителя Симеонова не направи. После след заминаването Му направи. По-късно направи. В.К.: Сега Учителят позира на Цветана Щилянова. Е.А.: Виж, Учителят й позира, този портрет, който е най-хубавия, цветния, който е на книгата „Учителят" той е от Цветана Щилянова. А от Симеонова са по-малки, такива, така скици, да. В.К.: Сега другата е Цветана Щилянова. Е.А.: Щилянова. Тя си е художничка, цял живот си е била художничка. В.К.: На нея ли Учителят позирал два пъти? Е.А.: Да. В.К.: За кои портрети? Това, което е на книгата „Учителят" и кой е другия портрет? Е.А.: Е толкоз. Само един портрет. Но един път или два пъти, повече не е позирал. В.К.: Друг въпрос. Други кои художници рисуваха Учителя? Е.А.: Борис Шаров. След това Кършовски. В.К.: Разказаха ми, че имало един учител по рисуване, който като починал Учителя, той е нарисувал ръцете Му. Е.А.: Герасимов, той се помина. Е, аз съм в следите на тая работа. В.К.: Защото Борис ми разказваше, че е предлагал навремето нали да ги откупи. Е.А.: Виж сега, едно ще ти кажа. В.К.: Ние ще ги преснимаме. Е.А.: Ще ти дам, аз мога да намеря адреса чрез Николина Шарова, защото художникът, който рисува ръцете, виж той рисува ръцете и художникът му направило впечатление, че не е видял по-хубави ръце от Учителювите. И затуй ги е снел и не щя да ги продаде. „А, аз не ги продавам". В.К.: Били му талисман. Е.А.: Е, да талисман. Но той си отиде. В.К.: Дай да видиме този човек нали. Е.А.: Сега има син и мисля, че и той е художник. Аз не мога да ходя, но мога да попитам Николинка Шарова. Тя и с нея, ако отидите така. В.К.: Ще отидеме с нея, за да видиме, ще ги преснимаме, пък нека да ги държи. Дали ще разреши, ще видим. Е.А.: Да, син има, който е художник мисля и той, та може. В.К.: Какво стана с тези портрети? Съдбата на тези портрети. Е.А.: Тези портрети не ги запазиха. Сега може би моя е грешката. Аз ги дадох на тях като смятах, че всеки ще си пази картините. А те не ги оцениха. И нищо не запазиха. И сега имам една картина, която е фотографирана по поръка на Учителя, голяма така снимка, едно копие така от нея бледо, изтрито, старо, все пак да имаме нещо от това, което е останало, затуй го съхранявам. Но иначе не допущах, че толкова търговски ще се отнесат на Цветана Симеонова дъщеря й. Запазили картините с цветята, а образите, които са от Братството не ги запазили. В.К.: И какво, изгориха ли ги, хвърлиха ли ги? Е.А.: Загубени са. Изгорили ги. Изхвърлили ги. Не ги интересуват. Интересуват ги цветята. В.К.: Не могат да оценят. Е.А.: Ами не знаят. В.К.: Те, ако са били търговци, комерсанти щяха да ги запазят и щяха да вземат повече пари от портрети на Учителя отколкото от цветя. Е.А.: Да, невежество. В.К.: Епохата е такава. Значи така стои въпроса с тези портрети. Е.А.: Чакай, други художници кои са рисували Учителя? В.К.: Кършовски казахме. Е.А.: И Борис Георгиев. Картината за Борис Г еоргиев, портрета е тук. В.К.: И кому ще го дадете? Още не сте решили. Е.А.: Ами ще го дам некому. В.К.: Ако няма кандидат, аз съм кандидат. Е.А.: Добре. Ще видим. Може да има друго решение на въпроса. Виж какво. Аз ги изкупих портретите, защото се страхувах, да не почнат да злоупотребяват с тях. И за двата портрета на Учителя, единият който беше в салона, другият който беше в Горницата - оригинала са в Шарови. На Борис Георгиев тука е картината. Тука е портрета. Аз вече искам да се освобождавам. В.К.: Да, правилно е. Вече трябва да се освобождаваш и трябва друг да поеме, който може да поеме отговорност. Е.А.: Да. В.К.: Да го направиш с ясно съзнаие, както сега аз отговарям и след това

ти отговаряш. Ама сега още докато можеш. Е.А.: Аз искам, който ги поеме да има отговорност за тях. Да ги поеме, да ги вземе и да ги съхранява. В.К.: Сега аз по отношение на тях мога да ги поема, нали, но аз точно за портретите не искам да те изнасилвам, нали? Е.А.: Нека да има и други да ги имат, да. В.К.: Съгласен съм. Но аз бих поел. Е.А.: Знам, че ще поемеш, знам, не се съмнявам. Аз ги взех, защото когато ни отчуждиха целия имот и когато трябваше да го откупиме от държавата, ние го откупихме и аз имам документ за тези портрети. В.К.: Къде са тия документи? Е.А.: У мене, които са, у мене. На другите съм ги дала всичките в тях са. Ако ги пазят, ако не. В.К.: Редно е тези документи, които вие ги имате нали за купените картини, на този на който давате картината да има и документ. Е.А.: Да, затова ги държа. Виж да ти кажа, казвам ти, че искам да се освобождавам, защото сега колкото може да поживея. В.К.: Имате друга работа. У теб сега е само този портрет, така ли? Е.А.: В момента е само този портрет. В.К.: Други скици, портрети. Е.А.: Другият е у съпругата на Стефан Танев, пак от Кършовски портрета е при нея. Как се казва тя? И къде живеят тия хора? Как може човек да ги намери, не се знае. Е.А.: Ах, защо те ми са лични приятели. Не, най-лесно. В.К.: Те ще ги запазят ли? Е.А.: Тя е художник. В.К.: Фактически оценяват ги и могат да ги пазят. Е.А.: Да, да и затуй даже няма да ги искам. В.К.: Нека да ги пазят. Поне нека да ги знаем къде са и нека да ги пази. Е.А.: Тя ще ги пази. В.К.: А за този портрет, свободна сте. Е.А.: Е да, мисля да га предам на други хора. В.К.: Хубаво, поела си, така си решила. Обаче да знаеме къде са. Е.А.: А-а обезателно. И после, според мене те трябва да се турят в художествена галерия. В.К.: В каква галерия. Сега няма галерия. Сега има съхранение. Е.А.: Съхраняване. В.К.: Галерии след 200 години. Галерии сега няма, какво ще се заблуждаваме. Сега сме 1987 год. Не сме 1947 год. да се заблуждаваме. 1947 год. човек може да се заблуждава, но 1987 год. не е позволено човек да се заблуждава. Съхранение. Това означава съхранение. Пък галерията означава съвсем друга работа. Е.А.: Е галерията е да се оцени този портрет. В.К.: На тоя етап не може... Защото няма кой да го оцени. Е.А.: Знам. Знаеш ли, дадоха веднъж тази на Михалчев дъщерята. Тя даде едно изказване за творчеството на Борис Георгиев. И след като давала, давала всички портрети, не посмяха да дадат портрета на Учителя, а само го казаха така нещо само инициалите. В.К.: Ами чакай на Михалчев преди 3,4-5 години издадоха му трудовете, философското наследство, за да сложат една много голяма статия срещу Учителя от Михалчев. Ти чела ли си я? Е.А.: Не. В.К.: За дъновистите. Ами трябва да я прочетеш! Та тия неща не са случайни. Е.А.: Виж какво. Михалчев беше професор, но той към 1935 год. беше представител на българското правителство в СССР и него го питат за Учителя. И после беше и в друга държава бе също. В Чехия беше пълномощник министър 1923-1927 год. и там го питат българите за Дънов. Той не знае нищо да каже. В.К.: Но той пише цяла статия срещу Учителя. Е.А.: Чакай. Той писа статия. Той пише статия срещу Учителя защото така разбира. А всъщност не разбира. А пък аз имам едно медиумично нещо от него след смъртта му дето се радва, че няма смърт, че т.н. В.К.: Тия медиумичните неща да ги оставим. Е.А.: Не, казвам ти аз, имам резерва към медиуми. В.К.: Човек има винаги едно наум, не едно, а 100 наум. Е.А.: Да, защото те са много лабилни. В.К.: Не се знае зад тоя медиум кой седи, а дава друго име. Е.А.: Да, така. В.К.: Значи този Михалчев го питат, а той нищо не знае. А след това пише голяма статия срещу Учителя. Е.А.: След това той накарва един наш брат да напише нещо за Учението. И той написва братът. Те са двама братя. Единият е лекар, другият е такъв не знам цивилен е. Но лекарят не пише, статията е от братът. И Михалчев има един калъп. Той е

ремкеанец. Та той само тоя калъп признава, само философията на Ремке. Никаква друга Истина няма. В.К.: Една голяма статия срещу Учителя да не говорим за нея. Е.А.: Ама виж какво, аз не знам, аз съм била студентка при него по философия. В.К.: Остави го това. Той бе противник на Учителя, факт. И враг - също, факт. Христос казва: „По делата ще ги съдите". И те вече по техните писания срещу Учителя са осъдени во веки веков.

185. ХОРОСКОПЪТ НА ЕЛЕНА АНДРЕЕВА

БЕЛЕЖКИ НА РЕДАКТОРА

Понеже материалът който предоставяме е толкова богат и то даден от лице, което бе запазило умствените сили и жизнеността си потенциал. Само, че беше вързана с двата си крака, с един артрит, който не й позволяваше да се придвижва освен с патерици.

Ето защо ви предоставяме нейната астрологическа карта, както и справка за аспектите в нея. За астролозите, след като прочетат нейните спомени, ще бъде интересно да тълкуват астрологичните аспекти от съвсем друго измерение.

ХОРОСКОП НА ЕЛЕНА АНДРЕЕВА

ИНДИВИДУАЛНОСТ:

Властна природа със значителна степен себеконтрол. Силно чувство за чест, постоянност и справедливост. Ще се стреми да бъде в ръководно положение и командува другите, но вродената й честност, не ще й позволява да се възползува от слабостите им. Чувствата й ще са дълбоки и трайни, ще е добър защитник на онези, които обича, но доста силна ще е и в антипатиите си. Упорита и фиксирана ще е в целите си, благодарение на което ще достига успех. Като приятел ще е лоялна, а като враг великодушна. Успех като учител, публицист или издател.

Слънце в Лъв, тригон с Уран. Интуитивна, оригинална, независима природа. Ще се увлича от учения и вярвания, които другите смятат за странни, като окултизъм, астрология и др. Ще е чувствителна към по-висшите сили на природата и ще може да им бъде проводник. Ще се ползва много от помощта на приятели и чрез тях може да осъществи целите и амбициите си. Темпераментът й ще е доста високо акордиран, но ще умее да се контролира и рядко ще проявява гневът си.

Слънце тригон със Сатурн. Ще притежава ред, предвидливост, организаторски, изпълнителски и дипломатични способности с морална устойчивост да доведе проектираното до успешен завършек, въпреки отлаганията и пречките. Честен характер, добра и внимателна природа. Искрена и справедлива в отношенията си с другите, но когато вярва, че известен курс на действие е прав никой не ще може да я отклони от него.

Слънце квадрат с Юпитер. Ще обича т.н. „добри" неща на живота и ще проявява известна себичност в създаването си на удобства. Поради липса на правилни, здравни навици и достатъчно физически упражнения, циркулацията ще се замърси и има опасност от функционални разстройства и други страдания следствие замърсена, неподвижна кръв. Да бъде внимателна и въздържана в храната си. И да се пази от душевни вълнения и избухвания.

ЛИЧНОСТ:

Луна в Близнаци, Рак секстил с Меркурий. Буден интелект, обичащ литературата и науката, продуктивен и способен да се справи с превратностите

на живота, либерална, будна, прогресивна личност. Силно ще се привлича от всичко свързано с литературата и журналистиката, гдето крайно подвижният й и неспокоен ум ще намира удовлетворение. Силно ще обича пътуванията и онези положения, дето ще среща много хора. Ще е чувствителна към психични състояния. Дава любов към дома и удобството, което може да се добие там. Показан е успех в живота особено в меркуриевите професии, като литература, стенограф, машинопис или в професии свързани с пътувания. Ще се изразява добре и може да стане добър лингвист или лектор. Ще е наклонна да вижда светлата страна на живота и при изпитания ще съумява да запазва бодър дух.

Луна тригон с Юпитер. Оптимистичен, благороден, щедър характер. Добросърдечна и приятелски настроена към другите, чрез което ще спечели симпатиите им. Силен личен магнетизъм, високи идеали, богато въображение, филантропични наклонности. Има данни за общ физически и духовен успех в живота.

Луна квадрат с Марс. Бърз импулсивен темперамент с наклонност понякога към прибързано и импулсивно изразяване и действие, което може да й причини доста скръб и безпокойства. Ще мрази да бъде наставлявана и поучавана, но самата тя ще е доста властна и изискваща, когато се намира в авторитетно положение. Ще е доста рисковаща и в смелостта си може понякога да отиде до неразумност, поради тези си качества ще си създава и доста врагове и може да причини гнева от страна на близките си. Предразположения с възпалителни заболявания и известни безпокойства с женските функции. Свободна ще е в изразходване на средствата си.

Луна съвпад с Нептун. Показана е способност в окултните изкуства и успех в практикуването им. Споменатите духовни качества могат да не са явни, но само латентни и способни на развитие. Със сигурност може да се каже, че тя непременно ще дойде в контакт и ще се привлече от окултизма, независимо от това, дали качествата на душата впоследствие ще се развият или не.

УМ:

Меркурий в Дева в секстил с Нептун. Ясен, дълбок, логичен научно наклонен ум, със способност и наклонност към изучаване на науката, филисофията, физиката или математиката. Красноречие и способност да се изразява гладко и логично. Правилен разбиращ поглед за живота. Заключенията и обикновено ще са практични понеже ще премисля нещата преди да действува. Ще е в особено сръчна и почти всичко ще и идва отръки.

Уран квадрат с Меркурий. Неспокоен бунтарски ум с крайни идеи по отношение социалната структура и правенето на реформи. Мерките, които ще защитава ще са несъобразени със съществуващия ред и преследваните цели ще се особени, вследствие на което ще идва в конфликт с установените норми и ще е принудена да прави ненадейни промени.

ДРУГИ ОСОБЕНОСТИ:

Венера 28 градуса в Рак, секстил с Марс. Ще се увлече от особена напредничава религиозна фаза; има опасност от отрицателен психизъм. Амбициозна, стремяща се, смела природа, влюбчива и демонстративна в чувствата си. Енергична и делова ще е, та ще може да печели добре, но лесно ще харчи, та парите не ще се задържат в нея.

Венера тригон с Уран. Умствено будна ще е, с бързо интуитивно схващане и ще е силно магнетична, та ще привлича много приятели, които ще й бъдат от помощ и подкрепа. Ще обича изкуството, музиката, поезията и ще е способна на платонична любов. Дълбоки емоции, вдъхновение.

Венера квадрат с Юпитер. Ще обича лукса, но ще й е невъзможно да го осъществи. Показана е вероятност да понесе загуби вследствие нечестността и вероломството на другите. Любовта и женитбата също ще са източник на скръб. Прелъстяване или изневяра. Привърженичка на свободната любов. Ще обича да си угажда и оттам заболяване.

Венера, ретроградeн Сатурн и Уран, Нептун. Доста безспокойства и неприятности ще й дойдат от връзките й с мъжете. Показани са доста загуби, тревоги, неуспехи и разочарования, особено от хора, в които вярва. Да избягва всичко, което съдържа елемента на шанса или спекулата, защото ще загуби.

Сатурн в Стрелец в опозиция с Нептун. Наклонност към милосърдие и филантропия с желание да повдигне човечеството чрез себе си. Помощ под справедливи закони и истински религиозен импулс. Ще се стреми да работи за общото добро според способността и положението си в живота. Затова ще е почитана, уважавана и ще й доверяват. Да се пази от простивания. Опасност за дихателните пътища и за хронично заболяване на бедрената и тазобедрена област от деформ. артроза. Показана е известна доза неискреност и опасност за измама или изиграване. Показани са безпокойства и загуби от закона и опасност при пътуване.

Юпитер в Скорпион в 7-ми дом. Себеуверена, амбициозна природа, екцентричен, творчески и продуктивен ум със способността да се справя добре с превратностите на живота. Наклонност към окултни изследвания. Женитбата ще бъде отклонена или отречена. Наклонна ще е да злоупотребява с богата и трудно усвояема храна оттам заболявания храносмилателни и чревни.

Марс в Дева секстил с Венера и Уран, квадрат с Нептун и Луна. Енергична и предприемчива, прорицателна и остроумна ще е и оттам ще е търсена, и ще успява в работата си. Ще е критична към авторитетите и към колегите си, затова не винаги ще е харесвана и обичана. Енергична природа с оригинален, буден, продуктивен ум способен да се справи с големи трудности при изпитания. Ще може да реализира идеите си, защото ще е достатъчно практична и предприемчива. Ще има широк поглед за нещата и ще се издига над всички дребни различия на раса и религия, като ще признава във всички човешки същества Божествената искра. Макар, че не ще е религиозна в ортодоксалната смисъл на думата идеите и ще са наистина космични.

Марс квадрат с Нептун. Не винаги ще съумява да се влада. Ще проявява наклонност към импулсивност, раздразнителност и известна необузданост в говор и действие. Фанатичен дух, който може да се изрази или в религията или в атеизма. Известно незачитане на установените норми и закони. Опасност от медиумство.

Ретроградeн Уран в опозиция.... Здрав поглед върху религиозните, образователни, възпитателни проблеми на деня с филантропичното желание да работи за повдигането на човечеството.

Неконвенционална по отношение установения закон и религията. Бунт срещу социалните условия, което ще донесе безпокойствие с авторитети. Наклонност да налага гледищата си независимо от риска и опасността.

Подмолни, измамни влияния в живота, които ще целят да увредят репутацията и обществения престиж. Ще има ненадейни и необясними обрати в работата и усложнения в социалните работи. Ще обича пътуванията, но трудно ще ги осъществява. Известна несигурност и незадоволеност ще лишават живота й от желания мир.

Нептун в Близнаци. Ще е чувствителна към по-фините, вдъхновителни и интуитивни вибрации в природата. Литературна, механична или математична способност.

ЗДРАВЕ:

Общо взето добро. Енергия, издръжливост и добра възстановителна способност. Предразположение към контузии и заболявания в бедрената и тазова област, ишиас, бедрена и тазова невралгия и ревматизъм, подагра и бронхиални заболявания(Ретроградeн Сатурн). Възпаления на червата, апандисит, колит, диария и др. нередности в женските функции.

Хороскоп на Елена Андреева,
родена на 02.08.1899 г., вечер

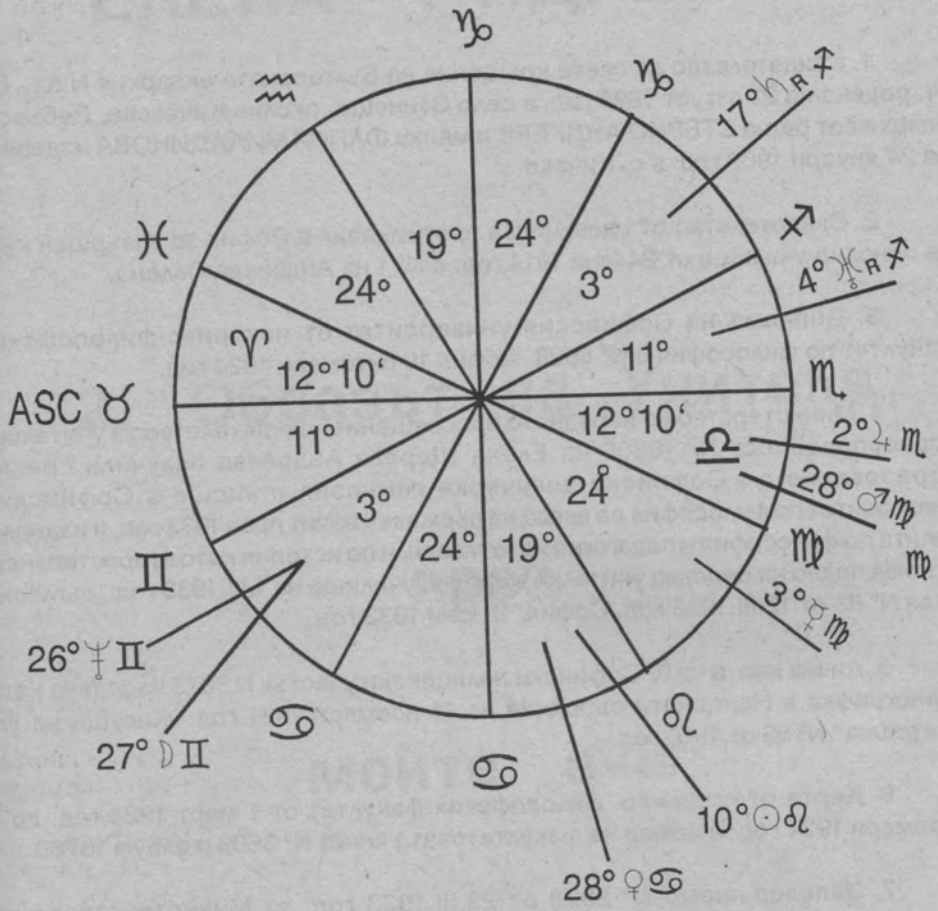

☉ △ ♄ △ ⚷

☽ ✳ ☿ ∠ ♀ □ ♂ ☌ ⚸

☿ ✳ ☽ ∠ ♃ □ ⚷

♀ ∠ ☽ ✳ ♂ □ ♃ △ ⚷

♂ □ ☽ ✳ ♀ ✳ ⚷ □ ⚸

♃ ∠ ☿ □ ♀ ∟ ♄

♄ ∟ ♃ △ ☉

⚷ △ ☉ □ ☿ △ ♀ ✳ ♂

⚸ ☌ ☽ □ ♂

ДОКУМЕНТИ НА ЕЛЕНА АНДРЕЕВА

1. Свидетелство за свето кръщение на Българската екзархия N 52 - Вр. VI, родена на 21 август 1899 год. в село Свинеща, околия Кичевска, Дебърска епархия от баща СТЕРИО АНДРЕЕВ и майка ФАПИЯ МИЛАДИНОВА издадено на 24 януари 1909 год. в с. Кичево.

2. Свидетелство от I девическа прогимназия в София за завършен курс на основно училище от 24 Юни 1914 год. с N° 1 на Андреева Селена.

3. Диплома на Софийския университет от историко-философския факултет по философия с N° 6528, София 19 октомври 1924 год.

4. Министерство на народното просвещение - свидетелство за учителска правоспособност N° 18606 на Елена Щерева Андреева получила средно образование в I Софийска девическа гимназия и висше в Софийския университет по философия се явява на държавен изпит през 1933 год. и издържа изпита по философия и педагогия като главен, и по история като второстепенен. Добива право на редовна учителка в средно училище на 1.III.1933 год., съгласно Указ N° 63 от 12.III.1933 год, София, 12 Юни 1933 год.

5. Лична карта на IV Софийски полицейски участък N 5673 издадена като стенографка в Народното събрание на 11 ноември 1921 год. Живуща на ул. „Витошка" N° 59 от 1910 год.

6. Карта от историко- философския факултет от 1 март 1924 год. до 1 октомври 1924 год. и номер на факултетската книга N° 3663 и албум 13760.

7. Заповед-писмо N° 8928 от 23.III.1933 год. от Министерството на просвещението за средни и висши училища, че е издържала изпита за учителска правоспособност по философия и педагогия като главен предмет, и история като второстепенен.

8. Заповед за уволнение завинаги от учителски права с писмо N° 4068 от 10.V.1935 год. на Софийска областна инспекция съгласно заповед N° 866 от 3.V.1935 год. на Министерството на народното просвещение. Лишава се по чл. 24 за противорелигиозни идеи.

ЕЛЕНА АНДРЕЕВА

2. Образът на Учителя

през

моите очи

ОБРАЗЪТ НА УЧИТЕЛЯ ПРЕЗ МОИТЕ ОЧИ

Походката на Учителя. Много пъти вниманието ми беше привличано от походката на Учителя. Приятно ми беше като гледах как леко стъпва. Имаше нещо свободно в походката му. Тялото си държеше съвсем изправено - глава, гръбнак в една линия, но не сковано. Походката му беше бърза, целенасочена, стъпваше леко и не можеше да се забележи кога тежестта на тялото преминаваше от единият крак на другия. Нямаше никакво залюляване на едната или на другата страна. Тялото се движеше право напред. При смяната на краката тялото се подвижваше малко напред и нагоре. Никакво клатушкане не се забелязваше, никакво залюляване на тялото надясно или наляво. То се движеше изправено право напред. Крачките му не бяха нито ситни, нито много големи, но в хармонично съотношение с изправеното тяло. Може би затова ми беше толкова приятно да го наблюдавам, когато се движи. В движенията му имаше свобода, нямаше скованост, което да внесе дисхармония, нито в ръцете, нито в краката, нито в главата, нито на тялото. Всичко така се съчетаваше, че правеше приятно впечатление. Походката му беше бърза и в никой случай бавна. Стъпваше много леко, като че няма тежест. Устремено се движеше напред. Като се движеше, при всяка стъпка и ръцете се залюляваха малко напред и назад, но нямаше махане на ръцете. Главата си държеше изправена и при бързото движение косата му, която беше дълга до под ушите леко се залюляваше, отскачаше назад и даваше илюзията като че ли е на малки крилца.

Когато ходеше, не си въртеше главата да погледне наляво или надясно. Винаги ми е правило силно впечатление бързото и силно устремено движение напред. Движенията му бяха свободни, леки, никаква скованост не се забелязваше в тях. Те бяха естествени, свободни, пластични и красиви.

Когато отиваше на по-дълъг път, било на екскурзия или в града, винаги носеше бастун, но рядко се опираше на него. Когато се качвахме по стръмнините на Витоша и Рила, само тогава си послужваше с него за опора. Бастунът си държеше и в дясната, и в лявата ръка, и го държеше близо до горната част, а долната част бе насочена напред.

Когато сме се качвали по планините, Учителят и тогава вървеше бързо. Когато настъпваше умора се спираше и казваше: „Да поспрем за тридесет секунди". Спирахме за няколко минути почивка и пак продължаваше все така бързо да се движи. Виждала съм го да се движи бавно и равномерно, когато се разхождаше на поляната в разговор с някого. Когато се качваше по планината пак вървеше бързо, дори млади, каквито бяхме тогава, като вървяхме с него се изморявахме често. При туй бързо изкачване по стръмнините той се изпотяваше изобилно. Тогава спираше, сменяше ризата си със суха. И нас съветваше да правим същото. Обикновено, когато се качвахме към Бивака при първата чешма той си сменяше ризата и още веднъж, когато пристигахме на Бивака. Правило ми е впечатление, че ризата, която сменяше не беше

овлажнена, но мокра. Това беше един от методите за поддържане чистотата на тялото, за освобождаване на организма и почистването му от непотребните утайки.

Когато Учителят ни показваше гимнастическите упражнения или упражненията от Паневритмията, тогава можеше да се наблюдава изящество в движенията му. Той вдигнеше ли ръка нагоре, сваляше ли ръката си надолу, правеше ли стъпка напред или назад, всяко движение беше свободно, без напрежение, но не отпуснато. В движенията имаше замах, лекота, красота и пластика. Толкова бяха красиви движенията му, че ние просто се захласвахме, възхищавахме се. Искам да подчертая, че такова изящество в движенията виждах главно, когато ни показваше новите упражнения. Когато правехме обща Паневритмия и Учителят играеше заедно с нас, той играеше хубаво, правилно, но изяществото не всякога виждах. Само когато ни показваше новите упражнения, винаги тогава съм виждала образец на красота и изящество. Тогава и ние се увличахме. Всеки искаше да направи същото движение, но на малцина се удаваше. Като наблюдавах другите виждах, че почти никой от нас не беше в състояние да го направи и така хубаво, дори не бяха в състояние да го направят точно, камо ли красиво.

За съжаление ще кажа, че малцина от приятелите можеха да наблюдават показването и предаването на упражненията. Това ставаше по някакъв повод или по-право по някакво вътрешно разположение на Учителя, някакъв вътрешен ритъм у него. И който се случеше там, той можеше да види - разбира се, ако има очи да вижда. Другите приятели трябваше да ги учат от тези, които са били в момента, когато той ги е показвал. Обикновено след като веднъж ги е показал, той не ги повтаряше, а ни караше да се учим от тези, които са ги научили веднъж. При редки случаи ги е повтарял.

Учителят държеше тялото си изправено и когато стоеше на едно място, и когато се движеше, и когато седеше, но никога сковано, вдървено или отпуснато. Когато държеше беседи обикновено беше седнал с изправен гръбнак и при говора навеждаше тялото си напред, малко назад, подвижваше се малко наляво, надясно, но движенията му бяха естествени. При говора често подвижваше едната и другата ръка, но нямаше пресилено движение или ръкомахане. Правеше впечатление, че всяко движение беше контролирано и отмерено.

В класовете често ставаше от стола, слизаше от катедрата си и се придвижваше пред предните столове, отиваше до черната дъска, чертаеше някои фигури във връзка с въпроса, за който говореше и тогава движенията му бяха красиви.

Гласът на Учителя беше бас-баритон - поне така го определяха музикантите. Той говореше тихо, спокойно, без напрежение. Гласът беше мек, равномерен, тих, но не глух. Проницателен, но не остър, нито твърд. Когато държеше беседите и лекциите си говореше равномерно, рядко повишаваше гласа си, за да подчертае това, което казва. Най-често така се случваше да повиши гласа си, когато говореше за Бога. Тогава беше вдъхновен, радост бликаше от него, вживяваше се. Създаваше се една вълна, която обхващаше всички, които слушаха и разбираха. Рядко можеше да остане равнодушен човек, когато Учителят говореше вдъхновено. Това вдъхновение се предаваше и на слушателите. Повечето от тях излизаха вдъхновени, с просветнали лица и очи, с радостни сърца, готови да проявят милост и снизхождение.

Когато държеше беседите и лекциите си Учителят можеше и успяваше да създаде повишено състояние у слушателите си, да ги освободи от

напрежението, от потиснатостта, да повдигне самочувствието им и почти всички излизахме от беседа с повдигнато настроение, зарадвани. Всички, които отивахме с отворени сърца и умове да го слушаме, да слушаме Словото му, го възприемахме като светлината на утрото, като ранните лъчи на слънцето. То внасяше светлина в умовете ни. Мнозина можеха да разрешат някои мъчни въпроси за тях, някои противоречия и го разбираха как трябва да постъпят, ако имаха някакво колебание. Словото на Учителя омекотяваше човека, той беше готов да прости някакво оскърбление, да услужи някому, да направи някакво добро. Словото му внасяше примирение между хората, готовност за добро. Може би след като излезехме от салона и човек останеше сам със себе си, да не може да направи това, което е почувствал, когато беше под прякото действие на Словото му. Словото на Учителя създаваше една атмосфера, едно силово поле около нас, и докато бяхме в него всеки се чувстваше по-добър и готов да прави добро. Ние се чувствахме, че можем да правим добро и че е лесно да се прости, и че е лесно да обичаме.

Още на първата беседа, която чух, аз изпаднах в такова повишено състояние, обхвана ме една неописуема радост, че човек може да бъде добър и може да живее възвишен живот. Никога дотогава не бях изпитвала такава вътрешна възможност и това силно ме впечатли. Казах си: „Значи може да се живее добър и възвишен живот". Такава радост бликна в сърцето ми, че цялото ми същество в мен се радваше, усещах един радостен трепет в цялото си тяло, всичко в мен ликуваше. Тази радост продължи цели три дни. След третия ден изчезна, като че ли потъна някъде в мене, но споменът за нея остана живо през целия ми живот. Тази преживяна радост остана като светла точка, като светъл лъч, който ме огря и остави следа в целия ми живот.

Словото на Учителя ни даваше разни импулси, но и ние влизахме във вътрешно общуване с него. Когато говореше върху някой въпрос, който пряко ни засягаше, ние мислено питахме и задавахме въпроси. И той като говореше ни изясняваше въпросът, който ни вълнува, ние разбирахме как по-правилно трябва да постъпим. Дори си спомням случаи, когато той говореше за съвсем други въпроси, но това, което ме занимава мене, поне не е говорил пряко за въпроса, но аз пак съм получавала светлина за да разреша моя въпрос. Чувала съм от мнозина приятели да казват, че и те така са получавали вътрешна светлина, как да постъпят правилно. Значи между Словото на Учителя и нас ставаше скрита, неизявена обмяна, едно отношение на взаимност. Как ставаше, аз не мога да обясня, но ставаше. Той говореше, ние слушахме, но и ние не бяхме пасивни. Ние мълчахме, разбирахме или не разбирахме това, което говори, съгласни или несъгласни с него, но вътрешно с мисълта си бяхме деятелни, одобрявахме или не одобрявахме. И той със Словото си ни отговаряше.

Може би затова своите сказки той ги нарече беседи, защото наистина ние вътрешно беседвахме с него.

Един брат ми казваше, че като отишъл на беседа на Учителя, той говорил върху някакъв въпрос и братът мислено си казал, че в това, което Учителя говори няма логика. Веднага Учителят казва: „Някой ще каже, че в това, което говоря няма логика" и продължил беседата си. Братът останал изненадан и казал: „Ама този човек мислите на хората ли чете?"

Естествено, че не всеки път, когато слушахме Учителя можехме да преживеем тази вътрешна връзка със Словото му. Когато отивахме натоварени с грижи или имахме някакви трудности, които са завладяли ума и сърцето ни мъчно можеше да стане това. Много често под действието на Словото

успявахме да се разтоварим от тежките състояния, в които бяхме изпаднали. Най-малкото чувствахме някакво облекчение. Но може да се случи човек да е така обхванат от едно отрицателно състояние и така да се притиснат от него, че нищо отвън да не може да му въздействува, като че човек е хипнотизиран от това състояние, затворен в своята скръб и нещо не може да види, никакъв лъч на светлина, никаква надежда и вяра не проблясва. При такива случаи личната среща с Учителя можеше да му помогне. Учителят умееше да намери подход към всяко човешко съзнание, да му помогне да се отвори, да му помогне да се разтвори, да му покаже пътя и начинът да се освободи. Той имаше мехлем за всяка рана, от каквото естество и да е тя. Разбира се, че имаше и една зависимост от поведението и разбирането на лицето, на което се говори, защото има такива същества затворени в себе си, че не искат нищо да приемат отвън, от страх или от предразсъдък. Ако човек можеше да слуша Словото на Учителя както слушаме една песен или някакво музикално творение, тогава ставаше преливане между говорителя и слушателите. Ставаше такава обмяна съзнателно или несъзнателно.

Искам да опиша своето впечатление, когато за пръв път видях и чух Учителя. То беше в салона на ул. „Раковска" и ул. „Граф Игнатиев". Аз отидох за пръв път на беседа заедно с моя приятелка. Салонът беше в сградата на Дома на журналистите на втория етаж. Влизаше се от ул. „Граф Игнатиев" през една тясна и задна вратичка и се изкачвахме по една доста стръмна и тясна стълба. Влизаше се в широк вестибюл, нещо като хол, който беше абсолютно празен. Като влезеш от лявата страна имаше две врати на две стаи, на които средната стена беше махната и това беше салончето, в което се държаха беседите. Това беше през 1920 година. Доколкото си спомням имаше прозорци и на трите стени на салона - към ул.„Раковски", към „Граф Игнатиев" и към двора. Най-дълга беше стената към ул. „Раковски". В средата на нея имаше един малък подиум от три стъпала, на него една малка масичка с бяла покривка, на която имаше стол с облегалки за ръцете. Не си спомням дали имаше някаква украса - картини или нещо друго в салона. Столовете бяха наредени около подиума, като беше оставено място за една пътека от първата врата при влизането в салона. Ние с приятелката ми влязохме през втората врата и застанахме зад столовете, където имаше оставено място за правостоящи. В салона имаше вече заети места и в скоро време салонът се изпълни с посетители. Не останаха празни места, всичко беше заето. Изпълниха се и празните места за правостоящи.

По едно време всички станаха прави и видях по оставената пътека някой се движеше доста бързо. Пъргаво се качи на подиума и застана зад масата. Това беше Учителя. Всички казаха гласно една молитва. След това седнаха изпяха една песен, която ми хареса.

Когато Учителят се изправи на подиума, направи ми силно впечатление, незабравимо впечатление израза на лицето му. Това беше силно концентриран човек, затворен в себе си, вглъбен като, че нищо не го интересува. През време на молитвата и докато пееха той беше все така концентриран. Понеже бяхме прави зад седналите, можех хубаво да го набюдавам. Лицето беше спокойно, бледо. Понеже бях далече не можех да видя очите. Започна беседата си. Аз слушах много внимателно. При говоренето той се оживи, отвори се. Говореше тихо, но ясно - пазеше се пълна тишина. Всички слушаха внимателно. Аз разбирах това, което говореше. Не бях чувала така да говори никой, но ми харесваше, съгласна бях. Всичко, което чух ми се видя истинно, приемах го, то ме пълнеше с нова светлина и ме радваше. Когато свърши беседата и запяха

необикновена лекота той можеше да представи всеки от забъркано душевно състояние на когото и да е, в някой конкретен образ. Учителят имаше някакви невидими фарове, с които можеше да освети всяко кътче на човешкото съзнание и да не остане най-малкото място неосветено. Затова всеки, който отиваше при него с отворено сърце се чувстваше, че е разбран и му е показан път да излезе от каквото и да е объркано положение. Той така правеше това, без да засегне личността, без да унижи когото и да е. Човек сам трябваше да види погрешката си, за да я изправи. Изключително умение имаше да влиза в съзнанието на другия човек, да засегне един или друг въпрос, без да нарани, без да хвърли сянка на съзнанието на човека, а човекът сам се чувстваше като че е бил огрян от слънчева светлина, която го е осветила и стоплила.

Учителят имаше **образен език**, като че всяка мисъл можеше да я изрази образно. Той владееше едно изкуство, в което беше маг. Всяка отрицателна мисъл, чувство или постъпка можеше да я превърне в положителна. Каквото и да му се кажеше отрицателно, веднага го превръщаше в положително.

Някой се оплаква, че го боли крак. Учителят казваше: „Болестта е гостенин. Дошъл ти е. Приеми го, нагости го и той след ден-два ще си отиде".

Друг се оплаква, че някакво страдание има в тялото си. Учителят казва: „Страданието е почистване на къщата. Един хубав ремонт".

Друг казва: „Оскърбиха ме Учителю, казаха ми обидни думи". - „Думата е раздвижване на въздуха, какво обидно има, че някой е раздвижил въздуха?"

Загубих си парите. - „Този, който ги намери ще се зарадва. Пък ти кажи: За Господа ги дадох".

Болен съм от охтика, надали ще живея. - „Ти още не си започнал да живееш. Ти ще живееш, щом спазваш Божиите закони".

Друг казва: „Еди кой си ме е обрал". - „Аз зная, че не те е обрал. Той е преместил едно нещо от едно място на друго. Никакво обиране няма".

Учителят среща едно дете, което плаче. Пита го: „Защо плачеш момченце?" - „Еди коя си леличка ми каза, че съм й откраднал брошката". -„Ти открадна ли я?" - „Не, Учителю". - „Тогава това не се отнася до тебе, то се отнася до този, който я е откраднал".

Един приятел дал пари на заем на един руснак-белогвардеец за търговия. Минали няколко години, търговията му провървяла добре и тогава братът му казал, да почне да му връща по малко от парите. Като отишъл втори път при него, не го намерил и като попитал къде е, казали му, че той напуснал България. Братът отива и се оплаква на Учителя. Учителят тогава му казва: „С вълци угощение не прави, с лисици договор не сключвай, с мечки приятелство не прави, с лъвове не се състезавай и със змии не си играй".

Един брат има приятелство с една сестра и тя като забременяла иска да се оженят. Братът иска да бяга и тогава Учителят му казва: „Ти беше мек, когато трябваше да бъдеш твърд, а сега си твърд, когато трябва да бъдеш мек".

Кой каквото и да кажеше на Учителя, какъвто и крив образ да му представеше, щом минеше през съзнанието му, той го предаваше поправен, осмислен и красив. И това правеше без усилия, изведнъж с усмивка. Учителят можеше да разплете с леснина объркани въпроси. Светлината, с която осветяваше човешките сплетни беше от висок порядък. Това беше светлина, която осветяваше въпросите от всички страни и затова нямаше въпрос, който той не можеше да разреши.

Какъвто и въпрос да се представяше пред Учителя, той го решаваше така, че да бъде добре за всички, които са засегнати. При решаването на спорните въпроси той не заставаше от обикновеното гледане на хората,

излизаше от обикновеното положение, заставаше на друго ниво и осветяваше въпроса с друга светлина. Той не стоеше при спорещите и заинтересованите или засегнатите, а излизаше от това тяхно поле на едно по-високо поле. И с една по-силна светлина разглеждаше спорните въпроси и всеки от заинтересованите, който беше искрен можеше да разбере и да види къде е правото. Учителят разглеждаше въпросите без да вземе страна. Той само ги изясняваше от по-високото гледище, от по-висока гледна точка. Ако някой оставаше недоволен от изяснението на Учителя, то се дължеше на това, че той не можеше да схване по същество това, което Учителят говореше. Много често Учителят отговаряше иносказателно, в образи. Налагаше се човек често да помисли, за да схване това, което му се казва.

Отиват двама млади и му казват, че те искат да се оженят и молят за неговото благословение. Поглежда ги Учителя, помълчава малко и им казва: „Като ме питате, казвам ви, че вие не сте един за друг". - „Ама Учителю, ние сме интелигентни хора, ще си отстъпваме". Учителят не ги увещава да не се оженят, оставя ги свободни, но само след година те се развеждат.

Други млади отиват и те искат да им каже да се женят ли или не. Той им казва да отложат за по-късно, да не бързат. И такива събития стават през време на отлагането, че те разбират, че е по-хубаво да не се женят. Когато Учителят им казва, че могат да се женят, на тях им се вижда вече безпредметно.

Други двама питат пак за същото, но той казва: „Разбира се трябва да се ожените, вие сте подходящи един за друг".

Всеки, който е послушал съвета на Учителя се е ползувал. Учителят даваше съвети на тези, които искаха от него без да се налага и ги оставяше те да постъпят така, както самите са решили. Той виждаше, че като не го послушат ще имат неприятности, а може би и страдания, но ги оставяше свободни да се учат от страданията. Той никога не укоряваше някого, че не го е послушал, а оставяше всеки сам да види погрешката си. Когато някои млади го питаха какво да следват, той винаги ги запитваше какво най-много биха желали да следват. Ако това отговаряше на способностите на кандидата, той го насърчаваше, но ако не отговаряше на способностите му, казваше: „Не бихте ли искали да следвате" - дисциплината, която отговаряше на неговите способности. И казваше: „Мисля, че за вас е по-добре да следвате" - специалността, която съответствува на способностите му. Всички, които имаха контакт и отношение към Учителя и прибягваха до неговия съвет, почти винаги с течение на времето разбираха, че съвета е бил навреме и намясто даден. Учителят имаше предвид само доброто на тези, които го питаха. Той не беше с нищо заинтересован или зависим от тях. Той нищо от никого не е очаквал, защото нямаше никакви интереси на земята, нищо не е искал от нас.

Както в беседите и лекциите, така и в частните разговори, Учителят винаги изясняваше учението си и никога не се занимаваше с обикновени неща. Дори, когато е ставало въпрос за обикновени работи, той ги изпълваше с друго съдържание, с по-висок смисъл. По такъв начин всеки, който се докосваше до него получаваше просветление на съзнанието, повдигане на мисълта в по-чист свят. Той излъчваше такива вибрации от себе си като същество и със Словото си пречистваше средата около нас. Ние чувствувахме мекота, радост, освобождение от нещо, което ни е ограничавало. Учителят действуваше само с присъствието си дори. Когато се е случвало да ни говори по-строго по някакъв повод, тогава съм чувствувала това вътрешно освобождение. Еманациите, това което излъчваше като същество съм чувствувала като озониран въздух и почти винаги в неговото присъствие се чувствах по-добра, с по-голяма готовност за

служене и учене.

Учителят не проповядваше, не ни увещаваше да следваме неговото учение, не ни убеждаваше, но всякога изясняваше законите и принципите, върху които се гради животът ни, насочваше ни да ги изучаваме и прилагаме, за да живеем в хармония с разумната природа. При това всякога ни оставаше свободни всеки да постъпи и както разбира. Той посочваше някои наши криви прояви, неправилни постъпки, но в поучението си никого не упрекваше лично, за всички наши прояви се изказваше безлично, без да засегне някого макар понякога ние да се досещахме кого има предвид. Той даваше пълна свобода за изява на всеки един от нас. Всеки сам трябва да види своите неправилни постъпки, защото и сам трябва да ги изправи. Упреците и критиките, които ние правим един към друг никак не помагат за изправянето на нашите неправилни прояви. Напротив, те само влошават и препятстват за изправянето им. Учителят ни оставаше свободни да се проявим каквито сме, но винаги ни казваше да изправяме нашите погрешки. И това всеки да прави съзнателно, сам, без външно давление. Изправлението на погрешките ни да стане вътрешна необходимост. Човек няма защо да се изобличава, да изнася погрешките си пред другите, нито да се самонаказва. При изправянето на погрешките човек се чисти, а чистотата е необходимост. Затова непрекъснато, каквато и неправилна проява да имаме, трябва да я изправим в нашето висше съзнание заради себе си, заради нашата чистота и свобода. Погрешките ограничават. И когато се наберат такива ограничения ние губим вътрешната си свобода и чистота.

Когато Учителят ни изясняваше своето учение, той се отнасяше с доверие към нас. Така ни говореше, щото ние чувствахме, че той вярва, че ние можем да направим това. Доверието, което имаше към нас укрепваше нашата самоувереност. Вярата в собствените ни сили.

Много пъти съм мислила за вярата на Учителя в нашите възможности. Когато ние се проявявахме така несъвършено. Чудила съм се на тази вяра и съм си казвала: Учителят ни вижда в бъдещето, когато ще бъдем на по-високо стъпало от сегашното. Тази негова вяра ни придаваше сила. Свободата, в която Учителят ни оставяше да се проявяваме ни даваше вътрешен простор и по този начин ни освобождаваше от преструвки и лицемерие. Като ни даваше свобода, Учителят знаеше, че ние ще грешим и за тези грешки светът ще го държи отговорен, но той носеше нашите слабости, за да можем да се освободим от тях. Колко любов и безкористие има в това! Той се държеше с нас както майката към своето дете, което прохожда - пада, става, докато се научи да ходи добре. Той не ни упрекваше за нашите лоши и неправилни прояви, но ни казваше - като постъпваме така ние сами се спъваме и си пакостим. Да постъпваме правилно е необходимо за нас, за да бъдем в хармония с разумната природа, всред която живеем. Добрият живот е необходим за нас, за да получим благата, които живата природа може да ни даде. Ние живеем в един разумен свят и за да бъдем в хармонична връзка с него, трябва да спазваме законите му.

Учителят ни оставаше свободни да проявяваме своето вътрешно естество не защото искаше да грешим, но защото като грешим ще видим погрешките си да ги осъзнаем, да се изправяме за да вървим в пътя на нашето усъвършенствуване и духовно повдигане. Учителят ни водеше по пътя на вътрешното самоограничение, което от своя страна ни води към свобода. Целият свят от край време се бори за свобода, но свободата се добива отвътре, не отвън, не с борби. Свободата се добива чрез ограничение на нашата нисша

природа. Ограничение на животинската природа, която човек още носи в себе си. Учителят беше свободен и той искаше и нас да освободи като ни покаже пътя, по който идва истинското освобождение. Нисшата природа в нас, това са сили, които са свързани с живота. На тези сили трябва да се даде правилна насока. Това значи, че те трябва да се проявяват в хармония и в съгласие с висшата природа у човека. В човека всички сили трябва да действуват в единство, не да се борят едни с други. Човек е организирано същество, в него действуват много сили. Всички те трябва да са в съгласие, в единство за преуспяването както на физическата, така и на духовната същност на човека. Задачата на съзнателния човек е да уравновесява тези сили в себе си, всяка на своето време и място без да се противопоставят една на друга. Това е голямо изкуство, изисква се знание и мъдрост, за да организира силите в себе си човек минава през много падания и ставания, през много борби и страдания. Това е дълга работа, докато даде път за развиване на своята висша природа.

Когато се говори за свобода не се разбира да прави човек каквото иска. Да прави човек каквото иска, това не води до свобода. Свободата се добива чрез разумна вътрешна дейност - придобиване контрол над нисшата природа за изява на висшата. Учителят казва: „Човек може да прави каквото иска, но после ще търпи каквото не иска. Човек може да прави добро и зло, но злото не води до свобода, злото води до външни ограничения и вътрешни разрушения и пакости, на положителните сили в него, води към израждане. Не е свободен онзи, който прави каквото иска. Свободен е онзи, който може да даде свобода и да не ограничава никого. Човек може да понесе външни ограничения, но вътрешно да е свободен, да се чувства свободен".

Учителят прие всички, които дойдоха да го слушат, такива, каквито бяха. Никакви изисквания, никакви условия не постави. Всеки се проявяваше според своето естество, своето разбиране и възможности. Обществото около Учителя беше разнородно. То произлизаше от всички слоеве на българския народ - от неграмотни до високо образовани и интелигентни хора. Връзката между тях беше Учителят с неговото Слово, от което се интересуваха всички. Той беше и остана връзка между своите последователи. Той беше обединяващото звено. Учителят остави всеки да мисли и да действа свободно, но тази свобода не ги разедини, не се създадоха фракции. Създадоха се групи, които си хармонираха. Това и Учителят **насърчаваше - да работят на групи**. Имаше нещо твърде странно: при разнородността на неговите членове, всички бяха единни по отношение на Учителя. Той беше **центърът, към който всички се отправяха и всеки имаше пряка връзка с него без посредник**. Той имаше необикновена обединяваща привлекателна сила. Под неговото непосредствено влияние всички можехме да се обединим. Мисля, че една от причините беше, че Учителят имаше правилна мисъл за всеки един от нас. Той виждаше добрата страна на всеки. Той не държеше в съзнанието си нищо отрицателно за никого. Затова съдя по това, че той не говореше отрицателно за никого. Ако трябваше да изнесе нечия погрешка, той изнасяше принципа, който е нарушен и лошите последици за нарушителя.

Учителят живееше при несгоди и неудобства, никога не се оплака и никога не изказа недоволство. Той можеше да изтърпи всичко. Фактът, че той изтърпя нас такива, каквито бяхме без да ни упрекне, показва неговото голямо търпение.

Веднъж присъствах, когато няколко души дойдоха последователно и му разказваха едно и също нещо. Това беше за борбите на Дан Колов. Първият дойде и разказа на Учителя какво е видял и той го изслуша с внимание. Дойде втори и той изказа впечатлението си от борбата, Учителят го изслуша със

същото внимание. Дойде трети и той му разказа същото. Учителят не пресече никого, не каза че знае, но всеки изслушваше с внимание и търпение, без да се отегчи. Дори зададе някои въпроси, на които те с готовност отговаряха. Хората не обичат да им разказват това, което знаят. Ако някой разкаже нещо, което другият знае, той веднага го пресича и казва: „Остави това, зная го!" Не чух някога Учителят да каже такова нещо. Той всеки изслушваше с внимание. Имало е случаи, при общи разговори, когато някой от слушателите искаше да се покаже колко много знае и Учителят „да не го чуе" и да продължи да говори. Но това е възпитателен метод. Във всички случаи, когато някой изказваше страданието си, мъката си или болката си, Учителят слушаше внимателно и отговаряше заинтересовано, като му даваше съвет или наставление. Той сам е казвал, че понякога е трябвало да изслуша някого един час, два часа, а някога и повече. Така той пак ни показа своето търпение, своята сдържаност и своето благородство.

Разказваха ми един случай, когато един от последователите, по някакъв случай упрекнал Учителя за някаква негова постъпка. Учителят през цялото време мълчал, не се защитил, нито пък се оправдал. В такива постъпки се вижда благородството на човека. Да те обвиняват без да си виновен. Помня, че този брат не беше идвал много дълго време при Учителя след този случай и веднъж имахме братска вечеря и той дойде в салона малко по-късно. Когато влязъл Учителят го видял, случи се така, че аз бях близо до него и Учителят ми каза да ида и да кажа на този брат да дойде на масата на Учителя. Като му казах това, той трепна и отиде при Учителя.

Веднъж един брат ми разказваше как той говорил и упреквал Учителя, защото дал съвет на едно негово близко същество /на този брат/ който той не одобрявал. Учителят пак не се защитил, като че ли е бил длъжен да се съобразява, когато дава съвет на някого, с мнението на другите. Учителят е изтърпявал упреците без да се защити. Това е сила на характера.

Един от студентите-комунисти, които идвали да се хранят в нашия стол разказвал един случай за Учителя, на който той присъствувал. Били сме на обяд. Хранели сме се и студентът е присъствувал на този обед. Обедът бил почти завършен, когато дошли двама души от града. Спрели пред Учителя. Единият се нахвърлил на него с упреци и ругатни. Той го изслушал, нищо не отговорил, нито се защитил, но като свършил да ни ругае, Учителят му казал: „Ти си боледувал от сифилис и още не си излекуван. Ако искаш ела, мога да ти помогна". Ругателят нищо не отговорил, обърнал се и двамата си отишли в града. Студентът, който разказва случая вади извода, че Учителят, ако е искал, е могъл да направи всекиго свой последовател. Само, че този студент сигурно не знае, че Учителят не търси последователи, а остава всеки сам да дойде при него, по вътрешен подтик и свобода, за да се учи.

Учителят проявяваше търпение не само когато някой му говореше. Той изслушваше дори някои, които се опитваха да го поучават да му дават съвети как да постъпва. Защото имаше и такива случаи. Някои мислеха, че знаят повече от него и могат да му дадат съвет. Това бяха случаи, когато простак дава съвет на знаещ. Тъкмо в такива случаи се виждаше както търпението му, така и благородството му, защото Учителят само премълчаваше. Когато простакът мислеше, че много знае и сам не може да разбере невежеството си. Такива случаи бяха по-редки в сравнение с това, което той претърпяваше от проявите на нашето несъвършенство и незнание. На това търпение аз съм се удивлявала и възхищавала. Той ни водеше в пътя на знанието с търпение и любов, като следеше развитието на всеки и само в критични моменти за някого

го предупреждаваше и съветваше бащински, без да ограничи свободата му и пак го оставаше свободен, да постъпи според своите възможности. Какво величие на характера, каква широта и благородство!

Около 20-те години на века, в Братството навлязохме доста млади хора, повечето студенти, които се интересувахме от духовните въпроси и търсехме много нещо в живота. По това време българското духовенство не отлъчи Учителя направо от църквата, а го обяви за самоотлъчил се. В същото време в обществото се носеха най-различни слухове за поведението на Учителя, приписваха му различни клевети и доноси. Дори правеха опит да го изправят пред съдебните власти. Завеждаха се следствия, всички от които се прекратяваха по липса на доказателства. Българската общественост се отнесе враждебно към Учителя. Върху името му се сипеха поток от хули, мръсотии и клевети, както върху личността му, така и върху делото и ученето му. Срещу него свещеници говореха от амвоните си, вестниците пишеха хули безсрамно казани и непроверени неща. Някой си Ласков излезе с една брошура, в която показа своето невежество и неразбиране. Присмех, подигравки и хули се отправяха и към последователите му. Но главният обект на нападението беше той. Безмилостни клевети, приписваха му престъпления. Естествено мълвата достигна и до съответните власти. Викаха Учителя на следствия, разпити и понеже за всички обвинения нямаше доказателства, оставаше само мълвата да се носи и цапа умовете на тия, които вярваха. Този период от клевети срещу Учителя продължи много години. В това време Учителят отвори школите, говореше три пъти седмично своите сказки и изявяваше Словото си на тези, които бяхо готови да го слушат и разбират.

Как се отнесе Учителят към тая мълва? Мнозина от последователите изказваха желание да отговорят срещу това, което се пишеше във вестниците. И ако някой от последователите много настояваше, Учителят му казваше: „Напиши го, пък ела да ми го прочетеш". Но след като го прочиташе, Учителят казваше: „ИСТИНАТА НЯМА НУЖДА ОТ ЗАЩИТА". Като чух думите на Учителя, че истината няма нужда от защита, аз изпаднах в едно умиление, почувствувах, че това са думи от друг свят. Те бяха думи от друг свят, до който не бях се докосвала. Това бяха думи с много високо напрежение. По вътрешна сила както ги почувствувах, те ми напомняха Христовите думи, когато беше на кръста и каза: „Господи, прости им, защото не знаят какво правят!"

Много рядко в беседите си, Учителят засягаше това, което се пишеше срещу него. При това той се спря само на положителната страна на въпроса. Бяха писали нещо срещу него във вестниците и той каза: „Сега не може да ме упрекнат, че съм ги подкупил, за да пишат за мене".

Да те хулят, да те клеветят, да ти приписват престъпления пред цял народ и да можеш да кажеш: „Истината няма нужда от защита" - каква душевна чистота, каква сила на характера, както благородство и какво високо съзнание над всичко човешко. Пред това мога само да се поклоня с мълчание и смирение.

Учителят не говореше за своята личност. Той не каза и кой е, и от кой свят иде, но при такива негови изяви виждах сиянието на един висш свят, на свят на Светлина и Любов, свят, за който всяка душа копнее. Колко красота има в тази изява. Това ми дава основание да кажа, че Учителят не бе от нашия свят, той е същество от непознат за мене свят. С този вътрешен усет, че Учителя не е от нашия свят, аз го имах и когато слушах на времето и сега, когато чета неговото Слово. Той всички въпроси разглеждаше от друга светлина, не както ние хората разглеждаме въпросите. Тази именно светлина ме плени и ме привлече. Тя носи ласката на висшата Любов, за която човек е готов да се жертвува. Тази светлина загатва за знание, което отваря безкрайни

простори за изява на човешкия ум. Тази светлина може да изведе човека от ограниченията на мрака и невежеството, за да заживее във виделината и свободата, за да влезе в единство с Великия живот.

Чувала съм да казва Учителя: „Аз не съм като вас". Сега ми стават по-понятни тия думи. Той е от друг свят, не мисли като нас, не постъпва като нас, не живее като нас, макар да има физическо тяло като нас. Физическото тяло е само връзка, посредник между него и нас, за да ни предаде учението си, да ни покаже пътя за новия начин на разбиране и живеене.

Учителят живееше между нас. Три, пък и четири пъти понякога в седмицата сутрин в 5 часа ни държеше беседи и лекции. Шест месеца от първия пролетен ден всеки ден играехме Паневритмия до началото на есента. Зимата след клас правехме общи гимнастически упражнения дадени от него. На обяд идваше да се храни на общия стол. Ние бяхме често с него. И през деня по всяко време можехме да го видим в разговор с някой брат или сестра, а често и в група, с които водеше разговори. При такива групи всеки можеше да се приближи да слуша, да вземе участие в разговора, да зададе въпроси. Учителят с разположение говореше и отговаряше на зададени въпроси. Обясняваше ни, но някак винаги стоеше далече от нашият обикновен свят и живот дори когато говореше за обикновени събития и случки в живота ни, той ги осветяваше с нова духовна светлина и затова винаги беше интересен и оригинален. Много често засягаше теми, за които е говорил и друг път, но винаги ги разглеждаше от друг аспект, от друга страна, малко по-различно от друг път. Винаги беше интересно и ново, когато говореше на групи, често слушателите се меняха - едни идваха и слушаха, други си отиваха, според задълженията, които имаха или според интереса към това, което се говореше. Той говореше на тези, които го слушаха, а тези които си отиваха, това беше тяхна работа. Никога и на никого не е направил забележка, защо си отиват и не го слушат. Той говореше на тези, които искаха да го слушат. Които не искаха бяха свободни да си отиват. Това не го засягаше, не търсеше слушатели. Той даваше на тези, които бяха готови да възприемат.

Учителят беше душата на нашия Изгрев. Където и да отидеше беше център, който привличаше. Мнозина искаха да чуят какво ще каже Учителя. Около него имаше оживление, движение, той беше извор, който изливаше Словото си и всеки можеше да вземе нещо, което за него беше нужно. Темата можеше да бъде известна, но начинът на разглеждането винаги беше нов и оригинален.

Учителят говореше в определени дни и часове. Неделни беседи, школни лекции. През останалото време той имаше и частни разговори с приятели, които идваха или за съвет, или за разрешение на някоя мъчна задача, или някакъв въпрос от личния живот. Много часове от деня той даваше за лични разговори, за лични срещи на всеки, който се обръщаше с молба към него. Във всички срещи на Учителя с неговите последователи и ученици, той имаше предвид тяхното добро, как по-добре да изясни въпросите, които ги интересуват, като в същото време даваше един или друг урок на слушателите си. Това съм го наблюдавала в много случаи. Той говори общо, но ще даде такъв пример, който се отнася специално за едного и той разбира, че това се отнася за него и си взема поука. По такъв начин той непрестанно помагаше на слушателите си, макар да говореше общо и всеки разбираше и вземаше това, което се отнася до него. В общите разговори вплиташе частните въпроси, за да помогне и насърчи този, който имаше нужда. Как виждах това? Знаех, че някой от слушателите е натоварен, има някаква мъка. Аз виждах как Учителя поглежда това същество от време на време и това, което говори е насочено към него.

Някои от слушателите е задал някакъв въпрос. Той се обръща към него, обяснява въпроса, ако разбира този, който е задал въпроса, Учителят продължава да му обяснява още. Ако се случеше, че слушателят не разбира това, което Учителят изяснява, тогава Учителят поглеждаше някой от слушателите си, който разбира и продължаваше да обяснява въпроса, като все поглеждаше към този, който го разбира. Така възпитаваше и тези, които не го разбираха, и тези, които го разбираха. Със Словото си Учителят възпитаваше и колективно и лично. Това беше умение на Учителя да поучава и който има будно съзнание и разбира да се ползува от Словото му. Можеше да се случи изказването да бъде неприятно, можеше да посочва някаква погрешка, но така възпитаваше Учителя безлично. Тези неща ги виждах и разбирах, за другите, защото разбирах и когато се отнасяше до мен. Учителят възпитаваше с поглед, с думи и с постъпки.

Веднъж Учителят говори на една група. Отидох да слушам, изправих се срещу Учителя, но той веднага се обърна с гръб към мен. Аз отидох от другата срана, на която Учителят беше с лице и застанах там, но той пак се обърна с гръб към мене. Това ми направи впечатление и си помислих: Защо ли Учителят ми обръща гръб? След някой и друг ден аз отидох пак да слушам разговора и пак се изправих срещу лицето му. Той много естествено се обърна на другата страна. Когато отидох пак срещу лицето му, той пак много естествено ми обърна гръб. Аз вътрешно бях спокойна, не се безпокоях, че Учителят ми обръща гръб, но все пак следях да видя, ще продължава ли така да ми обръща гръб. Това се случи на три-четири пъти. И като ми обърна веднъж така гръб, аз мислено се обърнах към Учителя и му казах мислено: „Благодаря ти УчителЮ, че ми обръщаш гръб, защото по този начин ми обръщаш внимание". Той веднага се обърна с лице към мене. Тези неща той правеше естествено, като че ли нищо не е станало. Естествено се обърна. Така Учителят възпитаваше, като в същото време поддържаше будно съзнание в нас да наблЮдаваме себе си и другите. По такъв начин той ни караше да мислим, да търсим в себе си дали има нещо неправилно, което трябва да изправим.

Учителят следеше процесите, които ставаха в нас и когато трябваше по някакъв начин обръщаше вниманието ни върху една или друга наша проява.

Спомням си веднъж, тръгнала съм за града по някаква работа. Учителят говореше с Паша и Савка пред долната си стая. Аз се спрях при тях. Учителят ме погледна засмяно и ми каза: „Ти Еленке, си уредила работите си, накривила си шапката си". На главата си аз носех барета и я бях дръпнала малко надясно. Не беше на средата на главата ми. Така сложената шапка показваше, че аз съм под влиянието на не много сериозни същества. В накривената ми шапка имаше светско влияние, мода, някакъв каприз, нещо малко несериозно. Да си призная, аз тогава не се спрях на тези думи на Учителя, взех ги като шега, но както винаги и в тази шега имаше истина. Аз не бях си дала сметка защо бях накривила шапката си. Всяко нещо, което правим е израз на известни сили - положителни или отрицателни. Ученикът не трябва да се поддава на отрицателните влияния. Влиянието може да е едва забележимо, но една крива посока може да доведе до лоши последствия. Ученикът за всяко нещо, което прави, казва и мисли, трябва да държи сметка. Съзнанието трябва да е будно и да не се поддава на чужди влияния. Учителят всеки момент използуваше да помогне, да поучи, да подсети, да обърне внимание на нещо неправилно, за да се изправи. Не всякога съзнанието ни беше будно и трябваше да се замислим защо Учителят ни казва това, какво иска да ни каже, какво нередно има в нашето съзнание, което трябва да се изправи.

Учителят четеше по нас. Ние бяхме написана книга за него. Нашата книга беше отворена за него, той виждаше, четеше и така можеше да ни помогне. Спомням си веднъж, в първите години когато се запознах с Учителя, той ми каза: „Много си чувствителна, пази се от малките работи". Тогава не разбирах за какви малки работи ми говори и как трябва да се пазя от тях, но Учителят виждаше и предупреждаваше. А всеки трябваше да мисли и да разбере какво трябва да прави. През целият си живот има какво да учим и да прилагаме за нашето самоусъвършенстване. Човешкото същество е многостранно, различни сили действуват в него и не всякога е ясно и лесно да разбере човек коя е правата посока в дадения случай и момент. Все нещо няма да вземе предвид, все нещо ще пропусне или не е разбрал. И затова, когато нямаме яснота в съзнанието си, не трябва да вземаме решение, за да не съжаляваме после. Много пъти ние сме под влияние на външни сили, много често ние възприемаме чужди мисли и състояние. Ние хората си влияем едни на други. Всеки от нас влияе на другите, но и другите му влияят. Важно е човек да различава чуждите влияния. А това не е така лесно. За да можем да различаваме, трябва да имаме една основна идея, която може да бъде като стълб, като фар. В обърканите влияние и състояния човек трябва да има основа, здрава почва под краката си. Другояче казано - трябва да има будно съзнание. В съзнанието си трябва да имаме една постоянна светлина, която никога да не губим и нищо да не е в състояние да я помрачи. И в най-големия мрак когато изпаднем, тя да блести, за да ни покаже правата посока. Трябва да имаме светлина, която свети в тъмнината и тъмнината да не може да я помрачи. Яснота в мисъл, яснота в съзнанието. Съзнанието ни всякога да е озарено от лъчът на непомрачаващата се светлина. Такава светлина има. Тази светлина иде от великото космическо съзнание, с което е свързано всяко човешко съзнание, може и несъзнателно.

Човек трябва да има вяра във Великата Разумност, която ръководи човечеството. Вярата не се доказва, вярата е сила в човека. Тя е способност. Човек схваща нещо със своята вътрешна същност и казваме, че има вяра „в това нещо". Вярата е вътрешно виждане, нещо като интуицията. Учителят беше същество на абсолютна вяра. Той вярваше във Великата Разумност в природата - в Бога. С какво име ще го наричаме няма значение. Учителят казваше, че светът се ръководи от разумни същества и закони. Нашата земя и свят е част от големия разумен свят. Всичко в природата е подчинено на разумни закони. Учителят вярваше във великата разумност в природата, той беше убеден в това и тази убеденост почиваше на известно знание, за което само е загатвал. Убедеността, с която Учителят говореше беше непоколебима. Сянка от колебание не се е забелязвало в изказванията му. С абсолютна сигурност ни уверяваше във Великата Разумност. Тази сигурност и увереност ни въздействаше и завладяваше. Той не ни увещаваше да вярваме, оставяше ни свободни и всеки сам, когато почувствува истинността на Словото му да приеме по свобода. Никога не спореше, само поучаваше. Непрестанно обогатяваше учението, което донесе в света, без да задължава никой да му вярва. Оставаше всеки сам, вътрешно да приеме, че това което говори е истина и ако е съгласен да живее според него.

Вярата и привързаността, която имахме към Учителя много външни хора, която не познаваха я отдаваха на хипнотично въздействие от негова страна. Вярата и привързаността, която имахме се дължеше на уважението, доверието и обичта, които имахме към него. Всеки от нас е получил светлина и знание от него, която са му помагали във всички трудни положения в живота и всеки е усетил благото от тази светлина, като я приложил и опитал. Естествено идва

признателност и благодарност, при това Учителят никога и нищо не е искал от когото и да е, абсолютно безкористно той е помагал на всеки, който е поискал помощ от него, пък какво можем и ние да му дадем! Неговото съзнание витаеше във високи духовни светове, които ние едва нещо долавяхме и разбирахме, но за които нашата душа копнееше и жадуваше.Всеки имаше стремеж да влезе, да проникне в тия духовни светове. Всеки искаше да живее с доброто, със светлината, с правдата, с мъдростта, с висшата любов. Това са сили и светове, които Учителят разкриваше пред нас. Ние долавяхме, усещахме озарението на тия висши сили. Това бяха проблясъци, които озаряваха, осветляваха нашите хоризонти, разширяваха ги, ние усещахме красотата на живота. Пред нас се откриваха нови светове с велики възможности за нови постижения. Това ни вдъхновяваше, внасяше радост и пълнота в живота ни. Казвахме си: има за какво да живеем. В живота има безкрайни възможности за красив и възвишен живот.

Може ли някой да стане безразличен към Учителя след като е преживял подобни състояния на вдъхновение и виждане? Може ли душата му да не се изпълни с благодарност и обич към него? Може ли да не оцени доброто, което той донасяше със Словото си? Благодарност и обич пълнеха сърцата ни към това лъчезарно същество, което ни показа пътя към тия духовни висоти. Това е началото. Светкавици са проблясвали и са разкрили в мрака нови светове. Сега предстои на човека да извърши една от главните работи в живота си - работа невидима, скрита за външните очи. Ако може да извърши тази работа, той сам ще може да се повдигне на по-голяма висота. Сам човек трябва да се заеме да преустрои своя вътрешен свят, да организира силите, които действуват, да тури ред и порядък във вътрешния си живот. Будното съзнание да бъде постоянен стремеж на всяка вътрешна проява - на мислите, чувствата и постъпките. Будност и работа трябват.

Учителят ни води по нов път. Всичко, което той ни говори не е от този свят, то е ново знание за нас. Той е дошъл от един висок свят, който ние не познаваме и ни посочва пътя към този свят. Понякога в словото му виждам като някакви куки, които пуща към нас, за които да се уловим и да излезем от дълбоките кладенци, в които сме потънали, от тресавищата в които газим и се мъчим да излезем. Със Словото си той ни посочи път, който не всякога можем да видим с вътрешните си очи. Понякога виделината не ни достига, друг път възможности нямаме или вярата ни е слаба. Непрестанно трябва да крепне вярата ни, да се усилва вътрешната светлина, да минем нагоре стъпка в развитието си. Вярата си усилва в опитностите, които имаме в живота си. В усилията, които правим да преодолеем мъчнотиите, и страданията разбира се, придобиваме вътрешна виделина. Това е пътят на духовното развитие. Мъчнотиите и страданията са необходимост за придобиване на опитност, от която получаваме знание и светлина. В пътя на чистенето и растенето човек неизбежно минава през страдания, те са методи на чистене. Ние трябва напълно да променим нашето становище към страданията и мъчнотиите. В обикновеното разбиране страданията и мъчнотиите са нещо неизбежно. Учителят застъпваше гледището, че страданията и мъчнотиите са етап в развитието на човека на земята, без тях той не може да се развива правилно. При всяко страдание човек придобива особен род енергия необходима за развитието му. Тази енергия ще му даде знание и светлина потребна за развитието му. Всеки от нас е минавал през различни страдания и всеки има опитността, че след всяко страдание човек получава някаква придобивка, някакво знание. Това е новото отношение към страданията. Той казваше, че за всеки човек е определено

през какви страдания и изпитания ще мине. При всяко страдание човек обработва известна материя. При тази обработка материята добива други качества, които ще ползуват човека.

Тук ние се срещаме със закона на кармата - закона на причини и последствия. Един неумолим закон: Каквото си направил, ще ти направят. То е закон на правдата. Учителят ни учи, че всяко страдание и мъчнотия, които преживяваме ни дават знание необходимо за живота. Чрез страданията ние се повдигаме, растем. Страданията са необходимост в живота на човека на земята. При това гледане на страданията, ние се освобождаваме от тягостното чувство, когато понасяме какво и да е страдание. То е необходимо, то е потребно, то ни повдига в пътя на нашето развитие. Това е новото отношение към страданията - то е новото отношение и към закона на кармата. Закона на кармата преди да получа това разбиране чувствах като един неумолим чук, който може да те удари. Сега кармата чувствам като милостива ръка, която те прекарва през страданията за да добиеш светлина и знание, които ще те повдигнат. Страданията са само задачи, които човек трябва да разрешава непрестанно в живота си. Те не са вече наказание за сторени погрешки, а за просвещаване, за разширение на съзнанието. Ето как Словото на Учителя облекчава пътя на ученика към неговия възход. Едно е да те наказват, друго е да решаваш задачи, да учиш, за да минеш една стъпка напред в развитието си. Както ученикът от светските училища решава задачи, за да придобива знание необходимо за живота, така и ученикът на школата на Учителя минава през процеси на обучение, което често е изпитание и страдание, за да върви в пътя на своя възход. Човек в школата на Учителя учи, всичкото знание добива от опит. Всяко нещо трябва да бъде опитано. Всеки сам трябва да добие това знание. Нищо не се дава наготово. В школата на Учителя нищо не се запаметява, а се опитва, защото човек знае това, което е опитано. Школата на Учителя е опитана. Всяко нещо ученикът трябва да приложи за да добие опит. Знанието, което не сме преживяли и опитали, то не е положително знание, то е теоретично, то е само умствено знание. Дори знанието, което сърцето е придобило, ако не е опитано, и то не е истинско. Затова Учителят казва: „Моето учение започва от приложението". Ученикът учи като прилага знанието, което Учителят е дал. Който не прилага, не е ученик. В школата Учителят излагаше учението си общо на всички, но всеки сам трябваше да приложи и опита това, което той учеше. Опитаното знание е знание. Както придобитата и смляна храна от организма ползува човека, така и опитаното и приложено знание го ползува. Това, което човек е опитал в него има увереност, че е така. Всяко нищо, което не е опитано, в него може да се съмнява дали е така или не. Самоувереността идва от опитаните неща. Теоретичното знание подлежи на проверка.

Знанието, което Учителят ни даде има отношение към живота изобщо, към нашето поведение в отношението ни към хората, към възпитанието ни, към вътрешната ни работа за развитие на дарби и способности, към контрола на нашите прояви и т.н. Знанието, което Учителят ни даде засяга целокупния живот на човека, както външните изяви, така и вътрешните възможности. Всичко, което Учителят ни учи, а ние не сме опитали, почива на вярата. Ние вярваме в това, което ни казва Учителя, че е истина. Но за да добием сигурност, трябва да го приложим, да го опитаме. Например, ние вярваме в разумността на природата, вярваме, че законите, които управляват природните явления са разумни. В природата ние не можем да правим опити, но ние можем да я наблюдаваме и да правим изводи. Голямата зависимост и въздействие на

природните явления ни подсказва разумността. Като изучаваме и наблюдаваме природните явления, виждаме зависимост, взаимодействие, които говорят за разумност. Най-добре това може да се види в тази област на природата, където човек не е упражнил своето въздействие. Човек като природно явление не всякога е упражнил правилно въздействие на околната среда, проявил е и разрушително въздействие. В природата няма хаос, но има ред и порядък, има закони, които регулират отношенията на съществата в природата. Човек е упражнил голямо въздействие върху явленията на земята, като е направил големи пакости. Той мисли и дори иска да стане неин господар. Това показва, че той е надценил своите възможности и не е намерил своето място в целокупния живот на природата. Човек е разумно същество, но не всякога действува разумно, защото не познава напълно своето естество, своите възможности. В природата няма случайности, а има зависимости. Видимите случайности са зависимости от порядък, който човек не познава в природата. Защото в природата действуват много разнообразни сили. Човек може да се ползува от природните закони за своя полза, но когато се опита да им господарствува, той може само да напакости както на себе си, така и на самата природа. Защото всяко действие поражда противодействие. Това е закон в природата. Противодействието може да бъде пакостно за самия него и то може да дойде оттам, дето най-малко очаква и подозира.

Природата има много блага и възможности за човека, и ако иска да се ползува от нейните блага, трябва да я проучва, да наблюдава и да не прави опити, с които може да я повреди. Тя е необходимо условие и среда за неговото съществуване. Учителят ни съветваше да правим връзка с Разумната Природа или с живата природа, както той я наричаше, за да можем да се ползуваме от нейните сили. Живата природа е склад на енергии и сили, от които човек може да се ползува, затова отношението ни към нея трябва да бъде съзнателно. Учителят ни учеше, когато сме сред природата или на планината, да наблюдаваме всичко около себе си и да правим връзка с нея. Като я наблюдаваме да почувствуваме живота в нея. Всичко в природата е живо, тя ни говори, ние трябва да я изучаваме, да разбираме нейния език. Ние можем да приемем нейните енергии при каквото и състояние да се намираме за подобрение на здравето ни или за нашето духовно повдигане. Тя всякога има какво да ни даде. Разумните същества, които я ръководят са всякога разположени да ни подкрепят и помагат. Ние сме потопени в един разумен свят, който разполага с безкрайни блага и който е готов да ни ги даде. Ако ние се затворим за нея с нашето незнание и непознаване, тя не може нищо да ни даде. Една от задачите ни е всеки от нас да изработи правилно отношение и разбиране за разумната природа. Успеем ли да направим връзка с нея, ние ще имаме един верен приятел при всички положения в живота и никога няма да бъдем лишени от необходимото. Светлината, въздуха, водата, растенията, високите планини - това са складове на сили, от които разумния човек може да се ползува. Контактът ни с живата природа ни дава здраве, бодрост, сила. Когато направим правилна връзка от нищо няма да бъдем лишени, затова трябва да освободим ума си от всички стари заблуди, криви разбирания за природата, да освободим сърцето си от всички егоистични чувства, да обикнем всичко живо, за да почувствуваме изобилието на живота. Красотата и многообразният й език. Учителят многократно ни е говорил за тази връзка с природата, давал ни е задачи, формули, упражнения, само и само да можем да излезем от старите вкаменени разбирания, да освободим себе си, ума си, сърцето си и душата си от робството, оковите и заблудите на миналите отживяли разбирания. Разбира

се, това не е лесен процес, за да може да се постигне набързо, но аз вярвам, че това е постижимо при постоянна вътрешна работа в съзнанието, в сърцето, в ума и волята ни.

„Всичко в живота е постижимо, когато времето е добро и ние сме разумни" - казва Учителят в една песен. Първо човек сам трябва да се убеди, че природата е разумна. Това не подлежи на аргументиране и доказване. Като наблЮдава човек природата, може да почувствува живота в нея. Както човек вижда красотата в природата, така може да усети чрез сърцето си и живота в нея. Едно вътрешно усещане чрез сърцето може да даде на човека по-голяма увереност, отколкото някакво доказателство. Ние виждаме с очите си, но също виждаме с ума си, със сърцето си. Виждането с ума и сърцето не е по-малко убедително от виждането с очите. Виждането чрез ума и сърцето разширява нашето познание за света и природата. Красотата в живота идва от тия вътрешните знания. Всички хора, които имат очи могат ли да видят красотата в природата? - Не. Красотата виждат само тия, които имат вътрешна възможност да я видят.

Днес човек цени повече това, което той е създал, отколкото всичкото величие, което съществува в самата природа. Ако човек вижда красотата и величието на природата, много по-големи радости би имал. Човек още не е видял, нито осъзнал богатството, разнообразието, големия живот в природата от който той е част. Ние тепърва трябва да се възпитаваме, да развиваме нашето вътрешно виждане по отношение на природата. Всякога, когато съм ходила из планините и съм се спирала да наблЮдавам живота, който блика във всяко кътче, например покрай някое малко изворче забутано някъде, той извира, носи живот около себе си, множество цветя са нацъфтяли около него, красота и свежест лъхат покрай него и съм се питала кой вижда тази красота? За кого природата е създала такава красота? Или когато утринното слънце освети някоя полянка цяла осеяна с цветя, по които росните капки отразяват слънцето в разни багри, за кого е тази красота? Или тяхното бълбукане на малките поточета, които унасят човека в света на музиката, внасят мир и тишина в него, ако се остави на техните песни. Има ли място в природата където да няма живот? Дори тревните постелки, по които ние стъпваме, каква красота на зелени багри и форми, на тревицата, природата е надарила. Ако човек има очи навсякъде може да вижда красота и красота. За кого е създадена и кому е необходима? Животът се изразява в красотата. Животът е мощното, което твори и създава формите в природата в едно велико разнообразие. Неизброими са формите, които животът създава в природата. Тя твори от най-малките невидими същества до най-великите светове. Мощно нещо е живота. Той прониква всичко и го обединява в едно единство. Творческите сили в живота се ръководят от разумни принципи.

Учителят ни учеше, че животът е проява на Великата космическа Любов изявена като принцип.

Човек е част от разумната природа, той участвува в колективния живот. Животът е единен в целия Космос. Човек тепърва ще изучава връзките с живата природа, с живота на цялото. Човек едва е надзърнал само във Великия живот, от който той е малка част. Учителят също ни учеше, че вън от видимата природа има още невидими светове - непознати, с които сме във връзка и отношение. Има много по-напреднали същества от нас, с които сме във връзка и които ни помагат. Ние не сме последното творение на живота. Ние можем да влизаме във връзка с по-напредналите същества, които са готови да ни учат и помагат. Учителят казва, че ние можем да се обърнем мислено за помощ към този

разумен свят, когато сме в нужда. Те са готови да ни помагат. Трябва да правим опити, когато имаме нужда, за да добием вяра в Разумния невидим свят.

Ще разкажа някои мои опитности.

В 1920 год., когато започнах да слушам беседите на Учителя, през пролетта заболях от скарлатина. Вкъщи нямаше условия да лежа и аз пожелах да отида в болница. Постъпих в инфекциозното отделение. Няколко дни след постъпването ми, главният лекар д-р Киров, при едно посещение в болницата ми каза, че имам типична скарлатина с развити двата процеса: тялото ми е покрито с пъпки, а гърба ми започва да се лющи, и затова той иска да доведе студентите, за да видят двете фази на болестта. Не зная какво съм направила в израза си, но той ме попита: „Защо, не искате ли?" Казах, че се стеснявам. той ми отговори, че няма нищо. Ще видят гърба, гърдите и бедрата ми. Когато той напусна стаята, аз се завих под одеалото и горчиво заплаках. Бях на 21 година и в отделението бях почти сама. Нямаше други болни, освен едно момченце. Толкова неприятно ми се виждаше това посещение, като че ли щях да бъда изложена на поругание. Поплаках си доста, мислех си, че ако майка ми беше жива, нямаше да ми се случи това. И както плачех, ми дойде на ума една мисъл: помоли се на Бога да ти помогне. Аз веднага почнах да се моля на Христа, понеже още от дете имах много хубаво чувство към Христа. Това, което бях учила в училище като малка ученичка, беше събудило голяма любов към Христа заради любовта и благостта, които той е предавал, който е бил на земята. Така се молих дълго с вяра и почувствувах облекчение след молитвата. На другата сутрин сестрата в отделението ми каза, че студентите вече са дошли в двора. Мене ми се сви сърцето и зачаках. Чаках дълго време. Студентите бяха на двора, защото времето беше хубаво и след доста време сестрата пак дойде в стаята и ми каза, че извикали професора на операция и студентите си отишли. Зарадвах се много. В следващите дни все пак чаках да не би да дойдат, но те не дойдоха повече. И така, аз имах първият опит от чута молитва. Радостта ми беше голяма не само защото не дойдоха студентите, но за това, че Христос чува молитвите. Това ме изпълни с упование и вяра, че когато човек е в нужда и се обърне за помощ има кой да му помогне.

Имам още два случая за чута молитва, които ще опиша.

През един хубав пролетен ден, бяхме на бивака с Учителя. По едно време ми дойде наум да взема чайника на Учителя и да ида на едно изворче, което е по-високо от лагера и да донеса вода на Учителя от него. Аз се обадих на Учителя, че отивам на това изворче, за да знае и да не би да поиска да пие вода, пък аз вземам чайника. Взех чайника и тръгнах. Още не бях напуснала полянката на лагера и една определена мисъл ми мина в главата: „Вземи си другарка да не си сама". Аз помислих, че Учителят ми прати тази мисъл. Понеже много обичам да ходя сама в планината - тогава чувствам по-жив контакт с природата - тръгнах сама, като си помислих, че ще внимавам. Изворчето, при което отивах за вода беше в забранената зона, понеже скоро бяха залесявали с борови фиданки тази част от планината. Изкачих се над шосето и навлязох в залесената част. Бях се изкачила доста високо и забелязах, че от Горския дом се движи един горски стражар към посоката, в която аз вървях. Стана ми неприятно и аз забързах да го изпреваря и да напълня чайника, за да не ми срещне. Но аз бях успяла само да напълня чайника и той дойде до изворчето. Аз се извиних, че съм дошла в забранената зона, но много съм внимавала да не настъпя някакво борче. Понеже ние сме идвали тука преди залесяването и затова съм искала да взема вода от това изворче. Той ме запита от Братството ли съм и аз му отговорих. И когато взех чайника за да си тръгна, той поиска от

мене това, което мъжете искат от жените. Казах му, че ние така не живеем. Когато той се приближи към мене, аз се уплаших, стегнах се вътрешно и си казах, че няма да позволя това, ще се боря. Оставих веднага чайника на земята, изправих се готова за самоотбрана и извиках високо: „Господи" - за помощ. Като чу той това, веднага той ми каза: „Бягай!" Аз грабнах чайника, хукнах надолу, защото мястото беше стръмно и не се обърнах назад.

При този втори случай на чута молитва, аз проявих непослушание. Някое същество ме предупреди да си взема другарка. Аз не послушах и трябваше да преживея страха и отвращението от подобен опит за нападение.

Третият случай на чута молитва беше на Изгрева, в стаята ми, на поляната, където аз живеех. Беше първите дни на декември - 1945 г. Аз бях си махнала дантелените пердета от прозорците, защото исках да си почистя жилището за празниците и Новата година. Понеже стаята беше на земята и когато нямаше прозрачни пердета, отвън се виждаше всичко. Аз седях до прозореца и четях вестник. Изведнъж някой се приближи до прозореца и заговори. Погледнах - руски войник. питаше ме зная ли къде е Руския дом. Отговорих, че не зная, той ми огледа хубаво стаята, това ми направи впечатление и се отдалечи. Тогава аз седнах и продължих да чета. След малко някой отвори външната врата, влезе в антрето и отвори без да тропа вратата в стаята ми. Погледнах - същия войник. Скочих и го попитах какво търси в стаята ми. Той пак ми зададе същият въпрос - зная ли къде е Руския дом. Отговорих, че не зная, а той ме запита: „А вашият отец знае ли?" Казах, че знае и казах, ако искате ще ви заведа при него. Гледах да излеза от стаята. Приближих се при вратата за да изляза, но той ме хвана с двете си ръце, ръцете ми под рамената, аз се отдръпнах, но той ме държеше здраво. Отдръпнах се още назад, но той продължаваше да ми държи ръцете. Така като се движехме из стаята блъснахме гардероба, който се отмести, той си настъпваше и успя да ме събори на миндера. Аз се свих на топка и с краката си го отблъснах от себе си. Аз знаех, че съм сама в стаята, на поляната понеже беше студено нямаше никой. Паша беше слязла в града и аз разбрах, че не мога да чакам помощ от никого отвън. Тогава си спомних, че Учителят преди да си отидат приятелите от Латвия в началото на септември, когато в 1939 год. Хитлер обяви войната на Полша, те трябваше да минат близо до бойното поле и затова те бяха много смутени. След последния обяд, който имаха с Учителя, той като стана от масата погледна наляво и надясно и им каза: „Когато сте в нужда, повикайте ме!" Като чух тия думи, аз изтръпнах. Не бях чувала друг път Учителят да говори така открито и за своите възможности. Бяха ми разправяли разни случки за помощ през разстояние, но направо от неговите уста не бях чула и това ми направи много силно впечатление. Вярно, че те бяха много смутени и изплашени от пътя, който им предстоеше, да минат през страна, в която се водят военни действия. Доколкото си спомням това беше между 9 и 13 септември 1939 год. Това, че Учителят им обеща помощта си открито, ясно, ме изпълни с радост за тях, но и радост за мене. И аз не се стърпях и им обърнах внимание да помнят това, което Учителят им е казал, но и аз го запомних.

И както се борех с войника, спомних си тия думи на Учителя и извиках силно, колкото мога: „Учителю, Учителю!" След като извиках втори път, нападателят веднага ме отпусна, напусна стаята ми, излезе вън на поляната, провря се под телената ограда и избяга в гората. Самата аз нищо не можех да направя, той беше по-силен от мене. Мъчно можех да му надвия и едничкото нещо, което ми оставаше беше да извикам Учителя. Учителят беше вече напуснал земята. За моя радост помощта дойде веднага. Когато напусна стаята

ми, аз излязох след него, гледах го как се провря по корем през телената ограда и аз бях много зарадвана, но и изненадана. Какво стана в съзнанието на този войник, който само преди няколко мига се бореше с мене, а сега бягаше? В такъв момент човек може само да каже: „Благодаря Ти Господи за помощта! Ти можеш и знаеш как да помагаш. Благодаря!"

И в трите случая помощта дойде от Невидимия свят. Нямаше намеса на човек по някакъв земен път. Аз не зная как невидимия свят помага и как Учителят ми помогна, но виждам, че невидимите наши приятели намират начин да ни помогнат. Малко нещо ли е, когато си в някакво неблагоприятно положение да се обърнеш за помощ към Висшия разумен свят и да получиш помощта в самия момент. Какво повече може да желае човек? Може ли човек да не прецени тези мигове на контакт с разумния свят? След като почувствам помощта мога ли да се съмнявам имам ли право да мисля, че е случайно. Самата помощ не е ли достатъчно доказателство? Може ли да се желае по-хубава връзка от това, да ти помогнат, когато си в нужда?

Спомням си друг случай. Имаме двама братя, които са сираци от войната. Единият беше мозайкаджия, той беше по-големият и издържаше по-малкият си брат. По-големият брат често отиваше да работи в провинцията. По-малкият брат следваше музикалната академия. Било време, когато той е трябвало да внесе семестриалната си такса. Брат му бил в провинцията на работа, той потърсил от някои приятели да му услужат за да внесе таксата. Случило се така, че никой не могъл да му помогне. Той се смутил, че може да пропусне срока за записването и да загуби семестъра. И както се движел разтревожен из Изгрева, минава покрай дома на Учителя, Учителят го извиква и му казва да почака малко. Влиза в стаята си и след малко излиза и му подава един плик, като му казва: „Иди да се запишеш!" Като си отива вкъщи и отваря плика, вижда, че сумата е точно, колкото е таксата. Отива и се записва. Тази помощ пак е от висшия невидим свят, който знае нуждите и помага толкоз, колкото трябва. Понеже не е имало друго същество, което да разбере нуждата на младия брат, Учителят става изразител и дава помощта. Братът не е поискал помощ от Учителя, не му е казал, че трябва да се запише, не му е казал колко е таксата, но Учителя дал нужната сума. Ние не може да питаме как Учителят е научил каква сума е била нужна на брата, но самата постъпка на Учителя е красноречива и ясна - дава му толкоз, колкото е таксата. Ясна е, че Учителят е могъл да знае без да му се иска и да му се каже колко е таксата. Разумният свят помага само за съществени нужди на човека.

Многобройни и различни са случаите, когато Учителят е помагал на приятелите. Спомням си един случай с мене. Един ден се почувствах недобре здравословно. Не зная какво ми беше, но не се чувствувах добре. Излязох за да отида до изгревската поляна, минах покрай дома на Учителя, който в това време беше пред стаята си и говореше с един брат. Аз минах, поздравих Учителя и отидох на поляната. Направи ми впечатление, че Учителят много проницателно ме изгледа и усетих, че погледът му ме проникна. Поразходих се и на връщане от поляната, Учителят още говореше с брата и когато аз приближах той се отдели от брата, каза му нещо и се приближи към мене. Попита ме: „Какво ти е Еленке?" Отговорих му, че нещо не съм много добре и аз не зная какво ми е. Навярно Учителят е видял нещо в аурата ми, което не е в ред, когато минах край него. Така мисля заради този поглед, който усетих. Без да му кажа дума той ми даде наставления за лечение. На другия ден бях добре.

Ето защо, всеки от нас, който е получавал такава помощ знае, че Учителят

виждаше неща, които ние не виждаме. Като виждаше, помагаше както той разбираше. Учителят помагаше постоянно, където имаше нужда. За тази помощ той никога нищо не споменаваше. Никога не съм чула да каже, че е помогнал на някого. Както тайно виждаше, така и тайно помагаше. В още по-голяма тайна държеше тази своя дейност. За тази дейност той не споменаваше. Никой от нас не е чул да каже, че е помогнал на някого, нито някой от приятелите е чул такова нещо. Учителят не споменаваше за помощта, която постоянно проявяваше към всеки нуждаещ се. Това беше скрита дейност, а ние само узнавахме когато лично ни е помагал или на наш близък. За тази дейност ние разбирахме от различните случаи и то защото самата помощ, която е дал говореше за себе си. Това са безброй случаи на помощ към всички.

Спомням си друг един случай за помощ. Един наш брат е помолен от владиката Стефан, който моли брата да отиде при Учителя и да му каже, че той - Стефан е направил някакво изказване, за което е осъден на смърт от Македонската революционна организация. Братът отива при Учителя, казва молбата на владиката Стефан, Учителят казва на брата: „Поздравете го и му кажете да е спокоен". Тази смъртна присъда не се изпълни. Аз не мога да проверя и да докажа, че Учителят е помогнал, но от това, което зная правя извод, че Учителят помагаше на всеки зов за помощ отправен към него, като изпълняваше заповедта на Христа „да не знае лявата ръка, какво прави дясната". Тези неща той правеше в мълчание. Не вярвам, че може да има човек, който може да остане равнодушен при изявата на помощта, която той даваше.

Учителят в изява на ученето си проявяваше много страни, някои от които бяха силно подчертани, ярко изявени. Такава страна беше вярата на Учителя в Божественото, в разумното в света. Когато говореше по този въпрос, той беше категоричен, ясен, строго определен. Помен от колебание не се забелязваше. Бог е реалност, с която той е свързан абсолютно, той живее в тази реалност, оттам черпи сили, вдъхновение, знания. Бог е реалност, с която всеки човек е свързан и той може да се ползува от нея. Учителят казваше: „Най-близкото същество до човека е Бог". Бог е същност, която прониква Вселената. Той е навсякъде и във всичко. Бог е великата разумност в живота. Тази разумност непрестанно твори, създава. Всичко е създадено от Него и той присъства в творението си, но е повече от него. Човек е част от това творчество и е свързан с него. Връзката може да бъде съзнателна или несъзнателна, това зависи от степента на развитието на човека. Човек може да бъде в съзнателна връзка с Бога без никакви посредници. Щом човек спазва законите на разумната природа и живее в хармония с тях, той се ползува от благата на природата и никой не може да го лиши от тях. Не спазва ли тези закони, той сам се лишава от нейните блага. Законите на разумната природа са общи за всички: за човека, за животните, за растенията, за минералите. Също и за по-висшите същества, които са на по-високо развитие. Много напреднали същества в своето развитие стоят над човека, за които той още няма сетива, за да направи съзнателна връзка. Тези напреднали същества са разположени към човека и му помагат в неговото еволюционно развитие. Човекът не е изоставен, не е сам, безброй същества има, които са готови да му помагат. За да получи помощта, той трябва да спазва законите на живата природа. При това той трябва сам да дойде до това разбиране, без никакво насилие, без усещане, сам да израсте и да разбере, че само по този начин може разумно да живее. Това разбиране трябва да бъде плод на неговото развитие, да му стане вътрешна необходимост да живее така. Веднъж дошъл до такова развитие, да бъде във връзка с Разумната природа ще се ползува от нейните закони и блага. Природата не е враждебно

разположена към човека, но той като не я познава и разбира, сам се ограничава и отделя от нея, като иска да я победи, да я завладее, да й господарува. В природата съществуват разумни закони, които управляват цялото битие. Всичко действува в съгласие и хармония и няма сила, която може да наруши порядъка в Битието, да наруши равновесието в него. До това разбиране човек трябва да израсте. той трябва да съгласува своя живот с природата и да не противодействува на нейните закони, интуитивно, вътрешно да схване, че така е устроен животът на земята. Ние трябва да имаме тази убеденост, тя ще дойде от вярата. Вярата не се доказва, вярата се живее. Човек вярва, защото всичко, което е научил в живота си го води до вярата, до великото в живота.

Учителят беше същество на пълната вяра. Вяра в Бога, вяра във Великата разумност. Правило ми е впечатление, че когато Учителят държеше своите беседи и говореше за Бога, той се въодушевяваше, вдъхновяваше се, за нищо друго не е говорил така вдъхновено, както, когато говореше за Бога. Заговореше ли за Бога вдъхновението идваше, дори повишаваше гласа си, радост бликаше от него. Така беше когато държеше беседите си, така беше и когато говореше в разговорите си с другите, така беше и когато говореше в частните си разговори - лично с някого. Един приятел ни казваше, че той вижда Учителя, че се хванал с едната ръка за Бога и никога, в никакъв случай не се пуща.

Веднъж дошъл до такова развитие, човек може да бъде във връзка с Разумната природа и да се ползува от нейните блага. Природата е разположена към човека, но той като не я познава, не разбира, сам се ограничава и отделя от нея.

Учителят беше във връзка с Бога постоянно. Когато е водил разговори с някого или с повече хора, в някакъв промеждутък съм имала случаи да го чуя да каже тихо: „Господи!" Това ми се е случвало при разговори с нас в „Парахода". С това си поведение той действуваше на слушателите и някак непосредствено предаваше на тях своята вяра. Така убедено говореше, че не можеш да помислиш, че не е така. Говореше ли за Бога, от него лъхаше вяра и Любов. И така той въздействаше и предаваше на другите своето вдъхновение, своята вяра и любов към Бога. И ние като го слушахме, изпитахме вяра и любов към Бога. Когато човек вярва, той има упование, има тил, вярва, че има кой да му помага. Това дава сила, увереност, спокойствие, стабилност, упование. Вярата е стълб, който крепи човека.

Мнозина считат вярата за заблуда. Те изхождат от някои вярвания от изостанали стари религиозни схващания, които са изгубили всякакъв смисъл и съдържание. Вярата е принцип. Като вярваш в нещо, то става, реализира се. Когато човек иска да постигне нещо и се съмнява, че може да се реализира, той руши основата, на която стои. За всяко нещо, което човек иска да постигне, нужна е вяра без съмнение - жива вяра. Тя дава сила, с която човек преодолява препятствията за реализирането им. Съмнението руши вярата. Вярата е положително качество, тя импулсира човека за превъзмогване, за издържане. Вярата дава мощност на този, който вярва. Вярата дава възможност за проява на творческите сили на човека. Способността на човека да вярва му открива поле за големи дела. Вярата е голям източник на сила. Вярата е път, който води човека до възможности и постижения. Тя дава издръжливост на човека. Тя е едно от най-необходимите качества, които човек трябва да знае как да крепи и да развива. Вярата поддържа будно съзнанието, тя е проводник на сили. Не случайно е казано: „Ако вярвате и планини може да преместите". Този израз е символ за възможностите, които вярата дава. Когато Христос е лекувал,

Той само е запитвал: „Имаш ли вяра?" Вярата е била условие, път да изяви Христос висшата сила, да потекат висшите творчески енергии за здраве и живот. Пак Христос е казал: „Вярвайте и ще ви бъде!" За човека на пълната вяра и невъзможното става възможно. Вярата прави контакт със сили от по-висше естество и когато те потекат, невъзможното става възможно. Светът, в който живеем е по-широк, отколкото ние го познаваме. В него има повече възможности за постижения. Вярата е основа за тяхната проява и изява. Пълната вяра прави човека стабилен, сигурен. Сигурността идва от вътрешната сила в човека, не отвън. Вярата отваря вътрешни простори в съзнанието на човека, отдето протичат сили и го правят неуязвим. Вярата е крепост. Друго нещо е вярването.

Учителят дойде на земята да ни покаже как човек може да живее разумно. Той не беше същество от нашия свят. От друг свят дойде той. Учението, което ни показа с живота си той го живееше. Това, което говореше, го проявяваше. Има много светлина и много възможности за добър живот, за здраве, за благородни прояви, за възвишеност, за красота. В този свят има всичко, за което човек копнее, за което жадува. Учителят ни показа този висок свят в своя живот, изразявайки го във всичката възможна простота и естественост. Като го наблюдавахме в живота му и той живееше като всички, но в целият му живот имаше нещо, което го отличаваше от нас. Той съвсем не беше като нас. И постъпките му, и в говора му, и в целият му живот имаше нещо, което го отличаваше от нас.

Това, за което ни говореше, винаги беше положително и повдигащо. Не говореше за отрицателни работи и всякога поучаваше за добро. В постъпките си беше изискан, никога не е изтъквал себе си, да покаже, че е повече от нас. Той беше много повече от нас, но за това не говореше. Ако някога се е изразявал, изказвал е някакви мисли за себе си, то е за да подчертае нещо, което ние не разбираме, имаме крива мисъл. Той заради истината се изказваше понякога по-строго, защото ние не можехме да се издигнем в света, за който ни говореше. В нас имаше криви образи, изопачени разбирания и за да разберем нашите криви разбирания, споменаваше нещо за себе си като контраст. Той нямаше нужда да се покаже, че може и какво може. За своите възможности той мълчеше и можеше да мълчи. В обходата си с нас беше внимателен, любезен, коректен, можеше всички да изслуша дори и когато говорим глупости. Той се отнасяше с уважение и почит към всички. Ако някои оставаха недоволни от неговото поведение, то е, защото те искаха нещо, което той не можеше и не искаше да направи. Това би понижило неговото достойнство. Той винаги се държеше с достойнство. Той не можеше да каже дума, да направи движение, жест, който да понижи достойнството му. И това той правеше не за да се покаже пред нас, но заради своята висша природа не искаше да понижи Божественото в себе си.

Още като ученик, Учителят е изучавал музика във Варна. Свирил е на цигулка при един чех. И след това Учителят е продължил да свири на цигулка. Когато Учителят е бил в Америка, един наш брат, който е учил заедно с него там казваше, че е свирил пред студентите, давал им е концерти. Той продължаваше да свири през целия си живот. Ние имаме повече от сто песни дадени от него. Повечето от тях са текст и мелодия дадена от Учителя. Често в класовете - Общия и Младежкия - идваше с цигулката си и много пъти ни е свирил. Когато ни е свирил, това беше празник за нас. Някои от песните дори той ги е дал в класовете - Общия или Младежкия.

Най-силно впечатление и въздействие имаше ритъмът на някои от

песните, които ни е дал. Имаше ритъм, който проникваше в човека, завладяваше го. Когато Учителят свиреше, ние се превръщахме в слух и се оставяхме на въздействието на музиката му. Слушаш и ти става хубаво, радостно, навлизаш в непознати области и се оставяш да те носят към нещо ново. Ритъмът на някои от песните му имаше непосредствено въздействие на сърцето. То замлъкваше, свиваше се. В каквото и състояние да се намираше човек, щом попаднеше под влиянието на Учителовата музика, щом се оставяше на нейното въздействие, всичко забравяше, само слушаше. Тези музикални вълни го заливат, проникват и въздействат на същността на човека. Нещо ново навлизаше в човека, радост го овладяваше и се оставяше на това въздействие. Музиката му имаше завладяващо въздействие. Като слушаше, човек навлизаше в себе си, откриваше се по-широк и по-достоен вътрешен свят.

Словото му и музиката му еднакво ни завладяваха, но различно беше действието им. Словото му носеше светлина, разкриваше простори и светове. Чрез въздействието на музиката човек навлизаше в себе си и там изживяваше нещо непознато и ново. Музиката обхващаше не само емоционалната страна на човека, но и цялото човешко същество. В човека действуват много сили, всяка сила има особени трептения. Трептенията на силите могат да се допълват, да се усилват.

Един от методите за смяна са състоянията, които Учителят ни даде е музиката, песните. Той ни съветваше, когато сме неразположени да изпеем някоя песен и така, чрез влиянието й да сменим състоянието си. Всяка песен има свой ритъм, свои трептения, които въздействат пряко на сърцето. Музиката оказва тониращо въздействие. Човек може да се лекува с музиката, ако знае как. Съветваше ни да правим опити, за да видим какво въздействие може да има една песен. Ние трябва да пеем не само когато сме здрави, но и когато сме болни. Ще пеем, за да се тониираме.

Да настроим сърцето и ума си така, че да могат силите и енергиите от природата да проникнат в нас и да се възстанови нарушеното равновесие. Чрез музиката ние можем да се хармониираме със силите на разумния свят. Може не всякога да успяваме да направим това, но трябва да правим опити, докато успеем. Каквато работа да вършим, каквито препятствия има да преодоляваме, можем да разчитаме на ума и на сърцето си, да намерим методи, чрез които можем да си помогнем. Ще мислим какво трябва да направим, за да излезем от неблагоприятните състояния, в които сме попаднали. Като мислим, ще преценяваме кой е най-добрият път за да възстановим вътрешния си мир, да придобием вътрешна светлина и здраве. Мисълта е един от най-главните фактори за смяна на състоянията. Ако някога сме оскърбени, като започнем да мислим ще видим, колко е безсмислено, дори глупаво да се оскърбява човек, че някой е казал нещо за него, па каквото и да е то. Учителят казваше: „Ако това, което ни е казано е вярно, значи трябва ние да се коригираме, пък ако не е вярно, то не се отнася до нас. Ако казаното е злонамерено, то е лошо за този, който го е казал. Ние това не трябва да правим, защото виждаме колко е грозно да се постъпва така". Трансформирането на енергиите е един важен фактор в самовъзпитанието. Този метод не зависи от външни фактори, но само от нашата добра воля и старание. Пречките да си послужим с него са само вътрешни - в нас самите. От друга гледна точка е лесно достъпен. Нужно е само будно съзнание и вътрешен контрол. Затова, при прилагането на този метод нужна е вътрешна подвижност на ума и на сърцето. Да имаме готовност да се съпротивляваме на всяка вътрешна вкостенялост. В ръцете ни разумния метод за смяната на състоянията е силно средство за повдигане и запазване

на вътрешния мир и равновесие. Човек може сам да си помага. Това дава свобода. Човек трябва да отбягва всяко потискащо състояние като разрушително. Отрицателните състояния, в които понякога изпадаме с всичка сила трябва да се преборим с тях, за запазване действието на добрите сили в нас, за запазване на здравето си.

В природата действуват положителни и отрицателни сили. И едните и другите изпълняват своя служба необхсдима за природата. При тонирането на силите няма да превръщаме положителните сили в отрицателни, но ще правим опит отрицателните сили да ги впрегнем да служат на доброто. Ако имаме недоволство или раздразнение, да направим опит да завладеем силите на недоволството и раздразнението и да се накараме да извършим някакво добро - или услуга някому. Направим ли това, недоволството и раздразнението си отиват. Особено трябва да се пазим от оскърбление и обида. Те са отрицателни състояния, които действат потискащо, принизяващо. Със светла мисъл, с благородно чувство и добра воля ние можем моментално да излезем от тези нисши състояния. И колкото по-скоро излезем от тяхното влияние, колкото по-скоро отворим ума и сърцето си за светлината и за доброто, толкова по-скоро ще повдигнем съзнанието си в едно поле на радост и разумност. От всяко състояние, което помрачава съзнанието ни трябва да излезем от неговото влияние, а най-лесно е, когато с неговата сила направим някакво добро. Каквото и добро да направим, отключва положителни сили на радост и мир в нас. Всеки от нас носи в себе си положителни, добри сили. Тези сили трябва да турим в действие, на тях да дадем път да се проявяват. За тях всякога пътя трябва да бъде отворен, никаква преграда да не туряме на тях. Тогава ще се радваме на здраве и добро разположение. Това не е мъчно да го направим, при това то зависи само от нас. Ние трябва да желаем, а възможностите са в нас. Трябва да организираме силите си в служба на доброто, разумното и красивото. Нека се попитаме: Искаме ли да направим това? Щом желаем да го направим отвън нямаме пречки. Ние имаме сили и знание как да го направим. Ако нещо не знаем, ако нещо не ни е ясно, нека потърсим в съзнанието си къде сме турили преграда на светлината. Преградите на светлината идат от егоистичните мисли, от надценяването, което прави човек, от повишеното самочувствие, от превишаване на собствените си права и възможности. Всички пътища за проникване на светлината в нашия ум трябва да бъдат отворени. Всички пътища за благородните чувства трябва да бъдат отворени, а волята ни всякога да е готова да прояви доброто. Това е най-чистият път за будното съзнание. Така само ние ще отворим пътя за изява на нашата висша природа, за изява на душата ни.

В Словото си Учителят многократно е изяснявал тези процеси на съзнанието, за да се изяви душата ни, за да се изяви Божественото в нас, ние трябва да работим за развитието на добродетелите, носители и проводници на Божественото са добродетелите. Това са отворените врати, през които може да потекат висшите сили на нашата Божествена природа. Учителят казва, че всеки човек носи нещо Божествено в себе си. Всяка човешка душа носи Божествен елемент, частица от Бога, индивидуална негова, неповторима. Нашата задача е да дадем път за изява на тая Божествена природа. Тази природа човек носи в зародиш. Ние носим в себе си дарби и възможности, чрез които Божественото може да се изяви - добродетелите. Трябва да си поставим задача да развием добродетелите в нас. Учителят казва: „Ако всеки си постави задачата всяка година да развие по една добродетел, за 25 години той ще развие 25 добродетели". Такъв човек добива връзка с живота природа,

тя го познава и му отговаря за всички негови желания. Учителят казва: „Поне човек може да развие първите три основни добродетели: първата година ще работи за търпението, втората година за милосърдието, третата година да развива любов към Бога". Това е задача за три години човек да добие три основни добродетели. Учителят казва, че търпението е добродетел, която се изработва само на земята. Всеки от нас, който иска да се повдигне на по-високо ниво, то се постига с разумна съзнателна работа. За повдигане на съзнанието ни, нужна е работа, потребна е мисъл. Мисълта е творческа сила и когато човек се научи да мисли, той може да постигне каквото желае. С мисълта си можем да добием светлина, която ще ни изведе от стария живот, от животинското състояние в нас, от нисшата човешка природа. Това са задачи на всеки, който е тръгнал по пътя на светлината и истината. Ние трябва да добием творческа мисъл, да се освободим от асоциативната мисъл. При творческата мисъл човек е активен, а при асоциативната - пасивен. Много и много има да учи човек в пътя за познаване Бога и любов към Бога. Учителят ни води по пътя на Богопознаването.

Спомням си, че когато Учителят отвори школата на Общия клас, първото нещо, което ни каза беше: „Аз искам да ми дадете празното си време, времето, когато не знаете какво да правите". Празното време е бездействие, неоползотворено време. Учителят не поиска времето, когато сме заети с една или друга работа. Той поиска най-малкото - времето, когато не знаем какво да правим. И за какво поиска да употребим това време - за най-красивата работа, за извисяване на съзнанието, за развитие на добродетелите, за освобождаване от стари, отживели идеи, на миналите култури, в които сме живяли, за опознаване на вътрешните възможности, които всеки от нас носи в себе си. Важно е всеки от нас да се научи да мисли, да бъдем активни в мисълта си. Не да оставим мисълта да се рее безконтролно. Всичко красиво в света е плод на човешката мисъл. Човек може да контролира мисълта си и да възприема мисли от възвишения свят. Учителят казваше, че нашите мозъци са ниви в които ангелите сеят своите семена, т.е. своите идеи. Ние трябва да помогнем да пречистим умовете си от трънте, за да може посятото да израсте и да даде плод.

Иска ми се да разкажа няколко случая, за да се види нещо от духовните възможности на Учителя. Учителят като младеж е трябвало да се яви при военните за военната си служба. Като отишъл в поделението, имало и други хора и те влизат в разговор помежду си. Учителят е казал: „Аз няма да служа". Един от присъстващите го потупал по гърба и му казал: „Какъв топчия ще стане от тебе!" По строежа на тялото на Учителя той вади този извод, че би могъл да служи в артилерията. Това е било в първите години след Освобождението. Имало е много младежи, които искали да служат във войската. Затова по закон се освобождавали от служба двама или трима на сто или на хиляда души /не зная точно/ - по жребие. Учителят изтеглил жребието, за да бъде освободен от служба. Така той не е служил войник и бил свободен за цял живот.

Но как е знаел, че няма да служи, когато това е ставало по жребие?

Друг случай. Нашата сестра Гена Папазова в 1923 год. завършва гимназия в Търново. Тя е била добра ученичка и била освободена от цяла матура, но е трябвало да държи писмен изпит по български език, който бил задължителен за всички. След като ги разпускат в края на годината за да се приготвят за матурата, сестрата е била свободна и с една група братя и сестри отишли на екскурзия в околностите на Търново. Там набрали много горски ягоди и някой от групата предложил на младата сестра да отиде в София и да занесе ягодите на Учителя. Тя тръгва, отива на ул. „Опълченска" 66 и занася ягодите. Престоява

в София няколко дни и вече е трябвало да се върне в Търново, за да се яви на писмения изпит. Отива при Учителя, но той и казва: „Останете още един ден" и тя остава. На другия ден отива да се вземе сбогом с Учителя, но той казва пак: „Останете още един ден". Тя вече е неспокойна, тревожи се, защото ще пропусне времето и няма да може да се яви навреме на изпита. Тревожи се, но иска да послуша Учителя. Безпокои се как да се яви пред родителите си, като е закъсняла за матурата. На третия ден Учителят й казва: „Останете още един ден". Тя се смущава, но остава. Когато отива на четвъртия ден, Учителят й казва: „Сега вече може да тръгнеш". Тръгва тя със свито сърце, че е пропуснала матурата си. Пристига в Търново, но смутена, разтревожена, как ще се извини пред семейството си. Като тръгва от гарата за вкъщи, среща я нейна съученичка и й казва: „Знаеш ли, матурата е отложена". Тя се успокоява и отива у дома си спокойна, радостна, че не е пропуснала изпита. Откъде е знаел Учителя, че матурата ще бъде отложена и я задържал няколко дни? Той е искал да й даде един урок. Учителят вижда, че матурата е отложена за всички гимназии в България. Предполагам, че Учителят не е получил сведения от Министерството на просветата, че матурата се отлага. Пътищата за неговото осведомяване са от друг род.

Още една случка ще разкажа за възможностите на виждане на Учителя. Аз прекарах известни трудности в живота си и изпаднах във вътрешна немощ да ги разреша. В това потиснато състояние аз често горчиво плачех. Това състояние продължи доста време. Веднъж бях при Учителя и той ми каза: „Не плачеш само ти, плаче момата, която е живяла в твоята стая". Много ме изненада това изказване на Учителя. Тогава аз живее в къщата на втората ми майка. Аз не знаех кой е живял преди мене в стаята, в която живеех. Две години след като се беше преженил баща ми аз отидох да живея там. Веднага след като излязох от Учителя отидох да попитам втората си майка кой е живял преди мене в стаята. Тя ми каза: „Зълва ми". Попитах: „Ами къде е тя сега?" - „Помина се" - беше отговорът. Това още повече ме изненада. Чудех се отде знае Учителя, че в тази стая преди мене е живяла зълвата и си е заминала в другия свят. Втората ми майка един път беше виждала Учителя на беседа, но тя нямаше никаква възможност за контакт с Учителя. Питах се и се чудех как е могъл да научи това Учителя. Това беше още в първите години след запознаването ми с Учителя. До тогава не бях имала възможност да зная нещо за духовните възможности на виждане на Учителя. Значи - казах си: Учителят това е видял по духовен път. Разбрах, че момата която е живяла в моята стая и е заминала за другия свят, плаче заедно с мене за себе си, че е загубила живота си на земята. Тя е желаела да живее, но по някакви причини е загубила живота си. Аз изпитвах лична скръб и при моята скръб се прибавя и нейната мъка, като моята мъка расте и се усилва. Аз си спомням, че тогава, когато страдах, от време на време чувствах прилив на скръб, по-силна мъка ме завладяваше, но тогава не можех да разбера, че тази мъка идва от друг източник и се прелива в моята мъка. Много по-късно чух от Учителя за такова преливане на чувствата от едно същество в друго. Той каза: „Ако някой човек изпитва ревност към някого, то друго същество, което изпитва също ревност може да се присъедини към първото, което изпитва голяма ревност и да прелее своята ревност в него, както една река се влива в друга, така и две и три същества могат да си преливат чувствата едно в друго. В такъв случай ревността се усилва. Може да завладее съзнанието му до такава степен, че той може да извърши престъпление". Такова преливане на отрицателни чувства може да стане със скръб, както моя случай. Но може да стане преливане на омраза, на завист, на злоба - на всяко отрицателно чувство. Можем да си представим какво ще изпитва човек, в когото

са се прелели такива чувства на отрицание. В какво тежко положение може да изпадне и какво може да извърши.

Такова преливане може да стане и на положителни чувства, ако някой е милосърден, друг, който изпитва същото чувство на милосърдие може да прелее чувството си в другия човек, да се усили чувството на милосърдие в другия. Така хората си въздействат и за добро и за зло. Въздействието може да бъде съзнателно или несъзнателно. Мисля, че много от убийствата, които стават в света се дължат на преливане на чувства, мисли в човек, който става приемник. На отчаяние, на разочарование, на потъмняване на съзнанието.

Спомням си за два случая, които станаха на Бивака, където бяхме на екскурзия с Учителя. Първият случай беше делничен ден. Бяхме отишли на Бивака на екскурзия, трябва да е било четвъртък, защото в този ден ходехме тези, които бяхме свободни. Пристигнахме на Бивака, направихме закуската и понеже беше ден, в който Учителят държеше лекция, се събрахме на най-високото място на Бивака около разпръснатите големи камъни, обиколени с трева до самата пътека, която идва от София. Всички бяхме насядали там. Учителят започна беседата си. Той говори около 15-20 минути. Не мога да възстановя нищо от това, което е говорил в беседата. Спомням си, че както Учителят говореше, започна да изразява недоволство от нашето поведение, от работата ни като ученици и каза: „Ако така постъпвате, ще си отида". Действително, стана, взе си шапката и бастуна и тръгна по пътеката, която водеше за града и по която бяхме дошли. По това време за Бивака минавахме през Драгалевци. Повървя малко Учителя и сестра Балтова скочи и тръгна след него да го догони. Той пресече долчето, където течеше малка река и започна да се изкачва на другия бряг на реката. Там сестрата го настигна. Той се спря с нея и започнаха разговор. В това време скочи от мястото си и брат Лулчев, който тръгна към Учителя и го настигна както беше спрял със сестрата. Поприказваха и след не много време Учителят заедно със сестрата и брата се върна при нас. Всички останали стояхме в недоумение, не ни беше ясно защо стана това. Ние не знаехме какво е говорила сестрата, нито какво е говорил братът. Като се върна Учителя при нас, седна на мястото си и продължи да говори. Аз нищо не можах да разбера от това, което стана и защо стана. Като свърши лекцията, изпяхме една песен както винаги, направихме молитва и се пръснахме по поляната. За станалото аз с никого не коментирах и никой не ми заговори за това.

На вторият ден след тая екскурзия, се срещнах с Лулчев. Той в разговори ми каза: „Направи ли ти впечатление, че Учителя не се върна като отиде Балтова, а се върна след като аз отидох при него?" Попитах го: „Защо, ти какво си направил?" - „Исках да изпитам Учителя. Направих един опит. Изпратих към него известна енергия и той затова избяга". Тази енергия могла да напакости на Учителя. Той също ми каза, че Учителят му е казал - мислено или гласно не зная, че „И лудият бяга от бесния бик". Разбрах, че бесният бик е Лулчев. Аз не разбрах всъщност какво е направил, но е направил нещо, с което е могъл да увреди на Учителя. Енергията, която е изпратил към Учителя е била пакостна сила. Попитах: „Защо направи това?" - „Исках да видя как ще реагира Учителя". Зная, че не е позволено ученик да изпитва Учителя си. Аз не подозирах дори, че той е направил нещо, от което Учителят е избягал. Ако той не беше ми казал, че е направил това, аз нямаше да зная, защото не можех да допусна, че е е способен на такава проява.

Другата случка пак стана на Бивака. Бяхме на екскурзия с Учителя. Някои неща са отпаднали от съзнанието ми, ще кажа само това, което ясно си

спомням. Всички бяхме събрани всред поляната. Бяхме прави и Учителят говореше. И тогава изрази недоволство от нашето поведение. Пак беше строг и каза, че ще ни остави. Нещо пак беше станало, което не можах да разбера. И както Учителят говореше строго, лицето му потъмня. Кожата на лицето му огрубя. Учителят имаше нежна кожа на лицето, но тогава кожата на лицето му стана тъмна, груба, дебела някак и неравна. Никога дотогава и след това не съм виждала лицето на Учителя така лошо променено, както когато ни каза, че ще ни изостави. И тогава беше станала тази промяна. След като ни поговори малко, каза: „Ще се изправим всички на молитва. Всеки ще се помоли сам. И аз ще попитам Господа какво да направя". Всички се изправихме на молитва, всеки сам се молеше. Не направихме обща молитва. Като свърши молитвата, Учителят каза: „Господ ми каза да остана при вас". Силно впечатление ми направи лицето на Учителя след молитвата. То беше просветнало, просияло, по-бледо, но кожата беше просветнала и като че ли беше станала прозрачна. Нищо не беше останало от онова помрачено изражение, което видях преди молитвата. Тези съвършено различни образи от лицето на Учителя преди молитвата и след молитвата се запечатиха в съзнанието ми и ги виждам, когато си спомням този случай. Изненадана бях, че така бързо можеше да се измени израза на лицето на Учителя. И друг път съм виждала помрачено лице на Учителя, но като това изменение и огрубяване не съм виждала.

Вероятно пак е имало някаква атака срещу него. Някакво нападение, но за този случай нищо не можах да разбера. Останаха само двата образа в съзнанието ми за цял живот.

Учителят не говореше за изпитанията и страданията, които ние му причинявахме с нашето поведение и неразбиране. Той понесе всичко с търпение и любов. Спомням си също, че когато говореше, че ще ни напусне, че ще ни остави, сестра Писинова каза: „Учителю, където да отидеш ти, ще дойда след тебе". Тя имаше семейство - мъж и двама синове.

Веднъж на поляната група приятели говорят с Учителя. Един от присъстващите попита Учителя: „Учителю, Вие какво не знаете?" Той помълча малко и каза: „ Не зная какво е грях". Кой може да отговори така?

Друг път пак група приятели говорят с Учителя. Някои задават въпроси и Учителят им отговаря. Един от приятелите, като чува какви въпроси задават на Учителя мисли си, че тия въпроси не са съществени, но че той ще зададе съществен въпрос. Той задава въпроса на Учителя, но Учителят не му отговаря и обръща гърба си малко към него, като продължава разговора си с другите. Той втори път му задава „съществения" въпрос, Учителят пак не му отговаря и му обръща целия си гръб, а отговаря на тези, които му задават други въпроси. Така Учителят възпитаваше самонадеяните, тези, с критична мисъл. Един въпрос може да е несъществен за някого, но да е съществен за други. Ние не сме при еднакви условия и възможности за да преценяваме само от наше гледище кое е съществено и кое не е. Правило ми е впечатление, че когато Учителят правеше тези неща, така естествено ги правеше, като че не е чул, като че той е много зает с това, което говори. Ние трябва да дадем свобода на всеки да се изкаже както разбира, пък Учителят е, който ще прецени: да отговори ли, или не.

Убиват братът на Георги Томалевски. След известно време Георги отива на Изгрева. Отива на поляната и когато Учителят минава край него, поглежда го и му казва: „Карма". С това той изяснява причината за убийството. Значи това е станало по закона на необходимостта. Някакви стари преплитания на връзки от миналото се разплащат. Неумолим е законът на кармата. Каквото

си направил, ще ти направят. Единствената сила, която може да омекоти закона на кармата е Любовта. Ако някой е направил зло на някого съзнателно или несъзнателно, за да избегне действието на кармичния закон, трябва да е готов да направи при дадени условия такова добро, от което другият човек има съществена нужда. Любовта, която се изразява чрез добрите прояви, дадена навреме и на място, може да омекоти и да прекрати действието на кармичния закон. За това ние всякога трябва да сме готови при всички случаи и по всяко време да проявяваме Любов към когото и да е и никога да не държим сметка заслужавали този човек или не доброто, което му правим. Ние не знаем кому какво дължим. Любовта, доброто, което проявяваме са в състояние да очистят пътя ни, да премахнем силите на злото, което някому сме направили и никога не трябва да се отказваме да направим добро на когото и да е, дори на врага си. Проявим ли Любов към врага си, ние го обезсилваме.

Аз имах дружба с един приятел - Любомир Лулчев. Брат му Андро, имаше някакво неразположение, дори омраза към мене. При едно недоразумение помежду ни той ми каза, че може да ме убие без да му направят никакво зло, защото той носеше куршум в главата си. Действително той носеше куршум в главата си от Първата световна война, в която е бил доброволец. Аз тогава му отговорих малко дръзко. Беше минало доста време оттогава и бях отишла при Учителя по работа. Учителят ми каза: „Братът на Лулчев се заканвал да те убие". Той е казал това на една сестра, която отишла и казала на Учителя, че се заканват да ме убият. Аз казах на Учителя: „Учителю, аз нищо не съм му направила". Та тогава ми каза: „Ти имаш карма и с двамата братя, затова ще се молиш Господ да ти създаде такива условия, при които можеш да помогнеш на Андро, когато никой друг не може да му помогне". Аз тогава не разбрах защо трябва да се моля, но от послушание към Учителя се молех. Беше минало близо една година, откакто Учителя ми беше казал да се моля и аз се молих през това време. Стана атентатът в църквата „Света Неделя". Там загина бащата на съпругата на Лулчев, а майката беше наранена. Отидох на погребението. Бяхме само четирима - Лулчев, жена му, брат му и аз. След погребението се връщаме пеша от гробища четиримата. Като вървяхме по улицата, приближи се един агент и арестува Андро. Брат му ме помоли да проследя къде ще го заведат, за да му кажа после. Каза ми: „Ако те забележат че следиш, кажи че ти е гадже". Аз изпълних това. На другия ден разбрах, че и двамата бяха под домашен арест. Аз посетих Любомир Лулчев. Той ме прати да отида в дома на брат му и да предам нещо, което той ми заръча да кажа. Когато отидох при брат му, той ме посрещна с думите: „Бре момиче, какво аз мислех, пък какво излезе". Аз предадох думите, които брат му ми беше казал да предам, а той също ме задължи да кажа нещо на брат му. След няколко дни отново трябваше да бъда посредник между двамата братя. Изглежда, това което направих омекоти сърцето на Андро и той никога повече не се закани да ме убива. За развръзването на кармичния закон помогна и Учителят със съвета си. Трябваше да направя нещо лично за него, когато нямаше друг, който да го направи. Ако беше останало аз сама да разреша въпроса за разплитането на кармата, едва ли можех да се сетя и да направя това, което Учителят ми каза. Още по-малко бях в състояние да създам такива условия, при което да направя някаква услуга. Явно е, че Учителят ми помогна за разрешението и разплитането на една кармична връзка.

Майката на един брат - Георги Томалевски, е тежко заболяла. Братът се безпокои за майка си и отива на Изгрева. На поляната среща Учителя и без да го пита, Учителят се обръща към него и казва само: „Ще мине". Наистина майка

му оздравява. След пет-шест години майката пак заболява тежко, но като среща Учителя, той само му казва: „Пътница е".

Учителят ни донесе учение за самовъзпитание, за издигане на съзнанието ни на по-високо поле. Той ни учеше да напуснем живота на безлюбието, на греха, на всяко отрицание, да отворим сърцата си за Божията Любов, да се запали в сърцата ни свещният огън, да блесне в умовете ни Божията виделина, за да станем носители на виделината и Любовта. В същото време на всеки помагаше в разрешението на задачите му. Към всички ни прояви любов и търпение. При слабостите ни беше милостив и благ. Разбираше човешкото естество, разбираше положението на всеки и никого не съдеше. Колко неприятности и трудности сме му създавали! Всичко понесе с търпение и разбиране. С целият си живот той ни показа как да служим на Бога. Целият му живот беше служене.

Учителят помагаше лично на отделните личности. Имаше случаи, когато помагаше колективно, едновременно на мнозина. Такъв е случаят с изселването на българските евреи. В годините, когато Хитлер вълуваше в Европа и пращаше евреите в камерите на смъртта, той се опита да повлияе и на българското правителство и царя, и те да направят същото. У нас започнаха да се изпращат евреите от един град в друг. Имах близка приятелка от Стара Загора - Буча Бехар, която изселиха в Търговище. Друга близка позната еврейка от Казанлък, я изпратиха във Видин. Българският народ не одобряваше това. Започнаха протести на разни групировки пред властта. Много организации се противопоставиха в защита на евреите. Спомням си, че и Писателският съюз направи възражение за това. Чест прави това на българския народ.

Един наш приятел, който беше получил образованието си в Полша - Методи Константинов - работеше тогава в Информацията при Казасов. Извикали братът и му предложили да съпроводи българските евреи до Полша. Той отива при Учителя и му казва какво му предлагат. Учителят извика Любомир Лулчев, който по това време беше съветник на Цар Борис и ми казва: „Кажи на царя, че ако пусне дори един само евреин да изпратят в Полша, помен няма да остане от престола му". Лулчев отива з двореца, иска да се срещне с царя. Казват му, че царя е отшъл някъде и не знаят къде е. Към когото и да се обърнал, все казвали същото, че не знаят къде е царя. Връща се Лулчев при Учителя и му казва, че царят не е в двореца и не знаят къде е. Учителят му казва: „Ще идеш да го намериш!" Лулчев отива втори път. Търси го, но и сега му казват, че не знаят къде е царя. Като опитал всички възможности за да намери царя и не успява, връща се при Учителя и му казва: „Никой не иска да ми каже къде е царя". Тогава Учителят влиза в стаята си, излиза след малко и му казва: „Кричим". Лулчев отива в Кричим, търси царя, той излиза и го пита: „Кой ти каза, че съм тук?" Лулчев отговаря: „Учителят ми каза". Лулчев предава това, за което е бил изпратен от Учителя. Царят и Лулчев се връщат в София. Царят скъсва пред Лулчев заповедта, която е подписал за изпращането на евреите в Полша.

И така, българските евреи бяха спасени от смърт. Учителят активно се намеси за спасяването на българските евреи. Това не е заплаха, която Учителят прави с думите: „Помен няма да остане от престола, ако пусне евреите в Полша". Това щеше да стане по закона на природата. Учителят, като духовно същество се намесва да не се извърши едно голямо престъпление. Ако той не беше послушал, непременно щеше да има последствия и щяха да пострадат неговите наследници. Когато стана преврата на 9 септември 1944 г. и по-късно България се обяви за република, неговите наследници - децата му и царицата напуснаха България без да пострадат от нищо. Те бяха оставени да отидат

където искат и бяха подпомогнати от самата власт.

В живота съществува закон за причина и последствие, наречен кармичен закон, който гласи: Каквото направиш, ще ти направят. Царят имаше власт да не пусне евреите да бъдат унищожени в камерите на смъртта. Неговите наследници получиха благодатта от добрата постъпка на бащата. Те напуснаха България невредими. Вярно е, че и българския народ не беше съгласен и не одобряваше изпращането на евреите в Полша. Пряката намеса на Учителя попречи да се извърши това престъпление към 50 хиляди евреи.

Разказваха ми, че когато бяха подгонени евреите у нас, някои от членовете на консисторията са решили да съберат всички скъпоценни камъни, които имало в синагогата за извършване на разни ритуали, и били занесени и предадени на Учителя за съхранение. След като Учителят напусна земята, идва на Изгрева един от членовете на консисторията и се интересува, запитва някого от ръководството на Братството дали знаят нещо за това, което е предадено на Учителя. Брат Борис Николов казва, че Учителят преди да напусне земята му предал кутията със скъпоценните камъни да ги предаде на някой от членовете на консисторията, когато ги потърсят. И той ги предал.

Във всички случаи, когато е имал възможност да помогне, Учителят е помагал. В 1913 год. преди да се обяви МеждусъЮзническата война между сърби и българи, Учителят изпратил една наша сестра да отиде в двореца и да каже на цар Фердинанд: „В никой случай да не обявява войната". Цар Фердинанд отговаря, че не слуша ясновидци. Той обяви войната, която беше катастрофа за България, но и той впоследствие трябваше да напусне България и никога повече да не се върне.

Във всички случаи, когато се е намесвал Учителя в обществения живот или в държавните работи, той е имал предвид да се избегне едно зло, да не се допусне грешна стъпка в развоя на българския народ. Всякога, когато е бивал послушван, резултатите са били добри.

Учителят е същество, което дойде да помогне на българския народ, както индивидуално, така и колективно в школата, която отвори и с цялата своя дейност повече от 50 години. В беседите си той казва: ***„Аз съм дошъл да помогна българите. Както и да се отнасят с мене, както и да ме гонят и преследват, аз съм дошъл да ги стопля, да им направя такова добро, каквото никой досега не им е направил. След това ще им кажа - довиждане".*** Той през целия си живот помага на всички въпреки хулите и клеветите, които се сипеха върху него, без да се оправдае и защити. Всичко понесе без ропот. Всичко, което направи, го направи безкористно, без да чака нещо от някого. Учителят е неподражаем, за това, което той понесе от българския народ. При всички положения той само поучаваше, помагаше, при всички клевети и хули срещу него.

Веднъж сестра Паша имала една опитност - тя ми я разказа. Усещала, че отгоре на главата си като, че има изсипана жарава и усеща като огън да гори на главата й. Тя споделила това с Учителя и той й казва, че той така усеща онова, което говорят срещу него. Не зная друг случай да се е изказал как преживява онова отрицание Учителя, което се изпраща към него. За съжаление, българското духовенство има най-голям дял за клеветите, които се изпращаха срещу Учителя. Вместо да се ползуват от духовната светлина, която той донесе, те го хулиха и преследваха, пък и досега пречат на неговите последователи.

Всякога невежеството и предразсъдъците са били мъгла в умовете на хората, за да не видят светлината и истината. Освен критиките от света, от българското общество, които Учителят трябваше да понесе, не по-малко трудности му донесохме и ние, неговите последователи. Учението, в което той

ни въвеждаше беше високо морално. Това учение изискваше големи морални качества. Ние, последователите му не всякога можехме да поддържаме такова високо ниво и ние с поведението си, с разбирането си му създадохме не по-малко трудности. Българското общество очакваше и изискваше от нас да постъпваме тъй, както той ни учеше. Имаше случаи на непослушание и неразбиране от наша страна. За нашите погрешки държаха Учителя отговорен, макар и той да нямаше никаква вина. Той бе поел да ни води и той носеше нашите слабости. Понякога така се натоварваше, че трябваше да се отдели от нас за известно време, както казваше понякога, да отиде в друг свят, в друго поле, където да се обнови, да се пречисти от всичките нечистотии, които е приел. Тогава той прекъсваше контакта си с нас за известно време - 3-4 дни, оставаше сам, никого не приемаше и нищо не приемаше от нас, дори и храна. Така прекарваше няколко дни във външна самота, без контакт с нас. Казвал ни е, че отива в един по-висш свят, да се пречисти.

Сестра Савка разправя един такъв случай. Тя отива при Учителя, иска да се приближи и да му целуне ръка. Той й отказва и й казва, че Учителя не е тук. Тя вижда Учителя и казва: „Ама нали вие сте Учителю?" Той й отговаря: „Не, тук е неговия добър ученик, който е оставен да пази тялото му, а Учителя го няма".

Спомням си случай, когато Учителят се отделяше за няколко дни от нас. В такива случаи съм срещала Учителя, поздравявала съм го. Той отговаряше на поздрава, но беше строг и някак чужд ме поглеждаше. Гледаше ме студено, строго. Първият път дори малко се поизплаших. Помислих си: какво ли съм направила, че Учителят се държи така студено с мене? На два пъти си спомням много ясно такива случаи, когато Учителят се държеше като чужд и много строго гледаше. Аз не разбирах тогава, че Учителя не беше между нас, а си мислех, че аз съм виновна с нещо, направила съм нещо, от което той не е доволен. При една среща с Учителя след такъв един случай, той ми каза: „Когато времето е облачно, не мисли, че ти си виновна". Тези думи внесоха спокойствие в мен. Разбрах какво искаше да ми каже и до какво се отнасяше това изказване.

Виждам как Учителят е бдял над нас, колко е следял нашият вътрешен живот - мислите ни, чувствата ни и когато е виждал някакво неразбиране, веднага е давал обяснението, което е необходимо. Това показва скритата негова работа над всяка душа, която е поел да води и я води. Като казвам това, аз мисля, че Учителя и към другите е бил така внимателен, и към тях се е отнасял с грижа и внимание. Много пъти съм виждала с какво внимание говори на някой брат или сестра, за да изясни някой въпрос. Учителят не пестеше сили и време, когато трябваше да помогне, да изясни известно положение, за да просветне някое съзнание.

Учителят изясняваше в лекциите и беседите принципите, законите, върху които почива неговото учение, но има тънкости, има зависимости, за които дълго време трябва да мисли, за да намери правилният път на действие. Това, което той ни учеше беше ново за нас. Никой не беше ни говорил това знание, което той ни даваше. Трябваше да го учим, да го разбираме, за да можем да го приложим. Това не всякога ни се отдаваше, имаше случаи, в които не можехме да разберем, някаква светлина ни липсваше, изпитвахме вътрешни лутания. Много пъти ни пречеха лични недостатъци, неизяснени положения в самите нас, плод на нашето несъвършенство. Това учение има изисквания от нас, които трябва да изпълним. Всеки от нас съзнава, че трябва да завладее своята нисша животинска природа. Това изисква анализ, контрол на своя вътрешен живот. Едно абсолютно честно отношение към себе си и към другите. Ние трябваше

да различим, да опознаем своите положителни и отрицателни качества, да видим недостатъците си и добрите си страни, а това не е никак лесно. Когато човек види и осъзнае лошите си страни, своето несъвършенство, то потиска човека, както когато постъпи неправилно към себе си и към другите. В такива състояния ние изпадахме в затруднение. Те предизвикваха в нас страдание, напрежение. Трябваше ни светлина, за да намерим път и начин да разрешим затрудненията, в които сме изпаднали. Колко пъти съм си казвала: никак не е лесен духовния път. Много сериозни задачи ни поставя. Учителят разбираше нашите състояния, той непрестанно и многократно ми е изяснявал по най-различни начини как да излезем, за да получим вътрешна светлина на съзнанието и да разбираме по-правилно. Всеки е преживявал състояния от този род, преживявал е вътрешни борби, обезсърчения, разочарования от себе си и от другите. Такъв е духовния път. Всеки, който се е опитал да върви в него, непременно е преживявал подобни състояния за да изработи своето равновесие, да добие вътрешен мир, да има вътрешна светлина и да решава всяка задача, която животът му предлага. Странен и труден е духовният път. През много огорчения минаваме, най-често от себе си, докато преминем неравният път на духовно възвисяване. Ние изучаваме какво трябва да правим, как трябва да постъпваме, за да имаме добри резултати от нашата дейност. Понякога човек дълго е работил, правил е опити, правил е усилия, страдал, превъзмогвал, минавал през разочарования и очарования, и падения, и издигания, и изведнъж блесва светлина в съзнанието му, радост изпълва душата му, той разбира и вече знае как да постъпи. Това го изпълва с вяра и упование. Добил е нещо ценно, разбрал е нещо, което не е разбирал. Вътрешна светлина го изпълва с яснота и разбиране, изпълва съзнанието му, той е доволен и благодарност изпълва душата му.

Такива проблясъци в съзнанието изпълват човека с вътрешен мир, доволство и радост. Той се радва за всичко, което му е дадено. Животът е осмислен, има защо да живее. При такива вътрешни проблясъци, при такова озаряване на съзнанието от духовна вътрешна светлина човек разбира защо живее и намира толкова хубав живота. Всички трудности, през които е минал са осветени, оправдани, те са били необходими, всички усилия, които е правил човек са дали своя плод. Човек заживява с един вътрешен подем от светлината, която е придобил. Казва си: Колко красиво може да се живее на земята. Светлината, която е получил дава отблясък в целия негов вътрешен живот и той навсякъде вижда красота.

Тези преживявания в ученичеството са светли моменти в живота му, върхови преживявания, повдигане и вътрешно обогатяване на красив и възвишен живот. Когато за пръв път преживях такова озаряване на съзнанието ми, от това духовно преживяване и просветление си казах: Заслужава човек да мине и през най-големите страдания, за да опита радостта от Божественото озарение, което го е посетило. Радостта, вътрешният подем, който преживява след такова озарение и човек разбира колко е хубаво да пострада, да се помъчи малко, за да може да преживее такова вътрешно разширение и обогатяване. Човек получава сила, подем, някаква вътрешна сигурност го изпълва и се радва и благодари. Може това да е посещение на висши същества, които преливат от своята сила в нас да ни дадат светлина, за да укрепнем в духовния път. Но както и да е, човек може тогава да каже само: Благодаря, благодаря!

Благодаря ти Господи за това, което Си ми дал! Това са незабравими преживявания, за които можем само да благодарим. Това ни придава сила да продължим работата в духовния път и при несгоди и трудности.

Такива просветления на съзнанието човек преживява само при разширено съзнание. Имаш чувство, че цялата природа присъствува в твоето преживяване. Такова духовно преживяване може да се добие и чрез молитва. Молитва е, когато човек се обръща към висшата разумност с ум, сърце и воля, за да получи вътрешна нагласа на силите в себе си, за да може да получи това, което разумната природа може да му даде. Да отворим очите си, за да приемем светлината и да видим красотата в живота.

Когато човек развие индивидуалното си съзнание и насочи вниманието си към своето вътрешно себе, към своята висша природа, тогава той заслужава да носи името човек. Тогава у него се разкриват безкрайни простори и възможности за развитие на вътрешните си дарби и възможности, които има да развива и изучава. И за тези човешки същества са идвали и идват великите учители на човечеството, както в миналото, така и в настоящето. Учителите идват да подпомогнат пробуждащите се човешки души, да дадат светлина и знание и да им дадат методи за новата работа, която им предстои. Те с пробуждащото се съзнание навлизат в нови духовни светове, в които действуват нови сили с по-големи изисквания към човека, на тези човешки същества е нужна по-голяма светлина за опознаване на новите светове. Сериозна и задълбочена работа предстои на този, който е надзърнал в духовния свят. В този свят действуват други сили и закони, които ние искаме да следваме в духовния си път, за да направим вътрешно преустройство.

Учителят отвори Школата за тези, които искат да следват пътя на вътрешното развитие. Всеки сам трябва да се самоопредели по свобода и вътрешно разбиране, готов ли е да следва пътя на ученичеството. Това той ще направи към себе си, пред своето самосъзнаие, пред своето висше съзнание без никаква външна намеса. Той сам пожелава да работи за своето духовно повдигане от любов и съзнание. Правилото е дадено от Учителя: „Без страх и без тъмнина, с любов и със светлина", така ще вървим в новия път. На мястото на страха ще поставим вярата, под разумното ръководство на светлите сили на белите братя. Тъмнината ще прогоним чрез светлината, която получаваме от Словото на Учителя и светлите братя. Тя ще освети умовете ни и сърцата ни, ще се отворим за любовта за да се запали в нас свещеният огън в олтара на нашето сърце. Разумната природа, в която живеем и сме потопени, това са нашите по-големи напреднали братя, наши приятели, които ни помагат в пътя ни.

Още първата година на Школата, Учителят даде задачи за да се освободим от страха. Всеки сам трябваше да се изкачи на Витоша до „Вълчата скала", като тръгне в 12 часа среднощ. Правилото беше всеки да тръгне сам, никого няма да пита за пътя. Ако някъде се подвоуми в коя посока да тръгне, нека се съсредоточи и накъдето почувствува, че трябва да тръгне, да тръгне. Повечето направиха задачата и резултатът беше положителен. Само един неприятен случай имаше с една сестра, но тя беше нарушила правилото, беше питала за пътя, тъкмо което не е трябвало да направи.

За да ни освободи от страха, той ни води по различно време на екскрузии - при хубаво време, при дъжд, при вятър, при буря, при студ, при сняг. Трябваше да спазваме само едно правило - да не пием студена вода. Когато почувстваме студ да изпием 1-2 чаши гореща вода. Цели дни и нощи ние сме прекарвали на открито при всякакво време, без някой да се простуди или заболее. Когато правехме екскурзии на Мусала, от 1922 до 1929 год., когато времето беше неблагоприятно, Учителят казваше: „Ако някой се страхува, нека се върне". Когато правехме тези екскурзии на Мусала, ние денонощно бяхме на открито,

край огън, без палатки, без външен подслон, дори и без всякакъв екип. И наистина ние научихме нещо. Ние бяхме готови по всяко време, без страх да тръгнем с Учителя по планините.

Учителят в Школата ни даваше теми, върху които ние трябваше да пишем. За някои ние можехме да напишем нещо, но за други беше ни трудно. Учителят ни казваше: „Ако не знаете какво да пишете, поне мислете върху тях". С тях Учителят целеше да развие нашите духовни способности и дарби. Темите, които Учителят ни е давал бяха целенасочени, планомерни.

За посещението в Школата имаше определени правила. Трябваше редовно да посещаваме Школата, да не отсъстваме без причина. Трябваше да поддържаме добри отношения помежду си, отношения на почит и уважение един към друг. Учителят непрестанно изясняваше принципите на ученето си и даваше методи за приложението му. И Учителят казваше: „Моето учение започва от приложението". Ученето трябва да се живее. Всеки от нас трябва да живее така, че да бъде в хармония с основните принципи на ученето му. В живота си трябваше да проявим ученето.

Още в началото на школата Учителят говори много за качествата на ученика, които трябва да изработи. В продължение на нейното съществуване той очерта образа на ученика на новото учение.

„Ученикът има сърце
чисто като кристал
ум светъл като слънцето
душа обширна като вселената
дух мощен като Бога и едно с Бога".

Всеки от нас ще изработва този образ на ученика през целия си живот, докато го реализира. Учителят ни остави образа на ученика за да бъде постоянен стимул в живота ни. Това е висок идеал за много години.

Учителят даваше темите. Ние пишехме върху тях и ги оставяхме на неговата маса. Той вземаше някои от тях и даваше на някои приятели да ги прочетат. Често той е давал и разяснения върху прочетените теми. Всеки от нас беше длъжен да посещава школата, да пише темите, които той даваше. Направило ми е впечатление, че Учителят за нищо не ни е похвалил, освен за това, че ставаме рано и редовно идваме да слушаме беседите и лекциите.

Школата от пролетта на 1928 год. се провеждаше сутрин в 5 часа сутринта на Изгрева. Учителят идваше точно в уречения час. Редовно също идваха и приятелите, като голяма част от тях живееха в града и трябваше най-малко един час да стават по-рано от определеното време, за да дойдат навреме в класа. По това време нямаше обществен транспорт и приятелите идваха редовно по всяко време. След изгрева на слънцето, след беседата по всяко време на годината ние излизахме на поляната и правехме първите гимнастически упражнения. От 22 март до 22 септември след изгрева на слънцето правехме Паневритмия. През цялата година Учителят ръководеше упражненията. През студените зимни дни често Учителят даваше допълнителни упражнения, по-динамични за сгряване.

Учителят отвори Школата през февруари 1922 год., която ръководеше редовно. Първите години той държеше лекциите си в София, последователно ня няколко места: в „Турнферайн", в „Опълченска" 66. Младежкият клас се провеждаше две години в дома на сестра Маркова, а от 1923 год. в нашия салон на ул. „Оборище" № 14, а от 1928 год. Школата ставаше на Изгрева, като се работеше само сутрин /в града школата се водеше вечер, а неделните беседи винаги в 10 ч. преди обяд/. Ние участвахме в екскурзиите, които Учителя

уреждаше. В неделните дни не сме ходили на екскурзии, защото оставахме за беседата в 10 часа сутринта, а през всички други празнични дни ние правехме излети до Бивака. С отварянето на школата започна един общ организиран живот: беседи, лекции, общи гимнастики, Паневритмия, екскурзии, пътуване на Рила, общ стол за хранене и при всички случаи сме пеели много песните на Учителя.

Цялата обща дейност ръководеше Учителя. Това ръководство не се налагаше, беше свободно. Всеки идваше, защото искаше да участвува в общия живот. Никой не изискваше да правим това. Учителят ръководеше, но това ръководство беше невидимо. Ние винаги сме се чувствали свободни за всяка наша дейност. Всеки чувстваше вътрешно задължение да участвува, нямаше никакво изискване. Всеки беше свободен да идва или да не идва на лекциите. Имаше правила в Школата, но всеки сам решаваше да бъде ли редовен или не. Този свободен дух, който цареше в Школата беше нещо ново, силно, мощно. Ръководството на Учителя като че ли не беше на земята, но във въздуха. Здравата ръка на Учителя сме чувствали, но сме чувствали и вътрешна свобода. Същевременно да имаме готовност да изпълним всичко, което Учителя изискваше. Имаше желание да бъдем послушни ученици, но едно е да желаеш, а друго е да го правиш. Неизпълнението произтичаше от нашето несъвършенство, от недостатъчна яснота в съзнанието ни. Липсваха ни изработени качества понякога, високи бяха изискванията в Школата и често някои от тях ние не можехме да изпълним. Имаше грешки, имаше пропуски. Нещо не ни достигаше да постъпим така както Учителят искаше и с поведението си, и с живота си.

Той ни казваше: „Гледайте аз как постъпвам и вие постъпвайте така". Учителят непрестанно ни стимулираше със Словото си, с примера си, с постъпките си, с делата си, с живота си. Той употребяваше един метод, друг метод, само и само да ни помогне, да ни подтикне да направим стъпка напред. Учителят беше непрестанно вътрешно динамичен, разнообразен. Всякога намираше нови и нови средства, и форми за изява на Словото си. За да ни изясни учението си, употребяваше много разкази, анекдоти, легенди, приказки, сравнения. Това правеше Словото му интересно и ново. Законите, за които ни говореше ги изясняваше от една страна, после от друга с един пример, после с друг пример, които вземаше от живота. Той в своята творческа мисъл беше неуморим и богат. Това придаваше на Словото му свежест, живот, правеше го разнообразно и интересно.

Спомням си, още в първите лекции на школата той говори за свещеният егоизъм. Той така говори, че всеки който е присъствал никога не може да забрави този образ. Понятието „свещен егоизъм" стана нарицателно в отношенията на Братството.

Подобен образ беше точилото и ножът. Какво печелят хората когато се карат? Те се изхабяват, както се изхабяват точилото и ножа, когато ги точат. Той казваше: „Всеки трябва да застане на своя фокус, за да може да има правилно отношение".

Друг път казваше: „Ако закачите едно тяло за центъра на тежестта му, както и да го въртите, то пак ще се върне в своето равновесие. Така и човек, ако има връзка с Бога в каквито и положения да бъде, той пак ще запази равновесието си". Много от физическите закони могат да се отнасят и към духовните отношения на хората.

След като Учителят напусна земята, на Изгрева дойдоха двама ревизори, да направят ревизия на ръководните лица в Братството. Понеже трябваше да

се пишат на машина някои преписки, аз го правех това и естествено влизах в разговор с тях. Веднъж единият ме запита: „След като Братството е имало такива средства, защо вашият Учител не е направил жилища зе неговите победни ученици?" Отговорих: „Ако Учителят беше съгладил жилища и дал удобства на своите ученици, тогава щяха да го упрекнат, че ги е подкупил да станат негови последователи. Той не направи това и пак го упрекнаха, че ги хипнотизира. Учителят не беше дошъл да подобрява жизнените условия на своите ученици". Затова всеки сам трябваше да се погрижи. Всеки, който работи, може да има необходимите жизнени условия. Учителят е помагал много на своите ученици при нужда. И аз имам един такъв случай. Моят баща имаше нужда от 7000 лева. Нямаше откъде да ги поиска. Мен ми беше мъчно, че не мога да услужа на баща си. Помислих си, да помоля Учителя да ми даде. Аз като дъщеря исках да услужа на баща си. Никога дотогава не бях се обръщала за материална услуга към Учителя. Аз самата се стеснявах да поискам сумата от Учителя и помолих Паша да направи това. Баща ми беше обявил едно място за продан и имаше откъде да върне парите. Пък си помислих: Ако Учителят има някакво съображение да не ми даде сумата, за която моля, по-лесно е да ми откаже чрез друг. Паша предала моята молба на Учителя. Той казал: „Ще помогнем на Еленка". Паша ми предаде сумата, аз я дадох на баща си. Случи се така, че баща ми ми ги предаде да ги върна на Учителя, когато той не беше добре, към последните му земни дни и аз не успях да ги предам. След като Учителят напусна земята, споделих с Паша и Савка кому да предам сумата. И двете казаха: „Не ги давай, защото Учителя нямаше да ги вземе". Помислих си: „Учителят има право да ги вземе и да не ги вземе, но аз съм длъжна да ги предам, защото, ако не ги предам аз постъпвам нечестно". Затова предадох сумата на старшия брат Тодор Стоименов, като му разказах случая. Не мина много след като предадох парите и сънувам сън: Аз съм отишла при Учителя в неговата стая. Той седи на леглото си и казва: „Ти защо предаде онези пари?" Казах му: „Това никак не е важно Учителю, важно е, че вие сте пак при нас". Бях много радостна на съня, че Учителят се е върнал при нас. Не се мина много време след този сън, един брат, който работеше в Държавната печатница - Неделчо Попов, дойде и ми предложи да направя препис на една таблица, която е от Държавната печатница, срещу заплащане. Преписах таблицата за три дни. Те ми платиха богато за работата - дадоха ми 10 000 лева тогавашни пари. Аз си помислих: „Като ми платиха за труда 3000 лева, който не струваше повече, а седемте хиляди лева Учителят ми ги върна". Братът поиска още веднъж да ми даде да препиша таблицата, но я дадоха на друг да я препише. За мене беше достатъчно това.

Учителят ни е помагал със съветите си, когато сме имали нужда и сме се обръщали за помощ към него. Към всички е бил отзивчив. Той не ни е обещавал каквото и да е, а ни е казвал: „Ако приложите това, което ви казвам вие ще бъдете в хармония със законите на живата природа и така ще подобрите здравето си, ще си създадете по-благоприятни условия". Той ни даваше законите и методите, по които да живеем, за да развием духовните си дарби и способности, но ние трябваше да работим, да приложим тези методи. Учителят не ни е обещавал, а ни е учил да живеем така, че да имаме добрите резултати.

Спомням си веднъж в клас, Учителя държеше лекцията си. Поспря се малко и започна да се смее. Доста дълго се посмя. Когато престана да се смее каза: „Ще ме питате защо се смея. Като ви гледам, вие вода газите, а жадни ходите". С този образ той ни показа едно несъответствие, че ние не можем да използуваме дадените ни условия. Ние имаме условия и възможности,

но не ги използуваме. Глупаво е човек да гази вода и жаден да ходи. Не трябва да чакаме други да направят това, което ние сме длъжни да направим. Както всеки човек сам трябва да яде и сам да пие, така всеки сам трябва да мисли, да чувствува и сам да свърши работата за своето духовно повдигане. Ние много трябва да мислим какво трябва да правим и какво не трябва да правим. Непрекъснато трябва да си изясняваме във всеки момент какво сме длъжни да направим и как да го направим. Нашето съзнание е почти напълно погълнато само от физически неща - какво да ядем, какво да пием, какво да облечем и т.н., но за нашите духовни задължения малко време отделяме. Постоянно да следим нашите мисли и чувства и постъпки. Да няма мисъл, чувство и постъпка, която да не е минала през нашето будно съзнание. Това е ключово положение в живота ни. Мисля, че това е нещо, което всеки може и трябва да прави. То е живеца в живота ни. Пропуснем ли това като маловажно, ние пропущаме съществено нещо в живота, което води до лоши последици и непоправими положения. Не трябва да пропущаме добрите условия, защото за всяко нещо има време в природата. Не може да работим през нощта, не може да сеем през зимата. Така е и в духовния живот. И духовният живот се ръководи от разумни закони, които трябва да спазваме. Зя тяхното спазване е нужно по-високо и по-будно съзнание. Това съзнание се изработва, никой не може да ни го даде. Може да ни се помогне, да ни се дадат методи и правила, но изработването всеки сам трябва да направи. Духовният живот има строги изисквания. Човек трябва да мисли право. Правата мисъл ни свързва с будното съзнание. Будното съзнание е слънчевото поле в нашето съзнание. То е огрято от вътрешното слънце в човека. Новото в човека ще бъде от вътрешното слънце.

В 1927 год. след събора, може би не бяха минали десетина дни и Учителят направи опит да ни предаде упражнението „Пентаграмът". Ние научихме първата част, но когато дойдохме до смяната на местата на двойките се оказа малко трудно на приятелите. Направихме доста опити, но не можахме да го научим. Понеже започнаха есенните дни, прекратихме упражненията. Това беше началото, опит за Паневритмията. Първият опит, който Учителят направи беше Пентаграмата - това беше начало на Паневритмия. Следващата година той даде други, по-леки упражнения, които по-лесно заучихме. Следващите години, той даваше по някои упражнения, които ние заучавахме. За тези упражнения Учителя даде и съответна музика. Тези ритмични упражнения, които изпълнявахме с музика, той нарече Паневритмия.

Заучаването на Паневритмията внесе нещо ново в живота на Братството. При всяко ново упражнение имаше оживление. Първо заучавахме стъпките и движенията на ръцете на всяко упражнение, след това ги играехме с ритъма на съответната музика. Учителят не ги даваше в определен час или ден, но ги даваше спонтанно, по някакво вътрешно творческо вдъхновение. Когато ни ги показваше и ние приемахме това вдъхновение, заучавахме ги с радост и повишено състояние на духа. За да се ползваме от Паневритмията Учителят казваше, че умът ни трябва да присъствува в движенията, които правим. Всяко движение трябва да се изпълни правилно за да може да приемем енергията, с която то е свързано. Чрез тия упражнения ние приемаме енергия от живота природа, затова трябва да ги изпълняваме концентрирано и съсредоточено и само така ще се ползуваме от тях. Музиката на упражненията от Паневритмията е жизнерадостна, събужда сили в нас, тя ни вдъхновява и внася бодрост, разположение. Паневритмията Учителят даде в един доста продължителен срок от време. Първият опит беше през 1927 год. след събора. тогава се опита да предаде „Пентаграмът", който се оказа труден за приятелите. На следващата година той даде по-леки упражнения. Направи ми впечатление,

че Учителят почна с „Пентаграмът“ и свърши с него. Когато правехме Паневритмията имаше тържественост, нещо празнично. По вътрешно чувство беше като богослужение.

След като Учителят напусна земята, играехме Паневритмията докато имахме Изгрева. Един наш брат лекар Стефан Кадиев, беше поканил няколко души лекари да присъствуват на Паневритмията. Те преди почването премериха кръвното налягане на няколко души: на млади, на средна възраст и на възрастни. След като свърши Паневритмията на същите лица пак измериха кръвното налягане и на всички имаше един и същ резултат - понижение на долната линия на кръвното налягане. Това беше изненадващо въздействие. Доколкото зная друг такъв опит не е правен.

Подпис: ЕЛЕНА АНДРЕЕВА 31 май 1987 година, София.

На Вергилий за съхранение.

БЕЛЕЖКИ КЪМ „ОБРАЗЪТ НА УЧИТЕЛЯ“

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ

(Магнетофонен запис от Вергилий Кръстев)

В.К.: Искам да се спра на някои неща от „Образът на Учителя“. Ще ви задам някои въпроси, на които вие ще ми отговорите. Е.А.: Добре. В.К.: За неща, които на мен не са достатъчно ясни. Четем: „Когато сме се изкачвали по планините и Учителят тогава вървеше бързо“. Е.А.: Да. В.К.: Това беше в по-младите години. А като възрастен? Е.А.: И тогава. В.К.: И тогава. Е.А.: И тогава. В.К.: Защото ми казваха, когато веднъж се изкачвал на Еленин връх казал: „Когато се качвате по високи планини не носете тежки раници“. Е.А.: Да. В.К.: Символичен израз. Но беше изморен, запотяваше се. Е.А.: Виж какво, само в последните месеци имаше умора. Само последните месеци. В.К.: Понеже вие го заварихте в различни възрастови положения на физическото поле. Значи когато беше млад и по-възрастен движеше се добре. Е.А.: Винаги се е движил добре, пъргаво, лесно, с лекота. В.К.: Да, значи независимо от възраста. Е.А.: Независимо. Но след като дойде от Мърчаево вече, Той, то беше накрая това и не беше добре. В.К.: Добре, след като премина онази пареза след побоя - 1936 г. Той пак се оправи и пак си вървеше бързо. Е.А.: Да, даже аз се изненадах. Видях Учителят, като че на 12 или 13 август беше, когато излезе от палатката си, взе си шапката и палтото и дойде, седна при нас. Ние имахме така една полянка, на която живеехме в палатки трите. И Той живееше тогава пред нас на палатката си. И когато на Учителя свърши болестта, отведнъж Той проходи.

Отведнъж Той беше здрав. В.К.: Сега аз съм Го виждал на снимки - 1936 г., когато Той обикаля, първата Му разходка след като Той оздравява и виждам как се движи, виждам и крачката Му, голяма крачка, широка, бързо, устремно върви. Е.А.: Ама казвам ти, никаква последица от болестта. Той като мина това ограничение, което беше дошло, абсолютно нормално си се движеше. И с лекота. На 14 август 1936 год. в 9 часа тръгнахме от Рила и в 5 часа след обяд бяхме на Изгрева. Все едно, че не стъпваше.

В.К.: Четем: „За съжаление ще кажа, че малцина от приятелите можеха да наблюдават показването и предаването на упражненията на Паневритмията." Е.А.: Да. В.К.: Сега, аз съм виждал снимки нали как се разучават упражненията в самия салон. И обикновено са 10-15 сестри там, построени пред пианото. Значи Той отначало даваше ги, показваше ги. Е.А.: Не всякога, не всички. Има упражнения, които отведнъж ги е дал. Има упражнения, които ги е дал насаме в стаята си, има упражнения, които ги е дал при други хора. Така, че според времето, според разположението, според условията, ще кажа.

В.К.: Четем: „Гласът на Учителя беше бас-баритон, поне така го определяха музикантите". Е.А.: Да. В.К.: Сега казваха ми, че имал едно свойство, говорел е тихо, но се чувало и най-накрая. Е.А.: Да. В.К.: Това е много интересно. Е.А.: Той не говореше високо, силно. В.К.: Но разправяли са ми, че и тези, които са били накрая, на последните редици. Е.А.: Пак се чуваше. В.К.: Все едно, че бяхме отпред. Е.А.: Да. В.К.: Само при условия, ако не шумяха, ако имаше пълна тишина. Е.А.: Абсолютно вярно. В.К.: Но онези, които шумяха, които приказваха нали, то не може да се чуе. Е.А.: Но те не приказваха много. Не приказваха. Учителят респектираше.

В.К.: Какво стана със записа на гласа на Учителя? Единият запис го беше направил Манжо от Франция и се загубиха всички следи. Е.А.: За сега ги нямаме. В.К.: Сега вторият опит, ти си ми разказвала как веднъж е дошъл един техник и искал да прави запис, но тогава не сте намерили пари, 150 хиляди лева и тоя опит не можа да стане. Е.А.: Не, нямахме пари. Аз трябваше, понеже аз бях взела инициативата, как и откъде ще взема 150 000 лв. В.К.: Ама то е много голяма сума. Е.А.: Ами сума. Е сума, ама се прави запис. В.К.: Запис на гласа. Е.А.: Да.

В.К.: Сега тези опитности, които тука са изредени 4-5 опитности. Е.А.: Те са дадени по различно време, при дадени условия. В.К.: В момента имената им не можем да цитираме. Е.А.: То пък и не е важно.

В.К.: Четем: „Един приятел дал пари на заем на един руснак белогвардеец за търговия". Впоследствие той го обрал като не върнал парите. Как се казваше този приятел? Е.А.: На руснака не знам името, но българина се казваше Тодор Попов. В.К.: Откъде беше този Тодор Попов! Е.А.: Ами той беше зъболекар. В.К.: Сега аз те питам, да не би утре да кажат, че тези работи са измислени. Е.А.: А-а не, нищо не е измислено. В.К.: Но затова ни трябват имената. Е.А.: Е, сега имената понякога ги изпускаме, забравила съм ги, какво да правя. В.К.: Колкото можете да си спомните.

В.К.: Сега другият случай. Четем: „Един брат имаше приятелство с една сестра и тя като забременяла искат да се оженят". И случая е разказан. Кой беше този приятел? Е.А.: Чакай. В.К.: Един брат имаше приятелство....Братът иска да бяга и тогава Учителят му казал: „Ти беше мек, когато трябваше да бъдеш твърд, а сега си твърд вместо да си мек". Е.А.: Е той е пак същия случай. В.К.: Славчо Печеников. Е.А.: Да, Славчо Печеников, същия случай, да. В.К.: Тя е първата му жена, тъй ли? Е.А.: За първата му жена - Люба. В.К.: От която се ражда Буба. Е.А.: Да. В.К.: Ха, ха, така Буба се ражда. Е.А.: Трудно човек

слиза на земята. Избира най-неочаквани похвати. В.К.: Да, мен ме интересуваше кой е човекът нали? Е.А.: Е, човекът е този. В.К.: Добре де и какво стана после? Те се ожениха, така ли? Е.А.: Ожениха се. Роди се детето. И още едно се роди, второ. Две деца имат. В.К.: Значи казва, отначало беше мек, сега искаш да бъдеш твърд. Той най-вероятно се коригира. Е.А.: Ех, коригирал се е Славчо. Кой се коригирва бе брате? Все сме такива вироглави. В.К.: Много трудно става. Е.А.: Все сме вироглави да си кажем правото „защо да се мажиме и лажиме". Исках да ти кажа това. Веднъж Учителят ми каза, и то беше, Учителят говори много за меката ръка в Школите. И веднъж се ръкувам на поляната с Учителя, ама пред нас, там където ни беше „Парахода". В.К.: Ръкуваше се с Него? Е.А.: Аз се ръкувам с Него, да. И Той ми казва: „Еленке, ти си имала мека ръка". Ама така изненадващо, като че ли, пък аз дотогава съм Му целувала ръката десетки пъти, нали при всеки случай целувахме ръка на Учителя. Но Той тогава защо ми го каза, но ми каза, да подчертае, че имам мека ръка. Та аз имам мека ръка, можеш да видиш. Не ми е твърда. В.К.: То е във връзка с някое качество може би, което имаш. Е.А.: Като качество! Като качество. Не, то беше положително. В.К.: Това меката ръка означава, че правиш пълна енергетична обмяна, приемаш добре и предаваш добре. Имаш правилна обмяна. Хора, които имат мека ръка правят много добър психичен обмен между себе си и останалите, когато решат да правят. Е.А.: Да. В.К.: Правят го, втича се и излиза по равно. Е.А.: Е като е равно да, като е хармонично.

В.К.: Четем: „Отиват двама млади и Му казват, че те искат да се оженят и молят за Неговото благословение. Поглежда ги Учителят, помълчава малко и им казва: „Като ме питате, казвам ви, че вие не сте един за друг." За кого се отнасяше" Е.А.: Д-р Давидова и музиканта Вапурджиев. В.К.: И после разведоха ли се те? Е.А.: Един месец не изкараха. Не, ама тя казва сестра Давидова: „Ама Учителю, ние сме интелигентни хора, ние ще си отстъпваме". Той не увещава. Учителят, виж едно съм видяла, никога не увещаваше. Казва, ако послушаш.

Виж сега, имаше случай, както например на Маргарита Мечева. Сега понеже тя беше психически малко не в ред и понеже Учителят искаше да й въздействува и повечко пъти й е казвал някои неща. То вече е метод за възпитание на нея. В.К.: В какъв смисъл й казва повече неща? Какво й казва? Е.А.: Ами виж, ще й каже, кара я да учи, кара я да работи, нали затуй, в този смисъл.

В.К.: Четем, другия случай, когато двама млади отиват и искат да им каже дали да се оженят или не. Той им казва да отложат за по-късно, да не бързат. И впоследствие те разбират, да не се женят. Кои бяха те? В.К.: Беше Люба Аламанчева. В.К.: А той беше? Е.А.: Не мога да се сетя сега. Ако се сетя ще кажа. А да сетих се - Богомил Малджиев. В.К.: Други двама питат пак същото, но Той им казва: „Разбира се, вие трябва да се ожените, вие сте подходящи един за друг". Е.А.: Това е за Райна Калпакчиева и за Найден е. В.К.: Този случай за тях се отнася.

В.К.: Четем: „Веднъж присъствувах, когато няколко души дойдоха последователно и разказваха едно и също нещо. Това беше за борбите на Дан Колов". Е.А.: Да. В.К.: Е кои бяха тия, които дойдоха? Първият кой беше? Е.А.: Брат Ради. И само дето не взе Учителя на ръце, за да Му покаже как става. Но иначе направи всичко нагледно. В.К.: Нагледно, показа на Учителя. Е.А.: Да. Учителят го изслуша с внимание, даже мисля, че му зададе и някакви въпроси. Ама щото на брат Ради, той сам е бил борец, навремето. Сам е водил борби, така по-интимен кръг. Е друго какво да ти кажа? В.К.: Други кои бяха, които

дойдоха да го разкажат? Е.А.: Не помня другите. Трима братя бяха. В.К.: Тодор Стоименов много е ходил на борби. Е.А.: Да, и той обичаше борбите. В.К.: Макар, че е слаб. А ти присъстваш, присъстваш през това време и слушаш. Е.А.: Аз слушам, да. И аз помня само това ми направи впечатление, че трима души дойдоха и тримата разказаха едно и също нещо и Учителят не направи забележка. Щото иначе ще кажат, знам, знам. Вижте, а пък Той не каза това. Мен туй ми е правило впечатление, че Учителят изтрайваше хората да Му кажат каквото им лежи, да го кажат. А не ги прекъсваше. Виж, това е една свобода, която даваше. В.К.: По тоя начин хем ги изслушваше, хем ги разтоварваше и им даваше свобода, които много неща ние не може да ги обясним. Е.А.: Сега казвам ти какво е. Като факт съм го видяла, като факт го разказвам.

В.К.: Четем за онзи случай, за онзи последовател, когато упрекнал Учителя за някаква негова постъпка. Фактически той самият критикува Учителя за някаква Негова постъпка, така ли? Е.А.: Не знам. В.К.: Щото тука се казва „Упрекнал Учителя за някаква негова постъпка". Е.А.: Да, за Учителова постъпка. В.К.: Пред самия Него? Е.А.: Вероятно. Не мога да кажа каква е постъпката. В.К.: Тоя случай ти го разказвах, да. Е.А.: Да, разказваха ми го. В.К.: След това ти виждаш как самият Учител те кара лично да го поканиш на масата му. И този приятел кой беше, откъде беше? Е.А.: От София беше. Той беше един от тези тримата, дето отидоха да дават съвет на Учителя да се премести от дома на Петко Гумнеров. В.К.: Ами той единият е Радославов, единият е Тодор Бъчваров, а другият Котев. Е.А.: Котев, да. В.К.: Значи за Котев става въпрос.

В.К.: Сега четем: „Веднъж един брат ми разказваше как той говорил и упрекнал Учителя, защото дал съвет на едно негово близко същество, на този брат, който той не одобрявал". Е.А.: Да. В.К.: За кой се отнасяше този? Е.А.: За Лулчев. В.К.: За Лулчев се отнасяше.

В.К.: Сега четем: „Един от студентите комунисти, които идвали да се хранят на нашия стол, разказали един случай на Учителя, на който Той присъствал". За кой брат, този брат откъде е? Е.А.: Двама бяха те, двама бяха. В.К.: Не ги познаваш, но този брат комуниста, който разказа този случай. Е.А.: Не мога да си спомня кой е бил. В.К.: А ти какво, присъства тогава. Е.А.: Чакай да ти кажа, присъствах ли, или ми го разказаха. Разказан ми е. В.К.: Разказан.

В.К.: Четем по-нататък: „Някои мислеха, че знаят повече от Учителя и могат да Му дават съвети. Това бяха случаи, когато простак дава съвет на знаещия". Е.А.: Как? В.К.: Когато простак дава съвети на знаещия. Имаше ли много хора, които бяха такива? Е.А.: Позволяваха си. В.К.: Които си позволяваха. Е.А.: Искаш ли да ти кажа случаят? С имена даже. Бащата на Славчо Печеников един път намери Учителя на поляната и Му дава съвети как да ни възпитава нас. Как да движи движението и т.н. Сега Учителят изслушал всичко, но малко възмутен го е казал на един брат. А той е буквален простак, бащата на Славчо. Той много ограничен човек беше. Той не беше с кой знае какво образование, нищо, но имаше мнение за себе си. Като Славчо, Славко имаше така мнение и бащата и сина имаха също така много високо мнение за себе си. Това. В.К.: Други случаи имаше ли такива? Много, позволяваха си. Даваха съвети на Учителя. Е.А.: Много, много забележки правеха на Учителя, но Той замълчеше. В.К.: Това, които са прости, а ония, които бяха по-интелигентни забележки също правеха. Е.А.: И те правеха. В.К.: Те пък още повече. Е.А.: Ами и те правеха. В.К.: Те пък знаеха, че са големи величия. Е.А.: Големи, имат мнение за себе си. В.К.: Значи непрекъснато му даваха съвети. Е.А.: Не непрекъснато, но даваха съвети, позволяваха си да го правят. Това е

лошото, че си позволяваха да правят забележки на Учителя. Сега, ти отиваш при едно същество да те учи и ще му даваш акъл, как да те учи. В.К.: Сега впоследствие на какво се дължеше това нещо? В.К.: Сега, че са прости, прости са. Че нямат образование и възпитание, според мене колкото се отнася до простотията, те вътрешно не Го възприемат и не Го познават и не можеха да Го възприемат Учителя като Учител. Е.А.: Като проповедник Го имаха повечето. Повечето Го имаха, да. В.К.: Щото онзи, който е ученик, който по Дух Го възприема. Е.А.: Е, който Го възприема по Дух. В.К.: Не би направил такова нещо. Е.А.: Е, как ще направи! Как ще каже. Ти как ще кажеш на Учителя съвет да дадеш? В.К.: Ха, ха. Е.А.: Не беше Учителят за нашите съвети. Веднъж по този повод каза: „Вие мислите, че аз не разбирам". Ами вижте, в началото, ами не Го познаваме сега, никак не Го познаваме. И мислиме, че и Той е като нас. Е Учителю, Учителю, ама Учител е, името Му е Учител, ама нито знаем откъде идва, нищо не знаехме за Него. В.К.: Да, така е.

В.К.: Разкажете за онзи случай, когато Учителят ви обръща гръб, като разговаря с другите. Е.А.: В началото помислих, че нещо съм сбъркала. В.К.: Да. Е.А.: Пък отвътре нямам смущение. Защо, не помня нещо да съм направила, погрешка, да съм казала нещо, да съм сбъркала. Ама на другия ден пак ми обръща гръб. Ама това не е един път, това е последователно на три пъти. В.К.: На три пъти. Е.А.: На три пъти беше в различни дни. Не в един ден. В.К.: А-а, да. Е.А.: Вижте, не е в един ден. В.К.: А да, след някой и друг ден. Е.А.: Да. Пак ми обърна гръб. В.К.: Аз мисля да не ви обръща гръб във връзка с романа с Лулчев. Е.А.: А не, не, не с романа. Тука беше във връзка с моята чувствителност повече беше така. Нали, така го разбрах, щото мислено аз казах: „Учителю, благодаря ти и като не ми обръщаш внимание пак ми обръщаш внимание". И Той веднага се обърна към мене. В.К.: Ха, ха, обърна се. Е.А.: Много чувствителен беше към тия работи.

В.К.: Вие разправяте един друг случай. Тука четем: „На главата си аз носех барета". Е.А.: Да. В.К.: Барета ли? Е.А.: Барета. В.К.: Как се казваше? Е.А.: Казват го „Баре". Ама барета, барета го казваме ние българите. В.К.: Щото аз исках да питам, нали, тези като френските шапки? Барета, обикновена барета. Е.а.: Да. Не плетените. Тези от плат правени, да. Аз я бях малко накривала и Учителят ми вика: „Еленке, ти си надвила на харча, шапката си си накривила". Ха, ха. Малко ще ти го каже деликатно. В.К.: Находчив а? Е.А.: О-о-о. Толкова находчив беше, така буден беше да отговори на всекиго съответно, че това ми е правило така великолепно впечатление. Аз съм се радвала, като Му кажат нещо Той как отговаряше.

В.К.: Четем: „Спомням си друг един случай. Имаше двама братя, които са сираци от войната. Единият беше мозайкаджия, той беше по-големият, издържаше по-малкия си брат. По-големият брат често отиваше да работи в провинцията". В.К.: За кои ставаше въпрос? Е.А.: За Гради Минчев и за брат му Наско /Атанас Минчев/. В.К.: Той е следвал, така ли? Е.А.: Той следваше музика. Той беше най-напред шивач, после смени професията си. В.К.: Ставаше въпрос за тях.

В.К.: Четем: „Спомням си друг един случай за помощ. Един наш брат е помолен от владиката Стефан, който моли брата да отиде при Учителя и да Му каже". Така владиката иска помощ. Този брат кой беше? Е.А.: Беровски. В.К.: Откъде беше този брат? Е.А.: От София. В.К.: Впоследствие знам, че владиката Стефан много хули е изрекъл по отношение на Учителя. Е.А.: Не, той не хулеше Учителя. Даже имаше писмо на владиката Стефан до Него. В.К.: А имаше писмо от Стефан към Него. Е.А.: Щото той имал видения като млад. В.К.: Кой? Е.А.:

Владиката и така духовно имал настроение към Учителя и доколкото зная не е ругал Учителя. В.К.: Така ли? Е.А.: Да. В.К.: Щото в тези спомени сега, които ги изкараха впоследствие и това, което беше писано в една от книжките на Варадинов. Там пише, че владиката Стефан дава един цитат по отношение на Учителя. Е.А.: Дава. В.К.: Един цитат непристоен цитат за Учителя. Е.А.: Да. Е, може да дава цитат, но... В.К.: Казаха ми, че до края на живота си бил в затвора владиката Стефан и искал да чете беседи. Знаеш ли нещо по тоя въпрос? Е.А.: Ама той четеше беседи. В.К.: Кой му ги даваше? Е.А.: Имаше един пръв братовчед, който беше сляп и той му даваше беседите. В.К.: Слепият му даваше беседи на него виждащият? Е.А.: Да, на него, защото той имаше книги много. Захариев се казваше слепия. Аз съм, нали имаше там една история дето ти казах, мисля, че съм ти я казвала тази история, дето Учителят казва на д-р Миркович, когато така в края на живота му, че има много оплетени работи, да си ги уреди приживе, защото после ще бъде по-мъчно, като отиде в другия свят. И той, братът Захариев като чул това на времето той отишъл при Учителя и казал: „Учителю, много Ви моля, когато наближи тоя час да ми го кажете". Той казал: „Щом искаш, ще ти го кажа". И Той Учителят си замина, той беше още жив, но след това, не мина даже и половин година и той на Захариев Учителят му се явил, казал му буквално това: „Ти нали искаше да ти кажа, когато наближи да си заминеш за другия свят. Наближило е времето, приготви се!" В.К.: Значи да се приготви. Е.А.: Виж колко акуратен е Учителят. В.К.: Това е Захариев, който давал беседи на владиката. Е.А.: На владиката Стефан, роднини са, родствени. В.К.: Той бил сляп накрая, така ли? Е.А.: Още на младини. Той бил военен и при едни маневри нещо станало с очите му, и ослепял. Знам, че жена му го водеше дълги години на беседа. В.К.: Значи така стои този въпрос. Е.А.: Да, ами така стои.

В.К.: Четем. Друг случай: „Нашата сестра Г.П. в 1923 год. завършва гимназия в Търново". Тоя случай за кого се отнася? Е.А.: За нея, за Гена Папазова. В.К.: А този случай тя ти го разказва? Е.А.: Тя го разказва, да. В.К.: Този случай за нея се отнася. Е.А.: За нея се отнася, ама тука разказвала ли съм го? В.К.: Разказала си го. Е.А.: Той е така много характерен случай. В.К.: За матурата. Е.А.: За матурата и такова за послушанието. В.К.: Значи за Гена Папазова. Е.А.: Тя се завръща в Търново с ужас. Тя се завръща с ужас, щото как ще каже на родителите си, че пропуснала срока за матурата? А като отива, по пътя още я срещат тези съученички „Гена, знаеш ли, че се отложи матурата?" В.К.: Ха, ха,...Е.А.: Сега, пък Учителят я задържа. И тя се чуди. Учителят я задържа, постойте казва, още постойте! А Той за да й докаже, че няма да сгреши, ако Го послуша. В.К.: Това е една вътрешна опитност. Е.А.: Опитност е разбира се. Човек, който има такава опитност, значи разглежда вече Учителя по друг начин. Е.А.: Да, тя Гена това нещо много я поразило. В.К.: Това е голяма опитност. Е.А.: Е, хубава опитност е тя. Ама нали съм я описала, защо разпитваш? В.К.: Аз се спирам тука и допълвам имената, защото ми трябва имената. Е.А.: Е, добре де. В.К.: Ще кажат след време, че всичко това е измислена работа.

В.К.: Питат Учителя какво не знае, в един разговор, когато Учителят отговаря, че не знае какво е грях. Помниш ли го този приятел кой е? Е.А.: Не, не го помня. В.К.: Не го помниш. Е.А.: Не помня. В.К.: Ясно. Приятелят не го помниш, но си спомняш спомена. Е.А.: А помня да, да че го е казал, да.

В.К.: Четем: „Друг път пак група приятели говорят с Учителя. Някои задават въпроси на Учителя. Учителят отговаря. Един от приятелите като чува какви въпроси задават на Учителя, че тия въпроси не са съществени, но че той

ще зададе съществен въпрос. Той задава въпроса на Учителя, но Учителят не му отговаря и му обръща гърба си малко към него". Този приятел кой беше? Е.А.: Този Митко Костов. В.К.: Който замина за Америка? Е.А.: В Америка, който е. Който знаеш какво направи, предаде се на жена си, продаде се на жена си. В.К.: На коя жена? Е.А.: За която се ожени. Една му направи връзката, а пък Ерна не се ожени за него, а се ожени една гъркиня. В.К.: Една гъркиня. Е.А.: Да. В.К.: Ерна не пожела да се ожени, гъркиня се ожени. Абе той искал само това, да се ожени, защото нямаше как в чужбина да работи. В.К.: Там не можел да работи, така ли? Е.А.: Не там. А всякъде може да работи, който иска моля ти се, хайде де. В.К.: Сега продал се, продал се. Е.А.: Продал се човека, продал се. Купила го. Е.А.: Купи го, да. В.К.: Има нужда мъж за домашно ползване. Е.А.: Виж сега, дойде една американка да се омъжи за братът Мончо. В.К.: Да, тоз брадатия. Е.А.: Да, с брадата гдето ходи и тя казала, аз не съм го чула, но казала: „Аз печеля достатъчно пари, за да издържам един мъж". В.К.: Ха, ха,.. Е.А.: „И затова съм дошла в България, да се омъжа за Мончо", ама не им разрешиха. В.К.: За Мончо. Е.А.: Казвам ти. В.К.: Нищо, жалко, че нашите власти не са й го подарили. Значи може да издържа един мъж. Има и такива жени. Е.А.: Казвам ти точно дословно така го е казала. В.К.: Както в САЩ може да си купи едно куче и в България може да си купи един мъж. Е.А.: Е, та и Митко Костов го купи гъркинята. В.К.: Е Боже. Е.А.: Анина Бертоли пише едно писмо на Митко Костов, когато е в Америка вече женен за гъркинята. И като се ожени тогава, получава писмото гъркинята, турга го в един плик и го връща обратно в Париж. В.К.: Тя не разбира български. Е.А.: Добре де, толкова разбира. В.К.: Тя Анина на български ли му пише или на френски? Ти разказваше, че Анина му писала писмо. Е.А.: Анина му пише, гъркинята го получава, взема плика и леко написва две имена Митко и Мария, и ги загражда в кръг, слага го в друг плик и го връща. И тя написала, аз мисля, че го видях даже писмото, така в кръг и двете имена: Митко и Мария, тя се казва Мария и го връща на Анина. В.К.: На Анина го връща. Не му дава писмото, така ли? Е.А.: Е, не, демек той е мой, вие не се месете в тоя кръг. В.К.: Само са двама. Е.А.: Ха, ха... В.К.: Мария и Митко. Ей тоя, който падне в лапите на гъркиня с него е край. Една от голямата трагедия на българите, които са през време на Възраждането и по-рано, че се оженват за гъркини, който се ожени за гъркиня се претопява. Претопява се направо.

В.К.: Четем: „Убиват братът на Георги Томалевски". Един от братята на Георги Томалевски. Този случай кой ти го разказа? Е.А.: Георги. В.К.: Значи Учителят казва „Карма". Е.А.: Учителят казва „Карма". В.К.: Как се казваше братът на Георги Томалевски? Не го знаеш. Е.А.: Нуньо. Ама млад ли е бил? Е.А.: Млад, но по-голям от Георги. В.К.: Значи казва: „Карма". Е.А.: Но културен мъж беше. В.К.: Значи карма. Е.А.: Карма и толкоз. Така му казва Учителят. В.К.: И по този начин хем му разрешава въпроса, хем го освобождава. Е.А.: Хем го освобождава, да. Е виждаш ли с една дума.

В.К.: Сега четем: „Майката на един брат е тежко заболяла. Братът се безпокои за майка си и отива на Изгрева. На поляната среща Учителя и без да го пита Учителя се обръща към него и казва: „Ще мине". Е.А.: Ще мине. В.К.: А вторият път му казва, че е пътница. Е.А.: Вторият път. В.К.: За кого се отнасяше? Е.А.: За майката на Георги Томалевски. В.К.: А, за майката на Георги Томалевски. Да.

В.К.: Четем: „Учителят изпратил една наша сестра да отиде в двореца и да каже на Фердинанд: „В никой случай да не обявява войната". Коя беше тази сестра? Е.А.: Генерал Стоянова. В.К.: Тя сега как. Имаше връзка с двореца.

Тя беше съпруга на генерал Стоянов. Е.А.: На генерал Стоянов. В.К.: Той какъв беше? Адютант? Е.А.: Адютант на цар Фердинанд. В.К.: Адютант на цар Фердинанд, че тя е голяма служба и длъжност. Е.А.: Дълго време. Много дълго време и даже вече, когато не беше цар Фердинад, когато навърши някаква годишнина мисля, че беше поканил адютанта си, и с него отидоха на върхът в Африка. В.К.: А на Килиманджаро. Е.А.: Килиманджаро. В.К.: Ама това е преди девети септември 1944 год.? Е.А.: Преди девети. В.К.: И той се връща нали след това. Е.А.: Генерал Стоянов се връща вкъщи, разбира се. Той го поканва, като адютант му е бил. В.К.: Сега тези съвети, които са давани на Фердинанд от Учителя са посредством жената на генерал Стоянов. Е.А.: Повечето с жената на генерал Стоянов. В.К.: Тя сестрата как се казваше? Е.А.: Мария. В.К.: Мария. А тя как се е запознала с Учителя? Е.А.: Ами учителка е била и после не знам как се е запознала. Но тя си беше така скромна, но много предана. В.К.: Щото аз я виждам в много от снимките с Учителя. Виждам я на много места. Значи издържа до края. Е.А.: Издържа. В.К.: Макар, че била генералша. Е.А.: Генералша, имаше доста генералши. В.К.: Много генералши имаше, така ли? Е.А.: Имаше, имаше доста. В.К.: Колко генералши имаше? Е.А.: Ами имаше най-малко 5-6. В.К.: Така ли? Хем преди 9.IX.1944 год. И мъжете как ги пускаха? Е.А.: Ами не могат да надвият. В.К.: Не могат да им надвият. Е.А.: На жена надвива ли се, ако и да е генерал. В.К.: Ако е генерал, макар, че може да докара цяла армия. Е.А.: Може да я докара армията, ама жена си не може да я застави да прави нещо, ако не иска. В.К.: Кои бяха, на кои генерали бяха, спомняш ли си? Освен генерал Стоянова? Ама 5-6 генералши имаше? Е.А.: Имаше, имаше генералши. В.К.: И те постоянно ли идваха или? Е.А.: Идваха си редовно на беседи. Идваха да. В.К.: Как се държаха? Скромни бяха, не парадираха. Е.А.: А, имаше няколко така фъркаха. В.К.: Фъркаха, понеже са генералши.

В.К.: Как Учителят е разрешавал онези случаи, когато някой деца в семейството са ненормални? Е.А.: Да. За една сестра, която имаше едно момиче, което беше ненормално, не съм ли ти разказвала тази история? Тя сега в главата ми дойде. В.К.: Не. Е.А.: Щото майката беше малко перка, така да се покаже, че е нещо повече от това, което се вижда. Тя има две дъщери. Едната е ненормална, а другата е нормално същество. По-малката е нормална, другата е така не е за пред хора. И като наближило време вече малката да стига голямата и да почнат да идват годежари, нали и кандидати да взимат малката, решават голямата да я пратят на манастир, болната да пратят на манастир, да не хвърля сянка върху младото момиче, да. Но все пак преди да я пратят в манастир решили все пак да питат Учителя. И отива тя сестрата при Учителя, пита Го и Той й казва: „Това е едно същество, което се е пожертвало за вас и е в това състояние, за да ви е добре на вас!" Е, сега, ако им държи да я пратят в манастир. Учителят така казал само, но те не посмяли да я пратят в манастир. В.К.: После годежарите дойдоха ли? Е.А.: Ех, годежари няма ли да дойдат? В.К.: Дойдоха годежари и взеха момичето. Значи не посмяха голямата да я пуснат. Е.А.: Не посмяха, да. Не посмяха да я пратят в манастир или където и да е. Ами член на семейството е. После тя не била нещо външно болна, вътре имала нещо. В.К.: Мен ми разказваха още няколко такива случаи, нали, с недъзи на деца и Учителят бил доста така категоричен и казал: „Те идват за да учите един урок на служене". Е.А.: Да, именно, урок на смирение. В.К.: Разказваха ми други случаи, когато са искали да се отърват от тях. Е.А.: Е да, и те искали така де, ама Учителят като каже, че проблемът има и друга, истинска страна. В.К.: Послушание трябва вече. Е.А.: Е-ех, пък и тогава, ако не послушат, язък им. В.К.: Ха, ха, така.

Е.А.: Разказах ли за една сестра мъжът й дето не я пущал, пък после я пуснал. В.К.: Този случай си го разказвала. Да, отначало не я пуска, а после я пуща. Е.А.: А тя казва: „Аз не мога да се отделя от Учителя, от вас се отделям и вие както искате живейте. Но аз от Учителя не се отделям". В.К.: И ония клекнаха. Е.А.: Не, това е урок за съпруга, защото и той бил така свободен човек. Ами приказките на някой мъж така дето плямпат. Що ще се месят в семейните работи на хората?

В.К.: Четем: „Повечето направиха задачата и резултата беше положителен. Само един неприятен случай имаше с една сестра, но тя беше нарушила правилото, беше питала за пътя, тъкмо което не е трябвало да направи". Е.А.: Абсолютно, Учителят каза: „Няма да питате никого за пътя! Ако не знаете и не сте сигурни, ще спрете, ще помислите и като почувствате на коя посока да тръгнете, тръгнете по нея". Значи Учителят ще ги води. В.К.: Коя сестра беше? Е.А.: Милева. В.К.: И какъв беше инцидента? Е.А.: Ами. В.К.: Нападна ли я някой? Е.А.: Да, правил е опит. В.К.: Опитът бил сполучлив за мъжа, който е нападнал и за самата нея. Е.А.: Сполучлив опит и за двамата, няма що, и няма какво. Опит и туй то! Опит за поучение! За всички!

ЕЛЕНА АНДРЕЕВА

3. Моят роман

МОЯТ РОМАН

Учителят при един разговор ми каза:
„Ще опишеш романа си, но нито ще
отнемеш нещо, нито ще прибавиш".

Ще се опитам да го направя, за да послушам.

Като описвам романа си, все трябва да кажа нещо и за себе си. Аз съм родена в село Свиница, Кичевско - Македония на 21 Юли - или 3 август 1899 год. в сряда вечер срещу четвъртък, един ден след Илинден. Така ми каза майка ми, защото тя не е имала часовник.

Аз съм родена от вторият брак на моите родители. Баща ми се оженил за една мома от селото, но след три години тя заболява от дифтерит и се поминала. Съпругът на майка ми бил на гурбет и се е поминал в София. Някои, които познавали майка ми и баща ми направили връзка и така са се оженили. Не зная дори дали са се познавали преди да се оженят. Аз се раждам три години след брака. Майка ми много искала да има деца и се молела на света Богородица да й подари дете. Мама казала на сестрата на татко, че Ленчето ми е дар от света Богородица. Майка ми искала да има и други деца и често казваше: „Може ли градина с едно цвете?" Но след моето раждане нещо е станало и тя не можа да има друго дете. Аз съм приета в семейството с много радост и обич, защото съм първото дете и първата внучка на дядо ми. По-голямата сестра на татко имаше едно момченце, но то живееше при баща си след смъртта на леля ми, която рано се е поминала. Баба ми също много искала да има внуче и понеже била болна преди аз да дойда, поръчала на майка ми, ако не дочака внучето, като се роди да го занесе на гроба й както е в пелените. И тя не е могла да ме дочака.

Дядо ми имаше пет сина и три дъщери. Най-голямата се е поминала преди да се родя. Най-големият син е баща ми, след това са четиримата братя и двете сестри. Докато аз бях в село, всички живеехме общо. Имотът беше общ, всички работеха общо, дядо ми ръководеше всичката работа. Когато малко пораснах, чувала съм дядо си да се съветва с майка ми къде да орат, какво да сеят, каква работа да работят на другия ден. Двамата братя след баща ми не помня кога са се оженили, на двамата по-малки помня сватбите им, също и на лелите ми. Майка ми беше най-голямата етърва. Беше умна и практична и затова дядо ми се съветваше с нея. Той беше останал рано вдовец, но той никога не се бъркаше в избора на синовете си коя мома да вземат, а само ги е съветвал да вземат жена от дом. Той имаше достатъчно ниви, добитък, стада, за да изхранва семейството си. Пък и всичките му синове идваха в София на гурбет. Връщаха се с припечелени пари, които са харчеха общо за семейството.

След като изминало известно време - може би 4-5 години, родителите на първата жена на баща ми харесала майка ми, че е разбрана и предложили на баща ми да му препишат всичко, за да ги гледа мама. Баща ми се съгласил,

мама също, но баща ми не преписал имота само за себе си, а на петимата братя. Така имотът на брата се увеличил и те решиха да направят нова къща на мястото на родителите на първата жена на баща ми. След като направиха къщата, мама и аз отидохме да живееме при двамата старци. Къщата беше направена от камък, беше много студена и влажна, старите скоро умряха, аз заболях от стомах и ме лекува един турски лекар. По-късно и мама заболя от бъбреци, което стана причина впоследствие да си замине рано. След като умряха старите цялото семейство се премести да живее в новата къща, защото имаше повече стаи и можеше да задоволи нуждите на петимата братя, които бяха всички женени. За този живот от петгодишната до десетгодишната ми възраст имам много спомени за общия живот на голямото семейство. Тогава всички бяха млади, здрави, годни за труд и работа. Дядо ореше нивите, а някои от домашните му помагаше да води воловете. Чичовците ми ходеха за дърва в гората и носеха на конче товарите. На пазар ходеха в Кичево или Битоля. Жените вършеха домашната работа. През пролетта те участвуваха в полската работа - копаеха, жънеха, плевяха, гледаха градината и т.н. Една от снахите за една седмица се грижеше само за домиканската работа - месеше хляб, печеше го, готвеше ядене за обяд и за вечеря за всички. Това дежурство им се падаше през месец. Братята живееха в много добри отношения помежду си, докато снахите често се караха все за дреболии. Трябва да кажа, че тогава Македония беше под турко робство. Животът не беше много радостен. Помня чичо ми Димитър беше дошъл на гурбет в София. Когато се връщал в село с една група други гурбетчии, някъде между Гостивар и Кичево ги нападат разбойници и ги обрали. Взели им всичките пари, които носели. На чичо бяха взели 15 наполеона и той беше много натъжен от загубата, а всички вкъщи се радваха, че се е върнал жив и здрав. Спомням си, една вечер в старата ни къща още, трябва да съм била към 4-5 години, една вечер криеха пушки на тавана. В стаята, която беше кухня и огнището беше в средата, таванът беше открит и димът направо излизаше в комина. Таванът беше само от греди и всичко беше черно - наричаха го „начерен". Някъде при покрива около гредите криеха пушките. Понеже аз съм гледала с любопитство, майка ми ми каза: „Да не кажеш някому къде сме скрили пушките! Ако разберат турците ще дойдат да ги намерят и ще ни заколят!" Такава заплаха е една от първите ми спомени от детството. Трябва да е било около въстанието 1903 год. При самото въстание аз си спомням добре, че ние избягахме някъде високо в планината, където имаше голям лещак между който имаше полянки. Цялото село беше избягало там и се криехме по поляните из лещака. Всеки носеше някакви завивки. Не зная за какво съм плакала, но майка ми пак ме заплаши: „Мълчи, мълчи, защото ще чуят турците, че сме се скрили тук и ще дойдат да ни заколят". Аз бях виждала как колят животните и затова много се страхувах. Винаги съм изпитвала ужас, когато виждах да колят животни.

Мама ми казваше, че още не съм имала 5 години и съм плакала да ходя на училище. Тя помолила учителката да ме вземе да слушам, ако не мога да разбирам, което учителката говори. Нямам спомени от първата учебна година. Нашето село имаше само 50 къщи, но имаше църква и една стаичка пристройка до църквата, която служеше за училище. Тя беше малка и побираше само четири дълги чина. На всеки чин стояха по едно отделение от децата, като един учител водеше четирите отделения. Малко деца идваха да се учат, а момичета много по-рядко. Когато бях във второ отделение трябваше да ходя на училище в едно съседно село, заедно с 4-5 момченца и аз само момиче. Ние си носехме хляб и някаква храна в торбичките. Когато децата от селото отиваха

за обяд по домовете си, ние оставахме да се храним в училището. Когато бях в трето отделение, аз бях само момиче в цялото училище. Дори някои са се шегували, че баща ми ще ме прави даскалица, пък то наистина така стана. Аз станах учителка. Като завърших трето отделение баща ми решава да вземе мама и мене в София, при себе си. Ние дойдохме в София и когато стана време за училище, баща ми ме заведе при главният учител в училището „Отец Паисий", където е Първа мъжка гимназия, на ул. „Дунав". Главният учител видя свидетелството ми, видя успеха ми, че минавам за четвърто отделение, но каза на баща ми, понеже съм учила в Македония и то в село, а сега идвам да уча в София, може това да се отрази на успеха ми и затова той намира за по-добре да повторя трето отделение, за да допълня това, което може би ми липсва. Баща ми се съгласи и аз тръгнах на училище. Разбира се, че съм говорила на македонско наречие и децата ми казваха „Македончето". Понеже ние в Македония не се наричахме македонци, а бугари, не можех да разбера, защо ми викат македончето и аз протестирах пред баща си, защо ме наричат македончето. Аз се учех добре, стараех се много, но дотогава не бях виждала друга книжка, освен учебниците, които екзархията ни е пращала по разни предмети. Не знаех дори, че имало списания за деца и какви да е други книжки за четене. Вероятно в градовете в Македония децата са получавали списания за деца, но ние, които учехме в село имахме само учебниците. Главният учител водеше трето отделение и имаше едно внимание към мене. Често ме питаше дали съм учила това или онова в село. Помня, имахме час по рисуване. Аз не бях учила рисуване и не знаех какво е рисуване, не знаех какво да правя. Погледнах момченцето, което седеше до мене, видях то какво рисува и аз почнах да рисувам това, което то рисуваше. Мина учителят и като погледна ме попита учила ли съм рисуване. Отговорих, че не съм учила. Аз бях учила всички други предмети - четене, писане, смятане, естествознание. През цялото време съм се старала да уча хубаво и завърших третото отделение с много добър успех. Тогава нямаше отличен за децата в отделенията.

Следващата година баща ми се премести да работи в друг магазин и аз трябваше да се преместя в по-близко училище. Понеже живеехме на ул. „Витошка" и аз се преместих в училището на ул. „Белчев" и „Парчевич" - „Денкоглу". Там следвах четвърто отделение. В това отделение пред мен се разкри светът на книгата вън от учебниците. Аз имах една приятелка, дъщеря на друго македонско семейство, която ми стана после лична приятелка - Олга Велева, при която ме пускаха да отивам. При това тя живееше много наблизо. Също така се сприятелих с друго едно момиче, което живееше на ул. „Витошка". Там имаше едно момче, което беше от трето отделение и ние тримата образувахме групичка. Четяхме заедно разни книжки. Момчето беше интелигентно, баща му беше адвокат и първата приказка, която ми дадоха да прочета беше „Пепеляшка". След като я прочетох аз изпаднах в неописуема радост и възторг, че има писани такива хубави книги, които аз мога да чета. Понеже момчето получаваше разни списания и имаше различни книжки за деца, то аз с голяма радост ходех да четеме. Тогава аз се научих да чета гладко, защото само от четивата в читанката не е достатъчно едно дете да се научи да чете гладко. Ние четяхме поред, редувахме се и до края на годината аз вече четях хубаво, бях прочела доста разказчета, приказчици от списанието „Звездица" и „Картинна галерия". Приятелката ми даваше списанието „Картинна галерия", аз го четях и много се радвах на картините, които имаше в него. Разбира се, че и аз пожелавах да получавам това списание, но майка ми ми казваше, че те са богати, имат повече пари, пък ние не сме толкова

богати. Затова аз си купувах само учебниците, понеже майка ми беше неграмотна, а баща ми самоук, не можеха да разберат моята любознателност и желание да чета, за да ме задоволят.

По това време аз разбрах какво голямо богатство крие книгата в себе си, колко много нещо можем да научим и какъв широк свят се открива пред човека. Възлюбих книгата за цял живот. В детството си нямах книги да чета, но впоследствие четях много, защото ми услужваха децата.

Като завърших отделенията, майка ми поиска да се върнем в село и аз отидох с нея. Когато дойде време за училище, написах едно писмо на баща си, който остана да работи в София, в което писмо исках непременно да уча. Той размисли и вместо да ме праща по пансиони в някой от градовете на Македония, решава да ме вземе при себе си. Пише на майка ми да ме изпрати в София. По това време в Турция имаше холера и трябваше да чакам близо два месеца, за да мога да пътувам, защото във всеки град имаше карантина. Най-после ме изпратиха с един роднина и само на българската граница стояхме 24 часа в карантина. Когато отидох да ме запишат в първи клас на прогимназията, бяха минали два месеца от учебната година и трябваше съветът да реши, за да ме приемат. След приемането ми, дадоха ми срок, за да настигна другарите си. Съвсем сама се подготвих по всичко. Само по френски език една ученичка от гимназията ми показа буквите и произношението им. Аз учех с голям мерак. В прогимназията ми беше по-интересно, защото много неща научавах по разните предмети. От другарките си имах възможност да вземам книги за прочит и това беше един богат период от живота ми.

Спомням си един случай, когато бях в първи прогимназиален клас, в час по гимнастика. Учителката ни нареждаше по височина. Тя ме хвана за рамото, бях с престилчица отпред, изказа възмущение, че престилката ми е много мръсна. Момиченцата ме защитиха, казаха, че майка ми не е при мене и че няма кой да се погрижи за мене. Аз, макар и малка, разбрах, че много неща не зная, които знаят моите другарчета, пък и условията, при които бях живяла бяха други. Тази забележка на учителката много ме засрами и много дълбоко ме нарани. Аз не бях видяла, че престилката ми е мръсна, не съм имала поглед за това. Разбира се, че после бях много внимателна да не ми направи втора забележка. В средата на годината майка ми заболя в Македония, татко отиде да я види и я доведе за лечение. Оттогава, докато се помина ту се поправяше, ту пак заболяваше. Когато беше в болница или на легло, аз трябваше да се грижа за домакинството, а когато бях в училище, баща ми готвеше обяда. Когато мама боледуваше вкъщи, не беше радостно. Аз имах много задължения вън от уроците, не ми оставаше време да чета книжки, а това вече беше станало нужда за мен. Като свърших прогимназия аз исках да продължа да уча в гимназията, но баща ми и майка ми искаха да ме дадат в стопанското училище, за да се науча да шия. Това ми се видя ужасно. Аз вече бях разбрала какво може да даде знанието и едно образование на човека, в сравнение с един занаят. През цялата ваканция съм увещавала родителите си да ми дадат възможност да продължа образованието си, като им обещавах, че нищо излишно няма да ми купуват, освен учебниците и тетрадките. Много пъти се молих, много пъти плаках, за да влеза в гимназията. Когато дойде време за записване, след много молби баща ми ми даде 20 лева за годишната такса. Аз с радост се записах за ученичка в гимназията. Това беше радост и постижение за мен. Аз бях добра ученичка. Когато бях вече в гимназията, на моята приятелка Олга Велева купиха пиано да свири. Аз помолих баща си да ми купи цигулка, но той не се съгласи. Поисках да следвам курсовете по френски език

при Маркова, и това не се съгласи. Аз не настоявах много за това, защото си мислех, че може би нямат достатъчно средства. Не можех да разбера, че не е било толкова от липса на средства, отколкото от незнание и неразбиране.

През това време се обяви Балканската война, след това Първата световна война. Вкъщи майка ми често боледуваше, доста неблагоприятни условия за мене, но това не намали желанието ми за учене. Не всякога успявах да си приготвя уроците както трябва, но винаги редовно посещавах училище. Аз вече бях разбрала, че едничкото място, отдето мога да получа знание е училището и държах здраво. По едно време мобилизираха и баща ми. Скоро след това той си счупи крак и постъпи в една болница на военните. Майка ми беше или вкъщи или в болница по това време. Аз ходех понякога от едната болница до другата, за да ги посетя. Но младостта има вяра, имах някакво вътрешно упование в собствените си сили.

Положението на майка ми се влошаваше и през май 1917 год. тя се помина. Тогава бях на 19 години. Тогава за пръв път се срещнах със смъртта. Разбрах, че и аз един ден ще си отида. Питах се: „Защо и как трябва да живея, когато ще умра". От загубата на майка си разбрах, че условията на живота ми ще се променят и аз вече нямам същество, което да ме обича като нея. Нейното заминаване ме разтърси от основи, пък и условията ми се промениха съществено. След две години от нейната смърт баща ми се прежени. Условията ми съвсем се промениха. Аз трябваше да работя за нуждите си.

След заминаването на мама първият въпрос, който изцяло ме обхвана беше: Защо трябва да живея, какъв смисъл има живота, щом човек умира. Какъв смисъл има дори един щастлив живот от 50-60 години, щом смъртта го прекратява? А кой е щастлив на земята? И дълъг живот да живее човек, пак ще умре. Знанието, което имах не можеше да ме осветли и да ми отговори на тези въпроси. Аз бях се освободила от църквата като институция, по причина на знанието, което получих в гимназията. Науката не се занимава с тези въпроси, тя изучава само факти. Обяснението, което даваха богословите също не ме задоволяваше. Аз тогава четях книги, ходех по сказки и търсех отговор на това, което ме вълнуваше. По тоя път на търсене дойдох то теософията, до окултното знание, до Учителя. Тогава си мислех: „Ако животът на човека започва с раждането и свършва със смъртта, значи човек е едно материално творение на природата, създадено някак случайно от развитието и съчетанието на нейните елементи, какъв смисъл е такъв живот? Как може човек да има разум, а вън от него природата да няма. Гледището на материалистичното схващане ме водеше до абсурд. Самата аз бях изгубила вяра в Бога, както ме беше учила мама. Затова помогна обучението в гимназията. Материалистическото разбиране уби вярата в мене, макар, че то не можа да ме задоволи и да ме изпълни с нещо по-разумно и по-добро. В душата ми остана пустота. При такова душевно състояние се запознах с теософията, с индуската философия и религия. Интересна ми се видя мистичната страна на тая религия. По това време се запознах с Евангелието, с Христовото учение, защото макар да бях християнка по кръщение, макар, че бях учила закон Божий, аз бях отхвърлила всички форми и догми, които учеше църквата. Интересуваше ме самото Христово учение, както е дадено в Евангелието. То събуди някакъв трепет в душата ми за нещо далечно, красиво, добро и истинно в живота. Като, че някаква далечна топлина ме докосваше, сгряваше ме и у мен наставаше тишина и спокойствие.

Последните класове на гимназията ми попадна книжката на Кришна Мурти „При нозете на Учителя". През цялата година на последния клас от

гимназията, аз живях с тая книга. Четях я, препрочитах я, проучвах я.

Два месеца преди да завърша гимназия, баща ми се прежени. Аз нищо не му казах, не се намесих, но вътрешно го преживях тежко. Тогава за пръв път получих фалшива копривна треска, която се прояви за малко време, но след 23 години при една по-голяма вътрешна мъка и противоречие, се прояви в силна форма, като не ме остави досега.

В края на деветнадесетата си година станах вегетарианка под влияние на всичко, което бях чела. Спомням си още като малко момиченце, когато вкъщи по празниците и разни други случаи, имаше печено цяло агне или прасе, аз не можех да ям. И като ме питаха защо не мога, отговарях: „Агнето ме гледа". Когато вкъщи разбраха, че аз вече се отказвам да ям месо, станаха спорове между мен и баща ми. Дотогава аз никакъв спор не съм имала с баща си.

Спомням си едно преживяване, което е свързано с името на Учителя. Бях отишла при моя приятелка и съученичка Мария Сапунджиева и там стана въпрос, че семейството, което живее на горния етаж са дъновисти. Аз нищо не знаех дотогава кои хора са дъновисти, казаха ми, че те ходят при един човек, който се казва Дънов. Когато произнесоха това име, то три пъти се повтори в съзнанието ми като ехо: „Дънов, Дънов, Дънов..." Това ми направи впечатление, защото никога дотогова не беше ми се случвало такова нещо. Това остана в съзнанието ми като образ.

За пръв път отидох да чуя Учителя в първия неделен ден на 1920 год. Впечатлението от беседата беше дълбоко, но не умствено интелектуално, а вътрешно, сърдечно. Мога да кажа духовно. Обхвана ме изключителна радост. Бях окрилена като че ли не бях на земята, а някъде в нов свят на светлина и радост. Всичко в мен ликуваше. Преживявах някакво щастие, че съм намерила това, което търся. Аз живях в това състояние цели три денонощия и след това дойдох в нормалното си състояние. Оттогава аз започнах редовно да слушам Учителя. Радостта ми продължаваше ред години. Кротка, тиха, вътрешна радост. Едничкото нещо, което помрачаваше радостта ми, бяха споровете с баща ми. Аз не исках да огорчавам баща си с нищо, но не можах да го послушам, да се откажа да слушам Учителя. Когато го заведох за пръв път и той да чуе Учителя, той ми каза, че прилича на светия, че това което говори е хубаво, но той не е за такъв млад човек като мене, то е за по-възрастни хора. Учителят тогава беше говорил за истината и баща ми възрази: „Пък може ли човек никога да не каже една лъжа и винаги да говори истината?"

Когато се помина майка ми, аз много страдах и се измъчвах за всички ония случаи, когато не съм я послушала, когато не съм направила това, което тя е искала. Когато вече нея я нямаше, беше ми страшно тежко и вътрешно обещах пред себе си, да бъда внимателна към баща си, и за да не страдам така, когато той си отиде. Споровете между мене и баща ми продължаваха близо три години. По това време общественото мнение беше много неблагоприятно за Учителя. Свещеничеството го смяташе за лъжеучител, лъжепророк и какво ли не му приписваха. Обявиха, че той се е самоотлъчил от църквата. Много неща се говореха за него и за последователите му. Във вестниците се пишеха клевети, както за учението, така и за неговата личност. Това беше причина още повече баща ми да ми забранява да посещавам беседите. При такъв един спор аз казах на баща си, че аз не искам да го оскърбявам, но не мога да го послушам. Казах му: „Убеди ме, че това което правя е лошо и веднага ще те послушам". Той каза: „Ето, че си хипнотизирана". Защото така се говореше в обществото.

Спомням си един случай още първата година, когато слушах беседите. Тръгнала бях една сутрин и един млад човек, съсед, ме срещна и ме пита: „Къде отиваш Ленче?" Аз радостно и чистосърдечно му казах: „Отивам на беседа на господин Дънов". - „Гледай да не се продъниш!" - ми каза той. Все едно, че ме поля с гореща вода. Стана ми тъжно, нищо повече не му отговорих, но дълго време носих раната от тези думи. Не минаха три години от този случай и чух, че и той се оженил и скоро след това убил и себе си, и жена си. Спомних си думите, които ме натъжиха и си помислих: Той продъни себе си.

Не бяха минали две години откак слушах Учителя и един приятел от Братството ме покани да посещавам едно събрание на една група от последователи на Учителя, която група се ръководеше от един по-възрастен брат, казваше се Дончо. Те бяха всъщност две групи, едната външна, другата вътрешна. Аз посетих първо външната група, но веднага бях поканена да посещавам вътрешната група. Целта на тази група беше бърза еволюция. Когато отидох за пръв път, те се бяха събирали много пъти, близо една година. Ръководството всъщност беше от духове, на които бяха медиуми две момичета, от които едното беше в четвърто отделение, а другото малко по-голямо. Те влизаха във връзка с духовете и това, което чуваха ни беше ръководство. Всеки един от групата имаше личен ръководител. Един от апостолите на Христа. Покрай посланията, които се даваха общо за всички, всеки един получаваше и лични послания и упътвания от своя личен ръководител. При всяко събрание в началото правехме молитва, пеехме песните на Учителя и тогава медиумите започваха да слушат и пишеха това, което чуваха. Всички ние създавахме условия, за да могат медиумите да чуят това, което нашите духовни ръководители ще ни кажат чрез тях. След това четяхме посланията и бяхме длъжни да изпълним това, което се казва. Преди аз да отида на тия събрания, духовете бяха поискали всеки да занесе дрехи, които ще носи впоследствие, за да излеят върху тях благотворно влияние. Тези дрехи не е трябвало да се перат впоследствие и затова приятелите си взели черни дрехи, защото, ако се перат влиянието ще се загуби. Като мислели какви дрехи да донесат, решили да са черни, за да не личи мръсотията по тях, щом трябва да ги носят така дълго. Също е трябвало да носят галоши, които да изолират лошите влияния на земята. Един от приятелите, който е бил много ревностен и през цялото лято е ходел с галоши. Храната също беше определена. Ядяхме само варено жито без захар и само два дни в седмицата ядяхме хляб с плод и тиква. Този ред аз заварих и изпълнявах само храната. Вечерта, когато отидох на събранието духовете казаха, че сестрите, които сме там /а ние бяхме само четири/, трябвало да си острижем косата нула номер, за да можем по-добре да приемем влиянието на духовете. Аз бях ревностна и още същата вечер ме остригаха нула номер. Тогава бях студентка и за да мога да посещавам университета, трябваше от моята коса да си направя перука, защото не ми беше възможно да ходя в университета с такава остригана глава. Единадесет месеца носих перуката, докато порасне косата ми. Това ми създаде много неудобства и неприятности. В това време аз разбрах безсмислието на всичко това. Аз бях престанала вече да посещавам групата, тя почти се разтури.

През пролетта брат Дончо и няколко братя поканили Учителя на вечеря и му разказали за всичко дето духовете са ни учили. Той казал, че половината от тях били светли, но другата половина били тъмни духове, които искали да ни задигнат от земята, за да ни оберат. Това, което духовете ни учеха и искаха от нас създаде много противоречия в нас. Вярно е, че духовете казваха, че Учителят е представител на Бялото Братство на земята, но в същото време

казваха, че всеки който е въплътен, може да се заблуди. С това изказване за Учителя, те ни заблуждаваха. Излиза, че Учителят може да се заблуди, понеже е въплътен, а духовете понеже не са въплътени няма да се заблудят. Духовете ни учеха, че като си острижем косата ще имаме по-добро влияние, а в същото време Учителят в беседите си ни казваше, че косата пази магнетизма в човека. Учителят казваше, че трябва да носим дълги коси именно, за да запазим магнетизма. Природата, която е дала косата на главата на човека знае по-добре защо трябва да я носим. Режимът на хранене, който те ни даваха е полезен за по-кратко време, защото не всеки организъм може да издържа дълго такъв режим. Така стана с моята приятелка, която благодарение на режима заболя от скоротечна туберкулоза и си замина. Нейният брат се зарази от нея и той след три години си отиде. Скоро след това и брат Дончо, който беше като ръководител си замина, а той не беше възрастен човек. Въпросът с дрехите и носенето на галошите през цялата година също е заблуждение. Как може човек да носи дрехите си без да ги пере? Това е елементарна хигиена. Те казваха, че вложеното, влиянията трябва да се запазят, но затова ние не можем да се произнесем. Чистотата е качество на ума и на сърцето, а не само в спазването на правила за физическа чистота.

Самата основна мисъл на школата „за бърза еволюция" е неправилна. Еволюцията е подчинена на природни закони и човек трябва да ги спазва, за да се развива правилно. Заблуждение е да се мисли, че като ядеш само чиста храна - плодове и др. можеш да ускориш еволюцията си. Храната има влияния върху тялото и косвено върху духовния живот, но чрез храната само да ускорим еволюцията си е заблуждение. Това, че трябваше да носят галоши по всяко годишно време също е неправилно, защото галошите изолират и добрите влияния на земята. Тя няма само лоши влияния.

Всички тези въпроси след като дойде Учителят на гости на „Школата за бърза еволюция" и всичко, което ни учеха духовете ние подложихме на критика. Посланията, които получавахме чрез двете момичета-медиуми не бяха плод на тия деца. Те наистина чуваха нещо. Защото това, което те чуваха, те не бяха в състояние да го измислят. В посланията се даваха разни сложни чертежи, които двама наши братя - Георги Томалевски и Кирил Икономов, които бяха свършили строителното училище „Христо Ботев" ги чертаеха според дадените послания. Момичетата учеха в прогимназията, те нямаха такива познания за да могат да ги измислят. За всички беше ясно, че имаше нещо вън от тях, което те ни предаваха.

Правеше ми впечатление, че духовете обичаха да ни хвалят, да ни ласкаят и те правеха това за да ни държат, за да ни ограничат и после да ни водят както искат. Затова духовните хора трябва да се пазят от ласкателството като от огън. То е хлъзгава почва, то не води до здрава основа. Аз следвах около половин година „Школата за бърза еволюция", но повече време ми отне, докато разберем и се освободим от всички заблуди, които ни бяха натрапени от духовете. Разбира се, че първата вина е наша, т.е. моя, че аз приех и повярвах да ме водят духовете. Докато посещавах тази група, аз не бях с отворено сърце. Нещо ме стягаше и потискаше. Това чувство аз го имах от самото начало и трябваше да обърна внимание на него, за да се не подлагам на играта на духовете. Но тогава на мене много неща не ми бяха ясни. Особено вътрешните процеси, които всъщност са по-важни, понеже те обуславят нашата деятелност. Но това разбрах много по-късно.

Когато слушах Словото на Учителя, не чувствувах потиснатост. Напротив, чувствах вътрешно успокоение и радост. В Словото му не срещнах нещо, което

да ме смущава, да ми създава вътрешни противоречия. Тогава ми беше мъчно да приема идеята за прераждането. Чужда ми беше това и го приех само като хипотеза. Като ученичка в гимназията бях загубила вярата си в Бога. Когато слушах Учителя да говори за Бога, беше ми приятно и приемливо. Той не доказваше, не обещаваше, а казваше: Бог е първото начало; Бог е Любов, Мъдрост и Истина - три принципа, по които се строи, изгражда и проявява всичко в природата и в света. Бог се проявява във всичко и твори непрестанно и поддържа живота във вселената. Бог не наказва и не изисква нищо от нас, но мъчнотиите и трудностите, в които човек изпада се дължат на това, че той не спазва законите, на които е подчинен нашият живот. Учителят казва: „Бог е най-близкото същество до човека". Достатъчно е човек да се обърне към Бога с цялото си същество, за да получи отговор на това, което иска. Той нищо не очаква от човека, но понеже ние сме част от живата природа трябва да сме в хармония с цялото, за да живеем добре и да нямаме трудности, болести, мъчнотии. От невежеството, в което живеем, ние сами си създаваме всички страдания - индивидуални, колективни, обществени, общочовешки. Светът се изявява по разумни закони и не трябва да живеем в разрез с тях, но да хармонираме живота си с природните закони, за да се ползуваме от силите на природата. Природата е разумна и ако искаме и ние да живеем разумно, трябва да съгласуваме живота си с разумните закони на природата. Ето защо човек не може да прави каквото иска. Може да помисли някой, че това е ограничение за човека, но и ограничение да е, то пак е за негово добро, защото човек в невежеството си често иска неща, които са в разрез с принципите и законите, на които е подчинен животът. Такива дисхармонични искания могат само да ни навредят и напакостят. Човек, който иска да живее разумно трябва да се съобразява с общите закони на битието, които са еднакви за всяко живо същество. Бог е създал всичко и във всичко се проявява, непрекъснато твори. Ние, като част от цялото трябва да зачитаме и да пазим всичко живо. Човек не е господар нито на живота, нито на природата. Той може да се ползува от силите в природата без да нарушава законите й. Човек е свободен да прави каквото иска, но не в разрез с природните закони, ако не иска да пострада. Наруши ли ги, естествено идват неблагоприятните условия. За всяко живо същество природата е предвидила кредит. Животът на човека е осигурен от природата, той има право само на това, което му е необходимо. Вземе ли повече от необходимото, нарушил е вече законите на природата. Същият закон важи и за колектива - общество, народ, човечество.

Такива разбирания за човека, природата и Бога не внасят противоречие, но спокойствие и вътрешен мир.

Първата година още - 1920, аз заболях от скарлатина. Отидох в болница, където прекарах 40 дни. Имах типична скарлатина както главният лекар д-р Киров се изрази и той искаше да доведе студентите при мене, за да видят двата процеса в развитието на скарлатината - цялото тяло покрито в пъпки и лющене на кожата. Аз много се смутих вътрешно като ми каза, че иска да доведе студентите. Той забеляза това и ми каза: „Защо, не искате ли?" Казах му, че се смущавам. Каза ми: „Няма нищо". Те щели да видят само гърдите, гърба и бедрата. Аз бях студентка тогава и като си представих, че ще нахлуят група младежи, стори ми се много трудно да го понеса. Като излезе лекарят, аз се завих през глава и плаках горчиво. Мислех си, че ако беше жива майка ми, нямаше да бъде в болницата, нямаше да бъда подложена на такова поругание. Така го виждах. Мина ми мисълта „Нали има Господ, помоли се той да ти помогне!" Тогава се молих на Бога и Христа да ме избави от тая

неприятност. След молитвата се почувствувах успокоена. Сестрата дойде в стаята ми, тревожеше се, че нямала толкова престилки, които да даде на студентите за да влязат в инфекциозно отделение. Те бяха дошли в двора на болницата и чакаха професора. Мина повече от час, главният лекар не дошъл и съобщил, че няма да дойде защото е извикан да присъствува на една операция. И на другия ден не дойдоха и така аз се почувствувах спасена. Но това ми направи силно впечатление. Помислих си: „Значи Бог чува молитвите". Може някой да помисли, че това е съвпадение, че така случайно е станало, но за мене това беше Божия помощ. Това бе първата ми чута молитва. Мислех си, значи Бог не е далече, близо е до човека и чува, когато се обръщаме към Него. това беше като откровение за мене. Дотогава Бог за мене беше нещо далечно, много голямо, велико, пък аз съм малка. Имаше нещо, което ме делеше. Аз не знаех това, което ме делеше и не можах да си дам сметка.

В първите години на моето духовно подвизаване аз хвърчех, всичко ми се виждаше лесно, бързо постижимо. Това, което Учителя ни учеше ме вдъхновяваше, радвах се, че такива възможности се откриват пред мене, че така красиво може да се живее. Аз още не бях опитала новия живот, а живеех по инерция. Днес си давам сметка за всяка моя проява, за всяка мисъл, чувство и постъпка. В това вдъхновено време аз бях готова да направя услуга на всеки, който и да е той и това го правех спонтанно, непосредствено. Мислех си, че учението на Учителя е много лесно приложимо, че всичко това може да се постигне за малко време, че аз ще мога да издигна съзнанието си до ангелско състояние. За мене тогава не беше ясно, че едно е да желаеш да познаеш себе си и друго е да се познаваш; едно е да имаш желание да постъпваш правилно, а друго е да постъпваш правилно; едно е да желаеш да имаш светли мисли, а друго е да ги имаш; едно е да искаш да имаш чисто сърце, а друго е да го имаш. Тогава имах само проблясъци по много въпроси и нямах още разбиране. Може би има начини, по които човек може да се домогне до светлите мисли, благородните чувства и добрите постъпки, но тогава аз не можах да намеря този начин. Когато слушах Учителя не всичко ми беше ясно, но това, което не разбирах го оставях и мислех, че по-късно ще го разбера. Мъчно може да се разбере живота на хората на земята без да се приеме прераждането им. Ако човек идва само веднъж на земята и живее еднократно, голяма несправедливост би било. Само чрез приемане на прераждането можем да разберем защо едни хора прекарват живота си само в страдания, нещастия и болести, а други имат външни благоприятни условия и възможности. Някои пък нямат нито едното, нито другото.

Тогава Учителят в беседите си говореше за ползата от ранните сутринни лъчи на слънцето и затова ни съветваше да ставаме рано преди изгрева, да посрещаме слънчевият изгрев и да излизаме да дишаме чист въздух. Аз дотогава бях виждала само залези, бях се радвала на краските на залязващото слънце. Когато почнах да излизам сутрин и да посрещам изгрева, аз видях още по-красиви краски. В различните утрини има нещо ведро, свежо, като се движи човек се усеща по-бодър, по-крепък. Всяка сутрин беше различна. В природата нещата не се повтарят и изгревите бяха различни. Имаше тържествени изгреви. Преди да се покаже слънцето изтокът отначало бледнее, после става златист, слънцето се показваше в ореол от злато и блясък, друг път изведнъж се изкачваше и осветяваше всичко. Когато беше облачно картините бяха по-разнообразни. Тогава видях и почувствувах, че утрото е най-хубавата част от деня, в утрото има неповторима красота.

Ние отивахме накрая на Борисовата градина, накрая на гората, за да

видим изгрева. По това време от гората нататък - на изток - нямаше никакво жилище. Имаше само една бирария до самата гора отляво на Дървенишкото шосе, по което ние се изкачвахме за Изгрева. Накрая на гората завивахме надясно покрай самата гора и от най-високото място можехме да видим изгрева. На това място сега има една пътека, която идва от Семинарията. В първите години, когато отивах на изгрев на изток от гората нямаше никакви постройки. Всичко беше ниви и стърнища. Гледката на изток беше свободна и ние можехме да виждаме изгрева на слънцето, когато се показва иззад Стара планина.

Една сутрин отивах да посрещна изгрева. Бях минала мостта на игрище „Юнак" и се движех край горичката отдясно, където сега е Агрономическият факултет. От реката до разклона на шосето за Семинарията отдясно имаше млада гора, оградена с тел и аз вървях покрай тая ограда, защото не се страхувах, че може някой да излезе и да ме уплаши. От лявата страна на шосето беше боровата гора на градината и нямаше ограда, и аз се страхувах да минавам от тази страна, за да не излезе някой да ме уплаши. Така вървях спокойно, но стегнато, исках да видя самия изгрев. Както вървях, покрай мен мина един брат, когото бях виждала на беседите. Той се движеше по-бързо пред мене и замина напред. Той мина, замина, дори не ме погледна. Не бях дума продумала с него, но го бях виждала на беседите. Не зная какво остави от себе си с минаването си покрай мене, какъв контакт стана между нашите духовни същности, но аз мислено си казах: „Такъв човек мога да обичам". Направи ми впечатление тая мисъл. По какво познах, че такъв човек мога да обичам? Защо така помислих или по-скоро почувствувах, остана неизяснено в съзнанието ми. Аз продължих да вървя със същото темпо, никакъв интерес не се събуди у мене, нито желание да го настигна и заговоря. Като отидох на Изгрева, видях го, но неговото присъствие нищо не ми говореше. Непознат човек беше за мене, но впечатлението, което остави ми беше приятно. Стегнат, строен, приятен човек - нищо повече. Това преживяване не го помнех докато за пръв път заговорих с него. Ние ходехме редовно на събранията в салона да слушаме Учителя, той посещаваше събранията редовно.

Една от общите форми на братския живот бяха екскурзиите. Почти всеки празник, като изключим неделните дни, в които Учителят държеше беседите си, ние ходехме на екскурзии във всички годишни времена. Понякога само през студените зимни дни сме ходили. През другите годишни времена - пролет, лято, есен, ние не сме пропускали празник, да направим екскурзия. На екскурзиите братята и сестрите общуваха помежду си, опознавахме се, сприятелявахме се. Аз опознах приятелите на екскурзиите. В Братството влязох млада и неопитна. Дотогава бях ученичка - училище, уроци. Родителите ми не ме пускаха да ходя на кино, на театър, понеже нямах близък човек с когото да ходя, но на екскурзиите бях свободна да ходя, защото бяха общи. Всички, които бяха свободни идваха на екскурзиите. Аз с голямо удоволствие посещавах екскурзиите, защото обичах този живот в природата. Ние ставахме много рано, понякога в два часа сутринта, за да стигнем изгрева в полите на планината вън от града. Посрещахме изгрева с песен и молитва, и продължавахме нагоре в планината. Най-често ходехме разбира се на Витоша. Тя беше най-леснодостъпна за нас. Ние можехме да отидем и да се върнем за един ден. Тогава ходехме пеш, нямаше транспорт от града до Витоша и се изкачвахме докъдето сме си определили да отидем. Най-често ходехме на Бивака, Цветната поляна, Алеко и по-рядко до Резньовете и Черни връх. Групите, с които се изкачвахме бяха на различна възраст - от деца до възрастни хора

на 60 и 70 години, дори и повече. Такива групи не можеха да се движат бързо. Учителят определяше часа, в който ще тръгнем и тази група беше главната. Някои тръгваха и по-рано, за да вземат преднина. Други тръгваха по-късно и пристигаха след главната група. Вън от тези екскурзии на големи групи, често се изкачвахме на планината и на малки групи, двама-трима, трима или петима. Всеки свободен ден гледахме да направим някоя екскурзия.

В тези именно екскурзии ние се опознавахме помежду си, създаваха се отношения, връзки, сближавания. При тези условия аз се запознах с Любомир Лулчев. В общите екскурзии той дружеше с двама свои приятели - Илия Желязков и Моис Коен. Лулчев и Желязков бяха военни в униформа, а Коен беше фабрикант на кожи. И тримата бяха интелигентни, като че се чувстваха на по-високо ниво от общото. Те често се отделяха настрана от другите, палеха си отделно огън и не търсеха дружбата на другите. Аз ги посещавах. Интересни ми бяха разговорите на тях. Не ми харесваше само, че те осмиваха малко някои от приятелите, но въпреки това приятно ми беше да ги посетя и да поприказвам с тях. Тогава не си давах сметка защо ги посещавам, но някаква привлекателна сила ме тласкаше да ги наобиколя. От тримата най-чужд за мене остана Коен. Илия ми беше симпатичен с неговата доброта и вътрешна лекота, нежност и сдържаност. Лулчев беше по-дързък и с езика, и с мисълта си, но той най-много ме привличаше, най-много ме интересуваше. Най-често разговорите бяха закачливи, осмиваха един или друг от братята и сестрите. Аз вътрешно се смущавах от това осмиване, въпреки че и аз се смеех, виждах, че в това, което се казва има истина, но осмиването, слабостите на хората всякога ме е засягало, изпитвала съм мъката на осмиваните и ме е боляло, пък съм си и мислила, че други и мене така осмиват. Мене повече ме дразнеше глупостта на хората, надутостта, желанието да се покажат без да има какво да си показват и да се покажат такива, каквито не са.

Тези трима приятели към Учителя имаха малко несериозно отношение. Наричаха го „дядото". Това много ме дразнеше и в себе си чувствах едно оскърбление заради Учителя и винаги реагирах и се възмущавах. Често ги питах: „Как можете да говорите така за Учителя?" Намирах, че те не отдаваха на Учителя нужното уважение и почитание и им казвах: „Учителят може да е възрастен, но не е дядо". Когато Учителят отвори школата и те започнаха да слушат лекциите му, това тяхно отношение към Учителя отпадна и повече не чух да го нарекат дядо.

По това време направих една екскурзия с моята приятелка Олга и Лулчев. Вървяхме по Драгалевската река към Комините в един прекрасен слънчев ден. Целият ден прекарахме в много добро разположение, в настроение и братски шеги. Любомир можеше да вижда комичното и да го изразява у всеки. Друг път пак тримата отидохме на екскурзия през декември. В София беше легнала една мъгла повече от десет дни. Казаха, че на Витоша имало слънце. Ние тръгнахме в мъглата и тя беше така гъста, че косите ни се покриха със скреж. Като стигнахме под Драгалевци, мъглата се разнесе и пред нас блесна Витоша цяла обляна в слънчева светлина. Небето беше безоблачно, синьо, слънцето огряло планината и всичко блести в изобилна светлина. Почувствувахме, че сме в друг свят. Мъглата поостана долу, а отгоре се виждаше като море, което беше заляло цялото Софийско поле. След като излязохме от мъглата контрастът беше толкова голям, че се почувствувахме като в приказките. Дотогава не бях имала случай да видя, че когато мъглата лежи върху града, горе в планината е така слънчево и красиво. И тримата изпаднахме във възторг и пълни от радост за слънчевия топъл ден. Много пъти след това се радвах на

планината, когато в София е мъгла, а горе е слънце, но тоя декемврийски ден остана незабравим и надвечер със свити сърца се потопихме в мъглата.

Кой бе Любомир Лулчев и откъде дойде?

Кой е Лулчев ще разберете от „Моят роман". А откъде дойде? Дойде чрез рода си. Дядото на Любомир Лулчев се казва Андрей Лулчев. Оженва се за Мария от гр. Тетевен и имат четири деца: Христо, Екатерина, Иванка, Костадин /Коста/. Първият син Христо Андреев Лулчев има шест деца: Тодор, Андро /офицер и публицист, човек участвуващ в романа ми/, Веселина, Мария, Иванка и Любомир /моят главен герой в романа/.

Така, че Любомир Лулчев слиза на българска земя чрез рода си в плът и кръв.

Когато в 1920 год. аз посетих първата беседа на Учителя, бях вече студентка и следвах философия. След доста колебания, аз се реших да следвам тая дисциплина като мислех, че ще получа мъдрост. Аз обичах математиката и имах желание да следвам математика, но се страхувах, че ще остана с едностранчиво образование, няма да имам широк поглед за живота. От учителите си по математика бях останала с такова впечатление. Но аз останах разочарована от това, което получих от университета. Трябваше да изучавам разни философски системи, повечето от които ми се виждаха умствени спекулации, но не и мъдрост. Професорите се държаха официално, далечно от нас и аз се чувствах чужда на тях.

Като студентка, аз като стенографка, стенографирах лекциите по естетика при проф. Казанджиев. Слушах редовно лекциите му по естетика, дешифрирах лекциите, диктувах ги на един машинописец, но пари не получих, които за мене бяха така необходими. Не разбрах кой взе парите, останах с впечатление, че машинописецът ги е взел, защото той беше връзка между мене и дружеството, което искаше да има коли и лекции по естетика. Мене ме досрамя да си искам парите. Не бях способна да си защитя интересите, а нямах и близък, който можеше да ми помогне. Аз имах нужда от тези пари и много време ми отне работата. Редовно посещавах лекциите, дешифрирах ги, диктувах ги. Никой от познатите ми, на които споделих случая не изяви желание да ми помогне.

Когато баща ми се ожени за трети път, аз поисках да ми дадат отделна стая. Тогава бях на 19 години и ми беше неприятно да гледам друга жена в леглото на мама. Това ми желание не уважиха и не изпълниха. Аз трябваше да живея в една стая с тях 4-5 години докато се освободи една стая в къщата на втората ми майка. Тогава имаше още жилищна криза и аз пожелах да използувам този случай, за да отида да живея в свободната стая, която беше на половин час път от жилището на баща ми. Ние живеехме на ул. „Витошка" и „Неофит Рилски", над дюкяна на баща ми имаше галерия, в която живеехме. Галерията беше голяма, висока. Баща ми беше отделил една стая, в която живеехме. Аз поисках и помолих и на мене да отдели една малка стаичка, в която аз да живея, но и това не направиха. И когато се освободи стаята в къщата на втората ми майка, тогава аз настоях непременно да отида да живея там. Те се съгласиха. Много се зарадвах, защото за пръв път имах своя стая. Тя беше близко до жилището на Учителя - ул. „Опълченска" № 66. Това даде възможност да ме посещават често братя и сестри, като отиваха при Учителя, се отбиваха при мене. Известно време в тази стая се събирахме една група от Младежкия клас, която изработваше резюмета на темите, които Учителят даваше на Младежкия клас. През 1923 год. аз се преместих да живея в новата си квартира. Аз вече бях силно увлечена в Любомир Лулчев. Приятно ми беше

да го виждам, радвах се, когато имах възможност да говоря с него, бях почнала да търся случай за да се срещам, било по екскурзии, които правехме общо в Братството, било при частни екскурзии, когато правехме на малки групи. Също и след беседите и лекциите, които тогава ставаха вечер. Понеже той много четеше, разговорите ми с него всякога бяха интересни. Винаги имаше какво да споделим или във връзка с учението, или във връзка с някоя прочетена книга. Аз се поддадох на това увлечение с цялото си същество. Никакви прегради не турих. С никого не говорех затова, но това чувство ме обхвана и завладя. Започнах сама да търся срещи с него. По това време той беше офицер и работеше в инженерната работилница, където беше поддиректор. Понякога отивах да го срещна когато излиза от работа или когато отива на работа. Имах угризения на съвестта имам ли право да правя това, когато той е женен и има съпруга, не се ли меся аз в чуждия живот. Нещо в мен ми казваше, че нямам право, че това не е в реда на нещата, но чувството беше по-силно. Всякога, когато имах възможност да го видя и да се срещна го правех. Тогава аз разбрах, че съм влюбена и че обичам. Тази обич ми носеше радост. Той беше внимателен с мене, любезен, разположен. Това още повече ме радваше. Той започна да ме посещава и в новата ми квартира.

По това време Учителят изпрати Савка при мене да ми каже: „Кажи на Еленка, че ако търси любов, има кой да я обича". Това ме стресна дълбоко. Някъде в мене остана една сянка. Питах се: Защо Учителя изпрати да ми кажат това? От една страна бях поласкана, че Учителят се грижи за мене, показва внимание към мене, но някъде в мене остана и една тъмна точка, за която аз във влюбването си скоро забравих. Аз не отидох при Учителя да му кажа, че наистина само обич търся, че нищо не очаквам друго за себе си, освен чисто приятелство. Даже това, че той е женен намирах, че е по-хубаво, защото на нас ни оставаше да имаме само чисто приятелство. Аз не можех да помисля нито да допусна някакви други отношения.

Сега, когато 60 години ме делят от този период на живота ми, виждам моята грешка и пропуска, че аз не съм отишла при Учителя да го питам защо е казал така на Савка, да ми каже това. Сега разбирам, че е искал да ме предупреди за връзката, която правя с този човек, че ще ми донесе толкова страдания и противоречия, за които никога не бих могла да помисля. Разбира се, че аз нищо не можах да предвидя. Мислех си, че като не искам нищо друго освен обич, няма защо да се страхувам. Аз вместо да отида и да питам Учителя какво искаше да ми каже с тези думи, споделих с Любомир това, което Учителят ми е казал. Той малко се озадачи, почти нищо не каза, дори останах с впечатление, че се смути малко от думите на Учителя. Тогава аз никак не разбрах, че Учителя ме предупреждава, че там, където съм сега насочена аз няма да получа обич. Сянката, която тези думи на Учителя хвърли в съзнанието ми остана. И когато споделих това с Любомир, почувствувах, че и той помисли, че тези думи засягат и него. Останах с впечатление, че се смути и леко помрачаване видях на лицето му. Тези думи на Учителя бяха първият белег отвън, който ме предупреждаваше, но аз в увлечението си не отдадох нужното внимание, не се спрях да мисля и да анализирам защо Учителя ми е казал това. Аз не помислих, че ако съм на правата посока Учителя няма да ме предупреждава чрез тия думи. В тези думи „има кой да я обича", ясно се вижда, че от другаде ще дойде обичта. Учителят много деликатно и внимателно иска да ме предпази, да ми спести всички страдания и скърби, през които минах после.

Това беше първата кардинална погрешка и непослушание към висшето и Божественото. Както всяко влюбване носи заслепяване, така и аз бях

заслепена. Винаги след това, когато си спомнях думите на Учителя, чувствах, усещах едно свиване на сърцето, скрита болка.

Една сутрин, когато той отиваше на работа в инженерната работилница - той минаваше по ул. „Неофит Рилски" и аз излязох да го срещна. Аз вървях по „Неофит Рилски" и се зарадвах, че го виждам. Много се бях зарадвала, че го виждам и в същото време видях около него един кръг от светлина. Това ме учуди и още повече се зарадвах. Не бях виждала друг път у никого подобна светлина. И досега не зная дали това беше неговата аура или това беше моята любов, която бях проектирала върху него. Но това допринесе за усилването и укрепването на моята привързаност към него. Приех го като добър знак.

Известно време след този случай аз вече бях в новата си квартира и една вечер съм легнала в леглото си и усетих, че той е до мене. Не го виждах, но ясно усещах присъствието му. Лежах малко изненадано и по едно време усетих, че ме помилва по косата. След като го видях, аз не споменах, не му разказах за това преживяване. Не ми беше удобно да кажа, че ме е помилвал по косата, да не би това да го вземе като мое желание или някакво подсещане от моя страна. Не след много време това преживяване се повтори по същият начин. Пак го усетих, че е до мене, пак също така ме помилва по косата. Като се видях с него след това повторно преживяване, аз се осмелих да му кажа. Той ми каза: „Усети ли ме?" Попитах го: „Какво значи това?" Каза ми, че той излизал от тялото си и с астралното си тяло можел да пътува. Аз бях чела, че някои могат да излизат от тялото си, но лично преживяване не бях имала, нито бях срещала друг човек, който може да прави това. Аз не се усъмних в думите му, напълно повярвах.

Тези две преживявания допринесоха за укрепване на връзката. Той се повдигна в очите ми, че има такива духовни способности и аз си помислих, че той е на много по-високо ниво. За тези преживявания с никого не споделих, освен с него. При срещите ни всеки споделяше това, което е преживял, което е опитал. Било за връзки, които е имал, било други някакви опитности. Той ми разправи една история от ранната си възраст. Като млад офицер и имал връзка с разни момичета. Разказвал ми е различни случки, но един случай ми направи силно впечатление, заради характера му. Разказа ми, че едно момиче се влюбило в него, то живеело във Видин, а той е бил поручик или подпоручик в Самоков. За да се срещнат, той в събота следобед, когато се освобождавал от службата, от Самоков отивал в София и оттам вземал влака за Видин. Срещал се с нея и на другия ден се връщал в Самоков. Не ми беше ясно как е успявал да прави това, но казваше, че го е правил. След време са се разделили. Минали доста години и той чул, че е заболяла от туберкулоза. Той отишъл да я посети, тя била на легло. Попитала го: „Ти за мене ли дойде да ме видиш?" Той отговорил, че не е дошъл да я посети, но случайно минал. Питах го: „Ама ти нарочно отиде да я посетиш?" - „Да, нарочно отидох, но не й казах". Това ми направи потресаещо впечатление. Това момиче го е обичало, заболява от туберкулоза, сериозно болно е, почти безнадеждно и той не й е казал, че отишъл нарочно да я посети, да прояви известно внимание, а я лъже. Обратното, ако не беше отишъл нарочно и беше й казал, че нарочно е отишъл да я види, тази лъжа е извинителна. Но да направи обратното, ми се видя жестоко, безмилостно. Мина ми мисълта: Дали и с мен няма така да постъпи? Аз се успокоих с мисълта, че той тогава не е познавал Учителя, а сега, като е в Братството и следва Школата, не би могъл да постъпи така. Изпитах някакъв далечен страх от такава постъпка, страх, който стига до ужас. Успокоих се при мисълта, че той сега следва друг път, че той сега иска да служи на доброто и милостта, обаче в съзнанието ми

остана едно тъмно петно за него. Какво можеш да чакаш от такъв човек? Но обичта, която изпитвах заличаваше, покриваше отрицателните черти. Аз мислех, че той ще се промени и не може да постъпва вече така жестоко. При такива случаи у мене се зараждаше едно чувство да му помогна та никога да не постъпва така с никого. У мене се събуждаше едно силно майчино чувство към него да се изправи, да постъпва добре. Тогава не съм си давала сметка как може да стане това изправяне, нито пък как аз бих могла да му помогна. Желанието ми да му помагам с течение на времето през нашата дружба се засилваше и аз изпитвах готовност за жертва към него. Аз бях видяла някои слабости у него, но в същото време изпитвах и силно желание да му помогна да се изправи.

Понеже имах силно желание да го виждам, използувах всички поводи и случаи. Аз не се криех, показвах почти привързаността си към него, защото чувството така силно ме беше завладяло, че не бях в състояние да го коригирам, да съм му господар.

През един зимен ден бях отишла в инженерната работилница и след свършване на работното му време излязохме заедно. Валеше едър, хубав сняг. Беше красива зимна картина. Обичам когато вали сняг и така, както вървяхме и се разговаряхме изведнъж видях, че всичко около нас беше обляно с розова светлина. Снегът, въздухът, всичко беше в розов цвят. То не трая повече от половин минута, но беше много хубав розов цвят. Никога след това не видях този цвят. Тогава си помислих: Дали това не е цветът на любовта? Защото окултистите казват, че цветът на любовта е розов. Този цвят внесе радост и подем в мене.

През 1920 год. Учителят държа три беседи вечер, на които аз не можах да отида, защото баща ми не ме пусна. Аз послушах, но ми беше много тъжно.

В 1921 год. през септември Паша Теодорова я пратиха да учителствува в Русе. Остана само Савка да стенографира. Иван Радославов, мой учител по история от гимназията казал на Учителя, че идва на беседите негова ученичка, която знае стенография и питал Учителя, да ме покани ли да помагам при записването на беседите, понеже Савка остана сама стенографка. Учителят казал: „Поканете я". Той ми каза това и аз веднага купих моливи и тетрадка, и седнах на стенографското място в салона на „Турнферайн". Не отидах да кажа и да благодаря на Учителя за поканата и доверието, което ми оказват. Със Савка си разпределихме работата, които беседи ще дешифрира тя и кои аз. Като се отвориха класовете в началото на 1922 год. пак си преразпределихме работата. Така работихме двете до началото на 1922-1923 учебна година. За тази година Паша не беше получила никакво назначение и остана да работи при Учителя. Двете със Савка бяхме студентки по това време. В 1923 год. Братството купи една пишуща машина „Адлер" с двоен шрифт с латиница. На нея Паша работеше, защото тя беше при Учителя на ул. „Опълченска" 66. По-късно, когато се преместихме на Изгрева и ние започнахме да пишем на нея машина.

Когато Паша беше учителка в гр. Русе, аз имах едно особено преживяване с нея. Бях на беседа в салона на „Турнферайн". Беседата беше свършила и ние пеехме песента „Благословен Господ Бог наш". И както седях на стола изведнъж усетих, че Паша е в мене. Моето лице стана като нейното, определено усетих, че Паша е в мене. Бях в непълно будно съзнание, дори с ръка пипнах бузата си, а тя не беше моята, на Паша беше. Това усещане трая много малко време. Помислих си тогава: Сигурно сега Паша мисли, че ние в София сме на беседа, силно мисли и си представя събранието и Учителя. И аз съм почувствувала присъствието на нейната мисъл в мен. Така си го обясних.

През пролетта на 1921 или 1922 год. не помня точно, бях отишла на ул. „Опълченска" 66 и там, заедно с двама братя, прекопахме градинката в двора на къщата, в която живееше Учителя. Единият брат беше Георги Томалевски, но за другият не си спомням кой беше. Като свършихме работата, Учителят излезе на двора и се поведе разговор между него и нас тримата. На мене Учителят ми каза: „Много си чувствителна, пази се от малките работи". И на другите каза нещо, но не помня кому какво е казал. После погледна ръцете ни и на всеки каза по нещо. Аз помня това, което се отнасяше до мене. Като ми погледна дланта на дясната ръка, на която сърдечната линия вървеше в права посока до средният пръст и оттам прави завой до основата на показалеца. На завоя имаше малко разклонение по посока към показалеца. Учителят постави пръста си в началото на завоя, подвижи ръката си по сърдечната линия от до основата на показалеца до средния пръст и каза: „Няма какво повече да учиш в брака". Вдигна ръката си, постави пръста си до разклонението, подвижи ръката си по хълма на показалеца до основата му и каза: „Сега ще развиваш любов към всички". Линията, която Учителят посочи за да развивам, с течението на годините си изяви на ръката ми. И досега я имам на ръката си.

В първите години на школата за изясняване на някои въпроси свързани с принципите на учението ние четяхме и странична литература. Така направихме един курс да проучим книгата „Четвъртото измерение". В курса бяхме четирима: Любомир, жена му, Илия Желязков и аз. Четенето ставаше в дома на Лулчев. И сега си питам: Дали това беше от любознателност, или от желание да се срещаме. Вярно е, че Любомир много четеше, интересуваше се от много въпроси, получаваше френкото списание „La science et la vie". Той следеше техниката, беше в пионерните войски. Той сам беше и един от първите пилоти в България. В 1913 год. го пращат в Лондон да учи за пилот и когато се обявява Балканската война, той е един от първите пилоти, които са летяли на обсадения от нашите войски Одрин.

В 1923 год., когато аз имах своя стая, Любомир ме посещаваше доста често. Беше ми радостно, приятно, имахме винаги интересни въпроси, за които говорехме. Аз имах интереси, той знаеше повече и ми разказваше много интересни неща, които аз не знаех. Всичко вървеше добре. По едно време той започна да посяга като мъж. Това ме смути, защото аз си мислех, че нашите отношения ще останат братски. Още повече, че той беше женен. Тогава повдигнах въпрос, че няма защо да влизаме в такива отношения, защото той си има жена и аз не искам да развалям семейството му. Той започна да ми разправя, че не спал на леглото при жена си, а си слагал дюшека на земята и там спял. Разбира се, аз му вярвах всичко, което ми казваше и не разбирах защо прави това. И тук съм сбъркала, че не съм го попитала защо го прави. Всъщност, когато ми е говорел, че не спи при жена си, той е искал да ме заблуди. Отпосле се убедих в това абсолютно. Тогава аз нямах нито желание, нито мисъл за такова нещо. Бях спокойна, никакви смущения нямах, нито желания от подобен характер. Силно беше само желанието ми да го виждам и да се срещам с него. Почти при всяко идване той правеше опити за близост, аз бях сдържана и нищо не трепваше у мене. Един път ми каза: „Щом като обичаш, трябва да дадеш всичко". Това изказване намали моята съпротива, аз го обичах, не мислех да се женя, но и не знаех как вече да се съпротивлявам. Дори си помислих: „То сигурно ще бъде само веднъж". Аз не знаех нищо за тези отношения, почти нищо не бях чела по половия въпрос. Стана така, както той искаше. Една вечер, когато си тръгваше за пръв път ме целуна по устата. Но такава целувка беше, че по цялото ми тяло премина някакъв трепет, непознат дотогава за мене. След

малко и аз пожелах да го целуна, но той се отдръпна. Това ме засегна и аз се затворих в себе си. И аз не си спомням, втори път да ме е целунал, нито пък аз съм си позволила да изявя такова желание, въпреки, че съм имала желание. Тези отношения аз ги смятах неправилни, че влизам в чужда област, че нямам право. Казах си: Той е женен, аз нямам право. Аз мисля, че с тази единствена целувка той изпрати някаква енергия у мене, която събуди сили, които дотогава не бях изпитвала. Аз загубих вече своето вътрешно спокойствие, което имах дотогава и у мене се събудиха други желания, друга привлекателна сила, която ме държеше вързана за него. Така аз загубих вътрешната свобода, която имах. Нови сили ме завладяха, които не ми бяха познати, но бяха по-силни от мене. Аз не знаех какво да правя с тях, смутих се, загубих мира и спокойствието си, обърка се живота ми. Дотогава животът ми течеше естествено и нормално без всякакви вътрешни бури и смущения. Цялото ми същество беше смутено, нямах кътче незасегнато. Преди имах неприятности, когато баща ми се прежени, много тежко преживях идването на втората майка, но имаше страни в мене, които останаха незасегнати. Всъщност първата година след като се случи това и аз допуснах тази физическа близост протече спокойно отвън. Той беше внимателен с мене, но не минаха две години и започна да се проявява грубо, престана да идва у дома. Когато аз отивах при него, държеше се студено и много често грубо. Аз това не можех да разбера, защото никак не бях се променила и не исках нищо повече, нямах изисквания, освен да се виждаме и да разменяме мисли. При такива случаи на близост аз му задавах въпроси, питах го, защо така се отнася с мене, какво съм направила. Това го дразнеше и често стигахме до конфликт. В такива случаи той имаше много груб език. Аз търсех вината в себе си и като не можех да я намеря, не виждах в какво съм сгрешила. Ако питах положението се влошаваше, аз се оскърбявах и започвах да плача. Намирах, че е много несправедлив с мене. Чудех се какво да правя и как да постъпвам. Не можех да си обясня и да разбера какво да направя, а пък не можах да отида за съвет при Учителя, защото се чувствах виновна.

Аз вече разбирах какво значеха думите, които Учителя беше казал на Савка. Чувствах се виновна и никого не можех да обвиня освен себе си. Почувствах се излъгана, пренебрегната, защото той имаше връзка с друго момиче. В първият момент у мене се надигна такава буря от негодуване и възмущение към него, че дори си помислих: Такъв човек не трябва да съществува, защото той само скърби носи. Обхвана ме отчаяние, разочарование, безнадежност, почувствувах се излъгана и опетнена. Страдах, че е злоупотребил с доверието ми и с любовта ми. Често стигах в разочарованието си до отчаяние. Не исках вече да живея, живота ми нямаше смисъл. Как ще живея така оцапана? Ту изпадах в бури от негодуване към него, ту до отчаяние. Привързаността ми към него беше все така непреодолима. Само при мисълта да се разделя изпитвах ужасна болка. Намирах се в безизходно положение. Когато мислех да се отделя, изпитвах страх, че когато ме овладеят чувствата, които се бяха събудили в мене, ще имам ли сила да издържа. Никаква увереност не чувствах в себе си. Те ме завладяваха понякога с такава сила, че не можех да им бъда господар. Когато го посещавах, аз нищо не съм казвала за тези мои състояния, нищо не съм искала, защото мислех, че нямам право. Често излизах с разбито сърце и оскърбени чувства.

При един разговор с Любомир той ми каза, че когато бил в Лондон да следва за пилот срещнал на улицата в Лондон един индус облечен с техните дрехи и мисли, че той е бил Мория - един индуски учител. По-късно мисля, че е било около 1920 год. на този век, той му се явил в образ и му е казал: „Ти си

каша, ще видим какво ще излезе от тебе". След това той среща Учителя. Още много време след това той поставил портрета на Мория на бюрото си и го държа до края на живота си там.

Когато един брат Сава Калименов издаде „Агни йога" от същия учител Мория, нашият Учител не препоръчваше да четем тази книга, защото Мория е учител, който върви по друга линия на изява, не по Христовата. Нашият Учител върви по Христовата линия.

Любомир имаше един приятел, казваше се Никифоров. Те двамата са дали на Стамболийски идеята за трудовата повинност.

Аз имам много интересно преживяване при преврата на 9 Юни 1923 год., когато Цанков взе властта. Вечерта преди преврата Любомир беше у дома. Към 9 часа вечерта искаше да си тръгне. Мене ме обхвана едно чувство, че ако се разделим аз повече няма да го видя. Такова силно предчувствие ме беше завладяло, че аз не бях в състояние да се разделя. Когато си тръгнах аз поисках да го изпратя до дома му, защото много се безпокоях за него. Той прие и го изпратих. Когато трябваше да се разделим, той каза, че е много късно да се върна сама и той се върна, и ме изпрати до дома.

На другия ден като станах, движението в София беше блокирано, не беше позволено никой да се движи из улиците. След като се вдигна блокадата, аз отидох да го посетя в дома му, но той беше под домашен арест. Забранено му беше да излиза, след това беше уволнен като офицер и му дадоха пенсия.

Вечерта преди преврата неговият приятел Никифоров го е търсил два пъти в дома му. Понеже аз го задържах, той се е прибрал късно след десет часа и не е могъл да се срещне с него. Никифоров още същата вечер е изчезнал и вече нищо не се разбра зе него. Любомир беше убеден, че той ще се върне, но това не стана и той нищо не можа да разбере как е изчезнал. Любомир много съжаляваше, че не е могъл да се срещне с приятеля си, защото мислеше, че са могли да попречат на преврата. Понеже аз бях, която му попречих за срещата с Никифоров, той помислил, че нарочно съм направила това. Сигурно съм знаела нещо затова и нарочно съм попречила. Аз пък в този случай видях съвсем друго нещо. Туй предчусвтвие, което ме обхвана вечерта, че ако се разделя повече няма да го видя, този страх, който изпитах за него, аз без да искам попречих на срещата с неговия приятел. Аз в това видях връзка на провидението, което запази живота му. Мисля, че ако беше се срещнал и те бяха опитали да попречат, тогава и Любомир щеше да стане жертва. Аз мисля, че Учителят го е спасил по този начин, обаче Любомир нито тогава, нито по-късно можа да види положителната страна, че всичко е станало за негово добро. Аз не зная какви възможности са имали, за да мислят, че могат да попречат на преврата, защото превратът успя, той е бил организиран и какво биха могли да направят не ми стана ясно. По-скоро мисля, че е било невъзможно. Ако е било възможно защо неговият приятел не направи нещо, а само изчезна и не се разбра как е изчезнал. Любомир дълго време след това все се надяваше, че ще се намери.

Много години по-късно в нашето Братство имаше една сестра, която беше родна сестра на Никифоров. Аз в един разговор с нея я запитах знае ли нещо за изчезването на брат си. Каза ми, че нищо не са разбрали. Явно е, че неговото изчезване е свързано с обстоятелства, които никой не иска да изнесе. По всяка вероятност той е станал жертва на опита да попречи на преврата. Лично аз изпитвах дълбока и скрита радост, че съм съдействувала за неговото спасение, макар, че той никога не призна това. Радостта ми беше толкова голяма, дори аз не се спрях на подозрението и обвинението му, че съм имала връзка с

някаква македонска организация и съзнателно съм го задържала вечерта преди преврата. Това абсолютно не отговаря на истината. Аз не съм имала връзка никога с каквато и да е македонска организация. Още като малко момиче в Македония чувах от възрастните как четниците са убивали всеки заподозрян в предателство. Тогава предателството и убийството в мене всяваха само страх и ужас. И после в живота си съм избягвала и най-малкия допир с такива хора. Това отношение остана за целия ми живот. Никога не пожелах да направя каквато и да е връзка с хората от македонската организация, защото те можеха да убиват. Аз пък в никой случай не исках да бъда в съприкосновение с такива хора.

Помня, доста по-късно, един от македонствуващите, който работеше във Виена за пропагандата на македонската кауза, който сам се отказа да работи впоследствие след убийството на генерал Протигеров. Казваше се Никола Велев. По-късно той ми предложи, ако искам да стенографирам спомените на някой от главните македонствуващи, само, че трябва да пазя абсолютна тайна и ако издам нещо, ще срещна куршума. Казах, че ще помисля. Понеже бях вече стенографка на Учителя и не знаех колко време ще ми вземе тази работа, попитах Учителя какво би ми казал: Да приема ли? Като му казах това и условията, които ми предлагат, Учителят ми каза: „Ами, ако някой друг издаде, ти как ще докажеш че не си?" За това нещо аз не бях помислила и отказах да приема.

Спомням си, че след като бях работила две години при Учителя като стенографка, той веднъж ми даде три хиляди лева. Понеже в това време аз живеех при родителите си. Това беше една значителна сума за мене. През цялото си студентство трябваше да поработвам, за да изкарвам малко средства за нуждите си. Аз се хранех при баща си, но за другите разноски не можех да искам. Веднъж като поисках от баща си да ми даде пари да си платя таксата в университета, той ми направи остра забележка, че откакто съм се родила, все ходя в училище да уча, па какво съм направила, увлякла съм се, заблудила съм се. След това аз никога не поисках да ми даде нещо. Тогава в Братството имах една по-възрастна сестра, която беше учителка по шев и та пожела да ме учи. Аз вземах нещо да шия на другите, а пък тя ми кроеше и ме учеше как да направя това, което не знаех. Така аз си изкарвах по нещичко. После предавах уроци на по-малки ученици по математика и латински език, и така можех да си изкарвам по нещо.

Като ми даде тези пари Учителя, аз можех да прекарам с тях може би две години, без да имам нужда да работя и щях много лесно да се облека и да завърша навреме. На мене ми хрумна идеята да дам тия пари на Любомир той да си направи палатка, защото по това време беше започнал да се заселва на Изгрева. Аз доста се колебах да направя ли това или не, но на края реших да ги дам. Той си направи палатка. Понеже аз всякога бях готова да услужа на Любомир с каквото мога. Можех да се лиша от много съществени неща, само и само да му помогна с каквото и да е. Аз не задържах дори и един лев за себе си, всичко дадох. Сега аз се питам защо съм направила това? Дали не е имало някакво скрито чувство да му покажа колко много го обичам. Аз бях готова да пожертвам за него всичко, което имах. Това е вярно, но било ли е разумно, защото Учителят ми е дал тези пари да си помогна. И сега мисля, че съм била несправедлива към себе си, като не съм задържала нищо за себе си. Той като си направи палатката я използува само две лета, а след това я подари на една болна сестра моя близка, която наистина имаше нужда и с нея беше на Витоша едно лято. В тази негова постъпка аз видях едно отчуждаване и неоценяване

на жертвата, която съм направила. Сега виждам, че моята нужда е била по-голяма, отколкото той да има палатка, която не задържа за себе си дори. Когато разбрах, че я подарил, това ми подействува като удар. По-късно той ми върна веднъж хиляда лева, които аз не бях пожелала да ми ги връща. Аз също се питам, дали с моята постъпка като съм дала всичката сума на Любомир, не съм подценила и грижата на Учителя да ми помогне. Не е ли имало едно заслепяване в мене и едно пренебрежение към Учителя? Мисля, че е имало, но тогава аз не съм го видяла.

Един път пред стаята на Учителя имаше една група в разговор с Учителя, на който и аз присъствувах. По едно време дойде Любомир с едно момиче от Братството. За да се уверя, аз няколко пъти ги проследих от Изгрева до града, където той я изпращаше. Това момиче живееше в града с баща си, но майката си беше заминала, а тя беше осиновено дете. После аз съм я заварвала при Любомир няколко пъти и намирах, че е грубо същество и доста проста.

Това беше първият удар да разбера колко много съм се лъгала, като съм мислела, че той като следва учението на Учителя, ще промени начина на живота си. Той ми е разказвал, че е живял с много момичета, които са идвали при него. Казвал ми е, че е могъл като поиска така да повлияе на едно момиче, че то само да дойде при него. Мисля, че той можеше да прави това. Той можеше да влияе отдалаче през пространството, защото отпосле аз самата съм изпитвала как той ме е извиквал чрез мисълта си. Още втората година на нашата дружба при един разговор Любомир ми каза, че аз в духовния свят имам много богатство и че той като от мина копае от мене. Аз не можех да разбера по какъв начин го прави, какво взема, но понеже това ставаше без мое знание, това от окултно гледище не е позволено. Но аз тогава още бях готова на всяка жертва за него.

Когато между мене и Любомир имаше някакви недоразумения и аз се измъчвах, не отивах за помощ при Учителя, затова винях само себе си. Един ден пред нашата барака на Изгрева, в която живеехме трите стенографки, беше дошъл Учителят, имаше и други сестри освен нас трите. Учителят се приближи при мене и ме попита: „Какво има Еленке, какво те мъчи?" Като ми зададе този въпрос той малко се отдалечи от групата, аз тръгнах с него и му казах: „Учителю, много е груб с мене" Учителят ми заговори с много благост и кротост, със съчувствие и аз заплаках горчиво пред него. Той ми говори дълго тогава, че аз си блъскам главата в стената, но по този начин няма да разреша въпроса. Както мухата, която се блъска в стъклото на прозореца не може да излезе през стъклото, аз за да изляза трябва да намеря изхода. Говори ми за Божията Любов, която може да ми помогне при всяко трудно положение в живота и която може да разреши всички въпроси. Учителят ми говори дълго. Аз се чувствувах, че съм в едно безизходно положение и бях много наранена, но той успя да влее лъч на светлина в мен, в мрака, в който бях затънала. Видя ми се, че има изход, че не е толкова безнадеждно. След този разговор у мене остана една надежда. След това аз имах много разговори с Учителя, в които той ми даваше светлина и помагаше за да мога да изляза от положението и при това много мило и с чувство на обич. Това ме облекчаваше, но аз след време пак изпадах в противоречия, които ме терзаеха.

Аз исках да живея чист живот. До срещата си с него живях хубаво, доволна и радостна, но след като той ме въведе в живота на пътта и той започна да живее по стария начин както ми беше разказвал, аз разбрах грешката си, защото вярвах, че той като следва учението на Учителя ще промени живота си. И аз видях заблудата си. Разбрах, че не съм познавала себе си, защото

мислех, че мога да бъда господар на чувствата си. Но тези сили, които се събудиха след като направих тази връзка, аз не можах да бъда господар над тях. Те ме завладяваха със сила, на която аз нямах друга да противопоставя.

При един разговор Учителят ми каза, че влюбването е циментена каша, в която човек свободно туря крака си, но когато кашата се втвърди, вече не е свободен. Аз бях в това положение. Мъчно ми беше да се разделя. Учителят ми казваше: „Трябва дълго време да се чука, да се кърти, докато човек се освободи". В този период на объркаността и на безизходица, аз много плачех. Плачех, защото бях безсилна, защото не можех да се отделя. Аз бях с така опънати нерви, че най-малкото нещо дори и от поглед можеше да ме разплаче.

Веднъж при един разговор Учителят ми каза: „На плачеш само ти, но плаче и момата, която е живяла преди тебе в стаята". Тогава аз живеех в къщата на втората си майка и нищо не знаех кой е живял преди мене там. Аз отидох вкъщи и попитах втората си майка кой е живял преди мене в стаята. Тя ми каза: „Зълва ми". Попитах я: „Къде е тя?" Тя ми каза, че се е поминала. Това ми направи силно впечатление. Отде можеше да знае Учителя за момата, която е живяла преди мене в стаята. Аз не познавах духовните възможности на Учителя. За пръв път се срещнах с такъв случай. Абсолютно изключено беше той да е разбрал отвън, някой да му е казал. Следваше да мисля, че Учителят вижда духовно. Друга възможност нямаше. Говореше се в Братството, че Учителят вижда, но аз нямах никакъв случай дотогава. А при това положение не можеше да се допусне друго, освен че Учителят вижда.

Поради работата която имах, аз имах възможност да се срещам често с Учителя и естествено, когато имаше условия Учителят ми говореше, обясняваше ми как да изляза от това положение. Веднъж като ми говореше, ми каза: „Ти си готова да умреш за него". Направи ми впечатление тази мисъл. Нали така трябва да обичаме, защо Учителят ме упреква? Нали и Христос е казал, че няма по-голяма жертва от тази, да пожертвува човек живота си за приятеля си. Това изказване на Учителя не го разбрах на времето. Вярно беше, че аз бях готова всичко да жертвувам за Любомир, аз исках и да му помогна да се повдигне, да излезе от този свят, в който живее. Не харесвах грубостта и дързостта му и начина, по който живееше. Аз желаех да му помогна да се свърже с Учителя и с Христа, да изправи живота си и така силно беше това желание, че можех да понасям много оскърбления и грубости. Той слушаше Учителя, четеше Словото му, редовно посещаваше класовете, но имаше нещо в него, което не искаше да се отдаде напълно на това, което Учителят говореше. Не искаше да следва напълно пътя, който Учителят сочеше. Връзката му с Мория, пък и с други същества го дърпаха в друга насока. Аз не познавах нито Мория, нито другите същества, с които той имаше връзка. За мен беше ясно, че по-добър и по-красив път от този, който Учителят ни сочеше няма, че този път е в пълна хармония с Христа и с всичко, което Христос ни учеше и аз исках и той да следва тоя път и исках с всичко каквото мога да му допринеса. Учението на Христа и Словото на Учителя пред мене отваряха широко поле за духовна работа. Те ме вдъхновяваха и при всичките противоречия, в които бях изпаднала. Само в тях виждах възможност за разрешение на трудните въпроси. Любомир ми казваше, че той приема Учителя, но в него има място, където той не пуска Учителя. Има особено мнение по някои въпроси. За мене това не беше така. Аз исках да живея, да живея със Словото на Учителя и да посветя живота си в правотата на този път. За мене имаше неизяснени неща, които не разбирах напълно, но вътрешно чувствах, че този път е прав. Аз нямах знания да защитя тези идеи. Трябваше да се уча за всичко онова, което не разбирах. Аз исках

да имам пълна вяра в Бога, но имах неизяснени неща. Когато съм се срещала с неверуюци, които отричаха Бога, аз не можех да защитя идеите си. Много неща още не знаех. Вярвах, че светът е разумен, че всичко се ръководи от разумност и исках да убедя себе си дълбоко в тази вяра, във великата разумност, която цари в света. Казвах си: Заслужава човек да посвети един живот, за да разбере как трябва да живее. Да намери пътя в пълната сигурност и пълната увереност, и да няма никакво вътрешно колебание и съмнение. И аз съм доволна, че така съм решила, не съм сбъркала защото по този път всичко се осмисля в живота, дори и страданията. Всичко беше необходимо и те ми помогнаха за разбирането, което имам.

Помня една среща и един разговор с Учителя, който остави дълбока следа в съзнанието ми. Бях на Изгрева. Срещнах се с Учителя и се разхождахме по алеята покрай гората край Братската градина. Между многото неща Учителят ми каза: „Ако питаш мене, аз те съветвам да се разделиш с него". Аз приех съвета на Учителя, пожелах да го изпълня. Той ми говори с много благост и топлота. Аз видях и разбрах колко иска да ми помогне и почувствувах нещо изключително. Почувствувах Учителя да влезе в мен. Аз го усещах в мене. Това ме вдъхнови и аз помислих, че ще мога да разреша въпроса. Това присъствие на Учителя в мене го усещах дълго и след като се разделих с него. Чувствах го и когато отидох в града. И това ме доведе до едно високо повдигане на духа. Мислех, че вече ще мога да преодолея привързаността, която имам, че понеже исках да следвам духовния път на ученичеството, това пълнеше душата ми с подем. Но като минаха няколко дни пак се появи желанието ми да го видя и да се срещам с Любомир. При мисълта да се отделя от него сърцето ми се късаше от болка, всичко в мене се противопоставяше и помрачаваше, светът потъмняваше. Аз помнех съвета на Учителя да се разделя, имах желание да го изпълня, но при мисълта цялото ми естество се бунтуваше. Усещах, като че трябваше да се изтръгне сърцето ми. Аз не можах да издържа и пак потърсих среща с Любомир.

Връзката, която направих с Любомир беше сила, която прониква в цялото ми същество, като че ли нямаше място в мен тя да не го проникне. Аз не разбирах дали това беше обичта, която имах към него или това беше половата енергия, която се събуди у мене. Аз я чувствувах, че нахлува в мене и ме завладява. Тогава аз го търсех да го виждам, да се срещам, да говоря с него. Аз имах и скрито желание за близост, но срещу това желание беше моята съвест, която ми казваше, че нямам право на това. Срещу това желание беше и моят идеал за чист живот. В мен настъпваше борба на сили, желанието ми се бореше срещу съвестта и идеала ми. Незадоволените ми желания ме измъчваха, създаваха недоволството. Случвало се е да получа някакво задоволяване. Тогава пък съвестта ми и идеалът ми се помрачаваха. Съвестта ми казваше, че не трябва да допущам това, идеала ми за чист живот се посипваше с пепел. В такива борби живях много години.

По това време Учителят беше казал на Паша - това впоследствие разбрах - да ми говорят, да ме съветват. Паша се опитваше в шеговита форма да ми говори, че няма да ме пуща да отивам, защото излизам радостна, пък се връщам разплакана. А Савка веднъж ми каза за Любомир: „Колкото е бяла ризата му, толкова той е мръсен". Като ми каза това, аз чух като че Учителят ми говори. Усетих, че това не са думи на Савка, а на Учителя, той би ги казал, тя не можеше да каже такова нещо от себе си. Естествено, че такова изказване ме натъжаваше, дори и нараняваше. Аз разбирах, че положението, в което бях, беше циментената каша, за която Учителят ми говори, която се беше вкаменила

и аз не можех да се измъкна. Но цялата отговорност за положението, в което бях изпаднала беше моя. Аз бях виновна за всичко. Учителят ме предупреди, аз не обърнах нужното внимание, което бях длъжна да отдам, постъпих лекомислено, повърхностно. Аз показах доверие на човек на когото не трябваше да вярвам, защото той беше ми разказвал доста случаи на неверност. А аз и не исках да допусна, че с мен ще постъпи по същия начин. На мен ми се е искало така.

При друг разговор Учителят ми каза: „Ти даде лош пример". Аз сама не бях съзнала, че съм дала лош пример. Спомням си, казаха ми, че един брат се е съблазнил от моето поведение, че дружа с женен мъж. Аз съзнавах в себе си, че това не е редно, упреквах се, но нямах сили да превъзмогна това. Отвън от приятелите получавах мълчаливи упреци за дружбата си с него.

Също си спомням, че още първата година на дружбата ми с Любомир аз попитах жена му да ми каже станал ли е Любомир по-лош с нея, след като аз дружа с него. Защото, ако е станало така, аз съм готова да се разделя. Тя отрече. Аз не зная дали е била искрена, когато ми е казвала това, защото може да се е страхувала от него да не стане по-лошо и е търпяла моето поведение. А може и да е страдала, защото много по-късно в един разговор Учителят ми каза, че аз съм оскърбила жена му като съм дружала с него. Аз не споменах пред Учителя, че жена му е отрекла това, но казах на Учителя, че нещата ми бяха така представени, че аз не бях разбрала истинското положение. Учителят ми каза: „Както ти не си знаела и си го направила, така и на тебе ще ти направят без да знаят". Не мина и една година след това, жена му ми каза, че тя е помятала. Тогава разбрах, че той ме е заблуждавал. Аз бях искрена и напълно открита за него за всяко нещо, което прави и мислех: Аз нищо не крия. За едно приятелство, каквото исках да имам не може да има неискреност и скритност. Обаче за него не е било така. Вероятно той сам е разбирал, че прави нещо, което едно приятелство изключва и не допуща.

Спомням си при един разговор с Любомир той ми каза: „Учителят ми даде една овца и аз я изядох". Тогава разбрах, че той не е одобрявал в себе си своето поведение, сам е разбирал че не е постъпил правилно. А друг път, доста по-късно ми каза: „Твоята полица е най-голяма. Нея ще плащам най-после". Аз съм имала много разговори с него. Някои от тях бяха приятелски, хармонични. Тогава аз бях доволна разбира се, но друг път като го посещавах, той беше затворен, неприветлив, неразговорчив. В такъв случай го питах: „Какво съм направила, че така се държиш с мене?" Той ми отговаряше: „Как искаш да се държа, по програма ли?" Това ме дразнеше и в такъв случай стигахме до скарване и аз си отивах разплакана. Аз не исках програма, но съвсем нормално човешко отнасяне. Отначало никак не разбирах защо се държи така с мене. Питах се, какво съм направила, за да се държи така. И тогава го питах защо е недоволен от мене. Но тогава най-често стигахме до неразбиране.

Още в началото на нашата дружба, той се опита да ме ограничи в срещите ми с младите братя. Казваше ми да не се срещам и да не говоря с тях. Аз отговарях, че това е невъзможно, защото положението, което заемам в Братството е такова. Аз съм стенографка на Учителя, дешифрирам лекциите, мнозина от тях искат да прочетат една или друга лекция, която им е направила впечатление, аз не мога да не им услужа, защото мястото което имам в Братството ме задължава да услужвам на приятелите. Аз никак не разбирах, защо иска да ме ограничи. Давах си сметка за държанието ми с братята в Братството и мисля, че съм се държала достойно, пък и те са се държали добре с мене. Никой от братята не си е позволил неприлично държание с мене. Може

би само той постъпи лошо.

В един разговор с Учителя му казах, че усещам понякога от ръката ми да се движи някаква енергия, като че мравки лазят. Той ми каза: „Това е полова енергия, не се смущавай, тя тече през всяко тяло. Ако ме слушате ще ви дам метод да се справите с нея". Не попитах тогава какъв метод би ми препоръчал, но и по-късно не помолих Учителя да ми даде метод, както ми беше обещал. Аз не бях уверена в себе си дали ще мога да го приложа, защото имаше моменти, когато тази енергия с такава сила ми завладяваше, че нямах друга сила, която да й противопоставя. Страхувах се, че ако Учителят ми даде метод, да не би да не мога да го приложа. Имаше време, когато аз си живеех много спокойно и през този период, но имаше друго, когато тази сила нахлуваше в мен. Правила съм разни опити, за да се противопоставя, за да преграждам пътя й, но не всякога успявах. Аз дори се лишавах да чета някои неща, за да не би по косвен път да се събуди нещо в мен. Правех опити, но не всякога успявах.

Около 1925 год. Любомир беше дошъл у дома и ми сподели, че се е срещнал с цар Борис. Той поискал аудиенция и царят му определил. Първото нещо, което казал на царя е: „Вие не сте цар за мене, но като сте цар на българите, защо избивате комунистите, които са българи?" Видя ми се много дръзко и смело, но такъв беше.

В първите години на общия клас един хубав пролетен ден бяхме на екскурзия на бивака. Тогава минавахме още през Драгалевци. След като се събра групата, починахме си, направихме закуската и понеже беше ден, в който Учителят държеше беседа, насядахме всички на най-високата част на полянката. Учителят започна лекцията. Поговори малко и по едно време каза, че не е доволен от учениците. Че те не слушат, своеволничат и затова той ще ни остави. И както говореше, стана, взе си шапката и бастуна и тръгна по пътеката, която водеше към Драгалевци. Ние всички останахме по местата си. Мълчахме вътрешно смутени. Стана сестра Балтова и тръгна бързо подир Учителя. Той вече беше преминал рекичката и го настигна, когато беше поел по склона. След това стана и Лулчев, и той тръгна след Учителя. Настигнаха го, поговориха нещо известно време и по едно време се върнаха и тримата. Учителят седна и продължи беседата си. След това аз с никого нищо не споделих за станалото, но мисля, че на другия ден Любомир ме срещна и ми каза: „Ти знаеш ли защо Учителят избяга?" Казах, че не зная и че нищо не можах да разбера от това, което стана. Каза ми, че той е направил нещо, за което Учителят е избягал. Изпратил е някаква енергия към Учителя за да го изпита как ще реагира. Разбрах, че тази енергия била пакостна и могла да увреди на Учителя и затова, като отишъл Любомир да говори с Учителя, той се върнал. Казал му също - но не зная мислено или физически му е казал: „От бесният бик бяга и пияния". Това предавам само по памет, но разбрах, че бягането е от бесния бик, а бикът е Любомир. Питах го: „Ами ти защо направи това?" - „Исках да опитам, да видя как ще постъпи Учителя". От този случай се вижда, че Любомир е имал някакви развити духовни сили, с които се можел да си служи, но за съжаление той ги е използвал за да изпитва Учителя. Това не го препоръчва. За да си позволи да направи това, показва, че той не е познавал духовно Учителя, не е имал правилно отношение към него, като изпратил тези сили към Учителя, показва, че той не е имал уважение и почит към него. Ако е за възможности убедена съм, че Учителят е могъл да изпрати много по-голяма енергия към него, но Учителят не постъпва насилнически. Той не упражнява насилие. Спомням си смътно и друг един случай, но понеже не съм сигурна, няма да го описвам. Любомир **до края на живота си остана с особено мнение**

по отношение на Учителя. Той като че ли **не можа да познае и да оцени духовната същина на Учителя,** който свещено пазеше свободата на своите последователи. Всеки беше свободен да се прояви както разбира. Не зная случай Учителя да е ограничил някого. А Любомир ми е казвал, че той иска да е свободен дух, не иска да се впряга в каруцата на Учителя. Това за мене остана неразбрано. Учителят беше за Божията Любов, Мъдрост и Истина - тези три основни принципа в Битието. Любовта дава живот, Мъдростта дава знание, Истината дава свобода. Когато човек има Любов, знание и свобода, той може да живее разумно. Любомир е искал да си служи със сили, които не са били в хармония с тези принципи, защото свободата, която дава Истината не му е била достатъчна. Той е искал друга свобода. Дали другата свобода не е насилие? Както се вижда от бягството на Учителя, Любомир си е позволил насилие. Дори и с мен е постъпвал така. Когато понякога не съм била съгласна с неговите разбирания и съм му възразявала, той си позволяваше да ме удари. Че в даден случай не мисля като него, че намирам неговата постъпка и поведение неправилно и му го казвам, защо трябваше да удря? В себе си всякога такова негово поведение съм считала като недостатък. Когато силният удря по-слабият, това не е похвала за силния.

Като описах този случай за бягството на Учителя, си спомням, че на горната част на главата на Любомир, на темето в средата имаше вдлъбнатина - тъкмо там, където е центърът Любов към Бога. Понеже сводът на моята глава е заоблен. Веднъж Любомир ми каза: „Ех, да имам свода на твоята глава". Сам той е съзнавал, че му липсва нещо, но не е могъл да се владее.

Като пиша за някои отрицателни черти на Любомир трябва да кажа, че той имаше и много хубави черти. Той беше щедър, всякога когато искаха някаква услуга от него беше готов да услужи. Обичаше науката, четеше много, беше интелигентен. Аз съм имала много и прекрасни разговори с него по най-различни въпроси. Имаше нещо и меко в него. И когато той проявяваше тази си страна, всичко вървеше хармонично, разбирахме се и нямаше спорове. Съжалявам, че не можеше да бъде всякога така. Тези моменти на разбирателство, на хармонично отношение покриваха отрицателните мигове. Вероятно с обичта, която имах към него можах да създам условия да се прояви доброто и красивото в него.

Спомням си веднъж, бяхме на екскурзия на Мусала двамата за два-три дни. Времето беше хубаво, красиви слънчеви дни, много добре прекарахме и бях доволна. Като се прибрах след екскурзията вкъщи, изпитах някакво облекчение. Зарадвах се, че съм у дома и че съм сама. Това малко ме изненада. Аз много се радвах, когато сме заедно и само след като бях едва три дни с него, се зарадвах, че съм сама. Като се разделих с него се почувствувах толкова доволна и радостна, че това обърка вниманието ми. Дали съм била напрегната да пазя да не се случи нещо неприятно? Питах се на какво се дължи това. Нали исках да бъда с него, защо като се разделих изпитах такава радост? Друг път не беше се случвало такова нещо. Някакво насищане изпитвах, пълно ми беше и ми беше много хубаво. Тогава не можах да разбера защо стана така. Като, че ли нещо ми е тежало и след отделянето ми олекна. Какво ми е тежало не можах да разбера, но ми стана драго, че можах да бъда радостна и доволна, и без него. Такава мисъл не бих могла да приема преди да бях изпитала този случай. Аз бях така привързана към него, така широко беше приет у мене, че той властваше върху мен. Аз всичко претърпявах както и да се отнасяше с мен.

В един разговор Учителят ми каза: „Ти го пусна да влезе в твоята светая

светих с калните си обуща, с всичките животни и зверове". Когато Учителят ми каза това, аз не съзнавах, че така съм постъпила, но днес виждам, че думите на Учителя са прави. Че когато съм го приела в себе си и съм го пуснала в своята светая светих, не е било правилно, а може би и грях по отношение великото, святото в живота. Човешката душа - мястото където се проявява идейното и светлото, което е определено за Бога, там аз съм пуснала човека и при това с всичкото негово несъвършенство. Това се дължи на заслепяването при влюбването. Аз съм смесила любовта към Великото с влюбването в един човек и при това доста суров и необработен. На времето това никак не ми е било ясно. Виждах, че нещо не върви, виждах, че някакво разместване има, разбирах, че някъде бъркам, но не знаех къде, а още по-малко как да се оправя и как да излеза от това объркване.

Като слушах Словото на Учителя, лекциите и беседите му, като ги дешифрирах и работех върху тях, радвах се на това което Учителят ни учеше и ме водеше към духовно просветление, към светли върхове, за служене на Великото в живота. У мене наставаше мир и радост. Това ме вдъхновяваше, пълнеше ме с надежда, че все пак един ден ще изляза от тая объркаността. От частните разговори, които имах с Учителя, от Словото, което слушах разбирането у мене се увеличаваше, самоувереността ми растеше и аз си казвах: Ще намеря своя правилен път в живота, ще придобия свободата, която имах.

Ние доста години подред ходехме на екскурзии на Мусала на големи групи. Тогава нямаше нито хижа и нещо построено, нито при първото езеро, нито горе на самия връх. Времето го прекарвахме на открито край огньовете при всички условия.

Любомир ми беше разказал, че веднъж като сме били на Мусала Учителят в разговор с него го е повел край езерото, а аз в това време съм вървяла покрай езерото в едно отчаяно състояние, като че ли съм искала да се хвърля в езерото. Такива състояния съм имала. Учителят е искал и на него да даде урок.

Спомням си на такава една екскурзия. Любомир беше легнал с друго момиче. Като го видях, спомних си, че и аз така бях лежала с него и то близо до Учителя, когато той се премести и отиде на друго място. Тогава видях колко грозно съм постъпила, колко заслепена съм била в своето чувство, за да не мога да преценя постъпката си.

Има постъпки в живота ми, за които когато и да си спомня през мен минава една огнена вълна на срам от моите лоши прояви. Когато Учителят при един разговор ми каза: „Ти даде лош пример", като че ли Учителят постави огледало пред мене и аз се видях оцапана и дори заслужаваща упреци.

Когато се е случвало да чуя някои от приятелите да ме критикуват, съм си казвала: Заслужено ми е, аз съм дала лош пример, имат право да ме критикуват. Когато човек е изправен пред своите лоши постъпки, изпитва чувство на вина, готов е да носи упреци и удари, и хули, сърцето е свито от мъка. Благословение е, ако човек има възможност да изправи погрешките си, но ако няма възможност дълго време ще носи мъката в сърцето си. В тия състояния на мъка се учех да прощавам, учех се на милост защото съм чувствала нужда от милост и прошка. Много мъка съм изпитала за своите погрешки. Понякога като каменна плоча лежеше на сърцето ми.

Ще разкажа една хубава опитност, която имах, едно хубаво преживяване. От града бях отишла на Изгрева. Любомир там имаше палатка и аз отидох да го посетя. Него го нямаше. Аз влязох и седнах на походното легло да го почакам. Имах хубаво разположение и както седях и гледах нагоре изведнъж видях един

образ на едно същество цялото изтъкано от светлина. Човешки образ иначе, много красив. Аз го гледах и си казах: Колко е прекрасно! Гледах го възхитена и щастлива и то ме гледаше. Аз го гледах с възторжено чувство от красотата му. То беше някак прозрачно, цялото изтъкано от светлина, с краските на спектъра, с физическите си очи го гледах, виждах го с отворени очи. То нищо не ми проговори, нито пък аз го запитах нещо. Нито преди това, нито след това съм видяла такъв образ. Той остана в съзнанието ми и когато си спомням за него, изпитвам чиста радост и възхищение, че такава красота може да има.

При преврата, когато Цанков взе властта, Любомир беше уволнен. По това време си спомням, че той държа една сказка във военния клуб. Не помня темата. Учителят му беше дал една своя папка с неговите чертежи от времето, когато той е държал сказките си. В тия чертежи беше изразена еволюцията, през която са минавали формите в животинското царство до човека. Нищо не мога да си спомня какво е говорил Любомир. Как е изнесъл фактите затова еволюционно развитие на формите в природата. Тази папка той е задържа при себе си няколко години и помня, че Учителят каза да кажа на Любомир да му върне папката. Това беше преди да убият жена му в 1928 год. Когато му казах, стана му неприятно, че Учителят си иска папката, но той я върна. Скоро след това убиха жена му и тогава цялата къща беше претърсена от полицията и разбрах, че Учителят не е искал тази папка да попадне в ръцете им. Много години след това, когато Учителят беше напуснал земята и когато ни взеха литературата, не зная по какъв случай тази папка беше при мене и те я взеха заедно с всичката литература, която взеха от мен. В нея имаше няколко афиша от времето, когато Учителят е говорил на своите сказки из България от 1900 до 1911 година. Когато ми взеха литературата, аз излязох, исках да видя къде ще я занесат. Беше надвечер и видях чувалите, които взеха с беседите и книжата от мен, бяха оставени пред долната стая на Учителя. Там беше и тази папка. Нямаше никой от агентите, в това време дойде Антов и като видя папката - той, когато описвахме братското имущество тя беше при мене, той я видя и знаеше какво съдържа - той я взе, занесе я в дома си. Дано да е запазена.

След като уволниха Любомир от военната служба - поради съкращението на войската съгласно Ньойския договор, той започна да гледа на ръка на хората, които се интересуваха от това. Не бях във възторг от тази негова дейност. Нямах никаква опитност и ми се виждаше, че човек стъпва на нездрава почва. Поне вътрешното ми чувство беше такова. Той ме покани да отивам у тях да стоя, когато гледаше на хората, за да има човек, който да отговаря на въпросите, които можеха да възникнат и за да давам обяснения. Отивах, но не с разположение, дори със свито сърце. Това ми тежеше, не ми беше приятна тази работа, чуждо ми беше. Най-напред гледаше в своя дом в града, после се прехвърли на Изгрева и гледаше на поляната и Учителят веднъж ми каза: „Кажи на Лулчев да не гледа на поляната". Аз му казах и той послуша. В това, че Учителя не позволи да гледа на поляната разбрах, че той не одобрява нещо в работата на Любомир. Тогава на мен ми олекна, защото той след това гледаше в дома си на Изгрева. Там аз не отивах и дори се зарадвах, че няма да се меся в работата, която ми е неприятна. По едно време забелязах, че една от сестрите, която беше учителка и ми беше близка, започна да посещава Любомир, прояви се интерес между двамата, аз не зная кой кого търсеше, но разбрах какво Учителят казал на сестрата. Учителят й казал да се пази, защото планини от страдания ще има. Тя го послуша и навреме се отдели.

В началото още, когато Изгрева се устройваше, Любомир се беше заел със закупуване на едно голямо място от няколко декара, което раздели на

малки парцели по 200, а най-много до 250 квадратни метра, като задържа за себе си 200 квадратни метра. Останалите парцели ги купиха други братя и сестри. Учителят беше посъветвал приятелите да закупуват свободни места от района на Изгрева, да не вземат по-малко от един декар. С тази постъпка Любомир влезе в противоречие със съвета, който Учителя даваше - да не се купува място по-малко от декар. Затова се повдигна доста шум от закупуването на тези малки парцели. Любомир се извиняваше, че е направил това, защото нашите хора не са били богати и затова постъпил така. Но все пак тази постъпка беше в противоречие с това, което Учителят беше казал. Тя показва, че той не се е съобразил със съвета на Учителя, а прокарал свое разбиране. А всъщност се проявяваше и незачитане към Учителя. Любомир беше задържал за себе си само 200 квадратни метра и не искаше крепостният акт да бъде на негово име, затова актът беше издаден на един инвалид, който минаваше за наш брат. Любомир дълго време му помагаше и покровителствуваше този човек, но впоследствие той се съблазни и каза, че мястото на Лулчев, на което Лулчев си беше построил дървена барака е негово, пък и крепостният акт беше на името на брата. Затова Любомир беше принуден да премести бараката си на друго място. Нямаше кого да обвинява за тази постъпка освен себе си. За неговото непослушание мисля си аз, беше това.

Когато стана електрифицирането на Изгрева, пак Любомир се зае с тази работа. Дружество „Орион" ни отпусна енергия, а той се ангажира да достави стълбовете. Учителят беше казал на поляната стълбовете да бъдат поставени встрани, а не в средата на мястото. Любомир тъкмо обратното беше направил, беше поставил стълб в средата на поляната, който остана до края. Пак беше проявил своето особено мнение, пак противно на Учителя. Питах се несъзнателно ли прави това, от неразбиране ли прави или защото мисли, че той разбира повече. Може би той беше останал с това впечатление, че понеже Учителят и техническите въпроси обясняваше духовно, а не само външно физически, както обикновено става. Много по-късно след този случай Любомир ми каза, че Учителят при един разговор с него казал: „Хубаво е, че е поставен този стълб в средата на поляната". Понеже Учителят в началото изказа своето недоволство от това, че стълбът не е сложен встрани, където е казал, той освободи съзнанието на Лулчев от този упрек.

Учителят ми каза, че Любомир сега има една приятелка в провинцията. Аз не бях чувала за тази му връзка, но не след много време това момиче дойде на Изгрева. Казваше се Невена Неделчева. Тя посещаваше класовете - Младежкия и Общия клас. Беше с голямо желание да се включи в братския живот, но скоро след това тя се отдели абсолютно от всякаква връзка с общия живот на Братството. Идваше само на беседите и класовете. Разбрах, че той й е забранил, както се опита и мене да ограничи в началото. Съветваше ме да не говоря с младите братя. Тя го послуша, дори престана да поздравява когото и да е, а аз не го послушах. В началото това момиче живееше в семейството на Лулчев в града. Братът на това момиче дошъл да я вземе не искал да я остави при Лулчев, но тя не се съгласила и останала. Той много се оскърбил от това й поведение и мисля, че й беше сърдит до края на живота си. Учителят ми каза, да кажа на Лулчев да върне това момиче на семейството, но той не послуша и тя остана да живее при него. При един разговор с него, той ми каза: „Аз зная, че пущам една змия в пазвата си, но ще го направя". Казах му: „Когато се стопли, тя ще те ухапе". Скоро след това убиха жена му. Повдигна се голям шум около това убийство. Писаха във вестниците. Малко преди това Лулчев ме беше запознал с Малина Тимева - момичето, което уби жена му. Аз я

почувствувах много чужда. Жената на Лулчев след като баща й беше убит в църквата „Св. Неделя" при атентата, всеки ден ходеше на гробища да пали кандилото на баща си, към когото беше много привързана. Често пъти отиваше вечер късно на гробища, не пропускаше ден да не отиде. Любомир бил й казал, че като ходи всеки ден и късно по гробищата, може и да я убият. Случвало се е да я придружавам вечер, за да не е сама. Това негово предсказание, че може да я убият породи съмнение да не би и той да има някакво участие в убийството. Един неделен ден след беседата на Изгрева беше пратил един брат да ме повика да отида при него. Когато отидох, при него имаше един млад човек, когото не познавах. Тогава Любомир ми каза да ида и да кажа на брат му, че тук бил задържан и не знае защо. Той не е знаел, че жена му е убита вечерта. Аз слязох в града, отидох да потърся брат му, но не го намерих вкъщи. Не знаех къде да го търся и реших да отида в града при жена му, но по пътя някой ме срещна и ми каза, че тя е убита. Това ме смути, но реших поне да мина, да не би там да срещна брат му. Минах покрай къщата, отвън нямаше никакъв знак за стореното престъпление. Аз не влязох и реших да се върна на Изгрева. По пътя ме настигна един агент и ме заведе в участъка срещу сградата на Държавна сигурност. В стаята, в която ме въведоха беше Невена Неделчева и тя седеше с лице към стената. Видя ми се смешно. Агентите ми казваха: „Вижте, тя не иска да стои с лице към нас". Казах им: „Сигурно сте направили нещо, за да постъпва тя така". Тя като чу гласа ми се обърна, но скоро след това доведоха и Любомир. И както бяхме и тримата в една стая, един от агентите взе телефона и не зная на кого, разказа подробно за убийството. Невена и Лулчев заплакаха като чуха как е станало убийството, аз не можах да заплача. След това и тримата ни заведоха в Дирекцията на полицията. Там Невена и мене заведоха на най-горния етаж и ни оставиха в един коридор доста дълго време, докато ни дадоха стаи. Там беше и Малина. В това време Малина беше възбудена, нервна и много приказваше. Ние още не знаехме, че тя е извършила убийството с помощта на майка си. И трите бяхме в различни стаи. Аз през цялото време останах сама в една празна стая, в която нищо нямаше. За пръв път в живота си бях арестувана, но вътрешно бях спокойна. В последно време преди убийството на Гела /така се казваше жената на Лулчев/ не бях се срещала с нея. Докато бях арестувана, не ме викаха на никакъв разпит, само ми взеха отпечатък от пръстите. Арестувана бях в неделя на обяд, а ме освободиха във вторник вечерта. /Това беше през 1930 год., на 18 май/.

На другият ден имахме клас. След класа и Паневритмията, аз се срещнах с Учителя. Той ми каза: „Ти не знаеш каква мафия имаше срещу Братството". Разбира се, че аз не знаех. При разговор, който имах с Учителя, той ме попита: „Тя нали помяташе?" Аз казах: „Да, зная, че помяташе". Каза ми: „Малина ще я роди в бъдеще". Малина още на втория ден признала, че тя е направила убийството с помощта на майка си и затова Лулчев бил пуснат за погребението на жена си.

Гела беше ми предложила да ми покаже тези бижута, които Малина откраднала преди убийството. Аз й казах, че никак не се интересувам от такива работи, никога не съм носила украшения и нямам никакво отношение към тях. Аз и не видях тия бижута. Изглежда, че Гела ги е показала на Малина и тя не е била безразлична към такива украшения. Пожелала ги и ги взела. Тези бижута Гела ги държеше в една каса. Касата съм виждала в салона им за гости. В тази каса също е държала и някои документи. Дотрябвали й някои от документите и тя търси ключа, който постоянно държала на пианото. Като не го намерила, тя се навела да го търси да не е паднал и тогава Малина я напада с една тесла

и я удря по главата. Гела извикала: „Малина, защо ме убиваш?" След убийството на другата сутрин, Малина отива и тя открива, че Гела е убита. След това се заведе съдебен процес на който аз присъствувах. Но не можах да остана убедена, че Малина е извършила убийството. Тя, научена от адвокатите абсолютно отричаше, макар, че при следствието беше признала, че тя го е извършила. След превратa на 9 септември 1944 год. тя била освободена и била изпратена в Унгария заедно с една полева болница на фронта. Там на една вечеря между офицерите я попитали: „Вярно ли е, че си убила жената на Лулчев?" Там тя признала. Това го научих много по-късно от хора, които са присъствували.

След убийството на жена му, Любомир беше единственият наследник. Той не прие никакво наследство за себе си от жена си, освен едни бебешки обувки, когато тя била бебе и които държеше на края на бюрото си до края на своя живот. След убийството на жена му, Невена Неделчева остана да живее пак при него. Целият ден прекарваше при него, а вечер спеше на един таван, където не можеше да се изправи. Любомир ме помоли да поискам от един наш брат място, на което Невена да си построи една барачка. Тя беше получила някакво наследство от 12 хиляди лева, той знаеше, че аз съм близка със семейството на този брат, който имаше жена и едно момиче ученичка в прогимназията. Тогава обещах, че тя ще идва само да спи в бараката и че няма да главоболи семейството. Защото Невена гледаше домакинството на Лулчев. Тогава аз предложих на Любомир, да даде възможност на Невена да следва университет, защото бях разбрала от самата нея, че тя има голямо желание да добие висше образование. Казах му: „Ти и без това ще я храниш, ще се грижиш за нея. Дай й възможност да учи и по този начин и ти да направиш нещо за нея, а не един ден тя да мисли, че си използувал труда й". Той не го направи, изглежда, че голямата му ревност не можа да му позволи да направи едно добро дело.

Около убийството на жена му - не си спомням точно кога, той постави портрета на Мория на бюрото си. Мория е един от учителите на Източната школа. Той работи по други методи, а не с тези, по които работи Учителя. Учителят прилага методите на Христовата школа. Учителят не съветваше да се работи по източната школа, защото те не са били за европейците, на които физиологията била по-друга и които не можели да имат необходимите резултати. Знаех, че като постави портрета на бюрото си, това не е случайно, но аз нищо не попитах. Пак по това време той беше поставил една картина над входната врата на бараката си и друга картина под съседния прозорец. Тази, която беше над входната врата представяше кръг с точка в средата, която е символ на проявения Бог. Другата никак не си спомням какво представляваше. Учителят ми каза да кажа на Лулчев да махне тия картини, като каза: „Какво иска, да разруши Изгрева ли?" Когато казах това на Любомир, той само се усмихна, каза, че ще махне само тази, която е под прозореца, но другата ще я остави. Разбирам, че въпросът е бил повече за другата картина, която той наистина махна и която вероятно не е била в съгласие с разбиранията на Учителя, защото след като махна картината Учителят нищо повече не каза.

От това се вижда, че Любомир е работил с методи, които Учителят не е одобрявал. Това аз не можах да разбера. Когато съм отивала при него, съм го заварвала много често да чете някое от томчетата на Учителя. Не знаех, че той все пак поддържа идеята си, че не иска да се впряга в Учителювата кола, както ми беше казал веднъж. На това негово разбиране аз се противопоставих, защото за мене по-хубав и по-прав път от този, който Учителят ми сочеше,

няма. Този път води към духовно издигане, към облагородяване на характера, към изработване на добродетели, които освобождават човека от обикновеното разбиране на живота. Повдигат съзнанието му за по-чист и смислен живот. Любомир ми каза, че той иска да бъде свободен дух, да не се свързва с школата на Учителя. Като го виждах така ревностно да чете беседите мислех си, че ще промени мнението и разбирането си. Аз никак не разбирах каква свобода иска да има, какво може да го ограничава в ученето. Да работи човек за разширение на съзнанието си, за издигането си на по-високо ниво, да работи за облагородяването на характера си, за придобиване на добродетели, какво по-хубаво от това, какво може да ограничава човека? Ученето дава възможност на човека да се възвиси. То дава знания и методи да се освободи човек от всички недъзи и несъвършенства, от всички лоши навици. Освобождава го от заблуди. Ако човек приложи това учение, той може да дойде до ангелско състояние. Какво искаше Любомир повече, не можех да разбера. Чудех се как и какво да му говоря. За мене беше ясно, че по-добър път в живота от ученето на Учителя, което е в пълна хармания с Христовото учение няма. Аз исках да следвам този път, като в същото време исках и Любомир да го следва. Аз исках да му помогна да върви в този път.

Имаше един случай, когато Учителят изказа едно недоволство от Любомир. Каза ми: „Какво е направил той за Братството? Какво е дал за Братството? Дал е три хиляди лева, аз мога да му ги върна". Когато ми каза тия думи, мене ми стана страшно за Любомир, защото това би значело, че Учителят иска да скъса с него, не иска нищо от него. Като знаех колко доброта, благородство и милост имаше Учителя към всички същества, че това може да не го направи, но от друга страна тези негови думи показват, колко поведението и проявите на Любомир в Братството са тежали на Учителя. Какви трудности и неприятности му е създавал, за да каже това. Разбира се, че всичко отрицателно, което Учителят ми е казвал и говорил за него, никога не съм го казвала на Любомир, защото аз исках примирение на Любомир с Учителя, а не разделяне. В началото на нашата връзка аз не виждах отрицателните черти на Любомир. Моето хубаво чувство към него изпълваше всичко грапаво и всякакви кривини в неговото поведение. Аз изпитвах само скръб, много често и оскръбление, че може така да постъпва. Но все вярвах, или може би ми се искаше той да се оправи, че така не е хубаво да прави.

След убийството на жена му, той окончателно се установи на Изгрева. Антоний, на чието име той беше записал имота си, изяви претенции, че този имот е негов и поиска Любомир да му освободи мястото, защото той искал да се жени и иска да разшири бараката си. И така Любомир беше принуден да премести бараката си на друго място и отиде на живее при Невена Неделчева. Той се настани в нейната барака и до нея пристрои една по-широка и други някои помещения, в които се настани Невена. Там той гледаше на ръка на всички, които отиват при него. В това време вече се говореше за него в обществото като ясновидец. Веднъж го попитах: „Ти като гледаш на ръка по линиите на ръката ли познаваш това, което им казваш или по друг път?" Той ми каза, че вътрешно му казват какво да каже и че не гледа само по линиите на ръката. Хората са любопитни, искат да знаят нещо повече. Може да вярват, а може и да не вярват, но всички са любопитни да знаят нещо, което може да им каже някой ясновидец. Ясновидството е особена дарба, която малко хора я имат. Разбира се, като всяка дарба тя има и степени. Какво ясновидство е имал Любомир не мога да кажа, но на мене нищо не ми е предсказал. На жена си предсказва, че ще я убият и я убиха. Веднъж спорехме нещо и той ми

говореше за някакви лоши работи, които може да ми се случат, но аз му казах: „Прокоба ли ми правиш или клетва ми отправяш?" Аз не го приех като ясновидско изказване. Мисля, че по това време Учителят ми каза, че Любомир може да устои при жена толкоз, колкото бучка захар при вода. Това изказване не ме натъжи, само ме освободи да не го съдя. Казах си: Значи така текат силите в него и той не може да бъде господар на себе си. Това е робство на плътта. Аз не виждах той да страда от това или да се измъчва. Веднъж не чух да си направи упрек за това свое поведение. Намираше ли, че това е в реда на нещата не знаех. Защото аз много пъти съм се упреквала. Даже си спомням един случай, който той ми разказа още в началото на нашата дружба. Един път бил в трамвая заедно с брат си Андро. Там имало едно момиче, което той не познавал. Показал го на брат си и му казал: „Виждаш ли това момиче, довечера то ще дойде при мене". Каза ми, че наистина то е дошло. За да стане това, да дойде момичето при него, той е направил нещо, той го е извикал. Защото той имаше някакви вътрешни възможности да прави това. Не разбирах как, но мисля, че той можеше да изпраща вълни от половата си енергия на дадено момиче. Енергиите, които изпращаше достигаха до съзнанието на момичето и то отиваше при него. Когато започнах да правя опити да се отделя от него, много пъти по такъв начин той ме е викал, дори и когато съм отивала при него му казвах: „Защо ме викаш?" Той само се усмихваше. Имаше случаи, когато категорично съм решила да не отивам при него, но изведнъж започва едно желание да ме безпокои и да ме кара да отида при него. Почти никога не успявах да устоя. Така ме завладяваше това желание, че аз хем не исках и пак отивах.

Ще разкажа един случай с моя баща, когато аз не съм никак контролирала поведението си и не съм имала будно съзнание. Аз съм казала нещо на баща си, не помня какво, но той ми каза: „Абе дете, ти си имаш някаква мъка, пък ние сме ти криви". Много се изненадах от думите на баща си. Разбрах, че съм казала нещо с нехубав тон, без аз да го чуя. Проявила съм се грубо към баща си, а той ми отговори с любов. Засрамих се. Мислех си: Какво е крив баща ми, че аз направих нещо, което не трябваше да правя, от което страдам. Аз трябвало е да се извиня тогава, което не съм направила, защото съм мислила само за себе си. Когато започнах да правя опитите за раздяла с Любомир, аз почнах да виждам много свои грешки, които по-рано не виждах. Аз се оскърбявах от поведението му към мене, защото исках да има добро отношение. Това е човешко да искам добре да се отнасят към мене, но ако искам да постъпвам правилно, нямам право да искам. Той трябва по свобода да прояви своето отношение към мене без аз да го изисквам. Изискването е форма на насилие. Значи аз не давам свобода. Свобода значи всеки да се прояви, както намира за добре. Ако аз не харесвам и не одобрявам нещо, трябва да се отдалеча, за да го оставя свободен и аз да бъда свободна. А тъкмо това още не можех да го направя. Питах се къде е вината: у мене ли е или у него? Значи вината е у мене. Аз не мога да искам другите да постъпват към мене, както аз искам. Нямам право. Трябва да овладея желанието си и силите, които действуват в мене, за да бъда свободна. Излиза, че за всичко, което става с мен, аз съм виновна. Аз съм причината и за моите страдания. Има нещо в мене, от което трябва да се освободя и при това аз сама трябва да го направя, без да искам помощ отвън. Разбрах, че в мене има неща, които не съм видяла и не съм ги осъзнавала. Не са влезли в моето будно съзнание. Те са сили, които протичат в мене и се проявяват в това, което не искам да правя, а го правя. Те развалят хубавите ми желания и намерения. Мислех си, че в мен има свят,

който не е озарен от вътрешната светлина, в която искам да живея. Това е тъмнина, която помрачава красотата на живота ми. Има нещо неорганизирано, някакви неовладяни сили, някакво объркване е станало. И сега трябва да се диференцира това състояние. Организирането е процес и то разумен процес. За да стане организиране, трябва разумни сили да дойдат да действуват в мен. Значи трябва да се даде път на разумните сили.

В тези мисли виждах, че в мен прониква една вътрешна светлина, един проблясък в съзнанието ми за правилно разрешение на въпросите. Като че ли вече налучквах методите. Изпитвах радост, че най-после ще намеря път, ще намеря начин за освобождаването ми от затруднените вътрешни състояния. Разграничавах тия сили, които ме държаха в потиснатост. Разбрах, че ми предстои сериозна вътрешна работа, да се изясня и да внеса светлина в собствения си живот. Това трябва да направя сама без ничия помощ. Помощта трябва да дойде от самата мен и в мен. Струваше ми се, че вече стъпвам на по-здрава почва, че по този начин ще мога да изляза на по-светъл вътрешен път.

По едно време Любомир започна да ми говори неща, които внесоха много смут в душата ми. Той ми говореше отрицателни неща за Учителя, съмнения в Учителя, виждаше грешки в постъпките му, в поведението му, в живота му. Виждаше и несъвършенство. Аз не бях виждала отрицателни прояви в Учителя. За пръв път той ме въвеждаше в едни отрицателни мисли за Учителя, за които аз не бях нито мислила, нито видяла. Някои от нещата, за които ми говореше абсолютно отхвърлях, не ги приемах, защото аз имах лични наблюдения и опит и знаех, че това е абсолютно неверно. Обаче имаше неща, които на мен не бяха ясни и аз не разбирах защо Учителя е постъпил така. За такива неща се внесе смут. Аз не бях в състояние да ги разбера как са, за да имам определено становище. За всички неща, които не разбирах аз си казах: Ще ги разбера в бъдеще. А когато ми говореше отрицателно за Учителя за такива неща, внесе се смут в мене. Той се усъмни и в морала на Учителя. Там аз бях абсолютно убедена, че Любомир греши. Всички доводи, които ми казваше, ги отхвърлих, защото имах възможност да бъда по-близо до Учителя и да видя много неща както са. Учителят беше същество от друг свят. Той беше дошъл да помогне на българския народ. Той казваше: „Аз съм дошъл да помогна на българите, да им направя такова добро, каквото никой не им е направил. Както и да се отнасят българите към мене, каквито и хули да хвърлят по мене". Учителят беше дошъл от друг свят. Нямаше нищо на земята, което да има стойност за него. И когато Любомир ми говореше за поведението на Учителя, аз напълно отхвърлях това твърдение. Още повече, че сам Любомир имаше големи слабости в поведението си към жената. Той мъчно можеше да разбере едно чисто същество, каквото беше Учителят. Нечистият мъчно може да разбере чистия човек. Дори той вижда своята нечистота в другите. Не можеше да не видя поне веднъж в двадесет и петте години, които прекарах доста близо до Учителя като стенографка. И аз бях младо момиче, когато се запознах с Учителя, много пъти съм била при него при различни обстоятелства, но винаги съм виждала чистота и само чистота и бащинско отношение към нас младите момичета. Всичко, което ми е казвал беше невярно, направо беше клевета за Учителя. Аз не помня конкретно в какво упрекваше Учителя, но в това време той изказваше всичките свои съмнения и подозрения по отношение на Учителя. Аз не виждах Учителя такъв, какъвто той ми го представяше, но все пак той за нещо ми повлия, главно за тези неща, които не разбирах. Те са отнасяха до някои външни прояви, те бяха повече чужди мисли, които мъчно приемах, но ми оказваха влияние, защото понякога се питах, дали наистина е така както ми говори

Любомир, да не би аз да съм заблудена и той да е прав? Но и така като се питах, аз нямах вътрешно спокойствие и в душата ми оставаше само смут. Всичко, което Любомир говореше против Учителя, аз го слушах, мислех върху него, но не можех да го приема. На мен то ми действаше като отрова. Учителят за мен беше едно светло същество, източник на светлина и радост, извор на мъдрост и доброта. Сега Любомир ме хвърляше в противоречие с всичко, което ми говореше. Аз се борех, много неща не приемах и все пак у мене настана една борба и едно противоречие. Аз вярвах на Любомир, не ми беше безразлично това, за което говореше, защото то се отнасяше до Учителя, когото аз бях приела с цялата си душа в пътя на ученичеството, с абсолютно доверие и любов. Аз не бих се усъмнила в нищо по отношение на Учителя, не бях видяла никаква лоша проява у него. Но ето, че Любомир ми говореше отрицателни неща за Учителя, дори искаше да ме убеди, че това, което говори е истина. Аз вярвах и на него и това ме хвърли в противоречие.

Първите години, когато започнах да слушам Учителя, понеже бях чувала и отрицателни неща да се говорят за него, аз съм се питала дали всичко, което говори Учителят е истина, да не би да има и неверни неща. Но аз тогава исках да опозная учението, да разбера. Аз нямах съмнения в Учителя, но исках да разбера истината, защото за много неща не бях осведомена. Не исках да влизам в заблуждения. Питах се, дали пътят, който сочи Учителят е верен, дали няма някаква заблуда. Тези въпроси съм си ги задавала пред себе си и всеки път, след като съм слушала беседата или лекцията, аз оставах с едно вътрешно убеждение, че няма заблуди и не виждах нищо отрицателно. Всичко, което Учителят говореше ми беше ясно, понятно, харесваше ми и аз исках само да приложа това учение в живота си. Като слушах Словото на Учителя в мене не възникваха никакви смущения, никакви противоречия. Ако е имало нещо, което не разбирам, аз си мислех, че това нещо ще го разбера по-късно и че мога да го разбера след известно време. Мислех си: Не разбирам, защото не съм пораснала за да го разбера. В Словото на Учителя не съм срещала противоречие и неяснота. Учителят ни учеше и искаше да повдигне съзнанието на човека за един висок морален живот. Аз това желаех да правя. Противоречието ми беше в това, че аз не можех да правя така, както искам. Аз виждах в себе си недостатъци, несъвършенства, с които не можех да се справя. Аз не можех още да проявя такава висока любов, за която Учителят ни говореше. Любомир продължаваше да ми говори все така за Учителя и аз не всякога можех да му възразя с доводи, че не е така. Любомир беше силен в логическата си мисъл и понеже аз му вярвах, тази вяра не ми носеше спокойствие и вътрешен мир. Затварях се в себе си, исках да разбера прав ли е Любомир като ми говори тези неща или е заблуден, или се е поддал на някакво отрицателно отношение към Учителя. Вътрешният смут, който настана в мене, аз с никого не го споделих. Помня, че само веднъж се опитах да кажа нещо на един от братята за това, което Любомир ми говореше, но по-скоро аз исках да опитам какво впечатление ще направи на другите. Този брат, като че нищо не разбра, пък и аз като го казах съвсем не бях уверена и имах чувството, че стъпвам на несигурна почва, по-скоро като, че друг някой говореше в мене. След това си казах: Никакъв опит няма да правя повече, нито да говоря по този въпрос с когото и да е. Ще чакам на мен да се изяснят въпросите. Мина доста време 5-6 месеца. Ние бяхме отишли на лагер на Рила, на езерата. Любомир не всякога идваше на върха. Канеше ме да ходим на други места, не с Учителя. Това ме измъчваше и понеже аз исках да бъда с него, отивах но вътрешния му смут растеше. Нещо нередно ставаше, така го чувствувах. Аз дори с Невена не

споделих, нито я попитах какво е нейното мнение за това, което Любомир говореше. За мен всъщност не беше важно нейното мнение, тя можеше да си мисли както иска.

Една сутрин аз закъснях малко, за да отида на върха за изгрев. Учителят беше почнал беседата и аз не отидох на мястото, на което седях обикновено, за да записвам Словото на Учителя. След тази своя постъпка така се измъчих, че втори път не допуснах така да постъпя. По това време, когато се случваше да отида по работа при Учителя, чувствах някаква преграда между мене и Учителя. Тази преграда бяха ония неща, които Любомир ми говореше и които не бях изхвърлила от съзнанието си. Един ден Любомир, Невена и аз, след беседата отидохме за ягоди в гората за цял ден. Там аз набрах една кутийка ягоди и като се върнах ги занесох на Учителя. Той ги прие, но след два дни аз бях близо до палатката на Учителя и видях как той ги изхвърли в хвойните. Казах си: Значи Учителят не приема ягодите от мене. Това беше език. Той го направи за да видя.

Дали Любомир е говорил и на други някои пфиятели за своите съмнения към Учителя, не зная, не съм го питала, аз се чувствувах като отровена, като болна от някаква заразна болест. Не можех да кажа на Учителя това, което Любомир ми говореше за него. Тия отрицателни работи не можех да ги изговоря, защото аз не вярвах, че е така, както той ми говори. Не можех да ги кажа и заради това, че не исках да изложа Любомир пред Учителя за това, което говори. Аз исках той да стане негов ученик, да приеме учението, както аз го бях приела, но той всякога е имал особено мнение по някои въпроси. Той ми казваше: „Аз искам да бъда свободен дух, не искам да се впрягам в колата на Учителя". Като ми говореше така, аз се надявах, че това е нещо временно, че Любомир ще преживее съмненията си в Учителя. Аз обаче носех товара.

Като се върнах от езерата, Учителят започна да се затваря за мене. Ако можеше да не ме поздрави, не ме поздравяваше. Ако можеше да избегне да ме срещне, ме избягваше. Аз виждах това и страдах. Учителят много често на нас стенографките ни даваше от плодовете, които носеха на него. Веднъж един брат донесе в една голяма продълговата чиния пълна с хубаво грозде и само две круши върху гроздето. Аз видах чинията с гроздето и двете круши. Когато видях двете круши, видях, че Учителя ме отделя от стенографките. Никога дотогава не беше се случвало такова нещо. Това още повече ме натъжи. Казах си: „Учителят не ме иска". Аз се досещах, че това той го прави, заради това, което Любомир ми говори и тогава много се колебаех да отида при Учителя и да му кажа, че не съм съгласна с това, което Любомир ми говори. но надделя чувството, да не изложа Любомир. Виждах, че Учителя знае това, но не можех да го кажа. Аз дори и на Любомир не казах за начина, по който Учителя се отнасяше към мене, защото се страхуват, че Любомир може да го използува срещу Учителя.

В 1931 година, в началото на септември Учителят казал на Паша, да ми каже да отида учителка. Паша ми каза това. Много наскърбено отидох с документите си в инспекцията, за да искам да ме назначат прогимназиална учителка. Аз имах право да бъда гимназиална учителка. Аз бях толкова натъжена, че Учителят не ме иска и ме праща учителка, че ми беше съвсем безразлично къде ще учителствувам. Помислих си, че ако отидех в гимназията, ще имам повече работа, ще трябва повече уроци да готвя и намерих, че ще ми бъде по-лесно да бъда прогимназиална учителка. Аз бях помагала на много деца за прогимназията и много от материала ми беше известен. След една седмица отидох в инспекцията и там ми казаха, че съм назначена учителка в

село Макоцево. Не бях чувала за това село, но ми казаха че е близо село Саранци. До Саранци беше прекаран влака от София за подбалканската линия. За няколко дни аз се приготвих. Понеже Учителят ме избягваше, помолих Паша да го попита, ще ме приеме ли преди да тръгна. Тя го попитала и той казал, че ще ме приеме. Отидох да се сбогувам. Той ме посрещна много строго, скара ми се за Любомир. Аз през цялото време мълчах и плаках. Нищо не казах гласно. На мен ми беше така тъжно, че Учителя не ме иска на Изгрева и аз, докато той ми се караше, плачех с най-едрите сълзи, с които някога съм плакала. Учителят ме прие строго, кара ми се за Любомир, но постепенно стана и по-мек. Той видя мъката ми и ме изпрати с благост и любов. Тогава почувствувах, че плащам чужд борч. Докато бях при Учителя аз само мислено му отговорих.

Една сестра беше научила, че ще отивам учителка, срещна ме и ми каза: „Еленке, защо отиваш учителка, ние искаме да дойдем на Изгрева, а ти го напускаш?" Казах й: „За да кристализират някои идеи в мене". Когато го изговорих и го чух, тогава разбрах какво съм казала. Много се изненадах, защото аз наистина отивах затова.

Баща ми беше ми взел една кола, в която си взех всички неща, които ще ми трябват, защото знаех, че в нашите села нищо не можеш да получиш друго, освен една празна стая. Аз пътувах сама. Баща ми искаше да ме придружи, но аз не приех. Като пристигнахме в Саранци, за да ни покажат пътя за Макоцево, там имаше един поп, който бил от Макоцево. Той ме попита може ли и той да дойде с колата, защото аз бях сама. Разбира се, приех. Като стигнах в селото, попът ме покани в своя дом, предложи ми и обяд. Трябваше веднага да кажа, че не ям месо, да не би да трябва да ми приготвят друго нещо, ако имат. Той беше първият човек от селото, когото срещнах, но той стана и причина за уволняването ми. До вечерта аз си намерих квартира и на другия ден бях вече учителка, понеже учебната година беше започнала. Същата година Любомир изпрати и Невена учителка, а той отиде в Тетевен. Така, че и тримата „болни от заразата съмнение в Учителя, напуснахме Изгрева".

Жителите на Макоцево се бяха заели да помогнат с труда си за изработването трасето на железопътната линия до тяхното село. Когато аз отидох, те вече работеха. Първият месец на есента беше готово и помня, че цар Борис заедно с царицата дойде да открият линията.

Първите шест месеца живях в много тежко душевно състояние. Мисълта, че Учителя ме е изпъдил от Изгрева ме тормозеше жестоко. Сега какво ще правя? Къде ще отида? Как ще наредя живота си? Защо ще живея? Какъв смисъл има живота ми? Тези въпроси постоянно се въртяха в главата ми. Първият месец всичко ми беше мъгла, объркано. Много силно беше оскърблението ми, че Учителя ме изгони. Понеже знаех за какво, не можех да го упрекна. Аз носех опасна отрова - съмнение в него. Той имаше право. Мислех си: Ако бях отишла да му разкажа всичко, каквото ми говореше Любомир, вярвах, че нямаше да ме изгони. Но аз не можах да го направя, за да не изложа Любомир. Учителят ме прати да стана учителка, аз го послушах. За мен не бше ясно аз какво ще правя. Образованието ми беше да стана учителка. Мисълта, че Учителят не ме иска на Изгрева и ме праща учителка, обезсмисли живота ми. Аз бях десет години стенографка, а сега изведнъж ме праща учителка.

В това объркано състояние на неизяснени положения, изпаднах в отчаяние в известни моменти. Мисълта, че съм изпъдена ме терзаеше. Имаше такива моменти на помрачение, че не исках да живея. Мислех за самоубийство. Изпаднах в обезсмисляне на живота си. У мене се надигаше едно възмущание

срещу самата мен, от тоя мисъл. Как мога да помисля за такова нещо; така жестоко да оскърбя баща си, когото обичам и да хвърля петно на Учителя, когото дълбоко уважавам и обичам, и който само добро е внесъл в живота ми. Ако аз страдам, то е само по моя вина. Аз не послушах Учителя. Тогава си зададох въпроса: Накъде и какво ще правя? По това време, когато ме посещаваше мисълта за самоубийство, под влака се хвърли един писател - Н. Ракитин. Учителят беше казал, че когато човек преживява някакво отрицателно състояние, например отчаяние, той се свързва с всички други души, които преживяват същото състояние. Тогава може да стане преливане на това чувство от единия в другия. Тогава се усилва отрицателното чувство в този, в когото става преливането и тогава човекът може да извърши престъпление. Когато разбрах за самоубийството на този писател, аз се упрекнах, да не би с моето отрицателно състояние да съм повлияла за неговото поведение. В един момент аз се попитах, как ще наредя живота си занапред. Попитах се, какво бих искала от живота и си направих една преценка какво искам.

Най-напред си зададох въпроса: Имаш ли желание да се ожениш? - Нямам желание, не искам. Искаш ли да учителствуваш цял живот? - Понеже трябва да работя, все ми едно какво ще работя, си отговорих. Имаш ли някакво друго желание за постигане? Отговорих си: Имам само едно желание, искам да бъда ученик. Така аз си дадох сметка какво искам в живота си. Отговорът беше да следвам пътя на ученичеството.

Така кристализираха в съзнанието ми какво аз желая в живота си. От този момент у мене започна едно вътрешно изясняване и едно успокояване.

След като прекарах един месец в Макоцево, една събота отидох на Изгрева. Срещнах се с Учителя. Той ме прие много внимателно. Докато бях учителка и идвах на Изгрева, Учителят беше много внимателен с мене. Така постъпваше може би, защото го послушах. Вътрешното ми състояние много бавно се избистряше. Настъпваше спокойствие в мен. През февруари аз бях изпаднала в едно много мъчително състояние. Изведнъж реших да се обърна вътрешно към Учителя с молитва. Като направих това изведнъж състоянието ми се промени съвършено. Зарадвах се и напълно разбрах, че единственото нещо, което искам е ученичеството. Изтече мътилката, която дойде отвън. казах си: Кой каквото и да говори, то си е негова работа, а моята работа е да следвам пътя на ученика. Когато аз направих тази вътрешна проверка, какво искам в живота си и си отговорих, че искам да следвам пътя на ученичеството, у мене постепенно настана пълно успокоение. Не мислех вече за отрицателните неща, за които ми беше говорено. Такива мисли почти не ми посещаваха. Те бяха като мъгла, в която бях потънала и тя се вдигна и всичко стана по-светло. Уважението и обичта, която имах към Учителя се възстанови. Избистри се и образът на Учителя, стана по-ясен и по-чист. Мракът и тъмнината, в която живях доста дълго време изчезнаха, просветна мисълта, че Учителят е единственото същество в този ми живот, което ми дава знание и светлина и че само оттам идва радостта ми. Дори преживяното под чуждото влияние на мисълта ми, като противовес на моето решение подсили чистият образ на Учителя. Махна се сянката, която временно беше хвърлена върху него. Аз го видях по-ясен и по-светъл.

В мрака и съмнението никой въпрос не може да се разреши. Само светлината дава условия за решаване и разбиране на неразбраните въпроси. За мене бше ясно какво искам, нямаше противоречия вече. Това преживяване беше оставило нещо като пепел в съзнанието ми, което трябваше да се почисти. Постепенно можех да сторя това. След като си възстанових вътрешното

отношение към Учителя, на преден план за мене беше въпросът: Кога ще се върна на Изгрева и кога моето заточение ще се свърши? Учителствувах почти четири години. Ваканциите прекарвах на Изгрева на палатка, като в този престой се включвах и в летуването на езерата.

Когато идвах в свободните дни събота и неделя на Изгрева, аз ги прекарвах при Паша. Още първата година след като отидох учителка, Паша и Савка се разделиха. На Савка разшириха една малка лятна кухничка, за която аз бях се наела да я построя до „Парахода". Ние трите стенографки живеехме в една стая с три легла и три маси и беше доста тясно. Аз бях намислила да направя една палатка до „Парахода", която да я покрия с импрегниран плат, за да можем там да се храним през летните месеци. Аз бях поръчала бичмета и бяха до „Парахода". Като видял тези бичмета Учителят попитал чии са. Казал му, че Еленка ги е взела. Учителят ме попита защо ми са тези бичета, казах му, че искам да направя рамка за една по-голяма палатка, която да поставим зад парахода и в нея да си пренесем кухнята и през летния сезон да се храним там. Мислех си, че по този начин малко ще ни се разшири жилището през летния сезон. В „Парахода" бяхме три стенографки, в стаята имаше три легла, три маси и беше доста тесничко. Аз предварително не бях попитала Учителя може ли да направя палатката както бях замислила, защото палатката е нещо подвижно и си помислих, че ако Учителя не одобри плана ми ще я махна. Когато казах на Учителя плана си, че искам да направя палатката от платно, той каза: „Е, ние пък ще дадем дъските, за да не е от платно". И така направихме една малка барачка от два метра на два и половина. Тази именно барачка разшириха на Савка, в нея тя живя до 1940 год., след като се разделиха с Паша.

Когато се връщах през ваканциите на Изгрева, аз вземах участие в работата на стенографките. Пишех редовно, дешифрирах лекции и съм вземала дори и в село да дешифрирам. Аз не се отделих от стенографското тяло. Паша и Савка се държаха колегиално с мене. Аз с никого не споделих защо Учителят ме изпрати учителка. Може би те се досещаха, че е във връзка с Лулчев, но какво бяха разбрали никога не попитах. Спомням си само веднъж, след като се върнах от учителството, по някакъв повод със Савка споделих някои неща за отиването ми като учителка. Когато и разказах някои неща, тя само ми каза: „Еленке, но това е ужасно!"

Когато се разделихме тримата - Невена отиде учителка, аз също отидох учителка, а Любомир отиде в Тетевен. Той не разбра какво аз преживях и моето убеждение беше, че той никак не се интересуваше какво правя аз и как живея. От време на време разменяхме осведомителни писма.

В тези четири години, когато бях учителка, аз с никого не споделих своите преживявания. Но през цялото време в мен ставаше един изяснителен процес. Трябваше да изясня на себе си това, което се отнасяше до отношенията ми с хората, към приятелите, към членовете на Братството, към семейството на Любомир, към всичко в живота ми. Аз бях сама в село, нямах никаква възможност да споделя това, което изживявам и като, че ли станах по-независима. Всичко преценявах сама, за всичко трябваше да се грижа сама, никаква помощ не можех да чакам от никого. Така станах по-самоуверена и по-самостоятелна.

Още първата учебна година на края уволниха Невена. Любомир й гостувал, спал при нея и затова я уволнили.

В началото още на дружбата ни, той ми беше казал, че аз съм имала в духовния свят големи богатства, от които той е копаел като от мина. Аз не разбрах, нито знаех какви богатства съм имала, нито знаех какво той е вземал

и копал. По това време аз имах един сън. Сънувах, че съм имала един подарък от Учителя. Един много красив бюфет изработен изящно в резба. В съня го видях, че той е изгорял, но целият както е изгорял е запазил формата си, но всичко е обърнато в пепел. За този сън си помислих, че страданията, които имах с него нещо у мене се е опепелило, изгубила съм нещо, което не може да се оправи. Така аз изтълкувах съня си. Този сън го сънувах и втори път. Видях същият опепелен бюфет. Помислих си, че нещо, което ми беше дадено от Учителя съм изгубила. Това, което Любомир е вземал е било вредно за мене. Аз нито знаех, нито разбирах, че той е вземал, но ако с това вземане той ме е държал вързана за себе си, това не е било добро за мене. Когато почнах да правя опити за отдалечаване и разделяне, аз често се заричах да не отивам при него, но изведнъж у мене настъпваше такова силно желание да го видя, че почти никога не устоявах и отивах. В такива случаи съм го питала защо ме вика. Той само се усмихваше и не отричаше, че прави нещо, което ме кара да отивам при него. Спомням си дори един случай на езерата. Учителят ми каза да отида при Любомир и да го питам защо ме вика, но той никога не ми е отговорил на този въпрос. Той правеше нещо - хващаше някакви сили, които действаха на подсъзнанието и будеха у мене желание да го видя. Не зная дали съм права, но мисля, че той правеше това с половата си енергия.

През втората година от учителството ми Любомир пак отиде в Тетевен. Невена изпрати при мене и тя прекара около месец и половина при мене, след това той дойде, поседяха един-два дни и отидоха на Изгрева.

Не си спомням точно по кое време, но когато се върнах веднъж на Изгрева, Любомир ми каза, че като се върнал от Тетевен той се почувствувал много зле, като се връщал от игрището „Юнак" до Изгрева е трябвало на всеки сто метра да сяда и да почива. Не е имал сили да продължи. Като се върнал на Изгрева се срещнал с Учителя и той му е помогнал. Той по това време редовно се хранеше в братския стол. След като се възстанови, той пак престана да се храни. Това му заболяване според мен беше резултат на всичко онова отрицание, което преживя срещу Учителя. След това Любомир никога не спомена за тези си преживявания.

Около 1932 година, Любомир ми каза, че е направил връзка с царя и той го е викал за съвет. Когато ми каза, че царя го вика за съвет и че той ходи при него, аз го попитах: „Ти попита ли Учителя какво да правиш?" - „Попитах го". Казах му: „Какво ти каза Учителят?" Каза ми, че царят ще ме послуша толкова, колкото Фердинанд, неговият баща послушал Учителя. Тогава аз му казах: „Ами ти с кой акъл правиш това?" Защото от думите на Учителя се разбира, че той няма да има успех в тази работа. Той ми отговори: „Искам да опитам". Много отдавна още бях чула в Братството, че след Балканската война, когато цар Фердинанд искал да отвори МеждусъЮзническата война, Учителят пратил човек да му каже в никакъв случай да не отваря тази война. Тогава цар Фердинанд отговорил, че той не слуша ясновидци. От разговора, който имах с Любомир разбрах, че той се блазни от мисълта, че е царски съветник, че може да дава мнение на царя кого да назначи за министър, кого не и че може да играе такава роля. Това му харесваше повече, отколкото сам той да бъде министър. В тази си роля той се чувстваше свободен, независим, дава само мнение, без да има отговорност и задължение.

В това време той живееше на Изгрева и беше посещаван от доста хора от града, защото гледаше на ръка. Благодарение на тази му дейност гледането на ръка - в много среди в града той беше вече известен като ясновидец. В началото имаше определени дни, когато идваха желаещите да им гледа и той

им гледаше на поляната на Изгрева, където ние правехме гимнастическите упражнения и Паневритмията. Разбира се, това беше през пролетта и лятото, но не помня колко време мина откакто гледаше на хората и веднъж Учителят ми каза, да кажа на Любомир, да не гледа на поляната. Като му казах това, той нищо не възрази, никаква критика или недоволство, но престана да гледа на поляната. После разбрах, че хората отивали в дома му да им гледа.

Като се срещах с Любомир, често ми е разказвал за разговорите си с царя. Правеше ми впечатление езика, на който са говорили, че не е на висота и аз го попитах: „Ама така ли си говориш с царя, както на мене ми казваш, с тия думи?" Той потвърди, че така си говорел с него. Аз намирах, че езикът, на който си говорят не съответствува на въпросите, с които се занимават. Те се занимават с държавни работи, с управлението на един народ, това са сериозни въпроси и отговорни въпроси. Считах, че езикът не е на висота. Аз не си дадох мнението, а само слушах каквото ми казваше, но така си мислех.

Още от малка нямах отношение и интерес към царските особи. Понеже от историята, която изучавахме бях разбрала, че много престъпления са ставали в дворците и имах чувството, че те не са чисти места. Пак от историята знаех, че и царе като са, не са нещо повече от другите хора. Дворците са място на интриги, на подлизурство, на превиване на гръбнака заради някакви интереси, на лъжи и какви ли не низости. Това ми е било много противно. Така, че и Любомир каквото ми разказваше, не ми харесваше. Аз се въздържах и с никого не споделях това, което той ми казваше за разговорите си с царя. Дори съм му казвала, че това, което ми разказа не трябва да го разказва на никого, но може би амбицията му го караше да говори сериозни неща на места, където не трябва. Изглежда, че се ласкаеше, че царят го вика и иска съвети от него.

Аз учителствувах до края на 1935 год. когато ме уволниха. Попът на селото разбрал, че аз съм при Учителя. Той отишъл на Изгрева срещнал някои от сестрите, попитал за мене и те му казали, че съм от Братството, дори ме похвалили. След това той отишъл при владиката Стефан и разказал, че в селото има една учителка, която е дъновистка. Казал, че като човек и като учителка е много добра, но пита как да постъпи с нея. Владиката му казал да не я гони, но щом е добра да гледа да я приобщи към църквата. След това попът започна да ми предлага причастие. Няколко пъти ми предлагаше, аз все намирах различни начини да отложа. Понеже не вярвах в тези обряди, недостойно ми се виждаше да се причестя от страх. Попът тогава направил едно изложение до Министерството на просветата, в резултат на което последва моето уволнение. В началото на пролетта на 1935 год. дойде инспектор на ревизия за учебната ми работа, а също е взел и сведения за моята дейност като учителка извън учебната ми работа. При ревизията инспекторът ме попита ходя ли на Изгрева, когато отивам в София. Казах, че ходя. Впоследствие разбрах, че при ревизията се е установило, че аз имам тези идеи, но не ги пропагандирам. Бях уволнена от царство България за противорелигиозни идеи, а сега комунистите след 9.IX.1944 год. до 1986 год. ме гонят за религиозни идеи. Когато получих уволнителното писмо, аз си казах: „Свърши се наказанието ми". Ще се върна на Изгрева пак. Аз отидох в София на Изгрева и казах, че са ме уволнили. Като казах на Учителя, той остана недоволен. Разпита ме за ревизията, затова какво ме е питал инспектора. Разказах му, но Учителят беше строг. Докато бях учителка, когато се връщах на село, винаги си казвах: „Господи, кога ще бъде за последен път?" Пращането ми да учителствувам го приех като наказание. Върнах се в село, предадох каквото имаше да предам в училището като учителка, след това уредих някои сметки със селяните, от които бях купувала

разни продукти. В това време децата вече бяха разбрали, че съм уволнена и като ходех из селото да си уреждам сметките, голяма група деца вървяха с мене. Изглежда, че децата се бяха привързали и сега по такъв начин си изразяваха вниманието. Като видя попът, че голяма група деца вървят с мене, раздразни се и с много лоши думи, и грубо се нахвърли върху мене, с ругатни и упреци. Аз нищо не му отвърнах, но останах изненадана от поведението му. Винаги съм се отнасяла внимателно с попа, той много пъти е идвал да иска бяло брашно, ако няма да си меси просфорите, също е идвал да иска и зехтин за маслосвет. Винаги съм му услужвала и намирах, че не бях дала никакъв повод да се нахвърли срещу мене така грубо и вулгарно. Затова не се изненадах, когато впоследствие при разговор с Учиетля, той ми каза, че попът е зъл човек. Аз не съм чула Учителя да се произнесе така за друг човек. Докато бях учителка много съм внимавала в обходата си, към учениците, към селяните, да не би да дам лош пример или лошо поведение, което да хвърли сянка върху Учителя. Изглежда, че и селяните бяха оценили това мое поведение, защото след уволнението ми направиха изложение с много подписи, в което искаха връщането ми като учителка. Даже друга една група от селяните, които бяха подофицери, направиха второ изложение от тяхна страна, пак за връщането ми.

Спомням си, че след като свърших стажа си и вече трябваше да си търся работа като учителка, при следването си в Университета от 1921 год. аз бях стенографка при Учителя и през цялото време до 1928 год. дешифрирах лекциите на Общия клас. Като свърших стажа, попитах Учителя какъв съвет ще ми даде: Да правя ли постъпки да бъда назначена като учителка. Учителят ми каза: „Като отидеш учителка ще имаш един хляб. И ние ще ти дадеме един хляб". Останах да работя при Учителя. Реших да се явя на конкурс за стенографка в Народното събрание, за зимната сесия. Явих се на конкурса, издържах го, но след първата смяна на работата ми в Народното събрание, началникът на стенографското бюро ме повика и ми каза, че не мога да остана на работа в Народното събрание, получило се тайно поверително писмо до Народното събрание от полицията за мене и за още петима души, че не може да останем на работа там. Попитах по каква причина ме уволняват. Не ми отговориха, защото писмото било тайно поверително. По това време председател на Народното събрание беше Александър Цанков, а той беше против Учителя.

И така останах да работя при Учителя. Оттогава ние трите стенографки живеехме заедно. Учителят направи една барака за нас и четири години живяхме заедно. В 1931 год. есента аз отидох учителка. Малко преди края на учебната година ме уволниха - 1935 год. Върнах се на Изгрева и лятото прекарах на палатка до „Парахода". Ходехме през лятото на Рила, аз ших палатки и така имах средства. Върнахме се от Рила, но положението ми не беше изяснено - ще остана ли на Изгрева да работя беседите, както беше преди да отида учителка или ще трябва да си търся друга работа. Като ми се свършиха средствата, аз отидох да работя при един брат - преписвах нещо на пишеща машина. Той забрави да ми плати.

След уволнението ми, Учителят ме праща в инспекцията, в Министерството, да искам да бъда върната на работа. Най-после отидох при министъра на просветата, който тогава беше Спиридон Казанджиев - професор по философска пропедевтика. Той ме прие и каза, че учител с религиозно съзнание е полезен, но така е заведена преписката, че той не може да ме върне на работа. За да ме върне на работа, трябва да подам една декларация, че се

отказвам от идеите си. Въпреки, че това ще бъде само формално. Аз казах, че ще си помисля, но бях категорична, че такава декларация не съм съгласна да подам. Когато се върнах при другите стенографки, казах им какво ми е казал професорът. Казах им също, че аз няма да отида да кажа на Учителя какво ми са казали в министерството, за да не би Учителят да ми каже да подам такава декларация за мой изпит. Понеже в никой случай не искам да подам такава декларация, затова няма да кажа на Учителя какво са ми казали в министерството.

След всичко това аз разбрах, че пак трябва да се отнеса до Учителя. Отидох и го попитах конкретно какво ще ми каже - да си търся ли работа в града или ще остана да работя както преди. Казах му, че в моето отсъствие като учителка доста беседи и лекции са останали недешифрирани. Аз бях проверила това. Казах му, че аз ще имам грижата да свърша тази работа. Учителят ми каза: „Остани".

Докато бях учителка, когато идвах на Изгрева, аз гостувах само на Паша. След като се върнах на работа при Учителя, аз пак живях две години заедно с нея в „Парахода".

Щом останах на работа при Учителя, аз се залових да дешифрирам беседите. Докато бях учителка, брат Боян Боев беше поел да помага на моята работа. След като се върнах ние с него често дешифрирахме заедно лекциите, които впоследствие аз ги пишех на машина. Аз останах да живея при Паша и тя веднъж ми каза да се разделя с Любомир. Аз й отговорих: „Когато се убедя, че ме лъже ще го направя". Беше минало доста време от този разговор. Паша беше останала да спи в града при сестрите си и аз бях сама в „Парахода". Както седях, изведнъж идва една определена мисъл към мене. Като, че някакво същество ми говореше: „Ти нали искаше да знаеш истината? Ето, иди при Любомир, погледни през прозореца и ще видиш". Мислено отговорих: „Детектив ли ще ставам, да ходя да гледам по прозорците?" След малко същият гласмисъл, ми каза: „Но нали искаш да разбереш, сега има условия". След известно колебание станах, сложих си палтото и отидох. Невена тогава не беше в София и беше отишла в Нова Загора при сестрите си. Аз отидох до бараката на Любомир, качих се на пейката. Пердето не беше дръпнато докрая и през откритата част видях едно момиче да лежи в леглото му до него. Скръцна пейката, той стана, загаси лампата и аз се върнах в „Парахода". Разбрах, че ме е заблуждавал и лъгал. Видях с очите си. Аз не исках вярност от него, но не исках да ме лъже. Никога не съм му казала лъжа или да съм скрила нещо от него. Ако той не ми е вярвал, то е негова работа. След като веднъж Учителят ми каза, че той може да устои при жена толкова, колкото бучка захар при вода разбрах, че той е така устроен. Той сам призна веднъж пред мене при един разговор, че не може да издържи повече от 40 дни без жена. Бях на ясно по този въпрос. Оскърбяваше ме отношението му към мене, че искаше да ме заблуждава. Аз вече бях на ясно. Като се върнах в „Парахода", понеже бях сама, аз скачах от радост, че зная истината. През всичките години, които ме е заблуждавал, аз съм вярвала. Често съм се питала дали не ме лъже. Не бях съгласна аз да вярвам, а той да ме лъже. Според разбиранията ми не може да има никакво приятелство между двама души - единият да лъже, а другия да му вярва. Казах си: приятелство не може да има помежду ни. Аз го бях обикнала, направила бях всичко, каквото той поиска, съгласих се на всичко понесох оскърбления, грубост дори и бой. Защо трябва да ме лъже? Това ме оскърбяваше. Той всякога е постъпвал както иска, както нему е било удобно. Аз бях почти разбрала, че той живее с тия момичета, това беше негова слабост,

това можех да понеса. Фактически аз го понасях, но да ме заблуждава, да ме лъже, защо? Аз нищо не му исках, мисълта, че ме лъже отваряше пропаст помежду ни. Между мене и него се отваряше една празнина, която с нещо не можех да попълня. Аз се почувствах празна, обеднях, почувствувах, че лъжата е небитие. За мене нямаше място при него, нямаше къде да стъпя, бездънна пропаст се отвори. При тази празнина нямах ни скръб, ни радост, ни мъка, ни веселие. Бях доволна, че зная фактите.

В самото начало на нашата дружба, той ми каза, че не ме харесва. Аз си помислих, че за едни приятелски отношения не е нужно външно харесване. Това не ме засегна, защото аз никога не бях помислила за себе си, че съм хубава. Аз бях здраво и енергично момиче. Когато той, като доказателство за моята обич поиска всичко да дам, аз не можах да намеря средства за да откажа макар, че от това, което беше ми разказвал за връзките си с момичетата, с които е ходил, аз изпитвах скрит страх, че и с мене може да постъпи лошо. Не бях помислила нито за женитба, защото той си беше женен, аз бях приела това като факт, а аз исках само дружба.

Спомням си, че когато за пръв път ме целуна по устата, по тялото ми премина особен трепет, който дотогава не бях изпитвала. Също много силно впечатление ми направи, че когато аз пожелах след малко да го целуна, той се отдръпна и не ми позволи. Жегна ме нещо заради неравното отношение. Като че аз нямам право на нищо. Наистина, аз не си спомням да ме е целунал втори път. Не че съм имала желание, но съм се въздържала, за да не ми се откаже. Аз съм жадувала за нежност, за ласка, за милувка, но винаги съм се въздържала - нали той ми каза, че не ме харесва?

Впоследствие съм мислила, че първият и единствен мъж, когато ме целуна, той направи нещо да ме върже към себе си, но не от обич. Въпросът за раздялата беше назрял напълно. Аз трябваше да го направя. Разредих посещенията си при него, при мисълта за раздяла не чувствувах такава мъка. Мислех си: Стига толкова лъжи. Защото при много случаи в нашите отношения ми е минавала мисълта дали той е искрен с мене. Имаше нещо неравно в отношенията ни, което ме оскърбяваше. Много пъти, когато отивах при него и той беше затворен и неприветлив към мене, казвала съм му: „Ако не искаш да се срещаш с мене, това аз мога да го направя, ще намеря сили в себе си каквото и да ми струва". Аз чаках обич по свобода, по вътрешно разположение, но в никакъв случай изкуствена, престорена. Такова отношение може само да ме наскърби. Малко ли беше, че аз виждах дружбата му с другите момичета. С всички съм се отнесла коректно, почтено, като че това е в реда на нещата. Всякога съм мислила, че аз нямам право да искам нито да имам някакви претенции. Когато го обикнах той беше женен, знаех това, но понеже исках само дружба, мислех си, че това е възможно. Едно чисто приятелство. Аз не съм помислила да го отделя от жена му. Старала съм се с нея да бъда внимателна и да й помагам, да й услужа при нужда. Дори понякога съм се чувствала виновна пред нея, да не би да отнемам нещо, на което нямам право. Впоследствие, когато се зареди́ха много момичета, аз се питах какво е неговото отношение към тях - идейно или човешко. Моето отношение към тях беше сестринско, аз тях не ги държах отговорни за нищо, нищо не съм изисквала от тях. Дори, когато съм имала възможност и те са имали нужда съм им помагала. Така беше с Невена. Тя дойде, той я взе да живее в семейството му, после живя при него на Изгрева, само спеше на друго място. По-късно, когато трябваше да напусне бараката си, той отиде да живее в нейната стая, като за нея направиха пристройка до стаята. Когато научих, че тя е казала на тези, на

които гледаше на ръка, че тя е негова прислужница, когато я запитали какво му е, аз му се сърдих, казах му как може да си позволи това. Намирах, че това е унижение за нея и той не е справедлив. Дойде момичето при него и той я направи слугиня. Самата тя беше казала, че е прислужница. Когато аз му предложих да я прати в университета да следва не ме послуша, защото беше ревнив.

При един разговор с Учителя преди години, той ме попита защо съм се съгласила на тази връзка. Казах му, че той ми е казал: „Като обичаш трябва да дадеш всичко". Учителят ми каза: „Ами той даде ли всичко?" Аз само замълчах, защото почти всякога съм излизала от неговия дом вътрешно неудовлетворена. Жадувала съм за сърдечност, за нежност, за топлота. Това не получих, нито имах свободата, аз да се проявя към него така. Много пъти ми се искаше да допра главата си до гърдите му, но си спомням, че само веднъж съм го направила. Не съм си позволявала. Може би усещах, че той нямаше такова желание към мене. Може би споменът, когато ме целуна и когато той се отдръпна, когато аз пожелах да направя същото, остави нещо в подсъзнанието ми, което не можах да превъзмогна. Аз желаех, ако ми се даде нещо да се даде по свобода, а не аз да изисквам. Когато аз отивах при него отивах с пълно сърце, да дам и да получа, а излизах без да съм имала възможност да дам от това, което е бликало в сърцето ми, а още по-малко да получа. Имаше несъответствие в нашите отношения. Когато се е държал любезно с мене, най-много да ми каже някоя ласкава дума, да се обърне към мене с гальвно име, но не с ласка и милувка. Ако някога ме е помилвал, то е било, когато съм била сломена от някакво тежко преживяване.

За мене той беше груб мъж, той никога не е помислял как аз преживявам нашите отношения. Спомням си веднъж, беше на изгревската поляна, и аз му казах: „Ти помислил ли си някога за мене, как аз преживявам някои неща между нас?" Той ми отговори: „Върви, където искаш и прави каквото искаш". Отговорих му: „Жесток човек си ти Любомире!" Обърнах гърба си към него и го оставих.

Сега разбирам, че съм изисквала добро отношение и добро поведение от него и не съм могла да го оставя свободен, да постъпва както той може. Когато е бил затворен за мене е трябвало нищо да не питам, но да си изляза и да кажа: „Понеже си зает, друг път ще дойда". Тогава не съм могла да постъпя така и аз, нещо ми е липсвало както в разбирането, така и в приложението. Ако ние с обичта си един към друг чакаме да постъпят към нас така, както на нас е приятно и желано, ние изискваме, ограничаваме и не даваме свобода. Висшата обич дава свобода и нищо не иска.

Момичетата, които идваха при него се интересуваха и от учението. Повечето от тях идваха на беседи, дори и на школата са идвали. Понеже се отнасях внимателно с тях, някои от тях се приближиха към мене и бяха с приятелски чувства. Такава беше Ади.

Когато казах на Учителя, че съм решила да се разделя, той ми каза: „Пази се да не го намразиш, защото ще напакостиш на себе си". Много съм благодарна за това предупреждение, защото наистина впоследствие когато престанах да го търся и си мислех за нашите отношения имаше моменти, когато се повдигаше у мене голямо негодувание срещу него за някои негови прояви. Вярно е, че всякога и за всички недоразумения помежду ни съм упреквала себе си. Аз съм имала възможност да се отдалеча още, когато Учителят ме предупреди чрез Савка и при много други случаи на неправилно отношение. Не съм го направила заради голямата привързаност, която имах. Бях готова

да изтърпя всичко само да дойдем до хармонични отношения. Но тогава на мене не ми е било ясно, че условията и възможностите са били в мене. Аз тогава мислех, че причината е у него. Съвсем другояче съм виждала работите. Ако тогава бих могла да бъда господар на чувствата си той както и да се е отнасял към мене, ако веднага съм могла да повдигна съзнанието си на по-високо ниво до такава степен, че нищо да не ме засяга, нямаше да има спорове. Аз не съм имала разбирания и изисквания за проява на чиста безкористна обич, нито съм имала развито ученическо съзнание да обичаш без да изискваш. Да си готов да помогнеш на съществото, което обичам, да повдигнеш съзнанието си на по-високо ниво и тази обич Учителят нарича Божия Любов. Аз исках да проявя Божията Любов, но за да проява тази любов, на мен ми предстоеше колосална работа за която аз не съм имала нужното разбиране. Първо човек трябва да овладее и да контролира физическото си тяло с всички негови функции и прояви. Такъв контрол аз не съм имала. За тази висша любов е нужен и контрол на чувствата, на мислите и на постъпките. Контролът на физическото тяло включва контрол на сетивата на всичко онова, което иде отвън, да съзнавам какво въздействие ще упражни върху мен, да имам будно съзнание за положителните и отрицателните външни влияния.

Мислех си: Какво ми недостига, че не мога да владея чувствата си? Какво трябва да направя, за да добия самостоятелността си? Преди да направя тази връзка с него аз бях самостоятелен човек, моят живот беше спокоен, нормален, дори съм си казвала, че животът ми тече като по релси. След това у мен настана такова объркване, аз правех такива неща, за които съм мислила, че никога няма да постъпя така. Това ми поведение вътрешно ме тормозеше, аз решавах, че няма да постъпвам вече така, а после пак го правех. Аз исках да си върна предишната свобода, постъпките ми на мен самата ми бяха чужди и въпреки това ги правех. Вземах решения, не ги изпълнявах. Това ме тормозеше.

Учителят веднъж ми каза: „Ти си направила едно дебело въже, а сега искаш с едно дърпане да го скъсаш. Та не ще можеш. Ще вземеш една игла и ще започнеш конец по конец да го късаш". Този образ ми помогна. Беше един метод. Исках да съм свободна, а съм се вързала с дебело въже, както ми каза Учителя. Търсех в себе си това дебело въже, анализирах постъпките си и отношенията си, исках да намеря своите неправилни постъпки и прояви да ги коригирам, да ги изправя. Не исках да живея в това вътрешно робство, в което съм. Учителят ми говореше за Божията Любов, аз бях роб на човешката. Понякога чувствах, че съм влезла в едно тресавище, в един батак и се питах как ще изляза от него и ще мога ли да изляза. Понякога настъпваше едно отрезвяване, вече виждах погрешките и неблагоразумието си. Мислено проследявах живота си, преценявах къде какво съм вършила и какво трябва да направя за да изляза от тая бъркотия, в която съм влязла. Мислех, преценявах, търсех, виждах погрешки, нарушения, криви разбирания. Аз бях дошла при Учителя да следвам едно високо нравствено учение, да следвам духовната школа, за която душата ми копнееше. А сега виждах, че аз съм била влюбена само в човека и по човешки. Толкоз години съм била заблудена, че обичам, но по човешки. Тази ми обич не е била Божествена, тя е била оцапана от нисши чувства, на които съм се поддала. Аз съм принизила обичта си, защото съм позволила непозволеното. Основна грешка. Казах си: Заслужени са ти страданията, хак ти е че страдаш сега. Дори малко ти е. „Защо не обърна внимание, когато Учителят те предупреди?" У мене е имало нещо скрито, което съм носила в себе си и което не съм познавала. Пред мен стоеше дебелото въже, с което съм се вързала и иглата, с която трябваше да късам конец по

конец. Почнах работа. Една вътрешна работа на преценка, на чистене съзнанието си от чуждото влияние върху мен. Много пъти се питах: Ще успея ли? Ще мога ли да възстановя в себе си оня живот, който съм загубила, ще се върне ли радостта ми, с която живях преди? Разбира се, че в този път имах и надежди, и разочарования, и преодолявания. Много пъти съм се питала: Това, което нахлу в мене аз ли съм го носила в себе си скрито, неподозирано или то е поточе отвън?

В 1936 год. през месец май се случи нещо, което засегна всички. Идва на Изгрева един мъж на средна възраст, търси Учителя. Опитал се да влезе в стаята, където Учителят приемаше посетителите, но тя била заключена. Той се опитал да счупи стъклото с ръка, наранил ръката си и като видял, че Учителя не е в стаята отива в големия салон, където Учителят е бил с един наш брат музикант Иван Кавалджиев. Като влиза в салона, нахвърля се върху Учителя и го удря с юмруци по главата. Наблизо до салона една сестра имаше барачка. Тя вижда, че бият Учителя и надала вик, побойникът избягал. Същата сестра дотича при нас стенографките и ни каза, че някой се нахвърлил и бил Учителя. Ние и трите изтичахме и заварихме Учителя пред големия салон. При него имаше един-двама наши приятели, но скоро се събраха доста хора. Учителят беше замислен и сериозен. Мълчеше. Доколкото си спомням беше 4 май. Денят беше слънчев, ясен, топъл. Учителят носеше сако от суаекрю и по него имаше капки от кръв. Не се виждаше да е наранен и се питах откъде са тези кървави капки. После разбрах, че побойникът, като счупил стъклото на вратата на стаята на Учителя, наранил ръката си. Учителят след малко се прибра в стаята си. Смени окървавеното си сако и риза и ми ги даде да ги опера аз. За мене това беше език. Научих, че побойникът е цанковист, бивш офицер. Знаехме, че Цанков беше срещу Учителя.

Понеже Любомир споделяше с мене някои от разговорите си с царя, но в същото време той ги е споделял и с други. Учителят беше казал на Любомир да каже на царя, когото иска да поставя министър-председател, но в никой случай Цанков. Предполагам, че това е достигнало до Цанков и побойникът, който нападна Учителя беше цанковист.

Учителят носи синини около очите си от побоя, но не беше само това. Към края на май забелязахме, че Учителят при храненето не можеше да си служи с дясната ръка, изпускаше лъжицата. Също видяхме, че и десният крак не можеше да го повдига и това продължи от май, юни, юли, до началото на август. През цялото това време Учителя идваше на класовете и държеше беседи и лекции. Редовно играеше Паневритмия с нас.

В началото на юли Учителят каза, че ще идем на Рила. Последната лекция бе в сряда на 8 юли 1936 год. на Общия окултен клас. Приготвихме се и на 14 юли 1936 год. тръгнахме. Пристигнахме до края на гората над Говедарци и оттам тръгнахме пеш. Учителят вървеше с нас. Ходеше трудничко, не можеше свободно да повдига десния си крак. На първата почивка по пътя за „Вада" Учителят отби, за да смени ризата си. Денят беше горещ и той се бави цял час. После разбрах, че му е било трудно при преобличането. Та продължихме пътя до над „Вада". По стръмнината Учителят пак вървеше сам и не приемаше да му се помогне, но към средата на стръмния склон отгоре слязоха няколко души братя, между които беше и Лулчев. Те водеха кон за да качат Учителя. Той не прие да се качи и продължи да върви пеш до първото езеро. Чак там прие да се качи на коня. Надвечер пристигнахме в лагера. Лагерът се устрои, но Учителят през цялото време беше около палатката си. Много рядко отиваше до билото, но не идваше на Молитвения връх и не държа беседи там.

По това време директора на Обществена безопасност беше личен приятел на Любомир. След няколко дни хвана побойника. Завели го при Учителя да иска извинение. Учителят му казал: „Аз ти прощавам, но моли се Бог да ти прости".

Ще разкажа една друга история свързана с Любомир. Идва при мене той и ми казва, че има заведено едно следствие срещу Учителя. Но има и едно обвинение и срещу него. Той закачил едно малолетно момиче. Момичето беше едно от братските деца. Той дойде и ме помоли да поговоря на момичето, за да не каже това, което е казало на другарката си. Неговата другарка казала на майка си, а майката го занесла на полицията. Казах му: „Ще се опитам да помогна". Повиках момичето, поговорих му. Казах му, че то нищо няма да спечели, ако при разпита каже точно какво й е направил Лулчев. Мнозина дори може да се усъмнят и да кажат: Момичето казва това, пък кой знае той какво е направил. Казах й също, че това което е направил не е хубаво, но аз я моля да не петни Учителя повече и да каже само, което трябва да каже. Преди да отиде на разпита аз пак повиках момичето и му поговорих пак. То ме послуша и каза това, което можеше да се каже. То беше за добро и на момичето. Заведеното следствие се прекрати, както са се прекратявали всички следствие завеждани срещу Учителя за недостатъчно доказателства.

Не мина много време след тази история и някои от групата на Любомир ми каза, че братът на Любомир и мене обвинил в предателство. Любомир споделил с мене някакъв разговор, който имал с царя, но изглежда, че той го е споделил и с други хора, които не зная по какви пътища са го занесли на царя и Любомир, като отишъл при царя той му се сърдил, че разказва разговорите на другите. Братът на Лулчев - Андро, попитал брат си: „Ти казали това на Елена?" Любомир отговорил, че ми го е казал и Андро си извадил заключение, че тя със своите македонци го е предала на царя. Това, че Любомир е допуснал и повярва, че аз мога да направя този донос скъса и последният конец на нашата връзка. Казах си: „Този човек и приятел не може да бъде". Ако в тия 14–15 години на дружба не е могъл да разбере, че такава постъпка не мога да направя, няма смисъл да поддържам никаква дружба. След тази негова постъпка аз не го потърсих повече. Срещали сме се случайно, виждали сме се на беседи и лекции, но аз абсолютно не го потърсих. Въпросът за мене беше решен, но имаше много въпроси да си изяснявам и избистрям. Аз искам да бъда справедлива и към него. Това е могъл, това е направил. Така е разбирал, така е бил построен, не е могъл да постъпи другояче.

Бяха минали няколко години след това. Учителят ме повика и ми каза да отида при Ади и да й поговоря да не ходи в Дирекцията на полицията да се оплаква от Лулчев. Разбира се, че отидох. Намерих я в дома в Павлово, отидох преди обяд. Беше сама. На обяд дойде мъжът й. Запознах се с него. След обяда той отиде пак на работа. Аз престоях у нея до вечерта. Говорих й много, тя имаше хубаво отношение към мене. Казах й, че такова оплакване може да донесе много неприятности на Учителя. Помолих я да не прави това. Тя разбра и не го направи. Аз вечерта се върнах късно от Павлово и не отидох да кажа на Учителя какво съм направила. На сутринта имахме клас и след класа, и Паневритмията Учителят ме потърси. Попита ме какво съм направила. Разказах му всичко. Впоследствие разбрах, че Невена казала нещо на Ади, с което я подплашила, че може мъжът й да разбере, че нещо нередно имало в отношенията им. Това, което Учителят поиска аз го направих и никога с никого не съм споделяла за този случай. В този случай аз бях доволна, че Учителят прояви доверие към мене да направя някаква услуга за него. Аз се чувствувах

и се чувствувам много длъжна за всички неразумни постъпки, които съм направила и с които съм създала неприятности на Учителя, още повече, че той е бил много благ към мене.

Спомням си веднъж, че казах на Учителя: „Забелязала съм Учителю, че вие сте бил строг към някои братя и сестри, а към мене сте се отнасял много меко и сте бил много внимателен. Вие никога не сте се проявил така строг към мене. Дали съм така слаба, че не мога да понеса един удар от вас?" Той ми каза: „Къде да те ударя, когато си цялата в рани?"

Подпис: ЕЛЕНА АНДРЕЕВА 31 май 1987 година, София.

На Вергилий за съхранение.

Б Е Л Е Ж К И
КЪМ „МОЯТ РОМАН"

(Магнетофонен запис от ВЕРГИЛИЙ КРЪСТЕВ)

Вергилий Кръстев: Разглеждаме „Моят роман". Тука говорите за баща си и майка си. Майка ви откъде е? Как се казва майка ви? **Елена Андреева:** Фанка. В.К.: Фанка, коя? Е.А.: Миладинова. В.К.: Къде е родена? Е.А.: Македония. В.К: Родителите ви с какво са се занимавали? Е.А.: Ами родителите ми бяха обикновени хора, селяни. В.К.: Фанка Миладинова. А баща ви как се казваше? Е.А.: Щерьо Андреев. В.К.: Той откъде беше? Родът им откъде идваше? Е.А.: От същото село откъдето съм родена и баща му се казваше Андрей - дядо ми. Да, Андрей беше дядо ми, аз фамилното име съм взела от дядо си. В.К.: Значи дядо ви имаше пет сина и три дъщери. Това е бащата на вашия баща. Е.А.: На моя баща, да. В.К.: А на майка ви рода? Е.А.: А на майка ми бяха четири сестри. Те бяха в едно село много високо в планината и много бедни бяха и после албанците са ги нападали много пъти и са ги ограбвали, и са им взимали храната, дрехите и много са страдали. По бащина линия не е така. При дядо беше по-изобилно всичко. А там те са били по-бедни, но защото са били нападани, а не за друго. В.К.: Сега на майка ви първия съпруг почива и на вашият баща първата му жена умира. Е.А.: Умира, да. В.К.: Животът ги събира. Е.А.: И аз съм от тоя брак. В.К.: Вие сте от този брак. Сега тука споменавате, че тази къща която е направена от камък и била много студена. Там майка ви се разболява. Е.А.: Каменна къща беше, така от бигор камък. Хубава беше къщата, ама нехигиенична, защото не беше много поставена на слънце, някак по-усойно беше мястото и не беше много здравословна. В.К.: Не, прави ми впечатление друго, че родителите на първия брак на майка ти, на баща ти подаряват имота и го преписват, нали? Е.А.: Да, ама. В.К.: За да може да ги гледат. Е.А.: Да. В.К.: И те гледаха ли ги? Е.А.: Да, изгледаха ги. Майка ги изгледа. В.К.: Щото така е много интересно. Нали тя си заминава, първата

съпруга, а родителите преписват за да ги гледа втората съпруга на бившия си зет. И аз питах, да не би нещо да се е объркало. Е.А.: А не, не, понеже те видели, че майка ми е добра жена и така спечелила доверието мама, че могат да живеят с нея и затова така е станало. В.К.: Значи, когато сте била малка сте плакала, искала сте да ходите на училище и да учите. Как го усещате сега като потребност на Духа или като изискване на Духа? Е.А.: Нещо вътрешно. Един вътрешен стремеж носех в душата си. Нещо подсъзнателно. В.К.: И вие сте били сама в училище момиченце. Е.А.: Момиченце, да. В.К.: И те са се шегували, че можете да станете даскалица. Е.А.: Даскалица. В.К.: Виж как някой път пророчествуват. Е.А.: Да. В.К.: Кара-вара станахте. Е.А.: Пак станах учителка. „Щерю ке я прай Елена даскалица". В.К.: Когато дойдохте в София вие сте говорили с македонско наречие и децата ви викат македончето, а вие сте се наричали там бугари, така ли? Е.А.: Бугари. В.К.: Вие не знаехте езика. Е.А.: Македонският език, разбира се, наречие, да. В.К.: А иначе как ви приемаха децата, подиграваха ли се? Е.А.: Е шегуваха се по детски. Не, не са ми правили, но аз бях засегната, че ми казват македончето. И казвах, защо бе татко, нали сме българи бе? Защо да ми викат македончето? В.К.: Тука по-нататък, вие споменавате, че там имало пансиони в градовете на Македония и смятаха те там да ви пращат, а не при себе си в София. Какво представляваха тия пансионати? Е.А.: Пансиони. В градовете бяха пансионите, е от деца на родители по-интелигентни, на по-интелигентни родители, за да дадат образование. В.К.: Сега този пансион денонощен ли беше или там се спеше, или какво? Е.А.: Не, ама аз не съм живяла там. В.К.: Имаше такива пансиони. Е.А.: Имаше такива пансиони, но баща ми решава да ме вземе при него, щото е по-практично. В.К.: Сега когато баща ви се преженил отведнъж вие сте получили копривна треска. Но след 23 години при една по-голяма вътрешна мъка и противоречие отново се появява. Във връзка с какво беше? Е.А.: С Любомир Лулчев. И досега я имам. Знаете ли, че аз почти всяка сутрин си правя четков масаж.

В.К.: Добре. Вашата приятелка от гимназията е Сапунджиева, така ли? Е.А.: Да, Мария Сапунджиева се казваше, заедно учихме в гимназията и така хубави отношения имахме помежду си. В.К.: Вие отидохте при нея на гости. Е.А.: Отидох. И тя идваше и аз ходех нали. В.К.: Но става въпрос, че на семейството, което е живеело над тях са някакви дъновисти. Как чухте гласа? Е.А.: Е, виж сега и тогава чух този глас, дето казвам два пъти, три пъти Дънов, Дънов, Дънов, тогава чух. Тогава чух. Вижте не го чух външно, но вътрешно го чух брат. Вътрешно определно го чух.

В.К.: Така тук чета: „Не бяха минали две години откак слушах Учителя и един приятел от Братството ме покани да посещавам едно събрание на една група на последователи на Учителя, която група се ръководеше от по-възрастен брат, казваше се Дончо". В.К.: Кой беше тоя приятел Дончо? Е.А.: Ами, Дончо, нищо. В.К.: Мисля друг ви е поканил на събранието, не си спомняте кой е? Е.А.: А, който ме е поканил. Мисля, че беше Димитър Стоянов или Михаил Влаевски, един от тях. В.К.: Кои бяха тези приятели там в тази група? Е.А.: Бяхме доста души. В.К.: Колко 5-6 души? Е.А.: Повече от десет. В.К.: Спомняш ли си кои бяха там? Е.А.: Брат Влаевски с жена му също беше, моята приятелка Мария Сапунджиева беше, нейният брат Христо беше, Георги Томалевски, 3-4 братя други също, които бяха както при Учителя така и при Дончо ходехме. В.К.: Коя е тази приятелка твоя, която се разболява от скоротечна туберкулоза? Е.А.: Мария Сапунджева. В.К.: Мария Сапунджиева си замина? Е.А.: Да. тя си замина още първата година, когато влязох аз в тая школа, поради гладуването

там. В.К.: Значи школата на Дончо. Е.А.: На Дончо, да. В.К.: Значи: „Така стана с моята приятелка, която благодарение на режима заболя от скоротечна туберкулоза и си замина". Това е Мария Сапунджиева. Е.А.: Сапунджиева, да. В.К.: Която благодарение на нея се запознаваш с Учителя. Така и нейния брат. Е.А.: Да. Лична приятелка ми беше. И знаете ли с нея бяхме така като равни. И все се занимавахме със сериозни въпроси. Не така с приказки, да. Четяхме книги, интересувахме се от много въпроси. В.К.: Значи дотук са били личните бележки. Е.А.: Може личните бележки най-кратичко. В.К.: Което сте написали и това което имаме ще бъдат допълнени тези неща. В.К.: Тука четем: „Както вървях покрай мене мина един брат, който бях виждала на беседите. Той се движеше по-бързо пред мене и замина напред. Той мина-замина, дори не ме погледна". Е.А.: Да. Това беше първата ни среща, ние не си продумахме и той не ми продума. В.К.: „Такъв човек мога да обичам". Е.А.: Да, тогава така беше. Това беше първата среща с него. Е, вижте сега, това е фатална работа. В.К.: Фатално астрологическо съчетание, фатално съчетание.

В.К.: Така, четем: „В общите екскурзии той дружеше с двама свои приятели Илия Желязков и Моис Коен". Е.А.: Да.Кой е тоя Илия Желязков. Той с какво се занимаваше? Е.А.: Илия Желязков е брат, който има сега син и внуци в Братството, които приели Учението и синът му и внуците му. В.К.: А този Илия Желязков откъде е? Е.А.: Е, той Илия Желязков. В.К.: Той беше тогава женен, имаше деца, семейство. Е.А.: Тогава. В.К.: Нали впоследствие изчезва? Е.А.: Кой? В.К.: Него нали го убиват? Е.А.: Не, не, той умря от собствена смърт. В.К.: Значи това беше. А Моис Коен? Е.А.: Моис Коен го убиха. Той беше такъв, евреин и имаше фабрика за кожи някакви и после така чух, че някой от работниците му го застрелва, убили го. В.К.: След 9 септември 1944 год. или? Е.А.: А, не, веднага. Още в ония времена. Още първите времена.

Най-много да са минали 5-6 години откакто се запознах с тях. В.К.: Така. В този период те са наричали Учителя „Дядото" и са си правили разни закачки с Него и други. Как, в какъв смисъл доизясни този въпрос. Е.А.: Е, нали Му казваха „Дядото". В.К.: Не, иначе приятелите усмиваха, критикуваха ли? Е.А.: Не, не имитираха, но не беше сериозно отношението им, брат. Сериозното отношение е друго нещо. В.К.: Те усмиваха, в такъв смисъл със закачки. Е.А.: Да. Но само в началото така беше. Когато Учителят отвори Школата. И когато започна да развива беседите си, млъкнаха. Значи, мене това ми направи дълбоко впечатление, че те не можаха да слушат Словото на Учителя без нещо отвътре да ги човърка. Разбирате ли? Те усетиха, че има нещо. И знание има, и можене има, и разбиране има. В това отношение така, те се коригираха.

В.К.: Вие сте започнали да следвате философия. С какво се издържахте? Следвате философия, студентка сте с какво се издържахте? Кой ви плащаше таксите? Е.А.: Ами при баща си живеех. В.К.: С какво се издържахте като студентка по философия? Е.А.: Като студентка, вижте какво. Аз имам там една история, разказвам я в романа си нали, за трите хиляди лева. В.К.: Да, да. Е.А.: Е, сега как постъпи Учителят? След като работих при Учителя първите години, около две години така, Той ни даде на трите стенографки по три хиляди лева. Сега другите какво ги направиха не знам, но аз всичките ги дадох на Любомир Лулчев. В.К.: Ясно.

В.К.: Къде учихте като стенограф? Къде учихте стенография? Е.А.: Стенография учих в гимназията и в Народното събрание. В Народното събрание, бащата на моята приятелка Нанка, който беше стенограф и за тази моята приятелка Олга, ние двете и Мария Сапунджиева, трите са записахме в курса в Народното събрание и го изкарахме. Изкарахме курса и свършихме и даже

дипломи ни дадоха накрая. В.К.: Значи оттам знаете стенография. Е.А.: Но като ученичка в 4 клас прогимназиален, аз пак следвах този курс, но после в Народното събрание беше повторение и така задълбочено. В.К.: Кой го организираше в Народното събрание? Кой учител беше там, Гълъбов ли? Е.А.: Не, не Гълъбов. Беше и той, но той не ни учеше Гълъбов. Мисля че, знаех името на този.

В.К.: Четем: „Ние живеехме на ул. „Витошка" и „Неофит Рилски". Над дюкяна на баща ми имаше галерия в която живеехме". Какъв беше този дюкян на баща ви, какво правеше? Е.А.: Бакалия. В.К.: Какво продаваше? Е.А.: Бакалски стоки.

В.К.: Четем: „По това време Учителят изпрати Савка при мене да ми каже, кажи на Еленка, че ако търси Любов има кой да я обича". Е.А.: Да. В.К.: Накрая успяхте ли да разберете кой е този, който щеше да ви обича? Е.А.: Не мога да кажа. В.К.: Да не е Николай Рилски, който пише писмата? Е.А.: Не, Николай Рилски имаше хубави отношения към мене. В.К.: Но не можахте да разберете кой е по съдба. Е.А.: А по съдба, не, никой не беше по съдба. Аз не съм определена да се женя. Учителят ми каза: „Няма какво да учите повече в брака". То е като бял ден. Няма защо. Аз съм сбъркала по неразбиране.

В.К.: По-нататък четем: „През 1920 год. Учителят държа три беседи вечер, на които аз не можах да отида, защото баща ми не ме пусна". Е.А.: Да. В.К.: Аз послушах, но ми беше много тъжно. Той не ме пусна, че беше вечерно време. В.К.: Вечер изобщо не ви пуща при Учителя. Е.А.: Не, не, не при Учителя никой не можа де ме спре. Виж при Учителя друг път той се опита веднъж да ме спре, ама не можа.

В.К.: Сега четем: „Двете със Савка бяхме студентки по това време". Савка какво завърши? Е.А.: И тя философия. В.К.: В същото време ли завърши или? Е.А.: Тя свърши малко по-рано преди мене, щото аз така се омотах. В.К.: Да, ясно. В.К.: Къде беше този салон „Турнферайн", къде се намира? Е.А.: „Турнферайн" е на ул. „Гурко", до реката. Сега той не съществува там, защото той беше такъв нисък салон. „Турнферайн" беше някаква спортна организация. В.К.: Значи това беше на „Гурко". Е.А.: На „Гурко", до самата река. В.К.: Наемаха го под наем? Е.А.: Под наем. За няколко часа го взимахме.

В.К.: Учителят ти показа какво? Е.А.: Учителят ми показа сърдечната линия на ръката. Тя вървеше дотук, ето така. В.К.: До основата на средния пръст и каза: „Няма какво да учиш повече в брака". В.К.: Значи посочи дотук. Е.А.: Дотука, да. После каза: „Ще развиваш Любов към всички". Така, линията на живота отдолу, тука линията я нямаше и продължи дотук. В.К.: Значи до основата на показалеца. И сега впоследствие тази линия се появи, така ли? Е.А.: Да, тази линия съм я развила впоследствие. В.К.: Значи по-късно се разви тази линия. Е.А.: Да. В.К.: Тази линия тука трябва да бъде обозначена. Ясно, да. Разбрано. Старала си се и си я развила, да. Е.А.: Никого не съм мразила. Към всички хора съм имала така хубави чувства. Старала съм се.

В.К.: Четем: „Почувствах се излъгана, пренебрегната защото той имаше връзка с друго момиче". Това се отнася за Невена. Е.А.: За Невена Неделчева, да. В.К.: Така за Невена, добре. Е, такъв му е бил пътя, какво да го правиш. Е.А.: Той веднъж ми каза, че не може да живее без жена повече от 40 дни. И тогава като ми каза така аз престанах да се упреквам. Казвам, значи не може да бъде друг, да.

В.К.: Такъв ще бъде. Сега друг въпрос. Когато било около 1920 год., когато се явил образът на Мория и му казал: „Ти си каша, ще видим какво ще излезе от тебе! И след това той постави портрета на Мория на бюрото си и го държа

до края на живота си". Каква беше връзката на Мория с него. Тя по физически път ли беше? Изобщо по духовен път, по каква линия? Е.А.: Виж сега, той ми беше казал, че когато бил в Англия, като следваше за пилот, мисля, че е видял Мория. Мисля, но това не го казваше. Така мисля, че се срещнал с него. Но той вътрешно му е казал тези думи, не му ги е казал физически, да. В.К.: Е, това, този Мория, аз съм чувал, че е Учителя на другата Ложа. Е.А.: Да. Той е Учител на Мъдростта, не е Учител на Любовта. В.К.: Не, става въпрос за друго. Аз съм чувал друго, че е Учител на другата, на Черната Ложа. Е.А.: Може. Аз това не знам за ложите. В.К.: Да. Е.А.: Не мога да кажа. В.К.: Тука също става въпрос: „Когато един брат издаде Агни Йога от същия учител Мория, нашият Учител не препоръчваше да четем тази книга". Е.А.: Да. В.К.: Тази, която Сава Калименов, която издаде. И какво беше отношението на Учителя към нея? Не позволяваше да се чете тази книга, така ли? Е.А.: Учителят не одобряваше тези две книги. В.К.: Така. Нещо по-специално да казва? Не си спомняш. Е.А.: Не си спомням. Вижте какво, аз не съм много чоплила. В.К.: Ясно, да. Друга епоха е било тогава. Аз сега чопля, понеже питам. Онова е съвсем друга епоха. Мен ми е съвсем ясно, че за вас има друго неща и проблеми и т.н.

В.К.: Четем: „Любомир имаше един приятел казваше се Никифоров. Те двамата са дали на Стамболийски идеята за трудовата повинност". Какъв беше този Никифоров? Е.А.: Никифоров бе военен като Лулчев. И приятел на Лулчев. Но при превората Лулчев беше дошъл при мене. И като тръгна да си отива, аз казах, не мога да се разделя. Аз усетих, че вече няма да го видя, разбираш ли? Такова нещо беше. Изпитах, не, не мога да се разделя казвам, аз ще дойда да те изпратя. И аз отидох до тях. И като отидох до тях, пък то стана още по-късно и той се върна и мен да изпрати. А пък Никифоров в това време два пъти го търси у тях. И не можа да влезе във връзка с него. В.К.: И това го спаси. Е.А.: По този начин, да. В.К.: Ти го описваш. Е.А.: За мене това като бял ден е ясно, защото виж, чувството ми, че загубвам Любомир, разбираш ли? Толкова беше силно, че аз се наложих да го изпратя. В.К.: Това е за Никифоров. Други данни повече не знаеш, така ли? Е.А.: Не, на другия ден изчезна. Оттогава той не се видя. Щото то беше преди превората. Тази случка беше преди превората. В.К.: Впоследствие стигате до генерал Протигеров. Е.А.: Протигеров. В.К.: А Протигеров, кой беше този. Е.А.: Той беше македонец, генерал. В.К.: И го убиха там по време на македонски междуособици. Е.А.: По македонските въпроси беше. Той работеше заедно с Александров. Нали имаше един военен Александров, Александров ли беше? В.К.: Друг имаше, казваше се Никола Велев. Е.А.: Да. Никола Велев беше син на Велев, на моята приятелка брат. Той, заедно с Петър Манев работеха в Македонската организация в Австрия. В.К.: Значи това. Това е за Никола Велев.

В.К.: Четем: „Тогава в Братството имах една по-възрастна сестра, която беше учителка по шев и тя пожела да ме учи". Коя беше тази? Е.А.: Бахчеванова. В.К.: Тя откъде беше? Е.А.: О, тя беше храненица в едно семейство и тя се беше оженила, но после се разведе и понеже не беше дъщеря на този човек, той започнал да я задирва и тя така се отдели от семейството и започна сама да работи.

В.К.: Сега по-нататък четем: „По едно време дойде Любомир с едно момиче от Братството. За да се уверя, аз няколко пъти го проследих от Изгрева до града, където той я изпращаше. Това момиче живееше в града с баща си, но майката си беше заминала и беше осиновено дете". Е.А.: Да. В.К.: Това грубо същество, което излезе на сцената, кое беше това същество? Е.А.: Стефка Стойчева, на Светозар майка му. В.К.: Вярно ли е? Този Любомир много

работи едновременно е вършил. Е.А.: Е, казвам ти сега. В.К.: Значи на Светозар майка му. Е.А.: Да. В.К.: „После съм я заварвала при Любомир няколко пъти и намерих, че е грубо същество и доста проста". Значи фактически е осиновена дъщеря на Величка Стойчева от Бургас. Е.А.: Да. В.К.: Нали за нея става въпрос? Е.А.: За нея да. В.К.: Боже, какви работи. Човек да го е страх да разпитва. Е.А.: Да. В.К.: Прави впечатление, че на всички жени е налитал. Е.А.: Имаше нещо страшно у него, така някаква стихия. В.К.: Добре, имаше ли други братя, които също така налитаха на по-младите жени? Да се занасяха? Е.А.: Не, всички, не. Много от братята при тях виж флирт е имало. И в Младежкия клас даже е имало флирт, но това, което беше Лулчев, бе уникум. В.К.: А обратна страна, имаше ли сестри, които така си развяваха байряка? Е.А.: Ами имаше. В.К.: Не може да няма. Е.А.: Имаше, как да ти кажа. В.К.: Събрани толкова млади жени, събрани на такова място. Знаеш ли защо те питам? Защото една сестра ми разказа следното: Веднъж Учителят я срещнал и й казал: „Всички Окултни школи са се отклонявали и са се извращавали в разврат и сега има такава опасност". И аз се питам: Абе вярни ли са тези работи, които съм слушал? Тя казваше" „Вярно е." Е.А.: Е виж сега, аз давам само моя случай. В.К.: Да, вярно е. Е.А.: Аз да ти кажа не съм се интересувала, защото толкова много ми струва това нещо, че не съм гледала встрани. В.К.: Ясно. Дори ми е много. Е.А.: Чувствувам се виновна. Аз, виж къде сгреших. Аз трябваше, когато Учителят прати Савка да ми каже, че има кой да ме обича, аз трябваше да отида при Учителя и тогава може би Той щеше да ме предупреди и нямаше да стане така. Ама кога има глава да тегли, така става.

В.К.: Четем: „Връзката му с Мория пък и с други същества, с които той имаше връзка". Тая връзка каква беше? Тя беше по вътрешен начин с Мория, а пък тия други същества? Е.А.: Пак същества. Виж сега Учителят даже ме прати веднъж при Лулчев да му кажа. Той имаше една картина горе с един кръг, в средата точка. В.К.: Това е слънцето. Е.А.: И за слънцето, да. А имаше друга една картина, за която Учителят ми каза: „Кажи му да махне тази картина, какво иска Изгрева ли да разтури!" В.К.: Какво представляваше тази картина? Спомняш ли си? Е.А.: Нищо не помня. В.К.: Той после свали ли я? Е.А.: Свали я веднага. След като му казах, че Учителят ми е казал да махне, махна я. В.К.: Разказват ми един аналогичен случай на езерата на Рила, когато Учителят е дал нареждане да се издълбаят тези там чертежи на онази скала. Той от другата страна започнал също да прави някакви чертежи, някакви скици и Учителят изпратил или на него ли се скарал: „Ти какво искаш да разрушиш Братството ли?" Е.А.: Може. Не съм чула това. В.К.: Това не си чула. Е.А.: Не съм чула. Сега, това което не съм чула, аз не съм била винаги до Учителя, нали? Не съм чула, не мога да кажа. Виж, че правеше неща, правеше. В.К.: Да, добре. Е.А.: И не избягах от него. В.К.: Да, ти ми разказа. Сега: „При друг разговор Учителят ми каза: „Ти даде лош пример". Е.А.: На мене. В.К.: Сега ти си ми казала, няколко пъти си ми казала: „За тази връзка Братството никога не можа да ми прости". Е.А.: Да. В.К.: И натякваха ли ти? Е.А.: Не, мълчаливо. Аз съм чувствителен човек, усещах мислените укори, да. В.К.: „Да, ти даде лош пример". Е.А.: Да, лош пример. В.К.: Всички гледат теб. Значи, щом Учителят одобрява, значи възможно е да се постигне и е позволено, така ли? В такъв смисъл? Е.А.: Не мога да ти кажа, аз не намирам, че .... кое е допустимо. Не мога да смятам, че е допустимо. Аз направих всички възможни грешки. Но какво да правя. Но аз го обичах. Обичах го. В.К.: Винаги така става. Винаги човек страда, когато се свърже, когато обича. Е.А.: И Учителят ми каза даже: „Ама ти си готова да умреш за него!" Когато ми се кара, така веднъж ми каза. Така е сега. Но после,

сега съм свободна. Интересно, след като той си отиде от този свят аз съм свободна. Години минаха.

В.К.: Четем: „Спомням си такава една екскурзия. Любомир беше легнал с друго момиче. Като го видях, спомних си, че и аз така бях лежала с него и то близо до Учителя, когато той се премести и отиде на друго място". Е.А.: Да. В.К.: Е как, вие сте си легнали, в каква близост до Учителя? Е.А.: Ами всички, бяхме в сградата на хижата, на Мусала. В сградата бяхме и понеже имаше вятър, бяхме налягали така. В.К.: Да. И ти си легнала до Любомир. Е.А.: Да. В.К.: Да, това е случая. А ти спомняш си, че Любомир беше легнал с друго момиче. Кой беше, Невена ли беше? Е.А.: Стефка. В.К.: Стефка Стойчева. Ами сега? Какви ли не работи няма по света. Е.А.: Е сега. Какво да правя? В.К.: Сега не ти ли беше неудобно с Учителя, но не го осъзнаваше. Е.А.: Не, имах угризение на съвеста си. Не, винаги съм се терзала. Аз не съм имала чиста радост.

В.К.: Сега четем: „Той ме покани да отивам у тях да стоя, когато гледаше на хората на ръка, за да има човек, който да отговаря на въпросите, които можеха да възникнат и за да давам обяснения". В.К.: Как? Какви въпроси? Как възникват въпроси? Е.А.: Виж какво, той почна да гледа на ръка в техния дом. Ами като дойде някой човек почва да пита, да пита другите, щото аз все повече зная от тия, които нищо не знаят пък. В.К.: Е той какво пита сега? Е.А.: Е, задават въпроси и аз каквото знам отговарям. В.К.: А, той ви използва, за да не отговаря той, да не си губи времето. Е.А.: Да.

В.К.: Добре. Чета: „Сега по едно време забелязах, че една сестра, която беше учителка и ми беше близка започна да посещава Любомир. Учителят казал на сестрата да се пази, защото планини от страдания ще има. Тя го послуша и навреме се отдели". Коя беше тази? Е.А.: Буча Бехар. В.К.: Леле, леле, ама за всички, които ги познавам всички са ходили при него, хе, хе ... Значи отстрани се навреме. Е.А.: Да, навреме се отстрани. В.К.: Тоя еврейски дух. Е.А.: Практичен. Тактичен. В.К.: Отстрани се значи навреме. Е.А.: Казвам честно и почтено както е било. В.К.: Значи отстрани се навреме. Е.А.: Да.

В.К.: Четем: „Любомир беше задържал за себе си само 200 кв.м. и не искаше крепостният акт да бъде на негово име, затова актът беше изваден на един инвалид, който минаваше за наш брат". Кой беше този? Е.А.: Антоний се казваше. В.К.: Какъв беше този Антоний? Е.А.: Едно недъгаво човече беше, с къси крака, даже един път Лулчев го носи на рамо по Витоша като беше в един сняг, че не можеше да се движи. В.к.: И накрая му присвои бараката. Е.А.: Да, накрая му взема мястото. В.К.: И той сега като видя, че е недъгав реши да бъде благодетел, когото изиграха. Е.А.: Не, той Лулчев нищо не направи. В.К.: Като вижда, че е недъгав. Е.А.: Не, че щото е недъгав, но, е няма да се съди. Хайде де сега.

В.К.: По-нататък. Е.А.: Имаше нещо за това момиче, Невена Неделчева беше. В.К.: Сега по-нататък: „При един разговор с него той ми каза: „Аз зная, че пущам една змия в пазвата си, но ще го направя". Казах му: „Когато се стопли тя ще те ухапе". В.К.: За кого става въпрос? За Невена ли казваше? Е.А.: За Невена. В.К.: И тя ухапа ли го после? Е.А.: Еми где да знам. В.К.: Ха, ха, ха.... Е.А.: Не мисля, че той понеже, той обикна ли я, обичаше ли я, не мога да ти кажа какво беше точно неговото отношение към нея, но аз му казах още тогава в началото, когато Невена дойде, а пък да ти кажа и друго. Учителят ми каза, че той има едно момиче в провинцията, Учителят ми каза. И после като дойде Невена на Изгрева. В.К.: Той ти казал Лулчев да върне момичето. Е.А.: Да, каза ми. В.К.: И той какво, не го върна. Е.А.: Не, не го върна. В.К.: Той си го

запази. Ха, ха, ха... Е.А.: Виж какво направих, аз му казах: „Сега и без това ти ще храниш това момиче, поне прати я в университета да учи, защото тя иска да получи висше образование". Но той не ме послуша. В.К.: Той не е искал или. Е.А.: Ех, той как ще иска, той беше такъв ревнивец.

В.К.: Добре. Четем: „Разбира се, че всичко отрицателно, което Учителят ми е казвал и говорил за него никога не съм го казвала на Любомир". В какво се изразяваше в този период това отрицание, което се изявяваше? В какъв смисъл? Как протичаха тези неща? Е.А.: Учителят не беше доволен от него и от неговото поведение. В.К.: Да, Учителят не е доволен, но тука ти не го обясняваш добре, когато Лулчев непрекъснато ти говори срещу Учителя. Е.А.: Как? В.К.: Говори ти Лулчев срещу Учителя отрицателни неща. Е.А.: Виж, а тези отрицателни неща, е вижте не мога да ги повторя. Не мога да ги повторя, ама това вече е в периода, когато той се обяви срещу Учителя. В.К.: Да, имаше такъв период. Е.А.: Как? В.К.: Има такъв период, когато се обявява срещу Учителя. Е.А.: Период, да, той се обяви, когато отиде в провинцията, там живя, когато Невена Неделчева прати учителка, когато и мене Учителят прати учителка. В.К.: Това е периода, когато той официално се противопоставя на Учителя. Е.А.: Да. В.К.: Да пречи на работата. Е.А.:Да. В.К.: А имало ли е, присъствали ли сте на конфликтни положения между него и Учителя? Е.А.: Може да е имало, аз не мога да ти кажа. В.К.: Щото са ми разказвали, че е имало. Е.А.: Знам, че Учителят му се е карал. Учителят му се е карал. В.К.: Да. Аз на една от снимките виждам там където той е застанал Учителят и поглежда така изпитателно надолу-нагоре, Учителят е строг, мълчалив като сфинкс. Е.А.: Да. В.К.: Имам едни снимки, които са от „Ел-Шадай", там на Витоша. Е.А.: Да, да. В.К.: Учителят направо стои пред изкусителя. Оня го изкушава да Го пита това-онова, но Той Учителят стои мълчалив, затворен като сфинкс. Сега той не позна Учителя, така ли? Е.А.: Ами как? В.К.: А пък аз винаги исках да те питам накрая, значи той не можа да познае Учителя? Нали като проповедник Го смяташе? Е.А.: Виж сега какво да ти кажа. **Според мене не можа да Го познае**. Защото, ако Го познаеше щеше ли да прави такива работи? В.К.: Значи не можа да познае Учителя. Е.А.: **Не можа**. **Той не Го позна като Дух**. В.К.: Като Дух. Е.А.: Да. В.К.: Прави ми точно това впечатление. Е.А.: **Това, което беше Учителят, не Го позна. Поне аз съм с това впечатление.**

В. К.: Четем: „Отивам да се сбогувам. Той ме посрещна много строго, скара ми се заради Любомир". Е.А.: Е, кара ми се. В.К.: Както може да се скара един човек заради някой друг. Е.А.: Скара ми се, но знаеш ли какво беше? В.К.: Не. Е.А.: Най-напред беше строг, след това омекна, след това ме изпрати с Любов. В.К.: Значи първо ти се скара, нали? Е.А.: Да, скара ми се и аз мисля, че може би, ако аз бях отишла при Учителя и бях Му казала затова, което той ми говори за Него, че аз не съм съгласна, както не бях съгласна и както аз с него съм спорила, говорих, че това което ми говори за Учителя не е вярно и че Учителят не е това което говори, но не го направих. Какво да кажеш сега.

В.К.: Четем: „Същата година Любомир изпрати и Невена учителка, а той отиде в Тетевен". Какво прави той там? Е.А.: Тетевен, там имаше някакви приятели, не знам. Там написа книгата „Генко-орлето". Той написа там „Генко-орлето". В.К.: А Невена, къде отиде да учи? Е.А.: Тя беше учителка в едно село в северна България, не помня кое село беше. В.К.: Така, не помниш.

В.К.: Четем: „Спомних си дори един случай на езерата, Учителят ми каза да отида при Любомир и да го питам защо ме вика. Но той никога не ми е отговарял на този въпрос". Той понеже мислено те вика? Е.А.: Да. В.К.: Учителят

те е накарал да отидеш при него и да питаш защо те вика, така ли? Е.А.: Да. В.К.: Той, Учителят какво искаше да покаже, че Той знае всичко каквото върши Любомир. Е.А.: Може би да, това искаше да покаже. В.К.: Той знаеше ли, че Учителят те изпраща при него? Ти каза ли му? Е.А.: Не помня, може би да съм му казала. Аз въобще бях много отворена за него. Знаеш, не можех нищо да скрия. Пък аз въобще не съм крила. В.К.: Значи в Тетевен той работи книгата „Генко-орлето". Понеже ставаше въпрос за неговите писания. Вие чела ли сте неговите там „Генко-орлето" и разни други неща? Е.А.: „Генко-орлето" само съм чела, другите почти не съм чела. Не, защото виж, аз така бях толкоз много огорчена бях, че не исках. Хайде викам и без неговите писания ще мина.

В.К.: „Лулчев вече е в ролята на съветник. В тази си роля той се чувстваше свободен, независим, дава само мнение без да има отговорност и задължение". Такъв ли обичаше да бъде? Е.А.: Как? В.К.: Тука дава съвети на Царя нали, и тука пише, обичаше да бъде свободен, независим, дава само мнения без да има отговорност и задължение. Така ли обичаше да бъде? Е.А.: Така искаше. Такъв беше. В.К.: Независим, без отговорност. Е.А.: Без отговорност, да. В.К.: Да дава само съвети. Е.А.: Съвети даваше. В.К.: И да си Цар не може така да бъде. Е.А.: Е, да де. Е, да, само той не беше Цар. В.К.: Ха, ха ... В.К.: Дава съвети без да поема отговорност. Е.А.: Без да поема отговорност, без да поема някакво задължение. В.К.: Само да се измъкне. Е.А.: Да се измъкне, да. В.К.: Обаче накрая не можа да се измъкне. Е.А.: Как? В.К.: Накрая не се измъкна. Е.А.: Никак не се измъкна. В.К.: Накрая не можа да се измъкне. Е.А.: Не само не се измъкна, ами си плати. В.К.: Не можа да се измъкне накрая. Е.А.: Да. Плати. В.К.: Плати за всичко. Е.А.: Ами. В.К.: Ще плати.

В.К.: Тука четем: „Понеже се отнасях внимателно с тях, някои от тях се приближиха към мене и бяха с приятелски чувства. Такава беше Ади. Тука момичетата, които идваха при него се интересуваха и от Учението." Сега една, която идваше при него беше Ади, така ли? Е.А.: Да. В.К.: Коя беше тая Ади? Откъде беше? Е.А.: Тя беше от такова семейство унгарско. В.К.: Унгарско семейство. Е.А.: Да. В.К.: Сега тука има един случай друг нали, когато, един случай пак с Ади да го приключиме, когато той посегнал на Ади, нали, тя била женена и Учителят те изпраща. Е.А.: А, да, когато ме изпрати, да. В.К.: Тоя случай как беше? Е.А.: Виж сега как беше. Учителят казваше: „Ще отидеш при Ади и ще й кажеш, тя няма защо да разказва на агентите в милицията за Любомир". Но, тя се уплаши. Тя беше се оженила и може би се беше уплашила. В.К.: Че някой ще я наклевети пред мъжът й. Е.А.: Да не я клевети пред мъжът й. В.К.: За нейната връзка. Е.А.: Да. Е ходеше там, сега какво, аз не мога да знам всичко, нали? И понеже Учителят ме прати, аз отидох и каквото можах казах и я разубедих. В.К.: Да. Е.А.: Сега след това нещо, на другия ден Учителят веднага след клас дойде при мене да ме пита какво съм направила, защото можеше да стане голям скандал. В.К.: И мъжът й ще повдигне въпрос. Е.А.: Ама Бог да пази. То беше много страшно нещо и тя послуша и така. В.К.: Значи Ади се покори? Е.А.: Е, покори се сега, какво да правиш. В.К.: Така и така има всичко на Изгрева. Всичко, дори изобилие.

В.К.: Тука става въпрос за побоя върху Учителя. „Наблизо до салона имаше барачка на една сестра. Тя видя, че бият Учителя и нададе вик. Побойникът избяга". Коя беше тази сестра? Спомняш ли си? Е.А.: Името й сега в момента не си спомням. Иначе помня, знам коя беше. Сетих се. Беше Веска Козарева. Аз мисля, че за побоя е виновен Любомир. В.К.: Да, тука си казала. Е.А.: Не, аз категорично съм убедена в това. Разбираш ли? В.К.: Онзи, който влиза, побойникът, счупил стъклото. Защо е счупил стъклото? Е.А.: За

да отвори вратата, щото имаше секретна брава. В.К.: Да. Сега, след това нещо ти пишеш: „През цялото това време Учителят идваше на класовете и държеше беседи и лекции. Редовно играеше Паневритмия с нас". Сега, той не може едната ръка да си движи добре, другата можеше, но играеше Паневритмия. Е.А.: Играеше. В.К.: А говора беше ли замазан? Е.А.: Накрая. В.К.: Накрая вече. Е.А.: Постепенно, постепенно Учителят започна най-напред да си влачи малко крака. В.К.: Да. Е.А.: И постепенно почна да не може да владе крака. В.К.: Да. Сега, този побойник след няколко дни полицията го хванала и побойникът бил изпратен при Учителя да иска извинение. Сега само с това извинение ли приключи въпроса? Е.А.: Кой? В.К.: Побойникът са го хванали. Е.А.: Да. В.К.: И са го довели при Учителя да иска извинение. Е.А.: Да. В.К.: И така ли приключи въпроса, само с извинението? Е.А.: Само така, защото Любомир нищо не направи. Той, неговият приятел беше в Държавна сигурност. Той работеше, беше началник на Държавна сигурност този негов приятел. Не знам кой беше. В.К.: И приключи само с извинение. Е.А.: Е, така приключи.

В.К.: Четем: „Ще разкажа една друга история свързана с Любомир. Идва при мене той и ми казва, че имало заведено едно следствие срещу Учителя. Но има и едно обвинение срещу него. Той закачал едно малолетно момиче". Сега, той Любомир ти разказва тоя случай нали? Е.А.: Той ми го каза и ме моли, да отида, да извикам момичето и да го убедя да не казва нищо. В.К.: Тъй, те моли Любомир. Е.А.: Любомир, не Учителят. В.К.: Виж аз тука разбрах съвсем другояче. Е.А.: Не, не. В.К.: Кое беше това момиче, от Братството ли беше? Е.А.: От Братството. В.К.: И то младо, малко. Е.А.: Младо, малолетно. В.К.: И го закача. Е.А.: Е, закачил го беше, да. В.К.: Ето, всичко е ясно. Добре. Сега това са въпросите, които имах към романа. Е.А.: Да.

В.К.: Сега искам друго да те питам, понеже ти не си записала. Последните му дни. Е.А.: Да. В.К.: Неговите, когато вече го задържат нали, нещо знаеш ли в затвора като е бил след това? Последните? Е.А.: Не, нищо не знам. В.К.: Нищо не знаеш. Е.А.: Нищо не знам защото в това време Учителят не беше добре. В.К.: Да. Е.А.: И аз не се интересувах повече от Любомир. Щото така, аз исках да се освободя от тая връзка и правех всичко каквото можех да го направя, затова. В.К.: Добре. Сега накрая като правиме резюме на романа. Е.А.: Да. В.К.: Той първо позна ли Учителя? Е.А.: Какво? В.К.: Любомир позна ли Учителя? Е.А.: **Според мене, не. Не можа да Го познае.** В.К.: Нито външно дори. Той как го схващаше външно? Все пак нали Учителят има общество, движи се в това общество и т.н. Е.А.: Ама виж какво, той ми каза, че си излиза от тялото си Любомир и два пъти дойде при мене. Аз нали съм го писала тук. А, два пъти дойде при мене. Първият път ме помилва по косата и вторият път ме помилва по косата, когато дойде. И аз първият път не казах, щото викам, да не излезе, че и аз имам някакви настроения към него и затова не му казах. Но вторият път като дойде вече му казах туй, как съм го усетила. И той ми каза: „Ама ти усетили ме?" Тогава той ми каза, че се излъчва от тялото. В.К.: Мен ме интересува нещо друго. Първо той нали се движи в това общество. Е.А.: Да. В.К.: Движи се, ходи на лекции, че слуша, чете, играе Паневритмия и т.н., а още не може да възприеме отвътре Учителя. Не Го възприема отвътре. Е.А.: Е, виж сега. В.К.: Това е негово разбиране. Е.А.: Не, виж какво ми каза той: **„Аз не искам да се впрегна в колата на Учителя". Не иска. Затуй ти казвам, че не Го позна. „Искам да съм свободен дух", това ми каза.** В.К.: Без отговорност. Е да, ама не дават. Е.А.: Не разрешиха. Трябваше да бъде отговорен. В.К.: Сега това, което е изнесено в романа допълнително ще прибавиме и другите неща, които ги имаме и ще стане едно допълнение.

Разрешаваш нали? Е.А.: Кои неща, да. В.К.: Които сме записали по-рано. Ние сме записали много неща. Е.А.: Добре. В.К.: И тази книга, романа който е в момента сега, може би е една трета от онова, което имаме още записано. Впоследствие онова ще се прибави към него. Е.А.: Е, сега, какво, ти ще го прибавиш. В.К.: Аз ще го прибавя, но става въпрос, че разрешаваш това нещо, нали? Е.А.: Аз какво? Аз вече съм го дала. В.К.: Да, добре. Не, става въпрос, че уточняваме се. Това е едната част, която имаш, другата част, която ние сме работили с тебе ще се добави и да се допълни, щото да бъде по-пълно. Е.А.:Добре. В.К.: Прави ми впечатление следното, че Лулчев по време на Учителя той непрекъснато със своето си поведение създава проблеми, неприятности на Учителя в онази власт. Е.А.: Да. В.К.: Предишния режим. Преди 9 септември 1944 год. В различни положения, по отношение на морал, по отношение на властта, става съветник на Царя, така и така нататък. Със своето непослушание и със своето своеволие. Той си заминава и благодарение на неговия дневник и затова, че е бил съветник впоследствие след заминаването на Учителя, нали започнаха доста неща да излизат в печата, че книжки нали, съобразно неговите дела, обвиняват Учителя и всичко за неговите дела. Е.А.: Учителят е виновен. В.К.: Учителят е виновен. И сега накрая трябва да плати Учителят. И сега всичко след 9 септември 1944 год., което се хвърля кал върху Учителя, това е за поведението на Любомир. И сега твоето мнение какво беше сега? Е.А.: Моето мнение беше, че е виновен, разбира се. Виновен, защото аз му казах на него за Царя, когато му беше съветник. Когато той каза, че отива при Царя и да го съветва, щото го вика Царят. Аз казвам: **„Е, ти с кой акъл отиваш след като Учителят ти каза да не ходиш при него. С кой акъл?“** В.К.: Той казва. Е.А.: И той ми каза: „Ами искам да опитам“. В.К.: Е, опита. Ама всичко сега се стовари, всичко срещу Учителя и на Братството и на всички. Е.А.: А, на този опит се стовари на Братството и на Учителя и това е. В.К.: И с неговото поведение и деяние, всички проблеми, които имаше Братството след заминаването на Учителя се дължеше на това. И тия гонения, понеже Братството и Учителя ги поставяха наравно с Лулчев. Е.А.: С Лулчев, да. В.К.: А това бяха различни неща. Е.А.: Абсолютно. От небето до земята. Учителят е същество от друг порядък, от друг свят, а пък Любомир е Любомир, с името си. В.К.: Любомир. Да, точно това трябваше да се каже. Комунистите написаха много статии. Е.А.: Е, имаше, имаше, да. В.К.: Интересно е, че дневника му го издадоха. Е.А.: Как? В.К.: Издадоха му дневника. Е.А.: Издадоха му дневника. В.К.: И с дневника атакуваха отново Братството и Учителя. Е.А.: Да. В.К.: Него толкоз не го атакуват, колкото Учителя. Е.А.: Учителя, да. В.К.: Че бил оръдие на Учителя и го е учил какво да прави Учителят. Е.А.: Това не е вярно. щото Нали виждаш как е. Учителят не го караше да прави тези работи. Той искаше да го озапти даже да не прави нищо. В.К.: Така беше построен. Така беше построен. Е.А.: Лулчев лошо не е говорил на Царя. Не, ама народа това казваше. Нищо лошо не е говорил. Нищо не е осъдително за Лулчев. Ами той говорил на Царя за хората да се грижи. В.К.: Това е след като напечатаха дневника на Лулчев. Е.А.: На Лулчев, да. В.К.: Тогава каква беше реакцията. Те без да искат го рекламираха. Е.А.: Без да искат всъщност вместо да извадят очи, изписаха вежди. В.К.: Така са нещата, както де. Е.А.: Какво да правим? Има неща по-страшни от това. В.К.: Може да го разкажеш. Да. Е.А.: Сега, бяхме на бивака, на екскурзия, времето не беше много ясно. И така някак Учителят не беше много спокоен и каза, че ние не работим, не се отнасяме сериозно, от тоя род неща и е недоволен от нас. И както е недоволен рече: „Аз мога да ви оставя“. Да ни остави, това значи, да се отдели и въобще да не се занимава с нас. Сега

всички изтръпнахме естествено, не че се уплашихме, ами изтръпнахме от възможността това да стане. И когато Учителят каза това, така мина известно време и други неща говореше. Но аз не мога да възстановя това, което Учителят е говорил, защото е минало много време, нали не мога да го възстановя. Но по памет и по смисъл говоря. Учителят каза, че ще ни остави. После каза: „Да станем, ще се изправим на молитва, всички, ще се помолим, и Аз ще се помоля, Бог да ми каже какво трябва да направя. Да остана ли при вас или да ви оставя". И след като се изправихме на молитва, всички се помолихме, кой както е могъл. В.К.: Това колко продължи 10-15 минути? Е.А.: Точно така. В.К.: Това на бивака ли беше? Е.А.: На бивака. И тогава Учителят, вече като свърши молитвата, аз останах изненадана от това, че Неговото лице беше просветнало, че нямаше нищо, просто онова лице предишното, такова грапаво, намръщено, сърдито. В.К.: Което беше преди това, отпуснато. Е.А.: Нямаше такова нещо. Стегнато лице, бледо, малко даже слабо-жълто. Така беше. Но иначе, и после Той каза: „Аз ще остана при вас". В.К.: Сега във връзка с това, имаше ли някакъв повод, някакъв инцидент или не? Е.А.: Може да е имало, но аз не знаех, защото смятам, че е имало нещо. За да бъде така строго, за да бъде така нещо, имало е нещо. Може, ами само Любомир ли е бил такъв, малко ли други братя бяха, които си позволяваха и те непозволени работи. В.К.: Значи, това е една много голяма опитност. Е.А.: Как? В.К.: Защото много пъти Учителят е казвал: „Аз много пъти искам да затворя Школата". Е.А.: Да. В.К.: Това означава, че я отварял и после я затварял. Това преди 1922 год. съм го чел в беседите за непослушанието.

В.К.: Вие сте ми казвали, че някой път е имало беседи, когато са били много строги и Учителят не е разрешавал да се стенографира. На каква тема бяха тези. Е.А.: Пак така, строги беседи с изискванията от ученика, нали. За изпълнение, прилежание, любов, обхода, за поведението на учениците. Туй, което Учителят искаше учениците да проявяват съзнателно отношение към работата. В.К.: Те бяха на такава тема. Е.А.: На такава тема, да. В.К.: И когато не е разрешавал да стенографират. Е.А.: И тогава, да. Не, Той го правеше това, мисля, за да остане в съзнанието ни. В.К.: Да се впечатли повече. Е.А.: Да се впечатли повече, поне аз така го мисля. Пък дали е така, но все пак. Не съм толкова компетентна да знам повечко. В.К.: Имаше ли случай, когато Учителят беше много сърдит, недоволен. Е.А.: Строг да, но сърдит не мога да кажа.В.К.: Строг, в какъв смисъл се изразяваше тази строгост? Е.А.: Тази строгост в туй, което ти казвам сега тези работи. В.К.: Мълчалив? Е.А.: Не, мълчалив едно, но когато говореше за нашето поведение, за непослушанието, за такива работи, всички ни засягаше, нали? Той ни засягаше нас като същества, че не работиме съзнателно и малко сме и безотговорни пред Него. В този смисъл. В.К.: Значи искаше да ви остави? Е.А.: Казваше, когато тази опитност сега, която ти разказвам, Той каза, че ще ни остави, пък една сестра каза: „УчителЮ, където да отидеш, аз с Теб ще дойда!" В.К.: Ха, ха... Е.А.: Където да отидеш след Теб ще дойда! В.К.: А Той, мълчи. Е.А.: Е, нищо не казва, да, нищо не каза. В.К.: Имаше ли много случаи, когато сестри така да тропат с крак, някои имат изисквания към Него? Е.А.: Не, аз не съм видяла. В.К.: Да се налагат сестри или пък братя, да искат да се налагат така грубо, да се налагат по отношение на Него? Е.А.: На Учителя, не мога да кажа. В.К.: Не може да кажете. Е.А.: Не съм видяла , така. В.К.: Някой да има изисквания така, грубо да е изявено към Него? Е.А.: Такива случаи не ги правеха пред хората. В.К.: Те пред хората такива работи не ги правеха. Те бяха индивидуални случаи. Ами тогава, когато е бил недоволен, чувал съм, че някой път е посягал с бастуна си. Е.А.: С бастуна

посягаше само на Магдалена и на други не. Аз специално ще ти дам нейния образ, защото Учителят каза, че тя е канал, през който изтичат мръсотиите на Изгрева отвън в света.

В.К.: Да разкажеш нещо за Магдалена? Като образ. Е.А.: Магдалена дойде в Братството още в „Турнферайн" като бяхме. Не бях я виждала. Но на събранието сутринта, така както беше неделята, по едно време Учителят говореше нещо както винаги, беседа държи и тя стана, отиде и се хвърли в краката на Учителя. Това така ни смути малко нали. Учителят се наведе кротичко, тихичко към нея и тихичко й говореше да стане, и да си отиде на мястото. Тя така доста постоя в нозете Му, но по едно време стана и си отиде на мястото. И това беше първото нейно изявление като.. В.К.: Медиумична. Е.А.: Като медиумична, като оргинална, като, да ти кажа, като неорганизиран човек. Мога да го кажа, защото тя и Учителя не зачиташе. Магдалена говореше така как да е, но най-многото, което мога да кажа за нея е, че тя след като идва на беседи в тая епоха в „Тунферайни", накрая тя отиде в Пловдив. Тя е от Пловдив, учителка по немски език. Тя знаеше и други езици, френски, така, иначе езиците й вървяха. И сега как е станало не знам, но тя е отишла при поповете и се е съгласила да държи една беседа срещу Учителя. Каква е била беседата можеш да си представиш. Щом поповете й плащат, значи е рогателна беседа. И тя дълго време след това не идва на беседа. Но какво да ти кажа по едно време пак цъфна. Или бяхме в нашия салон на ул. „Оборище" 14, или бяхме на Изгрева. Не знам къде вече сме били. Не, трябва да е било на Изгрева. И Магдалена, даже почна да идва на беседи, но тя виж какво правеше. Възразяваше на Учителя, пресичаше Го, говореше така невъздържано и срещу Учителя говореше пред приятелите. И с това тя си спечели неодобрението на повече приятели и даже те искаха да я хванат, да я махнат, но Учителят не позволи това да я махнат, защото каза така: „Ако тя се махне на нейното място ще дойде друг. Той може би ще бъде и по-лош". Защото това, което тя прави, това е отпушване на лошите мисли на братята и сестрите. В.К.: Тя представлява канална тръба. Е.А.: Да, точно това. Тя е канал. В.К.: През която всичко, което е мръсно от Изгрева преминава през нея. И в следващите години. Е.А.: В следващите години почти до края на живота си, тя така прекара. Тя ходи и в чужбина някъде. В.К.: Да, ние по тоя въпрос сме говорили вече.

ПИСМА НА ПАША ТЕОДОРОВА ДО ЕЛЕНА АДРЕЕВА

Бележки на редактора: Елена Андреева от 1931-1935 год. е в село Макоцево учителка, изпратена от Учитела във връзка със случая Лулчев. През това време Лулчев заминава за гр. Тетевен.

Разменят се писма между Изгрева и село Макоцево. Особено в едно от тях от 24.X.1931 год. Паша съобщава, че Учителят е викан девет пъти в Обществена безопасност във връзка със случая Лулчев и Елена. Представете си девет пъти! И затова се публикуват писмата на Паша и Савка до Елена.

София, 24.X.1931 год.

Драга Еленуца, кузум!

Всеки ден мисля да ти пиша, и всеки ден не ти пиша. Защо ли, ще речеш? Ха, де, и аз не мога да се извиня. Както и да е, нали сега писмото е в ръката ти, какво ще философствувам. Аз още не посещавам университета, защото юристи, историко-филолози ще бъдем в новото сдание на университета, на Цар Освободител, това ще стане от 1 ноември. Добре, че е така, та можа да се посвърши доста работа. Рилските беседи вече се печатат. Беседите, т.е. лекциите от сряда се работят при нас двете: една сряда от Савка, а друга аз. Друго нещо: миналият четвъртък бяхме на екскурзия, разбира се на Витоша, да не мислиш, че на езерата. Тръгнахме сутринта в 3 ч. без 15 мин. при хубаво, ясно, звездно небе. Колкото повече приближавахме към Симеоново, толкова и небето се заоблачаваше. Както и да е, но групата в която бяхме с Надя, ту се губихме, ту падахме и ставахме, и най-после стигнахме на Витоша, на бивака. Тук изгря слънцето и веднага след това дойдоха облаци. След малко взе да роси, но слабо приятен дъждец. После преставаше, пак ръсеше, но нямаше изглед за поправяне. Обядвахме в 11 1/2 часа, а в 12 1/2 тръгнахме за „Изгрева" - града; едва стигнахме и дъжд силен заваля, който почти до днес валя, с малки прекъсвания.

Трето нещо, Еленуце. ***Цели девет дни, почти всякога от 9 - 1 ч. по обяд Учителят бе викан в Обществена безопасност, дори бе разпитван по всички верни и неверни, възможни и невъзможни сведения, дадени от нас, учениците****. Учителят казва: „Чудно, как са могли толкова изопачени и неверни сведения да се дадат! Питаха ме, /казва Учителят/ много за Еленка, /ти знаеш вече по кой въпрос/ и отношенията й." Учителят казвал: „Аз не виждам нищо лошо в отношенията им. Те са в братски отношения. Изобщо, аз гледам на добро, на положителното в човека. То ме интересува". Много мило, хубаво го каза Учителят. Знаеш ли, тъй бях доволна, като слушах как красиво се е произнесъл за това! Даже на въпроса на Шкутова, защо там, в това общество повечето са психопати, Учителят казал: „Ако искаш да знаеш, най-добрите хора в България са те. По-добри хора от тях не могат да се намерят".*

Сега трето нещо, Еленуце. В четвъртък - 10 ч.с. едно младо стражарче дойде на Изгрева, донесе три покани от брат ти (!?!) Шкутов да се явим в 2 ч. сл. обяд в Обществена безопасност. Отидохме със Савка в 3 ч. Влязохме по извикване първа аз-же и стоях, кое виках, кое брулях, господствому-же до 4 1/2 ч. Пита за мястото, за което ходихме през Юни в нотариуса. Пита за заплатите, които ни се дават за работата, за беседите и т.н. По някои от тези въпроси писах нещо, но между това имаше от моя страна прекъсвания и безцеремонно приказване в очите му за кривата кауза, която защитава и т.н. Картината, търновската, виси на стената. Иска, почти на всяка цена да каже, че този образ там е на Учителя, великият Учител на живота. Както и да е, казах каквото разбирах. После ме попита за тебе и за Л., за отношенията ви. Казах му натъртено, че са такива, каквито на сестра му към него /Шкутов има сестра/. Той започна да пита за Олга, но с недостоен език. Тогава скочих, озъбих му се и казах: „Турям вече точка на всички недостойни разпитвания!" И т.н. и т.н. Подписах се само и бях готова за тръгване. Той каза: „Нищо, от понеделник пак аз ще заговоря". Савка после влезе от 4 1/2 ч. до 5.10 ч. Почти същите въпроси я питал. Сега довиждане, Еленуце! Кога тренът тръгне и ние ще се опитаме.

Поздрав и добри пожелания за всичко от Надя, Аня, Паша, Кольо, Савка, Стоянка и Ветка.

Изгрев, 20.IV.1932 г., Сряда,

10 ч.с., при силен пролетен дъжд, който чудесно тропа върху покрива на „Парахода", който от своя страна, отвътре има един нов мебел. Като дойдеш, ще го видиш.

Драга Еленуце,

Вчера ти купих три пергелчета по 3 лв. и три моливчета по 3 лв. - всичко 18 лв. Значи, у мене остават още 7 лв. Не знаех дали не би ти трябвало още пергелчета. Еленуце-же, копривата редовно получаваме и винаги за нея благодарим. Аня е особено доволна от нея и всеки ден се готви. Също така редовно предавам копривата и на Надиния любимец.

Сега Еленуце, да ти кажа главната мисъл от последната неделна беседа:" Любовта покрива всички погрешки". Този е стихът, върху който Учителят говори. Обаче, каза: „Аз бих добавил към този стих следното: Любовта не само покрива погрешките, но ги и изправя. Ако само покрива, това е наполовина свършена работа. Тя покрива и изправя погрешките".

Днес, сряда - 24.IV.1932 год. Учителят говори върху „Динамическият живот" или-же „Динамика на живота". Истинската музика е динамическата музика. Във всичко трябва да има динамика. Иска ли човек да се добере до този живот, той трябва да разбира динамиката на своя стомах, на своите дробове, на своя мозък. За да бъде стомахът динамичен, ти трябва да му даваш определено количество храна, на дробовете трубва да се дава повече, а на мозъка постоянно. Колко е това количество, това е наука, до която всеки може да се добере.

Еленуце, защо ли ти пиша с червено мастило? За да ти покажа, че имаме и червено, и черно, и синьо мастило. Тъкмо в този момент Савка ме пита за синия си жакет. Казвам: „Може Еленка да го е взела". Нали знаеш, че трябва да има някой виновник. Дано бъдеш ти в този случай. До неделя, този час и ден ти ще бъдеш с Божията помощ в „Парахода".

Следователно, аз мога засега, да ти кажа довиждане! Всичко най-добро в тия няколко деня.

Целувка те сладко с. Паша.

P.S. На отвъдната страница Савка ще напише няколко реда.

Еленуце, бяхме на катедрата с Учителя. Казах, че ти пиша писмо. Той ми каза: „Напиши й едно изречение от мене". То е следното: „Малкото зло изпъжда голямото, а малкото добро привлича голямото добро. Ето защо човек трябва да живее добър живот, за да увеличава доброто."

Е сега, Еленуце, пак довиждане-же!

Мила Еленке,

На реда си и аз трябва да ти се обадя. Паша не ми даде да ти пиша с червено мастило, само за да видиш, какво ние в „Парахода" имаме и червено, и синьо мастило.

Здравей Еленке и добра бъди. Ето, и Великденската ваканция иде, само още няколко дни ни делят. Не мога да ни ти неизкажа благодаря за копривицата!! Често аз правя и занасям хубава салатица от Еленкината копривица -чиста, свежа, прясна. Като дойдеш заедно ще отидем за аншна или американ, ти ще измериш колко ще трябва. Сега ти пожелавам хубаво и добро!

Истина и красота, това е Любовта!

Савка.

„Оставете Любовта, която носи живота, свободна, не я ограничавайте;

не ограничавайте Мъдростта, която носи знанието и светлината; не ограничавайте Истината, която носи свободата и простора, ако искате да не си създадете най-голямото нещастие в света!" /От Учителя/.

*
* *

Н. Л. К. Б. Л. ! /Няма Любов като Божията Любов!/

Изгрев, Събота, 7 ч.с.
Св.Варвара,
17.XII.1932 год.

Драга Еленуца,

В този момент, когато ти пиша, „Параходът" е в празнична премяна. Всичко е бяло, чисто, спретнато, наредено. След един час Учителят ще бъде на чай в „Парахода", по случай предстоящия Савкин ден, понеже утре, неделя, това е невъзможно почти. И ти ще опиташ малко от този празник.

Четох писмото ти до Аня. Чети Еленуце, чети! После ще смъкнеш един товар на гърба си и приятно ще се чувствуваш, като да бе на фронт ходила. Аз от личен опит видях, че усилието не разстройва човека, а настройва. Латинският ми настрои нервната система. И тъй, напред!

В сряда Учителят държа много хубава лекция за Йова и за Христа. Той съпостави страданията на единия и на другия и каза: „Йов мина през първото посвещение. Той обаче, запази живота си. Христос мина през второто посвещение - трудното, в което животът му се отне. Той изгуби животът си, но затова възкръсна". Освен това, Учителят обясни, защо дойдоха страданията на Йова. Страданията на Йова дойдоха по причина на това, че Бог го похвали. Когато Бог похвали някого, непременно страданията ще дойдат.

Трета мисъл: Какво е търпението? Когато бурите и ветровете дойдат, дървото може да се огъва, да се люлее, но по никой начин не трябва да се изтръгне от корена. Следователно, търпеливият човек ще се огъва, ще се люлее, но по никой начин не се изтръгва от корена си.

Вчера, петък, Учителят ни даде ново упражнение: „Всичко в живота е постижимо, когато времето е добро и ние сме разумни".

Еленуце, макар и с късна дата, поздрави колегата си Катя с именния ден, като й предадеш от мене беседата „Жал ми е за народа".

Еленуце-же, на тебе желая повторно и многократно лека работа и четене.

Сърдечно те поздравлявам и хубаво целувам.

Паша.

*
* *

Изгрев, 23.XI.1934 год.
Петък.

Драга Еленуце,

От този понеделник се отвори трапезарията. Днес, петък, след чорбата Учителят ме запита: „Паша, можеш ли да пишеш на Еленка писмо да ни

изпрати два килограма хубаво, краве масло? Ние ще й го платим." - „Да, УчителЮ, веднага ще й напиша. Възможно е тя утре да дойде и ще го донесе". - „Добре, пишете й още сега".

И по този случай Еленуце-же, пиша ти това писмо.

Важната мисъл от УчителЮвата петъчна лекция беше: „Причината за всяко нещо е в човека, а условията са вън от него. В причината обаче седи Бог".

И тъй, понеже брат Мирчо седи и чака писмото, бързам Еленуце и те нежно хубаво целувам за новия сняг, който вече се топи.

Сърдечни поздрави от Паша, Савка, Катя - дето зяпа и т.н.

ПИСМА НА САВКА КЕРЕМИДЧИЕВА ДО ЕЛЕНА АНДРЕЕВА

Бележка на Редактора:

Елена Андреева е в с. Макоцево и работи като учителка в прогимназията. Останалите две стенографки Паша и Савка са в „Параходът" на Изгрева. Животът там продължава и те записват Словото на Учителя. Но в животът на „Параходът" се чувствува липсата на Елена. Те не прекъсват връзките си и писмата хвърчат до село Макоцево. Тук прилагаме три писма на Савка до Елена от: 3.XI.1931 год., 12.IV.1932 год. и 14.I.1934 год. На „Изгрева" вече се дават упражненията с музика т.е. се дава Паневритмията. Школата живее със Словото на Учителя.

С. П. Б. Л. Н. П. Ж. /Само Пълната Божия Любов Носи Пълния Живот/.

3.XI.1931 г., Изгрев

Мила Еленке,

Хайде, нека първо петелът ти пропее: КУ-КУ-РИ-ГУ У У У У! ! ! се обажда нашият „бас-баритон", тъй е името на червеният петел, който едва от скоро време пропя, но пее тъй тежко, дълбоко и старателно. Докато белият петел се обажда с един чист, лек, сопран-глас. Този червеният - изтежко и мощно, пропява: КУ-КУ-РИ-ГУ У У У! Какво да правиш, той е нашият „алт-баритон", или „бас-баритон". Нека бъде това моето ДОБРО-УТРО- към тебе, мила Еленке.

Сега по-нататък. В „Парахода" само твоето легло го няма, но не и ти. Загуби ли се нещо, търси се Еленка, да каже къде е то. Няма ли нещо приготвено, търси се Еленка, защото, ако би била тя тука непремено тя щеше да го направи, да го приготви. Сутрин студено ли е вика се Еленка, защото тя най-бързо би приготвила печката да пее и топли без /стенографски текст/. И ние наготово, на топличко ще станем и т.н. и т.н., защото имам и друго да ти пиша. Не само това. /Стенографски текст/.

Сега един интерес и към тебе, гори ли твоята печица; занимаваш ли се с приготовления за държавния си изпит. Как ти върви и работата с училището? Как много ми се иска, тя да ти бъде една приятна и лека работа. А всичко това ще ти бъде една належаща смяна и отмора, все пак от много отрудености на

твоята психика. Слуша Еленке, едно малко Словце, което Учителят казва: „Всичко е за добро! Да търси човек доброто, то значи да види де Бог се е скрил. Защото няма нещо дето Бог да не е вътре. А човек е човек само затова, защото той може да открие и намери потайното и скритото намерение на Бога. Защо това стана тъй? Да се поучи от него и да възблагодари на Разумното Начало за всичко." Сигурно вече имаш много страници написани на вътрешна опитност, Светлина и просвета духовна. Дълбок е животът и много работа има човек над себе си.

Еленке, няма да ти се види ни чудно, ни чуждо, ако ти кажа, че ще прекъсна писмото си, защото трябва да сляза в града, но на връщане ще го довърша, това сама ще прочетеш и узнаеш в писмото. За малко: Довиждане! Току и Марето се завъртя в „Парахода" и си излезе бързо и двете с Паша, заети, пишем, работим.

Сега нещо от Словото:

/от сряда/: „Това, което отличава животните, то е тяхната сила, когато пък това, което отличава човека от всички, това е Търпението! Само човек може да търпи! Това е негово право! И онзи човек, който може да търпи, той е най-умният. Ако ти не можеш да търпиш и смокът седи по-горе от тебе. Но колко голям нос има той.

Да подобри човек главата си, значи да подобри отношенията си към Божествения свят. Трябва да подобрим и дихателната си система. Нашите отношения с ангелите да бъдат разумни. И да подобрим стомаха си. Нашите отношения с растителното царство да бъдат в изправност.

Да се гневи, право има само Бог! Човекът няма право да се гневи! Човекът има друга работа - да благодари на Бога и само добро да мисли! Сега за една седмица не мислете зе никого лошо. Само доброто мислете! Както и да ви предизвикват, който и да ви предизвиква, гледайте да видите само Доброто! Защото Добро има навсякъде. Когато се прилага един Божествен закон с него се благославя вашия живот. Ако вие внесете в живота си да изпълните Волята Божия, ще видите, чудесии ще станат. Ще кажете: Аз трябва да бъда съвършен, както Бог е съвършен! Като човеци, ще прилагате Търпение навсякъде! Законът на смирението ще учиш! Законът на Мисълта!

Сега всички ще теглите носът си! Да стане по-дълъг, но не заострен. Българите знаят това, затова те се секнат, да се удължи носа. Най-грамадната работа за сега върши носът, целият ден. Пфу, пфу, пфу. И ние трябва да облекчим малко своя ум от ненужните процеси, да не спъваме Божественото в нас."

Сега, това е моето писмо към тебе. Слушай сега още нещо. Еленке, Добра Еленке, Димитровден иде, но е неделя, а тя все пак иска да иде някъде, дали ще бъде неделя вечерта или понеделник сутринта сега не мога да ти кажа, но тя ще дойде. Предполагам и Паша се гласи за тогава. Както да е, но тя ще ти приготви нещо много хубаво за ядене, то се нарича „Хубаво папице", но ще ми трябват 5 яйца и масло една бучка. Сега бъди добра и весела, всичко хубаво над тебе и вътре в тебе.

Поздрав от Учителя!

Б.Л. носи радост и светлина. /Б.Л. = Божията Любов/

Бре, не остана място за да се подпиша. Савка.

*

* *

Изгрев, 12.IV.1932 год.
Петък, 8.15 ч.с.
Вятърът духа.

Мила Еленке,

В последният момент аз останах. По мисъл и с тебе ходя на Бабутица, а досега редовно всеки ден с Паша ходим до Бивака, палим огън, пием вода, ядем, мием си краката, молим се и връщаме се. Пътят за всеки случай до бивака е проучен добре. Т.е. готови сме даже и за нощно шествие към планината. Еленке, сега поръчка като дойдеш: донеси моля ти се твоята тетрадка, в нея се един петък и една сряда, които искам да пиша. После друго, аз казах на Учителя как и в кой час ти си се наредила за възлизането на планината, думата ми е, че с Него ще тръгнеш понеже „Нямало" N за тебе; пък то си е и така.

Всичко е добре и за добро.

Савка.

Еленице-же, пликът на писмото ти е от мене. Значи и аз имам чувствителен дял в това. Навярно Савка ти е писала за нашия поход „отиде-дойде" до Витоша. Днес, обаче, петък няма да отидем. Като написах „петък", веднага ми дойде главната мисъл от тазутринната лекция на Учителя: „Човек трябва да мисли, като природата, да чувствува като природата и да постъпва като природата".

До виждане, Еленуца!

Сърдечни поздрави и Витошка целувка от Паша!

Много здраве на Верка, ако я видиш. /Почерк на Паша/.

Еленке, докато отида до кухнята да пия една гореща вода, понеже е студено и връщам се да си допиша писмото, обаче Паша превзела правителството и написала свое писмо в моето. Както и да е сега продължавам. Мисля си и ти ходиш всяка сутрин до Бабутица и обратно до школото. Паша иска да върви, че ми иска писмото да го вземе, нали утре трябва да го получиш.

Сърдечни привети и добропожелание.

Савка.

Вече гимнастическите упражнения ги правим с музика. Като дойдеш това ще бъде новото, което ще видиш и чуеш.

*
* *

14.I.1934 г.
Изгрев - София

Мила Еленке,

Пак нещо от известния поет: Неделя 10 ч. пр.об. „Слушай сине мой и приеми думите ми".

„Човек има три вида отношения: Божествени, духовни и материални. Доброто не съществува вън от красотата; Красотата е в доброто. Примирение на богатство със сиромашия, това е светийство. Чистият въздух приемайте го всякога, ще станете по-здрави. Човешкият живот или животът на природата съдържа началото на целокупния живот. Любовта се отличава с едно качество: Онзи, който ни обича, той ще внесе един нов живот, едно ново разбиране, една нова светлина във вашия живот. Ние не можем да кажем: „Аз те обичам",

защото Любовта е на Бога. Човек може да бъде само проводник на Любовта. Метод на природата. Природата си служи с музиката. Тя е крайно музикална. Знанието трябва да го приемаш отвсякъде! Човек, който се усмихва и ви гледа право в очите, той е ангел."

Поздрав имаш от Учителя.

От Надя, Кольо, Аня, мама и мен Савка.

ПИСМА НА ЕЛЕНА АНДРЕЕВА ДО ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ

Бележка на Редактора: Независимо, че Елена Андреева е изпратена като учителка в село Макоцево от Учителя заради връзката й с Лулчев и последващите събития след това, то Елена продължава своята връзка. Това личи от писмата, които тя изпраща до Лулчев от село Макоцево.

Те се поместват за да дадат по-пълна представа за развоя на любовния роман.

През 1932 год. през лятото Елена Андреева е на Рила, където Братството с Учителя са на лагер. Оттам тя изпраща писма до Лулчев, които поместваме.

Там е и Невена Неделчева, която също участвува в романа, защото е също любима на Лулчев. По всички правила сюжета на романа се заплита и се завързва с възжета. Две любящи жени, един и същ мъж!

Тук е мястото да споменем и една драматична разврьзка, която ни бе разказвана. Елена Андреева забременява от Любомир Лулчев. Кармичният възел се заплита. Повече от уплашена тя отива при Учителя и му съобщава, че е бременна от Любомир. Учителят я поглежда строго и казва: „Ти като видя в невидимия свят, че Лулчев е слезнал на земята, то ти драпа години наред за да слезнеш на земята, да се родиш, за да се срещнеш отново с него в плът и кръв". Тя се разплаква пред него. „Учителю, обичам го. Но сега съм загубена без Вашата помощ". Тя отива и абортира с разрешението на Учителя. Така времено един възел се развързва. Остават да действуват другите кармични възли. Ето защо поместваме писмата на Елена Андреева до Лулчев.

м.Х.1931 год.
с. Макоцево

Обични Любомир,

Днес получих писмото ти от 7-8 т.м. Радвах се много и си поплаках малко, по-скоро просълзих се. Но нали не трябва да забравям? Чаках писмото ти още миналата седмица и като позакъсня, сега му се радвах повече. Има една скръб необходима за човека, тя внася опресняване в чувствата, измива вътрешно някак и се усеща нещо свежо и младо. Така се чувствувам след всяка скръб, изпитана в последно време. Радостта е много приятна, желана, но тя не поддържа пряснотията на чувствата, а ги прави бледи, сиви, опрашнени, ако дълго време са изложени на нейните лъчи. Ако скръбта е силна, тя потъпква всичко, може да задуши дори умори нежното, красивото в душата. Е ли тя, лека, непотискваща, действието й е удивително благотворно. Тя прилича на тих и спокоен дъжд след горещ ден. Измива всичкия прах и опреснява всичко. Друго благотворно действие на умерената скръб е, че тя винаги държи съзнанието будно, не оставя да заспи човек. Докато наистина внася спокойствие, умирява бушуването в човека, но същевременно и с

успокояването идва едно състояние на отпущане и слаба будност дори заспиване. Радостта внасяйки успокоение, внася и забравяне. Затова мисля скръбта е еднакво необходима, както и радостта. Аз постоянно съм преминавала и преминавам тия състояния на радост и скръб. Познавам ги в разни форми и степени.

Особено много ме зарадва поръчката ти. При първия удобен случай ще отида, но знай едно, че може да позакъснея малко. За именния ти ден бях ти уплела едни ръкавици. Тия дни ще ти ги пратя, заедно с друго нещо. То е един твърде малък подарък, но знай, че съм ги плела с най-хубавите си чувства и разположения по тебе. Те и сами ще ти кажат. Не са такива каквито исках, но тук само с това разполагах. Ако сме живи и здрави занапред ще бъде по-добре, зер нали съм и аз учителка, кесията вярвам няма да бъде толкоз празна. Радвам се много, че макар и на село ще мога да направя нещо за тебе.
Някои пасажи от писмото ти ме натъжават и ми се ще да ги считам „литература". Сега, когато сме далече да пишеш така, ти разбираш как ще ми подействува. Господ да обръща всичко за добро.

Вече ми се вижда, че много време откак не сме се виждали. Да можех някак да прехвръкна до Тетевен! Аз мислено съм го направила безброй пъти, не ме задоволява. Много съм материалистка станала ще речеш. И така да е, но колко бих се радвала, ако можех да намаля разстоянието до един метър. Гледам на картата пътищата за Тетевен, гледа разстоянието по права линия и още не съм намислила какво да направя. Ще развивам търпение.

За много неща, които питаш в писмото, аз ти бях писала в последното си писмо, което вярвам вече да си го получил. Писах ти, че Изгрева ми се видя история, хората като сектанти (в обикновен смисъл на думата). С Учителя не можах да говоря, освен няколко думи на тръгване. За забелязване е, че у мене интересът и стремежът, които имах по-рано към нещо цяло, изчезна. Останаха само някои връзки с хората там, но вече като към живи хора, към индивиди интересни сами по себе си или пък поради някои чувства, без окрасата на някакъв -изъм. Тук не съм взела нито един ред беседи или лекции. Не съм чела нищо от тоя род и не ми се чете, само от време на време отварям Евангелието. Може да е падение, повръщане назад, но никакъв интерес нямам към духовно от тоя род. Животът ми в туй отношение прилича много на тоя на Рила. Като, че ли всичко туй е забравено, покрито с булото на забравата без да зная докога. Изглежда, че започва нова страница в моя живот. Имам желание да ти пиша често, но се боя да не прекаля. Аз най-много съм бъркала в това отношение - прекаляването. Може да кажеш, че аз често ти пиша, но нали мярката е различна у хората, за един много, за други малко.

Като се върнах от София по-миналата неделя, старият дядо - хазяин, който е овчар и е на 78 год. и още бодър ми донесе гъби, тогава мислех за тебе. Радвам се, че и ти си намерил. Колко често мисля за Рила и за тия гъби.

Сега се сетих за нещо от разговора си с Учителя преди тръгването ми за тук. Като ми говори строго, ми каза, че аз искам да се махне N. /Невенка/ от тебе. Но тогава щеше да дойде друга, която да иска аз да се махна и т.н. Тогава туй нещо ми направи впечатление, малко ме смути, като че ли вдигна завесата там, дето не исках. Тогава признах, че туй е вярно, но ми се видя някак смело и особено, че могъл да го види, без аз да го кажа. Отпосле си мислех, че не трябва човек да бъде особено много ясновидец да го забележи, особено след като е водил доста разговори с мене на близки теми по тоя въпрос. Аз пред тебе съм казвала неведнъж, че присъствието й, когато съм при тебе ми е нежелателно. И то се отнася не само заради нея, но и за когото и да е било. И ако някой е бил нежелателен, то е затова само, че аз не съм свободна да изразя

чувствата си, още повече като зная нейните чувства към тебе. Може да не съм повдигната, може това да е много егоистично, но нали казах, че искам да бъда естествена: да се не показвам по-благородна отколкото съм и по-повдигната без да съм надрасла човешкото в мене. Има неща, които много неща не ми са безразлични. Да се показвам сита, когато чувствам глада. Защо да казвам, че не искам да пия, когато съм жадна. Аз може да не ям, може и да не пия, може да понасям глада и жаждата, но все пак аз силно да желая хляба и водата и да се радвам само при мисълта, че може да ги имам. Не съм толкоз благородна да се радвам или поне да съм спокойна когато виждам, че друг яде хляба, който силно желая. От една загадка в писмото на N. /Невена/ разбрах или ми се стори, че когато тя замина в село, ти си отишъл в Червен бряг т.е. вие сте се видели. Два деня плаках, още повече тогава не бях получила писмо много отдавна от тебе, пък и ти премълча. Може би се смееш, да речеш, че е ревност, каквото искаш кажи, това е факт. Туй нещо нямаше да ти го кажа, ако се не случеше да ти разправям за оня случай. Но както и да е, не се препоръчвам за по-добра, от което съм. Ти може да постъпиш, както искаш, но да казвам, че твоето поведение ми е безразлично, че мен ми е все едно дали нещата се нареждат така или иначе, значи да лъжа. Така съм говорила, когато съм искала да заблудя някои, но тебе да заблуждавам нито искам, пък нито мога. Та нима ти не знаеш това. Сега казаното от Учителя не ме поразява толкоз. Казваш, че това, което съм ти писала за разговора било старо, или съм го объркала. Сигурно и едното и другото е вярно. Нещо съм объркала, и всичкото е старо. Нещо особено ново не ми се каза. Но пак ти казвам: Всичко туй е много далеч в съзнанието ми. Че имало беседи, че имало лекции, какво от това? Който иска, нека слуша, мен сега не ме интересува, пък даже и не мисля за това нещо.

Ако се радвам за железницата най-много е, че писмата ми ще бъдат редовни, ще имаме всеки ден поща. Сега писмата ти идват за пет деня, пет отиване, пет връщане, десет деня чакай, ако нямаш работа и то веднага да се отговори. А колко лесно се чака! Но нали ще се възпитаваме. Друго удобно нещо ще бъде, ако както ти казвам, се пребереш в София, ще мога поне в неделя да идвам. Е, ако, ако... Колкото, ако написах, но те са все таки успокоителни, по-добре с ако, отколкото без нищо.

Да ти кажа няколко думи за учителската конференция, която имахме в с. Саранци миналия петък и събота. Събират се от околните села учители до 60-70 души. Срещнах и някои мои съученички и ученички от стажа ми. Всички поразява, че съм отишла учителка в село, като имам ценз за гимназия. Те не знаят бедничките, че аз бягах от София, не търсех и не избирах място. Впечатлението ми от всички е, това са чиновници, като не намерили по-удобен занаят, взели учителството. Жалко впечатление, правят местните учители, живеят досущ като селяните, станало голямо преспособяване към средата. Учителите, които идат отвън са повечето хора с претенции, отколкото са култура, ако някой знае нещо иска да го приложи на учениците. Учителките-госпожици съжаляват, че няма среда т.е. съжаляват, че няма где да си покажат тоалетите и да се харесат. Учителите не са по техния вкус. Донякъде са прави, измежду учителите има гаменчета. Но всички с гръмки думи говорят за самопожертвувателната работа на учителя. Навсякъде приказки, думи. Имаме високи идеали, да скрием душевната нищета.

От N. /Невенка/ имам само две картички. Втората е писана с твърде понижена гама, била болна, но и нещо много е отпаднала духом. И аз съм класна наставница на втори клас, но преподавам други предмети. Не пише дали е успяла да се справи с работата си.

Благодаря на сестра ти и зет ти за поздравите. Много пъти съм мислила

да ги поздравя, но не зная дали ще ти бъде удобно. Поздравявам ги нарочно. На тебе изпращам много сърдечни поздрави и желая „литературата" да е заминала и да ми пишеш за литературата написана от тебе. Ти пиши това, което ти искаш, не което аз искам.

Привети Елена.

Забележка: *N = Невена Неделчева.*

*

* *

с. Макоцево
9.V.1933 год.

Ето ме вече два дни на село. Образът останал на заминаване весело пълни душата ми. Това, че сам Учителят дойде при нас, когато се разговаряхме, показва, че сме на прав път. Пак и ти остана да се разговаряш с него, остана при него, нещо което желая. Да бъдеш с едно разумно същество, с благо - човек, има условие да бъде разумен. Зная, че ще се убедиш напълно, че единственото същество, което желаело свободата ти е бил той. Всичко, което е правил е било ти сам да се отвържеш от връзки, които не ти дават свобода. Но нали ние сами сме си понякога най-големите врагове, даже викам срещу тоя, който ни освобождава. Мен не ми е стигало вяра и обич, за да вървя по пътя на освобождение, които ми черта той. Трябваше да преживея много страдания, за да се убедя в думите му. Дано занапред не правя същото. Трябваше много мъчения да мина, трябваше много огорчения и разочарования да опитам, за да видя, колко по-лек път ми показваше той и колко неприятности нямаше да причиня на околните си. Дано добитата опитност ми послужи като здрава опора за бъдеще, дано не повтарям вече погрешките. Аз чакам условията да се променят, като забравях, че е по-лесно аз да се променя. Условията не са много по-други отколкото преди пет години, но изменяйки мястото си, изменяйки отношението си към тях и всичко се променя.

Ти как си, как върви чиракството ти? Ще станеш ли майстор по постройките? Как върви работата? Вярвам, че доста сте напреднали. Като си дойда N.(Невенка) ще има частна собственост. Тя тъй много се опъва да не свързва с нещо, но на земята не може, човек все ще носи известен товар.

Като се върнах неделя вечер в стаята си заварих трима крилати гости. Забравила съм отворен прозореца, влезли пред деня, но после, желаейки да излезнат влезли между пердето и стъклото на прозореца. Така стояли и се мъчили да излязат, но не могли. Вечерта заварих двете лястовички на единия прозорец, другата на другия. Нощта прекараха мирно и тихо, но на другия ден, щом се развидели, започнаха наново опитите си да избягат. Улових едната, разгледах я и после им отворих прозореца. Отзарана преди да отида на училище, една пак влезе, но веднага излезе. Обаче, друга заварих на прозореца, като се върнах от училище. И нея като й се порадвах, както подобава на такъв рядък гост, пуснах я. Драго ми беше на тия малки гости, които ме навестиха тия дни.

Понеже бързам да предам писмото не пиша на Невенка. Поздрави я от мен. Пращам й писмото от Иванка. Тя веднага отговорила на писмото.

Сърдечни поздрави и благопожелание за успех в работата.

Елена.

*

* *

с. Макоцево
29.V.1932 год.

Тук е доста добре. Дано Бог дава светлина повече да вижда човек по-добре. Ако ти е възможно обади ми се; ще ти бъда много благодарна. Имам желание да мълча повече, но много ми се слуша как си ти? Какво става там? Вече шест дни съм тук и никой не ми се обади.

Сърдечни поздрави.

Елена

*

* *

с. Макоцево
12 ч. обед - петък

Обични Любомир,

Изненадах се на писмото ти. Не чаках да ми пишеш по своя инициатива - не чаках, не че не желаех. Съжалявам, че за толкова малко не сме могли да се срещнем, но станало вече. Сега ще чакам Нова година.

Животът е много красив с изненадите, които ни прави. Винаги в него има непредвидени, нечакани неща - така разнообразни, че нашият ум не е в състояние да ги отгатне преди да ги предвиди. Последното ни свиждане имаме нещо съвсем нечакано за мене, но въпреки че не беше, както бих желала, бе интересно. В тия случаи виждам, как провидението работи и ме учи. Затова съм много благодарна. Да виждам ръката на разумното намесена в живота ми, ме радва. Някога много скърбях когато не ми даваха чаканото, сега се радвам, защото виждам, че тия, които не ми го дават, са по-разумни от мене. Като не ми дадат едно, ще ми дадат друго по-хубаво. Поумняла съм малко. Затова и ти ще се радваш.

За екскурзията мисля, че пропусна един хубав случай да походиш по планината зиме. Дано Бог ти създаде условия друг път. Ако през коледната ваканция братята отидат към Рила - Борис ми каза, че мислели такова нещо - може да идем заедно. Аз много ще се радвам, ако може да стане това нещо. Борис каза, че щели да се съгласят да отида и аз, защото съм ходела мъжки. Добре ще е да идеш ти зиме на Рила, за да имаш ясна представа, какви трудности ще има едно зимуване на екскурзията. Аз като не ходя сега, усещам тялото си отпуснато. Боя се да не се отуча от ходене.

За N.(Невенка) от вчера все се надявах да дойде. Не мислейки, че трябва да я каня, защото тя вече има легло при мене, което я чака. Тя всякога, когато намери тя за добре може да дойде и да вярва, че ще намери сестрински прием. Тя може да бъде при мене като при духовна сестра, без да се стеснява от нищо. Любомир, аз чувствувам, че N.(Невенка) съм я приела вътрешно и тя винаги има място при мене. За стесняване и дума не може да става. Когато човек има вътре място, отвън винаги ще има. Прави ми впечатление, че тя не е повярвала още или пък вътрешно не е почувствала, но всичко ще стане постепенно и с течение на времето. Но за нейно спокойствие, аз й съобщавам, че когато тя обича, може да дойде и ще бъде добре дошла. Така правя своята покана. Моето поведение към нея е сдържаност, защото тя иска така. Аз съм по-излиятелна, но тя иска, когато ще я бутна или помилвам да й искам позволение. Сърдечните отношения по такива строго определени пътища не може да се движат. Затова се държа хладно отвън.

Ако на хазяйката съм казала, че ми е гостенка, то е защото на тия хора

трябва да им се даде един образ понятен за тях. За сестринство не може да говоря на тях. На кучетата ще им дадем кокъл да глождат, да може да си ходим свободно по тътя. Мисля, че е по-разумно да дадем на хората образ разбираем за тях, за да не се занимават с нас и ни безпокоят. Простите хора се интересуват от живота на другите и ние, като имаме предвид това, може в известни случаи да постъпим и кажем така, че те да ни оставят на мира. Мисля в туй е нашата свобода. Не, че се плашим, но е по-добре да не ни лаят кучетата. От тия съображения, казах, че N. е слабичка, има нужда да си почине, че ми е дошла на гости да поседи на чист въздух. Ако не им се даде нещо да ядат, те ровят и правят пакост.

Не зная как ще погледнеш на по-раншното ми писмо. Писах ти го по вътрешен потик, с желание за по-хубаво. Далеч от мене мисълта да те уча, или съветвам. Само напомнювам някои работи, които ти много добре знаеш. Желая да те видя на пиедестала, на който вътрешния ми глас подсказва. Чувствувам, че трябва да организираш всичките си сили, трябва да направиш вътрешен преглед на своите поданици до най-малките, да канализираш всичките течения и ти като цар в своето царство да застанеш начело. Докато си бил млад регент и са управлявали държавата ти, пораснал си - оставяш си заместници, дошли е време ти да заемеш управлението и като цар да издигнеш своя глас. Познавам някои от заместниците, но и те си имат лични интереси и не всякога на пръв план поставят твоите интереси, затова понякога оставаш излъган. Време е пък и на възраст си да заемеш своето място. Тия, които те познават те чакат. Може отвън да не настане голяма промяна на първо време в твоя живот, но вътрешно ще стане. Ела на престола си Любомир, и цар бъди. Бъди добрият пастир за своя народ. Като ти пиша това, идват ми наум думите на Учителя: „Знае ли Л. /Любомир/, че никога той не е направил това, което той иска. Досега други са се изявявали? Той иска да бъде свободен, но досега не е бил, защото вътрешно не се е освободил. Той се бои да не го ограничи някой, но може да се ограничи свободата, не свободният. Той е вече ограничен."

Обични Любомир, желая да те видя на една духовна висота, която ти може да имаш, т.е. ти я имаш, но не си я изявил. Ти приличаш на царски син, който се занимава с кошничарство. Има ред мисли и идеи, в които си се заврял и които не са твои, т.е. не са на душата ти. Други са те надянали и ти ги носиш като твои и ги пазиш. Твоето стои скътано, защото никой до него не може да се допре - то е само за тебе. Вземи го и го облечи и бъди цар. Цар си роден и бъди цар в своята държава. Освободи народа си от робство. Придобий свободата си, освободи се от чуждите мисли, желания, идеи и целият ти народ ще се радва на свобода, ще бъдеш свободен ти и всичко, което Бог ти дал. На царя не приляга да носи букаи. Хвърли букаите от нозете и ръцете си, иди при своя баща и Той ще ти покаже работата, за която те е пратил тук. Куклите, с които си играл досега, ще ги оставиш на тия, които вървят след тебе - те ще играят занапред с тях. Няма защо да ги захвърлят, има кой да се занимава с тях, затова няма да жалиш по тях. Може да гледаш на хората, може да пишеш хубави книжки, но винаги помни, че цар си роден и цар може да бъдеш! А царят е свободен. Свободен е Единият и Той ще ни направи свободни. Направил те е свободен, защо си се заробил?

Бъди такъв, какъвто Бог те е направил.

Елена.

*
* *

с. Макоцево
19.XII.1933 год.

Днес е вторник и чаках писмо от тебе. Мисля си, защо ли не ми отговори? Една неделя има, откак ти писах първото писмо. По моето пресмятане, има време да ми отговориш. Сърдиш ли ми се нещо? Писах ти двете писма по вътрешен подтик, за да те видя още на по-високо място, място, което е определено за тебе. Не вярвам ти да ми си се разсърдил нещо, защото трябва да мисля, че лично си погледнал на въпросите. От тебе не чакам лично гледане. Може, разбира се, съвсем други причини да са, че не си писал, пък може да си писал и какво ли може да е друго, което аз не зная и не мога да предвидя. Само желая добре да ме разбереш. Мисля, че тебе ти предстои някаква вътрешна промяна, че ти ще преживееш един по-усилен период, условията на живота ти ще бъдат по-стегнати.

Снощи сънувах едно страшно землетресение. Аз бях в един град и всичко се тресеше и въртеше едновременно. Чувах, как се събаряха сгради, страшен шум и трясък пълнеше въздуха. Помислих, че края на моя живот е дошъл и се простих със сестрата, която беше при мене - не помня коя беше - изправих се, затворих очи, да не гледам ужасите и започнах да се моля. Но трусовете престанаха, аз останах незасегната. След туй видях Учителя, тръгнах и тебе да търся. Някъде имаше камари и купища от разрушени сгради, улиците не се познаваха от разрушенията, здрава къща не беше останала. Минах покрай къщата в която си бил и ти, но тя беше вътре пълна с пламък и жар и ти си бил вътре. Не можех да влеза, нито да те видя, но останах с едно чувство сигурно вътре, че ти ще излезеш невредим и огънят нищо не може да ти направи. Отидох да видя един извор, дали не е пострадал от труса. На мястото течеше голяма бистра река и едно момиче отиде на самото място и каза, че извирал, но в самата река бил. Отдалече видях, че имаше следи от извора. Втори път отидох да видя, какво е станало с тебе и втория път къщата светеше от огън - но интересно е, че дим нямаше, като че ли само пламък и жар имаше, но тебе пак не можах да видя. Но не се боях и плашех за тебе, спокойна бях за добрия край. Не зная какъв е тоя огън и тоя трус.

От вчера Мика Тодорова е при мене. Дошла е за една седмица да си почине. Аз всеки ден чакам и чакам N.(Невена) и вчера се изненадах, като дойде в училище. Ако N.(Невена) иска, тя може свободно да дойде, таман ще има случай да се сближи и с други сестри. Всеки човек е един свят и е интересно, когато понадникнем в друга една душа и видим цял свят.

Сърдечно те поздравявам.

Елена.

Ще ти благодаря, ако ми пишеш, каквото и да е.
Поздрави на N. /Невена Неделчева/.

*
* *

Езерата
18.VII.1932 год., вечерта - 8 ч.

Дойдоха няколко души, между които и Цеко. Каза ми, че вчера сте се видели, но нито думичка от тебе. Не че трябва да пишеш, но пък нали и аз може свободно да чакам.

Тук видимо нещата, като че ли продължава миналата година: палатките са на почти същите места, същия начин на работа и живеене. Аз за себе си не мога да кажа, че условията са същите. Макар и палатката да е на същото място, но всичко друго е по-особено и ново. Желая тая година да бъда разумна и съзнателна в живота си. Не да желая нещата да се нареждат по мой план, но от всичко, което става да се уча. Задачата, която ми даде усложни движението ми и се изисква по-голямо внимание и гледане на всичко от две места. Колкото и да се старая да бъда внимателна, да съобразявам винаги действията си от две страни, от време на време правя известни пропуски, някои неща не съобразявам и съчетавам достатъчно разумно. Конкретно ще говорим когато се видим. При изпълнението на задачата имам вътрешна радост, че мога да направя нещо за тебе. А най-главното е, че една частица, ако може така да се каже, от тебе усещам в мене. От време на време N(Невена) ме ядосва, но много скоро ми минава. По право, то не е ядосване, но прави някои работи, които не са хармонични с мене и като помисля малко всичко ми минава. По отношение на нея се старая да бъда внимателна за да й услужа, както ти бе ми писал. Но не си правя илюзия, че тя може да не усети твоето отсъствие. Защото аз за нея не съм туй, което си ти. Във физическите работи гледам да има всичко, от което се нуждае, оставям я свободна да направи както иска. Ако отиваме някъде с У., съобщавам й, ако тя пожелае да дойде, идва, ако не, не. Ние сме ходили само веднъж на 5-то езеро, но тя не дойде. На обядите не иска да идва. Помагам й да си приготви ядене, във всичко гледам да й бъда полезна, колкото разбирам, мога и колкото тя приема. Изглежда че тя не е много доволна, но не е в силата ми да изменя обстановката. Тя може да бъде доволна, ако ти си тук. Но това вече не спада в моята област на действие. Повечето време прекарва в палатката си или пред нашата палатка, гърбом към всички. Но подробности като се видим. Много ще благодаря, ако се забавиш с идването си, да ми пишеш нещо. У. нищо не е говорил за тебе. Като мина вчера и погледна палатката, каза, че тя учи смирение, Господ помага на смирените. Каза го с хубаво разположение. Пиша ти писмото на колене в палатката си, на свещ. Невена от палатката си ми дава зор, че свещта й горяла, та да дам писмото. Нали половин метър разстояние има между палатките ни, та свободно може да се разговаряме. Пак ти казвам: Ела да използуваш благата, които Бог ни е дал.

Сърдечни поздрави.

Елена.

*
* *

лагера при второто езеро
неделя, сутрин, 11 часа.

Пиша ти в палатката на Невена. Ядохме заедно, тя продължава, а аз оставих място за общия обяд и сега ти пиша. От среднощ е задухал такъв силен вятър, че половината палатки са паднали. Първо падна палатката на У., после нашата с Паша, Савкината и т.н. Туй е хумористичната страница. Вятърът е много силен, южен, топъл, небето ясно, чисто, слънцето грее весело. Не знам дали е весело, на тия чиито палатки са съборени. Невенкината засега устоя. Може би помогна положението й: намира се на половин метър от моята, която е поставена на ланшното място. Савка ни е най-близка комшийка отдясно, отляво Наталия и Буча, а отзад склада. Уж туй положение бе временно и може би щеше да остане за постоянно, ако този вятър не ни принуди да търсим друго място. Но нали трябва да имаме работа: кое палатка ще дигаме, кое ще кърпим,

кое ще поправяме и т.н. Невенка сега философствува, че големите палатки сега падали, а малките успявали и всяко нещо си имало преимуществото. Сега мълчи и пише писмо и тя.

Вън от вятъра всичко върви добре. Старая се най-съвестно и акуратно да изпълня задачата си. Правя туй, което ти би го направил и странното е това, същевременно и твърде радостно, че всичко го правя без вътрешно съпротивление, а с разположение. Това става за първи път с мене, досега съм го правила винаги с вътрешно усилие: трябваше да надделявам вътрешно съпротивление. Сега има вътрешна свобода и разположение.

Като се видим ще говорим повече и подробно.

Причините, по които остана не ми се известни, но те моля направи всичко възможно да дойдеш. И не те викам защото на мене това ще ми бъде радостно, ако и това да е вярно. Но те викам да дойдеш, заради хубостите, които са тук планини, върхове, езера, въздух, вода. Помисли само за всички тях, сравни условията, при които живееш сега и мисля, че не ще се намерят достатъчно причини, които да те задържат там. Ако случайно парите ти са малко, знай че аз мога да ти услужа с 500 лв. Аз още там щях да ти обадя, но как съм пропуснала, не зная. Хеле за водата и чешмичката, ако си спомниш, кое ще те задържи там не зная. Мисля, че и чешмичката ще се радва, ако те види. Кой постави първия дървен чучур. Колко е хубава водата да видиш ти изпращам термусчето си с вода, което вярвам, че ти ще донесеш. По-хубава покана не може да пратим, освен водата на нашия извор. Все пак ти знаеш какво трябва да направиш, дано това бъде съгласно Волята на Тоя, който винаги ни помага и благославя.

Сърдечни поздрави.

Елена.

ПИСМА НА НЕВЕНА НЕДЕЛЧЕВА ДО ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ

Бележка на редактора: Невена Неделчева се обръща към Любомир Лулчев по един своеобразен израз.

В момента тя е на 7-те Рилски езера, където е Учителя и цялото Братство. През цялото време тя живее в друг свят и кореспондира с него т.е. с Лулчев.

От друга страна и Елена Андреева е също на езерата. Същото се отнася и за нея. Тя също изпраща писма от езерата с онези, които слизат в града.

Романът продължава. Ето защо се включва тази кореспонденция. Две любящи жени обичат един и същ мъж - Любомир Лулчев.

Това е едно огледало на живота на онези, които са били в Школата. **А животът на Учителя Дънов е в Словото Му. То Словото е огледалния образ на живота Му. То е Високият Идеал!**

*
* *

Татко мой,

На първото писмо ти изпратих един адрес. Елена ми го каза, човека не съм го виждала, но той й обещал да донася писмата. Свечерява се вече и аз едва виждам редовете, но бързам, че от тая вечер трябвало да се предаде

писмото, че утре рано ще отиват. Щом като дойдоха и почнах да пиша, но свечерява се вече.

Милички татко, много ти се моля, пиши ми ако искаш и ако ти е възможно дали ще дойдеш и ако ли не, то кажи ми, ако обичаш, кога да си дойда. Чакам, може би по Надка ще ми пратиш няколко думи, а и тя тъй много се бави. Тук е хубаво времето, планината и езерата, по всяка вероятност няма да има задължителни гимнастики и упр. Учителя само се отдръпва от това. Тъй наблюдавам. С мен са свикнали и може би защото не чувам нищо, но ми се струва, че не ръмжат за отделеността ми. Савка е любезна, говори ми, Паша също, Стоянка в знак на благодарност ми даде една ягода, гдето съм я пуснала да спи в палатката ми, когато валеше дъжд. По Савка следя за Учителя, като по барометър. Елена ми казва, че както ме повикал онзи ден за езерата, бил тъй любезен, че ако била тя щяла да отиде.

Милички татко, Бог да бди над двама ни, в Неговите ръце съм предала живота ни и вярвам в милостта Му. Много, много сладко мерси.

Твоя завинаги BENITA.

Много, много прощавай скъпи татко, ако съм погрешила нещо. И мен ми е много мъчно, когато бъркам и приемам наказанието за да се поправя.

Татко, татко, колко голямо сърце трябва да имаш, че чувствам те сладко.

ЗАБЕЛЕЖКА: Benita е литературния псевдоним на Невена Неделчева.

*
* *

Рила, 14 Юлий, 1932 год.

Татко мой, ето дойдохме на езерата и аз бързам да ти се обадя, защото сега да го предам за да дойде по-скоро при теб. Всички са се разшетали да си правят палатки, а аз не бързам. Сега ще почна да ти разправям подробно пътешествието ми до тук. На гарата моя багаж /гърми се/ не бе предаден с общия, а отделно, не го знаем, защото вечерта не бил отнесен на местоназначението.

Пътуването с влака бе леко и свободно, само сестри бяха в купето. На гарата в Дупница имаше само два автомобила и прочетоха имената на тия, които да се качат. Там бяха и трите стенографки, но мен нямаше. Елена помоли да отстъпи някой и бай Петър Шишков отстъпи своето, но тоя, който ръководеше тая работа, /На Дора симпатията/ не позволи. Елена и тя остана с мене. След това дойде камион. И когато погледнахме, вътре като сардели натъпкани един до друг 30 души в камиона с всичките му зверове и животни. Аз казах на Елена, че тук се не качвам за нищо на света. Подробности ще ти разказвам, че не е за писане. Тогава пошушнали на Елена, че ще пристигне друг автомобил. Останахме. И ако не бяха казали, че ще има друг автомобил щях да се върна обратно в София. Като овце ги натъпкали. Останалите бяхме пет души. Тръгнахме за към града при автомобилите и из пътя поръчваха казани, купуваха кофи и Елена купи едно малко тенекенце за вода. Като чакахме автомобила, решили да влезат от една млекарница да обядват. Но аз не исках с тях в никой случай. Елена ме вика, казвам „Не искам". Тогава дойде онзи Дореният, аз си тръгнах, той ме дръпна леко за ръкава, много така ме догнете: „Махнете се господине" и се отдръпнах. - „Нахална" прецеди през зъби той и се върна назад. Елена после пак настоява. - „Кой е нахален незная, най-после

аз съм си свободна, ако искам ще влезна, отгде накъде. Най-после дойде автомобил и отидохме там, макар след 2-3 часа. Учителят казал, че няма да тръгнат догдето не идем и ние. Из целия път особено във влака, тъй като че ми нещо цъкваше и аз те виждах съвсем ясно. И из пътя вървяхме недалеч от другите. Снощи пренощувахме на една поляна, по-горе от Паничище. Нощта беше ясна, но после заваля. Аз бях разопаковала моето денкче и като заваля направихме палатката и така аз, Елена, Паша и Стоянка спахме и другите в общата палатка - като в камиона. На сутринта тръгнахме. Вървях леко все напред с бабите, но и тях оставих. Като наближих видях, че имаше посрещачи и ръкувания, тогава си седнах на нашия каменен двор и очаквах да дойде Елена и Учителя така мина благополучно всичко.

Сега бях прекъснала за малко, построих си палатката. Елена зачука колчетата. Учителят каза где да я сложа - до Еленината т.е. зад тяхната. Но това било временно, палатките ще се слагат на раздалечени. Много ми е мъчно, че те няма, казвам физически, защото иначе постоянно чувствувам присъствието на теб и Христа. И много, много леко вървях без да се уморя. Чувам как каракачаните питат за теб. И конярят пита.

Отиват, много, много .....

Много здраве от Елена.

*
* *

Езерата, 16 Юлий, 1932 год.

Татко мой, ей сега тръгнаха за петото езеро на разходка. Бях с Елена пред палатката и той Учителя мина и пита кой ще отиде. Аз си мълчах, понеже не исках да отида, само Елена каза, че ще отиде. От вчера като си направих палатката, като влязох и все вътре си стоях - спах, четох, мислих, мислех си. Тая утрин излязох късно, а и не ми се ставаше. За какво да ставам и бързам. Няма те за да бързам да приготвя закуска или обед. Тъкмо се миех и Учителя идва, пътят му е край моята палатка, аз веднага оставих канчето и се запътих да си влеза. Той мина, обърна се и ме поздрави и аз с мокро, с необърсано лице Му вдигнах ръка. Започват общите обяди, аз отказах. Питаха ме Елена и Катя. Елена е внимателна и се грижи...тя знае или незнае, но мен ми важи да постъпя както теб би те най-много зарадвало. Наблюдавайки внимателно, чрез себе си проучвам и разбирам и другите жени.

Вървейки из пътя, като в „С Христа" аз постоянно чувствувах над себе си Него - голямата Му фигура да върви, или по право да се носи над нас. Теб също те виждах много ясно и пътя бе необикновено лек. Учителят още не е питал, поне доколкото зная за тебе, но Паша и други ме питаха ще дойдеш ли, казах, че не зная. Вчера ти изпратих едно писмо, което днес бях започнала да го пиша с подробности, но тъй като конярите тръгнаха, аз веднага го прекъснах.

Татко мой, нали си ми татко? Много те болеше сърцето и голяма беше мъката ти, но нали и аз самата искам да съм здрава и можех да тръгна, ако ти не кажеш това. Зная, че те боли и нямам по-голяма мъка от тая, когато съм ти причинила някоя скръб и никога не съм искала и затова винаги съм се старала да не сбъркам. Тук никак не ми се стои. Планината е хубава и когато вървях из гората, идвайки насам радваха се очите ми на хубостите, които се разкриваха пред мен и търсех погледът ти както другите години и виждам те, но там негде вътре в съзнанието ми. Учителят се опита да заговори веднъж за стройността на дърветата, в смисъл, че там висши са същества, които са работели над

тях, но всички си имаха за какво да си приказват и нямаше кой да Го слуша и заинтересува. Тук най-близките палатки до мен са на Елена и Паша и тая на Савка. По нататък на Буча, на продуктите, а още по-нататък незная, защото и не искам да зная. Снощи пак имаше песен край огъня, но струва ми се беше всичко по традиция и аз съм си заспала всред песните им. Дали Елена е ходила незная. Старая се да бъда само горе и да чувствувам присъствието на Бога. Ако ти не дойдеш, мен не ми се стои тук - празно е. И когато гледам мястото гдето бяхме миналата година, струва ми се, че ти стоиш там самичък и тъй си тъжен и знаеш, виках те и струваше ми се, че ако отидех там щях да те видя полулегнал и тъй ми бе скръбно. Като че ли сянката ти е останала тук, особенно по скалите горе гдето стоеше и когато ги гледам, сърцето ми неволно те чака ей сега да се завърнеш оттам. Знаеш колко силно се чувствува, че ти стоиш там, гдето ни бяха палатките миналата година. Стоиш и гледаш от там и мен ми е тъй мъчно, че съм тука всред тези. Мисля, ако дойдат Недкини, да си измества палатката, ако те са по-далеко, защото тъй не мога да понасям тая атмосфера. Ето започнаха да се разправят за тенекии, за къпане. Моля ти се, много ти се моля, ако обичаш кажи ми ще дойдеш ли, ако и ти сам знаеш разбира се. Хубава е планината, чист е въздухът, но празна е, няма те тук, когато те потърся да те видя - тъй с физическите си очи.

Взела съм Занони да я чета тук, после някоя тетрадка, ако напиша...,в която реставрирам, което си ми говорил през последните седмици и когато се заливах в смях, аз все си мислех, че ще има нещо. А очите ти бяха тъй светли, както рядко са били по-рано.

Бог да те пази, на Него се надявам и уповавам. Тук не е особенно студено, макар, че вчера валя дъжд, днес имаше слънце, но сега са го позакрили облаците. Но нямаше турозукана и посрещане, гимнастики.

Вчера когато идваше Учителят всички тъй бяха заети със своите си работи да си построяват палатки, та никой и не обърна внимание. Липсва почитание, и пак си мисля, няма с кого и Той да си продума няколко думи. Всички само блеят. Завчера, изброяват, изброяват имената, на които ще бъдат в автомобила и най-после притурят и Учителя. Просто жал ми стана, а Той, Най-големият, Най-тих, мълчи си, а те героите се разпореждат. И сега пазарим по 2 лв. на килограм за превоз от Дупница дотук. Бабите протестират, че за багажа им е взето толкова много. И от мен искат още 50 лв. Слънцето пак изгря, а ти какво ли правиш? А за палтото знай и, знай и по най-човешки макар, че никога не искам да направя нещо, което няма да ти хареса. И ако съм погрешвала, то е било от незнание какво да направя, а не от нежелание да направя, което ти би искал. Досега съм се старала да предусещам какво ти харесва и какво не и да се съобразявам с това, с искреното желание да не ти причиня никаква скръб. Пия вода и за теб, но тя знаеш ли, че казва, че иска ти да докоснеш устни до нея. А освен водата и още някой друг иска повече от нея това.

Сърдечен привет.

Benita.

*

* *

17 Юлий, 1932 год. Езерата

Татко мой,

Пиша ти под блъсканото на платната на малката ми лодка, тласкани и развявани от чудно обичания от мен вятър. Когато ме вее, тъй по главата и

челото, като че ми проветрява самият мозък.

Езерото е много хубаво и вятърът взема от водите му и ги пръска чак горе при палатките. Небето е съвършенно чисто. Ясно синьо и отгде иде тоя чудноват вятър незная. Все ми се струва, че ти си играше с нас и ни развяваш. Чакам с нетърпение Недка да дойде и ми каже нещо за теб. Вчера впрочем постоянно си стоя в палатката и чета или отивам в другите светове, но исках да кажа, че вчера чух, че Учителят говори до Еленината палатка и излезох не за да слушам, а да ми каже нещо за теб. Тъй стоях и мислено исках, но в това време дойде и седна един до Учителя, но образуваше права линия към мен, аз веднага станах и седнах до Савка, но подир малко се прибрах в палатката си. След това чувам онзи най-черния (отнася се за Михаил Иванов), който и бе седнал до Уч. да им чете нещо. Аз си запуших ушите, защото не исках да слушам. След няколко часа, стоях си тъй коленичела пред палатката си и си мислех нещо, стоях разбира се с лице към отвора, нещо си оправях и Учителят мина, станах веднага. „Какво се подвизаваш там?" ме запита Той, сочейки палатката ми. Защото излизам само по работа из нея или да подишам чист въздух. Аз само можах да Му кажа едно „Ами" и друго незнаех какво да кажа. /Почерка е разкривен, че платната само ме бутат и не мога спокойно да пиша/ . Снощи слушам Савка говори на Паша, че някой си питал кога ще стават сутринта и не само питат, а и дават нареждане да се става в 4 1/2 и да се ходи на изгрев и да се правят гимнастики. „А Учителят мълчи и нищо не казва" - разправя Савка. Онзи, незная кой, пак викал „Нали Учителят в толкова часа?" А Учителят мълчал и после казал: „Ще видим". А тая сутрин от вятъра, като налягали сума палатки, не могат да ги вдигнат. Мойта я овързах с въжетата и си стои като лодка всред океана люшкана от вълните. Не ми се стои тук самичка и мисля, ако искаш да ме посрещнеш в Дупница да ми пишеш кога за да си тръгна.

Елена бърза незная за какво, а ето и че я викат. Ще да държи свещта да запечатим писмото. О, какъв вятър.

Много, много мерси на моят мил татко.

Бог да бди и ни пази. На Него уповавам.

До най-скоро виждане и много мерси.

Твоя Benita.

*

* *

18 Юлий, 1932 год. Езерата

Скъпи татко, колкото повече идват тука, толкова по ми е мъчно още повече, че няма нито един ред, нито една дума. Не ми се стои тук и ако ти не дойдеш, ще си дойда. Тук почва да става като панаир. Донесе ми ябълки бай Петър вика „Хайде, хайде, бързайте, че не останаха". Смях, глъч, а мен тъй ми е мъка. Палатката ми е така, че не може наблизо да се запали огън и аз трябва изключително да чакам Елена да ми дава и вода. Много ми услужва, но мен ми е крайно неудобно. Не мога да я задължавам, а пък и нямам физическата възможност да си го направя сама. Туй да се неправи тук, например чиниите да се не миели близко до палатките и огън не мога да си запаля, а чакам Елена да занесе тенджерата на голямото огнище пак да го готви. Разбира се после я каня да вечеряме, но не зная защо струва ми се, че много я обременявам. Не се оплаквам ни най-малко, но описвам точно фактите. Ето какво се случи и днес. Бях сложила зарзавата в една тенекия половината, която в село ми

служеше за чешмичка, тук хем да има и вода в какво да си сложа за миене на чинии. Мястото ми е пак край пътека - съобщава Учителевата палатка с другите и Той винаги минава край мен и винаги ме поздравява, даже по два пъти на ден, като съм вън. И другото исках да ти кажа, сложили сме чешмичката до Еленината и моята палатка. Учителят като я видял казал нещо на Елена за нея и аз й казах, че ако би я поискал да я сложи до палатката Му за да си услужва. Но не се мина нито час от тоя ни разговор, чувам, бях си в палатката, че някой вика, че удобна, или хубава била чешмичката, тенекията, мен ме догневя, но не обърнах внимание кой го казва. Подир малко нещо почувствувах, че някой се мие и видях оня най-черния от Варна (Михаил Иванов) да си изтърсва ръцете. Ох Боже! Отивам при Елена „Ма Елена не го ли виде тоз мерзавец като се мие?" - „Видях го". „Ами защо му позволи ма?" - „Не можах да му кажа, не мога да му кажа аз така". Много се измъчих и плаках и сега като ти пиша ми е черно. Отгде накъде той тъкмо тук дошъл да се мие. Казвам на Елена „Мен ми казват нахална и невъзпитана, ама аз по-голямо нахалство от това не съм виждала". Вчера Учителя ей тук пред палатката ни говори, бяха само сестри и аз го слушах, но по право все питах за теб. Той се обърна няколко пъти и ме погледна, но продължително, но аз не разбрах нищо друго, освен че не е зле разположен към мен. Напротив много внимателен и както така слушах, изведнъж почувствувах черна сянка зад мене, обърнах се и пак видях тоя черния. Скочих веднага и си се прибрах вътре в палатката. Онзи ден им чел от Тагор нещо и Елена искаше да ми го дава да го чета, че бил хубав разказ. Не, не искам, аз само Учителеви беседи чета.

Очаквам с нетърпение идването на Недка, че да се измъкна оттук, а теб как очаквам само Бог знае. Пращам Елена да пита дошлите и веднага да дойде да ми каже няма ли нещо от теб.

Като паднаха палатките на Учителя, на Савка и на Елена, а моята малка лодка устоя на бурята. Учителят казал, че Бог благославял смирените посочвайки палатката ми. Че тя е почти най-малка от всички, но нямаше нужда да тичат и да ми помагат. Имам доста работи да ти казвам, които не смея да пиша. Не за да правя донесения, но като факти. Особено бе ми мъчно гдето Елена не казала на онзи тип да се не мие. Казвам й, знаеш ли, че всяка погрешка за мен е на живот и на смърт. Мен сърцето ми се разкъса, а тя казва, че слънцето всичко изчиствало. Не се докоснах вече до тая тенекия и няма да се докосна докато не ми кажеш ти какво да направя. Тя ми носи вода и ми услужва, а много повече би ми услужила, а не му позволяше. А тя казва „Не мога". И е дежурна за готвенето с него. Аз нито ям, нито съм дежурна. Днес другите ходиха на изгрев, но гледам Учителя си подава само главата из палатката. Отиде Елена, казал и че да отиват, Той няма да ходи. И аз си легнах в палатката и си продължих съня. Щях да ходя, защото си мислих да не остана съвсем сама, а и Учителят не отиде. Тъй чувствувам, може би защото ми се иска някога да поговоря за теб, но тъй понякога чувствувам да отида при Него и да си поговорим за теб, че и Нему му е много мъчно. Сестра Попова с нея си поприказвах, тя много добра разбира и ми казва, че и тя много те чака. Казва ми, ако много бързате, ще се забави, ако не бързате, по-скоро ще дойде тук. Не бързам, побързах да й кажа, само чакам. Побързах да й кажа аз, дано да каже, че скоро ще дойдеш. - „Ще дойде тогава" - тъй й казал духът. О, дай Боже.

Много сладко мерси.

Benita.

*

* *

ЯСНОВИДСТВОТО НА ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ

Той имаше качества и дарби и никой не можеше да ги отрече. Те се проверяваха от тези, към които бяха изречени.

След като бе задържан Любомир Лулчев от комунистическата власт и след като започна съдебния процес срещу онези, които са управлявали България, във вестниците се публикуваха съобщения, че Лулчев е обикновен гадател. А това не е вярно. Той имаше знания, но за какво ги използваше, това е друг въпрос.

Ето една изрезка на **в. „Отечествен фронт“** за „Гадателят Лулчев".

„НЕУРАВНОВЕСЕНИ ХОРА И „ГАДАТЕЛИ“ ПО ЗВЕЗДИТЕ СА РЪКОВОДЕЛИ СЪДБИНИТЕ НА БЪЛГАРИЯ“

„Давайки сведения за другите царски съветници, Груев заявява, че привърженици за една прогерманска политика са били арх. Севов и Генчев. Архитект Севов бил въведен в двореца от Генчев и от 1938 год. той бил един от най-доверените хора на царя. Царят го приемал всеки ден и по всяко време, когато дойде. Използувал го за връзка с всички министри и политически лица, вземал участие при посочването и назначаването на нови министри.

За дъновиста Лулчев каза, че не го познавал добре, но че чувал, за неговото грамадно влияние върху царя. При всяко по-голямо събитие и пред всяко по-важно решение на царя се съвещавал с него. Лулчев бил всякакъв гадател, познавал бъдещето по почерка, по линиите на ръцете и по звездите. По-положително нещо за това не можел да каже, защото връзките на царя с частните лица се пазели в тайна дори и в двореца“.

Вестник „Отечествен фронт“, бр. 93/21.XII.1944 год.

А ще поместиме от книгата на **Ангел Томов „Ясновидските предсказания и науката“ от 1930 год. от стр. 77-83** за главата предназначена за него. Тогава ще разберете една част от неговите способности.

ЯСНОВИДСТВОТО И ЯСНОВИДСКИТЕ ПРЕДСКАЗАНИЯ НА ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ

„Нека сега на края се спрем за малко и върху ясновидството и предсказванията на твърде популярния вече ясновидец у нас - г. Любомир Лулчев. Неговото име и неговото ясновидство стана особено известно в свръзка с онова печално и жестоко престъпление, жертва на което биде неговата съпруга, и което привлече върху себе си за дълго време общественото внимание.

Общоизвестно, вече факт е, че поменатият Л. Лулчев е имал ясновидски предчуствия или по-право, ясновидски откровения, в смисъл, че покойната му съпруга е застрашена от някакво премеждие, че пред нея стои опасност за живота й, която тя трябва да се стреми да избегне, че пред съпругата му се откриват две възможности да пострада и то до датата 20 Юни - да изпадне в състояние на побъркване за известно време или пък да загине, подобно на баща си, от счупване на черепа /бащата е загинал при атентата в черквата „Св. Неделя“/, че ако не стане това до горната дата, на същата г-жа Лулчева

предстоял дълъг живот. За това тя е предупреждавана чрез ясновидските откровения на съпруга й да не отива късно на гробищата, каквото тя често правила, както и да не стои сама в стаята, където отпосле била убита. Тия указания карат г. Л. Лулчев да съветва често жена си да бъде предпазлива и осторожна. Едновремено с това той се стреми да я насочи към един по-интензивен духовен живот и то пак с главната цел - да я предпази от грозящата я опасност.

Явно е, че в случая се касае за един факт на ясновидство в бъдещето, което не може да се обясни с обикновена прозорливост и предвидливост, нито пък с някаква случайност.

Тоя факт ще ни стане сам по себе си много по-ясен и разбираем, ако го съпоставим и разгледаме във връзка с цялата духовна и морална личност на г. Л. Лулчев, както и с проявените при други случаи от него ясновидски способности и изобщо с неговите сензитивни, интелектуални и ясновидски дарби.

Трябва да кажем, че г. Л. Лулчев е ясновидец от една степен, която доста нарядко се среща. Той притежава една крайно развита сензитивност. В неговите ръце тъй наречената „магическа пръчка", с която известни сензитиви откриват подпочвените водни течения, минерални и каменовъглени залежи, действува като един много чувствителен интрумент. Нещо повече, той чувствува вибрациите на подпочвените водни течения и минерални залежи и без помощта на тая магическа пръчка и то от невероятно големи разстояния.

В редактирания от г. Л. Лулчев миналата година вестник „Живот" може всеки да прочете покани за графологически, хиромантични и френологически анализи. Той е от тия, които притежават нужните за случая знания, умения и силно развита интуиция за четене на скритите способости, на характера и миналото на човека във външните черти и белези на тялото, специално на главата, лицето, очите, ръцете - в които най-много се отразява скрития вътрешен живот.

Но г. Лулчев не само може да „чете" тези външни, често съвършено тънки и неуловими знаци на тоя вътрешен живот, но и да ги чете проникновенно, ползувайки се от едно много разширено виждане, както и от вътрешно просветление, идещо от едно по-висше съзнание, с което той - като човек с „Духовно ръководство", може да бъде в общение в известни моменти.

За характера и силата на неговото ясновидство, опитано вече от мнозина на практика, ще приведем тук два типични случаи на предсказание от страна на г . Л. Лулчев и то тъй, както ги намираме подробно описани в поменатия по-горе в-к „Живот", Бр. 4. Предсказвача, за когото се говори в разказа по-надолу е г. Лулчев, действието се развива в чифлика „Минкова махала" на бр. Харитеви, а самите предсказания се отнасят до г-ца Райна Михайлович, секретарка на г. Чепрашиков, самоубила се отпосле във Виена и до г-ца Ченгелиева, учителка.

Ето и самото описание на случката.

„Това става в чифлика на моята роднина, където за втори път беше дошъл на гости за 1-2 дена въпросният господин. Познавах го от миналата година, когато беше гостувал десетина дни и беше ни доста зачудил със своите своеобразни тълкувания на много неща в живота. Освен това той познаваше много добре и съвременната наука и философия. Говореше смело и умело. Но все пак - тълкуванията му ми се виждаха натегнати. Може би, аз не можех да следя неговата логика и заради това. Но, както и да е, това не е важно. Искам само да отбележа, че той беше и дълбоко вярующ човек, но не тъй, както обикновено се вярва. „Вярата без знание, като последствие е суеверие" - казваше той. „Вярата е необходима да те подтикне, да станеш да търсиш

каквото и да нали... Но вярата е само стимул, ако след нея не дойдат делата и знанието - напразна е тая вяра - суеверие е тя".

Изобщо той охотно говореше на подобна тема и доста оригинално. Един ден, вторият откак беше дошъл, ний имахме гости на обяд, както винаги - г-ца М-ич от Виена, беше току-що пристигнала от Лом, отбила се за няколко часа да види сестра си, която гостуваше също в чифлика. Той, прекарал цялата сутрин в ходене из полето - обичаше да става рано, преди изгрев слънце и да ходи по хълмовете, щом се приближи до масата да си заеме мястото, се някак си спря, погледна много втренчено г-ца М-ич, но като че ли не самата нея, а нещо над главата й - и преди да бяха казани обикновените в случая фрази за представяне, той се обърна направо към нея и с един много дързък тон й каза: - „Г-це, Вашият живот ще свърши с катастрофа". Всички млъкнахме, неприятно изненадани от тая неочакваност. Енергична, духовита, доста възрастна, но твърде добре запазена, г-ца М-вич, живяла дълги години в Европа, като секретарка на едно грамадно българско предприятие във Виена и други градове, се почувства живо засегната от тази дебелащина и тутакси му отговори.
–„ Г-не, не ви познавам! Дръжте Вашите предсказания за себе си. Не съм от тия лековерни, които може да смутите с думите си!"

И наистина, тя дишаше жизненост, радост, здраве - пълна, красива, засмяна, тя владееше, там където се явеше. Вместо да разбере своята нетактичност, този господин й каза още по-натъртено: „Г-це, малко искам да зная. Длъжен съм, обаче да Ви кажа, че Вие се смеете, но във Вас вътре всичко е разрушено. Вие ще скитате от град на град, но мир на душата си никъде няма да намерите и най-после ще свършите с катастрофа!"

Сянка мина през лицето на госпожицата, която беше вече седнала на мястото си, без да му подаде ръка. Цяла зачервена от яд, тя стана малко виолетова и му каза много сърдите: „Господине, повтарям Ви, не Ви познавам и не Ви позволявам да ми говорите по този начин. Дръжте Вашите предсказания за тия лековерни, които могат да ги приемат. Аз не съм от тия, на които може да се внушава, разберете това. Думите Ви са крайно неуместни".

Той стоеше още прав и изглеждаше доста разсърден, а може би и на мен така да се струваше. Но той добави с един тон, който направи всички ни да потръпнем, като че не говореше той, а някой друг. „Г-це, казва се само това, което може още да се измени, да се поправи, туй, което е неизменимо, съдба, фаталност, за него не е позволено да се казва. Вашето е още поправимо, има и друг изход". - „Оставете тези глупости" - каза рязко г-ца М-вич, -„Не смущавайте обеда на хората. Нали знаете, след Христа всички пророци са....." - „Че Вий и на мен миналата година предсказахте, че след една година ще си счупя крака" - обади се сестра ми, по-голямата, гимназиална учителка - „и както виждате, аз съм още жива и здрава".

Всички вперихме очи в него. Но той седна на стола си и се обърна доста спокойно: „Как Ви казах, след колко време?" - „След една година". - „Мина ли се годината?" - „Че вече 10 месеца минаха" - каза тя. - „Нека минат и останалите два, тогава ще говорим!"

Ние всички млъкнахме, но настроението ни беше вече развалено. Напраздно г-ца М-вич се опитваше със своите похвати на светска и весела госпожица да ни даде имулс и тон. Тя пиеше, говореше, после ни пя модерни немски песни, но разговора, макар че бяхме доста хора, не вървеше гладко и весело. След като стана той от масата, няма да скрия, ний започнахме по български един разговор и критики, които ако беше чул, косите му биха настръхнали. А, може би и да е усетил, защото той тутакси си взе чантичката и отпътува за София, като че ли беше дошъл само да смути вниманието ни.

Тук учителят се замисли, като че ли искаше да си спомни нещо. „После, после? Случи ли се нещо?" - запитаха всички присъствуващи, които бяха следели с внимание разказа. Той поклати глава: - За съжаление - да. След около месец и десетина дни сестра ми си закачи трка на едно от стъпалата. Много лошо изви стъпалото си и трябваше да пази леглото дълго време, а след една година и нещо, вий си спомняте как свърши живота си секретарката на г-н Чапрашиков във Виена".

Своите ясновидски дарби г. Л. Лулчев е развил чрез големи и продължителни усилия, като е разширявал и своите знания, своята опитност и е упражнявал тия свои дарби. От много години той не само е „въздържател" и вегетарианец, но се е отказал изобщо от всякаква храна, която е от животински произход. От много години той е човек на природата, на чистия въздух, на светлината, на движенията на открито. Тъй той, въпреки че е инвалид от войната и като такъв има дефекти, които му причиняват твърде големи страдания, е развил в себе едно отлично здраве и голяма издръжливост, съчетани с една необикновено изтънчена сетивност.

Но всичко това още далеч не може да ни обясни високата степен на неговото ясновидство. За това е нуждно да вземем предвид на първо място и друго едно обстоятелство. Ясновидството в неговите по-висши форми - както видяхме - означава пробуждане на висшия духовен човек. То обикновено бива в най-висока степен благоприятствано от известна, духовно издигната среда, то става едно много често наблюдавано явление и успешно се култивира и развива сред религиозно-обществени движения, които са носители на истинския мистицизъм и висок религиозен идеализъм - каквото бе християнството в първите времена.

Л. Лулчев принадлежи именно към едно подобно движение в България. Това движение е носител на мощни импулси, благоприятстващи пробуждането на скритите познавателни и творчески сили в човека, благоприятстващи изобщо пробуждането на духовния човек. Основните тежнения и основните стремежи на това движение могат да се изразят с думите: Живот според духът на истинското Христово учение; върховен стремеж към пълно прилагане на това учение на активната любов и на беззаветно служене на Бога, чрез служене на ближния, на страдащия брат. Това е едно движение, в което стремежът към чист морален живот е съпроводен със също тъй силен стремеж към знания и просвета, и което издига като свой върховен лозунг заповедта на Христа: „Съвършени бъдете, както е съвършен вашия Отец на небесата". Елементарна истина сред хората на тази духовна среда - както и сред всички истински окултисти, теософи и истински мистици, стремящи се към развиване на висши дарби и към високо духовни постижения, е че първото условие за това е пълното себеотдаване на безкористна служба на висшата истина, висшата правда, висшата красота - служенето на живия Бог на любовта. Такова схващане има и тоя път следва от много години и Л. Лулчев; на това именно той дължи преди всичко и постигнатите от него резултати.

Не ще съмнение, г. Л. Лулчев не е сред поменатата среда, нито единствения, нито най-големия ясновидец, има там още мнозина и между тях един, който безспорно стои във всяко отношение много високо над всички - техния Учител. Него Л. Лулчев отдавна и твърде отблизо познава; на него той дължи особено много за своя ясновидски дар и своите духовни постижения и към него той е преизпълнен с най-смирено и благоговейно почитание - такова, каквото някогаж пророкът на Йордан можа да изрази към великия Назареянин с думите: „Не съм достоен да развържа ремъка на обущата му".

РАЗВРЪЗКАТА ВЪВ ВСЕКИ РОМАН

Във всеки роман има развръзка. Тя се подчинява на неумолимите закони на кармата. Един роман дали е сполучлив за читателите, зависи единствено от верността на развръзката. Онези окултни сили, които го развръзват те се проектират и се стремят да се реализират и да слезат на земята чрез живота на човека. Като стъпят на земята и като се прекръстосат у човека започва разплитането на неговата карма.

Как започна да се разплита кармата на Любомир Лулчев? Той бе арестуван на рождения си ден, беше изправен на съд, осъден и убит. Тук поместваме публикации на в- к „Отечествен фронт", който бе официалния вестник на правителството.

Вярно ли е това, което е написано? Вярно е. Но ние на Изгрева познавахме едната страна, която политиците не знаеха.

Лулчев знаеше и двете страни. Официалната власт го съдеше и знаеше само онова, което виждаше през своите очи и от мястото, на което бе застанала да го съди.

Сега ви предоставяме и трите страни на тази кармична развръзка. Те се обединяват в едно. А кармичната развръзка дойде с неговото осъждане и убийство. За властта бе възмездие, за нас бе разплитане на кармата. А за вас е поучение.

В-К „ОТЕЧЕСТВЕН ФРОНТ – Год. I, БРОЙ 97 ОТ 26 ДЕКЕМВРИ 1944 Год.

ХИТЛЕРОВАТА АГЕНТУРА В БЪЛГАРИЯ ПРЕД НАРОДНИЯ СЪД

БЪЛГАРИЯ УПРАВЛЯВАНА ОТ ГЕРМАНСКИ АГЕНТИ, ГАДАТЕЛИ И МОШЕНИЦИ

Булото около българския дворец разкъсано. Как е станало присъединяването ни към Тристранния пакт. Цар Борис искал бесилки, бесилки.....

ПОКАЗАНИЯТА НА ДЪНОВИСТА ЛУЛЧЕВ - БЪЛГАРСКИЯТ РАЗПУТИН

Достатъчно беше човек да присъствува на вчерашното заседание на I върховен състав на Народния съд, за да се убеди колко престъпно и безотговорно е била управлявана България, за да узнае какви тъмни сили са ръководили съдбините на българския народ, да види вдигнато булото, което закриваше потайностите на българския дворец, как се руши легендата, че българския монарх цар Борис бил „най-добрия", „най-демократичния", „най-мъдрия" цар на света.

Достатъчно беше да се чуят вчерашните показания на царските

съветници Генчев и дъновистът Лулчев, за да се разбере, **че и България е имала своя Разпутин**, който редица години е участвувал в насочването политиката на българския дворец, на българските правителства, дори чрез гадания и предсказания, мошеничества и хороскопи.

През най-съдбоносните години на човечеството, през втората световна война, българските управници, начело с цар Бориса, вместо да се опират на една здрава, разумна, научно-исторически обоснована политика, вместо да следват гласа на народа и да се ръководят само от народните и държавни интереси, са били играчка в ръцете на случайни мистици и мошеници, на хитлерови агенти и наемници и са мислили само за себе си, за собствените си афери и далавери.

Заседанието бе открито в 9.20 ч. Най-напред бе продължен разпитът на царския съветник - инспектора на дворците Димитър Генчев.

На въпросите на обвинителя и защитниците той отговори, както и всички досега разпитани царски съветници, уклончиво и с колебания. Той призна, обаче, че в миналото е играл доста голяма роля в двореца, че е давал на царя политически съвети, че му е препоръчвал министри, че е изпълнявал царски политически поръчения, но че всичко това е било до 1938 г., когато е бил заместен в тая роля от арх. Севов.

Запитан за ролята на останалите царедворци, Генчев каза, че повечето от тях изпълнявали чисто чиновнически и лакейски длъжности. Като политически съветници на царя той посочи арх. Севов, Лулчев, Иван Багрянов, Първан Драганов и Сирко Станчев.

НА ПОДСЪДИМАТА СКАМЕЙКА БЕ ИЗПРАВЕН ДЪНОВИСТЪТ ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ - БЪЛГАРСКИЯТ РАЗПУТИН

Той е доста бодър, около 60 годишен мъж, с големи увиснали мустаци и увито бяло шалче около врата му.

На въпроса на председателя, дали се признава за виновен, той се мъчи да отговори странично и започна да развива теории от учението на Дънов. Отрича да е давал съвети на цар Борис. Ролята му се състояла само в изказване на мнения, много от които царя възприемал.

- Значи, казва председателят, царят ви е питал, вие сте си казвали мнението и той го е възприемал? - Е, да, отговаря подсъдимият.

След това той разказа кога се запознал за пръв път с цар Борис, първата му среща с него, както и за честите му срещи през последните години.

- Имах, започна подсъдимият, един приятел на служба в двореца, който ме викаше от време навреме на разговори. Аз влязох в братството на Дънов през 1919 год. Занимавал се бях с окултните науки, с познаването на характера по чертите на ръцете, по физиономията, по почерка, по звездите и пр. Този мой приятел в двореца се съвещаваше често пъти по някои въпроси с мен. Един ден той ме повика и разговаряхме по някакъв доста важен въпрос. Аз си казах мнението ясно и определено. После узнах, че тоя ми разговор е бил слушан от царя по телефона, тъй като моя приятел оставил слушалката на телефона без аз да забележа.

- Кой е този ваш приятел? - Първан Драганов.

По-късно продължава подсъдимият, аз бях поканен на среща с царя от генерал Стоянов. Тогава минавах за земеделец. Срещата продължи 2 ч. и 45 мин. Тая среща определи нашите отношения завинаги. Аз му казах, че

той за мен е обикновен човек, а не цар. Това стана две седмици преди атентата в св. Неделя. След първата среща не се срещнахме 2-3 години. Втората ни среща стана когато умря белгийският крал. По-редовните ни срещи започнаха от 1937 год. Най-напред разговорите ни се отнасяха около негови лични работи. След това той започна да ме пита по някои обществени въпроси.

ГАДНИ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ МИНИСТРИ И ЦАР

Тогава съществуваше една особена борба между министрите. По специално между Кьосеиванов, Луков и Красновски. Царят ги беше толко отпустнал, че те му се налагаха. Например Луков, се сърдеше че царя „дал едно бонбонче на Красновски", а не дал на него. „Царят се оправдаваше, че не можел да слуша да кашлят хора около него и за това дал на Красновски бонбонче да се успокои". Между Кьосеиванов и Луков имаше спорове заради братята им. Цярят ги беше предупредил да се споразумеят, а Луков му беше отговорил, че между неговото семейство и това на Кьосеиванов не трябва да става никакво сравнение, защото Лукови били дали досега трима генерали, а Кьосеивановци нищо. Царят позволи да се създадат такива управленчески династии, които ни донесоха досегашното положение.

Аз се помъчих да спомогна за нормализиране на положението като чрез едни избори се стигне наново до народно управление. Наистина избори станаха, но не така, както аз предлагах. Стигна се до едното управление, което не измени положението. Един път, когато царя се беше отчаял от своите управници ми каза: „Лулчев, аз бих приел авторитарната държава като образец, а вие ме върнахте към демокрацията. Сега накъде" Той беше се омотал в едни противоречия и затова заплашваше, че или ще абдикира или ще се самоубие. Аз му казах, че с дезертьорство работа не се върши. След това той ме викаше често и искаше мнението ми за неща, които ми бяха съвсем чужди. С политика аз не съм се занимавал и затова този живот беше за мен чужд.

През 1937 год. предстоеше царя да замине за странство. Аз му говорих тогава за големите разбирания, които той трябва да има като държавен глава. Казах му, че в чужбина трябва да говори предимно за мира, защото само така може да се получи нещо хубаво. След като той замина, тези които знаеха, че аз съм във връзка с царя, искаха да ме отстранят като ми инсценираха един процес. Аз често ходатайствувах за някои работи пред царя. Неговите министри винаги заявяваха, че съм ходатайствувал за комунисти.

През 1938 год. „предсказах", че ще има нова война. Но това скрих от царя. Направих го нарочно, защото той беше малодушен, щеше да се отчае и нямаше да ме слуша при моите настоявания за поддържане на мира. Сигурно щеше да ми каже да не го принуждавам да се бори със съдбата. Той се отчайваше много често от вътрешното положение. Казваше, че нямал хора, на които да се довери. С моите мнения почти винаги се съгласяваше, но не винаги ги изпълняваше. Беше безволев и в него имаше едно раздвоение. За министрите си не казваше нищо хубаво. Някои му се налагаха, а някои пък така сервилничеха, че и той се гнусеше. Обикновено казваше: „Докато съм вън са честни и добри, а като ги направим министри оглупяват".

- Препоръчвали ли сте му вие министри? - пресича председателят.

Да, препоръчвал съм, аз му посочих ген. Недев за м-р на железниците,

а Михалчев на просветата. Той назначи Недев за министър на вътрешните работи, а Михалчев не взе. Освен това препоръчвал съм и Савов. Препоръчвал съм му за директор на полицията Кирчев, когото той наричаше винаги „кайзера". Аз ги препоръчвах като честни и добри хора. Царят не беше доволен понякога от тях и ме упрекваше.

- „Чести ли бяха вашите срещи с царя?" - пита народния обвинител Армянов.

- Да, доста чести. През 1938 год. съм имал с царя 30 срещи, през 1939 г. - 31, през 1940 г. -22, през 1941 г. - 21, през 1942 г. - 13, през 1943 г. - 9 срещи. Те са ставали на различни места: в двореца София, в Чам Кория, във Врана, при княгиня Евдокия, при ген. Стоянов в ботаническата и зоологическата градина и пр.

През 1939 год. върху цар Бориса започнаха да упражняват натиск Англия и Германия за определяне. На 21.X.1939 год. той ми каза, че до тогава му се е удавало да се изплъзва. През това време ходиха в Русия наши депутати и царя ми даде да прочета доклада на нашия пълномощен министър оттам, в който се съобщава, че депутатите са се държали зле, че са пиянствували и че са си вършели лични работи.

В края на 1939 год. войната започна, въпреки, че аз продължавах да твърдя пред царя, че тя няма да избухне. Затова царя започна да не ми вярва. Царят ме повика после във връзка с писмото, което беше получил от английския крал. Това писмо беше доста интересно и аз посъветвах царя да му отговори, той обеща, но дали направи това незнам.

На 13.XI. царя ми съобщи, че има получено **интересно предложение от Русия,** в което се казва, че тя може да даде на България всичко, от което тя има нужда. Освен това царя се беше срещал по това време и с гибралтарския владика - брат на Баучер. Той беше дошъл с важна мисия, защото беше казал на царя да си представи, че пред него е Чембърлейн. Освен това царя има срещи и с Де Корси и с Сарачооглу. С последния се разговаряли по въпроса за Русия. Сарачооглу е правил и някакви предложение, не беше добро. Царят се оплакваше, че няма хора. Аз му казах, че има ДВЕ БЪЛГАРИИ - ЕДНАТА ПАРФЮМИРАНА И ДРУГА РАБОТНИЧЕСКО-СЕЛСКА и го упрекнах, че към последната той се отнася с недоверие. Той отговори, че към несигурния барут трябвало да бъде по-внимателен. По отношение на Русия аз съм му препоръчвал винаги да се опираме на нея. Моите философски убеждения бяха, че бъдещето принадлежи на славянството. По моя въпрос ние се скарахме. Той не желаеше да вървим с Русия и заради това не ме вика дълго време.

През юлий 1940 год. царя ми говори за своята среща с един немец. Бяха започнали и преговорите за Добруджа. Аз го съветвах да прави всичко възможно да я получим по мирен път. След това царя ходи в Германия. След връщането му аз влязох пак в конфликт с него по въпроса за общественото запасяване. Аз препоръчвах вместо храните да се събират по складове, да се разпределят между народа. Българският народ е научен на пълен харман и пълна маса, а не като германците да разчитат на складове. Славчо Загоров измисли тогава теорията за общественото запасяване. Аз съм винаги говорил на царя против професорите и адвокатите. Те са хора, които само бърборят.

Към края на ноември дойдоха и предложенията на Соболев. За тях аз бях специално извикан от царя. Царят ми каза, че му били направени устно и той поискал „черно на бяло", за да ги обсъди. Те му ги предали писмено.

Царят не желаеше да ги приеме, а подигравателно каза: „Казаха ми да ги пазя в тайна, а ги съобщили на Ючбунар". Положението продължаваше да се влошава. На 9 януарий 1941 год. царя ме повика и ми каза: „Лулчев, ще дам властта на Цанков, не мога повече". Аз му отговорих, че това ще бъде катастрофа. Тогава той каза, че ще абдикира и между нас стана голяма разправия. Германците започнаха да настояват за влизане в пакта, Хитлер искал да мине през България, за да свърши с този срам в Гърция. Аз казах на царя, че германците не искат само да минат през България, а ще искат и да останат, защото яденето ги блазни.

На 26.I.1941 год. царя ми говори за мисията на Допован. Пратеникът на Рузвелт казал, че България е ключ на Балканския полуостров, царя му отговорил, че действително е ключ, но в чии ръце е.

ЦАР БОРИС ИСКАЛ КОЛОНИИ ЗА ГЕРМАНИЯ

Говорейки за положението, царя между другото казал, че за да има мир в света, трябва да бъде отпушен тоя котел Германия, като й се дадат колония, защото иначе котела ще експлоадира. Натискът на Германия за определяне се засилваше. Царят тогава бил поставил въпроса пред генералите, с кого да вървим - с Червените или с Германия. Те отговорили, че трябва да вървим с германския ботуш. На 5 март 1941 год. царя ме повика много разтревожен и ми съобщи, че Русия протестира за влизането на германците в България и ми каза, че иска да се самоубие. Беше изпаднал в една страшна депресия и аз едвам успях да го успокоя, казвайки му, че с това работата няма да се свърши и че това е само бягство от задълженията. На 2 април аз повдигнах пред него въпроса в никой случай ние не трябва да нападаме нашите съседи. Тогава беше пристигнал у нас Браухич. Аз казах на царя да съобщи на Браухич да поддържат мира с Русия. Освен това, предупредих го да не разглезва германците, защото те може да ни се качат на главата. На 23 април царя се върна от срещата си с Хитлер, който му говорил за разговорите с Молотов. По това време стана аферата на Божилов с драхмите и динарите. Положението вътре се влошаваше. Туктаме започнаха да стават саботажи. **Царят ми каза, че трябвало вече да се издигат бесилки.**

По една конспирация бяха осъдили четири души. Аз казах на царя, че който дига бесилка, ще увисне на нея. На 27 май царя ме повика пак. Той се готвеше да отива пак при Хитлер и искаше теми за разговор. Аз му казах, че колкото повече войната продължава, толкова повече катастрофата се приближава.

Царят се върна на 26 май от Хитлер. Той ми каза, че между него и Гьоринг имало създадени интриги от някои наши професори.

ЦАРЯТ БЕШЕ НАЙ-ДОВОЛЕН ОТ РАЗГОВОРИТЕ С ХИТЛЕР

Беше отчаян от себе си. Изглежда не е устоял на някои натиск. Когато аз го успокоявах, той ми каза: „Лулчев, аз съм кърпен, аз съм скопен, аз съм смачкан от моя баща, аз не съм способен за голями работи. Със силни хора аз не мога да работя". Аз го малко понахоках казвайки му, че това не е

вярно. Той ми се беше поразсърдил и дълго време не ме вика. Следната среща стана на 6 октомври 1941 год. Тогава аз му казах, че положението в армията не е добро, че там стават разхищения, има подкупи, афери и че трябва гангрената да се очисти. Той отговори, че армията ще се компрометира и че ще се унищожи ефекта за силата и годността на нашата войска.

Засягайки въпроса за обявяване на война на Англия и Америка, подсъдимият заяви, че той съветвал царя да се противопостави на това германско искане, защото след него може да последва и натиск за скъсване със СССР. Народният обвинител, обаче, предупреди, че това твърдение противоречи на писаното в дневника. Всичките си срещи и разговори с царя подсъдимят Лулчев е описал в един подробен дневник, за който той предварително заяви, че съдържа самата истина и че всичко, каквото се пише в него е вярно. Народният обвинител прочете оня пасаж от дневника, в който се говори за обявяването на война на Англия и Америка. В него Лулчев казва, че това обявяване е неизбежно и че щом като сме казали „а", трябва да кажем и „б".

През 1942 год. най-важната среща между Лулчев и царя е станала на 6 март. Царят бил обхванат отново от депресия.

- При моето влизане при него, продължава Лулчев, той започна да вика, че не може повече да продължава така, че бил обърнат на боклукчийница, в която всеки си хвърля боклука и започна да се оплаква, че министрите вършили глупости от негово име. Той каза, че работите не ще се оправят, докато сам не стане диктатор. Аз му отговорих, че хората са бактисали от неговата власт и че са нужни добри и способни хора, които да поемат управлението.

- Препоръчахте ли му някои, пита председателят. - Да. Багрянов.

- Какво каза царя?

- Не беше много разположен. По същото време дойде и един натиск от страна на Германия да скъсаме с Русия. Царят каза, че ще направи всичко възможно да отклони този натиск, защото иначе сме загубени. На 17 април царя ми говори, че владиците и висши военни се изказали против комунистите и искали мерки. Аз му препоръчах да премахне смъртните наказания. Тогава наново се скарахме и той цели 94 дни не ме повика. На 22 август ние имахме нова среща. Говорихме по външната политика. Аз му развих пак теорията, че трябва да се държим за славянска Русия. На 1 септември говорихме с царя във връзка с някаква германска изложба. Той ми каза, че не било изключено Бекерле да събере няколко души да ги настани в министерствата и да го накара само да подпише указите. След това царя ме вика наново след 62 дни. На 24 декемврий ми каза за пръв път, че германците искат войска за окупирането на Сърбия. Аз реагирах, но той каза, че ще се съгласи. Тогава говорихме и за смъртните присъди. Аз бях успял да издействувам от него няколко помилвания. Той ми каза, че ген. Михов, военния министър, започнал да мърмори и че трябва да се срещна с него. Аз отидох при Михов и той ме упрекна: „Какво правиш Лулчев, аз подписвам присъди, а царя ги отменя. Значи аз съм кръволока". Аз му казах да не осъждат. На следната година царят ми говори за току-що станалото ново посещение при Хитлер. Оплака ми се от баща си. Имали някакви разправии за пари. Хитлер му бил казал, че има намерение на Волга да направи укрепен вал и оттам да брани Европа. За Украйна казал: „Унзере Украйна".

На 24 юний царя ходи наново при Хитлер. Тогава Хитлер поискал нови войски за Сърбия, като предлагал Солун. Аз посъветвах царя да не го приема,

а да го предложи на германците. Тогава Хитлер искал да го предложи на италианците. На тази среща стана за пръв път дума за създаване на държавна партия, в която да бъде организиран българския народ, както е организирана младежта в Бранник. Наскоро беше станала и стачката на бранниците и аз му показах, какъв ще бъде резултата от държавната партия. Тогава поисках и помилването на ген. Никифоров. Царят ми разказа за срещата си с адмирал Канарис - шефа на герм. военно разузнаване. Последният ми разговор с царя беше на 10 август. След това той замина наново при Хитлер и при връщането не ме вика, а прати Севов да ми каже, че имал три важни срещи с Хитлер и че уговорил ние пак да останем за резерва и да не се намесваме активно във войната. Бил извънредно уморен и отивал да си почине. След това ме викаха на смъртното му легло.

Имал съм и една среща с княз Кирил - на 16 януарий 1944 год. Тази среща стана в дома на княгиня Евдокия. Говорихме главно за бомбардировката на 10 януарий. Аз посъветвах княза да се излезе от това положение. Препоръчах да се обяви автономия на Македония със съгласието на германците и да се поиска мир от Англия и Америка чрез Турция. Първата препоръка той отказа категорично, а за втората каза, че съм се бил уплашил. Аз му отговорих: „Ако вярвате в победата на Германия може и половината България от България да умре, но ако не вярвате, вземете мерки, щото нито една къща повече да не бъде разрушена. Кирил ми съобщи, че ще ме вика на една среща с тримата регенти.

С това обвиняемият завърши своите показания. Народният обвинител Армянов му зададе някои допълнителни въпроси.

- Наричал ли ви е царя „моят таен съветник“?

- Един път подигравателно.

- Защо срещите ви биваха винаги тайни? - Царят умееше много ловко да представя чуждите мнения за свои. Той се боеше да не би хората да си помислят, ако се срещаме явно, че неговите мнения са мои мнения.

- Препоръчвали ли сте на царя ген. Борис Димитров за шеф на жандармерията? - Препоръчвах го като честен човек за началник на Военното училище, но царя го назначи за шеф на жандармерията.

И ДЪНОВ СЪВЕТНИК НА ЦАРЯ

- Преди да се явявате на срещи с царя, съветвали ли сте се с вашия учител Дънов? - На моите срещи с царя аз гледах много сериозно, като на един важен обществен дълг и затова има случаи да съм се съветвал за мненията, които ще му кажа с моя учител Дънов.

- Праща ли ви царя своя хороскоп и хороскопа на Хитлер? - Да праща ги и хороскопа на царя е още в мен.

- Одобрявали ли сте речта на Филов при подписването на тристранния пакт? - Да, царя ми я прочете предварително и понеже съдържаше един пасаж за неутралитет, аз я одобрих.

- Казвал ли ви е царя, че „който краде - пази своето, пази и държавата“? - Да, каза ми това. Аз се скарах с него и го питах дали и той краде. Той ми отговори, че не краде, защото не искал да изпадне в положението на баща си, който получавал проценти от сключваните заеми с чужбина, а след това се свивал пред Данев.

- Оплаква ли ви се царя от офицерите? - Да. Един път ми каза, че били празни тулуми и не се интересували от друго, освен от своите лични работи.

Аз му отговорих, че може само да се радва за това, защото ще можем да ги водим.

- Какви бяха вашите връзки с проф. Йоцов? - Той идва няколко пъти при мене и уговорихме да се направи реформа в образователната система, като се предвиди паневритмичната гимнастика /Дъновата/.

- Съветвали ли сте царя да предложи на Хитлер вместо Югославия да съ създаде Балкания, която да послужи за модел за създаването на нова Европа? - Да, това е вярно. Това беше една идея.

- Какво сте съветвали царя по отношение на смъртните присъди. Вярно ли е, че сте одобрявали издаването им? - Да, вярно е, но да не се изпълняват. Аз препоръчвах това само за да се стреснат хората (!)

- Имаше ли споразумение между вас и Севов да не си пречите? - Това беше съвсем за друго. Като имах предвид, че царя се лесно колебае и че в него има едно развоение, аз казах на Севов, преди да го съветва за нещо, да ми се обади на мен, за да си уточняваме и уеднаквяваме съветите.

В 2.30 ч. съдът прекрати работата и заседанието бе закрито. Разпитът на подсъдимия Лулчев ще продължи днес.

Епилог: Народният съд осъжда на смърт чрез разстрел тримата регенти на малолетния цар Симеон Втори: княз Кирил Преславски, проф. Богдан Филов, генерал Михов, както и бивши министри, дворцови съветници и народни представители общо на брой 104 души. Между тях е и Любомир Лулчев.

4. Записване

Словото

на

Учителя Беинса Дуно

магнетофонен запис

от

Вергилий Кръстев

ЗАПИСВАНЕ СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

I. Подготвителен период от 22 години / 1900-1922 год./
II. Отварянето на Школата и записване Словото на Учителя
III. Как се подготвяше Словото на Учителя за печат
IV. Животът в „Параходът"
V. Построяване салона на Изгрева
VI. Отпечатване на беседите
VII. Редактирането Словото на Учителя Дънов
VIII. Условия за живот на Учителя Дънов
IX. Учителят си заминава
X. Животът на Братството в Новата епоха
XI. Бележки към записването Словото на Учителя
- Въпроси и отговори -
XII. Мисли на Учителя / от тефтерчетата на Елена Андреева/
XIII. Как се издаваше списание „Житно зърно".
XIV. Как се издаваше и отпечатваше Словото на Учителя Дънов.

Бележки на Редактора:

Разделът „Записване Словото на Учителя Беинса Дуно" се представя в дадената форма. Елена Андреева беше стенографирала целият този материал и тя го четеше от своята стенограма и аз го записвах на магнетофон.

Аз записвах, задавах въпроси и тя отговаряше и доизясняваше. При прехвърлянето от магнетофонния запис на машинописен текст от Марийка Марашлиева, беше дословно предадено всичко, което бе записано.

При подготовката на материала за печат аз сравних папката с магнетофонния текст, който Елена Андреева беше диктувала на машинописка и който текст тя ми беше връчила. Нямаше разлики. Оставих материала с въпросите и отговорите.

Освен това включен е материал с други допълнителни бележки към този раздел, изваден също от магнетофонния запис.

Елена Андреева ми връчи 3 копия издиктувани от нея на машинописка от 1 - 54 стр., като отзад бе записала: За съхранение на Вергилий - 31 май 1987 год. и нейният подпис.

На едното от 3-те копия тя написа следното: „Настоящето мое изложение от 54 стр. предавам на д-р Вергилий Кръстев за съхранение и евентуална публикация, като средствата от публикацията да бъдат използвани за издаване на други материали от Словото на Учителя Беинса Дуно. Подпис: Елена Адреева, 27 април 1983 год."

Едновременно с този раздел тя ми бе връчила и други 2 раздела

издиктувани от нейните стенограми на машинописен текст „Образът на Учителят" и „Моят роман", които ще поместиме отделно с направените бележки лично от Елена Андреева. На зададените от мен въпроси към съответни пасажи на машинописния текст, тя допълваше и беше записвано от мен на магнетофонна лента.В.К. =Вергилий Кръстев. Е.А=Елена Андреева.

I. ПОДГОТВИТЕЛЕН ПЕРИОД /1900 - 1922 год./

ЗАПИСВАНЕ НА СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Учителят е роден на 29 Юни 1864 год. на обед - Петровден по Юлиянския календар. Първоначалното си образование Учителят е получил в родното си село Николаевка, Варненско. След това следва гимназия във Варна, а подир това едно протестантско училище в Свищов. Още като ученик във Варна, Той учи цигулка при един чех и получава музикално образование още малък. След свършването на протестантското училище става учител в едно русенско село Хотанца. Сестрата на Учителя, която е десет години по-голяма от Него, разказва следната случка от Неговото детство: Тя била на 20 години, когато домашните й искат да я оженят. Дошли годежарите, а тя плаче. Той я пита: „Защо плачеш како?" Тя Му казва, че искат да я сгодяват за момък, който тя не харесва. В този момент те са били в коридора на къщата, където имало закачени низи от царевица. Пада една низа и царевицата се разпръсва по пода. Той й казва: „Како не плачи, тази работа ще се разтури така, както се разпръсна царевицата".

В.К.: Вие ми казахте някои данни по отношение първите години на Учителя. Е.А.: Повече не е казвал. В.К.: Той не Ви е казвал повече. Нямахте ли възможност да проучите отнякъде или да запитате някои или Учителят не обичаше да говори? Е.А.: Понеже аз нямах за цел да описвам биографията на Учителя, затуй съм го предала така. В.К.: Във Ваше време, когато бяхте стенографка и бяхте по-млада. Е.А.: Той не говореше за себе си и за своя живот. Пък на мен ми беше неудобно да питам. В.К.: Вие сте заварили рождената Му сестра, тази баба Мария. Тя беше ли женена? Е.А.: Тя беше женена, имаше деца, големи дъщери имаше. Една от нейните дъщери стана ученичка на Учителя. Казваше се Люба. В.К.: Тя жива ли е още? Е.А.: Не зная, аз не съм във връзка с нея. Тази случка ми я разказа баба Мария. В.К.: Други работи разказваше ли баба Мария? Е.А.: Аз я попитах веднъж да ми каже нещо за майката и тя ми каза: „Какво да ти кажа Еленке, майка ми беше скромна жена, добра жена, много кротка беше. Това ми каза за майка си. В.К.: А дядо поп? Е.А.: Аз не съм видяла дядо поп, не съм питала нищо за него. В.К.: А какъв е бил този чех, при когото Учителят е учил цигулка? Е.А.: Нищо не знам. Но Учителят споменаваше за един чех, който бил много нервен, когато учениците не вземали верно тоновете и така махал с ръце край ушите си, щото това го дразнело. А пък знам, че той му е бил ученик. Не е казвал Учителят, но от други бях чула, че е учил при чех. После е учил в Свищов. Аз даже не знам какво е било това училище в Свищов. Но знам, че е било протестантско училище. Искам да бъда точна и казвам само това, което сигурно зная.

Виждаме, че още като малък - момче е имал проблясъци на вътрешно виждане. Това ми го разказва сестра Му, която живя няколко лета в нашия „Параход", когато ходехме на Рила. След като учителствувал 1-2 години във 1888 год. Учителят заминава в Америка. Според едни сведения Той е спестил

средства за пътуването си, когато е учителствувал. И като следва в същото време е работил за издръжката си. Според други сведения протестантите са Му дали стипендия за да следва в Америка. Вярно е, че Той е следвал в Америка в щата Ню Джърси. В това време, когато Учителят следва в Америка там е и нашият брат Граблашев. Когато 1922 год. брат Граблашев се беше върнал от Америка, ние стенографките го помолихме да ни разкаже нещо за живота на Учителя в Америка. Той следвал ли е, по-голям ли беше от Учителя не мога да ви кажа, но там е бил. Учителят в Америка е прекарал шест години. Бил е активен студент. Задавал много въпроси на професорите си. Проявявал е голям интерес и е показал голяма интелигентност. Той общувал със студентите и когато отивали общо на екскурзии, Той често се уединявал и когато Го потърсвали, намирали Го някъде седнал съсредоточен в съзерцание. Учителят вече свирел много добре на цигулка и е свирел пред студентите. Там е имало един студент българин от Стара Загора, който познавал Учителя и който разказал на сестра Райна Каназирева, че Той е свирел така хубаво, щото можел да стане световно известен цигулар. Той не използвал тази своя дарба и станал проповедник. И според него много загубил. Това го зная от сестра Райна Каназирева, лично от нея.

Брат Граблашев разказва още една случка с Учителя: Петър Дънов често отивал някъде за по-дълго време, без да каже къде ходи. Брат Граблашев веднъж Го запитал къде отива и не може ли и той да отиде с Него. Учителят му казал, че може да го заведе със себе си, но при едно условие: Да не задава никакъв въпрос и нищо да не пита. Само да гледа и да слуша. Не след дълго време Учителят го поканил със себе си. Те пътували с влак, пътували по море, после се изкачили на една планина, вървяли много, стигнали високо в планината до едно езеро, в което имало остров и на който била построена къща. Като дошли до езерото, на брега ги чакала лодка с лодкар, с която лодкарят ги завел до къщата. Къщата била доста голяма. Учителят бил посрещнат с голямо уважение и почит от жителите. Те говорели с Учителя на непознат език за брата. Жителите на този дом били само мъже. Учителят разговарял с тях на кръгла маса с 12 стола наоколо. Там прекарали няколко дни и се върнали. В.К.: Искам да запитам: Това е на физическото поле? Е.А.: На физическото поле. В.К.: Да не се е извлекъл с духовното си тяло? Е.А.: Не, не, не, не. Той Граблашев е гледал, с Него е бил. Яли са, гощавали са се няколко дена. Всичко това е разказвал Граблашев на нас да, от него съм го чула. Той беше адвокат, е възрастен брат беше. За мен беше възрастен тогава. Не, не, не е било на друго духовно поле, стояли са там няколко дни. Брат Граблашев разправя, че след известно време той се опитал сам да отиде и да намери това място в планината. Тръгнал, пътувал, изкачил се на планината, но при всички опити да намери езерото и къщата не могъл да я намери. Правил опит, но не е могъл.

Учителят в Америка е следвал за проповедник, но е завършил и медицина. След завършването на образованието си се връща в България в 1895 год. В началото живее известно време във Варна. След това идва в София. Още в 1896 год. Учителят написва книгата „Наука и възпитание". В нея Той поставя основите на своята бъдеща работа. Един брат ми казваше, че „Наука и възпитание" била дипломна работа на Учителя при завършването на университета. За тази Му работа професорите Му предложили да остане да работи в университета. Обаче Учителят им казал, че има друга задача и се връща в България.

„Наука и възпитание" е написана на стар български език от освобождението и Учителят дал на Георги Радев да я направи на новият

български език. Той даже рекъл: „Уший й нова рокличка, нова дрешка".

Георги Радев веднъж ми каза, че Учителят му дал една дата да направи за нея хороскоп. Учителят не е казал, че е неговият хороскоп, но по датата вади заключението, че е негов хороскоп. И аз го попитах, какво беше интересното в този хороскоп? „Много имаше квадратури". Това ми каза. Не ми каза, че има и благоприятни неща, но квадратури имало много, което означава, че трябва да разрешава много противоречия. После още друго нещо ми каза: „И е човек на Новото". Нали, че е човек на Новото. Това ми каза още за хороскопа. Пък тъй както познаваме Учителя, това се допълва нали? Учителят мина през колкото щеш трудности и противодействия, и гоненици, и клевети. Най-много беше наклеветен, от всички страни, без изключения. В 1897 год. издава една малка книжица „Хио-Ели-Мели-Месаил". В 1898 год. изнася във Варна „Призванието към българския народ". В 1900 година живее известно време при баща си, пак по това време Учителят започва едно продължително изследване на черепа на българите, изследва дарбите и способностите, които българинът носи. Паралелно с това Той изнася сказки, посещава села и градове в цяла България. Държи своите сказки в училища пред ученици, в салони пред публика. След което прави измерения на тези, които искат да бъдат измерени черепите им. И след всяко измерване дава карта за степента на развитие на дарбите и способностите на изследваното лице. Картите съдържат повече от 40 способности. За всяка се дава оценка с цифра от едно до шест. Всяка карта се попълва и се дава на всяко изследвано лице. В.К.: Въпрос: Какво представяше „Хио-Ели-Мели-Месаил", тая книжка? Е.А.: Тя е една книжка, ние я имаме. В.К.: Нещо по-подробно да знаете за издаването й? Е.А.: Не, не зная повече подробно. В.К.: Друг въпрос: „Призванието към българския народ и Славянството". Чувал съм, че той е написано и са искали да го отпечатат, но Той не е разрешил. Как стои тоя въпрос? Какво знаете за Посланието? Е.А.: Посланието Учителят го е държал, но Той заявява, че Той го казва, а Той е изразител само на това послание, а то е дадено от друго духовно същество, от Ангел Елохил. Но то не е напечатано. Не, само на пишуща машина го имаме всички. Не е напечатано. Сигурно ще трябва да се напечати. Може би от интимен характер така. В.К.: На вас правил ли е френологична карта? Е.А.: Не. Той, когато свършил с изследванията оттогава мисля, че никому не е правил. На Савка е правил, когато е била малка. Щото тогава Той се е познавал с майка й, били у тях и им направил изследване. Тя е била малко момиче. Когато свършил Той към 1911-та година вече преустановява това.

Учителят беше опитен френолог и измерванията си е правил с няколко уреда. Веднъж бяхме със Савка при Учителя и Го помолихме да ни покаже уредите с които прави изследванията. Те бяха няколко уреда за измерване ширината на главата, височината и дължината на главата. Картите представляваха печатани формуляри. На лявата страна бяха наредени центровете и способностите на дарбите, а отдясно имаше останало място за оценката. Можем да си представим какво съпротивление трябвало да преодолява Учителят, като знае, че научната мисъл по това време не беше дошла до познаване, че всяка човешка способност и дарба има свой център в мозъка. Той прави своите изследвания, френологически изследвания от началото на века, близо 11 години. А едва след Първата световна война науката призна, че такива центрове съществуват в мозъка. Ние малко знаем какво е говорил Учителят на сказките си. Знаем само, че е говорил за Френология и някои близки теми от окултната наука. Имаше запазени чертежи и скици, с които си е служил за изясняване на сказките си. В.К.: Вие лично виждали ли

сте тия чертежи? Е.А.: Да. В.К.: А някой от възрастните приятели да е записвал тези сказки случайно? Е.А.: Никой от нас не е присъствал. В.К.: Не, от възрастните приятели. Те пък не са били и стенографи. Е.А.: Никой не е писал. Учителят тогава не е бил изявен като Учител. Той е бил д-р Дънов тогава само. Един от въпросите, по които е говорил, според запазените чертежи е изследване на еволюцията според развитието на еволюционния процес в развитието на животните до човека. В.К.: Вие виждали ли сте ги тия чертежи? Е.А.: Да. Някои от тях Учителят ги е давал и на клас по разни поводи ги даваше. Те бяха в една папка и даже бяха при мене, когато дойдоха от Милицията на 7. XII. 1957 год. да ни вземат литературата. И те ги взеха от мене. Едновременно с изследванията, които прави Той създава и връзки със слушателите си, някои от които впоследствие стават Негови ученици. В същото време Той започва и своята просветна-духовна дейност.

Още в началото на века Учителят има вече приятели заинтересовани от Неговите идеи и още в 1900 год. Той кани своите първи ученици: Пеню Киров, д-р Миркович и Тодор Стоименов на среща-събор във Варна. Брат Тодор Стоименов веднъж в разговор ми разказа как те са отишли от Бургас до Варна пеша. В това време във Варна е имало събор на Юнаците, или соколите, за което брат Стоименов като млад човек е бил силно заинтересуван. Учителят им говорил беседа и след като свършили брат Стоименов помолил да отидат на събора и те заедно, за да видят игрите на Юнаците. И тримата заедно с Учителя посещават събора на Юнаците. Тримата: Тодор Стоименов, Пеню Киров и д-р Миркович. Те са физически, Юнашки упражнения. В света както е било. Но той бил много млад тогава. В.К.: Брат Стоименов да ви е разказвал още нещо за оная епоха? Е.А.: Не. Само така. Вижте, Учителят беше при нас. Нямаше какво да питаме. Но от срещата на Учителя с тримата и от това, което Учителят им е говорил, нямаме нищо запазено. От тази среща е останало само едно изречение, което Учителят им е казал: „Сега сте трима, но ще станете мнозина". Следващите шест години по ред пак са имали събор и срещи с Учителя, но от тези срещи до нас нищо не е запазено или още не е намерено. Кои са били другите лица присъствали на срещите пак не знаем точно.

Първите бележки записани от приятелите от това, което Учителят е говорил са от 1907 год. Тогава не е имало стенограф. Бележките са записани на ръка. Още 1905 год. последователите на Учителя са Мария Казакова, Анастасия Желязкова, Тодор Бъчваров и неговата другарка, и брат Димитър Голов. В.К.: От тия кои вие заварихте? Е.А.: Бъчваров, не, Анастасия Желязкова знаех, тя от Айтос беше. В Поморие мисля, че я видях.

До 1905 год. Учителят е живял у Тодор Бъчваров. Но в нея година заболяват децата на Бъчваров от скарлатина. За тази болест се пазеше тогава 40 дена каратнина и Учителят трябвало да напусне къщата му. Семейството, което е поканило Учителя да живее при тях е сестра и брат Гумнерови. Те нямат деца. Сестра Гина Гумнерова казва на съпруга си Петко: „Виждаш, г-н Дънов е учен, духовен човек, добър човек. Искаш ли да Го поканим да живее при нас в трапезарията?" Братът се съгласява. Трапезарията е сутеренна стая и се слиза в нея по пет стъпала. Поканват Учителя и Той приема, и отива да живее у тях. След като се пренесъл да живее, минава една седмица и Учителят моли сестра Гумнерова да Му намери жена, която да Му пере дрехите. Тя Му казва: „Ти си беден човек, аз ще те пера". В.К.: Сега случката за Бъчваров кой ви е разказвал - Бъчваров или леля Гина? Че Учителят е живял при Бъчваров? Е.А.: Леля Гина. Тя лично ми го е разказвала. И други неща ми е разказвала, които съм описала.

Изминало доста време, откато Учителят живее у тях. Те все повече опознават Учителя. Виждат Неговите възможности, прояви и поведение. В това време се случва някой от техните близки да заболее. Учителят дава съвет как да се лекува и той оздравява. Или се явява друг случай, някакъв въпрос за разрешаване, на който пак Учителят дава съвет и този въпрос е оправен. Къщата, в която Учителят живее освен сутеренната стая имаше и горен етаж в който живееше семейство Гумнерови в една стая, а в другата имали квартиранти. Случва се, че той напуска къщата, квартиранта. Като се освобождава стаята на техния етаж сестра Гина Гумнерова пак казва на съпруга си, да приемат Учителя да живее в свободната стая. Той приема и Учителят се настанява в Югозападната стая на етажа им като в източната остава да живее семейство Гумнерови, леля Гина и чичо Петко, както ги наричахме. Между двете стаи имаше трета малка стая свързана със стаята на Учителя с антре и от другата страна беше свързана с антре към стаята на леля Гина. Тя беше малка стая, в която Учителят посрещаше гостите си. В това семейство Учителят живее от 1905 год. до 1926 год., когато се построи стая за Учителя на Изгрева. Самата леля Гина ми разказва как е станало Учителят да отиде да живее при тях. С течение на времето, както семейство Гумнерови, така и техните близки всички влизат в контакт с Учителя, че Той не е само учен човек, д-р Дънов, както Го наричали в началото, но Той се изявява и като Духовен Учител. Учителят живее в семейство Гумнерови на ул. „Опълченска" 66. Впоследствие ние наричахме домът на Учителя за по-кратко **„66"**.

Брат Гумнеров е първият, който е записвал Словото на Учителя и което е дошло до нас. Заедно с него имало е и други братя и сестри, които са водили записки, които впоследствие са си допълвали помежду си. В 1907 год. събор става в Търново. На тях Учителят имал повече последователи. За всеки събор Учителят е пращал лична покана за всеки едного. Брат Гумнеров е бил протоколчик в съда, записвал е съдебните процеси. И като записвал Словото на Учителя и тези записки нарича „Протоколи", които и досега така ги наричаме. Такива протоколи имаме от 1907 год., 1908, 1909, 1910, 1911, 1912 год. В 1913 год. се води Балканската война. Няма събор. В 1914 год. имаме протоколи; 1915 год. имаме протокол на събора, но съборът бил разтурен от властта, защото беше обявена Първата световна война. Братята и сестрите били заставени да напуснат Търново. В.К.: Въпрос: Откъде са Петко и Гина Гумнерови? Е.А.: Гумнеров е от Пазарджик. За него зная, че е от Пазарджик, а леля Гина мисля, че беше от Меричлери, да. Те идват оттам и си имат къща в София. Тя тази къща беше обща с къщата на Георги Димитров. Гумнерови имаха Южната част, а другите имаха другата част. В.К.: Вие ги заварихте там, ходехте там? Е.А.: О, да. В.К.: Чувал съм, че там Учителят е говорил беседи от прозореца. Е.А.: Аз съм го описала тук.

Във връзка с разтурянето на този събор искам да разкажа един факт: Началникът на гарнизона в Търново ген. Радойков, който е трябвало да разтури събора през 1915 год. е бил баща на съпругата на брат Лулчев, Гела. В.К.: Сега той е бил комендант. Е.А.: Началник на гарнизона и той бил натоварен да го разтури. Баща й после става генерал. Радойков се казваше. Дъщерята на Радойков Гела, по-късно беше убита. Гела се страхуваше затова, че нейният баща разтурил събора и никога лично не отиде при Учителя. Аз много пъти съм я съветвала да се яви, щото имаше някои недоразумения между нея и мъжът й и аз исках да й помогна, защото знаех, че Учителят ще я разбере и ще й помогне, както на мнозина е помагал, но тя не се реши. Тя се страхуваше според мене, защото бе видяла развръзката и последиците от разтурянето на

събора. Ген. Радойков после го убиха в църквата. Той пострада в църквата при атентата. Съборът беше 1915 год. разтурен, а атентата беше по-късно, през 1925 год. Точно 10 години, който е крайния срок за възмездие при нарушаване на окултните закони на Бялото Братство. Аз като случка го разказвам.

В 1907 год. в семейство Гумнерови се събират пет души: Сестра Гина и брат Петко, брат Бъчваров и неговата жена и Голов. Учителят идва при тях, отваря Библията, чете няколко стиха и държи беседа, която може да се смята за първа и то от нея не е запазено пак нищо. Това ми го разказва един брат. И тя можеше на времето да се разпита, но не съм питала тогава на времото това.

За новата 1914 год. Учителят напечатва една беседа „Поздрав за Новата година", на която впоследствие ние дадохме заглавието „Синове на възкресението". Това е ръкопис-беседа, тя не е стенограма. Той сам я е дал и е печатана. Но Той я напечатва и я дава за печат в 1914 год. Негов ръкопис. Толкова е изрядна беседата, щото не можете да я познаете, много е така близка, както беседите. Тя е печатана. Аз я имах печатана. А после съм я преписвала няколко пъти така за приятелите. Една беседа е. То е нещо като поздрав, като една беседа.

На събора 1912 год. Учителят раздава на учениците си „Заветът на цветните лъчи", който е написал по това време. Заветът е работен в Арбанаси. Там е написал „Заветът на цветните лъчи". В.К.: Да са ви разказвали Елена Иларионова за този период и за книжката? Е.А.: Аз не зная. Може би има неща интересни, но не знам.

В 1914 год. вече имаме записани беседи от стенограф. Брат Тодор Гълъбов е бил ученик на Учителя и в същото време е бил стенограф в Народното събрание. Той е бил един от първите стенографи в България и е издал, и учебник по стенография. Беседите тогава са се държали в семейство Гумнерови на ул. „Опълченска" 66. Брат Гълъбов е стенографирал 1914 год. и 1915 год. Тези беседи са редактирани и отпечатани под негово ръководство в три тома под общото заглавие „Сила и живот". Всеки том поотделно носи свое заглавие. Първата „Житно зърно", втората „Духът и плътта", а третата „Солта". Това заглавие „Сила и живот" носят и няколко следващи томчета. Тодор Гълъбов в 1915 год. е трябвало да отпътува за чужбина по някаква работа и казва на Учителя с безпокойство, че той като отпътува, няма кой да стенографира беседите, но Учителят му казва: „Той ще дойде!" И наистина скоро след това идва на беседите на Учителя Паша Теодорова. Това Паша ми го е казала, да. Брат Гълъбов познава Паша, защото тя е държала изпит за учителка по стенография при него. Той казва на Учителя, че идва сега една сестра на беседите, която знае стенография и пита да я покани ли да стенографира. Учителят казва: „Поканете я!" Паша приема и остава да стенографира беседите. От 1915 год. до 1920 год. Паша стенографира сама беседите. Всяка беседа дешифрира на ръка и я носи на Учителя. В този период всичко, което е написано, тя го е записала и дешифрилала. В това време не е имало редовно беседи, защото беше Първата световна война. Учителят започва да държи беседите Си в дома на семейство Гумнерови. Събранията са ставали в самата стая на семейство Гумнерови. Учителят не е държал редовно беседи, всяка неделя, но е казвал кога ще държи и те си съобщавали помежду си. Когато посетителите се увеличили наложило се в стаята, в която е живяло семейството да се изнесат всичките мебели, да се наредят столовете и една маса за Учителя. И там Учителят е държал беседата, а след това, като се свърши беседата всичко отново се нарежда, всичко като се внася. В тези години някои беседи са държани и в салона на радикалите за известно време. През друго време

Учителят държал беседи в шивашкото ателие на г-жа Ружа Иванович, наша сестра. Толкоз, даже аз не я знам и не я заварих. Къде е била не знам. Но основната база за държане на беседи си остава домът на семейство Гумнерови.

В 1914 год. започва Първата световна война. През време на войната Учителят държи беседите си, държи една беседа във военно време без разрешение и тогава Го интернират във Варна, в хотел „Лондон" и се връща в София през 1918 год. Повече от година и нещо прекарва там. Даже са Го глобили. Платил е 25 лв. глоба. Че е държал беседа без разрешение. В.К.: Какво ще кажете за интернирането Му в хотел „Лондон" и кой се е грижил за него? Е.А.: За Него ли? Някои приятели са ходили и от София са идвали. Приятелите не са Го оставили. Те Му предлагали семейства, където да отиде да живее, но Той не е приел. Даже е казал една турска пословица, аз не мога да я кажа на турски /Хотелски дом-свободен дом/ такова нещо беше. Аз я бях записала на турски както е. Щото Учителят като живял във Варна доста турски думи знаеше и поговорки, и пословици е казвал, много неща в беседите Си на турски език.

След завръщането си в София Учителят държи беседи на ул. „Опълченска" 66 - дома на Гумнерови. Понеже не е имало стая, в която да държи беседите Си, трябвало е цялата покъщнина на семейство Гумнерови да се изнесе преди беседата, да се опразни стаята, да се наредят столовете и тогава Учителят да говори. След свършване на беседата всички вещи се нареждат пак в стаята. И това става при всяка беседа, която се държи в дома на семейство Гумнерови. Каква жертва са правили тези скромни хора, брат и сестра Гумнерови. Колко затруднения е трябвало да търпят. При това всичко са понесли мълком, като че е в реда на нещата. Не съм чула да изказват недоволство, нито някакъв ропот и от двамата. Нека всеки си представи, че това става в неговата стая, за да разбере жертвата, която те са правили и неудобствата, които е трябвало те да понасят. В.К.: Там се пере, готви се, посрещат и изпращат много гости. Е.А.: Всичко се прави. В.К.: Взимали ли са наем за стаята? Е.А.: Кой ще вземе наем от Учителя. Изключено.

След Първата световна война в зимата на 1920 год. Учителят говори в нов салон, който някои от членовете на братството са закупили на ул. „Раковски" и ул. „Граф Игнатиев". В този салон аз чух първата беседа за мен в началото на 1920 год. В.К.: Това е закупен салон. Къде се намираше? Е.А.: На ул. „Граф Игнатиев и „Раковски" срещу аптеката, така от лявата страна, ако се ходи по „Раковски" нагоре, аз описвам горе-долу това. В.К.: Интересно какво ли има сага там на същото място? Е.А.: Там има сега голяма кооперация. Нещо кафене-сладкарница беше. Оттогава аз редовно посещавах беседите. Там на стенографската маса аз видях Паша Теодорова и Савка Керемидчиева. Паша познавах от гимназията, тя ми беше учителка по химия в Първа девическа гимназия. Савка познавах от университета, защото бяхме състудентки по философия. Но и този салон не остана за дълго време да държи Учителят беседите си. Защото станало някакво недоразумение между тези, които купили салона и още същата година се върнахме на ул. „Опълченска" 66. Само, че стаята, в която Учителят държеше беседите не беше голяма. Малко хора поемаше, да се събират в нея. Всички други стояха в коридора, а други вън на плочите на двора, пред прозореца, до който Учителят говореше Словото Си. Тези, които бяха вътре бяха по-малко от тези, които бяхме вън, на двора. И ние стояхме както при хубаво време, така и при дъжд и сняг. Аз съм слушала много беседи там и при лошо време. Но така ми беше интересно Словото на Учителя та това не ни смущаваше. В.К.: Тогава стенографираше ли някой? Е.А.: Паша.

След свършването на войната в братството се образува комисия с просветна задача, да се занимава с беседите. В нея са влизали изтъкнати членове на братството, просветени дейци и са се занимавали с редактирането на беседите, които са се издавали. Комисията е била многочленна и не много удобна за такава работа. В.К.: Кои са влизали в нея? Е.А.: Аз знам от братята са влизали: Дядо Благо, Радославов, учители, по-интелигентните хора. Под нейно ръководство са издадени IV и V серия - неделни беседи под заглавие „Сила и живот". И първа и втора годишнина от лекциите на Общия клас. От първите печатани лекции се вижда, че те са останали почти така, както са дешифрирани. Интересът на обществеността към делото на Учителя се увеличава. Повече хора се интересуват, доста млади хора влизат в братството.

През време на военните години не е имало събор в Търново и едва през 1919 год. има събор в Търново. На съборът Учителят дава на учениците си работа за през цялата година. Затова се налагало съборните беседи дадени от Учителя да се напечатат веднага след събора, за да могат приятелите да си служат с тях. През 1920 год. Паша дешифрира беседите и се отпечатват наскоро след събора под ръководството на споменатата комисия. На следващата година 1921 год. минало доста време след събора и беседите не били напечатани.

II. ОТВАРЯНЕ НА ШКОЛАТА И ЗАПИСВАНЕ СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ

И в началото на 1922 год. вече Паша отива при Учителя и Му предлага да се напечатат съборните беседи. Той одобрява предложението й и Паша заедно с брат Димитър Стоянов, който беше словослагател отива в Казанлък при брат Никола Камбуров, който има печатница и там и под редакцията на Паша се издават съборните беседи. В.К.: Кой ги заплаща? Е.А.: Беседите се издават с пари от братската каса. В.К.: Къде се печатат? Е.А.: Печатат се там където ги приемат. А Никола Камбуров има в Казанлък лична печатница, стопанин е бил той на печатницата. Паша, като учителка в Първа девическа гимназия е издала учебник по химия за последния клас на гимназиите и вече имала малък опит в отпечатването и редактирането. Оттогава Паша се заема с проготовляването на беседите за печат. Едни се печатат в София - в софийските печатници. Други се печатат в провинцията, в Русе, в печатницата на Малджиев. Тези, които се печатат в провинцията за тях Паша прави само една коректура, останалите коректури ги правят коректорите в съответните печатници. На тия беседи, които се печатат в София Паша прави три коректури. В същото време Учителят иска приготвените за печат беседи да Му се четат. В.К.: Какво значи три коректури? Е.А.: Значи: Опечатват се грешките на едната, носи се втора коректура, Паша ги проверява още един път и после още един път. Три пъти това се проверява, за да няма печатни грешки. Учителят пък иска в същото време Паша да чете Нему приготвените за печат беседи. Тя ги четеше или когато ги е написала в ръкопис или пък когато на шпалти й ги носеха като коректури. Аз не съм присъствала на тази работа на Паша, но Паша ми е разказвала, че като чете готовата беседа за печат Учителят внася някои промени като е казал известни неща да не се печатат. Ония пък от беседите и лекциите, които имат личен характер Учителят не е оставял да бъдат напечатани. В.К.: Личен характер за учениците. Е.А.: В тази работа Той е дал някои наставления на Паша, които впоследствие тя е трябвало да прилага. Веднъж, в първата година на Общият клас Учителят държа една строга беседа, в която Той не одобряваше работата

на учениците, нито начинът по който изпълняват задачите, които ни дават в клас, както трябва. Също Учителят намираше, че вътрешната работа, която всеки ученик трябва да изпълнява не отговаря на изискванията на школата. Естествено, че Паша си взема бележка от това, което Учителят изключва да се печати. В тези лекции Учителят е оставил да се напечатат само ония положения, които били общи. Учителят също е казал на Паша, да прави **връзки между отделните пасажи в беседата**, където са засегнати отделни теми. И така Паша си изработва един метод за работа. При приготвените за печат беседи Паша ги пишеше на ръка. **При това тя почти преразказваше беседите**. Учителят в говора Си си служеше с дълги изречения и в дълги периоди изразяваше мисълта си. Пък Паша ги **предаваше в къси изречения,** по-кратки за по-голяма яснота на мисълта. Ние при дешифрирането пишехме беседите така, както Учителят ги е изказал. Следяхме внимателно мисълта на Учителя и се стараехме да запишем всичко, което е казано. Нищо не променяхме. Това правехме и трите. Защото ние нямахме време да мислим. Ние се стараехме да запишем всичко. Всяка мисъл, която Учителят е изказал, а не да пропуснем нещо от това, което е казал. После при **редактирането** на беседите и лекциите **известни промени правеше** Паша, като се водеше от наставленията, дадени от Учителя. Естествено, че редакторът ще внесе известен отпечатък от своя стил, от начина, който е свойствен на неговата мисъл. Това е неизбежно. Преди да почне редактирането на беседите, Паша дълги години беше слушала Словото на Учителя. Тя Го разбираше. Пък всякога е имала възможност да отиде при Учителя и да Го запита за някаква неяснота. Учителят беше готов надълго и нашироко винаги да обяснява всеки въпрос, който сме имали. Най-често сме запитвали въпроси за примерите, които Учителят е давал в беседите и лекциите си. Някои примери бяха символни, някога е имало само загатване и е трябвало да се проясни, за да бъде разбрано. В такива случаи всякога сме отивали при Учителя за изяснение, което винаги ни се е давало с разположение. В работата на Паша в началото беше подпомагана от нейната сестра Аня Теодорова, която беше учителка по български език. Дори Учителят веднъж предложил на нея да се занимава с редактирането на беседите. Тя се е опитала, но не е имала смелостта да промени каквото и да е от казаното, да. Учителят дал една беседа на Георги Радев да се опита да я редактира, но и той след опита си отказал. Имало някои други желаещи, но на тях пък Учителя е казал, че това не е лъжица за тяхната уста. Така Паша прие тази отговорна работа и я изпълни до края на живота си. В.К.: Чухме, че се стенографира, има стенограма, която се редактира, подготвя се за печат и се дава да се отпечати. Но тук как ще ми се отговори на този въпрос. През 1922 год. в София се отпечатват лекциите на Общия окултен клас - I година от 24.II.1922 год. до 4.VIII.1922 год. под заглавие „Окултни лекции". През 1942 год. се издава напълно променено под заглавие „Трите живота", което е нещо съвсем различно от първото издание, от 1922 год. Е.А.: Вижте, в началото Паша не променяше. А тези беседи първата годишнина на Общия окултен клас не е издадена под редакцията на Паша, издадена е под редакцията на комисията, за която споменах и оттам заключавам, че не е имало никаква промяна нали. Но впоследствие Паша получи по-голяма свобода в тази работа и така постъпваше. И понеже да ви кажа тя го правеше пред Учителя, тя четеше беседите на Учителя, ние не можехме да се месим в тая работа. В.К.: Но има и някои други такива издания напълно различни? Е.А.: Е има, има, но така беше, да. В.К.: Вие сте ми разказвали как лично Неделчо Попов е правил забележка на Паша, като е показал оригиналите и промененото издадено томче със Словото на Учителя. Е.А.: Аз ще кажа. И

него съм описала.

В 1920 и 1921 год. братството нае под наем салона „Турнферайн" на едно германско гимнастическо дружество на ул. „Гурко". Там Учителят държа неделните беседи и лекции на Общия клас. В 1921 год. и 1922 год. Паша я преместиха от София в Русе, за наказание, защото държала беседи на ученичките и им говорела за идеите на Братството. Тогава остана да стенографира само Савка. В това време тя е студентка. Аз посещавах беседите на Учителя от 1920 год. и си водех стенографски бележки за себе си. През 1920 год. аз се явих на конкурс за стенографка в Народното събрание и цялата зима докато траеше сесията аз редовно стенографирах заседанията в Народното събрание. И така добих малък опит по бързопис. След преместването на Паша в Русе брат Иван Радославов, който ми беше учител в гимназията по история и ме познаваше, разбрал, че съм стенографка и попитал Учителя, може ли да ми предложи да стенографирам беседите. Учителят казал: „Поканете я!" като ми каза това братът, че Учителят приел аз да стенографирам, аз само си купих тетрадки и моливи и седнах на стенографската маса. Дори не отидох да благодаря на Учителя, че ме е приел за стенографка на Словото Му. В.К.: Значи минахте през Народното събрание? Е.А.: Да минах през там. То ми беше подготовка. Аз съм доволна, че минах. В началото на 1922 год. Учителят отвори школите. Младежкият клас и Общия клас. Двете със Савка си разпределихме работата. Учителят с отварянето на школите държеше всяка седмица една беседа и две школни лекции. Неделните беседи бяха достъпни за всеки слушател. Всеки можеше да дойде и да слуша Словото на Учителя. А лекциите бяха само за учениците. Първите две години лекциите на Младежкия клас Учителят ги държеше в къщата на сестра Маркова, която имаше класна стая, в която е провеждала курсовете си по френски език. Неделните беседи и Общия клас Учителят ги държа в „Турнферайн".

Братството търсеше да закупи място, където можеше да си правим гимнастическите упражнения. Още от 1920 и 1921 год. ние излизахме на изгрев накрая на Парка на свободата, който тогава се наричаше Борисова градина. Горските власти не ни позволяваха да правим гимнастическите упражнения по поляните на парка. Налагаше се да имаме място. До самият парк непосредствено имаше едно голямо място оградено от един пояс от млади борови дръвчета от север и изток. Тя е била собственост на Баучер, един англичанин, който е приятел на българите и който подарил това място на своя слуга, разсилен, а самият той го продава. Братството купува това място от 5-6 декара. Това беше голямо облекчение за всички ни. На това място можехме после да посрещаме изгрева, защото след парка нямаше нищо построено на изток. Хоризонтът беше съвсем свободен. И по това време брат Иван Радославов предлага своето дворно място на ул. „Оборище" №14 да се построи салон на братството. Понеже братството нарастна, нужда имаше да има свой салон, който да бъде център, както за лекциите и беседите, така и за изявата на братския живот. Веднъж след една лекция в Общия клас в „Турферайн", след като Учителят завърши лекцията си, направи запитване до класа. Братството беше решило да прави свой салон и Учителят попита: „Къде искате да построим салона? На „Оборище", на мястото на Радославов или на Изгрева? Тези, които искат да се построи салона на мястото на Радославов да вдигнат ръка". Почти всички вдигнаха ръка. „А тези, които искат да се построи салон на Изгрева да вдигнат ръка". Вдигнахме само 5-6 души и естествено салонът се построи на ул. „Оборище". Още тогава ми направи впечатление, че Учителят предложи като възможност да се построи салон на Изгрева. Явно е било, че

планът на Учителя е бил да се построи салонът на Изгрева. Учителят с нищо не се налагаше. Изчака естествено да се пренесе братския живот на Изгрева. Салонът на ул. „Оборище" 14 беше готов в края на 1923 год., където Учителят държи беседите и лекциите си до 1928 год. В.К.: Сега там същата ли е номерация на сградите, където е бил салона? Е.А.: Викат, че има някаква разлика в номерацията. Там построиха пак кооперация някаква. Трябва да кажа, че освен нас трите стенографки, за написването на беседите е помагал и Борис Николов, който в известен период от време помагаше на Савка в нейната работа. Той записваше и дешифрираше лекциите на Младежкия клас. В 1924 год. в София дойде брат Боян Боев, който беше уволнен заради идеите си. Той беше учител в гимназията по естествени науки. Брат Боян остана да живее в София и редовно посещаваше беседите, класовете, редовно стенографираше лекциите и беседите. Той стенографираше всичко при всички разговори на Учителя, в които имаше възможност да присъства било общи, било частни. Това правеше по свой начин, а материала го използваше за писма, които пращаше на приятелите в провинцията, за статии в списанието „Житно зърно", после пращаше „Послания", в които описваше опитностите с Учителя и ги изпращаше до приятелите в цяла България. В.К.: Как се набираха членовете на Младежкия окултен клас? Учителят ли ги канеше? Е.А.: Вижте как стана: Ние бяхме две групи. Сестрите се събираха отделно, нещо като молитвени събрания и си споделяха нещо така, опитности. Братята са се събирали отделно. Аз това не знаех. Но така имаше общуване между едните и другите и тогава решили да се съберем двете групи заедно, за да проучваме беседите. Казват това на Учителя, събирахме се първата година у Савка, в домът на Савка. И Учителят казва: „И аз ще дойда". И това беше първата лекция на Младежкия клас. Когато приятелите чуха, че Учителят е държал на младите беседа, така някак се засегнаха, че на другия ден вечерта Учителят държа на тях. И това беше първата лекция на Общия клас. И така си вървяха лекциите последователно. В.К.: Иван Радославов е учител по история. Той е написал „Где е истината?" Е.А.: Той е написал една книга за обяснения там, за защита учението на Учителя от нападките. Той имаше голяма еродиция. Той беше с голяма култура човек. В.К.: Аз съм чел „Где е истината" и по-добра защита на Учителя не съм срещал. Е.А.: С голяма култура беше. Бил ми е учител четири години по история.

Когато в 1931 год. аз отидох учителка в село Макоцево, брат Боян помагаше за дешифрирането на лекциите на Общия клас. Учителят ме прати да стана учителка за наказание, за моята връзка с Лулчев и аз учителствувах непълни четири години. Уволниха ме за противорелигиозни идеи. След уволнението ми аз се върнах и продължих работата си като стенографка. В 1928 год., аз се явих пак на конкурс за стенографка в Народното събрание и издържах конкурса. Но след първата смяна, на която се явих в събранието да записвам, началникът на стенографското бюро Антонов ме извика и ми каза, че аз заедно с други пет млади хора не мога да остана на работа в Народното събрание понеже се е получило тайно поверително писмо от Дирекцията на полицията. Това бе във връзка с моето уволнение като учителка, обвинена че съм дъновистка.

Брат Боян Боев беше един неуморен работник в делото на Учителя. Верен и предан брат. След като го уволниха като учител, също като дъновист, той изцяло посвети всичкото си време за братска работа. Редовно даваше статии за списание „Житно зърно", беше връзка между учителите и приятелите в провинцията, всяка година посещаваше братствата във всички градове в провинцията и държеше сказки. Като уволнен учител той не получаваше пенсия.

Помагаха му приятелите. Той живееше много скромно. Много скромен човек беше и после той беше един от най-обичаните братя, защото имаше качества, много услужлив и много добър като човек. В.К.: Какво представляваше „Класът на Добродетелите"? Как се откри? Е.А.: Класът на Добродетелите беше така един опит, който искаше Учителят да направи. Първата група бяха пет сестри. И всяка една сестра имаше една добродетел, върху която да работи. И Учителят държеше беседи и даваше така наставления какво да работим. Известно време така траяха, после друга група още пет сестри бяха поканени и пак, и на тях държеше беседи и още други трета група, но не знам защо се прекрати после. Смятам, че това беше един опит, който Той искаше да направи и може би видя, че не сме готови. Той знае защо. През това време всичко записвахме, защото ние и трите стенографки бяхме там в тия групи. Така, че всичко е записано. Има тетрадки с протоколи за работата на класа по седмици, месеци.

След свършването на Първата световна война съборите ставаха в Търново. От 1919, 1920 год. През 1921 год. и 1922 год. ставаха съборите в Търново. Следващата 1923 година нямахме събор в Търново. Въобще 1923 год. нямахме събор. Пак по някаква вина на учениците. Някой казал нещо от учениците срещу властта и за наказание тази година не ни разрешиха. Причината аз не зная каква е точно, но не е само от властта. Учителят каза: „Няма да има събор!" От невидимия свят има възбрана, толкоз. В 1924 год. събора е в София. В 1925 год. съборът стана отново в Търново. Той беше голям събор, имаше повече от 1000 души. Но после под влияние на духовенството търновските граждани се подписаха под една петиция срещу съборите и те бяха спряни. В 1926 год. съборът бе в София на поляната на Изгрева.

След като братството купи поляната на Изгрева имахме място, където да ходим да посрещаме изгрева и където да правим гимнастическите упражнения от 22 март докато падне сняг. Всеки, който имаше свободно време отиваше там да подиша чист въздух, да се порадва на хубавите гледки. Учителят ни е давал задачи, които сме изпълнявали на Изгрева. Братството закупи и някои от съседните места, около поляната. Мястото за салона и други места, които се продаваха. В същото време някои приятели започнаха да закупуват места за свои лични нужди, за да си построят къщи, жилища. Учителят насърчаваше и съветваше, които имат възможност да закупят места за построяване на лично жилище, но не по-малко от декар. Това нещо приятелите не можаха да изпълнят. Това доведе до едно сгъстяване на постройките, които бяха главно дървени бараки. В.К.: Въпрос: Поради липса на средства ли закупиха по 200-300 метра? Е.А.: Това беше извинението, но те можеха по двама души да закупят по един декар да не правят така отделни места и да се ограждат с бодлива тел. Това е непослушание брат мой. В братството по време на Учителя имаше една комисия, която се занимаваше с общите работи на братството. Учителят казал на приятелите от тая комисия, които влизат в тази комисия да закупят всички места, които са включват в триъгълника на запад - гората на Парка на свободата, от север - Дървенишкото шосе, от Юго и изток - железопътната линия. Учителят дали план, какви постройки да бъдат построени там. Салони, места за срещи с приятелите, столова и други жилищни сгради. За съжаление късогледството на приятелите попречи да се изпълни този план на Учителя. Закупиха се места за частни жилища и то не по един декар място, както Учителят беше посъветвал, а по 200-300 кв. метра. Всичко се строеше без план според възможностите на отделните лица. В.К.: Въпрос: Във връзка с тези места са разказвали, че точно на гърба на големия салон е имало кръчма. Е.А.: Тя кръчмата беше и преди, и след 9.IX.1944 год. До 9.IX.1944 год. беше

чуждо място и отчуждиха го властите. Веднага ни го дадоха след 9.IX.1944 год. понеже един брат Антов беше тогава председател на ОФ нашия район. И той издейства, да той издейства и ни го дадоха това място под наем. А там дето беше кръчмата, да кръчма беше там, тогава беше там. Имаше, имаше. Ами ние не сме спали няколко пъти, защото и нашето жилище, дето живеехме стенографките, например абитурентите, когато идваха да се веселят, по цяла нощ ние не сме спали, защото беше непосредствено до нас. Той, че и аз имам опит от това. Но беше грозно, че кръчмата безпокоеше Учителя с дима от кебапчетата и пиянските песни. А това място зад салона Учителят бе наредил да се закупи, то се продаваше, но него закупиха. После там дойде кръчмата. А после всеки се оправдаваше.

III. КАК СЕ ПОДГОТВЯШЕ СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ ЗА ПЕЧАТ?

Искам да обясня как стана записването и дешифрирането на беседите от нас, трите стенографки. Ние трите едновременно записвахме всичко, което Учителят говореше. Дешифрирането на беседите и лекциите бяхме си разпределили помежду си. Паша дешифрираше неделните беседи. След като се отвориха школите, Паша продължи да дешифрира неделните беседи. Ние двете със Савка си разпределихме школните лекции. Съборните беседи пак си ги разпределяхме помежду си, по споразумение. Всяка беше готова да дешифрира Словото на Учителя без разлика дали са неделни, дали са школни или Утринни слова. Утринните слова Учителят започна да ги държи от 1930 год. Работата за дешифрирането на Словото на Учителя сме разпределяли помежду си с пълно разбирателство и съгласие. Ако някоя от нас е изказвала предпочитание да изработи една лекция или беседа, винаги другите с готовност се съгласяваха. За да има ред в работата, ние разпределихме Словото на Учителя на отдели: Неделни беседи; Школни лекции; Съборни беседи; Планински беседи; Утринни слова; Извънредни беседи; Беседи говорени от Учителя на братските празници - на 22 март, на Петровден; Беседи на сестрите; Беседи държани на Младежките събори; Беседи на Класа на Добродетелите; Беседи на ръководителите; и при други някои случаи. Това са така групирани беседи. Всяка от нас имаше тетрадка за всеки отдел. Например, когато Паша дешифрираше неделните беседи, тя вземаше своята тетрадка, в която са записани неделните беседи, като вземаше и тетрадките на Савка и моята тетрадка, в която също бяха записани неделните беседи и по трите тетрадки дешифрираше беседата. Значи всяка от нас вземаше при дешифрирането тетрадките и на трите ни, в които беше записана беседата или лекцията, която трябваше да се дешифрира. За извършената работа всяка отговаряше пред своето собствено съзнание. Никакъв контрол нямаше. Имаше пълно доверие и съзнателна работа от всяка една. Ние бяхме приели да дешифрираме Словото и го вършехме с чувство на отговорност. Ако е имало някога нещо пропуснато да запишем, така са били вътрешните възможности и условия, при които сме работили. Всяка е направила това, което е могла, всяка се е старала да предаде точно това, което Учителят е казал. Ние при дешифрирането не правехме никакви поправки, никакви корекции. Когато беседите се готвеха за печат Паша е правила известни промени. В.К.: Промените, които тя си прави по свой образец. Е.А.: Да, да. В.К.: Въпрос: Вие били ли сте съгласни с тези промени? Е.А.: Учителят беше, който решаваше тези въпроси. Това беше Негово Слово.

Понякога се е случвало със Савка, с Паша или брат Боев да дешифрираме още някоя беседа, за да уточним да не би нещо да е пропуснато. Веднага съм виждала, че еднакво сме записвали. Рядко е имало да се пропусне някоя дума, която може би не е чута. Когато записвахме Словото, когато не чуехме някоя дума или не сме я разбрали, за удобство оставяхме празно място, като при дешифрирането да потърсим в други тетрадки, за да попълним изпуснатото. Аз казвам тези дреболии за изяснение. Затова заявявам, че при дешифрирането не сме правили никакви поправки. Дали сме го така, както сме го чули. С това не искам да кажа, че ние сме безпогрешни. Може да сме допуснали някои грешки, може да сме допуснали да пропуснем някоя дума, защото не сме чули или защото не сме успели да запишем. Но това са редки случаи, това са малки пропуски, които всеки може да направи. **Още повече, че при коректорската работа на Паша, при редактирането и стилизирането на Словото на Учителя, тя почти Го преразказваше.** Но винаги се стараеше да даде точно това, което Учителят е казал. В.К.: При това преразказване се дава възможност за промени. Сега ги виждаме, че ги има. Е.А.: Е, правеше го. Сега, аз не мога да кажа нищо затова. Аз не мога да се произнеса затова.

Е.А.: В 1923 год. за пръв път Учителят говори в собствен салон на братството на ул. „Оборище" N⁰ 14. Малко повече от пет години братския живот протече там. Първият Младежки събор се проведе там. Всички братски празници прекарахме в салона с песни и разговори за общ живот. Учителят живееше на ул. „Опълченска" N⁰ 66. Оттам идваше на събранията с трамвай. По това време Той ходеше пеша и на Изгрева. Само приятелите, които Го канеха на обяд или вечеря вземаха файтон за Учителя, за да Го заведат в домовете си. Учителят не е изисквал никога нищо за свое удобство. В същото това време Изгревът се устройваше бавно. Някои приятели си бяха закупили места и бяха си направили жилища. Все дървени бараки. Учителят съветваше да си правят дървени бараки, защото дървото е жив материал, макар и отсечено. През пролетта и лятото отивахме да посрещаме изгрева на слънцето, после слизахме в града за беседа. Школите ставаха вечер от 7 до 9 часа. На тях Учителят идваше от ул. „Опълченска" 66. Всичко вървеше така до 1926 год., когато Учителят каза, че съборът ще се проведе на Изгрева. На Изгрева нямаше нищо построено общо за всички. Имахме само полянката и другите братски места, на които впоследствие се построиха салона, мястото на братската градина. За уреждането на съборите се донесе една част от инвентара от търновските събори, който беше необходим тук за уреждането Му. Розоварите за чай, за закуска и вечерите, казаните за готвене за обед. Винаги на събора всички се хранехме общо - закуска, обед и вечеря.

Когато Учителят каза, че съборът ще се проведе на Изгрева, на нас стенографките Учителят ни каза да се настаним в празното място сред боровата горичка, от северната страна, на поляната. Това място имаше форма на полукръг. Като северната страна беше права, а южната кръгла. От всички страни имаше пейки, като южните бяха в кръгла форма. Това място отвсякъде беше заградено с борчета, толкова гъсти, че не можеше да се мине между тях, защото клоните бяха до земята. Имаше само една пътека, където клоните бяха изсечени и до която можеше човек да мине. Ние с Паша си пренесохме по две одеала и спяхме направо на пейките. Савка имаше походно легло. Наредихме си на масата, която Учителят ни даде, тетрадките и другите книжа, купихме зебло, с което заградихме отвсякъде около пейките, заковахме зеблото с летви, оставихме само място за врата и така вече ние имахме стая, подслон. Отгоре нямаше покрив, но само едно платнище на една малка част от покривът. Беше

лятно време, можеше да се спи на открито. Все пак това беше като привилегия, защото иначе трябваше да идваме от града. За Учителя имаше построена една палатка върху дървен под, в която имаше легло, маса и стол.

Още първият ден на събора през 1926 год. стана един малък инцидент. Ставаме сутринта на изгрева, отиваме да посрещнем слънцето, Учителят Го няма. Той останал да спи в града, а сутринта като дошъл на Изгрева, целият Изгрев бил заграден с полиция и никого не пуснали да влезат. Ние бяхме в недоумение, щото знаехме, че е взето решение от властите за събора. Но враговете не спяха, каквото можеха да пречат - пречеха. Разтичаха се няколко души приятели и до обед работата се оправи. Учителят дойде на Изгрева и държа първата беседа на поляната. Всички насядахме на тревата, Учителят имаше само стол и масичка. Ние стенографките седяхме на тревата и пишехме на коляно. На поляната Учителят държеше беседите си. Там правехме гимнастическите упражнения. На обед там се хранехме. Целият братски живот се проявяваше само на поляната. При такива условия прекарахме всичките съборни дни. Накрая на събора през нощта заваля кратък дъжд и понеже нямахме покрив ние скочихме да си приберем тетрадките, за да не се намокрят и ги скрихме под платнището.

В пролетта на 1928 год. Учителят започна да държи беседите на Изгрева. Станала е някаква нередовност при прехвърлянето на имотите и братството загуби салона на ул. „Оборище" 14. Като започнаха беседите на Изгрева, нашият „Параход" се постегна и се приспособи за живеене. Замениха зеблото с дъски, сложиха под, направи се покрив от ламарина, като се остави един прозорец за осветление на покрива. Отвътре го облицоваха с шпертплат и така стана прилична стая за живеене. В нея прекарахме трите стенографки цели четири години общ живот. Заедно спяхме, заедно се хранехме. Всяка работеше своя дял от работата. Покривът на тази стая, поради заобленатa Южна стена беше и той заоблен и понеже покривът беше заоблен приличаше на параход обърнат нагоре с дъното, който се движи по небето мислено. Паша го нарече „Параход" и това си остана докрая. Тя обичаше да кръщава. До 1928 год. всяка от нас живееше при семейството си. И когато се направи „Парахода" годен за живеене, ние се преместихме да живеем там. В 1926 год. след събора се направи една стая за Учителя, в която Той остана да живее още същата година. За беседите служеше салона на ул. „Оборище" 14. На следващата година - 1927 се направи големия салон за събора, който стана пак на Изгрева. Но беседите Учителят продължи да ги държи на ул. „Оборище" 14 до 1928 год. Целият братски живот се прехвърли на Изгрева.

Ние трите се настанихме в „Парахода". Паша беше на северната, права стена. Савка взе западната стена и тя беше права. За мен остана Южната кръгла стена. Всяка се приспособи както можа. Всяка от нас имаше легло, стол и маса. Имахме един долап за беседите, които изработвахме, една етажерка, на която си държахме съдовете за хранене. Зиме се отоплявахме с пернишка печка. Всичко беше скромно, но вътрешният ни живот беше богат. Учителят ни посещаваше често. В първите години нямаше братски стол. Ние трите се хранехме заедно. Сами си приготовлявахме храната на примус. Често Учителят ни даваше продукти да сготвим обяда и Той идваше да се храни с нас. Друг път пък като приготвим обяда искаше да Му занесем в стаята Му, за да се нахрани. Когато се установихме да живеем заедно на Изгрева, Учителят започна да ни дава известна сума, която трябваше да употребим за нуждите си. Ние я употребявахме само за прехрана. Не си спомням как стана, но тази сума беше у мене. Дали Учителят ми даде на мене парите или защото аз най-често се

грижех за приготовлението на храната, затова тази работа за мене беше лесна и с лекота я вършех. Паша се занимаваше с редактирането на беседите, на Савка готвенето много не й лежеше и някак естествено стана най-често аз да се грижа за готвенето, приготовлението на храната. В началото на общият ни живот Учителят ни даваше продукти и обща сума за нуждите ни. Като се отвори столът, Учителят искаше да се храним там и ние отивахме там да се храним. Хранехме се общо всички братя и сестри от Изгрева, които желаеха да посещават стола. По едно време на всяка от нас ни даваше отделно сумата, с която трябваше да се храним в стола. По-късно Учителят почна да дава по една сума на всяка една поотделно. В.К.: За да разполага всяка както си иска. Това заплата ли беше? Е.А.: Не, Той ни даваше само за прехрана. Той не ни даваше заплата за нужда, въпреки това някои хора пак им се виждаше, че много ни се дава, но човешкия свят е такъв. В.К.: По колко ви даваше? Е.А.: Даваше ни различно, според както вървяха. Когато бяха най-евтини парите ни даваха по 500-600 лв. Това бяха най-евтините.

Животът ни в „Парахода" беше интензивен. Първото нещо беше, че Учителят беше често при нас. Естествено Той се интересуваше от работата ни. А Той идваше и искаше да Му прочетем беседата, която е държал и така, в такива случаи ние Му задавахме много въпроси свързани с това, което ни е говорил. Питахме как трябва да разбираме някои въпроси и някои положения в беседата. Той с готовност винаги ни е изяснявал. Учителят винаги беше разположен и готов да поясни всеки въпрос, който ни интересуваше. Може би Учителят направи един опит като ни постави и трите да живеем заедно. При такива условия, за да види как ще се проявим. Правило ми е впечатление, че Той следеше вътрешното ни състояние на всяка една. Като идваше с това Той поддържаше нашето будно съзнание. Неговото присъствие респектираше. Всяка се стараеше да се прояви добре. Всякога, когато е идвал, ние сме се радвали. Самото Му присъствие действаше благотворно на нашите вътрешни състояния. Атмосферата, която носеше със себе Си беше силно озонирана и ние я чувствахме като някаква невидима ласка. Аз съм чувствала, че Неговият поглед прониква целият ми вътрешен живот, че всичко, което става в мене е видимо за Него. Много естествено е, тогава човек да се контролира, да следи не само какво прави, но и каквото мисли. Като идваше Учителят при нас, Той следеше състоянието на всяка една от нас. Когато забелязваше, че някоя е загрижена или натоварена с решаването на някои въпроси, Той естествено загатваше нещо, което ще бъде от полза за да й помогне. Даваше някои примери, с които да уяснят въпроса. Гіо такъв начин Той поддържаше духа в трите ни с внимание и грижа. Във всяка една от нас виждаше и често си казвахме, че Учителят е дошъл за едната или за другата. Ние трите бяхме Негови работници. Той и трите ни е приел да помагаме за изработване на Словото Му. Естествени бяха грижите и вниманието, които ни даваше. Той беше най-добрият работодател, който човек може да има някога на земята. Оставяше ни свободни да работим със съзнание, без каквото и да е ограничение или изисквания. Той държеше ние съзнателно да работим и това всяка една от нас правеше според своето вътрешно разбиране и разумно употребяване на свободата, която Той ни даваше. Ние трите бяхме с различни характери, от различна обществена среда. Пък дори и народностно различни. Паша беше рускиня по баща и по майка българка. Савка беше по майка германка, а баща македонец. Аз бях македонка по баща и по майка, за което Паша често се шегуваше като ми казваше „чистокръвна македонка". В.К.: Вие как се възприемате сега, като българка или като македонка дошла в България? Е.А.: Българка. Аз съм българка

бе. Българка съм. В.К.: В сегашната епоха след 1903 год. българите разбират, че като се каже Македония знаят, че това е етнографска и географска област населена с българи. Но онези там в Македония по друг начин разглеждат нещата. Те са македонци, но не са българи. Та сега какви сте? Е.А.: Е, то е вече един спор политически, който стана. То е политическа работа това, което стана. В.К.: Но вие се възприемате като българка. Е.А.: Аз съм си българка. Българка съм. Майка ми ми е казвала „Бугари сме керко!" т.е. българи сме щерко. В.К.: Този въпрос е много важен. Защото утре ще дойде някои и ще ми каже: Елена Андреева е македонка, а не е българка. Е.А.: Не, казвам ви. Не, бугари сме, майка ми така ми е казвала, щото ние не казваме българи-македонци, а бугари. Колко пъти ми е казвала: „Бугари сме керко!" В.К.: За мен това е много важен въпрос. А за вас е още по-важен.

IV. ЖИВОТЪТ НИ В „ПАРАХОДА"

Е.А.: Въпреки това, ние живеехме хармонично. Не е имало спорове помежду ни. Не е имало недоволство една от друга. От една страна или от друга. Може би аз имам някакви грехове в това отношение, защото аз съм правила забележки на двете, било за поддържане на чистотата в „Парахода", било за поддържане на реда. Те не са ми правили забележки. И трите бяхме готови всеки момент да си услужим заедно каквото можем. Не си спомням случай да не е имало готовност някоя да услужи на другите. Разбира се, че все е имало случай, когато някоя от нас с поведението си да е направила нещо, от което не е било приятно за другите, но всяка е съумявала да разбере и извини. Учителят със своите посещения прочистваше атмосферата, проветряваше я и като слънчева светлина и топлина прогонваше мъглите от умовете ни. Не може да не е имало някакви недоразумения. Учителят нямаше еднакво отношение към нас. Към трите имаше различно отношение. Но беше еднакво отзивчив към нуждите на всяка една. Разликата в отношенията ни произлизаше от индивидуалността на всяка, а характера й от нейното вътрешно устройство. Това различно отношение на Учителя към учениците Му аз го видях още в самото начало. Още в първата година от поведението на Учителя и отношението Му към мене, вътрешно разбрах и почувствах, че Учителят има еднаква любов към мене, както и към другите. Аз имах вътрешна убеденост в това. Тази моя убеденост ми помогна много, за да не се смущава сърцето ми от това, как Той постъпва към другите от видимостта на Неговото поведение. Учителят не е говорил никога за своята обич към никого, към когото и да е. И когато казвам, че съм почувствала, че Учителят ме обича, както другите сестри, това съм го почувствала направо със сърцето си. С присъствието Си Учителят внасяше в съзнанието ни разширение, за да не изпадаме в дребнавост. Разговорите, които се водеха бяха идейни. Всичко се движеше около Учението, принципите, методите, как трябва да прилагаме. Ние задавахме въпроси и Учителят ни отговаряше и ни изтърпяваше, с търпение изслушваше ни и ни обясняваше. Учителят ни водеше със светлината на Своето Слово в нови светове. Пред нас се разкриваха нови хоризонти и се чувствахме обогатени. Животът ни в „Парахода" беше интересен, интензивен, имаше голямо движение. При нас идваха братя и сестри за едно или друго и всеки според интересите си и нуждите си. Най-често идваха, за да дадем да прочетат някоя беседа, която ние сме изработили и те се интересуваха. Ние се стараехме с ученическо съзнание да бъдем полезни. Така се учехме и възпитавахме в готовност на служене.

Учителят идваше често при нас и това ни задължаваше да проявим изисквана обхода към всички приятели. Самата ни работа, това че ние записвахме Словото на Учителя ни задължаваше да изявим това Слово в живота си, в каквато малка форма и да е. Не мога да кажа какво сме направили, но това е стремежът, който видях и в трите. Имаше усърдие, имаше старание, всяка правеше опит да прояви най-доброто, каквото може и на каквото е способна. Затова смело мога да кажа, че животът ни в „Парахода" беше школа, опитно поле. По някой път чувствах, че всеки момент съм на изпит. Имаше старание да не пропуснем някой момент, за да не сгрешим. Имаше случаи и Учителят да ни направи някакви малки забележки. Спомням си веднъж дойде в „Парахода", който беше сред борова горичка и пред вратата, около нея бяха нападали борови игли и Учителят каза: „О-о, три моми, пък не са си помели двора!" Изказа го с усмивка. Такива забележки са за поддържане на будно съзнание. Разговорите, които сме водили с Учителя, случвало се е да говори за някои черти на лицето ни, на ръката ни. Спомням си веднъж ми каза, че горната линия на челото ми, на границата дето е между челото и косата ме спасявала. Друг път ми каза, че дясното ми ухо е по-хубаво от лявото. Друг път също каза, че аз вървя по бащина линия. Учителят беше казал, че в едно семейство, ако децата са момчета, те кредитират бащата. Ако са момичета, кредитират майката. И аз попитах, защо тогава моята майка си замина преди баща ми? Тогава Той ми каза, защото аз вървя по бащина линия. Разбира се, че аз съм на това, което за мене е казано. Не помня за другите. Щото Той е казвал и за другите така. При друг разговор Учителят каза, че на всяка една от нас, коя е основната добродетел, за която работи. На Паша каза, че тя работи за Мъдростта; на Савка, че работи за Истината, а на мене каза, че работя за Любовта. Имало е и други случаи, когато Учителят дошъл при „Парахода" през отворения прозорец ни хвърля шоколадови бонбони. Ние не сме усетили кога се е приближил, но при шума от падането скочихме и трите, излизаме да видим, но Учителят беше вече на поляната и ние питаме: „Вие ли хвърлихте бонбоните?" Той се смее и казва: „Кой знае кой ви ги е хвърлил!" Но наоколо нямаше никой и ние разбрахме, че Той ни ги хвърлил.

Учителят имаше бащинско отношение към нас. Помня, дойде веднъж в „Парахода" и ми каза: „Еленке, ще идеш да купиш плат за трите ви за по една рокля". Даде ми средства за това. Видя ми се мъчно. Мислих си, че ще мога да намеря хубав плат, но как ще избера цветове по техния вкус? Отидох в един голям магазин на ул. „Леге", където и друг път бях пазарувала и казах какво искам да купя. Казах им, че двете рокли не са за мене. Те ми предадоха мостри и това веднага ме улесни. Занесох мострите, всяка да си избере цвета. Но се случи, че Учителят дойде, казах Му, че съм намерила мостри и Той прегледа мострите и на всяка определи от кой цвят да вземе. Платът беше с много меки тонове. На Паша и Савка даде бежов и сив, а на мен ми посочи млечно-лилавия цвят. Интересно е, че всяка беше харесала за себе си посочения плат от Учителя. Аз уших и трите рокли и с тях имаме една обща снимка.

Друг път уших рокли от конопено платно. Учителят беше дал един чертеж на Младежкия клас. В този чертеж се пресичаха две хиперболи и елипса и се получиха при кръстосването няколко фигурки и на всяка фигурка от чертежа поставихме различен цвят. Ушихме го с конци и стана нещо, като украшение на рокличките. Доста сестри впоследствие си ушиха такива конопени рокли.

Спомням си един случай, когато Учителят ми направи една строга зебележка. Каза ми: „Ти не даваш свобода на другите!" Аз много се наскърбих. Паша се опита да ме защити и Той и на нея се скара със строг тон. Тогава

разбрах за какво се отнася. Разказвам случая: На вратата на „Парахода имаше едно малко прозорче за светлина. Беше се скъсало пердето и трябваше да се постави ново. Аз исках да го сложим на месингови пръчки, а Савка искаше да го сложим на телчета. Аз настоях да бъде на месингови пръчки защото е по-красиво. Дали Савка е почувствала това мое настояване като ограничение на свободата й не зная, защото аз повече не попитах, не се намесих, а оставих да направи така, както намери за добре. Тогава аз не можах да разбера къде ми е грешката. Много пъти впоследствие, когато даже съм била при Учителя съм искала да Го попитам да ми каже къде ми е погрешката, но щом помисля така, веднага ми идваше мисълта, ти сама трябва да я намериш. Минаха години, дори и след заминаването на Учителя, аз още не бях намерила грешката си. Но един ден изведнъж ми светна в съзнанието, разбрах как трябваше да постъпя. Аз не трябваше да увещавам Савка, че е по-хубаво на месингова пръчка, но трябваше да ида, да купя плата и пердето да го ушия, да го туря на месинговата пръчка. Тогава тя щеше да види, че е по-хубаво, защото когато тя си получи своя самостоятелна стая пердетата си постави по същия начин, по който аз предлагах. Грешката е в това, че аз проявих дребнавост, някаква скържавост, като предложих всяка да даде малка сума за направянето на пердето. Колко е мъчно човек да види някои свои навици или недостатъци в себе си. Нужна е голяма вътрешна светлина, за да посвети всички кътчета в нашето съзнание. Забележката на Учителя се отнасяше за пречистването на моето съзнание от сенките на моите минали стари разбирания.

Иска ми се да разкажа един случай със Савка. Това беше още първата или втората година от нашия общ живот в „Парахода". Савка прекарваше някакви психически кризи. Беше получила изкривяване на лицето. Учителят дойде пред „Парахода" и пита: „Къде е Савка?" Тя излезе. Учителят веднага започна строго да й говори. Ние с Паша веднага се отстранихме, защото Учителят беше много строг към нея. Помислих си, защо е толкова строг Учителя? Какво може да е направила? Нищо не видях, освен това, че е изкривено лицето й. Аз не можах да мисля, че затова тя е виновна. Той й говори повече от един час. Този ден Учителят на няколко пъти я търси и все с такъв строг тон й говори. Но каква беше изненадата ни, когато на другия ден Савка стана с оправено лице. Лицето й беше напълно нормално, никакво изкривяване не се виждаше. Разбрах, че Учителят със своя строг тон и с тия силни думи, които й каза е предизвикал такова напрежение в нея, че тя получи оправено лице. Един видимо отрицателен метод имаше положителен резултат.

Още един случай си спомням с нея. Пак след някаква психическа криза, Савка беше почти загубила зрението си. Каза ми: „Еленке, от нашата маса не виждам Учителя". А нашата маса не беше по-далеч от два метра от Учителювата маса. Тя нямаше сигурност на движенията, че трябваше да я придружаваме. Тогава Учителят й е дал един друг метод. На всеки кръгъл час да става и да казва „Добрата молитва" както през деня, така и през нощта. Не мина седмица и Савка се оправи. Савка беше изпълнителна, с голяма преданност и любов към Учителя. Паша беше по-голяма от нас. Но тя се държеше другарски, като равна, макар, че ми е била учителка в гимназията. Паша беше общителна, с весел нрав и с широко, отворено сърце. Към всички готова да помага с каквото може. И Паша и Савка бяха миролюбиви. И двете обичаха хумора и то чистия хумор. Паша имаше такова силно чувство на отговорност, че едва ли не се чувстваше виновна за всички погрешки на другите. Тя много страдаше, когато хулеха и пишеха ред клевети за Учителя. На всички ни беше мъчно за калта, която хвърляха върху Него, но у нея беше силно подчертано. Паша страдаше,

като че ли тя е виновната. Тя имаше самообладание, уравновесеност, сдържаност.

Бяхме живели няколко години и Паша каза, че ние трите сме семейни. Паша е бащата, аз съм майката, а Савка е детето. От една гледна точка, това нейно сравнение изразяваше отношението на всяка една от нас към общия живот от работата ни в „Парахода".

V. ПОСТРОЯВАНЕТО НА САЛОНА НА ИЗГРЕВА

След събора през 1926 год. се построи една стая за Учителя и Той през зимата остана да живее на Изгрева. За беседите идваше в салона на Оборище. Много често след лекцията, които ставаха вечер от 7 до 9 Учителят се връщаше на Изгрева. Мнозина, които искаха да бъдат с Учителя по-дълго отивахме заедно с Него до Изгрева и после се връщахме в града. Това ставаше три пъти в седмицата и Изгрева някак като че ли се приближи много до София. Вече не ни се виждаше така далеч. Мнозина от нашите приятели, които искаха да се срещнат с Учителя идваха на Изгрева. Учителят каза, че през 1927 год. съборът пак ще се проведе на Изгрева. Братството взе решение да изгради свой салон, защото при едно прехвърляне на имотите салона на ул. „Оборище" 14 беше загубен. Тогава още повече инвентар от търновските събори се пренесе в София за уреждане на събора. Решението за построяването на салона се взе късно през пролетта и не си спомням точно кога, но оставаше сравнително малко време. Един брат инженер от Стара Загора, инж. Николов направи плана, който одобриха, започнаха да закупуват материали за строежа, дойдоха братя зидари от провинцията, които и сега виждам с белите ризи и червените пояси. Вода нямахме прекарана още на Изгрева, но по наша молба изкараха една чешма на Дървенишкото шосе на напречната алея от разсадника, когато започна самата работа за салона бяха останали две седмици до събора. Мисълта, че ще имаме салон на Изгрева се прие с ентусиазъм от всички сестри и братя от София и се спуснаха да помагат кой с каквото може. Всички бяха радостни. Всичко ставаше с радост и възторг. Не си спомням друг случай, нещо общо братско да се е построило с по-голяма радост. Дойдоха сестри от София да приготвят храна за работниците-строители. Едни носеха вода с бурета. Бяха купили грамадни стомни и всеки помагаше според силите си. Създаде се голямо оживление. Изкопаха основите, започна зидарията, трябваше да се покрие салона за деня определен за откриването на събора. И действително успяха да го направят. Измазаха се стените, белосаха се, поставиха и под. Само прозорците не можаха да се поставят, понеже съборът стана през август, времето беше топло и можеше без прозорци. Дори и рамките на прозорците не можаха да турят. След това се изми подът и салонът беше готов. Нямаше столове. Всички седнаха направо на дъските, на пода. Само Учителят имаше маса и стол. Тази година на събора Учителят даде беседите „Пътят на ученика". На събора не се допущаха външни лица. На съборите изобщо не се допущаха външни лица. Когато ставаха в Търново, на братското място се влизаше само през два входа и отвсякъде другаде беше заградено. На вратите имаше винаги дежурни и там се спазваше това правило. Когато дойдоха гости на някого, тези, които пазеха на входа извикваха съответният брат и сестра, и гостът можеше да влезе заедно с брата или сестрата. На Изгрева нямаше възможност да спазим всички изисквания, защото мястото

беше от едната страна съвсем отградено. Някои софиянци си водеха гости. Съборът беше тържествен. Учителят си изля богато Слово и още повече се повдигна радостното състояние на всички. Тогава си спомням думите в салона: „Колко е добро и колко угодно да живеят братя в единомислие". Това беше голям тържествен събор. Но за съжаление последен. Следващата година 1928 год. пак се реши да има събор на Изгрева. Властта даде разрешение затова, но когато нашите приятели дойдоха на гарата, от самата гара ги върнаха обратно и не им позволиха да дойдат на Изгрева. Това беше през 1928 год. На следната 1929 год. за пръв път отидохме на езерата. Там прекарахме девет дни без палатки край огньовете. На езерата отидохме с влак до Дупница, после с кола, имаше такива за транспорт до Сепарево и оттам пеш нагоре. В.К.: Кой бе този, който откри 7-те Рилски езера и започнахте да ходите там? Е.А.: От 1922 год. до 1929 год. ходехме на Мусала и там прекарвахме пак така без палатки, без нищо. Само с една раница и дрехите на гърба, и при различни времена. И при дъжд и при буря, и при всяко време бяхме там. Но двама братя или трима, единият беше Симеон Симеонов, един адвокат от Стара Загора, не си спомням името му, бяха отишли на езерата през 1928 год. И тогава брат Симеонов казва на Учителя: „Учителю, ще Ви заведа на езерата, ще Ви харесат. И тогава Учителят се съгласи и отидохме на езерата. И така ни заведе всички през 1929 год. на 7-те Рилски езера.

Заедно с построяването на салона 1927 год. се построи и горната стая на Учителя и Той окончателно остана да живее на Изгрева. Но за беседите си слизаше в салона на Оборище. През пролетта на 1928 год., когато салонът беше напълно готов, завършен, Учителят предложи беседите и лекциите да се държат на Изгрева и то не вечер както ставаше в града, а сутрин в 5 часа. На Изгрева имаше доста построени бараки по това време. Мнозина, които имаха възможност да си купят места взеха си и си построиха жилища. Построи се и малкият салон за столова, имахме братска кухня. Братството закупиха всички места, които се продаваха около салона. Малко време след събора през 1927 год., мисля в началото на септември Учителят се опита да ни предаде Паневритмията, Пентаграма - специално. Научихме първите фигури и когато трябваше да усвоим смяната на местата на тези, които играят Пентаграма, доста трудно ни се видя на всички тази част от упражнението и дотук спряхме. Може би защото вече беше късно септември, може би имаше и други причини. И странно нещо, Учителят следващата година - 1928 предаваше последователно всички други упражнения от Паневритмията и най-после я предаде в окончателна форма в 1942 год. на Изгрева. В.К.: Чия бе идеята за Паневритмията, какъв бе повода, самото начало как се започна? Е.А.: Е, Учителят я даде. Това е негово дело. Ето, първият повод беше това, Пентаграма. Но тогава се опита да го даде, а после остана последен.

От 1922 год. всяко лято след Петровден правехме общи екскурзии до Мусала. В 1922 год. на събора в Търново Учителят каза, че ще ни заведе на Мусала по всяко време. При слънце, при дъжд, при вятър, при буря, при мъгла, при сняг. Беше още същата година, когато братството летува в Горското училище в Боровец. Ние направихме първата обща екскурзия до Мусала. Тогава всички бяхме само с раници на гръб, почти без какъвто и да е екип. Прекарахме около 4-5 дни край огньове. Лагерът ни беше при най-долното езеро под Мусала и цялата нощ прекарахме край огъня. Кои насядали, кои налягали, само с дрехите на гърба си. При същите условия беше и Учителя. И Той прекарваше нощите, но Той не лягаше до огъня, а далеч настрана. Следващите години пак всяко лято отивахме на Мусала. Само, че времето се менеше. Някога отивахме

при дъжд, при вятър, при буря. Качвали сме се и при сняг. Изпълни се определената програма. По този начин Учителят успя да ни освободи от страха, от лошото време. Ние прекарахме 5-6 дни на открито, само край огъня и трябваше да спазваме правилото да пием гореща вода. Всеки, който се страхуваше беше свободен да се върне. По това време на върха нямаше нищо построено. Мисля, че в 1924 год. беше построена една дървена хижа при първото езеро под Мусала. Следващите години започнаха да строят голяма хижа, но я строиха повече години и си спомням, че при вятър сме се крили на завет до издигнатите стени на хижата, но беше недовършена. Ние тогава не чакахме да се довърши хижата, защото започнахме да ходим на езерата. Тогава ние бяхме млади, но имаше и възрастни сестри и братя, които идваха с нас при същите условия. Едничката услуга, която им правехме беше, да ги оставим да полегнат по-близо до огъня, който се поддържаше цяла нощ от по-младите братя. И трябва да кажа, че нямаше случай на заболяване и простуда.

VI. ОТПЕЧАТВАНЕТО НА БЕСЕДИТЕ

Беседите, които се държаха по време на събориите се печатиха наскоро след това. Но печатането на Школните лекции и на неделните беседи се бавеше. Някога липсваха средства, може и други причини да е имало. Спомням си, че издаването на лекциите на Младежкия клас се беше забавило дълго време по липса на средства и Паша беше устроила томбола, за да може да отпечати една годишнина. Въпросът за печатането на беседите се разреши по-късно 1936 год. През тази година през ноември Учителят даде една задача. Нарекохме я „Задача за левчето". Учителят каза: „Всеки, който иска да изпълни задачата, всеки ден да отделя по един лев, който ще пуска в една касичка и да каже: „Както аз давам този лев, така всеки един да отдели по един лев за Господа". На следната година, пак през ноември Учителят попита кои са си направили задачата. Обадиха се много приятели. Той каза, сумите да ги предадем на брат Боев. На всички, които бяха направили задачата се дадоха даром всичките томчета напечатани през тази година. Сумата от задачата се употребяваше за печатането само на беседите. Задачата продължи и следните години, като всяка година се увеличаваха желаещите да изпълняват задачата. По такъв начин имаше вече доста средства, за да се печатат беседите. Тази задача продължи и след заминаването на Учителя. Докато инкриминираха беседите през 1957 год. и иззеха цялата ни литература. Печатането ставаше на разни печатници. Паша приготовляваше беседите за печат. Няколко души братя печатари вземаха участие в тази работа. Те бяха словослагатели. Набираха материала и го носеха на Паша за корекция. Паша редовно четеше редактираните от нея беседи и лекции на Учителя. Четеше ги или в ръкопис, или на шпалти. Това беше постоянна, продължителна работа, която вършеше с голямо чувство на дълг. Тази работа поглъщаше голяма част от времето й, но тя беше съзнателна и постоянна в работата си.

Паша още много млада е била със слабо зрение. Тя като учителка носеше очила. Но впоследствие по някакви вътрешни подтици остави очилата и работеше без очила. Към 1926 год. и 1927 год. тя загуби съвършенно едното си око и оттогава докрая на живота си работеше само с едно око. Това беше цял подвиг, който тя извърши с такава малка зрителна възможност да даде такава голяма работа, още повече, че тя пишеше всичко на ръка. Когато дешифрираше беседите си, пишеше на машина. Но, когато извършваше редакторската си

работа пишеше на ръка. Може би това беше свързано със слабото й зрение. Казваше, че така й е по-удобно. През последната година по времето на Учителя печатането на беседите ставаше в печатницата на Славчо Славянски в града на ул. „Гурко" 22. Той имаше издателство. Издаваше библиотека „Безсмъртни мисли" и разни книги на частни лица. Там печатаха беседите и лекциите. През време на бомбардировките бяха напечатани втория том от песните на Учителя, но там падна бомба и те изгоряха. Много отдавна се говореше, че братството трябва да си купи печатарска машина, за да си печата беседите. Не ми беше ясно защо повече се говореше отколкото да се направи нещо. Едва след като Учителят напусна земята, братството купи печатарска машина, която инсталираха на Изгрева в дома на една сестра, която наскоро беше си заминала. Това беше след 9.IX.1944 год. Беше военно време, нямаше свободно хартия на пазара. Имаше един брат Неделчо Попов, който работеше в Държавната печатница и той успяваше да набавя хартия. Благодарение на това можаха да се напечатат доста томчета. За всяко томче трябваше да се вземе разрешение от държавата, за да бъде напечатано. В печатницата работеха братята Влад Пашов, Кирил Стоянов и Димитър Стоянов. Към печатницата имаше книговезница, дето работеха няколко сестри. Работата тръгна добре, но не беше за дълго. Преобразованията, които новата комунистическа власт направи засегна и братството, понеже то не беше юридическа личност при прилагането на законите, закона за едрата градска собственост отчуждиха част от недвижимите братски имоти, защото бяха на частни лица, които имаха свои собствени имоти. Длъжна съм да дам едно обяснение, понеже неосведомени приятели говорят неточно. Лицата, които имаха на свое име братски имот, а имаха и свой имот, бяха готови да направят жертва на своя имот. Адвокатите посъветваха, те да държат своя собствен имот, защото властта, ако иска може да запази братските имоти. Пък, ако не иска, имотите на братството от съответните лица, които имат братски имоти като им ги вземат, те ще бъдат ощетени без да се принесе някаква полза на братството. В.К.: Ами на чие име бе записан салона? Е.А.: На трите стенографки беше салона. Всяка една от тях имаше по 1/3 дял записан на нейно име. Но никой не смяташе, че е техен личен имот. За изяснение ще дам моя случай. Мястото на салона беше на името на трите стенографки. Паша и Савка имаха лични имоти. Но аз нямах никакъв личен имот. Затова, когато иззеха имота за едрата градска собсвеност моята част не можаха да я отчуждят, но впоследствие по друг повод взеха и моята част без да платят нещо. Властта отчужди всички братски имоти по други параграфи. Всички движими и недвижими имоти. След заминаването на Учителя в ръководството на братството между членовете ни имаше неразбиране. След заминаването на Учителя имаше три съвета. През това време имаше три съвета: Братски съвет, който се грижеше за ръководството на цялото братство. Членовете на братския съвет откупиха от наследниците на Учителя правото за печатане на беседите. Имаше Просветен съвет, който се грижеше за просветната дейност на братството. В този съвет влизаше и работата с беседите и на всичко, което имахме записано от Учителя. Третият беше -Домакинският съвет, който се грижеше за братската градина, за стола на братството.

Ние стенографите останахме да довършим работата, която не беше завършена. Паша беше заета с редактирането. Имаше да се подредят недовършени годишнини от беседите. Предстояха да се дешифрират още около 500 беседи и лекции. В Просветният съвет се взе решение всички непечатани беседи да се изработят в четири екземпляра. И така да се съхранят. Тази работа

остана на мене, защото Паша беше заета с подготовката за печатането на беседите. Савка още през евакуацията заболя и пет месеца след Учителя си замина. Най-напред прегледах всичко, което имаше да се върши. На първо място завърших всичко, за което аз бях отговорна. Още в 1940 год. аз поех дешифрирането на всички текущи беседи. Най-напред дешифрирах тях, след това започнах да попълвам всички годишнини на беседите, където имаше недешифрирани. Това направих и за окултните класове. Довърших всичко, недешифрирани беседи, като ги диктувах на една сестра, за да върви работата по-бързо. Подреждах беседите и лекциите на годишнини по четири екземпляра и ги предадох на съхранение. Много от дешифрираните беседи трябваше да се препишат, за да станат четири екземпляра. Постепенно всичко беше готово, подредено, прегледано и предадено в четири екземпляра за съхранение. Тази работа успях да свърша до 1954 год.

Когато 1957 год. дойдоха да ни изземат литературата като инкриминирана имах само едно попълнено течение - беседите на ръководителите, което не го бях предала на съхранение. Те ми го взеха. През това време бях изработила един хронологичен каталог на цялото Слово на Учителя. Моят екземпляр беше абсолютно пълен и много съжалявам, че ми го взеха. В това време Паша беше заета с редактирането на беседите, докато ни взеха печатницата. След това време зрението й беше още намаляло и трябваше да й се четат лекциите изречение по изречение, като тя правеше корекциите за да може да се изработят. В.К.: Значи вие четете дешифрираната беседа, а тя казва как трябва да се редактира? Е.А.: Е, трудно беше. После пък аз почнах да правя, пък тя да одобрява. И така работехме, но много малко време. После ние не живеехме заедно. Тя живееше на една улица, аз другаде. Трябваше нея да я водят, аз не мога да отида. Аз от 1954 год. ставите ми заболяха и условията, външните пречеха за да мога да работя. Постепенно работата спря, поради нейното и моето заболяване. Изпитание бе и за двете ни. След като аз предадох всичко подредено на съхранение, ние с Паша вече бяхме слезли в града. Паша трябваше да напусне Изгрева на 13 ноември 1960 год. Аз напуснах Изгрева на 7 април 1961 год. Нас с Паша ни изгониха от Изгрева без право на посочване на жилище. Паша отиде да живее в кухнята, в своята къща, тъй като имаше квартиранти в стаите. Аз бях по-облагодетелствувана. Живеех в дома на Гена Папазова, на ул. „Клемент Готвалд" 31. Опитахме се с Паша да поработим заедно. Аз предварително преглеждах беседата и Паша в определени дни я водеха при мене, аз четях с много малки промени направени от мене, като Катя Грива следеше ръкописа и казваше къде нещо не е съгласна с оригинала. Паша се произнасяше как да бъде и одобряваше или казваше как по-добре да бъде. В.К.: Значи тук на сцената излиза и Катя Грива. Тя нали е певица? Защо не си пее песните на Учителя? Е.А.: А тя беше много ревнива, да не се измени Словото.

Един от най-тежките дни, които прекарах на Изгрева, след заминаването на Учителя беше денят, когато ни взеха беседите и лекциите. На 6 декември 1957 год. в 5 часа сутринта на Изгрева дойдоха повече от 50 души тайна милиция със заповед да ни вземат литературата. Те иззеха от Изгрева литературата от 25 души, а в София на двама души: Георги Томалевски и Начо Петров. Денят, в който дойдоха беше петък. Аз отивах на Младежкия клас. При чешмата на Зодиака виждам петима мъже, които познах, че не са наши приятели. Като минах покрай тях, попитаха ме дали аз съм Елена Андреева. Отговорих им, че съм аз и ми казаха да се върна, защото ще ми правят обиск. Върнах се. Те влязоха в стаята ми. Един от тях показа картата си, че идват по нареждане на

Министерския съвет, да ни изземат литературата, защото е инкриминирана. Аз имах в един голям сандък непечатани беседи, оригинали и напечатани. Отворих капака и започнаха да вадят беседите и да ги тургат на камари. Попитах защо правят това? Казаха ми, че ще ги вземат. Иззеха всичко каквото имах. Всички печатани томчета, всички оригинали, напечатани серии, беседи и ненапечатани. Имах цели годишнини Утринни слова, изработени в четири екземпляра, беседи държани пред ръководителите, които бяха приготвени за съхранение, взеха и тях, взеха ми всички тетрадки, в които бях писала разни задачи, дадени от Учителя, които съм изпълнявала, взеха ми тетрадката, в която бях писала сънищата си, взеха хронологическия каталог, който бях изработила за цялото Слово на Учителя. За този каталог много съжалявам, защото нямам материал, за да мога да го възобновя. Бях го работила повече от шест месеца. Моят екземпляр беше съвсем пълен и когато взеха всичките ми тетрадки в които бях записала сънищата си и задачи, аз протестирах. Те ми казаха, че пак ще ми ги върнат след като ги прегледат. Разбира се, че не ми ги върнаха. Напълниха пет чувала с книги. От начина, по който ги туряха в чувалите разбрах, че те нямат намерение нито да ги върнат, нито да ги запазят. Те преобърнаха цялата ми къща. Всички помещения, навсякъде претърсиха, дори и бараката за въглища и дърва. Денят на обиска беше студен. И след като бяха претърсвали един час, аз разбрах, че дълго ще претърсват, поисках да запаля печката. Като отивах да взема дърва и въглища с мене идваше агент. Те ме държаха цели 12 часа от пет часа сутринта до пет часа след обед. Като едни идваха, други си отиваха. Малко преди пет часа след обед дойде един млад, нисък, набит агент, който щом влезе в стаята, всички портрети на Учителя свали, извади ги от рамките, самите портрети смачка и ги тури в чувала, а ми остави само празните рамки. Почувствах, че съм нападната от някакви вандали, които нямат нито човещина, нито култура, нито човешка обхода. В началото на обиска, когато разбрах, че ще ни вземат беседите аз много се натъжих и дълго плаках, без да им кажа нито дума. Един от тях, който може би се смути от моето поведение се опита да ме успокои като обеща, че всичко ще ни върнат, но това не стана. Този ден беше един от най-тежките в живота ми. Учителят си отиде, но Той ни остави Словото, а сега и на него посегнаха. Прибраха го.

VII. РЕДАКТИРАНЕТО СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

За работата на Паша във връзка с редактирането на беседите имаше главно две мнения и разбирания. Някои от приятелите мислеха и искаха лекциите и беседите да се печатат в такава форма в каквато са говорени без никакви изменения. Други не поддържаха това мнение, намираха, че трябва да се направи едно оглаждане. Учителят говореше беседите и лекциите си без да си служи с каквито и да е бележки. Той говореше както мисълта течеше у Него. Той понякога носеше бележки само за имената на героите от Неговите легенди и приказки. Той казваше: „Аз съм екскурзиант и каквото виждам по пътя за него говоря". Характерното за речта на Учителя беше, че Той се изразяваше в дълги и сложни изречения, периодична реч. При работата си Паша **разделяше дългите изречения с къси**, избягваше периодичната реч на Учителя. По този начин мисълта ставаше по-лесна за разбиране. При дългите изречения се изисква по-голямо внимание, по-голяма съсредоточеност на мисълта. Естествено, че при такава работа Словото добива друга форма. Става по-другояче нюансирана мисълта. Не е безразлично в какъв ред ще бъдат

наредени думите в едно изречение. Всяка промяна на мястото на думите в едно изречение дава друг нюанс на мисълта. Паша при **преразказването на Словото на Учителя го предаваше в стегната стилова форма**. Мислите са ясни, изреченията правилни. Всеки може да види това, като прочете коя да е беседа редактирана от нея. Така редактираните беседи тя ги четеше на Учителя. Той следеше как тя е предала Неговата мисъл. Той проверяваше дали правилно е предадена и всякога е могъл да коригира, ако нещо не е предала вярно. Учителят искаше да се предаде Неговата мисъл вярно, това Паша всякога се е старала да направи и мисля, че е успявала. Ние, които сме свидетели и свикнали да слушаме Словото на Учителя, направо от Него, много ни е приятно, когато четем само дешифрирана беседа без каквато и да е корекция. Но и когато четем и стилизираните беседи, ние пак ги преживяваме, пак се наслаждаваме от Неговата мисъл.

Една от причините Паша да преработва Словото на Учителя се дължи на това, че има разлика между говоримата реч и писмената реч. Много малко хора могат да говорят както пишат. Общо, от говоримата реч човек не всякога спазва граматическите правила, които правят речта по-ясна. В говоримата реч често в интонацията на гласа може да се подчертае една мисъл или друга.

В писмената реч няма интонация, мисълта трябва да се изрази с думи. Учителят говореше не на еднородна публика. Неговите слушатели, особено в неделните беседи и Общия клас бяха на различно умствено ниво от неграмотни до много интелигентни хора. Той не можеше да не вземе предвид това и се съобразяваше да се изразява така, че да бъде разбран от всички. Това погледнато малко повърхностно предава простота на речта Му. Друго нещо по-важно има, което трябва да се има предвид, когато се предава Словото на Учителя е следното: Когато Той говореше Словото Си, Той общуваше със своите слушатели. Имаше една непрекъсната обмяна. Слушателите Му слушаха, но и преценяваха това, което говореше и някои непрекъснато възразяваха на Учителя. Той отговаряше на тези мисли, които те Му изпращаха. Често пъти тези отговори не бяха във връзка с основната мисъл на беседата и това предаваше разпокъсаност. За такива случаи Учителят е казал на Паша: **„Прави връзки!“** Често в Словото Му имаше вметнати мисли, когато Той е държал Словото Си и когато е отговарял на мислите на слушателите Си, това е имало смисъл, но когато се предаде писмена реч, налагат се някои съкращения и пояснения.

Спомням си, че някой, който е слушал Словото на Учителя, намирал е, че е разпокъсано, дори нелогично. Тъкмо това Паша се стараеше да избегне при редактирането на Словото. И аз намирам, че тя е успяла да го направи. Още един аргумент искам да кажа, почти всички печатани беседи Паша ги е чела на Учителя. Ако Той ги е одобрил в такава форма, както Паша ги е предала, имаме ли право да критикуваме Паша и да я обвиняваме, че е изменила Словото на Учителя? Щом Той го е слушал и го е приел в тази форма, в която Паша го е предала, не е ли дръзка критиката? Защо още тогава никой не е отишъл при Учителя да каже, че той по-добре ще свърши тази работа, която Паша върши и да покаже, че може да го направи. Спомням си, че след заминаването на Учителя този въпрос се повдигна в Просветния съвет. Обвиниха Паша, че много свободно предавала Словото на Учителя. Тогава се предложи на всички от Просветния съвет да вземат по една беседа и да я редактират, за да се види, кой какво може да направи. Направиха този опит и се видя, че всеки беше дал отпечатък на своя стил върху беседата. Тогава се реши да бъде оставена Паша да продължи работата си, още повече, че тя имаше благословията на Учителя.

В.К.: Доколкото си спомням Неделчо Попов повдига този въпрос понеже е **сравнил оригинала от дешифрираната беседа с редакцията, където има понякога пълно разминаване. За мен Словото е променено умишлено.** Защо ще правят десетина човека опити с редактиране, когато **може да се отпечати направо дешифрираната беседа**? Така, че протеста на Неделчо Попов е на място, но е отклонен. Е.А.: Е той, той повдигна този въпрос. В.К.: Паша поправи ли си грешката? Е.А.: Вероятно е поправила. Първо този, който ще редактира Словото на Учителя трябва много добре да познава учението. Трябва да Го познава не само по форма, но по Дух. Трябва да има вътрешно чувство и да познава какво може да каже Учителя и какво не. Но това е вече мое мнение. Учителят е писал много малко в сравнение с това, което е говорил. Написал е „Наука и възпитание", „Хио-Ели-Мели-Месаил", „Призвание към българския народ и славянството", „Заветът на цветните лъчи" и няколко статии по френология напечатани в списание „Виделина" и едно Слово до учениците „Поздрав на 1914 год.". Във всички статии и Слова, които Той сам е написал, езикът е строен, стегнат, мисълта е последователно логична и се лее в пълна яснота. Езикът е пренаситен с ясна мисъл. Нищо не може да се махне като излишно, нито да се прибави, за да се изясни нещо. В такава форма е давал всичко, което е писал. Оттова се разбира, че Учителят, ако трябваше да издава беседите, в съвсем друга форма би ги издал. Такава, в каквато е издал и статиите си писани от Него. Това Той сам го е казвал, че ако Той преработва беседите, ще ги предаде в друга форма. От това се разбира, че Учителят не е държал буквално за формата, но е искал Неговите идеи да се предадат на ясен, разбран език. Учителят никъде не е проявил тесногърдие и остави всеки да се прояви както може и както естествено е за него.

Ще се спра да изясня как се даваха заглавията на лекциите и беседите. При неделните беседи Учителят в началото четеше няколко стиха от Евангелието или от Библията. Спираше се на някой стих и го изясняваше. Най-често заглавието се взимаше от стиха, или целия стих, или част от него. В лекциите Учителят говореше върху някоя тема и тази тема се взимаше за заглавие. Имаше лекции, в които много подчертана биваше темата, ясно се виждаше кое ще бъде заглавието. Имаше други лекции, където се засягат няколко въпроса. В тези случаи не беше така лесно да се определи заглавието. В такива случаи сме прибягвали при Учителя, Той да каже. В началото на нашата работа, когато не ни е било ясно какво заглавие да поставяме, се обръщахме към Учителя. Той обикновено искаше да Му прочетем част от лекцията и Той определяше заглавието. Ние виждахме как Учителят избира заглавията и после и ние така правехме. Така определяхме заглавията и на отделните лекции. Когато ставаше въпрос да се даде заглавие на томче, тогава най-често се поставяше заглавието на първата беседа от лекциите. Имаше лекции и беседи от текста, на които беше трудно да се определи най-същественото, Учителят е засегнал повече въпроси. Тогава се взимаше тази мисъл, която изпъква най-ясно. Вярно е, че има беседи, заглавията на които не са така ясно свързани със съдържанието, но това често произлизаше от характера на самата беседа. Случвало се е Учителят със започването на беседата Му или лекцията да каже: „Днес ще говоря на тази тема!" и тя се взимаше за заглавие.

IX. УСЛОВИЯ ЗА ЖИВОТА НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

Прави впечатление, че Учителят е живял и работил при възможно най-скромни условия, при които човек може да работи. Когато семейство Гумнерови го канят да живее у тях, те Му предлагат една сутеренна стая, в която малкото прозорче беше на повърхността на двора. Прозорец на зимник. Той прие и живя там, докато се освободи стаята в горния етаж. Започва да държи беседите си пак при най-скромни условия. Не чака, не изисква условия. Не зная някой някога да е говорил седнал на отворен прозорец и слушателите Му част да са в стаята, а другите да стоят пред отворения прозорец на открито, при всяко годишно време. Почувствах се длъжна това да го кажа. Добре, че нямаше случаи на заболяване. При такива условия Учителят е изнесъл първите си беседи, в които е изложил основните положения на своето учение. Това са прекрасни, елитни беседи, бисери на Словото Му. Ние виждаме готовност, да се извърши поставената задача, да се изрази Словото. Условията са на последно място. Дори, когато направиха стая на Учителя на Изгрева, малцина знаят, че Той нямаше никакви удобства. Той нямаше течаща вода, с която да си измие ръцете, а трябваше да се мие, като си полива със стомничка над един леген и никакви сервизни помещения. При това никога не е изказвал недоволство, нито оплакване. Оставаше впечатление, че за тия неща Той не мислеше. Когато съм казвала, при почистване на стаята Му, да се подобрят малко условията Му, ми казваше: „И така може". И така може. А пред приятелите съм казвала, че много от приятелите създадоха на семействата си всички условия, а цяло братство не можа да създаде най-елементарни условия за Учителя. Ама аз го казвам това.

Ще разкажа един случай: Още първата година, когато на Изгрева нямаше течаща вода и когато ходехме за вода на изворчето в Диана Бад или на чешмата на Танушев, през лятото ние стенографките бяхме си приспособили със зебло и платнище място, за да се обливаме със слънчева вода. Слагахме кофите на слънце и водата се загряваше. Всичко беше примитивно, дори малко сиромашко. Ние бяхме доволни от това. Навярно Савка беше казала на Учителя за нашата баня в кавички. И Той пожела и на Него да слагаме вода да се стопли на слънце, за да идва да се облива. И така идваше няколко лета, докато в 1933 год. прекараха течаща вода на Изгрева. По-късно след това прокараха и водата, тръбите минаваха покрай нашата барака и тогава направиха една баня с която и Учителят си служеше. Но и тя беше доста примитивна. Учителят не изискваше, а ние не се сещахме. Може би причината затова лежи в мисълта, която имахме за Учителя. Ние Го мислехме за духовно същество и никак не сме мислили, че Той има физическо тяло, което е подчинено на същите закони, на които и нашите тела. Значи и Той има същите нужди. И целият живот Учителят живя при такива условия, лишен от най-елементарни удобства. А това е необходимост. Той никога не поиска да Му се създаде каквото и да е удобство. Моето дълбоко впечатление е, че Учителят нито изискваше, нито очакваше нещо от нас. Живееше както може при най-малките изисквания. И в обходата си към нас беше винаги внимателен. Понеже Учителят познаваше нашето естество, знаеше нашите възможности и добре е виждал какво трябва да прави, за да не съблазни никого. Ако бяха създали по-благоприятни условия за Него, мнозина щяха да се съблазняват. Дори и при тия оскъдни условия, при които Той живееше, имаше някои, които се съблазняваха. Учителят знаеше какво прави. В.К.: В какъв смисъл се съблазняваха? Завиждаха ли Му? Е.А.:

Съблазняваха се. Един беше казал: „И аз, ако живея в такава къща ще бъда учител". Това не е ли съблазън? Дори повече. Той е глупак, който го е казал. В.К.: А тоалетната, каква беше тя? Е.А.: А тоалетната беше, най-напред далече, както е Неговата къща долу при Иван-каруцаря, дето я държи. А после направиха до бараката, там дето близо до чешмата. Ама пак външна. Ама нищо бе. Той докрая се миеше на легенче, бе брат. Никакви елементарни условия нямаше. Аз си бях приспособила едно такова казанче и си миех нещата вкъщи по-хубаво, отколкото Учителя. Не, да ти кажа, не мога да не го кажа това. И сега ми е мъчно, като го казвам. Пък как сме били толкова слепи, пък нищо да не създадем, като най-елементарни човешки условия.

При един разговор с брат Начо Петров след заминаването на Учителя го попитах: „Кои са причините заради, които не закупихте местата, както посочи Учителят? Не закупихте местата за братството, нали? И защо не направихте сградите, които Учителят беше посочил?" В.К.: Имаха ли средства, имаха ли пари и условия? Е.А.: Имаха разбира се. Брат Начо влизаше в тогавашния Братски съвет. Той ми каза: „Ние мислехме, че Учителят разбира от духовните работи. Как и защо ще закупуваме тези пусти, празни места? Те не ни трябват".

Значи, липса на ученическо съзнание. Липса на вяра в Учителя. Липса на послушание. Това са причините, за да не се изпълни завета на Учителя. Последователите на Учителя не са могли да предвидят как ще се развие животът на Изгрева, животът на обществото ни. Те не са могли да помислят и да си представят онова динамическо развитие, което стана. Учителят само казваше какво трябва да се направи и ни оставяше свободни да го направим или не. Учителят беше същество, което абсолютно спазваше свободата на другите. Дори не се намесваше, когато грешим, защото казваше, че човек греши, когато няма опитност. Ако има опитност, не греши. Но казваше също: „Грешките трябва да се изправят!" Учителят имаше висока обхода към нас, като разумни същества. Неговата обхода не Му позволяваше да слезе до нашето неразбиране, а ни остави да се учим от опитностите, които ни липсваха. Учителят не можеше да слезе по-ниско от своите изказвания. Неговият висок морал не Му позволяваше. Учениците трябваше да изпълнят това, което Учителят казваше. Трябваше да има послушание, а послушанието произтича от любовта, която учениците имат към Учителя. Когато каже Учителят да се направи нещо, учениците трябва да го направят и без да разбират защо трябва да го направят. Ученикът ще види и разбере това, което Учителят е казал след като го изпълни, че то е за негово добро.

Ние не можем да съдим и да обвиняваме, защо тези братя са постъпили така, разбиранията им са били такива. Те не са познавали достатъчно Учителя, за да имат пълна вяра в думите Му, за да ги изпълнят. Техните виждания за бъдещето са били ограничени. Те не са могли да допуснат такова бързо развитие в живота на Изгрева, на което ние бяхме свидетели. Учителят виждаше и казваше какво трябва да правим. Всички, които Го послушаха имаха добрите резултати. Другите ще ги имат същите резултати, когато изпълнят това, което е трябвало да направят. Всеки идва със задачи, които трябва да изпълни. Те не могат да се прескочат. Животът се ръководи от разумни сили и същества. Те са абсолютно справедливи. Един е пътят, който води към светлината. Който го намери и го следва ще има добрите резултати. Затова трябва вяра в думите на Учителя и пълно послушание. Ние всички имаме възможности и свободата да направим това, което Учителят ни учи и ни учи сега. Кой от нас не знае какво трябва да правим. Всички знаем какво трябва да правим. Защо не го правим? Защото не го искаме достатъчно, защото се изискват усилия, да приложим

знанието дадено ни от Учителя. Нужно ни е непрекъснато будно съзнание, за да не се връщаме и да повтаряме погрешките, които хиляди пъти сме правили. Будното съзнание никой няма да ни го даде наготово. Всеки сам трябва да го изработи в себе си, за да му стане необходимост. Кое ни пречи? - Мързелът. Липсва ни вътрешен огън и стремеж към Доброто. Ние още не сме се научили да мислим правилно. За да не се отпущаме Учителят казваше: „Да бъдем безпощадни към себе си". Тъкмо сега е необходимо да бъдем безпощадни към себе си. Към кое в себе си? Към онова себе, което не иска още да слуша и да служи на висшето. Онова себе, което не обича Господа с всичкия си ум, с всичкото си сърце, с всичката си душа и с всичката си сила. Докато не прогоним от сърцето си недоволството, можем ли да говорим за чистота на сърцето? Докато се страхуваме можем ли да обичаме Господа? Докато критикуваме, имаме ли светлина на ума? Докато умствено не познаваме Истината, може ли да имаме светлина в ума? Докато проявяваме грубост не преграждаме ли пътя на душата си да се прояви? Докато не се изтърпяваме, проявяваме ли душата си? Светлина на съзнанието ни е нужна. Яснота на съзнанието ни е потребна. Будно съзнание всеки трябва да изработи в себе си. Учителят ни даде знание, приложи го, всеки трябва да изработи в себе си. Учителят ни даде знание, приложи го, всеки от нас, нека всеки сам за себе си да си отговори приложил ли го е. Ние преживяваме критични моменти. Този критичен момент може да продължи дълго, а ние можем всеки момент да го прекратим, зависи от нас, ще продължаваме ли още да бездействаме, ще решим ли да дадем път на душата си да се прояви. Нека застанем всеки пред себе си, онова което ни предстои да направим и да разберем, че то е постижимо. Да не се измъчваме от онова, което не сме направили, да не се терзаем от сторените погрешки, но да бъдем готови да ги изправим. От нас не се иска нещо невъзможно. Има нещо, което всеки от нас трябва да направи и то с разбиране и обич. Колко светли души има, които са се заели и ни водят в пътя на Виделината и Свободата.

Учителят дойде на земята, даде ни знание и светлина, показа ни пътя. Той живееше това, което ни говореше. Много души преди нас са минали по този път. Сега е дошъл нашият ред. Нека не пропуснем възможността, която ни е дадена. Ние сме в състояние да направим това, което нашите светли братя ни помагат да направим. Ние можем да следваме пътя и ще вървим в този път, който води към Виделината и Живота. Всичко е възможно за чистите сърца, за светлите умове, за любещите души.

IX. УЧИТЕЛЯТ СИ ЗАМИНАВА

Учителят напусна Земята на 27.XII.1944 год. - Сряда, шест часа без 15 минути, четири месеца след преврата на 9.IX.1944 същата година. Заминаването на Учителя беше изненадата и най-малко очаквано. Още като бяхме евакуирани в Мърчаево, когато отивах в дома на Учителя, Той искаше ние да се храним там, пък и при други случаи, когато съм отивала, често виждах Учителя да държи своя пулс в ръката си. Мислех си, защо прави Учителят това? Дали има аритмия, че така често държи пулса си? След завръщането ни от евакуацията на 19.X.1944 год. в София Учителят редовно държеше беседите и лекциите си. Доколкото си спомням само веднъж не дойде на едно Слово. Ние забелязахме, че някаква промяна става с Учителя, но това не го отдавахме на възможността, че Той ще напусне земята. Ние мислехме, че Учителят дълго още ще живее на земята. И друг път е имало някакви смущения в здравето Му, но е преминавало.

Аз само веднъж се смутих, когато един месец преди да напусне земята, Учителят в една школна лекция говореше, че като напуска някой човек земята, минава през една тъмна зона, където има разбойнически духове, които гледат да вземат придобивките на душите, които заминават за другия свят. След това Учителят добави: „И аз търся път!" Аз се запитах, защо Учителят търси път? Какво мисли да прави? Веднага след лекцията за отидох при Паша и я питах направо: „Паша бе, направи ли ти впечатление какво каза Учителят?" Но тя не беше го запомнила. Също и Савка не го беше запомнила. Те и двете бяха записали този израз: „И аз търся път!" Но не го бяха запомнили. Това проверих, когато по-късно дешифрирах лекцията. Много ми се щеше да попитам Учителя какво значат тия думи, но не Го попитах. Този въпрос ми се видя личен, пък и се страхувах да не проявя любопитство. После много съжалявах, но и за колко други въпроси още съжалявах, че не съм Го питала. Говореше се, че Учителят е неразположен, чувах, че са Му слагали вендузи, пък и аз като Го наблюдавах виждах, че стават промени в Него и забелязах някакви понижения на физическите сили. Като че ли се беше смалил, но друго нещо ме заблуди. Дойдеше ли Учителят на клас да държи Словото Си, Той се оживяваше. Сила и бодрост лъхаше от Него. Никаква слабост, никаква отпадналост не се забелязваше. Но това беше само когато беше на катедрата. Аз все продължавах да виждам, че има нещо нарушено в здравето на Учителя. Това поддържаше безпокойството ми и бях нащрек. Само още повече, че през последните два месеца при Учителя ходеха сестри да Му помагат и да Го гледат. Говореше се, че не се чувства добре.

В началото на декември брат д-р Жеков ме срещна и ми каза: „Еленке, виждаш ли, че Учителят си отива?" Казах му: „Брат Жеков, това е временно нещо и то ще мине. Всичко ще мине". Политическото положение след преврата на 9.IX.1944 год. беше напрегнато, неспокойно, много арести имаше, много хора изчезваха, като че никой не беше спокоен. Само Учителят като държеше беседите и лекциите, ни връщаше спокойствието. На 19.XII.1944 год. Учителят слезе да спи в долната стая. При Него влизаха и излизаха братя и сестри. Аз не отивах. Паша и Савка Го посещаваха в това време. Аз стоях настрана и не ми е ясно съвсем защо го правех. Паша ми каза, че Учителят й казал за тия посещения на братята и сестрите: „Какво е това, те го направиха като хан?" Аз още повече се стеснявах да посещавам Учителя. Последният четвъртък, пет дена преди заминаването Му, брат Ради, градинарят на братството ме повика да отида да му помогна нещо. Учителят му казал да изтърси тръбите на печката в горната стая на Учителя и аз да ида да почистя след него. Отидох. Ние с брат Ради току-що бяхме свалили тръбите, за да ги изтърсим от саждите и Учителят ме пита: „Свършихте ли с почистването?" Отговорих, че сега, още малко имаме работа. След като измих, почистих, реших да запаля печката, макар, че Учителят беше в долната стая. Аз нареждах дървата в печката и Учителят се качи горе постълбата да види, и видя, че паля печката. Седна на стола до нея. За пръв път видях Учителя уморен от изкачването на стълбата. Наскоро преди това аз бях чистила горната стая на Учителя, понеже наближаваха Коледните празници. След няколко дена Савка дойде при мене и ми каза, че Учителят търси някакъв документ за радиото. Аз използвах случая, че съм при Учителя и Му казах, че Савка ми е казала, че търси някакви документи. Попитах Го: „В какъв плик са били документите, за да потърся и аз". Отговори ми: „Канцеларски формат". Аз влязох в стаята Му и потърсих между пликовете в библиотеката Му. Първият плик в канцеларски формат, който хванах беше, отворих и видях, че в него има документи. Прегледах документите,

бяха за радиото. Занесох плика на Учителя, Той го прегледа и ми каза: „Занесете го на брат Дряновски!" Преди да излеза Той ми даде една ябълка, голяма, александровка. Благодарих и излязох да занеса плика. От този контакт с Учителя, аз още не можах да разбера, че Той си отива.

Другият ден, денят беше петък. Ден, в който Учителят трябваше да държи лекция, понеже говореше на Младежкият клас. Аз отидох на клас. Учителят не дойде. После ми казаха, че Учителят се приготвил да дойде на клас, но брат Тодор Стоименов, който бил при Него Му казал, по-добре да не отива, за да не се уморява. След прочитането на лекцията, на излизане от салона видях, че долната стая на Учителя е тъмна, антрето пред стаята Му беше осветено. Двете външни лампи на антрето светеха. Учителят се беше облегнал на рамката на вратата и следеше как учениците излизат от салона, за да отидат на поляната, за да направят гимнастическите упражнения. Когато наближих антрето, аз вдигнах ръка за поздрав. Учителят ми отговори също с вдигане на ръка. Зарадвах се, защото преди мене не видях Учителят да поздрави някого. Може би те не са се сетили. Ние, които излизахме от салона минавахме през силно осветената част от двете лампи на антрето и Учителят можеше много добре да ни вижда и наблюдава. Само след пет дни, след като Учителят напусна земята, помислих си, че това беше сбогуване с учениците от Младежкия клас. Беше петък сутринта към 6 часа, по тъмно на 22.XII.1944 год.

В последните дни вече при Учителя дежуреха братя и сестри. В понеделник сутринта на 25.XII.1944 год. брат Тодор Стоименов дойде и ме покани да дежурим при Учителя. Приех. Отидох в долната стая на Учителя. Той ми се видя неспокоен. Ставаше от едно място, отиваше да седне на друго. Каквото Му предлагахме за храна почти не прие. Беше мълчалив, не говореше. Полягаше, пак ставаше, не се оплакваше от нищо, но по едно време казаха, че ще правят клизма на Учителя. Аз напуснах стаята. След излизането от стаята почувствах, че Учителят си отива. След тая среща с Него отидох при Паша. Тя беше заедно със сестра си Надя. Казах, че съм била при Учителя, но веднага добавих: „Паша, Учителят си отива!" Сестрата на Паша ми се скара. Разсърди се, че съм казала това. Как мога да кажа такова нещо? У мене беше ясно, че Учителят си отива. Това го почувствах с цялото си същество. Никакви колебания нямах. Паша мълчеше. Може би и тя мислеше като мене, но нищо не каза. След известно време срещнах брат Ради. И на него казах същото, но той се опита да ме убеди, че ще мине, както минало по-рано.

Същата вечер на 25.XII.1944 год. останах да дежуря при Учителя. Бяхме няколко души. Учителят не беше спокоен. Видях някаква борба в тялото на Учителя. По-скоро това виждане беше вътрешно чувство. Не мога да обясня как видях борбата. На другата сутрин, вторник на 26.XII.1944 год. Учителят цял ден остана в легло, не стана, не прояви никакъв друг живот. Само дишаше по-тежко. Борбата продължаваше, Учителят Го нямаше в тялото Му. Малко след обяд един млад брат, скоро завършил медицина доведе един възрастен лекар. Той прегледа Учителя и каза, че има старческа пневмония и нищо повече не Го безпокои. Вечерта пак останах при Учителя. Пак видях борбата. Учителят Го нямаше. Видях само едно тяло, в което ставаше борба. През нощта бяхме четиримата: Д-р Кьорчева, д-р Борова, Тодор Стоименов и аз. Зачестено дишане, никаква друга проява на живот. Рано сутринта дойдоха Борис Николов и Мария Тодорова. Постояха малко. Учителят започна да диша още по-усилено. Борис се приближи, повдигна главата Му. След няколко усилени вдишки дишането спря. Учителят си отиде. Беше сряда - 27.XII.1944 год., сутринта 6 часа и 45 минути.

X. ЖИВОТЪТ НА БРАТСТВОТО В НОВАТА ЕПОХА

След заминаването на Учителя всички бяхме смутени и натъжени. Учителят не каза, че си отива, като изключим няколко намеци. Мисля си, Учителят виждаше колко не сме готови да останем сами и при тая политическа промяна и управление, което стана, не беше благоприятно за нас. Новата власт беше марксически възпитана, подготвена, настроението беше противорелигиозно, властта беше наежена, към всичко, което не излизаше от техните среди. Вярно е, че ни признаха за верска общност. Първите години властите бяха заети с уреждането на по-важни задачи за тях. Не се занимаваха с нас. Оставиха ни няколко години да се събираме, да провеждаме нашият общ живот без ограничения. Но със създаването на социалистическото законодателство някои от законите ни засегнаха. Голяма част от имотите на братството отчуждиха по закона на едрата градска собственост. Дойдоха двама ревизори - 1957/58 година, които ни накараха да направим пълен опис на цялото братско имущество. Понеже братството не беше признато за юридическа личност, ревизорите не признаха вноските от десятъка като членски внос. Сметнаха ги за дарение и ни наложиха данък 10 на сто. Този данък го изчислиха от годините след заминаването на Учителя. Получи се голяма сума 500 000 лв. Братството нямаше такава сума и затова се оцени цялото братско имущество, движимо и недвижимо и то беше даже недостатъчно да покрие големия наложен данък. Ревизорите намериха нарушение в работата на Братския съвет и се заведе съдебен процес, при който председателя Борис Николов и счетоводителя Жечо Панайотов бяха осъдени на затвор. При приложението на социалистическите закони имаше несъответствия при отчуждаването на едрата градска собственост, но нищо не платиха. След това инкриминираха цялата ни литература и книжнина като ненужна. Всичко взеха за претопяване. И така се заредиха удар след удар над живота на братството. Останахме без всякакъв имот. Взеха ни всичкият имот, който беше останал. Като описахме всичкото братско имущество движимо, оцениха го и искаха да го продадат на търг. Приятели от братството откупиха това имущество, взеха всичкият имот, който беше оставен срещу наложения данък. След като отчуждиха цялото братско имущество, както движимото така и недвижимото, започнаха да ни изселват от Изгрева. Първите, които изселиха бяхме двете с Паша. Дори не ни посочиха жилище както законът задължаваше, а ни изгониха без право на посочване. Всичко това направиха без да имаме право да се защитим. Постепенно изселваха всички наши съмишленици от Изгрева. Само на тези, които имаха частни имоти получиха съответни апартаменти в построените там блокове.

Георги Димитров и Учителят дълго, години живееха на ул. „Опълченска" 66 в една къща. При преследването на Георги Димитров, когато са правили обиски в жилището им, Учителят е приемал тяхната книжнина да се прехвърля през оградата на двора. Когато Учителят напусна земята, по наша молба Георги Димитров разреши телеграфически от Москва тялото да се положи на Изгрева, защото и самият Георги Димитров е бил укриван в жилищната част в къщата на Учителя. След всичко това, което направи новата власт по отношение на Братството, дори поискаха да посегнат, да преместят тялото на Учителя от Изгрева. Но намериха се трезви хора, които не допуснаха това посегателство. Целият си живот Учителят беше клеветен, хулен, калян безмилостно. Духовенството го обяви за самоотлъчил се от църквата. И те му преписаха

най-големите престъпления. Учителят в началото е направил опит да работи с църквата, пращал е последователите си да правят молитвата си в църквата сутрин рано. Трябвало е дори да будят клисарите, за да им отворят църквите. Покрай другите клевети и престъпления, които преписаха на Учителя, преписаха и най-голямото престъпление - самоубийството.

Новата власт, която пое управлението в България от 9.IX.1944 год. се оказа неблагосклонна към нашето братство. Първите няколко години бяхме свободни да живеем на Изгрева и не бяхме обезпокоявани в нищо. Братският живот се проведе нормално, но когато почнаха да създават социалистическото законодателство нещата се промениха. Отчуждиха някои от имотите по закона, след това по други закони инкриминираха литературата ни на Изгрева. От Изгрева на 6.XII.1957 год. отнесоха 17 камиона книжнина. Наложиха голям данък и дори останахме длъжници. Като отчуждиха салоните започнаха да ни изселват от Изгрева. Признаха ни за верска общност, но без никакви права. В 1965 год. дори ни забраниха летуването на Рила. Ние от 1922 год. всяка година ходехме на Рила. Било групово на екскурзии или на лагер с палатки. Отчуждиха ни салонът на Изгрева и нямахме къде да се събираме. Имахме само едно място на Витоша, където правехме общи и частни екскурзии за един ден по празниците, но и това ни забраниха. На мястото на Витоша, където ходехме бяхме построили една каменна стена, суха зидария, за да бъдеме защитени от западните ветрове, които често духат там. И него ни разрушиха. Бяха изпратили войници, които да изхвърлят надалече камъните. За зимата имахме построени примитивни барабки, землянки. И тях разтуриха. Всичко, което можаха да направят, за да нямаме възможност да се събираме го направиха.

Нашето братство е идейна организация. Ние сме последователи и ученици на Учителя Беинса Дуно. Светското Му име е Петър Константинов Дънов. То е учение за висша духовна култура. Ние приемаме, че целият Всемир се управлява от Велика Разумност, която ръководи и обръща всичко в себе си. Разумни закони управляват целокупната природа. Природата е разумна и разумни закони лежат в основата на цялото Миросъздание. Човек е част от тази природа и неговият живот е подчинен на същите закони. Учителят ни даде методи за превъзпитание и самовъзпитание на човека. Човек трябва да развие у себе си всичките заложби вложени от природата. Учението на Учителя поддържа еволюцията, а не революцията. Той е против насилието в каквато и форма да се проявява то. Ние зачитаме законите на страната и мислим, че всички спорни въпроси могат да се уредят по мирен път, без насилие. Смятам, че сегашната власт постъпи несправедливо към нас Братството. Отне ни всякаква възможност за изява. Тази власт има само едно положително качество, когато видят, че са направили погрешка те са готови да се изправят. И аз чакам да направят това и се надявам, че скоро ще го направят.

В.К.: Амин. Е.А.: Успяхме! В.К.: Вие издържахте. Браво! Е.А.: Аз съм издържлив човек бе! Разбира се. Не, виж какво, аз когато е за работа слава Богу, зная, че това ме радва. Аз това, че като направя нещо такова, е-е то ми пълни душата. В.К.: Освен това днес е четвъртък и вие сте на пост - все пак имахте сила. Е.А.: Този пост е лека работа. Нищо ми няма. В.К.: Дотук добре, но трябва да се спрем на вътрешната Школа. Е.А.: Тъй както е, ако имам още дни на земята, още ще ти кажа. Туй което съм писала за Учителя, то е само за Него и там засягам само тия въпроси, нашето отношение към Него и моето виждане на Учителя. Когато мисля да пиша за братския живот, там няма да пиша хвалби, ще изнасям доста грешки на учениците по времето на Школата. Какво мислиш да ги кажа ли? Дали с това аз няма да направя какво, кал да

хвърля. Въпреки, че това не е кал, това е което е станало. Виждаш, че аз се старая, като кажа някое отрицание, старая се да го обясня и да насоча вниманието ви защо това е станало. В.К.: Когато се кажат неща, които не са редни, но са станали, това е една опитност за другите. Ще се кажат така както са били. Е.А.: Аз казвам тука и едното и другото нали? В.К.: Когато ще опишете образите на учениците, ще се кажат нещата както са били. Защото следващите поколения ще минат по същите стъпки и ще повторят същите грешки. Няма да могат да се ориентират. Ще мислят, че всичко е идеално. Е.А.: Не е идеално. В.К.: А като се сблъскат с онова, което не е идеално, но реално ще се объркат. Няма да се ориентират и ще се отклонят от пътя на Школата. В пътя на ученика има падане, ставане, но има стремеж към Високия идеал. Е.А.: Защото например един път дойде един приятел тука да ми казва, младите искали да се срещнат с мене, ама ми държа слово, да не казвам нищо отрицателно. Е сега виж да ти кажа, ама аз мога да кажа само положителното, но няма да е картината пълна. В.К.: Те утре ще се сблъскат със същите проблеми и няма да знаят предишното поколение как ги е разрешило. Няма да знаят и мнението на Учителя по този въпрос. Е.А.: Те по-зле са от нас. Виждаш ли колко от тях са разстроени. И то психически. В.К.: Причината е, че младите не искат да работят, бездействуват, не си влагат енергията в труд и тя ги разрушава физически и психически. Е.А.: Да, така е. И после, какво да ти кажа. Значи ти казваш всичко да пиша, както съм го видяла. В.К.: Както си го видяла, защото така е редно. Учиителят казва, че ученикът може за пет минути да прочете една опитност, която друг ученик я е минавал за 20 години. Или ще се поучите от него за пет минути, или ще минете през този етап за 20 години, защото учениците вървят във верига един след друг. Е.А.: Защото, много си мисля, да не би така да очерня с изнасянето на всичко, което съм видяла и срещнала. Представата на някои за Школата. В.К.: За мен това е приемливо. Трябва да се приеме както е. Е.А.: Аз си описвам живота, как са се проявили бе братче. В.К.: Целият живот трябва да се опише от край до край. Нали сте били в Школата. Какво искате - да няма следа от нея и да не се опише нищо. Така да остане в забвение. Е.А.: Но там трябва да пиша имена. Имена трябва да пиша. Не, аз пак така ще помисля, отвътре да ми дойде, как да го направя, да. В.К.: За вас е много сложен проблем. Дали да се опише или не? За мен не е проблем, защото аз искам да го опишете. Аз съм запознат с проблема и имам изискване към вас да разказвате за да го запишем. Е.А.: Знаеш ли сега, аз казвам да не съм казала нещо излишно. В.К.: Тук няма излишно. Е.А.: Ясно е как е станало всичко. Е, аз за Учителя много малко нещо казвам. Той присъства. Той е действащото лице, не мога да прескоча. В.К.: Това е друга тема за образа на Учителя. Как сте го видяли и как се е проектирал в съзнанието ви. Е.А.: Аз още не съм го свършила него.

XI. БЕЛЕЖКИ КЪМ ЗАПИСВАНЕТО СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ:

В.К.: Следващата поредица е записването на Словото на Учителя. Отначало говорихте за сестрата на Учителя. Как се казваше тя? Е.А.: Мария. В.К.: Мария. Сега тя често ли идваше в „Парахода"? Е.А.: Идваше само летния сезон, когато тя оставаше в „Парахода" да ни го пази, пък ние отивахме на Рила. В.К.: Добре де, какво отношение имаше към Учителя, като към Учител

или като към брат? Обикновен брат по плът? Е.А.: Петре Му викаше, сега какво ще ти кажа, щом Му викаше Петре? В.К.: Петре, Му каже. Е.А.: Тя нямаше отношение като към Учителя, не Го познаваше. Не. В.К.: Тя идваше така понеже има много хора. Е.А.: Не, не, тя идваше като при брат. В.К.: Като при брат. Е.А.: Като при брат идваше. В.К.: И Той как се отнасяше към нея? Е.А.: Не, много хубавичко така сърдечно, хубаво както към сестра, както към всички. Не, не се различаваше. В.К.: Не се различаваше. Е.А.: Не правеше различие между нея и другите, не. В.К.: Веднъж ми казаха един случай. Тя отива да Му иска кафе. Той й казва: „Нямам кафе". Отива да Му иска кафе, нали да си пият кафе, да си гледат. Той й казва, нямам кафе. И тази сестра, която присъства, Учителят й се усмихва и казва: „Имам кафе, ама тя се похвали пред другите: Сега отивам при брат си за да взема кафе". Е.А.: А-ха. Е виж, понеже лъжа има, затуй. В.К.: Иска да се похвали пред другите, че от брат си ще вземе кафе. Е.А.: Затуй Учителят така да постъпи. В.К.: Та ми го казваше тази, която е присъствала на този случай. Е.А.: Да, защото Учителят от всичко най-много мразеше лъжата. В.К.: Не, тя не лъже, но после иска да се изтъкне с брат си Петър. Е.А.: Е, извинявай пак е лъжа. В.К.: Тя отива при Него и казва, може ли Петре кафе да ми дадеш да направим? Учителят казал: Нямам кафе. Ха, ха... А сестрата, която седи слуша. Той се усмихва и казва: „Имам кафе, но тя се похвали на другите, сега отивам при брат си, за да донеса и направя кафе".

В.К.: Четем за Граблашев. Този случай Граблашев нали лично Ви го е разказал, така ли? Е.А.: Лично. В.К.: И сега какво е твоето мнение за цялата тази история, за тази екскурзия и т.н. Сега на физическото поле или в друго поле? Е.А.: На физическото. На физическото поле. Граблашев заедно отива с Учителя. В.К.: Да не би да го е поставил така на друго поле? Е.А.: Не, не, на физическото поле. Аз бях убедена, Граблашев е бил там, присъствал е на разговорите с другите мъже. В.К.: Аз останах с впечатление, че те са били заедно и вероятно Учителят го е извлекъл от тялото си и са пътували. Е.А: Не, не, не. В.К.: Само на физическото поле. Е.А.: На физическото поле е било. В.К.: На физическото поле. Е.А.: Да, чака ги там лодка на брега. В.К.: Защото по това време Той превежда от английски Граблашев, пак един такъв случай с един адепт. Е.А.: Е, може това, е може да е това. В.К.: Как един легнал под едно дърво заспал и как го извличат нали, значи той го описва, да не би да е по същият начин. Е.А.: Не, не, не. В.К.: Значи с физическото си тяло. Е.А.: Виж какво, там са били на една маса кръгла и само мъже и говорили на друг език, който Граблашев не разбирал. В.К.: Значи абсолютно сигурно, че ти си го разбрала. Е.А.: Така го разказа той. В.К.: Аз точно това исках да разбера. Защото аз все се колебаех, да не би да е в друго поле, с друго тяло. Е.А.: Не знам дали е така.

В.К.: Така. Четем: „В нея Той постави Слово на своята бъдеща работа". Един брат ми разказваше, че „Наука и възпитание" била дипломната работа на Учителя. Това Галилей го разказваше. Е.А.: Галилей го каза. В.К.: Аз също съм чувал от него. Е.А.: Да. Имат предположенията, които ги казват като реалност. В.К.: Може да е така, но ние нямаме данни. Е.А.: Е нямаме, да.

В.К.: Сега четем: „В 1897 год. издава „Хио-Ели-Мели-Месаил" тая книжка". Там има много санскритски имена, правил ли е някой опит да се преведат, какво значи, що и как? Е.А.: Не. В.К.: Какво значи Хио Ели Мели Месаил? Е.А.: Не знам. В.К.: Аз понеже го знам какво значи, са ми го казвали: Зная го аз какво означава, веднъж ми го каза един, но... Е.А.: Не го знам аз. Аз не знам какво е.

В.К.: Тука. Става въпрос за френологическите карти, които е правил

Учителят. Имате ли вие от тия карти? Виждали ли сте ги? Е.А.: Виждала съм. В.К.: Имаш ли от тях, тия карти, някоя карта? Е.А.: Нямам у мене. В.К.: Щото трябва да има някоя карта, за да се види какво, що и как? Е.А.: Виж какво, чакай, тя къде остана картата? Не знам. В.К.: В тия неща, които аз взех нямаше карта. Е.А.: Нямаше ли? В.К.: Нямаше карта. Нямаше. В.К. Френологическа карта нямаше. Щото тя е. Е.А.: Значи не е останала у мен. В.К.: Трябва да намериме някъде някоя карта за да се покаже. Е.А.: Имаше, имаше френологическа карта, ама. В.К.: За тези френологически карти Борис ми разправяше, че Иларионова имала към 200 карти и се уплашила, и ги изгорила. Е.А.: Това не е ли простотия? В.К.: Да. Че върви не в гората, а по хората. Какво можеш да направиш? Нищо не можеш да направиш. Е.А.: Е, какво има страшно, та това са карти. Карти такива. В.К.: Карти френологически. Това няма нищо. Е.А.: Нищо няма. В.К.: Няма да се разбере нищо. Е.А.: Нищо и толкоз. В.К.: Уплашила се и дошъл голям страх. Е.А.: Страх. В.К.: Голяма работа е страхът. Е.А.: Така се боря със страха. Много, никак не искам да съм страхлива. В.К.: Да, но всеки човек повече или по-малко е страхлив. Е.А.: Страхлива съм бе! Мен ме е страх, например сега да ходя сама. В.К.: Е, всеки го е страх за нещо. Е.А.: Как? В.К.: Всеки го е страх за нещо. Е.А.: Страх.

В.К.: Четем: „От самите печатани беседи и лекции се вижда, че те са оставени почти така както са дешифрирани". Е.А.: Да. В.К.: Това са първите лекции, така ли? Е.А.: Първите лекции и беседи. В.К.: През времето на Гълъбов с книгите „Сила и живот?. Е.А.: Не, беседите на Гълъбов са абсолютно правилно изработени. Щото той е бил стенограф в Народното събрание и в съвършенна форма ги е дал. Нищо не е променено. В.К.: Аз като гледам серия I, II, III, IV, V „Сила и живот" просто чувствам вече Словото на Учителя и се вижда и се усеща, че идва направо от Висините. Сега тука вече е оригинала. Но тука казваш, че от самите печатани беседи и лекции се вижда, че те са оставени почти така както са дешифрирани. Е.А.: Ама първите само. В.К.: Те са „Сила и живот" и I и II година на лекциите от Общия клас. Е.А.: А, само тях. Само за тях е това вярно.

В.К.: Четем: „В 1920 год. Паша дешифрира беседите и се отпечатват наскоро след събора под ръководството на споменатата комисия". В.К.: Каква е тази комисия? Е.А.: Комисия от братя. В.К.: Кои бяха тия братя? Е.А.: Които бяха така като най-интелигентните. В.К.: В тия години са възрастните братя. Е.А.: Е, възрастни - Петко Епитропов, дядо Благо, Иван Радославов беше. Епитропов, той беше повече в други работи. В.К.: Значи дядо Благо и други. Е.А.: Знаеш ли кои бяха още? Двама братя от София, ама не им знам имената. Ех, братя, изтъкнати братя, които минаваха за такива. В.К.: В първите години те са по-интелигентни били, учители в гимназиите. Е.А.: Да.

В.К.: Добре. Четем: „Тези, които се печатат в провинцията, на тях Паша само прави една коректура?" Е.А.: Да. В.К.: Поради това, че няма възможност Паша да ги провери, така. А в София се правят по три коректури. Е.А.: Да. В.К.: Тя ги взема, преглежда ги, връща ги и т.н. Да.

В.К.: Четем: „При приготвянето на беседите Паша ги пишеше на ръка. При това тя почти преразказваше беседите". Е.А.: Виж сега, гледай, не иска Паша това, което съм казала така: „преразказваше беседите". В.К.: Тя не иска този израз. Е.А.: Израз, да. В.К.: А то така ли беше? Е.А.: Ами как да ти кажа сега, тя каза, че е редактиране това. В.К.: Кое е редактиране? Е.А.: Гена Папазова казва, че аз съм го казвала преразказване, пък тя казва редактиране на беседите. В.К.: Да, ама ако ги събереме беседите, които са печатани 1925, 1926 год. с печатаните в 1940 год. и сравним, ще видим, че не може в един и

същи ден да има такива беседи. Е.А.: Има ги. В.К.: Дето не можеш да познаеш страницата, какво е написано преди и след това, след 15-20 години, защото е преразказано. Е.А. И аз така мисля. В.К.: Че то си е преразказване. „Ние при дешифрирането пишехме беседите така както Учителят е изказал". Значи аз доколкото разбрах, че при дешифрирането от стенограмата вие сте си изпълнили задължението си точно, буквално. Е.А.: Аз лично, и Савка и Паша така при нас уговорено беше. Ние бяхме се уговорили, няма нищо да променяме, защото после се редактират. В.К.: По-нататък четем: „После при редактирането на беседите и лекциите известни промени правеше Паша, като се водеше от наставленията дадени от Учителя". Тя на ръка ги правеше, така ли? Е.А.: Да. На ръка ги правеше. В.К.: После ги преписваше на пишеща машина. Е.А.: Не на пишеща машина, не, направо ги даваше на печатницата. В.К.: На ръка както са. Е.А.: На ръка както са написани. В.К.: Това е много голяма работа? Е.А.: Много голяма. Но е така. В.К.: Тука независимо от забележките, които имаме, да питаме как са нещата, но това е един много голям труд. Е.А.: Много е трудно. Вижте, Паша беше един от работниците абсолютно предадени на Делото. В.К.: Защото например аз преди 15-20 години се занимавах с тази работа. Лично аз намерих беседи в един и същи ден, нали, напечатани в различни издания по години, от първата страница изобщо не можеш да видиш нищо общо. Е.А.: Да. В.К.: Тя понеже е забравила, че е печатано и след 20 години отново ги преработва, тя е забравила, че са пуснати тия на печат. В Пловдив има печатани такива беседи. Е.А.: Има, има. В.К.: Значи това се дължи на така нареченото редактиране или преразказване. Е.А.: Да. То всеки човек, който може да провери, да сравни, вече ще разбере дали е редактиране или преразказване. В.К.: Мен ме интересуваше начина, по който ставаше. Е.А.: Е, казвам ти. В.К.: А как са фактите, всеки може да провери и да си извади съответно заключение. Е.А.: Сега, не мога да кажа. Аз мисля сега да проверя и тука да зачертая навсякъде дето съм писала в ръкописа си думата редактиране. Да. В.К.: Ще кажеш, има ги. Е.А.: Има ги. Виж сега. Ами, ако вземеш първата годишнина на Общия клас „Трите живота" и второто издание, ако го видиш. В.К.: Те са различни неща. Е.А.: **Абсолютно различно**. В.К.: **Това си е преразказване. Кой каквото иска да каже.** Е.А.: Е, сега, щом е така ти малко ми успокояваш съвеста. В.К.: Реално точно са нещата така. Ще кажеш: Братя и сестри има две издания. Много книги има по две издания, аз го казвам преразказване, впоследствие и след време хората ще проверят преразказване ли е, редактиране ли е, или пък ще намерят някоя друга дума да му сложат. Фактите са си факти. Е.А.: Е, да. В.К.: Мен ме интересува начина по който ставаше. Начина. Е.А.: Е, казвам ти, начинът е само този. Тя иначе пишеше на ръка всичко.

В.К.: Четем: „Най-често сме задавали въпроси за темите, които Учителят е давал в беседите". Впоследствие вие го питахте нали? Е.А.: Да. Най-често, защото виж, каже нещо и ние не сме го чули и аз лично съм ходила много пъти да питам „Учителю в тази беседа казахте това и това. Как стои въпроса?" За точност.

В.К. Четем: „В работата си Паша в началото беше подпомогната от нейната сестра Ана Теодорова". Сега Учителят й предложил да захване, тя отказала, така ли? Е.А.: Да. В.К.: Не е могла да се справи или какво? Е.А.: Е, сега Гена Папазова каза, че не е било така, пък аз го знам така от Паша. Не, тя не се захвана. Не се зае да редактира беседите. Разбираш ли? В.К.: А тя не посмя да редактира. Е.А.: А, това е моето впечатление. В.К.: Да променя. Е.А.: Да. В.К.: А-а тя може би затова не се е захванала. Имала е страх Божий от

Словото. Е.А.: Не, казвам ти. А моето впечатление е, че тя не посмя, да.

В.К.: Четем: „Учителят дал една беседа на Георги Радев да се опита да я редактира, но той след опита се отказа". Е.А.: Да. В.К.: От него лично ли го знаеш или? Е.А.: Да. И Борис също. В.К.: И за Борис, да. В.К.: Имало някой и други желаещи, но за тях пък Учителят казал, че не е лъжица за тяхната уста. За кои ставаше въпрос? Е.А.: Беше за Катя Зяпкова. В.К.: Катя Зяпкова, че не е лъжица за нейната уста. Това е.

В.К.: Четем: „В 1921-1922 год. Паша я преместиха от София в Русе за наказание, защото държала беседа на ученичките и им говорела за идеите на Братството". Тя колко време остана там? Е.А.: Само една година. В.К.: Само една година. Тя оттука как, уволниха ли я, дисциплинарно ли я уволниха? Е.А.: Не е, не я уволниха, изгониха я само от София и тя беше учителка, а после не й дадоха място. В.К.: Не й дадоха място. Значи тя стоя там само една година. Е.А.: Само една година, да. В.К.: През това време Савка остава тука. Е.А.: Савка и аз. Двете бяхме. Брат Радославов ме предложи на Учителя, понеже Савка беше млада, Савка не беше много опитна така.

В.К.: Четем: „В началото на 1922 год. Учителят отвори Школите - Младежкия клас и Общия клас. Двете със Савка си разпределяхме работата". В.К.: Сега Савка какво правеше тя. Е.А.: Виж сега какво: нали имаме две беседи, три на седмица. Три беседи на седмица. В.К.: Младежки, Общ и Неделни беседи. Е.А.: А две сме. Едната една седмица взима, другата другата седмица взима. Така си разпределяхме. В.К.: Ама как? Едната от вас едната седмица стенографира на Младежкия, другата на Общия или как? Е.А.: Не, ние едновременно пишехме и на Общия, и на Младежкия и редовно пишехме всичко. Беседите ние ги пишехме, дешифрирахме ги така, а после при дешифрирането взимахме стенограмите на трите и който дешифрираше, то ги четеше трите стенограми. В.К.: Въпросът тук е, че вие си разпределяхте работата със Савка. Е.А.: Със Савка. В.К.: Точно ме интересуваше кой какво прави. Е.А.: Спомням си. Първата година Паша писа Младежкия клас, първата година. Втората година мисля, че е Савка. В.К.: Какво писа пак. Е.А.: Не, тя смени втората година. В.К.: Да. Е.А.: И после вече остана на Младежкия клас да стенографира Савка, Паша - неделните, аз – Общия клас. В.К.: А, така си разпределихте работата. Е.А.: Ние си разпределихме за удобство. В.К.: Да, за удобство. Сега четем: „Първите две години лекциите на Младежкия клас Учителят ги държеше в къщата на сестра Маркова, където имаше класна стая, в която е провеждала курсовете си по френски език". Е.А.: Да. В.К.: Сега къде беше по това време при Маркова, когато сте били, къде беше Младежкия клас и Общия клас? Е.А.: Общия клас беше в „Турнферайн", а Младежкия клас беше в курса на Маркова. В.К.: Значи Младежкия клас е при Маркова, а Общия клас в „Турнферайн". А, неделните беседи и Общия в „Турнферайн". Е.А.: Да. В.К.: Така. Е.А.: Ама виж, аз съм била много така точна тук. В.К.: Точна си, точно сега аз искам затова тука някои допълнения нали, да се запълнят тези неща. Е.А.: Аз самата исках да дешифрирам, но понеже Паша беше много чувствителна на тая тема и пак ще разбере, че правя опити и за да не я засегна не го направих.

В.К.: Четем: „В 1925 год. съборът стана в Търново. Той беше голям събор. Имаше повече от 1000 души". Това е. И защо се затвориха съборите в Търново? Е.А.: Съборите в Търново: в 1922 год. събор имахме. В 1923 год. нямахме събор. В 1924 год. е в София. В.К.: Да. 1925 год. стана. Е.А.: А вижте защо. В.К.: След това си остана само в София. В.К.: А защо се прехвърлиха съборите? Е.А.: Учителят каза. В.К.: Сега аз съм чувал, че владиците са направили някакво прошение там, събирали са подписи от гражданите в Търново, да не се събират

дъновистите повече в Търново. Е.А.: Може да са правили владиците всичко, ама както виждаш, но не беше само от владиците. Виж какво чух аз, някой казал: „Да беше събор, а беше сбор". В.К.: Там. Е.А.: Да. А пък от Невидимия свят забраняват съборите за тая дума. Така го знам аз. В.К.: Значи само за тази дума „сбор" и Учителят го спира. Е.А.: Сега, казвам ти. Така го знам.

В.К.: Четем: „След като се отвориха Школите, Паша пожела да продължава да дешифрира неделните беседи. Тя взе неделните, ни двете със Савка си разпределихме Школните лекции". Е.А.: Школните лекции. В.К.: Савка какво дешифрираше? Е.А.: Младежкия клас, аз Общия клас. В.К.: По този въпрос така. Какво казваш? Е.А.: Аз виж какво, не съм правила въпроси за коя да бъде. Аз казвам си, които беседи са това, аз съм длъжна да работя и толкоз.

В.К.: Четем: „Ние при дешифрирането не направихме никакви поправки, никакви корекции". Е.А.: Да. В.К.: „Когато беседите се готвеха за печат, тогава Паша е правела известни стилови промени". В.К.: В какъв смисъл? Е.А.: Е сега, ами какво да кажа. Ами как да го кажа? В.К.: Да. Е.А.: Аз съм го казала стилови, за да не бъде така грубо. Да.

В.К.: Четем: „Още повече, че при коректорската работа на Паша, при редактирането и стилизирането на Словото на Учителя тя го преразказваше, като винаги се стараеше да бъде точно всичко казано от Учителя". В.К.: Сега аз пак не можах да разбера, сега това преразказване и това прередактиране и изнасяне. Нали ти даваш пояснение, че стила на Учителя е бил много такъв обстоятелствен, нали, дълги изречения и т.н. Сега тя нали ги прави по-стегнати, изнася същата мисъл и т.н. Сега тя как го възприема това нещо, възприема, че Учителят с неподходящи думи ли се изразява. Е.А.: Не. В.К.: Или от гледна точка на по-добро, правилно изнасяне. Е.А.: По-правилно изнасяне на нещата. Да. Учителят си говори както си говори. Паша иска, виж сега, понеже в ония времена много хули, кал беше нахвърляно срещу Учителя, много приказки и Паша се стараеше да даде по-приемлив вид на Словото, защото ще го обвинят, че говори и пише просташки. Това е причината.

В.К.: Говорим затова, как се записваше Словото на Учителя Беинса Дуно. Стигнахме дотам. Кажи сега в случая Паша. Е.А.: Паша, понеже в оная епоха в първите години много атаки имаше срещу Учителя, срещу Словото, много атаки от външни лица, критики. И Паша, тя искаше да представи Словото в най-хубава форма, за да не излиза просташко, да не излиза така. Не, че Учителят говореше просташко, но Учителят говореше повествувателно. Така беше при Учителя. В.К.: И тя се стараеше да го направи. Е.А.: В хубав български език. В.К.: Сега може би цялата нейна коректура и преразказването е от тези съображения. Е.А.: От тези съображения. В.К.: Не затова, че иска да коригира непременно Словото. Е.А.: Не, в никакъв случай. В никакъв случай и с двете ръце говоря. Паша не искаше да коригира, Паша искаше да представи Словото в най-хубава форма. В.К.: Езикова форма. Е.А.: Езикова форма, да. В.К.: Онзи български език, който е официалният. Официалният български език. И сега погледнато тогава, онези, които са стенографи покрай Учителя тогава са образовани, с висше образование. Е.А.: И тримата. В.К.: И ти си с философия, Савка с философия, брат Боев - учител, той също е завършил висше образование, Паша - химичка т.е. онези, които се занимават със Словото всички са с висше образование, образовани на оня етап през онова време. Е.А.: Да, разбира се. В.К.: По тоя въпрос, толкова. Е.А.: Абе разбира се, че сме, сега да ти кажа, пък не сме били простаци. В.К.: Това нещо е много интересно. Е.А.: Да. В.К.: То ще има след време да се върти тая плоча със столетия, да знаеш. Е.А.: Ха, ха, ха. В.К.: Със столетия, аз разпитвам затова и след време хората ще се чудят, бе

как си отишъл да я питаш? - Ей, така. Ами какво беше направила? - Ами седнала на кревата, подпряла се, аз гледам през прозореца, понеже се крия, да не дойде някой посетител да ни завари, питам и разпитвам. Ще питат как е било точно. Е.А.: Ха, ха, ха. В.К.: Да знаеш. Затова разпитвам. Разпитвам. И това ти подчертавам. Е.А.: В 1923 год. за пръв път Учителят говори в собствен салон на градската улица „Оборище". В.К.: На „Оборище". На ул. „Оборище" N 14 от 1923 год. до 1927 год. Защо го загубихте тоя салон? Там са станали такива мошеничества? Е.А.: Нечестни работи, защото този брат, който беше предприемач. В.К.: Той е мошеник, предприемач е бил. И той изигра и Радославов. Е.А.: И Братството. В.К.: Сега да не би да има друго някакво прегрешение на учениците, по отношение на Школата? Е.А.: Не. В.К.: За да им се отнеме салона. Е.А.: Е, то вече е друг въпрос. Аз, то вече е от по-висше естество, аз не съм компетентна. В.К.: Значи дотогава, беше ваш, взеха го и край. Е.А.: Да. В.К.: А как сега, отнеха го и продадоха ли го, какво стана? Е.А.: Просто го опропастиха, взеха го. В.К.: Други го взеха. Е.А.: Не, хората, които се занимаваха с него мълчаха. Не знам как стана, не ни казваха на нас. Тези неща лично на мене не ми е казано. Аз само от чуто, каквото съм чула. В.К.: Вие тогава сте били млада. Млади сте. Е.А.: Кой ще казва на млади хора. В.К.: Възрастните приятели в ония години са били важни и недостъпни. Е.А.: Е-е, те авторитетни. В.К.: Вие сте млади момичета. Е.А.: После момичета още повече. Не сме момчета. В.К.: Момичета, ха, ха, ха. Е.А.: Ама виж, ние бяхме дешифраторите, ние бяхме стенографите, ние сестрите. В.К.: Да. Е.А.: Защото и трите сестри сме били и сме били работници при Учителя. И когато казали на Учителя: „Учителю, колко им плащаш?" Той казал: „Ами, Аз казва, те са и трите с висше образование, учителки са и трите, аз им давам само за хляба". В.К.: И те, нищо. Е.А.: Е, да. Толкоз. Ама така беше бе! В.К.: А те какво отговорили, нищо. Мълчат. Е.А.: Е-е мълчат, те вече малко са смутени, че Учителят ни защитава. В.К.: Вече казал висше образование и им дава само за хляба. И те вече замълчават. Е.А.: Ами чакай сега, ами ние не сме на служба. Ние, знаеш ли аз защо имам пенсия? Защото впоследствие, когато Антов започна да ръководи, тогава нали имаше работници братски, на тях им плащаха, но ние не бяхме по това плащане, на нас имаше отделен бюджет. Ама бюджет колкото за храната. И Той Учителят каза: „Аз им давам само за хляба". И когато аз казах на Учителя, когато завърших университета, викам: „Учителю, сега свърших университета, трябва да работя. Вие какво ще ми кажете?" „Е, като отидеш учителка ще имаш един хляб. И ние ще ти дадеме един хляб". И Той ми го даде. Ама после ме изгони. В.К.: Ха..Защо те изгони? Е.А.: Учителят ме прати учителка. В.К.: То беше да си издържиш изпита. Е.А.: Урок ми беше. В.К.: Кога? Е.А.: Когато ме изгони Учителят. В.К.: Опит, задача, трябва да изпълниш една задача.

В.К.: Сега тука разказвате за онази година 1926 - събора, когато е бил на открито. Е.А.: Да. В.К.: Значи 1926 год. на Учителя са сковали нещо отгоре като козирка да чете лекции. Е.А.: Да, само нещо над Учителя имаше, нещо, да. В.К.: Аз съм го виждал на снимките. И вие сега там бяхте си сковали нещо със зебло. Е.А.: А не, ние дето беше „Парахода" де, както го наричахме. Там имахме три легла, три, всичко по три, щото трите бяхме. В.К.: Да. Сега там дето вие си сковахте зебло и летви, там стана „Парахода впоследствие? Е.А.: Това беше „Парахода", да. В.К.: И там вече го построиха, оправиха го. Е.А.: После, не, какво го оправиха? Сложиха дъски само. Само дъски сложиха. Аз купих зеблото и го заковахме. А пък после. Ама то беше в по-късни години.

В.К.: Четем: „Учителят имаше построена барачка върху дървен под, в

която имаше легло, маса и стол. Дървена барака. Е.А.: Да, дървена. Дървена такава от летви, като стаичка нещо. В.К.: Като стаичка.

В.К.: Военната блокада на Изгрева през 1926 год. срещу събора? Е.А.: Министърът на войната беше някакъв, не знам, не му помня името как се казваше, даде разрешение да си правим събора в 1926 год. Добре, ама поповете са нещо направили, ръчнали са нещо, сигурно са подплашили тоя, генерала нещо и така. И Учителят не идва на беседа. Някои бяха успели да се проврат между кордона на войската и ми казаха. Помня дойде една сестра и каза: „Еленке, полиция заградила целия Изгрев". И аз знаех, че имаме разрешение, но като отидоха приятелите при началството, поправиха го. В.К.: Четем: „Разтичаха се няколко души приятели и до обяд работата се оправи". Е.А.: Се оправи, да. В.К.: Кои бяха тия приятели? Не си спомняш. Е.А.: Начо Петров беше, Начо беше единият. После мисля, че и Методи Константинов ходи. И Методи ходи. Щото той беше в Пропагандата тогава. В.К.: Четем: „Като започнаха беседите на Изгрева нашия „Параход" се постегна и се приспособи за живеене". Е.А.: Да. В.К.: Значи скованото зебло впоследствие стана на параход. Е.А.: А не. Тогава аз извиках татко да помага, когато ни поправиха „Парахода". Виж сега, с дъски направиха, с шпертплат, така дъски и после с книга отгоре. В.К.: Да. Сега тук пишеш, че през 1927 год. почнали да правят големия салон за събора. За колко време го построиха? Бърже ли го построиха? Е.А.: За две недели. За две недели го построиха без прозорци, без стъкла. В.К.: През 1927 год. аз съм виждал снимки, как Учителят е в салона, чете беседа обаче без прозорци, без дограма. Е.А.: Е, да. В.К.: Той дава „Пътят на ученика" това е 1927 год.

В.К.: Четем: „В началото на общия ни живот Учителят ни даваше продукти и обща сума за нуждите ни. Когато се отвори стол Учителят искаше да се храним там". Кога се отвори стола? Е.А.: Е не мога да кажа. В.К.: Колко години просъществува тоя стол? Той само за обед ли беше, за вечеря ли? Е.А.: Само за обед. В.К.: Само за обеди вие вече там се записвахте и ядяхте, а Той плащаше. Е.А.: Не, Учителят ни даваше парите. В.К.: Той ви даваше парите. Е.А.: Той ни даваше парите за стола и ни казваше, ще идвате в стола да се храните. Разбираш ли? В.К.: Да. Е.А.: Ще идвате в стола да се храните. Искаше да ходим в стола. В Мърчаево като бяхме, аз един път не отидох на един обяд и Учителят на другия ден ми казва: „Еленке, имаш отсъствие". В.К.: Имаш отсъствие. Е.А.: Да. Разбрах, че Учителят иска да ходиме на стола. Ама знаеш ли какво, там имаше, да не казвам хората, които бяха, ще ти сипят само една лъжица леща и верно хляб достатъчно имаше тогава. Тогава беше купонна система, но имаше това. Ами ние, не ни стигаше яденето. В.К.: Е добре нямат ли да сложат две лъжици? Така го смятаха, малко количество правеха, така ли? Е.А.: Абе тези, които ръководеха, така го правеха, затуй. В.К.: Е, защо? За символично? Е.А.: Не за символично, знам ли защо? Не мога да ти кажа защо. Не съм питала. В.К.: Обаче малко количество, а вие сте млади хора, ами то е гладен човек. Е.А.: Ами гладна бях бе! Ама разбира се, аз затуй не отидох, два пъти ли мисля, че не отидох. Ами оставах гладна. А имам и други неща. Не отидох, незнам колко пъти. Най-много два пъти беше. И като ми каза Учителят така рекох, че трябва да се ходи на общ обяд. В.К.: Той, Учителят гледа вероятно идейната страна на нещата. Е.А.: Е, да. В.К.: Идейната страна на нещата. Е.А.: Не, не искаше да се отделяме. В.К.: Колко пари ви даваше? Е.А.: А, когато бяха вече бобардировките, тогава Учителят ни даде по десет хиляди на трите. Ама за целия сезон беше.

В.К.: Четем: „Съборът през 1926 год. е на открито в София, в 1927 год. в

салон без прозорци, през 1928 год. само за софиянци". Така ли? Е.А.: Само кое? В.К.: В 1928 год. събора? Тогава не са позволили приятелите да идват от провинцията. Е.А.: Май така беше. Не, тези, които дойдоха на Рила, слезнаха в София, бяха на Изгрева, не ги засегна блокадата, останаха. А другите. В.К.: Не ги пуснаха. Е.А.: Не ги пуснаха. В.К.: От самите гари ги връщаха обратно, не им позволяваха да дойдат на Изгрева. Е.А.: А не, то беше онази година, когато забраниха събора на Изгрева. Ето защо. На следващата 1929 год. отидохме за пръв път на езерата. В.К.: Как летувахте на Боровец през 1922 год.? Е.А.: Беше същата година, когато Братството летува в Горското училище в Боровец. Това е в Чам Курия - 1922 год. В.К.: Там съм виждал, че има беседи, пише четено в Чам Курия. Е.А.: Чам Курия, да. В.К.: И вие там, в горското училище всички спяхте. Е.А.: Не, аз не отидох. Аз отидох само на екскурзията, защото аз нямах пари. Бях студентка, баща ми не ми даваше, бях в Братството и той намираше, че съм се заблудила, както говореха другите хора, както на него хората му говореха. А той когато, баща ми отиде да чуе Учителя все ми вика: „Ленче, Той много хубаво говори, какво, в туй няма лошо". После друго рече: „Ами Той на светец прилича". В.К.: На светец прилича. Сега през 1922 год. летувате в Горското училище. Те там спяха, ядяха там. Е.А.: Да, да, хранеха се, всичко. Ами колкото един сезон беше. В.К.: Тогава не са се качвали нагоре. Е.А.: А, качвахме се. В.К.: На Мусала. Е.А.: На Мусала се качвахме тогава. Първата екскурзия обща беше тогава. А Учителят беше пратил хабер, на еди коя си дата в цяла България, които искат, ще има обща екскурзия за Мусала. И от цяла България дойдоха приятели кой откъдето си беше и всички се събрахме и бяхме 400 души. В.К.: Сега това е, става въпрос за Чам Курия и след като свършва летуването в Чам Курия в Горското училище тогава се качвате нали на общата екскурзия. Е.А.: Общата екскурзия, чакай! Не в Чам Курия. В Чам Курия лекциите се държат като се върнахме. В.К.: Като се върнахте от екскурзията. В.К.: Ама първо кое беше? Лекциите ли бяха или? Е.А.: Е, първо отидохме на Мусала. В.К.: На Мусала и след като се върнахте. Е.А.: След като се върнахме две беседи държа в салона на генерал Стоянова. Да, в салона на генерал Стоянова. Във вилата на генерал Стоянова, там държа лекциите. В.К.: А в Горското училище? Е.А.: В Горското училище нямаше нищо. В.К.: Щото аз съм чел, пише държана в Горското училище в Чам Курия беседата. Е.А.: Не, не. В.К.: Значи във вилата на Стоянова беше. В.К.: Там е държана. Е.А.: Там е държана. В.К.: Спяха в Горското училище, така ли? Е.А.: Другите братя бяха всичките в Горското училище. В.К.: Да. Е.А.: Но понеже аз тогава нямах възможност, леля Гина ме прие тогава при нея. В.К.: Къде? Е.А.: Ами да спя една нощ. Къде ще остана сега? Учителят ще държи беседа, аз трябва да стенографирам. В.К.: Няма къде да спиш. Е.А.: Ами няма сега къде да спя, както беше. Но пояснение е това сега. В.К.: Ама пояснение към това. Аз питам и ти даваш пояснение.

В.К.: Четем: „През 1935 год. в тази година през ноември Учителят даде една задача. Нарекохме я „Задачата за левчетата". Сега по какъв начин се отпечатаха, се събираха средства за печатане на беседите? Първо тука споменаваш за томбола. Паша дала томбола, вторият начин е с левчетата, трето някои от приятелите, възрастните даваха ли пари? Е.А.: След като Учителят даде задачата за левчетата, въпросът за беседите беше уреден. Разрешен. Защото всички си записаха нали, изпълниха си задачата, това е всеки ден по 1 левче. Ние бяхме към хиляда души, нали? Това са вече сума голяма. Паша не можеше да надвие, да се печата всичко. В.К.: Значи имахте средства. Е.А.: Да. В.К.: И по този начин се разреши въпроса. Е.А.: Така се разреши въпроса, да.

В.К.: Значи по този начин. Е.А.: По този начин Учителят го даде. В.К.: Сега преди това аз съм виждал, че някои приятели финансираха отделни брошурки, по този начин. Други пък даваха на Учителя пари. Е.А.: На Учителя, да, да. В.К.: Различни етапи, но с етапа на левчетата приключи целия въпрос. Е.А.: С левчетата се реши въпроса за беседите и за печатането на беседите. Защото печатането заемаше много пари. В.К.: Сега тука четем: „През последните години по времето на Учителя печатането на беседите ставаше в печатницата на Славчо Славянски". Е.А.: Да. В.К.: Той колко беседи там напечати? Е.А.: А, не мога да ти кажа. В.К.: Щото ми казваха, че взимал много скъпо и са докладвали на Учителя и Учителят спрял да се печати при него. Е.А.: Не знам, не мога да ти кажа. Може и да съм чула, ама съм оставила да не го запомня. Работите при Славчо бяха малко по-иначе. В.К.: В какъв смисъл? Е.А.: Виж какво да ти кажа, е не знам, не ща да кажа повече. Малко така. В.К.: Комерчески ли бяха? Е.А.: Е, че имаше такива работи. В.К.: Щото ми разказаха, че са дали нали за печатане и като са докладвали на Учителя колко струва при чуждите печатари, а при него е скъпо, щото той търси печалба, нали? Учителят е спрял да печати при него. Е.А.: Може, това може. В.К.: А ти виждаш ли допълнително към тия неща. Е.А.: Е, какво да ти кажа. В.К.: Мен ме интересува за печатането на беседи начина, какво, що и как. Е.А.: Вижте печатаха се, то винаги се печатаха беседите. След задачата с левчето въпросът беше решен. Виж колко просто даде Учителят. И едно левче нищо не струваше тогава, защото бяха евтини парите. Евтини пари беше.

В.К.: По-нататък вървим и идваме до салона. Сега салона на Изгрева на колко души беше записан? Е.А.: На нас, трите стенографки. В.К.: Имате ли нотариален акт или нямате? Е.А.: Имахме. В.К.: Имахте нотариален акт. Така. Аз съм слушал много, чувал съм, аз заварих, мен са ми разказвали така: „Ами казва салона беше на името на Паша. Паша след време предпочете къщата и не иска салона и салона го взеха, къщата й остана". Е.А.: Не е така. В.К.: Сега така съм го чувал. Е.А.: Не е така. В.К.: Как стоеше въпроса? Е.А.: Въпросът беше следният: адвокатите казаха: „Ако властта иска да ви вземе имота, тя ще го вземе при всички условия. Затова, който има имот, да го запише на свое име, поне той да си го запази". В.К.: Като къщи. Е.А.: Като къщи, като въобще имот, като имот. Паша не искаше да запази нейния имот. Не го направи за да запази имота си, но защото адвокатите така казаха. И фактически така стана. След това мина едрата градска собственост през 1947 год. и прибраха салона, не целия. Знаеш ли, че остана само моята част. В.К.: Така ли? Е.А.: Защото аз нямах никакъв имот. В.К.: А Паша? Е.А.: Паша имаше имот. Тя си записа имота. Савка имаше имот. Тереза майка й записа имота. А само аз останах с моя дял на салона, понеже нямах друг имот. В.К.: И само твоята част остана. Е.А.: Само моята част остана. Най-после и нея взеха по друг повод. В.К.: Значи това, което казаха адвокатите стана. Е.А.: Стана, да. Така, че адвокатите бяха прави като дадоха такъв съвет. Защо сега хората ще си загубят имота? В.К.: И сега благодарение на този имот, впоследствие Паша го продава и се изхранва и се издържа. Е.А.: Ех, да. Тя знаеш ли, че ми предложи. В.К.: Да я гледаш? Е.А.: Не да я гледам, ами предложи да ми даде къщата. В.К.: Така. Е.А.: Само, че аз не приех. В.К.: Хубаво, не си приела раница на гърба си. Е.А.: Но защо ми е? Защо ми е сега. Ами имай предвид аз бях в това състояние вече. Аз не мога да ходя, че за къща ще мисля.

В.К.: Сега по-нататък четем: „Довърших всички недешифрирани беседи, като ги диктувах на една сестра за да върви работата по-бързо". В.К.: Коя беше тази сестра? Е.А.: Любка. В.К.: Любка коя? Е.А.: Любка Хаджиева. В.К.:

Тя жива ли е или си замина? Е.А.: Жива е. В.К.: Любка и тя ги пишеше, така ли? Е.А.: Аз й диктувах. Тя пишеше. Тя само пишеше на машина, а пък аз й диктувах. Знаеш ли, че 500 беседи съм издиктувала тогава? В.К.: Петстотин беседи, това не е малко. Е.А.: Ами не е малко. В.К.: За колко години ги направихте? Е.А.: За десет години. В.К.: Десет години. Е.А.: Ама вижте, за десет години колко болни съм гледала, други съм гледала, брат Ради два пъти го гледах по един месец в моята стая, работила съм така и обща работа. В.К.: Да, свършила си много работа. Стигаме до заминаването и изчезването на салона на Изгрева. Е.А.: Добре. В.К.: Сега тука съм си водил някои бележки, искам да запитам. Е.А.: Чакай, а така да не ми пречи на очите. В.К.: Искам да запитам някои неща. Е.А.: Питайте! Не са справедливи, когато обвиняват Паша затова. В.К.: Не, което казваш и което аз прочетох, и впоследствие както се развиха нещата с взимането на Изгрева и други неща, нещата на мене ми са ясни. И съветът на адвокатите е бил много правилен. Е.А.: Нормален, да. В.К.: Хора, които не са запознати с адвокатските правила, адвокатското изкуство, законите, те не могат да го разберат. Аз също бих постъпил по същия начин. Е.А.: Да. В.К.: Аз просто исках да разпитам, за да се изяснят нещата. Е.А.: Да, да. Абсолютно не беше така, както разправяха, че си предпочели къщите си вместо салона. Аз ти казвам. А пък после, не знам защо ни го взеха. А, заради данъка. Заради данъка моя дял го взеха. В.К.: Е те са решили да го вземат. Е.А.: А те разбира се, че ще го вземат. Власт е и толкоз. Кога власт не е взимала.

В.К.: Накрая ти описваш за последните дни за заминаването на Учителя. Е.А.: Заминаването на Учителя, да. В.К.: Понеже миналия път ти ми разказваше по дни, как са се развили нещата, аз искам да ти припомня, за да можем да ги запишем по дни. Е.А.: Да. В.К.: За последните дни на Учителя по дни: Понеделник. Е.А.: Понеделник. Учителят в понеделник ставаше, лягаше, движеше се. В.К.: Така. Не е лежал на легло. Е.А.: Е, полягваше си. В.К.: Така. Аз съм записал. Е.А.: А Той слезе още на 19.XII.1944 год. от своята стая отгоре. В.К.: Къде слезна отгоре? Е.А.: В Долната стая живееше Учителят. В.К.: Така, Той слезна от горната стая, от Горницата. Е.А.: От Горницата, да. В.К.: Той слезна в долната стая, в малката стаичка, която е долу до салона. Е.А.: В голямата стая бе, дето приемаше. В.К.: В приемната стая. Е.А.: Там където приемаше, Той там живя последните дни. В.К.: Така ли? Е.А.: Да. В.К.: Не го знаех. Е.А.: Не, аз затуй го казвам. В.К.: Значи в понеделник Учителят, аз го бях записал, един ден лежа на легло. Е.А.: Не, не е вярно това. В.К.: Значи Той се движеше. Е.А.: Той се движеше. В.К.: А лежа на легло със затворени очи. Това е в понеделник, последния понеделник. Е.А.: Не, не. В.К.: В понеделник Учителят се движеше, така ли? Е.А.: Движеше се, приемаше, да говореше, даже ще ти кажа, направиха му клизма, понеделник. В.К.: Значи беше си в съзнание, говореше с приятелите, но беше недобре. Е.А.: Е, недобре. Учителят е недобре от Мърчаево още. В.К.: От Мърчаево. Е.А.: В Мърчаево аз ти казвам ей така съм го виждала, последните месеци все така си държеше ръката, на пулса. В.К.: Проверяваше си пулса. Е.А.: Аритмия е имал. В.К.: Имал аритмия. Така. Това е понеделник. През нощта понеделник срещу вторник. Имаше ли дежурни? Е.А.: Понеделник лежа по-спокойно. В.К.: Сега вторник? Е.А.: Вторник Учителят не дойде в съзнание. В.К.: Как, спеше ли или какво? Е.А.: Не, със затворени очи и дишаше тежко. В.К.: Значи във вторник, със затворени очи и е бил вече в безсъзнание, така ли? Е.А.: В безсъзнание и дишаше тежко. В.К.: След обед дойдоха двама лекари, така ли? Е.А.: Да. В.К.: Единият младеж с професор. Кои бяха дошли? Е.А.: Е, той е в Америка сега, а пък другия, професора не го знам. Той беше брат младежът, а той е сега в Америка някъде.

Син е на една наша сестра. В.К.: Сега аз съм записал, само погледнаха и казаха нямало смисъл нищо да правим. Е.А.: Да правим, да. В.К.: И си отидоха. Е.А.: И си отидоха. В.К.: Сега тук съм записал: Мария и Люба Славянска искаха да направят инжекция на Учителя. Е.А.: Люба Славянска и Мария Тодорова, те искаха и те направиха инжекция. В.К.: Викнаха лекар, така ли? Е.А.: Лекар викнаха и той направи инжекция на Учителя. В.К.: Какво е направил не се знае. Мускулна, венозна, не си спомняш. Е.А.: Мисля, че мускулна ще е било. А знаеш ли какво каза брат Ради само, както имаше много хора в стаята, когато дойдоха лекарите и само брат Ради каза със силен глас: „Учителят беше против инджекциите!" както си го казваше той, не инжекции, а „инджекции" и затова аз не съм съгласен да се прави на Учителя инджекция". В.К.: „Инджекция". Това го казва брат Ради. Е.А.: Чест му прави. Никой не възрази. А Борис го взе така лекичко и го изведе вънка. В.К.: Да не смущава. Е.А.: Да не смущава, да. Не, защото това беше насилие на тялото на Учителя. Виждаш един човек си отива, в безсъзнание, ще го върнеш? Ами няма да го върнеш. Но Мария и Люба Славянска, понеже, искат да помогнат. В.К.: Сега вечерта, когато се мръкна Учителят беше вече така отпуснат, така ли, не правеше контакт, не беше в съзнание. В.К.: Това е вторник. Е.А.: А, вторник, да. В.К.: За вторник става въпрос. Значи така през нощта. Е.А.: През цялата нощ дишаше тежко, да. В.К.: Така, дишаше тежко, това е във вторник. Сряда? Е.А.: В сряда сутринта си издъхна. В сряда сутринта в шест без четвърт. В.К.: Целият ден е в едно такова безсъзнание. Е.А.: А не, това е за вторник, а не е за срядата. В.К.: Значи вторник целия ден Той е бил в безсъзнателно положение. Е.А.: Да. В.К.: Имаше моменти, когато Учителят не беше спокоен от време на време, нали. Е.А.: Е, така по-тежко дишаше. В.К.: През нощта е било същото. Сряда в шест без четвърт. Сега казваш, Мария и Борис са дошли. Е.А.: А не, вечерта, вечерта, на вторника Мария и Борис дойдоха и Славчо дойде, и лекарят дойде, и тогава нас ни изгониха всички. В.К.: Това във вторник срещу сряда. Е.А.: Вторник срещу сряда и направиха инжекция на Учителя. В.К.: А сряда сутринта? Е.А.: Сряда сутринта Борис дойде от вилата, влезе, не отиде в салона. А салонът беше пълен нали и така с приятелите, всичките бяха тревожни. Чакахме какво ще стане, всички питат. В.К.: Така по тялото на Учителя започнаха нещо като конвулсии, така ли каза, съм го записал. Е.А.: Да. В.К.: Борис се приближи, повдигна Го с големите си ръце. Е.А.: Виж, повдигна Го. В.К.: В последните мигове на Учителя, той Борис какво, пое Го с ръцете. Е.А.: Повдигна Го от кръста нагоре и Той направи няколко издишки и свърши. В.К.: И после вас ви изгониха и вече Го измиха, изкъпаха и Го приготвиха за обличане. Е.А.: Да Го облекат, да. В.К.: Колко дена стоя четвъртък, петък, събота. Учителят къде беше? Е.А.: И неделя. В.К.: И неделя в салона така ли? Е.А.: В салона беше. Ти виж сега, много бяха смутени всички, много бяха смутени и да ти кажа аз се изненадах, че аз предложих в големия салон да бъде тялото. Ами къде другаде може да бъде тялото на Учителя освен в салона, нали. И изчистиха, измиха салона, изчистиха всичко, нагласиха и положиха и тялото. В.К.: По-старите приятели не са смятали, че може да си замине Учителя, така ли? Е.А.: Как? В.К.: Старите приятели не са смятали, че Учителят може да си замине. Е.А.: Не, смятаха те още по-рано. Още 1936 год. смятаха даже. даже тогава, те бяха дошли с колата на Славчо Печеников, за да Го вземат, за да не умре Учителят на Рила. Пък Учителят не умря тогава. В.К.: По това време какъв беше ритуала в салона при тялото на Учителя. Имаше оркестър, аз съм чувал оркестър непрекъснато е свирел. Е.А.: А не, непрекъснато, не. В.К.: Имаше дежурни непрекъснато до тялото на Учителя. Имаше дежурни? Е.А.: Не, имаше хора

винаги, ама никой не ги назначаваше. И през цялата нощ имаше, защото нали Учителя е, повечко хора, пък като дойдат едни други си отидат, така. В.К.: Нямаше назначени дежурни, но то си имаше едно вътрешно дежурство. Е.А.: А, имаше дежурство. В.К.: Сега, Мария Тодорова през това време била в Казанлък и Учителят е наредил да изпратят телеграма до Борис и Мария, да дойдат. Е.А.: Това не знам. В.К.: Това вече не знаете. Е.А.: Чула съм де ама. В.К.: Искам друго да запитам, понеже много неща съм чувал, че Учителят, когато бил положен в гроба нали, отведнъж се чул така някакъв трясък и т.н. и те са смятали, че Учителят се е дематериализирал. Така съм чувал. Е.А.: Виж сега. В.К.: Как стои този въпрос искам да ми разкажеш. Е.А.: След като се свърши целият ритуал по погребението, сложиха ковчега в гроба и почнаха да хвърлят пръст. И след туй се чул един трясък. Този трясък го тълкуват, че това е онова, което казваш. В.К.: Че се е дематериализирал и изчезнало тялото Му от гроба. Е.А.: За мене това не е така. Те бяха направили нещо като ниша и тази ниша се струполи върху сандъка, когато се увеличи пръстта. В.К.: Когато натегна пръстта върху ковчега. На мен ми разправяше Атанас, брата на Гради, че както е бил изкопан от Гради, копали са и други. Е.А.: Да, той го копа, верно. В.К.: Както е изкопан са направили една ниша, за да могат да слъжат дъски, та като се хвърля пръст да не падат направо върху ковчега, а върху дъските. Е.А.: Да. В.К.: Най-вероятно тия дъски са се изпочупили или са се изтърбушили и са излезнали от нишата. Е.А.: И аз съм съгласна с Атанас, с това нещо. Аз така го виждам. В.К.: Защото това нещо е довело до много смущения, затова, че Учителя се е дематериализирал и впоследствие, когато ставаше въпрос за гроба на Учителя, то Антов съм чул да говори, казал: „То в гроба няма нищо. Той се е дематериализирал, може да се изрови гроба". Е.А.: Да. Да, ама не може. Не бива да се изрови. Гроб не се мести. Как ще преместиш гроб, питам те. Това е пръст, в която останки от тялото има. Как може? Сега приказки може да имаме, ама. В.К.: Те всички искат да видят сега дали има кости вътре, т.е. дали се е дематериализирал. Е.А.: Какво има, аз не знам. В.К.: По този въпрос толкова. Въпросите, които трябваше да ви задам ги зададох по отношение на тази част за записването на Словото на Учителя Беинса Дуно. Повече въпроси нямам. По този въпрос, ние сме говорили, то е записано и т.н.

В.К.: Как започнаха „Утринните Слова"? Е.А.: „Утринните Слова", вижте как стана. Учителят каза, че ще дойде следващият неделен ден рано в пет часа за беседа. И като каза Учителят разбира се и ние всички дойдохме. Ние не знаехме, че ще говори. Той каза, че ще направим наряд. Значи един наряд ще изпълним. Ние изпълнихме един наряд. В.К.: В какво се заключаваше наряда? Е.А.: Ами така молитви, песни, формули. В.К.: Ясно, да. Е.А.: И като изпълнихме наряда Учителят държа беседа. И оттогава започнаха беседите „Утринни слова". В.К.: И те колко години продължиха? Е.А.: До края. В.К.: Значи така започнаха. Е.А.: Така почнаха „Утринните слова". Той не каза, че ще почваме, Той не каза нищо предварително. Но каза, елате на беседа. В.К.: И така започнаха Утринните слова в неделя. Е.А.: В неделя сутринта в 5 часа, да. В.К.: И след Утринните слова разхождахте се и в десет часа започваха неделните беседи. Е.А.: Пак, неделните си продължаваха в десет. В.К.: Обикновено как ставаше, сутрин дойдат в пет часа, до седем часа беседа, след това закусват и след това продължава пак беседата. А Паневретмия кога играеехте? Е.А.: А играехме Паневритмия сутринта, веднага след клас. След беседата. В.К.: След беседата „Утринни слова". Е.А.: Играехме Паневритмия. Имаше време. След това закусвахме и от десет часа почвахме новата беседа. В.К.: Неделната беседа до 12 часа. Е.А.: Не до 12 ч. По-раничко свършвахме.

В.К.: След това какво ставаше? Е.А.: След това обяд. В.К.: А после кой откъдето е дошъл си отиваше. Е.А.: Си отиваше, да. В.К.: Значи така вървяха Утринните слова. Е.А.: Да. Утринните слова така станаха. В.К.: Значи такъв е бил денят неделя. Утринните слова са били само неделя сутринта. Е.А.: Точно така. Друг път не са били Утринни слова. Той държа само една беседа Учителят, пак такава беше вечер, пак на Изгрева я държа.

В.К.: Ами държал ли е беседи срещу Нова година? Е.А.: Държал е. В.К.: Защото съм виждал едни мънички такива книжки. Е.А.: Да, малки, да. Държал е. В.К.: Приветствени слова за Новата година. Е.А.: Поздрави за годината, да. В.К.: То как беше? Събирахте се в салона. Е.А.: В салона. Винаги в салона. В.К.: Имаше ли по-специални приготовления за Новата година? Е.А.: А, някога имаше. Вечеря, нещо приготвено донесли. В.К.: Елха не сте правили. Е.А.: Не, елха никога. Как ние клони режем ли? Ние не режем дървета. В.К.: Тогава елха са правеше само на Коледа. Как посрещахте Коледа? Какво беше отношението на Учителя към тоя празник - Рождество Христово? Е.А.: Абе виж какво да ти кажа. Вечеряхме. В.К.: Обикновена вечеря. Е.А.: Е, не, или картофки, или каквото беше сготвено там. Дежурните каквото приготвят. В.К.: По-специален ритуал и по-специално отпразнуване? Е.А.: Моля? В.К.: По-специално отпразнуване? Е.А.: А не сме правили по-специално защото, ако на другия ден е клас, нали събота срещу неделя е Бъдни вечер, ако да речем Коледа е в ден на клас, ние си взимаме класът и Учителят даже казваше: „Хайде сега ще свършим, че утре ще дойдем на клас". В.К.: Това е за Коледа. Е.А.: За Коледа. В.К.: Значи имало е и такива случаи. Е.А.: Такива случаи сме имали. В.К.: Значи да свършиме, че утре трябва да имаме клас. Е.А.: Той държеше за беседата.

В.К.: Така. А как празнувахте например Великден? Е.А.: Великден? Ами как го празнувахме, пак с беседи. В.К.: Правеха ли козунаци, яйца? Е.А.: Ами разбира се. Да, правеха си хората. В.К.: Нещо по-специално празнуване, не. Е.А.: Не по-специално, не. В.К.: Интересува ме какво беше отношението на Учителя към тези два празника - Коледа и Великден? Е.А.: А, към Великден. Ами празник - Възкресение. В.К.: Имаше ли нещо по-специално, някакви изявления по тоя случай? Е.А.: Е, виж сега Паша ми казваше, че тя, когато е била първата година, те са вапсвали яйца и на всяко яйце имало един Псалом надписан. Ей това е един път направено. Но не е всеки път. В.К.: Да, така е направено. Нещо по-специални изявления на Учителя. Не просто ме интересува, защото този празник го празнува християнската църква. Плюс това знаем какво представлява Възкресението нали, Учителят говори за възкресението на Духа, говори за рождението на Духа, понеже канонизира църквата тези неща, освен това българският народ ги празнува по онези години и мен ме интересува как Учителят е гледал на тези празници. Е.А.: Учителят първо гледаше на духовната страна. Всичките други неща бяха второстепенни. Ще се събереме да вечеряме срещу Коледа, на Бъдни вечер, ама на другата Учителят ще каже: „Утре ще станем за клас". Той държеше на класовете повече и всичко това, което се изпълняваше в класовете. Учителят държеше на духовната страна на Братския живот, не на тези християнски обичаи. Не, не. Затова държеше.

В.К.: Друг един въпрос. Как се отнасяше към именните дни? Приятелите са имали именни дни. Празнуваха ли ги по онова време? Е.А.: Празнуваха ги. В.К.: Именните дни, който иска. Канеха ли Учителя, Учителят отиваше ли? Е.А.: Учителят е присъствал на именни дни. Например на Паша е идвал на имен ден. В.К.: Кой е на Паша? Е.А.: Параскева. В.К.: Параскева, какъв е тоя празник? Е.А.: Света Параскева има празник. Ами Учителят дойде един път без да го канят и дойде на имен ден на Паша. В.К.: Така ли? Е.А.: Да.

В.К.: А на рождените дни? Е.А.: На рождените дни по-после, то беше по-нова мода. В.К.: А първата мода беше по именните дни. Е.А.: На именните дни. В.К.: А ти Елена? Е.А.: Аз съм на „Света Елена", ама аз съм си празнувала винаги именния ден. Именния и рождения ден винаги съм си празнувала. В.К.: Именния и рождения ден. Е.А.: Ами така защо пък, да речем ще направя нещичко да почерпя приятелите, приятно ми беше да ги поканя и така да се срещнем, да се видим. Аз сега имах имен ден, но тоз път дойдоха само тези, които бяха поканени на обяда, никой не дойде друг. В.К.: Но кога, сега, тая година 1987 год.? Е.А.: Да. В.К.: Добре. Е.А.: Защото може би, не знам защо така беше. Аз не се засягам от тия работи. В.К.: Мен ме интересуват по онези години. Е.А.: Да, онези. В.К.: Например, когато на някой нали се раждаше дете. Е.А.: Виж, когато имаше някой нещо радостно, той даваше вечеря. В.К.: Учителят. Е.А.: Не Учителят. В.К.: А, оня другия. Е.А.: Другият, да. В.К.: Роди му се дете. Е.А.: Да например за рождения може да направят един обяд, нали. Или обяд или вечеря. Е.А.: За покойниците се даваше само вечеря. В.К.: А за друго празненство, семейно. Е.А.: Можеше и обяд. В.К.: А за онези, които се оженваха напрмиер? Сватби имаше ли? Е.А.: Е, не такива сватби. В.К.: Викаха ли ви когато се ожени някой? Викаха ли Учителя например? На тържествен обед? Помниш ли, не си спомняш. Е.А.: Не си спомням аз такова нещо. А, имаше един път, дадоха един обяд и Учителят беше поканен. В.К.: Значи на ония, които са се оженили. Друг въпрос, казахте за покойници. Е.А.: На покойниците се даваше само вечеря. Не даваше Учителя за покойниците да се дава обяд. Само вечеря. Но сега не го спазват това правило. В.К.: Само вечеря. Е.А.: Аз го казвам изрично това и даже можеш да го запишеш някъде, защото за покойниците само вечеря се даваше, да. В.К.: Защото има си правила. Учителят има съображения. Аз гледам сега по провинцията направо го удариха на тържества или помени за покойници, като почнат да разнасят. Пуснат кутия бонбони, локум, сладкиши и те обикалят от човек на човек. Онзи ги разнася и ги поднася, всеки си вземе и си ги увие в книжка и си го носи у дома. Е.А.: Моля ти се. В.К.: На тоя му се родило дете. Е.А.: Хайде за живо ако е, нека да черпят. В.К.: Този умрял, оня умрял. Е.А.: За умрелите като правят не върви това.

Братя Маркови от Русе, те са идвали на лагера, те бяха петима братя, мисля, че и петимата съм ги виждала, но сега да ги видя разбира се няма да ги позная. Щото много време е минало. Те бяха така сдушени помежду си. Не бяха в конфликти. Поддържаха се един друг. И една година идват на езерата по-късничко. Ние бяхме отишли вече с Учителя и така живота си беше тръгнал на лагера. И те като дойдоха донесоха едни гъби. Така хубави гъби. И Учителят каза: „Сгответе ги". В.К.: Те като се качвали. Е.А.: По пътя намерили някъде гъби. Учителят каза: „Сгответе ги". Аз се захванах, сготвих ги както се готвят гъби и най-накрая рекох да опитам гъбите на сол, на всичко, нали така, защото ще ги предавам на Учителя, нали, за Него ги готвя. Не мога да ги дам без проба, да не бъдат нито солени, нито безсолни, да бъдат както трябва. И като опитах усетих един много силен горчив вкус. И аз веднага отидох при Учителя и казах: „Учителю, аз сготвих гъбите, но те много са горчиви". - „Хвърлете ги!" Ами да. В.К.: Учителят какви гъби обичаше? Печурки?. Е.А.: Да, печурки. Те са най-хубавите гъби печурките. Има едни гъби, които растат под земята, но не знам не всякога ги имаме. В.К.: По онези години кои познаваха гъбите? Е.А.: Гъбите ли? Знаеш ли, че Влад Пашов познаваше гъбите. В.К.: Влад Пашов. Е.А.: Влад Пашов, да доста добре. И той ги преглеждаше дали са за ядене. Аз въобще не познавам гъбите. Само тези най-обикновените ги познавам. В.К.: Значи Учителят предпочиташе печурки? Е.А.: Да. В.К.: Как ги правехте? С масло ли?

Или как ги правихте? Е.А.: Ами задушавахме ги и слагахме малко мазнина нали, както се прави, но не сме слагали подправки. А така задушени. В.К.: Така на скара? Е.А.: На огън, на огън. На огън сме ги задушавали. Правили сме ги всякак.

В.К.: Ставаше въпрос за тези братя Маркови. Те бяха от Русе, така ли? Е.А.: От Русе са. В.К.: То на времето имало там русенска комуна. Е.А.: Имаше. В.К.: Спомняш ли си за тая русенска комуна? Е.А.: Аз не съм участвала в нея. Не съм участвала защото аз въобще в Русе не съм ходила. В.К.: Разказваха ми, че Паша често е ходила в Русе във връзка с издаването на беседи там от Малджиеви. Какво представляваше това Издателство? Е.А.: Паша имаше връзка с Русе, защото още първата година тя е била учителка в Русе. Тя е била учителка в Русе в гимназията и така е направила връзка с хората, а после пак продължаваше тая връзка с хората. В.К.: А за тези братя Малджиеви спомняте ли си. Е.А.: Този брат Малджиев, помня го. В.К.: Те имаха печатница. Е.А.: Виж, минаваха за много добри хора. Така знам, така съм слушала. Почтени хора, добри хора. В.К.: Там са напечатали доста беседи. Е.А.: Печатали са се в Русе беседи. В.К.: Защото аз виждам на някои от беседите пише „Печатница Братя Малджиеви". Е.А.: Да, Малджиеви, да. В.К.: Понеже стана въпрос за Русе, затова те питам. Може да знаеш нещо по-подробно. Е.А.: Не, не съм била близка с тях. Не съм била близка. С Богомил Малджиев имах хубави отношения. Така и сърдечни много хубави отношения съм имала през целия живот. Но той беше сгоден за сестрата Люба Аламанчева. В.К.: Едната Люба, другата Милка. Е.А.: За Люба беше годен. И Учителят им казал, почакайте, аз ще ви кажа кога да се ожените. И чакали, чакали, много години минаха и най-после когато вече разбрали, че няма смисъл да се женят, се отказаха сами. В.К.: Метод на Учителя. Е.А.: Метод на Учителя, да. Отлага работата, за да го изживеят. В.К.: Да полека, полека и постепенно. Е.А.: Е, изживяват се. Не, не може. И толкоз.

В.К.: Ами казахте одеве, за Бертоли ми говорихте? Вие какво си спомняте от него? Е.А.: Брат Бертоли съм чула, че тръгнал за Индия, да пътува, да се запознае с това учение индуското. Добре, ама спрял в Одрин. А пък там жена му Лучия, за която се оженва е била мома. Те живеели в Одрин. В.К.: Тя италианка ли е? Е.А.: Италианка. По баща ли, по майка ли българка, а пък италианка по род. И срещат се те там в Одрин, запознават се и той се отказва да ходи в Индия. Отива в Пловдив и там се оженват и след това идват в София. Там направя една къщичка. Той е много активен човек и много почтен човек беше. Имаше двама сина и две дъщери. Синовете не се интересуваха от идеите. Само Анина се интересуваше. Да, само Анина. Но той, когато се запознава с идеите, той ги прие. Не така как да е. Той помагаше на всички, които имаха нужда. Всички мозайкаджии са научени на този занаят от Бертоли. Той им даде занят. На повечето приятели, които работеха мозайка всичките са ученици на Бертоли. Впоследствие вече, когато стана онази работа с отпечатването на онова списание, когато трябваше да напусне работата защото не можаха да си платят задълженията, които имаха. Е, се оправиха после. Той отиде там в Румъния. Съвсем случайно го среща един негов приятел и той се оплаква, че няма работа и че е закъсал. И онзи му казва, виж казва: „Аз ти предлагам да дойдеш в Румъния, защото ние сега работим изкуствен мрамор. И сега го внедряваме в Румъния. И ти ще научиш един занаят и ще бъдеш доволен". И той наистина като няма друг изход отиде най-напред първо сам, после си взе цялото семейство, за да не са разпокъсани и там стояха няколко години. И когато той научи занаята, когато беше вече майстор на изкуствен мрамор тогава се върнаха в България. И той се върна заради Учителя разбира се. Той можеше да си остане в Румъния. Нали и там хубаво щеше да му бъде. Той

отиде там за занаята да научи и така. И после тука като дойдоха те направиха тука Университета с мраморите всичко. Брат Бертоли направи това нещо. В.К.: Спомняте ли си някои опитности, които той е имал с Учителя? Да ги е разказвал? Е.А.: Не, не си спомням. В.К.: Трябва да питаме дъщеря му Анина. Е.А.: Не, аз за неговия живот ще питам Анина. Той беше човек реален, положителен. Той каквото каже го прави. Имаше много хубави качества. Но съм възхитена от това, че той не направи скандал в Братството, когато фалираха с онова списание и трябваше да се изплати полицата и задълженията. Хората не знаят какво е направено. Те харчеха парите, харчеха, свършиха ги. И млъкнаха. И брат Бертоли си продаде къщата. После като се върна си я купи пак. В.К.: Ха, ха... Това понеже не са питали Учителя. Е.А.: Как? В.К.: Не са питали Учителя. Е.А.: А, не са питали Учителя. Не знам, питали, не питали. Вижте, в тоя период аз бях настрана. И затова много неща не зная, но в това време пак се срещах с Лулчев, ама бяхме малко така контра-контра малко. В.К.: Това с Любомир. Е.А.: Да. В.К.: Той фактически го е подвел. Е.А.: Не, той искаше да се прояви. В.К.:Искал да се прояви. Проявил се за негова сметка. Ана Бертоли има семейство. Е.А.: Две момчета и две дъщери. Ами има още една дъщеря която забравих. Тази Мариета. В.К.: Тя тука ли е. Е.А.: Да, в София е. Тя е съпругата на Влади Симеонов. Влади Симеонов хор направи и много хора влязоха в хора от приятелите, но когато стана преврата след 9.IX.1944 год. той се отказа. Щото той по рождение е такъв, левичар. В.К.: Аз съм го виждал на снимка как дирижира оркестър. Учителят седнал на стол в салона, а Влади с диригентска палка дирижира оркестъра. Е.А.: Да. В.К.: В салона, а Учителят седи и слуша. Е да, но то беше един-два пъти само. Той не можа дълго време да работи. Но после знаеш ли, че идва на езерата. Той има нещо в душата си от Учителя, което е съхранил. Не е така съвсем загубено. Не го зная сега кое в каква гама е, но помня, че дойде един път на езерата бяхме. Беше много дъждовно, че в моята палатка бяхме много души и прекарахме с часове така деня на разговор и Влади не беше враг. Не беше враг. А пък Мариета, жена му, тя е чужда. Тя никога не е дошла така на беседа, на клас, не. Тя е чужда, когато Анина си напусна университета и отиде да помага на баща си, за да вършат работа, да превеждат. В.К.: Да превеждат. Е.А.: Да, работеше брат Бертоли. Брат Бертоли работеше нали? Списваше списанието. Списанието ръководеше. В.К.: И това списание как се казваше? Е.А.: „Льо Грен дьо бле". Това, което във Франция издаваха. Да, защото те във Франция го издаваха. В.К.: От коя година почнаха да го издават? Спомняте ли си? След заминаването на Учителя. Е.А.: Да. По-късно го издаваха. След преврата на 9.IX.1944 год. не му даваха работа в София. И човека трябва да работи някъде, и тогава той, понеже беше чужд поданик, италианец, замина за Франция, и оттам насетне само във Франция беше. Понеже не му даваха тука работа. В.К.: От време навреме идваше тука. Е.А.: Идваше. Семейството му беше тука. Жена му не отиде. Може да е отишла в Париж така, но иначе не живееха в Париж. В.К.: Тука живееха. Е.А.: Да, тука живееше. В.К.: Ами тази книга „Учителят" на френски как се издаде във Франция? Знаеш ли книгата „Учителят" как се издаде? Тя има I, II, III - три книжки. Как се издаде? Анина ли, Бертоли ли или други я издадоха? Е.А.: А-а, е незнам. Мисля, че платиха на хората. Доколкото знам платиха. В.К.: Е, то трябва да се плати, там се плаща. Е.А.: Е, плаща се. Има един възрастен човек, който помагаше на Анина, помагаше на Бертоли заради езика. След това помагаше и на Анина. Той много, ама идейно помагаше. Той не взимаше пари.

Е.А.: Колко хора си отидоха. В.К.: Едните слизат на земята, другите си отиват. Е.А.: Отидоха си. Сега най-старата сестра е Теофана Савова. А тя беше

най-хилавата. Най-хилавата. Абсолютно слабичка, нежна, туй не може, онуй не може да работи, пък тя издържа досега. В.К.: Вероятно се пази, има начин на самосъхранение. Е.А.: Заради нещо е оставена може би, да. Те имаха едно място си бяха купили оттатък шосето. Там дадоха го за кооперация и затова тя живее там, има гарсониера. В.К.: Живее жената. Нейният брат, той почина. Е.А.: Не почина, а се удави в Искъра. В.К.: Но нарочно или? Е.А.: Не, без да иска. В.К.: Съдби човешки. Е.А.: Да. В.К.: Това трудно се преживява и трудно се издържа. Е.А.: Моля? В.К.: Изгубване на член от семейството по такъв начин. Е.А.: Не, много е. После син, майка, баща и две момичета. И останаха само сестрите. А най-слабата беше Теофана. Нежничка, тъничка. В.К.: Обаче ги преживя всичките. Е.А.: Всички преживя. В.К.: Ха, ха... Да виждал съм я как се движи като някой отшелник, като в някой стар манастир. Като отшелник. Е.А.: Ех, сега дошла е до тези години.

В.К.: Разкажете ми за дейността на Просветния съвет след заминаването на Учителя и издаването на книгата „Учителят". Е.А.: След като си отиде Учителят се образува Просветния съвет. В началото бяха по-малко хора, после се появиха желания, амбиции малко да влезат. В.К.: Отначало кои бяха, помните ли? Е.А.: Ами бяха всички интелектуалци. Бяха братя, интелигентни хора. Всички влязоха. И те бяха към 15 души. В.К.: С какво се занимаваше този Просветен съвет? Е.А.: Първата задача беше, издаването на беседите. Защото задачата на Просветният съвет беше да съхранят беседите. Понеже беседите, имаше над 500 беседи, имаше недешифрирани и в течение на десет години аз успях да ги изработя. Но то беше постепенно, нали. Много зор ми е давал Борис Николов на времето. Защото хо-оп ще има някакъв обиск, че може да дойдат да ни вземат беседите. Но да ти кажа Невидимия свят докрай издържа. Нищо не ни безпокоиха докато дешифрирам, докато работя. Нищо. И аз бях здрава дотогава. Щом свърших всичко, което написах, заболя ме единия крак, заболя ме другия крак и аз съм в това състояние, което ме виждаш сега с две патерици оттогава. Това колко години са? Над 30. Над 30 години сега. В.К.: И този Просветен съвет това му беше първата задача. Е.А.: Първата задача беше съхраняването на беседите. Даже, когато дойдоха ревизорите ме питаха: „Абе какво сте писали толкоз, че много разноски сме плащали на преписвачи". Пък аз диктувах беседите, защото много зор ми даваха. В.К.: А вие диктувахте, а друг пишеше. Кой ги пишеше? Е.А.: Една сестра. В.К.: Как се казваше? Е.А.: Тя и сега е жива - Любка Хаджиева. Какво да ти кажа, работник. Работник беше, плащаха й. Плащаха й на нея. В.К.: Ревизорите се учудваха какво сте правили. Е.А.:Ами викам имаше, писахме. Аз така казах, писахме, да. В.К.: Така и след това Просветният съвет решава да издаде книга за Учителя. Така ли? Е.А.: Просветният съвет решава да издаде книга за Учителя. И решиха кои ще бъдат в тази книга, но най-напред направихме едно писмо до Михаил Иванов. Първата ни работа, която направихме беше да направим връзка с Михаил. Като направихме връзката с Михаил тя излезе много несполучлива. От Просветния съвет беше писмото. Но ние не можахме да направим братска връзка, как да ти кажа. В.К.: Значи никакъв контакт не направихте с него. Е.А.: Никакъв. В.К.: Той се държа май грубо, надменно. Е.А.: Не, той ни отговори, но не той, а пак техния Просветен съвет. В.К.: А Просветният съвет на Просветния съвет отговаря. Пак той отговори. Той се смята, че е над Просветния съвет и не може да кореспондира с вас. Е.А.: Ами за Учител се представи бе! В.К.: Той се е провъзгласил вече за Учител. Е.А.: Той се провъзгласи именно за Учител, да. Пък Учителят каза, че Учител в един живот, Учител не може да станеш. В.К.: Това е ясно. Който не го разбира, той се провъзгласява за Учител. Е.А.: Е сега.

В.К.: Значи това беше контакта с Михаил. Е.А.: Несполучлив. В.К.: По-нататък. Е.А.: По-нататък са дребни въпроси. Не сме имали нещо кой знае какво. В.К.: Сега и за тази книга „Учителят" те си я разпределиха на теми, кой какво да работи. Е.А.: Не, аз не съм си взела тема, да. Щото аз си имах задача. Аз имах задача да дешифрирам. И дума да не става да пиша. Ама аз въобще не съм мислила да пиша бе брат. В.К.: Ясно, да. Е.А.: И като мина известно време, така мина повече, една-две години или три не помня колко време беше. Пристига Борис с книгата, отпечатана и донесена на Просветния съвет и като каза, че книгата за „Учителя" е готова, всички скочиха. Как така само те да пишат за Учителя, а не и другите. Борис каза: Тъй като беше Просветния съвет и за много години не можеше да се напише. И затова те са свършили тази работа, но виж да ти кажа амбиции беше. В основата според мене това бяха амбиции. Какво има сега решили, решили, други направили книгата. И напечатана ни я дават. Ами какво от това, че не сме участвували. В.К.: Тя е една хубава книга и хубав печат изобщо за онова време. Е.А.: Ама всичко е хубаво направено. В.К.: Такава книга на оня етап, не може да се иска повече. Е.А.: Ами да. Ами всичко беше хубаво. Сега защо, виж да ти кажа, аз пък тогава срещнах в едно томче, нали дешифрирах беседи, Учителят, срещнах нещо много хубаво, беше казал затова: „Учителят не трябва да изисква от учениците. Всички трябва да бъдат свободни в проявите си". С мои думи го предавам. В.К.: Не знам сега, между другото Томалевски по онова време ми разправяше следното. Ние на последните Просветни съвети се събрахме и поставихме въпроса за книгата „Учителя" и Борис станал и казал: „Така книга не може да излезе след 1000 години." А следващият съвет, те донесоха книгата. И беше едно много голямо разочарование, една много голяма обида и оттам ние всички се разочаровахме. Разправяше ми Стоянка Илиева „Аз колко време съм изваждала извадки, еди какви си, еднакво с другите, нали чакаме да се включиме, бяхме си разпределили работата. Отведнъж оня излезна, извади книгата и ние останахме като треснати по главата". Е.А.: Защото виж какво, не можеше да го направят. В.К.: Да, те не можеха да го направят. Защото не са в хармония. Те бяха различни, воюваха помежду си. Е.А.: Воюваха, да. В.К.: Аз също съм видял това с очите си. Е.А.: Един Кирил, знаеш ли каква война води Кирил? За песните воюва Кирил Икономов. Е сега, аз ти казвам, мене ме спаси това, което от Учителя прочетох затова, не взех страна. Ние двете с Паша не взехме страна в борбата. Всички се бореха. В.К.: Но такава книга в ония години не можеше да излезне отпечатана. На мен например не ми харесва метода. Е.А.: Да. В.К.: Защото той казва, че такава книга и след 1000 години не може да излезне. А на следващия път той я донася цялата отпечатана, готова. Е.А.: Е, тя е била готова. В.К.: Не е редно да казва това нещо. Той казва приятели работете и т.н. Е.А.: Е, да, почувствуха се пренебрегнати. В.К.: Пренебрегнати и много хора са работили с цели години вадят бележки. Е.А.: Ами нищо не са загубили. В.К.: Не са загубили нищо. Е.А.: Нищо не са загубили, че са изваждали извадки от беседи. В.К.: Виж какво, аз ги заварих онези хора, които бяха огорчени. Сега понеже аз знам много добре от Мария Тодорова и от Борис Николов, и от Методи Константинов как е била подготвена тази книга и тази книга не е могла да излезне, освен от тези четиримата. И ми е ясно и го знам. Но случаят, че излиза в пълна тайна също ми е ясен. Е.А.: Трябва да бъде. В.К.: Това е било грешка, че той казал, че след 1000 години не може да излезне такава книга. И Томалевски казва: „Това беше невероятна работа и оттам вече всичко тръгна надолу". Е.А.: Не. И оттам Просветния съвет вече се разби. Той престана като авторитет да бъде. Едничкото нещо беше за беседите. Ама беседите аз ги

работех. В.К.: Един го носи, друг ги печати, трети ги разнася. Е.А.: Е да, разбира се. Но виж всички годишнини съм ги дала със списък на беседите съдържанието и пълни годишнини. Когато впоследствие поисках някои годишнини Борис да ми даде, исках да прочета от беседите, защото ми ги взеха всичките при обиски и аз нямах нищо. И така много ми беше мъчно, когато Борис ми отказа да ми даде беседа. В.К.: От тези дешифрираните. Е.А.: От дешифрираните беседи, от тези, които аз съм работила, отказа да ми даде. И после аз много се възмутих, не направих скандал, виж скандал не направих. Аз можех да направя скандал, защото Борис няма право. Той може да е ръководител, ама авторитет не може да бъде за всичко. И после не видях едно течение след това в ред. Какво го правиха, какво ги направиха не знам. В.К.: И сега четирите копия са разбити. Е.А.: Е, сега. В.К.: Така са нещата. Е.А.: Да извиняват, ама аз съм ги дала, казвам ти по списък. Аз ги предадох. Но когато Борис, на мене ми каза той това. Това го казал на Георги Томалевскси, че заради Лулчев не ми дава беседите да ги чета. Сега аз и досега не мога да разбера. Аз ги работя беседите, не ги работи някой друг, аз искам да ги взема да чета, какво ще меси сега Лулчев? Сега, че аз съм имала някаква връзка с Лулчев, какво, защо е това нещо? И да ти кажа, това нещо досега не ми е ясно. В.К.: И на мен не ми е ясно. Така стана, че четирите копия се разбиха. Е.А.: Съжалявам, че не настоях. Аз много се борих да ми дадат едно копие от тези четири, които предадох по списък, но Борис като каже, нали знаеш какъв е твърд. А пък аз нали вече бях привършила беседите да ги работя и така. Както и да е. Мъчно ми е. Но може би за по-добре стана. В.К.: По-добре стана в момента, че вашето задължение и отговорност е предадено, сега други поемат грижата, те са отговорни. Е.А.: Те са отговорни. В.К.: Щяха да ви намешат в още други неща, само щяхте да се дразните. Е.А.: Не, защото така не са прави. Не бяха искрени с мен.

В.К.: Исках друго да ви питам, понеже все избягвах да ви питам по този въпрос след заминаването на Учителя. Как се развиха нещата. Аз преглеждах на едно място първото ви заседание след заминаването на Учителя било на 1 януари 1945 год. Е.А.: Да. В.К.: И предлагат Братски съвет от 7 човека. Е.А.: Да. В.К.: Аз заварих възрастните приятели все протестираха защо са седем човека и защо са до живот избрани. Е.А.: Ама те са за този съвет. За Братския съвет. В.К.: Пожизнено избрани. Е.А.: Вижте какво, защото имаше амбиции. В.К.: Пожизнено избрани. Е.А.: Е как пожизнено? Това нещо е старо. Стар метод е, пожизненото. Как ще избереш един човек пожизнено? В.К.: Аз ги заварих, когато дори приятелите бяха извадили нали от статии и от беседите на Учителя различни методи за управление, една година, седем дни, всеки ден да се сменяват и т.н. И ги заварих, и аз лично ги питах, вие как така пожизнено сте се избрали. Вие сте като папи, царе, патриарси, пожизнено. Е.А.: Да, като патриарси. В.К.: Не, ние по тоз начин избягнахме борби за ръководство. Е.А.: Е, да ти кажа пък, борби за ръководство. Хайде де. В.К.: Ха, ха ... Аз ги заварих. Беше ми много интересно и съм ги питал всички без изключение, нали. Дори им казвам моето мнение какво е и това на Учителя. Така казват направихме, това беше по-добре. Пожизнено, да са вечни.

В.К.: Искам пак да ви питам. Сега те много камъни хвърлят върху Никола Антов. Е.А.: Да. В.К.: Но понеже, по онези години аз питах много хора и дори ми разправяше един от приятелите, той си замина, казва: Веднъж един /Гради/ беше застанал и не пуска Антов в салона. И му казва: „Ти нямаш право да влезеш в салона". Е.А.: Не го пускат? В.К.: Не го пускат. В.К.: И Антов се обърнал и казал: „Аз на този салон ще му сложа катинар". Е.А.: Да. В.К.: И той после го сложи катинара. Веднъж Антов си беше купил костюм. Понеже имаше повече

пари, купи си костюм, два костюма си купи и за тези два костюма онези поревнуваха, дигнаха скандал на Антов, почнаха разправии нали за пари и т.н. Е.А.: Виж какво да ти кажа всякога, когато има пари и има безчестие, малко, едно зрънце от нечестност, скандалите са готови. В Братския живот, в Братските отношения трябва абсолютно, стриктно, абсолютна честност. Има ли безчестие, има ли лъжа, има ли това, то е загубена работа. Да ти кажа, за мене така е било. За мене. В.К.: Да, там където има користолюбие, непочтенност, там нещата вече вземат друга посока. Е.А.: Не, мен ме е страх, аз се страхувам. Знаеш ли, някога имам две каси нали? За нарядите и за... В.К.: Ваше лично ползване. Е.А.: Да. Някога забравям от коя каса съм взела и тогава слагам всичко, което е останало, за да не бъда отговорна пред себе си. Не пред другите. Аз за пред себе си искам да бъда. Щото аз не мога да кажа, че не съм взела. Ами, ако съм сбъркала? Като съм сбъркала може да съм взела от Братската каса. И щом е от Братската каса всичкото там да отиде. За мое спокойствие. В.К.: Това е много важно нещо, защото онези отгоре от Невидимия свят наблюдават. Е.А.: Ама не, страх ме е бе. Аз се боя да не сбъркам, защото как ще се явя пред Учителя? В.К.: Да, по отношение тези средства човек трябва да е почтен. Е.А.: Ама как ще се явя отпред Учителя? Ама знаеш ли, само веднъж Учителят ми даде пет хиляди лева за палатки да шия. Уших 20 палатки на един сезон. Не знам, много гости бяха дошли и от Рига и отвсякъде, не зная коя година беше. Последната ли беше 1939 год. не мога да ти кажа коя беше. Учителят ми даде 5000 лв. и само ми каза: „Гледай да не ги загубиш!" А така казваше и на брат Ради. Разбираш ли, като ми каза така аз рекох, щом ме поставя до Ради, добре съм. Защото ми каза: „Внимавай да не ги загубиш!" Да, само това ми каза. В.К.: Че на брат Ради как даваше парите, казваше внимавай да не ги загубиш, така ли? Е.А.: Да. В.К.: Той му даваше за продуктите. Е.А.: Да, за покупките, когато даваше и винаги му казваше, гледай да не ги загубиш! Защото разпилян беше. Той беше поразпилян. Така, но много честен. Много честен беше брат Ради. В.К.: И сега в случая даде ти 5000 лв., направихте палатките. Е.А.: Направих. В.К.: И палатките влезнаха в употреба. Е.А.: Аз ги изработих всичките, импрегнирани, готови пакети и когато вече дойдоха латвийците раздадох им палатките, да. За тях бяха, предадох им палатките и за да не носят по пътя за Латвия нали и тези палатки сега са тука на тавана. В.К.: Вие бяхте стриктни в това отношение. Тия 5000 лв. точно се наместиха. Е.А.: Аз направих сметка, предадох я на Учителя. Той не ми каза да направя сметка. Виж ще ти кажа нещо, което ми е направило впечатление, но аз парите ги бях вече похарчила. Защото много палатки бяха нали? Списък на палатките, колко струват и всичко. Един път Борис Николов, когато прави голямата чешма, когато работи Учителят му е казал, давал му пари и средства и казал: „Ще ми дадеш сметка после". Борис ми каза след това, че вярва, че Учителят не е прегледал нищо. Аз пък мисля, че е прегледал. Защото Учителят ни проверяваше и ни мереше Учителят. Учителят не можехме да играем пред Него както искаме. В.К.: Всеки човек на проверка и със задача. Да си изпълни задачата. Да, по отношение на тези братски средства е страшна работа. Е.А.: А-а, не. За мене Братските пари са огън. И затова, ами какво да правя като никой не иска да работи с тях. В.К.: Да. Никой не иска, защото вече няма хора. Затова аз работя само с мои средства. Е.А.: Да. В.К.: Слагам си ги за работа вече 20 години и съм независим. Никой не може да каже, че съм го крал, обрал. Е.А.: Че си направил нещо, че си злоупотребил. В.К.: Никой не може да каже нищо. Нещо да съм му взел пари? Не, ако се предадат, предават се по доброжелание, някои материали, иначе

не. Е.А.: Правиш сам, знаеш какво правиш и си го правиш както трябва и те прави това независим. В.К.: И аз, когато почна нещо да правя, аз отгоре виждам как помагат, като стълб ме държат отгоре, обаче силен съм вътре и отгоре съм силен, и парите са си мои. Никой не може да ми каже нищо. Е.А.: Да. В.К.: Ей сега това, което го правим, пак са мои средства. Никой не може да каже, ама защо, какво, що и как? Така съм си намерил така. Е.А.: Не, това ти е службата. В.К.: Такава ми е службата. Нека дойде той да работи. Е.А.: Как? В.К.: Нека да дойде някой да работи! Е.А.: Нека работи! В.К.: Няма. Е.А.: Е, да ама... Много мръсно нещо. Знаеш ли, че един път Учителят каза за парите, на градуси така на три неща ги нареди, но не си спомням точно как беше. И за единият сорт пари каза, тази дума Л. /лайна/, дето го казват. В.К.: Л. дето го казват. Е.А.: Това е казва така. Той каза думата. Не искам да я кажа думата, но Учителят каза, че така мръсни са. Така мръсни са парите. В.К.: Да. И Той на едно място казва, всяко нещо, което е спечелено с честен труд носи благословение, дадено с Любов за Бога. Носи благословение, иначе не. Е.А.: Да. Всеки, който работи затова, както сега ти ми казваш, че работиш, ти печелиш. В.К.: Печеля защото аз си го давам. Е.А.: Ти печелиш. Правиш си капитал. В.К.: Капитал правя на друго място. Е.А.: Е, да. Той е най-хубавия капитал. В Божията банка. В.К.: Божията банка. Е.А.: Щото другото е вятър работа. Много хора се съблазниха. В.К.: На мен ми направи впечатление, толкоз много пари минаха, след заминаването на Учителя нали? Независимо, че държавата ги взе. Виж дошли са парите идват с Учителя, Учителят си създава условия, Божественият Дух създава условия. Е.А.: Да. В.К.: И тия пари са били средства за печатане, за това, за онова. Учителят си заминава, Божественият Дух се оттегля, условията изчезват и възможностите изчезват. Че ги взели държавата, те по друг начин ще ги прахосат пак. Е.А.: Не знам. В.К.: Тия пари как, изчезнаха, аз заварих възрастни приятели, които ми говореха за толкова много пари, за милиони левове и т.н. Е.А.: Ами, когато бяха 7-8 милиона. В.К.: Милиона. Е.А.: Милиона бяха. Ама виж какво, това бяха пари Учителюви, знаеш. Защото по закона на тогавашния закон, Учителят беше автора. Той говореше, той даваше това Слово и Той беше. Негови бяха парите, да. Виж как природата организирва всичко. Няма грешка. Ако се появи тя е в нас. В.К.: Как откупихте авторското право от наследниците на Учителя и как организираха отпечатването на 51 томчета? Е.А.: Е, не знам. Пазаряха се. Не, те нищо не ни казваха на нас. Пък аз не питах. Аз не съм никак любопитствувала, като не искат да казват, да държат в тайна да правят каквото искат. Все пак чух доста работи, знам, че са дали дрехи от Учителя на много от тези. В.К.: Наследници? Е.А.: Не, на наследниците, не са дали. На наследниците мисля, че са дали одеала само. Аз не знам колко одеала е имал Учителя. В.К.: Защото аз знам четох веднъж един път нотариалният акт на едната част нали, колко хиляди лева са дали за откупуването на наследството, правото за отпечатване на беседите от наследниците на Учителя. Е.А.: Е да, имали са. Не, като си отиде Учителят първата ни работа беше да откупим. В.К.: За да отпечатате. Обаче за да печатате трябва да ги откупите според тогавашния закон.

Е.А.: Ами тогава веднага дойдоха ревизорите. И като дойдоха вече туриха ръка на всичко. В.К.: Ама те ревизорите дойдоха 1957 год. Е.А.: Как? В.К.: 1957 год. дойдоха ревизорите. А в 1951 год. печатницата приключва. Е.А.: Е да, порано се приключи. В.К.: В тази печатница кои работиха? Е.А.: Влад Пашов, Кирчо - лъвчето, Димитрий Стоянов и други няколко души братя и сестри имаше. В.К.: А тая книговезница, която е имало към нея? Книговезницата? Е.А.: Ами Невена работеше там Неделчева, не знам. В.К.: Той Антов е бил отговорник на

книговезницата. Е.А.: Антов, да. Той беше отговорник на книговезницата, да. В.К.:Тя и жена му е работила там. Е.А.: И жена му работеше там, да. В.К.: Значи така. А след заминаването на Учителя продължи ли този общ живот? В смисъл обща кухня, общи обяди? Е:А.: Продължиха. Докато имаше възможност. Докато туриха ръка на Изгрева. В.К.: Сега аз си спомням, след заминаването на Учителя образува се Младежки клас и брат Боев и другите възрастни започват да четат лекции на младежите. Като университет. Е.А.: Ех! В.К.: Слушай, аз например за мен, това нещо е смешно. Е.А.: Желаеха да се проявят. В.К.: Като заминава Учителя и те сега искат да заемат Неговото място и отварят Школата, правят Младежкия клас, почват да четат лекции, реферати и т.н. Той ми казваше - Георги Томалевски, че били са направили програма. Нали той тогава работи в Министерството. Програма, факултет еди какъв си, катедри и т.н. Е.А.: Не, имаше приказки само, но нищо не стана, да. В.К.: То беше хубаво, че беше една проява да се изявят приятелите, които им е било време да се изявят. Е.А.: Да се задоволят. В.К.: Обаче условията бяха такива, че не им се дадоха условия. Е.А.: Не, не. В.К.: И аз, които ги заварих всички бяха огорчени, че не са могли да се изявят след заминаването на Учителя. Всички без изключение. Съжаляваха, че не са могли да се изяват това, което са знаели и са научили при Учителя. Е.А.: Е, на кого да го изявят? В.К.: Пред българския народ. Ха, ха.... Е.А.: Защото българският народ още съществува. В.К.: Те смятаха, че българския народ трябва да бъде въведен от тях в учението на Учителя. А обществото на този народ отхвърли Учителя и то категорично. Е.А.: Това можете да го намерите и прочетете във вестниците от 1900 до 1944 год., където се надпреварваха да пишат хули и лъжи по адрес на Учителя. В.К.: Тези сили, които воюваха срещу Учителя те продължиха и след заминаването Му и от 1944 год. досега 1974 год. гоненията продължават. Е.А.: Властта ни забрани, ограничи ни, взе ни литературата 1957 год. и я претопи. Непрекъснато прави обиски, изземват и унищожават. Това са едни и същи сили, които воюват срещу Учителя. И утре ще воюват и по ваше време и след това. Но Духът на Учителя ще ви закриля. Защото Мечът на Духа е Словото на Бога. Словото на Учителя Беинса Дуно е Слово на Бога.

XII. МИСЛИ НА УЧИТЕЛЯ

/от тефтерчето на Елена Андреева/

Единственото същество, до което човек най-лесно може да се доближи е Бог.

Бъди винаги във връзка с Бога на Любовта.

Вън от Бога се създава греха.

Казвате, че имате вътрешни изкушения. Какви вътрешни изкушения имате? Изкушавате се от яденето, то е външно. Изкушавате се от една дреха, то е външно. Казвате: Влязъл дяволът вътре в мене. Само БОГ е вътре във вас. Дяволът е отвън. Не туряйте дявола там, дето никога не може да влезе. Вие туряте греха там дето не е. Грехът е нещо външно.

Аз като погледна на света виждам Божията Любов, която се оглежда в него. Бог ни обича, понеже се оглежда в нас. Ние трябва да обичаме Бога, за да се оглеждаме в Бога. Защото, ако ти не се оглеждаш, няма да се познаваш. Бог ви обича, понеже се оглежда във вас, приятно му е.

/10. Утринно слово. 18.XII.1938 г./

Ученикът разрешава най-мъчните въпроси в абсолютна тишина, когато всички спят, а само Бог е буден.

Тихият глас на Бога се чува само в тишината.

Помни само едно: Ти си жива душа, която люби Бога.

Само в Бога има истинско обединение на пълна Любов и радост. Когато ти ги имаш, Бог е в тебе.

Вашият възлюблен е Бог, Когото вие чакате да мине пред вашите прозорци, пред вашите очи. Когато редовно минава пред прозорците ви вие го посрещате и след това започвате работата си. През целия ден вие сте доволни и работите ви вървят добре. Случи ли се нещо особено или Бог не мине навреме, или вие го изпуснете, целият ден сте недоволни и работите ви остават назад.

Трите лица на Бога са трите добродетели - Любов, Мъдрост и Истина. Едното лице на Бога е Любовта, чрез която изпраща Живот във света. Второто лице е Мъдростта, чрез която изпраща Светлината. Третото лице е Истината, чрез която изпраща Свободата.

Щастлив човек е само онзи, който каквото помисли, може да стане. Бог е щастието на човека, понеже Той всичко може. Следователно, щастието е само при Онзи, Който всичко може. И ние всички трябва да идем при Бога, за да придобием това щастие. Знанието, мъдростта, добродетелта, силата, всичко е само при Онзи, Който всичко може.

/ 26. Л. 17. г. Мл. кл./

Когато свърже човек своята мисъл с Божията, никога не греши.

Проявеният живот на Бога е живот на Светлина.

Казано е, че Бог е Любов. Обичате ли някого, ще знаете, че Бог се проявява чрез вас. Обича ли ви някой, Бог се проявява чрез него.

Човек в когото Божественото живее, може да направи това, което и учениците не могат да направят. Той носи в себе си животворно електричество и магнетизъм, с които може да прави чудеса.

Първата и най-голяма заповед е да възлюбиш Господа със всичкото си сърце, със всичкия си ум, със всичката си душа и със всичката си сила.

Обикнете ли Бога, всичките противоречия ще изчезнат от живота ви.

Божественото начало у човека ние наричаме изобилие.

/9.г. „. Л. Об. кл. / (IX година, 4 лекция, Общ окултен клас)

Бог е еднакъв и на небето и на земята. Ако ние не Го познаваме и не можем да Го проявим, Той не е причината затова. Причината сме ние, че не можем да Го възприемем правилно.

Казва се, че Бог е неизменяем. Както и да Го опитваш, Той си остава един и същ в любовта си към нас. У Бога има желание всички да придобиете тази светлина, тази радост, тази любов, която Той има.

/5.3. 1939 г., Неделни утринни/

Ако Бог живее в тази жена, нейната целувка е свещена. Тя е в състояние да излекува и прокажения.

Бог мълчи, но ще ви постави в положение да преживеете това, което сте направили на другите.

Бог е приготвил за всеки човек, за всяка душа такива блага, каквито те не подозират.

/23.VIII.1938 г. - Рила/

Стремете се да придобивате Любовта, защото само чрез нея ще познаете Бога като свой баща. Той разкрива във вас ония богатства, които първоначално са били вложени в душата ви и ви ги предлага като ценни подаръци. Той дава подаръци на тия, които Го обичат. За Неговата Любов към нас няма какво да се говори. Той пръв ни е обикнал. Сега на нас предстои да Го обичаме. С Любовта си към нас, Бог е извоювал нашата свобода. Сега ние трябва да Го обичаме, да извоюваме Неговата свобода. Да извоюваме Божията свобода, това значи, да не ограничаваме Божия Дух в себе си. Вие не давате свобода на Бога в себе си. Вие не давате ход на Божествените мисли и чувства в себе си. Ако Бог ви каже да отидете при някой прокажен, вие ще се уплашите и няма да извършите възложената ви работа.

Любовта освобождава човека. Както Бог ни освобождава чрез Любовта си, така и ние трябва да любим ближните си за да ги освободим.

Бог всякога ви е обичал. Не е било време, когато Бог да не е обичал човека. Той го е обичал в миналото, обича го сега, ще го обича и в бъдеще.

Ходи там, дето Бог те праща.

Имайте свещени мисли и чувства към Бога и благодарете за всичко, което ви сполетява.

Ако в началото на живота ви Бог излее благостта си към вас, приемете Го. Ако пък в началото на живота и имате изпитания, чакайте търпеливо до края на живота си да получите благостта, която ще ви освободи.

Всички очаквайте Господа и бъдете готови да приемете Божието благо на всяко време.

Помнете, че Бог работи във вас. Като знаете това, стремете се всичко да правите за слава Божия.

/24.VIII.1938 г. - Рила/

За да ви обича Господ, трябва откато сте се родили, докато заминете за другия свят да не сте помислили нито една лоша мисъл, нито едно лошо желание, нито една лоша постъпка за някое същество, което Бог е направил.

/9 г. 31. Л. Общ.кл./

Да бъде човек свободен, то значи да се запознае с Бога. Да обича човек, значи да е възприел Божия живот. Да познава Бога, той трябва да е възприел светлината и знанието, което е излязло из Бога.

Само когато вашето сърце поставите на място, когато вашият ум, душа и дух се поставят на място, вие тогава ще познаете Бога. Той ще ви говори. Бог посещава само ония, на които сърцето е на тяхното място. Ако искате Бог да ви посети и да имате радост, вашето сърце трябва да бъде на място, на работа.

/26.VIII.1939 год./

Бог е едничкото същество, което не обича насилие. Вие всякога искате да Го насилите, но вие насилвате себе си. Всяко противоречие в мисълта не може да се задържи в Него. Зароди се някоя нечиста мисъл, Бог ще ви я повърне назад, в Него не може да остане.

Казваш: „Отче наш". Вярваш ли в този баща, който управлява света, че е един, че ти трябва да изпълняваш Неговата воля. Ако ти си готов да изпълниш Неговата воля без никакво противоречие, да знаеш, че каквото ти се случи в живота е добро, Той не може да направи нещо, което е неприятно за тебе, макар да ти се вижда неприятно. Туй, което е определил в дадения случай за

тебе, то е на място. Ако държиш тази мисъл, че всичко е на място, Той разполага със сърцата на хората, един ден Той ще ти оправи работите. И ще ги оправи, не когато ти искаш, но когато Той е определил.

Онова същество, което във всички случаи на живота осмисля и осветява нещата, наричаме Бог.

/8.X.1939 г. Утринно слово/

Ако искате да бъдете щастливи обичайте Бога. Бог в ума си има благото на всички същества. Ако в света има нещастия в Него съществува идеята, как да ги избави от тях, как да ги вразуми не с наказания, но как да им покаже пътя, да излязат от тях.

/19 г. 19. Лекция на Младежки клас/

Всяко добро побуждение, каквото и да е то произтича от Бога, Който е скрит в цялото Битие. Бог е скрит за всички същества. Зад най-малката материя Той е скрит. Зад най-малката интензивност на каквато и да е сила, която се проявява. Той скрит зад тая сила. Бог прониква във всички неща. Следователно, нищо в света не става без Неговата воля.

/ 23. Неделна беседа, 10.III.1940 г./

Ако не мязаш на Бога, в небето не може да идеш. Ако не си Негов син, не може да идеш там.

По-щедър в света от Бога няма. По-справедлив от Него няма. По-благороден от Него няма и по-силен от Него няма. Всичко има в ръцете си Той. А ние, които минаваме за Негови деца, мислим, че сме Негови синове, постоянно се оплакваме, че това нямаме, онова нямаме, от болести страдаме. Мислите ли, че ако един човек е болен, той е роден от Бога?

Казвате: Бог ще уреди живота. Господ урежда живота ни чрез нашата мисъл. Бог урежда живота ни чрез нашите чувства. Бог урежда живота ни чрез нашето тяло.

От нашия живот на земята се интересуват нашите добродетели, които са в другия свят и те всеки ден, не само веднъж на ден, но постоянно, ежеминутно искат да знаят какво мислим, как вървим на земята. Те много се интересуват. Като отворят книгата, знаят, какво мислим и какво правим.

Аз от вас искам едно: Без да сте видели Бога вярвайте в Бога. Като дойде светлината, вярвайте в Бога. Като приемете въздуха, вярвайте в Бога. Че аз виждам Бога в моята мисъл. Правя различие между моята мисъл и Неговата мисъл. Виждам моята мисъл е заплетена, като дойде Неговата мисъл, изведнъж всичките неща се разрешават.

Бог работи за себе си. Бог прави добро в света, защото е съвършен. Той иска да се прояви такъв, какъвто е. Бог не иска ние да го одобряваме. Той се проявява, каквото е Неговото естество. Ние намираме, че е Всемъдър, Всеблаг, Всесилен, няма никакво изключение в живота Му. И ние по същия закон постоянно се стремим към Него. Една разлика има: Бог се проявава в своето съвършенство, пък ние се приближаваме, учим се от Него. И всеки ден трябва да бъдем по-съвършени и по-съвършени, да се приближаваме към нашето съвършенство. Ако искаш да бъдеш като Бога, трябва да се слееш с Него. Ти като се слееш, ставаш едно. Ако искаш да си вън от Него, да Го виждаш, да се приближиш. Най-хубавото нещо е, че ние се стремим към Бога и Бог се стреми към нас. Бог, като се стреми към нас, повдига ни. Ние, като се стремим към Бога, ние се въздигаме.

/19 год. Общия клас, 28 лекция/

Да познавате Бога като същество, което обича всички, в което всички живеем. И То ни обича без разлика. И най-малките и най-големите същества Той еднакво ги обича, понеже то е Неговото тяло. Бог не може да бъде в противоречие с удовете си. Всичко онова, което е в Него, Той го обича. Ние съставяме част от Него и ние трябва да Го обичаме. Ние трябва да обичаме цялото. Ние не може да обичаме всички, понеже всички не са в нас. Ние сме всички в Бога, Който обича всички. Ние трябва да обичаме всички, понеже всички са в нас.

Дотолкоз, доколкото се увеличава любовта ти към Бога, дотолкоз и Бог ще се изявява към тебе. Според степента на твоята любов ще зависи изявлението на Бога. Колкото повече Го обичаш, толкова повече ще станеш по-благороден, по-силен, толкова умът ти се разширява.

Само като обичате Бога, Той ще ви научи как да обичате хората. Без любов към Бога, никого не може да обичате.

/19 год. 34 лекция/

Реално нещо е онова нещо в света, което носи мир, което носи светлина за човешкия ум. То е Бог. Онова, което носи мисъл в човека, което осветява човека, то е Бог. Онова, което внася най-хубавото в човешкото сърце, това е Бог. Онова, което дава сила на човека, то е Бог. Онова, което освобождава, то е Бог. Не трябва да мислим, че Бог сега ще ни освободи. Преди векове, когато Бог създал света, Той е освободил всичките. Сега показва само по кой начин човек може да се освободи. Защото човешката свобода седи в душата, която Бог му е дал.

/33 Неделна беседа, 2.VI.1940 г./

Макар, че всичко ни доказва, че Бог се проявява във всичко и даже там, където ние най-мъчно да го разпознаем, проповядва се обаче, още че Бог се намира в небето. И така от небето се прави една материална идея. От само себе си се разбира, че ние няма да опровергаваме тази идея - това е, което са разбрали в миналото и това са могли да кажат. Важно е, че днес човек схваща свещеното присъствие на Бога в живота и че то Го разпознава във всичките прояви. Важно е, че вижда, как Неговият велик Дух работи в света. Защото красивото и великото в света както в миналото така и в сегашното е Духът. И когато се възхищават от миналото, когато си спомнят всичките хубави неща, не трябва да се забравя, че хубавите неща са резултат на работата на Духа. Това, което е велико, възвишено в света е Духът. Когато Духът присъствува в ума на човека, той се чувствува като че ли има крила. Той се чувства вдъхновен. Една приятна светлина излиза от него. Когато Духът работи в сърцето на човека той се чувствува могъщ, въодушевен с подигнати чувства и готов всичко да направи. От неговото сърце излиза една приятна топлина, която стопля всичко около него. Нищо не е невъзможно за този човек. Силата на Духа прониква еднакво и неговата воля, и той е разположен да изпълни всичко с радост и самоотричане, даже неща, най-мъчни неща, които се изпречват на пътя му.

Има един Който ви обича. Към всеки едного от нас Бог има специфична любов. Никой не ви обича, както Бог ви обича. Той ви е обикнал тъй, че кой друг би ви дал това, което Той ви е дал. Кой би ви дал такова тяло, такова сърце. Бог каквото е казал, ще го направи. Онзи, Който ни е обикнал и ние трябва да го обикнем, за да стане животът ни осмислен. Понеже този, Който ни е обикнал живее във всичките хора и ние трябва да се научим да Го обичаме навсякъде. Вие сте жаден, минава един човек с пълна стомна с вода, сипва ви

една чаша, то е любов. То е Бог, Който се изявява в този човек. Във всички хора има един, който ни обича. Когато Той е там, любовта действува, когато Го няма, хората имат особено отношение към нас. Когато Бог е в тях, те ни посрещат, когато Го няма, казват: Няма Го, когато дойде тогава. Когато Господ е в нас ние сме разположени, когато Бог не е в нас, не сме разположени. Бог се оттегля по някой път, за да си починем. Бог не иска да ни притесни в съзнанието ни със своето Величие. Той, като донесе благословението, оттегля се, за да можем да се ползуваме. Той не се изявява в своето Величие, ако ни се изяви, не можем да издържим. Той ни се изявява във форма достъпна за нас, за да ни даде един подтик. Той ще ти пошепне: Обичай!

Всеки човек, който вие обичате, вие му давате материал. От него Той ще направи нещо заради вас. Какъвто материал му дадете, такава стока ще изработи заради вас.

/ 33. Неделна беседа, 2.VI.1940 год./

Когато всички имаме еднакво отношение към Бога, еднакво изпълняваме волята Му, ние сме свободни.

Във вас има желание да служите на Бога. В това положение вие се подигате.

/ 34. Неделно утринно, 14.VII.1940 г./

Всеки човек, който е работил за Бога, има право. Като стане човек сутрин, първата идея е да работи за Бога. Ако за Бога не си работил ти нямаш право. Бог е разумното в света, за Когото трябва да работим. Той всеки ден наблюдава, доколко сме развили нашата съвест, нашата любов към Него, надеждата, разсъдливостта, музикалното чувство, доброто внимание, справедливостта.

Не искайте вашите учители да бъдат снизходителни. По-снизходителен от Бога няма. Той е предвидил всичките ни нужди. Ако ние не се развиваме съобразно неговия план, Той изменя онова, което е отредил за нас, задържа своето благословение.

/Неделно утринно, 6.X.1940 г./

Вярата е един абсолютен закон. Като вярваш в Бога, пресичат се връзките, с които си свързан. Вяра без колебание, вяра, която произтича от любов.

Чрез надеждата трябва да осъществяваме нещата. Чрез вярата трябва да обхващаме. Тя е възможност да реализираме каквото искаме. Любовта е онази велика сила, която ни подтиква към Великото. Чрез любовта ще влезем в общение с Бога и тогава ние ще бъдем радостни и весели в живота. Неизмерими блага Бог е предоставил за развитието на човешката душа.

/Утринно слово, 13.X.1940 г./

Неизменно същество е само Бог. Всички други същества вземат всевъзможни форми.

/20 г. 4 л. Об. кл./

Най-първо трябва да си изберете един идеал, с който трябва да живеете. Кой е той? Аз ще го нарека втория Адам, Христос, син човечески, синът Божи? Онзи, който всякога обичал хората повече, отколкото те са го обичали. Онзи, който прости всичките прегрешения, че всичко каквото сме извършили Той го взе върху себе си. Ние и това забравяме. Не заслужава ли този, Който така

постъпва да бъде обичан? Да мислим за онзи, Който ни е обичал през всичките векове, бил с нас във всичките ни слабости и когато всички са ни изоставили, Той ни подавал ръка. Не е било време, когато не е подавал ръка. Не е било време, когато ние сме Го помолили, Той да не ни е послушал. Всичко онова, което е било необходимо за нашия живот, всичко това ни е услужвал без да Го знаем. Каквото е направил се криел някъде да го не знаем, че Той го е направил, за да бъдем свободни. Да не би да помислим, че има някаква користолюбива цел, като че иска да ни подкупи. Той иска да ни покаже, че Неговата любов е съвършено безкористна. Не иска да ни направи свои слуги, роби, но иска да ни направи подобни на Него, да участвуваме във всичките блага, които Той има.

Любовта е път, по който Бог изпраща своите блага. Всички същества по лицето на земята и най-напредналите същества от невидимия свят се интересуват от любовта. И ангелите искат да бъдат обичани. Боговете и те искат да бъдат обичани. Всеки се нуждае от Божествената любов, понеже в Любовта Бог присъствува.

Човек, който иска да се занимава с любовта, трябва да е съвършен.

Господ казва: Преди да поискате аз ще ви дам. Преди хиляди години Господ е предвидил онова, от което ние имаме нужда. Ние казваме: Къде е Господ? - В слънчевата светлина, която иде - там е Той. Във въздуха, който дишаме, във водата, която пием, във всичко с което сме заобиколени, във тия грижи и нежности, които имаме - във туй е Бог.

/ 27.X.1940 г. Обедна/

Аз определям Бога така: Единственото същество, което всякога във всички моменти, мисли заради нас; единственото същество, което никога не ни забравя.

Подобрете състоянието на вашия ум.

Подобрете вашето сърце и след туй ще бъдете в състояние да подобрите вашия материален живот.

Аз толкоз възлюбих Бога, щото давам всичко жертва, за да Го позная.

Добродетелта трябва да бъде толкова велика, че да е над всичко!

Радвай се всякога в Господа!

Сигурността на живота седи в това: Да бъдем свързани с Бога.

За възпитанието:

Как ще възпиташ едно дете, ако не събудиш в него любов към живота, към знанието, към свободата?

Любов:

Когато грее слънцето - радвайте се.

То кога грее и хляб се пече и вода чиста и бистра от извора тече.

/7 серия, 1920 г. 26.II.1931 г. 12 ч./

Светлото малко тефтерче

/Извадки на Савка за Еленка/

11.VI.1929 г. - вторник

Може съвършено да изключите страданието! - Как? - Обичайте Бога!

Любовта изключва всяко страдание!

Не ходете да се запознавате със света без Бога! Любовта към света е относителна реалност, а Любовта към Бога е абсолютна реалност!

16.V.1929 г.

Вярата е събиране, науката - приложение!
Дерзай! Бодра в себе си и послушна към Бога!
Савка Керемидчиева

От малкото кафяво тефтерче на Елена

/Мисли от Учителя/

27.II.1936 год.

Истината изключва всяко удоволствие.

Мъдростта изключва всяка лекост /шега/.

Любовта изключва всяко насилие.

7.III.1936 год.

ВСИЧКО В СВЕТА Е РАЗУМНО

Умният човек е благодарен за всичко, което му се случва, за всичко благодари на Бога.

Бог е вложил в моята душа. Аз искам да се изпълни Божията воля, да се изпълни Божият план, каквото Господ намислил заради мене. Да бъде Божията воля! Аз ще работя да стане тъй, както Господ е определил.

3.V.1936 г.

Обичай всичко, както Бог обича. Обичай всичко, както Учителят обича!

Обичай всичко, защото Той го е създал и защото Той го обича. Радвай се на всичко, както Той се радва. Виждай навсякъде Божественото.

Мисли положително! Добрата мисъл е Божия.

Не съди! Не се произнасяй защо нещата стават. Всичко е за добро. Когато питаш, защо стават нещата така, ти критикуваш Божественото.

Когато с радост приемаш страданията, Бога приемаш. Зад страданията е Бог.

Моли се Бог да изпълни сърцето ти с Любов, да обичаш, както Бог обича, не да искаш другите да те обичат.

Работи и мълчи! В мълчанието зреят духовните добродетели.

Царският път на душата.

Давайте без да очаквате нещо. Който взима, нека той мисли, какво може да даде, това е негова работа. Бог дава, а ние взимаме. Взимайте това, което Бог ви дава и давайте от онова, което сте получили.

19 год.

Словото Божие съдържа сила и мощ.

Докато не приемете Словото Божие в себе си, вие ще се пържите в собствените си грешки и слабости, както досега сте се пържили.

19 год.

Във всички положения и случаи човек учи един и същ урок, да обича Първата причина, да обича хората, без да чака те да го обичат.

5.X.36 год.

Когато вършиш нещо попитай се: Волята Божия ли е това? Господ ли го иска?

6.XI.36 г.

Искам да мисля като Бога. Във всичко да виждам великото и красивото.

Господи, да бъде Твоята воля! Аз ще приема на драго сърце всичко онова, което иде от Твоята ръка и ще изпълня волята Ти без никакво престъпване на Твоя закон.

/От „Пътят на ученика"/

Учителю, аз ще разреша всички задачи, които си ми дал в живота. Аз ще ги донеса пред Тебе на одобрение и каквато корекция направиш ще я приема с разположение.

/От „Пътят на ученика"/

14.XI.36 г.

Дръж за себе си само необходимото. Всичко без което можеш остави го, то не ти трябва. Не мисли за него! Имаш една риза, една рокля, едни обуща - нищо излишно не взимай.

17.XII.36 г.

Всяка скръб показва, че ти или не си доволна от онова, което Бог ти е дал, или искаш нещо, което нямаш.

2.II.1937 г.

За всичко благодари! Каквото и да ти се случи, не се обезсърчавай и благодари на Господа. Такава е волята МУ. Молете се на Бога да възрасти у вас всички добродетели, всичко благородно и възвишено. Молете се за развиване на всички дарби, които са вложени у вас. Молете се да развиете в себе си търпение, кротост, милосърдие, въздържание, усърдие в работата си.

24.II.1939 г.

Колкото препятствия да срещнете, кажете: Такава е волята Божия.

За да станете умни и добри трябва да развиете самообладание.

Задачата си с Любов ще решиш. Ще обичаш всички, ще се радваш с радостите на другите и ще успокояваш натъжените. Всички хора са Божии, и ти си едно с тях. Мисли добро за всички както за себе си. Говори добро за всички, както за себе си. Има по-важни неща от личните ти неуспехи.

26.II.1939 г.

РАЗМИШЛЕНИЯ И РАЗГОВОР СЪС СЕБЕ СИ

В живота си имаш само един път, по който може да вървиш. Краят на тоя път е ученикът, белият връх, Бог. Само тях можеш да желаеш, да се стремиш да ги добиеш и да бъдеш свободна. Всяко друго желание ще ти донесе скръб в края, колкото добро и благородно да ти се показва. Ти може да се отбиваш в хиляди странични пътеки, може да изпитваш голяма радост или удоволствие, но в края ти ще имаш разочарование.

Аз съм жива душа, а душата ми може да бъде задоволена от Бога - затова Той е цел в живота ми. Той е в мене, около мене и навсякъде. Постарай се всеки миг да Го откриваш в своята мисъл и в сърцето си и да направиш това което от Него излиза. Това е постоянната ми работа. В мене се проявява живота на цялата природа, от най-нисшето до най-висшето и всред тоя разнообразен живот да намеря основната идея, която го осмисля, дава му смисъл, цел, съдържание, хармония и форма.

За да скъсам всички вериги на миналото, трябва да престана да мисля, да съдя, да го преценявам. Знанието не иде от преживяната опитност, а от светлината, която Бог ми е дал, след като съм преживяла една скръб, която е намалила, скъсала една верига на миналото.

Безпощадна да съм към всички мисли и чувства, които ме свързват, повръщат към старото. Никаква мисъл за това, което е било, защото не може да го измениш.

Да не мисля и за бъдещето, защото и то не е в моите ръце. Бъдещето е в ръцете на напредналите същества, на тия, които ме обичат - те ще ми дадат

само светло, добро и благо.

Докато аз не добия ум светъл без никаква сянка, докато и зад най-голямото зло не видя доброто, за което Бог го е допуснал, аз съм в стария живот. Докато не добия сърце чисто, докато при всички положения в живота и при най-големите скърби и най-големите радости сърцето ми не е тихо и спокойно, когато трепти от благодарност към Бога, тогава съм направила първата стъпка на ученика. Всяко нещо, което нарушава моя светъл ум е сянка - не ми е потребно. Всяко нещо, което носи недоволство не ми е потребно. В живота само без Бога не мога. И зад злото и зад доброто е Бог, аз трябва да Го открия. Във всички прояви в живота да виждам разумността - изявление на Божията Мъдрост.

Да простя на другите, значи абсолютно да забравя, какво те са ми направили, казали, в ума си да не държа никаква мисъл затова и в сърцето си никакво недоволство. Постоянно миналото, старото нахлува в ума и в сърцето ми, постоянно трябва да чистя ума от сенките и сърцето от петната без осъждане и без болка.

Когато мога да разреша едно противоречие, един Божи лъч присъствува в ума ми. Когато мога да изляза от недоволството, свързана съм с Бога. Не мога ли да направя това, да се моля, докато Божията виделина ме озари? Разрешението на всички въпроси мога да го намеря в Бога, който живее в душата ми.

Да намеря в себе си една неподвижна точка, на която да се опре моят ум и моето сърце, която нищо в света да не е в състояние да я поклати.

XIII. КАК СЕ ИЗДАВАШЕ СПИСАНИЕ „ЖИТНО ЗЪРНО“?

Редакцията на „Житно зърно“ е на ул.„Веслец“ 47, София. Първата книжка е излезнала м. февруари 1924 год. Излизат по 10 книжки всяка година от 1924 год. до 1944 год. Пълни 17 години. Последната книжка с брой 1-2 е 1944 год. Бомбардировките над София, войната, братството е в с.Мърчаево, разпръсването на редакционния съвет допринасят за спирането му.

Предоставяме ви само няколко сведения от различни години, с което може да се онагледят етапите, през които е минало списание „Житно зърно“ в разстояние на 17 годишен живот.

1. *София, 20 октомври 1923 год.*

Редакционен комитет
№ 2

До младите братя и сестри.....

Любезни братя и сестри,

По списанието, чието издаване се реши на Младежкия окултен събор през м. Юли т. г. съобщаваме следното:

От тукашния Специален Окултен клас се избра Редакционен комитет от

7 души - 5 братя и 2 сестри, а именно: Д. Гарвалов, Г. Томалевски, Г. Радев, К. Кузманов, К. Константинов, Паша Теодорова и М. Тодорова. Това стана сега, защото се чакаше пристигането на братята и сестрите - студенти и студентки от провинцията. Комитет осмисли по-важните въпроси свързани с издаването на списанието, говори с Учителя и това, което реши ви съобщава:

По отношение на програмата да бъдат застъпени следните отдели:

1. Общи статии по окултизма.

2. Специални въпроси из окултните науки.

3. Научни въпроси, разгледани в светлината на окултизма.

4. Кратки художествени литературни работи с окултно съдържание, а именно такива, които отразяват вътрешния живот на ученика.

5. Преглед на окултния свят и окултните книжки.

6. Отговори на важни въпроси повдигнати от четците.

7. Колективно разработени теми.

Списанието ще гледа никого да не критикува да не се бърка в политически въпроси и въобще да се занимава само с положителна работа.

Редакционният Комитет се избра с пълно доверие и поемайки отговорността за издаването на списанието ще съблюдава щото всичко направено и изнесено да бъде в духа на Новото Учение.

По отношение на моралната и материална издръжка на списанието разчитаме на братската подкрепа от провинцията. Списанието ще може да изпълни своята задача само, ако бъде изнесено с общи усилия. Ние вярваме, че всеки където и да се намира и каквото и положение да заема може пряко или косвено да бъде ценен сътрудник на списанието. Комитетът ще се вслушва във всяко изказано мнение по общата насока на списанието и ще бъде толерантен и внимателен към всичко, което се изпраща за печатане. Общото желание е да се поместват в списанието предимно оргинални работи, а на второ място - преводни.

За материалната издръжка на списанието разчитаме на следното:

1. На вноска от 100 лв. 1/3 от обещаните 300 лв. от братята и сестрите, участвували в младежкия събор. В тези 100 лв. да влиза абонаментът за 1 година, около 60 лв. а от останалите 40 лв. да се образува резервен фонд. За да се улесни и ускори работата желателно е тази вноска да се направи най-късно до 15 декември т.г.

2. На абонати, каквито могат да бъдат всички братя и сестри млади и стари, външни хора и т.н. за записване абонати вероятно ще бъдат изпратени специални печатни покани, в които ще бъде означено името на списанието, кога ще почне да излиза и т.н.

Като смятаме, че едно здраво организиране на издаването ще стане за 1-2 месеца и като имаме предвид някои важни астрологически съображения предполагаме, че списанието да почне да излиза към януари или февруари идната година. В началото още то ще се издава един път на месеца в две печатни коли на хубава хартия, с хубава печатна техника, а ако има възможност и условия понататък ще се издава и два пъти в месеца.

Надяваме се на пълната ваша поддръжка и ви изпращаме сърдечни братски поздравления.

Редакционният комитет

Всичко за списанието се адресира до Редакционния комитет: Г. Томалевски, ул. „Веслец" 47, София.

*

* *

2.

До Братята и сестрите в
Гр. ОРЯХОВО

Любезни братя и сестри,

В допълнение на писмото ни от 20.X.1923 год. по отношение на списанието, съобщаваме ви следното:

Списанието, както се вижда от тук приложената покана със записване на абонати, започна да излиза от месец февруари тази година. То ще се нарича „Житно зърно". Това ние намерихме най-подходящо. То се одобри и от Учителя.

За да бъде осигурена материалната поддръжка на списанието за цяла година, необходими са от 40 000-50 000 лв. До сега са постъпили от общите вноски по 100 лева, около 10 000 лева. Останалата сума се надяваме да бъде събрана от абонати за записването на каквито ще трябва да бъдат положени най-големи усилия и в провинцията, и в София. При това положение списанието почва да излиза като заелите се с неговото издаване разчитат напълно за постоянната материална и морална подкрепа на всички братя и сестри. Списанието, както си спомват участвувалите в младежкия събор е тежко и общо дело. И материалните му, и моралните му успехи или неуспехи зависят изцяло от тях.

Материалът за първия брой е готов и тия дни се дава под печат.

Умоляват се братята и сестрите да направят отделен списък на далите по 100 лева, със сведения указани в поканата, а самата покана, в която ще се запишат новите абонати /по 60 лв./ каквито могат да бъдат всички, да бъдат повърнати преди 15 февруари.

Ръкописите изпращани за печат, да бъдат ясни, написани на едната страна на листа и да носят отдолу или псевдоним, или сигнатура, или името, според желанието на автора. Желателно е редакцията да знае имената и на ония автори, които са се подписали с псевдоним или сигнатура.

София, 19 февруари 1924 г.

От Редакцинния комитет
/Кръгъл печат с надпис „Редакция Житно зърно - София/

*
* *

3.

Ние знаем Бога само като Любов.
Любовта съединява хората. Това,
което разделя хората не е от Любовта.
Учителят

Днес, в това изключително време, когато отделната личност и отделните народи са оградени до най-възможната висока степен със стените на егоизма, когато взимната вражда е взела максимални размери, дълг се налага на ония събудени човеци братя, приели Бога за върховен Господар и Любовта за едничък закон, да си подадат ръка и задружно се опитат да дадат с разумно слово и пример своята помощ.

А между човеците на земята ще трябва да дойде братското разбирателство та да се премахне онова, което днес тежи между нас - хората

с духовно светоразбиране. Слънцето сутрина огрява най-напред най-високите върхове и тия които живеят там най-добре знаят, че едно е световното слънце. Догмите, сектанството, анатизма, които сковават свободната мисъл, трябва да отстъпят мястото си на широкото, свободно разбиране, имащо в основата си Божествената Любов. Времето за подобно братско единение между отделните духовни течения. От нас няма да се изисква да загубим своята индивидуалност и характерност като отделни личности и общества. Няма да заставаме на някакви измислени човешки платформи, защото това е несвойствено на свободните хора и неизгодно за нашите задачи. Напротив, онова, което дава нашата украска като толстоисти, вегетарианци и Ученици на Бялото братство, теософи, евангелисти адвентисти и пр. е красиво и необходимо даже при днешните условия.

Единствено важно за днешния момент и епоха е еднаквостта, която имаме в схващането си по най-жизнените и кардинални въпроси на живота, а именно въпросите за насилието, братството, мирът и Любовта. Това е най-широката наша база и най-съществената ни платформа. На нея ще застанем, когато ще трябва да помагаме на нашите братя - човеци. Ще трябва да се сплотим, защото самото време ни определя обща работа и знаем, че сподавяния глас за братство и мир изхождат от едно сплотено мнозинство, по лесно се отеква в народната изстрадала душа.

Ще изключим от нас оня разделящ елемент, който се изразява в спор, одумване и пр. Времето, през което живеем най-малко изисква това. Няма защо да си поднасяме само правотата на нашите разбирания, а да си поднасяме завършени плодове на нашия опит. Ние пак ще си работим отделно даже по-усилено, а навън ще изнасяме само готовите, годни плодове.

Ще работиме искренно и неуморно и Бог ще ни помага, когато нашето усилие изхожда от Любовта.

Ако под знамето на войните и кървавите революции се е нареждало мнозинството жертви на незнанието великия световен принцип на взаимопомощта, то ще дойде ден, когато едно още по-голямо мнозинство от свободни хора ще се нареди под знамето на братството и мира.

По повод на всичко това в София заедно с пристигнали от Русия секретар на Л. Н. Толстоя се състоя първото учредително събрание на СВОБОДНОТО СДРУЖЕНИЕ НА ДУХОВНИТЕ ТЕЧЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ. Подробности по това ще намерите в позива, който ви изпращаме, който позив е подписан от всички представители и на когото ще трябва да дадете широко разпространение в духовните среди.

Подобни събрания за опознаване и обмяна на мисли ще трябва да се направят и във вашия град и околия. Ще се приказва върху онова, което е общо между нас, а не върху онова, което ни различава. Пристъпете веднага към дейност с нужното съзнание и толерантност.

Очаквайте своевременно осветление по всички възникнали въпроси около сдружението.

Дерзайте във възвишеното дело на Белите братя - братството и мира.

Група ученици в София

София, 24 септември, 1924 г.

/Кръгъл печат с надпис Редакция Житно зърно-София/

*
* *

4.

За брат МИХАИЛ КРАЕВ
Гр. ОРЯХОВО

Списание „Житно зърно"
ул. „Веслец" № 47
София

Имайки предвид това, че списанието се разпространява повече между братските среди, а неговото главно предназначение е да осветли външния свят върху окултните истини и новото учение, то редакционния комитет, разчитайки на това, че имате присърце разпространението на списанието, ще ви изпраща занапред от всеки брой по десет /10/ книжки, /освен абонаментите/ на които ще намерите пласимент за ръчна продажба по книжарници или будки в града ви.

Такива 10 книжки от последния /6 брой/ Ви изпращаме своевременно заедно с едно рекламно обявление на картон, което ще се закачи на мястото гдето ще се намира за продан списанието.

Продадените книжки ще се заплащат по 5 /пет/ лева, а два лева остават като възнаграждение на книжаря или будкажията.

С тази братска услуга спомагате много на редакцията и на самото деля.

София, 1 октомври, 1924 г.

Братски ви приветствува и благодари,
Редакцията на Ж.З.
/Кръгъл печат с надпис Редакция
Житно зърно - София/

* * *

5.

До бр. Михаил Краев -търговец
Гр. ОРЯХОВО

Житно зърно
Окултно списание
5, декември 1924 г.
София

Любезни братя,

С настоящето писмо ви изпращаме 5 екземпляра от поканата за записване абонати за втората годишнина на „Житно Зърно".

Не е необходимо да се напомня повторно значението от разпространението на списанието. За това разпространение ние разчитаме предимно на Вас и на братята и сестрите от вашия град или село.

През изтеклата година списанието бъде прието доста добре от четците у нас, обаче за мнозинството то остана неизвестно. През втората годишнина трябва да се направи всичко възможно за най-широкото му разпространение.

Както се съобщава и в поканата през втората година ще се направят подобрения в техническо и др. отношение, подобрения, които предполагаме да станат за сметка на увеличеното число абонати, тъй като абонамента и тая година остава 60 лева.

Надяваме се, че ще направите всичко възможно за записване повече

абонати и ще съдействувате за широкото му разпространяване въобще. През престоящата година ще се изпращат пак по няколко броя за ръчна продажба, на които ще трябва да се намери пласимент.

В тия времена с малко духовна светлина, списанието се явява най-подходящо за изнасяне идеите на окултния мироглед и новото учение, на един по-достъпен същевременно по-научен език.

Поканите добре и отчетливо подпълнени ще се върнат в редакцията на ул. „Веслец" 47 - София най-късно до 1 януари 1925 год. Сумите е желателно да бъдат пратени своевременно за да се поеме редовното издаване, тъй като редакционият комитет в материално отношение разчита изключително на тях.

Братски привет,
Редакцияонния комитет
/Кръгъл печат с надпис Редакция
Житно зърно - София/

* * *

6. Любезни братя и сестри,

И втората годишнина на „Житно зърно" изтича. Предстои трета. От нашите лични усилия зависи дали тя ще бъде по-успешна от изтеклите. Всички млади братя и сестри помнят насърчителните думи, които Учителят изказа, когато ни държа своята хубава беседа на събора. Нека неговите думи ни послужат като насърчение и като метод за осъществяване на нашата замисъл.

Така както се чертаят перспективите на близкото бъдеще, изглежда, че нашата книжнина има да изиграе известна роля. Негли за това беше подсещането на Учителя да се организира тази година книжнината. Обществото желае осветление. Има сума млади хора, които са в безпътица и чакат да им се посочи път и цел в живота. При днешните условия най-годно средство се явява книжнината. Преди векове, когато книгата е била редка - имало е само ръкописи пазени ревниво - жадните за просвета са тръгвали сами да дирят учители и просвета. Днес жадните за светлина дирят книги. Такъв е духа на времето и ние трябва да го схванем.

Та, новият редакционен комитет, който се избра в София, в състав пет сестри и пет братя, се обръща към всички братя и сестри, особено към досегашните настоятели, да развият - не казваме трескава дейност - а дейност подхранена от любов към общото дело. Желателно е списанието да се разпространи във външния свят. Следователно, натам трябва да се насочат най-вече усилията.

И така, нека братята и сестрите се постараят да презапишат старите абонати и по възможност повече външни. Направете позив към всеки брат и сестра да вземат присърце работата и да запишат поне по един абонат, измежду своите познати. Достатъчно е да се вземе присърце това и ще има резултати.

До започване новата годишнина има цели два месеца, значи, достатъчно време за работа, щом се положат съответните усилия.

Молим брата настоятел да ни държи постоянно в течение на работата, да ни осведомява за интереса към списанието в какъв темп върви - расте или не.

Защото, помнете, не разполагайки с други ресурси, списанието трябва да се облегне едничко на своите абонати.

До 15 декември ние трябва да разполагаме с известни налични средства за да почнем издаването на списанието.

Редакционният комитет ви поздравява братски.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Покани ще се изпратят допълнително. Пишете на адрес: Редакция „Житно зърно" - Оборище 14, София.

Забележка на Редактора: Последното изречение е написано саморъчно с почерка на Георги Радев. Отзад на листа е написал още: „Имайте добрината да прочетете писмото на всички братя". (С.Б.Л.Е.Л.) - Само Божията Любов е Любов.

*
* *

София, 12 Ноември 1928 г.

7. *Любезни брат Краев,*

Излезе от печат 6-7 книжка от „Житно зърно". Тези дни ще я получите. Големи трудности причинява закъсняването в изплащането на абонаментите. Молим съберете абонаментите от неплатилите абонати и ги внесете колкото се може по-скоро в редакцията, за да се улесни навременното излизане на следующите броеве. Желающите могат да внесат, ако обичат и волни пожертвувания, за да се закрепи финансово списанието. Вярваме, че ще вземете присърце настоящата покана.

От редакцията на „Житно зърно"

Забележка на Редактора: Писмото до Краев е написано с почерка на Боян Боев.

*
* *

8.

П О К А Н А

Открива се подписка за записване абонати за шестата годишнина на списание „ЖИТНО ЗЪРНО"

Вярно на своя дух, списанието ще третира и занапред ония живи въпроси, които се представят за разрешение пред човека с пробудено съзнание, човекът - освободен от остарелите религиозни, научни и социални догми. - То ще дава отзив на новото, което сега и както сега то се проявява в индивидуалния и обществен живот, в науката, изкуството и ще изнася основните закони на онази жива наука за природата, по които са построени всички органически форми и се развива всеки живот и всяка мисъл.

В списанието ще бъдат застъпени главно следните отдели:

I. Общи статии („Стари и нови схващания за живота" - „Моралните противоречия на нашето време" - „Съвременното боготърсителство" и др.).

II. Наука. В този отдел ще бъдат засегнати ония живи проблеми, които възникват на границата що дели механичното и материалистично схващане на живота от неговото органическо, биологически-жизнено схващане. По-

специално, ще бъдат дадени редица етюди из областта на ония науки като астрология, физиогномия, хирология, графология, френология, които са се практикували в миналото, като гадателни изкуства, а днес - третирани с методите на съвременната наука имат за цел да анализират и обяснят сложния душевен комплекс на човека.

III. Изкуство. Ще бъдат поместени редица литературни работи - стихотворения, разкази и др., които по сюжет и разработка засягат духа на новото време. Ще се разгледат и някои характерни въпроси из областта на новото изкуство.

IV. Вести за духовния живот в България и странство.

V. Книгопис - Сведения за важни съчинения разглеждащи живота в светлината на новия опит и новата мисъл.

Списанието ще излиза всеки месец (освен Юли и август) в обем две печатни коли, голям формат, започвайки от януари 1931 год.

Годишен абонамент 80 лева предплатени.

Който запише 5 абоната получава една годишнина безплатно.

На настоятели се прави 20 на сто отстъпка.

Всяка книжка ще излиза редовно в началото на всеки месец.

Адрес: Сп. „Житно зърно" - „Витошка" 3, 3 ет., ст. 369.

Абониране става и при централната книжарница - Чипев, бул. „Дондуков" - София.

*
* *

9. *Любезен брат,*

Тук приложено ви изпращам списък на братята и сестрите, които получават беседи. Вие знаете, че по същия списък занапред ще им се пращат и сп. „Житно зърно". Със същата поща ви изпращам в пакет първа книжка от списанието. Списъкът, който ви пращам, го задръжте и по него занапред ще раздавате списанието и беседите, които ще получавате. Занапред в пакетите няма да се прилагат списъци. Ако стане промяна в списъка, ще ви се съобщи при съответната пратка и ще ви моля да я нанесете във вашия списък.

От първата книжка вие виждате, че редакцията се е постарала да направи възможното за подобрение не само съдържанието, но и външната форма, за разхубавяването на списанието.

Ще ви моля да обърнете внимание на братята и сестрите, всеки да се постарае да запише поне по един нов абонат между своите приятели и познати. Много е важно това списание да проникне нашироко всред народа, във всички слоеве, за да може да изпълни своята задача.

Поздрав до всички братя и сестри.

Учителят в последните беседи казва, че всичко ще се превърне на добро и че в скоро време иде един голям духовен глад. Всред днешните събития и страдания ще се пробуди съзнанието на човечеството, че едничкият път за изграждане на една нова светла култура на земята е духовният път, е възприемането на мощната вълна на Любовта, която сега слиза отгоре и чието присъствие вече започва да се долавя от всички по-будни души.

Изгрев, 14.II.1941 г.

С братски поздрав: Б.Боев

*
* *

10.

До.....
в .....

Любезни .....

През своето седемнадесет годишно съществуване списанието „Житно зърно" е разчитало на сътрудничеството на своите добри и верни приятели. Това списание извърши и продължава да извършва своята мълчалива работа в душите на тия, които обичат светлината, вярват в неминуемата победа на любовта и в дълго чаканото царство на Божествената хармония.

В желанието си да разшири кръга на своите сътрудници, редакционния комитет на списанието се обръща към Вас с братска молба да станете занапред негов сътрудник в отдела....., като всеки месец до 12 число да пращате своята статия на брат Боян Боев, квартал „Изгрев", София, 13.

Уверени сме, че Вие ще се отзовете без колебание на тая наша покана, защото познаваме и Вашата привързаност към идеите на това братско списание.

Освен посочения по-горе отдел, в който Вие можете да бъдете отличен сътрудник, свободен сте да пишете и в останалите отдели на списанието. За осветление, по-долу даваме отделите, които възнамеряваме да застъпим.

В очакване на Вашата статия, изпращаме Ви своите братски и сърдечни поздрави.

Изгрев, 17.II.1943 год.

Редакционен комитет

Отдели на списанието:

1. Резюме от беседите на Учителя
2. Общи актуални статии
3. Научни
4. Педагогия
5. Музика
6. Окултни науки /астрология, физигномия, френология, кабала, розенкройцерство/
7. Здравни въпроси /медицина, дишане, хигиена, паневритмия, светлолечение и пр./
8. Поезия
9. Преводи от други езици
10. Загадъчни явления
11. Разговори с Учителя /Репортаж от нашия живот/
12. Отзиви, вести и книгопис
13. Художествен отдел
14. Френско резюме

XIV. КАК СЕ ИЗДАВАШЕ И ОТПЕЧАТВАШЕ СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ!

Етапите, през които са минали предишните поколения може да се проверят от последващите циркулярни писма, които са изпращани в разстояние на десетина години по време на Школата 1922-1944 год., така също и след нея.

Избрахме някои от тях за да се запознаете с проблемите на книгоиздаването, разпространението. С една дума учениците на Учителя не

купуват отпечатаното Слово. С две думи българина не купува и не чете Словото на Учителя Петър Дънов. С три думи: По времето на Школата и след това българина не купува, не чете и не се интересува. За сега толкова.

*
* *

София, 30 август 1923 г.

1. *Писмо циркуляр № 3*

Любезни братя и сестри,

По въпроса за напечатването протоколите на 1 младежки окултен събор, съобщаваме ви следното:

Книжките са вече напечатани в гр. Русе със средства, които комисията, натоварена с това печатание, зае. Раздаването им се проектираше да стане на Събора в Търново, обаче след запрещението на последния налага се да бъдат изпратени в провинцията.

За да може това да стане, а същевременно - комисията да се издължи, умоляват се братята и сестрите в НАЙ-СКОРО ВРЕМЕ да изпратят списъците на желаещите да притежават тия книжки, заедно със сумата в препоръчено писмо по 12 лв. на книжка. Тая сума е най-долната, на която можеше да стане напечатването. Желателно е сумата и списъка да се изпратят общо за всеки град, нещо което ще улесни комисията.

Освен това, съобщава се на братята и сестрите, че книжките са напечатани по необходимост в повече екземпляри, та могат да притежават от тях и ония братя и сестри, които нямаха възможност да присъстват на събора. От същите книжки може да се раздаде и на по-възрастните братя и сестри, споделящи идеите, които ни занимаваха през този събор.

Адрес: Георги Томалевски- ул.„Веслец" № 47
София.

От Комисията

*
* *

До братята и сестрите
в гр. Орехово

2. *Н. Л. К. Б. Л.*

Любезни братя и сестри,

За нуждата от просветен фонд се доста говори на младежкия събор, тая година и вярвайки, че представителите на всеки град са осветлили по тоя въпрос останалите братя и сестри в провинцията, не ще излагаме надълго причините и обстоятелствата, които го създадоха и целите, които ще се преследват с него, а само бегло ще ги очертаем.

1. По обстоятелствата, които го създадоха: липсата на сплотеност при просветната работа в цялото братство, което обстоятелство препятствува за бързото и ясно ориентиране в посоките на общия идеал и впоследствие за последователно формиране на един общ по принцип мироглед, базиращ се на

тоя идеал. Причините за това са вътрешни и външни.

2. В стремежа си да намали по възможност до минимум влиянието на тия причини, които са често и от материално естество, Братството, чрез представителите си, основа просветен фонд, който за чисто външни удобства, носи името „Просветен ф. „Житно зърно" оставайки си обаче независим от това последното.

3. Целите му ще бъдат: оставайки непричастен в инициативата на каквито и да било предприятия, било от общ или от частен характер в Братството, в кръга на чисто просветното и то специално книжовно дело, да подпомагам това братско начинание в пътя на реализирането му със средствата, които ще се втичат в касата от всички доброволни вноски, от страна на братята и сестрите и от възможните приходи от самото дело.

Не ще и съмнение, че една от най-важните цели ще бъде подпомагане по възможност по-бързото излизане на съборни книжки, беседи, брошури и пр.

За да се улесни технически както оформяването и засилването, тъй и правилното функциониране на този фонд и поставянето му на разположение на всяка благородна инициатива в просветния път, биде избран по общо съгласие на събора подходящ касиер, а Младежкия клас в София, от своя страна избра Просветен комитет от трима братя и три сестри.

Както биде вече уговорено на събора, всеки град - център си избира местен касиер, който ще има грижата, след като събере вноските от околията си, всеки три месеца да ги внася на централния касиер, брат Жечо П. Жеков в София.

За да може веднага да почне да функционира и да могат да бъдат посрещнати някои основни и от първостепенна важност нужди, необходимо е, както се казва на събора, първата вноска да постъпи по възможност веднага.

Вноските се изпращат на адрес:

Жечо П. Жеков, кантора Цанев - Сердика № 21.

Всичко отнасящо се до фонда или въобще до просветното дело на адрес: Кръстю Тулешков, ул. „20 април" № 20.

София, 26.VII.1925 г.

С. Б. Л. Е .Л.
От комисията

*
* *

3. *Драги братя и сестри,*

Както знаете, на събора в Търново доста продължително разисквахме върху въпроса за печатането на лекциите от „Специалния клас". Учителят говори след това в същия смисъл и улесни вземаното решение от наша страна на тоя въпрос. „Просветният комитет" се заема да издаде тия лекции и да ги издава за в бъдеще в собствената наша братска печатница, поддържани от „Просветния фонд". С това печатане ще се улеснят всички твърде много. Всеки ще може за някакви си 7 лв. да има навреме лекцията. Спомнете си неудобствата с преписването.

За да се улесни обаче „Просветен фонд" в издаването, необходими са средства. Като най-удобен във всяко отношение се явява начина: всеки брат или сестра от „Специалният клас" и то обезателно всеки по-отделно внася

веднага предплата, абонаменти за 10 лекции т.е. 70 лв. Със събраните суми ще бъде осигурено за 2 месеца излизането на тия лекции. След изтичането на 2 месеца абонаментът се възобновява и т.н. Повтарям, това е най-удобния начин. Фондът не разполага със средства, и ако не бъде подпомогнат по тоя начин не ще може да изнесе напечатаното на лекциите.

Освен това, моля от името на „Просветния фонд" вас, младите братя и сестри, да вземете присърце работата на тоя „Просветен фонд" и да агитирате непрестано помежду си и между възрастните братя и сестри за събирането постоянни помощи за фонда. Той дава своите плодове: издава наряда, съборни лекции и пр. Погрижете се, всеки 2-3 месеца да подкрепяте фондовата каса с някоя сума. Не забравяйте, че ние, младите трябва да бъдем примерни по идеализъм и разумното ценене на необходимото и да влагаме всичко за преуспяване на идейното и необходимото.

30 септември 1925 г.
София

Братски поздрав: За „Просветния комитет": Кръстю Тулешков

Ако сте съгласен, брат Краев съобщете ни веднага, а също и изпратете и сумата. Мислим е и наложително да почнем веднага печатането на лекциите.

Братски поздрав: Кръстю Тулешков

*
* *

4. *За всички братя и сестри,*

Работата е единственото условие в живота ни, което ни се постоянно налага в разни видове и посоки. В един вид и посока тя издига в идейно отношение, а в друг вид ни само спъва. Иска ли питане, че ние хора, които познават онова, което може да бъде цел в нашия живот, ще трябва постоянно, съзнателно да направляваме усилията си към истинска работа, която ще ни доведе до тая цел? Да проявим повече идеен живот! В пътя на духовното растене се върви с жертва и мъдрост. Трябва да ценим онова, което Учителят ни дава и с благоговение да използваме по възможност повече от светлината, която той сее.

Лекциите от Младежкия клас III год. са всички излезли от печат и струват 120 лв. изцяло. Всеки може да си ги купи. Почваме да печатаме IV годишнина. Те всички ще струват също 120 лв. Това е една нищожна сума. Запишете се всички, съберете сумите и веднага ги изпратете за да можем веднага да почнем работа и скоро да я свършим и да продължим все напред. Ние не трябва да се спираме. Нима ние трябва да ви говорим за богатствата скрити в тия лекции?

Не забравяйте едно, че купувайки си лекциите вие покрай оная голяма полза, която ще имате лично за себе си, ще подпомогнете изобщо просветното дело в братството. Затова не щадете малките суми, които трябва да дадете, а съзнайте, че в това даване вие съединявате акта на жертвата с условията за добиване мъдростта.

София, 31.I.1927 год.

С братски поздрав:
К. Тулешков, ул. „20 април" № 20, София

*
* *

5. *Братя и сестри,*

Издаването лекциите на Младежкия окултен клас е изостанало твърде назад, поради липсата на средства. А голямо е желанието на учениците от класа да набавят любимите си и тъй необходими лекции от Учителя - техните учебни пособия.

Класът взе върху себе си инициативата за издаване лекциите, основа, живо подкрепян от всички, Фонд и започна делото си. Сега със събраните средства се издаде беседата от Учителя, държана на 22 март т.г., която Ви се изпраща. Получените срещу нея суми ще бъдат за усилване създадения фонд. По такъв начин ще се пристъпи с няколко крачки по-близо до денят, в който ще видим реализирано тъй отдавна замисленото, тъй необходимото и той много желаното начинание на класа.

Беседата, която Ви се изпраща е предназначена за най-широко разпространение и вън от нашите среди. Цена 4 лева.

Изгрев, 5.IV.1934 г. *От Братското книгоиздателство*

П.П. Беседата „Бъдещото верую на човечеството" Също може да се дават и на външни хора.

*
* *

6. *София, 9 ноември 1928 г.*

До братята ръководители на кръжоците

Любезни брат,

Напоследък една група братя взеха присърце разрешението на жизнения въпрос относно нашата книжнина, нейното отпечатване и разпространение на по-евтина цена. След като разгледахме съвместно този въпрос, нам се възложи да ви съобщим следното.

Досегашният начин на отпечатване беседите и лекциите на Учителя е съпроводен с редица трудности от материален характер, които си имат своето обяснение, но това не може да бъде предмет на настоящето. Ето защо обмисли се един по-съвършен начин за обзавеждане на цялото книгоиздателство на Братството ни, който начин сега споделяме с Вас. Заключението, до което се е достигнало по този въпрос след дълго обмисляне е следното:

Там дето има наши братства може да се отдели за Господа известно количество земя (няколко декара или повече). Всичката работа по нея: оран, сеитба, жетва, вършитба и пр. ще се работи от братството. С приходите ще могат да се задоволят няколко нужди: на първо място може да се подкрепи фонд книжнина /Срещу което могат да се пращат безплатно лекции и беседи в този град или село/; с друга част може да се подкрепи развоя на братската печатница, която е във връзка с изданията ни и други общобратски нужди; останалата част може да се употреби за някои местни нужди на братството.

Всяка работа, вършена от съзнание, че се работи за Господа, донася своето благословение. Понеже в самата идея, така изложена, да очакваме че тя ще ни донесе радост да видим добър плод. Каква по-хубава задача, беседите и лекциите на Учителя да се поднесат всекиму на възможно най-евтина цена ***и всеки да ги има още в първите дни след говоренето им.*** *В кръжоците*

могат да се разменят мисли върху тая идея и ако се намери за разумна и навременна може да се пристъпи към реализирането й. Уверени сме, че всичко това ще намери и Вашето одобрение, та в най-близките дни да се пристъпи към приложение на идеята. И така още тази година да имаме доброто начало на добро уредено братско книжовно дело.

Всичко става в духа на свободата. След хубаво обмисляне, може да се вземе решение според местните условия за обща работа и приходи. Ще ви се дадат всички подробни сведения по този въпрос и други въпроси свързани с този от един брат /Слави Камбуров/ който да посети всички места. Тези, които няма да бъдат посетени, могат да се отнесат писмено до него за по-подробно осветление. Адрес: Слави Камбуров - Нова Загора.

При разговора в горната група се изтъкна, че много по-подходящо би било, ако всяко село или град си определи свой парцел земя ,която да обработва.

Нека идеите, словата на Учителя да проникнат до най-отдалечените кътове. Колко е важен един мощен печат за резпространение великите идеи на Новото Учение!

От група ученици

П.П. От страна на Братското книгоиздателство Ви съобщаваме, че е упълномощен брат Петко Епитропов да урежда всички сметки на книгоиздателството. Молим да му се дава всичкото съдействие, за да се улесни добрия ход на тази братска работа. На същия може да се правят и вноски от настоятелите, обаче за всяка вноска да се пише на брат Жечо Панайотов, ул.„Опълченска“ № 66 - София, като се обозначи точно предназначението на сумата.

Същите

*

* *

7. София, 7 декември, 1928 г.

Любезни брат,

„Божията Любов носи пълния живот“.

Известно Ви е, че във връзка с тазгодишното изпълнение на наряда, всеки от нас трябва да има трета серия беседи на Учителя ни. От много места ни запитват и желаят да им се набави тази серия беседи, обаче, изданието отдавна е изчерпано и по тази причина никому не може да се услужи.

Ето защо, отправяме настоящето запитване до всички братства да ни се яви, какъв е броят на желаещите да си набавят трета серия беседи, и колко души могат да си я купят, и ако се укажат достатъчно такива, ще се нареди отпечатването им в братската печатница. Колкото повече желаещи се яват, толкова по-евтино ще бъде изданието. Молим по възможност до 20 дек. да ни се съобщи, колко души от вашето братство желаят да си доставят тази серия беседи.

Миналата седмица се изпрати на всички третата беседа от 11 серия. И след няколко деня ще Ви се изпрати и четвъртата беседа. Цената им е по пет лева. За де се улесни издаването на следващите беседи от серията, молим всички, които не са внесли аванс да сторят това, или най-малко да си заплатят веднага стойността на изпратените им четири беседи /от 11 серия/. Също така молим закъснялите с вноските си по последните четири няколко издания да побързате с отчитането, било чрез брат Епитропов, ако Ви посети случайно,

или направо до София.

Съобщаваме Ви също така, че докрая на този месец ще се отпечатат останалите четири лекции от IV година на Младежкия клас. Заедно с това се приготовляваме за издаването на V година от тези лекции. Намираме за най-удобно изплащането да става чрез абонамент, който се определя на 100 лева за цялата годишнина /за около 30 лекции/. Апелираме към всички братя и сестри, както от Младежкия клас, така и от Общия клас, да се абонират на тези лекции, като още отсега започне внасянето на абонамента. Това ще бъде грижа на настоятелите, като за улеснение могат да събират абонамента и на части. Нам само ще се съобщи броя на абонатите, за да им се изпратят нужните екземпляри. И в този случай разчитаме, че настоятелите ще проявяват всичката добра грижа за събиране на абонаментите /абонатите могат да бъдат лица само от двата класа/, както и да се грижат за навременното внасяне, само от което ще зависи редовното излизане на тазгодишна от лекциите.

Идеите, които се разнасят чрез „Житно зърно" са необходими не само нам, но и на цялото общество. Ето защо, добре е, то да бъде получавано и в читалищата. За тази цел нека онези братя и сестри, които желаят да абонират по някое читалище в околните градове и в селата на околията, макар и на свои средства, и да ни внесат абонамента. Това ще подкрепи самото списание, нещо много необходимо за сегашния момент от живота на списанието.

Ония, които се нуждаят от II серия беседи, могат да си я набавят от брат Никола Ватев - Русе, ул. „Видин" № 7. Цената е 50 лв., екземпляра /14 беседи/

Моля адресирайте писмата до брат Жечо Панайотов, ул. „Опълченска" № 66, София-

В очакване отговора Ви по въпроса за III серия и другите въпроси, поздравляваме Ви най-сърдечно.

За братското книгоиздателство:
В. Пашов

*
* *

8. *София, 20.II.1929 г.*

Любезни братя и сестри,

Божията любов носи пълния живот!

С настоящето имаме за цел да Ви съобщим и да Ви обясним известни положения, явили се с течение на дните след писмото ни от 15 януари т.г.

Съгласно молбата на участвуващите в Старозагорската сбирка, в София са определени шестима братя: Тодор Стоименов, Боян Боев, Георги Радев, Начо Петров, Стоян Русев и Жечо Панайотов, на които се възлага ръководството на книжнината ни. Същите, заедно с определените от всеки кръжок в провинцията, ще се грижат за добрия ход на работите ни, като своевременно разглеждат възникналите въпроси. Последните двама от поменатите софийски братя ще се занимават с текущите неотложни работи и ще подписват окръжните писма, предварително разглеждани от казаните шестима души. И в бъдеще вноските и исканията на книги ще отправяте до брат Ж. Панайотов, ул. „Опълченска: № 66, който ще отговаря на всички запитвания и обяснения, които биха се поискали от провинцията. До него ще

се адресира и всичко, отнасящо се до Просв.комитет.

След проверката, която на 31.XII. направихме на сметката Ви установихме, че на тази дата имате да вземате от нас ..... лева. Тази сума се получава след записване всички изпратени Ви през 1928 г. беседи, включително до № 4 от 11 серия и цялата четвърта годишнина от Младежкия клас; взети са предвид и всички внесени от Вас суми и аванси. Желателно е, през тази година всеки настоятел да усвои да си записва всичко във вид на сметка, като за основа вземе сумата показана в настоящето за остатъка на 1 януари. Това ще е за общо улеснение и лесни проверки.

Вярваме, че всички сте получили първите пратки от беседите девета серия; в бъдеще ще получавате редовно по една беседа седмично. Надяваме се, всички братя и сестри, които имат възможност, да внесат по 50 лв., една трета от стойността на цялата серия. Молим настоятелите, след получаване девета беседа от серията, да започнат събирането на втората част от абонамента, пак по 50 лева, която сума ще бъде за беседите номера 12 до 23. Събираните суми, молим да ни се внасят своевременно за наше улеснение.

Съобщаваме Ви, че беседите трета серия са под печат в Русе и ще се доставят от брат Ватев; ония настоятели, които ни съобщиха по колко броя искат от тази серия, ще знаят, че щом бъде готова ще им се изпрати направо от Русе. Оттук сме съобщили в Русе, где и колко броя са поискани, а ако имате нови искания, молим отправяйте ги до брат Ватев /улица „Видин" № 7 -Русе/. Нему ще се правят и изплащанията, по цената, която ще Ви се съобщи по-късно.

Със съдействие на Учителя, предприето е да Ви се изпраща веднага след говоренето на беседите и лекциите съкратен вид от тях; по този начин всички братя и сестри ще имат възможност да следят мислите, които Учителят разглежда в най-последно време. Всичко това ще Ви се изпраща безплатно, а разноските ще се посрещат от общите средства на книжнината ни, която вярваме постоянно ще се подкрея с вноските на всички братя и сестри.

От страна на редакцията на списание „Житно зърно" сме помолени да ВИ явим, че Ви се изпраща 8 и 9 книжка от списанието, а 10 е под печат. Изпраща Ви се покана за записване абонати за петата годишна на списанието; разчита се веднага да съберете достатъчно абонаменти, които да подпомогнат незабавното издаване на първата книжка от V година, тъй като желание на редакцията е, да издадат I книжка до 22.III. Списъците на абонатите и сумите за града и околията Ви да се изпращат от Вас - като настоятел, а записването на абонати да става от повече души.

Уредниците на библиотека „Водолей" Ви съобщава, че до 28 ще бъде изпратена първата книжка „Хирология" от тази библиотека, на абонатите. Може да се заемете да разпространявате тази книга - ще Ви се прави 30% отстъпка.

Най-после, апелираме към всички братя и сестри, да се абонират за лекциите от Младежкия клас - пета година, за да стане издаването им по-евтино.

За братското книгоиздателство:
(п) Ж. Панайотов (п) Ст. Русев

П.П. За книгата „Хирология" пишете до Н.Нанков, бюро „Рекорд" бул. „Дондуков" № 16, да ви изпрати исканото число книги.

*
* *

9. София, 20 март 1929 г.

Любезни братя и сестри,

Изпращаме ви Каталог на нашите издания. Искаме да ви обърнем внимание, че този каталог е важно събитие в нашата книжнина.

Предговора е писан на символичен език. Нашето общество трябва да се подготви на този по-висш начин на изразяване на идеите. Нека този каталог да се пръсне както в града, така и в околията между всички подходящи хора: учители, чиновници, младежите, работниците, в селата и пр.

Освен това ви изпращаме и покана за събиране и абонати за 9,10 и 12 серии. Събиране на абонати за тези серии не трябва да става само в нашата среда но и във външните кръгове. Приятелите, които желаят да запишат между своите познати.

Записването на абонати има голямо предимство за братското книгоиздателство, защото то не разполага с големи суми и затова предплатените суми много улесняват при изплащането на разходите.

Надяваме се, че ще направите потребното при получаване на тези покани. Уверени сме, че те ще дадат добър резултат. 11 серия се приключва с 8 беседи и непосредствено след това почва 12 серия, която ще обгръща неделните беседи, които Учителят почна през февруари, т.г. Цената на всеки номер ще бъде 5 лева, както беше и за 11 серия.

Искаме да ви обърнем внимание, че 9 серия ви се изпраща в повече екземпляри отколкото 11 серия. С това се гони целта да се направят усилия за пласиране на беседите между гражданството: учители, младежи, работници, селяни и пр. За да се улесни това, реши се следното:

Всичко онова, което се продава вън от братството настоятелите ще го заплащат по 3 лева, като разликата от един лев ще бъде за възнаграждение на онези, които ще полагат труд за разпространение на беседите. Понеже в същото време е нужна стойността на изпращаните беседи да постъпват в най-скоро време в касата на книгоиздателството, **желателно е всяко братство да заплаща от свои средства тяхната стойност и после да се събират сумите при продажбата на беседите.** Това същото е и в духа на говореното при срещата в Стара Загора.

Могат да се използват за разпространение на беседите и вестникопродавците и тези, които продават книги по будките; също така някои книжарници. Иска се само малко общителност, от който и да е член на братството, който се заема с тази работа.

Изпраща ви се освен това и **списък на тези наши издания**, които са предназначени само за братя и сестри от школата. Този списък на книги да се оповести на всички братя и сестри от школата в града и околията, за да си набавят, докато ги имаме в наличност.

Скоро излиза първия брой от петата година на „Житно зърно". Вярваме да се направят усилия за записване на абонати както в нашите среди, така и вън. Както направиха някои братя, полезно е тези, които желаят да подарят беседите на Учителя на някои читалища и да ги абонират на свои средства.

Като предаваме редица нови издания, ние влизаме в положението на всички братя и сестри, че те за да си набавят тази книжнина, трябва да отделят повече материални средства. Но и сега ние апелираме към всички съзнателни братя и сестри редовно да си набавят изпращаната им книжнина, която се издава, понеже сега именно е важно да се издаде тази книжнина.

С братски поздрав за братското книгоиздателство: /Подпис:/ Стоян Русев, Жечо Панайотов

*
* *

10. *София, 31 май 1929 г.*

Любезни братя и сестри,

Божията Любов носи пълния живот!

Известно Ви е, че внесените от абонатите суми, са за изплащане до 12 беседа от печатаната по настоящем девета серия беседи. Понеже наближава да получите 12 беседа, за да сме готови за по-нататъшното издаване на серията, молим да започнете събирането нова вноска пак по 50 лева за вторите 12 беседи / от № 13 до № 24/. От някои места се изказва мнение, беседите да се издават на цели томове, вместо на брошури; този въпрос се разгледа и като се взе предвид желанието и на други, реши се печатането да продължи по същия начин - в брошури, за избягване други неудобства.

Молим настоятелите, щом получат № 12 от беседите, останалите неразпродадени беседи, да ни се върнат тук в София. Стойността на това, което ще ни върнат, ще се намали от дългът им. Желателно е, обаче, тия изостанали беседи да се откупят от братството Ви и да останат на разположение при Вас за Ваши нужди.

Използваме случая да ви явим, че сметката Ви на 31 май до № 9, IX серия, показва дълг ..... лв. Сумата, която имате на лице срещу този Ви дълг, молим внесете ни я незабавно, понеже постоянно ни са потребни суми за изплащане печатането на беседите. До 12 беседа включително ще Ви се изпраща количеството, което досега сте получавали. Ако след това желаете да се увеличи или намали, молим явете ни веднага.

*Изпратеният Ви през м. март каталог **„Нови мисли“** имаше за цел да прокара общото схващане, да разпространим нашите книги не толкова между членовете на кръжоците, колкото между всички обществени хора, които ни симпатизират и трябва да бъдат запознати с новото велико учение. Молим Ви всички да имате присърце тази работа. За разпространители и продавачи на книгите, описани в каталога, може да се заемат лица и не от братството, доста е да бъдат добре напътени, честни и изправни в сметките си. На всички, които продават нашите издания, ще се прави 25 на сто отстъпка от цената показана в каталога. Тази отстъпка ще се прави и на книгите от школата, описани в изпратения Ви отделен списък, за набавяне само от школниците. Поръчки на книги, молим да се правят само от настоятеля, който е във връзка с нас. Молим по-често да ни уведомявате за хода на абонирането като подписката продължава непрекъснато; желателно е да знаем броя на редовните абонати, а внесените от тях абонаменти, ще очакваме да ни се внасят своевременно.*

В началото на годината беше открита подписка за абонати на лекциите от Младежкия клас - пета година. Със съжаление трябва да се признае, че се отзоваха едва 35 абонати и са внесени от тях 3500 лв. можахме да издадем 3 лекции, които се изпратиха на всички. При това положение, апелираме особено към младежите и към всички останали братя и сестри, да се абонират за тия лекции, по този начин да ни се даде възможност да издадем останалите лекции от годишнината.

Приятно ни е да Ви съобщим, за сведение, че внасяните за книжнината помощи, досега възлизат кръгло на 17 000 лв. Мнозина от братята и сестрите са си определили в месеца „Ден за Бога“ и спечелените суми внасят в този фонд. Други пък, са възприели препоръчения начин - чрез обработване и

засяване ниви и градини, да внасят прихода в този фонд, чрез който се цели да се осигури издаването на беседите.

Да бъдат благословени всички добри начинания. Общите усилия ще ни помогнат в постигане нашата цел.

Очакваме настоятелите да ни се обадят по всички гореизложени въпроси и Ви поздравляваме сърдечно.

Братското книгоиздателство:

(п) Ст. Русев (п) Ж. Панайотов

11. **А П Е Л**

Прави впечатление, че за списание „Житно зърно" много малко от абонатите са внесли абонамента си. Ние вярваме, че всички имат доброто желание да подкрепят това наше единствено братско списание, но отлагат вноските си по разни причини. Необходимо е по-скоро да се изплатят абонаментите, за да не се спъва списанието. Квитанции по пощата няма да се изпращат, затова, молим настоятелите да събират абонаментите и да ни ги изпращат. Също и тия абонати, които са се абонирали отделно да се издължат по-скоро.

Необходимо е да получават списанието поне около сто читалища в България. С това списанието ще постигне една от своите цели - проникване сред широките народни кръгове, истините, които се печатат в страниците на списанието. А това ще стане, когато списанието стане достъпно навсякъде. Молим настоятелите ни да съобщят на приятелите, че желаещите от тях могат да абонират някои читалища, даром на свои средства. Могат и направо в редакцията.

Ония приятели, които сами не могат да се абонират за списанието, нека запишат един външен абонат. С общи усилия може да се постигне много нещо - в някои градове доста е направено в това отношение.

Ще очакваме!

От Редакцията на „Житно зърно"

София, 27 май 1929 год.

*
* *

12. Любезни братя и сестри,

Само проявената Божия Любов носи пълния живот!

В състоялата се към края на месец август среща на братята ръководители се разгледа въпроса по нашата книжнина. От доклада на книгоиздателството ни се констатира, 1, че на склад са останали доста книги непласирани, по простата причина, че мнозина от братята и сестрите не са си ги набавили и 2, че средствата на книгоиздателството по горната причина, а също и поради скъпия днес печат, са твърде недостатъчни за гладкия вървеж на работата. По този повод се изказаха следните мнения:

1. Важна задача на цялото братство и в бъдеще остава грижата за отпечатване всички говорени от Учителя беседи и лекции. Средствата за това отпечатване ще се набавят чрез усилена продажба на готовите досега беседи

и чрез събиране на нови суми.

2. Всяко братство да направи предплатена поръчка за готови беседи в размер на 1000 лева които ще се поемат било от братята и сестрите за библиотеките им, или ще се употребят за разпродаване между народа. Тази поръчка ще се заплаща с 50% намаление от цените по каталога.

3. Основа се фонд чрез подписка от доброволни и безвъзвратни вноски от всеки брат и всяка сестра, който фонд ще се увеличава до размер 100 000 лв. Тези вноски ще се правят месечно, тримесечно или полугодишно, според възможните на всеки едного, според местните условия. Така образуваният фонд ще служи като постоянен капитал за отпечатване беседите, но всякога заеманите суми ще се връщат на фонда след разпродаване беседата, за чието отпечатване са били заети.

4. Понеже досега са се разпродавали твърде малко от отпечатваните беседи и особено от школните лекции, заради това се изказва мнение да се направят усилия за харчене по-голям брой лекции, като за тая цел всеки от нас вътрешно да съзнае и непременно да набавя за себе си всяка беседа и лекция, щом бъде отпечатана. За неделните беседи да се направи нещо повече: всяко братство да взима от неделни беседи освен по един и два екземпляра за редовните членове, но и още по няколко десетки екземпляра за постепенно разпространяване - както намери за добре, или да ги продава, или да ги подарява, дето е нужно. Онези пък братя и сестри, които желаят да си вземат по два екземпляра от новоизлизащите беседи, единият ще му се отстъпва на половин цена.

5. За да сме подпомогнати в продажбата на беседите навън, да се дават обявления в местните вестници. Също така вестник „Братство" да помества подобно обявление за беседите.

6. Да се влезе във връзка с книжари, на които да се дават беседи за разпродаване. Това да се направи във всеки град от местните ръководители, които могат да правят едно намаление в цените до 30%.

7. Като добър начин за подпомагане издаването на беседите се посочи, някои желаЮщи братя и сестри да се ангажират за отпечатване на техни средства една или повече беседи. Обикновено за една беседа се изразходват от - 4 хиляди лева.

8. Възприетият в братството „Трудов час" може да се приложи и за разпространение на беседи. За този час да се продадат няколко книжки.

9. Да се използва братският каталог за книгите ни като средство за продаване беседите; чрез каталога да се препоръчват и предлагат на хората книгите ни. Там дето каталога е привършен, да се поисква ново количество от София. Каталогът да се дава на по-интелигентни лица, които са заинтересувани.

10. Да се направи потребното от всяко братство за разпространение на списанието ни „Житно зърно", списвано от наши братя. Неговото разпространение ще бъде подготовка на читателите му да потърсят и беседите. Така щото да се записват нови абонати между съмишленици и външни лица.

Като прочетете в едно общо събрание на братството в града и настоящето, решете по закона на Любовта и свободата какво можете на местни условия да направите вие по двата тези въпроса: усилване издателския фонд и разпространение на беседите. Вашите решения съобщете ни незабавно. А също така и незабавно действувайте.

София, м.октомври 1930 г. *С братски поздрав:*

Братското книгоиздателство

Вергилий Кръстев

ДУХЪТ НА ИСТИНАТА
В СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ, ВСЕМИРОВИЯТ УЧИТЕЛ – БЕИНСА ДУНО
И
ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО
В ЕЗИЦИТЕ И ДУМИТЕ НА ЧЕЛОВЕЦИТЕ ЗЕМНИ

I. КОЙ, КАК И ЗАЩО СЕ ПРОМЕНИ И РЕДАКТИРА „ИЗВОРЪТ НА ДОБРОТО“

Бележки на Редактора Вергилий Кръстев

През 1992 год. бе издаден „Изворът на Доброто“ с ISBN 954-8005-04-2 на издателска къща „Роял - 77“, 1992 год. Беше написано следното на стр. 2 „Тази книга, редактирана от Мария Кисова е изработена в ДФ „Абагар“ - Велико Търново по поръчка на издателска къща „Роял-77“ Варна.

Беше направен **опит** да се открадне труда на Боян Боев. Направен **втори опит** да се препише на друго лице неговия труд. **Трети опит** - да се редактира оригиналния труд на Боян Боев, от Борис Николов. **Четвърти опит** - е на Мария Кисова, която редактира редакцията на Борис Николов. **Пети опит** се помества съвсем неподходяща снимка с цел да се заблудят читателите. **Шести опит** - прави се предговор на издателите, които никога не са се срещали нито с Борис Николов, нито с Боян Боев. **Седми опит** - в предговора се поднася една лъжа, че Борис Николов е дешифрирал стенограмите на Боян Боев. Това е лъжа. Запазен е оригинала на Боян Боев, който сам си го е дешифрирал и сам си го е написал на пишеща машина. **Осми опит** - за да излезнат от клопката в която бяха попаднали след моята намеса, то те сложиха на първа страница следното мото: „Записал Боян Боев. Съставителство Борис Николов“. Вярно е първото. Второто не е вярно, защото Борис Николов свободно редактира и изхвърля цели пасажи от оригинала на Боян Боев, а накрая Мария Кисова пък редактира и променя онова, което е написал Борис Николов. **Девети опит** - в предговорът се застъпват постановките и идеологията на Черната Ложа, чийто духовни центрове са във Варна и Бургас, още от времето на Учителя, та чак досега. **Десети опит** - Представителите на Черната ложа във Варна издадоха „Изворът на Доброто“ с редактирано и променено Слово напълно целенасочено. Следващото издание бе „Аз съм Истинната лоза“, за която ще се спра на друго място.

Днес Мария Кисова върви от град на град и говори злостни клевети срещу „Изгревът“. Говори срещу Вергилий Кръстев, който е организирал досега издаването на 20 годишнини от оригиналното Слово на Учителя и 9 тома на „Изгревът“. Финансирал и организирал към 20 концерта за музиката на Учителя Дънов, като е дал възможност към 20 музиканти да се изявят.

За Мария Кисова вижте в „Изгревът“, т.V, стр. 199-202 „Къщната помощница Станка“, защото тя присвои къщата на Станка и накрая я изгони след кончината на Борис Николов. А Станка бе тази, която гледаше Борис Николов.

За издаването на „Изворът на Доброто“ вижте „Изгревът“, т. I, стр. 591-593.

Мария Кисова същата, която отиде да живее при майстор Борис, за да му вземе имуществото. Тогава Борис беше на 77 години, а Мария Кисова на 25. Вижте разликата! Виж „Изгревът“, т.VIII, стр. 64, под № 77, както и „Изгревът“, т.V, стр. 199-202.

Това са фактите. На колене пред тях!

Своевременно бях отреагирал на тези кражби на Словото на Учителя и

написах писма до Мария Кисова и до издателите във Варна - писмо изпратено до Георги Кръстев, ул. „Сан Стефано“ 29, Варна.

Ето защо е време да се поместят тези писма, за да се види как действува Духът на Заблуждението и кои са неговите проводници и слуги.

А Духът на Истината, който е в Словото на Учителя Дънов, Всемировият Учител Беинса Дуно днес се издава по моя програма. Издава се оригиналното Слово на Учителя. Днес всеки, който иска може да си го купи. И да го чете, ако иска. Аз съм този, който движи, организира и направлява целия този процес по отпечатването на Словото Му.

Фактите са налице. Елате и вижте отпечатаните томчета в книжарница „Изгрев“ на ул. „Граф Игнатиев“ N⁰ 28, София. Защо не ги купувате?

А сега се запознайте с предоставените писма, за да различите Истината от голямата Лъжа. И тогава ще се определите кому да служите: На истината, която е в Словото на Учителя Дънов или на лъжата, която е в езика и думите на земните човеци.

Изпратено препоръчано писмо до Мария Кисова, ул. „Симеоновско шосе“ N⁰14, София.

10.11.1992 год.

Уважаема Мария Кисова,

Настоящето писмо се пише от Вергилий. Това е третото писмо, което Ви пиша от няколко години насам, които съм изпращал винаги препоръчано. Последното писмо го изпратих във връзка с новината, която научих, че се издава „Изворът на Доброто“ и че било отбелязано на корицата, че автор на този труд е Борис Николов. Тогава аз предупредих няколко човека да Ви предадат както на Вас така и на издателите, че ще бъдат дадени под съд от мен заради лъжа, плагиатство и кражба, понеже авторът на този труд е Боян Боев. Не след дълго време ми съобщиха най-официално, че корицата е променена и че е поставено името на Боян Боев. Аз изчаках за да видя как стоят нещата. Освен това аз Ви написах писмо, в което Ви написах подробно, че притежавам оригинала на Боян Боев, така също и оригинала на редакцията на Борис Николов, в която редакция той се е подписвал на всеки трети лист. Тогава аз Ви упрекнах и обвиних, че Вие преднамерено си служите с лъжа и кражба на труда на Боян Боев, защото знаехте много добре как стоят нещата. Освен това аз подробно Ви описах цялата история и Вие не може да се извинявате, че не знаете каква е историята на „Изворът на Доброто“. Накрая Ви написах, че аз не съм Ви враг, а съм Ви голям приятел. А дали това е така Вие ще прецените сама. А сега това най-лесно ще прецените дали аз съм Ви приятел след като излезна „Изворът на Доброто“.

1. Печатът на тази книга е добър.

2. На първа страница е публикувана снимка с Учителя, на която се отбелязва, че се публикува за първи път. Вие я публикувате без да искате разрешение от автора фотограф на тази снимка. Авторът е Георги Кьосев, а неговата съпруга Надежда Кьосева, е не само възмутена от постъпката Ви, но е убедена, че Вие търгувате с образа на Учителя. Освен това тази снимка е от Молитвения връх на Рила, а не е от Мърчаево. И това Вие знаете много добре. Тя се помества, за да се покаже, че Борис Николов стенографира на тефтерче

и да се докаже, че той е стенографирал и дешифрирал „Изворът на Доброто" според Вашият първоначален замисъл на една голяма лъжа. Зад Учителя има личности, които са действени в живота на Братството и които Вие не познавате. Освен това при нозете на Учителя седят трите стенографки на Учителя: Паша Теодорова, Елена Андреева и Савка Керемидчиева, които Вие не познавате, защото сте друго поколение. На корицата тези три стенографки са отрязани, така че да не се види, че при нозете на Учителя има три стенографки, които стенографират и си вършат своята работа като ученици. Това е направено с цел да се види, че Борис Николов е стенографа на Учителя и че това е негов труд според Вашия първоначален замисъл. А това е една голяма лъжа. Освен това фотографът е заснел още три-четири пози от същото място в разстояние от 5-10 минути, в които се вижда, че Борис не само не записва, но дори и не слуша, а си гледа встрани, други неща. Защо не поместихте именно една от тези снимки, за да се види кой стенографира, кой слуша и кой се разсейва насам-нататък. Така, че публикацията на тази снимка е пълен провал за Вас. Ако не бях се намесил, за да коригирате авторството, провала Ви щеше да бъде необратим. Питам тогава, аз с тази реакция спрямо Вас как постъпих? Като враг или като приятел? Отговорете си сама. Аз за Вас не съм брат поради това, че майстор Борис Ви настрои заедно с Милка Кралева срещу мен и организира цялата кампания срещу мен. За мен майстор Борис е един дух, който провали цяло Братство, провали всички, които бяха около него и с него, включително и Вас. Аз зная много добре как стана това, защото бях жив свидетел. Това са методите на майстор Борис и на мозайкаджийската бригада. А Борис Николов е нещо съвсем друго и това го зная не само аз, но и самата Вие. Защото не може човек, който да е живял в онзи дом един месец, а да не узнае тези неща и да не ги изпита на гърбът си. А Вие живяхте там не малко години и знаете много добре как стои истината. Аз питам, защо прилагате методите на майстор Борис чрез това издание? Защо не поместихте на корицата снимката на Боян Боев с Учителя? Има няколко такива снимки. Та той си е заслужил това и това е негов труд? Отговорът е, че Вие си служите с лъжите на майстор Борис, които лъжи ликвидираха цялото Братство.

3. Борис Николов не е бил в Мърчаево, а стенографи там са били: Елена Андреева и Савка Керемидчиева, от чиито стенограми излезна „Заветът на Любовта" в три тома. А от тефтерчетата на Боян Боев излезна „Изворът на Доброто", а Вие се опитахте да му окрадете неговият труд. Борис е присъствувал само на съборните дни на връх „Острец", понеже той е бил мобилизиран тогава. Цялата тази история аз съм я записал и ще бъде издадена като част от спомените на Борис Николов.

4. Ако Вие искате да дешифрирате тефтерчетата на Борис Николов, които той е стенографирал, можете да го направите. Аз нямам нищо против това. Аз съхранявах тези тефтерчета на Борис Николов над 10 години и понеже той пожела да дешифрира по мое настояване някои спомени, то аз му ги върнах през 1976 г. Но той ме излъга, не работи по тях, а ги прехвърли на други лица, които му бяха подчинени, но които изобщо не знаят как стоят нещата. В тези тефтерчета има отделни мисли, които той си е харесал и си ги е записал по време на беседа от Учителя. Но това не е пълна стенограма на Словото на Учителя. Освен това там имаше и много негови скици, които бе нарисувал, когато Учителят е говорил по някаква тема. Той имаше тезата, че Словото на Учителя така се изразявало в момента във вид на образи. Но това не е вярно, защото достатъчно е да се сравнят тези скици със Словото на Учителя и ще се види, че това са различни неща. Това са скици на майстор Борис, а не на

истинския Борис Николов. По моя идея те бяха фотографирани, направени на албуми и Милка Кралева през времето на нашето тримесечно съпружество бе донесла у дома. Аз ги връчих на Борис. Според моята идея той трябваше съобразно всяка скица да напише и да цитира от неговите мисли. А той постави мисли от Учителя, за да докаже своята теза, която не е вярна според мен. Тези тефтерчета не са у мен, аз съм ги върнал на Борис и те са или у Вас или на друго място, където много добре знаете къде е това място. Ако искате да работите с тях, аз знам какво представлява съдържанието им и мога да Ви дам някои идеи за това. А защо ли? Още от 1972 г. аз съм определен от Борис Николов и Мария Тодорова за техен приемник. Аз имам документи за това и съм упълномощен аз лично да решавам въпроса с тяхното литературно и творческо наследство. Това е решено преди Вие да дойдете в този дом, защото аз бях там десет години преди Вас. Аз съм свършил работата на Мария Тодорова и съм свършил работата на Борис Николов. Аз зная колко ми струва това. Вложих 10 години труд, сили, средства и се жертвувах до край. Аз три пъти съм му спасявал живота като лекар и Вие знаете това много добре. Аз съм се молил на Учителя да вземе от моя жизнен кредит, от моя жизнен кредит и да го даде на него за да довършиме онова, което аз бях запланувал и което той трябваше да свърши. Но той ме излъга, измами и изигра. А Вие знаете, че това са методите на майстор Борис. Той има вина за разрушаване на брака ми с Милка Кралева и той обърка Милка както и Краліо. Там, където се е намесил, майстор Борис проваля всичко и всекиго. И Вие знаете това много добре.

5. Боян Боев дешифрира и написа един материал от 1000 страници, които са разговори с Учителя озаглавени като: „Разговорите с Учителя при изгревите на Слънцето" и „Разговорите с Учителя на планината Ел-Шадай". Аз се противопоставих Борис да редактира този текст на Боян Боев, защото знаех цената на неговият опит при неговата редакция на „Изворът на Доброто". Този материал аз можех да го прибера и Вие изобщо да не знаете, че изобщо съществува такъв. Но аз го оставих нарочно, за да си направи опита Борис. И сега този опит вероятно ще бъде направен от Вас. Аз нямам нищо против, Вие да подготвите този материал, но не да си служите с методите на майстор Борис. Аз Ви заварвах няколко пъти как Вие прочитахте някои изречения от материала на Боян Боев, а майстор Борис полегнал в леглото умуваше и променяше текста на Боян Боев. Аз тогава се противопоставих и го изобличих лично пред Вас, защото видях, че това беше майстор Борис. Тези две лица аз отлично ги познавах, защото след завръщането си от Либия от десет срещи, аз само при две срещи съм говорил с Борис Николов, а при другите осем срещи бе майстор Борис. Така, че ако искате да работите можете, но да се спазва стриктно оригинала на Боян Боев. Ако не спазите това ще се провалите, защото оригиналния текст е написан от Боян Боев в четири екземпляра и се намира на още три места. И след време Вие ще бъдете изобличена и упрекната в лъжа, така както аз правя сега в това писмо до Вас. Но аз съм запознат с всички неща и зная как стоят нещата изобщо и моята критика към Вас е принципна и Вие ще се убедите, че аз съм Ви голям приятел, а не враг.

6. Според правилата на Синархическата верига, жени не взимат участие в ръководството на Братството и не взимат участие в решение на братски проблеми, отнасящи се до Школата на Учителя и Словото Му. Това лично Борис Николов го е дешифрирал от стенограма на Учителя и записал. Това нещо аз лично го накарах навремето да го потвърди пред Вас и Вие бяхте много изумена от това. И всичко това Вие го забравихте. Всички провали на Братството и борби бяха започнати от жени и вкараха братята и братята изгоряха в борбите.

Къде са братята? Няма ги, а нали идват по равен брой в Школата? Сега от няколко години се развихриха жени, като Йонна Стратева, Ина Дойнова, Мария Митовска, включително Милка Кралева и Ваша милост. И правите грешки след грешки, защото не знаете как са нещата и нямате кредит за ръководство от Учителя. И Небето ще Ви спре, в това съм убеден. Първо трябва да станете сестри, после духовни сестри и трето духовната сестра не се занимава с ръководство и тя не решава нещата. Решава ги духовният брат. Пример: Ето аз съм определен лично от Борис да решавам този въпрос и това Вие знаете много добре. Вие не ме питахте при издаване „Изворът на Доброто". А този въпрос аз го решавам. Ако не бях се намесил, Вашият провал щеше да бъде пълен и безвъзвратен. А сега ще можете да се измъкнете и то чрез моята намеса.

7. Аз сравних книгата, която сте издали с оригинала на Борис Николов, който притежавам. Аз направо съм изумен от Вашата намеса към текста. Аз съм си отбелязал по страници какви отклонения са направени във Вашата книга, но сега не е мястото да Ви ги изнасям. Вие почвате промени още от първата страница та до последната. Аз не говоря за оригинала на Боян Боев, а за този на Борис. Вие изменяте постройката на изреченията на Борис. Разбивате текста на Борис и го прехвърляте към други глави. Там, където е отбелязано с едър шрифт от Борис, Вие не го отбелязвате. Разбивате на две даден текст, като към всеки текст си правите увод, който не е верен понеже не познавате епохата и времената. Изхвърляте цели случки и пасажи. Прибавяте някои неща, изхвърляте други неща. Дори на последната страница стр. 346, където се говори за Благодарността, то Вие изхвърляте закона за Благодарността и включвате Ваш текст, който не е верен и не почива на никакви окултни закони и постановки на Учителя. Ето ще Ви докажа, като цитирам пасаж от оригинала на Борис: „Важно условие за съществуването на вътрешната връзка е Благодарността. Човек трябва да благодари за да поддържа вътрешната връзка с Бога. Тогава всичките ви желания ще се постигнат". Ето, това Вие сте изхвърлили, а това са окултни закони от Словото на Учителя. А защо сте ги изхвърлили? Защото работите срещу Борис Николов, и защото работите за майстор Борис. Дори Борис Николов в своята редакция не се е осмелил да коригира това, което го има в оригинала на Боян Боев. Ето ви пример, чрез който аз Ви доказвам, че Вие не сте благодарна към Борис Николов и затова сте изгубили вътрешната връзка с него и вътрешната връзка с Бога. Това значи отклонение от Словото на Учителя и от Школата. А този, който Ви е отклонил е майстор Борис. А кой е майстор Борис Вие знаете много добре.

8. Ето на стр. 14 в оригинала е отбелязано: „Къде е Господ?" А Вие в книгата пишете : „Къде е Бог?" Господ е едно, а Бог е друго. А човек, който не знае, че има разлика между Господ и Бог няма право да се занимава с тази работа, с която Вие сте решили да се занимавате. Това е категоричното мое мнение. Първо ще станете сестра, после духовна сестра и чак тогава ще може да работите. А този Ви опит е за мене пълен провал.

В книгата е направен предговор. Като се опитват да подхвърлят една лъжа, че „Изворът на Доброто" е дешифриран от Борис Николов. А това е лъжа и тази лъжа е предадена от Вас на тях. Как така ще пишат за Боян Боев в предговора, когато в първоначалната заглавна корица бяхте отбелязали, че автора е Борис Николов, а след моята намеса Вие коригирахте и се опитахте да се измъкнете като отбелязахте, че Словото е записано от Боян Боев, а е съставено от Борис Николов. Та Вие дори променяте и оригинала на Борис Николов, което означава, че работите срещу него. Освен това този предговор

няма нищо общо със Словото на Учителя и със Школата на Учителя. Това издание е насочено както срещу Борис Николов, така също и срещу Боян Боев, така също и срещу Школата на Учителя.

9. За доказателство аз съм решил да избера една въпросна страница от оригинала на Боян Боев, да извадя същата страница от оригинала на Борис Николов с неговия подпис, както и съответната страница от Вашето издание на тази книга. Ще ги прехвърля на ксерокс и ще ги изпратя във всички Братства в България, както и ще ги предам на по-активните членове в Братството. Ще опиша как стоят нещата и те сами ще могат да сравнят първо оригинала на Боян Боев, после ще видят как Борис Николов го е изменил с неговия подпис и накрая ще видят също как Вие от Ваша страна сте изменили онова, което е написал Борис Николов. Освен това, ще Ви попитам как се наричат онези, които променят оригиналния текст на Борис Николов и ще запитам, кому служат тези хора - на Бялото или на Черното Братство. Освен това ще извадя снимка от онези пози, които е заснел Жорж Кьосев, където се вижда, че на същото място и по същото време Борис не само, че не записва, но не слуша, а си гледа насам-натам разни неща. Накрая ще им изпратя една снимка на Боян Боев с Учителя, за да видят какво е трябвало да се сложи като корица на книгата и да разберат защо не е сложено. И тогава всички ще разберат кому Вие служите. За мене е ясно кому служите. Вие служите на майстор Борис и чрез него работите срещу Борис Николов и срещу Школата на Учителя.

10. Вие бяхте свидетели как майстор Борис извика от Айтос Надка Куртева в Бургас по идея и настояване на Кралю, за да й забранят да ми предаде писмата на Учителя до Георги Куртев. Вие помните как той е удрял по масата и е казал, че с този юмрук той разбива черепи и кости. А това бе юмрукът на майстор Борис, който провали цяло Братство и всички около него включително Вас и Кралюви. Надка Куртева бе възмутена от него, но му се подчини. Като свидетел бе и Койна, които разказахе в Айтос всичко. След този случай аз реших да се разведа с Милка след като е имала 9-годишен брак с мен, от които само три месеца съпружество. Реших да организирам чествуване по случай 120-годишнината от рождението на Георги Куртев, като за първи път аз изведох музикантите на сцената на зала България, като реализирах желанието на Учителя. Съставих един сборник, в който нарочно не включих разказите на Верка и Надка Куртеви, защото те се подчиниха на майстор Борис. Нарочно не включих и разказаните опитности, стенографирани от Борис Николов на Георги Куртев, за да му покажа, че аз съм който решава нещата, а не майстор Борис. Аз ще ги включа в едно друго издание. Издателството ме излъга както в печатницата, макар, че си платих с мои лични пари. За това пък като утеха ми остана, че книгата излезна с оценка тройка, а пък издателството и печатницата фалираха, защото ме излъгаха. Проведох и чествуване в гр. Айтос по същия повод и приключих една моя идея, в която включих да участвуват и да се реализират към 20 човека, а аз бях зад кулисите на заден план. След този случай се видя кой работи и кой е против Братството в Айтос. След този случай Кралю Кралев няма да смее да стъпи вече в Айтос защото се доказа, че той работи срещу Куртев. Освен това той на времето се опита чрез властта да спре един събор в Айтос. Като последица от всичко това братята и сестрите от гр. Бургас отстраниха Кралю от ръководството. А защо му се случиха тези неща? Защото стана жертва на майстор Борис, на онзи който тропаше с юмрук в неговия дом и крещеше, че с този юмрук троши черепи и кости. А Вие бяхте свидетелка там, че това е точно така, както аз го описвам. А днес можете да проследите последиците на този юмрук на майстор Борис.

11. Научавам, че в последните години имате връзка с разни чужденци, че ходите в Англия, че искате да се омъжите за англичанин и да прехвърлите някои неща в Англия. Вие не знаете постановката на Учителя за работата с чужденците. Тезата на майстор Борис е погрешна и тя създаде сума неприятности и провал на Братството за работата с чужденците. Всички опити от групата на Крум - на Мария Митовска, на Жиката от Габрово, на Йонна Стратева, на Ина Дойнова, на Милка Кралева и др. са напълно погрешни и са насочени срещу Учителя и Неговото Дело. Ние имаме постановката на Учителя, а Вие не я знаете. Знаете постановката на майстор Борис, който провали цяло Братство и включително всички край него. И сега се работи по методите на мозайкаджийската бригада, които нямат нищо общо с Школата на Учителя. Бялото Братство не е секта, не е организация, не е църква и нейното място не е в Комитета на вероизповеданията. Бялото Братство не се регистрира, не си изработва устав, не създава организация, не си избира Братски Върховен съвет, а се ръководи от Словото на Учителя. Това Ви го пиша, за да знаете, че всичко което се прави сега няма нищо общо с Школата на Учителя. А това е клопка поставена от мозайкаджийската бригада с майстор Борис, а не Борис Николов. Вие работите сега по същите методи на майстор Борис.

12. Ако Вие решите да напускате България ще ми предадете целия архив, който е останал от Борис Николов, за да го съхраня. Аз съм негов приемник и духовен наследник, защото аз съм му свършил неговата работа. Той ме е упълномощил не само устно, но и писмено, че единствено аз разрешавам въпроса кога, как и под каква форма да се издаде онова, което той е написал. Аз съм работил десет години с него и неговото творчество аз съм го разпределил на десет отдела. И този въпрос аз го решавам, защото имам заверка пред нотариуса и мога да дам под съд всеки, който се опита да опорочава нещата на Борис Николов. Вие без мое разрешение се опитахте да издадете тази книга. Това е провал за Вас. Ако не се бях намесил и Ви бях оставил, щяхте да поместите, че това е стенографирано от Борис Николов и тогава щяхте да проверите какво значи лъжа и провал. Аз Ви спасих в случая. А за грешките, които сте направили в това издание и сте променили оригинала на Борис Николов аз смятам, че това е направено умишлено! С това вие искате да докажете, че Вие сте тази, която решава как да бъде разрешен даден проблем. Но след като се провалихте и след като аз възнамерявам да направя това, което описах по точка девета, то тогава ще видите, че има още хора, които лично познават Боян Боев, а и лично са сърбали попарата на майстор Борис. И тогава ще разберете какво означава тяхното мнение спрямо Вас.

Аз знам при какви обстоятелства Вие отидохте при Борис. Аз знам как бе това заплатено, както от негова страна, така и от Ваша страна. Аз тогава Ви предупредих пред самият Борис за последиците. Вие не ме послушахте. Ако бяхте ме послушали досега щяхте да имате семейство, Вашият годеник щеше да бъде съпруг и щяхте да имате деца и Вашият живот щеше да протече в друга посока. И тогава щяхте да бъдете по-полезна на Братството. А сега сте жертва на майстор Борис. Милка Кралева стана също жертва с баща си на майстор Борис. Аз също станах жертва, но аз платих само с разрушаване на брака, защото аз съм се жертвувал за Борис Николов и моята жертва е толкова голяма, че майстор Борис не може да направи нищо. Това, което съм направил за Борис Николов и за майстор Борис те и двамата не заслужават. Но това съм го направил в името на Школата на Учителя. Това е моята жертва и саможертва за Школата на Всемировият Учител.

Аз се много опасявам, че Вие ще се подхлъзнете и ще направите втора

груба грешка с останалите хиляда страници на Боян Боев. И след като съм Ви предупредил, тогава последствията ще бъдат жестоки за Вас. В предишните две писма аз исках среща с Вас, но Вие не пожелахте, понеже смятате, че Вие движите нещата. Нещата не ги движите Вие, но майстор Борис. Аз Ви предлагам да се срещнете с мен, но това не мога да го направя в оня дом, защото аз съм сърдит както на майстор Борис, така и на Борис Николов, и няма да им простя и на двамата, че те бяха и двамата виновни за разбиването на моя брак с Милка и че това, че моята дъщеря я развеждат насам и натам, но никога не я довеждат при мен. А това са методите на майстор Борис. Преди да замина за Либия аз му предадох ключа от моята вила в Своге. А на Милка предадох към 600 писма от Учителя. Като се върнах от Либия не ми върнаха нито ключа, нито писмата, нито ми довеждат дъщерята. Е, питам какво е това? Чакам отговор по горните 12 точки и настоявам за среща.

С уважение: Вергилий Кръстев

Забележка на Редактора:

Днес Мария Кисова върви от град на град в провинцията и говори срещу „Изгревът". Има защо да говори. Нека говори. И така трови последователите на Учителя Дънов в провинцията. И те вярват на нея, а не на „Изгревът".

Но фактите са налице. Прочетете в „Изгревът" т. V, стр. 199 с N⁰ 83 - „Къщната помощница Станка" за да видите как бе взет завещаният дом на слугинята Станка и как тя бе изгонена от Мария Кисова.

Отидете в гр. Бургас на ул. „Поп Грую" 66 при ръководителя на братството Димитър Добрев, за да ви разкаже как Станка бе изгонена от собствения й дом завещан от Мария Тодорова. Да ви разкаже как се събираха пари от хора, за да я гледат в последните й дни на живота. И после се определете сами, кого да слушате и кому да вярвате.

Изпратено писмо - препоръчано до Георги Кръстев, ул. „Сан Стефано" N⁰ 29, гр. Варна.

10.11.1992 г., София

Уважаеми непознати издатели от гр. Варна,

Настоящето изложение от моя страна е продиктувано от поводи и причини, които ще изложа последователно по точки.

1. През есента на 1991 г. научих, че в гр. Варна ще бъде издадена книгата „Изворът на Доброто" от Петър Дънов като на страницата е било отбелязано, че онзи, който е записал и редактирал този труд е лицето Борис Николов. Тогава аз се възмутих от тази лъжа и предупредих няколко лица, които да Ви съобщят, че това е лъжа и че, ако това бъде написано, то лично аз ще Ви дам под съд за лъжа, кражба на авторски труд. Същевременно съобщих, че автор на този труд е Боян Боев. Боян Боев лично е стенографирал тези разговори в село Мърчаево, лично е дешифрирал, лично е написал и подготвил за книгопечат тази книга. След време бях уведомен, че тази грешка е коригирана и аз си замълчах, като реших да видя какво ще излезне от всичко това. Книгата излезна и аз можах да я прегледам.

2. Книгата е отпечатана много добре при сегашните условия, за което заслужавате похвала. Но похвалата е само дотук. На корицата е поместена една цветна снимка, на която е отбелязано, че се публикува за първи път. Но

Вие не сте искали разрешение от автора на тази снимка. Това е Георги Кьосев и неговата съпруга бе дълбоко възмутена, че Вие без разрешение публикувате неща с цел опорочаване и печалба. Тази снимка има история, която Вие не знаете. Освен това, тази снимка е от молитвения връх на Рила, а не от Мърчаево. На снимката са заснети лица, които Вие не познавате и които не са отбелязани като имена, личности и като ученици. Тази снимка е поместена нарочно, за да се види, че Борис Николов стенографира на тефтерче и с това да се докаже, че той е съставителя и автора на този труд. А това е една голяма лъжа, която Вие или знаете или не знаете. Ако не знаете, този, който Ви е подвел е знаел много добре, че това е лъжа. При нозете на Учителя на тази снимка се виждат три наведени глави, на трите стенографки на Учителя, които Вие не познавате защото ако ги познавахте нямаше да им отрежете главите така, че да не се вижда кои са, а да се види само онзи, който стенографира. Освен това фотографа е направил още няколко пози през пет минути, при което се вижда, че този приятел Борис Николов не само, че не записва, но не слуша, а гледа насам-натам. Защо не поместихте една от тези снимки, за да се види кой е стенографа на Учителя и кой се разсейва? А защо не поместихте снимка на брат Боян Боев с Учителя? Вие не я поместихте понеже не знаехте кой е Боян Боев и бяхте умишлено подведени. А този, който Ви подведе знаеше много добре истината.

3. Веднага аз написах препоръчано писмо до Мария Кисова, в което много точно и строго написах как стоят нещата и че автор е Боян Боев. Трябва да знаете, че Борис Николов не е бил в Мърчаево, защото е бил мобилизиран по това време. Единствено е бил на екскурзия до връх „Острец" през време на съборните дни, август 1944 год. В Мърчаево като стенографи са Елена Андреева, Савка Керемидчиева, които записват и след това тези разговори с Учителя излизат в три тома „Завета на Любовта". Така, че те са си свършили работата в Мърчаево. А пък Вие като издатели ги изрязахте на корицата на Вашето издание. Боян Боев е стенографирал други разговори, които той ги бе подготвил за печат. Но Борис Николов се намесва, взима оригинала на Боян Боев и от него си прави своя редакция и изхвърля много неща, понеже стилът на Боян Боев е бил много обстоятелствен. Така се опорочава труда на Боян Боев. Борис прави своя редакция още през 1970 год. Още тогава моя милост се противопостави на методите на Борис Николов. Той лично ми предаде оригиналния труд на Боян Боев, както и неговата редакция като на всеки трети лист той се подписа. Тези два оригинала се пазят досега на скришни места. Така, че копието на Борис Николов е окастрило оригинала на Боян Боев. А Вашето издание пък е окастрило и опорочило оригинала на Борис Николов. Ще спомена някои неща.

4. Вие променяте като издатели оригинала на Борис Николов още от първата страница. Изменена е постройката на изречението на Борис. Разбит е текста на Борис и е прехвърлен от една глава в друга. Онова, което е отбелязано от Борис с едър шрифт Вие не го отбелязвате. Разбит е понякога даден текст на две части, като към всяка половина от текста се прави увод, който не е верен, понеже не познавате епохата и времената. Изхвърлени са цели случки и пасажи като се прибавят някои неща, които нямат нищо общо с темата. Например сте изхвърлили думата Господ, а я заменяте с думата Бог. Това показва, че Вие не правите разлика между Господ и Бог. А този, който не прави разлика няма право да се занимава с тази работа, с която Вие се занимавате. Ще Ви цитирам от стр. 346, че там за Благодарността са поместени неща, които нямат нищо общо с оригинала на Борис Николов. Цитирам: „Важно

условие за съществуването на вътрешната връзка е Благодарността. Човек трябва да благодари, за да поддържа вътрешната връзка с Бога.Тогава всичките Ви желания ще се постигнат". Ето този окултен закон го няма. Дори Борис Николов не е посмял да го изхвърли, а го приема дословно от оригинала на Боян Боев. Питам, в кого е причината? В редактора Мария Кисова или у Вас? Целият материал в книгата е така подреден, че е нарушена структурата на оригинала на Борис Николов. Това е направено вероятно за да се вмести повече материал. Но по този начин в един пасаж са вместени различни мисли и закони, които трябва да бъдат отделно така както са в оригинала, защото са казани по различно време и за различни случаи.

5. Аз смятам, че Вие или сте подведени, или нарочно работите с такива методи, които нямат нищо общо с методите на Бялото Братство и със Словото на Учителя. И ето аз съм решил да извадя на ксерокс една произволна страница от оригинала на Боян Боев и съответната страница от оригинала на Борис Николов, и същата страница от Вашата книга. Тогава ще се види много добре как Борис е променил оригинала на Боян Боев и как Вие с Вашето издание променяте оригинала на Борис. И всеки тогава трябва да си отговори на един въпрос - кому Вие служите и срещу кого работите? Освен това ще изпратиме по една снимка от онези пози, където се вижда, че само след пет минути Борис не само, че не слуша и не записва, но се разсейва. И всеки ще види и ще се убеди в лъжата на Вашите методи. Ще бъде изпратена и снимка на Боян Боев с Учителя, за да се убедят всички какво е трябвало да се сложи на корицата на „Извора на Доброто". Това смятам да направя. А защо смятам да го направя ще се убедите в следващата точка.

6. Книгата Ви има предговор, който не е точен и не е верен. Вие пишете за Боян Боев, а му откраднахте труда. Що за морал и честност? Ами, ако аз не бях се намесил Вие нямаше да коригирате и щеше да остане, че автор е Борис Николов. Ето Ви една лъжа, че Борис Николов е дешифрирал материала. Всички изнесени неща в този предговор не са верни и Вие използвате терминология и понятие на чужди окултни школи, които Бялото Братство и Словото на Учителя нямат нищо общо. А това е един провал за издателите. Школата на Учителя има Слово, която е дадена чрез българския език, има свой начин на изразяване и не може да се пишат предговори с език и с понятие взети от окултните школи на Черната ложа. Вие това именно правите. Прави впечатление, че във Вашите издания във Варна при издаването на някои беседи от Учителя помествате предговори за учението на Учителя и Школата Му, което няма нищо общо с истината за Школата. Добива се впечатление, че Вие издавате тези беседи от Учителя само и само да си включите Вашият предговор. Това се методи на Черната ложа и вие може да сте подведени случайно от незнание. А може и да го правите нарочно.

7. През 1991 год. от Варна беше издадена книгата на д-р Методи Константинов „Ерата на Водолея". На първа страница Вие бяхте поместили картина и символика на Черната ложа. Това или беше незнание, или нарочно. През 1990 год. Ангел Ангелов от Варна, който живее в София доведе лично в дома ми Христо Маджаров и имахме разговор за тази книга. Аз му разреших да си сложи своето име до това на Методи. Той ме увери, че работел с Методи, който му е диктувал някои подобрения към книгата. Аз се съгласихна това, но при условие, че този материал ще ми се донесе, за да го прегледам, за да го одобря. Но това не бе направено. След като излезна книгата, аз я прегледах и мога да заявя, че тя няма нищо общо с книгата на Методи Константинов, която е издадена на френки език, както и с неговия оригинал на български език. Там

са сложени неща от други окултни школи, които нямат нищо общо с Школата на Учителя и с творчеството на Методи. Аз съм този, който е работил с него и записал неговите спомени и опитности. Така, че знам нещата много добре. Методи има оригинален труд. Той се превежда на френски. Предава се на френски редактор, който свободно редактира неговият оригинален текст и го помества под заглавие „Епохата на Водолея". Методи не беше доволен защото му е изменен оригинала, но се примири защото книгата бе издадена. А сега се намираха умници, които превеждат от френски на български тази книга и искат да я издадат. Вместо да потърсят оригинала и да го публикуват, те поместват променени и изменени неща. Вашето издание прави същото. Дори включвате в книгата снимки на представители от Черната ложа, чийто методи са методи противоположни на Словото на Учителя. Тази книга като печат е направена много добре, но е истински провал за Вас като издатели по горните съображения.

8. Сега научавам, че Вие ще издавате спомени на стенографка Елена Андреева. Но Вие не сте взели разрешение за печат от нея. Аз съм този, който е работил с нея цели 19 години и Вие не можете да крадете чужд труд и да го помествате. Аз извиках у дома си Ангел Ангелов от Варна и му дадох да прочете един протокол и завещание, където най-подробно е описана нашата работа с нея и че тя ме оставя единствен наследник да публикувам нейният материал. Според Ангел, Вие не сте осведомени как стоят нещата и аз го помолих да Ви съобщи да спрете издаването на тази книга. Защото аз съм твърдо решен, че трябва да се сложи край на онези методи, чрез които Вие като издатели във Варна работите. Има два начина: единият, който аз прилагам сега и Ви уведомявам как стоят нещата. Другият начин е чрез закона. А в съда се взимат решения и се прокарват чрез сила, посредством Кесаря, който управлява тази държава. Затова, аз искам да знам кой Ви е предал тези материали и кой Ви е упълномощил да правите това? Ето, Вие посягате и работите срещу Боян Боев. Сега посягате срещу Елена Андреева. Утре ще посегнете срещу Паша Теодорова и нейните спомени. Искам да Ви предупредя, че за Паша също е работено и да не посягате върху чужд труд, защото Вашите нарушения стават вече много.

9. Вие трябва да си изучите историята на Варненското Братство, която Вие не знаете. От Варна започнаха първите атаки срещу Учителя чрез Михаил Иванов и Кръстю Христов, които Учителят обяви, че са представители на Черната ложа. А това може да се види и от писма на Учителя до онези ученици, които Той съветва да ги изолират от братската работа. По-късно Варненското Братство се раздели на Черни и на Бели и лично Учителят е ходил там да разрешава този проблем. А Вие трябва да го знаете това. Ръководителят Ви, Манол Иванов дойде на Изгрева и най-дейно участвува при разгрома на Братството в София преди процеса 1957 год. срещу Братството. Методи Константинов попадна в клопка във Варна от разни младежи, премина през милицията и следствието и беше му прибрана цялата литература от Учителя и целият архив, който бе унищожен. Методи не можа да издържи психически и живота му тръгна в низходяща посока и той си замина от този свят. Вие знаете вероятно думите на Учителя, какво представляват Варна и Бургас, че там се намира седалището на Черната ложа, на цяла Европа и там са онези ями и дупки, чрез които Европа посредством Дунава излива своята астрална нечистотия. Ето, сега Вие чрез тези издания давате възможност на Черната ложа да атакува Словото на Учителя с методи противни на Словото на Учителя. И аз Ви давам доказателства.

10. Аз много добре съм запознат с предишните етапи, през които е минало Варненското Братство и знам неща, които Вие няма откъде да научите. Аз имах план преди няколко години, който изпратих на Стоян Димитров и на Николай Малчев чрез който план, който бе разработен подробно трябваше да Ви даде подтик да съберете материали и да се напише история на Варненското Братство преди Школата, по време на Школата и след Школата. Но това досега не е направено. Ако бяхте го направили щяхте да знаете през какви етапи е минало Варненското Братство и през какви изпити са прекарани приятелите, които вече са в онзи свят. И тогава в никакъв случай Вие не бихте посмяли да боравите с тези методи, с които работите сега с издаването на тези книги. А това са методи на Черната ложа. В това съм убеден, сигурен и Вие сами ги доказвате чрез тези издания. Вие не знаете, че човек от София е дошъл на времето за да Ви купи място в лозята с негови лични пари, защото варненци през това време воюват помежду си. Аз знам много добре, как адвоката Георги Драганов от Ямбол описа как Вие си загубихте салона от гр. Варна. А това бяха методи на Черната ложа, а не че държавата е била виновна в случая.

11. Горните редове се пишат затова, за да Ви се покаже, че преди Вас е имало други поколения, които са работили и са преди Вас. За да минете по този път нагоре те трябва да Ви отстъпят място. А това ще направят като им свършите работата, която не са свършили. А Вие с Вашите издания опорочавате техния труд. Освен това има още живи хора като поколение, които са преди Вас и Вие нито ги познавате, нито ги търсите за съвет. Вие ги прескачате и ги игнорирате. А това ви е най-голямата грешка. И затова идвате до този провал, който Ви описах досега. А за мен това е провал за Вас и това Вие трябва да знаете много добре. А дали ще се корегирате, това е друга работа.

12. Аз напълно съм убеден, че между Вас има хора, които искат да работят за делото на Учителя. Но някои от тези желаещи са подведени чрез методи, които са на Черната ложа, посредством личности, които предварително знаят, че Ви подвеждат в погрешна посока. Разбира се има между Вас и хора, които са закачени за другата ложа и щат не щат ще вършат нейната работа. В такъв случай Учителят казва, че не е важно кому служиш, а е важно да изпълняваш волята на Бога. А Вие точно това не правите. На този етап трябва да се издава Словото на Учителя в Неговият оригинал, но това не се прави. Трябва да се издадат и други материали за историята на Братството, но на този етап поради погрешна тактика и стратегия на предишните поколения не се осигури приемственост. Сега дойде едно ново поколение, което иска да работи, а не знае как и не познава нещата. Ето, там е бедата и това е причината да Ви пиша това писмо. Надявам се, че съм точен и ще бъде добре разбран. Аз съм един от тези, които що годе е ориентиран и запознат с много неща за историята на Школата. Бялото Братство не е църква, не е секта, не е организация, не се управлява от устави, братски съвети, нито се зарегистрирва като Юридическа личност. Това го има напечатано в Словото на Учителя. А ученик е този, който изпълнява волята на Всемировия Учител - Беинса Дуно чрез Словото Му.

С уважение: Вергилий Кръстев

II. СВЕЩЕНИТЕ ДУМИ НА УЧИТЕЛЯ

Бележка на редактора Вергилий Кръстев.

Аз заварих онези, които бяха целували ръка на Великия Учител. Те разказваха за историята на „Свещените думи на Учителя". Дойде определеното

време и цялата тази история е описана в „Изгревът", т. III, стр. 109-113. Описано е как Духът на Истината чрез Учителя Дънов са дадени тези Скрижали на Светия Дух.

Но с Духът на Истината, който е в Словото на Всемировия Учител на Вселената върви редом с него и Духът на Заблуждението или Духът на Антихриста. Той също търси място и време да се проектира и прояви. И намери своите проводници. Така се дойде до времето, когато „Свещените думи" бяха откраднати от Лалка Кръстева, след това обработени от нея и издадени от нейно име, че тя ги е съставила. А това е лъжа. Онзи, който ги подготвя в разстояние на 7 години, като ги дешифрира от стенограмите на стенографката Савка Керемидчиева, е Борис Николов, но по мое настояване. Той ми предаде оригиналите. А едно копие от преписите попадна в Лалка Кръстева, която го редактира по свое усмотрение, добави и други неща и го издаде като свой труд. Това е лъжа. Това е кражба. Това е дело на Духът на Антихриста. Доказателствата! Съществуват оригиналите на Борис Николов и стенограмата на Савка Керемидчиева, от която са дешифрирани. И най-голямото доказателство е поместената схема за номерацията на стиховете. Лалка Кръстева споменава, че това било почерка на Учителя. Това е лъжа. Това е почерка на Савка Керемидчиева. Това показва, че тя не познава нито почерка на Учителя, защото никога не е виждала неговия почерк от негови писма до учениците му.

Освен това Георги Радев не е редактор на „Свещени думи на Учителя", а е редактор на „Учителят говори". Още и това, че Мария Тодорова не е дешифрирала, а това го направи Борис Николов.

Тя не познава дори почерка на Савка Керемидчиева, макар че присвои и открадна 6-7 нейни тефтерчета. За това виж „Изгревът", т. III, стр. 113-115 и приложението 393-394.

Поместваме нейните „Исторически бележки" и писмата, които бяха изпратени до Мария Митовска и до Лалка Кръстева.

Поместваме обяснението на Лалка Кръстева към издадените от нея „Свещени думи на Учителя - Беинса Дуно", т.III, стр. 251-253. Издателство „Всемир" 1994 г., ISBN 954-8447-02-9.

ИСТОРИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Как печатаното томче „Свещени думи на Учителя" излиза на бял свят. Учителят е поканил всички ръководители на братските групи от провинцията и София да дойдат при него, за да поразсъждават по известни въпроси. Никой не се отзовал на поканата. Когато вечерта стенографката Савка Керемидчиева отишла при него и от вратата го запитала: „Какво стана, УчителЮ? Разкажете ми нещо за срещата", той казал тъжно „Никой не дойде. Седни и пиши!".

Учителят е диктувал на Савка именно тези мисли, които после излязоха, като стихове под заглавие „Свещени думи на Учителя към ученика" под редакцията на Георги Радев. След като книгата излязла от печат, занасят я на Учителя подвързана. Той много й се зарадвал и отишъл първо при стенографките да се похвали. Като дете е бил радостен. След това той продължил да диктува в този дух други мисли. Това е станало между 1937 г. и 1940 г. С тези именно мисли се започна работата след 32 години.

В 1972 г. стенографката Еленка Андреева казала на Борис Николов за мене, че съм съгласна да се обновят беседите, като аз ще си плащам на

машинописци, и където е нужно, да се коригират, да се сложат в ред. Той изпрати по Крум Въжаров първо три тетрадки на Савка именно с тези мисли, дешифрирани от него и Мария Тодорова. Но един ден, преглеждайки печатаното томче, аз бях изненадана. Защо стиховете са 500? Мислех усилено все за това, защо Учителят се е спрял на толкова стихове, като зная, че на това число не може да е краят. Броят на стиховете на новото, току-що излязлото и там сборът от стиховете е 5. Учителят работеше винаги с числата, имайки предвид значенията им. Един ден намирам в Савкините бележки, собственоръчно написано от Учителя, какво още Савка трябва да направи. А то е следното: В толкова стиха излиза новото томче „Свещени думи от Учителя". В него включих мислите от тетрадката на Савка и понеже стиховете не стигнаха числото 3456, аз прибавих други мисли, за да се получи исканото число. Савка е започнала да работи по всички горепосочени точки, но по няколко мисли само. Не е успяла да ги довърши, защото тя си замина 4-5 месеца след Учителя, но аз в нейния дух съм ги продължила с много любов и вдъхновение. Тома ми отне точно една година - от новата 1981 г. до 31 декември същата година. На 31 декември сутринта вече видях, че се привършва работата, бях много радостна, но изведнъж почна да ме мъчи едно съмнение: дали добре съм работила, дали като цяло ще е хубаво, дали Учителят е доволен и така съм се унесла в лека дрямка, което не е обичайно за мене да дремя така, и в това време виждам откъм лявата страна на пишещата машина разгърнато томче с размерите на общия окултен клас печатано и на цялата страница е Пентаграма, а на върха (на мястото на Истината) само главата на Учителя, засмян, благ, разположен. Пробудих се и си продължих още по-вдъхновено работата, защото си дадох свое тълкуване за видяното, че Учителят е доволен. Такова томче нямах на масата, нито пък такава страница съществува, в което и да е томче.

Чудех се обаче, защо Учителят беше на върха на Пентаграма, като знаех, че Христос е там. След известно време, в една непечатана беседа за голяма моя радост Учителят казва: „Питат ме кой съм аз?" - Аз съм Духът на Истината". А Истината е върхът.

Надявам се, свещените думи да попаднат на добра почва.

Лалка Кръстева

Препоръчано писмо на Вергилий Кръстев до Мария Митовска

25.05.1994 год.
София

Уважаема Мария Митовска,

Настоящето писмо се пише от Вергилий във връзка със следното:

1. Купих си и се запознах с двете томчета „Свещени думи на Учителя", издание на Ваша милост, дори със запазена марка и с всички права запазени. Изданието е хубаво, хартията е хубава, но само дотук.

2. За сега аз имам чувството, че ти си подведена от Лалка Кръстева.

3. Напечатаният текст не е оригинал. Това си го чула от други, но трябва да го чуеш и от мен. А за това издание ще Ви бъде търсена сметка от сегашното и от бъдещото поколение като опит за измяна на Словото на Учителя.

4. Историята на „Свещените думи" е описана в книгата „Изгревът", том.I, на стр. (98-103). Освен това има и втора и трета част от тази история, която ти

не познаваш и няма откъде да я знаеш. Затова ти трябваше да ме питаш, защото аз знам как са нещата и трябваше да искаш лично разрешение от мен. А защо от мен? Ти ме познаваш от преди 20 години и няколко пъти си била на екскурзии с мен и много добре знаеш какво знам и какво не знам.

5. Още през 1970 год. аз накарах Борис Николов и той в разстояние на седем години дешифрира стенограмите на Савка. Нейните стенограми се разчитаха много трудно защото тя не спазваше правилата на стенографията. Борис ги разчете, написа ги със своя стенограма, а оттам собственоръчно ги преписа на тетрадки с индиго. Бяха предадени на няколко сестри, които ги написаха на пишуща машина, за да се съхранят, а някои си ги подвързаха. Оригиналите от ръкописа на Борис бяха съхранени и след това извадени на ксерокс и заснети на фото-хартия и се съхраняват на някои места. Борис е написал собственоръчно кой има право да ги съхранява и кой има право да ги издава. Аз познавам това лице, защото това е моя милост. Нито Лалка, нито ти имате право да издавате тези неща. И това е кражба на чужд труд. И това е целенасочено и преднамерено от Лалка. А ти може би си само подведена.

6. Лалка притежава машинописен текст от Борис на II, III и IV част. След това тя започва своеволно да си променя текста, да променя цели изречения и да изхвърля цели пасажи. Това всеки може да го сравни с машинописните преписи. А онзи, който притежава оригинала може да каже и още много, много неща. И понеже другите реагираха вместо мене, то аз си мълча, но аз показах на Елена Николова, на Весела Маркова и Марийка Марашлиева фотокопие на оригинала, за да сравнят с текста от твоето издание. Реакцията беше зашеметяваща. Питаха ме какво да се прави. Аз им казах, че ти си подведена от Лалка и вината е в Лалка. Но и ти имаш вина, защото правиш самоволни неща и вземаш решения по братски въпроси без да имаш право на това. Първо, защото си жена и второ не си запозната с нещата. Ако е в света, ще ви дадат под съд, първо за подмяна на авторския текст на Борис и второ, че крадете правото на издаване от онзи, който е упълномощен. И накрая издавате Словото на Учителя, което не е оригинал. Ти нали беше за оригинала за Словото на Учителя? Непрекъснато говориш това, а стана оръдие за промяна на Словото на Учителя. И кой е виновен за това? Накрая ще ти кажа кой е виновен, защото аз го знам кой е този. И ти знаеш кой е този.

7. Аз не зная как ти ще се оправдаваш пред другите, когато бъдеш извикана и ти поднесат оригиналния текст на Борис Николов и го сравниш с текста на твоето издание? И непременно ще те питат защо издавате неща, когато не сте упълномощени за това. Потърси си отговора!

8. Лалка има вината, че подкокороса и подмами Боянчо, че свали архива на Савка, който се пазеше на Витоша и единствено, който имаше право да разполага с него, това бях аз и Борис. А Боянчо знаеше къде е. Лалка накара Боянчо и те откраднаха архива от Борис и бе занесен на Лалка. Оттам Лалка си прибра седем тефтерчета за спомен. А останалия архив бе върнат у Боянчо понеже бяха стенограми и не можеха да ги четат. Заради тази кражба Борис се скара с Боянчо, Лалка и Петър Филипов. И те се разделиха като смъртни врагове. Те си заплатиха и си заминаха, а Борис ги надживя с много години. И Лалка сега притежаваше оттам неща на Савка. И като похлупак на всичко, за да видиш как небето работи и как символично прави своята оценка, искам да ти кажа, че ръкописа, който е публикуван на 252 стр. не е почерк на Учителя, както е писано в книгата, а е почерк на Савка. И нещата, които са написани от Лалка изобщо не са верни. Мога да ти ги докажа само за минути.

9. Лалка е тази, която подмами Боянчо и той свали от Витоша от

„Резньовете" оригинални беседи на Елена Андреева. Те бяха укрити там от Борис и за тях отговарях аз и Борис. И Боянчо това знаеше. Но го подведе жена. Той ги свали и само имаше един буркан счупен и една годишнина повредена и която я размахваха, за да покажат, че Борис е правил глупости. Но глупостите ги направиха други. Заради тази кражба след първата кражба на Савкините тефтерчета се разделиха като врагове. От тези беседи Лалка започва да редактира и да задрасква цели думи и изречения от Словото на Учителя и да ги подменя със свои изразни средства. После се дават да се преписват в четири екземпляра и което е вече променено Слово на Учителя. И кой е виновен за това? Само Лалка. За доказателство, ако желаеш може да ти бъде показано какво е правила Лалка с оригиналния текст и тогава ще да видим каква ще бъде твоята реакция. Ще видим дали си за оригинала на Словото или за изменението на Лалка.

10. Жоро от Габрово предава една годишнина от редактираните беседи от Лалка на Мария Кисова, за да подготвят едно издание. И понеже Мария Кисова не знае как са нещата, защото когато тези събития ставаха Мария Кисова се занимаваше с любовни работи с еди кой си. И понеже тя е голям авторитет, решава също да редактира вече редактираната от Лалка беседа. Получават се две редакции и нямат нищо общо с оригинала. Елена ги набира, а Милка Кралева ги отпечатва. Когато им се прави забележка, че това не е оригинал те вдигат рамене и се оправдават, че не са знаели, че Лалка е радактирала и променяла. Отгоре на това Лалка си познава редакцията и вдига скандал, че са я окрали и че не е вписано нейното име като редактор. Обвинява Мария Кисова, че си е вписала нейното име. А Мария Кисова също е променяла и редактирала. И сега забележи цяла върволица от жени. И всяка жена прави поразия. И вместо да са се омъжили, па да народят деца, па да си гледат мъжете и семействата зарязали са всичко това, напуснали са си мъжете, за да имат време да променят Словото на Учителя. Ти нали беше за оригиналното Слово на Учителя? Най-малко десет човека са ми разказвали как Мария Митовска държи за оригиналите. А Мария Митовска издаде две книжки, които не са оригинални. Нещо да кажеш по този въпрос?

11. Преди две години ти направи груба грешка и издаде Паневритмия. Ти потъпка своя подпис от протокола. Ти го имаш и там бе написано, че първо трябваше да се издаде оригинала на трите сестри: Ярмила Менцлова, Мария Тодорова и Елена Андреева. Аз този оригинал съм го предал на работната група. Там има подписите на трите сестри: Ярмила, Мария и Елена. Ти отхвърли този текст, за да си поместиш измислиците на Крум Въжаров. Това е точно така. А освен това Жоро от Габрово, който пази оригиналите на снимките не ги даде, защото щеше да се види оригинала как Мария Тодорова и Ярмила показват упражненията. Аз имам лична бележка от Борис с неговия подпис, че оригиналите са у Жоро. А той не ги даде, за да направи услуга на теб и на Крум.

12. И понеже ти си подведена от Крум Въжаров и си подвластна нему, затова направи тази Паневритмия, която е провал. Ето кой те провали. А вторият път който те провали, това бе Лалка. А сега се оправяй сама.

С уважение от човека, който може да потвърди с факти гореизложеното:

Вергилий Кръстев.

Препоръчано писмо на Вергилий Кръстев до Лалка Кръстева

26.05.1994 год.
София

Уважаема непозната Лалка Кръстева,

Настоящето писмо се пише от Вергилий Кръстев.

1. С настоящето писмо аз изисквам да ми се предадат тефтерчетата на Савка Керемидчиева, които бяха откраднати от мен чрез Боянчо по Ваше настояване. Борис Николов още през 1972 год. бе ме определил заедно с Мария Тодорова за техен приемник и наследник и аз свърших тяхната работа. Той лично ме заведе и ми показа къде е скрит архива на Савка в една от морените на Бивака. Аз всичко заснех с фотоапарат и имам доказателства за този архив, че е предаден на мен. С Боянчо и Борис се бяхме споразумели, че само аз имам право да свалям този архив. Но Вие подкокоросахте Боянчо както и Петър Филипов и Боянчо без мое съгласие и без съгласието на Борис свали архива на Савка и Ви го донесе лично. Вие си прибрахте 6-7 тефтерчета, а останалият архив, който бе стенограми върнахте понеже не можехте да ги разчетете. Кражбата бе открита от мен и стана голям скандал и отношенията между Борис и Боянчо и Петър Филипов се скъсаха заради тази кражба и те се разделиха с Борис като врагове. Вие също се разделихте по същия начин с Борис, но вината беше у Вас, защото Вие се намесихте и искахте да решавате неща, които не се решават от жени в Бялото Братство. След драматични събития онези, които извършиха кражбата си заминаха. Петър Филипов успя да се коригира към мене и ми върна стенографския архив на Савка. Преди години бях накарал Борис да разчете стенограмите на Савка, които той имаше у него и той подготви втора, трета, четвърта книжка на „Свещените думи". Те бяха напечатани на пишуща машина и предадени на някои хора за съхранение.

2. Оригиналите бяха предадени от Борис на мене с неговия подпис. Вие сега се осмелихте и издадохте чрез Мария Митовска две томчета. Но това не са оригиналите на Борис, а Вие сте работили с мошинописен текст, който самоволно сте редактирали, като сте променяли цели изрази и сте изхвърлили неща, които не сте харесали. Накрая заключителните Ви думи не са верни и нещата не стоят така, защото аз имам цялата история разказана от Борис. Онзи ръкописен текст, който сте публикували не е почерк на Учителя, а е почерк на Савка, който го имате от откраднатите тефтерчета на Савка от Вас. Това е един символичен жест от небето, който стои на последната страница на Вашето издание. Така не се работи за Учителя с лъжа и кражба.

3. Аз отговарям за всички беседи поставени от Боянчо и Борис на Присоите на Витоша. И само аз имах право и по мое нареждане да бъдат свалени. За това знаеше Боянчо и беше уточнено с Борис. Аз имам точна документация за този арихв. Но Вие също накарахте Боянчо да го свали без разрешение на Борис. Оттам имаше само един счупен буркан и с повредения текст Вие се опитахте да докажете колко сте права. Дори Боянчо и Петър Ви повярваха. Но по-късно те разбраха, че бяха подведени от жена, но беше късно. Това беше също една от причините да се разделят с Борис като врагове. А това беше 1980/81 год, а Борис си замина след 10 години. И какво направихте с тези материали? Започнахте една своеволна редакция на Словото на Учителя.

След това започнаха преписи и сега на няколко места имаме промененото Слово на Учителя, направено чрез Вашата ръка. А къде останаха оригиналите на Учителя? Вие вероятно знаете как те са дешифрирани от Елена Андреева и как тя ги е подготвила. И когато показах на Елена Андреева оригиналите с Вашите зачерквания на изрази и цели изречения от Словото на Учителя и с Ваши прибавки от измислени Ваши думи, тя така бе възмутена, че в разстояние на един час изнесе защита за оригинала на Словото на Учителя. И това нещо е записано и се съхранява. И това е обвинителна реч на Елена Андреева срещу Вас, която променихте Словото.

4. Борис Николов също не беше съгласен с тази промяна. Аз му показах и преписа и как Вие сте зачерквали цели изречения на Учителя. Уговорката между Вас е била само да се препише текста, но не и да се редактира. Това негово становище е записано и го има. Така, че той не е виновен, че Вие сте редактирали и променяли своеволно Словото. И за това ще отговаряте пред следващите поколения и пред Учителя.

5. От Вашата своеволна редакция Жоро от Габрово беше предал копие на Мария Кисова, която без да знае, че Вие сте правили редакция прави втори редакция от Вашия текст. И когато аз реагирах, те всички се учудиха, че Вие сте променили текста. Интересно е, че всяка жена, която се добере до оригиналния текст на Учителя иска да го променя. Така, че изданието на Милка Кралева на първото томче не е оригинал, а се състои първо от Ваша редакция и второ от редакцията на Мария Кисова. Е, какво ще кажете за това? Когато жени се опитват да решават неща, които нямат право да решават, става точно това: Предателство към Словото на Учителя. И Милка Кралева във второто томче, което издаде също като жена променя отново Вашата редакция. И забележете, че тя не печати от оригинал, а печати от променени редакции на обикновени човеци облечени в женска форма. За това днес се търси да дойде духовната сестра и да стане съработница на Бога. И дано Учителят я намери и изпрати. А досега пълен провал по всички линии, като Вие сама поведохте хорото. Дори се стигна дотам, навремето няколко пъти Боянчо да ми заявява, че понеже Вие, т.е. Боянчо, Лалка и Петър Филипов държат оригиналите, то те вече управляват Братството. И че Борис е вече отстранен. А това бяхте го измислили Вие. И Боянчо си призна пред мен. Цялата история по кражбата на материалите чрез Вас се знае от няколко човека от моето поколение, които бяха близки с Борис и всичко това са чули от неговата уста. Освен това всичко е записано на магнетофонен запис и се съхранява у тези лица като доказателство за Вашата кражба. И когато дойде времето, те ще го изнесат. А като за доказателство ще изнесат Вашите поправки върху оригиналите на Учителя и преписките, които направиха от тях. И не може да се оправдаете. Ще бъде изнесен и оригинала на Борис от „Свещените думи".

6. Вие се опитахте да направите резюме от ръкопис на Буча Бехар за историята на Братството. Вие там самоволно сте задрасквали цели изречения и пасажи за да направите някакво резюме. Ако това нещо се направи в света, да са Ви дали под съд и да сте в затвора. В една Окултна Школа тези неща не се позволяват още повече. Тези неща се съхраняват и са доказателство за Вашата разрушителна дейност, както срещу Словото на Учителя, така и към материалите на приятелите. А Буча Бехар бе единствената, която си свърши работата както трябва.

7. В момента се издадоха от издателство „Бяло Братство" молитвите на Учителя, както и Призванието то оригинали, по фотокопия, които аз предадох на Елена Николова. Сега имам намерение да се издаде в оригинал „Хио-Ели-

Мели-Месаил". Но понеже знам, че при Вас има чертежи от Савка и материали към същата книжка, а това са вероятно от онази тефтерчета, които сте присвоили, затова изисквам да ми предадете тези материали, за да бъдат отпечатани. Ако Вие желаете това. Ако не желаете, няма да имате друга възможност да се коригирате. Ето аз Ви давам тази възможност.

8. За това искам да ми се предадат тефтерчетата на Савка, за които аз отговарям и останалия материал от Савка. Ако ги предадете ще смятам, че сте осъзнали грешката си и сте се коригирали към мене и към Словото на Учителя. Ако не ги предадете, то тогава аз ще предам копие от това писмо, както и цялата записана история на Борис за кражбата на материалите от Вас както и записа на Елена Андреева за това, как сте променяли Словото на Учителя. И тогава други ще Ви съдят, а не аз. По-хубаво аз да Ви съдя, защото съм сърбал попарата както на Борис, така и на Боянчо, а още повече на Петър Филипов. Какво аз съм издържал с тях, само Бог знае.

9. Надявам се, че след като прочетете текста ще вземете правилно решение и Марийка Марашлиева ще дойде да вземе Вашия отговор. Ако си заключите вратата, това е също отговор.

С уважение: Вергилий Кръстев

III. КАК СЕ ЗАЩИЩАВА ОРИГИНАЛА НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

Бележка на редактора Вергилий Кръстев:

След излизането от печат на книжката „Изново", издание на „Сила и живот", Бургас - 1992 г. от Милка Кралева с ISBN 954-8146-02-9 се установи, че това е началото на нова промяна Словото на Учителя Дънов от Разрушителна Сила на Черната Ложа намерила свои проводници.

Написах писмо на Георги Петков от гр. Габрово, ул. „Любен Каравелов" 35, блок „Здравец" ап. 8, изпратено препоръчано, което публикуваме, за да се знае целия етап на Отклонението от определени лица напълно съзнателно.

Днес към 15 екипа въвеждат Словото на Учителя по неговия оригинал. Всеки един екип има по 3-4 сътрудници, т.е. към 60 човека виждат зачертаванията, унищожаването, и подменянето на Словото на Учителя Дънов. За справка виж „Изгревът", т. III, с приложението на стр. 398-399.

Препоръчано писмо от Вергилий Кръстев до Георги Петков

05.03.1993 г.
София

Здравей Жоро,

Настоящите редове се пишат от Вергилий във връзка със следният проблем, който изникна преди един месец.

1. Излезна от печат книгата „Изново", издание на Бургас с главен организатор КралЮ Кралев. На последната страница бе написано, че набора е направен от Елена Николова. Потърсих и попитах Елена и тя ми отговори, че е правила набор върху текст предаден от Мария Кисова, на която тя е била редактора и поради което на книгата е отбелязано, че тя е редактора на

въпросното издание.

2. Запитах Елена, дали лично е сверявала текста на Мария Кисова с оригинала на Елена Андреева и дали има отклонение от оригинала. Отговори ми, че не е виждала оригинала, но е сигурна, че е близко до оригинала, понеже Жоро от Габрово им е предал тази беседа.

3. Запитах Елена, дали е запозната откъде ти имаш този материал. Оказа се, че тя знае, че този материал ти го имаш и си го получил от Лалка Кръстева. Запитах я, дали знае откъде има материала Лалка Кръстева. Елена ми отговори, че Лалка лично е работила върху оригинала и лично е правила първата редакция на този материал.

4. По този начин аз разбрах, че Елена много добре знаеше, че набира текст, който е редактирала Мария Кисова, която е получила материала от теб, който материал ти си получил от Лалка, а пък Лалка е получила материала от Борис Николов и е направила първата редакция. Тогава запитах защо на томчето отзад не фигурира името на Лалка Кръстева? Не можа да ми отговори. А защо не можа? Отговорът е у теб.

5. Накрая се дойде дотам, че един прави първа редакция. После той предава материала на съхраненение при теб. След това ти го предаваш на друг, който да прави втора редакция и да променя онова, което е направила Лалка. И накрая втория редактор си написва името на тази книга, че той е единствен редактор. Ами къде отиде Лалка? Много държа да ми се отговори на този въпрос.

6. Предишното писмо, което ти написах, аз те предупредих, че ще попаднеш в клопката на Мария Кисова и оттам няма измъкване. Намери това писмо, прочети си го и ще видиш колко съм прав. Защото ти попадна в нейната клопка. А преди това ти бях задал въпрос, как можеш да се подписваш под името на един шивач като Кралю Кралев, който сега се явява целият организатор на тази клопка, в която ти попадна. А каква е клопката ще разбереш след малко.

7. След като излезна книгата „Изново", една бройка бе занесена на Лалка Кръстева. Като разлистила книгата, тя вижда, че това е нейната редакция. Обръща отзад и вижда името на редактора - Мария Кисова, която е направила втора редакция върху труда на Лалка. Е какво ще кажеш ти? Ами нейният труд в разстояние на десет години, къде отиде той, този труд? Ами онези средства вложени при машинописа къде отидоха? Имаше хора тогава, които я подкрепиха материално и финансово. А да не говорим за това, че тя вложи всичките си средства в това начинание. За мен тя е ученик на Школата. А онези, които крадат нейния труд са крадци, лъжци и мошеници. Друго обяснение няма. Единственото обяснение, че това е работа на Черната Ложа и че ти попадна в клопка. Но ти си си виновен.

8. Аз изпратих при Лалка сестра Марийка Марашлиева, за да види как стоят нещата. Лалка е казала само две изречения във връзка с тази книга: „Жоро ме предаде. Жоро заби нож в гърба ми". Коментариите са излишни, защото аз напълно споделям нейното изказване.

9. Преди години, когато се набираха средства, за да се подпомогне работата на Лалка, тогава лично Павлина Даскалова от Търново събра една голяма сума от 3000 лв., като ти ги предаде, ти лично да ги занесеш на Лалка и да бъдат вписани, че са дадени от нея и търновското братство. Когато Павлина отива при Лалка, за да вземе копие от онези беседи, за които е заплатила, се оказа, че нейното име не фигурира в този списък. При проверката се вижда, че тази сума ти си я вложил от свое име, заради което ти получаваш доверието на Лалка и получаваш съответни копия беседи заради тая сума. Освен това ти се дават суми от хора близки на Павлина Даскалова, които също ти вписваш

от твое име в нейния списък. Когато Павлина ми разказа това аз й казах, че Жоро ще плати скъпо за тази работа. Защото лъжата в Братството е въведена от майстор Борис и мозайкаджийската бригада, като има и безброй габровски номера. Тези неща на мен са познати до болка. И аз знам как свършва всяка една лъжа.

10. Ето, ти получи част от материалите на Лалка, като си послужи се една лъжа, с вложени от чужди хора средства. Реши да получиш доверието на Лалка чрез чужди пари. Ти го получи и тя след това ти предаде останалия материал. Понеже това са методи на мозайкаджийската бригада, които ти приложи, то се дойде и до развръзката. Ти им предаде копия и те редактираха тези копия, сложиха своето име и откраднаха труда на Лалка. А преди те да откраднат труда на Лалка, ти открадна нейното доверие.

11. Това е проблемът. Как ще го разрешиш, това си е твоя работа. Аз съм те предупредил и по-рано и сега. Защо ли? Защото у теб се пазят неща и аз държах да бъдеш осведомен. Ти предприе ход, който бе погрешен. Това ти е третия провал. Първият провал бе със Симпозиума в Габрово. Вторият ти провал беше със съдействието в списание „Йога" и третия ти провал е сега. Как ще се оправяш, това си е твоя работа. Аз те предупредих. Можеш да прочетеш отново онова мое дълго писмо написано с моя нечетлив почерк.

12. Има и друг вариант. Може Мария Кисова да е работила с оригинал предаден й лично от КралЮ. Но защо тогава ще те поставят в неудобно положение и ще търсят начин да те компрометират. Ако това е така и ако ти не си предавал никакъв материал нито на КралЮви, нито на Мария Кисова, то тогава трябва да се защитиш от тази лъжа. В единия или в другия случай има лъжа и кражба. За мен тези неща са ясни, защото са методи на мозайкаджийската бригада. А каква е Истината, то ти я знаеш. Ако ти в случая не си предавал материал никому, то тогава с теб е постъпено нечестно и подло. Но, ако ти си предал материала на тях, то ти си постъпил нечестно и подло спрямо Лалка. Но, ако те са получили материала от теб и сте се споразумели да не се редактира текста на Лалка и не са си удържали на думата, то нещата са ясни.

13. Какъв е извода досега? Има хора, които искат да работят с идеална цел, но не са запознати как стоят нещата. Други знаят как са нещата, но ги изкористяват за свои лични цели, като заблуждават останалите. А има и малцина, които знаят целият проблем. Един от тези лица съм аз. Но аз не одобрявам методите, с които се работи до този момент. Това не са методи на Учителя.

14. Според мен неиздадените беседи трябва да се отпечатат в своя оригинал. И никакви редакции и имена на редактори. Но преди това е необходимо да се запознаят подробно с историята на издаването беседите на Учителя. Тя е дълга, поучителна и драматична. Всеки, който е нарушил духовните закони е платил скъпи и прескъпо и то с живот.

15. Преди години Борис лично ме заведе на Витоша и ми показа къде са укрити беседите. Аз лично заснех с фотоапарат над 100 пози, цялата обстановка, както и него самия. Това е документирано. Това го знаехме Борис, Боянчо и аз. Бяхме се уточнили, че без знанието на Борис и без мое знание няма да се прибират тези неща, защото аз трябваше да бъда приемник. Борис и Боянчо бяха на възраст, а аз бях по-млад. Тогава Лалка и Петър Филипов подведоха Боянчо и той свали материалите без съгласието на Борис и без мое знание. Стана голям конфликт и всички се разделиха като врагове. От целият материал имаше счупени един-два буркана. После Лалка размахваше тези пожълтели листа за доказателство, че трябва да се свалят тези оригинали. Но

те бяха свалени с лъжа, кражба и измама. След това се дойде до големия конфликт, след който Петър и Боянчо скоропостижно си заминаха от този свят. Остана Борис и той ми каза, че е останал за да провери и да покаже на другите как действуват окултните закони в Школата. Лалка също се разболя и едва се спаси.

16. Аз съдействувах на Лалка като чрез Боянчо предадох към 15 топа хартия - чешки пелюр въпреки, че бях окраден. Аз досега не съм виждал очите на Лалка. Тя не иска да се срещне с мене, защото знае, че аз ще искам оригиналите. А тя подведе Боянчо за да извърши кражбата.

17. Борис лично ме заведе на Витоша при едни морени и ми показа, къде се намира укрит архива на Савка. Лалка и Петър отново подведоха Боянчо и той свали архива. Стана още по-голям скандал между Борис, Петър и Лалка. Аз бях направо вбесен и много дни подред се карах с Борис защото той бе виновен, понеже ме въздържаше да свалям материала отгоре. Обикновено пред Борис всички мълчаха, умилкваха се и се подмазваха. А зад гърба му говореха срещу него и го псуваха. Аз съм свидител на това. Борис отговаряше за този материал и само с негово разрешение можеше да се придвижи. Аз споделях това. Накрая, когато откраднаха материала на Савка, аз лично отидох при Петър Филипов и му разказах как стоят нещата. Той реши да смекчи скандала и нареди да ми предадат онова, което е останало от Савка. А преди това Боянчо бе занесъл нещата на Лалка и тя лично си бе подбрала седем тефтерчета на Савка. Накрая аз нямаше какво да правя и обвиних и Борис, и Лалка, и Боянчо, и Петър, че работят с методите на мозайкаджийската бригада. А те знаеха моята постановка за тези неща.

18. И понеже в Школата е така: Всеки, който си служи с лъжа, кражба, непочтеност и мошеничество, то идва време, когато нещата излизат на видело и всички се провалят. Тук стана същото. Лалка си послужи с лъжа и кражба на материали. Дойде време с нея да постъпят по същия начин. Тя също беше окрадена, излъгана и това стана посредством теб. И понеже главен потърпевш беше Борис Николов, то така се случиха нещата, че в неговия дом посредством Мария Кисова нещата дойдоха до своята развръзка. Тя без да иска изпълни волята на Борис и заради лъжата и кражбата, която Лалка употреби то се дойде и до възмездието. Лалка не фигурира като редактор на това издание. Е, какво ще кажеш на това?

19. И понеже и ти участвува в една лъжа като вложи чужди пари на твое име и получи материали заради тях, то се дойде до същият драматичен завършек, да бъдеш уличен, че си постъпил нечестно и подло с труда на Лалка. Така стоят нещата в този момент.

За мен, ти можеш да работиш. Но трябва да се откажеш от габровските номера, които прилагаше Борис Николов. Тези номера са познати на цялото Братство в София в разстояние на 45 години, защото лично са прилагани от Борис. Трябва да се откажеш и от методите на мозайкаджийската бригада, които ти прилагаш без да осъзнаваш, че това се методи на майстор Борис. Майстор Борис провали цяло Братство. А Борис Николов е нещо съвсем друго. Аз ги различавам тези неща, защото съм работил 10 години в онзи дом и съм свършил работата и на Борис Николов, и на Мария Тодорова. Трябва да знаеш, че според първо правило от Учителя за Синархическата верига, а това е вътрешната Школа на Бялото Братство, не се допускат и е строго забранено жени да взимат участие в ръководството на Братството и да разрешават проблемите на Школата. А ти точно правиш това нарушение и се подчиняваш на жени и те ръководят жени.

Настоящите редове бяха написани от Вергилий. Дали съм ти брат, дали

съм ти доброжелател, ти ще провериш най-добре като разучиш това писмо както и предишните ми писма. Ти ще се определиш. Аз съм се определил. Брат ми е този, който работи за делото на Всемировия Учителя.

Вергилий Кръстев

IV. КАК ДЕЙСТВУВАТ ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО И НА РАЗРУШЕНИЕТО

Бележки на Редакторът:

Беше описан целият процес на промяна Словото на Учителя Дънов, най-подробно. За да онагледим целия този процес то публикуваме графика на Лалка Кръстева, който бе предаден на майстор Борис и който бе после така добър да ми го предаде заедно с всеки оригинал, който се връщаше при него придружено с едно копие променено Слово.

Всеки ще се убеди, че промяната на Словото на Учителя Дънов се движи от Духът на Заблуждението по строг план и график.

ОПИС НА ИЗРАБОТЕНИ БЕСЕДИ

От 24.XII.1976 г. до края на 1980 г.

Готови и предадени	Незапочнати /на лице/	В процес на работа	Предстоят да се работят
Думи на Свещеното начало Извънред. беседи Мисли за всеки ден: 1979-80год. 1980-81, 1981-82 г.	Неделни-1934-35 Неделни-1939-40 Неделни-1941-42 Неделни-1942-43 Утринни-1942-43	Мл.кл.-1938-39 Клас на добродетелите	Неделни-6 годишн. Утринни-3 годишн. Общ клас-4 годишн. Млад.кл.-7 годишн.
Неделни-1932-33 Неделни-1933-34 Неделни-1940-41	Общ кл.-1936-37 Общ кл.-1940-41 Общ кл.-1941-42		
Утринни-1933-34 Утринни-1940-41	Млад.кл.-1941-42		
Общ клас-1938-39 Общ клас-1933-34 едната половина Общ клас-1937-38 Общклас-1939-40 Общ клас-1934-35 едната половина			
Млад.кл.-1935-36 Млад.кл.1936-37 само 10 беседи			

1. Готови и предадени: 9 цели годишнини и 3 половинки.
2. Не са готови още 13 годишнини, но са налице.
3. Липсват засега още 17 цели годишнини и 3-те половинки.
Или: още предстои да се изработват общо 30 годишнини.

Забележка на Редактора: Това е списъка на преработеното и изменено Слово на Учителя Дънов, направени от Лалка Кръстева.

ЗА ИЗДИРВАНЕ И ИЗРАБОТВАНЕ
/по години/

От 7.XII.1930 г. до 22.IX.1931 - неделни
От 22.IX.1931г. до 25.IX.1932- неделни

1933-34 - Младежки клас
1933-34 - Общ клас
/ от 17.I.34 до 24.IX.34/

1934-35 - Младежки клас
1934-35 - Общ клас
/от 22.IX.34 до 22.II.35/

1935-36 - Неделни
1935-36 - Общ клас

1936-37 - Неделни
1936-37 - Младежки клас
/От 19.II.37 до 22.IX.37/

1937-38 - Неделни
1937-38 - Младежки клас

1938-39 - Неделни
1938-39 - Утринни

1939-40 - Утринни
1939-40 - Младежки клас

1940-41 - Младежки клас

1941-42 - Утринни

1942-43 - Общ клас
1942-43 - Младежки клас

Или ОБЩО:
6 годишнини Неделни
7 годишнини Младежки
4 годишнини Общ клас
3 годишнини Утринни

Забележка на Редактора: Това е списъка по онези годишнини, които са трябвало да бъдат издирени, да се изработят и така да се промени Словото на Учителя Дънов.

V. ЗАЩО НЕ СЕ ИЗДАВА ОЩЕ ИСТИНСКАТА ПАНЕВРИТМИЯ

I. След историческите събития на 10.XI.1989 год. предварително предречени от Учителя Дънов, то на 27 май 1990 год. под мое ръководство се направи един протокол. /Виж „Изгревът" т. I, стр. 628-631.

II. Протоколът бе нарушен от Мария Митовска с издаването на своя Паневритмия 1983 год. с ISBN 954-8146-01-0. В нея включва принципите на Паневритмията взети от Голямата Паневритмия на стр. 61-75 с известна редакция от нея. А за да покаже невидимия свят, че предишното поколение не е съгласно с нея то се помества на стр. 47, под снимки N⁰ 4 - с Мария Тодорова и Ярмила Менцлова. Но тази снимка е обърната. Не случайно.

III. Голямата Паневритмия е издадена 1938 год. Слънчевите лъчи 1942 год.

IV. Справка за Паневритмията от „Изгревът":

1. Историята на Паневритмията е описана в „Изгревът", т. I, стр. 204-206, 206-209, 210-213, 213-220. /От Мария Тодорова/.
2. Мария Златева „Изгревът, т. I, стр. 352-354, както и стр. 372.
3. Борис Николов, „Изгревът", т. I, стр. 398-404.
4. Николай Дойнов, „Изгревът", т. I, стр. 494-506.
5. Елена Андреева, „Изгревът" т. I, стр. 550-556.
6. Галилей Величков, „Изгревът" т. IV. стр. 52-61 и стр. 225-233.
7. Илия Узунов, „Изгревът", т. IV, стр. 301-302.
8. Цанка Екимова, „Изгревът", т. VI, стр. 258-266.
9. Крум Въжаров, „Изгревът", т. VI, стр. 351-354.
10. Драган Петков, „Изгревът", т. VII, стр. 153-155.
11. Атанас Минчев, „Изгревът", т. VII, стр. 323-324.
12. Анина Бертоли, „Изгревът", т. VII, стр. 660-661.
13. Димитър Грива, Изгревът", т. VIII., стр. 206-213.
14. Катя Грива, „Изгревът", т. VIII, стр. 319-320.
15. Виола Йорданова, „Изгревът", т. VIII, стр. 527-532.
16. Величка Няголова, „Изгревът", т. VIII, стр.561-563, стр.576-577, точка 9, стр. 578, точка 8, стр. 584 - 12 ред отдолу, стр. 588 - 8 ред отгоре, стр. 589 - 22 ред отдолу.
17. Филип Стоицев, „Изгревът", т. VIII, стр. 669, стр. 671-672.

V. Още през 1990 год. предадох оригиналния текст на Паневритмията направена от трите сестри Мария Тодорова, Ярмила Менцлова и Елена Андреева на ксерокс копие на Павлина Даскалова и Ина Дойнова, защото им трябваше да се започват с организиране на курсове.

Без да ме питат те предават оригиналите на Стефан Калайджиев, който участвуваше в издаването на Паневритмията. В нея са включени материали от източните индуски школи за разни чакри и тем подобни. Включват се материали, които нямат нищо общо с Школата на Учителя Дънов, с Неговото Слово и Неговата Паневритмия и така опорочиха оригинала, който им дадох. Излезна от печат със заглавие „Паневритмия, Висш Космически ритъм". Редактор и съставител Стефан Калайджиев, издателство „Културна асоциация Беинса Дуно" - Хелиопол, 1996 год. ISBN 954-578-097-5. Консултант (движения, илюстрации и музика) Ина Дойнова. В предговора са дадени „Из спомените на Николай Дойнов" на стр. 9-14, които са откраднати от Изгревът том I, стр. 498-507. „Из спомените на Борис Николов" на стр.15-16 са откраднати от Изгревът

том I, стр. 399-400.

Така бе извършено още едно предателство към Школата на Учителя.

VI. Преди години написах писмо до Георги Петков от Габрово да ми предаде негативите на Васко Искренов, в които има заснети 3 филма х 36-40 пози на двете сестри Мария Тодорова и Ярмила Менцлова. Те показват различните упражнения на Паневритмията. През 1972 год. Борис Николов ми показа тефтерчето си, в което бе записано, че негативите на Васко Искренов са предадени на Георги Петков. Там бяха записани имената и адресите на лица, които пазеха материали. Този списък го преписах и впоследствие проверих, че беше истински. Но Георги Петков отказва да ги предаде, за да се приложат към оригиналния текст и да се издадат. А защо не ги предава? За да излезат Паневритмии неточни, грешни, както в България така и в чужбина. И сега точно това става. Непрекъснато се издават фалшиви Паневритмии.

VII. Възстановяването на истинската Паневритмия може да стане по следния начин:

1. Изучаването на нейната история отбелязана в Изгревът по томове и страници.

2. Намиране и предаване на оригиналните снимки заснети от Васко Искренов на Ярмила Менцлова и Мария Тодорова за Паневритмия.

3. Включване на оригиналния текст на трите сестри Мария Тодорова, Ярмила Менцлова и Елена Андреева.

4. Разучаване филма направен 1945-1947 год. от 10 братя и сестри за Паневритмията и намиращ се в Анина Бертоли, а сега в семейство Гобо. На кутията е написано на Анина „Voir a Vergil" - „Да се види от Вергил", т.е. от мен. Архивът на Анина не ми бе предаден. /Виж „Изгревът", том. VIII, стр. 572-596/.

5. Да се съберат с другите филми, които съществуват със записи на Паневритмията.

6. Да се съберат всички направени снимки по времето на Учителя, където се виждат заснети отделни упражнения.

7. Всичкият този материал трябва да дойде при мен, защото аз съм човека, който е задвижил този въпрос от 1969 год.

Аз съм лицето, което разреши да се играе Паневритмия в София. Как стана това? Бях при Георги Томалевски, той бе определен да контактува с Кючуков, който бе директор на Вероизповеданията и който отговаряше за сектата „Бяло Братство". Накарах Томалевски да се обади на Кючуков и да иска разрешение да се играе в гората, там където Софиянци си правят гимнастики. Този въпрос нееднократно бе повдиган от него но още нямаше решение. Решението го взех аз, накарах да вдигне телефона, да обясни на Кючуков всичко и той се съгласи. А след това започнаха да играят Паневритмия в гората. Излезнаха всички живи останали от времето на Учителя да играят Паневритмия. Понякога излизаха музиканти да свирят по 1-2-3 цигулки. Повечето пъти се пускаше записана касетка с магнетофонен запис на Паневритмията, с камерен състав по разработка на Филип Стоицев в Духа на музиката на Учителя. Това продължава и до днес.

И тогава започнаха кавги, караници, скандали между онези, които бяха целували ръката на Учителя Дънов. Всеки коригираше всекиго, всеки обвиняваше другите, че така не се играе Паневритмията. Паневритмията се играеше, караниците продължаваха и това е до днес.

И още нещо. Докато старите пееха текста на Паневритмията по стиховете на Олга Славчева, то младите в същото време пеят стиховете на

Гришата /Григор Кьосев/ - виж „Изгревът", т. I, стр 217-219 т.№ 6 Това продължава и до днес. И ако това е Паневритмия - то здраве му кажи. Пълно отрицание и извращение.

Ето защо не се издава истинската Паневритмия. Разбрахте ли? Защото Духът на Заблуждението действува чрез своите слуги. А Духът на Истината, който е в Словото на Учителя Дънов, в песните му и Паневритмията чака да се съберат учениците му по Дух и да действуват в Дух и Истина. Амин.

Вергилий Кръстев

VI. ПРОМЯНА НА СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ И ПОДМЕНЯНЕТО МУ С ЛИТЕРАТУРНИ РАЗРАБОТКИ

16.X.1998 год. - ден петък, София

1. Още през 1969/70 год. при контактите ми с Галилей Величков, разбрах за промяна на Словото на Учителя Дънов от стенографките му, като ми бяха дадени доказателства с няколко издания на едни и същи беседи. Така след томчето - „Трите живота" - I год. на Общия окултен клас, издадено 1922 год., София под заглавие „Окултни лекции" се отпечатва и второто издание през 1942 год. При сравнение на двете годишнини се вижда пълно разминаване на двете издания. Вижда се редакцията на Паша Теодорова. Тогава го приех като предателство към Словото на Учителя Дънов. Бяха ми предоставени и други такива единични издания, които са печатани в отделни брошури, а и по-късно са променени, когато се издават по годишнини, без да се досетят, че са издавани преди това оригиналите.

2. По това време контактувах и работех с Борис Николов и Мария Тодорова и бях приет в техния дом. Нееднократно поставях този проблем пред Борис Николов, като му носех различните издания и му посочвах промените. Той се опитваше да защитава Паша Теодорова. И дори я беше защитил по времето, когато братята по дух, възстанаха срещу промяната на Словото. И тогава се прави един невероятен ход от Онзи Дух, който променя Духа на Словото на Учителя, което Слово е Духа на Истината. А това е Духът на Заблуждението, който намира своите проводници и действува чрез тях. Не само диктува, но и действува. Какъв е този ход? Ето какъв. Събират онези 20 човека, които протестират, че Паша е правила свободна редакция и е променила Словото и на всекиго дават по една оригинална беседа и им казват „Хубаво. Ето ви една оригинална, дешифрирана годишнина от Словото на Учителя и я подгответе за печат. Направете и лично вие редакцията". И тези 20 човека, верни по дух на Учителя, но наивни се хващат в клопката. И всеки започва да редактира по свой образ и подобие. След 1 година връчват оригиналният текст и редактираното копие, което всеки един от тях е приготвил за печат. Събира се комисия и проверява. Оказва се, че всеки е правил промени и всеки е изменял Словото така, че е оставил себе си в печатния текст. Тогава ги изобличават, че протестират срещу Паша, но и те са го редактирали по своему. И затова оставят Паша Теодорова да продължи, понеже е работила по времето на Учителя. Само един е върнал оригиналния текст и е казал: „Аз изпитвам страх Господен, от Словото на Учителя. Не мога да го променя". За случая виж „Изгревът", т. I, стр.103-106. Така се измъкнали и вкарали в клопката наивните 19 човека. Вместо да публикуват оригиналния текст, те продължават да променят Словото на

Всемировия Учител Беинса Дуно. Може ли някои човек днес да промени словото на писателите класици, чужди и наши? Нали ще го дадат под съд за нарушение на авторското право. За чуждите писатели важи закона, а не важи за Словото на Учителя Дънов. А тук това важи милион пъти повече защото изменят Словото на Бога.

И когато всичко това изтъквах пред Борис Николов, той не можеше нищо да отговори. А Мария Тодорова, която седеше на плетения стол и слушаше каза: „Паша си правеше литературни разработки от Словото на Учителя". Тогава Борис млъкна да защитава Паша. Настъпи тишина. Дойде време и аз се убедих, че тя наистина е правила литературни обработки. А това ще се убедите сами от примерите, които ще дадем. Освен това всеки може да го провери лично и да се убеди, че това е така.

3. Ще ви разкажа и един смешен и трагичен случай. Борис Николов беше дал на Крум Въжаров една годишнина оригинално Слово, за да я подготви за печат, като я редактира. А Крум за свой помощник си беше избрал своя най-добър ученик Григор Кьосев /Гришата/, както го наричаха. Крум Въжаров имаше към 10-15 младежи, с които работеше и всички те бяха отклонени от него и сами се провалиха впоследствие. Станаха врагове на Словото на Учителя, като го променяха. Ето аз съм пред Борис на масата, държа едно оригинално копие и държа другото - промененото. Казвам му: „Борисе, сега ще ти покажа и докажа, че Крум и Гришата са променили Словото на Учителя". Мария седи на стола, слуша, гледа ме втренчено. Аз поставям пред мене папката и тя се отваря на произволна страница. „Борис, ето с пръст ще посоча един пасаж без да го виждам и ще го прочета и ще ти докажа, че са променили Словото на Господа". „Покажи и докажи". Аз посочвам с пръст произволно пасажа и чета: „Истинските ученици взимат насила първите места пред Учителя". Отварям и търся, и намирам как е редактиран този текст от Крум и Гришата. Намирам и чета: „Истинските ученици вземат с любов местата си пред Учителя". „Борисе, видя ли е разликата?" „Няма разлика. Много добре са направили". „Борисе, ти това място, като ръководител на Братството след заминаването на Учителя със сила ли го взе или с любов братска и сестринска?" На този въпрос Борис се промени изцяло. Вдигна голямата си ръка и длан, сви я на юмрук и с все сила я удари по масата: „Със сила съм взел това място". Мария подскочи от стола. Аз се смея гръмогласно. След като спрях да се смея, той каза: „Дай да напиша отгоре „Опит несполучлив" . И така остана досега. Казах му „Борис, този Гриша промени оригиналния текст на Паневритмия, одобрен от Учителя. Промени я и сега младите пеят неговия текст. Той е изпратен затова да променя и отклонява". „Да, той затова е изпратен. Такива като него винаги ще има. Като си замине той, ще намерят друг и ще го сложат на овакантеното място. Ще ги има винаги такива". Това каза Борис и така се разбрахме.

4. След това аз предложих да ми дава една след друга годишнините и аз да ги преснимам на негатив, контрастен-документален и така да се запазят оригиналите за 100-200 години. Той се съгласи. Аз преснех една годишнина, занесох прожекционен апарат в стаята му, разпънахме един чаршаф на стената за екран и му прожектирах кадър след кадър, като всеки кадър представляваше една страница от текста. На него му хареса много това. Аз трябваше да продължа да работя така. Но тук се скарахме. Той поиска да му ги връщам и негативите и оригиналния текст. Казах му: „Значи аз да работя и да реализирам една идея дадена ми от Учителя и да ти връщам материала, а ти да го предаваш на враговете ми. В никакъв случай". Скарахме се. Никой не можеше да му противоречи, а камо ли да се кара с него. В него имаше сила, която помиташе всичко. Но Мария застана на моя страна. Той усети това и излезна от стаята,

защото не можеше да се бори срещу нея. А тя ми каза: „Ти си прав. Но правиш една недопустима грешка. Ти му се опъваш. Другите му се усмихват, говорят му любезно, ласкаят го и накрая го излъжат. Те получават онова, което искат с хитрост. А ти харчиш десет пъти повече труд, време и сили, а получаваш десет пъти по-малко от онова, което той ти предава". Казах: „Аз съм такъв. Аз съм негов приемник. Аз влизам през вратата и казвам: Аз съм изпратен при теб. А другите са лъжци, крадци и мошеници". Мария продължава: „Твоят път е много страшен, защото вървиш по права линия. Дано имаш сили и време да издържиш и да си свършиш работата". Борис се върна от другата стая, вечеряхме и не обелихме дума. Мълчахме и тримата. След това той направи най-голямата груба грешка и предателство към Словото на Учителя. А какво е то?

5. Мария Тодорова си замина 1976 год. Нямаше я вече и нямаше кой да го коригира и да му се противопоставя да не прави грешки. Завъртяха се много млади жени около него. Започна неговият личен провал. Виж „Изгревът", т. VIII, стр. 64-65 с N⁰ 77. Изисквах от него да ми предаде всичко. Съгласяваше се, а на следващия път, когато отивах в тялото му не беше Борис Николов, а беше зает от „майстор Борис", онзи мозайкаджийски дух, който провали всички негови съвременници и цялото Братство след заминаването на Учителя. Онзи мозайкаджийски дух трябваше да го обучавам и да му разправям как са нещата. Опитваше се да ме слуша, но си правеше онова, каквото си беше наумил. Пълна трагедия. Да пощурее човек. И така този мозайкаджийски дух решава да предава на Лалка Кръстева годишнини по годишнини от оригиналите за да ги преписва в 4 екземпляра. След няколко поредни срещи с майстор Борис, отново заварвам в тялото му Борис Николов, истинския Борис. Скачам върху него „Къде си бе Борисе? Теб те няма със седмици, а си пуснал майстор Борис в твоето тяло и той извърши предателства. От твое име раздаде беседите да ги преписват и сега ще ги променят и редактират". „А, майстор Борис ми е приятел. Не е сбъркал. Дал ги е да се опреснят беседите само". „Как да се опреснят?" „Ами мастилото от лентата на пишущата машина е избледняла на хартията, ще се препишат дословно и така ще се опресни текста". „Добре ще проверим. Но ще ми предаваш след това по едно от копията и оригинала". „Ще ти предавам". Но това важи и за теб Борис и за майстор Борис". „И за двамата важи". Тук си държа на думата, както единия, така и другия. Предаваха ми ги и аз ги прибирах. Винаги отварях редактирания текст и оригинала на някоя страница и му доказвах, че Лалка е променяла Словото на Учителя. Показвах му как Лалка Кръстева е задрасквала. „Ти ще се оправиш след това. Сега не мога да спра тази работа. Всичко е задвижено". „Вие правите предателство към Словото на Учителя". Но вече по-рядко срещах истинския Борис в тялото му. В повечето пъти беше майстор Борис. Посрещаше ме така: „О, докторе добре дошъл". Заглеждах се в очите му. Не беше Борис, а онзи майстор Борис, който бе изпратен да провали всичко. Нямаше я вече Мария Тодорова. Тя веднага виждаше майстор Борис, сядаше на пианото, цял час свиреше песни от Учителя, като с тях гонеше и изгонваше майстор Борис от тялото му. Тогава той сядаше и слушаше. След като тя спираше той си лягаше и заспиваше. Като се събуждаше, вторачвахме се в него, в неговите очи и виждахме, че се е върнал истинският Борис. Най-малко сто пъти съм присъствувал на такава разврьзка. Аз бях свикнал. Но никой освен мен и Мария не знаеше това. Другите само установяваха факта, че Борис е непоследователен. Говори едно с тях, а след това вършеше точно обратното. Не можеха да проумеят нищо. И това бе в основа на провала на всичките. Той ги насочи в погрешна посока, те се отклониха и се провалиха всичките без остатък. А аз ги спасявам сега от

исторически провал чрез поредиците от „Изгревът".

6. Ето пример на исторически провал. След заминаването на Учителя от физическия свят на 27.XII.1944 год., на 1.I.1945 год. се избира Братски съвет, по-късно преминава в седем члена, избрани посмъртно. Регистрират се там, където са църквите и религиите. Наред е да се превърне учението в църква със структура и религия с догми и правила. Всички смятат, че са апостоли и чрез тях българския народ ще приеме учението. А това не става, защото не са образци. Всичко туй е описано в „Изгревът", т. I, дори е публикувана песента на Учителя „Писмото", която Учителя я е създал за да се противопостави на опитите на последователите му да направят от Учението му организация, църква и религия. /Виж „Изгревът", т. I, стр. 513, стр. 541/. А за да се узаконят правят устав и правят постъпки да го узаконят. Така на 26 април 1949 год. в 8 часа сутринта в гр. Айтос, в братската градина се събира редовния годишен конгрес на верска общност „Бяло Братство", присъствували като депутати ръководителите от провинцията и по-активни последователи от София и страната. Откриването става от Георги Куртев. Председател на конгреса е Стефан Тошев, който е адвокат и секретар Паша Теодорова - стенографка. Дневният ред на конгреса е - разглеждане проекто-устава на верска общност „Бяло Братство". Такъв се приема от всички. А това е срещу волята на Учителя, който е срещу уставите /Виж 27 школна лекция на Общия окултен клас, II година от 29.IV.1923 год. „Работа на окултните сили", стр. 10-11./ А за проучване на този въпрос виж „Изгревът", т. III, стр.332-357 с необходимите доказателства.

А как действуват окултните сили от цитираната беседа? Ето как. Учителят Дънов натиска с показалеца си своя невидим за нас бутон и чрез него се задвижват окултните сили, за коригиране нарушението на окултните закони на Словото Му. Понеже Учителят управлява Небето и Земята, то земните власти не узаконяват устава. За нарушение и на чистотата на Словото Му на следващата година властите през 1950 год. затварят печатница „Житно зърно" и спират книгопечатането. А защо се спира? Защото се печати редактирано, променено и преразказано Слово на Учителя чрез стенографката Паша Теодорова. Това е причината. А поводът е един публикуван рекламен бюлетин на книгоиздателя Сава Калименов от гр. Севлиево и разгласява какво се печати при него. А той не е отпечатал нито едно томче от Словото на Учителя, а е отпечатал почти всичко, които му предлагат представителите на Черната ложа, които са в Братството. Това е факт с доказателства. Проверете и прочетете неговия каталог.

7. Защо става големият обиск на 6-7.XII.1957 год. в София и страната? От 1945 до 1950 год. са издадени към 50 томчета от Словото на Учителя. Изключителен успех. Но на Черната ложа успех. Защо ли? Защото е отпечатано промененото Слово на Учителя Дънов. В складовете има към 163 000 книги. /Виж „Изгревът", т. I, стр. 598/. Последователите на Учителя не купуват книгите и те се залежават. След големия разкол в Братския съвет на 9 Юни 1957 год. се идва до ревизия, а след това до съдебен процес. След направения обиск конфискуваната литература е извозена с камиони и претопена в книжната фабрика в гара Искър. За всички последователи на Учителя Дънов, комунистическите власти в България са врагове на Словото. Днес **се вижда, че те са изпълнили волята на Учителя и са прибрали, и са претопили промененото му отпечатано Слово.** Как е възможно това? Възможно е. Нали Учителя управлява Небето и Земята и всички земни и небесни власти. Доказателство? Ето го най-важното. **По време на обиска се прибират всички оригинални дешифрирани беседи от отпечатаното Слово на Учителя, които са от стенограмите.** Те са оригинални, не са редактирани. Една част

от тях изпращат в Народната Библиотека „Кирил и Методий" и се поставят в една стая в мазето. След 1990 год. се установи, че те са обработени вече като архивни единици и са прехвърлени в Държавния архив. Сега те там са запазени и съхранени за поколенията и човечеството. И какво излезе накрая? Онези, които **целуваха ръка на Учителя му бяха най-големите врагове, защото му промениха Словото.** Онези, които му целуваха десницата направиха устав и се зарегистрираха в Комитета по вероизповеданията, където са всички църкви. Забравиха, че Учението на Учителя Дънов е Школа и тя се изгражда от Словото Му. А в разстояние на 30 години всички последователи на Учителя Дънов критикуваха, хулеха комунистите, че са унищожили Словото Му. **А се оказа, че те изпълниха волята Му. Прибраха оригиналите и ги запазиха.** Сега всеки може да отиде в архива и да го провери. Друга част се намира в архива на МВР. Тук говорим за историческия провал. За истинските врагове на Словото и за онези държавни власти, които го спасиха. И в бъдеще те ще бъдат публикувани, тези оригинали, които последователите и така наречените ученици на Учителя Дънов промениха, изопачиха. Това е ИСТИНАТА! Тя се доказва с факти и доказателства. От една страна има отпечатаното, променено, изменено, преразказано Слово на Учителя Дънов, които са отпечатани, и са отпечатали „учениците Му", а от друга страна т.н. „врагове комунистите" с **техните държавни органи притопиха и унищожиха промененото Слово, като в същото време прибраха, запазиха оригиналното Слово на Учителя Дънов.** Това са фактите. А пред тях Боговете мълчат.

8. А сега ще се спрем за предателството на едно поколение последователи на Учителя Дънов към Словото му. От една страна промениха Словото на Учителя и го подмениха с преразказана литературна обработка, на една личност Паша Теодорова. От друга страна отпечатиха това променено Слово и подмениха оригиналното Слово на Учителя Дънов. А да бъде пълна картината те се опитаха да попречат с ригиналите да дойдат при мене. Те ги разбиха, те ги окрадоха и сега се затриха и изчезнаха. По-подробно виж „Изгревът", том III, стр.109-115 с N 96, 97. Виж също стр. 201 с N⁰ 5, стр. 203 с N⁰ 6, стр. 205 с N⁰ 7. А имената на виновниците са посочени. В момента досега никой не ми предал от тези разграбени материали. А защо? Отговорете си сами.

9. А сега ще се спрем за провала на едно поколение последователи на Учителя. Разказахме, че майстор Борис почва да предава годишнини от Словото на Учителя на Лалка Кръстева, за да се „опреснят" т.е. само да се препишат. При проверката се вижда, че тя променя Словото на Учителя, като задрасква думи, изречения и включва своя редакция. Виж „Изгревът", т. III, стр. 398-399. По същия начин тя променя „Свещените думи на Учителя". Виж стр. 115, както и приложението на стр. 392-393. И така от 1976 год., от 24.XII.1976 до края на 1980 год. се редактират 23 годишнини от Словото на Учителя - от Утринни слова, Общ окултен клас, Младежки клас и Неделни беседи. Има запазен списък направен лично от Лалка Кръстева, какво е редактирала и променила. И бе публикуван.(Виж „Изгрева" том IX стр. 779-781)

А сега ще ви разкажа за целия процес на работа. Той е много интересен и доказателство на това колко е организирана Черната ложа, която се движи от Духа на Заблуждението, който е Духа на Антихриста. Виж Първо послание на Йоана, гл. 4, стих 6-7, където се говори, че след явяването на Духа Христов се явява Духа на Антихриста, гл. 4 ст. 3, и че е вече в света, и че в света върви Духът на Истината и Духът на Заблуждението един до друг. И сега се извършва същото. Пак същото става и сега. Ето как става това. Прочетете, проумейте!

След като майстор Борис дава на Лалка Кръстева да „опреснява"

избледнелите машинописни страници, то той организирва събирането на пари. Тайно в пълна нелегалност от последователите на Учителя Дънов от цяла България се събират пари, за да се препишат неиздадените беседи, за да не избледнеят от времето. Започва събирането. Лалка Кръстева работи върху оригинала, задрасква, включва свои думи и редактира. Така подготвения текст се дава на един мъж, който с цигара в ръка, пише на пишуща машина по нейния редакторски текст. Той е човек от света. За всяка преписана страница взима по 50 стотинки, а за 4 копия, на които 3 са с индиго взима същото, значи общо 4x50= 2 лв. А тогава един бял хляб струваше 34 стотинки. Значи, за промяната на една страница - 6 хляба.

Нестор Илиев по поръчение на майстор Борис отива и прибира събраните пари. Занася на Лалка Кръстева 19,500 лв. А тази сума се равнява тогава на два тристайни апартамента. Нашият апартамент, на родителите ми са 67 кв.м. струваше 6 500 лв., който е две стаи, хол и кухня. Тристайният апартамент тогава беше 10 000 лв. Моята лекарска заплата бе 110 лв. Ето това е сравнението. И сега всички събират пари в името на един висок идеал да запазят оригиналното Слово на своя Учител. Предават парите си, а със същите тези пари заплащат да се промени Словото Му. Предателство ли? Не, това не е престъпление човешко, това е кощунство към последователите на Учителя Дънов и към техния идеал. Доказателство. Днес съществува промененото Слово на онзи месоядец, пушач, винопиец, който го е преписал старателно. Но съществува и променения оригинал, който е при мен. И този оригинал днес към **15** екипа от цялата страна го въвеждат на компютър и сме издали вече над **20** годишнини от Словото на Учителя по неговия оригинал, до месец май 1999 год.!

Продължавам по-нататък към драматичната развръзка. Лалка Кръстева прибира 4 -те копия преписа и оригинала. Предава на майстор Борис оригинала и две копия. От своя страна майстор Борис си отстоя на обещанието и ми предава оригинала и по едно копие. Но, аз се убедих, че той не всичко ми предаде, и някои годишнини отидоха по един друг канал, който го знам. При Лалка Кръстева отиват две копия. Едното го оставя при себе си и го подвързва, и го поставя в библиотеката си и с него хващаше с тази въдица лековерните дъновисти, че е работница на Бога. Защо дъновисти? Те бяха извършили предателство и можеха да бъдат само дъновисти.

А къде отива второто при нея копие? Ето къде. Пригответе се за драматична развръзка. По това време Павлина Даскалова от Велико Търново, която откликва на плана на майстор Борис и започва да събира големи суми. Освен това тя има голяма заплата 2-3 пъти по-голяма от останалите учители понеже работи в един затънтен край по едно министерско постановление с по-голямо заплащане. Събира тя парите. И понеже не може да ги занесе предава една сума над 2000 лв. /а това са 20 лекарски заплати/ на Георги Петков от Габрово, живущ на ул. „Любен Каравелов" № 35, ап. 8, за да ги занесе от нейно име на Лалка. Той ги занася, но ги пише на свое име. Тогава Лалка започва да му дава четвъртото копие, за съхранение, защото той внася много пари. Така той с чужди пари и с лъжа си купува доверието на Лалка. Но Павлина научава, че Лалка раздава отпечатаните годишнини и понеже е давала пари, то отива при нея да вземе полагаемото си. Лалка се учудва. Проверява в тетрадките си и там вижда името на Георги Петков и каква сума е предадена чрез него. Павлина се възмущава. Отива в Габрово и иска обяснение от него. А той казва: „Има ли значение дали са при тебе или при мене. Нали е едно и също". „Щом е едно и също то предай ми годишнините, понеже това са моите пари". Но той не ги предава. Значи не е едно и също. Не ги предава и ги задържа. А защо? Защото

е лъжец и крадец. А сега следва следващия му ход. След 1990 год., след политическата промяна започва свободен печат. Решават да печатат. Георги Петков знае, че има беседи. Той ги предава на Мария Кисова, която живееше в дома на майстор Борис. А защо живееше там, виж „Изгревът", т. V, стр. 199-202. Той не знае, че Лалка е коригирала Словото на Учителя. Мария Кисова също не знае и започва нова редакция на получения текст от Георги Петков. Значи оригинала претърпява втора редакция. Накрая се предава на Милка Кралева от Бургас, която го издава под заглавие „Изново", с ISBN 954-8146-02-9 от 1992 г. Бургас. И така целият кръг се затваря. Майстор Борис предава оригинала на Лалка, тя го редактира, друг го преписва, трети го откупува с лъжа и чужди пари за да получи доверие, получава промененото копие, което го предава на специално подготвен човек да го редактира втори път. И накрая го отпечатват чрез Бургас. А защо? Защото центровете на Черната ложа според Учителя Дънов са във Варна и Бургас, както по негово време така и сега.

А за доказателство Мария Кисова редактира „Изворът на доброто" на Боян Боев и то редакцията на майстор Борис. И там има две редакции на труда на Боян Боев, /Виж „Изгревът, т. I, стр. 591-593/ фактите и доказателствата са налице, как действува Духът на Заблуждението, който ръководи Черната ложа. Тя присъствува в Школата да променя, да изврати и опошлеви Учението на Учителя Дънов, за което си намира свои проводници и изпълнители. Доказателствата са налице с промяна и подменяне Словото на Учителя Дънов.

10. А какво стана с тези куфари, които са предавани от Борис на няколко лица, които са описани в „Изгревът", т. III, стр. 198, 5-7 ред отгоре? Георги Йорданов отказа да ми предаде, като предварително бе занесал двата куфара на майстор Борис, но вече празни. Повтарям празни. Другите два куфара Драган Петков не пожела да ми ги предаде, защото са били при Лалка Кръстева. Третите два куфара бяха взети от Павлина Даскалова и тя отказа да ги върне на майстор Борис. Дори лично ми е казвала, че са у нея и няма да ги върне. Аз лично съм преглеждал съдържанието на тези два куфара. Това се неиздавани годишнини, които тя е подвързала и се намират в хола в нейната библиотека. Лично ми ги е показвала, аз съм ги прегледал и само аз знам дали са оригинали или са преписи. А това което тя пише в книгата си „Всемировият Учител Беинса Дуно и Велико Търново" в том II, стр. 342, че не е взела тези два куфара, не е вярно. А защо? Няколко пъти ми е разказвала, че ги е взела. Дори съм ги виждал в онова тефтерче на Борис Николов, в което е описано къде какво е дал и кому. Срещу нейното име има записани два куфара. А те са в нейната библиотека. Факти - черно на бяло. Дори и подвързани - факти подвързани! Доказателства - подвързани!

VII. КАКВА Е СЪДБАТА НА ЧЕТИРИТЕ КОПИЯ ОРИГИНАЛНИ ДЕШИФРИРАНИ БЕСЕДИ И ЛЕКЦИИ НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ СЛЕД 1944 ГОД.?

17.X.1998 год.

11. **Едното копие** се укрива от рождената сестра на Борис Николов - Цанка Екимова в гр. Габрово при свои познати. По мое настояване Борис чрез своя рожден брат Стефан Дойнов ги пренесе от Габрово и ги остави в дома си. Бяха 8 куфара, но те не дойдоха при мен. Откраднаха ги. Виж „Изгревът", т. III,

стр. 205-206. Досега не са дошли при мен. Нито ги печатат, нито ми ги предават. Укриват ги нарочно. А наблюдават и знаят, че под мое ръководство се печати. Досега сме отпечатали над **20** годишнини оригинално Слово на Учителя.

Второто копие се предава чрез Георги Куртев от Айтос и се укрива при един верен брат в с. Тополица. По-късно този архив се разбива, прехвърля се насам-нататък. Доказателство е, че аз притежавам две годишнини от това копие, на което е написано Георги Куртев - фелдшер, Айтос, върху опаковката.

Третото копие се укрива от Борис на Витоша, на „Резньовите" в скалите, в специално укрито скривалище. Този архив беше определен също за мен. Но той чрез Петър Филипов и Лалка Кръстева се окрадва. А Боян Златарев е изпълнителя на техния замисъл, той го сваля. Той се разпръсва и не идва до мен. От този архив също никой не печати по оригинала. Виж „Изгревът", т. III, стр. 201-203 и неговата съдба.

Четвъртото копие се изнася чрез Бертоли в Италия, по-късно се прехвърля във Франция. Бях лично уведомен за него от Борис Николов. Срещнах се в София с Анина Бертоли и поисках да ми го предаде. Тя обеща. След заминаването на Анина Бертоли от този свят, чрез Величка Няголова бяха направени постъпки да се прибере архива от Франция. Семейство Гобо, които вече знаеха какво има в него, след като Величка им разкрива всичко, от моето писмо, те се съгласяват да го предадат. Натоварват колата с куфарите. Величка с мъжа си преспиват една вечер при тях. На следващата сутрин те променят решението си след разговор с някой от София по телефона. По-късно те пишат писма до няколко лица и търсят съвет. Лицата им пишат да не ми се предава архива. И всичко спира. Съобщава ми се по телефона от Величка за случая. Тогава аз реших да опиша целия случай и той бе публикуван в „Изгревът", т. VIII, стр. 556-562, стр. 572-596. А какво бе становището на Анина Бертоли ще намерите в „Изгревът", т. VII, стр. 659-660.

След като излезна от печат „Изгревът", т.VIII беше изпратено съобщение по цяла България по братствата, така и в София към 120 писма в провинцията и 100 писма в София на точни адреси. Предоставям съобщението, в което се посочват имената на лицата, които си написаха писма да не се предава архива на Вергилий Кръстев.

СЪОБЩЕНИЕ

месец Юни 1998 год.

Излезна от печат том VIII от поредицата „Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее". Книгата е със същият формат, както първите седем тома. Съдържа 46 коли = 736 страници плюс три коли от 16 страници със снимков материал, с който се онагледява представения материал от времето на Школата. Представени са снимки на Учителя с ученици, отпечатани на цяла страница, както и 4 страници със снимки на авторите от том VIII. Всяка страница съдържа 52 реда по 70 знака на ред. В том VIII са представени спомените на 15 ученика от Школата на Учителя Дънов. Цената на книгата е 8000 лв. като 25% от стойността на книгата се дава на книгоразпространителите. Томовете от I до VII включително са по 7000 лв. за един брой. Онези, които желаят да я получат чрез заплащане могат за справки да се отнесат до Марийка Марашлиева с паспортни данни: Марийка Величкова Иванова, ул."Люлякова градина" № 6, Вх. Б, ет.5, ап. 34, София, код 1113, тел.72-13-50.

Книгата ще бъде продавана в книжарница „Изгрев", на ул. „Граф

Игнатиев" №28, в безистена, близо до площад „Славейков" при Жана Венкова Иванова, тел.893-897, където също могат да бъдат правени заявки за отделните томове.

През 1947 год. едно от четирите копия машинописен текст от неиздаденото слово на Учителя Дънов се изнася във Франция. Каква е съдбата му ще прочетете в „Изгревът", том VIII от стр. 572-596 под номер 22, 23, 24, 25, 26. Единствено Вергилий Кръстев знаеше за съществуването на изнесения архив и бе упълномощен от предишните поколения да го върне, за да се издаде Словото на Учителя, защото архивът с другите три копия бе разбит, окраден и унищожен. Вижте „Изгревът", т. III, стр. 197-206. Бяха направени постъпки архива да се прибере. Но явиха се сили, които противодействаха и намериха своите проводници. Лицата, които написаха писма да не се предава архива на Вергилий Кръстев са: Павел Желязков - София, Георги Петков - Габрово, Милка Кралева - Бургас, като тримата участват в издаването досега на променено, редактирано и преразказано Слово на Учителя. Прочетете, проучете и се определете.

Съставителят и издателят на том VIII „Изгревът"- Вергилий Кръстев, ул. „Васил Друмев" № 1, София 1505, тел. 44-79-53.

Търсят се спонсори за том IX на „Изгревът".

Вергилий Кръстев

VIII. СЪДБАТА НА АРХИВА НА АНИНА БЕРТОЛИ

12. През лятото на 1998 год. в София пристигна на гости Величка Няголова с мъжа си от Франция. Имахме среща и разговор с нея. Тогава при разговора от нея разбрах как куфарите са били натоварени и след това на следващия ден са свалени. Това тя беше пропуснала да ми съобщи в писмото си, които бяха публикувани в том VIII към нейните спомени. Помолих я да опише всичко и да ми остави допълнителното изяснение на този въпрос. Тя го написа, остави го на брат си Костадин, който ми го предаде и аз го публикувам дословно.

Най-интересното е, че собственоръчно Анина Бертоли пише върху кутията с филма „Voir a Vergil" т.е. да се види от Вергил. Значи е предназначен за мен, така както тя обеща. А историята на този филм е следната. Тази история никой не я знае. Описвам я само аз, защото само аз я знам. След излизането на официалната Паневритмия по време на Учителя, последователите на Учителя Дънов във Франция не могат да разберат от нея някои упражнения и движения. При преглед от Анина Бертоли вижда, че не са описани както трябва, защото тя познава добре Паневритмията. Пише писмо на Паша и Елена Андреева. Тогава тук обръщат внимание, че това е вярно. Тогава се събира група от Мария Тодорова, Елена Андреева и Ярмила Менцлова. Прави се нов текст за да се онагледи материала се правят към 80-100 снимки, в които показват движенията Мария Тодорова и Ярмила Менцлова. Фотограф е Васко Искренов. После тези снимки направени по 4 копия се прибират, укриват се някъде и досега ги няма. Има запазени от мен две пози.

През 1972 год. Бирис Николов лично ми прочете от неговото тефтерче в което се записваше всичко, какво кому предава. Там фигуриираше името на Георги Петков - Габрово, че са предадени на него негативите на Васко Искренов за съхранение. Аз ги исках нееднократно, но той все отлагаше. Ако бяха

излезнали тези снимки, ще се прикачат към оригиналния текст, който притежавам и щеше да се издаде истинската Паневритмия. А сега се укриват целенасочено и умишлено. А защо? Защото така е изгодно някому, за да се издадат, а и те издават различни Паневритмии с цел да се опорочат истинските упражнения. С цел да се отклонят истинските последователи на Учителя Дънов.

Елена Андреева изпраща едно копие на Анина Бертоли от оригиналния текст на трите сестри. Тя го редактира, а не го превежда дословно и го издава на френски. Някакъв печат, подобен на циклостил. Елена извиква един художник, комуто показва упражненията. Той ги скицира и те се изпращат на Анина Бертоли и тя ги издава също към нейната Паневритмия. Но този опит на Анина Бертоли не е сполучлив, защото тя редактира и променя текста според своето си усмотрение. Текста на обяснението, на Паневритмията от трите сестри.

По-късно Анина Бертоли пристига на гости в София, това е към 1945-1946 год. и повдига отново този въпрос, че не е ясно на французите как да играят. Тогава се събира една група от 10 човека, които играят правилно, извикват един фотограф с камера и той заснема всички упражнения. Този филм се промива тук и се предава на Анина Бертоли. Тя го занася в Париж и го пази. Накрая обеща да ми го предаде. Но други сили се намесиха и го присвоиха. А защо? Защото тук в България тя се играе неточно и е изопачена. Ако дойде филма и се прехвърли на видеокасети, всеки последовател на Учителя Дънов може да си я купи и да я прожектира у дома и може сам да се обучава. Ако беше дошъл филма, аз точно това щях да направя и щях да го озвуча с музиката на Филип Стоицев, с неговия музикален запис, защото според живите последователи на Учителя Дънов, неговите разработки са в духа на песните на Учителя. Ето защо не пристигна този филм в България при мен. Намеси се Черната Ложа и задвижи своите слуги и те изпълниха волята на своя господар. А това Духът на Заблуждението, т.е. Духът на Антихриста.

13. Преди да си замине Величка Наголова с мъжа си обратно за Франция я помолих да опише всичко онова, което допълнително ми разказа в София. Тя обеща и го изпълни. Ето прилагаме нейното продължение за съдбата на архива на Анина Бертоли при семейство Гобо.

Величка Няголова

IX. ПРОДЪЛЖЕНИЕ ЗА СЪДБАТА НА АРХИВИТЕ НА АНИНА БЕРТОЛИ В СЕМЕЙСТВО ГОБО - ФРАНЦИЯ

Писма от Величка Няголова

28.04.98г.
Франция

Здравей Вергилий,

Получих отдавна твоето последно писмо и днес ще ти отговоря. Много се радвам, че вие усилено работите по осми том, както и по непечатаните беседи, и сте вече издали 10 томчета, а тази година ще издадете други. Радвам

се, че работиш с колектив от млади и безкористни помощници, пръснати навсякъде в България. Радвам се, че не променяте нищо от думите на Учителя. Аз, ако дойда, ще бъде с мъжа ми и то в началото на Юли за Петровден. Зарадвах се, че си финансирал и този хубав концерт. Щом работиш безкористно и всеотдайно за Учителя и Неговото свято дело, те средствата ще пристигат.

Нямам вече никакви новини от Жан Луи Гобо и Арлет, жена му. Не се обаждат повече, но аз не ги търся вече. Работя вътрешно над тях, да разрешат правилно тази сложна задача. Моля се и на Небето да им помогне да разрешат разумно тази важна задача. Защото, чрез мене те успяха да разберат какво пазят у тях, неговата стойност. И чрез тебе, разбира се, защото ти ме въведе в тази ваша тайна с Анина. Нека всичко да бъде за Славата Божия! Тя отгоре и Анина Бертоли ще работи над тия хора. Имам чувството, че те ще дойдат това лято в България заради този огромен товар, който се стовари върху плещите им. Така чувствувам, но не зная нищо, а и нямам новини от тях. Че как и ще имам! Те разбраха съвсем ясно моята твърда позиция. Те, ако въобще дойдат, ще бъде за август и Рила. Ако аз дойда, ще бъде в началото на Юли. И те сигурно ще искат да те срещнат. Така си мисля.

*
* *

05.05.98 год.

Здравей Вергилий,

Ще ти напиша още няколко реда. Оня ден говорих с Жан-Луи Гобо по телефона. Попитах го за материалите. Каза, че ги пази, не ги е дал на никого. Но е дал фотокопие от всичките непечатани беседи при него на Павел Желязков. Още ми каза, че е получил писмо от Жоро Петков от Габрово в никакъв случай да не предава материалите на тебе. Получил е и от бившата ти жена Милка от Бургас същото нещо - в никакъв случай да не предава материалите на тебе. За Йоана не стана въпрос, той не ми каза, че нейното писмо е да ти предадат материалите на тебе. Попитах го, а от Светозар получил ли е писмо /аз не съм в течение дали той му е писал/. Каза ми, че Светозар им писал, много хубаво писмо, но не искаше да ми каже съдържанието му. Попитах го, а Светозар казва ли да не предаваш материалите на Вергил? Той отговори - не, няма такова нещо. Още ми каза, да знаеш, че е получил специално писмо от Мариета - сестрата на Ана Бертоли, с нейния подпис. Тя им заявява, в никакъв случай да не предават материалите на никой българин. Да седят при тях. Това са новините, които научих. Още, че и той, и жена му не са с добро здраве. Те искали действително да дойдат в България към 16 Юли за Зекирица, но все още не знаят, защото ще зависи от зравето им.

*
* *

Величка Няголова

20.07.98 год.
София

Продължение за съдбата на архива на Анина Бертоли.

За Вергилий.

Миналото лято 1997 год. отидохме с мъжа ми у Жан-Луи и Арлет Гобо в Алпите. Предварително бях говорила с приятелките на Анина Бертоли, питах ги дали в материалите, оставени на съхранение у семейство Гобо и

принадлежащи на Анна Бертоли, има ръкописи от ненапечатаните беседи на Учителя, 1 филм с 10 сестри, които играят добре Паневритмията, снимки и др. братски материали. Отговорът на Раймонда и Анжел, най-близките сътрудници на Анина, бяха категорично „Не". Раймонда беше лично опаковала материалите и не бе срещнала нищо подобно. Тя твърдеше, че са само лични материали на Анина, за нейното списание „Житно зърно", издавано в Париж.

И така ние отидохме у Жан-Луи Гобо за няколко дни. Не смятах дори да му поставя въпрос за пазените у тях материали, защото вече предварително знаех, че няма търсените неща. Наближи деня на заминаването ни. Тръгвахме на другия ден. И изведнъж, Жан-Луи реши сам да ми покаже материалите на Анина. Пазят ги в огнеупорен шкаф, от огън и вода. Добре ги пазят. Взе той да вади куфар след куфар. Гледахме набързо материалите. И открихме пакетите с ненапечатаните беседи, както и много снимки на Учителя, много и групови снимки, много материали на пишуща машина, на братя и сестри, като Влад Пашов, Елена Андреева и др. Жан-Луи взе да търси касетата с филма и изведнъж за наша обща радост я намери. Както и намери и касети с музика, като на Грива мисля и много други. Арлет, жена му се радваше и взе жадно да гледа снимките на Учителя казвайки, че желае да ги има, т.е. да си направи копия. Още тя каза: „А не може ли ние да сменим този филм /копие/ с Никол Филасие /жената на Павел Желязков/, която пази филм с Учителя в движение. Отговорих й: „Вие нямате право да правите такава замяна". После тя пак каза: „А не може ли ние да издаваме тези ненапечатани материали от Учителя?" Отговорих й: „Те са на български и вие тук не може да ги продавате. А и нямате право, без разрешението на България, на Братството, за такова печатане". Арлет почерня цяла и взе да мисли. В това време ние с Жан-Луи натоварихме в колата ни 3 големи и тежки куфари с материали. Избирах и слагахме. Не можахме да вземем всичко, филмът остана за друг път, за да си направят те копие. Натоварихме куфарите в колата и отидохме да спим. На сутринта тръгвахме. Арлет остана все така тъмна, черна, с мрачни мисли. Аз разбрах всичко. Тази жена не мигна цяла нощ и обработва мъжа си. На сутринта, като станахме, Жан-Луи дойде и каза да свалим куфарите и че той сам щял да се занимае с тази работа.

И останалата част знаете. Той никога не върна материалите. Отказа по телефона, като каза „Без коментарии". Значи, без да даде никакви елементарни обяснения, той всичко събори. По-късно той напълно отказа да предаде материалите /по телефона/. В това време без да пита никой, направил фотокопия на ненапечатаните слова на Учителя и ги предал на Павел Желязков. За съдбата на филма не зная. Но той сам ми каза, че дал копия на Словото на Павел Желязков. А самият Павел, крие и на никого не казва. Така всички разбрахме Истината.

Трябва да подчертая три важни неща:

1. Никой от французите не знаеше за стойността на пазените материали. Анина Бертоли не беше казала на никой. Само д-р Вергилий Кръстев беше в течение и аз от него бях осведомена, за да ги издиря.

2. Като разбраха огромната стойност на материала, останал от Анина Бертоли те французите не пожелаха да го върнат на България, на Бялото Братство. С това те спъват дейността по издаването на тези материали.

3. Тези материали не са Никога принадлежели Нито на Анина, Нито на баща й. Не са лични, а са били на Братството, дадени им за работа, която те не са успели да свършат.

Искам да добавя още, че тази година, някъде през месец май, французите

в Париж от групата на Анина Бертоли, се организирват тайно от мене и в съюз с Павев Желязков и жена му Никол Филасие, написват подписка и се подписват лично и я изпращат на семейство Гобо. Съдържанието е, че те всички единодушно заявяват с подписа си да не се връщат тези материали в България, а да останат на съхранение в семейство Гобо, и че те нямат право да ги дават на никого. И така всички французи от групата на Анина се нахвърлиха срещу мене, защото аз пък научих за тяхната подписка. И се възпротивих остро. Когато са се подписвали, те не са знаели, че този материал не е принадлежност на Анина Бертоли. Смятали са, че е личен. След като аз разбрах за случая и се опълчих, обяснявайки им истината, те всички единодоушно се нахвърлиха яростно върху мене. Като, че ли аз станах „крадец", който желае да открадне личните материали на Анина Бертоли. Не помогнаха с нищо моите обяснения. Тези мои приятели, ми станаха „Неприятели". Останах сама, че дори и други българи бяха единодушни с тяхното решение и подписка. Искам още да добавя тук, че и сестрата на Анина Бертоли, Мариета, живееща в София, изпраща официално писмо, с подписа си, да не се предават тези материали на никой българин. Французите се бяха много повлияли от това писмо. Обясних им, че Мариета е сестра на Анина Бертоли, но че тя никога не беше в Братството, а нейният съпруг беше голям комунист и с властта на комунизма. Но те си останаха „твърди" с решението си. Накрая, един разумен и интелигентен мъж, предложи да се опишат подробно материалите и сега за сега да се съхраняват във Франция. А ако някой българин желае копие, да му бъдат предоставени. Това е, все пак, компромисно решение. Но аз смятам, че не на всеки българин те ще дадат копия. Пък нали вече такива има у Павел Желязков? Може би и за филма така ще се разреши въпросът. Бъдещето ще покаже. Аз съм оптимист и знайте, че продължавам борбата, макар и сама. Стига ми, ако Учителят е с мене?

С поздрав: Величка Няголова

X. РАЗВРЪЗКАТА

14. След като научих, че **Мариета Бертоли** е написала писмо до семейство Гобо да не се предава архива на никой българин, аз й написах писмо и го изпратих препоръчано. Тя го е получила, но мълчи. А защо мълчи? Ами защото всички от семейство Бертоли се провалиха и не си издържаха изпита. Виж „Изгревът", т. III, стр. 210-212.

Бащата **Бертоли** се провали. Тук всяка седмица 100 души мозайкаджии отделя своя десятък и парите се предаваха на Лучия - на жена му да преживява семейството им. За тези пари той трябваше да издаде книгата „Учителят" във Франция с парите, които му бяха осигурени оттук. Тези пари се харчеха от жена му, а онези там пари предоставени за издаване на книгата Учителя се похарчиха от него. Освен това той бе подведен от противниците на Борис Николов. Пълен провал и с копията на неиздаваните беседи, които той изнесе от България. Това е пълно цяло течение на беседите на Учителя. Това е така нареченото четвърто копие.

Анина Бертоли. Тя също се провали. Словото, което й се изпращаше да се превежда на френски тя го променяше и редактираше. И това вече не беше Слово на Учителя. Текста на Паневритмията, която й изпраща Елена Андреева бе също променена от нея. Издаваше „Житно зърно" на френски

една малка брошура с редактираното Слово на Учителя и накрая се провали с архива си и с това, че не ми предаде всичко, както бяхме се разбрали.

Пиетро Бертоли, братът на Анина Бертоли. Отначало обеща да ми се предаде архива на Анина, но по-късно се отметна.

Мариета Бертоли. Тя също се провали с писмото, което изпрати на семейство Гобо. А моя милост ги остави в историята.

Помествам писмото до Мариета Бертоли.

19.06.1998 г.
София

Уважаема Мариета Бертоли,

С настоящето писмо Вергилий Кръстев Ви уведомява следното:

1. Изпраща Ви едно съобщение, за да проверите развоя на едни събития, за които вероятно сте запознати.

2. Преди три години, заедно с Марийка Марашлиева Ви посетихме и аз Ви пуснах магнетофонния запис на Анина Бертоли и Вие чухте нейното желание, че архивът на Анина трябва да се върне в България и да се предаде лично на мен. Вие изобщо не възразихте, а дори ме улеснихте като казахте, че архива от Италия е бил прехвърлен във Франция при Анина, а след нейното заминаване, той отива при семейство Гобо. Аз направих постъпки при семейство Гобо с помощта на Величка Няголова, които изобщо не знаеха какво се намира в куфарите освен моя милост. Аз имах опис оставен ми от Борис Николов за онова, което се намира при Анина Бертоли и той ме бе упълномощил да го прибера от Франция, за да се издаде. Семейство Гобо отначало се съгласяват да го предадат, както и Вашият рожден брат, но по-късно по чуждо вмешателство те се отказват. Научих, че Вие също сте написали писмо с Ваше мнение, да не се връща нищо в България и да не ми се предава нищо.

Ами магнетофонния запис, който чухте? Та аз оставих в историята имената на Бертоли, Анина и Вашето, някой друг да е сторил това освен мен? В момента аз съм този, който организира отпечатването на непечатаното Слово по оригинал. Всеки месец излизат по 2-3 томчета от печат.

Аз съм напълно убеден, че Вие сте подведени и то умишлено. Затова Ви пиша това писмо. Вашият ход е напълно погрешен и ще донесе своите последици.

На времето беше подведен Вашият баща Бертоли, бяха му осигурени средства в Париж да издаде книгата „Учителят" на френски, но той не го издаде. През това време мозайкаджийската бригада на Борис Николов всяка седмица отделяха пари, които се предаваха на Вашата майка за издръжка. Бертоли нищо не направи. А по-късно Анина трябваше да коригира грешката на баща си.

По време на процеса 1957/58 год. майка Ви беше подведена и при своите показания на процеса се обяви срещу онези, които отделяха своя десятък, за да я издържат. Всички бяха възмутени. Документите са запазени.

Сега Вие също сте подведена. Затова коригирайте се и напишете им писмо, на семейство Гобо и на брат Ви, да направят постъпки и да ми се предаде архива на Анина. По този начин ще изпълните волята на Анина и на Борис Николов. Ако не го направите, ще остане в историята Вашето деяние като пример на отклонение. Не забравяйте, че работата на Вашият род аз съм я свършил и Вие чрез мене имате историческа проекция, а не чрез някой друг!

С уважение: Вергилий Кръстев

Бележка на Редактора:

На 12.XI.1998 год. изпратих отново с препоръчано писмо на Мариета Бертоли съобщение със списък на отпечатаните досега оригинални годишнини от Словото на Учителя с 28 заглавия, като през 1998 год. са издадени 20 заглавия. Обърнах и внимание, че това е доказателство, че аз организирам и ръководя отпечатването на оригиналните беседи на Учителя. Настоявах да се коригира, като напише писмо до семейство Гобо, за да ми предадат оригиналните текстове на пишуща машина.

Научаваме, че били докарани ксерокс копия на беседите от архива на Анина Бертоли. Който е направил това, попада в още по-голяма клопка. Тя е за невежите и наивниците. А защо? Не се знае дали при Анина са оригинали или преписи на пишуща машина, които са правени тогава. При преписа машинописките не са записвали дословно и са променяли текста. Доказателства. Притежавам оригинали и преписи на пишуща машина от 1947 год., в които се вижда, че преписите са редактирани. А по оригинала може да се види шрифта на пишущата машина, листа, мастилото и още много други неща, които само моя милост знае и може да установи, защото аз съм този, който е запознат с всички етапи на записването Словото на Учителя Дънов.

И още нещо важно. Ако решат да ги печатат дословно, и ако са преписани и редактирани, ще извършат престъпление към Словото на Учителя.

И понеже досега всеки се опитва да редактира, то изкушението е голямо и те ще бъдат редактирани и променени. И още едно вече двойно престъпление.

Това са примери как действува Духът на Заблуждението, който управлява Черната ложа, която има своите слуги между последователите на Учителя Дънов.

ЗАКЛЮЧЕНИЕТО

И така бе пленен, обсебен още един архив по вина на Анина Бертоли, която включи в този сценарий и семейство Гобо. И след това се задействува цялата верига от предатели и накрая дойде и финала от Мариета Бертоли, като им забрани да не се дават на никой българин. А междувременно Павел Желязков има ксерокопие и сега променя и отпечатва редактирано Слово на Учителя Дънов. Доказателства? При проверка на отпечатаните книги от него с оригинала се вижда умишлено променяне Словото на Учителя Дънов.

XI. КАКВО ИМА В ДЪРЖАВНИЯ АРХИВ?

15. През пролетта на 1996 год. съпругата на моя пръв помощник Вихър Пенков, на име Ефросина Антонова Ангелова-Пенкова, работеща като библиограф-експерт в Народната библиотека „Кирил и Методий", по моя идея и указание започна да работи в Държавния архив, където се намираше онзи архив на оригиналните беседи на Учителя Дънов, които бяха взети от властите при обиска на Изгрева на 6-7.XII.1957 год. Архивът от Народната библиотека е преместен в Държавен архив към 1977 год., където е бил направен опис и на всяка една беседа или лекция е сложен като архивна единица с номера. Общо в този архив в опис N⁰-I има 784 архивни единици или това са 784 лекции и беседи на Учителя Дънов. В опис N⁰-II са отпечатаните томчета на Петър Дънов, за които казахме, че е променено и подменено Слово на Учителя.

Тя поръчваше по 20-30 архивни единици, преглеждаше ги, после ме

извикваше, аз сядах до нея, разглеждах ги и давах своите бележки и указания. Ефросина си ги записваше. Само аз познавах какво представлява този архив. Никой не можеше да се ориентира в него без предварителна подготовка и без да е запознат с всички етапи в Школата на Учителя, както и с историята на отпечатването на Словото Му. Затова бях извикан да дам необходимите напътствия. Преди нас бяха минали 2-3 човека. Разгледали, огледали нищо не разбрали и си заминали. Учителят бе взел мерки да се съхрани оригинала чрез властите и бе си осигурил хората, които ще работят с него. Ефросина работи 2 години, направи целия опис, включи го в компютър и днес можем да правим справки за минути. Какви и кому справки? Справки за оногова, който е изпратен да работи с оригиналното Слово на Учителя. За другите това е безпредметно, ненужно и неразбрано. Така в разстояние на две години аз отивах, разглеждах събраните 20-30 архивни единици и диктувах на Ефросина своите забележки и напътствия. Тя си записваше всичко. Без тези бележки никой не може да работи с този архив.

XII. КАКВО Е ОБЩОТО ВПЕЧАТЛЕНИЕ?

16. От този архив виждаме:

а) Оригиналите са запазени добре, охраняват се от държавата и всеки има достъп до тях и може да ги публикува;

б) Повечето лекции и беседи са ги отпечатали вече в томчета до 1945 год. и след 1945-1950 год. когато е имало свободен печат. Почти на всеки свитък има отгоре отбелязано с почерка на Паша Теодорова следното: „Готова за печат". След това следва една черта на всеки лист отгоре до долу, че с тази беседа, лекция е работено. Как е работено? Ето това е целият проблем. Тази оригинална дешифрирана беседа Паша Теодорова я взима и я преразказва, прави своя литературна обработка, която я пише на пишеща машина и я изпраща на печатарите за печат. Томчето се отпечатва и последователите на Учителя Дънов четат не оригиналното Му слово, но преразказаното от Паша Теодорова. Доказателства? Ефросина носеше поредното издадено томче до 1950 год. и сверявахме с оригиналния текст, на който стоеше горе почерка на Паша „Готово за печат". Сравнихме и се учудвахме, възмущавахме се. Разбрахме и се убедихме, че онези, **които целуваха ръка на Учителя и бяха най-близко до него му бяха променили Словото.** Те са явяваха негови врагове. Врагове на Словото. А държавната власт в лицето на комунистическата власт беше прибрала, запазила, съхранила оригинала. И днес и утре всеки може с очите си да се убеди в това, като сравни оригинала с печатаното Слово. А дали това е оригинал? Това е оригинал. А защо?

в) В архива има отделни беседи написани с почерка на Паша Теодорова към 14 беседи от 19 Юли 1921 год. Имаме писма запазени със същия почерк на Паша Теодорова до своите съвременици. Почеркът е един и същ. А и аз го познавам. Доказателствата са налице и не може и дума да става, че това, което е в архива да не е оригинал. Оригинал е и всеки може да се убеди, защото отгоре стои почерка на Паша „Готова за печат".

г) Има беседи с почерка на Савка Керемидчиева, това е другата стенографка, а това е също доказателство, че са оригинали. Почерка на Савка, също може да се докаже с нейните писма изпращани до свои приятели. Има и беседи половината писани от Савка, а другата половина от Паша и обратно. Старите ръкописи са отпечатвани на лист с дълъг формат на пишеща машина

със синя лента и синьо индиго. Пример: съборите от 1924 год., от 6.VII.1924 год. в неделя, част от беседите са писани с почерка на Савка, а другите с този на Паша.

д) Беседата от 1916 год. са с почерка на Паша, както и тези от 1917, 1920, 1921 год., защото тогава не е имало още пишеща машина. Цялата беседа от 60-70 листа е написана на ръка от Паша Теодорова.

е) Понякога по 2 беседи са сложени в една папка, като архивна единица. В този архив има оригинали, които не са печатани и оригинали, които са напечатани до 1950 год. в отделни томчета. Следващото поколение ще изучава и ще провери, че е направен опит да се промени и подмени, повтарям и подчертавам, **подмени Словото на Учителя**. Как? **Преразказват го. Правят литературна обработка.** Изменят цели изрази и променят мисълта вложена в изречението на Учителя. Изменят думите Му, подменят ги със свои думи. Променят словореда на изказаната мисъл. Онова, което е главното в изречението го правят второстепенно и обратното. Така в пълен ход е било подменено Словото на Учителя с преразказаното от Паша Теодорова. **Словото на Учителя Дънов в отпечатаните томчета е променено. Словото на Учителя Дънов е съзнателно и целенасочено и умишлено изменено и променено. Целта е да се изопачи и да се отклони Школата.** Кой движи целия този процес. Движи го Духът на Заблужданието, Духът на Антихриста. Учителят неднократно е споменавал, че неговия най-голям враг е т.н. Александрийски дух, който е на Изгрева и той краде Словото Му и го променя. Този дух е същият, който отклони Христовото учение и направи от него църква и религия.

ж) Тънките листове на стария ръкопис са от 34 см, а новият ръкопис е от 29 см. Неиздаваните беседи са с дълъг голям формат. Има и препис на беседите от Елена Андреева след 1945 год., които са били преписвани в 4 екземпляра, т.е. онези, които е дешифрирала и преписала за да се съхранят. Така, че това което е отпечатано в томчетата не е оригинално Слово на Учителя Дънов. **Последователите Му четат промененото Му Слово. И това е причината за отклонението им от пътя на Школата.** А този път е в Словото на Учителя Дънов. Най-очебиещ пример е X год. на Младежкия окултен клас 1930-1931 год. Дори не се поместват всички чертежи от оригинала. Дори има обозначение, че Кузман Кузманов си заминава на 3.XII.1930 год. в 8.30 ч. вечерта и присъствуват на погребението му целия младежки окултен клас.

з) Всички рилски беседи на Учителя държани в дните на Младежкия окултен клас - петък и сряда на Общия окултен клас, както Утринните слова и Неделните беседи в неделя, са отпечатани като съборни беседи. Съборните беседи и дни са били дните от 19 август до 22 август, след което се прибирали в София. А през 1936 год. събора на 19 август е на Изгрева в София. Затова по моя идея се взеха някои беседи изречени на Рила и се поместиха и се включиха в съответните годишнини, които сега издаваме по оригинал. Тези лекции и беседи в бъдеще трябва да си отидат по местата в зависимост кога са държани - сряда, петък, неделя. Съборните беседи ще останат само в дните, на събора, независимо дали са на Рила или на Изгрева.

и) Следващото поколение трябва да отпечати оригиналите, които се намират в Държавния архив и в архива на МВР. Трябва да се възстанови оригиналното Слово на Учителя Дънов. Днес под моя програма се отпечатват оригиналите, които ми ги бе оставил Борис Николов. Останалите, които липсват са откраднати от мен за да се попречи по цялостното отпечатване на оригиналното Слово на Всемировият Учител Беинса Дуно. Откраднати

умишлено, за да се попречи на издаването по оригинала Словото на Учителя Дънов. **Планът на Черната Ложа е такъв. Но друг е планът на Бялата Ложа!**

XIII. В КАКВО СЕ ЗАКЛЮЧАВА РЕДАКЦИЯТА НА ПАША ТЕОДОРОВА НА ОРИГИНАЛНОТО СЛОВО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ?

17.В следното:

а) Тя променя своеволно заглавията. А едно заглавие се определя от цитирания от Учителя Божествен принцип. В Словото Му има мисъл, има духовни закони, но има и принципи. А какво е принципа? Духът на Словото се облича в принципите и се проявява като духовен окултен закон.

б) Изхвърляне на цели пасажи от Словото насочени към погрешките на учениците посочени от Учителя.

в) Преразказване на беседата или лекцията с нейни думи и с преразказа си променя мисълта на Учителя.

г) Изхвърляне на лични имена и събития отнасящи се до Школата на Учитиля.

д) Заместване на почти всички думи и изречения на Учителя с други изречения нямащи нищо общо с оригиналния текст.

е) Изхвърлят се в самото начало и онези молитви и песни, с които се започва беседата или лекцията.

ж) Изхвърлят се темите, названията на темите, които са четени преди беседата и които са били зададени от Учителя предния път на класа.

з) Променя финала на Словото на Учителя. Пример: В 23 годишнина, 8 лекция на 24.XI.1943 год., сряда на Общия окултен клас, видно от фонд 1534, опис № 1, архивна единица 349 завършва в оригинала така: „Вярвайте в този път. Господ е с нас". А в редакцията на Паша в томчето „Новият Светилник" в лекции на Общия окултен клас, год. 23, от 1943-1944 год., стр. 158 до 179, завършва така: „Вярвайте в пътя, който ви насочвам. Бог е с нас."

Изводът: Има разлика, когато Господ е с нас, и когато Бог е с нас. Господ е едно, а Бог е съвсем друго нещо. Паша Теодорова не прави разлика между Господ и Бог. Не прави разлика, че едно е когато Господ е с нас и друго, когато Бог е с нас. Ето докъде води незнанието и изопачението. Води до промяна Словото на Учителя Дънов.

и) В много от лекциите тя заменя името Господ с Бог и обратно поради незнание. А какво е Господ и какво е Бог много точно е определено от Учителя, но няма кой да го научи.

к) Променя словореда на изреченията и така се променя смисъла, и се подменя главното с маловажното.

л) Променя завършващите изречения на всяка лекция или беседа и се идва до съвсем друг финал, съвсем различно на това, което е казал Учителя.

м) Чрез промяна на началните изречения на всяка една лекция или беседа дава друга насока на мисълта на Учителя, като я променя, парафразира или я подменя.

н) Пример: Фонд 1534, от Държавния архив, опис № 1, архивна единица 385 - 12 год. на Общ окултен клас от 30.XI.1937 год., сряда, 6 часа сутринта. На края на оригиналната беседа четем: „Да те пази Господ само от едно зло: от тия царски погребални коли! Аз се моля на Бога само за едно: да ме пази от тая погребална кола. И на вас искам това. Аз не го искам, но вие сами ще го

искате. То е ваша работа".

А от томчето „Новата мисъл" от Общия окултен клас, година 12, 1932-1933 год., том. I, стр. 262 четем: „Аз се отказвам от царски погребални коли. Да ви пази Господ от такива тържества. И на вас казвам: „Не искайте никакво тържество, никакви почести".

Прочетете внимателно и вижте разликата. Разликата в текста, в смисъла води до целенасочено отклонение.

Друг пример: Фонд 1534, арх. ед. 389 - „Люби Бога", 12 год., 7 лекция от 2.XI.1932 год. В оригинала завършва така: „По добре е да се отречем, преди да е дошла смъртта. Да направим, както Толстой казва „Дай всичкото си имане. Да се откажем от сегашния си живот, иначе ще дойдат други порядки в Русия, ще ви го вземат на сила, което имате сега. Жената на Толстой му казала: „Ти казвай това на другите, а не на мене". Графиня е тя. И Христос казва: „ Да бъде твоята воля". И дойдоха новите порядки в Русия, да се отречат. Там има едно самоотричане."

А сега проверете как завършва тази беседа в томчето „Новата мисъл" на Общия окултен клас, год. XII, 1932-1933 год. т. I, стр. 130. Ще намерите там съвсем различен текст, за да бъде всичко насочено в съвсем друга насока и със съвсем други обобщения.

XIV. ДОКАЗАТЕЛСТВА ЗА ПРОМЯНА СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

В моят архив се намира една оригинална лекция написана лично от Паша Теодорова с нейния почерк. След като е стенографирала Словото на Учителя Дънов и след като го е дешифрирала тя го е написала със своя почерк. По онези години не са имали още пишещи машини. Лекцията е първата лекция от I-та година на специалния младежки клас. Тази оригинална лекция е държана от Учителя Дънов на 24.II.1922 год. петък в 18.30 ч. до 19.00 ч. в салона. Имало е около 50 души и Учителя им е говорил бавно, за да може всеки да си я запише, който не е стенограф.

По-късно тази лекция е отпечатана в томчето „Двата пътя", год. I, том I през 1922 год., като лекция от 24.II.1922 год., стр. 1-12, издание 1934 год.

При сравнение на двата текста се вижда, че оригиналния текст няма нищо общо с отпечатания текст. Ето оттук започва Отклонението и Великото опорочение Словото на Учителя Дънов. А защо? Защото в Словото на Учителя Беинса Дуно, който е Всемировият Учител на Вселената се намира Духът на Истината, който слиза от Божествения Дух. С него редом до него, дори успоредно на земята върви и Духът на Заблуждението, Духът на Антихриста и той е онзи, който променя Словото на Великия Учител. Това е Духът на Заблуждението си намира своите проводници и действува чрез тях. Един такъв проводник и изпълнител волята на Духът на Заблуждението е Паша Теодорова. Доказателства? Ето публикуваме оригинала с нейния ръкопис на посочената беседа. Цялата годишнина е с нейния почерк.

24.II.1922 год. /в салона/, II Събрание
Петък, 6 1/2 - 7 ч.в.

„ДВАТА ПЪТЯ"

I. Лекция от Учителя

Бяхме около 50 души и Учителя. Той ни говори бавно и на често имаше мълчание.

Тайна молитва.

Аз бих желал да зная каква е идеята вътре във вашия ум. Вие искате или да посеете, или да ви се посее, може ли да го запазите? То в даден случай ние не обичаме да си хвърляме семето. В неделните събрания, ние сме много щедри, хвърляме и наляво и надясно, но в специалните събрания искаме всяко семе да падне на своето място.

Вземете думата „наука". Тъй както се пише на български, на славянски с латинска азбука има две различния понятия. Тогава на славянски търси науката да примири противоречията на живота, науката там в това е насочена. Когато пък в англосаксонската раса, техният ум е насочен в науката, да изучава (науката да изучават) отношенията на формите и тия вечни промени, които стават вътре в природата. Първата буква „S" означава безконечност. Следователно, от окултно гледище вие може да изучавате „науката" да примирите противоречията в живота, силите в природата, един от двата метода. Онзи, който използва науката, опасността е тук голяма, там се заражда свещения егоизъм. За туй именно в та ı раса туй съзнание на гордост. У тях има една отрицателна гордост, те си предават голяма тяжест.

Ние имаме сили, тази сила можем да употребим както намерим за добре. Следователно, аз разделям хората на две категории: Едни от вас ходите като англичаните, с онова присъствие на духа, че всичко може да направите, много може да излезне от вас, а другите, които търсят да примирят противоречията, или да изцерят болките на сърцето си. И славяните са по-близо до истината.

Разбира се и важното на първо място, ако искате да се запознаете с окулната (школа) наука, трябва да научите себе си: „Познай себе си". Това сте чували, нали? Тогава като казвам да познаеш себе си, кое трябва да познаваш? Висшето, нисшето или нисшето, висшето? (Олга - нисшето да познае висшето). Значи, да познаете себе си, да познаете висшето - Божественото или с други думи казано: Да познаеш Бога. То значи: Да познаеш условията, при които можем да растем. Условията, които служат за развиване и растене, които дават направление на това растене и равновесието, което трябва да имаме. Да допуснем сега, че вие растете, вашият ум се развива, мозъкът и мислите също, обещавате нещо, от вас се очаква много, но дойде един случай вашата форма се разсипва и от вас не остава нищо. Някои ще каже: Такава му е съдбата, когато някой грънчар не направи гърнето си хубаво, какво му е съдбата? Смачква го и направя друго гърне. Следователно, висшето всякога смачква формите на нисшето и наново ще ги направиш, щом не са направени хубаво.

Сега вие младите си позволявате често това, понякога (от старите минавате) минавате по-умни от старите, казвате: „Те старите са отживели, ама ние ще покажем как се живее". Но едно време и тия стари бяха млади и те тъй са казвали. Те, те, ние - но след - но след тях ще дойдат други, трети, четвърти. По този начин не може да разрешите основния въпрос на живота. Значи, вие младите трябва да използвате слабостите на старите, да видите какво им липсва

на тях, кои са били причините дето техния живот е излязъл несполучлив. То е много. Сега на вас ще ви задам една тема, върху, която трябва да помислите. Тя е следната: Най-разумния метод за работа.

Това е за всинца, всеки от вас да се изкаже, кой е най-разумния метод за работа. Окултната наука, понеже е опитна, когато някой влезе в музикалното училище, взима цигулката и оттам ще видя какво може да даде, в кой клас ще го турна. Ако учителят види, че ученикът е посредствен ще каже: „Не си губи времето". Най-разумният метод за работа. Тогава ще определя следующата беседа. (мълчание).

Ще ви говоря какви трябва да бъдат отношенията на човека към живата природа. Изкажете се сега вие какъв план имате. То днес е изключително. Най-добрият метод, подразбирам от окултно гледище. Сега всички помислете, че в следующото събрание. Окултно разбирам трябва да се приложи и в действителния живот, другояче, ако не се приложи ще се отстраним доста далече, ще се отклоним от общия вървеж. Щото всички не сте на един уровен. Някой от вас сте много обективни, повечето от вас сте материалисти, далеч от природата - материалисти и идеалисти, а по-малкото са идеалисти-материалисти. То е някой дават предимство на идеите, а други на материалното. Това е всичко.

Сега идеалистите казват, идеите творят всичко. **Има нещо по-високо от идеалите. Вие ще използувате методите на природата, тъй както цветята използуват слънчевите лъчи, така и вие ще използувате по същият закон. Кой за каквото е роден.** Не си правете илюзии да създавате нещо особено, кой за каквото е роден (?) И в такова направление ще разглеждаме у вас кой за какво е роден. Допуснете, ако краката имат съзнание, пръстите и пр. Краката по земята ще ходят, ще носят общия товар, те не можат да си правят илюзия за него друго. Също ръцете, очите, ушите. Всеки един човек вътре в природата е един уд, един орган на това велико тяло и трябва да знае какво е неговото предназначение, разбира ли своето предназначение, по-лесно може да върви. Какви могат да бъдат неговите функции и работа, която може да изпълни. /Стенографски текст/. (Мълчание).

Ако имате някой въпрос, който вас ви вълнува най-близко, не далечното. Ще вървите по начина: Гладният го вълнува хлябът какъв ще бъде, топъл, студен или мухлясъл. Така иде от знанието, пак същия закон, но трябва да се създаде едно знание солидно. Вие младите няма да правите погрешките на онзи циганин. Един циганин имал едно малко парче хляб и сиренце. Отишъл на лозето, видял, че това няма да му стигне, че взел ял листа, ял листа и накрая изял хляба и казал: Отличен обед. Та сега не искам да се нагълтате с ония листа и после да турите окултното знание. Ще се пазите от грешките. Никаква грешка в работата. Всяка грешка, която съзнаете - поправете я. Не е само когато е дошла грешката, но престъпление е, ако не се поправи; не е грешка, ако дойде една крива мисъл, но тя трябва да се изправи. Стремежът на вашето сърце и воля трябва да бъде насочена да изправите погрешката, само по този начин може да съградите характер, една воля, на която да можете да разчитате. Имайте предвид, нали в училището, когато идват учениците, учителите са много любезни, но колкото отиват по-навътре в знанието, материала става по-тежък. И този добрият учител се и нервира, изменя отношенията си. Значи отношенията на учителя спрямо ученика се изменят. На първо място ученикът трябва да е способен да учи и трябва да учите и то много сериозно трябва да учите. Всяка наука си има правила и ще учите според правилата. После на вас младите ви трябва голямо самообладаване, не привидно, но същинско

самообладание. Защото има два вида самообладание: едното е фалшиво, привидно, отвън, а отвътре равновесието всякога е изгубено. Аз ще ви приведа примера: Един млад момък се сгодил за една красива мома, отлична другарка, такава със самообладание, благородство на характера, не бивало. Той повиква приятеля си да му я покаже. Идва тя и донася да ги почерпи, той взел че я бутнал и тя паднала, притурила всичко, но казала: „Няма нищо". Обаче след, след като се оженили работата не излезла тъй, тъй както той мислил. Той и казва: „Е-е, къде е самообладанието ти?" А тя му казала: „Трябваше да слезеш да видиш в другата стая какво направих". То не е самообладание. После това сте забелязали у всички: отварят един прозорец, теглят не се отваря, теглят, теглят и най-после толкова силно изтеглят, че може и да го счупят. Няма съзнание този прозорец. Много от силите, с които работите, някои сили в окултната наука са съзнателни, а някои полусъзнателни; някои са разумни, а други не са. Т.е. като казвам едни са разумни, други не, разумните сили вървят в същата посока, в която ние се движим, а неразумните се движат в противоположната посока и всякога трябва да знаете дали една сила функционира вътре в еволюцията, върви ли в хармония с вашето развитие или не. Всякога тъй трябва да определяте. Имате едно желание, веднага да го определите за или против една мисъл, едно действие, не да го отлагате. Отляво ли върви или отдясно. Ученикът туй трябва да знае, да определи, да сортира тия мисли по възможност някои 25%, който може 100%. Постепенно ще увеличавате тази пропорция. Тогава следующия път ще видим.

Този път едновременно ще предавам и опит. На всяко предаване следующия път ще ви поставя на изпит. Не само да отговаряте, не само теоретически, но и практически, приложения, да се изработи. Който иска да изучава окултизма, ще ви създам през седмицата някоя мъчнотия, да видим как ще я решите.

Вие ще кажете: „И без това имаме мъчнотии!" Ние ще употребим начина за лекуване. Имате по цялото тяло много малки болки, пръстите ви болят, гръбнака, това, онова, а ние ще образуваме по-голяма болест, че да се обърне умът само на едно място и вие ще забравите всички малки болки и ще привлечете ума си на едно място. То значи, една мъчнотия ще създадем да привлечем силите, другото е разпиляване на силите и природата цери. То значи да се образува една голяма болка, която лекува. Та вие още не сте дошли до големите болки.

Писмено ще се изложите за темата. Ще пишете малко. Ядката само. Всеки от вас ще си създаде един отчет. За вас, той е най-добрият метод, не какво са писали учените хора. Какво са писали те, то понякога може да съответствува с природата на човека. И според тия методи ние ще нагодим да може да използвате общия принцип, тъй че всеки един според метода, който има да може да използува и прилага. Зависи от вашата добросъвестност вашата искреност и дълбокото ви желание. В това отношение американците са на първо място. Има студенти, които свършват, като работят в кухнята. Вие ще кажете: „Нямаме условия". Ще използвате всички условия, то е добре, когато дойдат хубавите условия, но всички условия трябва да се използват. И при най-лошите условия, когато кълцате лук можеш да намериш 5-10 мин. да четеш.

Сега втори път ще видим тогава."

Вергилий Кръстев,
Ефросина Ангелова–Пенкова

XV. ДОКАЗАТЕЛСТВА И ФАКТИ ЗА ПРОМЯНАТА, ПОДПРАВЯНЕТО И ПОДМЕНЯНЕТО СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

Ефросина Антонова Ангелова-Пенкова работи две години в Държавния архив с оригиналните лекции и беседи на Учителя Дънов, които бяха иззети при обиска от държавните комунистически власти на 6-7.XII.1957 год. в София и по някакво чудо не са били унищожени, а съхранени и след 1977 год. обработени като архивни единици. Тя направи необходимия каталог с всички мои бележки и пояснения. Дори за мен беше трудно да се справя с него, макар, че съм запознат с целия този процес, защото изучавам го по факти повече от 30 години. В резултат има вече девет тома на „Изгревът".

Помолих я да извади на ксерокс тези лекции и беседи от архива, които правеха впечатление на драстична промяна на Словото на Учителя Дънов, които никой не можеше да оспори. Тя бе работила с оригиналите и бе ги сравнявала с отпечатаните томчета. После при отиването ми в архива, тя ми ги показваше, аз ги преглеждах и насочвах, които да бъдат извадени на ксерокс. Когато дойде времето да се подготви „Изгревът", том IX и да се разгледа въпроса с изменението Словото на Учителя Дънов, аз я помолих да прегледа извадените на ксерокс копия оригинали, да ги подреди и да ми ги подготви. След десетневна работа тя прочете оригиналите, сравни ги с отпечатаните томчета до 1950 год. и ми представи материала за работа.

А сега ще ви предоставим нагледно и с факти промяната на Словото на Учителя Дънов, редактирането му, преразказването му, както и отстраняване на цели пасажи от оригинала. В резултат на което, отпечатаното Слово на Учителя Дънов до 1950 год. не е оригиналното. То е целенасочено и умишлено подменено и променено. Ето два примера от 1930 год. на две последователни лекции.

Пример I:

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 344 – 32 Школна лекция на Младежкия окултен клас със заглавие: „ЗАДАЧА И ОТКЛОНЕНИЕ В МЛАДЕЖКИЯ КЛАС - ЛЮБОВ КЪМ БОГА" - от 18.IV.1930 год. /Петък, сутрин/.

Лекцията е отпечатана в томчето „Закони на доброто": Лекции от Учителя на Младежкия окултен клас; Год IX (1929-1930), т. 2 -София, 1940 (София-Литопечат) под заглавие „Направление в живота" - стр. 137-155.

Какво прави впечатление?

1. Разлика в заглавието. Отгоре с почерка на Паша Теодорова е отбелязано „Готова за печат".

2. Само едно изречение е оригинално в отпечатаната беседа: „Знанието трябва да носи в себе си добро" - страница 1 а (в оригинала), страница 137 (в томчето).

3. Останалият текст е преразказан и редактиран - отстрани на оригинала

на ксерокс-копието са посочени съответните страници в томчето, от Ефросина Пенкова, за мое улеснение за справка.

4. Отбелязаното от нея с удивителна (!) е Слово, което ЛИПСВА в отпечатаната лекция и което ще ви го предоставим дословно, за да се убедите защо то не е включено и защо не е отпечатано в посоченото томче.

„ЗАДАЧА И ОТКЛОНЕНИЕ В МЛАДЕЖКИЯ КЛАС"

Съзерцание

„Написахте ли изреченията, които имахте да пишете? Четете кой каквото е написал от тези думи, които ви бях дал. (Четоха се разни съчетания от тези думи, дадени от миналата лекция). Съберете сега темите и една тричлена комисия да ги прегледа, и да избере най-хубавите от тях.

Сега във вашия специален клас, аз съм забелязал от ред години работите не вървят добре. И сега аз ще ви оставя да се ръководите сами. Понеже съм занят. За бъдеще имам нещо по-важно и ще ви оставя това, което съм ви казал, вие сами да го изучавате. Защото, в какво седи знанието? Човек не трябва само да събира. И както виждам специалния клас не постига тази цел, която трябва да се постигне. Наместо да се постигнат някои хубави качества, развива се точно противоположното, обратните качества се постигат. В това отношение аз считам, не искам да идвам в класа, понеже не се постига тази цел. А само да се мажат цирепте само с масло отгоре, това е безполезно. Знанието трябва да носи в себе си доброто.

(Стр. 1 а, в оригинала и стр. 137 в томчето)

„Кажете ми сега едно неестествено желание. (Обади се М.) Аз не искам глупава философия. Ако е за глупава философия аз съм минал през всичките философии. Аз виждам нещата и не искам да критикувам. Но има неща, които мен са крайно нежелателни."

(Стр. 1 а, в оригинала и стр. 137 в томчето)

„Години аз съм търпял много работи и считам, моето време погубено. Аз не искам да имам глупави хора подир себе си. Нито пък хора, които отиват в порока, а са облечени в някоя мантия. На такива хора няма какво да проповядвам, нито пък да ги уча. Няма защо да се опорочавам и аз всеки ден да влизам в калта и да вадя хората от калта и те пак да влизат вътре. Аз това не считам за философия.

(Стр. 2 в оригинала и стр. 139 в томчето)

„У учените хора има вложена лъжата. И у религиозните хора има лъжа. Вие казвате така: 2 и 3 = 4. Веднага ще кажат другите, не е право. Хубаво, ако аз кажа така - 5 и 2 = 1. При дадения случай те съставляват едно цяло, събрани са. Значи, ако в дадения случай е 1, значи има някакъв закон за цялото. Какво представлява едно цяло? Това са части, имаме 5 части и 2 части съставляват 7 части. А какъв уд съставлява числото 1? Ако съберете 5-те пръсти на ръката и 2-те кости на ръката, какво съставляват тогава тези 7 части? Вие не казвате 7, но казвате една ръка. Ако вземете да изброявате, казвате, един пръст, два пръста, три, четири, пет, една кост, две кости и после казвате, една ръка. Тогава едната ръка равна ли е на един пръст? Сега, разбира се това събиране е количествено, но щом влезнете в отношенията на природата, числата са живи. Когато количествено ги събирате, има един закон, когато ги събирате като живи числа, има друг закон, който определя това събиране. Вие можете ли да съберете един съвременен вол, да го поканите в една приемна стая и вечерно

време да го турите на вашето легло? При това да го покриете с Юрган. Вие можете да направите това, но питам, този вол ще оцени ли всичко това? Сега преведете това, имате едно желание или една мисъл, която е подобна в своето развитие на един вол, т.е. представлява един вол. Ако това ваше желание вие го турите на най-хубавото място, това желание ще ви се отблагодари ли? Няма да ви се отблагодари. Може това желание да няма никаква лоша мисъл към вас, но то не може да ви се отблагодари.

И аз ви казвам, мнозина от вас вървите по един много крив път. И последствията за бъдеще, след 20, 30 години ще бъдат толкова лоши, че вие ще съжалявате много. Ще кажете, трябва да се живее. Аз това не засягам. Може някой да каже, Учителят иска да каже, че някой брат ходил с някоя сестра. Не засягам аз това. Аз засягам онази поквара, че вие под булото на новото учение сте в една поквара вътре в себе си. Пред себе си вие не сте чисти. В дадения случай, когато направите една погрешка, пред себе си не казвайте, че това е погрешка. И след време ще видите тази погрешка към какви резултати води. Пък тази погрешка може да стане причина за хиляди други хора да страдат."

(Стр. 3 в оригинала и стр. 140 в томчето)

„Вие сте забравили какво има в онзи свят. Даже понятията ви за ангелите и тях не знаете, вие на тях ще им турите такива крила. Не са птици ангелите, като имат крила. И ръце имат и крака имат като хора. Само, че ръцете им са такива, че един ангел като си простре ръката върху тебе, ще те простре на земята. Най-малкото помръдване на ръката на един ангел има динамическа сила. Отличава се само по силата си.

Сега целта ми не е да ви изобличавам, да се спирам специално време няма. Но вие излизате от един народ, който има няколко такива отрицателни качества. И казвам, вие не можете да се освободите от своята българщина. Аз го наричам българанство. От вашето българанство вие не можете да се освободите. Българанството се отличава с една магарешка упоритост. И после българанството се отличава с такава една безочливост и незачитане. Българинът като българин благородство няма. И той никога няма признателност за онова, което му е направено. Аз го наричам това, благородство няма. Казва, че ме е родила майка ми що от това? Иска да се жени да си има дете. Българанство е това! И после разпасаност съвършена има. Голяма разпасаност и аз вече имам пример на българанство тук, и между сестрите и между братята, навсякъде. Десет години българанство. И съм решил, да се петна повече не искам. Влизам в друга една област, дето с българанството на българина не мисля да седя. Съм викан на друго място, имам друга работа и да имам желание да седя тук, то почти се свърши."

(Стр. 3-4 в оригинала и стр. 142 в томчето)

„И питам, ако един учител след като е учителствувал, че учениците го вземат и го набият хубаво. Казват, заслужил си го е. Защо? Той като стане учител, трябва да бъде толкова силен, че ако той има 30 души ученици в училището, той трябва всички да ги налага, че да знаят, че той е учител. И ако той ги бие, те ще кажат, а, не се бие нашия учител! Защо? Защото е силен, не се играе с него. И като опитат учениците учителя си, той като ги наложи всичките, втория ден те ще седат пред него с почитание към него.

(Стр. 7 в оригинала и стр. 146 в томчето)

„В ЛЕКЦИИТЕ СИ, АЗ СЪМ ЗАСЕГНАЛ ИЗВЕСТНИ ПОЛОЖЕНИЯ, ОКОЛО 10-15, КОИТО ТРЯБВА ДА ВИ СА ЯСНИ. Ти не можеш да бъдеш почитан от хората, ако не ги почиташ и ти. Ти не можеш да бъдеш обичан от хората,

докато не ги обичаш и ти. Ти и пред себе си не можеш да бъдеш почитан, ако не почиташ себе си."

(Стр. 7 в оригинала и стр. 146 в томчето)

„Разправят за Ледбитер, ясновидеца, че е бил един от израилските малко пророци. Пише той в една книга: „Чудна работа, от 2 хиляди години толкова назад да съм останал. Едно време бях пророк", а сега изгубил той пророчеството си. Възможно е човек да изгуби своето пророчество и може да остане назад. И сега казват, като дойде Христос на земята. Но в това има едно механическо разбиране. Като дойде бащата, синовете очакват да умре бащата, или той да раздели богаството, че да останете и вие богати. Това е едно криво разбиране. Когато хората живеят по закона на любовта, всички са равни."

(Стр. 9 в оригинала и стр. 148 в томчето)

Забележка на Редактора: В една беседа Учителят посочва, че Ледбитер е преродения пророк Амос, но сега е забравил онова знание, което е имал.

„Кръчмарят след като продаде своите бъчви е доволен. Та кръчмарят, който е станал причина, да се покварят хиляди домове и децата им и жените им, та ще е доволен. Да кажем, той е събрал 2 милиона, но той си е навлякъл такава съдба, за която само бъдещето ще приказва. Ще кажат, кръчмарят е разбогатял. Защо е разбогатял? Благодарим на такова разбогатяване."

(Стр. 12 в оригинала и стр. 152 в томчето)

„Ако досега се питате, Учителя кой го прати? Три положения има, или Бог го прати, или дявола, или аз сам съм дошъл. Тогава аз казвам, вас кой ви е пратил? Или дяволът ви е пратил, или Бог ви е пратил, или вие сами сте се пратили. Запитвам, защо си дошъл в училището? Дошъл си да се учиш."

(Стр. 12 в оригинала и стр. 152 в томчето)

„Та казвам сега, вие се учите и не можете да разберете де грешите. Ще каже някой, той е от Бялото Братство, той е окултен ученик. Като кажа, че аз съм полковник или подполковник, какво трябва да разбираш? Или ако кажем капитан или поручик, или подпоручик, фелдфебел или взводен и най-после прост ефрейтор и редови. Каква е разликата между един прост редовий и един генерал? Някой път редовите знаят толкова, колкото и генерала знае; а някой път и генерала знае толкова, колкото всички редови. Някой път един редовий разрешава задачата на бойното поле. И хората в света вярват едни на други. Онези, които са ви пратили, те са вложили нещо във вас, и те желаят, вие да се подигнете и да имате вяра в това, в което те са имали. Ако вие загубите вярата в това, което Бог е вложил във вас, тогава, АЗ ВИ КАЗВАМ, АЗ СЪМ НЕДОВОЛЕН ЗА ЕДНО ОТ ВАС. Да ви кажа сега. ЧЕ ВИЕ НЕ ОБИЧАТЕ БОГА. ТАМ СЪМ НЕДОВОЛЕН! ТАМ СЕДИ МОЕТО НЕДОВОЛСТВО. Много от вас много добре се учите, много сте интелигентни със силни способности, но и на сестрите и на братята казвам: Не обичате Бога. И вследствие на това не искам да ви занимавам повече. КОГАТО ЧОВЕК ИМА ЛЮБОВ КЪМ БОГА, ТОЙ ТРЯБВА ДА БЪДЕ ГОТОВ НА ЖЕРТВА. Всичките въпроси там са разрешени. Тогава къде седи науката? Та казвам, вие всички трябва да си съставите една ясна представа за работата ви като ученици. Не да имате само една представа, но да имате една вътрешна връзка. И всяка сутрин да слушате гласът, кой глас? Този глас, за когото е казано: Страшен е гласът. Евреите като чуха, че говори Господ се изпоплашиха."

(Стр. 13 в оригинала и стр. 153 в томчето)

„Аз мога да се занимавам със себе си, но не и с вас, всинца ви. Не искам повече противоречия и да се разправям повече, не искам. Аз съм сит вече и моят живот и всяка една минута заради мен е скъпа. И да идвам да се разправям

с вас тук, има по-способни хора, които могат да се разправят. Ако има погрешки, аз ще ги изправя. Затова 10 години ти си едно отражение на това, което съществува в братството. И аз съдя за братството по тебе. Ти си един тип на егоизъм такъв, какъвто светът не е виждал! Ти за мен си един барометър, ти не го знаеш, но аз го зная. Ти за твоята любов си в състояние да опетниш всичко. Ти си честна за себе си, но не за другите. Не си само ти, зад тебе седят и други. Пък аз не искам повече да се занимавам, да си губя времето. Не искам да се ограничавам. Пък и няма какво и мен да предизвиквате около моята стая. Аз ще затворя стаята си, не мога повече това да търпя. Аз М-и (Марий) не мога да търпя! И такава любов не искам. Аз искам да бъда свободен, да служа на Бога! Пък вие можете да си живеете, както искате. Ще ви дойдат други учители, да се разправяте. Ще дойдат някои да ви бият. Аз не искам никой да взема моята страна.

Учителят прекъсна и излезе. Вдигна си ръката, дясната. Ние лявата.

Класът остана дълбоко замислен и раздрусан.

Часовникът престана да работи от 7 без 20. А времето е 7 и 20."

(Стр. 14-15 в оригинала и стр. 155 в томчето)

ПРИМЕР II

Предоставяме ви и следващата лекция, като ви цитираме онези пасажи, които са изхвърлени от оригинала. След прочитането им вие ще разберете защо са изхвърлени и защо се променя и подменя Словото на Учителя Дънов. И кои са тези сили, които работят срещу Словото Му.

Фонд 1534, опис № 1, архивна единица 343 – 33 Школна лекция на Младежкия окултен клас „ЗНАНИЕ И СВЕТЛИНА", от 25.IV.1930 год. /петък/.

Лекцията е отпечатана в томчето „ЗАКОНИ НА ДОБРОТО": Лекции на Учителя на Младежкия окултен клас; Год. IX (1929-1930), т. 2 - София, 1940 (София : Литопечат), под заглавие „Светлина и знание", стр. 156-177.

Какво се установява след сравнение на оригинала с отпечатаното томче?

1. Преразказана и редактирана - много съкратена.

2. Отбелязаните места с удивителна (!) от Ефросина Пенкова в ксерокс копието, ЛИПСВАТ в отпечатаната лекция, поради което ги цитираме.

3. Учителят говори за специалния клас. В предишната лекция, архивна единица 344, остро им поставя някои въпроси и продължава в тази, които са отстранени и не са отпечатани.

4. Цитираните пасажи са подбрани, а не са включени всички, защото това е голям обем.

5. Показваме как завършва тази лекция с последния цитат на стр. 18-19 на оригинала. В отпечатаното томче стр. 177 е представен съвсем друг текст. Измислен текст. Ето какво означава Опорочението и Духът, който го движи и как намира проводници и личности да реализират всичко, което им внушава.

„ЗНАНИЕ И СВЕТЛИНА"

„Аз искам да разбера от вас, какво разбирате вие под думата специален клас? Нали толкова години следвате в този клас, какво сте разбрали под думата „Специален клас"?"

(Стр. 1 в оригинала и стр. 157 в томчето)

„Или да вземем един човек, който е изучавал слънцето, 20 години се занимава със слънцето и нищо не е видял. Питам, какъв смисъл има в това да изучаваш един предмет, който не виждаш? Сега аз отправям този въпрос до

вас, защото някои от вас има, аз ги наричам деца, даже те не трябва да бъдат в класа."

(Стр. 1 в оригинала и стр. 157 в томчето)

„По какво се отличава специалният клас от общия? Сега, онези от вас, които принадлежат към специалния клас, те да кажат, пък онези, които са от вънка и само са изучили езика на специалния клас, те нямат думата. Онези, които са родени, родените в специалния клас, те да кажат. Вие сега говорите за специален клас, аз ви казах онзи ден, че не искам да се занимавам с преповторение на нещата."

(Стр. 3 в оригинала и стр. 159 в томчето)

„Аз ви казах, Учителят не се занимава с погрешките, аз съм чужд за погрешките, чужд за морализиране, чужд за отрицателните страни! Казвате, той Учителят нас ни напуща, сега какво ще правим?"

(Стр. 4 в оригинала и стр. 161 в томчето)

„Та казвам, в какво именно вие вземате специалния клас? Кое трябва да бъде качеството на специалния клас? Първият специален клас. /думата младежки я нямаше първоначално/. Е коя е основната черта на класа ви? Основната черта аз да ви кажа. Че всички, които влизате, трябва да бъдете неженени и всеки, който е женен не може да влезе. Това е единственото нещо, което ви отличава от другите; значи, да не сте женени, това ви отличава. Но ето една сестра тук женена е влязла. /с. П-ва/. Тогава де е дисциплината на класа? Не е така. Това е външната страна, неженени, това е друго, неженени за света. Че, ако не сте женени за света, тогава? Знаете ли какво нещо е света? Че, ако вие сте оженени за света, никакъв специален клас не може да има. Та с какво ще препоръчате вие света, в който стават всичките престъпления вътре."

(Стр. 5 в оригинала и стр. 162 в томчето)

„Значи, за да се избягнат тези недоразумения вътрешни, най-първо човек трябва да бъде свободен! Аз искам да ви наведа на мисълта: ако вашият ум не е свободен и вашето сърце не е свободно, и вашата воля не е свободна, това са същите отношения, вие не можете да учите."

(Стр. 5 в оригинала и стр. 162 в томчето)

„Но има известни вътрешни отношения, които могат да се образуват между ума на Учителя и ума на ученика. Това е едно вътрешно постижение, то не е видимо. Това е ученичество - един вътрешен процес, който съществува, който не се вижда. Питам, ако ученикът не може да възприеме това, което Учителят може да му предаде, той ученик ли е? Не е ученик! Но, ако и Учителят, и той не може да предаде? Ако ученикът е готов, а Учителят не може да предаде, той не е Учител. Ученикът трябва да възприема, да е готов да възприема; и Учителят трябва да може да предаде това знание, което е необходимо. Няма ли тези двете отношения, тогава отношението между ученика и Учителя се изменя и остава само една външна дисхармония."

(Стр. 7 в оригинала и стр. 164 в томчето)

„Понеже невидимият свят, вие още не знаете дали има невидим свят или няма. Тъй на опит не го знаете това. Казвате, Учителят тъй казва, но вие имате ли опитността затова, не зная. Че има някои си адепти, които са завършили своята еволюция, но вие срещали ли сте се с някои от тях? Казвате, не го зная, твърди се. Хубаво твърдението ви може да бъде вярно. В известен смисъл, то може да бъде вярно, но така специфично може да бъде и невярно, например както се казва, че хората на 6-та раса; по какво се отличават те? В 6-та раса, в мозъка ще има повече гънки, после тези капилярните съдове ще бъдат още

по-нагънати, по-деликатни и после устройството на тяхното лице ще бъде друго; съотношението на тяхните пръсти към тяхното лице ще се отличава; после ще имат на лицето си един ъгъл от 0 градуса. Техният Камперов ъгъл ще бъде не по-голям от 90 градуса; сега в бялата раса е на 80, 82, 83 градуса. Казват на боговете се дава 90 градуса."

(Стр. 10 в оригинала и стр. 168 в томчето)

„Трябва да пазите един принцип, той е следующият. Първият принцип е той! НИКОГА ЧОВЕК НЕ ТРЯБВА ДА РАЗВАЛЯ СВОИТЕ ОТНОШЕНИЯ С ПЪРВИЧНАТА ПРИЧИНА! Добре да знаете това! Или казано: НЕ РАЗВАЛЯЙ СВОИТЕ ОТНОШЕНИЯ СЪС СЛЪНЦЕТО! Защото оттам зависи всичко. Щом имаш отношение със слънцето правилни, ти можеш да имаш отношение към всички други. После, щом измениш отношението си със слънцето, ти ще измениш и отношенията си с всичко в света. Щом развалиш своите отношения към слънцето, към Първата причина, ти вече развалящ своите отношения към всичко в света и не може да имате една положителна мисъл. Следователно, това трябва да бъде първото правило. Всякога, когато станеш сутрин, трябва да знаеш, че твоите отношения със слънцето, с Първата Причина не са се изменили. Можеш да вземеш разни положения, но да знаеш, че има много органически връзки. Може да е в твоето съзнание, може да е в твоето подсъзнание, в свръх съзнанието, където и да е, тази връзка трябва да съществува, да прониква. И щом съществува тази връзки, тогава всички други отношения ти можеш да ги разрешиш, понеже там са правилните."

(Стр. 12 в оригинала и стр.169 в томчето)

„Представете си сега, че вие учениците на специалния клас сте поставени на фронта, а общият клас е тил. Представете си, че тилът, общият клас е отличен, обоз има, всичко е приготвено, а вие отстъпите, питам, какво ще стане с вашия тил? - И той ще отстъпи. Щом вие отстъпите, ще отстъпи и тила ви. ЗНАЧИ, ОТ ВАС ЗАВИСИ! Ако вие отстъпите бойното поле, ще поставите и общия клас в смущение, пък ако вие вземете бойна позиция, тогава и тила ви ще бъде добър. Тогава де седи вашата похвала? Да отстъпите ли, или да вървите напред? Разбирането е това! В онова вътрешното съзнание седи всичко."

(Стр. 15 в оригинала и стр. 174 в томчето)

„Окултната наука твърди, че тези, които са постигнали всичко, те знаят всичко, но те мълчат. То е затова, което има да стане, но те са влезли в науката на мълчанието."

(Стр. 15 в оригинала и стр. 174 в томчето)

„Някой казва, че с един поглед всичко разбирал. Това е едно лъжливо понятие. Някой мисли, че като влезне в онзи свят, тъй само като надзърне, той всичко ще знае, ще научи. Та ти можеш да влезнеш в онзи свят и с години да седиш, и можеш малко да научиш, повече от хората на земята. И в духовния свят пак ще се усетиш, че много малко знаеш. Какво ще се научиш като идеш между ангелите? Ще видиш, че има пак една тайна в техния живот. Онзи ангел, ти като го гледаш и той като те гледа и те проникне. В другия свят няма тъй да минаваме от един свят в друг, там работите лесно стават. Например, ако ти имаш нещо скрито в другия свят, ако идеш при ангелите, да допуснем, че ти идеш в третото небе, и вратата се отвори, и се яви един ангел, и ти имаш една лоша мисъл в себе си, той като те погледне само ти веднага ще станеш черен, и ще станеш толкова тежък, че веднага ще се сгромолясаш и след половин час ще усетиш, като че си паднал от някой висок планински връх; пък, ако този ангел намери, че в тебе има една възвишена Божествена мисъл, ти тъй ще се усетиш и веднага този ангел ще те подигне и двама ще хвръкнете, и ще си

приказвате помежду си! Тъй ще стане сега.

Станете сега.

Само проявената Божия Любов, само проявената Божия Мъдрост и само проявената Божия Истина носят пълния Живот!"

(Стр. 18-19 в оригинала и стр. 177 в томчето)

ПРИМЕР III

Посочваме и следващата лекция, която е променена, изопачена и изхвърлени пасажи, които не изнасят някому. А те са казани от Учителя и те важат за учениците. А най-близко стоящия ученик до Него ги изхвърля за да не знаят останалите за какво става въпрос.

Фонд 1534, опис № 1, архивна единица 304 – 45 Лекция на Общия окултен клас „ПРАВИЛНО ЯДЕНЕ - ПРАВИЛНО СЛУЖЕНЕ" от 2.VII.1930 год. /сряда, сутрин/.

Лекцията е отпечатана в томчето „ДОБРОТО ОРЪЖИЕ": Лекции на Общия окултен клас на учениците на Всемирното Бяло братство; IX год. (1929-1930), т.3 - София, 1939 - под заглавие „МОРАЛНИ ПРАВИЛА", стр. 206-230.

Тук отново се срещаме с:

1. Разлики в заглавието на оригинала и в отпечатаното томче.

2. Редактирано и преразказано е Словото - в полето на оригинала на ксерокс копието са посочени от Ефросина Пенкова ориентировъчно страниците в томчето, където при много добро желание може да се открие прилика с оригиналния текст.

3. Отбелязаните с удивителна (!) от нея места в оригинала, ЛИПСВАТ изобщо в отпечатаната лекция, поради което цитираме тези пасажи дословно.

4. Посочено е отношението на Учителя към издавания на Изгрева бюлетин. /стр. 9 от оригинала/.

5. За непрекъснатото наблюдение, на което е подложен Учителя от страна на братята и сестрите - / стр. 16-17 от оригинала/.

„ПРАВИЛНО ЯДЕНЕ - ПРАВИЛНО СЛУЖЕНЕ"

„Защото вие на Изгрева сте се събрали, аз чувствувам вашата атмосфера, че има една кореспонденция, но много лъжи има. Гледам във вестниците на Изгрева са отпечатани, защото има един изгревски хвърчащ бюлетин. Кой какво направил вчера, кой къде бил всичко това е написано с всички качулчета. По някой път работата не е така, напишете поне работата тъй както е. Сега това е ваше право, но да имате един бюлетин на Изгрева нямам нищо против, да пишете във вестника, нямам нещо против, пишете в бюлетина туй, което е вярно. Пишете вярно, тълкувайте вярно, изнасяйте вярно, то е благородно. Не се учете да изнасяте неща, които не са верни. Чел нещо някъде, той без да провери, предава, после 3, 4, 5, 10, 20, 30 години работата другояче излиза. Казвам сега; по някой път вестниците в света изнасят лъжливи работи, обикновено българските вестници са майстори на лъжи. Нищо повече. Сега въпросът е за онзи морал. Аз считам да изнесеш нещо невярно, значи да лижеш сопола си. Онова, което хвърля нечистота на ближния, вие го проверете веднага."

(Стр. 9 в оригинала и стр. 220 в томчето)

„Има една философия: Ще си останат старите навици не може да се освободите от тях, с тях ще си отидете. Не само аз, но и цялото небе да дойде, и те не може да ви помогнат. Ако туй можеше тъй лесно да го направите, как мислите, досега щеше да го направите. Ангелите ги пратиха и не можаха. Христос дойде, но не ви оправи още. Кой ще ви оправи? Сега вие взимате слабата страна, казвате: Какво е учил Христос? Онези, които приеха и разбраха учението, оправиха се. Онези, които не го приеха и не го приложиха, не се справиха. Всяко едно учение дотолкоз, доколкото се прилага, дотолкова се разбира, не само учението да бъде изложено, да има основа да се прави. Не да ви кажа: Вие трябва да живеете чист и свят живот."

(Стр. 15 в оригинала и стр. 220 в томчето)

„По някой път вие и на мене туряте правила, казвате: Чакай малко да понатупам Учителя, той какво ще каже. Ако тупате и аз ще тупам. Който ме удари веднъж, аз удрям два пъти. Ако аз се търкуля веднъж, аз като ударя, ще се търкулиш десетина пъти".

(Стр. 15 в оригинала и стр. 223 в томчето)

„Моят съвет, който го давам на всички ви: Избягвайте да се врете в личния живот на хората. Ще бъде смешно някой да тръгне подир мене да наблюдава колко пъти ще плюя, как вървя, ще каже, че се заел всеки ден да ми изучава движенията. Колко пъти съм клекнал, как съм коленичил при извора, всичко туй знае, казвам: Отлично, но нему няма да му остане време за себе си. За мене е почтено, аз живея като обект в ума му, за мене е приятно, аз седя и употребявам начини, но го съжалявам, казвам му: Слушай приятелю, съжалявам, че ти си губиш времето. Ако ти остане свободно време, след като поправиш себе си, тогава да ходиш да ме наблюдаваш, колкото искаш, нямам нищо против, наблюдавай колко пъти си снемам шапката, това не е грях; наблюдавай и как съм мърдал ръцете и това не е грях. Но, ако ти се занимаваш с мен, преди да си се занимавал със себе си..."

(Стр.16–17 в оригинала и стр. 224 в томчето.)

ПРИМЕР IV

Показваме ви друг случай, когато Учителят е дал беседата, стенографките са я записали, след това е дешифрирана, но по някаква причина е забутана някъде между оригиналния материал или ръкописи. Ето защо не е влезнала като съборна беседа в томчето „БЛАГОСЛОВЕНА МЕЖДУ ЖЕНИТЕ". А е държана на 10.VIII.1930 год. /Неделя/. Няма я и в Неделните беседи отпечатани в томчето „ДЕЛАТА БОЖИЙ" от 1930 год., както и в томчето „УСЛОВИЯ ЗА РАСТЕНЕ" - 1930 год. Тогава, къде е причината? Тя може да се намери като я прочете в оригинал. А какво е заглавието?

Ето какво и ето къде се намери:

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 650 - „НАБЛИЖИЛО Е ЦАРСТВОТО БОЖИЕ": Неделна беседа, държана на 10.VIII.1930 год. в салона на бивака на Второто езеро - Рила.

1. Няма я в каталога на Елена Андреева, пропусната е.

2. Не е отпечатана ! ! ! - Липсва в томчетата като съборна беседа и неделна беседа.

3. На заглавната страница на беседата е написано с почерка на стенографката Савка Керемидчиева „Готова за печат".

Ето защо ще ви цитираме началото на беседата и края на „НАБЛИЖИЛО Е ЦАРСТВОТО БОЖИЕ", за да се разбере, къде е началото и края на този процес у човека.

„НАБЛИЖИЛО Е ЦАРСТВОТО БОЖИЕ“

„Ще прочета част от десета глава от Евангелието на Лука. Ще взема само думите: „Наближило е Царството Божие“. Това е високият идеал, с който Божественият свят може да се открие. Най-красивото, най-възвишеното в света това е Царството Божие, което човешката душа очаква. Царството Божие е израз на вътрешният живот. Докато Царството Божие не се вдвори не може да има свобода на земята. Наука и култура това са само условия за Царството Божие. И когато Царството Божие се вдвори на земята в своята пълнота, тогава ние ще очакваме една култура, една наука, едно сближение, едно опознаване, за което съвремените поети, писатели пишат. Опознаването не е единичен акт, както някой казва да се опознаем. Познаването е един неприривен акт в природата. Да познаваме Бога, затова не се изисква само един момент, затова се изисква цялата вечност, за да може да се познае Бога в Неговата пълнота. И да познаеш един човек, пак се изисква цялата вечност, не мислете, че лесно да познаваш човека.“

(Стр. 1 от оригинала).

„...Сега всички хора трябва да държат идеята: „Наближило е Царството Божие“. Или да изразя на съвременен език, всички хора търсят свобода, всеки човек иска да бъде свободен и това е едно право. Но в свободата да бъдем разумни, защото свободата само чрез разумността може да се крепи, а самата разумност може да се крепи само чрез Любовта. Разумни трябва да бъдем, но трябва да обичаме. Следователно, Любовта, обичта е основа на разумността, а разумността е основа на свободата, а свободата е основа на живота, който трябва да се даде на земята. Следователно, тия неща ги преплитайте, както искате и всеки ден отваряйте сърцата си, както цвета отваря своята чашка на слънцето и възприемайте новото, което Бог внася във вашия ум, за да може да израсте, защото в растенето е животът. Та казвам: Във вашите бъчви да имате по-малко оцет. Колкото оцет имате изхарчете го и да напълните бъчвите си с прясно вино. Колкото ракия имате раздайте я и турете прясна вода. Колкото стари дрехи имате, раздайте ги, колкото консерви имате, раздайте ги и насадете пресни плодове, насадете нивите си и градините си навсякъде, това е новата култура и тогава вие ще бъдете свободни по цялата земя. Така ще се вдвори Царството Божие. Тогава всички хора ще могат да се сближават и това ще бъде един велик ден и скоро ще бъде, няма да се минат повече от два Божествени дни, тогава два пъти слънцето ще изгрее и ще залезе. Тогава „Наближило е Царството Божие“.

Бог е Любов.

Добрата молитва.

(Стр. 7 от оригинала)

ПРИМЕР V

Ето един пример на лекция с предоставено знание от Учителя за живата окултна математика, геометрия отнасящи се към линиите на човешкото лице. Тя е предназначена за онези, които познават физиката, математиката и геометрията. За другите е непонятна. Ето защо тя е преразказана, изхвърлени са много текстове, които са неразбрани, не са включени многобройните чертежи онагледяващи изнесеното от Учителя. Ще ви цитираме много малко от оригинала.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 292 – 6 Школна лекция от Младежкия окултен клас „ЛИНИИ НА ЧОВЕШКОТО ЛИЦЕ. ЕДИНИЦАТА-ДОБРОТО".

Лекцията е отпечатана в томчето „ПЪТ КЪМ ЖИВОТА": Лекции от Учителя на Младежкия окултен клас; Год. X (1930-1931), т.1 - София, 1941, 6 школна лекция от 17.X.1930 год. /петък, 5 часа сутринта/ под заглавие: „Единица мярка", стр. 75-90.

Тук срещаме:

1. Разлики в заглавието.

2. В оригинала има много фигури, които не са отпечатани, вероятно поради технически причини, т.е. невъзможността да се отпечатат тогава през 1941 год.

3. Редактирана, преразказана и то много.

„ЛИНИИ НА ЧОВЕШКОТО ЛИЦЕ. ЕДИНИЦАТА-ДОБРОТО"

„Та всичките твои дарби и способности, които сега имаш, се дължат на една добродетел, която си имал някога, а всичките глупави вярвания, които сега имаш, се дължат на лишението от тази добродетел. За мене човешкото лице е изменение на един квадрат. Когато погледна човешкото лице, аз виждам миналото. Всичките пермотации, които са станали в човека това са геометрически изменения. Там са означени всичките му престъпления и всичките му добродетели. Всичко това човек носи геометрически и математически като числа на себе си. Ама кой знае това? - Умният. Кой не го знае? - Глупавият. Какво трябва да правя? - Ще станеш умен. Как? - Ще напуснеш пътищата на глупостта? - А кои са пътищата на глупостта? - Ти искаш да станеш богат човек физически, това е път на глупостта; искаш да станеш силен човек, това е път на глупостта. Преди всичко стани добродетелен и тогава ставай и богат и силен, всичко ставай. Но изгубиш ли твоята добродетел, всички останали са само нули без никакво съдържание. Ама аз не трябва да бъде богат? - Можеш да бъдеш богат, но единица трябва да имаш. Не трябва ли да бъда силен? Единица трябва да имаш. Не трябва ли да бъда щастлив? Единица трябва да имаш. Всяко нещо е на мястото си, само щом имаш единицата. Изгубиш ли единицата, всички други неща не са на мястото."

(Стр.10–11 в оригинала и стр. 86 в томчето)

„Сега какво разбрахте? Много нещо разбрахте, но ви е страх да го приложите и аз виждам вашия страх. Оставете сега всичкия ваш еврейски страх. Някой казва: Ако тръгна по този път, ще изгубя всичко. Че ти нищо нямаш. Ама в този път никаква култура, никакво знание няма да добия. Че ти нямаш никакво знание. Няма по-хубаво нещо от това да имаш най-умните хора и най-учените хора на страната си. А пък няма по-голямо нещастие, когато никой не обръща внимание на тебе. Ако идеш при говедата и се оплачеш от твоето нещастие, кое говедо ще обърне внимание на тебе? Или, ако се оплачеш на дърветата, кое ще те чуе? Сега казвам: Вие сте окултни ученици. Не искам да станете едностранчиви. Вие казвате: Няма наука, това е празна работа. Помнете едно: Доброто за вас трябва да бъде на физическото поле един идеал. Дойдете ли до доброто две мнения да нямате. Доброто това е единицата, това е мярка за всяко знание. Като дойде до Божествения свят аз взимам любовта като мярка, която е най-достъпна. Казвам: Там тя е единицата. Имаш ли любовта, всичко имаш. А доброто е плод на любовта. Ако вие държите моята идея, ще опитате резултатите й."

(Стр.13–14 в оригинала и стр. 89 в томчето)

ПРИМЕР VI

Тук ви показваме нещо необикновенно. Тук има два текста от една и съща лекция. Първото е разбира се стенограмата, която е дешифрирана от Паша Теодорова с нейния почерк и я записана на 26 страници. Това е оригинала. После прави нова редакция на машинописен текст на 6 страници, като я съкращава и променя. А в напечатаното томче е в трета редакция. Това означава, че оригиналната лекция е променена два пъти и напечатана в трети вариант. Ето защо някои се намесва, спира това опорочение и прибира всичко в Държавния архив. А кой е този Някой? Ще предоставим цитат накрая на ръкописа с почерка на Паша Теодорова. Тогава ще разберете кой е онзи, който управлява Небето и Земята.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 455 – 7 Лекция на Общия окултен клас „ПОЛЮСИ НА ДОБРОТО И ЗЛОТО. ДВОЕН ДЯЛ", XI година. Държана на 11.XI.1931 год. на Изгрева.

Ръкопис с почерка на Паша Теодорова от 26 страници.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 454.

Без заглавие, същата лекция от 6 страници е съкратена и изменена. Машинопис, а на заглавната страница стои почерка на Паша Теодорова „Печатана", но с друго заглавие - „ПЪТ НА ОСВОБОЖДЕНИЕТО".

Двете архивни единици са 7 лекция на Общия окултен клас, държана на 11.XI.1931 г., Изгрев (2 варианта - машинопис и ръкопис).

Лекцията е отпечатана (като трети вариант) в томчето „СЪБУЖДАНЕ": Лекции на Учителя на Общия окултен клас; Год. XI (1931-1932), т.1 - София, 1944 г. под заглавие: „ДВОЕН ДЯЛ", стр. 125-148.

„ПОЛЮСИ НА ДОБРОТО И ЗЛОТО"

„Докато Бог се изявява в живота, животът е приятен, когато Бог не се изявява в живота, животът е неприятен. Когато човек иска да живее повече отколкото трябва, Господ се оттеглюва. Поддържа те баща ти десет, дванадесет години в университета те праща, най-после казва: Не те поддържам синко, върни се. Ако ти не идеш той престане да ти праща, сам трябва да работиш. От невидимия свят, когато не работим, веднага бюджета прекъсват. Казва много лошо е. Сега докато Бог живее с вас, използувайте. Аз ви казвам идеята. Бог мисли за сина ви, докато Бог мисли за вас, вие се радвайте на тая мисъл. Не се радвайте, дали Бог е вътре във вас. Дали Бог е вътре във вас или не, то е равносилно. Бог не може да мисли за някого. Щом Бог мисли заради вас, то е достатъчно, Бог, който е съвършен. Не се спирайте да търсите Господа във вас, на кое място ще турите Господа, я ми кажете! Вътре в гърдите ли? В съзнанието, в най-свещеното място, което имаме, там трябва да живее Бог. Ако го турите в туй тяло да живее, ти имаш смъртта предвид, ти създаваш едно зло. Винаги Бог е в твоето съзнание. Когато Той дойде спри се малко и мисли. Като се спреш, мисли, че Той е с тебе. Аз на мнозина съм виждал Господ дошъл на гости, вие него ден ще се скарате три пъти, казвате: Аз Господи, така ги хукам, така ги поправям. Господ казва: Много добре. Не се минат два-три дни, Той ще ти въздаде двоен дял. Ти хукаш и теб ще хукат, ти биеш и теб ще бият. Ще дойде отгоре ти същото."

Тайна молитва.

(Стр. 25-26 от оригинала)

ПРИМЕР VII

Един невероятен пример. Заварих мнозина от възрастните приятели, които си бяха окачили по стените „Пентаграма", по стените в стъклени рамки. Разпитвах, но не можах да намеря човек, който да ми покаже как се работи с него. Показваха ми няколко машинописни страници написани от Боян Боев и толкоз. Намирах в някои напечатани томчета някои откъслечни неща казани от Учителя. Събирах ги с години. Вероятно ще дойде време да се изнесе този материал за работа с Пентаграмата. Но сега е още рано.

Ето защо те не можаха да работят с нея. Онова, което Учителят бе дал за Пентаграмата, то бе лекцията преразказана, редактирана и променена. Е, тогава как ще може да работи някой с нея? Това е изводът. А доказателството се намира в оригиналния текст, който комунистите спасиха чрез обиска на 6-7.XII.1957 год. прибраха и сега държавата го пази в своя архив. А последователите на Учителя промениха Словото Му и сега никой не знае как се работи с Пентаграмата. Тя вече не виси по стените, защото я смятат за ненужна. Тя за всички е непозната и чужда, защото Словото, чрез която тя е дадена, е променено и изопачено. Неоспорим факт!

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 394 – 2 Лекция на Общия окултен клас „РАЗУМНИТЕ СИЛИ В ПРИРОДАТА" от 28.IX.1932 год. /Сряда, 5 ч. сутринта/.

Лекцията е отпечатана в томчето „НОВАТА МИСЪЛ": Лекции от Учителя на Общия окултен клас; Год. XII (1932-1933), т.1 - София, 1947 г. (София-Изгрев: печ. „Житно зърно") под заглавие „Разумните сили", стр. 28-42.

Какво е общото впечатление?

1. Редактирана и преразказана. Ще цитираме началото и краят.

2. Учителят говори за Пентаграмата. Начертан е Пентаграма по начина, по който се чертае последователно. Лекцията почва така: „Това е една емблема. Човек в движение. Определяне на разумните сили в човека. Как трябва да се започне?..."

(стр. 1 от оригинала)

„ ...Сега какво разбрахте? Вие можете да кажете това е наша работа. Прави сте. Ако тази ваша работа я свършите, както аз ви казвам, глава няма да ви боли. Но, ако вашата работя а свършите, както вие я разбирате и двете глави ще ви болят. Или казано другояче: Трябва да свършим нещата, както Бог ги е създал. Има един разумен свят, към който се стремим. Има един красив свят. Ако си свързан с него, ще дойде една нова светлина в нас. Писанието казва: „Всички няма да умрем, но всички ще се изменим."

/Произнесохме следната формула три пъти/. „Само пътят на Вечната Светлина води към Истината".

(Стр. 8 от оригинала)

ПРИМЕР VIII

Един пример как едно окултно знание дадено от Учителя върху въпроси, които изобщо не се знаят, се променят, за да станат още по-неясни. Тук Той споменава какво значи работа, защо трябва да се почива. И как днешния човек се концентрира чрез страданието, което трябва да обработи в себе си.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 386, 10 Школна лекция на Общия окултен клас „ТРИТЕ ТИПА ХОРА - ПОЛОЖИТЕЛЕН, ОТРИЦАТЕЛЕН И

НЕУТРАЛЕН" от 23.XI.1932 год. /Сряда, 5 ч. сутринта/.

Лекцията е отпечатана в томчето „НОВАТА МИСЪЛ": Лекции от Учителя на Общия окултен клас; Год XII (1932-1933) т.1 - София, 1947 (София-Изгрев: печ. „Житно зърно) под заглавие „Три типа хора", стр. 204-235.

Прави впечатление:

1. Преразказана и редактирана от Паша Теодорова.

2. Отбелязаните с удивителна (!) места в ксерокс копието от Ефросина Пенкова, ЛИПСВАТ в отпечатаната лекция, поради което ги цитираме:

„Та когато Мойсей създаде закона, той казваше: Шест дни ще работите, на седмия ще почивате. Законът на Мойсей вече е отживял времето си. Ако аз създам един закон, ще дам три деня почивка, а четири деня работа. Ще дойде време, когато шест дни ще почиваме, а един ден ще работим. Та във времето на Мойсей хората на физическия свят трябваше да работят шест деня, а само един ден да почиват, за да асимилират физическата енергия в себе си. Положителни трябва да бъдат хората. Ще дойде ден, когато хората ще бъдат толкова положителни, че ще трябва шест деня да почиват, а един ден да работят. Ето защо, сега не ви препоръчвам много работа. Като казвам, че не ви препоръчвам много работа, имам предвид вашето състояние, вие често се оплаквате от много работа, оплаквате се, че сте уморени. Щом сте уморени, трябва да ви се даде почивка, да си починете. Ако чуете, че една сестра се оплаква от умора, тогава нека пет сестри от положителните отидат при нея и да и кажат няколко одобрителни думи. Тя ще се освежи. Вие не взимайте тези правила като незначителни и казвате, човек трябва да бъде сериозен, концентриран. Оставете тези неща настрана. Смешни стават индусите със своята концентрация. Когато човек иска да се концентрира, той не трябва да бъде между хора. Или пък така да се концентрира, че и между хора да е, пак да не го знаят те. Когато дойде страданието и природата даже се концентрира. Дойде ли до човека едно страдание, или нещастие, той се вглъби в себе си, ходи между хората, но нищо не вижда."

(Стр. 19-20 в оригинала и стр. 232-233 в томчето)

ПРИМЕР IX

„ВСИЧКО Е ПОСТИЖИМО"

Една песен: „Всичко е постижимо".

В една от лекциите в архива бе открита една песен, записана непосредствено след лекцията. Понеже стенографите не са били музиканти, то вероятно са помолили някои от музикантите след като са записали песента, да я запишат дословно в оригинала. Чий е този запис ние не знаем. Но го има. И понеже всичко, което е в оригиналите е верно, то затова ние прилагаме този нотен текст. В бъдеще музикантите ще проучват и двата варианта, този тук и онзи, който е отпечатан.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 413 – „ЕДНА ТЕРЦА: 13 Школна лекция на Младежкия окултен клас, 16.XII.1932, /Петък, 6 ч. сутринта/.

Препис на нотите на песента „ВСИЧКО В ЖИВОТА Е ПОСТИЖИМО".

1. В лекцията, отпечатана в томчето „ВЕЛИКАТА РАЗУМНОСТ": Лекции от Учителя на Младежкия окултен клас; Год. XII (1932-1933), т.1 - София, 1949 (София-Изгрев: печ. „Житно зърно"), под заглавие „Терцата в живота", стр. 207-216, нотите липсват.

2. Нотният запис има разлика в 5 и 6 такт - при сравнение с книгата „Песни от Учителя" /голямата/ – стр. 81.

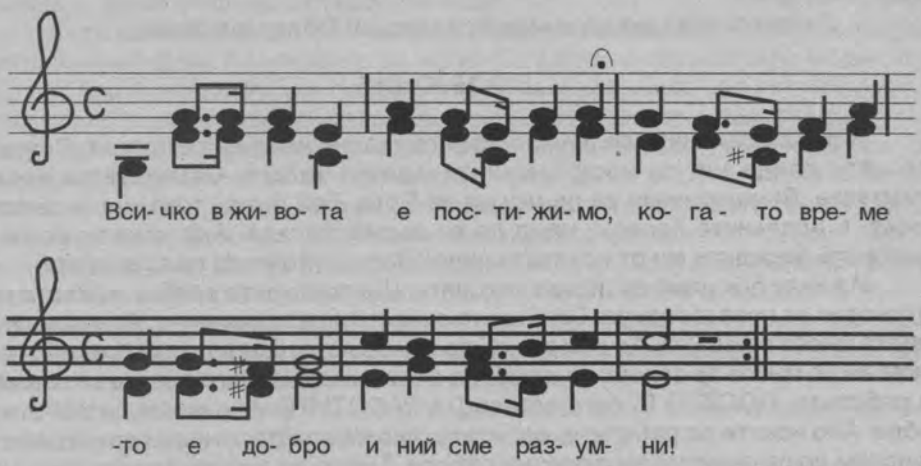

ПРИМЕР X

„ДО 29 ЮНИ!“

Една от строгите, предупредителни лекции на Учителя към учениците, произнесена на 19 май 1935 год. Това е една година от навършване на преврата от 19 май 1934 год. от „Звено“, като се образува правителство от Кимеон Георгиев. Въведен е безпартиен режим, предварителна цензура, установени са дипломатически връзки със СССР. На преврата осъществен на 9.IX.1944 год. Кимеон Георгиев отново оглавява правителството на Отечествения фронт.

На 29 Юни 1931 год. Андрей Ляпчев подава оставка като министър председател, защото Народния блок печели изборите и начело застава Александър Малинов.

Така, че между произнасянето на беседата и срока до 29 Юни има символичен смисъл. И окултни закони. Ще ги намерите в лекцията, която отпечатваме цялата по оригинала.

На оригиналната лицева страница с почерка на Паша Теодорова е написано: „Непечатана, понеже Учителят дава кратка ваканция. Дава самостоятелна работа“.

Лекцията е стенографирана от Савка Керемидчиева и е дешифрирана от нея. Това личи от нейния метод на работа да описва времето преди беседа и състоянието на природата, на учениците след произнесената беседа.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 651–30 Неделно утринно Слово: „ДО 29-ТИ ЮНИ“: 30 Неделно утринно слово, 19.V.1935, 5 ч. с. След силен снощен дъжд. Времето ведро, бодро, свежо. Въздухът пълен с озон, леко, магнетично, лазурно. Небето малко облачно, но слънцето ще изгрее. Изгрев.

1. Стенографирано от Савка Керемидчиева.
2. Лекцията я няма в каталога на Елена Андреева.
3. Не е отпечатана!!! - това е уточнено и на оригинала и е с почерка на

Паша Теодорова.

4. Учителят отказва да им изнася лекции! Обяснява защо.

„ДО 29 ЮНИ"

„Това е крайният предел. Молитвите гласно няма да се правят. Всеки от вас като дойде ще си носи Библията, ще си четете. Сами ще си четете молитвите. Външно няма да се молим на Бога. Той щото, това ще го знаете. После, в неделните беседи, няма да ви държа беседа. Ако искате може да повторите беседите ми от новата година/1935 г./. Може да ги прочетете.

И в клас пак няма да държа лекциите. Ще повторите всичко, каквото съм ви говорил от новата година. Сега ще прекарате в размишление. Аз имам друга работа много по-важна. Аз съм дошъл до едно място, свършил съм си работата, имам нещо много по-важно; не искам да се занимавам. Сега вие ще се заемете да работите. ПОСЯТО Е, сега остава ДА РАБОТИТЕ. Ако може да работите, добре. Ако искате да работите, работете; ако не искате аз имам друга работа, не искам да се занимавам с празни работи. Туй да го знаете всички. Мен ми е дотегнало да примирявам и тук противоречия и вънка - български. Тези работи оставам. Всичките противоречия няма да ги примиря аз; вие всичките противоречия, които имате, ще си изгладите. Нито ще се занимавам с противоречията на българския народ.

Аз отивам сега, да служа на Бога. Нищо повече. Не искам никому отсега нататък да служа. И няма да ме безпокоите тук до Петровден. Нито един от вас няма да ме безпокоите за нищо. Моята врата ще се затвори за всички. Моята врата ще бъде затворена за всички. Искам в себе си. А вие наряда, молитвите духом може да ги правите. Упражненията си /гимнастиките/ може да направите отвънка. Аз не искам да нося никакви хули от сега нататък. Не искам никой да ме злослови. Нищо повече. Да. Аз съм говорил, говорил, нито отвътре, нито отвънка сте разбрали. Сега това не е един упрек, но аз не искам да се хули Името Божие! Името, което аз проповядвам, не искам по никой начин да се хули. Не искам и да говоря повече. Ще разберете. Събирайте се, ще се молите и сами ще се молите. Детето като го остави майка му, ще се научи да ходи, да пъпли, няма да го носят на ръце. Туй ще го направя до 29 Юний. Ще видим тогава. Имам известна работа, която трябва да свърша. И всеки един от вас трябва да има убеждение. Да знаете хубаво. Вие не знаете сега на кому служите. Вие мислите, на Учителя. Туй, което аз съм казал, не е изпълнено. Защо тогава? Защо ще ходя да хвърлям, да говоря за неща, които...

Прочетете нещата, новото, от новата година насам. Казвам ви, искам сега да видя, вие какво сте научили, какво може да направите. Аз отивам да служа на Бога, както аз разбирам. Сам. И вие ще служите сами тъй както вие разбирате. И няма да ме питате философски, защо и за какво? И няма да философствувате, всичко каквото съм казал. Тъй ще бъдете като затворени риби. Нищо повече! Няма да се месите в работата ми, защо е така? Нищо повече. В реда на работата е. Тъй. Трябва един дълбок живот. Трябва една дълбока работа. Тъй както вървят, мен не ме радват тия работи. Те са повърхностни. Туй, което сте говорили и правили като хора, които като ги нагостят и после, мислят, утре за обед какво ще има? Тъй ще мислите, за обеда и за вечеря, за хубав креват, за хубави дюшеци, за хубави шапки, за мазани къщи. Хубави работи са те. И при хубавите къщи човек умира и при лошите умира. Хубаво е човек да има хубави къщи. Но и при хубавите къщи той ще умре и ще се мъчи повече; при лошите къщи пак ще умре и ще каже:

по-добре, че се избавям от туй мъчилище.

Сега аз не искам да ви сковавам. Аз не сковавам вериги. Аз съм човек - без никакви форми. Аз искам да служа на Бога без никакви вериги, без никакви обряди, без никакви форми. Какви интересни обряди има, ако искате от памти века, колкото религиозни обряди има, може да ги правите. Нямам нищо против. Може да се повърнете, цяла история има. Може да се свържете с православието, може да се покланяте, може да се ръсите, каквото искате. Всичко може да правите. Ако искате, ще правите това за Бога. Та за каквото душата ви иска. Свобода. А не искам, вие вървите по един път, по който искате да ме ограничите. Дойде някоя беля до главата ви, казвате: Учителю, оправи тази работа. И след като се оправи работата, пак тръгнете по стария път. Някой син се напил в кръчмата, пие днес, пие утре, баща му ще иде да плаща дълговете. Един, два месеца, после, пак ще иде да пие. Бащата пак ще иде да плаща. Та по този начин работите не се поправят.

Сега казвам, туй е излишно. Аз имам една работа неотложна. И вследствие на тази работа, аз съм занят с друго.

Коя глава имате да четете днес? - 62 от Исайя. Ще си я прочетете. И онова, което Господ ви научи, добре; и което не ви научи, пак е добре. Сега един ще влезе в Братството, мисли, че е влязъл, друг излиза и ще се сърди. Никой в Братството не може да влиза и не може да излиза навънка. Не си правете тия илюзии, казвате: Аз ще напусна Братството. Или щял да влезе в Братството. Влиза и излиза от Братството. Пък той нито е кандидат да влезе в Братството. Едно дете се ражда в Братството, в една фамилия и казва да стана брат. Братството не го правят хората. Това от Бога става. **Дето е Духът, там е Братството, дето не е Духът, там не е Братството.** Някой дойде, казва: Хубаво, да вляза в Братството, да дойда между вас. Христос казва: Никой не може да дойде при мене, ако Отец Ми не го е привлякъл, и никой не може да влезе в туй Учение, ако Духът не го прати. Какво ще кажете? Ще кажат, той се е заблудил. Няма какво да се заблуждавате. Ако сте се привлекли, ако Бог ви е привлекъл, добре. Пък, ако не ви е привлекъл, тогава прахът от тъпана, като удари пръчката, ще изкочи от тъпана.

Тогава, който е привлечен от Духа, добре, а който не е привлечен, всеки да си иде на мястото. Или другояче казано, житото, което седи в хамбара не посято, там да седи, а което е посято, да никне! Което ще даде плод, да даде, а което не, да седи в хамбара.

Та сега ще работите. Ще гледате да бъдете ПРОВОДНИЦИ на БОЖЕСТВЕНОТО в себе си. Аз не искам да се занимавам с хората. Искам да служа на Бога. Ще служа на Бога. Ако искате и вие може да ме следвате, ако не искате - то е ваша работа.

Сега ще си направите едно размишление.

5.15 ч. с.

5.30 ч.с. Сега туй, което ви казах, се нарича Служение на Духа. Туй, което ще направите, ще го направите изключително за вас. До 29-ти, ще го направите за вас. Няма да бъдем рекламаджии, да рекламираме. **Онези, които се ръководят от Духа, те са служители на Бога.** Ако във вас нямате Ръководството на Духа, мнозина говорят за ръководството на Духа, но трябва да се научите какво нещо е, трябва да дойде във вас едно прозрение, служение на Духа. Сега няма какво да говоря, някои неща има, които трябва да ги разберете отвътре. Човек диша, но не знае какви ще бъдат последствията на дишането. Вдишка след вдишка и най-после той се гради; той не знае, какво се гради. Той не мисли за това, но мисъл след мисъл, съгражда нещо. Нишка по

нишка се образува.

Та, сега по някой път вие искате да знаете, защо работите така станали или инак станали, или не станали както един художник, който рисува една картина, тури една линия надолу, нагоре, тури линии, точки, напише нещо, то ще бъде един черен арапин. Ако е с боя понамазан малко, казва един човек. Такъв човек няма. Една сянка е направил. И хората казват: Туй е един велик художник, който е нарисувал реалността. Той е изнесъл сенките на реалността. И вие рисувате. Представяте си, че вярвате в нещо. И туй, което може да нарисувате сега, ще дадем едно изложение, да видят картините ви. Аз няма какво да се произнасям. Онези, които ще дойдат да ви посетят, ще кажат и вие ще чуете, колко ви струват картините. Външните хора ще дойдат и ще си дадат мнението, как хубаво рисуваш, или как хубаво пееш, или свириш, или пишеш. Вие казвате, че на Бога служите и се искате да знаете, какво хората мислят за вас? Е, какво мислят за вас? Каквото вие мислите за тях, точно това. Ония хора, с които сте свързани, мислят точно това, което вие мислите за тях. Които не са свързани, те мислят друго. Когато детето мисли за майка си, ако е малко, мисли дали ще му даде мляко, а майката мисли дали това дете ще израстне един ден и то да и дава мляко. Сега къде е разликата? Детето мисли сега за настоящето, а майката мисли за бъдещето, дали за бъдеще ще дава нещо на майката.

Сега вие ще си направите упражненията отвън, както искате. Ако искате може да си направите упражненията. Тук може да четете, може да направите онова, което вие искате. Пък ако искате може да се прекратят събранията, ако искате на обед, в десет часа, прочетете една беседа, ако не искате, не четете. В сряда, ако искате, може да се съберете, ако не искате, не се събирайте. До 29 ще бъдете тъй свободни, както и аз ще бъда свободен. Аз съм решил за себе си.

5.35 ч. с.

/И Учителят си излезе. Всички прави и тихо в мълчание стояхме 4-5 минути. След това излезнахме всички тихо, безшумно вън на поляната и си направихме упражненията с музика. Много свеж въздух. Гората има особен вид, всичко е букнало зелено, дървета, листа, треви. Особена свежест!/

Слънцето грее. Топло е. И Витоша близо се вижда. Прозрачност навсякъде из въздуха."

ПРИМЕР XI

Тук поднасяме пример как три лекции изнесени от Учителя на Рила в дните на Младежкия окултен клас - петък са публикувани като съборни беседи в томчето „ЕЗИКЪТ НА ЛЮБОВТА" - 1939 год. София.

Понеже бяха предоставени да се набират оригиналите на Младежкия окултен клас, Год XVIII (1938-1939) на Буряна Пенкова, която извършва предпечатната подготовка, то аз реших те да бъдат включени в това томче, което ще излезе от печат до излизането на „Изгревът", том IX. Помолих Ефросина Пенкова, която извади на ксерокс копия следните лекции от Държавния архив и бяха предоставени да се наберат.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 681:

1) С ВЯРА БЕЗ СМУШЕНИЕ: Беседа държана на 21.VII.1939, петък 5 ч.с. на Молитвения връх, Езерата.

Лекцията е отпечатана, силно редактирана в томчето „Езикът на любовта": Беседи от Учителя, държани при Седемте рилски езера през лятото

на 1939 г. - София, 1939 - под заглавие „И в мене", страница 80-95.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 688:

2) ТЪРПЕНИЕ: Беседа държана на 4.VIII.1939 г. петък 5 ч.с. на Молитвения връх, Езерата.

Лекцията е отпечатана в същото томче, в редактиран вариант, под същото заглавие на стр. 21-224.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 691:

3) ГОСПОДАР И СЛУГА: Беседа държана от Учителя на 11.VIII.1939 г. на Молитвения връх, 5 ч. с., петък.

Лекцията е отпечатана пак в томчето „Езикът на Любовта" под заглавие „СЛУЖЕНЕ" - стр. 272-284 и е доста далеч от оригинала.

И трите лекции ще бъдат отпечатани в оригиналния им вид в томчето „СКРЪБ И РАДОСТ": Лекции на Младежкия окултен клас; Год XVIII (1938-1939).

ПРИМЕР XII

Накрая ще покажем и случая, когато Паша Теодорова се придържа към текста, не изхърля пасажи, но всяко изречение го преработва и обръща словореда, или го доизясява според това как тя самата го разбира. По този начин Словото на Учителя го няма. То е облечено в други думи и то губи Силата си, губи вътрешната топлина на разширение на човешкото съзнание, губи от светлината си и човек не може да го приеме. Ето това е Духът на Опорочението, който е движил онзи, който го е променил.

Фонд 1534, опис 1, архивна единица 356: „ТРИТЕ СВЕЩИ" от 6.X.1943 год.

Лекцията е отпечатана - преразказана и редактирана - в томчето „НОВИЯТ СВЕТИЛНИК": Лекции от Учителя на Общия окултен клас; Год XXIII (1943-1944) - София, 1946 (София- Изгрев: печ. „Житно зърно") под същото заглавие, стр. 3-16.

Ето защо ще ви цитираме началото и края на оригинала. А вие си го сравнете с отпечатаното томче и ще намерите разликата. В оригинала има Дух, а в отпечатаното има само думи.

„ТРИТЕ СВЕЩИ"

„Добрата молитва. Мога да кажа.

Направихме упражнението за дишането с ръцете. След това ръцете над главата, издигане нагоре, пак над главата с допиране пръстите до темето.

Външният кръг представя човек, който приема силата. Външният кръг е кръг на човешката сила. Вторият кръг показва, каква топлина приема и третият кръг каква светлина приема. Този диаметър показва проявлението, как човек се проявява в трите свята, като приема енергиите. Когато приема повече сила, трябва да работи повече. Когато приема топлина, той е разположен, почива си, расте в работата. Когато приема повече светлина, мисли, работи. Човек трябва да има много голямо въображение. Това са свещи, които се запалват. /а/ Запаля се, гори нещо. От количеството на тази светлина зависи успеха на човека. Всичкият успех зависи от количеството на светлината, от количеството на топлината и от количеството на силата."

(Стр. 1 от оригинала)

„... Вие не разглеждайте живота, както са писали в свещените книги. В

свещените книги както е писано, в Библията, в Стария завет, той е човешки завет. Ако Библията е написана на Божествен език, ще бъде друга. Там са написани трите свята, не можем да знаем, кой е Божествен. Божественото в нас е, когато не сме разположени да кажем една лоша дума. Всичко добро го виждаме. Как го виждаш? Така го виждам. Той се намира в калта. Как в тази кал човек може ли да мисли. Растенията от тази кал не могат ли да изваждат хубави сокове. От тази калната земя изваждат сладките сокове. През тази калната земя водата се изчиства и излизат най-хубавите извори. Ние хората правим Божествения свят лош. Божественият свят, който Бог е направил е чист, по никой начин не може да го опетним. Той си е чист. Ние страдаме, по единствената причина да почистим нашия свят. Страданието е чистене на нашите мисли и желания. Бог нищо не говори, казва: Трябва да се пречистите.

/Учителят взе цигулката/. Няма да ме гледате, как аз свиря.

/Учителят свири около пет минути/.

Отче наш."

(5–6 страница от оригинала)

Вергилий Кръстев

КОЙ ТЕ Е ИЗПРАТИЛ?

При първата си среща с Елена Андреева аз се представих като показах паспорта си. Тя го разгледа и ме попита: „Кой те изпрати при мен?" - „Аз сам си дойдох". По това време се разпространяваше един слух, че съм агент на полицията, за да ми се попречи на срещите с вече възрастните последователи на Учителя Дънов. Те щяха да се страхуват от мен и щяха да се затворят за мен, времето определено да свърша работата си с тях щеше да изтече и накрая щеше да се получи общ провал, за всички без изключение. От тях нямаше да остане историческа следа, а сега я имат, но чрез мен и чрез „Изгревът".

Елена ме изгледа и каза: „Аз не знам кой те е изпратил. Ако са те изпратили от милицията да ме изпитваш и ако не те приема ще стане лошо. Онези ще се озлобят към мене. Но ако те е изпратил Господ и аз не те приема, ще бъде още по-лошо, както за мен, така и за другите. Затова ще те приема и Господ да ме закриля".

И така тя ме прие. Работих с нея 19 години в пълна нелегалност и накрая от нея имаме „Изгревът" - том 9. Но това стана благодарение на моя труд, на нейната всеотдайност и най-важното, че Господ ни закриляше. Така, че Елена ме прие в името на Господа.

Елена нееднократно повтаряше едно свое становище изпитано от 1945 до 1990 година. Казваше: „Ако комунистите искаха да ни провалят, то трябваше да ни оставят свободни и ние сами щяхме да се провалим. Но те ни ограничиха и нямахме възможност окончателно да се провалим. Провалихме се, но наполовина, другата половина остана свободна."

И в името на тази свободна половина аз работих и свърших работата на всички, на всички без изключение.

ДВАТА ТРИЪГЪЛНИКА НА ЧЕРНАТА ЛОЖА В БЪЛГАРИЯ

I - Триъгълник - гр. Русе - гр. Шумен - гр. Варна
II - Триъгълник - гр. Варна - гр. Шумен - гр. Бургас

ПЪРВИ ПЕРИОД:

Още при първите събори на духовната верига Учителят Дънов във връзка с недоразуменията, разправиите и караниците на първите му последователи нееднократно им говори, че това се дължи на Черните братя, които присъствуват между тях.

Първите противодействия на синархическата верига и на Учението на Учителя Дънов идват от Варна и от Бургас. В първите събори и в частните разговори той отбелязва какво представляват тези два града - Варна, Бургас и самото Черно море, както и река Дунав, която се влива в него.

Според Учителят Дънов реката Дунав е тази жива артерия на земята и в Невидимия свят, която събира всички физически нечистотии на Европа, както и астралната мръсотия на онези държави, през които преминава, за да ги влее в Черно море. Проверете на географската карта през къде минава река Дунав и как се влива в Черно море. Тя не може да се влее чрез един ръкав има си причина затова, понеже е задръстена от астралната и физическа мръсотия на цивилизована Европа. Тя се разстила в устието си в широчина и така се влива, за да може от нея всичко, което се носи да изтече в Черно море.

А пък Черно море представлява мястото, където се вливат всички астрални, физически мръсотии, заедно с всички черни духове, които идват от Европа. Навлезли в Черно море оттам през дъното на морето те се изпращат в дъното на земята, за да бъдат вързани и да преминат през Чистилището. Черно море е Чистилището на Европа и на България. А какво представлява земята, нейната вътрешност, това ще си прочетете от Словото на Учителя Дънов. Той говори подробно как и по какъв начин те се препращат в дъното на земята, където живеят също земни жители, които се осветяват от земния магнетизъм, но в други тела, а не във физически тела.

Според Учителя Дънов Варна и Бургас са астралните дупки на Черно море и през тези два канала се транспортират всички черни духове във вътрешността на земята. По време на Първата и Втората българска държава, както и по времето на Османската империя тези градове са имали същата роля. И всички събития исторически за съдбата на България минават през тези два града и чрез тези два канала за прехвърляне към вътрешността на земята на черните духове. Това всеки може да си го провери, да го прочете в историческите източници за онова време и да му се разясни лично.

По времето на периода от 1899-1922 год. първите неразбории, караници, разправии между последователя на Учителя Дънов започват от там.

По времето на Школата 1922-1944 год. представителите на Черната ложа в тези два града са изключително активни. Част от тяхните прояви ще намерите в Словото на Учителя, или една малка част е описано в „Изгревът" от I до IX том. В следващите томове ще бъде доразказано всичко.

От 1944-1960 год. техните представители на Черната ложа успяват да

спомогнат за ликвидацията на физическото присъствие, на остатъците от Школата на Учителя.

Всички, които излезнаха от Варна и дойдоха в София бяха убедени представители и защитници на Черната ложа. Техните деяния са отпечатани в IX-те тома на „Изгревът", както следва да бъдат описани и в следващите томове.

Дали това е вярно? Прочетете си първите събори и първите беседи на Учителя и там ще намерите доказателствата. Ето тук ще цитираме някои неща:

Учителят Дънов: *„Варна и София са двата полюса. Всички лоши духове ще минат през вратата - Черно море. Оттам се чисти светът, затова е черно. То ще погълне лошите духове".*

А как става това? Какъв е механизма? Той става чрез реките, които прорязват България от Юг на север. Големите наводнения са един метод за пречистване на страната от тези духове.

Учителят Дънов: *„Интересно е наводнението в Ески Джумая, защото то е едно благословение за народа. Всичките лоши духове, които се бяха събрали в България, в Румъния, Сърбия и Турция, трябваше чрез това наводнение да отидат в Черно море. Откак наводнението премина, атмосферата у нас се разведри. И ще се разведрява все повече, защото България става звено за обединението на славяните. На физическото поле до 1912 год. имаха подозрения хората срещу Веригата, но от 1913-1914 год. това подозрение се премахва." (18 август 1914 год. гр. Търново)*

Други големи наводнения в България? През 1911 год. при Пловдив от река Марица се удавят стотици хора и хиляди глави добитък. А защо? Кое е това политическо събитие в България и кои са двигателите предизвикали това наводнение? А река Марица се влива в Бяло море и при това през гръцка територия. На 2 март 1911 год. е издаден царски указ за изменение на Конституцията, според която цар Фердинанд може да сключва тайни договори без да се допитва до Народното събрание. Това е причината за Първата и Втората национални катастрофи през 1913 и 1918 год. Чрез наводнението на река Марица се отвличат към Бяло море през Гърция всички гръцки духове, които са в Пловдив. Тогава в Пловдив се говори повече гръцки отколкото български. Страната трябва да се очисти от гръцкото влияние.

На 28 Юни 1938 год. река Росица, приток на река Янтра, вследствие голямото наводнение залива град Севлиево. Резултатът - 47 души удавени и удавени хиляди глави добитък. С какво Севлиево е разгневило Небето? В гр. Севлиево се подвизава Сава Калименов с голямо издателство. Издава в-к „Братство" и в броевете № 111 и № 112 от 13 и 16.01.1935 год. вкарва идеите на Мория в Братството. А той е от Черната ложа. Издава се книгата му „Агни Йога". Тогава Невидимия свят решава да прочисти Севлиево от черните духове и Го прави чрез наводнението. Виж подробно „Изгревът", том IV, стр. 566-575 с № 6 и № 7. Виж „Изгревът, том I стр. 273-274.

Същата история се повтаря през 1991 год., когато Габрово бе удавен от река Янтра вследствие концерта на Ина Дойнова, която свиреше песни на Учителя, а нейната приятелка артисткатa Таня Дякова рецитираше стихове на Мория. Виж „Изгревът", том IV, стр. 570-571.

Тези примери доказват онова, което е казал Учителят Дънов, за черните духове, по какъв начин се посрещат и как се препращат към Черно море, а гръцките духове към Бяло море.

I - ТРИЪГЪЛНИК НА ЧЕРНАТА ЛОЖА

гр. Русе - гр. Шумен - гр. Варна

ВТОРИ ПЕРИОД:

В неедкократните изказвания на Учителят Дънов пред своите последователи по различни поводи и повдигнати въпроси той казва следните думи: *„Съществуват два духовни триъгълника: Русе-Шумен-Варна и Варна-Шумен-Бургас, чрез които духовни триъгълници Черните братя слизат, работят и се реализират като такива. Полюсът на тези два триъгълника е София. Затова тук се открива Школата".*

Тези изказвания бяха предавани от уста на уста, но дойде време, онези, които лично са ги чували и които са играли своята роля в този сценарий, да ги разкажат. Ето защо бяха публикувани всички разкази и описани факти, случки и събития за Русенското Братство /Виж „Изгревът", том VI, стр. 664-700./

ПЪРВИЯТ ВРЪХ НА ТРИЪГЪЛНИКА - гр. Русе

Вторият период започва от град Русе. Последователите на Учителя Дънов на 13 Юли 1921 год. регистрират своя устав. А Учителят е срещу уставите и регистрацията, защото това е първата крачка за образуване на организация и на църква. Учителят се противопоставя на този устав. Виж 27 школна лекция от 29.IV.1923 г., стр.10-11 на Общия окултен клас 1923 год. Той им изпраща „Писмото", след това създава по този повод песента „Писмото". /Виж „Изгревът", том.III, стр.339-345, под № 3 и № 4/.

През 1949 год. се опитват да се регистрират, но биват признати формално без съдебна регистрация. През 1949 год. в Айтос всички ръководители от братствата гласуват за изработения устав.

През 1990 и 1993 год. се правят опити за регистрация, като през 1995 год. се утвърждава устава със Заповед № Р-40 от 26 май 1995 год.

По този начин първият връх на този триъгълник се проектира и реализира чрез устав и регистрация. А това е срещу Словото на Учителя. Всичко това е реализация на Черната ложа. /Виж „Изгревът", том. III, стр. 332-339/.

В момента са регистрирани и членуват там, където са всички църкви, секти, вероизповедания и се ръководят от едно място. А забравиха, че са Школа и че тя се управлява от Словото на Учителя.

ВТОРИЯТ ВРЪХ НА ТРИЪГЪЛНИКА - гр. ВАРНА

По време на Възраждането, най-големите борби за национално църковно утвърждаване на българщината е било Варна и околията му. Борбата с гръцките владици, гърци, гагаузи е била безпощадна. Голяма част от тази борба е изнесъл на плещите си поп Константин Дъновски, физическия баща на Петър Дънов.

По време на първите събори на духовната, синархическата верига образувана от Учителя Дънов, състояла се във Варна, предизвиква големи гонения от страна на властите, църквата и обществеността. Следващият етап, тези раздори се прехвърлят между последователите на Учителя, разделят се на бели и черни. Тези борби продължават до 1944 год. След това бившия ръководител Емануил /Манол/ Иванов идва с жена си Люба на Изгрева, където осъществява последното предателство и спомагат за разрушение на Изгрева. Всички истории ще си ги намерите в „Изгревът", ако решите да проучвате този проблем. За справка /виж „Изгревът", том VII, стр. 584, № 2, 586, № 5, 6, стр.589, №12, стр. 592, № 18, стр. 593, № 20/.

За историята на времето от 1944-1990 год. вижте „Изгревът, том. VI, стр. 724-736 и стр. 739-747.

За времето от 1990 до 1999 год. се развиват бурни събития.

През 1992 год. в гр. Варна се издава „Изворът на доброто" два пъти редактирана и променена. /Виж „Изгревът", том I, стр. 591-593/.

През 1992 год. в гр. Варна се издава „ Аз съм истинната лоза", променено, преразказано и съкратено Слово на Учителят Дънов. /Виж „Изгревът, том. III, стр. 203 под N⁰ 5/.

През 1994 и 1997 год. излиза „Великата майка" I и II том също преправено слово на Учителят Дънов. Това са материали от откраднатия архив от Резньовете. /Виж „Изгревът", том. III, стр. 201-205/.

Ето цитираме онези издания от Варна с променено, подменено Слово на Учителя Дънов.

1. „Аз съм истинната лоза", съставители и редактирали Димитър Калев и Иван Джеджев, Варна 1992 год. с ISBN 954-8005-55-7. Поместени са и редактирани беседи държани от Учителя през м. август - 25, 26 (две беседи) 27 (две беседи) 30 (две беседи), както и в м. септември на 3, 10, 22, 24.

От предговора четем: накрая „Всекиму е определено да извърши със Словото един малък опит, колкото и несъвършен в човешките очи да изглежда той". Ето, това е Духът на Заблуждението, т.е. Духът на Антихриста, който ги движи.

Какво се редактира? Променя, изменя, зачерква с две черти и унищожава думите и подменят Словото на Учителя Дънов.

Откъде взимат оригинала? - Той откупува част от открадналите материали на Петър Филипов, от архива свален от „Резньовете" чрез племеника му Филип. /Виж „Изгревът, том III, стр. 201-206 под N⁰ 5, 6, 7/.

2. „Великата майка", беседи държани пред сестрите 1917-1920 год., том.I - редактор Димитър Калев, Варна, но издадена с ISBN 954-8091-10-0 на Духовно общество „Всемирно Бяло Братство", София 1994 год.

3. „Великата майка", том II, ISBN 954-8284-51-0, гр.Варна 1997 год. беседи пред сестрите (1917-1932 год.). Редактор Димитър Калев.

Ето това са фактите за върха Варна на I триъгълник на Черната Ложа. Организирани, целенасочени, устремени да променят Словото на Учителя Дънов. А като се променя Словото му, се променя пътя на неговите последователи. Това е целта на техния господар, който е Духът на Заблуждението, който е всъщност Духът на Антихриста, който воюва срещу Христовия Дух, който е в Словото на Учителя Дънов. А какво е казал Учителят за Словото виж „Изгревът", том II, стр. 28-29. Прочетете, проумейте и тогава се определете кому да служите.

ТРЕТИЯТ ВРЪХ НА I – ТРИЪГЪЛНИК – ШУМЕН

Интересна е историята на Шуменското братство, от началото на самото му създаване. По-късно в него се загнездва Духът на Заблуждението, следват крамоли, раздори, разцепление и накрая замира. Интересно е да се проследи личния и обществен живот на всички членове от това братство. С една дума пълен провал. Една част може да видите в „Изгревът", том VI, стр. 713-716 под N⁰ 1, 2, 3, 4. Другата част в бъдеще ще се публикува в „Изгревът", в следващите томове.

В края на 1998 год. излезна от печат I том на Младежкия окултен клас 1938-1939 год. под надслов „Ще се превърне в радост", ISBN 954-90-355-1-4, издателство „Виделина" гр. Шумен. Не е отбелязано нарочно за да бъдат укрити

онези, които извършват предпечатната подготовка и онзи, който го отпечатва. А това е Веселин Бориславов Кирилов. В момента пребиваващ в Шумен. Какво прави впечатление?

1. Поради незнание и поради волята на неговия Господар е променено заглавието на първата лекция от 23.IX.1938 г., която по оригинала е „Скръб и радост", а те са го променили в „Ще се превърне в радост".

2. Променят изцяло словореда на оригинала по нареждане на своя Господар, а това е метод на Черната ложа, която работи с т.н. огледален образ, който е обратен образ, т.е. поместват обратен словоред на произнесеното Слово от Учителя Дънов.

3. Допълват думи, променят думи, изменят изречения.

4.Прекъсват връзката между първоизточника на Словото и стенографския, дешифриран и подготвен текст от стенографките на Учителя.

Най-интересно е, че на лицето Веселин Кирилов лично му бе предложено да набира оригинален текст, но той отказа. Беше приет в моя дом и му бе давано на консигнация да продава „Изгревът" с 20% търговска отстъпка. Беше допуснат в книжарницата, която ръководя и която отпечатва оригиналното Слово на Учителя Дънов по моя програма, и бяха му давани книги с 25% търговска отстъпка, като му се даваха на консигнация т.е. той ги взимаше без пари, прибираше търговската отстъпка и връщаше парите. Така работеше с капитала на програмата, а така си прибавяше значителни доходи. Оригиналните книги му създаваха силово поле в мястото, където ги продаваше и той се хранеше от него, като му се подобряваше търговията с книги. Досега не беше донесъл нито един лев от неговия „десятък" да ги вложи в отпечатването на оригинално Слово, чрез които книги той припечелваше не лошо. Освен това през 1998 год. му дадох два кашона с книги отпечатано Слово на Учителя от 1920 до 1950 год, като по каталог представляваха 90% от едно цяло течение, за да ги съхранява за следващото поколение. Тези книги аз лично съм ги събирал 40 години и съм ги заплащал. А той ги получи без пари. Беше уведомен, че съм дал оригинални материали на Петю Цанов от Шумен, който набираше със свой екип, за да не се почувства измамен. А той през цялото това време се е криел и са подготвяли със свои хора бъдещата промяна Словото на Учителя Дънов. Ето така той извърши три предателства: Първо към Словото на Учителя, второ към Школата на Учителя и към мене. И когато му бе казано той възкликнал „Кой е този Вергилий, какво той представлява?" И накрая се опита отново да взема книги за продажба, за да се храни от моята програма, към която извърши предателство и затова бе отрязан. Изпратих му препоръчано писмо до 1 март 1999 год. да върне двата кашона с книги, които той изпрати обратно в София. Върна ги.

Ето така бе проектиран и гр. Шумен във веригата на Черната ложа и бе задействан на земята българска триъгълника Русе-Шумен-Варна. А сега ще следват събития и развръзки. Ще си ги проверите.

II - ТРИЪГЪЛНИК НА ЧЕРНАТА ЛОЖА

гр. Варна - гр. Шумен - гр.Бургас

ТРЕТИЯТ ВРЪХ ОТ ТРИЪГЪЛНИКА - гр. БУРГАС

Първите недоразумения, борби в редовете на синархическата верига започват от Бургас. Учителят Петър Дънов им обръща внимание, че това е пагубно за тях. Това може да се прочете в протоколите на събориите от 1899 до

1918 год. След 1919-1920 год. ръководител на братството е Минчо Сотиров бивш полковник и герой от Балканската и Европейската война. Като военен той е свикнал на ред, порядък и дисциплина, което не е било прието от т.н. братство в Бургас. Така те пишат няколко писма на Учителя Дънов като се оплакват от него и искат смяната му. В това време идват оплаквания и от други братства от страната срещу диктаторските методи на ръководителите, които са били посочвани от Учителя. Ето защо той е наредил, че който ръководител е бил посочен от него да остане до края на живота си като такъв. След заминаването на Учителя възрастните ръководители били подведени от софиянци, подписват се за устав и ръководство и се провалят без изключение. Това се отнася и за Минчо Сотиров, който напуска Бургас и става управител на един чифлик в село Нейково. /Виж „Изгревът, том. VII, стр. 198-200, N° 6/.

В Бургас се строи салон ръководен от едного, но с парите и труда на мнозина. Историята на този салон е записана и днешните бургазлии не знаят нищо за него. Онзи, който го запазва като салон е Кралю Кралев по време на социализма, само защото е записан като личен негов имот и поради това, че спазва всички правила поставени от местната власт. Това не се знае от днешните бургазлии, понеже никой от тях не знае и не познава историята на Бургаското братство, която ще бъде публикувана в един от томовете на Изгревът.

И понеже град Бургас е един от върховете на втория триъгълник на Черната Ложа, ето защо всичко, което днес се случва там не е случайно, а напълно закономерно. Днес спорят за салона дали е личен или братски и кой да го управлява, и кой какво да прави с него. А този салон има история, която не се знае от онези, които са се хванали гуша за гуша, борят се за него, за да могат чрез него да владеят т.н. братство.

Другото е по-важно. Като втора столица на Черната ложа, там чрез Милка Кралева започна да се издават беседи на Учителя Дънов под редакцията на Лалка Кръстева. /За справка виж „Изгревът, том III, стр. 199, 202-203, както и приложението отзад на стр. 398, 399 за да се види как Лалка е осакатявала Словото на Учителя Дънов. И така промененото и осакатено Слово на Учителя Дънов се отпечатва от Милка Кралева чрез своята издателска къща „Сила и живот". Своевременно бе предупредена от мен, че умишлено отпечатва променено Слово. Но не послуша. А защо? Защото тя се управлява, движи и направлява от майстор Борис - мозайкаджията, онзи който провали цяло Братство и стотици хора. Фактите са налице. Проверете живота им в „Изгревът". Проверете какво днес там става. Проверете и утре.

И като най-голямо доказателство освен отпечатаното, променено Слово на Учителя Дънов е и нейната емблема на издателство „Сила и живот". Тя представлява една запалена свещ сложена в един равностранен триъгълник. А това е емблема на Черната ложа и е емблема на майстор Борис, който е представител на тази ложа. Не се поставя свещ в триъгълник по закона на Бялото Братство. Доказателства. Ето ги. Христа в Евангелието на Лука, глава 11, стих 33: „И никой не запаля свещ да я туря на скришно място, нито под шиник, но на светилник, за да виждат светилото, които влезат". А тук свещта е сложена в триъгълник т.е. в шиник, който е метод на Черната ложа.

На Изгрева в София, под балкона на Учителя е имало сложено сърце, като факел, който гори с три малки пламъчета, което представлява Словото на Учителя, което носи със себе си 3-те пламъка на Любовта, Мъдростта и Истината. Тази емблема се вижда на заглавните страници на някои отпечатани единични беседи по времето на Учителя.

Следващият ход на втората столица на Черната ложа е да отпечатат промененото Слово на Учителя. Отпечатват го. Ето ги: Издания на „Сила и живот" чрез Милка Кралева:

1. „Изново", Неделни беседи, том I 1931-1932 год, издание на „Сила и живот", Бургас 1992 год. Редактор Мария Кисова с ISBN 954-8146-02-9. Представлява двойна редакция на Лалка Кръстева и Мария Кисова.

2. „Вземи детето", том II 1931-1932 Неделни беседи, издание на „Сила и живот", Бургас 1993 год. с ISBN 954-8146-03-7. Редактор Лалка Кръстева.

3. „Живот, Светлина и свобода", Неделни беседи, том III 1932 год., Бургас 1994 год. ISBN-954-8176-11-8. Редактор Лалка Кръстева. Издание на „Сила и живот".

4. „Думи на правда", Неделни беседи, XVI серия, том I 1932-1933 год., Бургас 1996 год. ISBN 954-8146-19-5. Издание на „Сила и живот".

5. „Живият хляб", Неделни беседи, XVI серия, том II 1932-1933 год., Бургас 1997 год. с ISBN 954 8146-22-3. Издание на „Сила и живот".

Тези издания са под редакцията на Лалка Кръстева, чиято история е описана, как и защо се променя Словото на Учителя Дънов. А защо се отпечатва промененото Слово на Учителя, когато предварително се знае от Милка Кралева, че е променено?

Ето така се реализира и всеки изпълни волята на своят си Господар и се задвижи и третия връх Бургас от II триъгълник на Черната ложа - Варна-Шумен-Бургас.

В момента веригата е включена в двата триъгълника и ще бъдем свидетели на драматични развръзки и необикновени събития.

ДЯВОЛЪТ И НЕГОВИТЕ ДВА КРАКА

ЕДИНИЯТ МУ КРАК В СОФИЯ

Този случай е разказан в „Изгревът", том I, стр. 616-617, при което Учителят Дънов говори, че единия крак на дявола е в София, а другия в провинцията. Сега ще се спрем какво прави единия крак на дявола в София и как я тъпче ежедневно.

1. През пролетта на 1994 год. в дома на Марийка Марашлиева присъствуваха Благовест Жеков, Весела Маркова, Мария Арсова и им разказах за съхранението на непечатаните беседи на Учителя, че те се съхраняват у мен. Аз реших да ги предам на Елена Николова да ги отпечатат чрез издателство „Бяло Братство", но при условие да бъдат по оригинал. Съгласиха се всички.

2. На 01.06.1994 год. предадох на Елена Николова две оригинални годишнини от Общ окултен клас 1936/1937 и 1937/1938 и в рамките на три години не направиха нищо и аз след големи трудности си ги взех на 30.05.1997 год. Точно след три години. Нищо не направиха.

3. А защо не ги издадоха? През 1994 год. в дома на Йотка Младенова бяхме се събрали аз, Марийка Марашлиева, Мария Арсова, Нестор Илиев, Петър Ганев и чакахме да дойдат членовете на така нареченото издателство „Бяло Братство", които заседават в клубчето в един трафопост. Идва внучката на Йотка и предава: „Братският съвет нареди да слезете долу". Аз скочих и заявих, че Братски съвет не съществува в учението на Учителя Дънов и си тръгнах. А бях се приготвил да им покажа как Лалка Кръстева е променила

Словото на Учителя. Носех доказателства, но не ги пожелаха.

Всички онези, които бяха долу в трафопоста като представители на Варна и Бургас започнаха да издават променено Слово на Учителя Дънов. Целенасочено и умишлено. Доказателствата ги цитирахме!

4. След като написаха отворено писмо срещу мен – виж „Изгревът", том IV, стр. 614-624, аз отговорих както трябва на стр. 625-645. Нашите пътища се разделиха, защото аз имах един Учител, а те друг Учител и всеки си тръгна след своя Учител. И днес резултатите са налице.

5. Бяха предадени на Весела Маркова да набира две оригинални годишнини от „Утринни слова" 1933-1934 и 1938-1939 год. След като набра на компютъра материала, съответно два пъти проверен, тя по свое усмотрение без да ме пита го предава на издателство „Бяло Братство", като смята, че тя може да взима решения. Аз бях отстранен от нея. Аз реагирах остро, защото за мен това бе предателство. От въпросното издателство решават да правят цветна корица за томчето. Тогава се намесих и при една среща избрах онзи вариант, който бе подходящ. В следващия етап Весела бе елиминирана от Матей Тошков, който странира материала, извади го на паус и подготви томчето за печат, и плачеше пред мен, понеже я изгонили. Книжката се отпечати със заглавие „Ново разбиране за времето" като тя се бе осмелила да промени заглавието на беседите поставени от стенографките. Оргиналното заглавие е „Ново разбиране за връзките в живота". И като похлупак на всичко бе сложена „Емблемата на котвата", като е променена с цел да се получи онази врата през която да преминават духовете на Черната Ложа. Емблемата е непрекъснат кръг, а те нарушиха кръга. Така това томче носеше печатът на Черната ложа, с променено заглавие и променена емблема. Остана с ISBN 954-8091-51-8 като един документ. Издание 1996 год.

6. През 1998 год. излезна от печат „Утринни Слова" 1938-1939 год. подготвена от Весела Маркова. Преди това се уточнихме, че отгоре се изписва в пълен член „Учителят Петър Дънов". Но тя го написа с непълен член, понеже се подчини на някой си Джеджев от Варна, понеже бе закачена за него. Аз се намесих, като на корицата ние сложихме оригиналното заглавие. Излезна 1998 год. с ISBN 954-9589-09-0, том I със заглавие „Добрият език" и „Изпитът на Любовта", том II с ISBN 954-9589-08-8. Бяха и показани оригинални заглавия отпечатани още по времето на Учителя с пълен член на името му. Но тя не се подчини на оригинала, но на онези от Варна, за които бе закачена. И които я провалиха.

7. Имаше предварителна уговорка да ми се предават дискетите с набрани материали от издателство „Бяло Братство", но не ми предадоха нищо от годината 1933-1934. През 1998 год. предадох отново оригиналния материал на Весела Маркова от годишнината с промененото заглавие от 1933-1934, на „Утринни слова", да си поправи грешката и да коригира онова, което е променила. Но тя ми върна оригинала и отказа да се коригира. Помолих я да ми предаде дискетите с направения запис на онова, което бе набрала, но отказа да ми ги предаде. А такава бе уговорката. Сега ще се чака онзи човек, който да се яви и да се набере материала по оригинал.

8. През 1998 год. Павел Желязков след като бе получил от семейство Гобо разпечатка на архива на Анина Бертоли от Франция /виж „Изгревът", том VII, стр. 575-596 и по-точно стр. 594, 595, 596/ отпечатва същата годишнина 1933-1934 на „Утринни слова" под заглавие „Красивата страна на живота" с ISBN 954-8785-18-18, като променя Словото на Учителя, като обръща словореда, променя думи и изречения.

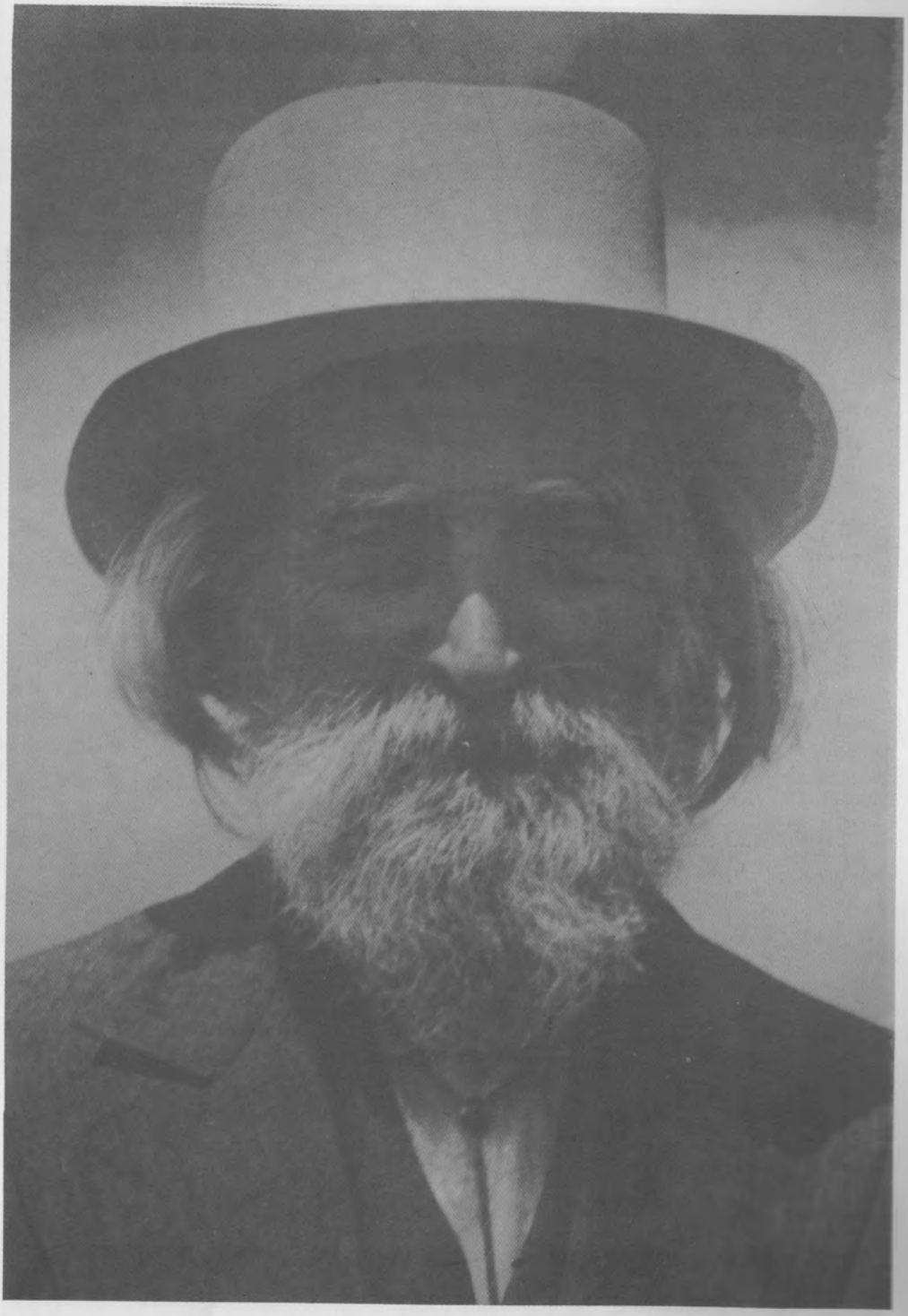

1. Учителят Петър Дънов.

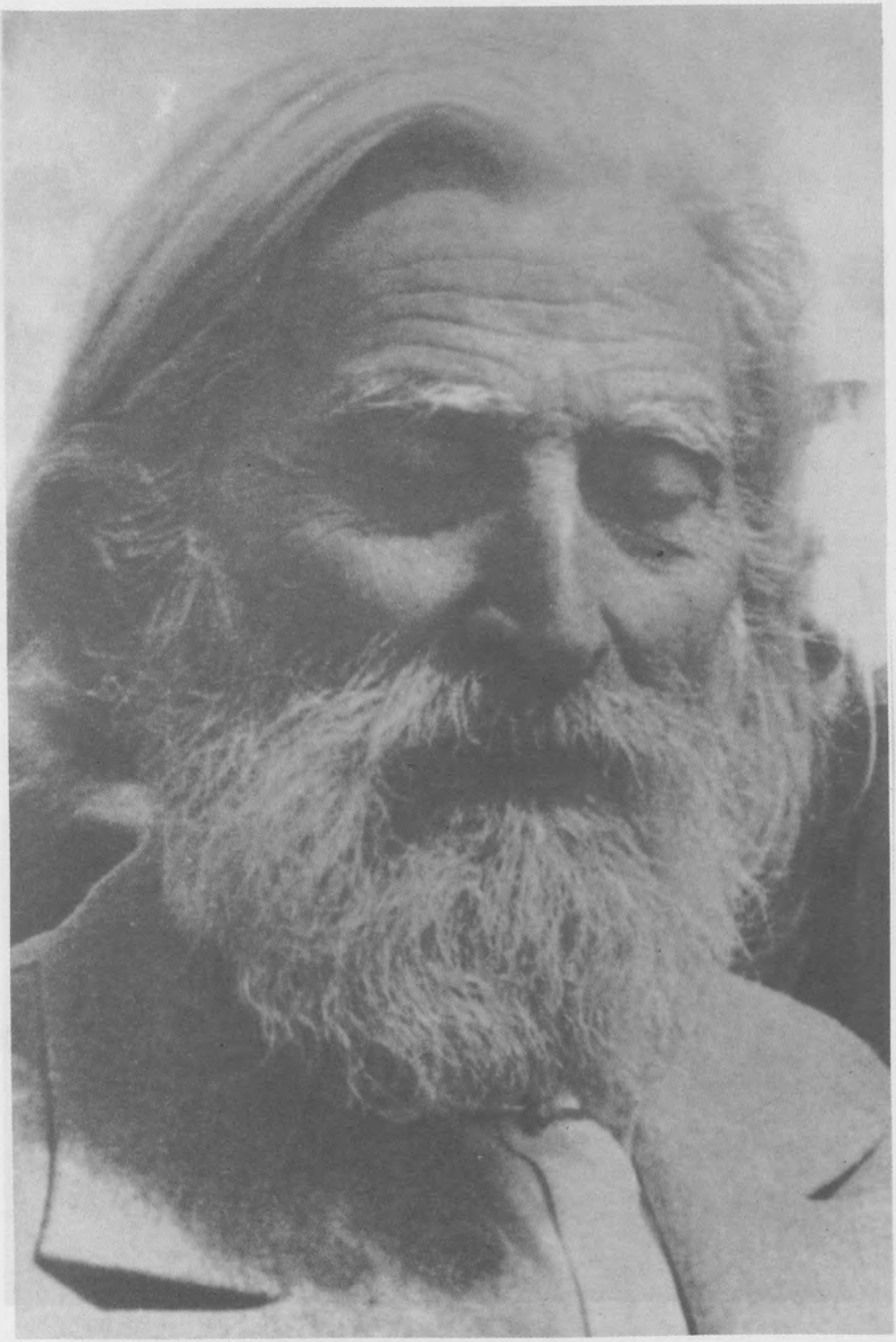

2. Учителят Петър Дънов.

3. Съборът 1927 год. на Изгрева.

4. Съборът 1927 год. Учителят в салона.

5. Съборът 1927 год., пейки пред навеса.

6. Навесът е преустроен в трапезария.

7. Пейките пред салона и трапезарията.

8. Бараките на стенографките.

9. „Параходът“ на стенографките.

10. Отпред „Параходът“ на Паша, отзад бараката на Савка.

12. Учителят изнася беседа в салона.

13. Учителят пред слушателите си.

14. Със стомни пред извора на Диана - Бад.

15. Стенографките - Савка, Паша и Елена.

16. Трите стенографки пред бараката си.

17. Паша Теодорова и Елена Андреева.

**18. Ема Риба, Буча Бехар, Марияна,
Елена Андреева и Петра Шелингозова.**

19. Ема Риба - Латвия и Елена Андреева.

20. Буча Бехар, Николай Шиваров и Елена Андреева.

21. Хилда - съпруга на Васко Искренов, Димитринка Атанасова, Паша Теодорова и Елена Андреева.

22. При Говедарци. Отпред отляво: Елена Андреева и Ема Риба, изправената в средата е Савка Керемидчиева.

23. На Рила. Отдясно седнали: Елена Андреева, прави отдясно Савка и Паша.

24. Елена Андреева, втората й майка,
Щерю - баща й, Савка Керемидчиева.

25. Николай Шиваров, Петра Шелингозова, Буча Бехар
и Елена Андреева на Изгрева.

26. Елена Андреева стенографира пред Учителя.

27. Елена Андреева с Люба Славянска.

28. Елена Андреева в прогимназията с братовчедка си.

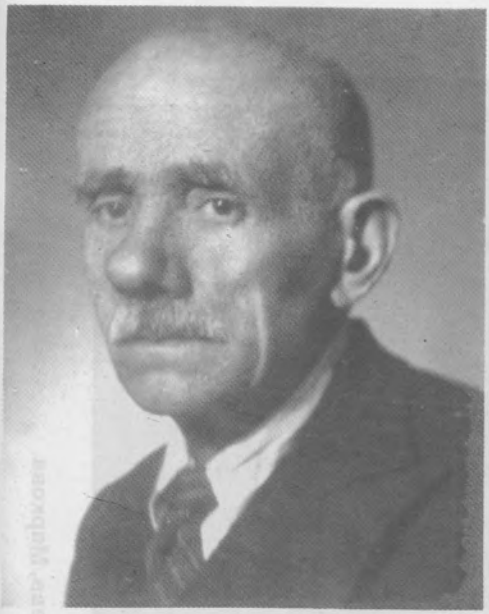

29. Щерю Атанасов.

30. Елена Андреева 1919 год.

31. Елена Андреева на 32 год.

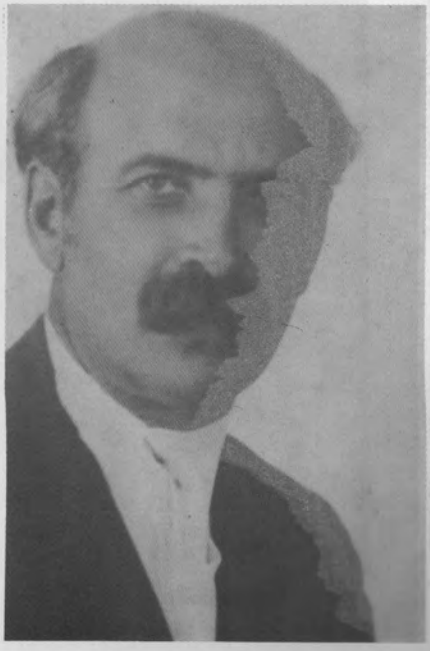

32. Любомир Лулчев.

33. Учителят, Теофана Савова, Граблашева, Маркова.

34. Учителят разговаря с Елена Андреева.

35. Елена Андреева разговаря с Учителя.

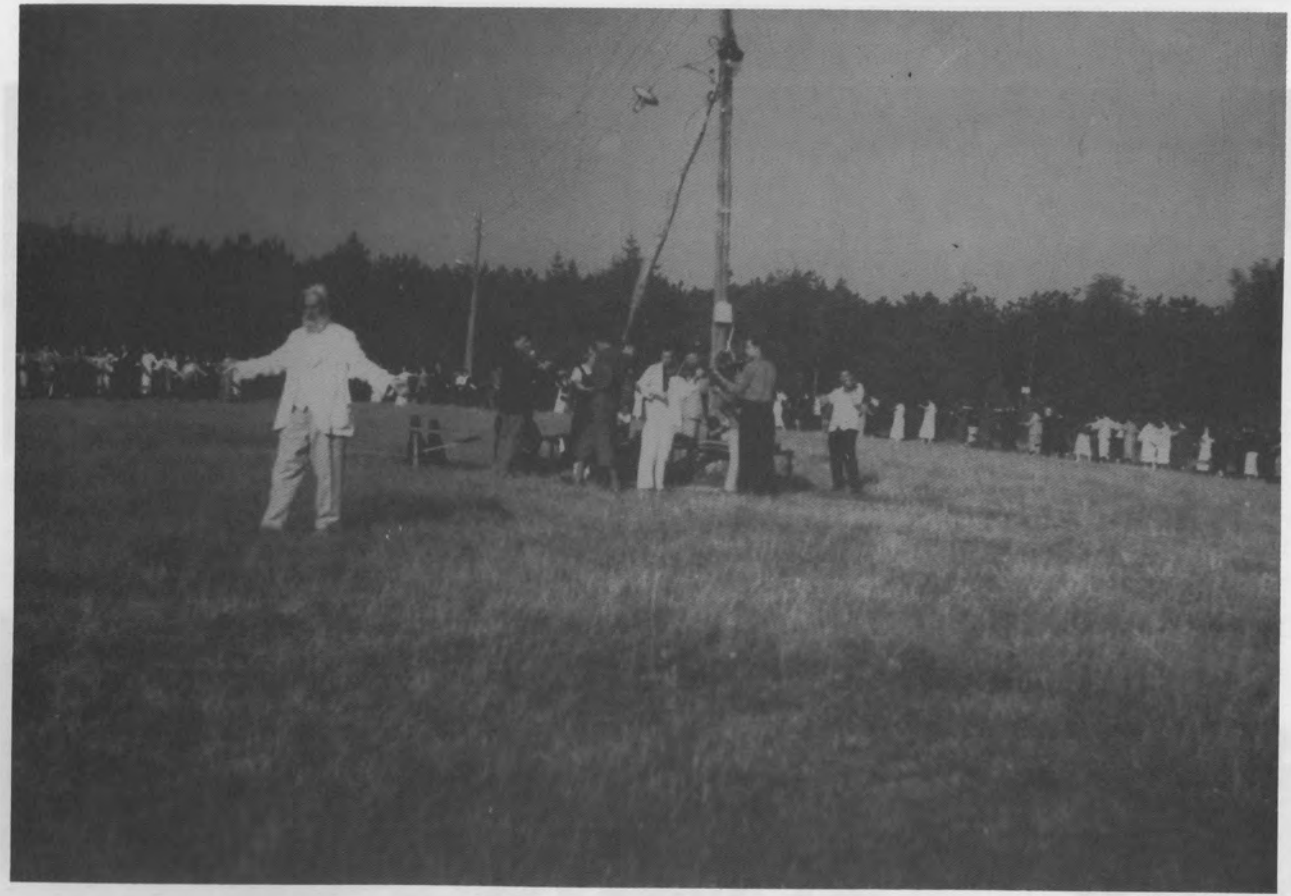

36. Учителят играе Паневритмия на Изгрева.

37. Елена Андреева на Паневритмия - трета отляво.

38. Атанас Николов, Паша Теодорова, Елена Андреева, Учителят,
Савка Керемидчиева, Катя Зяпкова, седнали: Цанка Екимова, Дора Карастоянова.

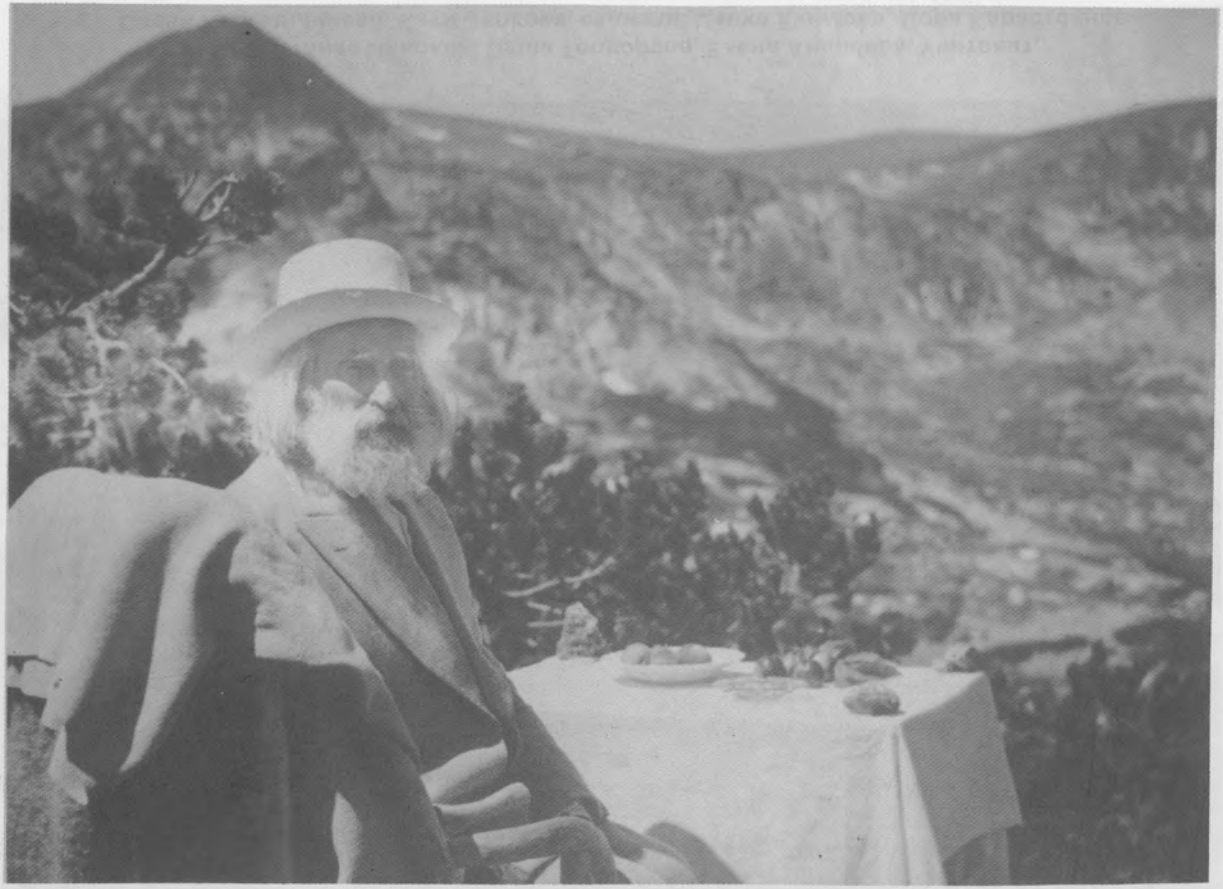

39. Учителят на Рила.

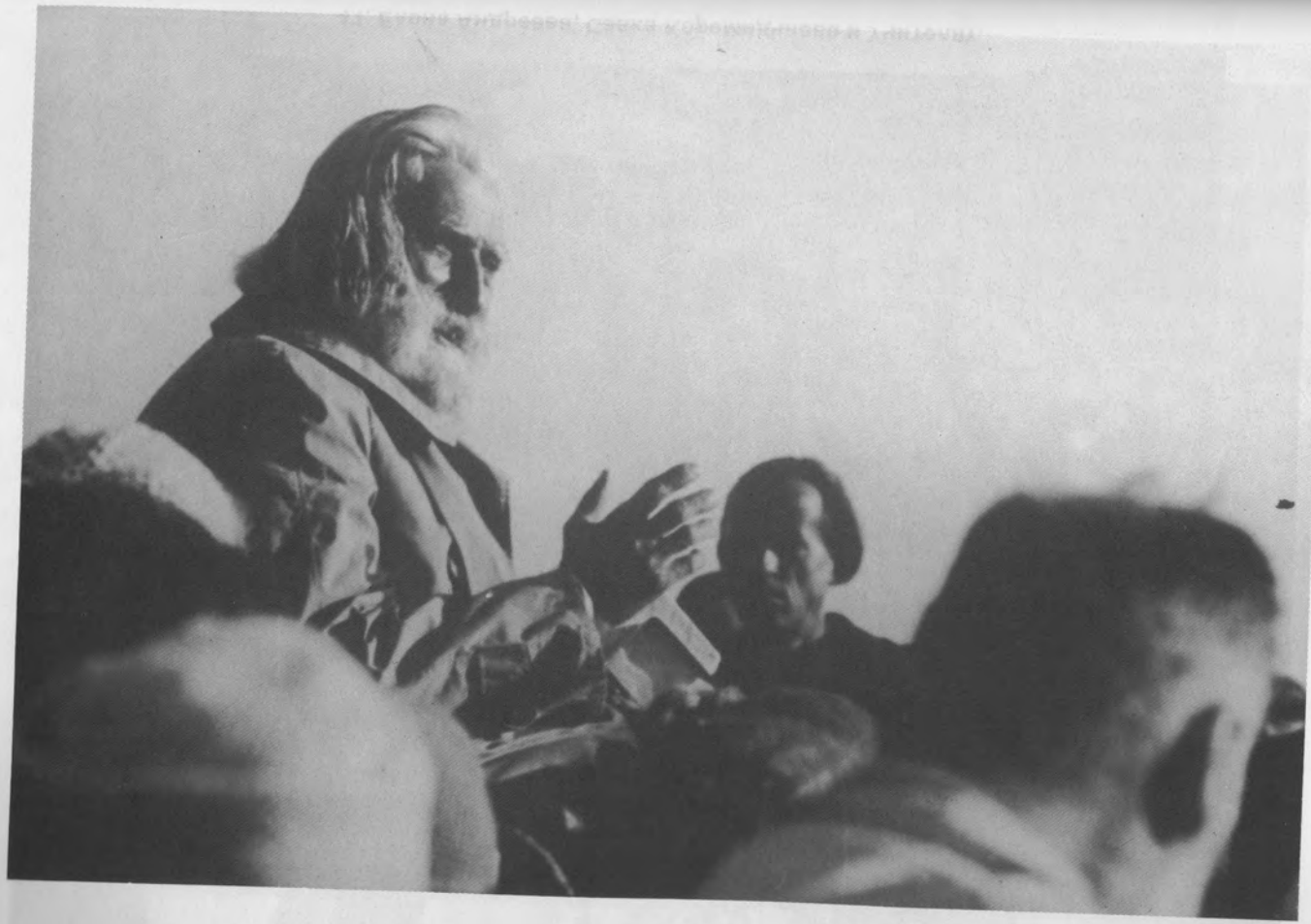

40. Учителят на Молитвеният връх.

41. Елена Андреева, Савка Керемидчиева и Учителят.

42. Седнали: Цеко, Елена, Стоянка Илиева, Учителят, Паша,
прави: Савка и Марияна от Латвия.

43. Седнали: Цеко, Елена, Учителят, Симеон Симеонов, непозната, Паша Теодорова, прави: Савка и Марияна.

44. На Рила. Учителят играе Паневритмия.

45. На Рила. Паневритмия с Учителя на третото езеро.

46. Бивака Витоша: Дядо Благо, Бертоли, Учителят, Любомир Лулчев и Тодор Стоименов.

47. Любомир Лулчев с жена си - Гела (Ангелина).

48. Лулчев разговаря с Учителя.

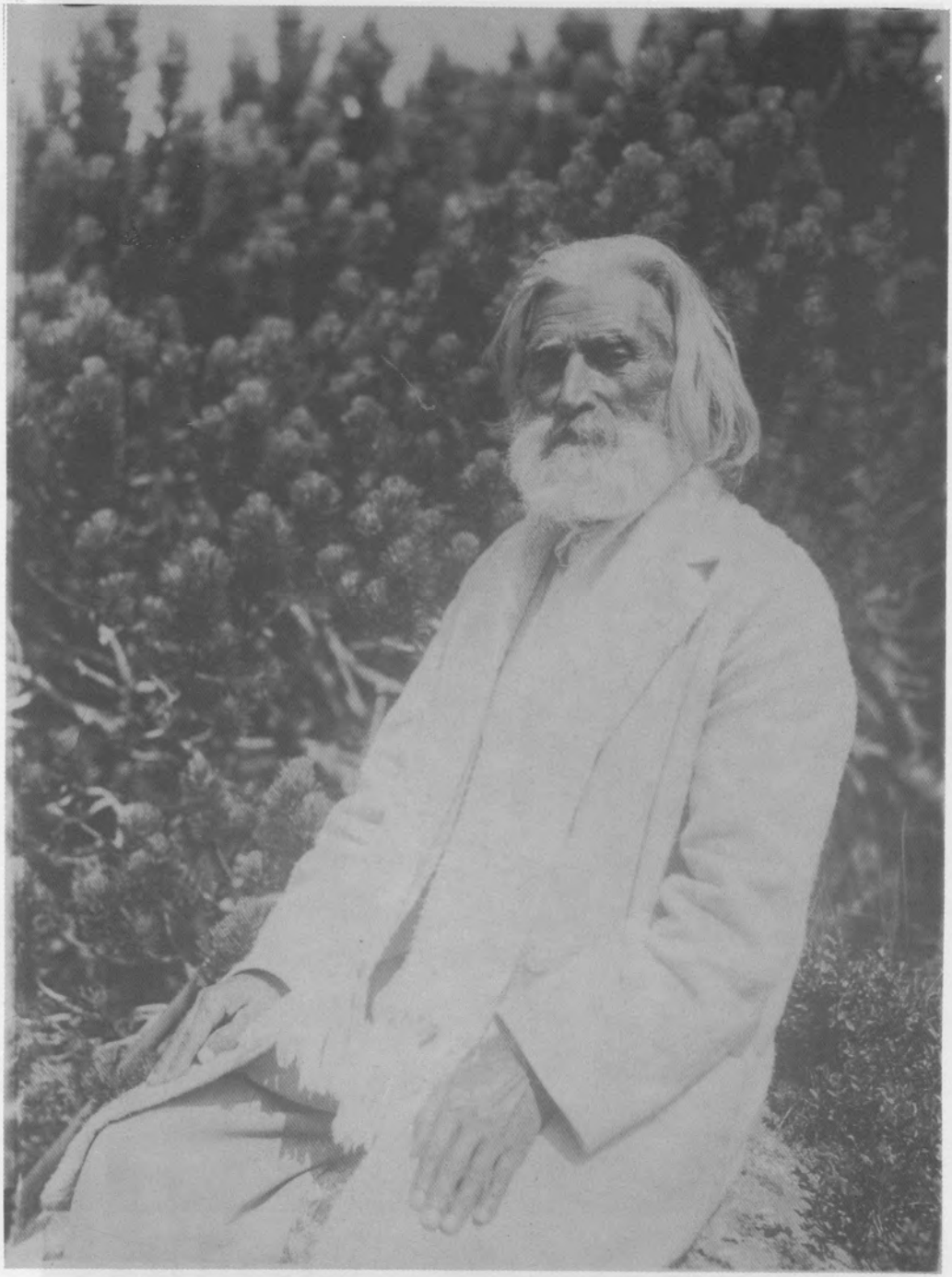

49. Учителят на Рила 1932 год.

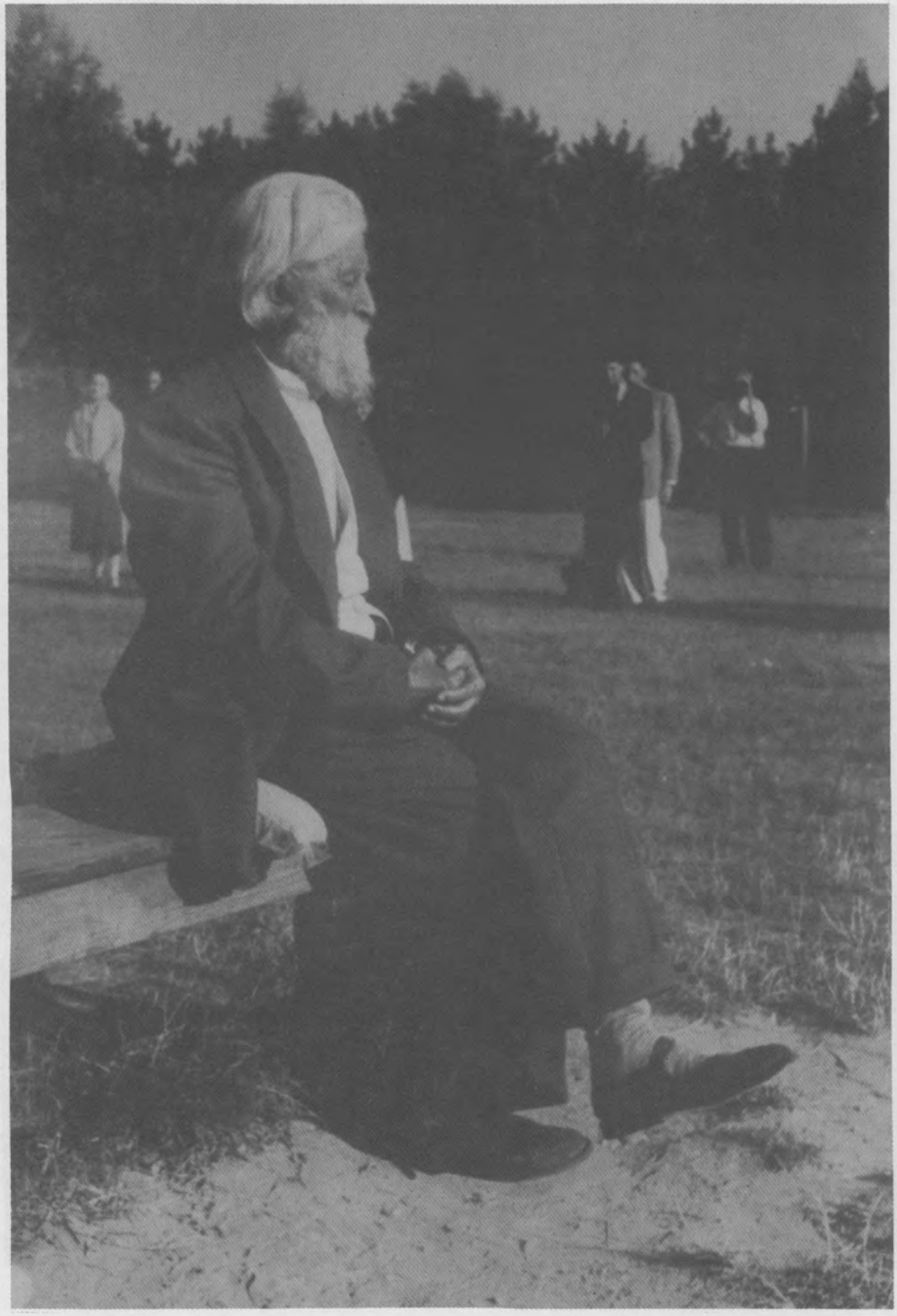

50. Учителят на поляната на Изгрева 1941 год.

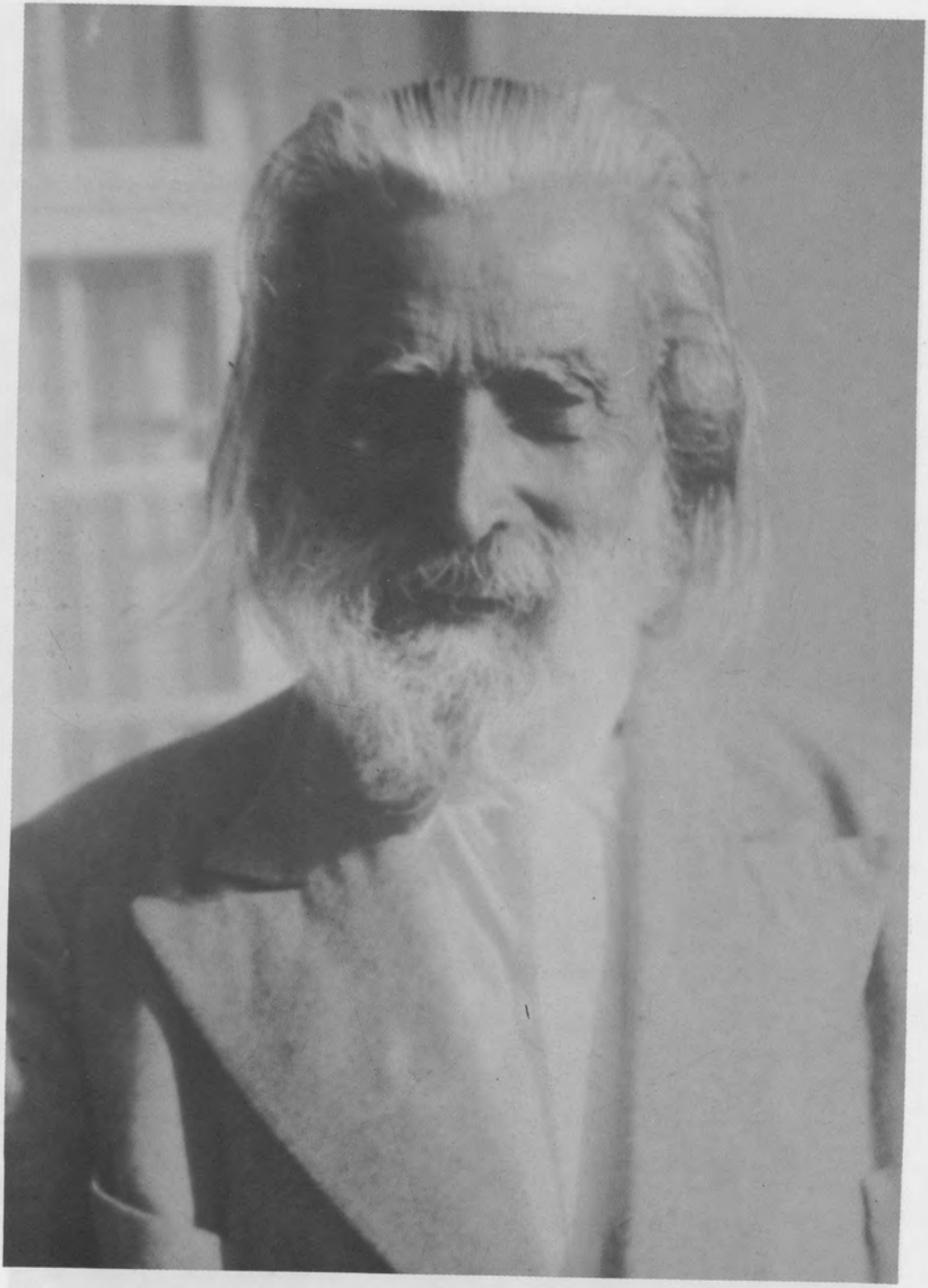

51. Усмивка и привет на Учителя.

9. През 1994 год. Павел Желязков получава от една сестра една годишнина от непечатани беседи и ги отпечатва, като променя Словото на Учителя, обръща словореда, променя думи, изречения. Тази годишнина излезе под следните заглавия:

1. **„Към Обетованата земя“** - Общ окултен клас, год. XIX (1939-1940), том I, с предговор, който няма нищо общо със Словото на Учителя и Школата му. Издание на „Алфа-Дар“ 1994 год. с ISBN 954-8785-01-3.

2. **„Вътрешният Господар“** - Общ окултен клас, год. XIX (1939-1940), том II без предговор с ISBN 954-8785-07-02. „Алфа-Дар“ 1996 год.

10. В тези години Духът на Заблуждението се задействува и отпечатани са чрез дадени лица към 10 заглавия с променено Слово на Учителя. Освен това бяха подведени ръководителите на братствата от страната да изпратят пари и хора за ремонтиране на къщата на Райна Калпакчиева на Изгрева, за да се направи централа на Братския съвет. По този начин се закопават пари, отклоняват се последователите на Учителя да дават десятъка си за строеж, а не за издаването на Словото Му, и така да не четат оригиналното Слово на Учителя. Така си дават десятъка към една обща каса, която има за цел да закопае тези пари. Този план сега действува успешно.

11. Освен това тази къща, която ремонтират има своя история, която никой не я знае. Не се знае с какви пари е купена, как е строена, кои са живяли там и какъв е бил живота им. Това нещо ще бъде описано по-късно в „Изгревът“. И там не може да има никакъв братски живот - това е изключено. Ще си го проверят онези, които са подведени. И които закопават братски пари дадени в името на един висок идеал, те ще отговарят пред Небето.

12. Непосредствено след 1990 год. ръководителите на братствата от страната се бяха събрали в София и гласуваха резолюция за десятъка, който ще се събира да отива за отпечатване на неиздадените беседи и то по оригинал. По-късно се събраха в Айтос и потвърдиха същото. През тези 3 години две годишнини от Общия окултен клас стояха в издателство „Бяло Братство“ и не отпечатаха нищо. А къде отидоха тези пари? Бяха целенасочено и умишлено закопани в имоти и строежи.

13. В момента от две години оригиналното слово на Учителя се издава по моя програма и то по оригинал. Имената на екипите, които работят са отбелязани в отпечатаните томчета. Досега сме издали 30 заглавия. Имаме готови за издаване още 10 годишнини, но нямаме пари. А защо нямаме? Последователите на Учителя не купуват оригиналното Слово на Учителя. Те са умишлено подведени и отклонени от Духа на Заблуждението в друга посока. Събират пари да правят къщи, да финансират онова, което Учителя е отрекъл като форма, която се е отживяла. Мнозина са лицата, които са чули волята му, лично от Учителя и това е описано в „Изгревът“, том I - IX. Но не искат да го четат, защото не им изнася, защото имат друг Учител. А Словото на Учителя Дънов е Слово на Бога.

На този етап Духът на Истината също работи, движи и издава оригинално Слово на Учителя Дънов - Беинса Дуно. Това е най-важно. Вчера, днес и утре до веки веков.

Амин.

ДЯВОЛЪТ И НЕГОВИТЕ ДВА КРАКА

ВТОРИЯТ МУ КРАК В ПРОВИНЦИЯТА

СВИНАРНИКЪТ В СТАРА ЗАГОРА

През 1945 год. Братският съвет от София дава една голяма сума за онова време 500 000 лева, равняващи се на 100 заплати на един работник със средна заплата, на ръководителя на Старозагорското Братство за съхранение. А той си устройва свинарник с тези пари, отглежда свине, накрая свинете умират, той фалира и не може да върне парите. Така свинете от Стара Загора изяждат братските пари, събирани от десятъка на последователите на Учителя Дънов. А Свинепастирът, Свинарят на свинете е Панайот Ковачев. А Свинарят, господарят на свинете е ръководителя на Старозагорското братство. По-подробно виж „Изгревът", том III, стр. 22, N⁰ 22 „Братски пари за свинарник". Също виж „Изгревът", том VII, стр. 178, N⁰ 10, „Свинарникът".

Същият случай е описан в Евангелие на Матея, гл. 8, ст. 28-34, където се разказва как двама хванати от бяс срещат Исус и бесовете му се молят, ако ги изпъди от двамата човеци да ги изпрати в стадото свине. Това става, изпъдени бесовете влизат в свинете и цялото стадо се втурват в езерото и загива. От друга гледна позиция го описва евангелист Лука, гл. 8, ст. 27-37, където Исус среща един човек имащ бесове, легион бесове и които му се молят да не ги изпраща в бездната, а се молят да ги изпрати в свинете. Излизат бесовете от човека, влизат в свинете, спускат се в езерото и се издавят. И в двата случая нечистивите духове и бесове се молят да влязат в свинете, а не да бъдат изпратени в бездната. А защо? Защото те искат жертва, искат кръв и плътq и я получават. Такава е развръзката тогава.

Подобен е случаят и в Стара Загора. Онези, нечистиви духове, които са там, влизат в него, в ръководителя на Братството Панайот Ковачев и го карат да прави свинарник, купува свине и всички духове влизат в свинете. Той храни свинете с братските пари, храни нечистивите духове, които са в свинете до онзи момент, когато те измират. А защо? Повтаря се същото преди 2000 години, когато свинете се хвърлят в езерото и загиват.

НЕ ХВЪРЛЯЙТЕ БИСЕРИТЕ ПРЕД СВИНЕТЕ

1. Програмата, която ръководех за издаването на Словото на Учителя Петър Дънов, изискваше намирането на екипи, които да набират отделните годишнини, съхранявани до този момент от мен. На 26.12.1997 год. в моят дом бяха доведени от Любомир Гълъбов двама млади човека от Стара Загора. Единият бе Стоян Кючуков, а другият Момчил Николов. Беше направен подробен протокол за работата по „Неделни беседи" 1940-1941 год., състояща се от 39 беседи. Трябваше да наберат текста по оригинала, да направят разпечатки и да направят корекции на допуснатите грешки при въвеждането на материала.

2. През това време Стоян Кючуков дава материала на своя позната да го набира срещу заплащане от десятъка на съмишлениците им. Направената разпечатка беше коригирана и дискетите бяха изпратени в София за

страниране. Материалът беше страниран от Вихър Пенков и предоставен ми да го проверя, като правехме корекции на текстовете от Библията. Изпратихме разпечатката, страниранят текст с дискетите и трябваше да се провери за грешки. Работа за няколко дни.

3. Но задържаха материала няколко месеца. Сами си взеха решение под чуждо давление да го изкарат на паус. Донесоха в София пауса и дискетите. Дискетите изобщо не можаха да се отворят на компютъра. А паусът бе направен на огледален образ, но номерата на страниците бяха обърнати. От една страна не могат да се отворят дискетите, а от друга страна всичко е погрешно на пауса. Не само са обърнати номерата на страниците, но бяха обърнати и страниците. Лявата страница бе сложена отдясно, а дясната страница - отляво. Беше ясно, че тук има вече чуждо вмешателство на чужди хора и проекции на Сили, които воюват срещу Словото на Учителя. И срещу програмата ми.

4. Предстоеше ново изцяло страниране и разпечатване на паус. Но не можехме да отворим дискетите, бяха непригодни за нас, защото беше работено по друга програма, която нямахме. Това стана поради нарушаване на протокола и на програмата от Стоян Кючуков, понеже в нея вкара друг човек, който бе противник на програмата. Накрая след една седмица работа, Вихър Пенков и Ефросина Ангелова-Пенкова успяха да възстановят материала на пауса и бе предаден за печат с уговорката да се внимава за разместените страници в печатницата.

5. През цялото това време знаехме, че противодействията идват от едно и също място и чрез един и същ човек, който вече ръководеше Стоян Кючуков и който вече не спазваше условията на протокола и програмата. Книгата излезна от печат под заглавие „Като роди дете", 1998 год., том I, от 1-20 беседа. Тя бе заплатена от съмишлениците по издаването на томчето от Стара Загора, като Момчил Николов донесе парите и лично ги занесе в печатницата. Отпечатаното томче се предаде на Момчил и Стоян за разпространение в Стара Загора.

6. Трябваше да се наберат останалите беседи и да се издаде второто томче. Но тук излезна на сцената онзи човек, който чрез своето вмешателство отклони Стоян Кючуков. А това бе певецът Симеон Симеонов. Той стана причина, че онези духове на разрушението, които кръжаха над Стара Загора в разстояние на 50 години, да преминат от него, че оттам през Стоян и да се разруши всичко. Нечистивите духове навремето навлязаха в свинете на Панайот Ковачев, изядоха братските пари и след това измряха. Сега направиха същото, разрушиха всичко. Навремето Исус бе казал да не се дават бисерите на свинете, защото ще ги стъпчат и след това ще се обърнат и ще разкъсат всичко. Сега се случи същото. Бяха им дадени бисери. Дадено им бе Словото на Учителя Дънов да го набират по оригинал. Но се намесиха духовете нечистиви, влезнаха в свинете и те разрушиха всичко, като решиха да се удавят във водата и да удавят Словото на Учителя. А кои са свинете? Проумейте сами.

Но ръководителят на програмата реагира своевременно и връчи лично на Момчил Николов своето разпореждане, което ще цитираме дословно.

7. В същото време беше предаден един обемист материал, който съхранявах повече от 30 год. и над който работих повече от 5 месеца да го подредя. Това беше един от бъдещите томове на „Изгрева", от материали на Боян Боев. Трябваше да ги набират в Стара Загора. Но Стоян Кючуков ги разхвърля материалите да се набират в Пловдив, Димитровград, Варна и Стара Загора. По този начин разрушиха фокуса на този материал, нарушиха

програмата. А да нарушат програмата решението бе взето от друго място и от онзи, който се бори срещу програмата. Започнаха да правят разпечатки на различни места, намесиха се странични хора, зад тях стоят онези сили, които разрушаваха всичко. А те бяха врагове на програмата. Същите нечистиви духове влезнаха в свинете и се удавиха в езерото. /Виж евангелист Марка, гл. 5, ст. 1-17/.

Това беше преди 2000 години, а сега как се развиха събитията?

Но при евангелист Марка има и необикновен финал. Изгонените духове от обсебеният удавят свинете, но той остава смислен, нормален и му казва Исус „Иди си дома при своите и кажи им какви неща ти стори Господ и как се смили за тебе". И тук се случи същото. Нечистивите духове влезнаха в свинете в Стара Загора и се удавиха. А, онзи, когото нечистивите духове бяха го завързали да им служи сега бе отвързан, вече е смислен и бе изпратен у дома си при своите си, да им помага и да разказва какви неща Господ му стори, за да го освободи. Нещата се повториха досущ преди 2000 години.

8. Момчил Николов пристигна в София и след срещата му с мен, аз му написах собственоръчно едно разпореждане, което той трябваше да изпълни след като се върне в Стара Загора. Цитираме го дословно разпореждането, както и декларацията.

9. Стоян Кючуков наруши точка 19 от протокола, където се казва, че единствено той отговаря пред Вергилий Кръстев. Не пожела да прочете разпореждането, което му бе изпратил ръководителя на програмата, защото отдавна се подчиняваше на Свинепастирят на свинете от Стара Загора, чиято длъжност постоянно е заемана от различни лица като се почне от 1945 год., та чак до 1999 год.

10. РАЗПОРЕЖДАНЕ

от Вергилий Кръстев - ръководител на Програмата за отпечатване оригиналното Слово на Учителя

1. Преустановява се работата с екипа в Стара Загора Стоян - Момчил, поради провал на програмата.

2. Поради самоволни и еднолични решения на Стоян Кючуков се спира работата с екипа в Стара Загора.

3. Поради включване чрез Стоян на чуждо вмешателство се спира работата.

4. Прибират се оригиналите на „Неделни беседи" 1940/1941 год., като допълнителните, непредадени да се донесат.

5. Прибират се материалите на Боян Боев и се спира работата по същите причини отбелязани в точки 1, 2, 3.

6. Отпечатаните беседи да не се продават в Народна опера - Стара Загора и Стоян да върне онези томчета, които е взел от Момчил.

7. Стоян няма право да взима решения, защото неговите решения, които той взе бяха взети от друго място! Затова ще върне томчетата да се продават, където се продават и другите книги.

8. Парите, които са вложени в издаването на беседите идват по линия на програмата, а не от отделни личности. След продаване на книгите сумите, които са вложени ще бъдат върнати на Стара Загора, на Момчил, който ще върне парите на онези, които са ги дали.

9. Да се изтрият всички записи направени в компютъра, за да не се даде

възможност да се злоупотребява с тях. Компютърът да не се предава, докато не се изтрият записите, да се изтрият не от Стоян, а от друго лице.

10. Всички разпечатки от I и II корекции на Боян Боев и Неделните беседи да се предадат на Момчил, който ще ги предаде в София на Вергилий.

11. Не се разрешава разпространение на разпечатания материал, както и предаване на дискети на различни лица, с цел да се издават пиратски издания.

12. Не се разрешават опитите да се преиздава онзи материал, който бе предаден за работа.

13. През 1945 год. бяха предадени на Ръководителя на Старозагорското Братство за съхранение на 500 000 лв., които представляваха 100 средни заплати. Чрез тях направиха свинарник.

През 1998 год. бяха предадени оригинали за работа по програмата ръководена от Вергилий Кръстев. Дадени бяха бисери, а те ги хвърлиха на свинете. Те се обърнаха и сега разкъсват всичко. Повториха се същите събития, защото Силите на Разрушението от 1945 и 1998/1999 год. са едни и същи.

Написал: Вергилий Кръстев

11. ДЕКЛАРАЦИЯ

Долуподписаният Вергилий Кръстев удостоверява следното:

1. Като ръководител на програмата за издаване Словото на Учителя, той взима еднолични решения. И той е, който взима решенията, а не някой други.

2. Провалът на групата в Стара Загора не се дължи на Момчил Николов, а причината е описана в точките 1, 2, 3 на I страница на Разпореждането.

3. Жана Иванова е мой сътрудник, но решенията ги взимам еднолично въз основа на фактите, които съм проверил и които са явни и неоспорими, и които идват по мой, личен канал за осведомяване.

27.02.1999 год. Вергилий Кръстев

12. Момчил Николов изпълни нареждането, донесе ми оригиналите обратно, изтриха от компютъра набраните текстове. Стоян Кючуков не пожела да прочете или да чуе моето нареждане. Той задържа дискетите, както от набора на том II на „Неделните беседи" 1940-1941 год., така също и от набираният материал на Боян Боев. И сега се канят заедно с Мария Панова и групата около Симеон Симеонов да ги издадат. А те забравят, че Словото на Учителя Дънов е Слово на Истината и то е съградено на Светия Дух. И искат с лъжа, измама, нечестност и с подлост да издават Словото на Всемировия Учител на Вселената Беинса Дуно. Това е изключено. Нека да направят опита и ще проверят как действуват небесните войни, които съхраняват това Слово. Казано е: „Мечът на Духът е Словото" и всеки който посяга с нечисти ръце към Словото, то Мечът на Духа се издига и се стоварва върху него. Такива примери има стотици описани в „Изгревът". А сега описваме историята на един свинарник в Стара Загора, за неговия Свинепастир и свинете му.

А ръководителят на програмата си прибра оригиналите и ще ги даде на друг екип да ги набере. Но предварително ще проучи дали мястото където ще се набира, някога да е имало връзка с онзи свинарник и с онзи Свинепастир на Свинете. Ще следи зорко. А над него ще бди „Мечът на Духът", Който е Словото на Учителя Петър Дънов.

А колко хубаво е казано в Евангелието Матея гл. 7, ст. 6 „Не давайте свято нещо на кучетата, нито хвърляйте бисерите пред свинете, да не би да ги стъпчат с краката си и се обърнат да ви разкъсат." Тук се случи същото. Тук в София и Стара Загора. Жив окултизъм с живи хора и развръзки драматични!

КОЙ Е СВИНЕПАСТИРЪТ?

Длъжни сме да разкажем и тази история, защото тя е финала за разказите ни за Стара Загора. Тогава ще си отговорите кой е свинарят, който пасе свинете, кои са свинете и кои са нечистивите духове, които влизат в тях, че ги карат да се хвърлят във водата да се издавят. Знаеме, че Духът, който бе в Исуса навремето имаше Силата и Властта да заповяда на нечистите духове. А сега какво се случи?

1. На 12 Юли 1997 год. на Денят на Учителя, според програмата за издаване на Словото на Учителя Дънов, излезнаха от печат една годишнина „Утринни Слова" от 1941-1942 год. в две книжки със заглавия „Последното добро", том I и „Близо и далеч", том II.

За пръв път Жана Иванова ги издаваше от своята фирма, защото предишните годишнини бяха издадени от нея, но от името на „Бяло Братство" и „Урания". А това бяха „Утринни слова" - 1942-1943 год.

Това стана поради нейното непослушание, защото година преди това бях й обяснил, че не трябва да се занимава с издателство „Бяло Братство", а да издава сама. Аз движех цялата програма и не желаех на други да им наливам във воденицата вода, та да им се мели брашно, т.е. да използват моята програма за користолюбиви цели, както впоследствие се случи.

А този момент се съчета и с концертна изява на певеца Симеон Симеонов от Стара Загора в „Дома на земята и хората" от 11 часа. Жана Иванова организира целият концерт, направи покани за концерта, изпращаше ги, раздаваше ги. Направиха афиши. Наемът за концерта бе платен от Симеон Симеонов. За Жана Иванова това бе голям празник, за пръв път тя издаваше самостоятелно от нейната фирма Слово на Учителя Дънов, но по моя програма. Беше сложена маса и се продаваха двете томчета, новоизлезлите книжки. За пръв път се сложи на масата „Изгревът", том VI за продажба. Аз стоях встрани и наблюдавах. Минаха към 220 човека, от които само 25 човека спряха на масите и си купиха тези две книжки оригинално Слово на Учителя. Останалите минаваха, заминаваха, гледаха някъде нависоко. Видях и разбрах, че това бе едно отклонено поколение, предварително целенасочено заблудено и вървят по оня път, по който го водеше неговия Пастир. Никой не взе нито една книга от „Изгревът". А ето и финала на този разказ. Жана бе предала на певеца Симеон Симеонов двете книжки да ги вдигне и покаже на всички по време на концерта. Нали това бе оригинално Слово на Учителя, а той пее неговите песни. А Жана бе организирала този концерт само затова - той да вдигне и да покаже на всички тези две книжки. Но той не го стори! Не го направи! Забрави ли го? Напротив. Дори книжките ги бе захвърлил там на някаква маса и ги откраднаха. Аз стоях в салона и слушах. Петър Ганев бе на хармониума, а Симеон Симеонов пееше песни на Учителя. Още на третата изпята от него песен, аз станах и си излезнах. Така не трябва да се пеят песните на Учителя. В тях нямаше Духа на песните на Учителя. Аз бях този, който десет години бе работил с всички музиканти от времето на Учителя Дънов и слушал десетки, стотици пъти как се пееха или свиреха тези песни на цигулка или пиано. Така, че бе напълно закономерно той да не покаже тези книги, след като Духа на песните на Учителя не бе в онова, което пееше. Но тогава го приехме като един несполучлив опит от страна на Симеон, но не и умишлен.

2. Още през месец август 1998 год. бяха откупена от мен за два концерта онази зала в „Дома на Техниката" на ул. „Раковски" 108, зала 4, където по моя програма се изнасяха концерт-рецитали по Слово и музика на Учителя Дънов.

Залата бе закупена за 23 септември 1998 год. /сряда/ от 18 часа за поредния концерт-рецитал на тема „Възходящият път". Книжката „Възходящият път" е издадена 1935 год. по Слово на Учителя Дънов, което е една висша окултна поезия. Беше извадена на ксерокс и предадена на Зорница Попова, която в последните ни концерти беше водещ. Тя трябваше да разучи текста и да се подготви, понеже се четяха отделни пасажи от Словото на Учителя Дънов, след което следваше изпълнение от музиката на Учителя изпълнявана от певци или инструменталисти. Бяха извадени покани, които се раздаваха през месец август на Рила и в София. Направени бяха афиши и закачени на обичайните места. Яви се пречка. Изведнъж почти всички певци заминаха през м. септември за чужбина на гастроли. Обърнах се към Петър Ганев дали ще може да поеме организацията на музикалния съпровод, като му предложих да извика Симеон Симеонов от Стара Загора. Той се съгласи, а те бяха работели заедно. И изведнъж се появи пробив в програмата ми. Денят не бе подходящ за Симеон и той искаше да бъде неделя от 17.30 ч. след обед. Аз предложих четвъртък-петък, но той не се съгласи. Аз бях платил за делничен ден за залата, а в неделя струваше три пъти по-скъпо и нямаше кой да заплати. Изведнъж се намериха онези, които да доплатят. Цялата концепция на концерта започна да се руши отвън - промяна на деня, вкарване на чужди пари за доплащане на залата. Но нали щяха да четат „Възходящият път". Беше изпратен от мен Вихър Пенков до Петър Ганев да му помогне да натоварят музикалните инструменти за концерта. Салонът започна да се пълни. Търся с очи водещата Зорница Попова. Изведнъж пристига и проплаква. Аз бях й наредил да отиде в дома на Петър Ганев и заедно с него да определят, след кои пасажи от „Възходящият път" да се пеят песните от Симеон Симеонов. Проплака „Симеон ме изгони и каза, че на него не му трябва водещ и че не одобрява начина, по който Вергилий прави концертите". Аз останах като втрещен. Пълна изненада. Изведнъж за броени минути цялата аура и психическата обстановка на напълнената зала от 400 човека се измени. Поглеждам онези възторжени лица, които сияеха преди малко, а сега помръкнаха. В залата се възстанови една сивота. Ако това го бях научил преди седмица, щях да спра концерта, защото организацията беше моя, бях сам заплатил за залата. Те умишлено нарушиха програмата, чрез която изнасяхме концерти на софиянци от музика и Слово на Учителя Дънов. Кои те? Не се ли досещате? Проумейте кои са тези сили!

Певецът Симеон Симеонов започна да пее „Битието". Аз се учудих, че ще го пее. „Битието" има история, която той не знаеше, защото не беше чел „Изгревът", а от друго място няма откъде да го научи. „Битието" е дадено от Учителя Дънов в Мърчаево на певицата Лиляна Табакова, която е била действуващ сопран в Софийската опера. Освен това тя е колоратурен сопран и с обхват на гласа си 4 октави. „Битието" е дадено за женски глас. Тя беше го записала съобразно възможностите на своя глас и други певици едва ли могат да го изпълнят по отпечатания музикален текст. А защо е дадено „Битието" за женски глас? Това музикантите не знаят. Сътворяването на Битието от 7 дни е рожба на Духът. Духът ражда „Битието". Духът в арамейския език, на който са говорили древните евреи и то в Галилея е от женски род. И оттам започва цялата трагедия за изследователите на Евангелието. Там Духът е от женски род и той ражда. В „Битието" гл.1, ст. 2-3 четем: „Духът Божий се носеше над водата. И рече Бог: „ Да бъде виделина"". В българският език Духът е от мъжки род, а ражда онова, което е от женски род. Ето това е една от основната причина, поради която Учителят Дънов дава „Битието" за женски глас и то на колоратурен сопран с 4 октави на гласа и затова то е за женски глас, и затова

„Битието" е за женски глас, а не да се изпълнява от мъж. Ето това не го знаят днешните музиканти и няма откъде да го знаят, защото само аз съм работил с Лиляна Табакова, а другите които се въртяха около нея бяха временни посетители и пришълци. /Виж „Изгревът", том. I, стр. 199-201, 201-204, стр. 391-392; „Изгревът", том III, стр. 248-249; „Изгревът", том IV, стр. 595-600/. Работата на Лиляна Табакова бе свършена от мен, а не от тях.

Чувам, че се говори, че Борис Николов е пеел „Битието". Мога да кажа следното, че той е завършил естествени науки в Биологическия факултет в София, но не си взима дипломата и цял живот, около 70 години работи като работник, прави мозайки. Аз бях 10 години в неговия дом, но нито веднъж не го чух да пее, да свири на пиано или на цигулка, или флейта. Музикантът там бе Мария Тодорова. А че е пял „Битието" - то всеки може да си го пее. И по-рано, и сега, и утре.

И ето сега на концертния подиум на 27.IX.1998 год в 17.45 минути Симеон Симеонов пее „Битието". Залата го слушаше вече с други уши и го гледаше с други очи, защото беше променена обстановката и аурата поради нарушение на програмата. А след като започна да пее „Битието" всички изтръпнаха и седнали на тръни слушаха. Тишина в залата след първата част. Във втората част изпя някои песни от Учителя и залата вече искаше да му помогне да излезе от онова състояние, в което бе изпаднал. Започнаха да му ръкопляскат от време на време. Концертът свърши и единствената музикантка от времето на Учителя Мария Славова отиде зад кулисите да му прави забележка и дава съвети, зе неговото изпълнение. Аз вече помагах да се прибере инструментариума. Симеон Симеонов дойде при мен и си призна „Не можах да изпея Битието, така както го знам". Аз мълчах. Какво да му кажа. Той си беше виновен. Измени на програмата, която ръководех и онези същества, които вървяха с мене от музикалния свят си заминаха от залата обидени. Това му беше последния концерт в София, в който участвуваше чрез моята програма. А ето какво бе написано отзад на поканата за концерт-рецитала „Възходящият път", които не пожелаха да прочетат:

„Любовта е Любов за светлината на ума.
Мъдростта е Мъдрост за живота на душата.
Истината е Истина за свободата на духа.
Това са трите начала, от които всичко произтича.
Люби всичкия живот, всичката светлина, всичката свобода!
Мъдър бъди, на Истината всякога верен остани!"

Из Словото на Учителя Дънов

3. След като предадох в Стара Загора да се набира оригиналното Слово на Учителя „Неделни беседи" 1940-1941, както материалите на Боян Боев за един от томовете на „Изгревът" започна голямата разпра в Старозагорското Братство. Момчил Николов в едно събрание ръководено от Георги Стойчев стана и им изпя „Писмото", което е текст и музика от Учителя създадено специално срещу организация, уставите, които искат неговите последователи. /Виж „Изгревът", том I, стр. 513-515, стр. 541-549, стр. 685/. Беше им показал извадения на ксерокс оригинален почерк на Учителя Дънов написал Писмото. Показа им оригиналната беседа извадена на ксерокс „Работа на окултните сили", 27 школна лекция на Общия окултен клас, II година от 29.IV.1923 год., стр.10-11, където Учителят говори срещу уставите. Отговориха му, че това е било казано за 1923 год., а сега е 1998 година и не важало. А те не знаеха, че Христовият Дух, който бе влезнал в Учителя Дънов през 1912 год. е този, който дава Словото. А Христовият Дух обхваща Битието и Небитието, Земята и

Небето, обхваща цялата Вселена от минус безкрайност до плюс безкрайност. Христовият Дух е във времето от вчера, днес и утре, защото той е Духът на Единението на Битието и Небитието чрез пространството и във времето. Най-добре е дадено от апостол Павел в Послание към Евреите, глава 13, ст. 6: „Исус Христос е същият вчера, днес и до векі". А какво представлява Христовият Дух виж „Изгревът", том I, стр 647-654.

Симеон Симеонов чрез Стоян Кючуков се намеси и започна да работи срещу програмата. Обясних тук в София на Момчил Николов, че Стоян всичко докладва на Симеон и Симеон работи чрез него срещу програмата. „Не мога да повярвам". „Ще повярваш". Дойде време и той повярва, когато реших да спра цялата подготовка за набор в Стара Загора. Тогава онези сили изскочиха, слезнаха бесовете от Небето, влезнаха в тях и искаха да го разкъсат. Те се показаха в истинското си лице. Започнаха да тормозят денонощно Момчил чрез телефоните посреднощ, изпращаха подставени лица да го атакуват. Той видя истинското им лице и повярва в думите ми. Разказах му историята за свинарника. И така навремето същите сили на небесната тъмнота по времето на Школата на Учителя откриха кръчма и залепиха свинарник на гърба на салона на Учителя Дънов на Изгрева. /Виж „Изгревът", том I, стр. 421-422/.

Днес същите разрушителни сили са влезнали в така наречените последователи на Учителя Дънов. Това са нечистивите духове, които бяха освободени и влезнаха в тях. Повтори се същото от преди 2000 год. Едни набираха за печат оригиналното Слово на Учителя, а другите пречеха во главе със Симеон Симеонов. На първият концерт на 12.07.1997 год., който му бе организиран от програмата, която ръководя се обяви срещу отпечатаното Слово на Учителя и не показа отпечатаните книжки, заради които му бе организиран концерта. На втория концерт на 27.IX.1998 год., който също му бе организиран от програмата по свое решение отхвърли да се чете „Възходящият път", което е върхът на Божествената поезия от Учителя Дънов. И ето за трети път се противопостави и попречи екипът в Стара Загора да си свърши работата по набирането на оригиналното Слово на Учителя. Обяви се срещу програмата. Ето какво казва апостол Павел - Послание към Ефесяните, гл. 6, ст.12: ***„Защото нашата борба не е срещу кръв и плът, но срещу началствата, срещу властите, срещу всесветските управители на тая тъмнота, срещу духовните сили на нечестието в небесните места".***

Разбрахте ли кой е Свинепастирът, свинарят в Стара Загора, кои са свинете, кои са нечистивите духове, които влизат в свинете и какво става със свинете, когато са обсебени от бесовете?

Проверете и проследете съдбата на действуващите лица в тази жива история, сега и след години. Поучение ще има за следващите поколения.

ДУХЪТ НА ИСТИНАТА И ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО НАД КАЗАНЛЪК

1. Един от онези, които ме потърси бе Иван Мавров от с. Змейово, работещ в гр. Казанлък. След уточняване на програмата бе му дадено оригиналите на „Утринни Слова" 1940-1941 год. за компютърен набор чрез Димитър Зарков на 10.IX.1996 год. На 12 Юли 1997 год., Петровден, Димитър Кутев трябваше да предаде дискетите, но не можа да ги намери. А той е на събор в Айтос. На тръгване той ги намира в раницата и ги предава на перона на

гарата на Любомир Гълъбов. Те не можаха да се отворят на компютъра. Отново консултации по телефона и на третия път се сполучи. Оригиналът не можеше да се върне защото бе оставен от Иван Мавров при трето лице в София цял месец. Още от самото начало започнаха затруднения, противодействие, защото се намесваше и някой друг в Казанлък с цел да пречи на програмата по издаването на Словото на Учителя Дънов. След набирането на този материал бе даден друг - Младежки окултен клас 1942-1943 год. за набор отново чрез Димитър Зарков. Отново се явиха противодействия, но успяхме да ги издадем и двете годишнини през 1998 год. с финансовата помощ на Иван Мавров и неговите съмишленици, като им бяха дадени по 20 броя от отпечатаните книжки да ги подаряват на приятелите си в гр. Казанлък.

2. На 10.09.1997 год. бе предаден Общ окултен клас 1937-1938 год. за компютърен набор, както и на 27.II.1998 год. Общ окултен клас 1936-1937 год. Това бяха онези годишнини, които издателство „Бяло Братство" държа три години и не ги издаде, защото не пожела да ги издава по оригинала. На 27.VII.1998 год. и 31.VIII.1998 год. бяха върнати. Започнаха да се разпечатват и да се прави прочит на оригинала и разпечатката. Този път имаше много пропуски, пропуснати изречения, дори цели страници. Бяха преминали през много ръце. Противодействието се увеличаваше и работата бе почти спряла. Бяха предадени на Вихър Пенков и Ефросина Ангелова-Пенкова и те започнаха от самото начало да изчитат целия текст и да нанасят корекциите. Уведомяваха ме редовно за спънките и проблемите, които срещаха. Всички се убедихме, че зад противодействието вече стои някое лице и Онзи, който пречеше, а това бе Духът на Заблуждението. Знаехме, че щом се набира Словото на Учителя Дънов, който е Духът на Истината, неминуемо до него ще дойде да работи и Духът на Заблуждението и ще намери своите проводници и изпълнители. Така си обяснявахме всички пречки и спънки. Накрая материалът ми бе предаден и бе готов за печат. И в най-трудният момент Небето изпрати двама свои представители от гр. Казанлък, които ни помогнаха финансово да пуснеме тези две книги под печат. На 22.03.1999 год. излезна „Божественият импулс" от Общ окултен клас 1937-1938 год., а в началото на април ще излезне „Запалената свещ" 1936-1937 год. Тези приятели бяха дали своята лепта в името на Божествения импулс, за да бъде всяко едно човешко съзнание запалена свещ за Словото на Учителя Дънов. Това бяха Иван Танев Станков и Петко Златев Стойнов от гр. Казанлък.

3. На 31.08.1998 год. в моят дом бе предаден в ръцете на Иван Мавров материалът на Боян Боев „Разговорите с Учителя" от 1 до 1058 стр. за компютърен набор. Този материал бе уникален и бе съхраняван от мен 30 години. Беше опакован и никой не беше се докосвал до него до този момент. Никой освен Боян Боев. Забележете това.

През есента на 1998 год. пристигна в София Димитър Кутев от Казанлък и вместо да го остави на мен или в книжарницата на Жана Иванова на ул. „Граф Игнатиев" 28 лично, занася го чак в комплекс „Дружба" и го оставя на Светозар Няголов, който след няколко дни го оставя в книжарницата. След като отворих материала изведнъж извиках от изненада. Чистият, подреденият материал сега представляваше отделни, разхвърлени листове, смачкани, преминали през десетки ръце, а вероятно и през ксерокс за местна документация. Дискетите, които се изпратиха не можаха да се отворят. Върнаха се един път и вторите изпратени не се отвориха на компютъра. Изпробвани бяха на два компютъра. Изпратиха ги за трети път. И тогава идва Димитър Кутев и разказва как са се събирали на групи и четат този материал на Боян Боев. Тогава разбрах, че

Духът на Заблужданието ги бе завладял, че бяха изменили на програмата, бяха разбили фокуса и бяха започнали да си създават местен център за лично представителство на Димитър Зарков. Обадих се по телефона на Димитър Зарков да ми върне материала, че това е мое решение. Той отхвърли моето решение и заяви, че е той, който взима решения. Беше ясно, че те бяха завладени от Духа на Заблуждението и разби цялата група, която работеше по набиране на оригиналното Слово на Учителя.

И останалият материал трябваше лично Иван Мавров да го донесе, но Димитър Зарков го изпрати по един скиор на съвсем друг адрес. Беше му написан протокол в същия час и върнати дискетите, като копие от протокола бе изпратен на Иван Мавров. И така остава да извърши по-голямото предателство да предаде материала да го публикуват други лица. И тогава ще се види как работи Духът на Истината, който е в Словото на Учителя Дънов. А как работи ли? Има една формула „Мечът на Духа е Словото". Ето така работи. А сега ще публикуваме протокола.

А сега ще ви покажем как работи Духът на Заблуждението и неговите слуги като ви цитираме протокола.

ПРОТОКОЛ

Днес, 21 март 1999 год. в 20 часа в дома на Марийка Марашлиева, а по паспорт Марийка Великова Иванова, живуща в гр. София, ул. „Люлякова градина" № 6, „Б", ап. 34 се състави следния протокол:

1. В дома на Марийка Марашлиева бяха се събрали във връзка с разглеждането на текущи въпроси следните лица: Марийка Марашлиева - домакиня на срещата, Вергилий Кръстев, Вихър Пенков, Ефросина Ангелова-Пенкова.

2. Пред горните лица Марийка Марашлиева разказа как днес 21.III.1999 год. след обед към 16.30 ч.-17.00 ч. на вратата се позвънява и се появява непознат за нея мъж. „Същият носеше със себе си ски и щеки, с раница на гърба", като е казал, че идва от Мусала и че носи два пакета и една кутия дискети, които да бъдат предадени на Вергилий Кръстев.

3. Същото лице заявило, че трябвало да ги предаде на Жана Иванова, но поради това, че нямало време ги предава на Марийка Марашлиева. Интересно е откъде е научил адреса на Марийка Марашлиева, когато той друг път не е идвал при нея. Тя заяви, че лицето по физиономия го е виждала някъде.

4. Туристът предаде пакетите и каза, че ги изпращат от Казанлък, като не спомена кой ги изпраща. Марийка Марашлиева приема пакетите с кутията дискети, за да ги предаде на Вергилий Кръстев.

5. При работната среща от 18 часа на горепосочените лица по други въпроси, Марийка Марашлиева съобщи и разказа целия случай описан в точки - 1, 2, 3 и 4. Всички горепосочени лица бяха изненадани от този ход на Димитър Зарков и го възприеха като целенасочено измислен, за да постави на изпит онзи, който е ръководител на програмата по отпечатване на Словото на Учителя.

6. Вергилий Кръстев най-категорично отказа да приеме дискетите. Той бе дал инструкция на Жана Иванова да приеме оригиналните текстове, а да върне дискетите на онзи, който ще донесе материала, като му се каже, че Виргилий Кръстев не желае дискетите.

7. Вергилий Кръстев заяви, че Димитър Зарков е направил три груби нарушения спрямо програмата, която ръководи Вергилий Кръстев. Първото нарушение е, че той раздава материала на други лица да го четат и разучават.

На него му бе лично упоменато, да не раздава на никого материала в присъствието на Жана Иванова и Иван Мавров. Второ нарушение: Вергилий Кръстев му се обажда по телефона и му нарежда да прекъсне работата и да върне материала, като в петък да го изпрати по пощата, където да има на пакета клеймо от пощата за този ден. Той категорично отказа и заяви, че той не може да се съобразява с решението на Вергилий Кръстев. И че е той, който взима решение. Трето нарушение: Димитър Зарков не изпраща материала, а продължава да работи по него. Същата вечер се обажда на Жана Иванова и първия въпрос, който той дискутира е следният: „Кой е Вергилий Кръстев, че да взема решение и да му се подчинявам. Ако вие можете да търпите Вергилий Кръстев, аз няма да го търпя". Вергилий Кръстев е този, който ръководи програмата при отпечатване оригиналното Слово на Учителя. Той е съхранявал тридесет години този материал, отговаря за него и го раздава на екипи, които да работят по набирането на Словото. Димитър Зарков досега набра четири годишнини оригинално Слово на Учителя, като две годишнини излязоха от печат, а другите излизат през месец март и месец април 1999 год. Правеше впечатление, че в последните две годишнини, той имаше вече много пропуски при набора, а това се дължеше на това, че той имаше вече друг ръководител, който го ръководеше да работи срещу програмата на Вергилий Кръстев. На въпроса, кой е Вергилий Кръстев се отговаря, че той е онзи, който му е дал материала да набира и който движи програмата.

8. Димитър Зарков наруши програмата и изпращането на този туристскиор при Марийка Марашлиева е целенасочен ход, за да затрудни Вергилий Кръстев. Но понеже Небето взима мерки, един час след предаването на материала пристигнаха Вергилий Кръстев, Вихър Пенков и Ефросина Ангелова-Пенкова, и Марийка Марашлиева докладва целия случай. Те не бяха уведомени и никой не знаеше за този случай освен Марийка Марашлиева от 17-18 часа.

9. Вергилий Кръстев отказа да приеме дискетите, които бяха опаковани в присъствието на горните лица и оставени на Марийка Марашлиева да ги изпрати препоръчано до Димитър Зарков по пощата. Горните лица удостоверяват, че никой не се е докоснал до дискетите, дори нито една дискета не бе извадена от кутията, дори да бъде разгледана.

10. Дискетите се връщат, понеже е нарушена програмата на Вергилий Кръстев. Той не желае дискетите набрани от Димитър Зарков. Вергилий Кръстев ще даде на друго лице да набере целият материал. А това са оригинали на Боян Боев към 1054 страници от така наречените „Разговори с Учителя Дънов".

11. Следващият ход на Димитър Зарков е, че той ще извърши истинското предателство като предаде дискетите на други лица да го издадат, като по този начин ще докаже, че той е който взима решенията.

12. Това е един от поредният опит на „Духът на Заблуждението" да отклони онези, които работят по програмата на Вергилий Кръстев. Според Учителя Дънов предателството се наказва по законите на „Бялата Ложа" и на „Черната ложа" в зависимост кой къде е закачен и кому служи.

Подписали протокола: Марийка Марашлиева, Вергилий Кръстев, Вихър Пенков, Ефросина Ангелова-Пенкова.

ВТОРИЯТ КРАК НА ДЯВОЛА ТЪПЧЕ И НА ДРУГИТЕ МЕСТА

ЖЕНИХЪТ

Ето ви прмери как работи Духът на Истината в Словото на Учителя Дънов и как се отпечатват оригиналите от Словото Му. Ето ви примерите как работи Духът на Заблуждението чрез своите слуги, които пък работят срещу Словото на Учителя.

Подобни, различни случаи имаше и в другите места в страната. Един необикновен пример бе този, как един приятел бе организирал набирането на оригинала, който му бях дал. Половината работа бе свършена отлично. И в този момент се оженва за една литераторка, която се намесва в работата му и започва да редактира целия текст, като променя оригинала. Значи какво се случи? Духът на Заблуждението намери своя слуга и чрез жена, която му бе вкарана като съпруга в леглото, го промени отвътре и той й разреши да промени оригинала. Тук вкараха съпруга в леглото да го превземат отвътре и той се предаде. Изпрати променения текст. Но небето се намеси и онези, които трябваше да странират и да извършат последния етап видяха промененото Слово и работиха три месеца докато възстановят оригинала. Накрая годишнината излезна под печат. Това бе годишнината от 1938-1939 год. на Общия окултен клас под заглавия „Славата Божия, Царството Божие и Волята Божия", том I и „Силата на Мисълта", том II през 1998 год.

Женихът бе Ясен Димитров от Разград, който набра материала, който му бе даден на 23.XI.1996 год. за компютърен набор чрез протокол. Съгласно точка 4 от протокола, която гласи, че „се предава с едно единствено условие да бъде набран текста по оригинал". Духът на Заблуждението се намеси, попречи на работата му и му обърка живота чрез тази женитба. Проверете след време дали е така. Проследете драматичните развръзки, които следват.

Двете сестри близначки Меглена и Теодора Шкодреви от Габрово работиха месеци да възстановят оригинала. Бяха подложени под ударите на Духът на Заблуждението. Беше направен пробив и те отбелязаха, че са редактори на тази годишнина, което означаваше, че са променили оригинала. И така се отпечати. А истината е, че Ясен Даскалов набра текста, а двете сестри Шкодреви, направиха коректурите и странираха текста. И като похлупак на всичко сбъркаха годината на първа страница и бе отбелязано в двете книжки 1939-1940 год., което бе грешка предизвикана от намесата на Духът на Заблуждението. Истината е, че е 1938-1939 год. И не знам как се намеси Небето и то чрез външен човек, че на корицата на двете книжки бе изписано оригиналното заглавие и точната година 1938-1939 год. Ръката на Небето!

Днес двете сестри продължават да работят по програмата, защото имат качества и имат моето доверие. А тук описахме случки и събития за да покажем, че Духът на Заблуждението не стои празен, той работи и в провинцията и то от град на град. И той се реализира чрез своите слуги. А Духът на Истината е в Словото на Всемировия Учител Беинса Дуно.

Амин.

26.03.1999 год.

ПРЕД НОВАТА ЕПОХА

1. Учителят Дънов се роди в България, а това е въплътеният Дух Беинса Дуно, който е Всемировият Учител на Вселената. Той е Бащата, а Исус Христос, който се роди преди 2000 години бе Синът. Бащата т.е. Бог бе в плът и кръв между българите, в Дух и Сила чрез Словото си. Той дойде и даде Словото на Бога за идното човечество и свали Учението за VI раса, които ще се нарекат „Синове Божий". За неговото идване прочетете „Космогонията", том I, стр. 632-637.

2. Идването на Всемировият Учител е предсказано от Откровение на Йоана (Гл. 19, ст. 9, 11-16), че той носи Божието Слово и че е Цар на царете и Господ на господарите.

3. За свършека на века т.е. по времето, което бе на земята между българите през 19 и 20 век той предсказа онова, което се сбъдна (Изгревът, том II, стр. 38-39).

4. За епохата на Водолея, която ще трае 2160 години, виж „Изгревът", том II, стр. 35-39.

5. А кой е Всемировият Учител Беинса Дуно виж в „Изгревът", том II, стр. 39-44.

6. Пророчествата на Учителя Дънов са дадени в „Изгревът", том III, стр. 309-310, а за Денят Господен виж под № 8, на стр. 309.

7. Пророчествата за новата епоха виж „Изгревът", том III, стр. 311-318.

8. За мисията на Славянството виж „Изгревът", том III, стр. 321-330.

9. При посрещането на Новата 1939 год. Учителят държи своята Новогодишна беседа в 24 часа през нощта срещу Нова година. Тя е публикувана в отделна книжка „Големият брат" през 1939 год. Той говори, че този, който не използва условията на 1939 год., то те ще се повторят през 1999 год, при едно следващо поколение българи.

10. Условията, която носи 1939 год. се дължи на числото 9, което представлява проявеният човек, резултат на творческия принцип, чрез който се изявява Божията Сила в света. А творческия принцип е Словото на Учителя Дънов. Онези, които работеха с него и го прилагаха в живота си щяха да имат условия. А другите, които не работиха щяха да фалират. „Тъй щото Новата година отнима на човека всички възможности да проявява своите стари навици и погрешки. Който иска през тази година да продължава по стар обичай да греши, той ще фалира." И това се сбъдна. Цялото това поколение се провали, както в личния си живот, така и като последователи на Учителя Дънов. Първо промениха Словото Му и го отпечатаха. Последователите му четяха промененото му Слово и се отклониха от Пътя на Словото. И накрая се провалиха по всички посоки, като се опитаха от Школата да правят църква и религия и я регистрираха чрез устави и те са там записани, където е мястото на всички църкви и религии т.е. в Комитета на вероизповеданията. И ето защо условията им се затвориха завинаги.

11. На следващата сутрин на 1.I.1939 год. от 10 часа Учителят държи втора беседа „Малкият брат". Тогава заявява: „Ако не се родите 1939 год., ще чакате 1999 год., когато ще се повторят същите условия". Говори, че трябва да се използват разумно условията на работа през 1939 год. Казва най-важното: **„Благото, което тази година носи е резултат на Божето Слово, на Великото в света"**. Само онези, които работят с Божието Слово ще имат

условия не само през 1939 год., но и през 1999 год. Онези, които работиха и прилагаха прескочиха в Новата епоха. Другите останаха.

12. Сега сме 1999 година. **Условията, които носи 1939 год. ще се повторят през 1999 год. Но за кои? Само за онези, които работят със Словото Божие, с оригиналното Слово на Учителя Дънов.** Ето защо от две години по моя програма се отпечатва оригиналното Слово на Учителя Дънов. Но малцина го купуват и още по-малцина го четат, а колцина го прилагат - това не се знае. Това е програма ръководена от Духът на Истината, която е в Словото на Учителя Дънов. А другите, които отпечатват умишлено промененото Слово на Учителя Дънов се ръководят от Духът на Заблуждението и са подвластни нему. Те няма да имат условията на 1939 год. и 1999 год., и ще фалират. Но ще използват условията, които им носи Духът на Заблуждението да ги отклони от пътя на Школата и след това ще фалират. Ето защо, издават променено, подменено Слово на Учителя Дънов. Ето защо, си направиха устави и се регистрираха там, откъдето започва организацията на света. Искат да направят от Учението на Учителя църква и религия. Но това Учителя Дънов няма да им разреши. Той бе казал „Ако направите от моето Учение църква и религия, то аз ще го разруша". И точно сега това се прави. И затова през 1999 год. Учителят ще се намеси и мнозина ще фалират.

На 11 юни 1939 год. от 5 часа, в „Утринни Слова" Учителят отново дава беседата „Пред Новата епоха". В нея казва, че всичко онова човешко, което е градено ще се разруши и ще остане само онова, което е Божествено. А онова, което ще се разруши, ще се премахне за да се гради. Ще се тури основата на Нова култура. Човек трябва да работи докато е ден със Словото на Учителя. Да прилагат Словото му, за да влезе без дългове стари в Новата епоха.

13. Учителят веднъж казва: „Използвайте малкото време, което ви остава, не ви заплашвам, но ви казвам: Малко време ви остава. Когато слънцето, Луната и звездите угаснат на 11 август 1999 год., тогава ще се яви Христос. Дано не дойде скоро това време, горко на този, който не вярва в Бога".

Наистина на 11.VIII.1999 год. предстои пълно слънчево затъмнение, което означава, че Луната застава между Слънцето и земята, засенчва слънцето и хвърля своята сянка на земята. Това означава, че се прекъсва временно връзката между Слънцето и земята, която е денонощна, независимо коя страна от земята то огрява. Нарушената връзка означава прекъсване и спиране на онова, което идва от Слънцето към земята. Прекъсва се връзката между слънчевите жители и същества от земята, със земните й жители.

А с пълна сила се включва онова, което идва от Луната към земята. А какво е то? Това е отразената светлина на Слънцето от Луната. Затова през това време върху земята ще се изсипе огледалния образ, обратния образ на тази светлина. И който прекъсне връзката си със Слънцето, ще се закачи за Луната. И тя ще го води и направлява чрез своите фази на пълнене и празнене на Луната в цикъл по 14 дни. Живот на непрекъснати промени през 14 дни.

Слънцето е символът на Духът. Прекъсва се връзката с Космическия Дух, който е Христовият Дух. И ето защо Учителят Дънов казва, че ще се яви тогава Христос. Какво е Христос, какво е Христовия Дух. /Виж „Изгревът", том I, стр. 647-654/.

Христовият Дух е Дух на Обединението, Единението на Видимия и Невидим свят, на Битието и Небитието. Той тогава ще се задействува, за да възстанови прекъснатата връзка между Слънцето и земята, от заставането на Луната между Слънцето и земята. А като възстанови тази връзка за минути, то Христовият Дух ще задействува чрез силата си, която носи, а това означава

възстановяване на връзката между Невидимия и Видимия свят. И онзи, който не е изработил в себе си органа и мозъчния си център, да възприеме тази вълна, като възстановяване на връзката, която е прекъсната от слънчевото затъмнение, то той ще бъде изхвърлен за следващата епоха. **А онзи, който чете Словото на Учителя Дънов - Беинса Дуно, има възможност чрез връзката си със Словото да се съхрани**. А защо? Духът на Истината е в Словото му. Глава на Истината е Божествения Дух. А глава на Божествения Дух е Абсолютния Дух на Битието, който е Христовия Дух. А Христовият Дух дава Словото на Учителя Дънов още от 1912 год. до 1944 година.

И когато Христовият Дух възстанови връзката между Видимия и Невидим свят, тогава то ангелите ще развеят своите знамена и ще слизат и ще възлизат нагоре, ще пеят песни и ще Словословят Бога. Но тази връзка ще бъде възстановена у онези човеци, които са подготвени затова и които са възстановили връзката си между себе себе си и Бога. Само за тях се отнася. Но не и за другите. За другите 11.VIII.1999 год. ще бъде едно обикновено слънчево затъмнение и толкоз. Само за някои поличба ще бъде.

Ето защо на 11 Юни 1939 год. Учителят Дънов казва: „Ще имаш вяра, за да влезеш без дълг в Новата епоха. Ще имаш Любов, знание, свобода, за да влезеш без дълг в Новата епоха".

Вярата е връзката между човека и Бога, тя е вътрешна, невидима връзка, недосегаема от човешки ръце, свещена и неприкосновена.

А Любовта идва от светът на Любовта и носи **живот**, вътрешния живот у човека.

А Знанието идва от светът на Мъдростта и носи **светлина**, за умовете човешки.

А Свободата идва от светът на Истината и носи **свобода** на човешкия Дух и в човешката душа. Амин.

МИСЛИ ОТ УЧИТЕЛЯ ЗА БЪЛГАРИТЕ И ЗА БЪЛГАРИЯ

Българският народ се освободи от турското робство, заради делото на Бялото Братство.

Христос се явява сега в славянството с център България - българския народ. Понеже цикълът е много напреднал, то време за отлагане няма, а за отменение и дума не може да става. Българският народ ще не ще, ще изпълни своята задача. Могат да останат и 300 хиляди българи, но възложената от небето задача и мисия ще се изпълни.

Българите духовно трябва да се повдигнат. В материалното на тях не им върви. У тях трябва да се развие вярата, да бъдат носители на Божественото.

В България има много ясновидци. Това е добър признак. Значи духовното действува в България.

България сега е в златния век на своята история. Тя е още в началото на златния век. Не е достигнала още кулминационната си точка. България сега кредитира всички европейски народи, а в бъдеще, те ще й се отплащат, в бъдещите епохи те ще я кредитират. Понеже България е в златния си век, ще бъде пазена и закриляна от Провидението. Никой няма да стори зло на тази страна, която кредитира цяла Европа. Само малко може да бъде засегната, но

и то може да бъде избягнато.

Някой казва: Какво ще стане с България? Щом България приеме Божественото учение, добре ще бъде за нея. Но, ако не го приеме зле ще бъде. Колкото евреите прокопсаха, толкова и българите, ако попречат на Бялото Братство. Да го знаят българите. Съдба има. Какво са дали българите на света досега? Само една малка светлина: БОГОМИЛСТВОТО. Доколкото можем да служим за проводници на Божествените идеи, дотолкова ще имаме място в света.

Това учение за майка България, за шовинизма, това учение е на падналите ангели. Трябва да дойдат новите българи. Новите българи са трудолюбивите пчели, които събират мед от цветята. Спасението няма да дойде от българите. От българите ще дойде любовта. Любовта ще дойде от България. Любовта ще изтече от тях на целия свят. Ако в България изтича един извор, няма ли да напои света? Ако този извор е сто километра широк, няма ли да напои света? Любовта като мине през тебе, ти ще бъдеш носител на Божественото.

Спасението иде от Бога. Бог е Който спасява хората. В духовният свят българите са организирани и оттам ще дойдат делегати, колонисти, които ще организират България.

Духът на самопожертвуването го има у славяните. В Славянството има проявление на Бога. Бог извика славяните за да съдействуват за Царството Божие на земята. Славяните са определени от Бога да носят една нова идея. Германците, англичаните, французите са назначени като учители на славяните. У славяните има доста монголска кръв, от която трябва да се освободят.

България направи погрешки, че имаше неприязнени отношения с Русия. В Русия ще стане духовна промяна. Те ще приемат новите идеи. Русия ще изпълни своята духовна мисия.

Ако българите спазваха досега духовните закони, не биха се изложили на тези мъчнотии, на които се изложиха сега. На много от мъчнотиите, които имат сега, те сами са причината.

В славянството ще се въплътят 8000 илюменати (просветени и посветени от новите идеи) в двадесетия век. В славянството има условия да се въплътят тези, които ще дойдат отгоре - адептите. Дали те ще дойдат чрез вселяване или прераждане зависи от тяхната степен на развитие.

Ако България не приеме тези идеи няма да има добро бъдеще. Тук в България ще се учите на една твърда почва. Ако тук изкарате нещо, хубаво ще е. Без това учение няма изход. Двадесет години аз говоря на българите: Иде голямо зло, идат големи нещастия. Приемете тези работи.

Сега е ЗЛАТНИЯ ВЕК на българския народ и ако изгубят днешните условия, тогава това ще се пренесе в друг народ и България ще бъде на опашката на другите държави и то окачена на косъм.

Всички в България ще преминат през изпитания. Тези изпитания ще засегнат и вас учениците, за да се види кои ще устоят. Трябва да се види, кои ще могат да устоят при тези изпитания.

Българинът специално трябва да бъде справедлив. Това се изисква от целия български народ. Това се изисква и от учениците в България.

Българинът започва добре, но като дойде до едно място казва: Тази работа не върви напред, няма да се нареди, както трябва. Той обича да разсъждава, да философствува. Българинът е енергичен, малко марсианец, но щом дойде Сатурн, всичките му работи се развалят. От астрологическо гледище е интересно да се знае, кога ще дойде времето, когато България ще се управлява от друга планета, освен от Сатурн. Днес всички се запитват: Кога

Сатурн е взел надмощие над българите. Кога са западнали под влиянието на Сатурн българите? Това е метафизически въпрос, върху който няма да се спирам. Едно нещо, което може да повдигне българите е да дойдат под влиянието на Венера. Сатурн има особена слабост към Венера. Щом я види сърцето му веднага започва да тупти и той се оживява. Аз разглеждам Венера, като напреднало същество, като отражение на Любовта, от чието влияние българите са лишени. Сега те трябва да направят връзка с тези принципи. Не само българите, но и всички хора, след грехопадението още са изгубили връзката с този велик принцип и днес трябва да я възстановят.

В скоро време, в свещения огън на Любовта ще влезат 4444 души българи. Знаете ли на какво ще прилича България, когато те влязат? След това ще се отвори една врата и други ще влезат, след това още други. Българите, които ще влезат през тази врата, ще добият нещо особено. Който ги види ще каже: Това са българи.

На българите ще кажа: Ако слушате ВЕЛИКОТО РАЗУМНО СЛОВО, нивите ви ще раждат десет пъти повече, отколкото досега, лозята ще дават толкова много плод, че не ще може да се обере.

Желая в България да се роди новият човек. Това е възможно, защото българинът има добро сърце.

Евреите първоначално имаха република, но после поискаха и въздадоха царство, имаха си цар. А българите ще вървят по обратния път. Те досега са имали все царство, царе, а сега ще имат република. Какво трябва да правят българите? А какво значи това? Да се свържат с Русия.

В България трябва да се изпълни следното, между другото - да се приложи новото възпитание в училищата, да се приложи преди всичко Паневритмията в него.

Има ли възможност в България да се появи шестата подраса? Да, има. Затова се работи върху България повече от няколко хиляди години.

Да кажем онова най-великото, значи да кажем думите: Господи Боже Мой. На български език няма по-висока, по-свещена дума от тази. Българинът като дойде донякъде дето не може да разреши въпроса, въздъхне и си каже: Господи Боже. Тогава в неговата душа настава облекчение. Българинът трябва да превърне тези две думи в едно. Като се обърка работите на българина, той е практичен човек, той казва: Господи Боже, веднъж да се оправят работите ми, аз ще посветя всичко на тебе, ще ти служа завинаги. Щом обаче се оправят работите му, той казва: То не беше нещо особено, аз произнесох тези думи, обърнах се към Бога в един момент на слабост и се отказва. Но не се мине много време Господ втори път го стисне за гушата, но вече така, че не може да произнесе тази дума, въздъхне, падне и умира. Тъй свършват всички онези, които казват: Господи Боже и след това са се отрекли.

Личните чувства са силно развити у българите. Ако моралните му чувства са толкова развити, българите щяха да бъдат гениални. Религиозното чувство в тях е слабо развито. Мястото на това чувство горе на главата на темето е вдлъбнато. Тази е причината, че българинът няма чувство на благоговение, на почит, на уважение. Като влезете в някое българско семейство, ще видите, че синът не почита баща си, дъщерята не почита майка си. Това се дължи на отсъствието на религиозното чувство в тях. Има един тип българи, в които религиозното чувство е по-силно развито. Те са остатъци от старите славяни. Тези българи живеят около Родопите, около Стара планина. Останалите българи обаче са претърпяли криза в религиозното чувство, вследствие на смесване на кръвта им с чужди народности. Когато става смесване на кръвта, това се

отразява върху възвишените чувства на човека.

Понеже българите са сатурнови типове, те не са толкова учтиви. Българинът казва: Не давам стола си. Да, защото си Сатурн, само за себе си гледаш. Етикеция в такъв човек няма. Той гледа само за себе си. Той счита, че всеки човек е по-долен от него. Няма по-достоен човек от мене, казва той. Тъй мисли Сатурн.

България трябва да бъде първата държава, от която да излязат велики духовни поети.

Сега при българския народ иде новото. Ако сега българинът изгуби не зная какво ще стане. Сега няма да има загуба. В природата събитията не се повтарят. Това, което стана с богомилите, втори път няма да стане.

Затова учение се работи тук всред българите, които представят сравнително една по-твърда почва. С това ще се опита силата на учението за да се покаже силата на едно учение, трябва да влезеш в една по-неорганизирана материя и тя да се организира и да се подготви за живота.

В Швейцария, в Англия и пр. няма такива големи препятствия, както тука. И там има препятствия, но там може по-лесно да се работи.

Най-религиозни са евреите и славяните. Понеже българите са от славянски произход, те са били всички религиозни, но тъй като в България има примеси от други народности, затова някои българи не са религиозни.

Атмосферата в България е много тежка. Най-много убийства стават в Балканския полуостров. Тук и доброто е голямо, и злото е голямо. Най-характерното за българите е упорството /упоритостта му/. Той представлява черния дроб на човечеството. Сатурн и Марс характеризират българина. Сатурн го прави скептик и затова българинът чрез любовта да смекчи този си характер.

У българския череп центърът на постоянството е слабо развит. У българина много работи остават недовършени. Религиозното чувство е слабо развито. Когато човек има развито религиозно чувство, той има уважение, почитание. А българинът критикува, не уважава. Това е поради слабото развито религиозно чувство. У българина трябва да се събуди моралния свят. Две неща му липсват: религиозно чувство и милосърдие. Българинът е суеверен. Българинът е смесица от няколко народа. У него преобладава славянската кръв. Чист тип българин ще се намери в Родопите. У българина има примес от монголска, римска и гръцка кръв. Римските типове се познават по широчината на брадата долу; монголската кръв се познава по скулите на някои българи. Гърците са оставили следа в носа. Монголските типове са напълно консервативни. Римските-смели. У българина има разрушителна енергия. Той е активен.

В България преди идването на Аспаруховата чета е имало благати хора, които са вършели добрини. Другите жители на Балканския полуостров са ги кръстили БЛАГАТИ хора. Сегашният българин е формиран от тези Благати хора. те са имали стремеж към духовното, мистичното. Българинът е взел от славянина самопожертвуването, а от аспаруховата чета дошла храбростта на българина. Българинът има три отличителни качества: Обича духовното, мистичното, това е от благатите хора. Второ: Обича да се самопожертвува. Това е славянската черта. Трето: Той е мъжествен, храбър.

Българинът обича да работи земята. Това е славянска черта. Доста будни хора има в Македония. По-рано в Македония е имало духовно движение.

КАТО БЪЛГАРИ ВИЕ ТРЯБВА ДА РЕШИТЕ ЗАДАЧАТА СИ ИМЕННО В БЪЛГАРИЯ.

За българите настанаха най-благоприятни условия.

Българите имат за задача да предадат това учение на другите народи. Ако не слушате Господа от вас нищо няма да остане. Ако приемете великите Божии закони Любовта и Мъдростта, вие ще бъдете велик народ.

Какво означава думата „Българин"? Тя е от древен произход. Коренът й се крие в дълбока древност. Под българин разбирам човек, който търси Учителя си, намира Го и учи. От гледището на Божествената филология, това е значението на думата „Българин". Като българин намери своя Велик Учител и кажи: „Велики Учителю на светлината, ти ще бъдеш между нас и ще ни управляваш."

Ще говоря и ще направя един масаж да го усетят всички българи. Кога ще направя масажа? Може още докато съм на земята, а може и като си замина на оня свят, но ще накарам всички българи да познаят Бога. Това е моята задача. Да науча българите да се кланят на живия Бог, Който е дал всичките блага на живота, да придобият истинска култура. Седем пъти ще ги прекарам през огън, но ще станат истински човеци, носители на новата култура.

Българският народ не е създаден за светите старци и светия Синод. Той има своето велико предназначение. Българите имат история и живот преди да са били християни.

Какво направи българската църква за своя народ? Тя допринесе за падането на българите под турско робство. Какво мисли сегашното духовенство? Пак ли ще тури българския народ под робство? Не, това няма да позволим.

Българският народ е видял от мене само добро, но зло - никога.

Българският народ страда от живеница и ако не приеме Новото учение ще се съсипе. Ако българският народ не приеме Христовото учение като любов, както е дадено от Христа нищо няма да постигне.

ИЗВАДКИ ИЗ БЕСЕДАТА „ИЗРАИЛ И БЪЛГАРИН"
/9.IX.1940 год., 10 ч. - Изгрев/

Дошло е време вече, когато трябва да посеем нашето знание. Всичко е важно, но в даден случай всичко не е полезно. Сега вие не трябва да се спъвате от думите „ПЪЛНОТА" и „ПРАЗНОТА". Всяка дума има свои елементи, от които е съставена. Разгледайте тези елементи и ще намерите значението на тия думи. Вие сте българи, но не знаете какво означава думата „българин".

Първият елемент в тази дума е буквата „Б", която означава посяване на семето. Вторият елемент е буквата „Ъ", която означава товара, който българинът носи. Третият елемент „Л", означава това, което българинът носи от горния свят. Четвъртият елемент „Г" е вечното начало, за което българинът се е хванал. Петият елемент е буквата „А", която показва, че българинът е бременен с нещо. Шестият елемент „Р" показва, че като се хване за нещо, българинът не се отказва от него. С девет чифта волове да го теглиш, той не се отказва от идеята си.

Какво означава думата „Израил"? Кои са елементите на Израила?

Израил е онзи, който излиза от рая. Из-рая, а пък българин - който влиза в рая. Първоначално сте били Израил, излизали сте от рая; после ще станете Българи, ще влезете в рая. Така се примиряват противоречията.

Да се върнем пак към символичното понятие „Българин". Всеки българин, който е познал Бога, може да влезе в рая. Всеки българин, който може да вързва нещата на земята и на небето, и който ги развързва на земята и на небето, живее в рая - него можете да слушате: Защо? Защото Бог го е кръстил.

Името „българин" не е произволно дадено. То съдържа велика Божествена идея. Който е готов да приеме тази идея, той носи вече това име.

Ще каже някой, че е българин. Това не е достатъчно. Българинът трябва да съдържа три елемента в себе си: **Тяло**, което се ръководи от надеждата и работи без никакви ограничения; **Ум**, който се ръководи от любовта и работи без никакви ограничения и **Сърце**, което се ръководи от любовта и работи без никакви ограничения. Следователно, като знаете какво може да бъде българинът, трябва ли да се обезсърчавате? Трябва ли да роптаете, че сте се родили българи? Когато духовният свят иска да кали човека, да му предаде повече твърдост, изпраща го на земята между българите. Когато иска да предаде на някой велик дух твърдост, той пак го праща на земята, да се роди българин. Който иска да се справи с мъчнотиите, да придобие твърдост, става българин. Българинът е професор по твърдостта. В това отношение, когато се касае за установяване на някаква Божествена идея, човек трябва да бъде българин. Казано е в Писанието: „Ако баща ви и майка ви забравят за вас, аз ще си спомня."

На друго място е казано: „Написах ви на дланта си". Като погледне към дланта си, Бог вижда, къде е мястото на българина и си спомня за него. Всички могат да тъпчат българите, но като погледне към дланта си, Бог казва: „Тук са те". Заслужава човек да бъде тъпкан от хората, но името му да бъде написано на Божията ръка. Това значи да бъдеш под зоркото око на любовта.

Казано е в Битието: „И земята беше неустроена и пуста и Дух Божий се носеше над бездната". Духът Божий, това е Светлината на света. Следователно, докато слънцето на живота грее, използвайте Светлината му, да организирате вашата земя, т.е. тялото си - да го превърнете в рай.

В Божественият свят слънцето грее всякога и осветява всеки, който иска да се ползува от него. Сега аз говоря за онези българи, които са в Божествения свят. Има българи и в духовния свят. Когато се намерите в известно затруднение и не можете сами да си помогнете, обърнете се към българите от духовния свят, те ще ви помогнат. Ако и те не могат да ви помогнат, обърнете се към българите в Божествения свят. Те непременно ще ви се отзоват. Пожелавам ви сега, като българи, да бъдете образец на всички народи.

Какво представляват българите? Те не са нито избраниците на Бога, нито ония първенци, които се отказаха да присъствуват на царската вечеря, под различни предлози, че си купили ниви и ги засели, че воловете си опитвали, че се женели. Когато званите се отказаха от поканата на царя, той каза строго на слугата си: „Иди по кръстопътищата и ми доведи всички хроми, клосни, сакати и слепи, да ги облека в нови премени, да седнат с мене заедно на трапезата!"

Това са българите. Хроми и сакати са те за греха, за престъпленията. Слепи са те за злото - не го виждат. Те са осиромашели за стария и грешен живот; те се отказали от всички заблуждения и търсят новия светъл ден, в който слънцето вечно грее, а Правдата строи нови пътища.

Благословен е онзи народ, за когото може да се каже: „Който не беше мой народ, намери ме. Моят народ обаче остана вън".

Прочетете сега „Добрата молитва", която ще бъде символ на новото веруЮ в света!

ПОЗДРАВ
НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Животът, знанието и свободата всякога
носят Любовта, Мъдростта и Истината.
А това е великото благо що Бог дава.
Здравето за тялото,
Чувството за сърцето,
Мисълта за ума,
а Благото за душата!

/Свещеният подпис/

*
* *

КОЙ И КЪДЕ ТРЯБВА ДА СЪХРАНЯВА СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

29.03.1999г.

1. Аз заварих онези, от предишното поколение, които бяха целували десницата на Учителя Дънов. И то само толкоз. Слушах разни приказки, как и къде трябва да се съхранява неотпечатаното Слово на Учителя. Но те нямаха нито план, нито концепция, нито тактика, нито стратегия. Доказателствата са в несполучливия опит за изнасяне на едно копие от неиздаваните беседи чрез Бертоли в Италия и след това във Франция, и сега безотговорно оставени от Анина Бертоли в семейство Гобо. /Виж „Изгревът, том VIII, стр. 572-596 и том IX, стр. 791-797/. И сега не мога да ги прибера в България за да издадем онова, което нямаме. Продават се на чужденци за черни грошове. И пречат!

2. Разбиването на четирите копия беше целенасочен удар на Черната Ложа и Духът на Заблуждението за да бъдат откраднати от мен, за да попречат на издаването им. Всички лица в този сценарий са описани в „Изгревът" от I до IX том. И то точно с доказателства. А провалът е на лице!

3. През 1972 год. Борис Николов ми показа едно свое тефтерче, в което бе записал имената на онези, които съхраняват неговия архив и Словото на Учителя. По-късно след 1986 год. се убедих, че този списък бе верен. Ето кои бяха лицата, за да се знае от следващите поколения. **Без лъжа и измама!**

а/ Жана Иванова от Пловдив. Написах няколко препоръчани писма до нея, за да прибера архива на Борис Николов, понеже бях негов приемник, но тя отказа да го даде. Накрая ми написа едно писмо, че при нея нямало нищо интересно. Това бе една лъжа. Скроена отдавна и сега се повтаря стотици пъти.

б/ Георги Петков от Габрово. Също му написах писмо и исках да ми се предадат онези неща, които е оставил Борис при него. Отказа, че има неща при него. А това е лъжа. В тефтерчето на Борис бе написано, че при него са негативите на Васко Искренов и то за Паневритмията. На него Лалка Кръстева предаде едно от коригираните, редактирани копия на десетки променени годишнини, които тя коригира, което е описано вече в „Изгревът", том IX.

в/ Надка Куртева от гр. Айтос. Една част от оригиналите са били

съхранявани в село Тополица, а друга част в Айтос. Това копие е разбито и не се знае къде отиде. Аз имам 1-2 годишнини, на които пише: „За Георги Куртев - Айтос". А това означава, че едното копие е било за него.

г/ Геновева Жекова от гр. Варна. Чрез Марийка Марашлиева успяхме да узнаем къде се пази онова, което е оставил Борис Николов при нея. Упълномощих Димитър Калев от Варна да го прибере, като му бе казано къде се намира. Прибра го, а не ми изпрати нищо. Задържа дори три годишнини оригинално Слово. Смята, че той е този, който решава. И досега чрез него се издава променено Слово на Учителя и то умишлено. Старае се пред господаря си.

д/ Кралю Кралев - Бургас. Той получи неща от Борис Николов по съвсем друга линия, на което бях свидетел и което е осъдително и наказуемо по законите на Бялото Братство. Ще бъде описано в друг том как стана това.

е/ Вергилий Кръстев. Аз бях наследникът и приемникът. Всички се опитваха да ме окрадат, попречат и низвергнат. Досега чрез моята програма съм издал оригиналното Слово на Учителя и докрая на месец април 1999 год. ще имаме 33 заглавия. Всеки може да отиде в книжарница „Изгрев", ул. „Граф Игнатиев" N 28, София при Жана Иванова и да види на рафтовете какво е отпечатано. Ако не си купи, то поне да ги види. Законният приемник осъществява и реализира. А самозванците са лъжци, крадци и мошеници.

4. От лицата цитирани по-горе не получих нищо, дори се обединиха помежду си срещу мен и се опитваха да настроят всички с всички възможни средства. Те издадоха беседи и лекции с редактирано, променено Слово на Учителя Дънов. Това е едно от доказателството на самозванците. Докато законородения син работеше чрез закона на Правдата и изпълнява волята на Баща си. Докрая на месец август 1999 год. ще бъде издадено всичко, което лично ми е предал Борис Николов за съхранение. Приел съм. Издал съм. Но не и те!

5. Моят архив, който събирам 40 години, който съм съхранявал по времето на най-големите гонения и ежемесечни обиски на последователите на Учителя Дънов от 1958 год. до 1990 год. е съхранен. Оригиналните годишнини се предават на екипите и те набират оригиналното Слово на Учителя. След това връщат пакетите и аз ги предавам да ги описва Ефросина Ангелова-Пенкова, която е професионалист и работеща в Народната библиотека. Така всичко, което е публикувано е описано. И то от професионалист. И за подходящо място!

6. След като привършим отпечатването на оригиналното Слово на Учителя Дънов по моя програма, то аз ще предам моя архив в Държавния архив, със специален протокол за съхранение, без право на достъп до него. А защо? Защото го има отпечатано. И да не се повреждат. И не да ги пипа този или онзи.

7. Ще бъде прехвърлено всичко на скенер и съхранено за следващото поколение. Освен това, всички отпечатани оригинали имат съответните записани дискети на компютър и ще бъде направен компакт диск, и ще се предаде на всеки екип, който е работил с мене за съхранение. Ще бъде оставено в Държавния архив, в Народната библиотека, в Архив на МВР /защото там се съхранява архив иззет при обиските 1957-1990 год. от милицията по нареждане на предишната власт/. Навсякъде където трябва ще има, но по мое решение!

8. Постепенно е започнато подготовката за систематизиране на всички запазени от мен оригинални годишнини. Досега нито един човек не ми е предавал дори лист от откраднатите архиви от „Резньовете" и от „Морените" на Витоша. Крият ги. Мълчат крадците. Не ги издават. Аз наблюдавам всяко

отпечатано томче от други лица и виждам, че те не работят с откраднатите архиви. А къде ли са? При крадците. При изпечените крадци, мошеници и разбойници. А защо? Щом в България се намира най-голямото Добро чрез Словото на Учителя, то непременно тук е и най-голямото Зло, ръководено от Духа на Заблуждението чрез своите слуги. Толкова много доказателства бяха дадени в „Изгревът" от том I до том IX. Проучете ги. Поучете се от тях.

9. Всичко онова, което е свързано с Историята на Школата на Учителя Дънов трябва да се прибере, да се подреди, да се обозначи какво представлява и да се остави в Държавен архив. Опитът от 1945 до 1995 год. за съхранение в частни лица излезе несполучлив. Доказателство ли? Днес в Държавния архив се пазят оригиналите на беседи на Учителя издавани до 1950 год. и чрез тях виждаме как е променено Словото на Учителя Дънов. Всички лица, които пазеха някакъв архив, обозначени в точка 3, дадоха материалите на трети лица за да отпечатат променено Слово на Учителя Дънов. Умишлено. Целенасочено!

Ето защо моето решение в случая е, че всичко ще отиде в Държавен архив и ще се работи с хора професионалисти, но не с „дъновисти". Защото „дъновистите" са врагове на Словото на Учителя Дънов, врагове на ученето Му, защото направиха устави, регистрираха се при църквите, създадоха фондации, асоциации. А Ученето на Учителя Дънов е Школа, в която се изучава Словото Му и се прилага в човешкия живот. Общение на души чрез Словото Му.

10. Поставя се въпросът за снимковия материал от времето на Учителя. Никой досега не събра тези снимки, че да обозначи по тях имената на лицата и историята на тези снимки. Пълна безотговорност. Доколкото успях можах да спася една малка част от забравата и те бяха отбелязани от мен. Никой днес не познава снимките, къде са правени, кога, кои са участниците и т.н. Не се знаят и имената на фотографите, не се знаят къде са негативите и това всичко е загубено поради немарливост. А има фотографи, те имат негативи и снимки. Една част са номерирани и е направен нужния коментар и то от мен. Те трябва да се издадат в албум към „Изгревът-албум", том I и т.н. както по автори, така и по време и по местопребиваване на събитията. Затова се търсят бъдещите спонсори, които да финансират тези албуми. Търсят се, а дали ще се намерят? Небето днес изпитва всички. Пресява се през тънко сито всички!

11. В работата ми с всеки един от онези, които влезнаха като автори в „Изгревът", то аз им правих филми с 2x8 мм на камера, заснемах с фотоапарат филми френологически главите им, както и дланите на ръцете им за да ги запазим за хиромантията. Запазени са и техните магнетофонни записи, както и техните декларации, че предават всичко на мен за съхранение и за печат. Запазено е това, което са ми предали с неудоволствие. Взех ги чрез Сила и Мощ!

12. А за филмите, които са правени по времето на Школата е направо престъпно онова, което се случи. Те бяха разпръснати от наследниците на онези, които ги заснеха. Днес, аз притежавам списъка на онези, които са заснемали Учителя, живота на Изгрева, Паневритмията и т.н. Но само списъка. А когато дойдат всички филми при мен, ще ги предам на специалисти за обработка и ще бъдат направени копия за съхранение в Държавен архив. А за последователите на Учителя Дънов ще бъдат извадени на видео-филми, за да си ги гледат у дома с умиление. Но това е една бъдеща програма. Чакаме филмите!

КАК ТРЯБВА ДА СЕ ИЗУЧАВА МУЗИКАТА НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

29.03.1999 г.

1. Аз заварих всички музиканти от времето на Школата на Учителя Дънов. Единствено аз работих с тях и свърших тяхната работа и техните спомени се намират в „Изгревът", том I - IX. Това направих аз, но не и другите!

2. Онези, които трябва да изучават музиката и песните на Учителя, ще трябва да знаят как са дадени тези песни. Трябва да знаят историята на всяка една песен. А те са дадени в „Изгревът". Искам да заявя, че днешните музиканти изобщо не знаеха нищо за историята на песните. И мойте любими въпроси към тях бяха: Кога и как е създадена еди коя си песен? Чия е мелодията и чий е текста? Мълчаха и вдигаха рамене. А защо ли? Отговорете си сами.

3. След това ще намерят датата отбелязана в коментара в песнарката на Мария Тодорова, кога е дадена съответната песен. И след това ще търсят към съответната дата, коя беседа и коя лекция Учителят Дънов е изнесъл. Ще я намерят и ще я разучават ред по ред. Защото Духът на Словото, което е Духът на Истината се е изливал в строго определена дата и изявата му е строго специфичен и неповторим. Онова, което Словото дава във всеки момент е нещо неповторимо и незабравимо. Духът се изявява в строго определено време, по строго определена програма, за да даде своето знание. И затова към тази дата и седмица ще се изучава Словото на Учителя. И когато се сравни с историята за създаване на песента от „Изгревът" ще се види, че едното влиза в другото, едното обхваща другото, защото е един и същ процеса на изявата на Святият Дух чрез Словото на Учителя Дънов. Словото навлиза в музиката!

4. В Словото си Учителят е дал много голямо знание за окултната музика, както и за някои от песните му. Това трябва да се намери, да се извади и да се знае наизуст от онзи, който иска да изучава музиката на Петър Дънов.

5. Следващият етап е да се прочете „Космогонията" в „Изгревът", том I, стр. 633-672. Трябва да се научи наизуст, а статията „Великият Учител Беинса Дуно и Космогонията на музиката Му /стр. 658-664/ трябва три пъти да се знае наизуст - през деня, през нощта и по време на сън. Без нея няма да минете!

Не може един музикант, както са днешните музиканти да не знаят кое предхожда първо - Словото или Музиката? Не знаят. Не може един музикант да не знае откъде и чрез кого слиза Словото на Учителя Дънов и да не знае кой е Онзи, който носи и сваля музиката на Учителя Дънов. И откъде се сваля? Как се сваля и чрез кого. Тези въпроси зададени на днешните музиканти са без отговор. Не знаят и толкоз. А защо не знаят? От къде дойде невежеството?

6. За да се влезе в Духа на Словото, който ще ги заведе в Духа на времето и на Песните на Учителя е един труден процес. Днешните музиканти не пеят и не свирят песните на Учителя в Духа на песните му, както поради онова, което изложих и поради отклонение от Школата на Учителя. Единствено изключение прави цигуларката Йоанна Стратева, но при условие да е отпочинала, да не е заангажирана със странични неща, за да влезе в Духа на песните. И тогава се вижда, усеща и слуша как Духът на Песните слиза върху нея и чрез нейния етерен двойник се извлича звук от струните, чиито вибрации те повдигат в един друг свят - в света на Музиката на Учителя. Бил съм свидетел на 2-3 такива изпълнения от нея, когато е имало музикално присъствие слезнало от Небето върху нея и върху слушателите. Но това не винаги се случва в живота на музиканта и това са неговите най-свещени мигове. А за слушателите е цяло живо изявление на Духа на песните на Учителя. Откровение, което е

неповторимо!

7. Музиканите от времето на Учителя Дънов завариха онази техника, чрез която можеше да се запише техните изпълнения. Но това не се направи нито от тях, нито от младите музиканти, които днес са на възраст от 55-65 години. Не се направи, а защо? Отговорете си. Държа за вашият отговор. А трябва да се прослушат тяхните изпълнения, защото те са свирили и пеели по времето на Школата. Някой да е направил това? Никой. Единствено има един запазен запис от 1971 год., който е описан в „Изгревът", том VIII, стр. 669. Успях да запиша изпълнението на цигулка на Галилей Величков. А за пианиста Мария Тодорова също е записано нейно изпълнение. Но от мен, който не съм музикант, но не от други. Това е също важно да се знае. Не може да започне да свири или да пее един музикант, ако не познава, не е прочел нито е чул как са се изпълнявали песните на Учителя. Това е изключено. Особено като се знае, че някои от песните не са записани точно поради различни причини, които са описани в „Изгревът". Питам: „Къде ви са записите на всички музиканти по времето на Учителя?" А защо не ги направите? Къде бяхте? И къде спахте?

8. Трябва да се чете Словото на Учителя в неговия оригинал, за да влезе човек в Духа на Школата. След това, след като са проучили всичко, което е описано дотук в т. 1-7 трябва да търсят и да извикат онези същества, чрез които са дадени песните от Невидимия свят. Те трябва да дойдат, да застанат над музикантите, да се слеят с тях, да влезнат в тях, да се слеят с първоизточника на песента и тогава изпълнението ще бъде в Духа на песните на Учителя. Това е пътят, друг път няма и не може да има за музекантите по Дух.

9. Искам да се спра за музикалния архив на Филип Стоицев. Единствено той работи от 1945-1990 год. и неговите разработки са в Духа на песните на Учителя. Само неговите. Не само вчера, не само днес, но важи и за утре. Но той направи една груба грешка, като си даде нотните листове на различни музиканти и те сега са пръснати. Те трябва да се съберат и да се издадат. Ако ми се предадат, аз ще ги издам. Много пъти му говорих да ми предаде целия си архив, но той смяташе, че при музикантите ще имат бъдеще неговите разработки. Това е вярно, но не при днешните музиканти, нито при утрешните, а в следващите векове. Аз съм разпитвал всички музиканти от времето на Учителя и всички до един възторжено приемаха неговите разработки, защото в тях бе запазен Духа на песните на Учителя. Всички без изключение ги приемаха, като се вземе предвид, че на Изгрева всички свиреха на някакъв инструмент и бяха музикално що-годе грамотни. А десетки бяха певиците, които бяха школувани в музикално отношение. Пееха, но не им записаха гласовете!

10. От излизането на песнарката на Мария Тодорова, досега не може да излезе втора оригинална песнарка. Този проблем е описан в „Изгревът" подробно в спомените на Мария Тодорова в „Изгревът", том I и том V. Единственото лице, което може да издаде тази песнарка е моя милост. Но затова онези, които взеха оригиналната песнарка на Мария Тодорова, на която тя си бе отбелязала и коригирала допуснатите грешки, трябва да ми се предаде. Трябва да ми се предадат двете папки с оригинални листове на песните, както и черният тефтер - записаният оригинал на песните. А защо на мен? Защото аз съм този, който е свършил всичката работа на музикантите по времето на Учителя, аз съм този, който е записвал тяхните изпълнения, аз съм този, който събира музикалния архив от приятелите. И аз съм този, който е изпратен да свърши тази работа. Доказателство. От 1990-1998 год., аз организирах и 90% финансирах 20 концерта по песни и музика на Учителя Дънов в музикалните

салони на София посетени винаги от 300-400 човека.

Затова предайте ми горепосочените материали да се довърши работата по песните на Учителя. Ако не ми се предадат това поколение музиканти и последователи на Учителя Дънов ще се окажат неговите най-големи врагове. Такъв е изводът. Аз търся последователите Му, но срещам само враговете Му.

11. А що се отнася за „Паневритмията" случаят е вече подробно описан в „Изгревът", том I - IX. Трябва да ми се предадат снимките на Паневритмията, които е направил Васко Искренов на двете сестри Мария Тодорова и Ярмила Менцлова. И тогава ще се издаде оригиналната Паневритмия, защото оригиналния текст е при мен. Ще се включат като документация снимки от Паневритмията по времето на Учителя, където ще се види как се играят някои упражнения. Затова аз чакам да ми се предадат. Ако това не се направи, имената на злосторниците са отбелязани в „Изгревът" и всички ще си носят своите последствия като врагове на Учението на Учителя. Заклети и люти!

12. Опитите на днешните музиканти за разработка на песните от Учителя, за хармонизации и т.н. с формите и музикалните средства, които са усвоили е несполучлив. А защо? Защото всичко това, което е описано от точки 1-11 те не познават и не знаят. Онова, което те изпълняват е подражание на онова, за което всеки музикант е закачен и го проектира чрез звук или слово. Но от веригата, невидимата верига, за която е прикачен и закачен. И то от неговата!

За да дойдат истинските по дух музиканти трябва да проучат онова, което съм отбелязал в точките 1-12. Друг път те нямат. Рано или късно ще четат „Изгревът" и онова, което чрез мен се е реализирало в Дух и Слово за съхранение и описание историята на Школата на Учителя Дънов.

Амин.

ЗАБЕЛЯЗАНИ ГРЕШКИ В „ИЗГРЕВЪТ" том VIII

1. Стр. 3, ред 14 отдолу нагоре трябва да бъде: 1890 год.
2. Стр.17, 6-ти ред отгоре надолу трябва да бъде: преживяни в стопяване...
3. Стр. 35, № 32, ред втори да бъде: неприятности като следствие..
4. Стр. 40, № 39, 12-ти ред отгоре да бъде: реших да му се скарам...
5. Стр. 77, ред 7-ми отгоре да бъде: с приятелско чувство.
6. Стр. 98, № 8, първи ред да бъде: Малкият салон...
7. Стр. 126, № 43, 12 ред отгоре да бъде: Някой иска да стане музикант...
8. Стр. 128, ред 13 отгоре да бъде: Моята работа ще се оправи.
9. Стр. 130, 11 ред отдолу нагоре да бъде: светлина в съзнанието ви.
10. Стр. 134, 10 ред отдолу нагоре да бъде: Импровизираната трапезария се....
11. Стр. 141, 4 ред отгоре надолу да бъде: и от Бургас се познавахме.
12. Стр. 149, № 61, 4 ред отдолу нагоре да бъде: в който са поместени...
13. Стр. 150, № 63, 10 ред отгоре надолу да бъде: което, Учителю си Ти.
14. Стр. 162, № 75, 6 ред отдолу нагоре да бъде: Някои прелетяват...
15. Стр. 167, 16 ред да бъде: живота им се обезсмисля.
16. Стр. 170, заглавието да се чете: Бурята през лятото на 1949 год.
17. Стр. 177, № 83, 1 ред да бъде: Стоях аз пред Тебе.
18. Стр. 188, 17 ред отгоре надолу да бъде: А те си знаеха...
19. Стр. 190, 8 ред отдолу нагоре да бъде: Французите питат...
20. Стр. 192, № 6, 4 ред отдолу нагоре да бъде: човек не може да приложи...
21. Стр. 195, 10 ред отгоре да се чете: Славчо Печеников и Георги Томалевски.
22. Стр. 197, 27 ред отгоре надолу да бъде: но на див дрян.
23. Стр. 201, 15 ред отдолу нагоре да бъде: при въртене да се произведе песента.
24. Стр. 206, № 15, 12 ред отгоре надолу да бъде: ти къде искаш да бъдеш-отзад...

25. Стр. 210, 9 ред отдолу нагоре да бъде: аз я направих в малко по-бързо темпо.
26. Стр. 212, 15 ред отгоре надолу да бъде: аз съм го правил...
27. Стр. 214, 17 ред отдолу нагоре да бъде: Пак в Източната църква музиката...
28. Стр. 214, 8 ред отдолу нагоре да бъде: щяха да станат чудеса.
29. Стр. 217, 8 ред отгоре надолу да бъде: тука в слънчевия възел.
30. Стр. 217, 10 ред отгоре надолу да бъде: Грива ще направи нещо.
31. Стр. 219, 27 ред отгоре надолу да бъде: да оценим Божественото.
32. Стр. 219, 12 ред отдолу нагоре да бъде: Те случайно не бяха тука.
33. Стр. 219, 13 ред отдолу нагоре да бъде: ето, виждаш ли...
34. Стр. 221, 12 ред отгоре надолу да бъде: за да се създаде така условие...
35. Стр. 221, 11 ред отдолу нагоре да бъде: помогнаха в много неща...
36. Стр. 222, 2 ред отдолу нагоре да бъде: И Стефан лоша карма с Учителя няма.
37. Стр. 224, № 18, 4 ред отдолу нагоре да бъде: може да прави изключение..
38. Стр. 225, 11 ред отгоре надолу да бъде:Така Стоименов стои до Учителя.
39. Стр. 225, 20 ред отдолу нагоре да бъде: Учителят забрани...
40. Стр. 227, 21 ред отгоре надолу да бъде: какво беше отношението...
41. Стр. 227, 5 ред отдолу нагоре да бъде: това даде повод да ми разкаже за.
42. Стр. 229, № 20, 4 ред отдолу нагоре да бъде: на 26.XII.1944 год.
43. Стр. 231, № 20, 4 ред отдолу нагоре да бъде: 5 хиляди франка и ми ги даде.
44. Стр. 234, №22, 1 ред отгоре надолу да бъде: една къща специална и Учителят...
45. Стр. 235, 13 ред отгоре надолу да бъде: че от една стая излиза Груев...
46. Стр. 240, 13 ред отдолу нагоре да бъде: ако не се оперира той ще се...
47. Стр. 244, 17 ред отгоре надолу да бъде: Най-голямата й връзка с мен...
48. Стр. 254, 3 ред отгоре надолу да бъде: Да, аз помня веднъж на Рила...
49. Стр. 255, 21 ред отдолу нагоре да бъде: Но досега не е прокопан...
50. Стр. 255, 22 ред отдолу нагоре да бъде: И ще ни прокопаят канала...
51. Стр. 256, 13 ред отдолу нагоре да бъде: Ами то още в Христовата ...
52. Стр. 259, 12 ред отдолу нагоре да бъде: защото никой път не мога...
53. Стр. 262, 12 ред отдолу нагоре да бъде: те го доказват това нещо.
54. Стр. 267, 12 ред отгоре надолу да бъде: което организирах за писателя..
55. Стр. 268, 3 ред отдолу нагоре да бъде: началото на другия...
56. Стр. 269, 5 ред отгоре надолу да бъде: там ги оставих разбира се...
57. Стр. 270, 5 ред отгоре надолу да бъде: стара култура, която ние не я знаем...
58. Стр. 272, 8 ред отгоре надолу да бъде: Разбира се там има един...
59. Стр. 273, № 40, 4 ред отдолу нагоре да бъде: Кой е оригинала сега аз не знам...
60. Стр. 277, 11 ред отгоре надолу да бъде: И както виждаш сега се занимавам с живопис...
61. Стр. 279, 2 ред отгоре надолу да бъде: Много го уважаваше Учителят...
62. Стр. 279, 8 ред отгоре надолу да бъде: Когато можеш да отидеш направо при Господа...
63. Стр. 279, 27 ред отгоре надолу да бъде: от биографията на Учителя и го чух....
64. Стр. 279, 9 ред отдолу нагоре да бъде: ако ми засвири някъде Учителя.
65. Стр. 279, 14 ред отдолу нагоре да бъде: трябва да си поддържаш техниката...
66. Стр. 279, 15 ред отдолу нагоре да бъде: за цигулките нищо не зная...
67. Стр. 282, № 46, 10 ред отгоре надолу да бъде: и Той се разговаря...
68. Стр. 283, 18 ред отдолу нагоре да бъде: това не изкушаваше никого...
69. Стр. 284, 4 ред отгоре надолу да бъде: едните по-низко...
70. Стр. 284, 6 ред отгоре надолу да бъде: и в школата имахме привилегията, така бяхме...
71. Стр. 285, № 46, 2 ред отгоре надолу да бъде: В това време нямаше такива екипи...
72. Стр. 289, № 49, 19 и 20 ред отдолу нагоре да бъде: Но това за историята един ден, аз се надявам, че...

73. Стр. 294, № 51, 4 ред отдолу нагоре да бъде: прочел една-две книжки от...
74. Стр. 295, 25 ред отгоре надолу да бъде: такава кръв щеше да се пролива...
75. Стр. 295, 5 ред отдолу нагоре да бъде: сега си обяснявам възраждането...
76. Стр. 296, 8 ред отгоре надолу да бъде: следа, да им изучава черепите.
77. Стр. 296, 27 ред отгоре надолу да се чете: Създават се удни, нови мозъчни центрове следователно...
78. Стр. 296, 28 ред отгоре надолу: предшества шестата раса.
79. Стр. 297, № 53, 2 ред отгоре надолу да бъде: Той си замина така, все едно, че отива на...
80. Стр. 298, 6 ред отгоре надолу да бъде: бъди в града, а като остареш...
81. Стр. 299, 7 ред отгоре надолу да бъде: но имаше други, които...
82. Стр. 299, 8 ред отгоре надолу да бъде: да кажем един от най-така ценните...
83. Стр. 299, 13 ред отгоре надолу да бъде: а Учителят каза за него, че той е...
84. Стр. 300, 17 ред отгоре надолу да бъде: Тогава ще излезеш да видиш реколтата...
85. Стр. 303, 3 ред отгоре надолу да бъде: който до такава степен...
86. Стр. 303, 2 ред отдолу нагоре да бъде: за продаване на лиценза от...
87. Стр. 303, 9 ред отдолу нагоре да бъде: ето вече 20 години тази книга е...
88. Стр. 305, № 56, 5 ред отдолу нагоре да бъде: макар, че някои още го смятат...
89. Стр. 306, 19 ред отдолу нагоре да бъде: което има да дойде...
90. Стр. 316, 1 ред отгоре надолу да бъде: то трябваше да проявя непослушание?
91. Стр. 316, № 10, 5 ред отгоре надолу да бъде: да бъда отделена от Изгрева...
92. Стр. 329, 2 ред отгоре надолу да бъде: Нека по-нататък духът им открие...
93. Стр. 346, 6 ред отгоре надолу да бъде: Дето минехте щяха да ви чакат като ангел.
94. Стр. 352, 4 ред отгоре надолу да бъде: тя много се е разплаквала...
95. Стр. 354, 9 ред отгоре надолу да бъде: Тя съжалявала, че не отишла веднага при Него...
96. Стр. 371, 7 ред отгоре надолу да бъде: с раница на път за града...
97. Стр. 374, № 44, 3 ред отдолу нагоре да бъде: Започнах да скубя...
98. Стр. 374, № 45, 3 ред отгоре надолу да бъде: ще го пишеш тъй...
99. Стр. 379, № 50, 19 ред отгоре надолу да бъде: Пея: „И скачам аз".
100. Стр. 383, № 58, 2 ред отдолу нагоре да бъде: музикалната академия да свърши.
101. Стр. 398, № 78, 12 ред отгоре надолу да бъде: Този списък го беше направила...
102. Стр. 407, 16 ред отдолу нагоре да бъде: техните проявления...
103. Стр. 408, 28 ред отгоре надолу да бъде: да обработвате плодни дървета.
104. Стр. 416, 16 ред отдолу нагоре да бъде: та той държа...
105. Стр. 425, 1 ред отдолу нагоре да бъде: пловдивската школа, която...
106. Стр. 427, 8 ред отгоре надолу да бъде: събудиха в душата ми...
107. Стр. 434, 16 ред отдолу нагоре да бъде: среда за себе си...
108. Стр. 437, 23 ред отдолу нагоре да бъде: Много сложни и ние...
109. Стр. 443, 21 ред отдолу нагоре да бъде: разбира се, не за да се хвали..
110. Стр. 443, 18 ред отдолу нагоре да бъде: сериозно и лежеше.
111. Стр. 443, 11 ред отдолу нагоре да бъде: Изобщо Савка бе едно същество...
112. Стр. 443, 4 ред отдолу нагоре да бъде: от един много висок свят.
113. Стр. 445, 13 ред отгоре надолу да бъде: стигам до горния край.
114. Стр. 450, № 22, 9 ред отгоре надолу да бъде: където се бяхме евакуирали.
115. Стр. 450, 12 ред отдолу нагоре да бъде: че на една беседа в неделя.
116. Стр. 451, 9 ред отгоре надолу да бъде: Думата фашисти никак не ми беше...
117. Стр. 451, 30 ред отгоре надолу да бъде: реших да отида на Изгрева, просто да отида на Изгрева.
118. Стр. 455, № 25, 8 ред отгоре надолу да бъде: изживявахме едно

небесно...
119. Стр. 458, 12 ред отгоре надолу да бъде: от сестра Тереза Керемидчиева...
120. Стр. 462, 17 ред отгоре надолу да бъде: четиритех годишни...
121. Стр. 463, 21 ред отгоре надолу да бъде: част от писмата бяха на немски...
122. Стр. 468, № 31, 2 ред отгоре надолу да бъде: Сега интересна е...
123. Стр. 471, 16 ред отгоре надолу да бъде: който най-безскрупулно е...
124. Стр. 471, 28 ред отгоре надолу да бъде: с когото много добре се познава.
125. Стр. 476, 1 ред отгоре надолу да бъде: има връзка с албигойството..
126. Стр. 476, 21 ред отгоре надолу да бъде: където се проявява Михаил.
127. Стр. 477, № 34, 12 ред отгоре надолу да бъде: аз няма да обядвам.
128. Стр. 480, № 35, 10 ред отгоре надолу да бъде: тя се преселва....
129. Стр. 481, 18 ред отгоре надолу да бъде: в дадени моменти...
130. Стр. 481, 4 ред отдолу нагоре да бъде: ти разрежи!
131. Стр. 481, 16 ред отдолу нагоре да бъде: Викам този пък с черен...
132. Стр. 482, 13 ред отгоре надолу да бъде: понеже аз предавах...
133. Стр. 498, № 40, 4 ред отгоре надолу да бъде: където има семейства...
134. Стр. 502, 12 ред отгоре надолу да бъде: в пловдивското братство...
135. Стр. 502, 12 ред отдолу нагоре да бъде: събират се сензитивите...
136. Стр. 503, 5 ред отдолу нагоре да бъде: подета акция, може би...
137. Стр. 522, № 10, 2 ред отдолу нагоре да бъде: целунах Му ръката и се завърнах.
138. Стр. 526, № 15, 4 ред отдолу нагоре да бъде: даже не бях чела...
139. Стр. 543, № 6, 7 ред отдолу нагоре да бъде: за да вървят по пътя на делото.
140. Стр. 544, 9 ред отгоре надолу да бъде: които не са разбирали...
141. Стр. 557, 3 ред отгоре надолу да бъде: да изядат салатата си...
142. Стр. 563, № 15, 11 ред отгоре надолу да бъде: съгласна, че с всичките тези салони...
143. Стр. 563, № 15, 11 ред отдолу нагоре да бъде: трябва ли да престанете да работите.
144. Стр. 565, 5 ред отдолу нагоре да бъде: Това разбира се има...
145. Стр. 570, № 20, 6 ред отдолу нагоре да бъде: Найден Найденов.
146. Стр. 572, № 21, 11 ред отгоре надолу да бъде: „Ще се развеселя".
147. Стр. 574, 17 ред отгоре надолу да бъде: Щом има господар има и слуги.
148. Стр. 577, 6 ред отдолу нагоре да бъде: на вас също не ви трябват...
149. Стр. 577, 20 ред отдолу нагоре: Ако попаднат у михайловистите.
150. Стр. 600, № 3, 2 ред отгоре надолу да бъде: Там е имала барака.
151. Стр. 603, № 6, 3 ред отдолу нагоре да бъде: здраво за музиката...
152. Стр. 604, № 1, 15 ред отдолу нагоре да бъде: Той се посещава...
153. Стр. 605, № 3, 11 ред отгоре надолу да бъде: Започнало да вали дъжд.
154. Стр. 611, 24 ред отгоре надолу да бъде: „Да бих те слушал"
155. Стр. 623, 5 ред отгоре надолу да бъде: пръчката се навежда силно надолу.
156. Стр. 627, 20 ред отдолу нагоре да бъде: за вестниците „Алфа" и „Живот".
157. Стр. 647, № 8, 3 ред отдолу нагоре да бъде: като към свой рожден брат.
158. Стр. 648, 3 ред отгоре надолу да бъде: Шаконата.
159. Стр. 649, № 11, 8 ред отгоре надолу да бъде: тормозех съпругата си.
160. Стр. 651, № 13, 7 ред отдолу нагоре да бъде: Много дължа на него.
161. Стр. 652, № 14, 3 ред отдолу нагоре да бъде: нашето летуване.
162. Стр. 670, 26 ред отгоре надолу да бъде: Каква широта има...
163. Стр. 671, 12 ред отгоре надолу да бъде: хармонизирана и засягаща....
164. Стр. 672, 20 ред отгоре надолу да бъде: те не произвеждат нужния ефект...
165. Стр. 675, 13 ред отдолу нагоре да бъде: „Марш на Светлите Сили".

166. Стр. 677, 26 ред отдолу нагоре да бъде: да бъде изнесена на...
167. Стр. 677, 24 ред отдолу нагоре да бъде: Ще станат в бъдеще симфонии.
168. Стр. 677, 19 ред отгоре надолу да бъде: доставят висша естетична наслада...
169. Стр. 681, 15 ред отдолу нагоре да бъде: записването на една песен...
170. Стр. 685, 25 ред отдолу нагоре да бъде: имат само бегла....
171. Стр. 685, 14 ред отдолу нагоре да бъде: Те са дадени главно за...
172. Стр. 686, 23 ред, отгоре надолу да бъде: чудили на ума на....
173. Стр. 686, 22 ред отдолу нагоре да бъде: контрабасистката
174. Стр. 689, 12 ред отгоре надолу да бъде: да се обърне към песните на Учителя...
175. Стр. 700, 21 ред отдолу нагоре да бъде: Валтер Улбрихт.
176. Стр. 703, 9 ред отдолу нагоре да бъде: което вие никога не сте мислили...
177. Стр. 713, 10 ред отдолу нагоре да бъде: Учителят ми задава един въпрос.
178. Стр. 728, 7 ред отгоре надолу да бъде: от посочения цитат се вижда.
179. Стр. 732, 2 ред отдолу нагоре да бъде: изнася Словото Си за човеците...

Забележка на редактора Вергилий Кръстев:

Многобройните забелязани впоследствие грешки се дължат на три причини:

1. Редакторът и коректорът са едно и също лице.

2. Авторите на „Изгревът", том VIII много трудно се набираха като текстове, защото те бяха представители на 8-то племе на Израил т.е. на левитите и не се подчиняваха да влезнат доброволно в том VIII. И бяха вкарани в „Изгревът", том VIII, със Сила и Мощ. И вързани там със собствените си спомени.

3. Поради противодействието, което имаше редакторът се прибави и това, че имахме проблеми с направените коректури. Бяхме изненадани от необикновеното противодействие от авторите на „Изгревът", том VIII, което се проектира чрез направените грешки. И то от левитите на Мойсея, заради които на времето той разби плочата с 10-те Божий заповеди, когато се върна от планината и видя как народа еврейски заедно с левитите си бяха излели от златото на накитите, на жените си едно златно теле и му се кланяха, като на идол. Мойсей заради тях изгуби благоприятните условия дадени от Йехова, заради което изрече думите, че те ще останат в пустинята и няма да влезнат в Ханаанската земя. И така стана по времето на Мойсея. Същото стана и днес. От 1945 до 1990 год. цели 45 години тези автори са в пустинята на забравата и сега чрез „Изгревът" се извеждат от пустинята и се прехвърлят в Ханаанската земя чрез едно историческо присъствие. Всеки том на „Изгревът" е представител на едно от племената Израилови. С том VIII се изведе осмото Израилово племе от пустинята, на времето и забравата. Със Сила и Мощ се вкара в Историята и в „Изгревът", том VIII. И оттам излизане няма.

4. Бяха изведени от пустинята, където бяха бродили от 1945-1990 год. в едни по-благоприятни условия. Това са техните спомени оставени за следващите поколения българи. Чрез своите спомени те ще оживяват в следващите поколения българи и в следващите векове от историята на човечеството. И чак тогава ще оценят Онзи, който ги изведе по времето на Мойсея от пустинята, както и Онзи, който ги изведе днес от същата пустиня и ги преведе през река Йордан в Ханаанската земя.

Амин.

Съдържание

1. Родена в робство под пътеводна звезда и освободена чрез Дух и Слово.....3

2. Образът на Учителя през моите очи..... .525

3. Моят роман.....576

4. Записване Словото на Учителя Беинса Дуно.....669

5. Духът на Истината в Словото на Учителя Дънов, Всемировия Учител – Беинса Дуно и Духът на заблуждението в езиците и думите на человеците земни / **Вергилий Кръстев**..... 756

* * * * * * *

Съставител и редактор
д-р Вергилий Кръстев

Главен сътрудник и предварителен машинопис
Марийка Марашлиева
Компютърен набор
Яна Петрова Попянева
Компютърна обработка
Вихър Пенков
Коректор
Ефросина Ангелова-Пенкова

Печат „АБАГАР“ ООД – Велико Търново

Тираж том IX - 2000 броя